

GOVERNMENT OF INDIA

DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY**

25074
CALL No. 891.05/J.M.B.R.A.S

D.G A. 79.

JOURNAL OF THE MALAYAN BRANCH
ROYAL ASIATIC SOCIETY.

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

Vol. X

1932

891.05
J.M.B.R.A.S.

A362

This Journal forms the continuation of the Journal of the Straits Branch, Royal Asiatic Society, of which Nos. 1-86 were published 1878-1922.

SINGAPORE:
PRINTERS LIMITED.

1932

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 2.5074

Date..... 3.1.57

Call No. 891.05 / J. M. B. R. A. S.

CONTENTS Vol. X.

PART I.—JANUARY, 1932.

	Page
Title Page	i
Contents	ii
Council for 1932	iii
Proceedings of the Annual General Meeting	iv
Annual Report	v
List of Members for 1932	ix
Rules	xxxi
The Prehistory of Malaya <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	6
Mother-right among Khasis and Malays <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	9
Three of Eredia's Illustrations <i>by J. V. Mills, M.C.S.</i>	14
Notes on some Malayan Place-names <i>by J. V. Mills, M.C.S.</i>	16
A Letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription ..	21
I Murut Basketwork <i>by G. C. Woolley</i>	23
II Murut Basketwork <i>by G. C. Woolley</i>	27
The Temenggongs of Muar <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Aceh <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	32
The Early Sultans of Pahang <i>by R. J. Wilkinson, C.M.G.</i> ..	45
The Bendaharas and Temenggongs <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	55
Some Malay Studies <i>by R. J. Wilkinson, C.M.G.</i>	67
The Malay Game of Apit <i>by Raja Samusah</i>	138
Shaër Dandan Sëtia <i>by H. Overbeck</i>	141
Neoliths from Johore <i>by Engku Abdul-Aziz, D.K.</i>	149
Notices of Books <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	160
Tokin: A Correction <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i> ..	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.) <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	164

PART II.—AUGUST, 1932.

	Page
Malay Text of Tuhfat al Nafis	1
Summary of Contents <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt. (Oxon)</i>	320

PART III.—DECEMBER, 1932.

A History of Johore (1365–1895 A.D.) <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt. (Oxon)</i>

LIST OF PLATES—VOL. X.

PART I.

- I. Winstedt: Palaeolithic Artefacts from Perak.
- II. Winstedt: Palaeolithic Artefacts from Perak.
- III. Winstedt: Bacsonian Proto-neolithic Artefact from Perak.
- IV. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- V. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VI. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VII. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VIII. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- IX. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- X. Mills: Portrait of Master Francisco Xavier.
- XI. Mills: The Locality of the Fortress of Muar.
- XII. Mills: Portrait of Emanuel Godinho de Eredia.
- XIII. Woolley: Murut Basketwork.
- XIV. Woolley: Murut Basketwork.
- XV. Woolley: Murut Basketwork.
- XVI. Woolley: Murut Basketwork.
- XVII. Woolley: Murut Basketwork.
- XVIII. Woolley: Murut Basketwork.
- XIX. Woolley: Murut Basketwork.
- XX. Woolley: Murut Basketwork.
- XXI. Woolley: Murut Basketwork.
- XXII. Woolley: Murut Basketwork.
- XXIII. Engku Abdul Aziz: Stone Implements from Johore.

Note.—Although appearing as Vol. X, pt. I, 1932, this part was originally intended to be Vol. IX, pt. III, 1931 and the plates were printed and numbered accordingly: they should therefore be redated and renumbered from I to XXIII as above.

PART III.

- I. His Highness Colonel Sir Ibrahim, D.K., S.P.M.J.,
G.C.M.G., K.B.E., Sultan of Johore ..
- II. Grave of Sultan 'Ala'u'd-din Shah at Ulu Pagoh
- III. Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..
- IV. Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..
- V. A Grave and Grave-yard, Sayong Pinang ..
- VI. A Grave-yard at Kota Tinggi and a Grave-
stone on the grave of Sultan Mahmud
(d. 1699)
- VII. A Grave-stone from Sungai Telipok and (below)
the grave of Raja Puteh, Sungai Tukul,
Panchor
- VIII. Temenggong Daing Ibrahim, Sri Maharaja ..
- IX. His Highness Sultan Abu-Bakar, D.K., S.P.M.J.,
G.C.M.G., K.C.S.I.
- X. Reverse of grave-stone of Sultan 'Ala'u'd-din
Shah
- XI. Inscriptions (1) from 'Arabian Nights,' (2)
Sultan 'Ala'u'd-din's tomb—both at Ulu
Pagoh; and (3) from a Sayong Pinang
grave
- XII. Inscriptions from the graves of (1) Sulaiman
Shah and (2 and 3) another grave at
Sayong Pinang
- XIII. Reverse of grave-stone of Sulaiman Shah ..
- XIV. One of two graves near the river, Sayong Pinang
- XV & XVI. The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave
- XVII. The Arabian Nights stone at Ulu Pagoh ..
- XVIII. The reverse of the same stone
- XIX & XX. An Ulu Pagoh stone
- XXI & XXII. A grave at Sayong Pinang with inscrip-
tions (3) and (2) of Plate XII ..
- XXIII & XXIV. Two sides of a Sayong Pinang stone
- XXV & XXVI. The footstone of Sulaiman Shah's grave
- XXVII & XXVIII. Two sides of a Sayong Pinang stone
- XXIX to XXXII. Sides of a Sayong Pinang grave
shown at the bottom of Plate V
- XXXIII & XXXIV. Inscriptions on the head and foot-
stones of a Sayong Pinang grave

PLANS OF FORTS, ETC.

Sungai Telor. p. 15. Sayong Pinang. p. 18. Johor Lama. p. 20
One of the Panchor stones 129

MAP OF JOHORE RIVER.

INDEX.

Index to Vol. X (1932).

AUTHOR'S NAMES.

	Page
<i>Abdul Aziz, Engku</i> , Neoliths from Johore	159
<i>Brandes, J.</i> , A Letter on the Kerimun Inscription	21
<i>Mills, J. V.</i> , Three of Eredia's Illustrations	14
Notes on some Malayan Place-names	16
<i>Overbeck, H.</i> , Shaër Dandan Sëtia	141
<i>Samusah, Raja</i> , The Malay Game of Apit	138
<i>Wilkinson. R. J.</i> , The Early Sultans of Pahang	45
Some Malay Studies	67
<i>Winstedt, R. O.</i> , The Prehistory of Malaya	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum	6
Mother-right among Khasis and Malays	9
The Temenggongs of Muar	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Acheh	32
The Bendaharas and Temenggongs	55
Notices of Books	160
Tokin: A Correction	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.)	164
Malay Text of <i>Tuhfat al Nafis</i>	1 (2)
Summary of Contents of <i>Tuhfat al Nafis</i>	320(2)
A History of Johore (1365—1895 A.D.)	1 (3)
<i>Woolley, G. C.</i> , Murut Basketwork	23

Vol. X

Part I

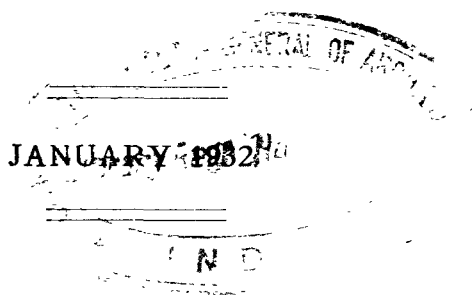
Journal

of the

Malayan Branch

of the

Royal Asiatic Society

Although appearing as Vol. X, pt. I, 1932 this journal was originally intended to be Vol. IX, pt. III, 1931 and the plates were printed and numbered accordingly: they should therefore be redated and renumbered from I to XXIII.

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.
1932

CONTENTS.

	PAGE.
Title Page	i
Contents	ii
Officers and Council 1932	iii
Proceedings, Annual General Meeting 1932	iv
Annual Report, 1931	v
List of Members, 1932	viii
Rules	xxix

	PAGE.
The Prehistory of Malaya, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	6
Mother-right among Khasis and Malays, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	9
Three of Eredia's Illustrations, <i>by J. V. Mills, M.C.S.</i> ..	14
Notes on some Malayan Place-names, <i>by J. V. Mills, M.C.S.</i>	16
A letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription ..	21
I. Murut Basketwork, <i>by G. C. Woolley</i>	23
II. Murut Basketwork, <i>by G. C. Woolley</i>	27
The Temenggongs of Muar, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Acheh, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	32
The Early Sultans of Pahang, <i>by R. J. Wilkinson, C.M.G.</i> ..	45
The Bendaharas and Temenggongs, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	55
Some Malay Studies, <i>by R. J. Wilkinson, C.M.G.</i>	67
The Malay Game of Apit, <i>by Raja Samusah</i>	138
Shaër Dandan Sëtia, <i>by H. Overbeck</i>	141
Neoliths from Johore, <i>by Engku Abdul-Aziz, D.K.</i>	159
Notices of Books, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	160
Tokin: A Correction, <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i> ..	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.), <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	164

The
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society.

Patron.

H. E. SIR CECIL CLEMENTI, G.C.M.G., Governor of the Straits
Settlements, High Commissioner for the Malay States,
British Agent for Sarawak and North Borneo.

Council for 1932.

THE HON. MR. R. O. WINSTEDT, C.M.G.,				
D.LITT.	<i>President.</i>
MR. C. E. WURTZBURG, M.C.	} <i>Vice-Presidents for the S.S.</i>
DR. A. L. HOOPS	
THE HON. MR. M. B. SHELLEY	
MR. A. CALDECOTT, C.B.E.	} <i>Vice-Presidents for the F.M.S.</i>
MR. W. LINEHAN	
MR. C. C. BROWN	} <i>Vice-Presidents for the U.M.S.</i>
MR. A. H. HAMILTON	
MESSRS. R. E. HOLTUM, W. MARSH,				} <i>Councillors.</i>
J. V. MILLS, W. M. MILLINGTON AND				
E. N. TAYLOR.	
MR. E. H. CORNER	<i>Hon. Treasurer.</i>
MR. F. N. CHASEN	<i>Hon. Secretary and Editor.</i>

PROCEEDINGS
OF THE
ANNUAL GENERAL MEETING.

The Annual General Meeting of the Society was held at the Raffles Museum, Singapore at 4.45 p.m. on Monday, 29th February, 1932.

The President, THE HON. DR. R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.LITT., in the Chair.

1. The Minutes of the Annual General Meeting held on 23rd February, 1931, were read and confirmed.
2. The Annual Report and Accounts as submitted by the Council were adopted.
3. The Officers and Council for 1931 were elected.
4. Mr. C. Boden Kloss was elected an Honorary Member of the Society.
5. An alteration of Rule V, increasing the Annual Subscription to six dollars from 1st January, 1933, was confirmed.

F. N. CHASEN,
Hon. Secretary.

Annual Report

OF THE

Malayan Branch, Royal Asiatic Society.

for 1931.

Membership. At the end of the year the membership roll included 16 Honorary Members, 2 Corresponding Members and 629 Ordinary Members. At the end of 1930 there were 711 Ordinary Members.

Thirty-five new members were elected during the year; the figures for 1930 and 1929 were forty and twenty-eight respectively.

The new members are:—

Dato Bentara Luar Mohamed Ghazaly	Miss J. Nesbitt
A. L. Birse	Mrs. J. McNicol
L. Coomans de Ruiter	H. D. Noone
G. Dawson	Osman bin Taat
L. R. F. Earl	E. F. Pearson
E. C. Gair	G. L. Peet
E. A. Gardiner	R. Phillips
D. G. L. Gibson	The Rev. A. S. Rego
C. P. Gregory	R. J. Richardson
C. C. Hough	P. Samuel
R. S. Jennings	J. S. Smith
Tengku Khalid bin Tengku Bendahara	Herman Marie de Souza, J.P.
W. A. Kirk	Thurai Raja Singam
T. M. Kirkwood	The University Library, Rangoon
Flight-Lieut. S. M. Knocker	Wee Kwee Theow
G. F. Leechman	R. Wendover
W. W. Little	W. A. White
	F. S. Walker

Annual General Meeting. The Annual General Meeting was held in the Society's Room at the Raffles Museum on 23rd February.

Council. The Council as elected at the Annual Meeting remained in office for the whole year.

Journal. Two journals were issued during the year and the volume for 1931 consists of pp. i-xxxiv, 1-300, plates i-xix, maps i-iii.

The first journal for the year was miscellaneous in character; it contained sixteen articles by eleven authors in addition to the usual reviews, etc.

The second journal was devoted to a well illustrated popular account of the mammals of Borneo written by Mr. E. Banks, the Curator of the Sarawak Museum.

Donations. By the Royal Command of His Majesty King Prajadhipok of Siam, a complete set of the "Tripitaka" or the Buddhist Scripture was printed as a memorial to the memory of His late Majesty King Rama VI of Siam. His Majesty was graciously pleased to present one set to the Society through H. H. Prince Devawongs Varodaya, Minister for Foreign Affairs. A set of Paramathamajusa Visuddhi-Maggatika (Commentary on Visudhi-Magga) in three volumes was presented by H. E. Chow Phya Abhai Raja of Siam who caused this work to be printed to commemorate his 60th birthday.

Finance. Financial support from the Government of the Federated Malay States ceased with their contribution of \$500 in 1930.

Expenditure for the year is slightly in excess of *Income* although the latter includes a grant of \$500 from the Government of the Straits Settlements and the payments side of the balance-sheet contains expenditure on account of two journals only.

F. N. CHASEN,

Hon. Secretary.

RECEIPTS.		PAYMENTS.
Cash.		
Balance at Mercantile Bank Jan. 1st, 1931	\$4,409.02	Printing. Journal Vol. 8 pt. 2 \$ 536.25 Journal Vol. 9 pt. 1 1,201.75 Blocks 187.20 Separates 208.95 Illustrations 502.41 Annual Report 37.25
Petty Cash in hand, Jan. 1st, 1931	20.14	
	<u>\$4,429.16</u>	
Subscriptions.		
For the year 1931	1,590.00	\$2,673.81
For the years 1929 & 1930	240.00	57.15
For the years 1932, 1933 & 1934	240.00	171.13
For Life Membership	50.00	553.00
	<u>2,120.00</u>	64.00
Sales of Maps and Journals	193.68	175.00
Government Grant.		
Straits Settlements	500.00	
Interest.		
On Investments	480.50	18.43
On Current Account	76.51	4,078.32
	<u>557.01</u>	9.01
	<u>\$7,799.85</u>	<u>\$7,799.85</u>

M. R. HENDERSON,
Hon. Treasurer, M. B. R. A. S.

List of Members for 1932.

(As on 1st January, 1932.)

*LIFE MEMBERS.

Patron.

1930. CLEMENTI, H. E. SIR CECIL, G.C.M.G.

Honorary Members.

Year of Election.

- 1903, 1923. ABBOT, DR. W. L., North-east Maryland, U.S.A.
1890, 1918. BLAGDEN, DR. C. O., School of Oriental Studies,
Finsbury Circus, London, England.
1921. BRANDSTETTER, PROF. DR. R., Luzern, Switzerland.
1930. CLIFFORD, SIR HUGH, G.C.M.G., G.B.E., c/o The Crown
Agents, 4, Millbank, London, England. (Patron,
1927).
1930. CROSBY, SIR JOSIAH, K.B.E., c/o H. B. M. Consulate,
Panama.
1903, 1917. GALLOWAY, SIR D. J., The British Dispensary,
Singapore. (Vice-President, 1906-7; President,
1908-13).
1895, 1920. HANITSCH, DR. R., 99, Woodstock Road, Oxford,
England. (Council, 1897-1919; Hon. Treasurer,
1898-1906, 1910-11, 1914-19; Hon. Secretary,
1912-13).
1922. JOHORE, H. H. THE SULTAN OF, G.C.M.G., K.B.E., Johore
Bahru, Johore.
1903, 1927. MAXWELL, SIR W. G., K.B.E., C.M.G., 123, Oakwood
Court, Kensington, W. 14, London, England.
(Council, 1905, 1915; Vice-President, 1911-12, 1916,
1918, 1920; President, 1919, 1922-3, 1925-6).
1921. PERAK, H. H. THE SULTAN OF, K.C.M.G., K.C.V.O.,
Istana Negara, Bukit Chandan, Kuala Kangsar,
Perak.
1890, 1912. RIDLEY, H. N. C.M.G., F.R.S., 7, Cumberland Road,
Kew Gardens, Surrey, England.
1916. SARAWAK, H. H. THE RAJAH OF, G.C.M.G., Kuching,
Sarawak.
1885. SATOW SIR E. M., Beaumont, Ottery St. Mary,
Devon, England.
1894, 1921. SHELLABEAR, REV. DR. W. G., 20, Whitman Avenue,
West Hartford, Conn., U.S.A. (Council, 1896-1901,
1904; Vice-President, 1913; President, 1914-18).
1921. SNOUCK-HURGRONJE, PROF. DR., Leiden, Holland.
1921. VAN RONKEL, DR. P. H., Zoeterwoudsche Single 44,
Leiden, Holland.

Corresponding Members.

1920. LAIDLAW, DR. F. F., Eastfield, Uffculme, Devon, England.
 1920. MERRILL, DR. E. D., New York Botanical Garden, Bronx Park, New York City, U.S.A.

Ordinary Members.

1921. *ABDUL AZIZ, D. K., ENCKU, Johore Bahru.
 1927. ABDUL GHANI BIN MOHAMED, Medical College, Singapore.
 1926. ABDUL HAMID BIN DATO KAYA, DATO, Klang, Selangor.
 1926. ABDUL HAMID BIN HUSSAIN, District Office, Pasir Mas, Kelantan.
 1918. ABDUL MAJID BIN HAJI ZAINUDDIN, HAJI, 2, Treacher Road, Kuala Lumpur.
 1926. ABDUL MALEK BIN MOHAMED YUSUF, District Office, Kuala Klawang, Jelebu.
 1926. ABDUL RAHMAN BIN YASSIN, 3, Jalan Chat, Johore Bahru, Johore.
 1923. *ABDULLAH BIN JAAFAR DATO, Tarom, Johore Bahru, Johore.
 1916. ABRAHAM, H. C., Revenue Survey Office, Taiping, Perak.
 1907. *ADAMS, SIR A., K.B.E., "Rockleigh," Swanage, Dorset. (Vice-President, 1919).
 1909. *ADAMS, T. S., Kuala Kangsar, Perak.
 1919. *ADELBORG, F., Pelepah Valley Rubber Estates, Kota Tinggi, Johore.
 1927. AHLSTON, A. T., Changkat Tin Dredging, Ltd., Batu Gajah, Perak.
 1926. AHMAD BIN MD. ISA, District Office, Sungei Patani, Kedah.
 1926. AHMAD BIN OSMAN, District Office, Pekan, Pahang.
 1922. ALEXANDER, C. S., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
 1927. ALLEN, B. W., Police Depot, Singapore.
 1914. ALLEN, H. C. W., Boustead & Co., Ltd., Singapore.
 1921. ALLEN, HON. MR. L. A., The Residency, Perlis, Kedah.
 1927. ALOR STAR GOVERNMENT ENGLISH SCHOOL UNION, Alor Star, Kedah.
 1930. ALTSON, R. A., Department of Agriculture, Kuala Lumpur.
 1930. AMBLER, D. B. J., Malay College, Kuala Kangsar, Perak.
 1926. AMBLER, G., Outram Road School, Singapore.
 1929. ANDERSON, D. K., Mercantile Bank, Kuantan, Pahang.

1926. ANDERSON, CAPT. H. A., Commissioner of Police, Kota Bharu, Kelantan.
1921. ANDREINI, CAPT. E. V., Sarawak.
1926. ARIFF, DR. K. M., The New Dispensary, 217, Penang Road, Penang.
1908. ARTHUR, J. S. W., Secretary for Postal Affairs, S.S. and F.M.S., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. ATKIN-BERRY, H. C., Swan & Maclaren, Singapore.
1926. AUGUSTINE, J. F., Government English School, Alor Star, Kedah.
1908. *AYRE, C. F. C., Ipoh, Perak.
1926. *BAGNALL, HON. MR. J., The Straits Trading Co., Ltd., Singapore.
1919. *BAILEY, A. E., "Keecha," Park Road, Leamington Spa, England.
1926. *BAILEY, J., British Vice-Consulate, Nakawn Lampang, Siam.
1915. BAIN, N. K. Kuala Kangsar, Perak.
1926. BAIN, V. L., Forest Department, Bentong, Pahang.
1912. *BAKER, A. C., Land Office, Alor Star, Kedah, (Council, 1928), Vice President, 1931).
1899. *BANKS, J. E., Ambridge, Penn., U.S.A.
1920. BARBOUR, DR. T., Museum of Comparative Zoology, Harvard University, Cambridge, Mass., U.S.A.
1921. BARNES, J. R., 81, East Coast Road, Telok Kurau, Singapore.
1914. BAZELL, C., Malay College, Kuala Kangsar, Perak. (Hon. Librarian, 1916-20; Hon. Treasurer, 1921-22).
1926. BEACH, N. B., Kinta Kellas, Batu Gajah, Perak.
1928. BECKETT, O., Land Office, Malacca.
1925. BEE, R. J., P. W. D., Ipoh, Perak.
1921. BELGRAVE, W. N. C., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. BENTARA LUAR MOHAMED GHAYALY, DATO, Kota Bharu, Kelantan.
1910. *BERKELEY, CAPT. H., I.S.O., Clink Gate, Droitwich, England.
1930. BERNEY, H. A., c/o The Chartered Bank, Ipoh, Perak.
1927. BEST, G. A., Botanical Gardens, Singapore.
1912. *BICKNELL, J. W., U. S. Rubber Plantations, Medan, Sumatra.
1884. BICKNELL, W. A., 2, Phillips Avenue, Exmouth, Devon, England.
1924. BIRD, R., Batu Pahat, Johore.
1926. BIRKINSHAW, F., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. BIRSE, A. L., Kemaman, Trengganu.
1908. *BISHOP, MAJOR C. F.
1922. BISHOP, D. A.

1926. BIRTWISTLE, W., Fisheries Dept., Singapore.
1923. *BLACK, J. G. c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1921. BLACK, MAJOR K., General Hospital, Singapore.
1926. BLACKBURN, H. K., Malim Nawar South Ltd., Malim Nawar, Perak.
1923. *BLACKER, DR. G. O., "Sentosa," Brooklands Road, Sale, Manchester, England.
1884. BLAND, R. N., C.M.G., 25, Earl's Court Square, London, S.W.5, England. (Council, 1898-1900; Vice-President, 1907-9).
1921. BLASDELL, REV. R. A., Paya Rumput, Malacca.
1925. BLYTHE, W. L., Chinese Protectorate, Seremban.
1926. *BOSWELL, A. B. S., Forest Department, Taiping.
1910. BOULT, F. F., c/o Sarawak Govt., Office, Millbank House, Westminster, S.W.1.
1930. BOULTER, R., C.M.G., Fullerton Building, Singapore.
1919. *BOURNE, F. G., Coroner's Office, Singapore.
1921. BOYD, R., Co-operative Societies Department, Penang.
1928. BOYD, MR. JUSTICE T. STIRLING, Kuching, Sarawak.
1919. *BOYD, W. R., Colonial Secretariat, Singapore.
1913. BRADDELL, R. ST. J., Braddell Bros., Singapore.
1926. BRETHERTON, E. H. S., Sultan Idris Training College, Tanjong Malim, Perak.
1897. BROCKMAN, SIR E. L., c/o F. M. S. Agency, Cockspur Street, London, England.
1926. BROOKS, A. C., Government Analyst's Office, Singapore.
1915. *BROWN, C. C., The Residency, Trengganu, (Vice-President, 1925).
1910. BROWN, D. A. M., Glugor, Penang.
1913. *BRYAN, J. M., Borneo Co., Ltd., 28, Fenchurch Street, London, England.
1887. BRYANT, A. T., The Moorings, Falmouth, Cornwall, England. (Council, 1907-10; Vice-President, 1912, 1914-16).
1926. BUCKLE, MISS D. M., O.B.E., Raffles Girls School, Singapore.
1926. *BURTON, W., Judge's Chambers, Ipoh, Perak.
1921. BUTTERFIELD, H. M., Alor Star, Kedah.
1913. *CALDECOTT, THE HON. MR. A., C.B.E., Federal Secretariat, Kuala Lumpur (Vice-President, 1931).
1925. CALLENFELS, DR. P. VAN STEIN, Madiun, Ponorogo, Java.
1926. CARDON, REV. FR. R., Taiping, Perak.
1926. CARDWELL, H. F., Tangkah Estate, Tangkah, Johore.
1925. CAREY, H. R., Supt. of Education, Kelantan.
1924. CARR, C. E.
1927. CARROL, A. F., Forest Office, Kuala Lipis, Pahang.
1921. *CAVENDISH, A., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. CHARTER, J. R. N., Forest House, Seremban, Negri Sembilan.

1921. CHASEN, F. N., Raffles Museum, Singapore.
(Council, 1925, Hon. Secretary, 1927-).
1924. *CHEESEMAN, H. R., Education Department, Johore
Bahru, Johore.
1926. CHELLIAH, D. D., Anglo Chinese School, Penang.
1913. *CHOO KIA PENG, Kuala Lumpur, Selangor.
1913. CHULAN IBINI AL-MARHUM SULTAN ABDULLAH, THE
HON. RAJA SIR, K.B.E., C.M.G., Kuala Kangsar,
Perak.
1927. CLARK, B. F., c/o Adamson Gilfillan & Co., Pontianak,
W. Borneo.
1926. *CLARKE, G. C., "Tilton," 14, Gallop Road, Singapore.
1929. CLARKE, W. L., Sibn, Sarawak.
1930. CLARKSON, S. W., Sanglop Estate, Batu Gajah, Perak.
1921. CLAYTON, G. E., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1926. CLAYTON, R. J. B.
1911. *CLAYTON, T. W., Alor Star, Kedah.
1925. CLEGG, R. P., Kuala Selangor.
1917. CLIFFORD, G. F. W., Lawas (Sarawak) Rubber
Estates, Ltd., Lawas, Labuan.
1929. COBDEN-RAMSAY, A. B., District Office, Alor Gajah.
1922. COCHRANE, HON. MR. C. W. H., C.M.G., c/o Crown
Agents.
1922. COE, CAPT. T. P., Kota Bahru, Kelantan.
1926. COLEMAN, C. G., High School, Malacca.
1920. *COLLENETTE, C. L., Gothic Lodge, Woodford Green,
Essex, England. (Council, 1922).
1926. COLLINS, G. E. P., Killaloe, Wroxham, Norwich,
England.
1928. COLOMB, R. E., Forest Department, Telok Anson,
Perak.
1926. COMMANDANT, THE, Police Depot, Kuala Lumpur,
Selangor.
1931. COOMANS DE RUITER, L., Singkawang, Dutch West
Borneo.
1926. COOPE, A. E., Federal Secretariat, Kuala Lumpur,
Selangor.
1928. COOPER, B., Survey Department, Batu Gajah, Perak.
1926. COOPER, R. H., The Eastern Smelting Co., Kuala
Lumpur, Selangor.
1930. CORBELL, H. E., Eastern Smelting Co., Chartered Bank
Chambers, Penang.
1929. CORNER, E. J. H., Botanical Gardens, Singapore.
1925. CORRY, W. C. S., Government House, Singapore.
1926. COSGRAVE, DR. A. K., Kuala Lumpur, Selangor.
1921. COULSON, N., Kota Bharu, Kelantan.
1921. COWAP, J. C., Government Analyst's Office, Singapore.
1923. *COWGILL, J. V., Land Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. CRANNA, GORDON
1921. *CULLEN, W. G., Bartolome Mitre 559, Buenos Aires,
South America.

1925. CULLIN, E. G., Barrack Road, Penang.
 1927. CUMMING, C. E., Floral Villa, Ipoh, Perak.
 1923. CURTIS, R. J. F., Government House, Singapore.
 1930. DALE, L. S., c/o E. A. Barbour, Ltd., Taiping, Perak.
 1929. DALLEY, J. D., Chief Police Office, Johore Bahru, Johore.
 1922. DALTON, H. G., Swan Green, Lyndhurst, Hants.
 1910. *DALY, M. D., Cleve Hill, Cork, Irish Free State.
 1918. *DAVID, P. A. F., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
 1926. DAVIDSON, J., c/o Caldbeck Macgregor & Co., Kuala Lumpur, Selangor.
 1928. DAVIDSON, W. W., c/o Public Works Department, Batu Pahat, Johore.
 1925. DAVIES, D. J., Sungei Purun Estate, Semenyih, Selangor.
 1927. DAVIES, E. R.
 1927. *DAWSON, C. W., Colonial Secretariat, Singapore.
 1931. DAWSON, G., Kenneth Estate, Kelantan.
 1928. DAWSON, W., S S. Police, Penang.
 1923. DAY, E. V. G., Besut, Trengganu.
 1926. DEL TUFO, M. V., Labour Office, Penang.
 1922. DENNY, A., Sungei Pelek Estate, Sepang, Selangor.
 1930. DE VOS, A. E. E., Taiping, Perak.
 1929. DICKINSON, MRS. W. J., Bandoeng, Java.
 1897. DICKSON, E. A., 118, Dunkeld Road, Bournemouth.
 1121. *DICKSON, REV. P. L., Long Marston Vicarage, Tring, Herts, England.
 1926. DIRECTOR OF FORESTRY, Kuala Lumpur.
 1927. DODD, G. C., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
 1930. DOHOO, K. G. A., Colonial Secretariat, Singapore.
 1926. *DOLMAN, H. C., Forest Office, Kuala Kangsar, Perak.
 1930. DONLEVY, J., c/o S. Way Dredging, S. Way, Selangor.
 1923. *DOSCAS, A. E. Coleman, Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
 1922. DRURY, CAPT. F., Bukit Zahara School, Johore Bahru, Johore.
 1921. DRYBURGH, A. M.
 1926. DUFF, DR. W. R., 5, Wardie Road, Edinburgh, Scotland.
 1915. *DUSSEK, O. T., Sultan Idris Training College, Tanjong Malim, Perak.
 1931. EARL, L. R. F., Colonial Secretariat, Singapore.
 1922. EBDEN, W. S., Grik, Upper Perak.
 1922. ECKHARDT, H. C., Alor Star, Kedah.
 1922. EDGAR, A. T., Suffolk Estate, Sitiawan, Perak.
 1929. EDMETT, L. R. J., Linden Estate, Scudai, Johore.
 1927. EDUCATION DEPARTMENT, Alor Star, Kedah.
 1885. EGERTON, SIR WALTER, Fair Meadow, Mayfair, Sussex, England.

1929. EHLERS, R. H., 28, Hulre Crescent, Clifton, Bristol, England.
1921. ELDER, DR. E. A., The British Dispensary, Singapore.
1922. ELLES, HON. MR. B. W., The Residency, Alor Star, Kedah.
1918. ELLIOTT, F. M., Treskelly, Marnhull, Sturminster Newton, Dorset, England.
1926. ENSOR, T. D., c/o Messrs. Neill & Bell, 1, Old Market Square, Kuala Lumpur, Selangor.
1913. ERMEN, C., c/o Lloyds Bank, Brixham, South Devon, England.
1923. *EU TONG SEN, HON. MR., O.B.E., Sophia Road, Singapore.
1924. EVANS, I. H. N., The Museum, Taiping, Perak. (Vice-President, 1926-7; 1928-30).
1925. FAIRBURN, HON. MR. H., Chief Police Office, Kuala Lumpur.
1927. FARRELLY, G. A., Jesselton, British North Borneo.
1909. FARRER, R. J., C.M.G., Municipal Offices, Singapore. (Council, 1925-7).
1930. FERGUSON, N. G., Kuala Krai, Kelantan.
1911. *FERGUSON-DAVIE, THE RT. REV. C. J.
1909. FERRIER, J. C., 28, Fenchurch Street, London, England.
1928. FINDLAY, C. S., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1917. FINLAYSON, DR. G. A., "Changi," West Moors, Dorset, England.
1919. *FINNIE, W., 73, Forest Road, Aberdeen, Scotland.
1925. FITZGERALD, DR. R. D., c/o Director of Medical Services, Singapore.
1926. FLIPPANCE, F., Botanical Gardens, Penang.
1897. *FLOWER, MAJOR S. S., Spencersgreen, Tring, Herts, England.
1928. FOENANDER, E. C., Forest Office, Mentakab, Pahang.
1930. FORD, C. F., North Malay Rubber Estates, Ltd., Ulu Sapetang P. O., Perak.
1926. FORD, P. B., 60, Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1923. FOREST BOTANIST, THE, Forest Research Institute, Dehra Dun, U. P., India.
1921. FORRER, H. A., District Court, Kuala Lumpur, Selangor.
1918. *FOXWORTHY, DR. F. W., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor. (Council, 1923, 1926-7).
1921. *FRASER, F. W., The Badminton Club, Piccadilly, London, W. 1, England.
1908. *FREEMAN, D., 16, St. Catherine's Road, Southbourne, Bournemouth, Hants, England.
1926. FRODA, A. H., Ipoh Club, Ipoh, Perak.
1910. *FROST, MEADOWS, Dernford Hall, Sweffling, nr. Saxmundham, Suffolk, England.
1931. GAIR, E. C., Kerilla Estate via Temangan, Kelantan.

1912. *GALLAGHER, W. J., General Rubber Coy., 22, Fenchurch Street, London, E.C. 3.
1931. GARDINER, E. A., Sungei Patani, Kedah.
1917. *GARNIER, REV. KEPPEL, Penang.
1923. GATER, B. A. R., College of Medicine, Singapore.
1926. GATFIELD, W. H., Chinese Protectorate, Singapore.
1928. GEAKE, F. H., c/o The Government Analyst, Singapore.
1920. GEALE, DR. W. J., Kuala Krai, Kelantan.
1926. *GEORGE, J. R., The Chartered Bank, Singapore.
1917. *GERINI, LT. COL. G. C.
1931. GIBSON, G. L., c/o Survey Dept., Kuala Lumpur.
1928. GILLET, PROF. E. W., Raffles College, Cluny Road, Singapore.
1923. GILMOUR, A., District Office, Kuala Krai, Kelantan.
1902. *GIMLETTE, DR. J. D., 15, St. Martins Avenue, Epsom, Surrey.
1922. *GLASS, DR. G. S., Municipal Offices, Penang.
1928. GLOVER, A. H., Municipal Offices, Malacca.
1918. GLOYNE, G. B., c/o Messrs. Burt Myrtle & Co., Batavia, Java.
1916. GOODMAN, HON. MR. A. M., Chinese Protectorate, Singapore.
1930. GORDON, A., Municipal Offices, Singapore.
1922. GORDON, T. I. M., c/o Hongkong & Shanghai Bank, 9, Gracechurch Street, London.
1920. GORDON-HALL, CAPT. W. A.
1926. GOSS, P. H., Survey Department, Malacca.
1909. GOULDING, R. R., Survey Department, Taiping, Perak.
1929. GRACIE, A. J., Kuala Trengganu, Trengganu.
1930. GRAHAM, H. C., c/o Perak Club, Taiping, Perak.
1927. GRAHAM, H. GORDON, Sungei Kruit Estate, Sungkai, Perak.
1924. GRAHAM, W. H., Malacca.
1929. GRAY, G. L., Sandakan, British North Borneo.
1928. GREAD, R. E., Sitiawan, Lower Perak.
1923. GREEN, DR. P. WITHERS, Johore Bahru, Johore.
1926. GREENE, R. T. B., Institute for Medical Research, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. GREGG, J. F. F., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1931. GREGORY, C. P., Kerilla Estate, via Temangan, Kelantan.
1928. GREGSON, CAPT. H. ST. JOHN-RUSSEL-DE LYS, c/o Chartered Bank, Singapore.
1926. GRICE, N., Chinese Protectorate, Johore Bahru, Johore.
1923. GRIEVE, C. J. K., Post Box No. 58, Klang, Selangor.
1911. GRIST, D. H., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. GUBBINS, W. H. W., c/o Mansergh & Taylor, Seremban, Negri Sembilan.
1926. GUMMER, W. A., Survey Department, Kulim, Kedah.

1916. GUPTA, SHIVA PRASAD, Naudansahu Street, Benares City, India.
1923. *HACKER, DR. H. P., Zoological Department, University College, London, W.C. 1, England.
1923. HAINES, MAJOR O. B., S. O. S. Estate, Selama, Perak.
1911. *HALLIFAX, F. J., Oakwood, Brampton, Cumberland, England.
1915. HAMILTON, A. W., Commissioner of Police, Johore Bahru. (Vice-President, 1922, 1925, 1929-30).
1918. HAMPSHIRE, A. K. E., Kuala Lumpur, Selangor.
1922. HAMPSHIRE, D. H., c/o Boustead & Co., Ltd., Kuala Lumpur, Selangor.
1924. HAMZAH BIN ABDULLAH, Seremban, Negri Sembilan.
1923. HANCOCK, A. T., 22-2, Tanglin Road, Singapore.
1922. HANITSCH, P. H. V.
1922. HARROWER, PROF. G., Medical College, Singapore.
1921. HART, DR. H. H., 328, Post Street, San Francisco, U.S.A.
1921. HASHIM, CAPT. N. M., 12, Tanglin Road, Kuala Lumpur.
1926. *HASTINGS, W. G. W., 56, Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. HAWKINS G., The Secretariat, Kuala Lipis, Pahang.
1925. HAY, A. W., Chinese Protectorate, Singapore.
1919. HAY, M. C., The Residency, Perlis.
1921. HAYES, L. J., Fraser & Co., Singapore.
1904. *HAYNES, A. S., Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor. (Council, 1920).
1928. HEAH JOO SEANG, c/o Hin Giap Co., 195, Victoria Street, Penang.
1930. HEATH, R. G., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. HELTINGS, G. S., Estate Duty Officer, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. HELPS, A., Alor Star, Kedah.
1926. HENDERSON, CAPT. A. M., Sandala Estate, Sandakan, British North Borneo.
1921. HENDERSON, M. R., Botanical Gardens, Singapore. (Council, 1928; Hon. Treasurer, 1928).
1917. HEREFORD, G. A., 20, Circular Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. HERON, F. R., Singapore Cold Storage Co., Singapore.
1929. HERRING, MRS. J. M., c/o The Manager, Scarboro Estate, Sungei Patani, Kedah.
1923. *HICKS, E. C., Education Department, Muar, Johore.
1922. HILL, W. C., Singapore Oil Mills, Ltd., Havelock Road, Singapore.
1922. HINDE, C. T., Mersing, Johore.
1927. HIS MAJESTY'S STATIONERY OFFICE, Princes Street, Westminster, S.W.1, London, England.

1923. *HODGSON, D. H., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. HOLGATE, M. R., c/o Education Department, Singapore.
1926. HOLL, E. S., Kuching, Sarawak.
1923. HOLLAND, A. D., Kapoewas Rubber Co., Ltd., Sungei Dekan, Pontianak, Borneo.
1922. HOLTUM, R. E., Botanical Gardens, Singapore (Hon. Treasurer, 1923-6, 1928; Vice-President, 1929-31).
1921. HOOPS, DR. A. L., Malacca. (Vice-President, 1930-).
1897. HOSE, E. S., C.M.G., The Manor House, Normandy, Guildford, England. (Vice-President, 1923, 1925; President, 1924).
1931. HOUGH, C. C., Raffles College, Singapore.
1926. HOWITT, C. R., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1923. HOWL, CAPT. F. W., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. HOWMAN, CAPT. ROSS, 1/20th Burma Rifles, Taiping, Perak.
1909. HUBBACK, T. R., Sunlaws, Bukit Betong, Kuala Lipis, Pahang.
1922. HUGGINS, CAPT. J., District Office, Kuantan.
1909. HUGHES, J. W. W., Commissioner of Lands, Kuala Lumpur.
1922. HUNT, CAPT. H. NORTH, District Office, Kuala Lipis, Pahang.
1921. HUNTER, DR. P. S., Municipal Offices, Singapore.
1929. HUTCHINSON, DR. H., Kuching, Sarawak.
- 1926 *INCE, H. M., c/o Secretariat, Sandakan, British North Borneo.
1930. INCE, R. E., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1929. INGLE, D., c/o Secretariat, Sandakan, British North Borneo.
1922. IRVINE, CAPT. R., Tampin, Negri Sembilan.
1921. ISMAIL BIN BACHOK, DATO, Johore Bahru, Johore.
1926. ISMAIL BIN HAJI PUTEH, District Office, Baling, Kedah.
1921. *IVERY, F. E., Alor Star, Kedah.
1925. JACQUES, E. V. H., Kuching, Sarawak.
1918. *JAMES, D., Goebilt, Sarawak.
1927. JAMIESON, M., c/o Government Analyst, Singapore.
1926. JEFFERSON, J. P., Miri, Sarawak.
1926. JEFFERSON, J. W., Education Office, Clark Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. JENNINGS, R. S., c/o Messrs. McAuliffe, Davis and Hope, Penang.
1921. *JERMYN, L. A. S., c/o Education Office, Singapore.
1910. JOHNSON, B. G. H., Crossways, Littlehampton, Sussex, England.

1925. JONES, A. E. THORNLEY, Mansfield & Co., Ltd., Singapore.
1918. *JONES, E. P.
1913. *JONES, S. W., Johore Bahru, Johore.
1919. *JORDAN, A. B., Chinese Protectorate, Singapore.
1930. JOSEPH, J. D., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1926. KAHAR BIN YAMTUAN ANTAH, TENGKU, Kuala Pilah, Negri Sembilan.
1921. KASSIM BIN SULTAN ABDUL HAMID HALIMSHAH, TENGKU, Alor Star, Kedah.
1921. *KAY-MOUAT, DR. J. R., Medical College, Singapore.
1926. KEIR, A., Education Office, Taiping, Perak.
1926. KEITH, H. G., Forest Department, Sandakan, British North Borneo.
1921. *KELLIE, J., Dunbar Estate, Neram Tunggal, P. O. Chegar Perah, Pahang.
1913. KEMPE, J. E., Klang, Selangor.
1920. *KER, W. P. W., Paterson, Simons & Co., Ltd., Singapore.
1920. *KERR, D. A., Street House, Hayes, Kent, England.
1931. KHALID BIN TENGKU BENDAHARA, TENGKU.
1926. KHOO SIAN EWE, 24, Light Street, Penang.
1921. KIDD, G. M., District Office, Tampin, F.M.S.
1920. KING, E. M., Kong Lee (Perak) Plants., Ltd., Bagan Serai, Perak.
1927. KING, S. E., Chinese Protectorate, Malacca.
1926. KINGSBURY, DR. A. N., Medical Institute, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. KIRK, W. A., Kulim, Kedah.
1931. KIRKWOOD, T. M., c/o Public Works Dept., Singapore.
1921. KITCHING, T., c/o Survey Office, Kuala Lumpur.
1900. KLOSS, C. BODEN. (Council, 1904-8, 1923, 1927-8; Vice-President, 1920-1, 1927; Hon. Secretary, 1923-6; President, 1930).
1915. KNIGHT, V., Fairgreen Cottage, Glemsford, Suffolk, England.
1931. KNOCKER, FLIGHT-LIEUT. S. M., Royal Air Force Base, Singapore.
1914. LAMBOURNE, J., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. LANGLADE, BARON FRANCOIS DE, Budu Estate, Raub, Pahang.
1927. LAYCOCK, J., c/o Braddell Bros., Raffles Place, Singapore.
1926. LAYMAN, E. C. H., F.M.S. Railways Constr., Dept., Kuala Lumpur.
1923. *LEASE, F. E., The Shanty, Chislehurst Hill, Chislehurst, Kent, England.
1921. *LEE, L. G., Ladang Geddes, Bahau, Negri Sembilan.

1931. LEECHMAN, G. F., 7, Everton Park, Neil Road, Singapore.
1922. *LEGGATE, J., Railway Construction Dept., Kuala Lumpur, Selangor.
1913. *LEICESTER, DR. W. S., Kuantan, Pahang.
1894. *LEMON, A. H., C.M.G., Hillbrow, Reigate, Surrey, England. (Vice-President, 1916-18).
1920. LENDRICK, J., 30, Norre Alle, Aarhus, Denmark.
1926. LEONARD, THE HON. MR. H. G. R., Treasury, Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *LEONARD, R. W. F., Mansfield & Co., Ltd., Penang.
1926. LEUTHOLD, W. H., Hooglandt & Co., Singapore.
1890. LEWIS, J. E. A., Harada 698, Kobe, Japan.
1928. LEWIS, T. P. M., Maxwell Road, Ipoh, Perak.
1922. LEYNE, E. G., c/o The Chartered Bank of India, 38, Bishopsgate, London, England.
1915. LIM CHENG LAW, 294, Brick Kiln Road, Penang.
1925. LINEHAN, W., Asst. Adviser, Kota Bharu, Kelantan, (Vice-President 1931).
1931. LITTLE, W. W., Govt. English School, Alor Star, Kedah.
1928. LOCH, C. W., Tronoh Mines, Ltd., Kampar, Perak.
1918. LOH KONG IMM, 12, Kia Peng Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. LONDON, G. E.
1922. LOWINGER, V. A., C.B.E., Survey Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. LUCKHAM, H. A. L., District Office, Telok Anson, Perak.
1907. *LYONS, REV. E. S., c/o Methodist Publishing House, Manila, Philippine Islands.
1926. MACASKILL, DR. D. C., Kuala Lumpur, Selangor.
1920. *MACBRYAN, G. T. M., Bedil House, Kuching, Sarawak.
1926. MACDONALD, J., Chartered Bank, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. MACE, N., Survey Department, Kuching, Sarawak.
1910. *MACFADYEN, E., c/o Sports Club, London, England.
1920. MACKIE, VIVIAN, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. MACKNESS, L. R., Kuala Lumpur, Selangor.
1921. MACMILLAN, I. C., S. S. Police, Malacca.
1930. MACNAUGHT, W. E., Game Warden's Office, Taiping, Perak.
1931. MCNICOL, J. MRS., Kuala Pertang Estate, Kelantan.
1930. MADDEN, L. J. B., Taiping, Perak.
1918. MADGE, RAYMOND, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. MAHMUD BIN JINTAN, Malay College, Kuala Kangsar, Perak.
1924. MAHMUD BIN MAT, District Office, Kuala Lipis, Pahang.

- 1903: MAKEPEACE, W., 22, Holmes Grove, Henleaze, Bristol, England. (Council, 1914, 1916, 1920; Hon. Librarian, 1909-12; Vice-President, 1917; Hon. Secretary, 1918-19).
1926. MALAY COLLEGE, THE, Kuala Kangsar, Perak.
1927. MALLESON, B. K., Sungei Kruit Estate, Sungkai, Perak.
1921. MANCHESTER, H. L., Municipal Offices, Singapore.
1916. MANN, W. E., c/o Burt Myrtle & Co., Batavia, Java.
1929. MARJORIBANKS, DR. E. M., Kuching, Sarawak.
1907. *MARRINER, J. T., Pantiles, Frinton, Essex, England.
1920. MARSH, W., Municipal Offices, Singapore. (Council, 1929, 1931).
1927. MARSHALL, A. O., Borneo Motors, Ltd., Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *MARTIN, W. M. E.
1921. MATHER, N. F. H., Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. MATTHEWS, J. J., Krubong Estate, 'Alor Gajah, P. O., Malacca.
1921. MAXWELL, C. N., Sitiawan, Perak.
1922. MAY, P. W., c/o Spicers Export, Ltd., 51, Robinson Road, Singapore.
1914. MEAD, J. P., Batu Gajah, Perak.
1928. MEE, B. S., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1927. MEGAT YUNUS BIN ISA, Land Office, Telok Anson, Perak.
1928. MEYER, L. D., Revenue Surveys, Taiping, Perak.
1926. *MILES, HON. MR. C. V., Rodyk & Davidson, Singapore.
1926. MILLAR, G. R. M., Tranquerah, Malacca.
1925. MILLER, G. S., Mansfield & Co., Ltd., Penang.
1921. MILLER, J. I., Registrar General of Statistics, Singapore.
1926. MILLINGTON, W. M., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1925. MILLS, G. R., Kinta Kellas Estate, Batu Gajah, Perak.
1926. MILLS, J. V., Solicitor General's Chambers, Singapore. (Council, 1929-30).
1924. MILLS, L. L., Kuala Lipis, Pahang.
1925. MILNE, CHARLES, Lendu Estate, Alor Gajah, Malacca.
1919. MISSIONARY RESEARCH LIBRARY, 3041, Broadway, New York City, New York, U.S.A.
1924. MOHAMED IBNI SULTAN ABDUL HAMID HALIMSHAH, TENGGU, Alor Star, Kedah.
1922. MOHAMED ISMAIL MERICAN BIN VAFOO MERICAN NOORDIN, Legal Adviser's Office, Alor Star, Kedah.
1927. MOHAMED NOOR BIN MOHAMED, Free School, Penang.
1922. MOHAMED SAID, MAJOR DATO HAJI, Bukit Timbalan, Johore.

1921. MOHAMED SALLEH BIN ALI, DATO, Johore Bahru, Johore.
1921. MOHAMED SHERIFF BIN OSMAN, Land Office, Alor Star, Kedah.
1920. MONK, H. F., Alor Star, Kedah.
1926. MONTGOMERY, A.
1926. MOONSHI, DR. H. S., Moonshi Dispensary, 742, North Bridge Road, Singapore.
1921. MORGAN, S., c/o The Chartered Bank of India, 38, Bishopsgate, London, England.
1926. *MORICE, JAMES.
1920. *MORKILL, A. G.
1920. *MOWBRAY, G. A. de C., Commissioner of Land, Trengganu.
1930. MOYSEY, MAJOR L. LEWIS, Gopeng Consolidated Ltd., Gopeng, Perak.
1926. MUMFORD, E. W., Police Department, Ipoh, Perak.
1915. *MUNDELL, H. D., c/o Sisson & Delay, Singapore.
1930. MURDOCH, DR. J. W., Mental Hospital, Tanjong Rambutan, Perak.
1930. MURPHY, H. J., c/o District Office, Temerloh, Pahang.
1913. MURRAY, REV. W., Gilstead Road, Singapore.
1909. MCARTHUR, M. S. H., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
1920. MCCABE, DR. J. B., Kapoewas Rubber Estate, Sungai Dekan, Pontianak, Borneo.
1923. MCKERRON, P. A. B.
1921. MCLEOD, D., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1917. NACIE, REV. J. S., 2732, N. Calvert Street, Baltimore, Md., U.S.A.
1922. NASH, G. H., Magistrate's Court, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. NEAVE, J. R., Assistant Adviser, Kota Tinggi, Johore.
1926. NEIL, W. H. E., Kuala Lipis, Pahang.
1921. NEILSON, J. B., Inspector of Schools, Malacca.
1931. NESBIT, MISS J., Singapore Chinese Girls' School, Singapore.
1928. NOBLE, C., Assistant Superintendent of Surveys, Trengganu.
1931. NOONE, H. D., Taiping Museum, Perak.
1916. ONG BOON TAT, 51, Robinson Road, Singapore.
1923. OPIE, R. S., 12, Treacher Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. ORCHARD, H. A. L., Chinese Free School, Cecil Street, Singapore.
1920. O'SULLIVAN, T. A., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. OSMAN BIN TAAT, c/o District Office, Krian, Parit Buntar, Perak.
1913. OVERBECK, H., Bintaran, Kidoel, No. 2, Djokjakarta, Java.

1925. OWEN, A. T., Bukit Batu Estate, Tampin, Negri Sembilan.
1929. PAGDEN, H. T., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1919. PARK, MUNGO, P. O. Delivery 19, Kuala Lumpur, Selangor.
1908. *PARR, C. W. C., C.M.G., O.B.E., Parrisees Hayne, Howley, nr. Chard, Somerset, England. (Vice-President, 1919).
1926. PARRY, B. B., Cia Mexicana Petroleo "El Aguila" S.A., Puerto Mexico, Mexico.
1921. *PATERSON, MAJOR H. S., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
1926. PEALL, G. T., c/o The District Court, Singapore.
1928. PEASE, R. L., Tarsus Estate, Port Dickson, Negri Sembilan.
1931. PEARSON, E. F., Penang Free School, Penang.
1921. PEDLOW, J., Deputy Public Prosecutor's Office, Singapore.
1922. PEEL, H. E. SIR W., C.M.G., Government House, Hongkong.
1931. PEET, G. L., c/o Straits Times, 27, Java Street, Kuala Lumpur.
1928. PENANG FREE SCHOOL, Green Lane, Penang.
1926. PENANG LIBRARY, Penang.
1921. *PENDLEBURY, H. M., Selangor Museum, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. *PENGILLEY, E. E., Land Office, Batu Gajah, Perak.
1924. PENNEFATHER-EVANS, J.P., F.M.S. Police, Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *PENRICE, W., Mansfield & Co., Ltd., Singapore.
1914. PEPYS, W. E., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1920. PESKETT, A. D., c/o Eastern Telegraph Co., Electra House, Moorgate, E.C. 2.
1920. PETERS, E. V., c/o Yukon Gold, Ampang, Selangor.
1931. PHILLIPS, R., Sokor Estate, Temanggang, Kelantan.
1925. PIJPER, DR. G. F., Batavia Centrum, Java.
1927. PITT, ISAAC, Bried Estate, Bagan Serai, Perak.
1921. *PLUMMER, W. P.
1928. POWELL, I. B., Llanfihangel Talylllyn, Breconshire, Wales.
1924. PURCELL, V. W. W. S., Chinese Protectorate, Singapore.
1926. PURDOM, Miss N., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1906. PYKETT, REV. G. F., 5, Logan Road, Penang.
1926. QUAH BENG KEE, 15, China Street, Penang.
1926. RAE, CECIL, Ipoh, Perak.
1924. RAJA MUDA OF PERAK, Telok Anson, Perak.

1929. RAJA RAZMAN BIN RAJA ABDUL HAMID, Kuala Kangsar, Perak.
1926. RAJA YA'ACOB BIN JAAFAR, Kinta Sanitary Board, Ipoh, Perak.
1924. RAMBAUT, A. E., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
- RANGOON, The University Library.
1924. RASMUSSEN, H. C., c/o East Asiatic Co., Singapore.
1916. RAYMAN, L., Kuala Trengganu, Trengganu.
1926. *REAY, MR. JUSTICE J. McCABE, 29, Crystal Palace Park Road, Sydenham, S.E. 26, England.
1924. REED, J. G., Klang, Selangor.
1931. REGO, THE REV. A. S., Portuguese Mission, Victoria Street, Singapore.
1910. *REID, DR. ALFRED, Batang Padang Estate, Tapah, Perak.
1926. RENNIE, A. A., Kuching, Sarawak.
1930. RENTSE, A., Kuala Haw Estate, Kelantan.
1921. *REX, MARCUS, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. REYNOLDS, L. N., Kuching, Sarawak.
1915. RICHARDS, H. E. MR. A. F., Government House, Jesselton, British North Borneo. (Council, 1923, 1926-7, 1929).
1929. RICHARDS, D., c/o The Sanitary Board, Taiping, Perak.
1931. RICHARDSON, R. J., Kenneth Estate, Kelantan.
1923. RIDOUT, F. G., c/o Harbour Board, Singapore.
1926. *RIGBY, W. E., c/o The Chartered Bank, Singapore.
1912. ROBERTSON, J., c/o W. H. Rose, Esq., Burgh House, Burgh, Woodbridge, Suffolk, England.
1911. *ROBINSON, H., 55, St. George's Square, London, S.W.1, England. (Council, 1916-20; Vice-President, 1922-3).
1926. ROBINSON, P. M., c/o The Eastern Smelting Co., Ltd., Penang.
1916. ROGERS, A., Public Works Department, Singapore.
1917. *ROWLAND, W. R., Schloss Kalling, Post Moosen a.d. Bils, Oberbayern, Germany.
1922. RUSSELL, D. J. A., Kuala Lumpur, Selangor.
1924. SAMAH BIN HAJI ALI, Pekan, Pahang.
1931. SAMUEL, P., Govt. English School, Alor Star, Kedah.
1926. SANGER-DAVIES, A. E., Forest Office, Taiping, Perak.
1923. *SANSOM, C. H., Police Headquarters, Kuala Lumpur, Selangor.
1919. *SANTRY, D., c/o Swan & Maclaren, Singapore.
1896. *SAUNDERS, C. J., The Lawn, Barcombe Mills, nr. Lewes, Sussex, England. (Vice-President, 1910-11, 1914-15; President, 1916-18).
1923. SAVAGE, H. E., Geological Survey Department, Batu Gajah, Perak.

1926. SAYID JAN BIN SAYID ASGAR ALI, Government English School, Sungei Patani, Kedah.
1922. SAYID MOHAMED IDID BIN ALI IDID, Alor Star, Kedah.
1926. SAYID SHAIDALI, Government English School, Batu Gajah, Perak.
1921. SCHIDER, DR. R., Miri, Sarawak.
1929. SCOTT, SIR JOHN, K.B.E., C.M.G., The Colonial Secretariat, Singapore.
1920. *SCOTT, DR. WAUGH, Sungei Siput, Perak.
1906. SCRIVENOR, J. B., 68, Chancer Road, Bedford, England. (Vice-President, 1922, 1924, 1926-30).
1915. *SEE TIONG WAH, Balmoral Road, Singapore.
1922. SEHESTED, S., c/o Eastern Smelting Building, Kuala Lumpur.
1927. *SELLS, H. C., Satuan, Burnham, Buckinghamshire, England.
1923. SHEARN, E. D., c/o Pooley & Co., Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. SHEFFIELD, J. N., Topographical Surveys, Taiping, Perak.
1923. SHEIKH ABDULLAH BIN YAHYA, CAPT., Bukit Timbalan, Johore.
1925. SHELLEY, HON. MR. M. B., c/o Colonial Secretariat, Singapore. (Council, 1930-31).
1929. SHEPPARD, M. C. FERANCK, Carcosa, Kuala Lumpur, Selangor.
1924. SIME, F. D., Bukit Lintang Estate, Malacca.
1926. SIMMONS, HON. MR. J. W. The Residency, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. SIMPSON, P., Presgrave & Mathews, Penang.
1927. SIMPSON-GRAY, L. C., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur.
1909. SIMS, W. A., The Lodge, Gander Green Lane, Cheam, Surrey, England.
1926. SKINNER, C. F., Beaufort, Jesselton, British North Borneo.
1921. SKRINE, W. F. de V., c/o The Chartered Bank, Singapore.
1926. *SLEEP, A., Kuala Selangor, Selangor.
1922. SMALL, HON. MR. A. S., Treasury, Singapore.
1922. SMART, DR. A. G. H., Senior Health Officer, Perak.
1924. SMEDLEY, N., Raffles Museum, Singapore. (Hon. Treasurer, 1926-7; Asst. Hon. Secretary, 1928-9).
1930. SMITH, DR. A. W. H., Central Mental Hospital, Tanjong Rambutan, Perak.
1929. SMITH, C. R., Keningau, via Jesselton, British North Borneo.
1912. SMITH, PROF. HARRISON W., Papeari, Tahiti, Society Islands.
1924. SMITH, J. D. MAXWELL, Parit Buntar, Perak.
1929. SMITH, J. H., Bruas Rubber Co., Ltd., Bruas, Perak.

1931. SMITH, J. S., c/o Forest Office, Batu Gajah, Perak.
1930. SOANG, A. I. C., Batoe Doelang Estate, Semarangkai, Pontianak, Borneo.
1928. SOLLIS, C. G., Inspector of Schools, Kuala Lumpur.
1910. SONG ONG, SIANG, HON. MR., C.B.E., Aitken & Ong Siang, Singapore.
1921. SOUTH, F. W., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. SOUYA, HERMAN MARIE DE., J. P., 21, Church Street, Malacca.
1921. SPEERS, W. E., "San Souci" House, Larne, Co-Antrim, Ireland.
1925. SPROULE, HON. MR. JUSTICE P. J., Supreme Court, Singapore.
1927. STAINES, E. A., General Post Office, Penang.
1928. STANTON, W. A., Brooklands Estate, Banting, Selangor.
1925. STARK, W. J. K., Labour Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. STEVENS, E. H., c/o The British American Tobacco Co., Ltd., Keppel Road, Singapore.
1920. STEVENS, HON. MR. JUSTICE F. G., Supreme Court, Singapore. (Council, 1914-15, 1931).
1917. *STIRLING, W. G., Chinese Protectorate, Singapore, (Council, 1923-5, 1927-31).
1928. STOOKES, DR. V. A., Sandakan, British North Borneo.
1921. STOWELL, DE LA M., Free School, Penang.
1930. STRAHAN, A. C., Victoria Institution, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. STREET, A. C., 13, Palm Bungalow, Kuching, Sarawak.
1926. STROUTS, E. A., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1927. STRUGNELL, E. J., Forest Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1910. STURROCK, A. J., Sanitary Board, Kuala Lumpur, Selangor. (Vice-President, 1924).
1930. SUEUR, R. E. LE., Kuching Sarawak.
1926. SULTAN IDRIS TRAINING COLLEGE, Tanjong Malim, Perak.
1927. SUNGEI PATANI GOVERNMENT ENGLISH SCHOOL, Sungei Patani, Kedah.
1912. SWAYNE, J. C., Sarawak.
1923. SWORDER, G. H., Taip'ing, Perak.
1918. *SYKES, G. R., Chinese Protectorate, Alor Star, Kedah.
1930. SYMINGTON, C. F., Forest Research Institute, Kepong, Selangor.
1927. TALLACK, C. C., Silimponon, East Coast Residency, British North Borneo.
1908. TAN CHENG LOCK, HON. MR., 59, Heeren Street, Malacca.
1926. *TAN SOO BIN, 9, Boat Quay, Singapore.

1929. TATHAM, T. P. H., Budu Estate, Raub, Pahang.
 1913. TAYLER, C. J., Telok Manggis Estate, Sepang, Selangor.
 1928. *TAYLOR, E. N., Bankruptcy Department, Singapore.
 1925. TAYLOR, W. R., Maclaine Watson & Co., Batavia, Java.
 1926. TEMPLETON, T. V., Alor Star, Kedah.
 1926. TERMANSEN, V., Kuala Hau, Kelantan.
 1921. TERRELL, MR. JUSTICE A. K. B., Supreme Court, Singapore.
 1929. TERRY, R. A., Survey Department, Singapore.
 1927. THILLAIMUTHU, S., Kennedy Burkill & Co., Ltd., Ipoh, Perak.
 1921. *THOMAS, L. A., Chief Police Office, Singapore.
 1926. THOMAS, T. J., 17, Fort Terrace, Malacca.
 1923. THORNE, HON. MR. JUSTICE W. H., Supreme Court, Singapore.
 1931. THURAI RAJA SINGAM, Government English School, Pekan.
 1930. TIVY, L. W., Katoyang Estate, Tanjong Malim, Perak.
 1926. TOYO BUNKO, 26, Kami-Fujimayecho, Hongo, Tokyo, Japan.
 1930. TRATHEN, R., Sime Darby & Co., Ltd., Malacca.
 1930. TREEBY, J. W. C., Tanjong Rambutan, Perak.
 1930. TURNER, H. G., c/o District Office, Ipoh, Perak.
 1923. UNDANG OF REMBAU, THE, Rembau, Negri Sembilan.
 1931. UNIVERSITY LIBRARY, THE, University of Rangoon, Rangoon, Burma.
 1925. VENABLES, O. E., c/o Land Office, Kuala Lumpur.
 1928. VERNON, DR. G. H., Thrusday Island, Australia.
 1927. VETHAVANAM, J. R., Bungsar Road, Kuala Lumpur, Selangor.
 1926. *WADDELL, MISS M. C., Government Girls School, Alor Star, Kedah.
 1922. WALKER, E. G., c/o United Engineers, Ltd., Singapore.
 1931. WALKER, F. S., District Forest Office, Malacca.
 1926. WALKER, H. HOPSON, Klang, Selangor.
 1926. *WALLACE, W. A., Tewantin, via Cooroy, Queensland.
 1930. WALTERS, G. J., Kuching Sarawak.
 1921. WALTON, B. S., Land Office, Malacca.
 1923. WAN IDRIS BIN IBRAHIM, Muar, Johore.
 1927. WATSON, E. L., Kuala Lumpur, Selangor.
 1917. WATSON, THE HON. MR. J., Education Office, Singapore.
 1916. WATSON, J. G., Forest Research Institute, Kepong, Selangor.
 1916. WATSON, SIR MALCOLM, Ross Institute, Putney Health, London, England.
 1930. WATSON-HYATT, R. D., Clifford School, Kuala Kangsar, Perak.

1931. WEE KWEE THEOW, Tumpat Kelantan.
1931. WENDOVER, R., Philippine Cutch Corp., Zamboanga, Philippine Ids.
1926. WHEATLEY, M., Victoria Institution, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. WHEELER, L. R., c/o Royal Empire Society, London, W.C.2, England.
1927. WHITE, THE VEN. GRAHAM, 1, Mt. Sophia Road, Singapore.
1931. WHITE, W. A., Kota Lama, Brustagi, Sumatra.
1923. WHITFIELD, L. D., Education Office, Muar, Johore.
1929. WHYTE, R. P., Posts and Telegraphs Dept., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. *WILCOXSON, W. J., c/o The Straits Trading Co., Ltd., Singapore.
1926. WILHELM, DR. O., 114, Mittlere Strasse, Basel, Switzerland.
1923. WILKINSON, H. B., 65, Harcourt Terrace, London, S.W.10, England.
1920. *WILKINSON, R. J., C.M.G., Poste Restante, Mitylene, Greece.
1926. *WILLAN, T. L., Gopeng Road, Batu Gajah, Perak.
1921. WILLBURN, E. S., Batu Gajah, Perak.
1926. WILLIAMS, A., District Office, Dindings.
1921. WILLIAMS, E. T., Colonial Secretariat, Singapore.
1922. *WILLIAMS, F. L., Chinese Protectorate, Singapore.
1929. WILLIAMS, G. C. G., Singapore Club, Singapore.
1927. WILLIAMSON, PROF. K. B., Tana Rata, Cameron Highlands *via* Tapah.
1925. WILSON, C., Labour Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1910. *WINKELMANN, H.,
1923. WINSON, V. H., Office of the Senior Engineer, P. & T. Department, Penang.
1904. WINSTEDT, THE HON. DR. R. O., C.M.G., D.LITT., Johore Bahru, Johore. (Vice-President, 1914-15, 1920-1, 1923-5, 1928; President, 1927, 1929, 1931).
1913. WOOD, W. L., Istana Gardens, Johore Bahru, Johore.
1920. WOOLLEY, G. C., Jesselton, British North Borneo.
1927. WOOLLEY, J. B., "Harbledown," Cambridge Road, Great Shelford, Cambridge, England.
1922. WORLEY, N. A., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1905. *WORTHINGTON, A. F., (Vice-President, 1924).
1921. WURTZBURG, MAJOR C. E., Mansfield & Co., Ltd., Singapore. (Council, 1924-6; 1930; Hon. Secretary, 1915; Vice-President, 1927, 1929, 1931).
1914. WYLY, A. J., Lebong Donok, Moeara Aman, Sumatra.
1923. WYNNE, M. L., Police Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. YAHYA BIN AHMAD AFIFI, 70, The Arcade, Singapore.

1923. *YATES, H. S., Rt. 5, Box 114, Santa Rosa, California,
U.S.A.
1917. *YATES, MAJOR W. G.,
1920. *YEWDALE, CAPT. J. C., c/o Lloyds Bank, 6, Pall Mall,
London, W.1, England.
1927. YOUNG, C. G., Byram Estate, Nibong Tebal, Prov.
Wellesley.
1904. *YOUNG, H. S., Rosemount, Tain, Rosshire, England.
1920. ZAINAL ABIDIN BIN AHMAD, Sultan Idris Training
College, Tanjong Malim, Perak.

RULES
of
The Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society.

I. Name and Objects.

1. The name of the Society shall be 'The Malayan Branch of the Royal Asiatic Society.'
2. The objects of the Society shall be:—
 - (a) The increase and diffusion of knowledge concerning British Malaya and the neighbouring countries.
 - (b) The publication of a Journal and of works and maps.
 - (c) The acquisition of books, maps and manuscripts.

II. Membership.

3. Members shall be of three kinds—Ordinary, Corresponding and Honorary.
4. Candidates for ordinary membership shall be proposed and seconded by members and elected by a majority of the Council.
5. Ordinary members shall pay an annual subscription of \$5 *payable in advance on the first of January in each year.*

No member shall receive a copy of the Journal or other publications of the Society until his subscription for the current year has been paid.

Newly elected members shall be allowed to compound for life-membership for \$100; other members may compound by paying \$50, or \$100 less the amount already paid by them as ordinary members in annual subscriptions, whichever of these two sums is the greater. Societies and Institutions are eligible for ordinary membership.

6. On or about the 30th of June in each year the Honorary Treasurer shall prepare and submit to the Council a list of those members whose subscriptions for the current year remain unpaid. Such members shall be deemed to be suspended from membership until their subscriptions have been paid, and in default of payment within two years shall be deemed to have resigned their membership*

* BYE-LAW, 1922. "Under Rule 6 Members who have failed to pay their subscription by the 30th June are suspended from membership until their subscriptions are paid. The issue of Journals published during that period of suspension cannot be guaranteed to members who have been so suspended."

7. Distinguished persons, and persons who have rendered notable service to the Society may on the recommendation of the Council be elected Honorary Members by a majority at a General meeting. Corresponding Members may, on the recommendation of two members of the Council, be elected by a majority of the Council, in recognition of services rendered to any scientific institution in British Malaya. They shall pay no subscription; they shall enjoy the privileges of members (except a vote at meetings and eligibility for office) and free receipt of the Society's publications.

III. Officers.

8. The officers of the Society shall be:—

A President.

Vice-Presidents not exceeding six, ordinarily two each from (i) the Straits Settlements, (ii) the Federated Malay States and (iii) the Unfederated or other Protected States, although this allocation shall in no way be binding on the electors.

An Honorary Treasurer.

An Honorary Secretary.

Five Councillors.

An Assistant Honorary Secretary.

These officers shall be elected for one year at the Annual General Meeting, and shall hold office until their successors are appointed.

9. Vacancies in the above offices occurring during any year shall be filled by a vote of the majority of the remaining officers.

IV. Council.

10. The Council of the Society shall be composed of the officers for the current year, and its duties and powers shall be:—

- (a) to administer the affairs, property and trusts of the Society.
- (b) to elect Ordinary and Corresponding Members and to recommend candidates for election as Honorary Members of the Society.
- (c) to obtain and select material for publication in the Journal and to supervise the printing and distribution of the Journal.
- (d) to authorise the publication of works and maps at the expense of the Society otherwise than in the Journal.
- (e) to select and purchase books, maps and manuscripts for the Library.
- (f) to accept or decline donations on behalf of the Society.
- (g) to present to the Annual General Meeting at the expiration of their term of office a report of the proceedings and condition of the Society.
- (h) to make and enforce by-laws and regulations for the proper conduct of the affairs of the Society. Every such bye-law or regulation shall be published in the Journal.

11. The Council shall meet for the transaction of business once a quarter and oftener if necessary. Three officers shall form a quorum of the Council.

V. General Meetings.

12. One week's notice of all meetings shall be given and of the subjects to be discussed or dealt with.

13. At all meetings the Chairman shall in the case of an equality of votes be entitled to a casting vote in addition to his own.

14. The Annual General Meeting shall be held in February in each year. Eleven members shall form a quorum.

15. (i) At the Annual General Meeting the Council shall present a report for the preceding year and the Treasurer shall render an account of the financial condition of the Society. Copies of such report and account shall be circulated to members with the notice calling the meeting.

(ii) Officers for the current year shall also be chosen.

16. The Council may summon a General Meeting at any time, and shall so summon one upon receipt by the Secretary of a written requisition signed by five ordinary members desiring to submit any specified resolution to such meeting. Seven members shall form a quorum at any such meeting.

17. Visitors may be admitted to any meeting at the discretion of the Chairman but shall not be allowed to address the meeting except by invitation of the Chairman.

VI. Publications.

18. The Journal shall be published at least twice in each year, and oftener if material is available. It shall contain material approved by the Council. In the first number of each volume shall be published the Report of the Council, the account of the financial position of the Society, a list of members and the Rules.

19. Every member shall be entitled to one copy of the Journal, which shall be sent free by post. Copies may be presented by the Council to other Societies or to distinguished individuals, and the remaining copies shall be sold at such prices as the Council shall from time to time direct.

20. Twenty-five copies of each paper published in the Journal shall be placed at the disposal of the author.

VII. Amendments of Rules.

21. Amendments to these Rules must be proposed in writing to the Council, who shall submit them to a General Meeting duly summoned to consider them. If passed at such General Meeting they shall come force upon confirmation at a subsequent General Meeting or at an Annual General Meeting.

Affiliation Privileges of Members.

Royal Asiatic Society. The Royal Asiatic Society has its headquarters at 74 Grosvenor Street, London, W., where it has a large library and collection of MSS. relating to oriental subjects, and holds monthly meetings from November to June (inclusive) at which papers on such subjects are read.

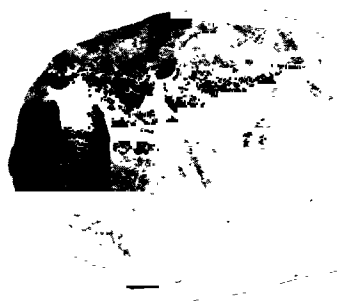
2. By Rule 105 of this Society all the Members of Branch Societies are entitled when on furlough or otherwise temporarily resident within Great Britain and Ireland, to the use of the Library as Non-Resident Members and to attend the ordinary monthly meetings of the Society. This Society accordingly invites Members of Branch Societies temporarily resident in Great Britain or Ireland to avail themselves of these facilities and to make their home addresses known to the Society so that notice of the meetings may be sent to them.

3. Under Rule 84, the Council of the Society is able to accept contributions to its Journal from Members of Branch Societies, and other persons interested in Oriental Research, of original articles, short notes, etc., on matters connected with the languages, archæology, history, beliefs and customs of any part of Asia.

4. By virtue of the aforementioned Rule 105 all Members of Branch Societies are entitled to apply for election to the Society without the formality of nomination. They should apply in writing to the Secretary, stating their names and addresses, and mentioning the Branch Society to which they belong. Election is by the Society upon the recommendation of the Council.

5. The subscription for Non-Resident Members of the Society is 30/- per annum. They receive the quarterly journal post free.

Asiatic Society of Bengal. Members of the Malayan Branch of the Royal Asiatic Society, by a letter received in 1903, are accorded the privilege of admission to the monthly meetings of the Asiatic Society of Bengal, which are held usually at the Society's house, 1, Park Street, Calcutta.

Palaeolithic Artefacts from Perak.

The Prehistory of Malaya.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

(Plates, XX—XXII).

Bijdrage tot de Chronologie van het Neolithicum in Zuid—Oost Azië by Dr. P. V. van Stein Callenfels (Royal Batavian Society's Oudheidkundig Verslag, 1926, pp. 174—180).

Report on Cave Explorations in Perak by Dr. van Stein Callenfels and I. H. N. Evans (*ib.* pp. 181—194, and also in F.M.S. Museums Journal, 1928, vol. XII, part 6.)

Beitrag zur Chronologie des Neolithiums in Sudostasien by Dr. Robert Heine-Geldern, Vienna (Festschrift P. W. Schmidt, Wien 1928, pp. 809—843).

Zur Steinzeit Ostasiens by Oswald Menghin, Vienna (*ib.* pp. 908—942).

Problems of the Stone-Age in the Far East by Dr. P. V. van Stein Callenfels (Proceedings of the Fourth Pacific Science Congress, vol. III, Batavia, 1930, pp. 375—378).

Archaeology by N. J. Krom (Science in the Netherlands East Indies, Amsterdam, pp. 287—290).

Papers on the Ethnology and Archaeology of the Malay Peninsula by I. H. N. Evans (Cambridge, 1927).

F.M.S. Museums Journal (*passim* and notably Mr. Evans' articles in vol. XII, parts V (1928) and 7 (1929)).

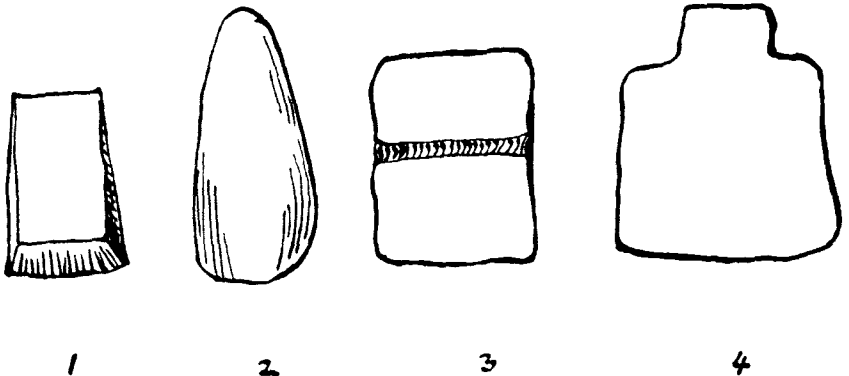
L'Age du Bronze au Tonkin et dans le Nord-Annam by M. Victor Goloubew (Bulletin de l'Ecole Francaise d'Extrême-Orient, T. XXIX, 1929).

In 1932 at Hanoi there will be a Conference if the pre-historians of the Far East. So new is the scientific study of celts and primitive relics of this region, that few even of the readers of this learned journal will be acquainted with the scanty and scattered literature of the subject and few therefore can know what problems will exercise the minds of delegates. It is hoped that this short sketch, based on the above articles and more particularly on the articles relating to Malaya, will give some hint of the problems of a wide field and show how the efforts of a few enthusiasts like Dr. Ph. van Stein Callenfels and Mr. Ivor H. N. Evans, whose work is a closed book to most people, is leading to valuable results.

Discoveries at Gunong Sennyum in Pahang and at Goa Kajang near Lenggong in Perak had revealed traces of palaeolithic and protoneolithic civilisations in the rock-shelters of British Malaya. More recently scientific excavation at Gunong Pondok in Perak unearthed (a) palaeolithic artefacts (*coup-de-poing* and scrapers) chipped all over and without a trace of polishing (Plate XX), (b) palæo-proto-neolithic implements of Sumatra type (made of

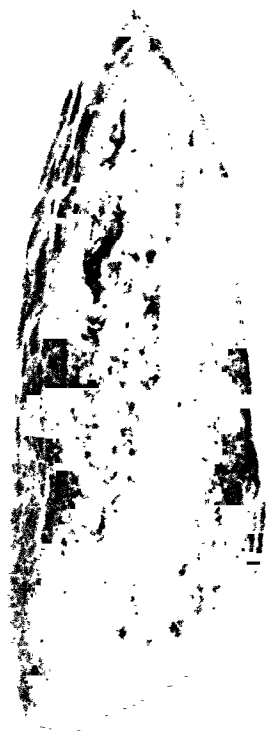
fragments of river-stones, chipped on one side but on the other keeping their original surface) such as occur at Bac-Son in Tonkin and on the east coast of Sumatra (Plate XXI) and (c) Bacsonian protoneoliths with polished edges (Plate XXII). No pottery was found in the lower layers so that the Bacsonian period must be divided into two, an older—as in Sumatra—with no proto-neoliths and no pottery, a later that has not yet been found in Sumatra when protoneoliths and finally even pottery occur. The terms palæolith and neolith are best used of types of stone-age culture, without reference to date, and at Gunong Pondok the three kinds of celt were associated throughout the deposits—as also were red body-paint, grinding and pounding stones and grinding slabs. It has been surmised, however, that the palæolithic civilisation, which spread through Malaya, Indo-China, the Philippines and part of the Netherlands Indies is about seven or eight thousand years old. After it, came the Bacsonian civilisation, which grew out of a palæolithic culture either after learning the art of polishing on bone and horn or from contact with a neolithic people. To the older Bacsonian civilisation have been attributed the institution of mother-right, the two-class culture of Australia and the cultivation of yams,—an attribution that would ascribe matriarchy (or more precisely mother-right) to the cave-woman.

Then we come to neolithic civilisations, when polished tools took the place of chipped. Several of these civilisations must have entered the Archipelago from the east and not down the Malay Peninsula. For Malaya lacks the perhaps oldest Malaysian neolithic type—so old that it is common to Java and the Philippines—a clumsy adze with a pronounced trapezoid cross-section (fig. 1). It also lacks the sharp-necked cylindrical Dravidian axe of India, Japan, the Celebes and Sumatra, which has in cross-section the shape of an ellipse or lens and from its present-day use in New Guinea is sometimes termed the Papuan axe (fig. 2). And it lacks the "Philippine" axe with back partly cut away for shafting purposes, a type found also in Hongkong, the Celebes and Polynesia (fig. 3). But though it lacks East Indonesian types, the Peninsula is rich

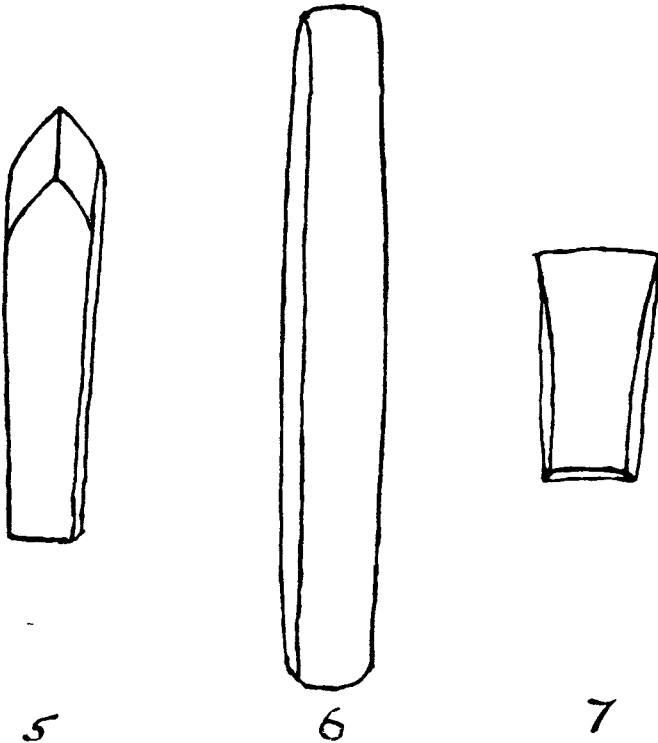
*Sumatra - tupe Palaeolithic Artefact from Perak
(upper figure front, middle figure back view).*

Bacsoman Proto-neolithic Artefact from Perak (front and side views).

in West Indonesian neolithic types that occur also in Sumatra, Java and Bali. Generally in Malaya these neoliths have been found not in caves but in rice-fields and near river-banks, as on the Tembeling, on the Bernam (at Tanjong Malim) and on the Kinta (at Batu Gajah).

Malaya knows only two specimens of the dented high-shouldered Mon-Khmer axe (fig. 4), one whose provenance is unknown, one from the Pahang River (fig. 2 Plate XL JRASMB vol. VIII, 1930). Probably they were imported by stray Mons, as their sphere stops above British Malaya. This high-shouldered or Austro-asiatic type occurs in the Philippines, in Indo-China, in Burma, in Assam Orissa and Chota-Nagpur in Northern India, and in the Munda district of southern India, and so covers the area of the Austro-asiatic language family. By 1500 B.C. Malay and Mon-Khmer late neolithic developed two distinctive types of axe, the high-shouldered Austro-asiatic type and the Malay pointed type* (*ib.* vol. VI, 1928, Plate XXXVIII fig. 2 with variants 1, 3 and 4 and Winstedt's "Malaya" p. 153), so that some time before this date must have been the epoch when the Malays of Sumatra and the Javanese left the continent

* Note.—Dr. Heine-Geldern notes fig. 5 as the 'pointed' axe characteristic of Malaya, with which the beaked axe of Java is associated. No. 6 is of a type recorded—till Mr. Evans illustrated it as common in

of Asia. Judging by the practical identity of the systems of mother-right obtaining among the Khassis of Assam and the Minangkabau Malays, that social institution must have been highly developed well before Austro-asiatics and Austronesians parted company, namely in 'Austrian' times or by 2000 B.C. at least:—cord-pottery and pig-rearing are thought to have belonged to the same civilisation.

A civilisation apparently associated with river-banks produced in Perak on the west coast of the Peninsula graves built of granite slabs. These graves have been unearthed at Changkat Mantri on the Bernam River, and at Sungai Kruit off the Sungkai River, while another is recorded from the Slim River:—one of them has been rebuilt in the garden of Ta'ping Museum. These cists are closely related to the dolmen and are of a type not uncommon in Java where they extend from a late neolithic to an iron age:—the Philippines, also, have tombs said to be of a similar type. With the Perak cists have been found iron socketted tools, cornelian beads, stone pounders, rough pottery and bronze utensils. These iron tools have also been unearthed at Klang (along with a bronze bell-like object—Winstedt's "Malaya" p. 155—), at Tanjong Rambutan and Sengat in Kinta and at Bengkong in Batang Padang. Thirteen iron implements including a spear-head and several of these socketted tools were found at Bukit Jong on the Tembeling River, close to a stone quoit disc, a cross-hatched stone pounder, cord-marked pottery and some fragments of bronze. From the wash-boxes of Kenaboi mine in Negri Sembilan have come two similar quoit-discs, a long late neolithic chisel and two bronze adzes (*ib.* p. 154) resembling specimens from Rasa and Tanjong Malim and Indo-China. Other objects from the Tembeling are several 'cut-outs' (from the centre of quoit-discs and stone bracelets) and an earpendant of black stone, as also the tympanum of a bronze gong of a kind common in Java and in Indo-China (JRASMB vol. VI, 1928, plate XLII). This type of gong belongs to the later Han period (1st cent. A.D.). In Tonkin and North Annam where also they are associated with socketted bronzes, neoliths, cord-marked pottery and shanks of worked iron, these gongs bear designs of magic boats identical with those still used for Dayak funerals, of figures pounding rice, of figures blowing a peculiar Dayak musical pipe and of birds identical with those on the Tembeling and Java gongs.

Pahang—only from the Mekong (Upper Laos). The Malayan types of neolith have not been found in Tonkin, Annam and Kambodia. Are they, Heine-Geldern asks, the artefacts of an early Austronesian civilisation, and did the Austro-asiatics take over these Austronesian neoliths and drop their own high-shouldered axe when they invaded Malaya and brought the Mon-Khmer language to the Semang and Sakai? Or did the Austro-asiatics come before they had the shouldered axe? Or very late in a metal age? Or did they come twice, once very early, once about 200 A.D. when Funan's Khmer rulers invaded Malaya? Stratigraphical excavations may throw light on the problem.

Later still in the iron-age comes the Indian settlement near Kuala Selinsing, Perak. Along this beach have been picked up hundreds of cornelian, glass or paste and shell beads, portions of bracelets in stone and in blue green glass, some pottery and cross-hatched pottery stamps. The commonest types of glass-beads are opaque yellow, opaque blue, opaque green, clear blue, clear yellow, dark red, and orange paste with dark-red striations. One type has "a core of non-translucent yellowish paste, plated with gold-leaf which is covered with clear yellow glass." Parti-coloured beads have been found in an East-Java dolmen, thought to be of Indian type. Beads of most of the Selinsing types occur in Philippine graves of the iron-age, at Santubong in Sarawak and glass-beads on Papan Island off Borneo. A gold ornament bearing the figures of Vishnu on his Garuda, has been unearthed at Selinsing and in a hole left by the roots of a fallen tree a cornelian seal engraved with the name of a Hindu prince Sri Vishnuvarman, in Pallava characters of the 5th century A.D. The Selinsing settlement, therefore, is no longer prehistoric but must have been an Indian trading station like others of the same period with Pallava inscriptions, Taruma in West Java and Kutai in Borneo.

The definition of the two Bacsonian periods and of the four neolithic periods, referred to in this paper, is the work of Callenfels. The surmise that the beads at Selinsing were Indian was made by Evans before he discovered the engraved seal of the gold ring. A paper by Mr. Evans will shortly appear describing his Selinsing discoveries. It cannot be emphasized too often that to be reliable modern prehistorical research must proceed by the method of meticulous scientific excavation adopted at Gunong Pondok, so that the position of the different layers of culture may be determined. Chance specimens have little value except as leading to places likely to yield the scientist results. Discoverers of chance specimens should invite scientific excavation before the site of their find is disturbed.

Muslim Tombstones in Raffles Museum.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

(Plates XXIII—XXVIII.)

(1). In Number 85 of the Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, March 1922, pp. 1-3, pls. I-III, the veteran Dutch scholar J. P. Moquette allowed the Society to print a translation of his article on the Grave-Stone of Sultan Mansur Shah of Malacca (died 1477 A.D.), now in the Raffles Museum, Singapore.

(2). In the same paper he distinguished the Sultan's grave-stone from another stone, that has a round hole pierced through it, —a hole perhaps used for the taking of oaths. On both sides are texts from the Quran, which the deceased Dutch scholar was unable to decipher—This stone also is in Raffles Museum and is illustrated in J.S.B., R.A.S. No. 78, June 1918, Plate II.

(3). Heer Moquette was also good enough to give his opinion on Plate XXIII, figs. I & II of this article. On fig. I he deciphered the following inscription:—

هذا قبر المغزور المرحوم الراجي الى رحمة الله تعالى (1)

ناخدا حاجي الكنبايي بن جمال الدين (2)

التاسع من شوال سنة ثلثة وستين وثما نمائة (3)

On fig. II he read the following:—

On the topmost of the three sections (1)
the *Kalimah* followed by the words:

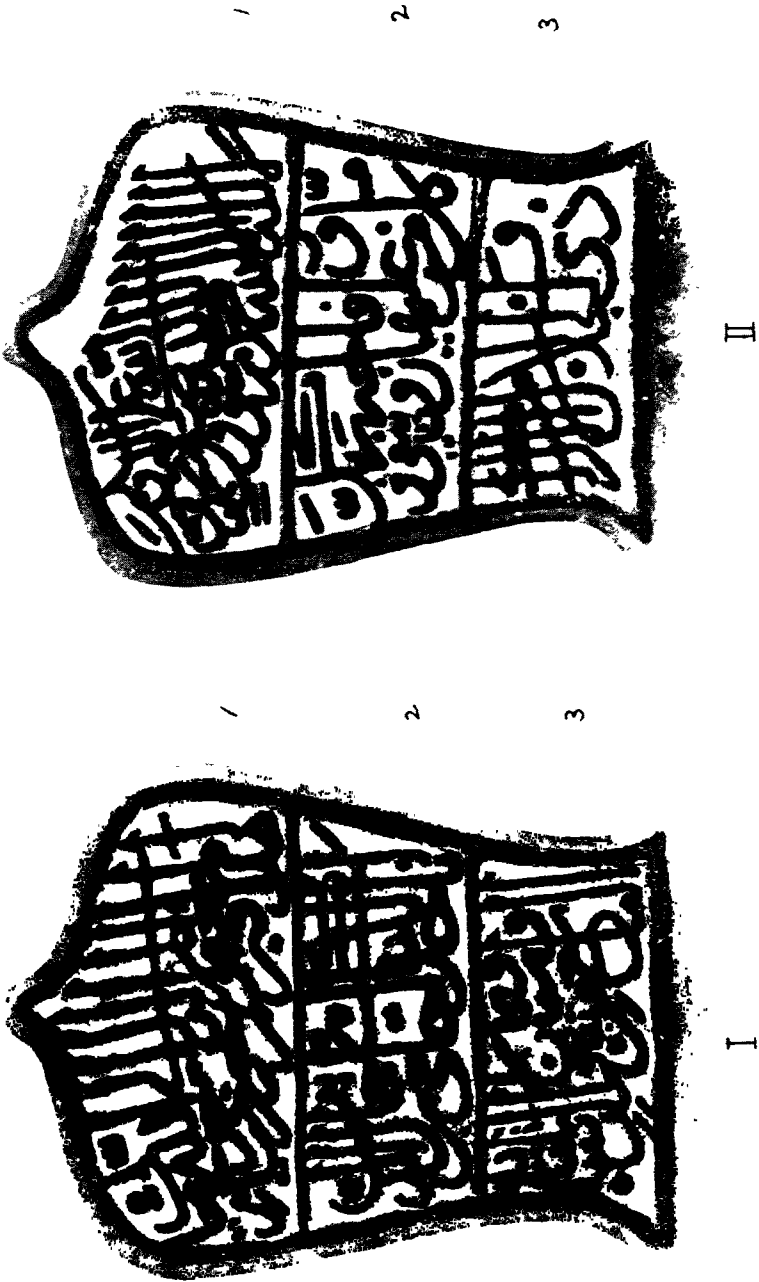
وصلى الله على محمد واله وسلم

كل من عليها فان ويبقى وجه ربك (2)

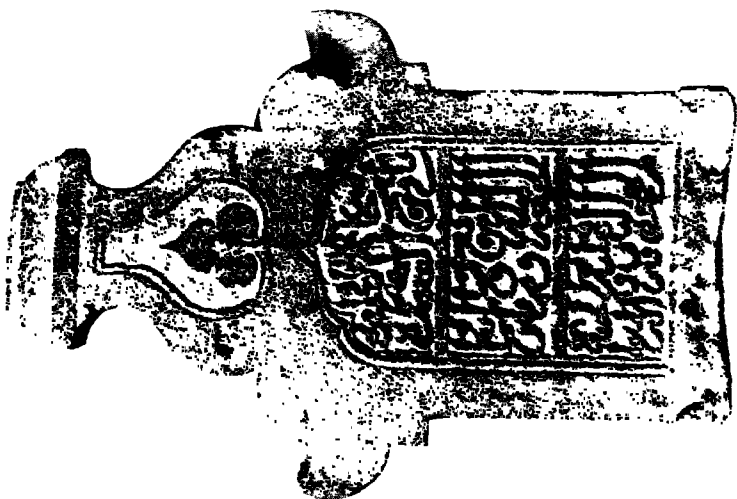
ذي الجلال والاكرام (3)

Fig. I therefore bears the inscription “*This is the grave of the pious deceased who beseeches the mercy of Almighty God, Nakhoda Haji al-Kanbaiy (the Sea-Captain Pilgrim from Cambay) son of Jemal-al-din who died on the 9th of the month Shawal in A.H. 863*” =9th August, 1459 A.D.

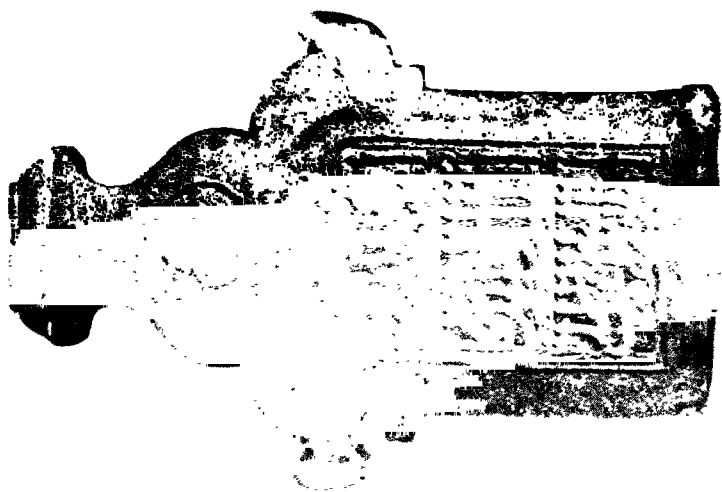
Fig. II in addition to the *Kalimah* is inscribed with verses 26 and 27 of Surah 55 of the Koran:—“*All on earth shall pass away, But the face of thy Lord shall abide resplendent with majesty and glory.*”

R O WINSTLETT: *Mashm Tombstones in the Regatta Museum.*

II

I

I

II

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

Figs. I & II are photographs of *two* stones now in Raffles Museum, but in Moquette's opinion almost certainly both belong to the same grave. The shape, he adds in his unpublished letter, is not unusual for the date. Who Nakhoda Haji of Cambay was is unknown. The name makes it almost certain that the stone was one of those from the old Fort wall, Malacca, presented to the Museum in 1852 by the Resident Councillor. In Sumatra, also, Muslim influence from Gujerat was strong.

(4). Raffles Museum possesses another grave-stone (Plate XXIV figs. 1, 2, and Pl. XXV, figs. 1 & 2.) on which Moquette was kind enough to give his opinion. He deciphered its inscriptions as follows:—

Plate XXIV, fig. I, the front-side of the stone, bears the words

المحتاج الى رحمة الله

الملك الجليل البار (ي)

اسماعيل بن حاجي ناصر الدين بن اسماعيل لاي

Our hope is in the mercy of Allah

The King, the Lord, the Creator!

Ismail son of Haji Nasru'd-din son of

Ismail Lai (?).

Plate XXIV, fig. 2, the back of the stone, reads:—

في تاريخ خامس شهر (ذي) القعدة في ليلة

الجمعة لسنة اربع وثمانين وثمانماية

من الهجرة النبوية عليه الرخوا (ن) والتحية

On the date, the fifth of the month Dzu'l-Kaidah on Friday night in the 884th year after the Hegira of the Prophet on whom be grace and peace: (=18th January, 1480 A.D.).

Plate XXV, the edges of the stone, read:—

المغفور المرحوم المشهور الفقير الى رحمة

الله تعالى اسماعيل بن حاجي ناصر الد (ين)

The pious deceased the renowned Fakir,

To the mercy of God Most High

Ismail son of Haji Nasru'd-din.

On the top is the text (Surah XXVIII, 88).

كل شيء هالك الا وجهه

Everything shall perish except His Face.

Who was Ismail the son of Haji Nasru'd-din the son of Ismail (? Lai)? The date of his death makes it almost certain that this stone also came from Malacca. Actually the 18th January, 1480 A.D. was a Tuesday, but mistakes in the day of the week are common.

(5). There is only one other fragment of a tomb in Raffies Museum that bears an epitaph (which is illegible) beginning

هذا قبر العبد (?)

and verse 26 of Surah 55 of the Koran, which appears also on grave (3)—

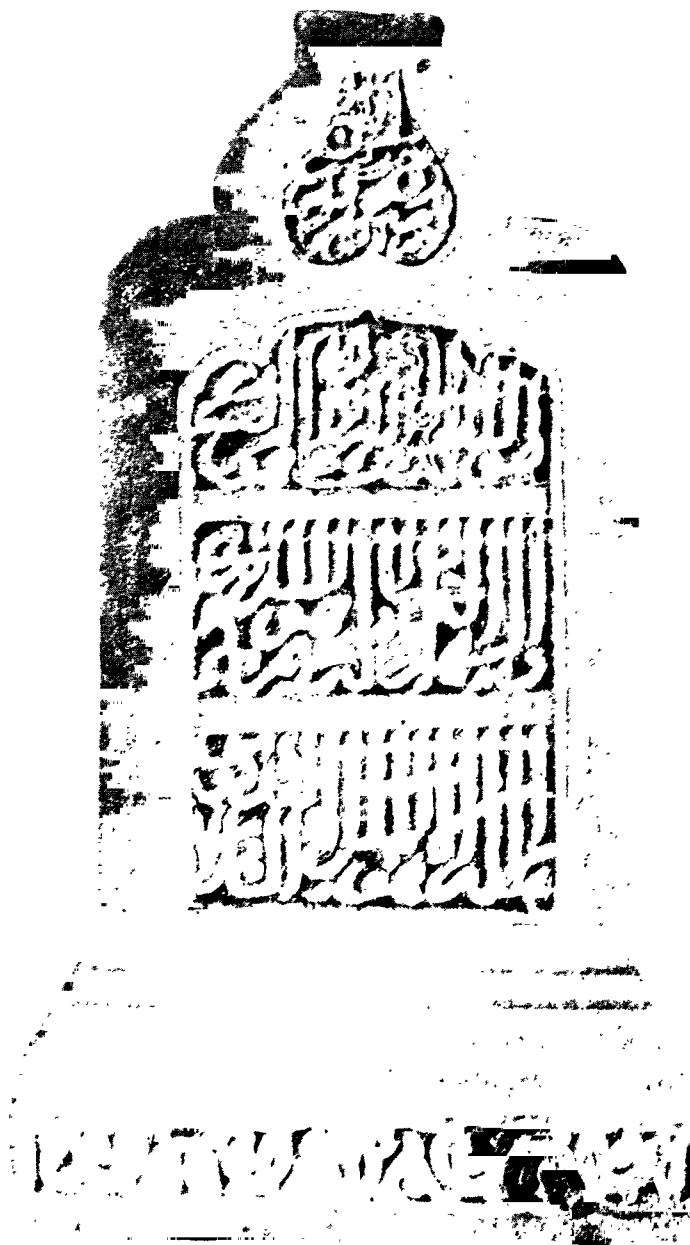
كل من عليها فان

(6). There is a footstone inscribed on front (Plate XXVI) and back (Plate XXVII) with verses 22, 23 & 24 of Surah LIX, on the sides (plate XXVIII) with verses 16 & 17 of Surah III (as far as الاسلام and on top, front, back and sides are repeated four times the verse 13 of Surah LXI.

نصر من الله وفتح قريب وبشر المؤمنين

Help from God and speedy victory. Bear thou these tidings to the faithful.

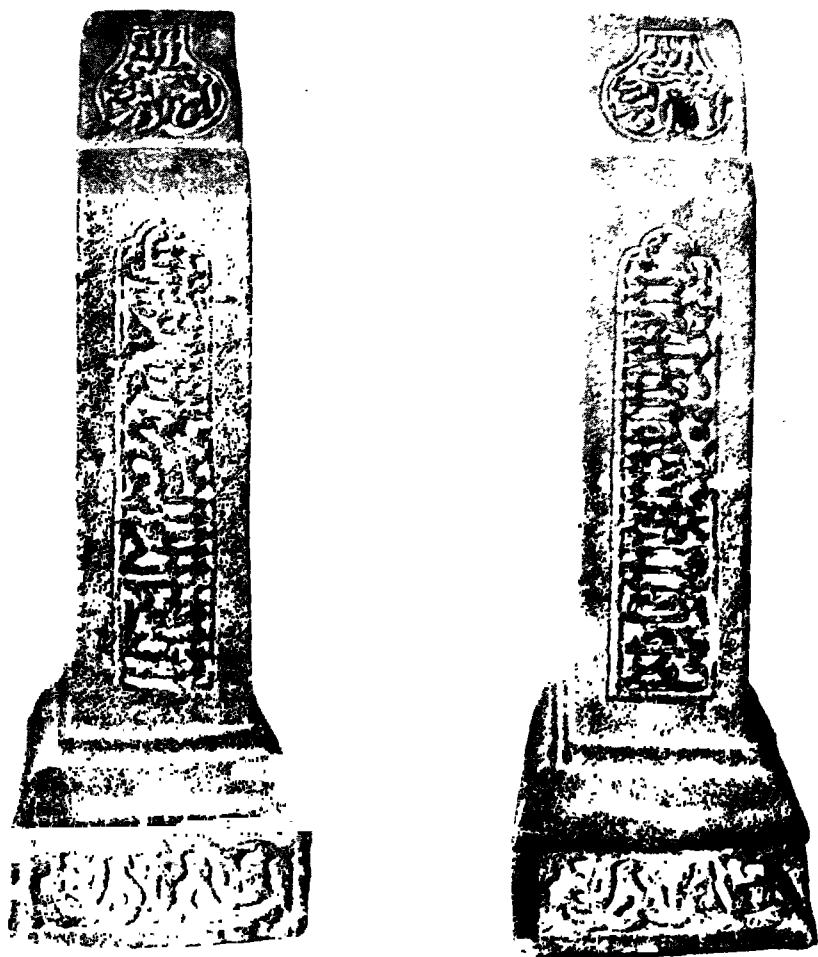
(7). There is one other fragment without value.

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

Mother-right among Khasis and Malays.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

It is more than thirty years since Father Schmidt discovered a relationship between three sub-groups of languages, (a) Sakai, (b) Khasi, and (c) Mon-Khmer, Cham and Munda and labelled the whole group Austro-asiatic. He concluded that "the first two are in a stage of development earlier than that of the last, a fact which is important for determining the relative times of the migration of each group to its present seat." He also in 1899 labelled the languages of Oceania Austronesian, a name that includes three related sub-groups, Indonesian (to which Malay and Minangkabau belong), Melanesian and Polynesian. He included Austro-asiatic and Austronesian in one great united whole, the Austric family. There is therefore a remote linguistic affinity between Khasi (of Assam) and Malay. Considering the time since migration of these languages took place, the resemblance in the phonetic and morphological structure of Khasi and Malay and even the agreement in their vocabularies are remarkable. (The *Khasis* by Lt.-Col. P. R. T. Gurdon, c.s.i., London, 1914, pp. 200-219 and JRASSB. No. 77, 1917, pp. 251-257). The adze of Khasi is the high-shouldered neolith of Mon-Khmer type (of which only two stray specimens have been found in Malaya) and prehistorians tell us that by 2000 B.C. at the latest this Mon-Khmer late neolith was differentiated from the pointed Indonesian (Malay) type and that this must have been the epoch when the Malays of Sumatra and the Javanese left the continent of Asia. Both Khasis and Malays use menhirs for their dead, but those of the Khasis are more elaborate than the two-or-three-feet high granite flakes that mark the graves of the Muslim Malays of Negri Sembilan. Next to language, the most remarkable thing the two peoples have in common is almost identical systems of mother-right. Of the social system of the Sakais, in spite of the mass of material collected, we have few reliable data: the only trace of mother-right, if trace it is, is that the groom goes with his bride to her parents' hut for a few days, but the conditions of Sakai life would preclude an elaborate matriarchy. The matrilineal system of the Chams seems to resemble that of the Malays and Khasis. "Family," writes Baudesson in his book on 'Indo-China and its Primitive People,' "is traced through the mother. The children take her name, adopt her religion if they are the issue of a mixed marriage, and remain her property in case of divorce. Inheritance descends in the female line only. A woman is the principal figure in many of the domestic ceremonies and she retains at all times the right to select her husband."

Among the Khasis many clans trace their descent from ancestresses who are almost deified. Below the clan comes the sub-clan (*kphoh*=womb=Malay *pêrut*, womb, sub-clan), all des-

cended from one great-grandmother. Below the sub-clan is the family. "Ancestor-worship in common and clan sepulchres in common seem to indicate that the original unit was the family, for there would be no reason for the members of a clan to worship the same household gods and to deposit the remains of the clan members in the same tomb, unless there was some strong tie, such as that of cousanguinity, binding them together." Moreover the clans are strictly exogamous. "A Khasi can commit no greater sin than to marry within the clan." A Khasi cannot marry two sisters but he *can marry his deceased wife's sister... He cannot marry the daughter of his father's brother* or of his father's paternal uncle. But provided the brother is dead, he can marry the daughter of his mother's brother,—who belong to a different clan to that of the mother i.e. to the mother's brother's wife's clan. *His wife's elder brother is head of her house but her husband has executive control.* After divorce the mother always has custody of the children. Polygamy does not exist. If the female members of a family have died out, the males may adopt a girl from some other family to perform funeral and other religious ceremonies and therefore to inherit the family ancestral property. The girl takes her place as youngest daughter and becomes head of the house.

Let us compare this system with the Malay. There are many relics of ancestor-worship among the Malays, especially of the founders of settlements, medicine-men and Muslim saints. (*Shaman, Saiva and Sufi* pp. 14-17; JRASMB., Dec. 1924, pp. 264, 270-5). In the Minangkabau States of Negri Sembilan the names of the ancestresses of many clans and sub-clans are recorded in folklore, and the grave of at least one, Sendok Mas, the mother of the first territorial chief of Muar, is a sacred-place. But several reasons militated against the worship of ancestresses in Negri Sembilan. The States belonged originally to the *patriarchal* rulers of Malacca, who appointed male territorial chiefs. Again, when the Minangkabau colonists arrived, the country was populated by pagan proto-Malays. In some cases the colonists may have married pagan women; in all cases their matrilineal organisation made them invent a title to the land through the original female inhabitants. But to worship a pagan female, whether she is a fiction or an historical entity, is asking a lot from the laxest Muslim. In Negri Sembilan, however, there are the clan (*suku*), the sub-clan, whose name "*the womb*" is identical with the *Khasi name*, and the family. The clans are strictly exogamous. The inability of two sub-clans to trace descent to a common ancestress is their passport to intermarriage. The breach of exogamous custom is for Malays as for Khasis incest and used to be punished by death (or outlawry) and confiscation of property, though the territorial chief could commute this penalty to heavy fines and today the British Penal Code refuses to recognise it as a crime. By the Malays as by the Khasis *marriage with a deceased wife's sister is allowed* and is in fact a common practice. In spite of Islam and

the rubber boom, monogamy is the general rule with the matrilineal Malays. The children of a brother and sister can intermarry. The marriage of the children of sisters is of course prohibited *and, as with the Khasis, the marriage of the children of brothers, though outside the matrilineal ban is forbidden*—the modern fiction being that on the decease of a father the uncle becomes his niece's *wali* and on the decease of father and uncle, the male cousin becomes the *wali*—an objection not really raised by Muslim law. A Malay cannot marry during his wife's life another woman of her tribe. The Malay is a lodger in his wife's house. Her mother and eldest brother and the tribal authorities look after a girl's interests. In Minangkabau the head of a married household is the wife's eldest brother, as among the Khasis. On divorce the Malay like the Khasi mother has custody of the children. A girl or even a man may be adopted into a Malay sub-clan (JRASMB., Aug. 1929, pp. 39-47): full adoption of a child gives it full rights of inheritance.

Among Khasis only women inherit the property. *The youngest daughter*, whose house is the place for all the family's religious ceremonies, *gets the lion's share i.e. the family jewellery and the family house* with most of its contents. But all the other daughters get a share of their mother's property. They must repair the house of their youngest sister free of cost but she cannot sell it without their unanimous consent. If the youngest daughter dies, she is succeeded by her next youngest sister. Failing daughters, a mother's property goes to her sister's youngest daughter, who will be succeeded by her youngest daughter and so on. Failing sister's daughters, succession reverts to the mother's sisters and their female descendants. No man can possess landed property unless it has been self-acquired. Property acquired by a man before marriage belongs to his mother, that is, to his clan. If a married man dies and leaves acquired property, in some districts his heir will be his mother, excluding wife, sons and daughters:—if the wife undertakes not to remarry, she will inherit half of her husband's property, which will go at her death to her youngest daughter by him. In some districts the property acquired by a man after marriage goes to his wife and children, the youngest daughter getting the largest share on the death of her mother. If there are no daughters, acquired property is equally divided among the sons. A gift of acquired property to any amount can be made during a man's life but he cannot leave it by will except in accordance with the custom.

Among the Malays only women inherit ancestral property. In Rembau "should there be more than one daughter, it is a duty of the father, or the husband, to build a house for his daughter, or wife, on a convenient site on the ancestral property. *The mother's house is inherited normally by the youngest daughter*, who undertakes in return to look after her in her old age. The rice swamp is divided equally among the sisters. Should a daughter predecease her

mother, her female descendants obtain collectively an equal share with their aunts." (JRASSB. No. 56, 1910, p. 68). Failing daughters, a woman's property goes to her sisters and her sisters' daughters and so on. Property acquired by a man as a bachelor goes to his mother or his aunts whether he dies unmarried or married. Property acquired by a man after marriage goes on his death to his wife and her issue by him—kampong, rice-land and orchards exclusively to girls, rubber land, money and movables equally to sons and daughters, the sons' shares in due course reverting to the sisters. In Minangkabau a father can transfer not more than half his acquired property to his children in his lifetime. After death, the distribution of his acquired property cannot be affected by will: it follows the custom.

Among Khasis and Malays tribal chieftainships of all ranks go to men, who become eligible through their mothers. By Malays these officers are elected. Among the Khasis the sons of the eldest uterine sisters inherit in order of priority of birth but they are subject to election. The Siems or Chiefs of the Khasis derives their revenue from State lands, from a voluntary contribution to meet the cost of public ceremonies and tolls levied on markets. The Ruler of Negri Sembilan used to be supported by the produce of certain court lands, by offerings on great festivals and a toll on cock-fights. In three Khasi States, there are two main branches of the Siem family, a Black and a White, from either of which Siem may be chosen as the electors wish. This reminds one of the Malay system of the rotation of offices and that there may be traces of "black" and "white" Malay families. (JRASMB. May, 1931, p. 136). And it rather looks (Gurdon, p. 73) as if the electoral divisions of the Khasi State may have been based on the number four, just as the Minangkabau State was once composed of four divisions. The Khasi priest, like the Malay shaman, has a female assistant.

The system of mother-right, occurring among American Indians, among the Nayars of Malabar, in Melanesia and in many other parts of the world, is too widespread to be evidence of racial relationship. But certainly the resemblances between the Khasi and the Malay systems are startling.

Often borrowed, customs and beliefs are not irrefragable evidence of any connection between races. But joined with the evidence of anthropology, linguistics and social organisation, the frequent similarity of customs that are apparently primitive perhaps deserves remark. By the Malay and by the Khasi, the umbilical cord is cut by a bamboo-knife and the placenta are preserved for some days in an earthen vessel. Both races call parents not by their own names but mother (or father)—of-so-and-so, naming the child. Both use eggs for divination, the Malay on bringing home the rice-baby and in cases of illness, the Khasi on the occasion of religious sacrifice and at funerals. Khasis, Sakais and Malays obtain

omens from dropping leaves into water (Gurdon, p. 119; SSS. p. 78). To both races it is tabu to use the sickle for reaping. Both races use the cock for sacrifices. Neither race cares for butter, ghee or (until tin milk was imported) milk. Both used ordeal by water (Gurdon p. 94; Skeat's "Malay Magic" p. 542).

Both races seem to have identical traps and snares. The spring-gun impelling an arrow, pit-falls with bamboo caltrops at the bottom, nooses for roping deer, a concealed platform which sinks under the weight of an animal and releases a roof weighted with stones that crushes the beast beneath, bird-snares of bamboo limed with the gum of the jack-tree—all these are common to both races. Tuba is used for fishing by Khasis and Malays. Children of both races fly kites and indulge—as in Trengganu—in spinning peg-tops. Neither race till recently used the potter's wheel.

All my information about the Khasis comes from Col. Gurdon's book, referred to above. The chief works on Malay mother-right are Parr and Mackray's "Rembau" (JRASSB. No. 56, 1910); E. N. Taylor's "Customary Law of Rembau" (JRASMB. August, 1929); Wilken's "Malayan Sociology" (Paper on Malay Subjects, Kuala Lumpur 1921)—translated from the Dutch, "Matriarchy in the Malay Peninsula" by G. A. de C. de Moubray (London 1931). There are also various other articles in the "Papers on Malay Subjects" and in the Journals of the Asiatic Society (Malayan Branch).

Three of Eredia's Illustrations.

By J. V. MILLS, Malayan Civil Service.

(Plates XXIX—XXXI.)

The accompanying illustrations, it has been represented, may be of interest to members. They are taken from the "Declaração de Malaca e India Meridional com o Cathay" written in 1613 by Emanuel Godinho de Eredia (born at Malacca in 1563).

The manuscript is preserved in the Bibliothèque Royale at Brussels (No. 7264). A Portuguese transcript with a French translation, and reproductions of Eredia's illustrations, was published in 1882 by Janssen, in a volume entitled "Malaca, l'Inde Méridionale et le Cathay." Copies of Janssen's book are to be found in Raffles Library at Singapore and in the Penang Library.

An English translation, based on Janssen's transcript, was published in JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930: which (p. 285) contains a note on the manuscript.

The present reproductions are photographs from the manuscript courteously supplied by the Conservator-in-Chief of the Bibliothèque Royale.

(Plate XXIX.)

Folio 47 R.

"Portrait of Master Francisco Xavier of the Order of the Company of Jesus. 1542 A.D." It has been said that this portrait of St. Francis does not resemble any of those which appear among the materials which the Bollandists collected in order to write the life of this saint in the *Acta Sanctorum*.

Several portraits of St. Francis will be found in "The Life of St. Francis Xavier" by E. A. Stewart: 1917.

A life of St. Francis in 4 volumes is being written by the Reverend Father Schurhammer, S.J., of Berlin.

(Plate XXX.)

Folio 61 V.

"Chorographic description of the locality of the fortress of Muar, founded by the "Descobridor" Manuel Godinho de Eredia. 1604 A.D."

Cf. JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930, p. 71, for Eredia's account of his naval and military activities and the foundation of the fortress at Muar.

"Descobridor" ("Discoverer") means 'officer commissioned to organize the work of exploration and discovery.'

The fortress was placed on the south bank of the Muar river immediately to the west of the stream now called Sungai Bentayan.

The scale of this illustration is about $\frac{1}{4}$ mile to 1 inch.

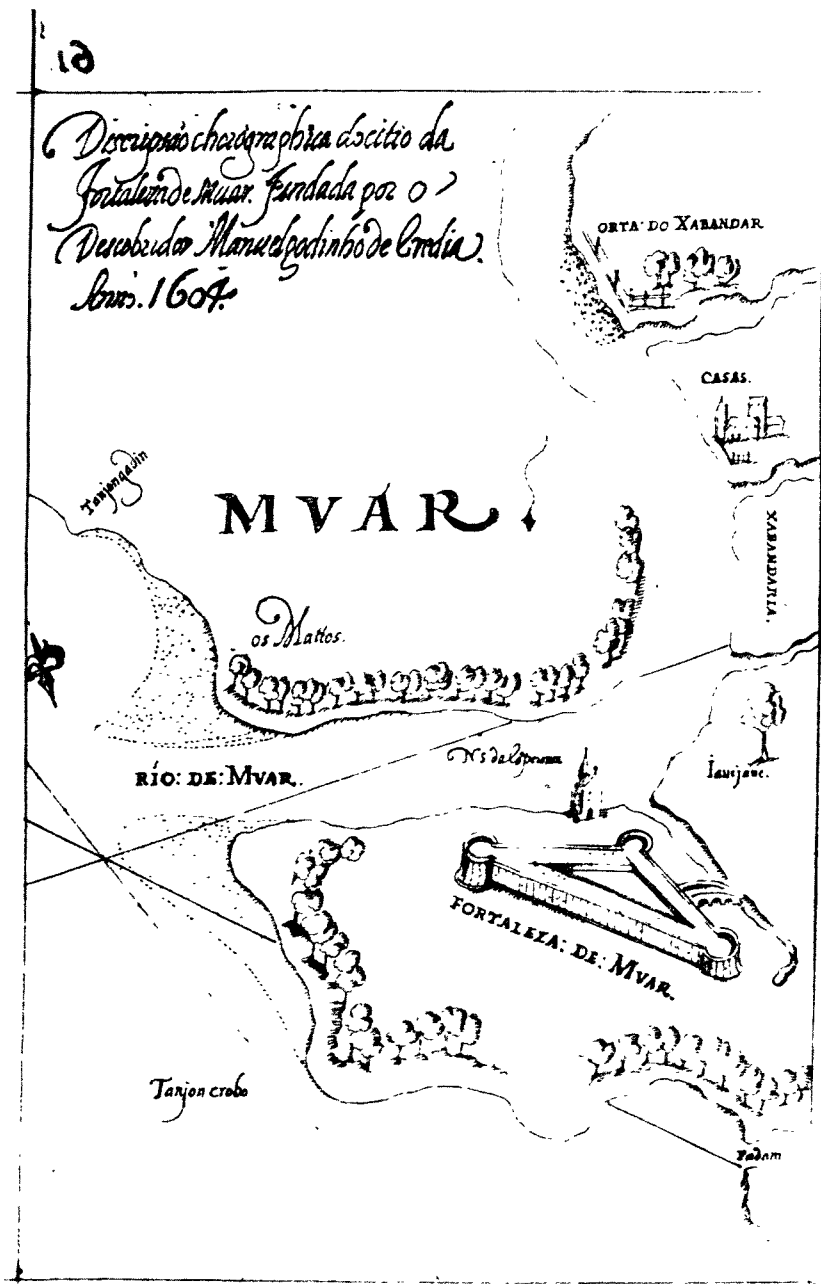
Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

47.

RETRATO DE MICER FRANCISCO XAVIER,
DA ORDEM DA COMP. DE IESV. Anno. 1542.

„Portrait of Master Francisco Xavier of the Order of the
Company of Jesus. 1542 A. D.”

„The Locality of the Fortress of Muar“.

82.

RETRATO:DE:EMANVEL:GODINHO:
DE:EREDIA:

„Portrait of Emanuel Godinho de Eredia“.

Key.

Os mattos—‘the woods.’

Tanjon Gadin—‘Tanjong Gading.’

ORTA DO XABANDAR—‘Harbour Master's Garden.’

CASAS—‘houses.’

XABANDARIA—‘Harbour Master's Office.’

Jauejaue—unexplained: a tree, perhaps jawi-jawi, *ficus benjamina*.

FORTALEZA DE MUAR—‘Fortress of Muar.’

N.S. de Esperanca—(The Church of) ‘Our Lady of Hope.’

Tanjon Crobo—‘Tanjong Kerbau.’

‘*Padam*’—‘Padang.’

(Plate XXXI.)

Folio 82 R.

“Portrait of Emanuel Godinho de Eredia.”

For “Luca Antara” (which may perhaps represent Australia)

cf. JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930, p. 188.

Notes on some Malayan Place-names.

By J. V. MILLS, Malayan Civil Service.

I. *Batu Berantai.*

The 10th chapter of the "Malay Annals" relates the attack on Singapore made by the sword-fish (*todak*).

(*The Journal of the Indian Archipelago*: Vol. V, (1851), p. 319). "Rajah Sri Maharajah, attended by his nobles, came to the beach and formed a rampart with the legs of the people, endeavoured to prevent the Todaks from landing, but his efforts were ineffectual. The Todaks, numerous as the falling rain, cut through the legs of the people and were not restrained. At last a boy said "What use is there in our forming a rampart with our legs, it were better that we formed one of plantain stems." When the Raja heard this he commended the boy's quickness and ordered a rampart to be formed as advised. The Todaks now striking against the rampart became fixed and were easily destroyed..... Afterwards the great men represented to the Rajah that the talents of the boy, shown by his counsel to-day to be so great in his youth, might become dangerous to the state when he grew up, and they recommended that he should be put to death. Accordingly the Rajah ordered him to be killed, and he was killed."

A legend still current in Singapore qualifies this account of the boy's death.

According to this legend, the boy was kept in chains pending the Raja's decision as to his fate. The boy took this opportunity to emphasize that he could constitute no danger to Singapore or its Rajah if he was permitted to go to the island of Batam. The Rajah agreed, and ordered that, if the boy was able to swim in his chains to the island of Batam, his life was to be spared.

The boy made good headway across the Strait, but near the rocks now known as Batu Berantai he was unable to cope with the eddies and the weight of his chains, and sank beneath the surface. From this incident the rocks were known as "Alang berantai," the barrier of chains.

Below the surface of the water the rocks are cut away, and fish are plentiful beneath the over-hanging arch.

The Malay fishermen know this, and dispose their boats in such a position that the current will carry their lines underneath the rocks. There is great danger of their lines being caught in the rock, however, and when this occurs there is no alternative but to cut the line.

II. *Bulla*.

Resende (c. 1638), in his account of Malacca, after referring to "the chain of islands called Bintang," continues "Here close to the Straits of Singapore, is the port of Bulla, thickly populated with Malays and frequented to excess by numbers of merchants from all the southern tribes, who come here to sell their wares, from which the King of Pam (Pahang) receives great profit. They come here rather than go to Malacca because of the great abuses committed by the captains of that fortress."

(*JRASSB.*, No. 60. (1911), p. 9).

It seemed to the present writer, when examining the manuscript (Sloane MS. No. 197) at the British Museum, that Resende intended to write "Bullaõ"; which may represent "Bulang."

One suggests, therefore, that Resende refers to Bulang Bay on the north coast of the island of Batam.

Two hundred years later Bulang Bay appears to have played the same role, *mutatis mutandis*, as in the time of Resende: Horsburg (1843) writes "Boolang Bay, in Battam Island, or Pulo Battam, situated about 13 or 14 miles E.S.E. from Singapore, affords safe anchorage, and has lately been frequented by American ships; here they receive cargoes, and trade with Singapore, in order to evade the expenses that would be incurred by going direct to the latter port, as the former place is out of the limit of the British possessions. (*The India Directory*. II. p. 272).

III. *Hsi-li* (昔里)

Wang Ta-Yüan (汪大淵) in his *Tao i Chih lo* (島夷志畧) or "Description of the Barbarians of the Isles," written in 1350, recounts an attack made on Singapore by the people of Hsien (暹), Siam:—" (Thus) in recent years they came with seventy odd junks and raided Tan-ma-hsi (單馬錫) and attacked the city moat.

(The town) resisted for a month, the place having closed its gates and defending itself, and they not daring to assault it.

It happened just then that an Imperial envoy was passing by (Tan-ma-hsi), so the men of Hsien drew off and hid, after plundering Hsi-li (昔里)."

(*T'oung Pao*. Vol. XVI, (1915), p. 100).

1932] *Royal Asiatic Society*.

Clearly Hsi-li must have been within striking distance of Singapore, and the present writer suggests that the place plundered by the Siamese was situated in Keppel Harbour, the *Sělat* (Malay 'strait'), of which Hsi-li (Cantonese, *Sik lei*) may be a transliteration.

The word *sě'at* is the origin of Shek Lat (石叻) often shortened to Lat, one of the Chinese names for Singapore; and the name Shek lat mun (*Sělat*-gate, strait-gate) is used to designate the Keppel Harbour and Telok Blanga districts. (cf. JRASSB., No. 23. (1891), p. 59; No. 42. (1904), p. 134; No. 46. (1906), p. 203).

IV. *Ka-wang and Ki-pei Islands.*

Huang Shêng ts'êng (黃省曾) in the *Hsi Yang Chao kung tien lu* (西洋朝貢典錄) or "Record of the Tributary Nations of the West," written in 1520, gives the course followed by junks going from Malacca to Su-mên-ta-la (Sumudra, on the north coast of Sumatra). The course leads by the island of Ka-wang, or "the island of the false King" (假王之嶼), Ki-pei island, or "cotton island" (吉貝之嶼), and then by Ki-ku island or "Chicken-bone island" (鷄骨之嶼 the Aroa Islands), Shuang hsü or "Double Island" (雙嶼 The Brothers), and Tan Island or "Single Island" (單嶼 Pulau Berhala), to "A-lu" (Aru) on the east coast of Sumatra. (*T'oung Pao*. Vol. XVI, (1915), p. 145).

The sailing directions in the *Wu-pei-pi-shu* chart (c. 1400) give the course in the opposite direction: George Phillips translates "From which place [Aru] another five watches S.E. by E. bring the vessel up to Tan-seu 單嶼 (Varela island?) from which in a S.E. by a little E. direction four watches put the vessel off the Brothers, from which in a S.E. and a S.E. by E. direction for fifteen watches the Aroe islands (?) are reached, three watches further S.E. by E. bringing the vessel to the South Shoals, from which S.E. by E. in three watches Malacca is reached." (*Journal of the China Branch of the Royal Asiatic Society*. Vol. XXI.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

(1886), p. 31). What Phillips calls "the South Shoals" are represented in the chart by the name Mien Hua Sha (縣花淺, "cotton shoals"): they are to be identified with the "south sands" of the British Admiralty Charts, e.g. No. 794 and 1355.

Now

(1) the *Wu-pei-pu-shu* chart marks two places on the coast between the Klang River and Malacca: the more northerly place is called Mien Hua hsü (縣花嶼) "cotton island" and the more southerly is called Ka wu hsü (假五嶼) "false five islands": just off the coast, close to "cotton island," the chart marks "cotton shoals":

(2) the proper course for a sailing-ship proceeding from the Aroa Islands to Malacca lies almost due east towards Parcellar Hill (Bukit Jugra): the Hill is an important leading mark in navigating the east-and-west channel between the North Sands and South Sands: so much so that, according to Dampier, pilots would lay-to in thick weather until they could see the Hill:

(3) Arab, Chinese, and Portuguese navigators all connected Parcellar Hill with the adjacent shoals: Ibn Majid (1462) speaks of "Pulaw Pasalar which is with Kafasi" (*Journal Asiatique*, Tome XII. (1918), p. 399): the Chinese call the South Sands "Cotton Shoals" and Parcellar Hill "Cotton Island": the Portuguese used the designation "Capacia," "Capasia" and "Capacea" to denote the Hill and the Shoals (*Journal Asiatique*, l.c.):

(4) cotton, before its introduction into China, "was called 吉貝 *Ke-pa* or 古貝 *Ku-pa*, a native name which we find back in the Malay *kapas* or *kapeh*" (Groeneveldt in *Essays relating to Indo-China*. Second Series, Vol. I. (1887), p. 259).

It seems reasonably certain, then, that Ki-pei island is Parcellar Hill; the occurrence of the form Ki-pei (*Ke-pa*) confirming the surmise made by the present writer (*JRASM.B.* Vol. VIII, Pt. I. (1930). p. 123) that the origin of the Arabic, Chinese and Portuguese names is to be found in Malay 'kapas' or, to go further back, in Hindustani 'kapâs,' meaning "cotton."

The designation 'island' apparently refers to a time when the hill was completely surrounded by water, as is Penang Island at the present day.

If 'Ki-pei island' is Parcellar Hill, 'Ka-wang island,' probably represents Cape Rachado: for it is difficult to suppose that this prominent feature of the coast-line would be ignored by the Chinese pilot.

The name, "the island of the false king" is curious: and it would seem to be a confusion of two names, viz. the Malay name "the lord's cape" (tanjong tuan) and the old Chinese name "the false five islands" (i.e. "the false Malacca," for Malacca prior to 1409 was known to the Chinese as "the five islands"), which appears in the *Wu-pei-pi-shu* chart (*JRASSB.* No. 53. (1909), p. 158: *T'oung Pao.* Vol. XVI. (1915), p. 131).

The designation "island" may be derived from its original insular character or from its appearance: Horsburgh notes that "when first seen, in coming from westward, it appears like an island" (*The India Directory.* (1843), II, p. 253).

V. *Ku bo lut.*

The original Chinese name for Kuala Kubu was 師牙岳, Cantonese *Sz-nga-ngok*, i.e. 'Selangor;' but a fresh triumph has been won for the transliteration theory of which the Railway is the chief protagonist, for the new station at Kuala Kubu Road glorifies in the name of 古毛律, Amoy Hokkien *Ku bo lut*.

VI. *Pulau Ular.*

Eredia's Pulau Ular, 'Snake Island,' situated near the western end of the Johore Strait, has been tentatively identified with Pulau Merambong. (*JRASMB.* Vol. VIII, Pt. I. (1930), p. 225). The identification is confirmed by Horsburgh who refers to "Pulo Marambon, called also Isle Cobra," and speaks of the western entrance of the straight as a channel "formed between Singapore and Snake Island." (*The India Directory.* (1843), II, pp. 263, 273).

VII. *Suara.*

"Once upon a time there was a poor Malay fisherman who lived near the sea-coast about 14 miles north-west of Klang.

One day when cutting fishing-stakes in the jungle he got lost and after wandering for a long time he was eventually led to safety by certain supernatural sounds (*bunyi*) which were not like human voices (*suara*).

From this incident the village where he lived was called Bunyi." So runs the legend. But modern progress is great and must not be denied. In the year of grace 1919 the Federated Malay States railway administration found that dislocation was being caused through the confusion in their documents between the names Bunyi and Bangi. So the former name was changed to Suara—which is precisely what it ought not to be.

A letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription.

The following copy of a letter from Dr. J. Brandes was recently found among old papers.

Welteveden, Oct. 13th 1887.

Dear Sir,

From our Secretary I received the photograph of the Pasir Panjang inscription (Kerimun Islands), sent by the Honorary Directory of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, through the intermediary of Mr. Lavino, the Dutch Consul. I beg to thank the Directory for the benevolence shown in sending it, and have the honour by means of this letter to acknowledge the receipt and make you acquainted with the results of my study.

The inscription, of which the language is the well-known and and wide spread Sanskrit, is done in a somewhat antique Nagari-type. The difference between the latter forms in the inscription and those commonly used in printing Sanskrit-texts in British India is rather minute, as will be clear, if after perusal of my reading the inscription is compared with some Nāgāri texts. This likeness makes it also difficult,—perhaps impossible, to fix the time of the inscription, but there are reasons making it probable that the date of the (undated) inscription, is between 700—900 Saka. The very few inscriptions in Nāgāri, so far found in the Archipelago, all date from that time, the older from the beginning of the period, (cf. Tijdschrift Indische Taal-Land-en Volkenkunde XXXI, 235 sqq.).

In Roman type the inscription is:—

Mahâyānika

Golayantritacri

Gautama cripada (h)

Yantra in *golayantritā* is written with lingual *nt*; the common spelling is with dentals *vantra*. Behind the last character of the inscription (*dā* in *cripādāh*) the *wisarga* is missing,

Literally translated into English it runs. “The illustrious feet of the illustrious Gautama, the Mahāyanist, who did possess an armillary sphere.”

Golayantra is the Sanskrit name of the armillary sphere, an astronomical instrument formerly in common use. In his essay on Indian and Arabian divisions of the “Zodiac” by the only Colebrooke, (cf. his Essays, II 345 sqq.) this master of us all gives a description of the Hindu-form of the armillarium, and of other forms of this instrument. Even now it would be a phenomenon if some one in the Archipelago possessed such an armillarium, and used it to define an *celijes*, for instance.

Gautama, the astronomer of the Kerimun Islands, was a Mahāyanist. As far as we know all Buddhism in the Archipelago was Mahāyana, of the northern church.

Cri, and also *pādāh*, are honorific. *Cri-gautama* is "the illustrious Gautama," *Cri-pādāh*, "the illustrious feet," just as *Gautama pādāh* "the feet of Gautama" would be "the illustrious Gautama." To illustrate the expression *Cri Gautama Cri pādāh* one may compare *Crimannarayana padair uhtam* "said by the feet of the illustrious Nārāyana" = "Nārāyana said": cf. the *Kang jeng* of modern Javanese (old Jav. *ikang jong*); the *Ka-bawah duli yang di-pertuwan* of Malay and the use of *paduka* as an equivalent of our "Majesty."

Before closing this letter of which the unidiomatic English I hope will be pardoned because the writer is a born Dutchman, who never had the opportunity of staying for sometime in an English country it will be of interest to call your attention to the printed Notulen Bat. Gen. K. S. W., XI, 97, XII, 107 and 133. In 1873 and 1874 it will be seen the Directory of our Society did try to produce a facsimile or squeeze, or something of this kind of the Kerimun inscription on the instigation of Mr. K. T. Holle of Waspada, but without success. The merits of Messrs. Skinner, Ashworth, and Haughton may not be underestimated for they did render the Kerimun inscription legible to interested people: theirs is the honour. And if you like to publish the essence of my results in one of the publications of the Society, I should be pleased if you would mention the fact here pointed out.

With my good wishes for your Society that she may flourish as she does, I have the honour, dear sir, to be

Your obedient servant,

(Sd.) Dr. J. Brandes.

To the Honorary Secretary
of the Straits Branch
of the Royal Asiatic Society.

13 Oct. '87

Gang Buntu,
Weltevreeden.

I. Murut Basketwork.

By G. C. WOOLLEY.

(Plates XXXII—XXXVI.)

In its issue for September 1929 the Journal of the Malayan Branch, R. A. S. published some notes on Murut basketwork with illustrations of typical patterns. The present notes and illustrations deal with actual Murut articles in ordinary use, together with some further illustrations of patterns taken from photographs of mats made as samples to show patterns only. In some cases the photographer, in order to get better contrast, has photographed the back of the mat, and the black and white are therefore reversed.*

Figures 1, 2, 3 of Plate XXXII and 2 of Plate XXXIII are "Sitting mats," Tabir. A string is fastened in the centre of the upper triangular portion and tied round the waist, the mat hanging down behind. It is worn principally by the Tagals of Province Clarke and the upper waters of the Padas, and the Semambu, Peluan and Pensiangan tribes; it is not used now by the Muruts of Keningau or those of the Tenom plain. In figure 1, Pl. XXXII the black and white strands are arranged at regular intervals in each direction; in figures 2 & 3, Pl. XXXII the whole mat is made in black and short white strips are inserted over the black and the ends are neatly trimmed off so as not to project. Figure 2 of Pl. XXXII shows the Kinuai, "whetstone" pattern, and is made with the black and white strands going in opposite directions. The edges of the tabirs are bound with coloured cloth (imported, not native-made) with a further ornamentation of buttons; beads too are often used for this purpose.

Figures 4, 5, & 6 of Pl. XXXII and 4 of Pl. XXXIII are flat baskets like open satchels. They are called 'Tekiding' in the Upper Padas district, 'Balait' in Tenom, 'Barait' in Keningau, 'Kapa' in other parts. They are carried on the back by narrow strips of bark cloth forming two loops which go over the shoulder and under the arm. The cloth is passed through the two rings on the top outer edge of the basket (seen in Fig. 6, Pl. XXXII) or the loops at the top of the black strengthening bands seen in figs. 4 & 5 Pl. XXXII, then over the shoulder and under the arm back to the bottom of the basket where the ends are fastened in another ring or loop. This method of fastening keeps the mouth of the basket closed by its own weight. The principal patterns are:—Fig. 4, Pl. XXXIII, top and bottom, 'Simpalilit' (bands) and 'Sinusu' (triangular pattern) with a centre of the 'man' pattern, 'Pinongulun.' Fig. 5 has a similar top and bottom and a centre with 'split pinang' Inari Kusub or 'Pinongulansat' a bunch of 4 lansat fruit on a central stalk and small rings called 'Sinusulau.'

* I am indebted to the authorities of the British Museum for the photographs, except for those reproduced in Plate XXXVI which were taken for me by Mr. N. K. Pallant.

sulau are small discs of white shell which formerly were a form of currency, and were used also as a decoration on coats etc. The larger rings are called in Tenom 'Sinungkar bulu' *i.e.* the pattern left on the ground by section of the large bamboo which is used as a water jar: a Pensiangan name for them is 'Sinalaput' the end view of a blow-pipe. Fig. 6, Pl. XXXII has 'Simpalilit' bands at the top and bottom with bands of 'Tetagong' (snake) or 'Tinikotimog' (river) pattern; the centre part has a variety of 'Sinusu.' Fig. 4, Pl. XXXIII shows a variety of 'Senampang' check pattern. Fig. 1, Pl. XXXIII is a small flat basket called 'Tikapan' in Keningau used for carrying tobacco, sirih, etc.: it is worn slung over one shoulder by a cord of plaited rotan which passes through two loops on each side of the lid, to keep it in place. The pattern is a variety of 'Senampang' check.

Fig. 3, Pl. XXXIII is a small flat receptacle for tobacco etc. shaped like an envelope; the flap folds over, and it is carried inside another basket; it is called 'Tikapan' or 'Bundusan.' The pattern is 'Inari Kusub' the 'split pinang.'

Figs. 5 of Pl. XXXIII and 3 of Pl. XXXIV show the two sides of a round basket with a circular base made separately. It is carried on the back. The top of the basket is made into a series of loops through which a cord is passed by which the mouth of the basket can be drawn close. The name is 'Lawongan,' and it is used only in parts of Pensiangan district and across the border towards Bulongan. The central pattern is called 'Dinang kurau,' fern or bracken leaf, fronds on each side of a central stem, the whole being worked in lines of 'Simpalilit,' there called Sinipalilit.

Fig. 6, Pl. XXXIII is a similar to that in fig. 5, but of very much finer workmanship. It is made of rotan sega so thin and fine that the basket is almost as soft as a Panama hat. The pattern is the full Senampang check with borders top and bottom. These border patterns are continuous, but are difficult to follow in the pure white and pure black squares. The bottom of the basket is turned up; it is made of concentric rings of rotan, or a rotan spiral, laced together with coloured rotan strands.

Fig. 1, Pl. XXXIV is a bottle-shaped basket for carrying rice. I have seen these only in the Pensiangan district, where they are called 'Sesaab' or 'Tinatubong.' The main pattern is the square form of the 'Nomboyunan,' 'mad,' pattern.

Fig. 2, Pl. XXXIV comes from the upper waters of the Padas. It is a plain white basket with a square base, kept in shape by a thin strip of wood and with stiffening bars up the sides. The lattice work is added afterwards, in black and red rotan, and the top of the basket is made of concentric rings laced together with red white and black rotan.

Fig. 4, Pl. XXXIV represents the commonest type of Murut basket. The general name is 'Boyong' or 'Sesaging;' in the Dalit district the former becomes 'Beyung' and smaller sizes of the type

are called 'Bebotan.' The basket has a square base and the four uprights which help to keep the body in a square shape cross under the base. It has no cover. It is carried on the back, the straps being fastened to the loops at the top of two of the uprights and under the base. The pattern in the central portion is the 'Nomboyunan.'

The usual name for a hat is 'Seraung,' with a Kwijau variant 'Sirong.' Other names are 'Jurok' in Keningau and 'Tadong' in the Boka district and in Pensiangan.

Fig. 5, Pl. XXXIV is a Tenom variety, and is usually of a reddish orangecolour on a straw-coloured ground. The pattern covers the whole of the hat. The pattern is called 'Linalau,' said to be derived from 'Lalau' a marsh plant with curling leaves.

Fig. 6, Pl. XXXIV. A Tagul hat from the upper Padas. It is made from thin round rotan in concentric circles or spirals, with an inner lining of palm leaf, the whole stitched together with rather coarse thread: it is finished by being painted with black white and red.

Fig. 7, Pl. XXXIV. A Keningau type. The pattern covers the whole hat, and is in black on a greenish ground, due to the use of the outer portion of 'bemban' stems, with probably some colour added. The pattern was called 'Sinampitan' in Keningau, and in Tenom, where a sample was seen with a slight variation, 'Batik Lumut.'

Fig. 1, Pl. XXXV. A type from the Boka district of Keningau. The pattern inside the "frame" is called 'Inambau.'

Fig. 2, Pl. XXXV. One of the commonest types, made largely by the Kwiaus, and also worn by the coast Dusuns. There are three broad bands of pattern in black and white, each band often having a different pattern, and the three triangular portions in white have also a pattern of their own distinct from that of the bands. These hats generally have an inner lining of a coarsely woven bamboo or bemban. The front band shows a variety of the "hook" pattern, called 'Pinangko,' the 'bent head.'

Fig. 3, Pl. XXXV. From the Pensiangan District. The bands are not so broad as those in the previous figure, black and white are used for the triangular portions, which are more elaborate in design, and the hat has no strengthening uprights. The top is finished with some beadwork. The pattern on the bands is called 'Yinahong' or 'Kinahong': it is often found, identical or with slight variations, on Kwijau hats: the front triangular section has part of the 'Nantupan' pattern—the Muruts do not trouble much about selecting a pattern which will fit entirely into the space available—the section on the right has a lozenge-shaped pattern called 'Pinandulog' or 'Batik Sandai' (also called 'Sinusosoian' in the Boka district). The section on the left has a hook pattern called in Pensiangan 'Pinansit': a Kwijau name is 'Nongkoitan' or 'Linokuitan' (koitan means 'hooked, as two fingers are hooked together.')

Fig. 4, Pl. XXXV. Another Keningau hat, of the same type as fig. 7, Pl. XXXIV. The pattern is found in many districts: it is called 'Penuruh' in Keningau, 'Pinuntugit' or 'Tinuntubik' in Tenom, 'Inarus' or 'Kinawat' or 'Sinalari' in Pensiangan.

Fig. 5, Pl. XXXV. Hexagonal hat from Tenom district, where it is used by the Peluan tribe. As in the Kwijau type, the patterns on the black and white strips are independent of each other and of the pattern of the white ground. The hat often has an interior part, made separately and sewn in, like the upper part of a skull cap, to keep the hat in place. The diamond-shaped pattern of the strip on the left was called 'Inumbir' or 'Nagumbir'; that on the other two strips was not known.

Fig. 6, Pl. XXXV is a Pensiangan hat made of rotan rings or spirals laced with rotan. The pattern is painted on afterwards, and a bead top sewn on.

EXPLANATION OF PLATE XXXVI.

1. A hat made of palm leaf with a top and rings of rotan. It is worn by some of the Pensiangan Muruts, but principally by the Sakais, a Mohamedan tribe who come over from Dutch territory.

2. A Boyong, open basket. The pattern is in alternate strips of 'pinaluob' (crab) and the diamond-shaped 'sinusu.'

3. A tubular piece of basketwork, Bebato, intended to be fitted round a pole to be stuck up in the ground at a halting place in a path. The main patterns are the 'pinongulun' (man) and a variety of the 'pinansit' (hook).

4. A small tobacco pouch, 'ipok-ipok' or 'tikapan,' the upper part fitting right over the lower like a cigarette case. The pattern is the check 'senampang.'

5. A small bottle-shaped basket 'sesaab' for rice, from Pensiangan District. The pattern, 'sinulaiau,' represents a swarm of small 'sulaiau' fish, such as may be seen under the lee of a rock with all their heads pointing the same way.

6. A Tenom basket 'barait' made of plain uncoloured bamboo. The pattern is obtained by crossing inner and outer surfaces of cane. The pattern is 'Binusak rungin' (flower of the rungin tree.)

7—9. A Kwijau carrying basket, 'sabat' or 'kapi.' It is fastened on to a wooden back board. The cover has a light wood top. To make the basket more weather proof, it is sometimes lined with sago palm leaf.

10. A mat pattern.

'Binangkusangan' (horn-bill) Keningau.

'Pinangaian siku' (elbow pattern) Keningau.

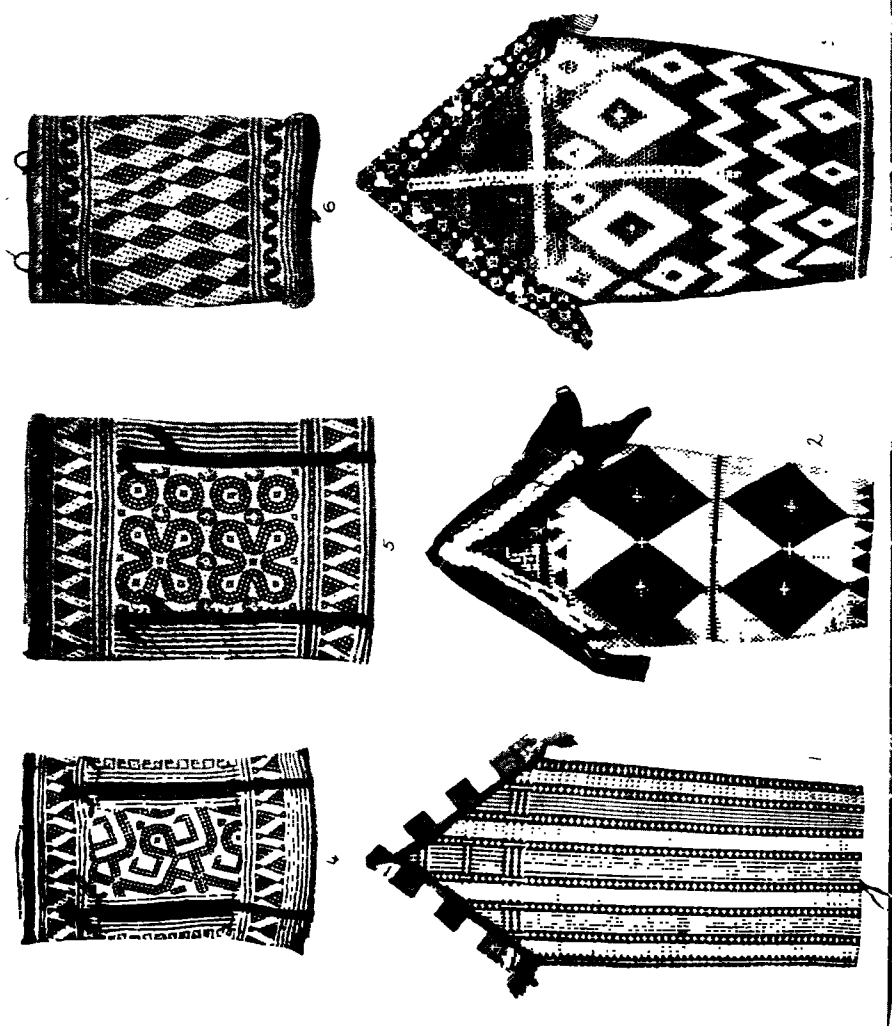
'Inampoi' Bokan Murut.

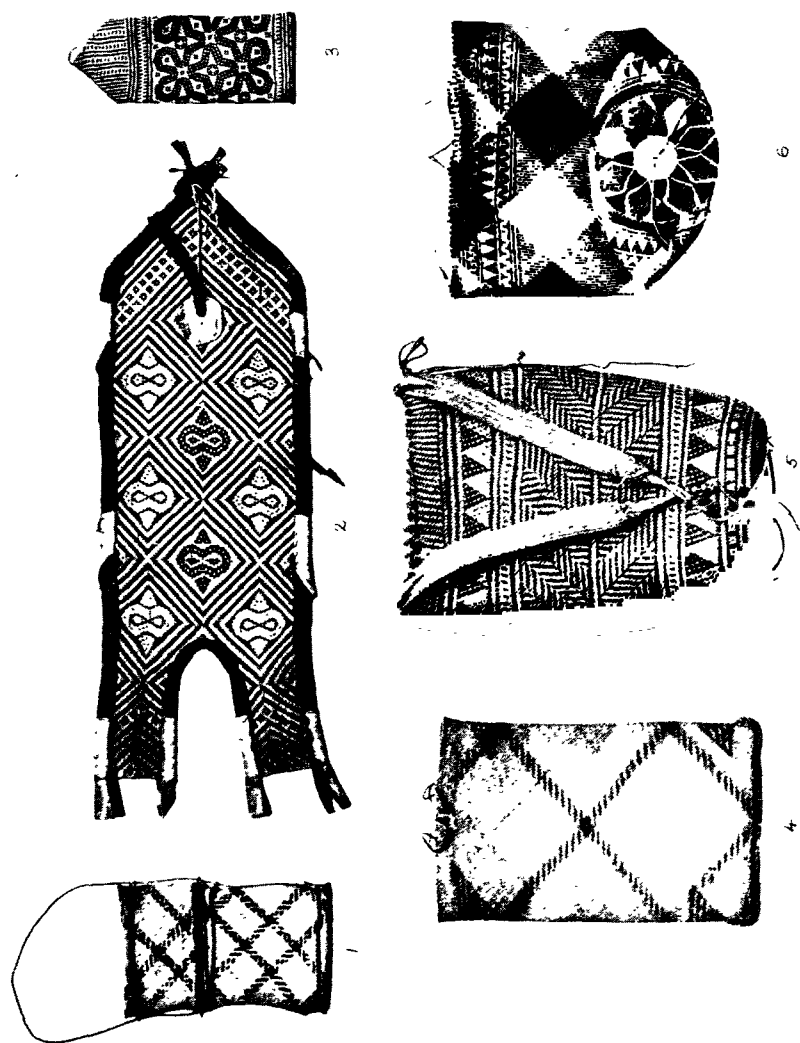
'Binauk' or 'Lelingkong' Telekosan Bokan Murut.

11. A mat pattern.

'Batik Lumut' Tenom.

'Sinampitan' Keningau.

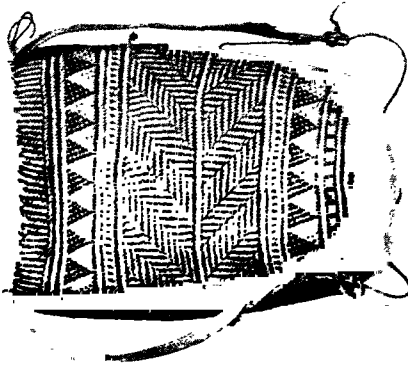

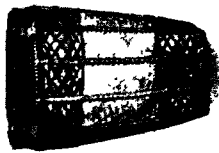
G. C. WOOLLEY: Mund Basketwork.

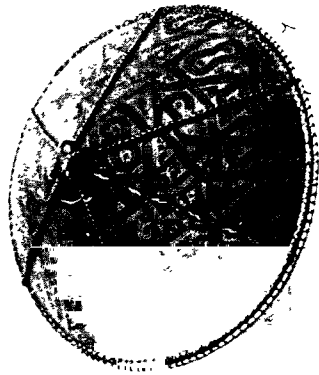
4

3

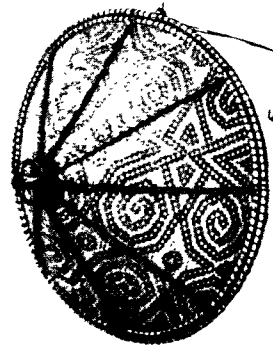
2

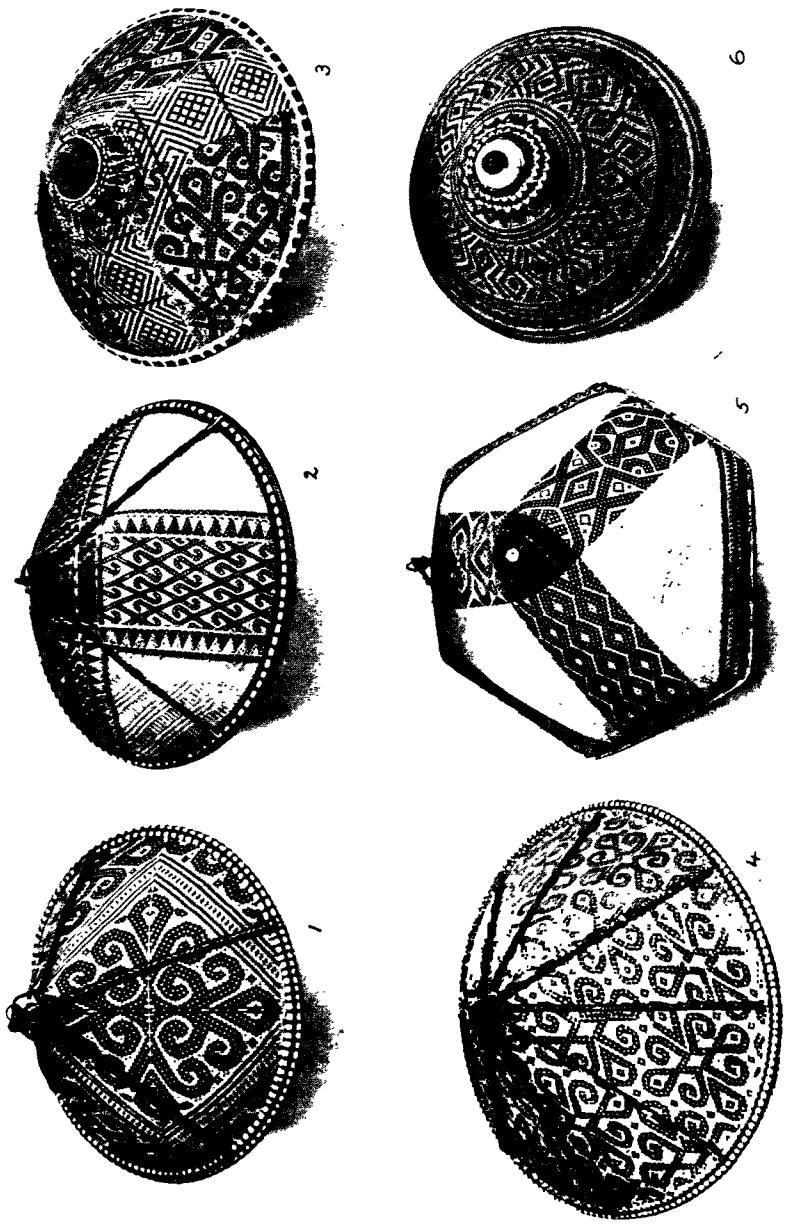
7

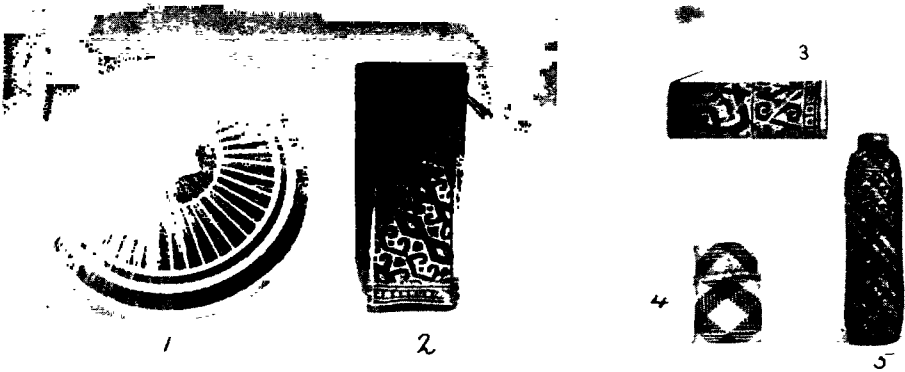
6

5

G. C. WOOLLEY: Murut Basketwork.

G. C. WOOLLEY: *Muut Basketwork.*

II. Murut Basketwork.

By G. C. WOOLLEY.

(Plates XXXVII—XLI.)

I am indebted to the authorities of the British Museum for the photographs from which the plates comprised in this article are taken.

The illustrations are supplementary to those which were published in the issue of this Journal in September 1929.

The mats illustrated are of two kinds: pieces made to order simply to show patterns, and small mats such as are used in the Pensiangan District to decorate wall planks or uprights in houses. The former are made of bamboo or "bemban" slips: the latter are of much narrower strips of rattan (*rotan sega*) and are distinguished by having more or less elaborate borders round the main pattern.

It was often impossible to obtain an interpretation of the meaning of the name given, and it was sometimes found that the same name was given to quite different patterns.

PLATE XXXVII.

1. Wall mat. Pattern "Sinumandak" "young girl." Duplicate of Plate I, Sept. 1929 Journal.
2. Wall mat. Pattern "Sinumandak" "young girl." Duplicate of Plate I. *ib.*
3. Pattern mat. "Nombouyan" Duplicate of Plate II and fig. 3, *ib.*
4. Pattern mat. Pattern, (Tenom) "Tinumpaling" "fish spear."
(Tenom) "Kinaitapon" "barbed hook."
(Bokan) "Kinudu."
(Pensiangan) "Tinintuaian" a bird, the swallow, swift.
5. Wall mat. Pattern "Negimpong" Duplicate of fig. 14, *ib.*
6. Wall mat. Pattern "Pinongulansat" "Lansat fruit" A variety of
"Inari Kusub" "split pinang," fig 6 and
Plate II, *ib.*
7. Pattern mat. "Nantuapan" Duplicate of fig 16. *ib.*
8. Wall mat. Same No. 1 above.
9. Wall mat. (star pattern) (Dalit) "Inaiat-aiat" "butterfly's wings"
(Telecosan) "Minangaian" "fresh-water tortoise" *I.E.* the pattern on its shell
(Pensiangan) "Sinalapa" "tobacco box."
(Pensiangan) "Binangoh" the bird "bangoh"
(lower pattern) "Sinumandak" same as No. 1 above.
10. Pattern mat. Upper, a variety of No 4 above
lower, duplicate of fig 17, *ib.*

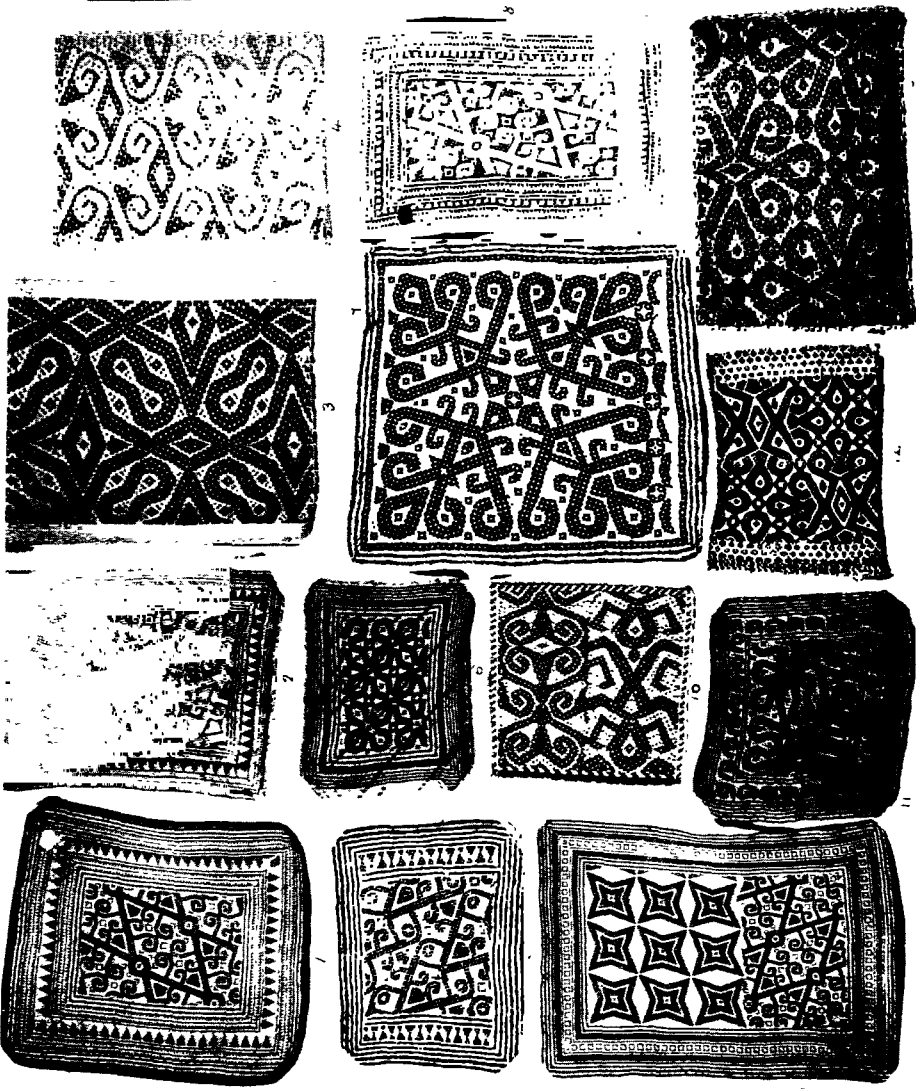
11. Wall mat. Duplicate of fig. 4, *ib*
12. Pattern mat. (Pensiangan) "Inarus" also "Binuaia," "crocodile."
13. Pattern mat. (Bokan) "Penuroh."
(Tenom) "Pinuntugit," "Tinuntubik," "Batik Paralat."
(Pensiangan) "Kinawot," "Inarus." (Telecosan)
"Sinalari."

PLATE XXXVIII.

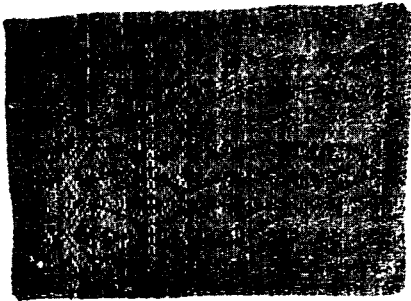
1. Pattern mat (Tenom) "Kinirau Asu," "dog tracks."
2. Pattern mat. (Bokan) "Batik Belanai"
Pattern mat. (Tenom) "Batik Kalas."
3. Pattern mat. Same as Plate XXXVII, No. 13 above.
4. Pattern mat. Same as Plate XXXVII, No. 1 above
5. Wall mat. (This, and some of the other mats, are photographed from the back, so black and white are reversed).
Left. (Pensiangan) "Nantorongan lalaiing" "child's seat."
(Pensiangan) "Tinodungan Dalaiing" "child's seat."
Duplicate of Plate II, *ib*.
Centre (Pensiangan) "Nagulalan" Duplicate of fig. 15, *ib*.
Right (Pensiangan) "Inipi," "Linusu," "Linisiu."

PLATE XXXIX.

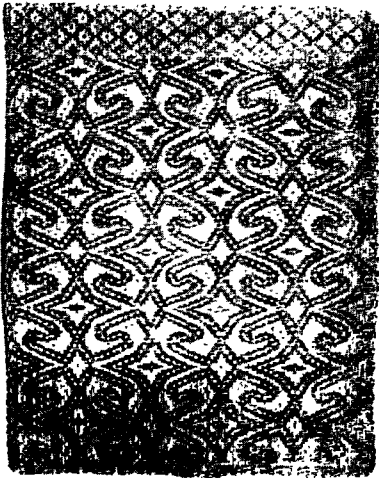
1. Pattern mat. (Pensiangan) "Sinulausulau" or "Sinusulau" "shell rings" also used as a border pattern, fig. 13, *ib*.
Sulau, flat discs of shell, were largely used as decorations for war coats, etc.
(Tenom) "Sinungkar bulu" the print of a bamboo joint, lengths of bamboo are used for carrying water.
(Pensiangan) "Sinalaput" "bore of a blow-pipe" the central spot is the pith head of the dart in the tube.
2. Pattern mat. Duplicate of fig. 17, *ib*.
3. Pattern mat. (Tenom) "Batik Lumut" "fine pattern" Lumut *i.e.* "Halus" (Malay).
(Keningau) "Sinampitan."
4. Pattern mat. (Tenom) "Kinirau Asu" "dog tracks" a variety of Plate XXXVIII, No. 1.
5. Wall mat Pattern (Sapulot) "Lingkakat."
(Telecosan) "Ingaio" "standing upright" (?)
6. Pattern mat. (Tenom) "Tambuakar" "Dragon" *i.e.* the scaly pattern on its back.
(Kwiiiau) "Kinaban"
This seems to be a variety of Pl. XXXVII, No. 9
Inaiat-aiat
7. Pattern mat. (Tenom) "Tinatambong" "Tambong" is a "spear blade."
8. Pattern mat (Tenom) "Tungok delaio" "Bending the head."
(Kenigau) "Kenapuk."
A variety of fig. 2, *ib*.

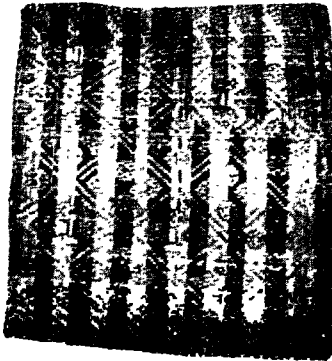
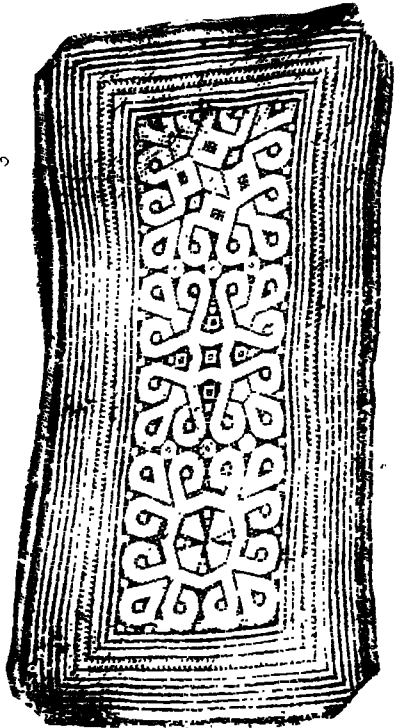
G. C. WOOLLEY: Munt Basketwork.

9

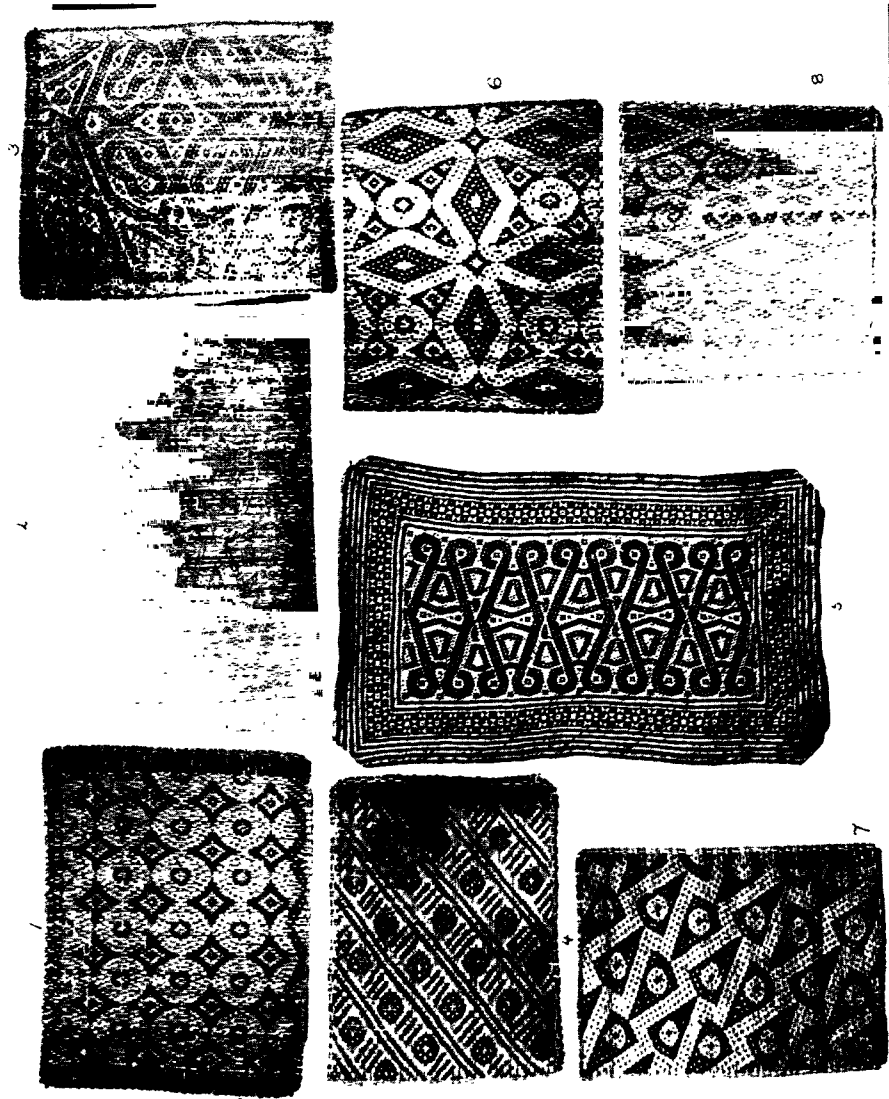
2

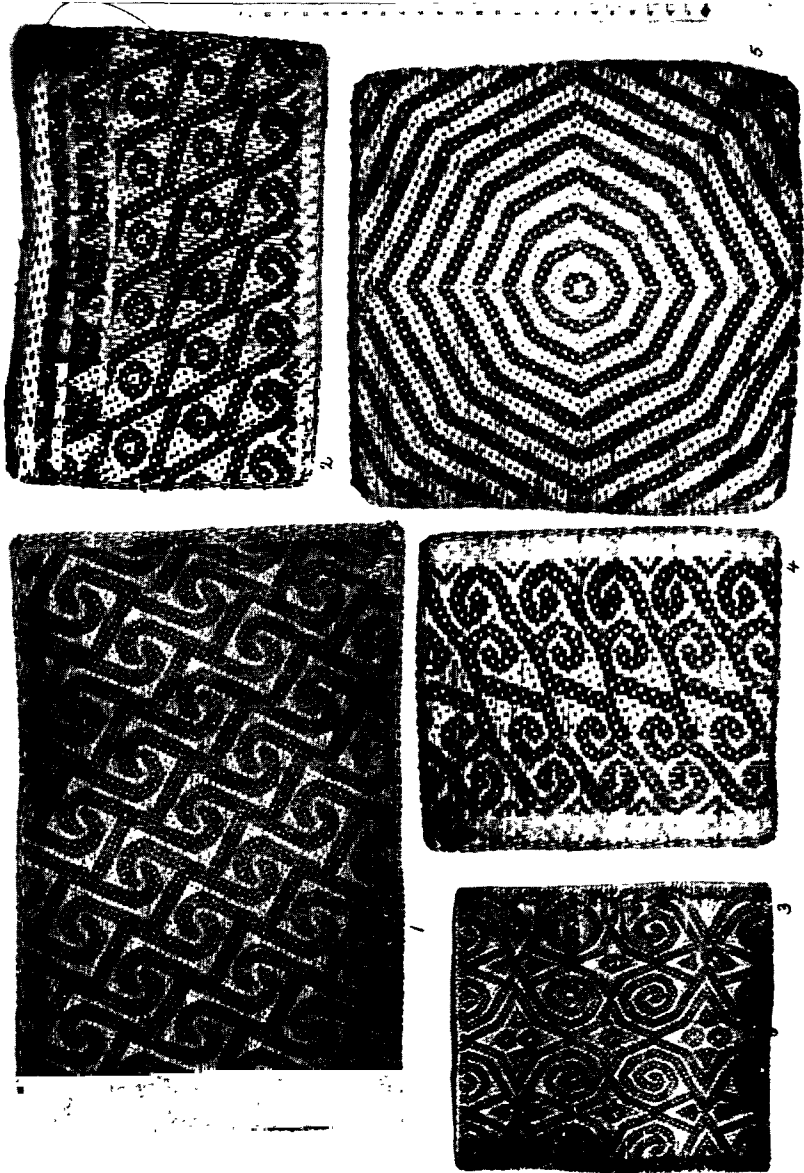
1

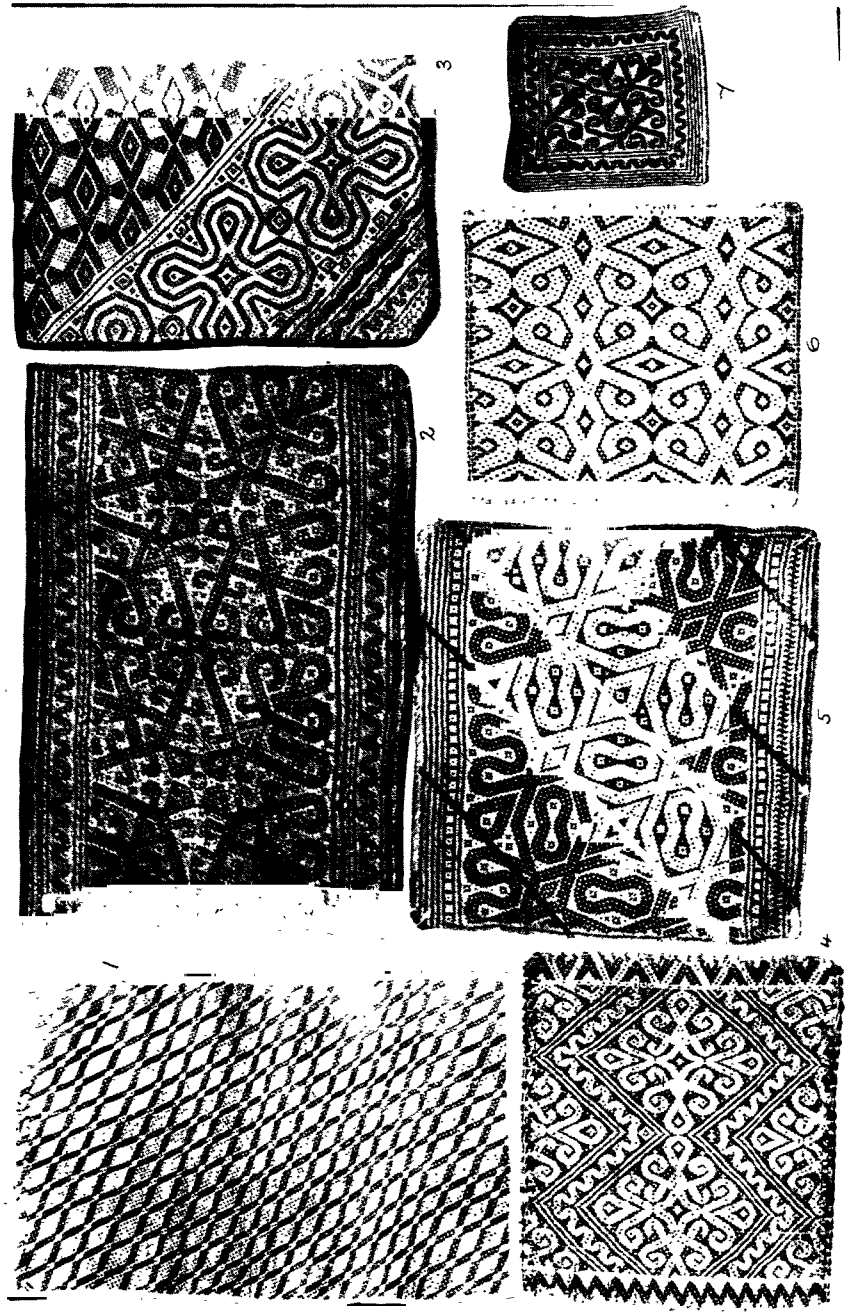
G. C. WOOLLEY: Munt Basketicork.

G. C. WOOLLEY: Murut Basketweave.

G. C. WOOLLEY: Munt Basketwork.

G. C. WOOLLEY; *Mund Basketwork.*

PLATE XL

1. Pattern mat. (Kwijau) "Nongkoitan" "Linokuitan" "hooked."
(Telecosan) "Pinansit."
(Bokan) "Pinaku" "Fern tips."
(Bokan) "Sinowat" "Sawat" "Cross roads."
Duplicate of Plate II, *ib*.
2. Pattern mat. A variety of the "hook" pattern.
3. Pattern mat. (Tenom) "Linalau" said to be a marsh—or river-plant with curling leaves.
4. Pattern mat. (Bokan) "Sinuloi" a "hook" pattern variety.
5. Pattern mat. (Bokan) "Binalai lawar" made in broad coarse strands for the inner lining of a hat.

PLATE XLI.

1. Pattern mat. (Telecosan) "Sinusu sinalatan": sinusu seems to be a general name for lozenge-shaped patterns.
2. Pattern mat. Duplicate of fig. 16, *ib*. and Pl. XXXVII, No 7 above.
3. Pattern mat. Top right. (Pensiangan) "Pinandulu"
(Telecosan) "Batik Sandai"
(Bokan) "Sinususaian."
Duplicate of Plate II, *ib*.
Lower left. (Pensiangan) "Bulus Mandau" "Tiger face"
Also said to represent a bundle of four heads tied together with rotan.
4. Pattern mat. (Bokan) "Pinangkautan." Very similar to Pl II & III, *ib*.
5. Pattern mat. "Nomboyunan" "mad pattern" Duplicate of fig. 3, *ib*
6. Pattern mat. Duplicate of fig. 2, Sept Journal.
7. Wall mat. Duplicate of fig. 18, *ib*.

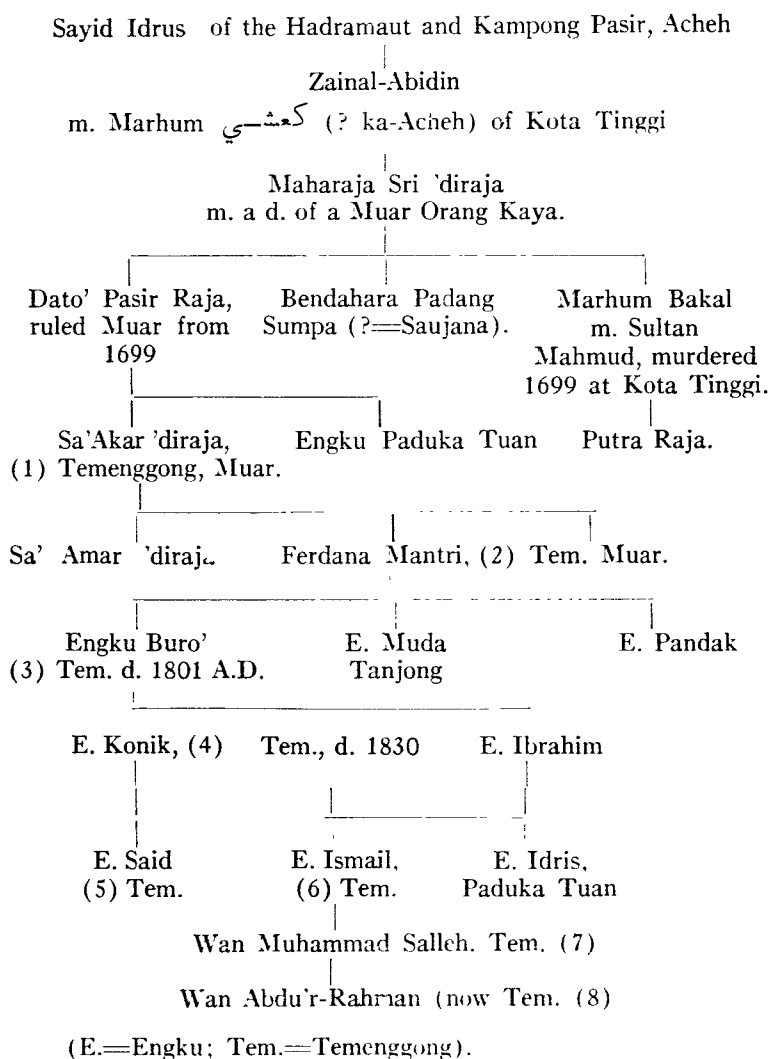
The Temenggongs of Muar.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

Newbold writes as follows:—"A.H. 1119 (=1707 A.D.) a Mantri of high birth in Johore, named Samade Raja" (?=Sri Ma'raja 'diraja) "obtained a grant of the territory of Muar from the then Sultan of Johore, Abdu'l-Jalil Shah. He settled at a place called Pantai Layang on the banks of the river and ruled till 1145 A.H. (=1732 A.D.) when he died succeeded by his son Paduka Tuan; who, on his proceeding to the Court of Johore, on the occasion of his father's demise, was invested by Sultan Abdu'l-Jalil with the title of Temenggong Paduka Tuan. He died A.H. 1175 (1761 A.D.), succeeded by his son Burok or Ahok. Burok died at Bunga Tanjong on Muar river whither he had removed from Johore in 1214 A.H. (1801 A.D.), leaving two sons Konik and Ibrahim. The former went to Lingga to present himself to Sultan Mahmud III, by whom he was acknowledged as third Temenggong of Muar. Konik died in 1246 A.D. (1830 A.D.), leaving a son Syed, the present chief, who succeeded him: he also left a daughter. Syed proceeded to Singapore, where he was confirmed by the late Sultan Hussain Shah I, whom the English had recently placed on the throne. From him he obtained the title Temenggong Dato' Said. The Temenggong's sway is confined to the villages immediately on the banks of the Muar river and on those of the stream of Segamat. He appears to be popular from his easy temper. We had an interview with this Malay chief at a village, about 18 miles up the river called Grisek. He acknowledges himself a vassal of Johore and sends annually to the Sultan the amount of a duty levied on the houses of the settlers at Pahang (one dollar a house) and 200 kampits of rice" (Moor's Notices of the Indian Archipelago, Appendix p. 74, Singapore 1837). The family still exists and its head and the family of his predecessor draw political allowances. He gives the account of his house, which I set forth elsewhere in this number in my paper on "The

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

Bendaharas and Temenggongs," and he gives the following genealogical tree:—

It is strange that Newbold gives 1707 as the date on which Muar was given to this family. According to Netscher it was in that year that its head took to Kota Tinggi the pretender to the Johore throne, Raja Kechil, then a child, who was forthwith banished to Sumatra. Moreover history has never ascribed any child to Sultan Mahmud; not even accepting Raja Kechil, whose mother, tradition says, was Enche Apong daughter of the Laksamana.

The Early Rulers of Perak, Pahang and Acheh.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

This paper illustrates the known relationship between the early rulers of Johore and Pahang and goes to corroborate relationship between the early rulers of Johore and Perak. Perak once gave Acheh a Sultan and so, too, did Pahang and throughout the period until the Dutch captured Malacca in 1641 A.D. and a series of women rulers enfeebled Acheh, that Sumatran State constantly raided Johore, Perak and Pahang. A comparison of the genealogical trees of the Rulers of the three Peninsular States with that of the Sultans of Acheh helps to throw light on several historical puzzles. The Johore tree will be handled fully in another paper.

The main sources of information are:—

- (a) *Sejarah Melayu* or “Malay Annals”, ed. Shellabear, (romanised) 1909 Singapore.
- (b) *Bustanu's-Salatin*, Fasal XI—history of the princes of Malacca and Pahang from a copy in the possession of the late Sultan of Pahang; JRASSB. No. 81, 1921.
- (c) Variant version of the *Sejarah Melayu* (JRASMB, 1925). This was written by a Raja Bongsu. The date, the absence of a *bin*, the intimate account of the upper reaches of the Johore river make it very probable that this was Raja Bongsu, afterwards Abdullah Maayat Shah (b. 1571 d. 1623), the Sultan of Johore who inspired Tun Sri Lanang to write the “Malay Annals.”
- (d) *Salasilah Perak* (JRASSB., No. 9, pp. 95-108), a detailed and valuable work, the earliest authority for Perak's rulers, and the only authority I have discovered for the personal name (Raja Bujang) of S. Abdul-Jalil Shah (nephew of Abdullah Maayat Shah) of Johore and for the name of the father of S. Ibrahim Shah of Johore. It ends with Marhum Muda, a ruler of Perak towards the end of the XVIIIth century.
- (e) References in Dutch records, for which I have mainly used Rouffaer's “Was Malaka emporium voor 1400 A.D. genaamd Malajoer? en waar lag Woerawari, Ma-Hasin, Langka, Batoe Sawar” (Bij. tot de Taal-Land-en Volkenkunde van N.I, Deel 77, 1921).
- (f) Gravestones of the Sultans of Acheh, worked out by J. P. Moquette and Dr. Husain Jayadiningrat (Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie *sub* Atjeh).
- (g) *Salasilah Melayu dan Bugis* (Singapore)—not very reliable for this early period.
- (h) A vague Perak legend (JRASSB, No. 9, pp. 89-95).
- (i) The Dagh-Register Gehouden int Casteel Batavia.

Perak.

The "Malay Annals" (p. 228) give the following tree, without reference to Perak:—

S. Mahmud, last ruler of Malacca (d. 1528)

R. Muda Mudzafar
m. Tun Trang

S. Alaedin Riayat Shah,
(b. 1513, founded Johore, d. 1564)

R. Mansur

The variant version (p. 15), which is a hundred years older than Shellabear's Appendix, amplifies this:—

Raja Mudzafar

(Mudzafar Shah first Sultan of Perak)

m. (1) Tun Trang

R. Mansur Shah	R. Dewi	R. Ahmad	R. Abduljalil	R. Fatimah	R. Tengah	R. Muhammad
----------------	---------	----------	---------------	------------	-----------	-------------

This version gives Sultan Mudzaffar 16 children, though naming only seven.

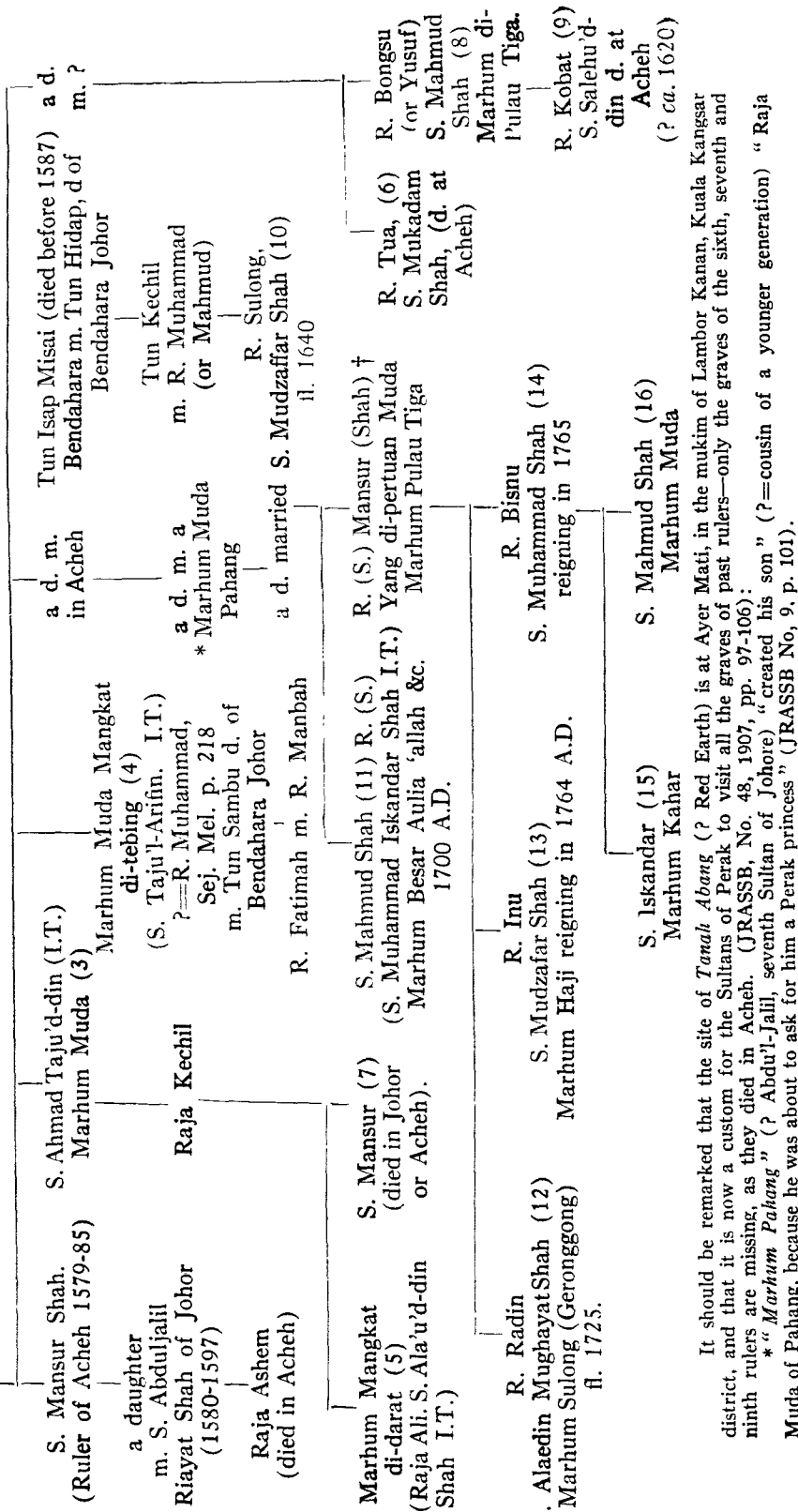
The Perak tree (JRASSB. vol. 9, p. 99) gives the 16 children (of whom three were sons—perhaps another coincidence) to the son, Raja Mansur Shah, and his royal wife and cousin, the sister of Raja Fatimah (Marhum Bukit) and sister-in-law of Sultan Abduljalil Riayat Shah II of Johore (reigned 1580-1597). This tree gives generally only the honorific names of Sultans after deaceat but comparing the tree with the list of rulers recorded in *Papers on Malay Subjects* (History, Parts I and II, pp. 105-6, by R. J. Wilkinson, 1908) I have added their titles as living rulers with the letters I.T. (Sultan Idris' tree) in brackets.

S. Mahmud of Malacca

S. Mudzafar Shah (1)—circa 1528 A.D.
(Marhum Tanah Abang) m. Tun Trang

S. Mansur Shah (2)
(Marhum Kota Lama) m. his cousin, sister-in-law of Sultan of Johore

S. Alaedin Riayat Shah,
founder of Johore dynasty

It should be remarked that the site of *Tanah Abang* (? Red Earth) is at Ayer Mati, in the mukim of Lambor Kanan, Kuala Kangsar district, and that it is now a custom for the Sultans of Perak to visit all the graves of past rulers—only the graves of the sixth, seventh and ninth rulers are missing, as they died in Aceh. (JRASSB, No. 48, 1907, pp. 97-106):

* "*Marhum Pahang*" (? Abdu'l-Jalil, seventh Sultan of Johore) "created his son" (?=cousin of a younger generation) "Raja Muda of Pahang, because he was about to ask for him a Perak princess" (JRASSB No. 9, p. 101).

† JRASSB, No. 14, p. 306.

Raja Mudzafar, the elder son of Sultan Mahmud (last ruler of Malacca) was passed over for the throne and so must have had to remove from the neighbourhood of his younger half-brother, the founder of the Johore dynasty. The mother of the Bendahara Johore (who helped Sultan Alaedin Riayat Shah to the new Johore throne) was a son of a Bruas princess (a. p. 167). What more likely than that this Bendahara suggested to the disappointed elder brother a visit to the home of his minister's mother? The variant version of the "Annals" relates circumstantially how the first Sultan of Johore resented the appointment of a Perak Bendahara by Sultan Mudzafar Shah (c. p. 15). The existence of the second Sultan of Perak, Mansur Shah, has been doubted because the "Malay Annals" (p. 168) state there was a Sultan Mansur Shah son of Raja Sulong,—Raja Sulong had been raised by Sultan Mughal of Acheh (reigned 1636–1641 A.D.) to the Perak throne as Sultan Mudzafar Shah:—"Sultan Mansur Shah is now Raja of Perak" say the "Malay Annals." In the first place interpolations are often inaccurate and this is an interpolation more than twenty years later than the original date of these Annals. Secondly it may have been due to the fact that the second son of the contemporary Sultan Mudzafar (Raja Sulong) was actually a Raja Mansur and Yang di-pertuan Muda of Perak—he is even called Sultan in one passage (JRASSB. No. 14, p. 306). The passage in the "Malay Annals" continues (p. 168) abruptly *Dan Raja Muda beranak dua orang perempuan*, as if "Sultan" Mansur Shah, "now Raja of Perak" were—as actually he was—Raja Muda then. Thirdly it may have been suggested by the identical sequence of the names of the traditional two first rulers of Perak. The first Raja Mansur Shah of Perak was a historical character (a. p. 228), the son of Tun Trang, a daughter of Tun Fatimah by Tun Ali whom Sultan Mahmud had murdered that he might marry his widow,—their son was the founder of Johore—and according to the Perak story he married another historical character, a sister of Marhum Bukit (? Seluyut) or Raja Fatimah, wife of Raja Omar of Pahang who reigned over Johor 1580–1597 as Sultan Abduljalil Riayat Shah (d. pp. 98, 99). In 1533 Paulo da Gama found off Malacca 27 *lanckars* which Sultan Alaedin, founder of Johore, had sent to help his *brother* the Sultan of Perak:—the commander whom Castanheda calls Tuan Barcalar (? =Laksamana) paid his respects to da Gama. Lastly we know that Acheh attacked Perak before 1579 A.D. and carried off the consort of a Perak ruler with her children, one of whom ruled Acheh as Sultan Mansur Shah from 1579 till 1585 (Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie *sub* Atjeh). Clearly therefore Perak had a dynasty in the XVIth century, a dynasty respectable enough to furnish Acheh with a ruler as Pahang was to do later. All the evidence shows it was a branch of the Malacca—Johore royal house and this alone would account for the Achinese attacks on Perak. The fact that one vague Perak account makes Sultan Ahmad Taju'd'din the first ruler of the State is easily explained by the Achinese invasion before

1579, which temporarily broke the succession until as ruler of Aceh a Perak prince restored it. The other more detailed and apparently authentic tradition relates how this Sultan Ahmad was appointed by his brother, the Ruler of Aceh, to be the third of Perak's rulers: the vaguer and uncorroborated tradition wrongly states that he was brought from Johore and adds that he was succeeded after a short reign by a nephew from Johore with the vague title, Sultan Malik Shah (d. p. 92).

There is, of course, some doubt about the earlier names in many pedigrees but Malay genealogical trees seldom try to hide and hardly ever succeed in hiding their weaker links. The tree on p. 87 of Wilkinson's "History of the Peninsular Malays" 3rd ed., 1923 illustrates this. The place played by Raja Sulong in the Perak tree is pretty much that played by Raja Omar in the Johore house. Raja Sulong was the son of a Raja Mahmud (or Muhammad) by a lady of the house of the Bendaharas, but his wife "was daughter of *Marhum Muda, Pahang*, grand-niece of *Marhum mangkat ditebing*, grand-daughter of *Marhum Kota Lama* and great-grand-daughter of *Marhum Tanah Abang*" and she was the mother of the next Sultan of Perak. (d. p. 102). The eleventh ruler of Perak, son of Raja Sulong, had, it may be noted, the blood of the Bendaharas in his veins from Tun Trang and Tun Hidap.

The fulness of the early pedigrees, the fact that Aceh raided Perak in the XVIth century, and perhaps the existence of those Hindu relics, the *chiri* or coronation formula and the State secret (a. pp. 19, 20 and JRASSB, No. 10, pp. 287-9) as also the dragon armlets (*pontoh bernaga*) of the regalia, all go to support the claims of the Perak royal house to descent from the Indo-Javanese Sultans of Malacca.

The whole of the chapter on 'Early Perak History', especially pp. 84-88, in Wilkinson's "History of the Peninsular Malays" should be studied.

PAHANG.

A genealogy collated from relationships recorded in the *Sejarah Melayu* is given in the first of the following trees. For the early generations close to the days of the Malacca Sultanate it should be reliable: for the later generations it appears to be less reliable than the second tree, taken from the *Bustan*, whose author writing in Aceh in 1638 would be well informed about the immediate ancestry of Sultan Iskandar II of Aceh. The third tree is compiled in the light of Mr. R. J. Wilkinson's article in the present number of this Journal. It is an advance on anything yet done but is still perhaps doubtful in some respects.

It is clear that the Pahang branch of the Malacca royal house lost a throne it was incompetent to hold. In 1540 Pinto took goods to the factor Tome Lobo in Pahang, who besought him not

to leave before he had turned the goods into cash as the principal Malay, Tuão Xerrafão, had sworn to kill him and burn the factory because he had been cheated in Malacca. In a few days Lobo got rid of goods for gold of Minangkabau, diamonds of Tanjong Pura and Laut and pearls from Brunei and Solor. But when they were about to leave, a certain Khoja Zainal, envoy of the Sultan of Brunei, found the Sultan of Pahang with his wife and murdered him. In the outbreak that ensued more than 4000 men lost their lives and Lobo all his property (P. A. Tiele's "De Europeërs in den Maleischen Archipel," Bij. T. L. en V. ser. 4, vol. III, p. 67). Mansur Shah, the fourth Sultan in Tree III was killed before 1528. Probably it was his next successor but one, Sultan Mudzafar (=Tuan Mudzafar=Tuão Xerrafão) to whom Pinto refers as killed for adultery in 1540. In 1547 the Sultan of Pahang joined his 'brothers' the Sultans of Perak and Johore for an—abortive—attack on Patani. In 1607 Holland put the merchant Abraham van den Broeck in Pahang. In October 1607 Matelief invited Raja Bongsu of Johore to come to Pahang to devise an alliance against the Portuguese:—the son of the Raja of Pahang had married a daughter of the Raja of Kedah. Matelief doubted the Pahang Sultan's ability to fight the Portuguese. Pahang was a State of small consequence but it cast many guns of higher repute than the Javanese but of lesser repute than the Portuguese. A 3000 pound gun was being cast for Raja Bongsu. On 16 November Matelief left Pahang (*ib.* vol. VIII p. 74). Purchas cites the Dutch voyager, Floris as saying (1612) that the king of Pahang had married a younger sister of the Queen of Patani, who was then a comely woman of sixty and had not seen her sister for twenty-eight years. Collecting a fleet of 70 sail she sent it to bring the sister by friendship or force "so that Pahang shall have much to doe by reason of the great dearth, the burning of his house, rice and barnes, as also the warres of Joor." Floris continued in July 1613 there arrived in Patani "the king of Pahang, with his wife, the Queen's sister, and two sonnes, much against his will, leaving his country in great povertie; famine, fire and warre having joyned conspiracie. He brought news that the Acheners had taken Joor" (6th June 1613) "None of the Grandes went to entertain this King of Pahang, only all the dogs were killed for his sake, because he can endure none. He tooke our shooting as he passed by us in his honour very kindly, desiring us to visit him and to trade in his countrey." On July 31 the king of Pahang "came to our house in great state." On August 1 the Queen "sent for us to the court, where was made a great feast in honour of the king of Pahang. On August 9th the king of Pahang departed, having been a mocking stocke to the Patanees; but the Queenes sister would not leave him but returned back with him: in lieuw of getting great presents, having spent almost all shee had."

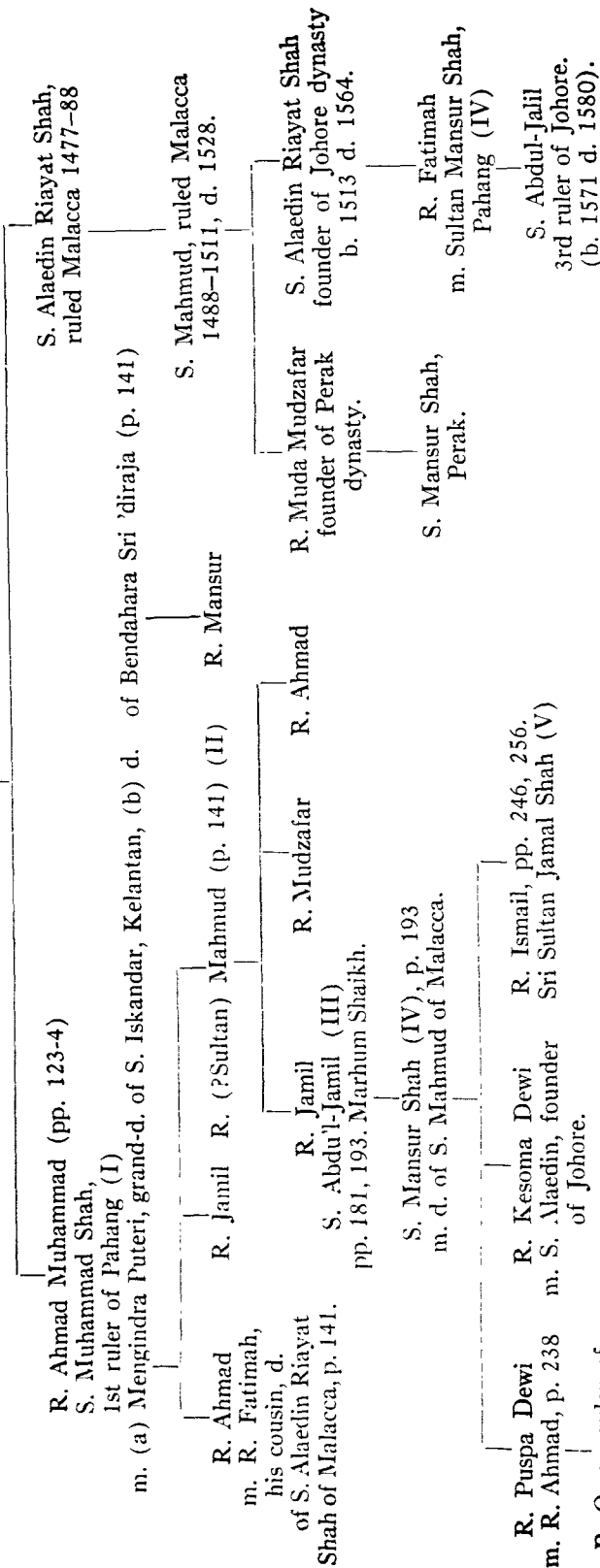
The Dutchman Peter Williamson Floris, one of Purchas' pilgrims, tells us how in September 1612 the king of Johore had "overran the suburbs of Pahang, burning all before him and likewise Campong Sina (? = China) which caused great dearth in Pahang." He adds that the king of Joor, "as is said, maketh great preparation to goe in his own person for Pahan and the king of Borneo prepareth on the other side to their succour." Apparently it was in continuation of this old quarrel that in 1614, after Aceh had conquered Johor Lama and forgiven and released its ruler, the Sultan of Johore sent "three Achinese galleys and a fleet of twenty vessels to Pahang to carry off the daughter of the deceased prince of that state, who was betrothed to the son of the Sultan of Johore but whom the Pahang chiefs refused to let go" (Netscher, p.30). Next in confirmation of their treaty with Johore at Malacca in August 1615, Aceh's enemy the Portuguese convoyed the son of the king of Johore to Pahang to take possession of that State. This treaty with the Portuguese naturally excited the anger of Iskandar Muda, ruler of Aceh, who having sacked Batu Sawar about September 1615 wasted Pahang in 1617 "where a son of the brother of Sultan Abdullah Mammat of Johore ruled." (Bij. T. L. en V., Ser. 5, vol. II, p. 246). On the 12th August 1631 the Dagb-Register records a report that forty Achinese ships had appeared at the river Dillij (Deli) to cooperate with the now tame king of Johore in an attack on Malacca and under 10th December 1632 the Achinese suggested a sea attack by themselves and the Dutch on Malacca with the king of Pahang as commander of the land force. But by 1634 Johore and Pahang were siding with the friends of Portugal against the Dutch. Under 9th November 1634 the Dagb-Register records that 50 great galleons and 5000 men from Johore and Pahang had sailed to assist the rebel king of Patani in his war with Siam:—the Dutch had espoused the cause of Siam "against any forces sent from" the Portuguese at "Malacca, Johore, Pahang and other places" (11th May 1634). So, in 1634 (November 9) a Dutch fleet was instructed to sack Pahang where the Portuguese ships were harboured on their way to Malacca and in 1635 Iskandar Muda of Aceh again attacked Pahang and claimed the throne. On 25th November 1635 commander Coper of the yacht Cleijn Nassouw met an Achinese fleet of about ninety sail coming from Pahang, "Bitam" and other places which it had ruined taking many prisoners. In 1636 Iskandar Muda died and was succeeded by Iskandar Thani, son of Sultan Ahmad of Pahang who had been led captive to Aceh after the 1617 raid and married to Iskandar Muda's daughter. So, early in 1637 Pahang envoys made peace with Aceh at Bulang and in March of that year the "Sultan and Laksamana of Pahang" informed the Dutch they wished to ally with them against the Portuguese. *The Sultan said he would make a strong fort in Johore* (where was one before) to defend it against the Portuguese. On 16th March 1637 the treaty was signed in Pahang. The Dagb-Register here suggests that this Sultan was

ruler of Johore and Pahang: how else could a ruler of Pahang promise to repair a fort in Johore? A copy of the treaty would decide. Shortly after this in 1638-9 when Sultan Iskandar Thani sent a stone for his father's grave in Pahang, the Achinese found that Johore was attacking that place.* (B.T.L.V. dl. 76, p. 171). At that time Pahang was more or less subject to Aceh and this attack broke up negotiations between the Dutch and the Achinese for co-operation in besieging Malacca. Iskandar Thani complained to the Dutch and refused to cooperate while they remained friends with Johore. The Company promised to help him to get possession of Pahang and used every means to get the help of Johore and Aceh. Malacca fell on 14 January 1641 and Iskandar Thani died on 15th February. A woman, Taj al-alam, succeeded and Aceh's claim to Pahang was abandoned (*ib.* dl. 65, p.184-5, 188). Under February 1644 the Dagh-Register records that the queen of Patani married the youngest brother of the king of Johore and under October 1644 how fearing treachery from the king of Johore (now the ally of their enemies the Dutch) "the Minangkabaus very bravely removed their property from *Pahang*"—and, so, probably Ulu Pahang ceased to be one of the Negri Sembilan. On 19th March 1648 three vessels arrived at Batavia bringing two envoys (Lela Wangsa and Tun Lela Pahlawan) and a letter from "the king of Johore and Pahang." The envoys stayed a month, were taken by Governor-General Cornelis van der Lijn for a sea-trip to inspect shipping-yards at Pulau Onrust and were entertained by the General. They sailed home with cargoes free of toll. In 1682 a letter from the Laksamana Paduka Tuan to the Governor-General of Batavia calls (evidently with reference to formal installation) Sultan Ibrahim Shah the first king of Johore and Pahang.

Not until the nineteenth century when the Bendahaas of Pahang broke away from the Sultans of Lingga, lineal representatives of the first Bendahara Sultan of Johore, did Pahang have Sultans of its own again.

* *Note.* Unfortunately the *Bustanu's-Salatin* is obscure:—Orang Kaya Besar Panglima Pahang pun lari-lah ka-hulu, anak-nya yang bergelar Paduka Sri Maharaja dan beberapa orang hulubalang serta-nya pun dapat habis di-bunoh Raja Johor. *Dan Raja pun sudah ka-Patani.* Which Raja? Of Pahang apparently, though in the same passage Iskandar Muda says he had hoped the Sultan of Johore would receive the stone he was taking to Pahang for his father's grave. Were the slain chiefs nominees of Aceh? Johore attacked Pahang hoping to destroy the Achinese fleet that escorted the grave-stone.

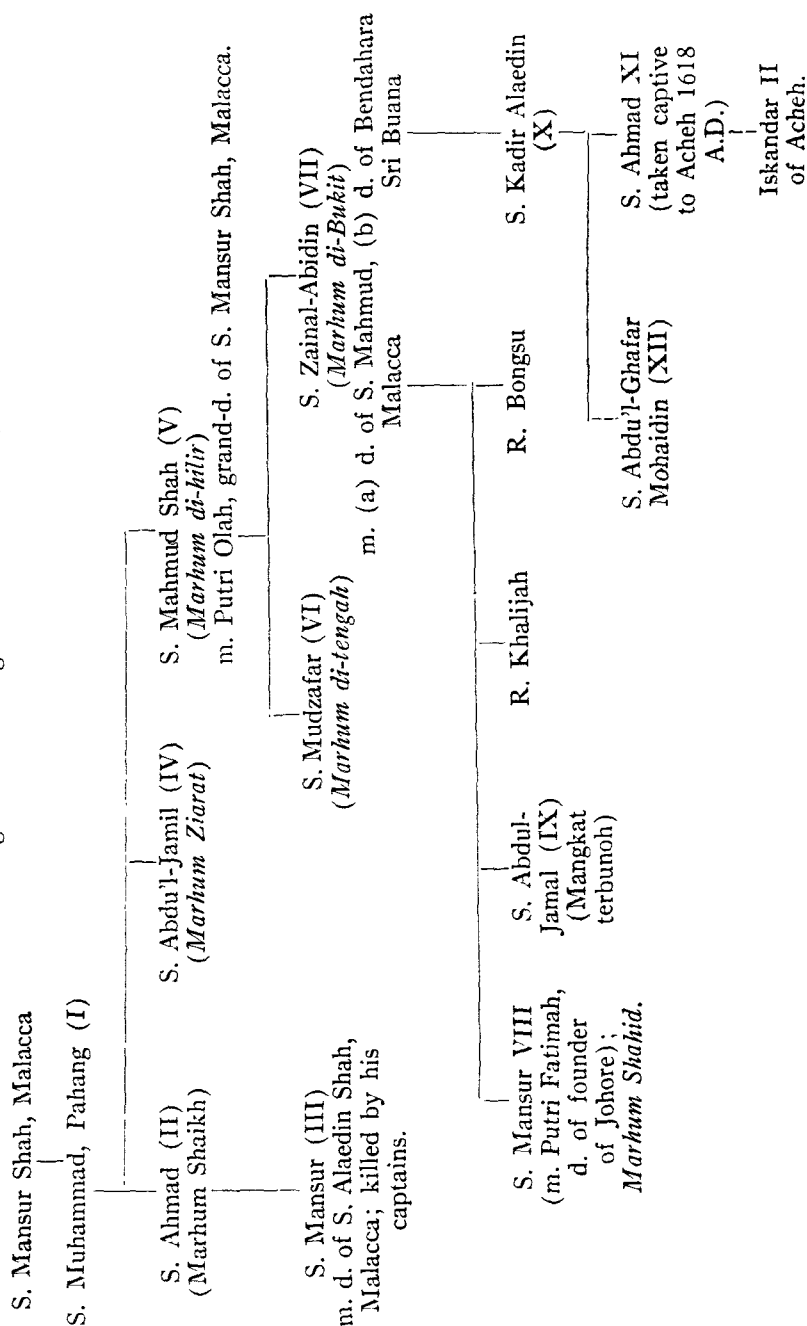
S. Mansur Shah, Malacca.

The pages refer to the "Malay Annals."

The pages refer to the "Malay Annals." The variant version of the "Annals" (JRASMB. April, 1925, pp. 13, 21) states that S. Mansur Shah married a daughter of S. Mahmud of Malacca and was killed by his own father for adultery with one of his wives. The *Bustanu's-Salatin* says that he (and not R. Ahmad) married a Puteri Fatimah, daughter of S. Alaedin Riayat Shah of Malacca had no children and was killed by his captains (JRASSB., No. 81, p. 920, pp. 44, 45). This variant version (p. 34) states that "a Sultan of Pahang" married Raja Hatijah, daughter of S. Mahmud of Malacca; also (p. 42) that Sultan Alaedin, founder of Johore, married a relative of S. Mahmud of Pahang; and (p. 50) that S. Muhammad Shah of Pahang was succeeded by a relative, Zainad, to whom the founder of Johore gave the title S. Mudzafer Shah! These discrepancies in a work of apparently high authority show that the Pahang puzzle is not yet solved.

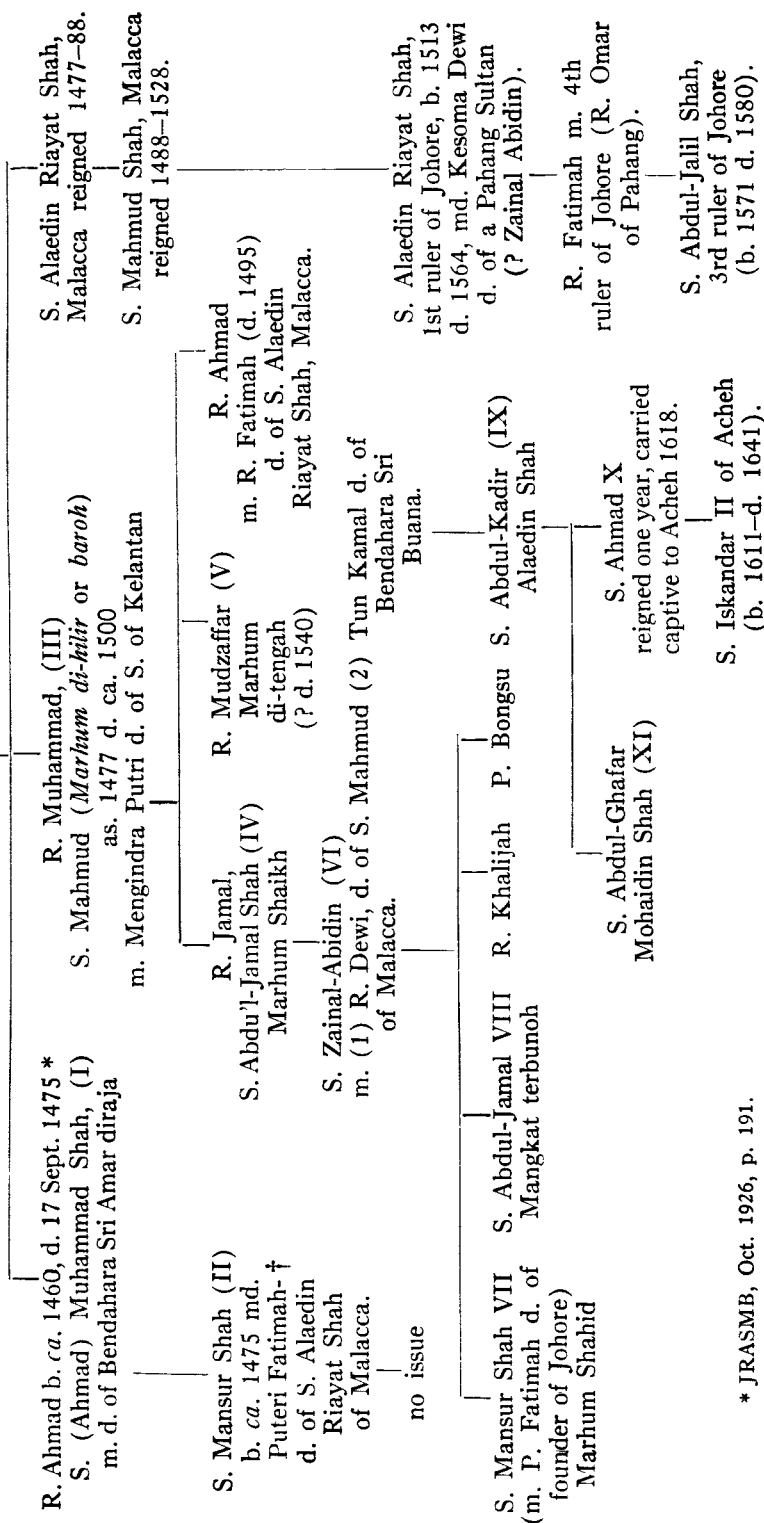
The Pahang tree following the "Bustanu's-Salatin."

The third (revised) Pahang tree.

S. Mansur Shah of Malacca

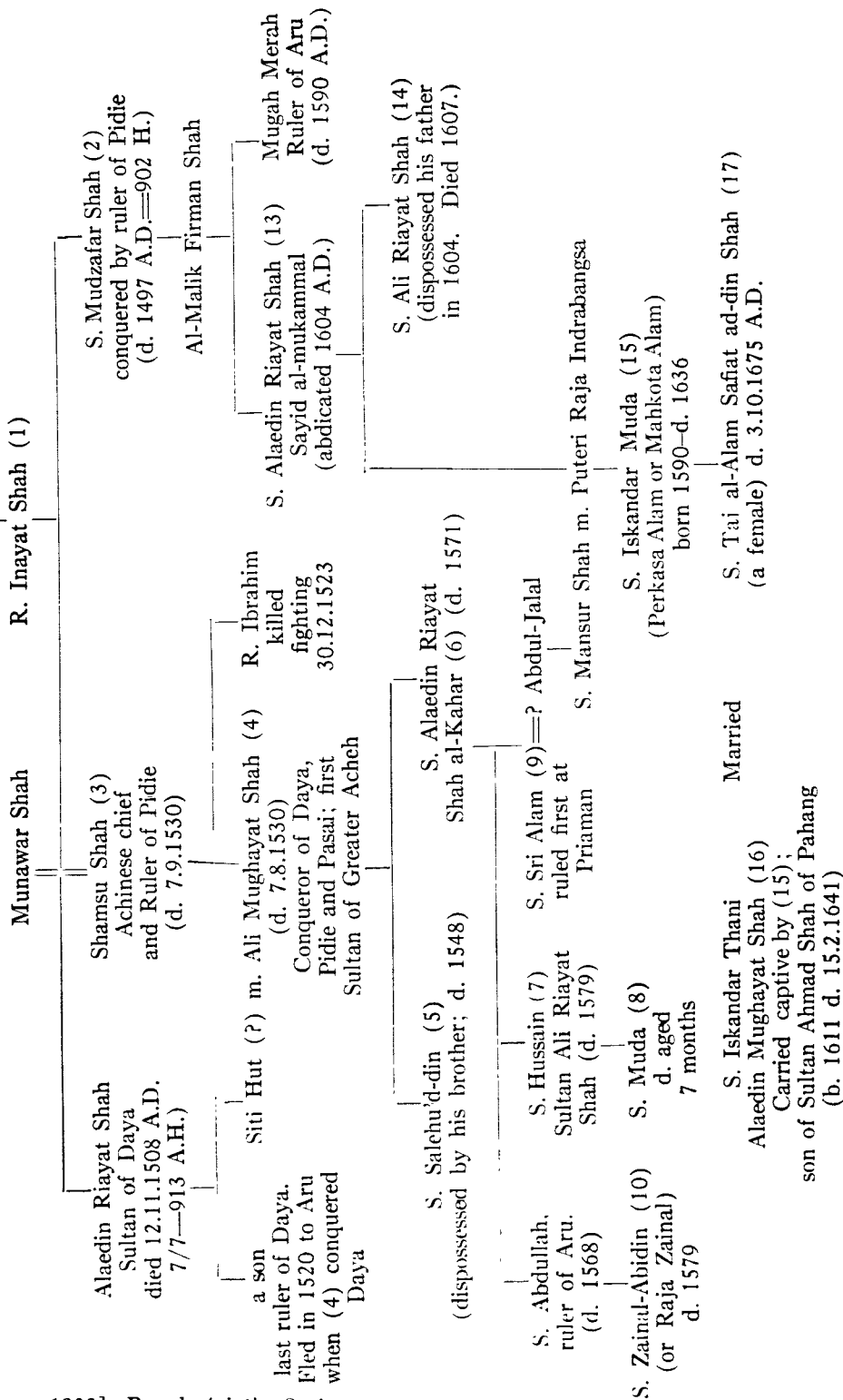
(ascended 1458 aged ca. 30, at once conquered Pahang and md. Wanang Sri a Pahang lady).

* JRASMB, Oct. 1926, p. 191.

† Married later the Ruler of Indragiri (*ib.* April, 1925 pp. 13, 21).

Abdullah Al-Malik Al-mubin

No. (4) fought the Portuguese with success.

No. (6) failed in the two attacks on Malacca, attacked the Bataks to convert them to Islam and made himself prince of Aru but had to evacuate it for Johore (1540). In 1564 pretending to go to Patani he suddenly overwhelmed Johore, carrying off the Sultan and his family.

No. (11) was Sultan Alaedin Mansur Shah, son of Sultan (?) Ahmad Shah of Perak. The Achinese invaded Perak and carried off the widow of Sultan Ahmad Shah and her family to Acheh. Her son Mansur Shah married an Achinese lady of high rank and became Sultan of Acheh. He was very pious. In 1582 he sent a fleet to attack Johore without success. Murdered in 1585 he had one daughter who married Raja Omar—Sultan Ali Jala Abduljalil Shah, ruler of Johore and bore him a son Raja Ashem, who was murdered young by No. (13).

No. (12) was chosen by the chiefs to succeed—Sultan Buyong or S. Alaedin Riayat Shah, son of Munawar Shah, Sultan of Indrapura. He died in 1589.

No. (13) was old when he became Sultan. He killed Raja Ashem—and perhaps No. (11), the boy's father, also. He fought Johore, and Aru (or Deli) which had deserted Acheh for Johore. In his reign the European voyagers, Dutch, French and English first came.

No. (15) in June 1613 took Johore and carried off Sultan Alaedin Riayat Shah and Raja Abdullah (R. Sabrang) to Acheh; in 1618 he conquered Pahang, in 1619 Kedah and then Perak. In 1629 Acheh failed in an attack on Malacca which got help from Johore and Patani. In 1635 he re-conquered Pahang.

No. (16) was a son of Sultan Ahmad of Pahang, who was carried a prisoner to Acheh in 1618.

No. (17) was daughter of (15) and wife of (16). Acheh now grew weak. She lost all in Malaya except Perak, and in time her hold on Perak also.

No. (18) was a queen (whose pedigree is unknown) Sri Sultan Nur al-alam Nakiat ad-din Shah (died 1678).

No. (19) was a queen (of unknown pedigree) S. Inayat Shah Zakiat ad-din Shah (died 1688).

No. (20) was a queen Sultan Kamalat Shah—deposed in 1699.

No. (21) was an Arab, Sultan Badr-alam Sharif Hashim Jamal ad-din.

No. (22) was nephew of (21) S. Perkasa Alam Sharif Lamtui ibn Sharif Ibrahim.

The Early Sultans of Pahang.

By R. J. WILKINSON, C.M.G.

Mr. Linehan's discovery of the tombstone of Sultan Muhammad Shah of Pahang—see the second part of Vol. IV of this Journal—gives us only a date; yet that one date is enough to throw a flood of light on the tangled dynastic history of this Sultan's time.

Our main sources of information for the period are:

(i) certain passages from the *Bustan al-salatin* given in No. 81 of this Journal;

(ii) the *Sĕjarah Mĕlavu* or "Malay Annals."—of which I give references to the romanized edition of 1898 (190 pp.)

To illustrate the tangle I may begin by quoting Mr. Linehan JRASSB. Vol. IV, ii, p. 192).

"The *Sĕjarah Mĕlayu* afford some interesting details of this first Sultan of Pahang. He was the son of Sultan Mansur Shah of Malacca and Putri Wanang Sri the daughter of the captive Siamese Viceroy of Pahang. A youth of unbridled passions he slaughtered a playmate for an imaginary affront. For this he was declared by his father to have lost his claim to the succession and was sent to rule over Pahang from which the Siamese had lately been expelled. He took with him one hundred youths and one hundred maidens of noble family to colonize his new country. The boundaries of his territory extended from Sedili Besar to Trengganu. He married Mengindra Putri grand-daughter of Sultan Iskandar of Kelantan and by her had three children, Raja Ahmad, Raja Jamil, and Raja Mahmud."

All this passage is taken (as Mr. Linehan tells us) from the "Malay Annals,"—pp. 88 and 89 of the 1898 edition I am using. Now let us test the credibility of its last sentence.

Mansur Shah became Sultan of Malacca in 1458 or 1459 A.D. He began his reign by sending an expedition to conquer Pahang. After Pahang had been conquered he married a Pahang lady, the mother of the Sultan whose tomb Mr. Linehan discovered. That Sultan could hardly have been born before 1460 A.D. and was not more than fourteen or fifteen years of age at the time of his death. Sultans married early in those days; but, even so, we cannot be expected to believe that this boy died the father (by one wife) of three sons as well as a daughter whom Mr. Linehan does not mention. How then does his date help us?

The date sends us back to the "Malay Annals" for closer study and shows us that they twice mention a "Sultan Muhammad" as reigning in Pahang after the date in question, *i.e.*, in the days of Sultan Alaedin Riayat Shah of Malacca or between 1477 A.D. and (say) 1492 A.D. This cannot have been the boy whose tombstone

has been found. A little further study of the "Annals" shows us that there were two Pahang rulers of this time who are styled "Sultan Muhammad" by our chronicler. They were brothers. The elder was named Ahmad; he took officially the title "Sultan Muhammad" and is also called "Sultan Ahmad" and "Sultan Ahmad Muhammad." The younger was named Muhammad and took the title "Sultan Mahmud;" and the "Annals" speak loosely of him too as "Sultan Muhammad." This loose use of names causes the tangle. Mr. Linehan's date enables us to discriminate between the boy-king buried in 1475 A.D. and the royal paterfamilias, his brother, who fathered Raja Ahmad, Raja Jamal and Raja Mahmud.

We can turn now to the history of Pahang. The country was conquered by Mansur Shah's Malays in or about the year 1459 A.D. It put up little resistance. Its ruler is given in the Malay Annals as a certain "Maharaja Dewa Sura, a relative of the King of Siam." He was probably a Siamese governor with his headquarters at Langgar near Pahang Tua (Linehan, Vol. VI, part 4, of this Journal, p. 78). He tried to escape by the Terbeling route into Kelantan but was betrayed by a peasant-woman into the hands of the Dato' Sri Bija 'diraja who handed him over to his Commander-in-Chief, the *Bendahara*. Maharaja Dewa Sura's daughter (or some other Siamese girl of high rank) was also captured in Pahang and taken into Mansur Shah's harem. She was named Wanang Sri or Onang Sri; and the *Bustan* adds (p. 41) that her name was changed (probably on conversion to Islam) to Putri Lela Wangsa. Both the *Bustan* (p. 42) and the "Annals" (p. 61) agree that she bore Mansur Shah two sons: Raja Ahmad (or Ahmad Muhammad) and Raja Muhammad.

After Pahang had been subdued the Malacca Sultan nominated his Dato' Sri Bija' diraja,—the man who had captured Maharaja Dewa Sura,—to be a King's Deputy or Viceroy in the State. Sri Bija' diraja was allowed some royal honours: once outside Malacca waters, *i.e.*, as soon as he passed Water Island, he was allowed to use six out of the eight instruments that make up a kingly band and to have a pair of fringed umbrellas borne before him or over his head. The royal instruments he could not use were the *nēgara* or kettle-drums (Annals, pp. 60, 61). He was expected to come to Malacca once a year and do homage to his ruler. For quite a number of years he was left to rule Pahang.

Some twelve or thirteen years after the conquest a deplorable incident happened. Raja Ahmad, the Malacca Sultan's eldest and favourite son, was riding past a group of boys who were kicking up a basket-ball in the Malay game known as *sepak raga*. Accidentally one of them so kicked the ball that in its fall it knocked off the young prince's headdress, causing him to cry out angrily at what he deemed an insult. One of his followers—the man who carried the betel-requisites—dashed out and stabbed the ball-player through the shoulder-blade to the heart. The luckless boy was Tun Besar,

son of the *Bëndahara* or prime-minister. The *Bëndahara's* household flew to arms at once to avenge the boy's death and were only held back by the *Bëndahara* telling them that vengeance on the prince would be treason to the King his father—the one thing unforgivable in a Malay. "But," said he, "let us refuse ever to be ruled by this boy."

Such is the tale of the murder given by the "Malay Annals" (pp. 88, 89); and they are always lenient to the failings of princes. The *Bëndahara's* followers charged the young prince openly with killing Tun Besar. Our other authority, the *Bustan* (p. 42), tells us that Prince Ahmad had been recognized as heir to the throne and that he "slew" (*měmbunoh*) the *Bëndahara's* son Tun Besar. As the result of this act Mansur Shah became very wroth with him, nominated another son to be Crown Prince in Malacca and sent Ahmad to rule Pahang as Sultan Muhammad Shah. There was certainly a boy's quarrel; and the furious young prince either stabbed his playmate or told his follower to stab him. The murder would not have been given such gravity by both sides had it been done without the prince's orders.

Sri Bija 'diraja, Viceroy of Pahang, led the young prince to his new kingdom and installed him there as ruler of the country. Sri Bija 'diraja then returned to Malacca. A certain Tun Hamza was made *Bëndahara* of Pahang with the title Sri Amar 'diraja; and a *Pěnghu'u Bëndahari* and a *Těměnggong* were also installed, though the "Annals" do not tell us who they were (p. 88). One name, however, is given—seemingly without any special reason, as it is that of a minor official: "a son of Sri Bija 'diraja was made captain of the guard (*hulubalang bēsar*) with the title Sri Akar 'diraja." Why is he mentioned? We shall see; what the Annals leave out is often more significant than what they say.

This boy-king did not marry "Mengindra Putri, grand-daughter of Sultan Iskandar of Kelantan," as Mr. Linehan tells us. On p. 101 of the Annals we are told.

Ada-pun akan Raja Pahang yang bērnama Raja Ahmad anak Sultan Mansur Shah itu bēristērikan anak bēndahara Sēri Amar 'diraja, bēranak sa-orang laki-laki bērnama Raja Mansur.

In other words the boy-king married his own *Bëndahara's* daughter and died in 1475 at the age of fourteen or fifteen leaving an infant or posthumous son to succeed to the throne. The "Annals" make no further mention of this infant; the *Bustan* (pp. 44, 45) tells us that a Raja Mansur succeeded Sultan Ahmad Shah on the throne. Raja Mansur was only a baby; his grandfather, the *Bëndahara*, would be the child's natural guardian and regent of the country.

In 1477 A.D. the baby's other grandfather, Sultan Mansur Shah (of Malacca), died. He was succeeded by Raja Husain, Sultan Alaedin I, whom Mansur had chosen as his heir (*Bustan*, p. 42; Annals, p. 100). But the new Sultan's elder brother was sore; "It

is I who should have been Sultan of Malacca for I am the elder and my late father willed it so" (*aku patut kerajaan di-Mēlaka karna aku tua, lagi aku sudah di-rajakan oleh paduka marhum di-Mēlaka*), said he at a later date (*Annals*, p. 106). This elder brother was Raja Muhammad; and he was the younger of the two sons born to Mansur Shah by his Pahang wife. The angry Muhammad asked leave to go to his dead brother's kingdom of Pahang (*Annals*, p. 101; *Bostan*, p. 42); and Alaedin's advisers let him go; indeed they must have been glad to be rid of a rival claimant to the throne.

The coming of this new prince to Pahang made a great change in the situation there. He was the next heir to the Pahang Sultanate; uncle (and so a natural guardian) of the infant king. We have no details of what happened beyond the fact (*Bustan*, p. 45) that the little Sultan, Mansur, was murdered by his *hulubalang*. We have seen already how the *Annals* went out of their way to tell us that the Pahang *hulubalang bēsar* was a Dato' Sri Akar 'diraja. From this time on, we get the uncle, Raja Muhammad, as Sultan of Pahang; and the Dato' Sri Akar 'diraja as his right-hand man.

Raja Muhammad took the throne under the name of Mahmud Shah. He was still smarting under the affront of having been passed over for the Sultanate of Malacca and went sometimes so far as to show his anger openly and indiscreetly. Hearing that the hereditary Chief of Trengganu, Tun Talani, had been to Malacca to do homage to Sultan Alaedin he sent the murderous captain of his guard, Sri Akar 'diraja, to kill Tun Talani (*mēnitakkan Sēri Akar Raja ka-Tērēngganu mēmbunoh Talani*; *Annals*, p. 106). Sri Akar 'diraja went to Trengganu and told off a gang of his men to waylay Talani and slay him,—which they did. The author of this crime was rewarded by being given his victim's place as feudal Chief of Trengganu where his descendants were still ruling when the "*Annals*" came to be written.

Sultan Alaedin of Malacca was not the man to overlook an outrage of this sort. When Talani's grandsons fled to Malacca and appealed to him for redress, he wished to declare war at once. He was dissuaded, by his ministers who, seeing no advantage in a fratricidal struggle, chose rather to pay the murderer in his own coin. Following their counsels the Sultan sent his Laksamana on a special mission to Pahang. According to Malay custom the credentials sent with the mission were received with royal honours and read out in the presence of the Sultan and the whole Court. As soon as they had been read out, one of the Laksamana's suite slew a cousin of the Dato' Sri Akar 'diraja. There was a hubbub at once and, in accordance with diplomatic usage, the Laksamana was asked to try his follower there and then. The man pleaded guilty. The Laksamana turned to the Sultan. "This man surely murdered Sri Akar 'diraja's cousin. But how can I pay him out when Your Highness has let Sri Akar 'diraja go free after slaying Tun Talani?" Sultan Muhammad smiled and said, "I had Talani slain because of his evil

tongue. This murder you can account for to the relatives"; and he left it at that. The Laksamana returned in all honour to Malacca, there to be praised and rewarded by his King (Annals, pp. 107, 108).

Of the time when the Talani family ruled in Trengganu there is a singular relic. The home of this ancient house is in Bentan. One of its Trengganu members brought to Bentan a number of Proto-Malayan retainers (*rayat*) recruited or bought in Pahang. Some of these *rayat*, being badly treated, sought shelter in the jungle, and, being forest-nomads, were able by their knowledge of jungle-craft to evade capture and create a small community or tribe—the *Orang Bĕnua*—that lives on in their descendants at the present day. The Protomalays of Bentan are mainly sea-gypsies, *Orang Laut*; and I have heard anthropologists express wonder at the existence of an "aboriginal tribe" like the *Orang Bĕnua* who live in a small island and yet have a dread of the sea. These men are not aborigines of Bentan; they are simply forest-nomads transplanted from continental Malaya.

This Raja Muhammad or Sultan Muhammad or Sultan Mahmud was the prince who married the Kelantan princess Mengindra Putri. The Annals tell us distinctly (p. 101), *Maka raja Muhammad pergi ka-Pahang bĕristĕrikan chuchu Sultan Iskandar Shah raja Kĕlantan*. And they tell us also (p. 101) *Yang bĕrnama Sultan Mahmud Shah itu-pun bĕranak tiga orang laki-laki sa-orang pĕrĕmpuan: Raja Jamal sa-orang nama-nya Raja Mudzafar sa-orang nama-nya, Raja Ahmad sa-orang nama-nya*. Though a wicked uncle Sultan Mahmud was a good father who looked after his children's interests; he was succeeded by his son Abdul-jamal; he gave his daughter in marriage to Sultan Mahmud of Malacca to whom she bore Raja Ahmad, the prince who fought so gallantly against the Portuguese; and he secured for his son Ahmad the hand of a Malacca princess, Raja Fatimah, whose tombstone was found by Mr. W. D. Barnes. In spite of the confusion between the two brothers styled Sultan Muhammad it should be quite clear that it is the younger brother (and not the boy buried in 1475) who was the father of the three princes mentioned by Mr. Linehan.

Sultan Mahmud Shah of Pahang must have died towards the end of the fifteenth century, perhaps early in the sixteenth, as he is described as "old"—according to the standards of that short-lived generation of men. He was known after his death as *Marhum di-hilir* or *Marhum di-baroh*; and was followed on the throne by his son, Raja Jamal, Sultan Abdul-jamal Shah.

Like his father the new ruler began his reign with quarrels with Malacca. He had duly made known his father's death to his Malacca suzerain (Sultan Mahmud) and had received in return a mission headed by the Dato' Sri Dewa Raja to instal him as Sultan in his father's place and to grant him the honour of a full royal

band—a distinction that (seemingly) had not been given to his predecessor. All this was to the good; and we need not wonder that when the Sri Dewa Raja wished to go back to Malacca he was asked politely to prolong his stay a little and see some elephants trapped. Here trouble arose. He could not well stay on without the risk of finding himself tied to Pahang by the N.E. monsoon that stops communication by sea during several months of every year; but he was devoted to elephants and did not like to lose the chance of learning more about them. He explained how matters stood and asked if he could not be shown at once how the animals were caught, tame elephants being used instead of wild. His idea was distasteful to the trappers who thought that it was a reflection on their competence; and it became still more unpopular when the rehearsal went wrong, the tame beasts behaved improperly, and the experts were caught by some misadventure in the trap that they had meant for their prey. The Pahang people felt that the Sri Dewa had the laugh too much on his side; and Sultan Abdul-jamal tried a practical joke to level up the score. He sent the Sri Dewa Raja a greased elephant on whose back riding was extremely difficult; but that chief knew too much about elephants to fall into the trap that had been made ready for him. Briefly the ambassador was better as a mahout than as a diplomat; and when he went away he left behind him an atmosphere of somewhat strained relations (Annals, pp. 130-132).

Outwardly things still went smoothly. Sri Dewa Raja brought back with him the usual complimentary letter and pleased Sultan Mahmud with his report on his mission. "And what is Sultan Abdul-jamal's new fiancée like?"—said Sultan Mahmud who was then at a susceptible age. "I did not see the lady myself," said the envoy; "but from what I heard she must be the most beautiful girl in the country. She is, now, betrothed definitely to the Sultan; and it will not be long before they are united." Sultan Mahmud's envy was stirred; and he promised a great reward to any one who would break off the engagement and bring the lady to him. One of his warriors, Hang Nadim, slipped off to Pahang at once and by means of a go-between wheedled the girl—she was the *Bendahara's* daughter—into thinking that she would be better off as a reigning queen with Mahmud than as the junior spouse of his vassal-king. The girl fled with Hang Nadim to Malacca where the Sultan married her (Annals, pp. 132-136).

This incident failed to create a spirit of goodwill. Sultan Abdul-jamal began to talk of war in such a way that rumours of what he was saying filtered through to the metropolis. The Malacca government objected to fighting about a girl's elopement, so it sent off the Laksamana Khoja Husain with flattery and gifts to calm the angry Pahang ruler. The Laksamana's politeness earned a friendly reply from the injured potentate who expressed himself

ready to let the welfare of his people override his own personal feelings. But Malacca was not happy in her diplomats. The *Laksamana* left with every mark of honour and then stole the Sultan's favourite elephant as he was sailing away (*Annals*, p. 137).

It is said by the "Malay Annals" that the Pahang Sultan was so maddened by the way he had been treated and by the failure of his warriors to avenge the slights put upon him that he abdicated and became an ascetic. Certainly he died an ascetic; he is known as *Marhum Shaikh* to this day. But he was ruling his country long after the date of these occurrences; and all that we can say is that he seems for a time to have made one at least of his brothers, Raja Mudzafar, a junior king or Yamtuan Muda, to act as his deputy and take over part of his duties. This is told us in the "Annals" (p. 138); and the *Bustan* gives a Mudzafar Shah in its list of Pahang kings.

Some time later the Siamese Viceroy of Ligor sent a body of his men to invade Pahang. News of the attack reached Malacca and led to a strong force being despatched by sea under the *Bëndahara* himself to help the vassal-kingdom against the common foe. On its way to Pahang the fleet met the *Laksamana* coming back to the capital. The *Bëndahara* called on him to join the expedition. "But I have no orders from the King," said the *Laksamana*. "Take it from me that the King has given the orders," said the *Bëndahara*. "And I have not paid my proper respects to His Majesty." "Take it from me that you have," was the reply; "shake hands and come along." So the *Laksamana* went on to Pahang, nor did he spare himself; the "Annals" say that his hands, feet and mouth were all working at once. In other words he was doing the work of three men.

After having stolen the king's pet elephant the *Laksamana* may well have had doubts about the kind of welcome that awaited him in Pahang. But it was no time for raking up old grievances. The Siamese were loose in the land and may have been the people who burnt the fort at the capital itself. After repairing the stronghold in feverish haste the allied forces were able to hold it against the invaders and to drive them away—doubtless through lack of supplies—over the old trade-route into Kelantan. Pahang was saved. The *Bëndahara* sailed back to Malacca with gifts from the Pahang rulers, only to receive further gifts and honours at the hands of his own sovereign (*Annals*, p. 142).

The friendly feeling between Pahang and Malacca was now to be cemented by a marriage between Sultan Abdul-jamal's son, Raja Jenal, and Sultan Mahmud's daughter, Raja Dewi. But important events were to happen first. The jealousy underlying the *Laksamana's* unwillingness to take orders from the *Bëndahara* led to the former officer taxing the latter—rightly or wrongly—

with aiming at the throne. The quarrel ended in violence, perhaps in armed revolt; and the *Bëndahara* was killed. His confiscated wealth was being used up in merry-makings over the Pahang wedding at the very moment when the Viceroy Albuquerque cast anchor in the Malacca roadstead. Malacca was taken a few days later (A.D. 1511); and the royal father-in-law took refuge in Pahang.

From the Portuguese we know that the Pahang bridegroom (Raja Jenal) and the bride's brother (Raja Ahmad) were leaders of the war-party that counselled resistance to the Portuguese demands. From the "Annals" we learn nothing of the presence of the Pahang prince at Malacca; indeed we are informed (p. 161) that the marriage took place at a later date. We are told also by the Annals that the bridegroom's name was Mansur (p. 161); it is to the *Bustan* that we owe the name Jenal. These discrepancies have to be put on record.

Sultan Mahmud then went on to establish himself in Bentan; and was driven out of Bentan by Portuguese under Mascarenhas in A.D. 1526. He died at Kampar and is known as *Marhum Kampar* (*Bustan*, p. 45). He was succeeded by his youngest son Alaedin who left Kampar, travelled to Pahang and settled finally at Johor Lama. This must have been about the year 1530 A.D. He found Raja Jenal (Sultan Zain al-abidin) reigning in Pahang; and he married that ruler's daughter Kesoma Dewi (*Bustan*, p. 44; Annals, p. 175). By her he had two children: a son named Mahmud after his grandfather and a daughter, Fatimah, after her grandmother (*Bustan*, p. 44). After the date of this marriage our two chronicles differ hopelessly.

To begin with, the *Bustan* speaks of this Alaedin as "the Sultan of Johor who died in Acheen" (*Raja Ujong Tanah yang mangkat di-nègèri Acheh itu*), *Bustan*, p. 45. We recall at once the words in the preface to the Annals about a later Sultan of the same name: *marhum yang mangkat di-Acheh Sultan Alaedin Riayat Shah*. Is the *Bustan* guilty of an anachronism? No; it is the writer of the addendum to the "Malay Annals" who is hiding part of the truth. There were two Sultans Alaedin carried captive to Acheen: the first about A.D. 1564, the second in A.D. 1613. Of the first captivity the "Annals" make no mention.

We know from Portuguese books that Sultan Alaedin (Marhum Kahar) of Acheen stormed Johor and carried off its people to Sumatra at some date between 1551 and 1568 A.D. Rouffaer gives reasons for thinking that it was in 1564 A.D.; see his *Was Malaka emporium genaamd Malajoer*, pp. 425, 592. The *Bustan* says (p. 44): *maka orang Acheh pun datang mēnyērang Johor lalu di-alahkan-nya, maka Sultan Alaedin Shah dēngan sēgala anak istēri-pun di-bawa mēreka-itu-lah ka-Acheh*. This passage bears out the view that the *Bustan* is the more faithful History; but, alas for its accuracy, it gives the glory of this conquest to the wrong Sultan of Acheen.

So it is with Alaedin's royal children. The *Bustan* is detailed disinterested and explicit. It tells us that Alaedin had two children by his queen-consort, and one son and many daughters by his secondary wives. It gives us for the royal children the names—Mahmud and Fatimah—that we should expect them to bear. It mentions the royal son's personal title, Raja Kechil Besar. It says that the royal daughter, Raja Fatimah, married her cousin Sultan Mansur of Pahang,—which would be a likely marriage for her though it belies altogether the story in the "Annals." It adds that Alaedin's one son by a non-royal wife was led into captivity with him and was sent back afterwards by the Sultan of Acheen to rule Johor as a vassal and to meet the fate that the story of the Annals would only lead us to suspect. Of the royal son Mahmud it says that he wedded a Pahang princess and died in Pahang. He was not carried captive to Acheen nor did he succeed his father on the throne of Johor.

The addendum to the "Malay Annals" (pp. 165 to 190) is made up largely of faked history; the *Bustan* (written by a foreigner) is more disinterested and closer to the truth. The latter (as we have seen) tells us of the Johor captivity of 1564—which the "Annals" omit to mention. It tells us again that Marhum Kahar of Acheen sent Radin Bahir (son of Alaedin II by a secondary wife) to rule Johor as a tributary prince. He did not rule it long. Rouffaer conjectured that this Sultan (or his shadowy son) was removed by poison in the interest of his successor, the usurper Sultan Ala Jala Abdul-Jalil; the *Bustan* tells us this in so many words (*di-běri orang makan rachun lalu mangkat-lah ia*), p. 44. It tells us that the Johor dynasty ended with him and makes short work of the usurper's claim to the throne. It leaves it clear that the usurper was not the husband of Alaedin II's daughter, Raja Fatimah; she had married Mansur of Pahang. It finds no place for "Raja Omar" in the Pahang pedigree; he was simply a successful pretender to the Sultanate. But, as Sultan, he was the master served by Tun Sri Lanang, the author of the Annals; and it would be unfair of us to expect Tun Sri Lanang to tell us the tactless truth.

Sultan Mansur of Pahang is said to have died in battle against *Jawa kafir* (*Bustan*, p. 46). He is *Marhum shahid*. He was succeeded by Raja Ismail (Sultan Abdul-jamal II), his son or brother, who died at the hands of an assassin and was followed by a Sultan Abdul-kadir Muhaidin Shah, said to have been his half-brother and adopted son. Abdul-kadir left three sons, of whom all claimed the throne. Here history becomes guesswork. According to the *Bustan* (p. 46) the throne went first to the youngest son, Ahmad Shah, who held it for a year was then deposed as "too young" by his eldest brother Abdul-ghafar Alaedin Shah "who loved him dearly." Abdul-ghafar was the last Sultan of Pahang of this line.

He was driven out by the Achehnese; and Pahang became—temporarily—an Achehnese province. The Sultan's fate is not told us.

There is a curious epilogue to this dynastic history. The ex-Sultan Ahmad Shah of Pahang who was carried captive to Acheen had (by a Siak princess) a son who was fortunate enough to win the favour of the great Achehnese Sultan Mahkota Alam. Mahkota Alam gave this youth his own daughter in marriage and left him the throne of Acheen. This son was *Paduka Sēri Sultan Iskandar thani Alaedin Mughayat Shah*, patron of the author of the *Bustan al-salatin*. So, in a sense, the last of the old Pahang dynasty was the mightiest and most famous member of his line. But he died sonless. Acheen went to a succession of female rulers; Pahang to a prince of the usurping dynasty of Johore.

For impersonal reasons this short account of the early Pahang Sultans will end on a personal note. The publication by Dr. Winstedt (in March 1920) of certain passages from the Pahang Sultan's copy of the *Bustan*—one of our two sources of information—may be traced back to a single visit that had been paid by me many years before to the Leyden Library. By the courtesy of the librarian I was shown a copy of the *Bustan* and noticed at once that it contained a new account of the Malacca kings—of which I made a note at the time. My own version of the *Bustan* (published in 1900) had lacked these passages. I mentioned this to the late Mr. W. D. Barnes who copied the missing portions from the Pahang M.S. In this way they came to be published by Dr. Winstedt in 1920. But Dr. Winstedt lacked the evidence to remark on one fact. In my History published in 1908 (p. 16) I referred to these passages in the following terms, "the Annalist" (*i.e.* the author of the *Sējarah Mēlayu*) "gave another pedigree to his friend Nuru'ddin Raniri al-Hasanji the author of the *Bustanu's-Salatin*." Speaking from memory I am confident that the Leyden M. S. prefaces these passages with a personal acknowledgement of information given by Tun Sri Lanang who is mentioned by name. In view of the difference in date between the *Bustan* and the "Annals" and in view of questions arising as to the composition of the latter it would be well worth while to have the *Bustan's* brief introductory note copied and published. It may have been in the Pahang M.S.; but, if it was, Mr. Barnes did not make a copy of it.

The Bendaharas and Temenggongs.

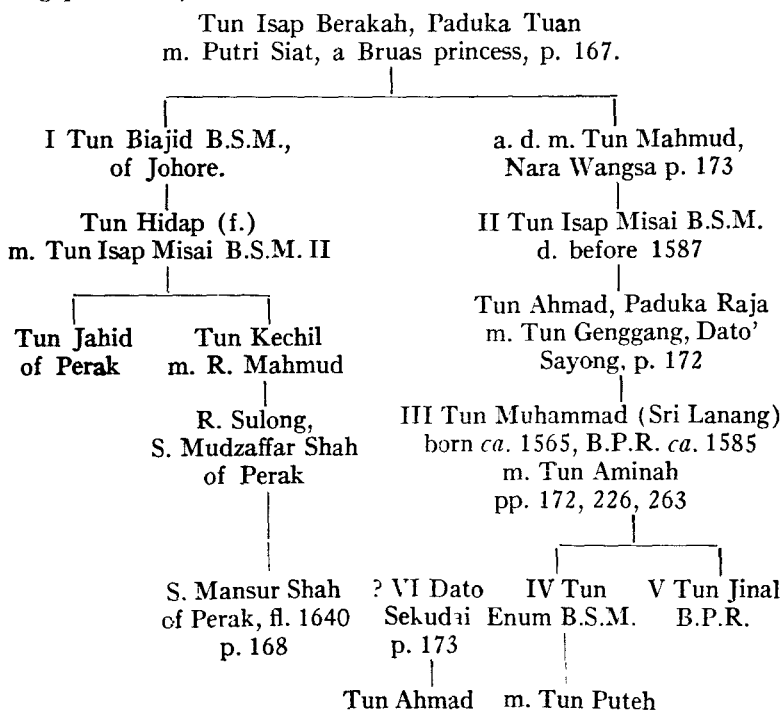
By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

Prior to 1530 the history of the Bendaharas and Temenggongs is part of the history of old Malacca. The Bendahara tree for that period presents, thanks to the *Sejarah Melayu*, no difficulty and is given on pp. 65–66 of R. J. Wilkinson's "History of the Peninsular Malays," 3rd ed., Singapore, 1923. But Tun Sri Lanang, author of the *Sejarah Melayu*, (born ca. 1565, created Bendahara Paduka Raja ca. 1585) summarizes his ancestry in words on which the light of scholarship has only recently been thrown:—"Tun Muhammad nama-nya, Tun Seri Lanang timang-timangan-nya, Paduka Raja gelaran-nya, Bendahara, anak Orang Kaya Paduka Raja, chuchu Bendahara Seri Maharaja, chichit Bendahara Tun Narawangsa. piut Bendahara Seri Maharaja, anak Seri Nara 'diraja Tun Ali, anak *Baginda Mani Purindan, kaddasa Allahu sirrahum*, Melayu bangsa-nya dari Bukit Seguntang Maha Miru."

According to chapter 12 of the "Malay Annals," Mani Purindan (= in Tamil "keeper of jewels" = *bendahara*) was the son of a Muslim prince from Pahali in Tamil-land, who went first to Pasai and then came to Malacca where he ranked as a Mantri (Vizier) and married the daughter of Sri Nara 'diraja. His daughter, Tun Wati, married Sultan Muhammad Shah of Malacca and bore a son, Raja Kassim. The title *Baginda* and the descent from Bukit Seguntang both suggest, Rouffaer thinks (*Bij. T.L. en V. van N.I., dl. 77*, p. 458), that this Tamil of Malay descent was of mixed Minangkabau blood, *baginda* being a Minangkabau honorific by no means confined to royalty. Another notable detail is the formula, of Islamic mysticism, *kaddasa Allahu sirrahum* ("God bless their secret being"), which suggests that the early Bendaharas were religious mystics, unless the writer used it loosely and as a mark of special respect (Dr. Snouck Hurgronje, *ib.* p. 460). Raja Kassim, grandson of Mani Purindan, was passed over for the Malacca throne in favour of a younger brother, whose mother was a princess of Rokan, but after 17 months he (Sultan Abu Shahid) and the Raja of Rokan were murdered by Mani Purindan's party and Raja Kassim was put on the throne as Mudzaffar Shah (died ca. 1459). Immediately after giving his own genealogy Tun Sri Lanang gives that of his master Sultan Alaedin Riayat Shah of Johore (reigned 1597–1613) the descendant of this Sultan Mudzaffar Shah of Malacca and therefore his distant relative. Bendahara Tun Mutahir, the diplomat who worsted de Sequeira and was killed along with his family in 1511 A.D. by the Sultan's order,—perhaps he, too, was aspiring to a throne (Wilkinson, *op. cit.* p. 42). Anyhow this great house of the Bendaharas always stood very near the Malacca throne, and its members opened Klang, Negri Sembilan and Perak and followed the Sultans, when in place of Malacca their capital was in Johore, at Riau and finally at Lingga.

1932] *Royal Asiatic Society.*

The tree of the early Bendaharas of Johore (founded *ca.* 1530) is as follows:—S.=Sultan, B.S.M.=Bendahara Sri Maharaja, B.P.R.=Bendahara Paduka Tuan, b.=born, a.d.=daughter, d.=died, f.=female, m.=married, Tem.=Temenggong and the references are to the pages of the *Sejarah Melayu* (Shellabear, Singapore 1909).

The mother of Tun Sri Lanang was a descendant of the dandy Tun Hassan Temenggong (p. 172), son of Bendahara Tun Mutahir. She was also called the Dato' of Sayong, the birth-place of the Jakun champion of old Singapore (pp. 38, 40) and at one time the capital of the founder of Johore, Sultan Alaedin, (JRASMB., 1925 p. 15 *) where—at Sayong Pinang—there have been recently discovered more than twenty graves several of them beautifully carved with Kuranic texts and of an earlier type than those at Kota Tinggi, Panchor, Johor Lama and Tanjong Belading:—further and complete investigation is being made. Another interesting name is Dato' or Bendahara Sri Maharaja Sekudai, whom the rulers of Rembau and Sungai Ujong claim as an ancestor (Wilkinson's

* NOTE.—Blagden's variant version of the *Sejarah Melayu* ends in the reign of the first Sultan of Johore (d. 1564) and has all the signs of being written near that period (v.p. 32 of this Journal). Shellabear's Appendix was written after the sack of Johor Lama by Jambi in 1673.

"Malay History, Part V, Notes on Negri Sembilan," p. 10, Kuala Lumpur, 1911) and who colonized Sekudai in the south of Johore but of whom nothing else is known beyond the name and marriage of his son.

The "Malay Annals" now fail us, and we have to construct history from entries in the Dagh-Register at the castle of Batavia and from names in Dutch treaties and so on, while lately I obtained a MS. genealogy of the Temenggongs of Muar.

Under October, 1642, the Dagh-Register relates that "a report came to Malacca that the Bendahara had died in Johore and the Laksamana and many other nobles lay sick and the king was in great distress: he had changed the name of Makam Tauhid to Batu Sawar and had built a new settlement across the river." On 13th May, 1644 Johore envoys gave the Dutch Governor-General the interesting information that the Rembau people were not subjects of Johore but only tenants (*huijrders*) of the Bendahara.

The big Johore chiefs from the '40s till 1688 were the Laksamanas. In 1641 a Laksamana helped the Dutch to take Malacca. In September, 1642 he was fortifying Makam Tauhid and in October he was sick there. In 1664 passes to go to Perak where given by the Dutch to a Laksamana (whom the Dutch treaty of 1685 *infra* describes as the son of a Laksamana) and the young king (=Raja Muda) of Johore, who was the companion of the Laksamana in the many sea-fights against Jambi and so got the nick-name of prince of pirates, Raja Bajau. The *Hikayat Negeri Johor* tells us that after Jambi sacked Johor Lama in 1673, the Laksamana Abdu'l-Jamil opened Riau,—and killed a Temenggong at Tanjong Batu. In 1679 the Laksamana and Temenggong Paduka Tuan wrote to Batavia that "the Dato' Paduka Raja, who holds authority under the Yang di-pertuan of Johore" had made peace with Jambi. Under 11 February, 1681 the Dagh-Register records that "the Dato' Laksamana *alias* Paduka Raja and his sons administer the whole of of the Johore kingdom." His daughter married Sultan Ibrahim of Johore (reigned 1677—1685)—Netscher, pp. 35, 36. Under the 6th of May 1681—"the old Laksamana or Paduka Raja is drawing all power into his hands and ingratiating himself with the nobles and has grown so bold that he no longer pays proper respect to the Sultan at Riau, who is thinking how to get rid of him. The Palembang campaign was perhaps to keep the Johore forces in his hands and to protect himself from attack." Under April 2nd, 1682 the Paduka Raja wrote to Batavia describing his son-in-law as the first king of Johore *and* Pahang:—he and the king were at Bintan (Riau) but about to remove to Johor Lama. On the 3rd April, 1685 "the Paduka Raja who governs Johore and Pahang" made a contract with the Dutch signed by *Dato Paduka (Raja) son of the Laksamana*—at the top in the place of honour; and then below by the *Dato' Bendara Maraja, son of Dato' Sri Maharaja*; by Orang

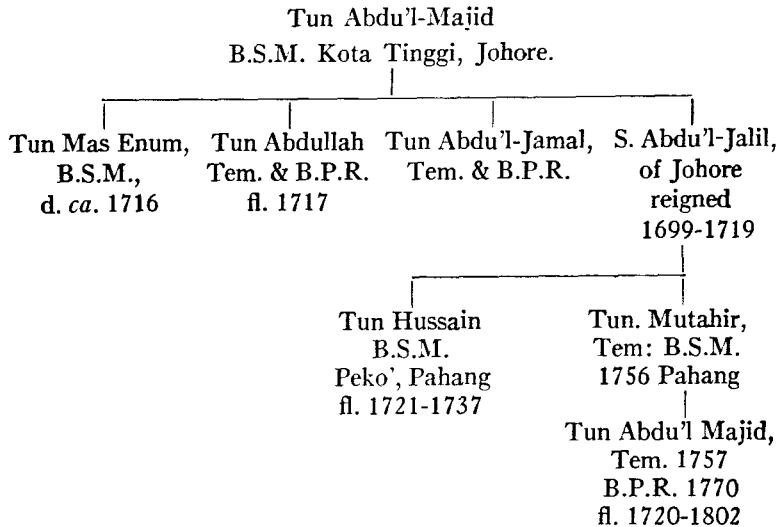
Kaya Laksamana, son of *Paduka Raja*, and by Orang Kaya Temenggong Paduka Tuan, son of *Dato' Paduka Raja* (Netscher, Ver. B.G. dl. XXXV, 1870, pp. VII and VIII):—here he signed before the Bendahara and along with two chiefs, who were apparently his own sons. Dutch authorities say that this “troublesome and malicious Paduka Raja, whose evil deeds and plans the Johorite himself had detested” died in Trengganu in 1688, a refugee from Riau. “The Laksamana promoted Paduka Raja died in Trengganu in 1009 A.H.,” says the *Hikayat Negeri Johor*. The Bendahara Sri Maharaja who signed the 1685 treaty was Tun Habib Abdu'l Majid, and is almost certainly the Bendahara buried at Padang Saujana, Kota Tinggi. He removed the young Sultan Mahmud from Riau to Kota Tinggi and signed another treaty with the Dutch on 11th April, 1689 (Netscher, pp. VIII—XI). According to the *Tuhfat al-Nafis* he died on Thursday, 7th Muharram, 1109 A.D. in the year *dal* (=1697 A.D.). It should be noted that Habib is an Achinese title for Sayids.

The Muar genealogy says that a Sayid Idrus came from the Hadramaut to Aceh, where he settled at Kampong Pasir. His son, Zainal-Abidin went to Johore and married al-Marhum Kaishi (كيشي) —?—ka-Acheh—of Kota Tinggi, who bore a son Maharaja Sri 'diraia, who married the daughter of a Muar chief and begat three children—(a) Dato' Pasir Raja who was given Muar by Sultan Mahmud (reigned 1685—99) as his sister's dowry and whose descendents have always been its Temenggongs, (b) Bendahara Padang Saujana—who became Sultan of Johore! (*sic*)—and (c) Marhum Bakal, a girl who married the mad Sultan Mahmud. One story (Netscher p. 48) says that Enche' Apong, daughter of the Laksamana, swore in 1699 that she was not with child by the murdered Sultan Mahmud, and being concealed by her father till she had born a son let him hand the child over to the Raja Negara, chief of Singapore, who in turn gave him to the Temenggong of Muar. When the child was seven years old, the Temenggong having to go to court took the boy to Johore to show to the Laksamana. The child was so like Sultan Mahmud and showed such a strong inclination to visit the Sultan's grave, that Sultan Abdu'l-Jalil got suspicious and the Laksamana handed the future Raja Kechil (pretender to the Johore throne) over to a Minangkabau trader to take to Sumatra. It is interesting to note that Raja Kechil was a candidate put up to recover for the Laksamanas the power they had lost to the Bendaharas since 1688.

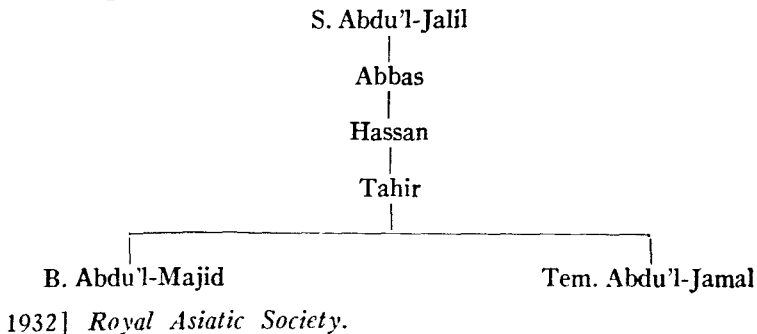
The genealogical tree even of the Bendaharas and Temenggongs of the XVIIIth century is still an insoluble problem. Chronicles generally give the title without the personal name. Sometimes there were Bendaharas of Trengganu as well as of Pahang and perhaps Temenggongs of Riau as well as of Johore. There were quarrels between Bugis and Malays that left historians biassed.

Bendaharas travelled all over the Riau-Lingga territory, so that it is sometimes hard to say if one of these officers is a Riau officer or come temporarily from Pahang. At least one unknown holder of the title Indra Bongsu became Bendahara.

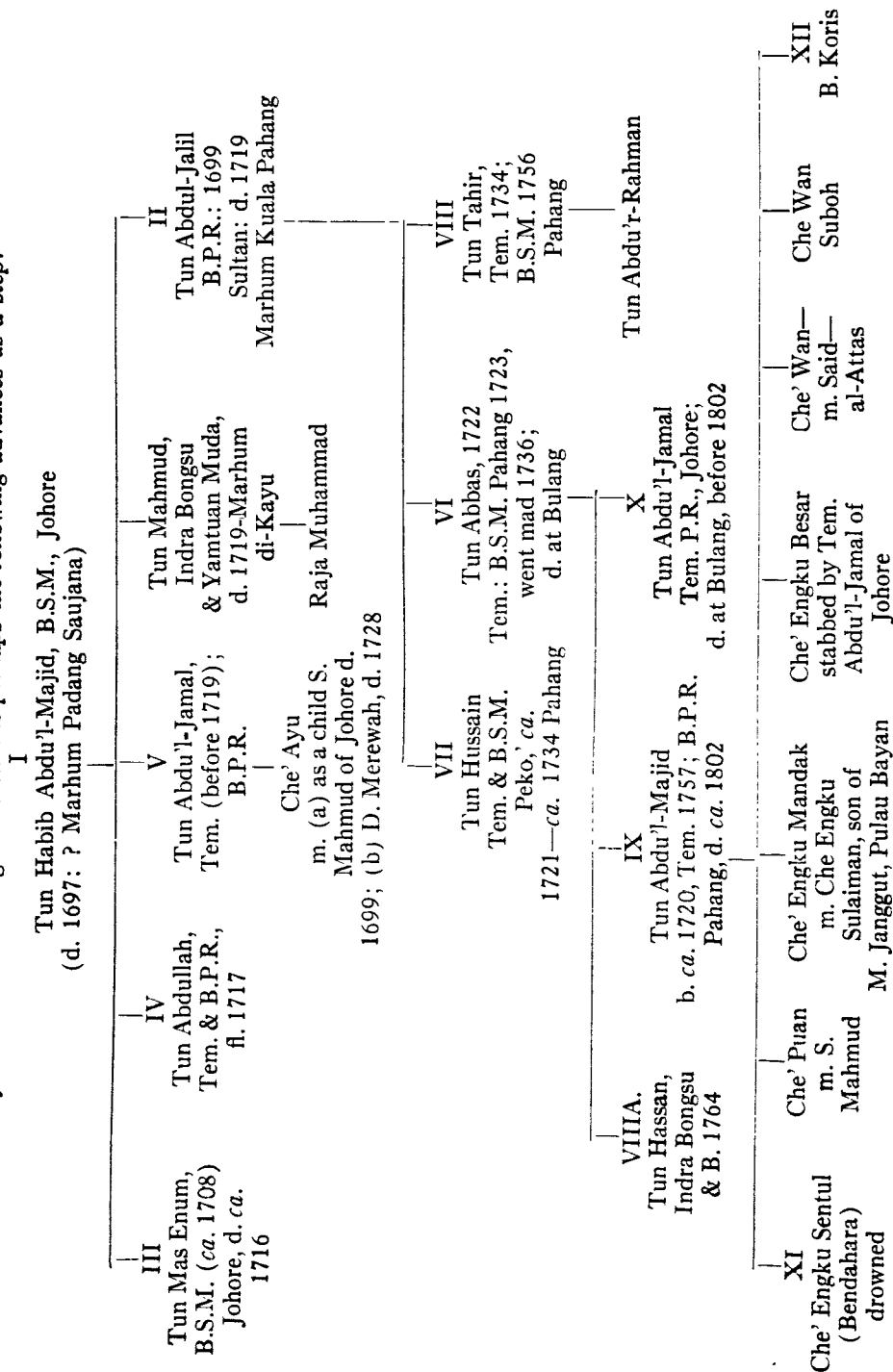
In JRASMB., 1931, pp. 32, 33, Mr. R. J. Wilkinson suggests the following tree:—

But this pedigree omits names mentioned in the *Tuhfat al-Nafis* and elsewhere:—Tun Abbas who lived in Riau and went mad in 1736 A.D. (*Tuhfat*), and Engku Raja Indra Bongsu appointed Bendahara Sri Maharaja (when Daeng Kemboja became Yamtuan Muda) in 1748 (28 Rajab 1161 A.H.; Meursinge's 'Maleisch Leesboek' 3rd ed., Leiden 1880, pp. 43, 44 and van Ponkel's CCCLVIII) and Tun Hassan, who was first Indra Bongsu and then by 1764 Bendahara Pahang (*Tuhfat*). Abbas is mentioned in the old Johore pedigree (Wilkinson's History of the Peninsular Malays, 3rd ed., 1923 p. 82) and Abbas and Hassan are both found in the Pahang tree (JRASMB., 1926, p. 335) which Mr. Linehan gives as follows:—

Any tree must still be guess-work but perhaps the following advances us a step:—

Abdu'l-Majid had 16 children in all. The last three given here were the children of humble mothers (*orang kechil*) (Johore MS. described below).

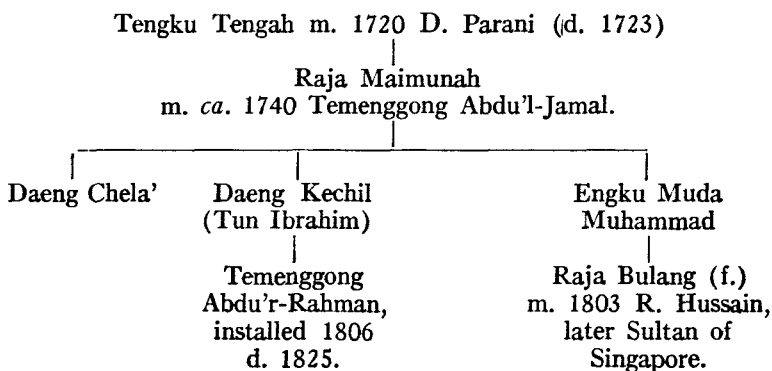
The parentage of Tun Hussain (VII) is taken from the *Hikayat Nēgēri Johor*: he was "brother of Sultan Sulaiman on his father's side." After installing Sultan Mansur Shah as ruler of Trengganu, Sultan Sulaiman returned to Riau "followed by a son of Bendahara Tun Hussain and by the old Bendahara of Pahang" (*Tuhfat*). Both the Johore and Pahang trees make Abbas (VI) a son of Sultan Abdu'l-Jalil:—Wilkinson makes Tun Tahir (VIII) another son of Sultan Abdu'l-Jalil: I have no alternative suggestion. A Johore MS. *Hikayat Kerajaan*—Compelled for Maharaja (*sic*) Abubakar "from Raja Haji Ali's larger work and the tales of old men"—relates that in 1722 Tun Abbas became first Bendahara of Pahang, though the *Tuhfat* implies that he went mad at Riau. A Batavian MS. (van Ronkel's CCCLVIII), the *Sejarah Raja-Raja Riau*, tells how Tun Abbas was made Bendahara Sri Maharaja when Sulaiman was made Sultan Sulaiman Badr-al-alam Shah (*i.e.* 4th October, 1722). The parentage and name of Engku Raja Indra Bongsu, who was Bendahara at Riau in 1748, I cannot trace: was he Tun Hassan? The parentage of Tun Hassan follows Linehan's Pahang tree. The same MS. and Sultan Abubakar's genealogy (Wilkinson's History, p. 82) make Tun Abdu'l-Majid (IX) a son of Tun Abbas (VI) and the former relates how after investiture as Bendahara at Lingga Abdu'l-Majid's eldest son, Che' Engku Sentul, was drowned when entering the Pahang river to take up office. The *Hikayat Nēgēri Johor* mentions a Tun Abdu'r-Rahman as son of Temenggong Tun Tahir and immediately after him mentions a Tun Abdu'l-Majid, who however is not described as the Temenggong's son:—"There were in Pahang (between 1733 and 1740) the Bendahara Tun Hussain (brother of S. Sulaiman on the father's side), Tun Abdu'l-Majid, Raja Muhammad son of Raja Muda Mangkat di-Kayu ق'اي —, Tun Sulong Muda son of Dato' Paduka Maharaja etc." The Pahang tree the *Hikayat Nēgēri Johor* and the Johore MS. all describe Abdu'l-Jamal as Temenggong Riau and the last says that his title was Paduka Raja, that he was the son of a Paduka Raja, Tun Abbas, and that his grave is at Bulang.

So much for personalities. As for dates Wilkinson gives the references for I, II, III, IV, VIII and IX. The title of Hussain Bendahara Peko', Wilkinson points out, appears in a 1734 Dutch treaty viz. Sri Maharaja: the *Hikayat Negeri Johor* says he was Bendahara and Tun Mutahir was Temenggong of Pahang when S. Sulaiman went there after the installation of Mansur Shah as Sultan of Trengganu—the *Hikayat Negeri Johor* gives that date as 1740 though other authorities say 1733—and the *Tuhfat* relates how in 1721 Raja (later Sultan) Sulaiman went to Bendahara Peko' of Pahang for reinforcements against Raja Kechil. The *Tuhfat* says it was by the advice of Bendahara Tun Abbas that Daeng Merewah was made Yam-tuan Muda and the Bugis chiefs married the sisters of Sultan Sulaiman: it adds that in 1736 he went raving mad. As regards Tun Hassan the *Tuhfat-al-Nafis* alone gives us a date which appears to be too late or too early, if we consider the Pahang tree. From the evidence perhaps the list of Temenggongs should be approximately as follows:—

1699—1707	Tun Mas Enum	S. M.
1708—1716	Tun Abdullah	P. R.
1717—1718	Tun Hussain	S. M.
1718—1721	Tun Abdu'l-Jamal	P. R.
1722—1723	Tun Abbas	S. M.
1724—1734	Tun Hassan	? P. R.
1734—1750	Tun Tahir	S. M.
ca. 1750—1770	Tun Abdu'l-Majid	P. R.
?	?	S. M.
— ca. 1792	Tun Abdu'l-Jamal	P. R.
1792—1806	Engku Muda (not installed)	
1806—1825	Tun Abdu'r-Rahman	S. M.

The list of Bendaharas is far harder even to guess. Dutch treaties cited by Netscher show that there was a Bendahara Sri Maharaja in 1713 & again in 1745 & 1756. The alternate rotation of titles gives difficulty:—only a chance reference to the drowning of Che' Engku Sentul after his installation at Lingga saves us from two Paduka Rajas following one another and accidents may have happened to other earlier holders. Apparently Tun Hassan and an old man were Bendaharas at the same time. Tun Abdu'r-Rahman got the title before the death of Engku Muda. More than one Bendahara appears never to have been a Temenggong but instead a Raja Indra Bongsu. Chances and changes must have been manifold, as most of the holders must have succeeded to the office in late middle-age.

Tun Abdu'l-Jamal according to the *Tuhfat* and the Johore MS. married Raja Maimunah daughter of Raja Tengah (sister of Sultan Abdu'l-Jalil) by her husband Daeng Parani and the pair had three children:—

Daeng Parani died in 1723 so that his daughter must have been nubile in 1740. Abdu'l-Jamal's elder brother died very old about 1802, so that Abdu'l-Jamal was probably born in the early '20s. Engku Muda would be born between 1740 and 1750. Of him the Johore MS. has an interesting account:—

“ In 1207 (= 1792) S. Muhammad Shah of Linggi handed Riau over to the governance of Engku Muda Raja Muhammad son of Dato' Temenggong Abdu'l-Jamal, who came from Siantan and opened Tanjong Unggit (اوڭگت). He and the Raja Muda ” (Yamtuan Muda Raja Ali) “ disagreed and came to fighting. So on Monday 16th Jemada'l-awal 1218 the Sultan came and settled the matter and gave Riau to the Raja Muda. But Engku Muda had the rank of Temenggong and governed Riau and Johore, refusing however the title of Temenggong. ‘ If I can't be Raja Muda, I don't want a title. But all the islands and islets and Johore are under me and certainly Pahang belongs to my ‘ father ’ (*ayah-ku*) Dato' Bendahara Abdu'l-Majid: for today the Sultan no longer heeds Malays but lives at Lingga and gives Riau to the Raja Muda. Look at our case. We ought to own (*memilek*) the country because we are co-inheritors (*sa-pusaka*) with the Sultan. Why should he do as he likes. Like him we are descended from S. Abdu'l-Jalil (*Marhum-Kuala Pahang*) and custom ordains we rule the country and how can he stop us? Although I am not installed who shall object to my rule? If Engku Abdu'r-Rahman wants to be called Temenggong, let him seek audience at Lingga. I won't! If I die, you, Engku, will rule the islands and never lose Johore because to my mind if the Sultan behaves like this we've got to look after ourselves or be worsted (*kẽchewa*). Moreover the man who did most to wrest Johore from Raja Kechil of Siak was our

1932] *Royal Asiatic Society*.

grandfather Bendahara Tun Abbas and our grandmother, daughter or Marhum Mangkat di-Kuala Pahang, so that she consented to marry our grandfather Upu Daeng Parani'. . . . When Engku Muda ceased speaking, Abdu'r-Rahman said 'True. Please God I'll remember.' The Sultan heard of these remarks and came and told Engku Muda not to be hurt. 'As for the islets and Johore, do you, Enche' Muda and 'Drahman, take them.—I mean Temenggong Abdu'r-Rahman. And Hussain, my son, do you, Enche' Muhammad, do as you like with him—as you and Drahman like. Abdu'r-Rahman I'm giving to the Raja Muda, for he will succeed me. I hope that Enche' Muda and Drahman and all your relatives and Dato' Bendahara Abdu'l-Majid of Pahang will not desert me.' Engku Muda replied. 'True but if we do not assert ourselves, we are lost. You and your son will be Sultans but we though Bendaharas are slighted.' Then Engku Muda circumcised Tengku Hussain and married him to his daughter Raja Bulang. And the Sultan went to Riau and married Raja Hamidah (1218=1803). . . . In 1221 the Sultan installed at Lingga Abdu'r-Rahman as Temenggong Sri Maharaja and Tun Ali as Bendahara Siwa Raja of Pahang in place of his father Tun Koris."

Netscher supplements this with a contemporary Dutch account of Engku Muda. In 1800 the Yamtuan Muda, Raja Ali, and Engku Kraing Talibak took Riau and Engku Muda fled to Bulang. In May 1801 Engku Muda blockaded Riau with eighty large vessels of which half were Ilanun. In 1801 the Bendahara of Pahang went to Bulang to make peace between Raja Ali and Engku Muda. He failed and the Sultan called them to Lingga but Engku Muda declined to risk it. His letter of refusal was signed, 'Engku Muda, Raja of Bulang and Bintang, ex-Sultan of Riau.' In 1802 the Sultan decreed that Raja Ali, aided by Daeng Talibak, should rule Riau for life only and that the office should not be hereditary, and some such arrangement in Bulang was decided for Engku Muda. Neither of the parties liked it. Daeng Talibak left in an English ship for Malacca apparently to solicit British intervention. On 3 September, 1803 the Sultan sailed from Lingga to the island of Bulang, met Raja (or Engku) Muda, Daeng Talibak and the Sultan of Siak and made peace between the Malays and the Bugis. On 21 December 1804 the Sultan settled Raja Ali as Yamtuan Muda at Penyengat where he died on Pulau Bayan in 1805—his widow, Ratu Mas, set up as a pirate with four ships! Raja Ali was succeeded by another Bugis, Raja Jaafar, a son of Marhum Ketapang.

Superficially everything about Engku Muda suggests Bugis descent. The old Malay honorific 'Tun' has gone: in place of it we get Che Engku and for his 'brothers' the Bugis title Daeng. Wilkinson suggest (History, p. 83) that Tun Abdu'l-Jamal had a daughter who married Daeng Kechil, a Bugis, so that her descendants naturally bore Bugis titles. Daeng Kechil never was

Temenggong but Netscher agrees with the Johore authorities in saying (p. 243) that Engku Muda was the son of a Temenggong. The *Tuhfat* says:—"The English took over Malacca and left Riau to Sultan Mahmud who entrusted it to Engku Muda, Dato' Temenggong, and lived at Lingga." The Dutch and the Johore MS. paint him as the Malay claimant to the office of Yamtuan Muda, vaunting his descent from Sultan Abdul-Jalil's family: if the Johore pedigree is correct, he would be descended from it on both the paternal and the maternal sides. An explanation of the Bugis titles of his 'brothers' might be that the children took the (in Riau) higher Bugis title of their grandfather, Daing Parani. The practice exists today when the mother is of exalted rank. Engku Muda must have depended on his mother's descent rather than on his father's when he claimed to be eligible for the office of Yam-tuan Muda. He was a difficult problem but he must have been of high rank on both sides for Sultan Muhammad to hand over to him his own eldest son Raja Hussain for circumcision and marriage especially as at that time Raja Hussain was apparently regarded as the heir apparent. (Buckley's 'Anecdotal History of Singapore,' Singapore 1902, pp. 22-24). It is said of Raja Hussain as of Engku Muda that he had a Malay father and a Bugis mother. When in 1863 Raja Ali was consulted by Temenggong Abubakar as to his eligibility for the throne of Johore, that pro-Bugis court genealogist replied that the step to sovereignty was easier for him than for the Bendahara of Pahang. I can imagine no other explanation of that oracular remark than that unlike their relatives in Pahang the Temenggongs were not only Malay nobles but possessed Bugis royal blood in their veins. In deference to Riau-Lingga opinion Wan Abubakar assumed in 1868 the title of Maharaja only. In 1883 Sultan Sulaiman last of the descendants of Sultan Abdul-Jalil in the male line died and there was an interregnum of two years before the Sultanate of Lingga was conferred on Raja Abdul-Rahman, who inherited through his mother, great-grand-daughter of Temenggong Abdul-Rahman of Singapore. Maharaja Abubakar then assumed the title of Sultan.

Note.—The Johore MS. has two passages on Engku Muda of Bulang. I have translated one: the other I give here in Malay:—

Datang kapada masa S. Muhammad Shah Engku Muda ibni Temenggong Abdul-Jamal ibni Bendahara Paduka Raja saudara baginda Sulaiman itu dudok di-dalam mertabat Temenggong tetapi tiada bergelar sa-kadar di-panggil akan dia Engku Muda kerana ia tiada mahu jadi Temenggong: yang dia hendak jadi. Raja Muda juga tetapi tiada di-turutkan oleh Sultan Muhammad Shah akan kehendak-nya itu, kerana keturunan ganti Raja Muda dari pihak baka raja Bugis itu sudah ada serta pula sudah berchampur-champur

1932] *Royal Asiatic Society.*

nasab dengan anak chuchu Marhum yang mangkat di-Kuala Pahang. Maka dari sebab demikian itu pindah-lah Engku Muda itu dudok di-Bulang serta mengator diri-nya di-situ dengan kekerasan dan beberapa perahu peperangan-nya yang di-sediakan. Maka di'dalam antara yang demikian itu datang kerap-kerap dari pihak Raja Siak hendak mendatangkan pergaduhan dan bongkak ka-atas Raja Muda yang di-Riau itu, tiada-lah di-beri oleh Engku Muda itu kerana Raja Muda itu pun sudah berkerabat dengan dia sa-belah Bugis. Maka kesusahan-lah kapada baginda Sultan Muhammad Shah akan perchederaan hati di-antara mereka itu sakalian, pada sa-kali-persetua titah baginda itu kapada Engku Muda, 'Ada-lah bagi kita dua anak laki-laki, sa-orang bernama Hussain dan sa-orang bernama Abdu'r-Rahman. Pada niat hati-ku yang Hussain itu pulang-lah kapada Engku dengan anak saudara Engku Abdu'r-Rahman dan yang Abdu'r-Rahman biar kapada Raja Muda.' Maka di-terima-lah oleh Engku Muda akan titah itu dan kemudian di-ambil-nya akan Tengku Hussain itu ka-Bulang lalu di-khatankan-nya, kemudian di-kahwinkan-nya dengan putera-nya yang bernama Raja Bulang, ia-lah yang di-panggil Engku Puan Bulang. Maka sa-kali persetua kata Engku Muda kapada anak saudara-nya Tun Abdu'r-Rahman itu menyurohkan dia jadi Temenggong Johor, kerana Johor itu sudah ada tertinggal, "Kerajaan tiada sana, supaya kita ambil sa-kali akan Johor itu jadi bahagian milek kita, lagi pun yang bapa saudara kita Bendahara Abdu'l-Majid pun telah menaruh tangan atas negeri Pahang." Kemudian daripada itu tiada berapa antara-nya Tun Abdu'r-Rahman itu pun di-lantek-lah oleh baginda itu jadi Temenggong Sri Maharaja Johor tetapi waktu itu ia dudok di-Bulang juga.—Arakian kemudian daripada mangkat Engku Muda itu berpindah-lah Temenggong Abdu'r-Rahman itu ka-Singapura."

Some Malay Studies.

By R. J. WILKINSON, C.M.G.

Malay Beginnings.

On the Kendeng Hills near Trinil in Java a monument marks the spot where in A.D. 1892 Dr. Dubois found part of the calvarium or brain-pan of a being half-ape half-man. From this bit of bone he was able to deduce that the brain of his *Pithecanthropus erectus* was smaller than that of any existing type of primitive human being though larger than that of an anthropoid ape. Six years later he uncovered in this same Trinil soil the remains of many animals—contemporaries of the ape-man,—older forms of beasts still found in Java such as the tiger and the rhinoceros and even of mammals long extinct there such as the anoa and the hippopotamus.

We do not know precisely when this ape-man lived; but between him and the coming of the first negrito there must have been a huge interval of time. Who were the beings,—ape-men or early men,—who peopled the Malay islands during these many millenniums of which we have no knowledge? Conjecture is useless. None the less, if we are tempted to write down any folk as “aboriginal” or “indigenous,” it is well to recall the monument put up to the find at Trinil.

Even now in the Peninsula we know that there are folk backward enough to suggest a hasty comparison with the ape-man of the Kendeng Hills. This is what a Malay, the well-known writer Abdullah Munshi, says of the *Jakun* whom he saw in Naning, not twenty miles from the town of Malacca itself:

“When I saw them I could do nothing but wonder, wonder, wonder and praise God Whose might alone could make men differ from us as much as they. For I saw that they were men in shape just as we are, but in manner mere animals, and even lower than animals, for the beasts of the field know at least how to keep themselves clean. They had matted hair; but I could not tell its hue, so plastered was it with dirt and tree-sap; it looked like tree-bark; God alone knows what lice and maggots were in it! They wore no coat, no skirt; not a stitch of cloth was upon them; only a strip of bark no bigger than a man’s hand to serve as a loincloth and cover the privities. Their moustaches and beards were unkempt, all through life unshaven, untended; their skin was not like human skin as dirt was in layers upon it. When told to approach they stood in a cluster round a tree, one huddled up against the other and a child clinging to its mother’s neck. They all looked as if they wanted to run away and sat twittering to one another like quarrelling birds—God only knows what they were saying!”

The speech of these wild men turned out to be a Malayan dialect akin to the tongues of similar nomad-hunters in Sumatra though puzzling to town-bred Malays like Abdullah. It shows us that all these primitive savages are "Proto-Malays" in the narrowest sense of the term. We do not mean thereby that these Proto-Malays are "pure-blooded" or a "racial element." Purity of blood to a small community means inbreeding and extinction. Most savages kidnap slaves from their neighbours and intermarry with them,—a custom that plays havoc with their physical type. It matters little; a Malay is a man of Malay speech and habits and not a somatological formula. The cranial index of these Proto-Malays averages less than 80. Hagen gives 79 for the Sumatran Kubu; Boden Kloss 76 for the Kenaboi Mantra of the Peninsula.

The civilised Malays are more mixed still in their blood; they owe their culture to the coming of foreign settlers with whom the Proto-Malays lived peacefully and intermarried. Old inscriptions in a South-Indian script lead us to believe that the settlers up to about 750 A.D. came from the Deccan. After 750 A.D. we find plain signs of Indo-Chinese influence in script, language, art and religion. From 1300 A.D. onwards we read in history of settlers from Arabia, Chira and all parts of India; and the Malay dynasties of the present day are of Indian, Arabian or Bugis origin. There is no such thing as a Malay "racial type;" and the expression "the real Malay" must be used with caution. One thing too is plain. The higher cranial index—82 or more of the present-day civilised Malay is due to some historic foreign strain (probably the Indo-Chinese for the Malay is cranially very like the Cambodian or Siamese) and should not be traced to an indigenous "Proto-Malayan" element as told us by Dr. Haddon. The primitive Malay has a lower index than the Malay of the towns. As against the Kubu's 79 and the Mantra's 76 Hagen gives us an index of 80 for the Minangkabau Malay, 81 for the Selangor Malay, 82.3 for the South Perak Malay, 83.6 for the East Coast Malay. Jousstra in his monograph and the Encyclopaedia of Netherlands India in its article on the Minangkabau Malays give their cranial index as 82 and 82.18 respectively.

Why did the foreign settlers come? The primitive Malay is an asset to commerce and has economic worth. He knows his forest and where its precious products may be found: gums, dammars, bezoars, camphor, dye-wood, scented or ornamental wood, rhinoceros-horn, gold-dust, ivory, peacocks. In the old trading records of the Chinese we hear of all these things being brought from the Indian Archipelago. Even to-day the Dyaks who trade with foreigners look upon the *Punan* nomad-hunters in their midst as an asset of value just as in 1864 Sultan Jafar of Perak made over Larut to the Mantri "with all its Chinese and Dutch." To make full use of the trade in jungle produce the merchants had to open stores

or marts on the banks of the great rivers as in later years the Europeans were to open factories " at Bantam and Batavia. It was the trade of two thousand years ago that brought civilisation to Malaya.

The work of training these primitive nomad-hunters may be seen and studied even now. In the Negri Sembilan the *Jakun* are honoured as the original lords of the soil; and wherever they chose to accept Malay culture were taken on a footing of equality into the " Malay " *suku* or clan of the Biduanda, a clan numerous and powerful. And against Abdullah's contemptuous account of the men who were " lower than the beasts of the field," we may cull from Malay romance the following reproof to a girl who sneered at a negrito,

" Oh, don't disdain a crooked jack,
A jack has many a luscious pod;
Nor curse a man for being black;
He may be black and dear to God."

As a further account of the Proto-Malayan nomad-hunters let us shorten a Dutch description of the " Kubu."

On the brink of a Sumatran river we pass a Kubu hut: a lean-to roof of thatch, with walls of bark and a floor of strips of bamboo. Upon this floor, raised some feet above the ground, sleeps the Kubu household along with its dogs and fowls. Under it a fire smoulders. At the first break of day a skinny apathetic figure wearing a loin-cloth of bark drops wearily from the hut and stirs up the embers to warm the morning meal. A little later the whole family—lean, listless and scurfy with itch—eat what is to be had and set out in the jungle to forage for more. If unlucky they go supperless to bed; if the ill-luck lasts they may starve. Death and sickness are always in their eyes. Death and sickness they put down to evil spirits against whom their shaman alone can screen them. Such is life as the Kubu knows it.

Once more, let us quote the good Father Borie who worked for many years as a missionary among the Proto-Malayan Mantra.

" Savage life to which morbid speculators would wish to see man brought back—the golden age so extolled by poets—is in reality nothing but a life of misery, helplessness and unreason."

It is a wonder to many that human beings can exist at all in the forest-swamps of the Equator. " Are you never taken by tigers," asked Abdullah.—" Well, now and again some one comes to grief before he can use his blowpipe; but tigers, as a rule, shun our woodlands; they fear our poisoned darts." Father Borie tells us that even a Mantra child would take a lighted torch and walk fearlessly through the jungle. When benighted a Mantra coils up between the buttresses of a tree, screens himself with leaves and goes to sleep. In places where wild beasts are most dangerous the wild men build platforms high up on trees and spend the night there with their dogs

and other belongings. Abdullah looked into their bags to see what they ate. He found a monkey's thigh, python-flesh, yams, fruit, a few condiments, tobacco and areca-nut. "And do you never wash or scrape the dirt off," said the irrepressible Abdullah.—"Well, we don't pour water on our bodies but we get wet when it rains; were we to wash at other times we should be ill as we are not inured to water." The layers of dirt are too thin, seemingly, to protect their wearers from flies and gnats; and the Mantra and Kubu sleep in the smoke of fires to keep mosquitoes away. It is certain that ringworm and itch torment unceasingly the lives of these poor primitive souls.

By what strange line of evolution did men of this listless and backward type grow into the artistic and intelligent Malays of today? In the first place there is a certain process of selection at work. When the Minangkabau settlers came to the Peninsula the best of the Proto-Malays copied their culture and became the "Biduanda;" and it was only the irreclaimable elements that fathered the modern Mantra and Jakun. Again, the Proto-Malays are not shy of strangers as are the Perak Sakai who shut themselves up in mountain-valleys and forswear all dealings with the outer world; they show friendly feeling if they are treated with kindness,—and the early Indian settlers, who came to trade, were anxious to please their customers. Lastly even in the wildest tribes there are always elements of progress.

Dr. Hose's account of the *Punan* nomad-hunters of Borneo reads exactly like a sketch of the forest-nomads of Malaya. It seems likely indeed that the two great islands of Sumatra and Borneo (and others as well) were peopled by folk of a "Proto-Malayan" culture before the coming of the so-called "Indonesians." These last were warlike mountaineers with great artistic gifts, but given to headhunting and (in one case) to cannibalism. It may have been that the earlier peoples copied in one or two places some features of the culture of the newcomers. That, at least, would explain the Minangkabau tribesman who is a mountain-dweller with a high sense of art, yet speaks Malay and rejects head-hunting. But this problem lies outside our present theme which is to find among the Proto-Malays certain root-features of Malay belief.

Illness, according to the Kubu, is the work of devils against whom the shaman alone can protect him. "If the Mantra are ill," says Father Borie, "it is a demon who is the cause of it." We shall see this idea again and again in Malay thought.

"The Mantras hold that every mountain has its good and bad spirit and that every mountain is a wishing-place." We shall hear more about this theory.

The Kubu make offerings to their evil spirits on curious open-work creels known as *anchak*. A Malay *anchak*, used for the same purpose, is pictured in Mr. Skeat's book on Malay Magic.

The Proto-Malayan sea-gypsies or Orang Laut put offerings to evil spirits on gaily decorated model-boats which are then cut adrift to sail out to sea taking the evil spirits along with them. One of these model-boats actually sailed into Singapore harbour to the great terror of the credulous Asiatic population who objected to the grisly immigrants it was supposed to bring. Whatever may have happened to the passengers the vessel itself found a resting-place in the Singapore Museum.

The Kubu believe in the evil spirit or vampire known to Malays as the *puntianak* or "child-killer." This demon plays a great part in Malay Belief.

There is one custom, trivial in itself, that shows a plain connection with Proto-Malayan habits. A large round ear-stud like a silver coin is worn by a Malay girl at her wedding, only to be taken off a few days later. It is not worn at other times and is looked upon as a token of the bride's maiden state. Malays cannot tell us, why it should have this meaning. A Dutch writer (van Dongen) has given us verses used at a Kubu marriage-ceremony that show the discarding of the ear-studs to be the main feature of the rite itself. One of these ear-studs is known as the "palm-leaf;" why? Among the Mantra, "Parents bore large holes in the ears of their little girls which are meant to hold silver ear-rings; if they cannot get these they fill them up by means of tender banana-leaves rolled up into a spiral form." So says Father Borie, who adds that his more sophisticated girls saw little to admire in the ornament and were giving it up. But the habit of making huge holes in the ear-lobe is still in vogue in Borneo where weights are attached to ear-rings to distend the lobe still further. To the modern Malays, as to us, this distension is hideous. But the practice takes time and needs appliances; and the spiral-spring ear-stud is one means of enlargement. It began when a girl was young and was only given up when she was married. The custom is dead; the symbol survives.

These *subang* or ear-stud emblems of the maiden state betoken also a clash of ideas between the "Indonesian" and the "Malay." To the latter it is a slur on a girl "to wear the *subang* and not be a maid." Among the sea-gypsies of Mergui a girl weds her first lover and the bond is one that is lasting. Far otherwise is it among the so-called "Dyak" tribes. There a girl may have many lovers and escape all blame, but when she is with child the father marries her. Are we to say that the Proto-Malays are "moral" and the Indonesians "charitable to human frailty?" It is no matter of morals. To one race marriage is the link between husband and wife, to the other it is the bond between father and mother.

The Adat.

There is a Malay book named "the Priceless Gem of the Law of the Minangkabau World." In plot it is the tale of a young reformer who tried to "hustle the East." Having been to a funeral
1932] *Royal Asiatic Society*.

among his own folk he saw that every mourner brought along with him the gift of a pall. Why? No one quite knew why; but it was the rule, the custom or the law,—for the word *adat* means all these things. He made up his mind to do away with this absurd *adat*, for what can a dead man's relatives do with fifty or sixty palls? He little knew his World of Minangkabau.

Our young reformer was a territorial Chief. He called together his tribal councillors and put it to them that the law should be altered and that every guest should bring rice with him as a little gift towards the funeral feast to which he was bound to be bidden. Minangkabau Headmen are slow thinkers who dislike change; still as they failed—on the spur of the moment—to find anything to say against a commonsense proposal, they made non-committal speeches and let their chairman have things his own way. One of the Elders indeed had the repute of being “a deep pool of intellect, a sea of brain;” but it was part of his wisdom always to stay away from Council Meetings. “Thought,” said he, “is the Lamp of the Mind; calm reflection is the Heaven of the intelligent; a bull's eye of wisdom is not to be scored at the first shot.” Time would show up the folly of young men in a hurry.

Surely enough an old lady came along to the next funeral with a pall in her hand. She was told to take the illegal thing away. To this she demurred; she was receiving hospitality and was bound to make a return. Did she not know that the custom had been changed? Yes, she had heard from her neighbours something about a change; but what was she to do? After all, you cannot well give a dead man any gift except a winding-sheet; nothing else is of the slightest good to him. She ended by weeping bitterly at the thought of the wickedness of men who were trying to rob the dead of their due.

Under Minangkabau Law an offender is dealt with first by his or her family and tribal Elders. In this case the old lady was plainly guilty; she had admitted *dago-dagi* or flouting the Chief's orders. Such an offence is serious.—punishable, indeed, in extreme cases with death. The Elders were in a dilemma. They rather agreed with the culprit; and they knew well that old women are a power in Minangkabau where all home-life is governed by Councils of Aunts. In their bewilderment they set off to seek advice of the “deep pool of intelligence, the sea of brain,” who had once again proved his canniness by staying away from the fatal council-meeting.

The old reactionary had been waiting for his chance. “Our customs are the work of men of old,” said he; “though they look unlovely they are not without beauty; where they seem to harm us they have their use; without our forefathers we should have had no Law. The *Adat* was not made up in a day nor yet in a week or month; for years was it tested and assayed, item by item, the good being weighed against the evil, agreement being sought in all.

Then when everything was settled our ancestors bound themselves by an oath on the *bisa kawi* not to abate one jot or tittle of Custom but to hand it on unimpaired to their successors for ever and ever, as long as crows are black and water flows downward and Mount Merapi holds its head aloft. My boys, if you change anything that your fathers did you will incur the curse of the *bisa kawi*. You will be as trees without roots; you will put out no shoots; you will be riddled by beetles between shoot and root. You will find no comfort in life and no hope in death; for what the Men of Old laid down they established for once and for ever."

In face of a curse of this sort—all the more awful because no one can hope to know what the *bisa kawi* was—the tribal headmen felt that a few palls more or less were a small matter. They dropped the change, so that their trees should go on putting out shoots and drawing sustenance through roots. They looked on the Law as a haunted thing. Even in the Sultanates men did the same. "Cannot you alter your wretched customs," said the enlightened Munshi Abdullah in Pahang.—"These customs," said the people, "are survivals of the past; whoso changes or breaks them is struck down by the ghosts of the Kings who made them." "My father tried again and again to better the system of coinage," said the Pahang Ruler's son," but the tigers took to man-eating and the crocodiles did the same; so he had to go back to a system which is co-eval with the beginnings of our history."

In this "priceless gem" of Minangkabau romance where are our sympathies meant to go? To the reformer-Chief with his commonsense proposal? We must confess that he made his law before his people understood it and were ready for it. To the Elder who never went to a Council-meeting because its decision was sure to be hasty and wrong? Without change there can be no progress. A Malay would say that both were right; "every man is right from his own point of view." Change is inevitable; yet changes weaken a law of which Malays have written that "transplanted it withers, uprooted it dies." They also create uncertainty, as in the *adat* of Sungai Ujong of which men proverbially say two things, "I don't know" and "Good Lord;"—"I don't know," when they are asked what it is, and "Good Lord" when they are told.

What then is the real power behind Sumatran common law? and how comes it that the whole people are jurists? We cannot believe in such a fable as the story of the *bisa kawi*. The interest taken in Minangkabau—with its common law, its constitutional government and, above all, its matriarchate—is apt to make us forget that its old inherited sayings are not confined to law; they deal with everything: the ways of the household, the limits of the State, the etiquette of feasting, the traditions of old history, the beauty of a bride. A child learns them because they enter into all that he has to do; he is nurtured, as it were, on this crystallized wisdom

of his forebears. From the very first he learns to speak in parables, they are his life and the genius of his language.

Malay literature itself would possess little interest if it began and ended with the stilted compositions of modern professional writers. It has more age and originality than that. In the Straits Asiatic Journal for 1921 Mr. J. L. Humphreys published a long Malay speech of which every single line was an old saw well-known to the audience. Such a speech, impossible in English, is within the powers of a tongue as rich in ancient sayings as Malay; and when well composed is extremely effective, for a phrase can be richer in associations than a mere word. Every Malay bard, rhapsodist or orator has in his memory a store of the wisdom and wit of his forefathers. If he speaks of the coast, it is:

“Wherever the wavelets break,
And the sands of the shore are broken,
Wherever the beaches whiten,
And the sandbanks stretch to sea,
Where the wind blows into the estuaries,
And the polers work and the oarsmen ply,
And the traders sell and the merchants buy;”—

or of a wild desolate country:

Rice-land, yes,—but its fields have no embankments;
Waters, yes,—where no fish are ever seen:
A place of tumbled rocks and heaped-up-sands,
Where leafy climbers intertwine and chafe,
A lonely scene where the ape howls and calls,
Where gibbons swing from branch to branch to drink,
A haunted bathing-place of shrieking ghosts;

or as in the famous passage of the slow-breaking of the Malay dawn:

Long had past the hour of midnight,
Lingered yet the coming daylight,
Twice ere now had wakening infants
Risen and sunk again in slumber;
Wrapped in sleep were all the elders:
Far away were pheasants calling;
In the woods the shrill cicada
Chirped and dew came dropping earthwards:
Now lowed oxen in the meadows:
Moaned the buffaloes imprisoned;
Cocks with voice and wings responded,
And with feebler note the robin;
Soon the first pale streak of morning
Rose, and upwards soared the night-birds;
Pigeons cooed beneath the roof-tree;
Fitful came the quail's low murmur;
On the hearth lay last night's embers,
Foot-long brands burned down to inches;
Heralds all of day's approaching.

Are we to write down this use of old sayings as a form of plagiarism or not? Malay is so rich in them that a native critic would object as little to the use of a saying that he had heard before as he would to a word that he had heard before. It is on the proper use of sayings (as with us on the proper use of words) that Malay criticism turns; and a speech so made up may be a challenge to others to better it,—if they can.

“What is this” (said Mr. Humphreys’ orator), “no answer? Surely a drum should be beaten at both ends, not at one end only? Have I been displaying fine clothes to the blind, showing off a fine voice to the deaf? Am I both to spin the top and peg it as well? If you can go higher, show me the branches; if you can go deeper, show me the roots.”

It was indeed the custom of Minangkabau to embody everything in its sayings. Quotation of old saws was a direct appeal to the ancient loyalties of the audience,

Goodly the bee, of golden wing,
Alighting on the flowery sprays;
Goodly the ancient song I sing,
A bond with bygone yesterdays.

But to realize to the full the force of such speech we should, as Mr. Humphreys says picture to ourselves the crowded feast, the concourse of strangers and the old man reciting (with gesture and beat of drum at each cadence of the rhythmical accented verse) his appeal to the sons of Minangkabau, now in an alien land.

The Alexander Legend.

“Raja Haji Yahya’s father,” said Sultan Idris of Perak,” worked out my genealogy for me. I have lost what he wrote, but can recall how it began. Adam had two sons,—Seth and Kaiomorz. I am of the line of Kaiomorz.” He was alluding to a well-known Eastern myth. But how has Kaiomorz, the Persian Deucalion or Adam, come to be taken as the forefather of Malay kings?

The tale is worth telling. In the second or third century B.C. there was published in Egypt a book that is without merit either as history or literature. It called itself a *Life of Alexander*. It made out Alexander to be an Egyptian, which is false; and clothed his deeds with miraculous details that are also untrue. It is known as the work of the Pseudo-Callisthenes because it is again untrue that it was written by Callisthenes the friend and comrade of Alexander. Yet this Greco-Egyptian Ananias has made more history than any writer of ten times his worth. His love of the wonderful redeemed his book from the drabness of the usual biography and gave it a vogue that makes its stories and characters crop up even to-day in the most unlikely places.

One example will be enough. The book tells us that Alexander made a journey in search of the Well of the Water of Life, a well that tradition located in the misty region of the Caucasus. Alexander failed to find it. His cook was luckier; chancing to picnic by a pond, he washed his meal of dried fish in its waters, upon which the bit of fish came to life and swam away. Divining where he was he drank deep of the Water of Life, kept his knowledge to himself and became an Immortal under the name of Glaucus of the Sea. As history has failed to record the names of Alexander's domestics the Pseudo-Callisthenes coined for this cook the name of "Andreas," which an Arab or Persian translator turned into "Idris," while rendering Glaucus by the word "Khizr" (glaucous, sea-green). We have turned "Andreas" into "Andrew." So we get from this legend the names of three great saints: our own St. Andrew, indirectly; Idris the Immortal, whom men confound with Enoch and Elias because ancient Scriptures make no mention of his existence; and the undying "Nabi Khizr," known throughout the Moslem World as the patron-saint of sailors,—and also to the West as "Ahasuerus" the Wandering Jew. To this day the humble Ma'ay fisherman calls the sole the "half-fish" or the "leavings of the Prophet's meal" because it escaped half-eaten into the Pool of the Water of Life.

The Alexander romance was translated freely into many languages: most of the medieval tongues of Europe, Syriac, Ethiopic, Armenian, Turkish, Persian, Arabic, Hindustani and even Siamese. It appeared in Malay early in the seventeenth century. Naturally it could not have travelled so far in time and space without being altered and expanded: and in its latest versions it is many times the length of the little book that the Pseudo-Callisthenes had written. It is to two additions or improvements to the story that we owe the belief in the Macedonian origin of the Malay kings.

The Persian translator of the tale did not take kindly to the idea that Alexander was an Egyptian. He chose rather to think that Alexander must have been a Persian, an Achaemenid of the royal line, if his worldwide conquests were to be accounted for at all. Philip of Macedon, said he, had given his daughter in marriage to Darius; Darius had divorced her, not knowing that she was with child. The two sons of Darius fought afterwards for the succession; the elder, Alexander, won. This tale took out of Persian history the slur of a foreign conquest and made of the Conqueror a descendant of the ancient Kaiomorz. It then seemed wise to a courtier to go a step further and bring the reigning Sasanian house into the same long line by tracing their descent from the conquering Alexander. This he did. To this day the royal cradle-song of Perak speaks of its princes as "sons of Alexander and Chosroes the Great" (*anak Iskandar Nushirwan*).

The early part of the Perak genealogy was worked up in Persia and recorded in books that must have been known to scholarly

Malays like Raja Haji Yahya's father. It is indeed set down in black and white in more than one Malay history. But it fails to tell us of the coming of any Sasanian princes to Malaya, a detail for which we must look elsewhere. Between Chosroes the Great and Sultan Idris of Perak there lies a gap of over a thousand years. How are we to bridge it?

One Malay rendering of the Alexander romance tells us that when the great Conqueror had overrun North Africa he came to a spot where the sea narrowed (Ceuta) and saw in the distance the mountains of Andalus (Andalusia). He then built a causeway, crossed the sea, and conquered the lands beyond it. A Malay reader would be wide-eyed at such a piece of history. Of "Andalus" he would know nothing; of "Andalas" (spelt in the same way) he would know much. He would know it as his own Sumatra, the land just visible on a clear day from Cape Rachado when looking across the straits. Alexander must have built a causeway to Sumatra, crossed with his army and conquered the island. He—or one of his descendant—must have been the mysterious prince who (according to all local folklore) came from the water, revealed himself in the mountains of Palembang and was welcomed by all Malaya as her King.

Did we not say that the Alexander legend crops up in the most unlikely places? In the British Museum's Handbook to its ethnographical collections we read, "It is said that as late as A.D. 163 a narrow causeway existed between Sumatra and Malacca." Surely some vestige of such a work—forty miles long—should still be visible to-day. There is, of course, no trace of it. Can we wonder at imaginative ancient Malays believing in the Callisthenes saga when one of its wildest stories is taken seriously by the stolid learning of our own British Museum?

The Alexander legend in Malaya is not myth. It is bad historical research, the work of men who tried to make events fit in with their idea of the course that events should have taken. It is like our own attempts to reconcile history with the measurements of the Great Pyramid or to prove the descent of the English from the Lost Ten Tribes of Israel. It lacks the dignity of legend. There is more of myth in the tale of the prince himself, the reputed scion of Alexander's race, who appeared on Mount Si-guntang-guntang at the foot of Mahameru and turned all the crops into gold. His true name is part of the hereditary State Secret of Perak; but a name, right or wrong, tells us little. Who and what was this prince?

"On the first day of moonlight of the month Vaishakha" of the Sakya era 608 (A.D. 686) a ruler or *datu* of Sri Vijaya cut upon a rock at Kota Kapur in the isle of Banka an inscription telling how he had put down a revolt in Java "which had failed in its duty to Sri Vijaya." The words are Sanskrit and Malay; the script is

South Indian; the *datu's* faith (we learn from a contemporary writer) was the Hinayana or Southern school of Buddhism. The latest known local inscription in this South Indian script is dated 732 A.D.

Next in date are three inscriptions of A.D. 775, 778, 782. All three record gifts by the ruler of Sri Vijaya to Buddhist temples. They are in a North Indian script; they are in Sanskrit only; their Buddhism is of the Mahayana or Northern school of Buddhism. They show that the ruler himself was a *maharaja* of the "Shailendra" line. As two of these inscriptions are in Central Java and one in Lower Siam they make it clear that the Maharaja's dominions were wide.

Is it not a fair inference that there was a convulsion of some sort in these Malayan lands between A.D. 732 and 775? Script, religion, royal title,—all are changed. A prince "from the Mahameru foothills"—for that is what Shailendra really means—did cross the sea from the North and establish a dynasty in Sumatra or Java. He was not of the line of Alexander; he never turned rice into gold. But, stripped of the miraculous, the old legend is true.

The Daulat.

There is much that is striking in the enthronement of a Malay king. Simple enough in outline the ritual has about it an air of old-world mystery that is bound to stir the heart of any stranger, however disdainful; while to Malays it is made far more solemn by the supposed attendance of a host of unseen presences, the tutelary spirits of the state. Needless to say it is replete with myth.

Let us picture to ourselves, for instance, the installation of a Sultan of Perak. The new ruler is historically the thirtieth of his line and traces his lineage to a dynasty older still. Traditionally he has a genealogy that goes back without a break to Adam. The main features of his enthronement date back a thousand years; and in some cases time has robbed them of all meaning and has left us with mere shadows of the past. We are, in fact, watching all that is left of the ceremonial of a dead civilisation.

The rite begins with the lustration of the new ruler. He sits on a banana-trunk while the Dato' Sri Diraja pours water on a banana-leaf so that it may flow over the Sultan's shoulders. Why is he bathed in a way more mindful of the jungle than the palace? No one knows; it has been so for years without number. The Dato' then repeats over him the *chiri* or installation formula "in the language of ghosts"—really corrupt Sanskrit—that no one can interpret, not even Dato' himself. Who is the Dato'? He is the Perak head of the very old family of the *Muntah Lëmbu* whose founder crowned the first of the Palembang princes nearly twelve hundred years ago and who claim to have installed every Malay notable from that day to this. He is the hereditary keeper of the *chiri* and shares with the Sultan alone the State Secret of Perak.

After he has been purified the new Sultan dons his royal dress and insignia and proceeds to take his seat upon the dais-throne. There he must sit absolutely still while the State Band plays five, seven, or nine *man*. Seven is the usual number. What is a *man*? Nobody knows; it is what the band plays at this time. Why must the Sultan never stir? Let Sultan Idris answer: "When I was installed," said he, "the widow of Sultan Ali came up and put a pad on my shoulder where the gold chain of the Sword of Alexander rested. She told me that the ghostly enemies of the State would be likely to pull at the chain so as to get me to make some unlucky movement. All this is mere superstition, of course; but I humoured her. And I am bound to add that I felt three inexplicable tugs while the band was playing the seven *man*."

Many Eastern Rulers are installed by beat of drum.

When the State Band has finished playing its chosen number of *man* an elder of the Mosque comes forward and calls for God's blessing on the new Ruler and his State and on what has taken place. In doing so he has to quote the all-important Koran-text, "Lo, I have appointed a Caliph to be My Vicegerent on Earth." This blessing makes the new prince more than a mere Eastern ruler; it makes him the Leader of Islam and clothes him with the *daulat* or special holiness of Kings. In the words of the royal cradle song of Perak,

"Our Prince indeed is a Prince of the Faith,
Divine is his greatness for ever."

All that now remains is that those present should do homage to the new Sultan. Individual homage can be paid by a courtier advancing for two or three paces, raising (at each step) his hands in the attitude of supplication; then dropping to the ground and shuffling slowly forward with hands lifted prayerfully till he reaches the Sultan; then ending up by touching the Sultan's knees with his forehead and lips or putting his head under the Sultan's foot. The greater Chiefs may do obeisance in this deliberate way; but the fealty of the rest of the assembly has to be rendered less slowly: the silver trumpet sounds its mournful note and all present cry out *Daulat tuanku*, "O King, live for ever."

This ritual has very old history behind it. Near Buitenzorg in Java is an inscription of about 375 A.D., the oldest in Java. It shows two carved footprints under which is written in Sanskrit, "These footprints resembling those of Vishnu are the footprints of Purnawarnam, reigning prince of the City of Taruma." To this day Malay royalty is spoken of as "foot," or "footstep," or "sole," or "shoe," or "sandal," or "underneath the foot (or sole or shoe)," or "dust under the feet," or some such expression. Even a Governor writing on equal terms to a Sultan (or a Sultan to a Governor) addresses "the noble footprints of our friend." The word has become a title of the highest distinction. But what it

means is that while a Sovereign is too exalted to be addressed directly he may deign to overhear what is being said to his "foot-prints," the place underneath his foot where a subject's head should rest in homage.

The word *daulat* has been translated already in two ways and may be rendered in three. In classical Arabic it means "long life;" it is the biblical saying, "O King, live for ever," and the modern, "Long live the King." As a form of homage it is as old as the civilised world. Before Malaya became Moslem the word for the king's "long life" was the Sanskrit *dirgahayu*; *daulat* and *dirgahayu* are still bracketed as synonyms by the learned. In popular speech however *daulat* has supplanted *dirgahayu* and two other old words as well. It has taken the place of the *andeka* of the early Buddhist kings,—a word that meant the ghostly forces that lived around a sovereign and smote with evil any reckless person who blasphemed their majesty. In this sense it is our "divinity that doth hedge a King." It is also in Malaya taken to be the actual curse or *tulah* that smites the ill-doer against the dignity of rulers.

The ghostly powers were not limited to kings. *Daulat* (being a Moslem word) represents the greatest sacrosanctity of all, that which is linked with one of God's Vicegerents upon Earth. But the older word *andeka* lives on in use, both as the sacrosanctity of a non-Moslem ruler and as that of a great Malayan non-royal ruling Chief. Humbler beings have humbler ghostly powers. A saint has his *bérkat* or *ajuah*; a Minangkabau warrior has his *sakti*; a tribal headman or village-elder has his *tuah*. It is all a matter of degree. All rank and dignity is thought to be served by unseen forces that punish insults to lawful authority in ways that are cruel and often (to our outlook) most unfair.

Malay chronicles give us tales of the working of this *daulat*. The poor girls who were made to wed the first Prince of Palembang were stricken with a foul disease for their presumption in being familiar with a man so highly placed. An Emperor of China, who wrote in his pride "from below the feet of the Son of Heaven to above the crown of the Sultan of Malacca," was afflicted with a form of itch for daring to insult a monarch who, though weak in power, was an anointed king none the less. The Sultan of Lemabang found it painful to sit down after he had taken unwittingly a disguised Johor prince into his domestic service. The house of Sang Ranjuna Tapa (who turned traitor to the last Singapore king) was "struck down, and his rice turned to dust; and the traitor and his wife were turned into boulders that may be seen in the Singapore moat even unto this day." Worst of all was the fate of Megat Sri Rama who slew the infamous Sultan Mahmud II at Kota Tinggi in Johor; he escaped all human punishment, but "by God's decree grass grew in his own wound and for five years he lingered on between life and death, suffering agony for his treason." Yet no

persons could have pleaded a crueller provocation than these last two victims of the *daulat*. The one had seen his daughter impaled on a mere suspicion of infidelity and without a trial; the other had seen his wife's body ripped open to find out whether she had eaten a small slice of jack-fruit belonging to the king.

Here a word may be said fitly about what makes "kingship" and can claim this *daulat*. Historically the oldest Malay words for "king" are *datu* (*ratu*) and *tuan*. Both terms are royal today in a derivative or modified form. Readers of Abdullah's autobiography may remember that he represents Raffles and Crawford as using the words *tuan Sultan* when speaking to the Sultan of Singapore. They did so because they had learnt to do it in Java where such expressions are still in use. A ruling prince in the Peninsula should be addressed as *tuanku* and bears (by office) the title of *yangdi-pertuan* or *yamtuan*. The terms "Sultan" and "Shah" were personal titles and were once borne by every *yamtuan* and *yamtuan muda*. Sultan Idris, for instance, was "Sultan Idris Mershid al-aazam Shah, *yangdi-pertuan* of Perak." The distinction now drawn between a "Sultan" and a "Yamtuan" and the creation of "Sultanates" in Malaya are things of recent date and are not based on local precedent. In Java, of course, such precedents may be said to exist.

From the cult of the divine right of kings it might be thought that the Malays are believers in absolute monarchy. They are not. Alone among Asiatic peoples they have—in Minangkabau and the Negri Sembilan—built up a working system of crowned democracy or constitutional government. This system they owe, wherever we find it, to a local respect for the unwritten law of the land; and even in the despotic Sultanates the rights of the people had some recognition. The dying Mansur Shah of Malacca warned his heir that monarchs have to answer to God for their treatment of their subjects. So also in the story of the first coming of princes to Palembang we read of a bond between King and people. bang we read of a bond between King and people.

"Sire," said Demang Lebar Daun, "my followers are willing to serve Your Highness and Your Highness's heirs and successors; but they are to be treated well. Even for grave offences they are not to be abused or insulted; and if an offence is deserving of the death-penalty that punishment should be inflicted only in accordance with God's Law."

"I accept that condition," said the new King. "But I have a stipulation to make. However tyrannical and oppressive my heirs may be, yours are not to hatch treason."

"Be it so, Sire," was the reply. "If your descendants keep to your part of the bond mine will hold to theirs."

Nor does the *daulat* hold any awe when it has to deal with alien magnates or Malays of alien training. The Bugis Viceroys of Riau had no use for divine majesty. "The Great King," said they, "is to be like a woman; when food is put before him he may eat. But the Viceroy is to be like her man; his will is always to prevail." Even in Perak in 1871 the Chiefs chose as their Sultan a prince who did not belong to the ruling house. The Malaccabred Abdullah railed against the rajahs as the curse of their countries and put down their faults to a training in self-indulgence. Voluptuaries are careless of power. "When the East India Company gave me my rank," wrote Sultan Husain of Singapore, "it was put down in the bond that I should be allowed to sit still and amuse myself and be untroubled with any business whatsoever." Rulers of this sort are prone to leave their business in other hands, often in the unworthy hands of some flatterer or minion. It is this feature of local rule that has led a Malay poet to sum up the *daulat* as follows:

"The worms may master the tallest tree;
And the Dutchman's glass sees far and knows
That, seeming-great though our princes be,
They are stately ships that some dinghy tows."

The Nobat.

A European sovereign is "crowned"; a Malay ruler is "drummed" (*di-tabal*). The use of such a word for such an event is a tribute to the importance of the *nobat* or State Band, the king-maker, that we find in all Malay courts. Let us first see what it contains.

It is—or should be—made up of eight instruments. Four are "haunted"; two especially so. Its bandmen are members of one family, *Orang Kalur*, who have been bandmen from time immemorial. Its conductorship is a hereditary office. To blunder into the bandstand is a grave offence, even in a prince. Alone among men the *Orang Kalur* may sound or even touch the holy instruments. Any one else who handles them risks a serious illness; to tread on a drum is death; to blow the *nafiri* or silver trumpet is instant death—not at the hands of man but through the power of the ghost that dwells within. Great drops of perspiration are said to gather on the body of the *nafiri* when the ruler is dying; and once in every two or three years the haunted instruments have their powers renewed at a solemn service of incantation conducted by a King in the Black Art.

Behind all this myth is a straightforward meaning. The band is known as the *nobat*, the Persian *nau-bat*, a term translatable as "nine items." Four "items" are the haunted instruments; four are unhaunted; the ninth is the conductor himself. The big drum or *nobat-drum* is a heavy signal-drum, historically the *tabal* that stands outside a palace and announces a ruler's movements to his

people. It must have a loud boom that (like a Minangkabau Sultan's drum) "sends its sound throughout his wide dominions." It is a palace-drum, clumsy and unmusical though royal and sacrosanct. When a Sultan travelled up or down river he left his cumbersome big drum behind; but squatted in the bows of his boat a trumpeter blew the *najiri's* one doleful note to let the people know that His Highness was passing. Both the *nobat*-drum and the silver trumpet are sounded only when a Sultan is present in person and are therefore holy in the first degree. The two *nĕgara* or haunted kettle-drums may be said to deputize for the Sultan in his absence and to be holy in the second degree. They can be sent out to greet and escort an honoured guest or to call the people together to hear a royal proclamation; if a mere Chief had anything to say he assembled his vassals by the use of a gong. The *nobat*-drum, the silver trumpet and the kettledrums served their purposes by making sounds that no one could mistake; they were apt to fall harshly on a musical ear. If the State Band was to try anything in the nature of a tune the four haunted instruments had to be helped out by other "items," two fifes and two drums. These last were not haunted and might be duplicated by any one.

In a note in the Seventh Volume of this Journal Dr. Winstedt has told us that the Perak Royal Band is made up of five instruments only. If so—and there is no reason to doubt Dr. Winstedt—it must have fallen upon evil days and shrunk; for we know that it had more in the past. We know that the Selangor *nobat* (of seven instruments) was made in Perak on the model of the *nobat* in use there about 170 years ago. Even the Selangor band is a clarionet short of the ideal. For this shortage there may be a real reason. It would be unwise for one Malay Sultan to bestow his full *nobat* on another; the dignity of a ruler was measured by the size of his band.

The story of this curious institution is not as plain as it might be because the Malay Annals insist that the first Sultan of Malacca—the "Paramisora" of the Chinese and Portuguese—was already a King and needed no "drumming." He was (so they say) Iskandar Shah, the ex-prince of Singapore. But we can have very little doubt that he became a Mohammedan and was "drummed" by those who had converted him. We can learn what must have happened from the analogous case in the earlier Chronicle of Pasai.

"When the Appliances (*alat pĕrkakas*) for a King's installation had arrived and an auspicious day had been reached the warriors and people all came to the Court. The Sultan put on his robes of State—a gift from Mecca—for he was now to be installed king by beat of drum (*di-tabalkan*). The warriors were drawn up in successive lines facing the *nobat Ibrahim Khalil*; the chamberlains stood up and saluted; and each official did what was his duty. Then the drums of installation

(*gëndërang tabal*) was beaten; all the music struck up; the installation-gun was fired; and the warriors and people did homage and obeisance by crying out "O King, Live for Ever, thou Shadow of God upon Earth" (*daulat dirgahayu shah alam dzil Allah fi'l-alamî*).

In other words the Moslems of Pasai imported from India an installation-drum (*gëndërang tabal*) and the instruments of a State Band (*nobat*), waited for the festival of "Abraham the Friend of God" (when it was usual for Moslems to do homage to their King), and solemnly "drummed" the new ruler, making Pasai part of the "world under the Peace of Islam" (*dar al-Islam*) instead of what it had been previously, an "Abode of War" (*dar al-harb*).

On his conversion to Islam the Malacca "paramisora" must have been "drummed" in much the same way. He was content with that. But his son, the second ruler, wanted more ceremony in his Palace. According to the Annals he appointed some mandarins (*mantëri*) to put courtiers in their proper places and forty pursuivants (*bëntara*) to stand about on duty in his hall of audience. It was left for the third Sultan to bring in the very elaborate ceremonial that the Annals delight to dwell on and that we see carried out today in the ancient and conservative Court of Perak. This third Sultan (whom the Annals would have us believe was the first Moslem ruler of Malacca) appointed a *bëndahara*, organized a bureaucracy of high officials bearing non-Moslem designations, introduced the use of the Sanskrit *chiri* or coronation-formula, made white the paramount colour instead of the Chinese orange-yellow, and created a titled aristocracy of men on whom he conferred Hindu honorifics. In a sense he represents a reaction against Islam. Where did he go to borrow his ideas?

We can only guess. We know that he had at his Court members of the ancient family of the *Muntah Lëmbu*, hereditary custodians of the older Palembang tradition. We know also from Chinese sources that the Malacca Sultans put forward claims to possession of Palembang territory, claims which the Chinese refused to encourage. So we need not wonder at this third Sultan's anxiety to make what was left of the traditions of the old Empire of Srivijaya live again at his Court. But while he surrounded the simple Moslem "drumming" with old-world Hindu ritual he let it remain the core or essence of the coronation ceremony itself. This is the description given us in the Perak Annals of the installation of a Perak Sultan in A.D. 1756.

When all had been settled the Crown Prince and his wife were adorned and invested with all their regalia and were surrounded by the bearers of the Swords of State and other insignia. Then in the presence of all the princes, nobles, warriors and people the band including the drums and the silver trumpet played seven times. When the seventh drumming

(*tabal*) was over the princes, nobles and people lifted their hands aloft and cried, "*Daulat*, Your Highness—may God lengthen your days upon the throne of Perak."

The third Sultan of Malacca did not forget his royal band in the many innovations that he introduced. He used it to receive and escort distinguished guests upon their arrival in Malacca, and even to do honour to those of his own people upon whom he had titles to confer. The Annals are explicit on these points. If a man was to have a title of the lesser sort he went to his installation on foot under an umbrella—blue or black according to his rank; and was followed by musicians playing one or two of the humbler instruments of the royal band. If he was to be made a chamberlain at Court or an officer in the army he went on horse-back under an umbrella of purple, red, or green; and he might have two fifes and two drums playing some sort of tune behind him. If he was a prince of the blood or about to receive one of the highest State dignities he came to Court on an elephant with a yellow umbrella over his head and the Sultan's haunted kettle-drums playing a tattoo behind. In very exceptional cases—as when a King was to be "drummed"—he might have a white umbrella held aloft on the elephant while the haunted *nafiri* or silver trumpet gave out its mournful note in the procession that followed.

Some thirty years after these innovations Sultan Mansur Shah of Malacca had occasion to appoint the Dato' Sri Bija Diraja to be his Viceroy or Deputy in Pahang. He allowed him the *nobat* less the haunted kettledrums and made it a condition that its music was not to be heard till the Dato' was well beyond Malacca waters. About twelve years after that date the Dato' was deprived of his government in favour of Mohammed Shah, eldest son of Mansur Shah and first Sultan of the new kingdom. The Dato' "drummed," the new ruler.

The history of the *nobat* makes it clear also that the significance of the instruments had been changed. The band itself was, in the first instance, a combination of a royal installation-drum (*gëndërang tabal*) with the seven instruments of the Indian *nobat*. On that point let a modern book, Shahinda's "Indian Music," speak for itself.

Noubat literally means nine performers:—Two Senaichees (Senai players), two Nakkarchees (drummers), one Jhanj (bellringer), one Karnai (Karnai player), one Damama (drum beater), one Baaridar (attendant to warm the drums and fill the hookas for the party), and one Jamadar (conductor and leader of the band).

Noubat was a band exclusively organised for the dignity and majesty of the kings and noblemen, dead or living, and

placed in the gateway of palaces, mansions, mausoleums, tombs, etc., of royalty, in recognition of their presence there, living or dead.

The Custom is still prevalent in India.

Noubat is played eight times during twenty-four hours at an interval of every three hours.

In the times of royalty it was also a war band and most stirring anecdotes are told of famous leaders of Noubat who stimulated the soldiers with courage and zeal.

The big palace-drum installed a king. The palace-band was an extra, a mark of honour that princes and great nobles allowed themselves if they could afford it. It was also a military band; and its main instruments were the two clarionets. To this day in Java a military band is a *gamēlan sērūnen*, a *gamēlan* with one or more clarionets to supplement it. A *gamēlan* is made royal in Java by the addition of *sēkati*. The royal instruments in the Indian "noubat" are the *nēgara* described by Shahinda as follows:

Nakkara. The royal drum. It accompanies the *senai* (*sērūnai*) in the band *noubat*. They are two in number, one smaller than the other. * * * * * They are huge metal cups with thick hides stretched on their surface. The sound is loud, majestic and imposing.

We are left to wonder what was the music at the Court of the Shailendra Kings of Palembang. Nothing in the *noubat* can be traced back to their time; yet the royal *gamēlan* of the Sultan of Jōkja, the finest in Java, is one that was in existence in Pre-Mohammedan days. The old Sri Viṣaya rulers had surely a band of their own.

Regalia (Kēbēsaran).

In A.D. 1910, on the death of an important Malay Chief, his insignia of office were seized by members of his household who claimed that ownership of these emblems carried with it a right to the dignity itself. After months of wrangling the insignia were handed over to the care of the Ruler of the State. "Look at these tawdry objects," said the Ruler; "five dollars would buy the lot." In a sense he was right. Intrinsically the Iron Crown of Lombardy may be worth even less; symbols must be valued by what they betoken. Human nature expects however that emblems for which men have fought and died should represent in a worthy manner the things for which they stand; and if they fail to do it in reality they are made to do it in Myth.

The most time-honoured regalia of Malay history are a "sword," a "seal" and a "spear." Each has a personal name the meaning of which is lost in the mists of the Past. All three are said to have been shown by the first Prince of Palembang to prove his

right to the throne. That was some twelve hundred years ago; and they must have been old even then. Let us see what they are or were.

The first was the "sword" *churek si-mandang-kini*. A weapon claiming to be this very sword is the "sword of Alexander" worn by the Sultans of Perak,—a handsome Saracenic blade with a hilt mounted in gold and brightened with turquoises and Arabic lettering. Whatever its history it cannot have been a weapon owned either by Alexander or by the Buddhist princes of twelve centuries ago; nor does its blade show the "one hundred and ninety dents" ascribed to it by tradition. Another "sword" with the same name belongs to the Sumatran prince of Pasimpai and is a rough Indian tulwar with many dents. A third was included in the legendary regalia of the Sultans of Minangkabau. But was this *churek simandang-kini* a sword at all? A *churek* (or *chunri* or *chundërik*) is a planter's knife or chopper to which the Javanese ascribe magical properties even now. It is a primitive tool such as we might expect to find as a sort of mascot among the heirlooms of a Protomalayan Chief.

The second item in these old regalia is the "seal" of *kamat*-wood. In Perak it is shown as a silver seal with a hole in its handle in which the original *kamat*-wood had been embedded. The wood itself has rotted away and been replaced. The seal is relatively modern and bears the superscription "The Illustrious Sultan Mohammed Shah, God's Shadow on Earth." The Minangkabau list of regalia mentions the wood and says nothing about the seal; the *kamat* (or *makamat*) was a talisman and "caused matter to fly." It may have been some freak of the vegetable world, a thing that forest-dwellers regard as haunted and magical.

The third item was the spear *lëmbu-ra*. It is not shown in the Perak regalia though known in the State as a weapon of the Spectre Huntsman. In the list of Minangkabau heirlooms it figures as a wooden pike—a Protomalayan weapon—"made of a sprig of *ijok*."

A planter's lucky chopper, a bit of haunted wood, a wooden pike;—these three have been from time immemorial the historic regalia of Malaya. The originals exist no more; they may have been the prized possessions of some Protomalayan Caractacus to whose land the early Indian colonists brought the beginnings of a higher culture. Their seizure by the first Palembang prince would have confirmed him in his claims by conquest to the lordship of the State.

To these primitive heirlooms the first Palembang prince is said to have added a more pretentious ornament, the *pancha-upachara*, which the founder of the *Muntah Lëmbu* family attached to the ears of the ruler and his consort. This ornament is the modern *pancha-bichara*, a five-pronged gold hairpin or aigrette used at coronations

at the Lingga Pahang and Johore courts and at weddings in those countries. Later Malayan kings have added many other things; the Perak heirlooms are an unrivalled collection of the work of Malay goldsmiths and silversmiths. As for the Sultan of Minangkabau,

“ His words are as grateful as rosewater to the thirsty; his breath is as the soft zephyrs of Paradise; his lips are the instruments of truth, sending forth perfumes more delightful than benzoin or myrrh; his nostrils breathe ambergris and musk; his countenance has the lustre of diamonds. He owns a cloth that weaves itself and adds yearly a thread of fine pearls, when that cloth shall be finished the world shall be no more. He possesses a kind of gold so heavy that a small lump will snap wood; the dagger known as *angin singa* is also his and will, at his command, fight of itself and has vanquished many nations. He has the lance *lěmbuara* which was given him by a denizen of the sea. He has horses of infinite strength and courage and mountains of spontaneous fire. He owns the shrub to which birds of all countries come to die.”

There were other marks of greatness as well. Magnates of the highest rank were allowed a special colour each: white for a sovereign ruler; yellow for other princes; black for a *běndahara*; red for a *těměnggong*; purple for a Perak *orang kaya běsar*. They could use clothes and umbrellas of their own colour and fly flags of their distinctive hue. The Perak State-flag—with its bands of white, yellow and black—symbolizes its three highest dignities. The Kedah flag owes its complicated colouring to the unwillingness of the Penang harbour authorities to understand simplicities of grandeur; if a boat flew the princely yellow it was treated as infected; if the *těměnggong's* red it was directed to the gunpowder anchorage; if the *běndahara's* black it was accused of a silly piratical joke; if the imperial white it was asked why it wanted to surrender. Emblems of glory vary in meaning from place to place.

There was symbolism in much else: in the number of articles in a presentation “robe of honour”—five, four or three; in the folds of a sitting-mat—seven, five or three; in the number and shape of pillows or cushions; in the decoration of a kris, the form of a headdress, the drapery on a wall, the architecture of a house, the address on a letter,—indeed in almost every feature of Malay life. Even where distinctions of this sort were not enforced by law they were enforced by “ghosts.” A Selangor headman at his daughter's wedding accepted buffaloes decorated as though they were gifts to royalty; the first gift-buffalo died at once, the headman died very shortly after. Co-incidence is always ready to lend its aid to Myth.

Even in these degenerate days a Malay raja never “walks”—he is “borne along”; he never “sleeps”—he only “reposes”; he never “eats”—he “regales himself”; he is never ill—he has

"maladies." He dwells in a palace which may be only a hut; but of which every architectural feature can be made a sign of royalty. In old Malacca the Sultan rode nothing meaner than an elephant,—with his War Minister squatted in front and his Dato' Sri Bija Diraja carrying the Sword of State behind him. If he preferred to be carried he went in a hammock-litter borne by his Secretaries of State and escorted by armed guards.—with insignia-bearers all about him, the metal standard of the country held aloft like a processional cross in front of him and the silver trumpet and royal kettle-drums blaring and thudding away in the van. Nor were the Malays the only believers in pageantry. At a later date the Portuguese Viceroys of Goa were to dine off gold plate and be waited on by Knights of the Cross; the Dutch provincial Governor of Samarang allowed himself a guard of honour every morning and a salute of 101 guns; and even the Harbour Master of Malacca had a local right to a velvet coat that only a Member of Council might wear at Batavia. Those were the days of the grand old Company; and the Dutch Commodore van Braam, who was not a Company's officer, expressed himself forcibly about the difference between a livery and a uniform when he found an officer in full regimentals waiting at table on the Governor-General.

Malay Dress.

There came once into the presence of a Resident of Perak a Malay district-headman in European dress. The Resident's conservative feelings were only equalled by his love of Circulars; and a few days later all Heads of Departments were told to urge Malay officers to wear their national costume as being healthier and handsomer than clothes designed for cold and cloudy climates. So far so good. But the Resident's zeal led him to submit the Circular for the approval of the Perak State Council where all the Malay Chiefs were sitting dressed as Europeans. An awkward silence followed. It was broken by the enquiry, "What diseases can European clothes give us?" The Resident was non-plussed; but a member whispered "Dhoby-itch," and silence reigned once more. Then a pious Councillor observed sententiously: "Islam tolerates European dress—all except hat-brims and ties." This remark made a sensation, no less a personage than the Heir Apparent clutching his tie of royal yellow and crying, "What, is this unholy?" The religious expert looked at it and said timidly that it was not what he would dare to call a tie. At this point Sultan Idris—than whom no finer diplomat ever lived—thought it wise to intervene. "What is Malay dress," said he. Then followed a history of changes in dress in Perak during the last two hundred years, the moral of it all being that Malay costume might be anything and everything.

It has been a matter of everlasting sorrow to one at least of that Council that he did not note down at the time all that the Sultan said. His Highness had a matchless knowledge of the by-

ways of his country's past; and his story of dress was of rare interest. One thing at least was made clear: fashion changes in the East as much as in the West. Today's dress is not yesterday's, not will it be tomorrow's.

It is likely that the garments of the Malays in the days of primitive culture were a bark loin-cloth for men and a short bark petti-coat for women. We meet that dress still among the wild tribes whether negroes, Sakai or Proto-Malays. Then came Hinduism with its textiles but without tailoring. Men began to wear oblong pieces of cloth, a costume simple in principle but opening a wide field to fashion—witness the bas-reliefs on the old temples and the traditional figures of the shadow-play, as well as the Latin toga, the Greek chiton, the Siamese *panung* and the Javanese *dodot*. Hinduism had no horror of nudity; dress was decorative only. In the gala dress of a Javanese bridegroom and the *grande tenue* of a prince we see elaborate fashion below the waist combined with absolute bareness for the chest and arms. A bride, indeed has her breasts hidden: but this is a later concession to Mohammedan ideas of modesty.

Islam is against nakedness, be it of arms, legs or body; it looks on dress as meant to be decent. From its own point of view it objects to the tight trousers of the European as much as it does to the bare body of the Javanese, and insists that garments shall be loose and as unsuggestive of bodily shape as they can be. It has failed often to enforce its teaching; but for some centuries past in Malaya it has been a power pushing the people always in the direction of loose and rather voluminous clothing.

Islam brought in tailored garments: coats and trousers. Trousers, at least, are of honourable age; and when a European tells his Chinese servant to put out his *sê'uar* he is using a word that can be traced back etymologically to the twenty-seventh verse of the third chapter of the Book of Daniel. *Saravara* were worn in the "burning fiery furnace." The two Moslem garments,—the trouser and coat—may have been introduced for the sake of decency, but they opened up possibilities of which fashion soon took advantage. Tailoring at that time was primitive. The first cut was known as the "simple cut" and aimed at making a plain short-sleeved coat out of a single piece of cloth with a slit in the centre. Then (if we are to believe the Malay Annals which are trustworthy on such points) Tun Hasan the Temenggong lengthened the skirts and sleeves of his coat and set a fashion that made him the most admired young man in Malacca. But the tailors murmured; the new style meant the "composite cut," and the use of two pieces of cloth to make a single coat. Prices went up. Finally the Portuguese introduced the complexities of European dress-making in what became known as the "camisole cut." Cloth patterns and tailoring were also full of possibilities for Malay nobles who wished

to show their rank by some detail of dress however minute. We have seen that the great magnates had each his own distinctive colour. On State occasions they wore suits of that one colour only so that every one knew who they were. Magnates of the second rank wore pied garments of two colours,—one for each trouser-leg,—a harlequin arrangement that drew attention to their importance at any gathering however choice. Those of the third rank wore cloth woven in four broad stripes only; those of the fourth rank cloth woven in eight. A man's position was thus shown at once. Patterns and embroidery made it possible to go further and indicate a man's exact office and his precedence among others of the same grade. All was minutely regulated.

There were also presentation dresses or robes of honour bestowed for special events. Of such were the clothes of his rank borne on silver platters—one for each garment—to a Chief or noble at his installation: five for a *bĕndahara*; four for other officers of high rank and birth; three for lesser officials. Of such also were the robes given to a successful general on his return from war. One modern instance may be mentioned. At a royal wedding in Pahang the wealthy wife of a Perak Chief and some of her rich friends came down for the express purpose of outshining the Pahang ladies in the matter of silks and diamonds. All Pahang was in a turmoil; "if our wives see those jewels," said the impecunious local gentry, "our peace of mind is gone." "Leave it to me," said their Sultan. When the formal invitation-cards were sent out they contained a note. "Ancient Pahang costume; no jewellery." The Perak ladies were worried. They sent a spokesman to see the Sultan and tell him that as they had no ancient Pahang dress's they would like to be permitted to come in their own national attire with whatever jewellery went by custom with it. Sultan Ahmed listened with a kindly smile. He said that he had only been waiting for a chance of being useful to guests who had journeyed so far to honour his Court. He himself would present them with old-world costumes as a mark of distinction. So the Perak dames were present at the marriage, without jewellery, though in special robes of honour that had not been made to their exact measurements; and the ladies of Pahang were happy in the simple but well-fitting frocks that their spouses' means could afford. When the Perak delegates came back with their tale of woe to their sovereign Sultan Idris gave them all his sympathy and added, "And yet, when all is said and done, Sultan Ahmed acted wisely."

Invitation-cards are, of course, an innovation; they are now general and useful,—even though it is rumoured among the irreverent that a royal note calling in Siamese for "evening dress and decorations" was once translated to some English guests as "night dresses and ribbons."

Malays like dress to be full and formal. "Shorts" are too serviceable to be proper. There is a proverbial couplet in Batavia Malay that may be translated loosely,

Men in knicks and sleeveless coats
Raid our ricks and steal our goats.

One old fabric has become the subject of myth. It is the *chindai*, a very long Indian fringed cloth of fine silk marked with a bold gay pattern. In the best examples it was of so delicate a texture that the whole cloth could be made to pass through a finger-ring. What with its length and its fineness it could be wound many times round the body without burdening the wearer in any way, while the number of these folds suggested a guard against sword-cuts and made a broad sash of this material the ideal garment for a warrior's loins. Rumour indeed went further and said that in cases of extreme need the girdle would turn into a huge python (whose reticulate markings the *chindai*-pattern suggests) and fight for its owner against the enemy. It was an imported cloth of rarity and worth, but was copied—in pattern at least—in the tie-and-dye fabrics of Java and Malaya. These last have not the wonderful fineness of their original, though they are of lovely design. In Java they are the material from which are cut the gala-trousers of princes.

The history of the headdress in Malaya is like that of all garments. Among the aborigines a narrow band of bark might be wound round the head; and such a strip (but of cloth) still forms the core or basis of the huge horned headdresses of the women of Payakombo in Minangkabau. Afterwards there came square kerchiefs. These could be worn in many styles: sometimes with one point waxed and sticking up; sometimes with two points aloft; sometimes prominent in front; sometimes projecting behind. It is related of the great Prime Minister of Sultan Mahmud of Malacca that he had twenty or thirty blocks on which headdresses were tied ready for him to try on. He put on first the rest of his garments, sat on a swing and looked at himself in a mirror as tall as a man, then consulted his wife as to which headdress went best with his costume and ended up always by taking her advice. That was at the beginning of the Sixteenth Century. Caps and fezzes of all sorts have since been brought to Malaya and are handier to wear. They lack the distinction and suggestiveness of the old headdress which could be made to convey a hint of a man's rank or even a promise of "unchanging love" to some one whom the wearer was anxious to court;—and which offered also to the wags of the village a fine field of humour in their descriptions of it as "the fowl with the broken wing" or "the taut cover for the pickle underneath."

Footgear had its meaning. The peasant, if he wore anything at all on his feet, wore a rough sandal of untanned leather. The

gentleman and the wearer of Arab dress used a superior sandal or loose slipper made of tanned leather. The Prince had embroidered slippers or European pumps as soon as the latter came to be known in Java and Malaya. European boots were left to Europeans.

When Munshi Abdullah landed at Trengganu he asked what were the statutes that a law-abiding visitor like himself should observe. He was told,

“When you pass a raja’s compound you must fold your umbrella; you may not go about in shoes nor wear fine gauze nor anything of a yellow colour; these things indeed are very serious crimes.”

Abdullah was furious at the pettiness of all this. He was an exceptional man; let us hear what was said by the Minangkabau headman who was honoured by his people as “a deep pool of learning, a sea of brain.” In the good old days, he tells us, men wore what custom ordained and were punished severely if they wore what was allowed to others. There was full dress and working dress, distinctive for every man according to his rank and village. A man of Tanah Datar wore a headcloth of bright bandanna, a dagger with a ferrule of coral, a Bugis ring, a purse with a chain to it, silk nether garments and a short-sleeved jacket of crimson. A man of Lobok Agam was known by a long puggaree with a gold aigrette and an ornamental walking-stave of unusual length. A man of Kota Lima Puloh wore a kris with a ferrule of gold and a ring of the finest pinchbeck, besides being entitled to special marks of distinction on his tobacco-box. What more could any men want?

Something may be said for these old Malay ideas. There are things that are “not done” even in England. A stranger may be thankful if he is cautioned against donning a Guards tie or a pale blue blazer or an unsuitable combination of garments; he cannot be expected to know the ways of the country. His own good taste will keep him from wearing a distinctive uniform or the ribbon of an order to which he has no claim. Conventions in dress extend beyond Malaya.

The Sultan Muda.

In Perak there were two titular rulers. One was the Sultan whom all men knew; the other was the Sultan whom no man mentioned. It is of the latter that we shall be indiscreet enough to speak.

Let us look back four centuries. Sultan Mahmud and his son Sultan Ahmed had been driven out of Malacca by Albuquerque and were living in poverty on the isle of Bentan. The two did not agree; so Sultan Mahmud put his son to death. At that time the Ruler was the father of a second son, Raja Mudzafar, a minor whom he now recognized as his heir and supplied with sundry royal mats

to sit on while he learnt his lessons. To Malays these mats are things of the first importance. A third son was then born to the Sultan, this time by a favourite wife. At her prompting, the baby was raised to full royal rank as Sultan Muda or King-Coadjutor, had his hair shaved with a pinchbeck razor to the music of the State Band, and was given the mats that his elder brother had been using up to that time. In 1526 the whole family was driven out of Bentan by the Portuguese. Sultan Mahmud and the youthful Sultan Muda took refuge in Kampar where the former died and the latter succeeded as Sultan Alaedin Riayat Shah II. The disinherited elder brother ended by finding his way to Perak where he founded the long line of Sultans of that State. In time one of his descendants came to have a "Sultan Muda" or king-coadjutor of his own; but the title was one of unhappy memory and it was laid down that a "Sultan Muda" should never succeed to the throne.

In an old Malay township the leading citizen in point of usefulness was the sorcerer or medium who did duty with the goblins of the place. But the tutelary spirits of the kingdom—the Guardian-Watchers of the Four Corners of the Earth—were too exalted to pay attention to any mere villager, charm he never so wisely. They wanted a liaison-officer of higher grade and were given the Sultan Muda, a prince of the blood, whose rank would secure his admission to the most exclusive spectral circles. The Sultan Muda had his own princely Deputy or Heir-Apparent (the Raja Kechil Muda), a suite of lesser shamans, and a ritual of his own resembling the ceremonial of the Perak Court. He was big enough to do business with any ghost, however disdainful.

Every three, five or seven years the Sultan Muda used to give the signal honour of a State Banquet to the tutelary Spirits of Perak. From every household in the country he collected a quart of rice, a little currysstuff and a few small coins, the last being meant for the purchase of sacrificial buffaloes. He always bought "pink" or "albino" buffaloes, never black; and he bought them in odd numbers. On the day chosen for the feast he had the buffaloes washed ceremoniously and then sprinkled with antidotes to evil, after which he slaughtered them himself in the Moslem ritual way. For use on the altar he kept back the gory heads of the slaughtered kine and certain titbits, notably the nails, nose-tips, ear-tips and eyelids. The rest he gave to be cut up and roasted for the people. He then turned his attention to building up the altar. He made it in a rude way, of peeled sticks lashed together with creepers and not with rattan, for the spirits of the country were the Gods of his primitive Protomalayan forebears whose type of altar he copied. But he built it massively in seven tiers to the greatest height that he could reach; and upon its highest platform (of about 16 square feet) he laid the raw heads and titbits of his buffaloes, a silver

coin for each animal slaughtered, and portions of the cooked meats, rice and cakes prepared for the feast. Over all he threw a liberal sprinkling of rice-antidotes to evil.

Round this great central altar all the spectators gathered and made merry on the good things provided; but before letting them disperse the Sultan Muda rose, veiled his face and, holding in his hand three strips of cloth (white, yellow and red), took up a position on the right-hand side of the top step of the altar itself. Looking Northward he raised his voice and called upon the genii of the four corners of the earth to come and feast, to protect the subjects of their friendly Sultan, and to forgive all their offences. Having issued this invitation he directed the spectators to return to their homes and on no account to leave them for the space of three days. The ghosts were about; and any encounter with them, however well-meant, might mean sickness or death.

For this ceremony of propitiation the Sultan Muda received a fee of \$100, a large sum for the Perak of that day. It was his regular charge for services rendered; and it kept back most people from asking for his help. But even so there might be times—when the Sultan was desperately ill or the State in great peril—when it was worth while to consult the Spiritual Ruler of the country. Once more let us watch him at work. His plan of campaign is simple in outline, complex in detail. He has first to get as many Spirits as possible to attend his reception, however far they may have to come. Next he has to win their friendship and goodwill. Having done so he must invite them to the sick-chamber, show them the plight of the patient and appeal to them for help. He has to keep them there till the crisis is over; and then let them depart in all honour lest they recall their favour and allow a relapse.

On the night of his arrival he holds his first *séance*. He uses a large room that has been decked out as a palace-interior with royal mats and hangings to do honour to the coming guests. In front of his own seat he places two or more open bowls with tapers attached to their rims. Facing the bowls, on his left he seats his Singer and bids her invite the Spirits to the meeting. While she sings or drones the song of invocation the royal shaman sits watching the flame of a taper. At last it flickers: a Spirit has arrived. He turns to the Singer and asks, "Is it well." "It is well," says the Singer; and her attendant girls beat their timbrels and burst out in a chorus of greeting. When the chorus is over the Singer resumes her chant till the taper flickers again. This ritual may go on unvaried for hours, for the Spirits are many and the greater the number of comers the greater the chance of a cure. By morning all are exhausted; the *séance* ends.

On the morrow a nine-tiered pavilion is erected by the villagers of Pasir Garam whose feudal duty it is to provide it. It is sur-

mounted by the image of the *jěntayu*, a bird that is the emblem of restless longing. Under this image is laid the grisly head of a pink buffalo, symbol of the feast that is being got ready. About the pavilion are laid delicacies and decorations of every kind: titbits of buffalo-flesh; packets of sweet rice; cakes and pastry; jars of water, joints of sugar-cane; streamers of cloth and paper; strings of flowers and fronds;—everything that may be expected to gladden the eye of a hungry and fastidious ghost. Then in the half-light of the tropical evening, “when faces are just distinguishable,” the Shaman-King comes out, mounts the scaffolding, and with veiled head bows to the four points of the compass and beckons to the Spirits to come and partake. He then leaves them to their feast.

When enough time has been allowed for a plentiful dinner the Shaman-King and his suite move to the palace to show the royal patient to the ghosts who can befriend him. Everything is done to honour the Spirits and rouse their pity. The sick Sultan is laid on a sixteen-sided mat used only on these occasions; the regalia of the State, the royal drums, even the maiden daughters of the Sultan are brought into the room. The tapers are lit; the songs of invocation recommence; wild appeals are made to the Spirits to aid the sovereign in his hour of trial. All eyes are on the Sultan to notice the first symptom of improvement. If it is delayed the songs become louder and louder and the appeals more deafening. The *séance* may last far into the night. Be it remembered always that the Sultan Muda's suite included the best herbalists in the country and that the patient had been helped by all that old medical skill could do. Sometimes he gets better; sometimes, of course, he dies.

A convalescent Sultan is taken to the nine-storeyed pavilion already referred to,—there to receive the ceremonial lustration that marks his recovery and, along with it, the right of the Shaman-King to the fee for his services. The Spirits are thanked for their kindness; the Sultan Muda and his suite disperse. Should the Sultan die the fee is reduced; and it is left to the shamans to explain why the Guardian Spirits of Perak were unwilling to help their King.

The Sorcerer-Sultan was expected also to preside at the triennial ceremony known as “setting abominations to drift downstream.” At Chegar Galah he met his heir-apparent and the sorcerers from the villagers further down the river. When all were ready he slaughtered the customary pink buffalo and set its head on a decorated raft moored in the middle of the waters. He then held *séances* for seven consecutive nights to induce the evil spirits who plagued the neighbourhood—as ills or “abominations”—to embark upon the raft. After these ceremonies he cut the raft adrift and let it float down river, escorted by his deputy and by all the other wizards. At each stopping-place a further *séance* was held to allow

of more ghostly passengers being lured on board; until at last, at Kota Setia near the river-mouth the escort bade a courteous farewell to the raft and its grisly occupants, secure in the knowledge that it would be borne away by the current to destruction in the sea.

Another duty of the sorcerer-Sultan was the periodical reinvigoration of the ghostly powers of the State Drums and Trumpet. This ceremony was much the same as the others: first the song of invocation; then the feast at dusk at a nine-tiered pavilion surmounted by the bird *jëntayu*; lastly the *séance* at the palace when holy water was poured on the instruments and the Spirits were implored to descend upon them.

An example of one of these State *Séances* may be given as it is historic. In August 1875, one was held at Batak Rabbit in Perak, the home of the then Sultan Abdullah. It was conducted by the Shaman-King's deputy; and the Sultan himself was present. The *séance* was said to be aimed at the life of the then Resident, Mr. J. W. W. Birch,—and so, in a way, it was. The Sultan and his Chiefs were of opinion that Mr. Birch's policy was imperilling the freedom of the State; and they appealed for protection to the Guardians of the Four Corners of the Earth. It was a new thing, this use of ghostly powers against a national foe; and it savoured greatly of attempting a man's life by witchcraft. Spirits were invoked; they came and were consulted. "Will what I wish come to pass," said the eager Sultan. The royal shaman demurred; the Spirits had to be rewarded, and so had he. He was promised his fee of a hundred dollars; and the spirits were told that they would be given a whole boatload of offerings as soon as the shadow of Mr. Birch ceased to darken the land. "Then," said the Spirits through the mouth of their shaman, "it shall be as the Sultan wishes." A little later they spoke more plainly: there was a ghost at Kuala Perak who would wreck Mr. Birch's launch and drown him in the river. Mr. Birch was killed some three months later, though not in the way predicted. He was speared when bathing by the river, fell into the water, and was sabred when he rose to the surface.

By a freak of fate Mr. Birch had been guilty of a curious *faux pas* over the title of Sultan Muda. Unaware of its Perak meaning he thought that it would be a fair rendering of "king-coadjutor" or *rex emeritus*; and offered it—with the Governor's authority—to the dispossessed Ex-Sultan Ismail. Ismail did not take kindly to the proposal. As a pious Moslem he thought that he could hardly accept with dignity the position of a liaison-officer with the Powers of Darkness. He declined courteously without giving his reasons; and left the Resident to comment in his diary upon the inexplicable difficulty of dealing with Malays.

The Pawang.

Everywhere on earth we meet folk who say that they can look into the future by means of arts or sciences to which they give learned names like prosopology, cheiromancy, divination, sortilege, oneiromancy, vaticination, astrology, odic force, geomancy and so on. Names matter little. A few of us indeed may be led to think that there must be "something" in claims that are put forward so perseveringly; but any such so-called "science," if real, would long since have changed the face of the world. Fortune-telling, as now carried on, is the art of preying on fools. The "Black Art" is no better. Few people confess to any belief in necromancy; yet most of us have "mascots," "lucky numbers" and other small superstitions of one sort and another. It is a relief to be able to turn to the study of more primitive men and see for ourselves the humble foundations upon which has been built this huge edifice of humbug.

In the old Malay State of Perak the "sorcerer" or *pawang* was a man of good repute, a paid servant of Government, whose business it was to heal the sick, direct the planters, watch over the mines and give expert advice to fishermen. He was, in short, the most important person in his village. This is what a digest of Perak Laws says of him:

"He must be a man of great prudence, a clever speaker, a careful and industrious man, refusing to speak a lie to any one, not running after women."

"He must not be a speaker of lies, nor arrogant, nor hot-tempered, and must not be too anxious to grasp his fees; if a man has these failings he should not become a sorcerer."

The author of the digest was a direct descendant of the Prophet, the grandson (or great-grandson) of a saint, and the very last man to speak well of traffickers with the Powers of Darkness. Why did he do it?

Let us answer this question by watching the "sorcerer" at work. It is, for instance, part of his duty (as Director of Agriculture) to act as a diviner and choose a "lucky day" for beginning to plant. He can get no help from the Mosque Elders who use a lunar calendar and cannot tell when the rice-year is over. But he has his own means of knowing. He may be aware, for instance, that the ripening of the *prah*-fruit coincides with the season when planting should begin or he may own a rod handed down to him by his forebears with the information that when the shadow of that rod (held erect) is of a certain length he should tell his people to start work. Or again he may have learnt that "When at 4.30 a.m. or thereabouts a few grains of rice slip off the palm of the hand (the arm being outstretched and pointing to the Pleiads), or when (the arm being so directed) a bracelet slides down the wrist, it is

time to put down the rice-nursery." His "divination" is based on the length of the solar or seasonal year and has come down to him from some observant wizard of the past. There is something scientific in it, after all.

Now let us put ourselves in the sorcerer's place. He knows nothing about the length of the solar year. What he thinks he knows is that the sight of a ripe *prah*-fruit is the "omen" for which he is to look before telling his people to plant; or that he owns a rod of magical might; or that the movements of the Pleiads have some effect on agriculture. In his very practical methods we see the beginnings of superstition; and we can follow him if he uses his wits and infers that a child born when the Pleiads are in the ascendant ought to become an excellent farmer. Here, of course, he would be quite wrong. Superstition is made up of a barleycorn of fact and a bushel of unwarrantable inference. Nor can we tell usually which is which.

Let us look at our sorcerer again when the "lucky day" arrives. He goes in state to the ricefields escorted by a crowd who carry pennons and other marks of dignity; and on arrival he puts up a little altar of peeled sticks and holds a service of propitiation in honour of the Spirits of the Soil and of the Crops. He then tells the people to fall to and plant. Co-operative and simultaneous work is the keynote of good rice-cultivation. Plots of waste land harbour rats and insect-pests of every sort; and it is only by working together under the guidance of the sorcerer—himself an old planter—that success can be assured. The sorcerer has earned his fee.

"But of what use," we may object, "is ritual to a skilled planter?" The sorcerer tells us that it brings "luck." His forefathers knew—as we all know—that Paul may plant and Apollos may water but it is God Who giveth the increase. They showed their submission to Providence by paying tribute to the Controller of Destinies; to omit it would have been "unlucky;" and their descendants continue in the same path to this day.

The sorcerer is unaware that his prayers are echoes of a forgotten religion; he thinks that they are runes possessing a mystic power over the Unseen. He may even have used his wits to improve upon his runes and so create new "magic;" and it is hard sometimes to know what is old and what is an accretion.

So was it also the sorcerer's business to heal the sick. He held *séances* or services over patients because he believed, like all Malays that illness is the work of evil spirits. He also used medicinal simples. In the herbarium of the Botanic Gardens at Singapore there is a collection of over 800 different plants gleaned from the drug-boxes of Malay wizards and midwives. Some of these drugs are in use in Europe; others may be of real value; others again may serve no purpose whatever; but taken as a whole

they represent the primitive medical science of the Malays. The sorcerer was a skilled herbalist. He may have owed much to faith-healing, for both he and his patients had most trust in the *séance*; but for minor complaints he used only his simples. And as a physician is judged by results it was usually the best herbalist who made the best sorcerer.

In every "aboriginal" settlement in Malaya there is an elder or wise man to whom the people look for guidance. It matters little whether we call him "priest" or "wizard;" there is nothing exactly like his position in the fine distinctions of civilised life. This elder is the custodian of Tradition, be it about industry or the ways of animals or the nature of the invisible world. He plays a great part among primitive men and is the prototype of our *pawang*. When the Malays were gathered into the fold of Islam they were given mosque-elders who spoke to them with all the authority of inspired books yet told them nothing about the arts of the jungle by which they lived. Between the *imam* who looked after their religious life and the *pawang* or director of industry there was a lack of real antagonism. Conflict came later over what the latter did for "luck." At first the religious overlooked the unorthodox side of the *pawang's* proceedings much as we allow a man to use a gollywog as a mascot without bringing him to book for his faith in graven images. In time the opposition stiffened. By many pious Moslems the *pawang* is denounced as a believer in groundless superstitions and a trafficker with the Devil himself.

We can honour an *imam* who tells his people to forego any "luck" that is bought by bowing the knee to the Powers of Darkness. Islam represents a higher stage of Belief than Animism. But the peoples who first accepted Islam had old Black Arts of their own. In the bazaars of Malaya a man may buy learned vernacular treatises on soothsaying, astrology, the meaning of dreams, the casting out of devils, the making of love-philtres and the use of magic squares for forecasting the future. These treatises are given to Malays as having the authority of Islam behind them. They are based on Arab or Indian theories and are really alien to Malaya; but, by now, they have been allowed entry into Malay Magic and take up a large portion of Mr. Skeat's book on that subject. Superstition is not driven out by Islam; it is growing fast. It is only its forms that are changing.

The study of these imported beliefs can best be undertaken in the countries from which they come; in Malaya itself their discussion leads us nowhere. The indigenous sorcery of the *pawang* was of another kind. In his ritual he represented the old shaman or medium between the world we live in and the invisible spirit-world. He held spiritualistic *séances* in which he appealed directly to the higher powers in terms of flattery or courtesy or sought their

goodwill by gifts. His runes are primitive hymns or prayers. The shaman is met with among the Protomalays, the Indonesians of Borneo and Celebes, the wavy-haired Sakai and even the negritos of the Peninsula. His procedure varies little among these peoples.

In Mergui there are a number of communities of pagan seagypsies akin in habits to the Orang Laut of Malaya and speaking a language that is half Malay. They have "wizards" for treating the sick. The wizard sits with a palm-leaf or bunch of grass in his hand and fans the patient vigorously with it. Near by he has a bowl or tray of wood, rather deep, with horned corners. Upon the edge of this tray he sticks a candle of bees-wax which he lights. Into the tray he puts parched rice to "cool" the "hot" or septic influence. He repeats incantations and from time to time sucks at the body and spits out the evil. A text of one of these incantations shows that it is an appeal to the spirits to drive out the cause of the sickness. Spirits who do that should not be called "demons." They are kindly and helpful.

In Malaya we get a fuller ritual, perhaps, but one that is the same in its leading features. We get a shaman who sits with shrouded head while his singer (a woman) chants an appeal to the spirits. He holds in his hand a tuft of *sambau*-grass and has before him one or more bowls with a lighted taper on the rim of each. His appeals are always for help from the Unseen World; he uses cooling rice-paste and tries to drive out the septic influence by his own efforts, eked out at times by the aid of a familiar. "Spitting out" enters largely into his way of acting.

In Borneo, among the Kayans, the shaman spits out the evil influence in pellet-form into his own hand. Among the primitive Punans the chief medicine-woman summons minor spirits who ask why they are wanted and are answered, "Tell your master that I have called you because there is a person here who is sick." The master whom they serve comes; and (if he finds the illness beyond his power) says, "I cannot help you; try someone else." Other spirits are then sent for till the patient recovers or is pronounced incurable.

It is indeed hardly fair to call the old Malay shaman a sorcerer and a trafficker with the Powers of Darkness. He was a herbalist and an expert in village-industries who laboured for the good of all and kept up for luck's sake much of the prayer and ritual that had been used with his work in the days of animism. He dealt with Spirits who were kindly to mankind. Such a man would have condemned anything of the nature of Black Magic, though that also existed in the old Perak villages. It took the form of appeal to a malignant demon (by prayers or bribes) to use his power against some person whose identity would be shown by a portrait-image or sample of his nails or hair. The image is of pith in Borneo, of wax in Mergui, in Malaya usually of wax. In Mergui

it is taken to a place haunted by a devil and left there for his guidance. In Malaya charms and invocations are used with the name of the person who is to be assailed. In all cases evil, even death, is expected to follow in the wake of the person depicted. Magic of this sort would be used by private individuals; it had nothing to do with the official sorcerer whose help, indeed, could be invoked against it. If brought home to a culprit it was punishable with death by drowning.

The modern Perak State has ceased to pay sorcerers to protect its hamlets against the evil spirits of the neighbourhood; but the old *pawang* still exists. Villagers trust him to direct the planting of their rice and look to him to keep up the time-honoured ritual for "luck," rewarding him with customary payments that represent his old official fees. Fishermen all along the coast work their large fishtraps in gangs each under its own sorcerer. The weatherwise navigator of a native ship may be a *pawang*,—and in this connection it is noteworthy that the word *pawang* itself once meant "ship-master." Such specialists bring no discredit upon the ancient name of wizard. But any man may call himself a wizard nowadays. The State ignores him; Religion frowns upon him. Everywhere in Malaya we find self-styled sorcerers who claim to work impossible cures, to grow dollar-bearing trees, to possess the gift of second-sight, to guide men to the recovery of their own lost property or to dig up the buried treasures of the past; and who sell charms for altering banknotes into notes of higher denomination, winning the love of women, sowing dissension among enemies, confusing hostile witnesses and bringing ghostly forces to bear on the mentality of a judge and jury. By their claim to communion with higher powers the disreputable wizards of the present time trace back to the honoured *pawang* who was himself the lineal successor of the priest, wizard or wise man of the old animistic Protomalayan tribes.

The Mystic.

Built upon ideas that are as old as history itself the mysticism of the East looks upon the world as an unreal thing, a mirage, illusion. From the seeming truth of dreams while they last it infers that life itself, however long and vivid, is a mere dream from which death some day shall wake us. It shares the doctrine of Euripides, "Who knoweth if the dead are truly dead, or our life death to those who have been through it?" Yet Euripides has been called a rationalist. "Here we part," said Socrates, "you to live and I to die; but which hath the better lot God alone knoweth." Eastern mysticism borrows its teaching from all kinds of sources; from the Neo-Platonists; from the Vedanta philosophy; above all, from the ascetics who for countless years have been a feature of Asia.

Well, if life is unreal, what do these mystics call real? Their aim is to get at the Great Truth that lies hidden behind the Veil

of our imaginations; to find the Creator of the Illusion, the "Being Whom we call God and of Whom we know nought else." Here they join hands with revealed religion since it teaches that before Creation was God was and Is. God is the One Great Truth, the All-in-All. Beyond this they have little to learn from Islam; and choose rather to speak of the Creator as "He" or "Him," to the neglect of the name "Allah" by which He is known to "Illusion." Indeed they look upon all creeds as paths to Him. He alone Is; all else is folly or the fancy of foolish desire. "Since my heart is turned to God," said a mystic, "talk to me of nothing else."

The Eastern mystic is a pantheist. He holds that, as nature is illusive and God alone Is, nothing that we see can be real save for what is divine in it. In this sense he interprets the famous saying of a certain Abu Said, "There is nought inside my coat save only Allah." For him the human body was non-existent; all that had reality in it was the divine element in the soul,—and that same divinity permeates all nature and makes all things akin. Apart from this element man is a cypher, nothing. In the words of a mystic poet:

Nought but the effluence of Thy Light Divine.
 Pervading worlds has reached my bosom too;
 Yes, in my spirit doth Thy Spirit shine,
 As shines the sunbeam in a drop of dew.
 Nought, but I live and on hope's pinions fly
 Eager toward Thy Presence for in Thee
 I live and breathe and dwell; aspiring high,
 E'en to the throne of Thy Divinity.
 I am, O God, and therefore Thou must be.

"To lose oneself in God," said a General of the Franciscan Order, "is the only object towards which man should strive." He was only putting into words what every Eastern mystic is trying to put into practice. The Buddhist *nirvana* is annihilation in God. The aim of every *sufi* or dervish or *fakir* is, in this life, to get into communion with God.

Thou art! Directing, guiding all Thou art!
 Direct my understanding then to Thee,
 Control my spirit, guide my wandering heart,
 Though but an atom in Immensity.

"To lose oneself in God" is a thing that lies open to all men, not merely to the rich or learned or well-born. As one Malay mystic proudly put it,

I, Hamza, live in naked poverty,
 No Persian I, nor son of Araby;
 Yet do I commune with Eternity.

Mysticism is known to Malays as "the doctrine of the Way." The "Way" in question is the Path to Communion with God.

Divided into four stages (of which the names do not always agree) it begins with the practice of religious duties (*shareat, islam*), expecting the *murid* or disciple to discipline himself by carrying out all the wearisome ritual of Islam before it allows him the relative liberty of its adepts. At this stage, which is made in some cases to last for 1001 days, it places him under the guidance of a *shaikh* or teacher to whose will he should submit without question, "as a dead body in the Imam's hands."

To some the second stage in Mysticism is known as that of "Faith" (*iman*); to others as that of the "Path" (*tarekat*). It is the period during which the pupil is initiated into mystic doctrine and expected to live up to the highest ethics of Islam. He has to learn to put aside the lusts and appetites that create the Veil of Illusion: to curb his angry passions by practising patience and forbearance; to rid himself of greed by giving up all that he has; to lose his love of company by living as a hermit; to give up every comfort by mortifying himself; to sever all home-ties by wandering among strangers. When he has lost all liking for the empty pleasures that the world has to offer him he may consider himself a free man; he has become a *mutawasit* or one "who has stepped outside Illusion." Throughout this stage he has been under the control of his instructor or *shaikh*; but in his thoughts and studies he has to model himself upon the example of the Founder of his Order.

The mystic has shaken off the hold that the world had upon him; he has still to learn to put God where the World stood before. This is the third stage. The pupil trains himself to see the kindly hand of God in all that happens; to find in evil a means of self-discipline; in good to disclaim all credit for himself and to ascribe all honour to his Maker; to trust to God by making no provision even for the morrow. As his exemplar he takes the "Perfected Man," Mohammed. His aim is to find in a life devoted to God's glory a happiness that the world's empty pleasures could never have given him; and when he has accomplished this he has become a *muntahi* or one who stands in the Almighty's very presence. In some places he is judged to have won *marifat* or the Wisdom of Holiness; in Malaya *marifat* is credited to the fourth stage, the term *tauhid* being used in the mystic sense of whole-hearted existence in God.

The fourth or final stage is that of Divine Truth (*hakikat*) or Divine Wisdom (*marifat*). The mystic has become a saint. He has rid himself of wordly prejudice and has lost himself in God. He has attained to a Judgment that is free from any chance of human error; and to him in his dreams and daydreams the joys of Paradise are known.

Eastern Mysticism is broadminded. It sees good in all creeds; all religions are Paths to God. It looks on men as brothers, not

only of one another but of all that lives. It doubts the doctrine of Eternal Punishment as being at variance with the all-embracing kindness of God. It wonders whether Sin itself may not be an illusion; who are we to question the good in any work of the Creator? There is no bigotry in Mysticism.

The Path of the Mystic is trodden by thousands of devotees throughout the East. It should train saints,—and has indeed given to Islam most of the saints that Islam can boast. Yet, in a sense, it has been a failure. In Turkey its Orders have been banned, its monasteries closed, its property sequestered, and some of its leaders hanged. In the Arabian Nights its “calendars” and dervishes play a disreputable part. In Malaya (where mystics are plentiful) their presence is never felt and little known. In India this is what a Moslem writer says about the dervishes of one Order:

“They go about the bazaars quarrelling and fighting with the shopkeepers for alms; and if their demands be not complied with they abuse people most obscenely, until they prevail on them to grant something.”

Mystic Orders are the work of men and, as such, are prone to err. They allow great power to their Shaikhs or Caliphs who may abuse it. They lend a suggestion of holiness to individual mystics who may be charlatans selling philtres and amulets to a credulous public. Of such impostors there are many in Malaya and they discredit the “Path.”

Monkery is unsocial. It was banned by Mohammed himself. It leads people to shut themselves up in retreats instead of living in the world and doing good to others. Even where it tells a monk or mystic to do good to others it bids him do so for the purpose of saving his own soul. It is self-centred, selfish.

Mysticism is at loggerheads with conventional religion. If a mystic is frank enough to question the existence of Sin, Hell and Eternal Punishment,—above all if he repeats the famous saying “There is nought inside my coat save only Allah,”—he is anathema at once. If he tries to be orthodox he has to quibble, to lose his broad-mindedness and his kindness to sinners and men of alien faiths. In Malaya he keeps to the illogical border-line; he dare not go too far. A teacher of mysticism who won the patronage of the Ruler of Negri Sembilan in 1910 was clapped into prison for heresy as soon as he tried to preach the same doctrines in Selangor.

Probably the weakest feature in Malay mysticism is its formalism or ritual. The Mystic Way professes to train a man by slow degrees to become indifferent to the world, acquire a spiritual sense and come into communion with the Divine. Blindness to one’s “illusive” surroundings may be got in simpler ways: by auto-suggestion; by trances or day dreams; by whirling and its giddiness; by music or sound; even by drugs and drink. All these things have

been tried by dervishes as short cuts on the Mystic Path. In Malaya divine intoxication is induced sometimes by silent meditation, more often by cries. A formula—such as “God is Great”—is repeated in a loud voice over and over again while the mind of the mystic dwells on the Greatness of God. This goes on till he is tired out; but before that stage is reached the shouter will have worked himself up into a state of rapture over the thoughts that the formula induces. Most Malay mystics are what are called profanely “howling dervishes.”

When all is said and done Mysticism has been a source of comfort and inspiration to many humble seekers after truth. With its teaching and its discipline few can quarrel. If the noisy ritual that is called a *ratib* helps any poor soul in the growth of a spiritual sense it is not for strangers to find fault with him.

The World Invisible.

On the mountain-ridge that parts Selangor from Jelebu there is one summit—not the highest of all, but flat-topped, with cliffs all round it, unclimbable,—that is known as the Haunted Height. From it there come at times the sounds of ghostly revelry; to it are said to go the souls of the mighty dead; should even a bird fall dead upon its tableland the body never decays and the eyes do not lose their lustre. It is only one of many haunted mountains: Mount Ophir, with its fairy princess; Rembau Peak with its guardian spirit; Indrapura, Dempo and Merapi in Sumatra; Sumeru in Java; Kinabalu and Batu Lawi in Borneo. Before climbing any such summit it is deemed wise to hold some small service of propitiation in honour of the Gods upon it.

Of course there is nothing new in this linking up of Gods with mountain-peaks; of Jove with Olympus and Ida; of the Indian divinities with the Himalayas. To the Hindu the King of Mountains is not Everest but Kailas, though the former also is of local repute. To reach Kailas he has to pass the ice-cave in which the Ganges has its source, and Lake Mansarowar out of which the Sutlej flows on one side and the Brahmaputra on the other, the sources of the Indus not being far away. Kailas itself, a superb pyramid of ice and rock, may be said to stand sentinel over the waters that are the wealth of India: it is the heart of Mahameru, the great mountain from whose foot came—or claimed to come—the Buddhist Shailendra princes who are to Malaya the earliest of all their native dynasties.

Local legend that knows nothing of Kailas has shifted Mahameru to Java and Sumatra. It is Mount Dempo to the natives of Palembang; Mount Merapi to those of Minangkabau; Mount Sumeru in Eastern Java. Each is the home of Spirits of whom we know little. Are they the souls of the mountains themselves? Are they the Gods of forgotten religions? Are they ghosts of past genera-

tions of men? No one knows. No one can trace the early story of a being like the Fairy Princess of Mount Ophir. All we can say is that every great height is an Olympus to those who live around it.

There are also sky-kingdoms of the Unseen, invisible fairylands (etymologically) the Heavens of Siva and Indra. These are peopled by forgotten Gods: fairies of Persia, genii of Arabia, Indonesian *mambang*, demigods, nymphs, solar and lunar divinities of India. Only the *mambang* (spirits of the Sunset-Glow) are local to Malaya; and all who have seen Malayan sunsets will know why they are symbols of loveliness with which the fairest girls on earth are compared. Yet like all beauties these fairies can be false; the lurid haze that gives a curious yellow tinge to all nature is a *mambang* and an evil thing. It is the Spirit of Jaundice. So also the *mambang* of the tide-rips is the most dangerous Spirit of the Sea.

Of the other spiritual races who dwell in Fairyland two are known to all Malays. One is the *jin*. *Jin* are Arabian genii, (etymologically) "the Invisible." "God made them in the semblance of shadows," says one Malay book; "they can be seen but only vaguely as in a dream," says another. They are spirits of the waste and wild, inhabiting "forests and desolate plains and all manner of unseemly places," and can assume any form they please. Some are of high character: Mohammed preached to the genii and converted many, the so-called "good genii" of romance. For this reason Malays think it courteous when speaking to an evil spirit to call him a *jin*; the word connotes no evil. To call him a demon or imp would hardly appeal to his good-will. But this Malay habit has added greatly to the list of titular "genii."

Almost as well-known are the *bidadari*, historically the nymphs of Indra's heaven. They play a great part as heroines of old romance. To the Malay villagers they are simply fairies, any fairies, even houris of the Moslem Paradise. The villagers think that these celestial beings keep very much to themselves, though they take a kindly interest in the affairs of human lovers and have been known at times to show favour to the sons of men. One of those so blessed—according to loyal legend—was Sultan Mahmud II of Johor whose love of celestial beauty made him care little for the earthly charms of his wives. The Sultan indeed could do no wrong in the eyes of his faithful followers; and if he chose to flout all the decencies of life a nymph of heaven was made to bear the blame. Not all his people were loyal. In the words of Capt. Alexander Hamilton who had cause to know the Sultan well, one Malay noble "passed a long lance through his heart and so made an end of the Beast." In this mean way died the last lover of a fairy.

There are fairylands also of another kind, unseen kingdoms that once existed but have long since passed away. Of such are
1932] *Royal Asiatic Society*.

the old States of Pajajaran, Priangan and Langkasuka. Doubtless they are peopled by the ghosts of their own dead. In Malaya the best-known is the Kedah fairyland of *alang-kah suka*, the so-called "land of anything one wishes." Langkasuka was once a great State that flourished for over a thousand years. It is nothing but a memory now; to Malays a cloud-kingdom of mirage, to Europeans a matter of learned controversy. Was it in Java? Was it in Johor? Was it a predecessor of the later State of Ligor? Each theory has its own supporters.

More real, perhaps, to the Malay are some smaller homes of the Invisible People. Bukit Baning and Tanah Runtuh in Sumatra are two such places; at night you may hear the gongs and the shouts of unseen jubilations. From these places come the elves, the "hidden folk," of the Malay forest. Habitually invisible, they can show themselves if they will, coming into hamlets and mixing with the villagers. They may be detected by those in the know because of their habit of wearing a patch of yellow somewhere near their waist-belts. They know which old lady is most likely to welcome a passing stranger, so they put up at her house and bring luck in their train. They even go into markets to bargain and buy, and are easily cheated; but woe to the cheat when the elves have found him out! His crops fail; his ricks, his barns and even his dwelling-house may mysteriously be burnt.

In the jungle the Unseen Folk are rather more at home. They swing their cots from the trailing lianas; and if some poor rattan-cutter severs their hammock-ropes and brings them down to the ground with a crash they turn on him and make him invisible so that his people see him no more. They are also a danger to children playing hide-and-seek. In the shape of a mother or a playmate the elf may guide the child to a hiding-place where no seeker can ever find him again. Briefly, if any one is lost in the jungle,—a common mishap in Malaya,—it is the Unseen Folk who have spirited him away.

The Forest-Elves are also a danger to the hunter. They own the wild cattle, the deer and the jungle-fowl; so that sportsmen and fowlers are always robbing them of their kine or poultry. Naturally they resent it. Their mark of ownership is the *badi*.

"When a deer that has a *badi* is slain it rolls over and over and vapour rises from every part of its body. When it is in this state you must not go near it, for if you come in contact with the *badi* it will make you lose consciousness or drive you mad or make your limbs swell up."

To get away from this danger you have to utter charms and blow away the vapour by flapping a garment at it; after which you can go near the animal and administer, if necessary, the *coup-de-grace*. A Sumatran hunter is reported to have said that when tracking a wounded deer he found that its footprints changed into

those of a tiger; for a time the tracks were those of both tiger and deer; then they became the foot-prints of a little child. The child, he said, must have been one of the Unseen Folk. These elves are harmless in their way, unlike evil spirits whom to see is to be stricken with illness. These elves may be seen sunning themselves at one moment on some beach; a moment more and they are gone. They are like the head of a certain snail that appears and disappears. That snail, indeed, bears their name.

These sprites have two names, "the Hidden Ones" and "the Unseen Folk"; and a distinction is drawn in places between the two. The "Hidden Ones" are always elves. But in certain parts of the Peninsula the "Unseen Folk" are known only as a past race of giant wonderworkers who overran Malaya turning all whom they met into stone. The human mind was too much for them. By dressing up toothless old men as babies the villagers persuaded the Unseen Ones that they were likely to be assailed by giants even bigger than themselves. They fled and never came back. This is their story as Clifford gives it.

"There was formerly a race of gigantic spirits named Gedembai who could turn people whom they addressed into wood or stone. Many years ago they were very numerous and were a great danger to the forest-dwelling Malays. In many places there are still to be seen the clearest traces of their former presence and power. Near the head-waters of the Tembeling, close to the left bank of the river, stands a rock on which are still shewn the claw-marks of a tiger which escaped from the Gedembai by leaping the river (which is ten fathoms across), when a wild boar which it was pursuing was turned into stone. There, to this day, you may see the petrified boar; and the place is known by the name of "the Tiger's leap." Further down the river stands a high and solitary crag, the summit of which is the shelter where the Gedembai used to dry by day the fish they had caught during the previous night. There too you may see the big river-pool into which they threw their casting-net, and the rocks which they dropped into the river in place of the stones thrown in to attract the fish before the cast is made with the net.

"Such was the havoc wrought by the Gedembai that the older inhabitants at length conspired together to frighten them out of the land. For the Gedembai were incredible fools and could be cheated with great facility. And as they only went abroad at night the Malays used certain stratagems to frighten the Gedembai out of the country. Pulling down the long weeping spray of bamboo that overhung the streams they cut them off short and then let them spring back again to an upright position so that the Gedembai might think that only giants could have reached up to cut them. Next they put an old man upwards of sixty years of age in a child's swinging cot, so that the Gedembai seeing his toothless gums

supposed him to be a newborn infant....At length the Gedembai lost heart and fled to the country at the Foot of the Sky; but; as they fled, they called upon everybody they met to follow after them, turning all who refused to obey into trees. Hence you will see in Malayan forests many lofty trees leaning over rivers. These were once men and women who refused to follow the Gedembai in their flight and were so severely kicked by them in consequence that they have never since been able to stand upright. Here and there you will see trees whose silvery outer bark peels off in strips. These too which are now *pahlawan*-trees were once human beings but were transformed into trees for refusing to follow the Gedembai who caused their bark to fall off in patches by stroking the skin of their own breasts."

These Gedembai have crept into local "history." The legend of the use of old men to scare away an enemy is used in the Malay Annals to tell us how a Chinese Emperor scared away an invasion of Raja Suran's "Klings." The Gedembai are known also to the "aboriginal" Sakai who show the house of Yei, a Gedembai King, on Mount Ireu in the Batang Padang range; and who say that Mount Banglak is crowned by the tomb of his son. And every Malay child born with elf-locks has had his hair "towzled by the Gedembai." The Gedembai are folk-lore and may be used to explain away anything, even the carved megaliths at Pengkalau Kempas that no savant can understand. It takes little time for Malays to colour old history with all the glowing tints of legend. The Laksamana Hang Tuah of A.D. 1470 is a saga-figure in his own biography of a century later; he is not dead but lives on in an Upper Perak Avalon of his own. The Perak *bendahara garang* of A.D. 1700 has become a legend, like the genii who helped him to fame. Myth in Malaya has played havoc with History and even with Romance by its reckless disregard for the credible. There is no better motto for the student of Malay Chronicles than the old saying of Epicharmus, "Be prudent and remember to disbelieve; these are the sinews of the mind."

The Powers of Darkness.

Like all pious people the Malays believe firmly in Iblis, the Evil One; the more pious the person the firmer his faith in the Devil. Etymologically Iblis is rendered as "he who has lost all hope"; but this root-meaning is rather fanciful. Iblis seems to be a shortened form of the word *Diabolos*. Historically Iblis is our Satan and is described rightly by Moslems as the ex-Archangel Azazel who rose in revolt against the Almighty and is doomed to perdition for his sin. But he is also the subject of much guesswork; some Moslems say that Marijah ("she of the smokeless flame") was his mother; others that she was his wife and the mother of all the devils. On disputes of this sort no man can arbitrate.

"Satan" means "the burnt one" and is the name given by Malays to the followers of Iblis, be they the angels who revolted with him or the devils borne to him by Her of the Smokeless Flame. Iblis and his Satans are the greatest of the Powers of Darkness, though they are not regarded by Islam as the custodians of Hell. They have a pit of their own far down in the bowels of the earth. The guardians of the seven Hells or places of human punishment are the "Pusher-Angels," so-called because they propel back into the Fiery Pit any poor soul who is trying to climb out of it.

The ordinary Malay peasant knows very little about Iblis and his following; he knows of them through books only, and he is not a great reader. But at his mother's knee he has learnt that Malaya is swarming from end to end with fiends of all sorts, local devils, whose attention is undistracted by the sins of other nations and who prey exclusively upon him and his kin. He is aware also that no man can hope to escape them altogether, for all sickness and ills are the work of these local fiends. He has to defer to them; to be polite to them; almost to worship them. He knows them all by the common name of *hantu*.

Hantu—crudely translated as "ghost"—is the name given in Malaya to evil spirits, police informers and the presiding genius of a masonic lodge. What have these three in common? *Hantu* is Evil that works in darkness or secrecy; the hidden hand behind a police prosecution; the wicked mystery in which freemasons veil their designs upon the human race. "Would that I could see these *hantu*," said an aboriginal free-thinker; "I should dodge them and escape all risk of injury or illness." But Evil takes a thousand shapes; and a demonological census in the Malay Peninsula would be a grim undertaking indeed.

There are first the "devils" of religion, to wit Iblis and his host. Of them we have already spoken. Next we have the "ogres" imported from India and Persia to add to the terrors of the Malay forest. It was the amiable habit of Aryan conquerors to apply the name of "ogre" to any enemy of an alien (and therefore hideous) race. When Kaiomorz came to Persia he found the land peopled by "ogres" who slew his son upon Mount Demavend; and to this day some Malay geographers divide the world between the descendants of Kaiomorz, such as the Persians and Malays, and those of the ogres, giving as instances Europeans and Chinese. The Aryans who conquered India had many kind of ogres to fight against: giants, ogres with huge teeth and sunken faces, dog-faced or monkey-faced ogres. All these are said to be found in Malaya; and nearly all are cannibals.

The Ogres are imported *hantu*, creatures of literature, best-known to the learned: while the peasant has a rich demonology of his own. He sees a devil in every huge tree, rock of weird shape or

monstrosity of any kind. Most of these are really the souls of the objects that they are said to haunt. He believes also in evil spirits of the soil, of the forest, of the mountains, of the rivers and of the sea. He has to propitiate them all. When at sea he must not use bad language lest he bring on a storm. In certain places he has to use secret forms of speech so that his plans may not be overheard and brought to naught by malignant spirits. When descending rapids in a river he must make offerings or shout out prayers at every dangerous corner. Meteors, will-o'-the-wisps, St. Elmo's fires,—all such phenomena are demons or the work of demons.

The jungle is full of evil spirits. At their head is a terrible being known to Malays as "the great *Hantu*," "the tall *Hantu*," "the Spectre Huntsman." He is pre-eminent among the Powers of Darkness;—whence his first name. He is of great height; and when you look at him he seems to grow taller and taller;—whence his second name. He is always hunting, his face turned skyward, a spear in his hand, a pack of dogs behind him, and a swarm of nightbirds flying for ever before him. What does he hunt? Tales differ; it is something that he can never hope to find; he is like the Phantom Ship, doomed to beat about for all eternity. All this sounds harmless enough; but he is a baneful spirit of disease, and even to cross his path is enough to bring on cholera. So whenever the cry of one of his night birds is heard by a household its members draw closer together and sit still in terror till the dread visitation is over.

Almost any "ghost" is a spirit of disease, but some are specialists in evil and have a ghastly greatness thrust upon them. There is, for instance, the Spirit of Smallpox. She is portrayed as a ragged old woman who wanders begging from door to door, taking the infection wherever she goes. Give her a wide berth; the holes in her garments foretell the scars that she will bring. Indeed one should have as little to do with such Spirits as possible; merely to breathe the air where they have passed is illness though of a mild type; to cross their path is worse; to be accosted by them is worse still; to be attacked by them is madness or death. One spirit gives smallpox; another gives epilepsy; many give stomach-trouble; malaria is the special province of the gnomes of the soil. No house should be built, no colony should be founded, without propitiating these gnomes; and it is on record in Malay chronicles that one State-Capital had to be given up because the spirits of the soil were too much for its inhabitants.

What is the ordinary Malay "ghost" like and how does he work? There is a queer story that tells us much about this matter. A Malay woman, living in the heart of the forest with her husband, was unlucky enough to lose him. Being unable to bury the body by herself she sent out to ask for help and stayed at home to

await it. But the Demons of the Forest had got wind of the remains and started out to find them. The poor woman was sitting by herself when she heard the patter of feet on the house-ladder and saw an old crone—hump-backed, gap-toothed, with long skinny fingers like talons—enter the house, go up to the body, lift up the shroud and sniff and lick what lay under it. The terrified widow looked up, and lo' on all the beams and rafters of the room she saw rows of ghosts, turbaned like pilgrims to Mecca, sitting with long legs dangling in the air. Needless to say she took to her heels and was lucky enough to escape when they chased her. The next morning, when the neighbours came, they found the body with its head turned awry and all its skin marked with purple bruises where the ghosts had been sucking it. Malay ghosts are suckers.

There are others. There are ghosts that are half visible, half unseen: limbs or heads without bodies, hands and nothing more. They fly through the air and attack their victims who can do little against the supernatural. When Sir Ernest Birch went to take over the ceded new territories from the Siamese one of his Malay followers said that he had been seeing elephant-trunks without any elephants linked on to them. He understood this, strangely enough, as an order to murder the Resident. Sir Ernest chanced to change his line of march; and the would-be assassin missed his opportunity. On speaking too openly about his vision and intentions the ghost-seer was arrested by a Siamese village-headman and died a few hours later, a raving maniac. But the form his mania took is a type mentioned in old Malay romances.

There are also devil-birds. They are often owls, notably the fish-owl, *Ketupa javanica*, which has a note like a horse's neigh and is supposed to be the soul of a woman who has died in torment, a victim of childbirth; the horned owl (*Scops lempiji*) and an owl with a mournful note (*Syrnium seloputo*) both of which are birds of ill-omen; and two other unidentified owls known in Java as *tētuhu* and *kētekek*. Dislike of the owl is found outside Malaya; and it is said that Kaiomorz, the Persian Adam, cursed the owl inuch as the snake was cursed at the expulsion from Eden. Nor is the owl the only bird disliked by Malays. There is a cuckoo, *Eudynamis honorata*, whose note is ominous of thieves; a cuckoo-shrike, *Lalage terat*, indicative of the presence of tigers; the bee-eater, *Merops sumatranus*, that gives warning of the Spectre-huntsman's coming; and some nightbirds, still unidentified, that are banshees or harbingers of death. There are, however, other birds—notably the bulbul—that are believed to bring luck.

The most-feared demons of all are the ghosts of the deeply-wronged. There is a wide-spread belief in Indonesia that an untimely death creates a spirit of vengeance. It is countered indeed by Islam which promises Paradise to women who die in childbirth or men slain for their faith and country; but the belief is there and

leads men to fear beyond all other things the ghosts of the victims of abortion, those of women dead in labour, and, above all, those of the murdered. The two first are *puntianak*, etymologically "child-killers"; they have a special hatred of childbirth. Sir Hugh Clifford speaks of "that weird little animal, the *mati-anak*, that makes beast-noises round the graves of children." He is writing of what is known in Sumatra as the *kangkong ngeang-ngeang*, the frog-embodiment of a poor unwanted child who whines pitifully outside the homestead of its parents to remind them of the wrong that they have done it. Innumerable are the tales of the vampire-souls of women killed by childbirth. They become ghost-birds, harpies, screech-owls, what you will.

The ghosts of the murdered are in a class by themselves. They are undescribed, though the weird forms of certain sunset-clouds are thought to represent them. Of their malignancy there is no doubt. The chronicles of old Johor tell us that no child could play safely at the tomb of the murdered Sultan Mahmud II at Kota Tinggi. It is said also that when the fort at Kuala Selangor was shelled and made untenable by the British its defenders took a young girl, slew her and sprinkled her blood over their guns, so that fort and guns should be a curse to the sailors who stormed and took the place. Let one more case be quoted. The exact facts are in dispute; the story here given is not official; it cannot be vouched for in every detail; it is only a Malay version given to illustrate a Malay belief.

A small body of men once entered a Malay village in chase of some fugitive enemies. The men had been tramping all day over a most back-breaking mountain-path and came into the hamlet surly and dead-beat, only to find that their foes had given them the slip. Staying in the place was an aged Malay Chief of very high rank who had taken no part in the fighting but might be suspected of sympathy with his own country-folk. He was questioned angrily by one of the men and gave evasive and unhelpful answers. He was threatened with arrest, and referred the questioner to his superior, the Resident. Maddened by failure the man raised his rifle and shot the Chief dead. An old Malay, sitting next the Chief, rose up at once and denounced the act as a cowardly murder. He also was shot. The two murdered men were buried near the hamlet where they fell; but the graves are now lonely and deserted for no one dares live by such a spot. It is haunted and accursed by the story of that crime.

The Soul.

There are seven Malay words that are sometimes translatable as "soul"; and, of the seven, not one tallies wholly with its rendering. No two peoples perhaps no two individuals, can have precisely the same idea of what a "soul" means; and it will be best therefore to write this chapter on historical lines.

The Negritos believe that they will go after death to an "Isle of Fruits" or Land of Plenty. Plainly they regard the soul as human in its tastes and probably in its shape. The wavy-haired Sakai leave blowpipes, bamboo vessels and food on the graves of their dead to help the soul on its journey elsewhere. The Proto-Malayan Jakun supply a Chief's tomb with a "soul-ladder" to help him to climb heavenward, and with a moat on which he may paddle a ghostly canoe. The "soul" in each case must be very like a man.

Primitive men like the negritos are unlikely to believe in eternal punishment, social distinctions among the dead, or the separation of the good from the wicked. They are unaware that such things exist even on earth. But when we get among the Proto-Malays and Indonesians we learn that all souls do not fare alike. The nomad Punans of Borneo believe in a slippery bridge over which the dead have to pass; and in a huge hornbill that tries to startle them into falling into the jaws of a fish waiting below. The Malanaus have a similar doctrine. The Kayans believe in a bridge that is shaken by its custodian so as to upset any unwary soul into a river where he is eaten by maggots or a huge fish. The Proto-malayan Jakun and even the Malays themselves claim to know of a "shaking bridge" that may upset the travelling dead into a boiling brew below them. It is most unlikely that these ideas are taken from Islam, though the latter also speaks of a bridge across the midst of Hell, sharper than a sword and thinner than a hair, "and the Believers shall pass, while the People of the Fire shall slip into the Fire." Still the coincidence is startling.

It must not be thought that the poor souls who fail to cross this bridge of death are those of the wicked. The Punans and Malanaus supply their dead with an offering of beads with which to bribe the terrible being who wants to tilt them into the river. The Kayans think that a man who has been a head-hunter in this life is unlikely to have trouble over any bridge of this sort. We see now how the idea of this death-journey can be used to influence the funeral ceremonies or to enforce certain conduct during life.

If we leave the primitive Punans and Proto-Malays and come to the more advanced Indonesians we meet with a new idea, that a man's mode of death decides his fate afterwards. The Kayans divide the afterworld into five districts. They relegate the souls of those who have died natural deaths to a land where they live much as they lived on earth. They send the souls of those who have died violent deaths to the shores of a Lake of Blood where they wed the souls of women who have died in childbirth. They think that the souls of stillborn children go to a place of their own where they enjoy happiness because they have never known pain. They place the souls of the drowned in a home under the rivers where they are given the use of all property that has been lost in the waters. They tell off the souls of suicides to a miserable

existence on a diet of roots, berries and other jungle-produce. Incidentally the Kayans do not allow their dead to mix in the next life with those of other races; the next world, like this, has its political boundaries. The influence of these Indonesian ideas is seen clearly in the Malay fear of the ghosts of murdered men, unwanted children and women who have died in childbirth. They are visitors from the Sea of Blood.

Now and again among Malays we come upon the belief that the soul of a human being has become incarnate in an animal. In literature this is commonly an echo of an old Hindu or Buddhist legend; in real life we may have to find an explanation in the cry of the animal itself. That of a "devil-bird" or screech-owl, for instance, suggests the shriek of a woman in travail. Soul-embodiments of this sort are included in the long list of the Powers of Darkness.

Lycanthropy or the idea that a man may assume in his lifetime the form of a beast of prey is also common in Malaya. In books this may be made due to a curse by the Hindu divinity Kala; but in real life the belief is confined to the tiger, whose form certain people are credited with assuming at will. Ideas of this sort are found all over the world and have usually little to do with any theory of the soul. In Malaya the link is closer. Some persons and even families are said to be unable to become tigers while they live and yet turn into tigers when they die. Indeed the tiger-soul is so well-known in Malaya that it has to be given a chapter to itself.

As the Malays were once Buddhists or Hindus and are now Moslems we have to reckon among Malay Beliefs doctrines that are borrowed from three great World-Religions. The Hindu and Buddhist teaching of re-incarnation is met with in Malaya in literature and poetry more than in everyday life. The Moslem doctrine of the soul, officially accepted as the only truth, is really that of a risen body and can be discussed as such. But the mystics of Islam take rather a different view of the soul; to them it is the All-in-all while the body is "illusion." Mysticism has been given already a chapter to itself.

To sum up: there are in Malaya five distinct doctrines of the future life. One is that man survives as a shadowy unsubstantial ghost; another that his soul may become an animal; a third is the doctrine of metempsychosis; a fourth that he lives again in an incorruptible body; a fifth is the mystic teaching that the individual soul becomes one with the soul of the Universe. There is also a sixth idea of the soul—one that is linked up with Indonesian animism and has no special reference to the life to come. It is the theory that the spirit of man is a bird, timid and tenuous, that leaves the body in sleep, unconsciousness or death.

Malays believe that all Nature is alive: that there is a soul

in every tree, rock, or mountain; in iron, in rice, in alluvial tin; briefly, in everything that we consider animate or inanimate. Alarm the tin-soul in a mine and the tin disappears. Frighten the soul out of rice and the seed-grains will not germinate. All nature is teeming with invisible life; countless ears are listening to all we say. Take trees for instance. Every tree has its soul; exceptional trees have souls of exceptional power. Walk through the country and you will see small altars, strips of coloured cloth and other marks of veneration at the foot of any tree of unusual shape or size. Try to get Malays to fell such a tree; they refuse at once. The tree is "haunted"; to cut it down would mean sickness or worse.

Naturally there is much confused thinking in all these beliefs. A Malay feels that there is something "haunting" a tree; he does not wait to ask whether it is a soul, a tutelary spirit, or a mere ghost that is nesting in its branches. How, indeed, is he to find out? All he knows is that there is something very wrong about the tree and that he had better avoid it. A District Officer once had one of these large haunted trees in his grounds. His Malay friends gave it a wide berth but during a night of heavy rain a Malay was induced to accompany the D.O. on a short cut passing under the tree. Within a week the Malay was dead.

It need not be thought that all "souls" are aggressive like the soul of this tree; some are timid; others are only fastidious. The soul of tin-ore objects to raw cotton, limes and earthenware, and to a man wearing another man's clothes or mimicking the behaviour of a sorcerer. All such things are strictly taboo on Malayan mines. The soul of rice is so timorous that it has to be approached with terms of endearment and with elaborate ritual; above all things, the blade of the fatal reaping-knife has to be hidden under the hand and the rice-stalks must be drawn between the fingers so that the grains may not know what is happening when they are severed from their parent-plant. Otherwise the seed-rice will lose its "soul"; it will have no life and next year's crop will fail. Much, indeed, has been written about the ritual of the ricefield; the ricefield plays a great part in Malay life.

The soul of rice is a bird like the soul of man. But not all souls are birds. It is said in Patani that at night the souls of the soil may be seen "in waste places, leaning on long sticks, wearing red caps and eating earth." This description represents them as genii of Arabia; it flatters them. Elsewhere they are pictured as cattle, especially buffaloes; etymologically they may be pigs. Pigs or no they have to be propitiated. In Abdullah's time the spirits of the soil under St. Andrew's Cathedral were said to be clamouring for heads and to be threatening the Governor and his officials with death if a building of such a size was to be laid upon the earth without some *quid pro quo* to the poor souls living below it. To satisfy these ghostly complaints

Indian convicts were said to be hiding in ambush to waylay and slay the unwary and "bury their heads in a great hole under the building." The scare, of course, ended in nothing. The gnomes under the Raffles Institution were placated by the sacrifice of three luckless coolies who fell from the scaffolding while the building was going up. Panic about the need for heads is known to occur even now, and the more sophisticated Malays laugh at these scares as "bloater-seasons," because, in the Straits, sun-dried fish are sold headless. Even the great Bombay riots of 1929 were provoked by the malicious spread of a rumour of this sort.

One question remains; why should the human soul be thought to be a bird? Be it remembered that this "soul" of the animists has nothing to do with survival after death; it is the spirit of existence in this world, a thing that man shares with all nature. Being the consciousness that flies in dreams to visit absent friends or distant lands it is essentially bird-like. There are tales of such birds having been caught and caged, leaving their owners at the mercy of their captors; there are charms for snaring the wandering soul of a girl in the interest of her lover; there is also the well-known legend of the Sleeping Beauty, whose slumbers could never be broken till the bird of her consciousness was freed to return to her. The call to the Bird of Life,—though it has been translated by the unromantic words "Cluck, cluck, Soul of So-and-so,"—is really the tenderest expression in the Malay tongue, as in the local verse,

Though absence wrings this heart of mine,
And far apart are we,
Her braided tresses still entwine
The very soul of me.

The Risen Body.

Many people think that the Prophet was speaking in parables when he painted Heaven as a Paradise of sensual delights. They may be right. But there is little doubt that Mohammed believed firmly in the immortality of the senses. Once he was asked by an old Arab lady whether she might hope to enter Paradise. "No old woman can ever pass into Heaven," was his answer. He then went on to tell the disappointed dame that rejuvenation went with Eternal Life; and elsewhere he has given us details of the incorruptible body, even to its digestive processes. Of the soul as a distinct entity he seems to have thought little. It was immortal, certainly; it gave sentient life to the body both on earth and in Heaven; but it is treated as having no separate life of its own. In one passage, it is true, we are told that the souls of the unborn and even of the unconceived offered up praise to God. Such an event is treated as most exceptional and even miraculous, just as when Sun, Moon and Stars are said to worship the Almighty.

Apart from mystics—who look upon the body as illusive and the Soul as the only thing that Is—religious Malays think in terms

of the body only. A dead man is believed by them to come to life again at least twice soon after death. He is said to lift himself slightly on his right elbow to listen to the *talkin* or last exhortation to the dead,—an address that is meant to prepare him for the examination that he is about to undergo. He is again awake and living when he is questioned by Munkar and Nakir, the Angel-Interrogators of the Dead; and it is on his sentient limbs that their blows fall when his answers do not agree with their sense of the fitness of things. It is his body, not his soul, that is alive at these times. Certain bands on a dead man's winding-sheet are left undone to allow for movement; and marks on a newly-buried body are explained as bruises from the clubs of Munkar and Nakir.

Belief in a risen body does not tally with the older ideas of the Malays but it has affected them in two well-known cases at least. The first is that of a graveyard ghost that goes by many local names: the risen ghost, the parcel-ghost, the sheeted ghost, the roller-ghost, the huddler-ghost, the badger-ghost. It is the ghost of a man who has sworn falsely after calling on the earth to spit out his body should he be telling aught but the absolute truth. Malays who have watched over the grave of one of these perjurers claim to have seen vapour rise slowly from it and then condense into the grim form of a corpse in all its funeral wrappings. The earth has "spat out" the liar's body. The ghost is black-faced, long-nosed, hideous in aspect; it can move along only by rolling over and over on its side; it decays slowly, emitting a horrible stench. Last of all it falls to pieces and is scattered to the winds.

There is in Sumatra a strange badger known to science as *Mydaus meliceps*. It defends itself against its enemies by making a smell that can be sensed a mile away and at close quarters can almost stun or paralyze. This unpleasant animal is linked in name—perhaps identified—with the ghost that we are describing. The ghost has a thin squeaky voice and loves eating eggs; are these traits shared with *Mydaus meliceps*?

It is vindictive—rolling about the ground in quest of neighbours who plagued it in its lifetime and whom (if caught) it tickles till they die. It is an object of much dread to all who live near a cemetery.

Malays believe (as we have seen) that the souls of those who die violent or untimely deaths become ghosts of peculiar wickedness, but do not regard such ghosts as being the risen bodies of the dead. An occasional exception is that of a woman who has died in childbirth. She becomes a vampire and preys on women like herself. True, she ought to assume a bird-shape—that of the fish-owl, *Ketupa javanica*; but there is much confusion in demonology; and the fish-owl may become a harpy, and the harpy a beautiful woman. The true Malayan vampire (the "sucker") should be a woman, and one still in the land of the living. In any case there is an ex-corporal of police, Monoh by name, who has testified on oath as an eye-witness to the existence of such dead vampires or "ghosts."

"I had an experience of a vampire when I was stationed in Rembau. I had then to go on rounds at night past a cemetery; and my wife, who was a bit of a diviner, warned me once not to go that was lest evil befall me. Well, it was my business to go there; the night was bright moonlight; and, after all, as I said to myself, 'What do women know about anything'? So I went.

At the time I thought nothing of it; but when I came near the cemetery an old man who lived thereby gave me a word of warning. 'Be careful, my boy; five days ago a woman was buried here after death in childbirth and she is now a vampire and plaguing people.' I answered, 'Thank you, old man; it will be all right.'

It was about 9 p.m. and I was going along a little nervously when I saw a new-made grave and said to myself, 'Surely that must be the tomb of the woman who has turned vampire.' Then I walked on boldly as if I did not mind it at all; but God knows what I felt like, for the place was lonely and no houses were quite close by. As I neared the grave itself I turned and had a good look at it. May I be blessed if there was not something lying on it, just like a corpse in its winding-sheet! When I saw this, I looked hard at it once more after rubbing my eyes to be quite sure that they had not failed me; but, sure enough, there was no mistake; there was the body in its wrappings, motionless as in sleep. My hair stood on end; my flesh went hot and cold; my limbs shuddered; the blood left my cheeks; had anybody stabbed me with a knife I could not have bled. My feet felt like lead; my body was weighed down; my mouth could not even open to repeat a Koran text.

After that I simply bolted for all I was worth,—a bird would have been hard put to it to keep up with me; but I found myself then in an even worse plight, for there was the corpse clinging to my back! God alone can tell how startled and horrified I felt; my breath came in quick short pants, and I nearly fainted with terror. Knowing no better I turned and seized the body as if to cast it off. I found the ghost soft and yielding to the touch, but gave it so violent a jerk that even a man in his full strength would have been knocked down and battered. Then I took to my heels again as hard as I could run, without watching where I was running; and I only came to my senses when I found myself floundering in somebody's muddy rice-field. Even then, there was the corpse with her arms well round my waist.

This drove me desperate. In sheer despair I became bold and worked myself up, saying, 'What have I to fear?—this is a woman; I am a man: why be frightened?' I remembered my knife, drew it and stabbed the body time after time. To my surprise I neither cut her to bits, nor slew her, nor even wounded her; all I could hear was the "rip-rip" of her torn winding-sheet while through the rents I could see a thigh with flesh of the fairest colouring, and through her torn mouthband there came the panting of a woman in pain.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

Haply, where we were struggling, there was a disused well with a little water in it; into this well I thrust the body; after which I closed the well-mouth with grass and took to my heels again. This time I found a house; and though it was pass midnight I knocked up the inmates and was let us in; but it was quite a long time before I could come out with a word of explanation."

The Sucker or Vampire.

In the State of Kedah (so Sir Frank Swettenham tells us) everybody who is anybody owns a familiar or *pělēsīt*. A Kedah lady once told him that by means of this spirit she had secured a proper hold over her husband and could plague any of her friends who tried to spite her. How is a *pělēsīt* to be got? It is quite an easy matter. You recite certain incantations and then swallow your shadow. During the night a child will appear suddenly and put out its tongue at you. Seize that tongue. It will turn into a small living creature, the *pělēsīt*, while the rest of the child fades away. Mr. Skeat indeed knows of a simpler method. Dig up a child's dead body; bite off its tongue; that tongue will turn into a *pělēsīt*.

So far, so good; but there is reason even in Myth and we are tempted to ask, "Why should a dead child's tongue turn into a familiar spirit?" Let us track the tale across the water into Sumatra where we get rather a different likeness of our *pělēsīt*. The word means (literally) "sucker." If a Malay bleeds and there is no stopping the haemorrhage a cry goes up, "The vampire is sucking still." If a child wastes away without any visible cause, "His blood is being sipped by a *pělēsīt*." In each case the "sucker" is thought to be the sorcerer himself and not his familiar.

There are three kinds of these vampire-wizards: two are Sumatran; the third is a Peninsular type.

The first is a "corpse-sucker" or ghoul. He walks about the country like any other peasant; and when he sees a fine chubby little child he licks his lips in prospective enjoyment. Luring his victim to a quiet spot he takes a slight sip of its blood so as to make sure that it will pine away and die; and when the child is dead and buried he grovels on the grave at night-time and by the force of his sucking draws the little body out of the earth. He then carries off his prey to his own home, brings it to life by magic art, fattens it up again, slaughters it and cooks it. All this is believed implicitly by Sumatran Malays who tell tales of scoundrelly ghouls being caught in the act by sharp-sighted neighbours and blackmailed properly under threat of betrayal to the Dutch authorities. Corroborative detail of this sort gives quite a modern touch to a very old superstition.

The second kind of vampire-wizard is the "headless sucker." By great skill in magic, possibly by selling his soul to the devil, a sorcerer may hope to get the gift of detaching his head from its body and sending it off on errands of evil while the rest of him stays

quietly at home. The head blackens and changes in form; the eyes expand and stick out; the ears grow into wings and flap the head along through the air; the whole is an image of terror that palsies its victims into stillness. Or again the head may be invisible and so more dangerous still. Whatever it "sucks" is doomed. Let one story suffice.

A decent man was once married to one of these headless suckers. During the night she rose from her sleep to prey on a stillborn child, that is to say, her head went off on this errand and her body stayed behind rolled up in a sheet at her husband's side so as to look like a sleeping woman. By God's Will, the husband awoke. He then tried to wake his wife, but much as he shook her she would not get up. In his fright he pulled away her coverlet; and lo, there she lay, headless! Then he realized for the first time what it was he had married. He got some needles; stuck them point-upwards in his wife's neck; and pretended to be asleep. Presently his wife's head came flying back, fitted itself to the body, and went off to sleep. When morning came he heard his wife complain to her mother that her neck felt very sore. Thereupon he went off, took up pen and ink and wrote out a formula of divorce, saying, "Here is your divorce, you headless vampire."

The third type has grown out of the second by the use of simple reasoning. A sucker can hardly drink the blood of his victims with his head alone; he must take his viscera along with him to empouch the blood that he sucks. So, in the Peninsula, we hear of a *Pēnang-galan* or "Severed Head," described by Sir Hugh Clifford as the "horrible wraith of a woman who has died in childbirth and comes to torment small children in the guise of a fearful face and bust with many feet of bloody training entrails in her wake." Or let the well-known Malay writer Abdullah Munshi describe this vampire in his own way.

"Sir," said I (to Mr. Milne), "listen to my tale of the Severed Head. It was once a woman. She used the magic arts of a demon in whom she believed, and devoted herself to his service night and day for an agreed term, after which she was able to fly. Her head and neck were then loosened from her body, the intestines being attached to them and hanging down in strings. The body remained where it was. Wherever the person whom she wished to injure chanced to live, thither flew head and bowels to suck his blood; and the person whose blood was sucked was sure to die. If the blood and water which dripped from the intestines touched any person, serious illness followed at once and his body broke out in open sores. For this reason it is usual at all houses where a birth occurs to hang up spiky leaves at the doors and windows or to place thorns wherever there is blood, lest the Severed Head come and suck it, for this vampire has a dread of thorns in which her entrails may get caught. It is said that a Severed Head came once to

a man's house at midnight and got caught; and she had to remain there till daylight when people saw her and slew her.

Any woman who has the power of becoming a Severed Head makes a point of keeping at her house a store of vinegar in a jar or tub of some kind. In this she soaks her intestines; for when they issue forth from the body they swell up and cannot be put back again; but after being soaked in vinegar they shrink to their former size and enter the body again. There are many people who have seen Severed Heads flying about with their entrails dangling all about them and shining at night like a swarm of fireflies. Such at least, is the tale that my seniors have told me, but God forbid that I should give it any credence."

In Negri Sembilan we hear again of this third vampire under another name. Skeat gives a charm for dealing with it:

"Hither, my white fowls; hither, my black fowls,
Peck at the trailing entrails of the *manjang*,
Peck at his heart, his liver and his spleen."

In name at least, this *manjang* shows some kinship with certain "familiars" (*hantu anjong*) of Kedah and the "clawed" *bajang* of Perak.

All vampires—be they "severed heads" or harpies or "child-killers" are birth-spirits—they prey on newly-born children and are the subject of many precautions. With a shrill cry of *i-i-i-i* they rush to any place where a young child lies or a birth is expected; and if they secure an entrance, woe betide mother and child! For this reason an expectant father never goes straight home; he looks in on some friends on the way in the hope that the spying vampire may mistake his address. Or again he puts thorns all about his house; or uses nets or coconut shells with many holes to bewilder her with their many entrances; or puzzles her with dummy babies; or induces her to run after a cat; or fills his room with the things she abhors such as iron, turmeric, rice-paste and the smoke of incense. Pious Moslems tell us that these child-killers are the souls of women who loved unwisely and met a horrible end; but the belief is older than Islam. They are the souls of women who wander disconsolate on their way to the Indonesian "Sea of Blood" where they are to meet their spouses, the Souls of the Murdered, a class of ghost that is more dangerous still.

The three "suckers" that have been depicted would give us an adequate idea of the Malayan vampire were it not for the tangled nature of local demonology. In various places we hear of "vampire-grasshoppers," "bird-vampires," "vampire-bracelets," "frog-vampires," "vampire clawmarks." Ideas of this sort may owe their birth to disorderly thinking but are too widespread to be overlooked.

We have first a cricket or grasshopper, a *Phasma*, that is said to fly in a wild somersaulting way suggestive of the flight of the
1932] *Royal Asiatic Society*.

"Severed Head." A "sucker" indeed has to fly backwards and must find it a matter of great difficulty—witness the tubs of vinegar—to get its viscera to drop through the neck-cavity into the body; so the *Phasma* that suggests its movements is known variously as "the vampire," "the demon" and the "familiar." In a sense it is all three. *Pělēsit* in the Peninsula means "the rustler." It is the small living creature" that helps Kedah ladies to get the better of their husbands—and may also be put to blood-sucking and other unfair uses that expose its owner to the fate meted out by Malay custom to practioners of the Black Art. In that event it is said to rise to the surface and escape in air-bubbles when its master is gasping for breath as his head is held with a forked stick under water till life is extinct. If no grasshopper is seen to fly away the drowned man may be deemed to have been guiltless of withcraft. All familiar spirits are really "suckers"; they have to be fed on blood. This is what Abdullah says of them.

"The blood of a murdered man must be taken and put into a narrow-necked bottle. Then prayers are said over it and something or other is read, I don't know what, but it has to be memorized. After seven days of this ritual (or twice seven, according to some people), a sound is heard proceeding from the bottle, like the cheep of a young bird. The wizard then cuts his finger and inserts it into the bottle for the familiar to suck. Every day he has to feed it with his blood."

The true vampire or sucker has come also to be confused with the fish-owl (*Ketupa javanica*), a "devil-bird or "screach-hawk" that has a cry like that of a lost soul. It is said to be the spirit of a mother dead in childbirth and to take the form of a harpy—half woman half-bird—with long black trailing tresses covering a hole in her back or neck, through which it sucks the blood of children or through which its entrails may be seen. It is indeed a tangle of divergent ideas: the owl, as a bird of ill omen; the malignant ghost of a woman untimely dead; the "sucker" with its taste for blood its exposed intestines, and its attacks on childbirth—witness the thorns and brambles with which it is kept off. So also (as we have seen) the "frog-vampire" is only a birth-spirit, the ghost of a still-born child.

One demon alone remains, the "long-clawed one," the *bajang*, against whose attacks young children wear a protective "vampire-bracelet" of black thread. His "claw-marks" are seen on the thighs of women after childbirth; his spreading talons give their name to the tenon in carpentry and to the skirts of a swallow-tailed coat. Yet he has been identified with the vampire-cricket which has no claws; with the bottle-imp which is equally clawless; and with the "Severed Head," the *manjang* of Negri Sembilan, who flies off with intestines trailing behind him but leaves his talons at home. What then are the claws of the *bajang*? The *bajang*, as a wizard's familiar, may be a "sucker," a cricket or a bottle-imp; but he can

be identified also with another and better-known familiar, the long-clawed "tiger-spirit" of the aboriginal shaman. Of that "tiger-spirit" we have now to speak.

The Were-Tiger.

A District Officer in Jelevu chanced one day to ask the heirs of a dead man to take out letters of administration to his estate. They fidgeted and shirked replying. Pressed to obey they said that the deceased was "not exactly dead." Pressed still further they explained that he had become a tiger and might take exception to what they were asked to do.

This is no isolated case. Mr. Berkeley reported that the last man given tree-burial in Upper Perak was one Pawang Kwa; "he is now a tiger with a white patch." Mr. George Bellamy from Kuala Selangor wrote to a local journal, "When walking along the shore, if you chance to meet a very large tiger, let it pass unharmed; it is only Raja Abdullah's ghost and in proof thereof you will see it leaves no footmarks on the sand." Who are these human tigers?

In Jempol there are whole families of "tiger-breed" men. Outwardly they may resemble you or me; but this is what a Malay writer says about them.

"In their lifetime as human beings members of these families are said to be peculiarly related to certain tigers of the forest whom they vaguely recognize as incarnations of dead relatives. These tiger-relatives sometimes come to the compounds of their human kinsmen, protect their cattle from the attack of foreign tigers, their poultry from civet-cats, and their ricefields and tapioca-plantations from the ravages of wild boars."

Let us read also what happens when these men are ill.

"When a member of one of these families is ill there is always one tiger at least haunting the neighbourhood of the patient's house. He comes closer and closer as night approaches If the illness is serious or the patient is dying the tiger will show signs of trouble and uneasiness. He groans, makes piteous noises and restlessly moves from one end of the compound to the other."

It is only after their deaths that they become tigers.

"In ordinary cases the prospective tiger dies peacefully and then becomes a tiger. No one has ever cared or dared to go and watch what really happens at the grave during the few-nights following the burial. They say that some days after the burial the white shroud of the buried body is found lying beside the grave, torn and tattered; and a hole of the size of man's body is found to have been made into the grave, while the footprints of the tiger are seen everywhere. From this it is concluded that the tigers must take the corpse and bear it into the

forest where the metamorphosis takes place in some inexplicable way. A tiger representing the dead person makes his appearance shortly afterwards. If the dead person had a deformed leg the new tiger also has a deformed leg. If the person was baldheaded the tiger also is baldheaded.” Our authority ends his article on the tiger-breed families with the following statement.

“ Belief in were-tigers whose transformation takes place during life is general all over the Peninsula. But as a rule the power is ascribed to the people of the Korinchi tribe from Sumatra. The possession of the power by a person is said to be indicated by the absence of the furrow which ordinary men have on their upper lip immediately below the nose. Tigers of this sort are called *harimau chēnaku* or *harimau jadi-jadian*. They change back into man just as the man changes into tiger.

This last paragraph can be confirmed from many sources. Sir Frank Swettenham writes of the Korinchi men.

“ Another article of almost universal belief is that the people of a small State in Sumatra called Korinchi have the power of assuming at will the form of a tiger, and in that disguise they wreak vengeance on those they wish to injure. At night when respectable members of society should be in bed the Korinchi man slips down from his hut and assuming the form of a tiger goes about seeking whom he may devour.

“ It is only fair to say that the Korinchi people strenuously deny the tendencies and the power ascribed to them, but aver that they properly belong to the inhabitants of a district called Chenaku in the interior of the Korinchi country. Even there, however, it is only those who are practised in the occult arts who are thus capable of transforming themselves into tigers, and the Korinchi people profess themselves afraid to enter the Chenaku district.”

Now let us follow these Korinchi people over to their home in Sumatra. There they not only charge the Chenaku people with being were-tigers but bring the same accusation against certain people in the Pasumah and Kembering districts, on Mount Dempo and among the Rejangs. All the accused plead “ not guilty ” as regards themselves while they believe firmly that the charge is true of others. All alike agree that there are “ tiger-cities ” of the type described by Marsden more than a century ago:

“ They talk of a place in the country where the tigers have a court and maintain a regular form of government in towns the houses of which are thatched with women’s hair.”

These tiger-villages are located by Sumatrans mostly in the Chenaku country and on Mount Dempo. However much the

natives of the former locality may protest, to call a man a *Chenaku* or *Chindaku* is tantamount to calling him a were-tiger. Says a Sumatran writer:

“A *chindaku* is a man who can take the form of a tiger. When a *chindaku* sees a sambhur or barking-deer he turns into a tiger and catches it, after which he resumes his human shape and takes it home to dinner.”

Nor has Sumatra any monopoly of tiger-villages. Sir William Maxwell referred in his time to “an extraordinary belief that in parts of the Peninsula there are regular enclosures where tigers possessed by human souls live in association.” In Java, according to popular belief, similar villages are found at Broto and again at Gadongan in the Blitar Regency; a “Gadongan tiger” is the Javanese term for a were-tiger. Indeed the belief that men can turn themselves into animals is world-wide; it is found even in places as unlike Malaya as the Hebrides and Sierra Leone.

We have seen that the power of assuming tiger-shape in one's lifetime is believed by most Malays to be given only to adepts in the Black art. Among the Sakai tribes of the Perak-Pahang border we find a curious variant of this idea. The shaman or sorcerer is linked with the tiger. For this reason a dead shaman is never buried; he is placed in a raised hut or otherwise held up above the ground so that the tiger, his familiar, may tear open his body and release the soul. His son and successor should be present at this time to receive from the tiger himself or from the two attendant fairies full instruction in the dead man's magic; and should he show any signs of fear he is liable to be torn to pieces at once. It is said indeed that the death-rate among expectant shamans is rather high. But it is not claimed that these Sakai sorcerers can assume tiger-form when alive.

There are also among Malays the plainest hints that the tiger is a sorcerer's familiar. Sir Frank Swettenham mentions “the Tiger-Devil,—but out of politeness he is called Blian to save his feelings.” Dr. Winstedt speaks of “the shaman's usual familiar, a tiger-spirit, as shown by growls and sniffing and crawling under a mat.” Mr. Skeat witnessed one of these “tiger” seances and describes it in full detail.

“At length after many twitchings the shrouded figure (of the shaman) arose amid the intense excitement of the entire company and went upon his hands and feet. The Tiger Spirit had taken possession of the sorcerer's body; and presently a low but startlingly life-like growl—the unmistakable growl of the dreaded lord of the forest—seemed to issue from somewhere under our feet as the shrouded figure began scratching furiously at the mat upon which it had been quietly lying, and, with occasional pauses for the emission of the growls which had

previously startled us and the performance of wonderful cat-like leaps, rapidly licked up the handfuls of rice which had been thrown upon the floor in front of it. This part of the performance lasted however but a few minutes, and the evident excitement of the onlookers was raised to fever-pitch as the bizarre and (as it seemed to our fascinated senses) strangely brute-like form stooped suddenly forward and slowly licked over (as a tiger would lick its cub) the all-but-naked body of the patient—a performance of so nauseating a character that it can hardly be conceived that any human being could persist in it unless he was more or less unconscious of his actions. At all events, after his complete return to consciousness at the conclusion of the ceremony, even the sorcerer experienced a severe attack of nausea.....Meanwhile however the ceremony continued."

Sir Frank Swettenham's *hantu blian* does not mean (literally) "the tiger-devil" but "the shaman's devil." "Bliau" is the old Indonesian word for "shaman,"—now superseded by politer equivalents such as *pawang*, *pyang*, *bomo* and *malim*. But in Java and Borneo *balian* still survives; and the description of the tiger as the "shaman's devil" points once more to the link between the sorcerer and the Malayan *loup-garou*.

"The existence of the Malayan *loup-garou*" says Sir Hugh Clifford, "to the native mind is a fact and not a mere belief. The Malay knows that it is true. Evidence, if it be needed, may be had in plenty; the evidence, too, of sober-minded men whose words in a Court of Justice would bring conviction to the mind of the most obstinate jurymen and be more than sufficient to hang the most innocent of prisoners." On this point let us digress for a moment.

In 1917 there was an outbreak of so-called "leopard-murders" in the Northern Province of Sierra Leone; and the local paramount Chief came down to Freetown to seek authority for exceptional measures against the men suspected of guilt in the matter. He was asked:

—When you speak of "human leopards" do you mean men who disguise themselves in leopard-skins or men who have the power of turning themselves into real leopards?

—I mean men who become real leopards.

—But, surely, no man can turn himself into a real leopard.

—So Europeans think. We, Africans, know that they can. Ultimately a number of real leopards were shot down with rifles specially supplied; and the scare ceased.

But in 1913 the Colonial Office had sent out a special commission to stamp out "human leopardism" in the Imperri District of Sierra Leone; a number of men were hanged and many more were sentenced to long terms of imprisonment or banished as

undesirables. Were they wizards? They were given a fair trial by their judges and only condemned upon convincing testimony. Yes; and yet were they found guilty on the evidence of Clifford's "sober-minded men whose words in a Court of Justice would bring conviction to the mind of the most obstinate jurymen and be more than sufficient to hang the most innocent of prisoners?" British justice seldom makes mistakes. Murders, no doubt, there were; "Leopardism" may be quite another story.

Notes and References.

Introductory.

Good accounts of Malay superstitions are to be had in Skeat's "Malay Magic" (Macmillan, 1900) and Winstedt's "Shaman, Saiva and Sufi" (Constable, 1925). References to "Skeat" and "Winstedt" are to what they say in these books. Two excellent brochures in Malay by a Malay (M. T. Sutan Lembang Alam) have been published at Batavia by the Dutch *Commissie voor de Volkselectuur* to combat superstition; the first brochure is often quoted in this paper as "Perch. Mal." (*běrbagai-bagai kěpěrchayaan orang Mělayu*) as it gives first-hand accounts of the beliefs that it ridicules.

For Malay things in general the reader is referred to "P.M.S." (Papers on Malay Subjects published by direction of the Government of the Federated Malay States) and to "J.M.A.S." (the Journal of the Straits and Malayan Branch of the Royal Asiatic Society).

I. Malay Beginnings.

For further general information on this subject see the opening portion of P.M.S. (History) and Winstedt's introduction. The older inhabitants of the Malay Peninsula are the subject of Skeat and Blagden's "Pagan Races of the Malay Peninsula" (Macmillan, 1906); they are dealt with briefly in P.M.S. (Aboriginal Tribes) and more briefly still in P.M.S. (History). Abdullah's account of the Mantra is taken from the second part of the Hikayat Abdullah of which many editions have been published at Singapore. Books have been written by Hagen on the "Kubu" ("Die Orang Kubu," Frankfurt, 1908). White on "the Sea-gypsies of Malaya" (Seeley, Service, 1922) and Joustra on the Minangkabau Malays, a publication of the "Minangkabau Institute." The craniological data are taken from the first and third of these and from Kloss's article on the Kenaboi Mantra in the "Journal of the F.M.S. Museums," v. 58. Father Borie's article on the Mantra appears in Trubner's "Essays relating to Indo-China," 2nd Series, Vol. I, 1887, which include also Groeneveldt's Notices of the Indian Archipelago in old Chinese records. The "Dutch description" of the Kubu is abridged from the opening paragraphs of van Dongen's article on "De Koeboes" in a Dutch journal (*Tijdschrift Binnenlandsch Bestuur*, xxx, pp., 225-253.) For the Punan forest-nomads and the references to the Dyaks and to Hose and Haddon the reader may consult Hose and Macdougall's "Pagan Races of Borneo" (Macmillan, 1921.) esp. Vol. ii with its appendices. The *subang* ear-stud is illustrated in Veth's Midden-Sumatra, vol. II, pl. xii 3, 7, 8. (Leyden, 1881). The verse on the negrito is translated from a quatrain in the Malay romance "Awang Sulong Merah Muda" (Singapore, 1907), p. 81.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

II. The Adat.

For the story in para. 1-6 see the *Moestiko Adat Alam Minangkabau*, (Batavia) 1920. Abdullah's references to Pahang *adat* (para. 6) are taken from his *Pelayaran*. The Sungei Ujong saying, (para. 7) is: *Eniah-lah, hai, —adat Sĕmujong*. The reference to Mr. Humphrey's work is to his "Naning recital" (J.M.A.S., No. 83, pp. 1-29). But to appreciate the wide range of Malay sayings one must go outside *adat* to folk-tales like the *Hikayat Raja Donan* (which contains Maxwell's passage about the Malay dawn) or, better still, to those published in the dialect of Minangkabau. The *pantun*-translation is by Mr. Humphreys.

III. The Alexander Legend.

There is a vast literature on this subject. For the original or "Egyptian" version the reader may be referred to the actual Greek text and to the Syriac and Ethiopic versions translated by Sir E. Wallis Budge. The Darius story appears in the Persian "Epic of Kings;" also in the Hindustani version which is discussed by Rehatssek (Journal of the Bombay Branch of the R.A.S., 1881); and in the Malay version, see P.M.S. (History; edition of 1920; pp. 18 to 24). The story that Alexander was the son of Darius appears again in the opening chapter of the Malay Annals and in the second book of the *Bustan al-Salatin* (Singapore, 1899). The Annals also by mentioning that Khizr converted people to the "religion of Abraham" help to explain the story that he was the wandering and immortal Jew Ahasuerus. I am personally indebted for much (including the identification of Idris with Andreas) to Mr. H. A. Rose's notes to Brown's "Darvishes" (Oxford 1927).

For the story of the coming of the "mountain" dynasty to Palembang (para. 9) see P.M.S. (History, Ed. 1923, pp. 16-27). The Kota Kapur inscription and other dated monuments are all described in the article of the Encyclopaedia of Netherlands India s.v. *Oudheden* (antiquities). The Malay name for a sole is *ikan sa-bĕlah* or *sisa nabi*. The "causeway to Sumatra" statement appears on p. 86 of the ethnographical handbook of the British Museum (1920).

IV. The Daulat.

This account of a Perak enthronement is based mainly on information given me by H. H. the late Sultan Idris of Perak and his Dato' Sri Nara Diraja. They were good enough to allow me to see all the regalia, to copy the *chiri* and even to let me learn the State Secret; a summary of the information obtained was recorded at the time in P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 73-77. The Perak cradle-song is given also in P.M.S. (Incidents of Malay Life, second edition, pp. 68, 69). The Buitenzorg inscription with the footprints (para. 8) is illustrated in Colijn's "Neerlands

Indie," vol. i, p. 210; and for the "footprint" terms used in letter-writing the reader may refer to P.M.S. (Literature iii, Proverbs and Letter-writing) or to the appendix to Dr. Winstedt's Malay Grammar. The stories of the working of the *daulat* (para. 11) are taken from the Malay Annals (Mission Press, Singapore, 1898, pp. 16, 42, 75, 78) and from the unpublished Hikayat Johor in the Batavian Society's Library at Weltevreden. The dying words of Mansur Shah and the covenant with Demang Lebar Daun are taken also from the Annals, pp. 100, 16. The account of the Riau Viceroy's position (para. 14) is taken direct from the *Hikayat Bugis* (Singapore, A.H. 1329), p. 36; cf. also P.M.S. (History), p. 78. This same History (second edition) gives Sultan Husain's letter referred to in the same paragraph. The verse closing the whole chapter is translated from a Malay quatrain given in my Malay-English Dictionary (Singapore, 1901), s.v. *jongkong*.

V. The Nobat.

The word *tabal* in Persian and Hindustani means "drum;" and its association with royalty appears in the well-known Omar Khayyam passage, "Nor heed the rumbling of a distant drum." A very good (illustrated) account of the Selangor *nobat* appears in Skeat's "Malay Magic" "pp. 39 to 42). The Pasai quotation is from the *Hikayat Raja-raja Pasai*, p. 12. The innovations of the third Malacca Sultan, the Mohammed Shah of the Annals, are given in the Annals pp. 45 to 49. The Perak Annals quotation is from *Misa Melayu*, p. 38. Shahinda's "Indian Music" was published in 1914; the passages quoted are on pp. 83, 84.

VI. Kĕbĕsaran.

For the regalia of Malaya cf.: P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 73-77; Marsden's History of Sumatra (1784), pp. 270-272. For the first Malay prince claiming the throne by showing the regalia see Malay Annals, p. 15. For the *pancha-upachara* or *panchabichara* cf. Mal. Annals p. 17, Hikayat Bugis p. 52. For the story of the headman and his buffaloes see Skeat pp. 38, 39. For the pageantry at Goa and Samarang see Campbell's "Java;" the Malacca Harbour-Master's velvet coat is referred to in Hoynck van Papendrecht's letters in this Journal; Commodore van Braam's grievance is in Netscher's History. The story of the Kedah flag is in our S.S. official records.

VII. Dress-distinctions.

An account of Malay dress is given in P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 32-57 and 79-90. The possibilities of untailored garments (para. 3) are brought out clearly in the illustrations to Jasper and Pirngadie's "Batikkunst" (Hague, 1916); especially in figures 99 to 105 for the *dodot* and in figures 83 to 95 for head-

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

dressess. The various "cuts" (*potongan*) described in para. 5 are taken from Poensen's article "*Iets over de kleeding der Javanen.*" For the etymology of *sěluar* (Java *sěrual*, Sumatra *sarwal*, *sarawal*, *shilawar*) see Yule's "Hobson Jobson," s.v. "Shulwaurs." The account of the Bendahara and his headdresses and of Tun Hasan the Temenggong setting new fashions is in the Malay Annals (p. 123). Presentation garments are also referred to in the Annals, e.g. on p. 47. Abdullah's account of Trengganu laws on dress is taken from his *Pělayaran Abdullah*; and the Minangkabau headman's description of Sumatran dress-customs is borrowed from the *Mustika Adat Alam Minangkabau*.

VIII. The Sultan Muda.

The existence of a Sultan Muda in Perak was first recorded in P.M.S. (Incidents of Malay Life), pp. 46-52. He is referred to also by Winstedt (pp. 42, 43, 97) and in P.M.S. (History, edition of 1920), pp. 145, 146. So far as I know this is all the literature about him. His existence is hardly ever mentioned by Malays and during my service in Perak I met him only once.

For the history paragraphs see P.M.S. (History, Edition of 1923), pp. 50, 51; Malay Annals, pp. 162, 163. The Batak Rabit spirit-raising (para. 13) is recorded even in blue-books but they make no mention of the Sultan Muda. It was his deputy, the Raja Kechil Muda, who was the medium at that historic seance.

IX. The Shaman.

Accounts of the shaman and his *séance* are given by Winstedt (pp. 96-115), Skeat 56-61, the Encyclopaedia of Netherlands India s.v. "Sjamanen," and in many books on Indonesian and Proto-Malayan tribes. Hagen indeed gives a good photograph of a Kubu shaman at work with his singer near him. The account of a Perak *pawang's* position is taken from P.M.S. (Ninety-nine Laws), pp. 41, 48; but reference can also be made to p. 25, "the *pawang* is king in the house of a sick patient, in the ricefield and in the mine." For his *séances* over the sick see: Winstedt 96-106; Skeat 409-455; Swettenham's "Malay Sketches," pp. 153-159; J.M.A.S. No xii 222-232; White's "Sea-Gypsies;" Hose and Macdougall's "Pagan Tribes of Borneo," ii 129-135; Hagen's "Kubu," p. 139. For his work in the ricefield see: P.M.S. (Rice-planting), 75-95; J.M.A.S. xxx 297-304; J.M.A.S. xxix, 7-12. For his work in mines see Hale in J.M.A.S. xvi 303-320 and Pasqual in the Selangor Journal (quoted by Skeat 263-265).

X. The Mystic.

A general account of Moslem Mysticism and Mystic Orders may be obtained from Brown's "Darvishes" (Oxford, 1927), Nicholson's "Studies in Islamic Mysticism" (Cambridge, 1921), Depont 1932] *Royal Asiatic Society*,

Coppolani's "Confreries Religieuses Musulmanes (Algiers, 1926) or in shorter form from the articles on Mysticism in the Encyclopaedia of Religions and the Encyclopaedia of Islam. But the higher philosophy of the subject is apt sometimes to overshadow the mysticism of the average dervish just as the conduct of the average dervish may discredit the ideals of Mysticism. For esoteric Mysticism in the Malay world the reader is referred specially to Rinkes' "Abdurraoef van Singkel" (Heerenveen 1909); this book gives all the Arabic technical terms connected with the Mystic Way (para. 5, 6, 7, 8). But for exoteric Mysticism and the *ratib* (para. 14, 15) see Snouck Hurgronje's "Achehnese" (Leyden, 1906).

The first two verse-translations (para. 3, 4) are from Brown's "Darvishes." The third is from the Malay in J.M.A.S., vol. I, p. 316. The quotation about the conduct of Indian dervishes is taken from Herklots' "Qanoon-e-Islam" (Madras, 1895). Winstedt mentions incidentally (p. 169) the saving of Abu Said (para. 3,13), and (p. 168) the mystic belief in the transience of Eternal Punishment (para. 9,13). The incident in Negri Sembilan (para 13) is given from personal knowledge.

XI. The World Invisible.

The "haunted height" (para. 1) is Gunong Hantu: for Mount Ophir and Rembau Peak, see Skeat (pp. 71, 82), Winstedt (p. 24); for the accounts of the *jinn* (para. 5) see the *Bustan al-salat*, vol. i, p. 30-32 and Perch. Mal. 37, 39. *Bidadari* is the usual word for "fairy" in romance; it is used for the Moslem houris in the Bostan (i, 41) and Perch. Mal. (p. 45). Other references are: for the habits of the invisible elves (para. 8, 9,) see Perch. Mal. 71-73, P.M.S. (Amusements) p. 12; for the *badi* (para. 19) see Perch. Mal. 56; for Langkasuka see P.M.S. Amusements, pp. 39, 40, P.M.S. (History, 1908) p. 8, Rouffaer, Was 'Malaka genaamd Malajoer.' pp. 86-103; J.M.A.S., vol., i, p. 153; Groeneveldt in "Essays relating to Indo-China," Second Series, vol. i.

The "Hidden Ones" are the *Orang Bunian*. The "Unseen Folk" are (Java) *siluman*, (Kedah) *si-lēmboyan*, (Sumatra) *si-kulambaian*. This last figures as the giant wonderworker *si-kělēmbai* or *Sang-Kělēmbai*, (Pahang) *Gēdēmbai*, (Kedah) *Gēdēbai*. The snail (*Ampullaria*) is *kēlambuai*. On the whole question see the Sumatran Perch. Mal. 71-73.

XIII. The Powers of Darkness.

For the derivation of *Iblis* and *Shaitan* (para. 1, 2) see Lane's Arabic Lexicon and "the Darvishes" (p. 33, note). The "pusher-angels" (para. 5) are the *malak zabaniah*. "Ogres" (para 5) include the *afrit* or *ifrit* of Persia (Bost. Sal. ii 6), and the *danawa* and *daitya* (titans), *gērgasi*, *bota* and *raksasa* (cannibal ogres) and *hantu doman* (dog-faced or monkey-faced ogres), all of India. For

the "great *hantu*" (*h. raya*), "tall *hantu*" (*h. tinggi*) or "spectre huntsman" (*hantu pëmburu*) in para. 7 see Perch. Mal. 15, Winstedt 9, Skeat 113-120. For the Spirit of Small-pox (*indok pamenan*) in para. 8 see Perch Mal. 74-77. The capital that was abandoned (para. 8) because the "ghosts of the soil" were too much for the inhabitants was *Tanah Puteh*; see Malay Annals 189. The story in para. 9 is given in J.M.A.S. No. 67, pp. 92-84. For half-visible ghosts (para. 10) see van der Tuuk's Kawi-Balinese Dictionary vol. ii p. 820. For "devil-birds" (para. 13) see the same dictionary, vol. ii p. 820 also. For birds generally (para. 11) cf. Skeat 109-141. The *mati-anak* passage (para. 12) is from Clifford's "In Court and Kampong," p. 231. The *Kangkong ngeang-ngeang* is described Perch. Mal. 72. The *puntianak* (para. 12) is the subject of much literature; cf. Encyclopaedia of Netherlands India, s.v. "Pontianak."

The story of the forces haunting Sultan Mahmud's tomb (para. 13) is from the Hikayat Johor; it may be compared with Skeat, p. 17, on the same subject. For the killing of the child at Kuala Selangor see P.M.S. (History, 1920. p. 161).

XIII. The Soul.

The seven Malay words that may sometimes be translated as "soul" are *nyawa*, *jiwa*, *roh*, *arwah*, *malaikat*, *sokma*, and *sëmangat*. Of these seven *sëmangat* is the soul of Indonesian animism, the "soul of things" to which Winstedt devotes pp. 64-74 of his book. *Sokma* is the Hindu or Buddhist soul, the soul of Metempsychosis. *Roh* is properly the spirit of life; it is an Arabic word used sometimes by Malays as an equivalent or synonym for *sëmangat* and also by mystics for "soul" in their sense of the term. *Nyawa*, properly "life," is used in both senses of *roh* and also in the few cases where the Moslem spirit of life is referred to as existing apart from the body. *Jiwa* occurs sometimes as a variant of *nyawa* and synonym of *sëmangat*. *Malaikat*, properly "angel," is used in one or two passages to describe the spirit of a dead man. *Arwah*, really the plural or *roh*, is usually translatable as *manes* (of the dead), e.g. in connection with feasts given in honour of the dead.

Skeat's account of the Malay idea of the human soul as a sort of "thumbing" or "mannikin" (p. 47) is not supported by any other writer on Malay magic, nor by anything that any Malay has ever told me, nor even by his own quoted "charm" which addresses it as a "bird"—which it is. His divergence from other writers seems to be due to a wish to make Malay ideas harmonize with Professor Tylor's "classical definition" of the primitive man's idea of what a soul is (Skeat, p. 49). The *sëmangat* of man is a bird, a *burong pingai*, and is so addressed not only in many charms but also in the well-known call *kur sëmangat*, a call to birds translated

by Skeat as "cluck, cluck, soul of So-and-So." The soul of rice is also a bird. The gnomes of the soil are like cattle; cf. Perch. Mal. 13.

The older theory that the human soul is like a human being and has to cross a difficult bridge after death can be verified not only by Dyak beliefs (given in Hose's book) and by Proto-Malay ideas (cf.—as to a death-journey—Winstedt, pp. 148, 149) but even from Malay literature; cf. van der Tuuk's Kawi-Balinese dictionary, vol. i., p. 441, where a Malay passage is quoted referring to this bridge (known as the *jambatan jugal-jagil* = Balinese *titi agil*), not razor-edged but shifting and treacherous, over a boiling brew (*bubur yang amat panas*).

The idea of metempsychosis still survives in love-poetry. Thus in the Hikayat Koris there is a couplet *Kalau mati balek mēnjēlma tuanku juga patek pērtuan* (and should I die and be reincarnated, thee once again would I take for my lord). Such expressions are not uncommon even now.

The tiger-soul, the risen body and the soul of mysticism are discussed in separate chapters. For Dyak ideas of the future life see Hose and Macdougall's "Pagan Tribes of Borneo," vol. ii. pp. 40–50.

XIV. The Risen Body.

For the "souls" (*nyawa*) of the unborn and unconceived praising God (para i), see Bostan al-salatin i 9; for the dead man listening to the *talkin* (para. 2), cf. Skeat p. 406; a story of bruises being ascribed to Munkar and Nakir is given by Winstedt in his "Malayan Memories."

The names of the "graveyard ghost" (para. 4) are *hantu kubur* (cemetery ghost), *h. bangkit* (risen ghost), *h. bungkus* (parcel ghost), *h. kochong* (sheeted ghost), *h. golek* (roller ghost), *h. jerong-kong* (huddler ghost), *kamolo'* (badger ghost); for an account of it see Perch. Mal. 67–71. Corporal Monoh's sworn statement (para. 7–end) is translated from Perch. Mal. 58–61.

XV. The Sucker or Vampire.

For para. i see Skeat, p. 331 and footnote. "His blood is being sucked by a vampire" = *di-lēsit oleh pēlēsit*. For the "corpse-sucker" (*pēlēsit bangkai*) in para. 4 see Perch. Mal. 63. For the "headless sucker" (*pēlēsit kudong*) and the story about it (para. 5. 6) see Perch. Mal. 62–66. For the "severed head" (*penang-galan*), cf. Skeat, pp. 327, 328 and the Hikayat Abdullah. For the *manjang* (in Negri Sembilan *hantu manjangan*, *hantu manyangan*), cf. Skeat 324. Perch. Mal. 77, 78, and the terms (Perak) *bajang*

(Kedah) *hantu anjong*. A "vampire-grasshopper" is *bēlalang hantu*, *b. polong*, *b. pēlēsit* (para. 10); bird-vampire is *langsuyar*, *burong hantu*; vampire-bracelet is *gēlang bajang*; vampire clawmarks are *garu bajang*. For the first of these (para 11) see also Skeat 320, 329; for para 12 see Abdullah's Hikayat; and for the "frog-vampire" see Perch. Mal. 72.

XVI. The Were-Tiger.

A general account of the were-tiger superstition in Indonesia will be found in the Encyclopaedia of Netherlands India, s.v. "Weerwolf, Weer-Tijger." The account of the tiger-breed families (see para. 2-5) is by a Malay and is taken from J.M.A.S. No. 85, pp. 36-39. Other references are: Skeat, p. 68 (for our para. 2), pp. 442, 443 (for the long passage quoted), pp. 157-170 (general); Winstedt, 16, 44, 98-100; P.M.S. (Aboriginal Tribes); J.M.A.S. No. 7, p. 22; Swettenham, "Malay Sketches," pp. 153-159, 200; 201; Clifford, "In Court and Kampong," p. 65; Marsden's "History of Sumatra," p. 293; and Perch. Mal. p. 74.

The Malay Game of Apit.

By RAJA SAMUSAH, *Malay College, Kuala Kangsar.*

This game is played on a draughtsboard by two players.

There are 16 pieces, all of equal value; and these are arranged in two rows as in chess.

Pieces can be moved backwards and forwards and sideways (but not diagonally) as many squares as are required, players moving one piece at a time in turn.

The object of the game is to move the opponent's pieces. SODO'. This can be done (a) by Sodo' (b) by apit. (a) SODO'.

If two pieces say of white are in the same straight line with an empty space between them, black can move a piece on to the empty square between them and remove the white pieces on either side. In fig. I. if B. moves to either place marked X, he can remove the *two* white pieces. (b) APIT.

If one or more pieces are enclosed by an opponent's pieces, one opponent's piece on either side whether from front and back, or right and left, the piece or pieces can be removed.

In figs. II. and III. (a) if B moves his piece to either square marked X, white's piece or pieces can be taken.

N.B.—If the pieces are deliberately placed in the position of APIT by one side, the other side cannot take it from them until one of the enclosing pieces has been moved. In IV. (b) if W. moves to the square marked X, B. cannot remove the pieces until one of the B. enclosing pieces has been moved away and back.

Pieces can be removed by SODO' and by APIT if the arrangement of the enemy's pieces permit as in fig. N. (a).

A piece enclosed in a corner as W. in fig. III (b) cannot be taken.

Peraturan Main "Sodok Apit."

Ada pun permainan ini ia-lah di-mainkan di-antara dua pihak, dan di-mainkan di-atas papan tapak chator.
MENGATUR BUAH.

Maka hendak-lah di-aturlah buah-buah dam atau chator itu, kelaziman dua baris sahaja memenohi tapak-tapak papan itu macham mengatur buah chator jua. Jika sakira-nya buah-buah itu kurang, maka boleh juga di-mainkan yang sa-banyak yang ada itu.

Sa-mentelahan jika berlebeh pula, maka boleh juga di-mainkan akan tetapi di-atas papan yang besar pula.

JALAN-NYA.

Sa-telah siap buah-buah itu di-atut, maka boleh-lah di-jalankan kedepan atau kabelakang dan juga ka-kiri atau ka-kanan sabberapa tapak jua pun. Akan tetapi tiada pula boleh di-jalankan menyerong saperti main dam. Ada pun tujuan permainan ini ia-lah menchari muslihat hendak membunoh buah-buah orang yang di-lawan itu; pertama dengan jalan SODOK dan kedua-nya dengan jalan APIT.

MENGGUNAKAN SODOK.

Apabila ada dua buah hitam atau puteh beratur bertentang satu dengan lain serta meninggalkan satu tapak di-antara-nya, maka jika ada sa-biji buah puteh dudok bertentang dengan tapak yang kosong itu, maka boleh-lah di-bunoh buah hitam yang dua biji itu dengan menjalankan buah puteh itu ka-tempat yang kosong itu. Maka buah yang mati dengan jalan SODOK itu tiada-lah boleh lebeh daripada dua. see fig. I.

MENGGUNAKAN APIT.

Jika sa-kira-nya satu buah puteh di-himpiti oleh dua buah hitam di-kiri kanan-nya atau di-depan dan di-belakang-nya, maka buah puteh itu "Mati" dengan APIT pula. see fig. II. Maka buah-buah yang kena APIT itu boleh pula lebeh daripada satu sa-hingga sampai berapa pun asalkan ada jua jalan yang boleh mengapit-nya.

Dan lagi jika sa-kira-nya ada pula berjumpa saperti aturan 'B' maka jika di-datangkan oleh buah-buah hitam (atau 'B') ka-pada X, maka mati-lah buah-buah puteh (atau 'W') itu dengan jalan APIT. Bukan-nya di-tetapkan sa-banyak buah-buah puteh itu sahaja yang boleh mati maka sabberapa biji buah pun boleh iua. (see 'II' and 'III' (a)). Akan tetapi jika ada pula sabiji buah puteh di-peniuru dan di-dekati oleh buah hitam, maka sa-kali-kali buah puteh itu tiada mati. see III (b). Maka jika beriumpa pula saperti IV (a) maka sa-kira-nya di-jalankan B kapada X maka semua-nya W itu di-hukumkan mati dengan jalan (a) SODOK (b) APIT.

Shahadan jika berjumpa buah aturan yang boleh di-apit maka jika buah-buah itu di-jalankan bukan giliran, maka buah itu tiada di-hukumkan mati. see IV (b). Jika W di-jalankan kapada X, maka W itu tiada boleh-di-bunoh oleh B. Maka kalah menang-nya itu ia-lah ka-banyakan jarang berjumpa. Maka kelaziman di-kata-kan seri apabila si-sapa pun tiada boleh dapat menghabiskan buah lawan-nya.

SODOK APIT

Fig. I

	W	x	W				
					W		
		B			x		
					W		

Fig. II

						B	
	B	W	x			W	
						W	
						W	
						W	
			B			x	

Fig. III

(a) (b)

	B						
	W						
	W						
	x	W	B				
	B				B	B	
					B	W	

Fig. IV

(a) (b)

		B					
		W					
	W	x	W				
				B	W	x	B
		B					
						W	

Shaër Dandan Sëtia.

by H. OVERBECK.

This is one of the longest Malay *shaër*, the latest edition comprising about 5,400 quatrains or 21,600 lines. Though its length discourages the European reader, the poem seems to be well liked by Malays. I bought my first lithographed copy of it (only the first three volumes being then available) about 25 years ago in Singapore; it has been out of print for many years, but unless there had been a steady demand for it, the Malay publisher probably would not have ventured on a new edition, lithographed in 1343/44 A.H. (1925/26 A.D.,) complete in two volumes, and I have been told that it was selling rapidly. A "Great Malay Historical Play 'Dandan Sëtia' in 4 parts" adapted most probably from this *shaër*, was staged in 1926 in Singapore by the Union Star Opera. A perusal of the epic will show the reason of its popularity; even stretched or maimed on the Procrustes-bed of a Malay *shaër*, the story has not lost too much of its original charm, and there is an abundance of fighting and love-making, of witty *pantun* and burlesque scenes to please the Malay mind.

I have been unable to trace a prose-version of the story in any of the manuscript-catalogues which are accessible to me or even a manuscript of the *shaër*. It seems to be unknown to European students of Malay Literature, and I therefore trust that the synopsis given below will prove acceptable. There is a very strong reminiscence of the Panji-legend in it, and if a "Hikayat Dandan Sëtia" should exist, it is probably another Malay version of the Javanese tale, transferred by the Malays into a milieu more familiar to them than the kingdoms of East-Java. That the author of the *shaër* was also acquainted with the Panji-legend, may be gathered from the comparison of the heroes with Inu Kertapati or Raden Inu Kuripan, or that of a princess with Galoh Chendëra Kirana. Javanese words, too, are sometimes used, for instance *edan asmara*, *anon*, *lanang*, *nonton* and others.

The synopsis follows the edition of 1925/26. In the Malay epilogue it is stated that the poem was "finished" in 1300 A.H. (about 1883 A.D.,) which probably refers to a former edition. Whether it was composed at that time, or whether a Shaër Dandan Sëtia existed long ago and possibly constituted part of the repertory of the wandering story-teller, I have been unable to find out. To my regret I am also at present unable to compare the former edition with this new one to see whether the old edition contains the anachronisms which we find in the new one, such as the mention of the word "pistol" and "tropong" (telescope,) "pokul sembilan" and others, or the using of European words in the Malay text, e.g. "milyun" (million,) "opas" (the Dutch word for a 1932] *Royal Asiatic Society*.

police-man) "stolob" (the Dutch "stolp" for a glass-lantern) and of the English words "stocking" and "slipper" in a *pantun*!

In Kěyangan, the Heaven of the Gods, is a country Běrangga Naga, ruled by Batara Indra. The king has a daughter, Kěsuma Kēmala Dēwi. One of her cousins, Indra Shah Pěri, asks for her hand, but is refused by her father. Indra Batara changes his daughter into a manggo-fruit, Pauh Intan Baiduri, and drops her from heaven.

Below on earth is a country Dendam Birahi, ruled by Mendam Pěrasat. His queen Lela Mengerna gives birth to a son; the baby drops from the hands of the midwife and enters seven cubits deep into the earth. He is dug out and called Dandan Sětia, with the nursery-name of Nasir Di-Chita.

In a neighbouring country, Karang Bersulam, rules Sultan Perdan Shah, the younger brother of king Mendam Pěrasat. Being childless, he makes vows and a pilgrimage to the sea together with his queen. They find the manggo-fruit driving in the sea, the queen eats it, becomes pregnant and in due time gives birth to a very black and ugly daughter, who is suitably called Gēmala Ajaib, with the nursery-name of Intan Terpileh. With her years increases her ugliness, and being of a very bad and violent character, she is hated by everybody, and all suitors turn away. Her father gives her a palace in a beautiful garden to live in with her maids.

When Dandan Sětia has reached the age of 13 and has become the most beautiful, wise and brave prince, an embassy arrives from Karang Bersulam with a letter that Sultan Perdan Shah and his queen are very ill and long to see his elder brother, his queen and his son. Mendam Pěrasat goes with his wife and son to Karang Bersulam and finds his brother and sister-in-law dying. They leave their ugly daughter to his care; the princess is called and told by her father that in future she has to obey Mendam Pěrasat and Dandan Sětia, who will look after her. Mendam Pěrasat is rather astonished at her looks and thinks that she will not be a suitable wife for his son. Dendam Sětia thinks the same. Sultan Perdan Shah and his queen die. When the 100 days of mourning are past, Mendam Pěrasat installs the minister of Karang Bersulam as regent and returns to Dendam Birahi, taking Intan Terpileh with him. Her looks astonish the people of the palace, and Dandan Sětia chaffs her. She knows how ugly she is and tries hard to please her uncle and aunt by dutifully obeying them. Dandan Sětia refuses to marry her under the pretence that she has become his sister. He behaves so rudely towards her that she longs to be sent back to her own country. (pp. 1-26.)

Mendam Pěrasat chooses Intan Terserlah, the daughter of the king of Merdan Agas, as wife for Dandan Sětia. The princess comes to Dendam Birahi with the embassy. Queen Lela Mengerna

makes Intan Terpileh and Intan Terserlah meet, but the latter dislikes Intan Terpileh, and they cannot get on together. Intan Terpileh shuts herself up in her room and mourns her fate. Dandan Sëtia, impatient to see his future wife, dresses as a maid of the court and brings Intan Terserlah a bowl with fruits as a present from the wives of the ministers, receiving a ring from her finger in return. The marriage-festivities begin; Intan Terpileh, much against her will, is brought by the Queen to look at the plays, and each time is mercilessly chaffed by Dandan Sëtia. The wedding is celebrated and the young couple are very happy.

Intan Terpileh gains the profound love of Mendam Përasat and his queen, of which Intan Terserlah becomes very jealous. Once Dandan Sëtia brings his young wife into the royal park, where they meet Intan Terpileh; Intan Terserlah withdraws, but Dandan Sëtia sends Intan Terpileh back into the palace, forbidding her the park. She now stays in her rooms, until Mendam Përasat, who has heard what has happened from her nurses, has another and more beautiful park made for her to play in. Dandan Sëtia feels his wife slighted, goes into this new garden, surprises Intan Terpileh when she is bathing with her maids, throws her clothes into the water, and later coming to the door of her room, threatens to marry her to a groom. He also ruins her garden by smashing the flowerpots, and she is never safe from his rudeness. Intan Terserlah suspects him of being in love with Intan Terpileh, makes scenes, abuses Intan Terpileh whenever she meets her in the palace, and once they nearly fight, Dandan Sëtia intervening at the last moment. In the torrent of abuse that follows Intan Terpileh gets the upper hand, and Dandan Sëtia has to take his wife away and calm her, but getting into a fury himself takes his whip, rushes to Intan Terpileh's room and beats her. Forgetting herself, she hits back, and they fight until Intan Terpileh drops down in a faint, to the consternation of her maids and of Dandan Sëtia, who wants the matter hushed up, but the maids being unable to restore the princess to consciousness, the king and the queen are called. Dandan Sëtia gets a sharp dressing down and is forbidden to enter Intan Terpileh's part of the palace. The queen restores her to consciousness; Intan Terpileh requests to be sent back to her own country, and with great difficulty the king and queen persuade her to change her mind. (pp. 26-64.)

Intan Terpileh is now safe from the rudeness of Dandan Sëtia, who regrets his doings and fears the anger of the king, but his wife hates Intan Terpileh the more and schemes to destroy her. Through one of her maids she obtains poison, and when Intan Terpileh has a feast in her garden, to which the wives and daughters of the ministers are invited, Intan Terserlah has the food for Intan Terpileh poisoned. After a merry bath with the young girls Intan Terpileh partakes of the poisoned food, vomits and faints. The king and queen are called. The king sees that the princess has been

poisoned, and suspecting Dandan Sëtia, draws his sword and has him and all the maids of the palace summoned to the garden. He orders Dandan Sëtia to find out the criminal. Seeing Intan Terpileh lying senseless on the knees of the queen, still vomiting blood, Dandan Sëtia feels great pity for her and with kris drawn rushes into the palace, threatening everybody unless the crime is confessed. By their guilty looks he finds out that his wife and one of her maids are the criminals. He beats the maids and smashes everything in the palace, until his fury is stopped by a message from his father, informing him that by the aid of the 17 astrologers the princess has been restored to consciousness. He rejoins his father, who gathers from the reports of the ministers—Dandan Sëtia does not answer his questions—that the criminals have been found and that Intan Terserlah is at the bottom of the poisoning. Intan Terpileh turns away her face when she sees Dandan Sëtia; the king promises that from this day Dandan Sëtia will not do her any more harm on pain of banishment, and Dandan Sëtia swears by God that he will pay with his life for any misbehaviour of his. They return to the palace, but Dandan Sëtia refuses to obey the queen's bidding to return to his wife. (pp. 64-77.)

The king had vowed to give Intan Terpileh on her recovery a ceremonial bath in the lake Lumbangan Sëgara, where a pavilion is erected. The ceremony begins, Dandan Sëtia and his friends amusing themselves by wetting the girls by means of their blow-pipes. When the queen bathes Intan Terpileh, a sudden rainstorm bursts out which threatens to carry off the pavilion. The king and his subject princes hold the pillars of the pavilion, all the women are greatly frightened, but the youths make use of the sudden darkness for successful lovemaking.

Dewa Shah Përi, after his cousin had been lost (see above, p. 1,) descends from the Heaven of the Gods into the world, and in the shape of a hawk looks for her. Seeking shelter from the rainstorm, he perches on the mast of the bathing pavilion, sees Intan Terpileh and decides to carry her off. He seizes her, but by the will of God only tears off her caul, and her heavenly beauty appears. The rainstorm ceases, and Intan Terpileh, in a dead faint, is seen in her full beauty. The king orders the 17 astrologers to be summoned. Dandan Sëtia manages to slip in amongst the crowd of women, and faints when he sees the beauty of the princess, which causes Intan Terserlah great misgivings that her husband will turn from her. The astrologers explain that the change has come over the princess by her caul being torn off, and warn the king against an invisible enemy who will cause him and his children much sorrow. They explain further that Dandan Sëtia has fainted through suddenly seeing beauty. Both are restored to consciousness. The princess turns away her face when she sees Dandan Sëtia. All vows having been fulfilled—seven times the princess is weighed, and her weight in gold distributed amongst the crowd—the royal party returns to

the palace, Dandan Sëtia hopelessly in love with Intan Terpi eh. He neither eats nor drinks, distresses his wife by not returning to her but trying to sleep anywhere in the palace of the king, and one night unable to restrain himself, rushes into the room of Dandan Sëtia and throws himself on her knees. She receives him with cold irony, hinting at his former abuse; he asks her forgiveness. She at last forgives him and requests him to leave her and preserve her good name. He now asks to become her husband, swearing that he loves her and will send away his present wife if necessary. She is unable to forget his former rudeness, and bids him look elsewhere. In spite of her entreaties, he stays in her rooms for seven days and nights. The king and queen hear of it and visit her. Intan Terpileh explains, and they try to persuade her to accept Dandan Sëtia, the king promising that he will give her his kingdom and make her the reigning queen. But Intan Terpileh will rather die than marry Dandan Sëtia, whose former behaviour she is unable to forget. The queen asks Dandan Sëtia to have patience until God opens the heart of the princess. For three months he waits hardly eating and drinking. His parents in sorrow approach Intan Terpileh again, but she refuses to yield. (pp. 77-112.)

Dewa Shah Përi has assumed his original shape and summoned his seven trusty pages and his army. He creates a fortified town with a beautiful palace and garden outside Dendam Birahi and stays there. Being informed by his pages of what has happened between Dandan Sëtia and princess Intan Terpileh, he thinks Dandan Sëtia's love for her greater than his own and decides to help him, as it is ordained that she is to marry a prince of the earth. In the shape and the dress of an old astrologer, followed only by his seven pages, he enters Dendam Birahi. The king, having heard of his coming, afraid and suspicious of his doing harm, sends him a message to leave the country and not to show his power by creating fortified towns. The Dewa furiously replies that he will not obey the king's order, and as God has turned his good intentions to naught, he will fight and do what he pleases. He returns to his town, has the guards posted and awaits attack from the king's side.

The king, being informed of the Dewa's reply, sends his army to eject the invader. The first attacks are beaten off, and Dandan Sëtia, knowing that the Dewa aims at him, as foretold by the astrologers, would take command.

During the night the Dewa, being invisible, visits the king's palace, accompanied by his seven trusty pages, and leaving them behind, enters the rooms of Intan Terpileh, where he makes himself visible again. Presenting himself as her cousin and former suitor, he persuades her to let him carry her off, as she thinks that being her cousin, she can trust him, whilst in her uncle's palace she will never be safe from Dandan Sëtia's lovemaking. He takes her away,

together with her nurses and maids, in a magic casket, and with his pages leaves the palace. The guards challenge and attack them, are easily beaten off and are told in *pantun* to inform the king and Dandan Sětia. Arrived at his own place, the Dewa makes love to Intan Terpileh; she asks him to become her brother and take the place of her parents. She denies that she loves Dandan Sětia, but declines the Dewa's advances, threatening to kill herself if he forces her. After some skirmishing with pantuns the matter rests at that, as Dandan Sětia, roused by the disappearance of the princess from the king's palace, attacks the Dewa's town at the head of his troops, storms and enters it. With an embrace, a kiss and her betel-quid Dewa Shah Pěri takes leave of the princess and meets Dandan Sětia, whom he finds very handsome, so that he wonders why the princess will not love him. After an exchange of pantuns they start fighting. All the women in the palace are much frightened, and the princess is afraid that Dandan Sětia may be killed, though she explains her pity for him to her nurses by pointing out that he is the only hope of his country.

Dewa Shah Pěri and Dandan Sětia continue their fight on the plain outside the town, where they have more space for horse—and sword—play. Neither wins, their magic power being equal, and at sunset they take leave of each other to continue the fight on the following day.

During the night Dandan Sětia tries to stab himself, but his *kris* three times refuses to wound him. With seven trusty friends he flies to the palace of the Dewa, assuming himself the shape of a parroquet, his friends those of different insects. He finds the Dewa in the room of the princess, lying at her side, making love to her in pantuns, whilst she, also in pantuns, rejects him. Dandan Sětia would attack him but his friends hold him back. So he joins in the *pantun*-contest; the Dewa thinks that the bird has been sent by Dandan Sětia, until the latter makes himself known. Taking the princess upon his knees, the Dewa calmly continues the *pantun*-contest with him; at last Dandan Sětia assumes his natural shape, and they fight, first on the couch of the princess, later in the middle of the palace, the Dewa always dragging the poor princess with him, though she implores him to kill her. Dandan Sětia succeeds in freeing her and carrying her off, after a stab of his *kris*, though not wounding the Dewa, has made him faint. He carries Intan Terpileh back to his own palace and to his parents, but promises her to bring her back if she should have left her heart with the Dewa. His parents reproach him for always chaffing her and the princess adds that Dandan Sětia has never done anything else but wound other people's feelings. Dandan Sětia returns to the Dewa's palace, where his seven friends are still fighting with the Dewa's seven pages; the latter regains consciousness, and fighting is continued on the battlefield, troops from both sides joining in it. After seven days and nights of fighting the princes return to their

palaces; when he has posted the guards, Dandan Sëtia goes to his mother's room. She is lying down next to the sleeping princess, quietly slips away, and Dandan Sëtia takes her place. When Intan Terpileh awakes, he makes love to her so skilfully that she confesses that she feels a little pity for him and does not live the Dewa, but will not grant what he asks, being afraid of Intan Terserlah. Dandan Sëtia swears by Allah, that he has already left her and only awaits Intan Terpileh's word to divorce her. She asks him to have patience until the affair with the Dewa is settled, and they both swear to keep this pact. "Bertëmu mulut sêpah di-bëri." She falls asleep in his arms.

Thus the Dewa, who is searching for her in the king's palace, finds them. In his fury he would kill Dandan Sëtia, but such a deed is unworthy of him, so he lies down on the other side of the princess and embraces her. She reproaches him, and he reminds her that she had formerly followed him of her own free will, but is told in a *puntun* that she had only said so in order to get away. He tries to take her by force, but she does not fear his sword and wakens Dandan Sëtia. Fighting begins, Dandan Sëtia holding the princess. The king and queen come, the guards are called to capture the Dewa, but Dandan Sëtia bids them to stand off. The princess clings to Dandan Sëtia, and when the fight moves to the middle of the palace and Dandan Sëtia asks her to release him so that he can fight without endangering her, she refuses, ready to die with him. When daylight comes, fighting is continued on the battlefield.

On the following night the parents of the princess come from Heaven (*perudari*) and take away her spirit of life (*sëmangat*.) She falls into a deep sleep from which she cannot be aroused, though she is still breathing. The king sends for astrologers and doctors, and Dandan Sëtia is informed, who is still fighting with the Dewa. He takes leave of him, promising to come back, and rushes to the palace, but all his laments fail to bring Intan Terpileh to life.

Dewa Shah Përi also comes to the palace, sees Dandan Sëtia with the senseless princess on his knees, the king and the queen with him. He becomes visible, opens the curtains and joins in the lamenting. He will not give up his right to the princess, and challenges Dandan Sëtia to the battlefield, where they fight again. When dawn comes, Dandan Sëtia slays the Dewa, whose time to return to heaven has come. The body is brought into the Dewa's own palace; in the night his parents come and take him back to Kaïndraan, making the town and everything disappear. They restore their son to life, give him the name of Chendërang Mengindëra Dewa Laksana and make him forget all that has happened to him on earth. He is married and made king of Awan Berjantëra with the title of Sultan Mengindëra Dewa and the surname Chondong Laksana. (pp. 112-226.)

Dandan Sëtia returns to his parents and reports. The astrologers say that the spirit of life of the princess has been meddled

with (*sẽmangat-nya di-permainkan orang*,) but whither it has been taken, they are unable to find out. She will be restored to life, as her time has not yet come, but must be laid on a raft and drift away on the sea; Dandan Sětia must hope for the best. A raft is made, and the princess is laid down on it. The raft is carried away by the sea. Dandan Sětia follows on another raft, which is upset by the waves, whereupon a crocodile swallows him.

The raft with the princess approaches the coast of Alam Biduri, the kingdom of Raja Ardan (also Raden) Berchinta. His son, Shabbēranda Indera, is just grown up, a beautiful youth, but not yet inclined to marry. He dreams that the moon falls on his knees, and when he plays with it, a Gěruda carries it off. Accompanied by the ministers, he goes fishing with the casting-net. They row out and find the raft, with the princess asleep. The prince falls madly in love with her, remembering his dream; he sits down on the raft, takes her upon his knees, and thus they are brought ashore and into the royal palace. The prince swears that he will marry this princess or remain a bachelor all his life. He keeps her on his knees, never leaving her, but all means to restore her to life fail. After forty days her parents give her back her spirit of life; awakening she finds herself, fully dressed and adorned, on the knees of a strange prince, who tells her how he has found her and prayed for her all the time. Intan Terpileh cannot understand why Dandan Sětia has treated her so cruelly, and how this new prince comes to make love to her. She does not reply to his advances; when the king and the queen come, she tells them the name of the country she has come from. It has been attacked and vanquished by a Dewa, and apparently she has been banished (*di-buangkan*) by her parents. The king is surprised, as Mendam Pěrasat is a mightier prince than himself. He asks the princess if she will marry his son. She declines for the present. The queen takes her into her own palace, and the princess not having disclosed her own name, she is called Gēmala Merchu. The fame of her spreads all over the country. The king and queen press her to marry their son, who does his best to gain her affection. At last she thinks that in her hopeless condition it will be best to hide her feelings and marry him in order to become the queen of the country. She tells her lover that she will do what he asks, provided that she is made ruler of the country and he will leave her in peace. He agrees, telling her that she is the first woman he has held in his arms, and that he will have no other. She allows him to sleep near her, but nothing unlawful happens. On the following morning the prince informs his parents that the princess will obey their wish, and the wedding-festivities begin.

Dandan Sětia has been in the belly of the crocodile for three months, when the beast dies on the shore of Alam Biduri. Its belly bursts open, and Dandan Sětia is found and cut out senseless by Nenek Kabayan, who carries him to her hut. When he

regains consciousness after a few days, she tells him where he is and what is going on in the country. He faints again and then tells the old woman what has happened. He is still too weak to move, but arranges for her the flowers she is going to sell in the palace, and she has a great success with the maids, who bid her bring more flowers for the wedding that is to take place in a day or two. Dandan Sëtia nearly despairs, as he is still unable to move. He writes a letter on a single flower, which together with his ring Nenek Kabayan succeeds in handing to the princess. Deeply moved the princess sends him her ring, a *sarong* of hers and the message that he should wait until he has regained his strength, and then fetch her.

The wedding is celebrated with all ceremonies. But in the bridal chamber Intan Terpileh refuses to grant the prince what he desires. She tells him, without mentioning Dandan Sëtia's name, that the Dewa had asked for her hand and had been refused, and that she had come here thought dead by her parents. With this sorrow in her heart she is unable to obey him. When day is dawning, she falls asleep on his knees, leaving him torn by his passion. For seven days and nights he pleads in vain, and when the ceremonial bath takes place, she has not yielded. After the bath they are crowned—one of the royal pieces refuses twice to go off, and when fired for the third time makes only a very small noise—the prince receives the title of Indëra Paduka Sultan Shah Bëranda, and the princess becomes Permaisuri Merchu Gëmala Aalam.

Dandan Sëtia has regained his full health and strength. One night he goes into the town, enters the palace, and through a charm everybody who sees him becomes mute. He smears the faces of all the women with charcoal and betel-juice, burns their sarongs, smashes cooking-pots and plays other pranks, until at dawn he disappears. When he reaches home, the women regain their voices, and the palace becomes very lively. The king cannot get his breakfast and sends for the women who have to attend to it; first he laughs at their sight, but later becomes furious and calls his son. Shah Bëranda also informs Intan Terpileh, who suspects Dandan Sëtia, but opines that this thing was sent by God to punish them for their sin. Shah Bëranda cannot imagine what sin they have committed, as they were both unmarried when they were united by his parents. Intan Terpileh smiles, which smile gives Shah Bëranda new hopes.

When Dandan Sëtia returns on the following night, he finds a strict watch kept, and when his charms open the door of the palace, he sees all the women huddled together, many of them in the room of the young couple. Dandan Sëtia extinguishes the lamp, and the women start fighting among each other. Dandan Sëtia gathers that the young couple do not yet agree with one other. He listens outside the curtains of the royal bed and hears Shah Bëranda's pleadings and Intan Terpileh's excuses. Cautiously

opening the curtain, he throws his ring into her lap. She recognizes it and would leave under the pretence of fetching her betel-tray, but Shah Bēranda fetches it for her, Dandan Sētia remaining hidden in the curtain. Shah Bēranda smells his perfume, which he attributes to one of the maids or to an evil spirit or devil. Dandan Sētia replies: "Here is the devil!", opens the curtains, jumps in and seizes the princess. Shah Bēranda being ready to fight, Dandan Sētia changes Intan Terpileh into a firefly and tells Shah Bēranda his name and his right to a princess, whom Shah Bēranda has married without due enquiries. Shah Bēranda maintains that Dandan Sētia has abandoned Intan Terpileh, that he has found and rescued her, and therefore cannot recognize Dandan Sētia's claim. They fight, first in the palace, and from dawn to sunset on the plain. Dandan Sētia returns to the hut of the Nenek Kabayan; Shah Bēranda, alone but fully armed, follows and sees Intan Terpileh returning to Dandan Sētia, who waiting at the door changes her into her natural shape, and withdraws with her, Nenek Kabayan sleeping outside. When all are asleep, Shah Bēranda rushes in and seizes Nenek Kabayan. Muttering charms to put the young couple into a deep sleep, Shah Bēranda enters their room, changes the princess into a jewel which he hides in a little casket and places in his girdlecloth, and leaves again, throwing his betel-quid on the roof of the hut, which begins to burn. In spite of Nenek Kabayan's efforts to rouse him, Dandan Sētia does not awake until the house is nearly burnt down. He hears from the old woman what has happened, though she does not know what Shah Bēranda has done with the princess, and rushes after him. He misses him in the dark, speeds to the palace and searches it in vain. All maids having fled at his approach, he meets only an old, sick woman, who for fear is unable to answer his questions. In his first fury he would kill her, but thinks better of it, and hurls her away. He leaves the palace, beating off the guards with his cane. Like a madman he rushes about, missing Shah Bēranda every time, until his swearing rouses the latter to meet his rival again. They fight until sunset, Dandan Sētia dispersing by magical weapons Shah Bēranda's troops whom his father had send to help him. When night comes, Shah Bēranda returns to his palace; his parents implore him to return the princess to Dandan Sētia, but when he sees his bedroom, which Dandan Sētia had demolished when searching for the princess, and hears the complaints of the servants, his fury flares up again. He lets Intan Terpileh out of the casket and to her disgust starts again to make love to her. (pp. 226-329.)

In Tēlaga Ratna rules Chakram Dewa, a mighty king. His elder daughter is princess Ratna Sēri Dewi, his younger son Bujang Mara Putēra. The latter wants to choose a bride after his own liking, and has already captured 33 princesses, destroying their countries with the help of his seven trusty friends and his army,

but so far none of the princesses suits him. Three years he has been busy with this, and his men are tired of it, so that he must wait until they have regained their strength.

The fight between Dandan Sëtia and Shah Bëranda continues, both being of equal strength and skill. As Shah Bëranda always carries the casket with Intan Terpileh in his girdle-cloth, Dandan Sëtia is unable to find her.

Mendam Përasat is in great sorrow for his son; none of his messengers can find him. At last they bring news that Dandan Sëtia has been swallowed by a crocodile; his parents think him dead and nearly lose their reason. Sultan Mengindëra Dewa (Dewa Shah Përi, see above) has pity on them, takes leave of his parents and descends to the earth in order to help Dandan Sëtia, as he feels himself responsible for these happenings.* He finds Dandan Sëtia fighting alone against Shâh Bëranda and his troops, and stamps on the ground exclaiming what shame that is. Dandan Sëtia remembers the voice, but thinking the Dewa dead cannot believe his senses. He stops fighting, the Dewa reproaches Shah Bëranda for his unfairness, and being challenged by him, becomes visible and tells him his name and that he has come to help Dandan Sëtia. Dandan Sëtia does not yet understand, but withdraws to the side of the battlefield, and the Dewa fights with Shah Bëranda until sunset. He then meets Dandan Sëtia, swears by God that their former rivalry has ended, and that he has come as Dandan Sëtia's friend and brother. He creates a town and a palace and summons his army. Together with Dandan Sëtia he enters his town and has the war-drum beaten; the king of Alam Biduri is informed, and Shah Bëranda would attack at once, but is held back by his father.

During the night Dandan Sëtia, the Dewa and his seven pages visit the palace of Alam Biduri. The maids of the inner palace they bind together into bundles which are carried out of the palace by the pages, who thoroughly enjoy the joke. Dandan Sëtia and the Dewa search in vain for Intan Terpileh. They examine the girdlecloth of Shah Bëranda, but cannot discover her. Shah Bëranda awakes. They fight in the bedroom, and arrange to meet again on the battlefield. Both parties bring their troops, and for many weeks the battle rages. The troops of Alam Biduri weakening, king Raden Perchinta joins his son. The Dewa chaffs him, tears away the old king's weapons and does not even answer his thrusts.

Bujang Mara Putëra, prince of Telaga Ratna, has sent his army again to seek princesses for him. He has already collected ninety-nine, for whom he has a special palace, where he keeps them without having any connection with them. His grumbling troops at last come to Alam Biduri, having heard of Princess Intan Terpileh

* It was said above that his parents had made him forget his adventures.

and the fighting. When the leaders see Dandan Sĕtia, they think that his lady-love must be still more beautiful than he, and they make vows that Shah Bĕranda may be killed.

God has already decided the latter's fate, and Shah Bĕranda knows that his death is near. Unseen by anybody, he throws away the casket wherein Intan Terpileh is hidden. Raden Perchinta, the old king, falls fighting against the Dewa; Dandan Sĕtia tries in vain to persuade Shah Bĕranda to give up this foolish war. The prince thinks that he cannot give way without losing his good name, and is killed by Dandan Sĕtia's sword, expiring at the side of his dead father under the dragon-banner of his kingdom. His ministers and officers put down their arms. The queen is informed, comes to the battlefield, and lamenting over the death of her husband and son, takes Raden Perchinta's kris and stabs herself.

Dandan Sĕtia and the Dewa go into the palace to search for Intan Terpileh, but are unable to find her. The battlefield also is searched in vain. (pp. 329-390.)

One of the officers of Bujang Mara Putĕra, having heard that the magic casket is lost, looks for it on the battlefield during the night and by the will of God finds it. Returning at once to Tĕlaga Ratna, he gives it to Chakram Dewa and tells him the story of Intan Terpileh. The Sultan calls his queen and his son and gives the casket to the latter. Mara Putĕra is unable to open it or feigns to be unable. His father tells him what to do, and Mara Putĕra gives the casket to his mother, who puts it in a special room. In the evening the prince bathes and dresses and goes to the palace. In the presence of his queen and his daughter Ratna Sĕri Dewi the Sultan opens the casket and Intan Terpileh appears, surprising everybody by her beauty. She does not know where she is and is terribly frightened. Dewi Sĕri Ratna calms her, and they sit down before the queen. Mara Putĕra enters and promptly falls in love with Intan Terpileh, she being the first woman to move his heart. He sits down behind his nurses, his eyes fasten on Intan Terpileh. Poor Intan Terpileh sees him and suspects fresh trouble. The king invites her to stay with his daughter, and Ratna Sĕri Dewi and all the other princesses are very kind to her to make her forget her sorrow. She knows however what is in store for her, and that her passing from one hand into another has not yet ended. She asks for kindness for a poor stranger, and Ratna Sĕri Dewi takes her to live with her. She succeeds in making Intan Terpileh forget her grief a little and take part in the plays and games, but she never feels quite at ease.

Mara Putĕra confesses to his father that Intan Terpileh is the woman he has looked for all the time, and that he will marry no other. The king gives order to begin the wedding-festivities, and Intan Terpileh is thrown into fresh distress.

Dandan Sëtia and the Dewa have placed Alam Biduri under a regent and with a combined army have gone to look for Intan Terpileh. They come to Badja Angsana, ruled by Bëkram Aalam Shah. His son, Indëra Perkata, about twenty years old, is not yet married, but has the daughter of a vezier as concubine (*gundik*.) His younger sister is Princess Indëra Gambar. Indëra Perkata is a distant cousin on the mother's side of Dandan Sëtia, and when he arrives, is sent to greet him. They soon become friends, and Indera Perkata, who thinks Dandan Sëtia a suitable husband for his sister, invites him and the Dewa to his palace, telling him that he was on the eve of departure for Tëlaga Ratna to witness the wedding of prince Mara Putëra to a princess he had got out of a magic casket, found in Alam Biduri. Dandan Sëtia promises to accompany him. They enter the palace of the king, and the Dewa, seeing Princess Indëra Gambar, winks at Dandan Sëtia. They pay their respects to the king, who also thinks Dandan Sëtia a suitable husband for princess Indëra Gambar, and so do his courtiers. Dandan Sëtia replies that he is already married, but can give no news of his parents, as it is seven years since he left them, and that he is now going to Tëlaga Ratna, where perhaps he will throw away his life. He narrates what has happened to him, and Indëra Perkata promises his help. After a few days at Baja Angsana, during which the Dewa falls in love with Princess Indëra Gambar, but is told by Dandan Sëtia to have patience, the three youths leave and march with their army to Tëlaga Ratna, where they arrive a day before the wedding. They stay outside the town, and the king's officer is told that Prince Indëra Perkata of Baja Angsana on his way to China is staying for a few days to see the wedding.

The three youths go into the town. They stop by the palace of the princesses. Their beauty collects a large crowd around them, and by beating it off they get into trouble with the police and the palace-guards. They slip into the palace and close the door behind them. The king is informed and has the palace surrounded by his knights, but he forbids them to storm it, fearing for the life of his daughter. All games and plays are stopped. The three enter the room of the princesses, where they find Ratna Sëri Dewi and Intan Terpileh, surrounded by all the other princesses; Indëra Perkata falls in love with Ratna Sëri Dewi. The three sit down on the throne, promising not to harm anybody who surrenders and asking for betel. The princesses pay homage to them, with the exception of Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi, but at last the latter asks them to partake of betel and also surrenders herself. Intan Terpileh only, having recognized Dandan Sëtia and taken courage, does not speak a word and is chaffed by the Dewa that she is very courageous, but perhaps waiting for Mara Putëra to come and rescue her. She becomes cross because her lover suffers her to be chaffed, and answers at last that if she were a man she would challenge them to fight, but being a woman and tired of a

life of sorrows, could only disobey in the hope that they would kill her. Dandan Sětia tells her that she has nothing to fear, as the Dewa has already become his elder brother and thereby is free to chaff her. She pays homage to the Dewa, to Dandan Sětia and at the Dewa's order also to Indëra Perkata. Ratna Sëri Dewi and the other princesses become more and more afraid when they see these proceedings and hear who the youths are. At the Dewa's suggestion Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi, who will be Indëra Perkata's portion, are placed in a magic casket, whilst the other princesses and the maids are rendered senseless by a charm. The three throw open the windows of the palace and challenge the knights below and prince Mara Putëra to fight. The uproar brings their troops into the town; the king sends a minister to find out what they want, and when he hears who the intruders are, and why Dandan Sětia has come here, is doubtful what to do.

Prince Mara Putëra is asleep when the messenger comes to call him. He rushes to the palace and arms himself; his father tries to detain him, but two of his cousins who have come with their parents to the wedding, prince Persanta Indëra and prince Indëra Bëranta, the son of the king of Naga Chita and the betrothed of princess Ratna Sëri Dewi, are ready to fight with him. Followed by their troops, they march to the palace of the princesses, open the door by a charm and rush in. They find the three waiting for them in the middle of the palace; seeing the senseless princesses and maids, Mara Putëra thinks that Dandan Sětia would only carry off Intan Terpileh and has killed all the other inhabitants of the palace. Dandan presents his friends, and after an exchange of *pantuns* they start fighting, Mara Putëra against Dandan Sětia, Persanta Indëra with the Dewa, Indëra Bëranta with Indëra Perkata. Outside the palace the troops start fighting. When dawn comes, they move to the open plain. Seven days and nights the battle lasts; the Dewa captures Indëra Persanta, Indëra Perkata kills Indëra Bëranta, and Dandan Sětia kills Mara Putëra, who in spite of Dandan Sětia's continuous warnings continues fighting. His troops attack with double fury and suffer great losses. The parents of the three princes are informed and come to the battlefield, Dandan Sětia and his friends standing aside. The king and queen of Tëlaga Ratna reproach Dandan Sětia and ask him to kill them also; Dandan Sětia throws himself at their feet and asks their forgiveness. It was not his intention to kill, but happened by the will of God, as the prince had followed his passions too much. The king and queen see that and slowly come to regard Dandan Sětia as their son. The dead are buried with due honours, Persanta Indëra is set free and makes friends with the three. Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi are released from their casket and returned to the king.

After several months' stay at Tëlaga Ratna, Dandan Sětia returns to Dendam Birahi, taking with him on his march the king

and queen of Tělaga Ratna, of Baja Angsana, the Nenek Kabayan of Alam Biduri, and the king and queen of Merdan Agas, the parents of his first wife Intan Terserlah. They find Dendam Birahi desolate, as Mendam Përasat, mourning for the loss of his son and Intan Terpileh, has neglected his country and its inhabitants. Intan Terserlah is still there; the king intended to send her back to her parents, but she had stayed in the hope of hearing news of Dandan Sëtia. When he is informed of the approach of a large army, Mendam Përasat hopes for an honourable death.

The four youths enter the town; nobody recognizes them, they go to the palace, and Dandan Sëtia and the Dewa throw themselves at the feet of Mendam Përasat and his queen. Then joy begins to reign in the palace and Alam Biduri. Dandan Sëtia presents his friends, the king gives order to receive the guests, and the Dewa creates palaces for them and a town of his own. Intan Terpileh is cried over, and even Intan Terserlah feels pity for her. The Nenek Kabayan is thanked and receives rich gifts. When in the evening the youths return to the town of the Dewa, the latter advises Dandan Sëtia to visit Intan Terserlah, be it only out of respect of her parents who have come with him. Dandan Sëtia promises for the following night, as it is already late, and she will not run away.

The wedding-festivities begin with plays and games and gambling, the Dewa becoming very popular by making good all gambling-losses. Dandan Sëtia and Intan Terpileh are married and after the ceremonial bath are crowned as Sëri Paduka Sultan Dandan Sëtia and Permaisuri Gëmala Ajaib. Intan Terserlah, who has not been visited by Dandan Sëtia, becomes very jealous, as being the eldest wife of Dandan Sëtia she thinks she ought to be the reigning queen. All the kings who have come with Dandan Sëtia render homage to him, also the father of Intan Terserlah, though rather sad that it is not his own daughter who has been honoured.

The Dewa is married to Princess Indëra Gambar, and Indëra Perkata to Princess Ratna Sëri Dewi.

Gëmala Ajaib wants Dandan Sëtia to sleep with Intan Terserlah, but he refuses, as he loves only her, for whom he has undergone his sufferings in the belly of the crocodile and all the fighting. All the young couples live happily together. After a year they take leave. Intan Terserlah is specially recommended by her mother to Gëmala Ajaib who promises to love and treat her as her elder sister.

Indëra Persanta is made king of Alam Biduri, the Dewa becomes Sultan of Baja Angsana, Indra Perkata rules over Tělaga Ratna. The four kings remain great friends and frequently exchange embassies. (pp. 390-525.)

Gëmala Ajaib suggests that the other (99?) princesses should become the wives of Dandan Setia, and he agrees as the suggestion comes from her. After several fruitless attempts she succeeds at

last in sending Dandan Sëtia to Intan Terserlah, but he stays with her only for a short time and before day-break runs away to Gêmala Ajaib. Intan Terserlah is disappointed and schemes to destroy Gêmala Ajaib.

Gêmala Ajaib gives birth to a son who is named Mendam Paduka by his grandfather, but called Indëra Putëra by his father. The Dewa sends him rich presents. Intan Terserlah plans to destroy mother and child and finds an old woman who wants to earn a 1000 dinars. In the night she puts a devil into the child, who cries out and lies stiff. The Tabibs and Bomors are unable to help; the astrologers find out that an evil spirit has been put into the child, and that the deed was done by an old woman. The haç is found, dragged to Dandan Sëtia and by his threats is forced to free the child from the evil spirit. Being condemned to a horrible death, the old woman in her fear confesses that she has been bribed by Intan Terserlah to destroy Gêmala Ajaib and her child. Dandan Sëtia would kill Intan Terserlah, but his other wives and his parents hold him back and persuade him to send her back to her parents. He rushes to her palace and in scathing words divorces her. The old woman is drowned in the sea (*hendak di-tabalkan menjadi raja, ka-dalam laut tempat di-puja*). With large presents of gold, silver and servants Intan Terserlah is sent home in charge of a vizier. The king of Merdan Agas asks the reason of the divorce, and the vizier answering that he does not know, the king deeply resents the behaviour of Dandan Sëtia.

Gêmala Ajaib becomes pregnant a second time. The Dewa becomes father of a son called Indëra Dewa, and Indëra Perkatat, too, has a son called Mengindëra Jaya.

In her sixth month Gêmala Ajaib longs to eat of a "Mango-fruit struck by the rays of the moon" (*pauk di-sinar bulan*), which nobody knows how to find or has ever heard of. Dandan Sëtia goes in search of it; Indëra Putëra would accompany him, but must stay at home. After a month's wandering Dandan Sëtia reaches a lake, in the middle of which he sees with his telescope (sic!) a mango-tree with a single fruit. But the tree is too thin and too high, with branches too far apart, to be climbed. A Dewa from the heaven of the Gods, Dewa Indëra Kesna, son of the Sultan of Përantu Buana, had been changed by his father's curse into a dragon, and to him belongs the fruit. When Dandan Sëtia fells the tree, the dragon appears and seizes the fruit. Dandan Sëtia awaits his coming, and asked why he steals other people's property, excuses himself, explains the reason and asks forgiveness. The dragon asks in return for the fruit that if a girl is born, she shall become his wife, if a son, Dandan Sëtia may keep him and remain his good friend and brother. Dandan Sëtia is forced to agree and returns sadly to Gêmala Ajaib. She eats the fruit, and then she

and his parents hear the conditions. All remain in great sorrow; Dandan Sëtia tells them to trust in God. -

When her time is come, floods come over the country without rains to account for them, and Gēmala Ajaib gives birth to a beautiful daughter, who is named Johar Gēmala. Great is the fear of the young that the dragon will claim her. He arrives indeed in a big flood and asks at the gate whether a boy or a girl has been born. The old Sultan would tell him a lie, but Dandan Sëtia sticks to his pact and tells the dragon the truth and that he need not be afraid to be cheated. The dragon appreciates this and asks him to nurse and educate the princess until she is 10 years of age, when he will claim her.

The little princess grows up into a most beautiful and wise girl. Her grandmother, mother and the princesses around her mourn her future fate; she soon perceives this and asks her nurse whether she is expected to die very soon. Her nurse tells her, but the princess keeps it to herself.

When the time is near, Dandan Sëtia informs his friends, the Dewa and Indëra Perkata. They both advise Dandan Sëtia not to deliver the princess to the dragon, but fight him. Dandan Sëtia is not afraid of the fight, but is bound by his word, which however does not include his friends, and he has invited them to see the princess carried off by the dragon. Indëra Putëra, now twelve years old, has plans of his own.

When the appointed time has come, the dragon summons his grand-parents, and they create a beautiful (floating?) palace. In a big flood the dragon arrives at the gate of the town, carrying the palace (on his horns), and shouting for the princess to be placed in it. Dandan Sëtia and his friends perceive that they have to do with a magic dragon. Dandan Sëtia fetches the princess, who calmly takes leave, comforts her parents and asks her brother to stay with their parents. With her nurses, servants and friends she enters the palace, and the dragon disappears with them.

Indëra Putëra, Indëra Dewa and Mengindëra Jaya ask their parents' permission and follow the palace in a boat as long as they can see the top of it above the waves.

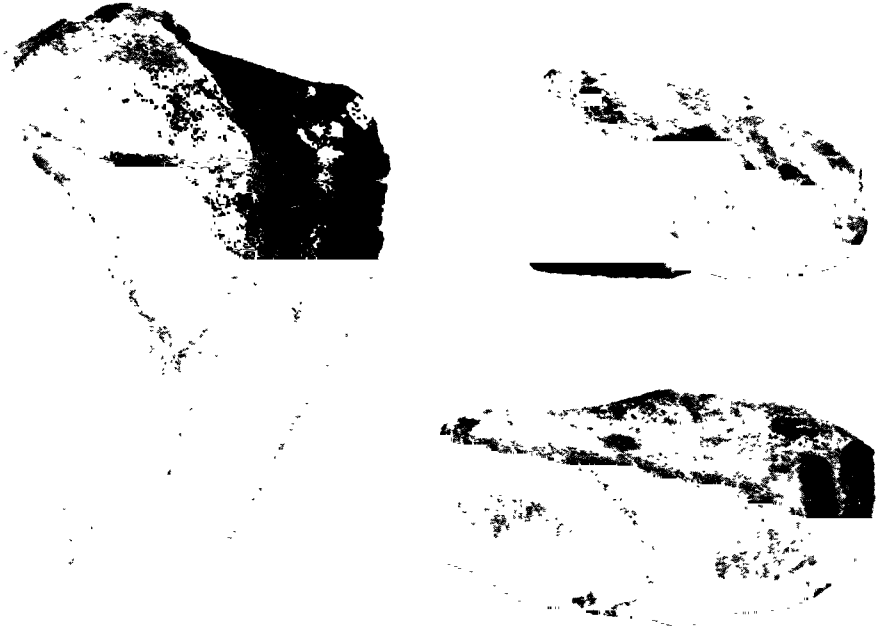
When night comes, Dewa Indëra Kesna assumes his natural shape and visits the princess in the palace. He is young and beautiful and twenty years old, ten of which he has lived in heaven, and ten under a curse. The maids wonder how the dragon allows a youth, beautiful as Vishnu when he comes down on the earth, to visit him. The Dewa explains that he is the dragon and has come to pay his respects to the princess, who should fear nothing, as for ten long years of suffering he had waited for her, declining to marry any other girl. He tells her who he is, and that by accepting him

as her husband she will speedily be reunited to her parents. Johar Gēmala is relieved at hearing that he is of good birth, and agrees to his wishes. Dewa Indëra Kesna burns incense in the gallery of the palace, and at his request the gods send him in a thunderstorm a town with a palace, fully populated. Taking his seat in the hall of audience, Dewa Indëra Kesna orders one of his ministers to invite the three princes who are following him in a boat. The minister explains to the astonished youths who the dragon is, and gladly they sail to the new country. An embassy is sent to Dandan Sëtia, who comes with his parents, his friends and their families. Dewa Indëra Kesna explains to him that he has been cursed by his father and turned into a dragon because he had refused to marry at his father's bidding. Mengindëra Dewa Mengerna, Sultan of Përanta Buana, is his father, and Dewa Shah Përi (Dandan Sëtia's friend) finds out that Dewa Indëra Kesna is his own nephew and also related to Gēmala Ajaib. By burning incense Mengindëra Dewa Mengerna is summoned; he arrives with his wife and his daughter Nila Kenchana, who is to be married to Indëra Putëra. Indëra Dewa is to be married to Princess Chahaya Udara, and Mengindëra Jaya to Princess Ratna Chahaya. The fourfold wedding is celebrated, and during the procession of the bridegroom a great contest of magic powers takes place between the princes of earth and those from heaven. The young couples are duly brought to bed, Indëra Putëra and Nila Kenchana, Indëra Dewa and Chëhaya Udara, Mengindëra Jaya and Ratna Chëhaya only playing together, being still too young. Dewa Indëra Kesna and Johar Gēmala are given the ceremonial bath and are crowned, his title being Sëri Sultan Kësuma Indëra, and he is to rule over both countries, that of his father in the heaven, and the new one on earth. Indëra Putëra is crowned by Dandan Sëtia as Sultan Indëra Putëra to rule Dendam Birahi, Indëra Dewa is crowned by his father to rule Baja Angsana with the title of Sultan Indëra Dewa Perdana, and Indëra Pekata crowns his son Mengindëra Jaya to rule as Sultan Mengindëra over Tëlaga Ratna.

Dewa Indëra Kesna has much trouble with his young bride, and it takes him four months and ten days before she becomes his real wife. She gives birth to a son who is named Dewa Inu. Nila Kenchana, the wife of Indëra Putëra, also gives birth to a son, who receives the name of Shah Kobat, with the nursery-name of Dewa Angkasa. (pp. 525-605.)

The writing of the story was finished on the 22nd. Moharram A.H. 1300, in Singapore.

Printed in Singapore A.H. 1344.

Stone Implements from Tohore.

Neoliths From Johore.

By ENGKU ABDUL-AZIZ, D.K.

(Plate—XLII).

The stone implements figured on Plate XLII were found by me in 1919 on the beach at Tanjong Bunga, on the West coast of the Straits of Johore and about 9 miles from Johore Baharu. They were lying on white clay within twenty feet of the bank. At high tide the beach at that spot is covered by about six feet of water. There is an old well about thirty feet away from the bank at the foot of the hill: it is frequently used by fishermen and travellers. The bank nearby is sandy and the beach slopes gently to the sea for about eighty yards before the water becomes deep.

About fifty yards towards the North there is a cliff about fifteen feet high, and there the soil is clay with very hard and dark granite boulders that run right down to the sea.

I had a wooden house built on the beach about fifteen feet away from the bank, and, one day after very heavy rain, the sand near the house was washed away, leaving some pieces of small stone. As I was walking on the beach, I noticed a piece of stone (the smallest specimen) which looked uncommonly like a stone implement. It was then green with slime. I was so interested at the discovery that I made a further search and found three more pieces of different shapes.

Tanjong Bunga was well known among the older generation as "Changkrik Mak Dudok" or as some called it "Janggut Mak Dodok." It must have been an old settlement as there are several graves there.

Since the Causeway was opened in 1925 all the sand on that beach has washed away and it is full of stones.

These stone implements were kept by me and almost forgotten until one day I saw a few similar specimens at a house and remembered that I had found a few myself. The Dutch expert Dr. Ph. van Stein Callenfels has identified as neoliths the two smaller stones: the large stone may or may not be a manufact.

It is interesting to note that in the collection of the Raffles Museum, there is a polished stone implement found on the beach at Tanjong Karang on the West coast of Singapore Island. Tanjong Karang is about four miles South East of Tanjong Bunga.

Notice of Books.

Oudheidkundig Verslag, 1930, published by the Royal Batavian Society. This journal, compiled by officers of the Archaeological Department of Netherlands India is particularly interesting. It records the untimely death of Heer de Haan who in eight years restored or rebuilt no fewer than fourteen monuments in Java. On Plates 12–23 Dr. Bosch illustrates beautiful rosettes, medallions and other carvings from the 16th century grave of the Ratu Kalinyamat, Matingan to the south of Japara: Hindu-Javanese in sentiment and style, they yet show Islamic influence in the adaptation of Arabic characters to ornament and in evasion of the Muslim ban against graven images by the composition of an elephant (Pl. 17 a.) out of a chain of flowers, and of the ape and crab of the fable (Pl. 17 b.) out of arabesques. There is a report of a committee on the condition of the Borobudur basreliefs which is causing anxiety. In his account of a trip through Sumatra Dr. Bosch records many important discoveries:—a 10th century (p. 138) South-Indian bronze of a female figure, and stone monuments from Padang Lawas, Tapanuli (Pls. 32–42); the head of a bronze Buddha from that Malay sacred-place Bukit Seguntang, Palembang; three wonderful Palembang bronzes of the Sri Vijaya type dredged up from the Musi river (Pl. 45)—the only Sumatran specimens of Middle-Java art known (at the time of publication). Then there is a most able and illuminating paper by Dr. Bosch on those Minangkabau regalia with which Marsden and Newbold have made English readers acquainted.—From Tanjong a village in Pagar Ruyong comes a large brass *dulang* with a Hindu-Javanese deer *motil*, its craftsmanship differing from the modern in that the figures are not outlined but formed merely by change of pattern.—All the remaining articles of the regalia were shown to Dr. Bosch by the surviving members of the Minangkabau royal house and most of them are here illustrated. They are (1) two seals engraved in Arabic characters, one of Sultan Abdu'l-Majid Muhammad Ibrahim and one—octagonal and lotus-shaped—of Sultan Tunggul Alam Bagagar ibn Sultan Khalifatu'llah; (2) two teeth of the elephant Hasti Dewah; (3) a huge horn of the buffalo Benuang Sakti; (4) the handdrums (*gendang*) made of *pulut-pulut* and *selegari*; (5) the cloth *Sangsuta* that weaves itself—but looks no more than fifty years old; (6) a silver-hilted *kelewang* called *chinangki* (? =chenangkas R.O.W.); (7) the long creese *Si Manggi Masak*; (8) the creese *charabun*; (9) the plain undecorated lance *Lambura*; (10) a plaster or clay head of Kati-mono, a miniature 2 inches high, depicting not the great serpent but a laughing man of Breughel type, either European or from Majapahit's workshop at Trawulan; and (11) by far the most valuable find, the knife *Si-Mandang Giri* (JRASMB. vol. IV, pp. 414–5). This type of knife is sculptured at Borobudur, at Prambanan (J. Kats' "The Ramayana as sculptured in reliefs in Javanese

Temples," Batavia and Leiden, pls. V, XLII), and at Panataran (*ib.* pl. 90). The hilt has inlaid in gold a cloud pattern that is unknown in the art of Middle-Java but is common in that of East-Java. The form of the weapon and this cloud pattern are characteristic of the last three centuries of the East-Java period. On the obverse and reverse of the blade are two figures inlaid in gold wire, a Bhairava and his *sakti* (wife), one of the terrible manifestations of Shiva and Mahadewi. Now, as Moens has discovered, the 1375 inscription of Surowaso (=Suroasa) records how "in the *saka* year 1297, in the month of the dead, prince Adatiawarman," ruler of Minangkabau, "received the highest consecration under the name of Wicesadharani, seated on a pile of corpses in a burialground, laughing diabolically and drinking blood, while a great sacrifice flared and caused an intolerable stench which to the initiated smelt like the perfume of tens of thousands of millions of flowers." An inscription of 1347 records how this prince and his wife performed a fertility dance as Mataginica and Matangini, that is, as male and female elephant manifestations of Shiva and Mahadewi his wife. Dr. Bosch therefore suggests that the two figures on this broad heavy sacrificial knife (which is sculptured so far as I know generally in the hands demons) represent Adatiawarman (or one of his predecessors or successors) and his consort in the shapes of a Bhairava and a Bhairavi. Finally Dr. Bosch points out how a figure of a Bhairava from Padang Rocho (upper Batang Hari) carries in his right hand a similar knife, which suggests that such a knife was part of the ceremonial equipment of a Minangkabau prince in his role of a Bhairava. The most famous image of a Bhairava comes from Singosari (Stutterheim's "Pictorial History of Civilization in Java," Weltevreden, p. 73, fig. 102): he also carries in his right hand a similar heavy broad-bladed sacrificial knife with a large hand-grip but the blade is slightly curved. The secret demoniacal sect of the Bhairavas (which existed in East Java and Bali as well as on the Padang highlands) professed a Tantric doctrine that connected the worship of Shiva with the worship of Buddha. When a few years later Adatiawarman died, the inscription on his grave averred that he possessed all Buddhist virtues and was an incarnation of Lokeshvara the Deliverer.

Annual Bibliography of Indian Archaeology, 1929, published with the aid of the Government of Netherlands India and with the support of the Imperial Government of India (Leyden—E. J. Brill, 1931).

This is the fourth year this admirable publication has appeared in English. Among its editors are such distinguished names as J. Ph. Vogel, N. J. Krom, George Coedès, Ananda K. Coomarasamy, Louis Finot, Victor Goloubew. The introductions deal with the Sculptures of the Buried Basement of the Barabudur, and explorations at Angkor, at Anuradhapura and in Baluchistan. Its Bibliography 1932] *Royal Asiatic Society*.

graphy embraces all books and articles on Art and Archaeology, Architecture, Painting, Iconography, Palaeography, Epigraphy, Chronology, Ancient History, Ancient Geography and Numismatics. It covers India, Ceylon, Further India, Indonesia (or the Malayan region) and the Far East (China, Japan and Korea). It is a work indispensable to every student of Oriental art, literature and history. The plates are admirable and I would invite attention especially to the reproduction of the beautiful sculptured figure of a Female Deity kneeling, from the excavations of the Prah Khan Temple at Angkor Thom.

As an example of the method of its Bibliography I may quote

“ 561. Dr. W. F. Stutterheim, *Tjandi Barabodoe, naam, form, beteekenis*, Weltevreden, G. Kolff & Co., 1929, 4 to, 85 pages, 32 plates.

The novel suggestions made by Dr. Stutterheim: (1) The name Bara-budur means “the monastery (*vihara*) of the mound;” (2) “not only the general plan of the Barabudur, but even the subdivision of that monument served to interpret a religious-philosophical world system, traces of which the author had found in an old-Javanese Buddhist catechism before the time of Sindok” (p. 36) (3). The Barabudur is “not a fancy-stupa with an anthology from Buddhist texts as devotional ‘decoration,’ but a practical object of meditation for monks....not intended as a sight-seeing monuments for pilgrims....but for a population of meditating monks. (p. 41). (4) The ‘Dhyani-Buddhas’ are, perhaps, partly Manusi-Buddhas.

Reviewed *Nieuwe Rotterdamse Courant*, Nov. 23, 1929 by Prof. C. C. Berg.”

A similar summary is given of Dr. Stutterheim’s researches on the Kāla-Makara ornament so common in Javanese art. He thinks the Makara symbolizes the Zodiac sign *Capricornus*, while the lion’s head above it is *leo*—the whole *motif* originating from Mesopotamian astronomy. “The wings, added in East Java, as well as the single eye point to a symbolism relating to the Sun; this explains also the Nagas. All these elements are very similar to Western Asian and Egyptian symbols which partly have lost their meaning.” Here is grist for the Manchester mill.

R. O. W.

Tokin: A Correction.

By R. O. WINSTEDT.

On p. 137 of Journ. Malay Br. Roy. Asiat. Soc. IX, pt. I, 1931, lines 1 and 3 of the article, for *Johore* read *Johol*.

A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.)

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

In Leiden University Library there are two manuscript copies of a *Hikayat Negeri Johor*, one of them written in 1849 A.D. (Dr. H. H. Juynboll's *Catalogus*, Leiden 1899, pp. 236-7). There are also two more in the Library of the Batavian Society from the von de Wall collection, the second stated by Dr. Ph. s. van Ronkel to contain the same text as the first. (*Catalogus*, 1909, pp. 275-6). No copies have been traced in Johore and the present text is from the Batavian MSS. and printed with the kind permission of the Bataviaasch Genootschap. The second Batavian MS., CCCLVI of van Ronkel's catalogue appears to be the older. Its dates are more accurate. In line 5 it reads *mangkat* instead of CCCLV's corrupt *mangkubumi*. Its style is concise and good. M.S. CCCLV abounds in *dans* and *itus* and *kalakians* and is pretentiously literary and verbose. The subject matter is identical.

There appears to be another *Hikayat Johor*, quoted by Mr. R. J. Wilkinson (JRASMB, vol. IX, pp. 28-9, 1931) but otherwise unknown to me. And there is the modern *Hikayat Johor* written by Dato' Major Haji Muhammad Said, Private Secretary to H. H. Sultan Ibrahim of Johore; it deals mainly with the reign of Sultan Abubakar.

The marginal notes in the following summary are from various sources.

SUMMARY OF MS.

S. Abduljalil
Shah II, 1623
—d. 22 Nov.
1677.

Johor Lama was sacked by Jambi in 1083 (=1672 A.D.) and Sultan Abdul-Jalil Shah Raja Muda (Marhum Besar) fled to Pahang while Laksamana Abdul-Jamil opened Riau. Marhum Besar died in Pahang in 1080 (=1669 A.D.).

S. Ibrahim
Shah, 1677—
d. 16 Feb.
1685.

It was his successor Sultan Ibrahim (Marhum Muda) who first went Riau:—the Laksamana killed the Dato' Temenggong at Tanjong Batu in A.H. 1089 (=1677 A.D.).

S. Mahmud
Shah II, 1685
—d. Aug. 1699.

Sultan Ibrahim died at Riau in 1095 A.H. and was succeeded by Sultan Mahmud, who along with Sri Biji Wangsa was slain at Kota Tinggi (1699 A.D.). The Laksamana, promoted Paduka Raja, died in Trengganu in 1099 A.H. (=1687).

S. Abdul-Jalil
Riyat Shah
III as c. 3 Sept.
1699—d. 21
March 1717
Marhum
Kuala Pahang)

Sultan Abdul-Jalil Shah, Bendahara, became ruler of Johor, at Makam Tauhid, and after a year moved (1102 A.H.) from 'Kota Lama' and built a palace at Panchor (1112 A.H.). This palace was burnt and in A.H. 1120 (=1708 A.D.) he removed to Riau. Attacked by Bugis, Minangkabaus and Patanis he returned to Johor Lama (A. H. 1128) but driven thence by the Minangkabaus (A.H. 1129=1717 A.D.) he fled and stayed a year in Trengganu, made a relative Tun Zainal Paduka Maharaja and then sailed to Kuala Pahang, whither came the Orang Kaya Indra Bongsu from Malacca—he went

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

on to Trengganu. Then the (Minangkabau) Nakhoda Sekam sacked Kuala Pahang, killing the Sultan (A.H. 1133=1720 A.D.) and his relative Tun Tarangi (or Terini), and carrying off to Riau his sons Raja Sulaiman and Raja Abdu'l-Rahman and also Raja Muhammad a child of Marhum Mangkat di-Kayu.

Six years later Klana Jaya Putra (Daeng Parani), Daeng Manampu and their Bugis forces drove Raja Kechil, the Minangkabau pretender to the Johore throne, out of Riau.

The Bugis installed Raja Sulaiman (son of Sultan Abdu'l-Jalil) as Sultan Sulaiman Badar-u'l-Alam Shah. Daeng Manampu was styled the "Old Raja" and Klana Jaya Putra the Raja Muda "Sultan Alaedin Shah." Daeng Parani married Tengku Erang, Daeng Manampu married Tun Tipah (half-sister of Sultan Abdu'l-Jalil, the first Bendahara ruler), Daeng Mensuru married Tun Kechil (daughter of Marhum Muda) and Daeng Mengeto married Tun Ingah. The Bugis pursued Raja Kechil and drove him out of Kedah to Siak. Daeng Parani died of a cannon-shot (A.H. 1136). Then Sultan Badar-u'l-Alam had a quarrel with the Bugis at Riau and removed to Bulang. Raja Kechil invested Riau and made a truce with the Bugis A.H. 1137. Sultan Muhammad Shah went to Kampar and signed a treaty: one copy was given to Sultan Sulaiman, one to Sultan Alaedin and one to Sultan Ibrahim. Raja Kechil came to Riau and got back his wife in return for an oath sworn in the mosque that he surrendered his claims over Johore to Sultan Sulaiman.

In A.H. 1131 (=1718 A.D.) Raja Kechil failed in another attack on Riau and in the same year Raja Tua went to Trengganu and installed (as Sultan) Tun Zainal-Abidin, son of Abdul-Majid and brother of the first Bendahara ruler of Johore.

In A.H. 1140 the Raja Klana (? Jaya Putra) died at Tanjong Pinang, and Raja Tua with Raja Indra Bongsu came from Pahang and went to Siak. Daeng Ali was made Raja Muda and went to Siantan. Daeng Matekoh married Engku Tengah. Engku Bongsu returned from Lingga. In A.H. 1143 (=1730 A.D.) Maharaja Denda was sent to Pahang and the Raja Muda sailed to Selangor where he defeated Daeng Matekoh: both returned in the same year. The Raja Muda married Raja Bakal. Raja Kechil and Daeng Matekoh came from Siak to Riau to ask for their wives: their request was rejected. In A.H. 1144 the Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali), Raja Tua, Engku Bongsu and Dato' Bendahara visited Ungaran. Sultan Sulaiman went to Siantan (along with Orang Kaya Siwa Raja, Dato' Bendahara, Tun Sulong Muda, Tun Abdu'l-Majid) but soon returned. Raja Tua, the "Old Raja," died.

In A.H. 1147 (1734 A.D.) the Bendahara* went mad, and Tunku Raja Mas died at Siak. An attack on Riau by Raja Kechil

S. Abdu'l-Jalil Rahmat Shah (R. Kechil) 21 Mar. 1717—Sept. 1722.

S. Sulaiman Shah, 4 Oct. 1722—20 Aug. 1760.

First Sultan of Trengganu, 1725 A. D. (JRASMB. vol. IX, pt. I. p. 31, 1931).

* According to the Tuhfat al-Nafis Tun Abbas.

was foiled. The Yamtuan Besar (Sultan Sulaiman) went to Pahang and built a wall (*diwal*) round the tomb of *Marhum di-Pahang* (his father) and then passed on to Trengganu, where he married Tun Abdu'l-Majid to a daughter of the Bendahara, Trengganu. Trengganu was threatened by an attack from Raja Kechil and 52 war-boats. The Yamtuan Besar returned to Riau and circumcised Raja Ibrahim. A Haji from Rembau reported the coming of Raja Kechil with 62 vessels. Actually the attack was led not by Raja Kechil but by Raja Alam, Daeng Matekoh and Raja Mas. They were defeated with great loss. Maharaja Denda came from Trengganu with 20 pikuls of saltpetre. The Laksamana was attacked by the Bendahara and defeated. The Laksamana and Sri Biji 'diraja were taken by Tun Nara Wangsa to live at Kuala (? Endau).

The folk of the nine tribes (*sembilan suku*) came before the Yamtuan Besar, who gave titles to the nine Batins (A.H. 1151=1738 A.D.). Yang di-pertuan Kechil (JRASMB, 1931, p. 31) was brought from Trengganu and married. An old Raja called Inche' Abdullah died. Nakhoda Ali arrived bearing letters from the Dato' Temenggong, Dato' Dungun, Sayid Abdullah, Raja Siak, Tun Nara Wangsa and Raja Muhammad. Then Inche' Punat arrived, as emissary of the Bendahara in Trengganu, of Tun Abdu'r-Rahman and Tun Abdu'l-Majid. A fleet was sent to Indragiri to receive the Raja Muda—Sultan Jamalud-din and the Raja Besar of Indragiri died and Hassan bin Abdullah (1152 A.H.).

The Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali) sailed to Selangor. Followed by his 'sons' the Yang di-pertuan Kechi' and Raja Ibrahim and by Tun Sulong Muda, Tun Abdu'l-Majid, Tun Pasang and Tun Abdu'l-Jamil—the Yang di-pertuan Besar (Sultan Sulaiman) sailed to Ungaran and thence to Muar, where he met the Yang di-pertuan Muda returning from Selangor, Raja Buang the son of Raja Kechi' and Daeng Matekoh. The last two fled and the two Yang di-pertuans returned to Muar, capturing many cannon belonging to Raja Buang.

The Yang di-pertuan Besar (Sultan Sulaiman) sailed to Trengganu. Long Pendawa and Inche' Amat came from Kelantan and the former was given the title Dato' Sri Maharaja. It is announced that the Yang di-pertuan Kechil is made ruler of Trengganu (A.H. 1153=1740 A.D.)—(and called Sultan Mansur Shah or *Marhum Besar*). The ship of the Laksamana is destroyed by fire and he and Sri Biji 'diraja and two slaves and five *rayats* from Singapore lose their lives. The Yang di-pertuan Besar sails to Pahang, visiting Pulau Kapas and Dungun on the way. He repairs and builds a wall (*diwal*) round his father's tomb. There were then in Pahang the Bendahara Tun Husain, (brother of Sultan Sulaiman on the father's side), Tun Abdu'r-Rahman son of Temenggong Tun Muta-

hir, Tun Abdu'l-Majid, Raja Muhammad (son of the Raja Muda who died in the battle, *Mangkat di-kayu*. ١٦٧٣ JRASMB., 1931, p. 30), Tun Sulong Muda son of the Dato' Paduka Maharaja, Tun Pasang son of Dato' Siwa Raja, Tun Bani, Tun Hassan son of Orang Kaya Sri Nara 'diraja grandson of the Laksamana, Tun Dagang great-grandson of the Orang Kaya Besar, and Sultan Sulaiman's son-in-law styled Sultan Mansur Shah (of Trengganu) or Yang di-pertuan Kechil. The Yang di-pertuan Besar sailed for Riau, followed by a son of Bendahara Tun Hussain and by the old Bendahara of Pahang.

In 1155 A.H. the year *jim*, on Monday the 11th of Muharram, the Yang di-pertuan Muda sailed to Selangor. Later Sultan Sulaiman followed but meeting Raja Gembo' Yang di-pertuan Muda of Indragiri returned with him to Riau. The Temenggong, sent to summon the Yang di-pertuan Muda of Selangor, failed to find him, as he was raiding Perak (1155 A.H.=1742 A.D.). Raja Gembo' married Engku Dalam Tun Umo' *saudara* of the Sultan who died at Kuala Pahang and went home at the time of an eclipse of the moon (A. H. 1156). Tun Raja Brahim, Tun Abdul-Kahar, Tun Sabtu, Tun Abdu'l Jalil and Panglima Bongsu went to fetch the Yang di-pertuan Muda of Selangor. The Yang di-pertuan Besar pays a vow at Pulau Penghujan. Si-Indud is executed (*di-sula*). The Yang di-pertuan Kechil sails back to Trengganu. The Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali) dies—*Mangkat di-Kota* and is succeeded by Daeng Kemboja, son of Tengku Tengah*, who is installed in Selangor and then returns to take up his office in Riau. He soon went back to Selangor, taking Raja Haji, son of Daeng Ali (*Mangkat di-Kota*) and marrying him first to Inche' Ayah, daughter of Tengku Klana Muda, (who soon died) and then to Inche Sejak, daughter of Tengku Raja Amaran.

Sultan Sulaiman and Daeng Kemboja, the Yang di-pertuan Muda, quarrel. In Siak Raja Buang son of Raja Kechil asked Sultan Sulaiman and the Dutch to help him fight his relative Raja Alam. Daeng Kemboja objected and went to Linggi, leaving Riau deserted except for Raja Haji and the Bugis. Raja Alam is defeated and Daeng Kemboja gives him boats so that he can escape to Batu Bara. Sultan Sulaiman sends the Yang di-pertuan Kechil (Sultan Mansur Shah) of Trengganu and Raja Haji and Daeng Tumik to fetch Daeng Kemboja to Riau. Daeng Kemboja hears that the Dutch are taking Raja Haji prisoner in Malacca. He sends the Raja of Selangor to Tanjong Kling who fetches Raja Haji to Linggi. The Yang di-pertuan Kechil and Daeng Tumik attack Linggi and drive Daeng Kemboja to Rembau, where he makes a treaty with Yang di-pertuan Raja Ali, the Penghulu and the tribes. Daeng Kemboja attacks Malacca, takes Tranquerah and builds a fort at

* The *Tuhfat* makes him the son of Daeng Parani not by Tengku Tengah but by another wife.

Klebang; the Raja of Rembau building a second fort there. They take Perenggit, Bukit China, Semabok, Teluk Ketapang. Dutch reinforcements from Batavia fail to take the three forts—Raja Alam had come from Batu Bara and built a third and Tengku Raja Said had brought forces from Selangor. Two or three men carrying yokes could not have carried away the shoes and hats of the dead soldiers. The Dutch ask for a treaty. Daeng Kemboja goes to Pedas and marries Raja Haji to a daughter of Engku Raja Perak. Sultan Sulaiman goes to Bunga Raya, Malacca, and summons the Raja of Selangor to a conference with the Dutch. Daeng Kemboja with his son Raja Indud and with Raja Haji leaves Pedas and goes to Selangor. Raja Haji goes to Asahan and buys a sloop. Daeng Kemboja and Raja Haji and the Raja of Selangor go to Pedas and make a treaty with the Dutch—in a godown outside Tranquerah gate. Raja Haji sails to Riau and collects the Bugis whom the Yang di-pertuan of Trengganu had driven from Riau to Retei when the Dutch attacked Daeng Kemboja at Linggi: he brings them all to Pedas and then returns to Riau sailing up to Sultan Sulaiman's palace under the Malay guns. The Sultan asks which custom (*adat*) Raja Haji wants—that of *Marhum Mangkat di-Sungai Baru* or that of *Marhum Mangkat di-Kota*. Raja Haji says. "The former as we accepted it on oath." All the Selangor rajas come to Riau and return 20th August 1760 to fetch Daeng Kemboja.

Sultan Sulaiman مشدّر Shah Alam dies at Riau and Tengku Raja di-Baru (=Baroh. JRASMB, 1931, p. 31) dies in Selangor and is brought to Riau. Sultan Sulaiman is called Marhum Batangan. The Yang di-pertuan Muda builds a palace at Pangkalan Rama Baru. Raja Haji goes to Linggi and thence is invited to marry Ratu Mas the daughter of the Sultan of Jambi and is given the title Pengiran Suta Wijaya. Then he goes to Indragiri and marries the daughter of the Raja Besar. He settles at Chinaku.

The Tengku Raja Selangor is installed as ruler with the title Sultan Salehu'd-din Shah by the Sultan of Perak at Pangkor and later in Selangor in the presence of Perak chiefs. Sultan Abdullah of Kedah marries his daughter.

The Yang di-pertuan Muda (Daeng Kemboja) at Riau pays \$30,457 being the debt of the late Sultan Sulaiman to the Dutch Governor at Malacca for the cost of the attack on Linggi at the time of the Siak war. He refuses to help Raja Ismail the son of Raja Buang, who has been worsted by the Dutch at Siak, and the Bendahara sends the fugitive to Siantan. Engku Puan Daeng Tejah full sister of the Yang di-pertuan Muda and wife of the late Raja Alam dies at Siak. Raja Alam's successor, Raja Muhammad Ali, is afraid to let the Yang di-pertuan enter Siak. Raja Ismail, son of Raja Buang, sails down from Trengganu with 60 to 100 boats, Raja Nekara and all the *rayat* of Singapore. At Singapore they meet the Dato' Penda Sati from Selangor and try to detain him. But he flees to Riau and informs the Yang di-pertuan Muda, who

sails out of Riau and attacks Raja Ismail at Tanah Merah, Singapore. Suliwatang fetches Raja Haji to Riau.

Sultan Ahmad, successor of Sultan Sulaiman dies.

Sultan Ahmad
(Riayat) Shah
1760—d. 1761

Sultan
Mahmud
1761—1810

His younger brother Sultan Mahmud is a child and lives in the palace of the Yang di-pertuan Muda (Daeng Kemboja). Daeng Kemboja has his own children, Raja Indud and Raja Yusuf, brought to Selangor. They are shipwrecked off Malacca but Raja Haji recovers all their belongings from Malacca. Raja Haji arranges a marriage between Raja Indud and Raja Ibrahim (Tengku Tengah) son of the Sultan of Selangor.

The Sultan of Selangor sails for Kedah. Raja Haji puts in at Teluk Pedada off the Perak son and has a son born to him, whom he names Raja Jaafar or Raja Laut. He goes to Betangun* (بتاغون)

in Kedah and strife breaks out. The Selangor people capture the Betangun fort. The Kedah folk flee to Alor Star, which falls. After the victory the Sultan of Selangor arrives, having stayed in Perak to marry the daughter of the Raja Muda of Perak. After the war in Kedah Raja Haji (Pengiran Suta Wijaya) sailed to Merbok (مربق) and thence to Bernam, where the Sultan of Selangor left Dato' ku Long * Putera and his wife Engku Ngah. The daughter of Dato' ku Mangku * Putera marries Raja Ibrahim, Tengku Tengah, son of the Sultan of Selangor: Raja Selamah marries Raja Pala, another son. Raja Haji sails to Muntok and thence to Mempawah (where he visits the tomb of the Tuan Besar). Then he attacks Sukadana, where hearing of the death of Daeng Kemboja (1777 A.D.) he sails to Pahang and gets the Bendahara Dato' Tun Abdul-Majid (JRASMB, 1930, p. 33) to instal him as Raja Muda of Riau (1778-1784 A.D.). Sultan Mahmud of Riau with Raja Abdul-Samad and Dato' Shahbandar Bopeng sail to Pahang to greet the new Raja Muda and escort him to Riau. The Raja Muda (Raja Haji) builds a palace at Pulau Biram Dewa and one for Sultan Mahmud at Sungai Kalang Besar. The Sultan of Selangor dies at Riau and is succeeded by his son Raja Ibrahim. The new Sultan Ibrahim makes his brother (? Pala or Nala) Raja Muda of Selangor.

S. Ibrahim of
Selangor
(reigned ca.
1780—d. 1826
A. D.)

The Dutch, apparently molested by Raja Haji at Muar, invest Riau. The Sultan of Selangor, and the Penghulu and tribesmen of Rembau build a fort at Batang Tiga, whereupon a war with the Dutch ensues. The Sultan of Selangor goes to Muar to invite the aid of the Yang di-pertuan Muda (Raja Haji). Raja Haji comes, leaving Sultan Mahmud at Muar. Raja Haji builds a fort at Teluk Ketapang. At his order Penda Sati captures Semabok. The Sultan of Selangor builds a fort at Batang Tiga (and having at Rembau married the grand-daughter of Yang di-pertuan Raja Alam goes

*The *Tuhfat al-Nafis* corrects these names to Batangan, To' Engku Long and To' Engku Mangku Putra.

downstream to Sungai Baru). The Dutch get help from Batavia attack and slay Raja Haji. His followers flee to Muar and take Sultan Mahmud back to Riau. The Dutch send ships (with Raja Muhammad Ali, Sultan of Siak and Sayid Ali) to attack Selangor, whose Sultan flees on foot to Bernam, whence he travels with the Raja Muda and Sayid Jaafar to Pahang and down-river to Pekan. Tengku Raja Empuan and Arong Temujong flee on foot to Perak. The Dutch attack Riau, where Raja Ali son of Daeng Kemboja is Yang di-pertuan Muda. Raja Ali flees to Sukadana. The Dutch pursue and conquer it. Raja Ali flees to Tambelan and thence to Siantan. With him is Kraing Tulibeh, a Bugis, husband of Siti a daughter of Raja Haji (Marhum Mangkat di-Teluk Ketapang).

With the help of Pahang the Sultan of Selangor returned to his country but for 14 months two Dutch vessels from Malacca guarded the mouth of the river and made rice betel and fish very dear. Rice was a dollar for 5 *gantang*. The Dutch make a treaty with Selangor. Aceh invokes the aid of Selangor against the Orang Dusun. The Raja Muda of Selangor heads an expedition and dies at Aceh.

Now the Dutch had opened a lodge (*loji*) at Tanjong Pinang. With the sanction of Sultan Mahmud the Wilanun sack it. Sultan Mahmud retires to Lingga and some of his followers to Bulang. The Dutch open a fresh lodge at Tanjong Pinang. Sultan Mahmud flees to Pahang and Trengganu where he meets its ruler, his *nenda*, Yang di-pertuan Kechi' and asks him to negotiate peace for him with the Dutch. This old ruler did nothing. The Sultan of Selangor tried but failed. And then the English took over Malacca and left Riau to Sultan Mahmud, who entrusted it to Engku Muda, Dato' Temenggong, and lived at Lingga. Raja Ali, the Yang di-pertuan Muda, visits Riau and sails for Selangor along with Raja Sulaiman and Sayid Muhammad Jambul, Che Abdullah son of Penda Sati and Haji Mahmud. He sails to Pulau Pinang and thence to Lingga. The Sultan of Selangor makes peace between the Dutch and the Yang di-pertuan Muda of Riau, Raja Ali. Raja Ali fetches his child from Siantan, goes to Langat and then to Muar. The Sultan of Selangor marries Tengku Tengah, a daughter of Raja Haji. He stays for two years at Lingga trying to settle the differences between Bugis and Malays. Then he sails for Selangor, not calling at Riau but visiting Raja Ali, the Yang di-pertuan Muda at Muar (ascended 1784 d. 1805). Now a Perak embassy had gone to Lingga offering the Perak throne to Sultan Mahmud and so annoying the Bugis. The Sultan of Selangor therefore attacked Perak from Riau—accompanied by his brothers Raja Jaafar and Raja Idris, and his sons Rajas Ismail, Muhammad, Hassan and Abdullah. On return from this indecisive raid he stationed Raja Jaafar and Raja Idris at Klang.

ایت مک لمسمان فون بردهونه لالو مودیک کرتو فنجغ برسما ۲ دغن فقهواو جرام
 مک ددالم کفد ایت مک لقسمان فون لاریله جوکک دان بهاروله تیک هاری
 قرجنجین ایت کلکین مک بتاغن فون رنتهله مک سکل قراهو فون مودیکله لالو
 کلومت مک اورغ فیرق فون مبدیلله تیاد دبالس اوله اورغ سلاغور سمشی تیک
 هاری مبدیل بهاروله دبالس اوله اورغ سلاغور ستله ایت مک ایقون لاریله دان
 کبونفون دامبیلله اوله اورغ سلاغور دان سکل مریم فون درمقس اوله اورغ
 سلاغور دمکینه کلکوان فقراغش راج ۲ ایت شهدان مک تیاداله فقیر فنجغشکن
 فرکتانخ ایت ستله ایت مک تیاداله تنتو انتارا فیرق دغن سلاغور کمیدین
 درقد ایت مک دولی یقدفرتوان سلاغور فون براغکتله قولغ کسلاغور دغن ادند
 سکلین دان قدک انقند سکلین ستله سمشیلله کسلاغور مک قدک ادند راج
 جعفر دان قدک ادند راج ادیس دتیهکن اوله قدک ککند دولی یقدفرتوان
 سلاغور دودق دکلغ برهوه تمقت اداث والله اعلم بالصواب تمة الکلام بالخیر والسلام
 مک اداله ترسورة این دقربوات اوله تیه بکند کفد تیک هاری بولن جمداالآخر
 فدهاری اربع جم فوکل سمیلن.

سلاڭور ڦون براستريڪن ڦڊڪ اڏند تڱڪو تڱه ڦتراڻ ڦڊڪ ايهند مرحوم مڱڪ دتلوءَ ڪڍاڻڱ سته ايت مڪ دولي يڱڊڦرتوان سلاڭور ڦون سمايمله دليڱڪ دڱن ڦڊڪ اڏند ايت اداه ڪيرا ۲ دوا تاهون لمان دولي يڱڊڦرتوان سلاڭور ايت ددالم ليڱڪ بر بچاراڪن انتاراڻ بوڪيس دڱن ملايو مڪ تياڊ جوڪ داثت موافت انتارا بوڪيس دڱن ملايو درڦڊ بچارا ڦربواتن اورڱ توه ۲ دهولو ڪمدين درڦڊ ايت مڪ دولي يڱڊڦرتوان سلاڭور ڦون هندقله براڱڪت ڪمبالي ڪسلاڭور سرت مباحوا سري ڦڊڪ اڏند تڱڪو تڱه دان ڦڊڪ اڏند راج جعفر ايت برسرودرا يڱ لاکي ۲ دان يڱ ڦرمڦوان دوا اورڱ منجادي توجه اورڱ سڪلين ايت ڦتراڻ مرحوم دتلوءَ ڪتاڻڱ برسم ۲ دڱن ڪڪند بگند يڱڊڦرتوان سلاڭور ڪلور دري ليڱڪ لالو برلايرله منوجو سلاڭور شهدان مڪ تياڊ اي سيڱه دريو لاکي دان تياڊ براڻ لمان ايت مڪ سميله دولي يڱڊڦرتوان ڪموار مڪ ايقون سيڱه ڦول برتمو دڱن سري ڦڊڪ ڪڪند بگند يڱڊڦرتوان مودا راج علي دموار انڱ دا يڱ ڪمبوج سته سوده برتمو ڪڪند بگند ايت حتى مڪ دولي يڱڊڦرتوان سلاڭور ڦون برغڪتله ڪبالي ڪسلاڭور سته سميله مڪ دولي يڱڊڦرتوان ڦون لالوله مٽايڪن سري ڦڊڪ اڏند تڱڪو تڱه ڪاستان دبوڪت ڪمدين درڦڊ ايت مڪ دولي يڱڊڦرتوان سلاڭور ڦون برتيته ڪڦڊ سڪل ڦڱاوه دان ڪڦڊ سڪل اورڱبايق ۲ مپوره ڦربايقڪن ڦراهو سبب دولي يڱڊڦرتوان هندڱ ڦرڪي ڪڦيرق ميلسيڪن ڦرجنجين ڦيرق دڱن سلاڭور ڪارن ڦيرق دڱن سلاڭور سهمڦاران مالم دڦيرق مالم دسلاڭور ساڪت ڦيرق ساڪت دسلاڭور مڱڪ راج دڪنتي راج دڦيرق ميري تاهو ڪسلاڭور دان سلاڭور ڦون دمڪين جوڪ اڏان اينله ڦربواتن سلاڭور دڱن ڦيرق مڪ تيبا ۲ تتڪل دولي يڱڊڦرتوان سلاڭور سمايم دليڱڪ مڪ داڻڱ اتوسن ڦيرق ڪليڱڪ مولڱڪن نڪري ڦيرق ڪباوه رولي يڱڊڦرتوان بسر سلطان محمود دان بايق لاکي برسلاهن ڦربواتن يڱلاين درڦڊ ايت بڱدالم ڦرجنجين دهولو شهدان ڦرڪارا بڱڊڦرتوان مودا راج علي تتڪل يڱڊڦرتوان سلاڭور ڪمبالي ڦولڱ ڪسلاڭور مڪ ڦد ماس ايت جوڪ بگند براڱڪت ڪريو دڱن دوا تيك بواه ڪاڪڦ سته سمئي ڪدالم ريو لالوله بر بوت تمثت - تنجوڱ بڪت مڪ سمايمله اي دريو ڪمدين اڪن ڦرڪارا دولي بڱڊڦرتوان سلاڭور تتڪل سوده سيف سڪل ڪلڱڪاڦن ايت ارڪين مڪ دولي يڱڊڦرتوان سلاڭور ڦون براڱڪتله سرت ڦڊڪ اڏند راج جعفر دان اڏند راج اڊريس دان انڱد راج اسمعيل دان انڱد راج محمد دان راج حسن دان انڱد راج عبدالله دان سڪلين اڏند دان سڪلين انڱد ڦون مڱيرڱڪن بلاڪ دان ڦڱاوه توه دان ڦڱاوه ڦداڻڱ دان سڪلين مريڪ مڱير يڱ بلاڪ سته سمئي ڪڦيرق مڪ بگند ڦون ميوره ڪڦڊ لقسمان مڪ لقسمان ڦون مڱاڏڦ مڪ تيته بگند ڪڦڊ لقسمان بابڪله لقسمان ڦرتموڪن ڪيت دڱن يڱڊڦرتوان ڦيرق ڪارن ڪيت داڻڱ اين بوڪن داڻڱ هندڱ برجاهت ملائ بڪن ڪيت هندڱ منڇهاري حالن موافت جوڪ ارڪن مڪ لقسمان ڦون برنڱاوه بارڱ سڱوله هاري اڪن ميري تاهو ڪهولو ڪڦڊ بڱڊڦرتوان ڦيرق تله

ایتقون دکمالیکنځ کغد یغدڤرتوان بسر اوله کمڤنی اغکرس دغن تیاد سوات
څرجنچین کمډین درغد ایت مک سلطان محمود ځون منبتهکن اغکو مودا انق
داتوء نمگکوڅ یغ ممکڅ ریو انتارا سبلوم برسلسی څراتوران بچارا ددالم تانه
جوهر دمکینه اداځ.

شهدان مک بکنډ ځون سمایمله دتانه لیڅک دان براف لماځ ایت
مک داتغله یغدڤرتوان مودا راج علی دري ځولو سینتن ماسق کلښک برسما ۲
دغن انقند راج سید څتراځ یغدڤرتوان سلاڅور ستله سمځیله کلښک مک لالوله
برتمو دغن اډند بکنډ یغدڤرتوان بسر ستله ای برتمو مک بر بچاراله دولی
یغدڤرتوان بسر دغن څدک ککنډ یغدڤرتوان مودا راج علی ددالم لیڅک ایت
شهدان مک تیاداله څقیر این منداڅت بچاراځ انتارا راج ۲ کډوا ایت کمډین
دری ایت مک یغدڤرتوان مودا ځون منتا ډیریله کغد اډند یغدڤرتوان بسر سلطان
محمود هندق کسلاڅور برتمو دغن څدک اډند یغدڤرتوان سلاڅور سرت ممباوا
انقند راج سید کغد څدک اډند یغدڤرتوان سلاڅور دان څبرسما ۲ دغن
یغدڤرتوان مودا کسلاڅور ایت څرتام ۲ اډند راج سلیمان دان توان سید محمد
جمبول دان انځیء عبدالله انق څنکاوه څندستی دان توان حج محمود ستله
سمځیله کسلاڅور ارکین مک برتموله دغن څدک اډند یغدڤرتوان سلاڅور ددالم
کغد ایت مک دولی یغدڤرتوان مودا ځون ټڅکل دسلاڅور دغن انقند راج سید
دان راج سلیمان دان توان سید محمد جمبول دان انځیء عبدالله لالوله ای
برلایر ځول کڅولو ځینغ دري ځولو ځینغ مک بکنډ ځون کمبالیله دلښک تباد سڅکه
لاکي دنکري سلاڅور شهدان مک اکن څرکارادولې یغدڤرتوان مودا سما بم ددالم
سلاڅور ایت مک یغدڤرتوان سلاڅور ځون مېوره کمالک منتا څر بآ ټکن دغن کمڤنی ویلند
ایت مک منرباله کمڤنی ویلند اکن څر بآ ټکن انتارا یغدڤرتوان مودا دغن کمڤنی
ویلند ارکین مک تیاداله براف لماځ دسلاڅور ایت مک یغدڤرتوان مودا ځون
مندا ډیریله کغد اډند بکنډ یغدڤرتوان سلاڅور هندق برلایر څرکي کڅولو سبنتن
مځمبیل انقند بکنډ بغ ټکل دڅولو سبنتن ایت مک لالو برلایر کسینتن ستله
سمځیله کڅولو سینتن ایت لالوله کمبالی څول کسلاڅور حتی مک دودڅله ای
دلاغت تباد راف لماځ دلاغت مک لالوله بکنډ څنده کموار مک سمامله ای دموار
دمکبنله روايتځ دولی یغدڤرتوان سلاڅور براڅکت کلښک ستله سمځی کریو مک
دولی یغدڤرتوان سلاڅور ځون برهنستی دریو کمډین درغد ایت مک اډند بکنډ راج
جعفر ځون داغ کریو مځادڅ څدک ککنډ دولی یغدڤرتوان سلاڅور حتی مک تباد
راف لماځ دریو مک دولی یغدڤرتوان سلاڅور دغن څدک راج حفر مک یغدڤرتوان
سلاڅور سرت څدک اډند راج حفر ځون براڅکت کلښک ستله سمځی کموار مک
دولی یغدڤرتوان سلاڅور سرت څدک بکنډ یغدڤرتوان بسر ځون داتغله مېموب سري
څدک ککنډ یغدڤرتوان سلاڅور لالو دباواځ ماسق کډالم لیڅک شهدان مک دولی
یغدڤرتوان سلاڅور ځون سمامله ددالم لیڅک تباد براف انتاراځ مک یغدڤرتوان

دغن اوروغ تیموجغ فون داتغله دري لاروت مك سكلينش ايت فون سمايمله ددالم
 سلاغور دغن دولي يغدفتوان برسم۲ دان تباد براف لماښ انتارا
 دودق ددالم سلاغور شهدان مك اتوسن درفد راج اچيه فون داتغله كسلاغور
 منتا بنتو كارڼ ايځون برقرغ دغن اوروغ دوسن كمدين درفد ايت مك دولي
 يغدفتوان سلاغور فون مپوره قدك ادند راج مودا دان ككنداروغ تیموجغ دان قغكاوه
 قماثغ ستله ايت مك برلايرله قدك ادند بكند فركي كنكري اچيه دغن سكليڼ
 مريك ايت ببراف لماښ دلاوه مك ايځون سمځيله كنكري اچيه دغن راج مودا
 ايت حتى مك برتموله دغن راج اچيه ددالم كغد ايت تباد براف لماښ سمځي
 كنكري اچيه راج مودا شهدان مك راج مودا فون گريغله تباد براف هاري لماښ
 گريغ مك راج مودا فون مځكنله دنكري اچيه مك دقپوركن داچيه ايت جوگك تباد
 دباوا كمبالي كسلاغور دان سكليڼ اوروغ سلاغور فون كمباليله ماسيغ۲
 فولغ كسلاغور دمكينه اداښ.

القصه مك ترسبوتله فركتاښ تنكل ماس دولي يغدفتوان بسر سلطان
 محمود كمبالي دري ملاك كړيو مك ددالم قد ايتځون مك بكند فون سمايمله
 دريو مك داتغله اوروغ ويلانون مغادف دولي سلطان يغدفتوان بسر محمود
 موهنكن ويلندا يغبړوه لوجي دتنجوغ فينغ ايت هندق ديامقن مك دبركن اوله
 بكند سلطان محمود تله ايت مك لالوله ديامن تنجوغ فينغ اوله ويلانون ايت
 مك ويلندا فون الهله لالو لاري فركي كملاك كلكين مك دولي يغدفتوان بسر
 فون منځلكن ريو لالو فركي كليشك برپوه تمقت اد ستغه برپوه تمقت دبولغ
 ماسيغ۲ دغن اختيارښ كمدين درفد ايت مك ويلند فون داتغله فول دري ملاك
 ماسن كړيو شهدان مك دودقه فول دتنجوغ فينغ برپوه لوجي دان كغد ماس
 ايت دولي يغدفتوان بسر فون براغت دري ليغك لالو كفاهغ لالوله كترغكانو
 تله سمځي كترغكانو مك بكند سلطان فون برتموله دغن نندا بكند يغدفتوان
 كچي۲ لالوله برپچاركن فرداميكن دغن ويلندا ايت مك مغاكوله نندا بكند درقد
 اي مېچاركن دمكين ايت شهدان مك بكند فون براغتله كلور دري ترغكانو
 لالو كفاهغ دري قاهغ لالوله كمبالي بكند كليشك مك سمايمله يغدفتوان بسر
 سلطان محمود فون منتيله بچارا نندا بكند يغدفتوان بسر كچي۲ ترغكانو مك
 تباد جوگك بچارا ايت مك دولي يغدفتوان بسر فون مپورهله كسلاغور كغد ككند
 بكند دولي يغدفتوان سلاغور منتا بچارا فربايقن انتارا كمځني ويلندا دغن
 بكند يغدفتوان بسر سلطان محمود ددالم انتارا ايت كلكين مك يغدفتوان
 سلاغور فون مپوره كملاك كغد كرنور ملاك اكن حال بچارا فربايقن انتارا
 كمځني ويلندا دغن يغدفتوان بسر اداله كيرا۲ دوا تيك كالې يغدفتوان سلاغور
 مپوره كملاك اكن منتا بچارا فربايقن ايت مك تباد جوگك كمځني ويلندا ماو
 منريما فربايقن ايت مك ددالم انتارا ايت كلكين مك كمځني اغگريس فون داتغ
 مځمېل ملاك لالوله كړيو ستله سوده دامېلن ملاك دان ريو مك فركارا ريو

ارکین مک اینله روایت یغدفرتوان سلاغور سمایم دفاغ مک ددالم قد
ایتفون مک دولی یغدفرتوان سلاغور بر بچاراله دغن فذک ادند راج مودا دان
سید جعفر دان سکل انق راج بوکیس یغاد دفاغ سرت اورغ فاهغ اکن
بر بچارا هندق کمالی ملگر سلاغور بر جانل دارت هاییس بچارا مک یغدفرتوان
سلاغور فون برسیف سرت مریک سکلین لالوله مودیق کهولو فاهغ ستله
سمفی لالو بر جانل کسلاغور تله سمفی کهولو سلاغور لالو هیلیر ککوالا
سلاغور تله سمفی ککوالا مک دولی یغدفرتوان سلاغور فون براغتت قد مالم
ایت جوک نایک کفر ماتغ دری تیرم بورق ستله سمفی کرومه فغکاوه فماتغ ایت
مک دولی یغدفرتوان فون برتیه کقد فغکاوه فماتغ اکن مپوره ملگر بوکت کقد
مالم ایت جوک ارکین مک فغکاوه فماتغ فون برتغکو کقد مالم ایسقله فاتک
ملگر کارن انق بوغن باقی یغتیاد تاهو اکن دولی یغدفرتوان سمایم دفاغ
مالم ایت تیاد ملگر کقد وقت صبح مک یغدفرتوان فون برتیه مپوره ممکل فغکاوه
توه شهدان مک فغکاوه توه فون داتغ مفادف بکند کفماتغ مک هاریفون مالمه
مک یغدفرتوان فون براغتت مپبرغ دغن فذک ادند راج مودا سید جعفر دان
سکل اورغباقی دان فغکاوه کدوان ایت لالوله نایک کبوکت ملگر مک تیاداله
دافت کقد مالم ایت حتی مک دولی یغدفرتوان اندور کفماتغ دان سکلین اورغباقی
فون بر بچاراله هندق ملگر فول مک ددالم قد ایتفون مک ویلندا فون لاریله ای
منشکلن بوکت ایت کقد وقت دینهار ی سکتیک مک هاریفون سیغله دان بهاروله
دکتهوی ویلندا ایت سوده لاری کلکین مک دولی یغدفرتوان سلاغور فون براغتتله
دغن فذک ادند راج مودا دان سکلین اورغباقی ایت مک دولی یغدفرتوان سلاغور
فون سمایمه دبوکت دان فذک ادند راج مودا فون سمایم دتنجوغ کمیدن درقد
ایت مک کمل دری ملاک فون داتغله فولا برتغکو دلاوه سلاغور دوا بوه کفل اداله
کیرا ۲۱ لماث برتغکو ایت امقت بلس بولن ماس ایتوله براس مامل ددالم سلاغور
هرک لیم کنتغ ساتو رگتیت دان سیره فول مامل دان ایکن
لاوه فون ماملله ارکین مک کنتغله امقت بلس بولن برتغکو دلاوه
سلاغور ایت مک فیتور فون داتغله کسلاغور سرت کفل باقی دری
ملاک لالوله بر بچارامک دمنتا اوله ویلندا دوا فوله امقت فرکارا هندق دتاروهن
ددالم فرجنین ایت شهدان مک تیاداله ترتغکوغ اوله دولی یغدفرتوان سلاغور
اداله کیرا ۲۱ تیک فرکارا یغ بوله دتغکوغ اولهن یغدفرتوان ایت مک تیاداله داقت
فقیر مغتهوی اکن فرکاران ایت ستله سوده مک لالوله دامی ستله ایت مک
فیتور فون کمالیله کمالاک دان یغدفرتوان سلاغور فون سمایم دسلاغور دغن
فذک ادند راج مودا دان توان سید جعفر دان سکل اورغباقی مک دولی یغدفرتوان
فون منیهکن فغکاوه توه ممبیل فذک ادند راج سلامه دفاغ دغن انقند سکلین
یغدفرتوان دفاغ تتکل بکند براغتت ملگر سلاغور مک سکلین فون داتغله
کسلاغور کمیدن درقد ایت مک بند بکند دان ککند بکند نغو بسر لاکي استری

سوده دولي يښدښتوان ايت مښکت مک سکل اورځبايق ايتښون کمباليله
 کموار لالو ممباوا دولي يښدښتوان بسر کمبالي کړيو مک تتکل يښدښتوان سلاڅور
 تورن دري رمبو کسوځي بارو لالوله کبانځ تيک نله سمځي کبانځ تيک مک ددځون
 تلوه کتافځ سوده اله اوله ويلندا دان ايهند بکند يښدښتوان مودا فون تنتوله
 مښکتښ دتلوه کتافځ کمدين درفد ايت مک دولي يښدښتوان سلاڅور دان
 څدک اندند راج مودا فون مښدورکن اورځ سلاڅور سکلين ارکين مک دولي
 يښدښتوان سرت اندند راج مودا دان سکل اورځ بابځ ايتښون کمباليله کسلاڅور
 دان نياد براځ لمان ايت مک سمځيله کسلاڅور حتی مک کځل دري ملاک
 فون دانځله اي کسلاڅور اداله کيرا ۲۱ سميلين دځن سلوب دان کيچي
 دان ځنجاچ راج محمد علي سرت سيد علي اديق براديق اد دوا بلس بوه
 مک لالوله دلځکون سلاڅور ددالم کځد ايتښون مک لالو براندور کهولون سلاڅور
 شهدان مک اورځ فاسر بندهرا فون بيلوت مځکل سيد علي موديق سرت سردادو
 ستله ايت مک ځښهادفون فون الهله مک يښدښتوان فون مودځله کهولو سلاڅور
 لالو برجالن کاکي کيرنم دان اداله بکند راج مودا فون داتځ دري بلاکځ ارکين
 مک برتموله دبرنم لالو برجالن دولي يښدښتوان سلاڅور دان څدک اندند راج
 مودا دان سيد جعفر څرکي کځاهځ شهدان مک تځکو راج امځون دان اروځ
 تيموځ لاکي استري فون برجالن کاکي کفير کمدين درفد ايت مک يښدښتوان
 سلاڅور فون سمځيله کځاهځ لالو هيلير کځکن مک برتموله دځن داتوه بندهرا
 ځاهځ تتکل سوده اله سلاڅور مک کځل يځ ملځکر سلاڅور ايتښون کمباليله
 کملاک لالو کړيو ملځکر ايتله چترا مک برځرځله ددالم ريو براځ انتاران
 مک ريو فون الهله تتکل ماس ايت راج علي انځ دايځ کمبوجا منجاځي يښدښتوان
 مودا ددالم ريو کځد ماس ايت اله ريو يښدښتوان علي فون کلورله دري دالم
 ريو لالو برلاير څرکي کسکودانا دان ممبوت نکري دسان تياد براځ لمان
 دسکودانا ايت مک دانځله ځول لځکر ويلندا دري بتاوي مک سکودانا فون الهله
 مک يښدښتوان مودا راج علي فون برجالنله کلور مک کرايځ توليه فون دانځله دري
 بوکيس لالو برتمو دځن يښدښتوان مودا دلور تياد براځ لمان دلور مک لالو برلاير
 کځولو تمبلن لالو کځولو سينتن ستله ايت مک سمايمله يښدښتوان مودا دځولو
 سينتن ايت ادځون څرکاران کرايځ توليه ايت مک تتکل برتمو دځن يښدښتوان
 مودا دلور ايت مک ددودکځن اوله بکند دځن انځند راج ستي ځترامرحوم
 مښکت دنلوه کتافځ يځبر نام ځځيران سوت ويچاي شهدان تتکل ماس اله ريو
 اوله ويلندا ايت مک يښدښتوان بسر سلطان محمود تځکلله ددالم ريو سرت راج
 توه انځي اندځ شهدان مک ويلندا فون دودځله ددالم ريو برپوت لوجي دتنجوځ
 ځينځ کمدين درفد ايت مک يښدښتوان بسر سلطان محمود فون براځتله کملاک
 برپچارا تياداله فقير دافت مرواينکن بچاران راج ۲ ايت ستله سوده مک دولي
 يښدښتوان فون کمباليله دري ملاک ځولځ کړيو.

مک انتارا بر بوب کوبه مک اورغ ملاک فون کلورله ملنکر لالو بر فرغ د باتغ تیک
 تباد براق جم بر فرغ ایون لاریله مک دافته نر کر سئورغ مک دودفله فول
 بر کوبه د باتغ تیک شهدان کفد ماس ایت جوک کفل یغ ملنکر ریو ایت کمبالی
 کمدین دره ایت مک یغدفرتوان سلاغور فون براغت کر یو بر کاکف تیک فوله
 اورغ دری ملاک هندق سیلاکن ایهد بگند یغدفرتوان مودا کملاک کارن اورغ
 سلاغور فون سوده بر فرغ د ملاک حتی مک تباد براق انتارا یغدفرتوان سلاغور
 ددالم ریو مک لالوله براغت کملاک سرت دغن فدک ایهد یغدفرتوان مودا
 دان فدک انقد یغدفرتوان بسر دان قفکاوه فندستی دان سکل اورغباق یغدالم
 ریو سله سمفی کمر مک یغدفرتوان بسر فون دتکلکن دموار اوله فدک ایهد
 یغدفرتوان مودا دان یغدفرتوان سلاغور لالوله کتلوه کتافغ بسر سما ۲ دغن ایهد
 یغدفرتوان مودا دان سرب اورغباق کمدین دری ایت مک یغدفرتوان مودا فون
 بر تیه مپوره بر بوب تمفت دتلوه کتافغ سرت مپوره قفکاوه فندستی ملنکر سباق
 سرت دغن اورغ بابق مک سباق فون دافته سته ایت مک یغدفرتوان سلاغور فون
 مخکل اورغ سلاغور امفت لیم فوله اورغ فرکی کتلوه کتافغ سب هندق ممبلکن
 کنأقکن بسر یغدفرتوان بسر هندق دباوا کباتغ تیک تباد لس سنله ایت مک
 لالوله داتغ لفر دری ملاک مک کنأقکن ایت فون کنا تمب دغن فلورو مرم
 مک قنوله دغن ابر تباداله تر باوا لاکی کمدین دری ایت مک دولی یغدفرتوان
 سلاغور فون براغتله کمبالی کباتغ تیک مندافتکن سکلین اورغ سلاغور یغد باتغ
 تیک سرب ادند راج مودا شهدان مک فدک ایهد یغدفرتوان مودا فون تغله
 دتلوه کتافغ سرب دغن سکلین اورغ ریو مک دولی یغدفرتوان مودا فون سما یله
 دتلوه کتافغ دان یغدفرتوان سلاغور فون سما یله د باتغ تیک سرت مپوره کن
 اورغباق ملنکر یغ سله بارت ملاک مک یغدفرتوان مودا فون مپوره کن ملنکر
 یغد سله تیمور ملاک دمکنله قفراغن راج ۲ ایت انتارا براق لمان دمکن مک
 یغدفرتوان سلاغور فون براغت مودبق کرمبو لالو براستری اکن چو یغدفرتوان
 راج عالم کمدین درفد ایت مک یغدفرتوان سلاغور فون تباد براق لمان درمو
 براستری مک افون براغت هیلیر قول کسوغی بارو سته ایت مک نلوه کتافغ فون
 دلنکر اورغ ملاک کارن بنتون فون تله داتغ دری بتاوی اداله سمیلن بوه کفل
 بابق لالوله دلنکر نلوه کتافغ سرت دنأقکن سردادو تر لالو بابق دری فون
 مک دکنغپاله کوبه یغدفرتوان مودا ایت سما ییم مک دتیهکن اوله یغدفرتوان
 سوره مغاموق اکن قفلیم ۲ دان سکل یغاد حاضر بر سما ۲ دغن دولی یغدفرتوان
 مک ددالم کفد ایت نلوه کتافغ فون الهله دان دولی یغدفرتوان مودا فون شهیدله
 ارکین مک اورغ لفا فون کمبالیه کر حمة الله تعالی دان سکنیک ایت جوک مک
 دأ یغ سلفنخ فون متیله دان قفلیم تولیغ فون متیله.

مک نباداله فبر ان فنجنکن جتران لاکی کارن بابق لاکی غلاء بن سرت
 دولی یغدفرتوان مودا ایت شهید دتلوه کتافغ دان کمدین درفد ایت مک تتکل

سمځي کڅاهڅ ايت مک برتموله بځند دڅن ايهند بځند يشدفرتوان مودا تياډ براه
لماښ دفاهڅ ايت لالو منناديري کځد داتوه بندهره لالو اي برلاير برسما ۲
دڅن انقند بځند يشدفرتوان بسر کماله کړيو کمدين دري ايت مک سمځيله اي
ددالم ريو مک بځند فون بروت استان دفولو بيرام ديو دان سبوه لاکي بځند
بريواتکن استان انقند بځند يشدفرتوان بسر دسوځي کالغ بسر اداښ.

ارکين مک سمايمله بځند دڅن انقند بځند ايت سلطان محمود يشدفرتوان
بسر ددالم ريو مک تياډ براه لماښ فقيران سوت ويچاي فون کرجان ددالم
ريو مک فډک ککند يشدفرتوان سلاغور فون مفکتله ددالم ريو لالوله مپوره
مبيري تاهو کځد فډک اډند يشدفرتوان سلاغور سوده مفکت کمدين درفد ايت
مک انقند بځند يځبرنام تفکو تځه راج ابراهيم مفکتني فډک ايهند بځند کرجان
ددالم سلاغور برکسر سلطان ابراهيم يشدفرتوان سلاغور دان انقند بځند يځبرنام
راج تالا مک دجاډيکن ککند يشدفرتوان سلاغور راج مودا کلکين مک سمايمله
يشدفرتوان سلاغور دوا برسودرا ددالم نکري سلاغور دان ممرتنهکن ددالم نکري
سلاغور اداښ.

القصه مک ترسبوتله فرکتانن فقيران سوت ويچاي منجاډي راج مودا
ددالم نکري ريو مک داتځله سبوه کځل دري بځکلا مبالوا افون برلايه دتنجوڅ
قنينڅ شهدان مک تياډ ۲ داتځله کځل ويلندا دري ملاک لالو دفرڅن دکوالا ريو
مک الهله کځل ايت اوله ويلندا مک نحوډا کځل ايت دباوان مويک کځولو باين
مک دابکوټن لالو دامبيلن کځل ايت اوله ويلندا مک لالو دباوان کمالک کمدين
درفد ايت مک يشدفرتوان مودا فون مفیکوت کلور کځل ايت مک لالوله سمځي
کموار سرت دڅن اورغبايق ددالم کځل ويلندا فون داتځ کموار سبرممول اډفون
يځ داتځ ايت سپورابره نماښ دڅن کځين ملايو مفاډف دولي يشدفرتوان مودا
سرت بربرچار مک تياډاله فقير مفتهوي حال بچاران راج ۱۲ ايت ستله ايت مک دولي
يشدفرتوان مودا فون کماله کړيو سرت اورغ بايق ۲ سکلين کمدين درفد ايت مک
داتځله فون کځل دري ملاک منځکو کوالا ريو تياډ براه هاري اي دکوالا ريو مک
اوله يشدفرتوان مودا دکلوريله دڅن براه فنجاب دري دالم ريو ايت لالو برفرڅ
دکوالا ريو براه هاري اي برفرڅ مک تياډ جوک تيواسن انتارا کډوان فيهق
ففرانځن ايت دان فډ ماس ايت جوک مک يشدفرتوان سلاغور سلطان ابراهيم دڅن
فډک اډند راج مودا سلاغور کلور دري سلاغور کمالک سرت داتوه ۲۰ فځکاوه يشدفرتوان
سلاغور دان سکلين اورغ بايق ۲ مک ايفون سيځکه درمو برتمو دڅن فځهولو يځ امځه
سوکو ددالم ريو ايت شهدان مک دولي يشدفرتوان سلاغور فون بربرچاراله دفډس
دڅن فځهولو يځ امځ سوکو ددالم فډس ايت ستله هابس بچاران مک يشدفرتوان
سلاغور فون براڅک دڅن فډک اډند راج مودا سرت اورغبايق لالو کلور دري
فډس فرکي کسوځي بارو مک دسيتوله بروت تمځ کمدين دري ايت مک لالوله
کباتڅ تيک تله سمځي کباتڅ تيک مک بروتله کوبه بسر دباتڅ تيک ايت

فون بهاروله داتغ کارن بکند ایت سبځکه دفیرق لالو براستري اکن انق راج
مودا دفیرق ایت.

القصة مک ترسبوتله فرکتانن فرغ ددالم نکري قدح بیراف لماث مک لالو
الهله نکري قدح توجه هاري سهاج لماث فرغ ایت شهدان مک اکن حالن
قغیران سوت ويجاي فون دودق ددالم نکري قدح ادیق برادیق دغن یشدفرتوان
سلاڅور دان تڅکو راج سید دان سولیواتغ دان سکلین اورغباق تیاد براف
لماث مک لالو کلور دري دالم قدح برلایر کمربوء دان سبوء کفل لاري لقس
تتکل کلور دري قدح ایت مک دي فون مقاموق ماتي انچيء طاهر دان ابش فون
لوک یغیرنام انچيء جاوا ارکین مک کفل ایتفون لفسله برلایر فوئغ کنکري کلیغ
کمدین دري ایت مک قغیران سوت ويجاي فون ماسق کمربوء سرت یشدفرتوان
سلاڅور دغن سکلین اورغباق دان تڅکو مڅکو فترا دان نڅکو بوغا لاکي استري
ایت فون سرت جوک برسما ۲ دغن یشدفرتوان سلاڅور کلور دري قدح سمقي
کمربوء تیاد براف لماث دمربوء لالو برلایر کبرنم شهدان مک سمقیله کبرنم
ایت مک ابشون برهنتیله دبرنم سکلین کمدین دري ایت مک یشدفرتوان سلاڅور
فون کمبالیله کسلاڅور دغن قدک اددن قغیران سوب ويجاي سرت ممباوا مڅکو
فترا ماسق کسلاڅور دان توء کولغ فترا تفکل دبرنم دغن انقند اغکو غه لاکي استري
دغن تڅکو بوغادان فترا توء کو مڅکو فترا یغ فرمفوان ددودقکن دغن فترا یشدفرتوان
سلاڅور یغیرنام تڅکو تفه راج ابراهیم کمدین دري ایت شهدان مک قغیران
سوت ويجاي فون مندودقکن انقند راج سلامه دغن فترا ککند یغیرنام راج تالا فترا
ایت کمدین درقد مفهوینکن انقند راج سلامه دان تیاد براف لماث مک
قغیران سوب ويجاي فون برلایرله دري سلاڅور لالوله سمقي کمنتوء تیاد اي
ماسق کفلمبغ دري منتوء مپبرغ کممقاوه مک لالوله نایک زیاره قد مقام توان
بسر ممقاوه تیاد براف لماث مک فرکی ملغکر سکودان کمدین درقد ایت مک سورة
دولي یشدفرتوان مودا دري ريو فون داتغ منجمفوب کارن بکند ساعت کریغ مک
ددالم کفد ایت بلوملاکي داتغ مریک یشدسوره ایت کمبالي حتی مک یشدفرتوان
مودا دایغ کمبوجا فون مفکتله دریو کمدین درقد ایت مک داتغ قول سورة دري ريو
کممقاوه مفتاکن دولي یشدفرتوان مودا سوده مفکت کریمه الله تعالی مک فدماس
ابت جوک قغیران سوت ويجاي براغت برسما ۲ مریک یغ دسوره ایت لالو
برلایر کفاغ سته سمقي کفاغ ارکین مک سورهن ایتفون لالوله برلایر کریو
مک فغیران سوب ويجاي فون سیځکه دفاغ لالوله ناک برتمو دغن داتوء
بندهارا تن عبدالمجید کمدین دري ایت مک فغیران سوت ويجاي فون دلنیک
اوله داتوء بندهارا ددالم نکري فاهغ مجادي راج مودا ددالم ريو شهدان مک
یشدفرتوان بسر سلطان محمود فون مندثر ایهند بکند اد دفاغ مک یشدفرتوان
بسرفون براغکنله دان راج عبدالصمد فون فرکله جوک برسما ۲ دغن بکند دان
داتوء شهنبر بوئیغ فون فرکی جوک مفرغکی بکند ایت لالوله برلایر کفاغ تله

سوت ويچاي ٿون برتمو دغن ڪڪند بگند يڏفرتوان سلاڻور لالو مندودڪن
 انقند راج علي دغن انقند راج فتوه يڏيرگلر تفکو بسر ارڪين مڪ فقيران سوت ويچاي
 ٿون مڃاوا ڪڪند بگند يڏفرتوان سلاڻور سرت انقند راج ابراهيم يڏيرگلر تفکو
 تفه ڪمبالي ڪريو سته فقيران سوت ويچاي سمڻي ڪريو دغن ڪڪند دان انقند
 ايت لالو مفادڻ دولي يڏفرتوان مودا مڪ برتموله انتارا ڪڪند ڪدوا دان
 انقند بگند شهدان مڪ تياد براڻ لمان ددالم ريو مڪ فقيران سوت ويچاي ٿون
 بر بچاراله دغن ڪڪند بگند يڏفرتوان مودا هندق مندودڪن انقند راج ابراهيم دغن
 انقند راج اندود ڪمدين دري ايت مڪ دولي يڏفرتوان مودا ٿون موافقت دغن اڏند
 يڏفرتوان سلاڻور دان فقيران سوت ويچاي لالوله دکھوينڪن انتارا انقند ڪدوا
 ايت ڪمدين دري ايت حتى مڪ دولي يڏفرتوان سلاڻور ٿون برموهنله ڪقد ڪڪند
 بگند يڏفرتوان مودا مڪ لالوله دولي يڏفرتوان سلاڻور براڻگت ڪمبالي ڪسلاڻور
 دان انقند راج ابراهيم ٿون تشڪله ددالم ريو ڪلڪين مڪ يڏفرتوان سلاڻور ٿون
 برلايرله ڪمبالي دري ريو سته سمڻي ڪسلاڻور مڪ دولي يڏفرتوان مودا ٿون
 سمايم مننتي اڏند بگند فقيران سوت ويچاي سته يڏفرتوان سلاڻور ٿون
 ڪمبالي مڪ فقيران سوت ويچاي ٿون ڪمباليله ڪاندر اگيري تياد براڻ لمان ددالم
 اندراگيري لالو براڻگت ڪسلاڻور تله سمڻيله ڪسلاڻور مڪ دولي يڏفرتوان سلاڻور
 ٿون برلفڪڻله لالو برلاير ڪنڪري قدح سته سمڻي ڪفيرق مڪ فقيران سوت
 ويچاي ٿون سيڱهه دڦيرق ماسق سڪالي مننتي دتلوءِ قددا مڪ اداله ڪيرا ۲۱
 توجه هاري لمان دتلوءِ قتاده ايت شهدان مڪ برقتراهه سئورغ لاکي ۲ مڪ
 دنماي راج جعفر تيمڱ ۲ نڻ يآيت راج لاوه سته ايت مڪ فقيران سوت ويچاي
 ٿون برلايرله ڪنڪري قدح براڻ لمان دجالن مڪ ايڻون سمڻي ڪبتاڻو شهدان
 مڪ فقيران سوت ويچاي ٿون برهنٽيله دبتاڻو دغن سوليواڻغ سرت دغن اورغبايق ۲
 سڪلين مڪ انتارا ايت سوره مپورهله ڪدالم قدح ڦرڪي داغ جالن قرايڻاتن
 ڦرجنجين ستيا اورغٿوا ۲۱ مڪ ددالم قد ايت مڪ مفڪيرڪن جنجيله اورغ قدح سته
 ايت مڪ لالوله برڦرغ دغن ڪوبه بتاڻو ٿون تياد جوگ برتيواس ڪمدين مڪ لالوله
 نايڪ ڪدرات برجالن ڪاڪي ملڦگر ڪوبه بتاڻو ايت سهاري ايت جوگ دلفگرڻ
 مڪ ڪوبه بتاڻو ايتڻون الهله اوله اورغ سلاڻور ڪلڪين مڪ يڱ نايڪ سوليواڻغ
 سرت اورغبايق مڪ لاريله اورغڻ ڪلورستر مڪ سوله ٿون ماتي دان نخودا
 اورغ بوڪيس سئورغ ماتي برنام لالوه ڪمدين دري ايت مڪ سوليواڻغ سرت
 اورغبايق ٿون برجالله ڪلور ستر سته سمڻي ڪلور ستر لالو مپيرڱ ڪڦڻڪالن
 ڪڻل لالو لفسوڱ ڪڪمڦوڱ تفکو بوڱا ڪمدين مڪ بهاروله هيلير ڪڪوالا مڪ ڪوالا
 ٿون الهه مڪ لالو دبوڪ رنتي ڪوالا مڪ سڪلين ڦراهو ٿون ماسقله ڪدالم
 سوڱي سته ايت مڪ لالو موديق سته تفڪل دڪوالا سته موديق ارڪين مڪ
 مرمشله سڪل اورغ ۲۲ ايت دان تتڪل ڪڦل ڪليڱ بهارو داغ ڪيرا ۲۱ سلس بوه
 ڪڦل سڪلين ايت دافت بلاڪ ڪمدين درڦد ايت مڪ دولي يڏفرتوان سلاڻور

اداله کیرا ۲۱ انم ڦوله ڦنجاڅ سمځي سراتس دغن راج نکارا دان سکل رعیت سیغافورا ڦون سرتاله دغندي مک دننتي ۲ دسیغافورا کمدين دري ایت مک داتوه ڦغکاوه ڦندستي ڦون داتغ دري سلاڅور مک برتموله دسیغافورا لالو دناهن اوله راج اسمعیل ڦراهوڼ اي منتا بچارا کغد داتوه ایت اي هندق مغادڅ یغدفرتوان مودا کتان کدالم ريو تنافي سهاج نیتن ایت هندق میړغ نکري ريو جوا ارکین مک داتوه ڦندستي ڦون منځکلکن ڦراهوڼ دسیغافورا مک ایښون ماسق کدالم ريو برسمن ستله سمځي اي کړيو لالو مغادڅ دولي یغدفرتوان مودا موهنکن ڦنجاڅ کباوه دولي یغدفرتوان بارغیغ اد ددالم ريو ایت شهدان مک دولي یغدفرتوان مودا ڦون مفر نیاکن ڦنجاڅ اداله کیرا ۲۱ دوا ڦوله بوه باقن دان بکنده سندیري ڦون براغتک کسیغافورا برسما ۲ دغن داتوه ڦغکاوه ڦندستي سنله سمځي کسیغافورا مک لالوله برفرغ دتانه میره اداله کیرا ۲۱ دوا هاري کتیگاڅ برفرغ مک راج اسمعیل ڦون لاریله دان ڦراهوڼ راج عبدالله ڦون ددافتله اوله اورغ ريو مک ترلالوله باقی ماتي اورغ سیک مک سولیواتغ ڦون دسوره اوله دولي یغدفرتوان مخمیل ڦغیران سوت و بجای کاندراکیری ستله سمځي سولیواتغ مک ڦغیران سوب و بجای ڦون داتغ برسما ۲ دغن سولیواتغ ستله سمځي کورو مک راج اسمعیل لاري حتی مک برتموله ڦغیران سوت و بجای دغن راج اسمعیل دپورو مک تیاد دڦغناڅ کارن اورغ سوده لاري مک ڦغیران ڦون لالوله اي برلایر کړيو برسما ۲ دغن سولیواتغ لالو ماسق کدالم ريو کمدين دري ایت مک سولیواتغ ڦون دتیهکن اوله دولي یغدفرتوان مودا مباوا انقند راج اندود دان راج یوسف کسلاڅور مک تنکلی سوده مځکت یغدفرتوان بسر سلطان سلیمان مک چند بکنده سلطان احمد یغبرکلر یغدفرتوان بسر ددالم نکري ريو ککنده بکنده سلطان محمود ایفتون مځکه ڦول کلکین مک سلطان محمود ایت ڦون لاکي کچیل مک ساینم ددالم استان احمد یغدفرتوان مودا برسما ۲ دغن بندا بکنده ڦغکو هیتم کلکین مک سولیواتغ ڦون مباوا راج اندود دان راج یوسف کسلاڅور سمځي کباتو موسغ مک ربیوه ڦون تورنله لالو ڦراهو سولیواتغ ڦون نابکله کباتو لالو ڦچه دان راج ۲ کدوان ایتقون برلفس ککوالا لیځکي مک تیبا ۲ داتغله جاگ ۲ ملاک دوا بوه لالو دفرغڅ راج کدوان ایت مک دامیلڅ ڦراهوڼ کدوا راج ۲ ایت دباواڅ ماسق کلاک شهدان مک راج ۲ کدوا ایت دباواڅ سولیواتغ کسلاڅور کمدين دري ایت مک ڦغیران سوت و بجای ڦون دتیهکن دولي یغدفرتوان مودا ڦرکي کلاک مېچاراکن هرت راج اندود دان راج یوسف سرت دغن ڦراهوڼ ددالم کغد ایت مک ڦغیران سوت و بجای ڦون ڦرکیله کلاک سرت دغن ڦغکاوه ڦندستي تله سمځي کلاک مک ڦغیران سوت و بجای ڦون بر بچاراله ددالم ملاک ایت مک لالوله دڦولځکنڅ سکل هرتاڅ انق راج کدوان ایت دان ڦراهوڼ دان مان یغ تیاد مک دکنیتڅ سکلین ایت ستله سلسي درقد ڦرکاراڅ ایت ارکین مک ڦغیران سوت و بجای ڦون برلایرله کسلاڅور تله سمځي کسلاڅور مک ڦغیران

القصه مك ترسبوتله فركتانث يقدفرتوان مودا دايغ كمبوجا تتكل سمايم ددالم ريو كمبالي دري قدس تباد براف لماث ايت شهدان مك داتغله كيچي دري ملاك دسوره اوله كورندور ملاك منفكو هوتغ دولي يقدفرتوان بسر سلطان سليمان كغد بكند تتكل فرغ دنكري سيك بلنجا كمفني ملفكر ليفكي كلكين مك دولي يقدفرتوان مودا فون مفهمفكنن راج ۲ ملايو دان داتوه تمكوغ ستهل بركمفوغ سكل راج ۲ ايت مك دولي يقدفرتوان مودا فون برتته كغد سكل راج ۱۲ ايت اف بچارا راج ۲ ملايو دان اورشكاي ۲ تمكوغ اكن حال هوتشن مرحوم بسر اين كغد كمفني ويلندا ايتله دي داتغ منفكو اف بچارا مك جواب سكل راج ۲ ملايو دان داتوه ۲ تمكوغ افاله هندق دبايركن ملاينكن فولغ كغد دولي يقدفرتوان بچارا مك تته دولي يقدفرتوان مودا كغد سكل راج ۲ ايت بكيمان جكلو اد يغ چاكف بمباير هوتغ مرحوم ايت اف بچارا مك جواب سكل راج ۲ ايت دان داتوه تمكوغ دغن موافت سكل راج ۱۲ ايت دغن داتوه تمكوغ اف بچارا ملينكن بارغ سيف يغ بمباير ايت ايله يغ مرنتهكن ددالم تانه جوهر اين شهدان مك تته يقدفرتوان مودا بايكله كتاله اكن بمباير هوتغ مرحوم ايت مك يقدفرتوان مودا فون برتفكوه لماث امث بولن اكن بمباير كمدين دري ايت مك ويلندا ايتفون كمباليله كملاك مك سمفيله لماث تيك بولن كامفتن مك ويلندا فون داتغله لالو منريما فوئو كغد دولي يقدفرتوان مودا اكن حال هوتغ مرحوم ايت تيك فوله تيك ريو امث راتس ليم فوله توجه رتغت ستهل ايت مك راج اسمعيل اتق راج بواغ فون داتغ كرو لاري دري سيك اله اوله ويلندا دغن راج عالم هندق ماسوق كرو تباد دبري اوله دولي يقدفرتوان مودا كارن سبب موسه كمفني كارن بوكيس سوده بربايك دغن ويلندا شهدان مك دسوره اوله داتوه بندهارا فركي كسينتن ستهل ايت مك لالوله راج اسمعيل برلاير كسينتن مك دولي يقدفرتوان مودا فون دودقله دريو ببراف لماث مك داتغله خبر دري سيك مشتاكين اغكو فوان دايغ تيجه استري يقدفرتوان راج عالم فون سوده مفكت دسيك ادند بنكد يقدفرتوان مودا سباف دان سبند مك يقدفرتوان مودا فون هندق براغت كسيك فركي زياره كغد قبور ادند بكند ايت ستهل سيفله مك دولي يقدفرتوان فون براغتله فركي كسيك ستهل سمفي ككوانتن مك تباد دبري ماسق كدالم سيك اوله راج محمد علي كارن اي كراجان ددالم نكري سيك كارن راج عالم سوده مفكت مك سبب تباد دتريمان ماسق كسيك كارن تاكوت داتغ سورت فتنه مشتاكين دولي يقدفرتوان مودا براغت كدالم سيك ايت بوكش هندق بابك هاڻ هندق مپرغ نكري سيك جوگ نيتن ايت جاغنه دترم سهفك بر بويي مريم ددالم سيك تاوكن بر باله افني ددالم ريو ايتوله سبن ستهل ايت مك دولي يقدفرتوان مودا فون لالوله بر باليت كرو كمدين مك تتكل ماس ايتوله راج توه بر لابر كقلمغ بمباو بندان كلور دري ريو اركين مك قد ماس ايتوله راج اسمعيل اتق راج بواغ داتغ دري ترغكانو

اورغسیر ۲ فیرق ممباوا دی ستله سمفی کسلاغور مک یغدفتوان سلاغور فون دطابلکن اوله اورغ سلاغور سکلین برسمما ۲ دغن اورغ ۲ بسر فیرق دیدالم سلاغور کلکین مک جادیه یغدفتوان سلاغور شهدان تیاد براف لماث ایت مک یغدفتوان کراجان دیدالم سلاغور ایت مک داتغله سورة یغدفتوان قدح کسلاغور هندق مینغ انقند بکند دغن انقند یغدفتوان قدح یبیرنام سلطان عبدالله کمذب درفد ایت مک لالوله دتریمان اوله بکند دغن موافتت سکل اورغسیر ۲ یغتیک سوکو سرت دغن اورغبایق شهدان مک برجنجیله تیک بولن اکن داتغ کسلاغور سلطان عبدالله سرت دغن اورغبایق ۲ دان راج ۲ قدح دان هلبالغ قدح اکن داتغ مغیرشکن سلطان عبدالله ایت کسلاغور اکن کهوین دغن فترا بکند یغدفتوان سلاغور حتی مک سمفیله جنجین ایت تیک بولن مک سلطان عبدالله فون داتغله کسلاغور دغن توء کو مفکو فترا توء کو لغ فترا دان تغکو غه ایت تغکو امت دوالاکی استری دغن تغکو بوغا فتراکلان دان انچی اونوء دان داتوء لقسمان قدح سکلین ایت ممباوا سلطان عبدالله کسلاغور اکن کهوین ددالم سلاغور دغن فترا سلطان صالح الدین شه یغدفتوان سلاغور کمذب درفد ایت تیاد براف لماث ددالم سلاغور دودق کلکین مک ممولاء یله فکرجان برجاک ۲ امفت فوله هاری دان امفت فوله مالم برسوکا ۲ مان مینوم سیغ مالم اوله یغدفتوان سلاغور اکن مغاوبنکن انقند بکند دغن راج قدح سلطان عبدالله مک بکرجاله کبرا ۲ تیک بولن لماث مک لالوله دکهوینکن اوله بکند انقند کمذب دري ایت مک اداله سلطان عبدالله قدح دودق ددالم نکری سلاغور تتکل سوده کهوین اداله کبرا ۲ یک امفت بولن لماث شهدان مک ایفون برموهنله کغد ایهند بکند یغدفتوان سلاغور مک دبترکن اوله ایهند بکند ایت مک سلطان عبدالله فون کمبالیله کنکری قدح تله سمفی کقدح مک دودفله ددالم نکری قدح براف لماث مک ایفون کمبالیله کسلاغور فول مک لالو برتمو دغن فدک ایهند یغدفتوان سلاغور دغفکور کارن دولی یغدفتوان سلاغور فرکی برما ۲ کغفکور ارکین مک سلطان عبدالله فون سوده برتمو دغن ایهند بکند لالوله برلا بر کسلاغور فدک ایهند تغکل لاکی دغفکور برما ۲ ستله سمفی سلطان عبدالله کسلاغور لالو مغادف بند بکند تغکو فوان کمذب دري ایت یغدفتوان سلاغور فون کمبالیله دري فغکور تیاد براف انتاراث سلطان عبدالله دودق دیدالم سلاغور مک ایفون برموهنله کغد دولی یغدفتوان سلاغور هندق کمبالی کنکری قدح دباوا اوله لقسمان مک برجنجیله سلطان عبدالله قدح دان لماث ایت تیک بولن جوا ستله ایت مک ایفون داتغ مغادف ایهند بکند مک جکلو تیاد داتغ ددالم تیک بولن مک سوده شهدان مک دلشکن اوله یغدفتوان سلاغور ستله ایت مک سمفیله سکارغ این مک سلسله انتارا لاکی استری سلطان عبدالله دغن تغکو بسر فتراث دولی یغدفتوان سلاغور انتهى الکلام.

کریغ تیاد براف لماں انتاراں ایت مک داتغ سورت ایت مشتاکن تفکو راج دبارو فون تله مگتک ددالم سلاغور مک دثرو تکن اوله اورغ خرندا مک دماسقکن ددالم خرندا ستله ایت مک دباوا اورغ کقدس خرندا ایت مک دولی یشدفرتوان مودا فون برسفله هندق براگتک برلایر کریو سرت ممباوا خرندا تفکو راج دبارو ایت ستله سمفیله کریو دولی یشدفرتوان مودا ایت مک لالودتانمکن خرندا تفکو راج دبارو دبتاغن برسمما ۲ دغن فدک ایهند مرحوم بتاغن سلطان سلیمان مندر شه عالم کمیدین دری ایت مک دولی یشدفرتوان مودا فون هندق بر بوه استان دثفکالان رام بارو ماسقکن راسوقن ایت بلوملاگی بر دیری کلکین مک تفکو راج حج فون کلور دری ریو فرکیله کیلغکی دغن تیکک بوه کاکف یغ مغیرشکن تفکو راج حجی ایت فانداء انچی اوکغ نماں سبوه کاکف دان انچی سرق سبوه کاکف مک تفکو ایت سبوه فمایغ منجادی تیکک بوه کاکف مک دودقله تفکو راج حجی ایت دلیغکی تیاد براف لماں ایت مک دسوره اوله سلطان جمبی جمفوت کجمبی ستله ایت مک لالوله نثکو راج حج فرکی کجمبی ستله سمفیله تفکو راج حج ایت کجمبی مک لالوله مفادف سلطان جمبی کمیدین دری ایت مک راج حجی فون ددودقکن اوله سلطان جمبی دغن انقند بکند راتو مس ستله ایت مک تفکو راج حج ایتفون دکر نیای کلر اوله سلطان جمبی اکن انقند بکند فثیران سوت و بجای مک فثیران سوت و بجای فون دودقله ددالم نگری جمبی تیاد براف لماں ایت دیدالم جمبی مک فثیران سوت و بجای فون برموهنله کلور دریدالم جمبی فرکی کاندراگیری ستله سمفی داندراگیری مک لالوله براسترکن انقند راج بسر اندراگیری شهدان مک دودقله ای داندراگیری تیاد براف انتاراں ایت مک فثیران سوت و بجای فون کلورله دریدالم اندراگیری لالو کرتیه سرت بر فرغ دغن راج هیجو دان راج بایغ سکتیک فرغ مک راج هیجو دان بایغ فون الهله مک فثیران سوت و بجای فون کمبالی کاندراگیری لالو بر بوت نگری دکوالا چیناکو ستله ایت مک فثیران سوت و بجای فون دودقله دکوالا چیناکو حتی سوره مپور هله فولغ فرکی کریو کفد ادند کدواں ایت دان دمکنله چتراں.

القصه مک ترسبوتله فرکتانن تفکو راج سلاغور ستله ای کمبالی مک دولی یشدفرتوان مودا کریو مک ببراف لماں انتاراں ایت مک تفکو راج سلاغور ایتفون براگتک فرکی برماین ۲ کفثکور دیدالم قد ایت شهدان مک کدغارانه کفد دولی یشدفرتوان فیرق بهوا اداله تفکو راج سلاغور دثفکر ستله ایت مک دسوره اوله یشدفرتوان فیرق فرسیلاکن کدالم فیرق مک تفکو راج فون براگتک ماسوق کدالم نگری فیرق مک برتموله تفکو راج سلاغور دغن یشدفرتوان فیرق ددالم قد ایت مک تفکو راج سلاغور فون دلنتیک اوله یشدفرتوان فیرق دکلمر سلطان صالح الدین شه یشدفرتوان سلاغور سرت دنو تکن کمیدین درقد ایت مک یشدفرتوان سلاغور فون براگتک کمبالی کسلاغور سرت دغن

ملینکن کفد دولی توانکو جوگک مک تیتہ دولی یدفثرتوان بسر مان عدت یغ ہندق دفاکی اولہ راج حجی این کارن دوا عدتن سواتو عدت مرحوم مگتک دسوغي بارو دان سوات عدت مرحوم مگتک دکوت یثمان ہندق دفاکی اولہ راج حجی مک سبہ تشکو راج حجی ایت عدت مرحوم مگتک دسوغي بارو ایتولہ عدت دان یغ کفد مرحوم مگتک دکوت ایت عدت بارو سبب دولی تونکو سودرا برسودرا لہ کورغ تیاد مضاف کارن یغ کفد مرحوم دسوغي بارو ایتولہ عدت یغ فرجنجن سقمہ ستیا شہدان مک تیتہ یدفثرتوان بسر بایکلہ کمدين درقد ایت مک راج تفکو سلاغور دان داتوہ فٹکاوہ دان فٹکاوہ مودا دان داتوہ سولیوانغ فون تلہ برلایر دری سلاغور دغن سکل اورغ سلاغور تلہ سقمیلہ کیورو مک برتمولہ تشکو راج دبارو دان سکل فٹلیما اورغ ملایو دغن تشکو راج سلاغور سرت دغن اورغ سکلین یغبرسما ۲۱ دغن تشکو ایت مک لالولہ برہدافن فنجاجب سلاغور دغن فنجاجب اورغ ریو ایت ددالم قد ایت مک دولی یدفثرتوان بسر فون مپورہ مپموت انقند بکند راج دبارو سرت دغن تشکو راج سلاغور دغن سکلین اورغتوا ۲۱ یغ داتغ دری سلاغور تیتہ دسورہکن ماسن کدالم ریو کمدين دری ایت ارکین مک سکل مریکنت فون ماسقلہ کدالم ریو برکمفوغ ستلہ سودہ مک دولی یدفثرتوان بسر فون برتیتہ مخکل نغکو راج سلاغور نایک دان تشکو راج حجی دان سکل مریکنت فون نایکلہ مغادف دولی یدفثرتوان بسر مک سلطان سلیمان بدرالعالم شہ فون برتیتہ کفد تشکو راج سلاغور دان تشکو راج حجی دان سکل اورغتوا ۲۱ فکاوی سلاغور دغن سکل اورغ بابق ایت کلکین مک ادالہ حاضر مریک یشکدوا فٹھق ملایو دان بوکیس دودق مک یدفثرتوان بسر فون ممولغکن فرنتہ بچارا سکلین کفد اورغ بوکیس شہدان مک منریمالہ بوکیس ایت ستلہ سودہ مک لالولہ برتیتہ سلطان سلیمان مندرشہ عالم فون مپورہ مباح دعا سلامت مک منادہ تاغٹن کلاغیت کنان امین سکل اورغ بوکیس دان اورغ ملایو مک اینلہ اداٹن فربواتن ملایو دان بوکیس کمدين مک تیتہ دولی یدفثرتوان بسر کفد تشکو راج سلیمان سلاغور دان تشکو راج حجی بایکلہ سکل راج ۲ فرکی کلیشکی مپموت راج مودا فولغ کریو سرت انقند بکند راج دبارو فون دتیتھکن اولہ فڈک ایہند بکند برسما ۲ فرکی کلیشکی مغمیل راج مودا دغن ککند کدوان مک راج ۲ کتیکان فون برلایرلہ کفدس سرت دغن اورغتوا ۲۱ دان اورغ بابق ۲ سکلین تلہ سقمیلہ کفدس ایت شہدان مک سکل راج ۲ ایت مغادقلہ دولی یدفثرتوان مودا کمدين دری ایت مک تشکو راج سلاغور دان تشکو راج دبارو فون برلایرلہ کسلاغور سرت اورغشابق سکلین دان دایغ تومیک فون اد سرتا ستلہ سقمی کسلاغور مک راج ۲ کدوان ایت دان سکل اورغ بابق ۲ حتی مک تیاد براف لمان دیدالم سلاغور راج ایت کمدين مک داتقلہ سورت ریو مغتاکن دولی یدفثرتوان بسر سلطان سلیمان مند شہ عالم سودہ مگتک تنکال ماس ایت مک تشکو راج دبارو فون تھہ لاکي

اورغېسر ۲۰ ويلندا يغدېدالم ملاك ايت اد سېوه گدوځ دلور فنتو تلغكيرا ارکين
 مك دسيتوله فرتموان سرت راج ۲ ايت کارن دور ويلندا سرت اورغېسر ۲۰
 برتمو ديدالم گدوځ ايت برېچارا سرت برجنجي ستيا بوکيس دغن کمفني
 ويلندا تله سوده برېچارا ايت دان برستيا مك کمدين دري ايت مك دولي
 يغدثرتوان فون براغتک کمالې کفدس ستله سمفي کفدس شهدان مک تشکو
 راج سلاڅور فون کمالې کسلاڅور سرت سوليواتغ دان سکل اورغتوا ۲۱ دان
 اورغ بايق ۲ سکلين مک دولي يغدثرتوان مودا فون سمايم دقدس تياد
 براف انتارن کمالين اورغ سلاڅور ايت مک تشکو راج حجی فون برلايرله فرکي
 کريو تله سمفي ککوالا سلت تيوغ مک تشکو راج حجی فون برتمو دغن
 وڅکغ مک لالوله دامبيل اوله تشکو راج حجی وڅکغ ايت مواتنن اداله کير ۲۱
 ستفه مک فراهون فون تياد بوله موت لاکي ستله ايت مک لالوله تشکو راج
 حجی ايت فرکي کرته مغمبيل ادند راج مينه دان راج حليمه دان سکل انق
 بوکيس يغدسوره اوله يغدثرتوان ترغکانو کلور دري ريو مک تتکل سوده دليگي
 يغدثرتوان مودا دلغکر اوله ويلندا برسما ۲ دغن ملايو مک اي کمالې کريو لالوله
 دسورهن سکل انق ۲ بوکيس کلور دريدالم ريو شهدان مک يأتوله يغدامبيل
 اوله راج حجی ايت دباوان کمالې کفدس تله سمفيله تشکو راج حجی
 ايت کفدس دان ادند کدوان ايت دغن سکل انق بوکيس ايت مک دودقله اي
 دقدس دغن دولي يغدثرتوان مودا کمدين دري ايت مک تشکو راج حجی فون
 برسيفله هندق فرکي قول کريو ستله ايت مک ايقون برلايرله کريو برسما ۲
 دغن راج توه دان انجي اندوق کمدين مک تشکو راج سلاڅور فون فرکي جوک
 کريو برسما ۲ سرت دغن سوليواتغ دان تشکاوه توه دان تشکاوه مودا دان
 شهنذر نحدو تشولي دان سکل اورغ ۲ سلاڅور دان کمدين درغد تشکو راج
 حجی برلاير دري سلاڅور کلکين مک فرکارا راج حجی دان راج توه برلاير دري
 قدس کريو تله سمفيله تشکو راج حجی ايت کريو لالوله ماسق کدالم ريو
 شهدان مک سکل راج ۲ ملايو دان سکل فقلېما ملايو سکلين هندق ملاک مبدل
 تشکو راج حجی ايت مک تياد داندھکنش ايت ملاينکن دلا برکنش جوک بولغ
 ليگي ايت هڅک سمفي کيتاغن برنتاغن دغن استان دولي يغدثرتوان
 سر (مک بهاروله دلا بوه بولغ ليگي ايت مک تباد دبترکن اوله دولي يغدثرتوان
 سر سرت مبدلله تشکو راج حجی ايت ارکين) مک بگندفون برتېته مپوره تشکل
 تشکو راج حجی ايت نايک کدارت مغادف دولي يغدثرتوان سر مک تېته
 دولي يغدثرتوان سر کفدان ايت اف کهندق راج حجی داتغ اين دان هندق
 کمان فرکي مک سمبه تشکو راج حجی ايت فاتک ابن سهاج هندق مغادف
 کباوه دولي توانکو سبب لماله سوده تياد فاتک مغادف مک اينله فاتک داتغ
 مغادف کلکين مک تېته دولي يغدثرتوان سر کفد تشکو راج حجی اف بچارن
 راج حجی سکارغ اين مک سمبه راج حجی ايت تياد بچارا فاتک اين

کمدین مک بر بچاراله راج ۲ ایت مپوره لڭکر فرڭکت قول سستله ایت مک دلڭکر
اوله مریکنیت سککین مک اله قول فرڭکت دیدالم کفد ایت مک ویلندا فون مپورڭ
دامی مک دتریماله اوله دولی یغدفرتوان مودا سستله مک لالوله بردامی مریکنیت
مک اداله کیرا ۲۱ فرڭ ایت سمبیلن بولن لماڻ برڭرڭ لالو بردامی کمدین دولی
یغدفرتوان مودا فون کمبالیه سرت دولی یغدفرتوان رمبو دان سکل راج ۲ دان
سکل اورڭبا بق ۲ کرمبو شهدان مک راج عالم فون برمونه کفد ککند بکند
لالو کمبالی کباتو بهارا دان تفکو راج سید فون کمبالیه کسلاڭور دغن سکل
اورڭ سلاڭور فون کمدین مک دولی یغدفرتوان فنده دری رمبو هیلیر کفدس لالو
منخانکن راج اندود دان تفکو راج حجی فون بایکله درڭد لوکاڻ ایت لالو
دودقکن دولی یغدفرتوان دغن انقند اغکو راج فیرق دیدالم نکری فدس مک تتکل
ماس ایت دولی یغدفرتوان بسر سلطان سلیمان فون اد ای داتڭ کمالک
دری ریو دغفکل کارن دیدالم ملاک هندق بر بچارا شهدان مک سلطان سلیمان
فون محکل سولیوانغ سرت تفکو راج سلاڭور کمالک دان فڭکاوه سکین دان
داتو سهندر نخودا تقولی دان سکل اورڭ نوه ۲ ددالم سلاڭور څرکی کمالک
تیا د سڭکه دقدس کمدین دری ملاک مک لالو نایک برتمو دغن دولی یغدفرتوان
بسر دبوغاری سستله ایت مک بر بچاراله دغن ویلندا دان دولی یغدفرتوان بسر
دان سولیوانغ کلکین مک تیا داله فقیر دغهوی بچاراڻ ایت کارن دیدالم اووم
تیا د [] مک سولیوانغ سرت تفکو راج سلاڭور دان سکل اورڭ سلاڭور
فون کمبالیه کفدس برتمو دغن دولی یغدفرتوان مودا دقدس کمدین درڭد ایت
مک دولی یغدفرتوان مودا فون براڭکتله کسلاڭور برسمما ۲ دغن سولیوانغ دان
تفکو راج سلاڭور دان سکل اورڭسوا ۲ سککین دری فدس دان انقند راج اندود فون
اداله سرب دان تفکو راج حجی فون اد جوک برسمما ۲ کسلاڭور دغن ککند
بکند سنله سمفی کسلاڭور دولی یغدفرتوان مودا سرب دغن انقند بکند راج
اندود دغن انق سولیوانغ یغبرنام انچی لیجه کمدین مک تفکو راج حجی
فون برلیرله کیکری اسهان مک برتموله دغن یغدفرتوان اسهان شهدان مک
تفکو راج حجی ایتفون ممبلی سلوب لایر سیرڭ سبوه لالو دباوان کمبالی
کسلاڭور نله سمفی کسلاڭور ایت مک فراهو اینفون دتوتنهڻ دان دفریونڻ فنجاب
مک ایتوله یغدنمای اوله تفکو راج حجی بولڭ لیڭکی سسله ایت مک دولی
یغدفرتوان مودا فون سمایم دسلاڭور مک تیا د براڭ لماڻ ایت مک دولی
یغدفرتوان مودا فون براڭکت کمبالی کفدس برسمما ۲ دغن تفکو راج سلاڭور
دان سولیوانغ دان فڭکاوه توه دان فڭکاوه مودا دان دا و سهندر تنولی
دان تفکو راج سبد تغکل منڭکو سلاڭور نله سمفی کفدس دان تیا د براڭ
لماڻ ایت کلکین مک دولی یغدفرتوان مودا سرت سولیوانغ دان سکل راج ۲
ایتفون براڭکتله کمالک څرکی دامی سرب بر بچارا دان اداله کیرا ۲ دوا بلس
هاری دودق دتڭکبرا ایت کمدین مک بهاروله کلوار کارن دور ویلندا سرت دغن

مك اي فون داتغله ملڤكر دغن باريس فون بايكله دري تنجوڭ سري اركين مك
 تفكو راج حجي فون مغامفله لالو لوڪ سديكيت تفكو راج حجي ايت دان فثري
 اورځ مندورافون متيله لالو تركرت مك ليڤكيفون الهله لالولاري ككونځ رمبو كمدين
 دري ايت دان تياد براق لمان انتارا ايت مك دولي يڤدفرتوان مودا فون برستياله
 دغن راج رمبو دغن يڤدفرتوان راج علي سرت ففوهولون يڤ امفون سوڪو ايت
 كمدين دري ايت سودهله سمفه ستيا دان بركاچو دره سكلين راج ۲
 ايت دان ففوهولو ۲ سكلين دغن بوكيس يڤاد سكلين دليڤكي ايت اركين مك
 بريجاراله اكن تورون ملڤكر كمالاك مك اداله كيرا ۲ ليم بلس هاري لمان درمبو
 اندور لاري ايت مك لالوله تورن ملڤكر كمالاك ستله سمفي كمالاك مك هاري
 ايت جوڪ دلفكرن تلفكيرا لالو دباكرن تلفكيرا ايت مك متيله ففولما دا يڤ
 مڊو يڤبرنام لامندځ لالو تركرت دتلفكيرا كمدين دري ايت مك برپوت كوبه فول
 دكليڤغ مك دسيټوله دولي يڤدفرتوان مودا سمايم دان راج رمبو فون برپوت
 سبوه كوبه منجادي دوا بوه كوبه سر دكليڤغ كوبه بوكيس سبوه دان كوبه
 اورځ رمبو ساتو كمدين مك دسوره دولي يڤدفرتوان مودا سرت راج رمبو ملڤكر
 فرفڭت مك فرفڭت فون اله ستله ايت مك لالوله كيوڪيت چينا شهدان مك بوكيت
 چينا فون اله تيك كاللي بوكيت چينا دلفكر دان كتيك كالين اله جوڪ كمدين
 درفد مك سماپوء فول دلفكرن لالو كتلوء كتافغ مك سماپوء فون اله جوڪ
 سرت دغن تلوء كتافغ مك دولي يڤدفرتوان بالڪ ككوليڤغ دان تياد براق لمان
 ايت مك نفكو راج سيد فون داتغ دري سلاڏور اركين مك راج عالم فون داتغ
 دري باتو بهرا مك راج كدوان ايتفون داتغ مېنتو دولي يڤدفرتوان مودا كمدين
 دري ايت مك راج يڤكدوان اينفون نايكله ككوليڤغ تله سمفي مك برتموله دغن
 دولي يڤدفرتوان اڊند بڱند كدوان ايت كمدين مك داتغله سورت دري رمبو
 مڤتاكڻ انڤند بڱند نله مڤكه كمدين يڤبرنام راج ليڤكي كمدين درفدايت مك يڤدفرتوان
 مودا فون براڱت كمبالي كرمبو اركين مك اڊند بڱند راج سيدايت دتڤكلڽن دكوبه
 دان راج عالم فون برپوت سبوه كوبه مك منجاديله تيك كوبه دكليڤغ مك سڤنڤكل
 دولي يڤدفرتوان مودا براڱت كرمبو ايت مك داتغله فول لڤكر دري ملاك سبب
 بنتون ايت سوده داتغ دري بتاوي كمدين مك دكڤوڤن كوبه تيك بوه ايت
 ترلالو بايق اورځن ليم بڤسا اورځن يڤداتغ ايت فرتام ۲ ويلندا سرت سراني
 كدوا سولدادو بالي دان كتيك مندورا سرت بوكيس دان كامڤتن چينا
 دان كليمان ملايو شهدان مك سكلينن ايتفون راڤتله قد كوبه تيك بوه ايت
 مك دغن تقدير الله تعالى منولځ اكن همبان ايت تياد جوڪ تيواس مك تباداله
 تركيرا ۲ لائي اورځ يڤ ماتي دان لوڪ سولدادون ايت مك سڤاتو چڤيو اداله
 سكير ۲ جكلو دكندر اورځ دوا تيك كندران بايقن ايت يڤ تفكل كلڽين مك دولي
 يڤدفرتوان فون براڱت فول دري رمبو تورون كليڤغ مك سماپله دكوبه دغن اڊند بڱند
 راج سېند دان راج عالم سرت سكلين انق ۲ بوكيس يڤ دري سلاڏور دان يڤدليڤكي

تیمون للکین مک راج عالم فون اله اوله راج بواغ سرت ولندا دان یغدثرتوان بسر
 مک راج عالم فون دانغ برسمقن کلیشکی مندافتکن دولی یغدثرتوان مودا مک
 دبری اوله ککند بکند قراهو دوا بوه لالوله فرکی راج عالم کباتو بهرا کمبدین دری
 ایت مک دولی یغدثرتوان بسر فون کلیشکی ممنا سنجاب جوهر یغدابوا کلیشکی
 مک جواب یغدثرتوان مودا تیاد سنجاب جوهر دباوا کلیشکی این هان سنجاب
 بلین کیت سندیری دان لاکیفون کیت دودف دتانه جوهر جوک ستله ایت
 مک تن بواغفون کمبالله کریو دان یغدثرتوان کچی ترغکانو فون اد دانغ دری
 ترغکانو کریو ستله ایت مک بر بچاراله دیدالم ریو مشتاکن هندق میمبوت دولی
 یغدثرتوان مودا کلیشکی مبابوا کمبالی کریو ستله ایت مک دیاجقله تفکو راج
 حجی کلیشکی ارکین مک تفکو راج حجی فون فرکیله برسمما ۲۱ دغن یغدثرتوان
 کچی برلایر سرت دایغ تومیگ کمبدین ستله سمفی کملاک مک
 برهنتیله دملاک مک تفکو راج حجی ایتفون دغفلک یغدثرتوان کچی کملاک مک
 تفکو راج حجی هندق دتغف دملاک انچی اول دانغ دری ملاک میمبهکن
 تفکو راج حجی فون تیاد ماو نایک کملاک حتی مک کدغارانه خبرن کلیشکی
 کغد دولی یغدثرتوان مودا تفکو راج حجی هندق دتغف دملاک انچی اول دانغ
 دری ملاک میمبهکن کباوه دولی یغدثرتوان مودا وقت عیشا کمبدین مک یغدثرتوان
 مپوره ممفلک تفکو راج سلاغور دان سولیواتغ دان ففکاوه مسکین تتکل ایت سکلین
 اورغ سلاغور فون اداله دلشکی شهدان راج سلاغور فون نایکله سرت سکلین اورغ
 سلاغور کمبالی کغد مالم ایت جوک مک دولی فرتوان فون برتیته کغد تفکو
 راج سلاغور کتاش بایکله فرکی امبیل راج حج ایت قد مالم این جوک جکلو
 تیاد دامبیل قد مالم این بیسوه هاری هندقله دتغف اوله ولندا خبرن ابتوله
 اورغ دانغ دری ملاک دم ددغورن دمکین مک تفکو راج سلاغور فون تورنله
 کفراهون سرت دغن سولیواتغ دان ففکاوه لالو برسیف سمقن تله سوده مک لالوله
 برکایوه سکل اورغ سلاغور مالم ایت جوک سمفی کتنجوغ کلیغ مک تفکو راج
 سلاغور فون مپوره سبواه سمقن منچاری قراهون ادند ایت ددالم کغد ایتون مک
 برتموله دغن اورغثیت قراهون تفکو راج حج دوفولو جاوا مک دسمبهکن اورغ ایت
 کغد تفکو راج حجی مغناکن ککند راج تفکو راج سلاغور اد دتنجوغ کلیغ ستله ایت
 مک لالو دسورهن بوغکر ساوه قراهون ستله سده مک لالوله برلایر کلیشکی دان تفکو
 راج سلاغور دغن سکلین اورغ سلاغور فون کمبالله کلیشکی ارکین مک تفکو راج
 حجی ایتفون سمقیله کلیشکی کمبدین مک ایسقی هاریش اورغ سلاغور سکلین فون
 برلایرله کمبالی کسلاغور دباوا اوله سولیواتغ سرت تفکو راج سلاغور دغن بچارا
 سولیواتغ جوک اداله کیرا ۲۱ دوا هاری برلایر سکلین اورغ سلاغور فون
 کمبالله شهدان مک کفل دری ملاک فون داتغله اد دوا بلس بوه کفل سرت
 سلوب دان فنجابب دان یغدثرتوان کچی دان دایع تومیگ فون اداله کیرا ۲۱
 امثت فوله کچیل دان بسر دان اداله کیرا ۲۱ تیگ هاری تیگ مالم دکوالا لفکی

براڻڪت ڪسلاڻور مڀمبون دولي يڏفرتوان مودا سبرمول اد فون يڱ مڱيرڻڪن
 اڪنديان ايت تن عبدالقاهر دان تن سبتو دان فڱڪاوه توه دان تن عبدالجميل دان
 ڦڦليما بڱسو ڦد هجڙه سريو سراتس ليم ڦوله انم تاهون ڦد تاهون زي ڦد انم ليڪور
 هاري بولن ربيع الاوال دان ڦد هاري اننين ڦد همڦر تڦه هاري براڻڪت هيلير
 ڪوالا ڪمدين درڦد ايت مڪ انڇيء ڪاڦه ڦون مڀاوا ڪڦال سيلواتڱ ڪريو مڱادڦ
 دولي يڏفرتوان ڦد مالم خميس دان ڦد انم هاري بولن ربيع الاخر ڦد هجڙه ايت
 جوڪ ڪمدين درڦد ايت مڪ دولي يڏفرتوان بسر ڦون براڻڪت ڦرڪي ڪڦولو
 ڦڦهوڄن مڀاير قول شهدان مڪ مڀاوا اتقند بڱند دان سڪلين ايسي استان
 ڦد بولن ربيع الاخير دان ڦد سڦوله هاري بولن مڪ اداله بڱند ايت ڪمبالي
 دري مڀاير قول ڦولڱ ڦد استانن ڦد امت بلس هاري بولن دڱن سلامت سڦرنن
 جوڪ ڦد هجڙه ايت جوڪ ڪمدين دري ايت مڪ سي اندود دسولا ڦد دوا ڦوله
 سميلن هاري بولن ربيع الاخر ستله سوده مڪ ڦرڪيله ڪترڱڪانو دايڱرڱڪن
 اوله داتوه سيوا راج دان مهاراج دندا ڦد توجه بلس هاري بولن جماد الاوال
 دان ڦد هاري ثلاث ڪلڪين مڪ دولي يڏفرتوان ڪڇيء ڦون سڦيله ڪترڱڪانو مڪ
 مڱڪت يڏفرتوان مودا داينڱ علي يڱبرڪلر مرحوم مڱڪت دڪرب دان ڪمدين دري
 ايت مڪ جادي راج مودا اتق تڦڪو راج تڦه يڱبرنام داينڱ ڪمبوجا شدان مڪ
 دلنتيڪ ديدالم نڪري سلاڻور ستله ايت ڪمبالي ڪريو مڪ منجادي يڏفرتوان
 مودا مڪ تباداله براڦ انتاراڻ ايت مڪ دولي يڏفرتوان مودا ڦون ڪمبالي قول
 ڪسلاڻور دري ريو سرت مڀاوا تڦڪو راج حجى ڦترا مرحوم مڱڪت دڪوت تله سڦي
 ڪسلاڻور تڦڪو راج حجى ايت لالو ددودڦڪن دولي يڏفرتوان مودا دڱن
 انڇيء اينه اتق تڦڪو ڪلان مودا يڱبرنام انڇيء اونو دان تياد براڦ لمان اي
 برسما ايت مڪ انڇيء اينه ڦون ڪمبالي ڪرحمة الله تعالى تله ايت مڪ تڦڪو راج
 حجى ايفون براستريڪن انڇيء سڱ اتق تڦڪو راج اماران شهدان مڪ دولي
 يڏفرتوان مودا داينڱ ڪمبوجا ڦون ڪمبالي ڪريو ڪمدين مڪ تياد براڦ لمان دريو
 ايت مڪ براڻڪت قول ڪسلاڻور لالو دودق دڱن ڪوڻيڪ راج اوسه انڇيء ايه نماڻ
 ستله ايت مڪ دولي يڏفرتوان مودا ڦون براڻڪت ڪمبالي ڪريو انتارا دوا ڪالي
 دولي يڏفرتوان مودا اولڱ ۲ ڪسلاڻور مڪ سمايله دالم ريو ڪمدين مڪ برسلاهن
 دولي يڏفرتوان بسر سلطان سليمان دڱن يڏفرتوان مودا ديدالم ريو ڪارن
 دري سبب ڦڦراڱن راج بواڱ اتق راج ڪڇيء دڱن سودراڻ راج عالم
 ديدالم نڪري سبڪ ايت مڪ اداله راج بواڱ ايت لالو اي ڦرڪي ڪريو منتا بنتو
 ڪڦد رولي يڏفرتوان بسر شهدان مڪ سلطان سليمان ڦون ڦرڪيله مڀنتو ڪسيڪ
 سرت ولندا ملاڪ مڪ تياد دبنرڪن له دولي يڏفرتوان مودا اڪن سلطان
 سليمان ڦرڪي منولڱ راج بواڱ برڦرڱ ستله ايت مڪ دولي يڏفرتوان مودا ڦون
 ڪلور دري ريو ڦرڪيله ڪليڱڪي دڱن اتق استريڻ ايت اركين مڪ دودڦله اي دليڱڪي
 دان يڱ تڦڪل لاکي ديدالم ريو ايت هاڻ تڦڪو راج حجى سرت بوڪيس ۲ يڱدسوڱي

مودا اندراکيري براغتک دري اندراکيري ليم هاري بولن حماداخر دان
قد هجرة سريو سراتس ليم فوله ليم تاهون دان قد تاهن جيم اركين مك دثرتموکن
الله سبحانه وتعالى بکنند دغن راج مودا اندراکيري قد ليم ليکور هاري بولن
جماداخر قد هاري احد قد هجرة سريو سراتس ليم فوله تاهون.

سبرمول ادثون يقدثرتوان براغتک دري دوري کربو مبابوا راج مودا
اندراکيري ايت کفد سهاري بولن رجب قد ماس ايتوله انقد بکنند راج حوا
کريغ دان قد هجرة ايت جوک دغن کرنيالله سبحانه وتعالى راج حوا فون صحتله
ارکين مک بکنند فون منيتهکن داتوء سيوا راج کسلاثور ميمبوة راج مودا کفد هاري
جمعت قد تيک بلس هاري بولن شعبان قد هرة ايت جوک داتوء سيوا راج
کمبالي کربو قد بولن ذالقعيد مک راج مودا لاکي دفيرق تياد بکنند فولغ دان
قد هجرة ايتوله دولي يقدثرتوان مودا ايت مغالهنکي نكري فيرق دمکينه اداث.

صاحب الحکايت مک کات يغامقون چترا اين اد فون فرمولان براس مهل
ديدالم نكري ريو ايت قد هجرة سريو سراتس تيک فوله سمبيلن تاهن شهدان
مک يايتوله مول ۲ مهل براس دان سمقيله کفد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم
تاهون ماهلن براس ددالم ريو کمدين دري ايت مک راج جينل انق راج قنجغ
کمبالي کرحة الله تعالى قد فرمولان تاهون زي سوله هاري بولن محرم قد مالم
خميس دان وقتو عيشا قد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم تاهون مک
اداله راج مودا اندراکيري درو ايت انم بولن سثوله هاري مک راج جينل فون
هيغلغه منفکلکن نكري يغ فنا کمبالي کنکري يغ بقا کمدين دري ايت مک کهون
يقدثرتوان مودا اندراکيري شبرنام راج گمبوء دغن اغکو دالم يغيرنام تن اوومو
سودارا بکنند يغ مئکت دکوالا قاهغ کفد دوالافن بلس هاري بولن محرم قد
فرمولان تاهن زي دان قد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم تاهن دان قد تاهن
زي ند مالم جمعت.

سبرمول ادثون قد ماس است يغ ديدالم نكري ريو يغ برسم ۲ دغن بکنند
ايت فرنام ۲ داتوء بندهره توه دان اورغکاي راج اندرا بشسو دان
داتوء سيوا راج دان يقدثرتوان کچيء دان تن سولغ مودا دان تن فاسغ دان
تن ابو سيد دان تن علي دان تن ابو دان تن حسن دان انق راج شبرنام دايف
کمبوجا دان انق راج مودا کلان يغيرنام راج سيد تتاغي تياد برسم ۲ دودق
ادثون قد ماس ايتو دولي يقدثرتوان مودا لاکي دفيرق قد هجرة ايتوله کاوان راج
متکه انق بکنند سلطان برلاوان دغن تن تيئه حنداڻ راج توه دايف منفق قد
هجرة ايت جوک قد دوا فوله ليم هاري بولن محرم وقتو مغرب کمدين مک بابتوله
دولي يقدثرتوان مودا فولغ کاندراکيري قد هجرة سريو سراتس انم فوله انم تاهن
دان قد ماهن زي شهدان مک بولن دتفکف راهو دان ايتوله راج مودا اندراکيري
فولغ دان کفد هاري اربع برلاير کمدين درفد ايت مک تن راج ابراهيم فون

قد هجرة سريو سراتس ليم قوله امثت تاهون دان قد تاهن ها دان كمدین دري
 ایت مك ففكاوه سكوني قون ماتي تتكل كمبالي دري اندراکيري فد بولن
 ربیع الاول قد هجرة سريو سراتس ليم قوله امثت تاهن دان قد تاهن ها كمدین
 دري ایت مك دولي یقدرتوان بسر قون هندق منورنکن کنایککن قد دوا بلس
 هاري بولن جماد الاول دان قد هاري اربع قد هجرة ایت جوک كمدین درقد ایت
 مك مهراج دندا دان انجيء سدو دتیهکن اوله بکند فرکي کترغکانو قد تاهن ها
 قد توجه لیکور هاري بولن جماد الاول قد هاري خمیس كمدین دري ایتو مك
 مهراج دندا دان انجيء سدو کلور دري ترغکانو قد توجه بلس هاري بولن شعبان
 دان قد مالم خمیس لالو سفگه کدوغون کلور دري دوغون مك لالوله برلاير کريو
 ستله سمقي کريو ایتو مك قد هاري خمیس سمیلن لیکور هاري بولن شعبان
 قد وقتو ظهر كمدین دري ایت مك كمباله کرحة الله تعالی کلکین مك تن تیجه
 انق اورغکاي تن ناراوغس یغبرنام تن حمید یغ شهبه دکوالا فاهغ یغبرسم ۲۱
 ایهند بکند قد توجه هاري بولن شوال دان قد مالم سبتو دان قد تاهن ها
 مك اغکو تغه مندریکن رومه قد دوا لافن هاري بولن شوال قد هاري احد دان
 قد هجرة ایت جوک قد تاهن ها دان كمدین دري ایت مك كمباله کرحة الله
 تعالی شهدان مك انجيء مریه انق انجيء ابراهیم چچو کقد مهراج دندا کقد
 مالم خمیس قد وقتو عیسا قد دوالافن بلس هاري بولن ذالقعيده قد تاهون ها
 دان قد هجرة ایت جوک كمدین دري ایت مك داتغ اتوسن دري اندراکيري قدك
 سري دباو دان انجيء کورس دان فقلیماکاست کريو مغادف کباوه دولي یقدرتوان
 بسر دان قد یقدرتوان مودا دان قد اغکو بغسو دسمبوت سورة ایت قد تیک لیکور
 هاري بولن ذالقعيده دان قد هاري ثلاث قد وقتو ظهور دان قد هجرة ایت جوک
 كمدین دري ایت شهدان مك داتغه انجيء امت انق انجيء علي دان راج
 احمد درقد ملغکر بفکالس قد هاري احد دان قد دوا بلس هاري بولن ذالحج
 قد کسوداهن تاهن ها مك اداله ترتاوان اورغش کچیل دان بسر توجه قوله اورغ
 دان كمدین دري ایت مك یقدرتوان مودا قون براغکنله کسلاغور قد اووال تاهن
 جیم دان قد سبلس هاري بولن محرم دان قد هاري النین قد وقتو ظهور دان
 قد هجرة ایت جوک سريو سراتس ليم قوله تاهون دان قد تاهون جیم
 دان كمدین دري ایت مك یقدرتوان بسر قون براغکنله دایرغکن اوله تن راج
 محمد دان تن سولغ مودا دان تن عبدالرحمن دان داتو سبوا راج دان تن
 عبدالجیل تیک برسودرا دان ابو سید دان تن ابو انق داتو بندرها دان تن
 فاسغ دان حسن دان تن راج سبتو دان تن کو راج ابراهیم دان یقدرتوان
 کچیل کلکین مك اداله بکند براغکت برلاير دري تنجوغ فینغ قد هاري اربع دان
 قد ماس ایتوله یقدرتوان منیهکن داتو تمغکوغ کسلاغور عبري تاهو ادند بکند
 یقدرتوان مودا شهدان مك اداله بکند ایت لالو کاوغاران لالو کدوري سرت لالو
 بکند کتاققن دان بالیک قول بکند کدوري كمدین دري ایت مك یقدرتوان

کفد سڦوله هاري بولن ذالحج ڦد هاري احد دان ڦد وقتو عصر ڦد هجرة سريو
 سراتس ليم ڦوله تيک تاهن دان ڦد تاهن اليڦ کمدين دري ايت مک مهارج
 دندا ڦون کلورله دري کلنتن کيمالي درڦد مغنتر داتوه سري مهارج دان اداله
 کفد ڦرمولاهن تاهن ها ڦد هجرة سريو سراتس ليم ڦوله امثت تاهن دان ڦد
 تاهن ها ڦد ليم بلس هاري بولن محرم دان هاري ثلاث کلکين مک تر باکرله
 قراهون لقسمان ڦد وقتو عصر باڦله رعيت ماتي دان همباڻ دوا اورغ دان
 رعيت سيڦاقورا ڦون ماتي ليم اورغ دان بايق رعيت تر باکر دان ماتي لقسمان
 دان سري بيچ دراج لقسمان ون سودان سري بيچ دراج دان انچيء
 کورس ڦد هجرة ايه جوک سبرمول اد ڦون کمدين دري ايت مک براڅکته
 بکند يځ يځدڦرتوان بسر کيمالي کلور دري ترغځانو ايت کفددوا ڦوله سمبلن
 هاري بولن محرم دان ڦد هاري احد ڦد وقتو ضحي کلکين مک تتکل سمڦيله
 بکند کڦولو کافس تياداله اد اورغځاي تن نارا وځس مک ڦد سځک بکند تن
 ناراوځس ڦرکي برسماء ۲ حتى مک بکند ڦون سمڦيله اي کدوځون لالو اي ميوره
 کفال مک يځدسورهکن مفادڦ دڦرسمهکن تياد ادد مک بکند ڦون ترماځو ۲
 سلاکو ۲ اورغ مناره مشڦول ديدالم هاتي دان سمايم دڦاهځ مک بکند ڦون
 ميورهکن سکلين مريک بروت ديوال مقام ڦدک ايهند بکند مک سکلين
 مريکنيڦون برواتله لالو مځمبيل بالقي اکن ديوال ايت دان ڦد ماس ايتو اکن
 داتوه بندهارا تن حسين سودرا دځن بکند سباڦ دان تن عبدالرحمن انق داتوه
 تمځځ يځبرنام تن مطاهر تيمځ ۲ نن دان تن عبدالمجيد دان راج محمد ڦترا
 بکند راج مودا يځ مځک دکايو انق دان تن سلوځ مودا انق داتوه ڦدک
 مهارج دان تن قاسځ انق داتوه سيوا راج دان تن باين دان تن حسن انق
 اورغځاي سري نارا دراج چڦو لقسمان دان تن داځځ چچيد اورغځاي بسر دان
 اداله ڦد ماس ايت منتتو بکند يځبرکله سلطان منصور شه دسبوت اورغ يځدڦرتوان
 کچيء ايتڦون اداله برسماء ۲ شهدان مک اداله کفد وقتو ايت بهوا ايت کوقت
 ڦولځ دري کلنتن دسورهکن ڦولځ اوله داتوه سري مهارج اکن مفادڦ کباوه دولي
 يځمها مليا ڦد ماس ايت هځ ديوا ديتيهکن اوله ڦدک بکند اکن مځکل اندرا
 ڦهلان مک ايتون داتځ مفادڦ دان ڦد ماس ايتوله بکندمباوا راج اندرا ڦهلان
 برلاير کريو کلکين مک اداله بکند براڅکتي دري ڦاهځ ايت ڦد ليم هاري بولن
 ربيع الاول دان ڦد هاري احد ڦد وقتو ضحي دان تتکل ماس ايتوله داتوه بندهارا
 تن حسين کيمالي کترغځانو مباوا انق داتوه ايت ساکت دان سځورځ لاځ انق
 داتوه بندهرا مځبرځکن بکند ڦرکي کريو دان ڦد ماس ايتوله مک داتځ داتوه
 بندهارا توه دڦاهځ مځبرځکن بکند کريو دان ڦد ماس ايتوله مک مهارج مودا دان
 انچيء وان هاشيم دان انچيء وان هارس دان سري بيچ دراج برلځس برلاير
 لالوکڦتاني دان راج ماکوت يځبرنام نوحدا عبدالله ارکين مک ماس ايتوله سکل
 انق ۲ بوکيس دان توامق دان ڦځکاوه برستما تياداله ملايو تاهو اکن سبتان ايت

عبدالمجيد دري ترڱځانو مفادف ڪباوه دولي ڀڏڌرتوان ڦد دوالاڻن هاري بولن ريبيع الاول ڦد هاري خميس ڦد هجرة ايتو جوڪ مک محمد دان تن عبدالمادي دسوره اوله راج مودا اندراکيري مفادف ڪباوه دولي ڀڏڌرتوان ڦد امفت بلس هاري بولن ريبيع الاول دان ڦدهاري جمعت لقس بعده صلاة سورة دباچ ڦد هجرة ايت جوڪ دان تاهون اليڦ شهدان مک ڪمدين دري ايت مک براڱت ڀڏڌرتوان بسر دايرڱن اوله انقند بکنڊ ڀڏڌرتوان ڪچيءَ دان انقند بکنڊ راج ابراهيم دان تن سولڻ مودا دان تن عبدالمجيد دان تن ڦاسڻ دان تن عبدالجمل دان سکل ڦقليما ستله ايت مک براڱت بکنڊ ايت ڦد هاري جمعت لقس بعده صلاة ڦد بولن ريبيع الاول تله ايت مک لالوله بکنڊ برلاير ڪاوڱاران دان سمڦيله بکنڊ ڪڦد سميلن سوکو لالو بکنڊ مڀيرڱ ڪموار مک دمواره بکنڊ برتمو دڱن ادند بکنڊ ڀڏڌرتوان مودا ڪمبالي دري سلاڱور لالو برتمو دڱن راج بواڱ انق راج ڪچيءَ دان داڀڱ متکه تله بيراف هاري بکنڊ دوا برسودارا بچارا ددالم بچارا ايت دان انتارا براڦ هاري مک راج بواڱون دان داڀڱ متکه ڦون مڀمبله (?) ڪلور لالو لاري مک بکنڊ ڀڏڌرتوان بسر دان ڀڏڌرتوان مودا ڦون براڱت ڪمبالي ڦولڻ ڪريو دايرڱن اوله سکل ڦقليما مک اداله بکنڊ تله سمڦي ڪريو ايتو ڦد هاري خميس دان ڦد وقتو تڦه نايڪ متهاري ڦد انم بلس هاري بولن جمادالآخر اړڪين مک اداله لمان دولي بکنڊ منڱلڪن نڪري ريو ايت انم ڦوله هاري دان ڦد ماس ايتوله بابڻ مريم راج بواڱ ددافة اوله بکنڊ دوا برسودارا دان ڪلڱاڦن ڦون بابڻ دافت ڦد هجرة ايت جوڪ مک اداله ڦد هجرة ايت سريو سراتس لين ڦوله تيڪ تاهون اداڻ.

سبرمول اد ڦون ڪمدين دري ايت دولي ڀڏڌرتوان ڦون براڱت ڦرگي ڪترڱځانو دايرڱن اوله ڀڏڌرتوان ڪچيءَ دان انقند بکنڊ راج ابراهيم دان تن سولڻ مودا دان تن ڦاسڻ دان تن عبدالمجيد دان تن حسن دان بيراف سکل ڦقليما دان ڦڦکاوه ڦد هجرة سريو سراتس لين ڦوله تيڪ تاهن دان ڦد تاهن اليڦ دان امفت بلس هاري بولن رجب ڦد هاري خميس ڦد وقتو عصر شهدان مک اداله ماسق بکنڊ ڪترڱځانو ايت ڦد لين ليکور هاري بولن رجب مک اداله ڦد ماس ايت ڪلڱاڦن ڦليمڀڱ بسر دان ڪچيل دڱن سلڀن ڦون دوا ڦوله سميلن ادڦون اڪن ڪلڱاڦن ڦلمڀڱ ڪلورن دري ترڱځانو ڦد دوا ڦوله هاري بولن شعبان دان ڦد مالم خميس دان ڪمدين درڦد ڪمبالي ڪڦلمڀڱ ايت مک لالوله مڀوره مودبڪ مڀنڇي ڪهولو لالو ڪکوالا دان بيراف ۲ رومه دڪوالا ڪمدين دري ايت مک داتڦله لوڱ ڦندڦ دان انڇيءَ امت دري ڪلنن ڪترڱځانو مفادف ڪباوه دولي شهدان مک داتڦن ايت ڦد هاري احد سميلن هاري بولن شوال ڦد هجرة ايت جوڪ ڪمدين درڦد ايت مک بکنڊ ڀڏڌرتوان بسر ڦون مڱلڱر لوڱ ڦندڦ داتوه سري مهاراچ دان مڀتاڪن انقند بکنڊ ڀڏڌرتوان ڪچيءَ اڪن ڪراڱن دترڱځانو تله دڪر نيائي اوله بکنڊ سلطان سليمان ڪڦد انقند ڀڏڌرتوان ڪچيءَ ترڱځانو ايت

یغدفر توان مندودکن انقند راج بولغ دغن یغدفر توان کچی یغدباوا اوله بگند دري ترغکانو دان مولایي بکرج قد امقت لیکور هاري بولن ذالحج دان قد هاري اننين سودمن فکر جان ایت قد تاهون دالآخر دان قد سهاري بولن محرم دان قد قشغ جمعت کمدين دري ایت مک کمباليله کر حمة الله تعالی راج توه یغبر نام انچی عبدالله قد تاهون دالآخر قد تیک بلس هاري بولن محرم هاري اربع سمالم درومه ایسوقن دقپورکن قد هاري خمیس قد هجرة ایت جوک کمدين دري ایت مک داتغ نحوذا علي ترغکانو دسور هکن اوله داتوء تمشکوغ دان داتوء دغون دان سید عبدالله دان راج سیک دان نارا و غس دان راج محمد دان سکلین ایت قرسمبه سورة کباوه دولي یغدفر توان بسر قد هاري جمعت دان قد لیم بلس هاري بولن محرم قد تاهون هجرة ایت جوک شهدان مک داتغ انچی قوتن دان داتوء تو دسور هکن اوله داتوء بندهر دترغکانو دان تن عبدالرحمان دان تن عبدالمجید مقادف کباوه دولي قد هجرة ایت جوک کمدين مک یغدفر توان بسر فون براغکت کلاوة یغهمشکن سکلین رعیت اداله یغ مغیر غکن دولي بگند ایت یغدفر توان بسر تن عبدالرحمان دان تن عبدالمجید کمدين مک بگند فون ماسوق کدالم نکري ريو مک اداله بگند براغکت ایت قد دوا بلس هاري بولن ربیع الاول دان قد هاري جمعت نفس بعده صلاة برلار قد هاري سبت ستله سمقي قد کلادي شهدان مک بگند فون میورهکن سکل اورغ قغلیما محفل رعیت مک داتغله مریکیت ستله ایت مک اداله اورغلا دی ایت دوا بوه قراهو دري سیک هندق فرگی کسیتن مباحوا ترونق مک مریکیت لاري برسمبوبي لالو بگند میوره رمقس سکل تروبقن است ستله برکمشوغ رعیت مک دبریکن مک بگند فون براغکت کمبالي مک اداله بگند ایت تله سمقي کربو دوا لیکور هاري بولن ربیع الاول ایت جوک قد هاري اننين مک اداله سکل رعیت ایت ماسق کدالم ريو دان کمدين دري ایت مک مهراج داندان دان نحوذا عبدالله دان قغلیما قرغ یغبر نام اسنامیدن داوتسکن کاندراکيري میبموة راج مودا داندراکيري قد تاهون دالآخر دان کد لیم هاري بولن جمادالاول دان قد هاري ثلاث قد وقتو ظهر قد هجرة سربو سراتس لیم قوله دوا تاهون شهدان مک مشکت سلطان جمال الدین راج بسر اندراکيري قد تاهون دالاول سمبین بلس هاري بولن جمادالاول قد مالم ثلاث دان قد وقتو صبح دان قد هجرة سربو سراتس لیم قوله دواتاهون قد تاهون دالآخر کمدين دري ایت مک کمباليله کر حمة الله تعالی حسن ابن عبدالله قد هجرة سربو سراتس لیم قوله دوا تاهون دالآخر قد سبلس هاري بولن رجب قد مالم خمیس کمدين دري ایت مک کمباليله مهاراج کربو قد هجرة ایت جوک شهدان مک دسمبوة سورة قد تیک هاري بولن ذوالقعیده دان کغد هاري اننين دان قد وقتو ظهور اداث.

سبرمول ادقون کمدين درقد ایت مک یغدفر توان مودا براغکتله کسلاشور قد تاهون دالآخر دان قد امقت بلس هاري بولن رجب قد هاري جمعت بعده صلاة قد هجرة سربو سراتس لیم قوله دوا تاهون دالآخر کمدين دري ایت مک تن

بر بواة و غكځ ڪوت برجالن (مڪ ڪات اورغ اوغاران يڄ دافت تيڪ اورغ ايت تباد راج ڪچي. داتغ هاڻ راج عالم سرت دأ يڄ متڪه دان راج امس ايتوله يڄداتغ ملڻڪر ريو) دان تياد براء هاري برجالن برهدافن مڪ و غكځ ڦون دموديقن اوله اورغ مڪ ايڦون ملڻڪر ڪتام برڦرغله تياد اله اولهن سستله ايت مڪ بکندا سري سلطان سليمان ڦون بر بچاراله دغن اورغ ۲۸ لالو مناريق ڦراهو دري سيمڦڄ ڪيري تروس ڪسبله لالو مڄنتو يڄدڦرتوان مودا سندريري بکندا ڦرڪي مڄنتو سستله ايت مڪ دافتله ڦراهوڻ ايت دوا بواه دان سمڦن ڪوتڦن سبواه ددالم ڦد انتارا ايت مڪ ايڦون اندورله سبرمول ادڦون اڪن بکندا ايت مڄوره مناريڪ ڦراهو جوڪ سستله اداله بيراف لمان براوله ڪلڦڪافن اد ڦدر امڦت بوه لالوله بکندا مڄوره ملڻڪر مڪ اداله برڦرغ ايت ڦد هاري اربع دان ڦد توجه بلس هاريبولن ربيع الاول دان ڦد هجرة سريو سراتوس ليم ڦوله تاهون ڦد تاهون با ڪلڪين مڪ دافت ڦراهوڻ دوا بواه دان ڪوبوڻ ڦون دوا مڪ ڦد مالم خميس دان ڦد بولن ذالقيعه سبلس هاريبولن ارڪين مڪ راج عالم دان دأ يڄ متڪه دان راج امس ڦون لاريله مڪ تڦڪلله بيراف بواه ڦراهوڻ دان سمڦن ڦون بايق تڦڪل دان و غكځن ڦون دبواغن دان ڦراهو سلوب دري سمارغ ڦون دتڦڪلڪن مڪ دافتله دان ڪمڦوڄ چينا ڦون تر بارڪله ڦد سيڦ هاري ايت دان مريم دان ليلا اد بيراف ڦوچق دافت ڦد هجرة ايت جوڪ شهدان مڪ مهاراج دندا ترڦڱانو مڪ ڦد دواڦوله هاريبولن جمادالاول دان ڦد هاري ائينن مڦڪيل داتوه بندهارا ترڦڱانو امڦتڦوله دوا هاري شهدان مڪ مهاراج دندا ڦون ڪمباليله ڪريو مڄاوا سندواوا دوا ڦوله ڦيڪل ڦرسمبه سڪل اورغ ڪاي ۲ دان نخودا يڄ ددالم ترڦڱانو ڦد هجرة ايت جوڪ مڪ لقسمان ڦون دلفڪر داتوه بندهارا مڪ لقسمان ڦون اله دان داتوه سري بيج دراج ماتي دان انجيء سليمان انق داتوه قاضي ڦون ماتي دان انجيء هارون ڦون ماتي ارڪين مڪ لقسمان دان سري بيج دراج ڦون دامبيل اوله تن نارا وڄس دودق دڪوالا اندرس برسما ۲ دغن نارا وڄس دان ڦد هجرة ايت جوڪ انجيء اونق داتغ دري ڦاهغ دان ڦد هجرة ايت جوڪ راج توه داتغ ڪڦد بولن رجب دان سڀاڳي ڦول لاکي داتغ سمبيلن سوڪو مڦادڦ ڪباوه دولي يڄدڦرتوان بسر سستله ايت مڪ دڦرتنهڪن اوله ڦاوس اڻڪو ڦڄسو دان دڦرسالين سڪلينش ايت ڪڦد هاري سبتو ڦد هجرة ايت جوڪ اڪن بکند مڦڱلر باتين افغ ستيا بناوال نماڻ بئر بيدال دان باتن ملي سلمق نماڻ دان باتن سورا سٽڪ نماڻ دان باتن سورا سبت نماڻ باتن مرب عبدالجمل نماڻ دان باتن ڪالغ ڪريميغ نماڻ سياون دان باتن ڦذبل سيفرتس نماڻ دان باتن سلوي ڦد هجرة سريو سراتس ليم ڦوله ساتو تاهون دان ڦد تاهون واو ڦد ليم بلس هاري بولن ذوالقيعه دان وقتو ضحي بهواسڻ ديواس ايتوله اڻڪو ڦڄسوموتسڪن ڦرڪتائڻ باتن سوڪو دغن فڦ تيلس دهدافن اڻڪو سوا راج دغن سڪل باتن سمبيلن سوڪو ايت دان ڦد هجرة سريو سراتس ليم ڦوله دوا تاهون جيم دان بهواسڻ دولي

داتغه خبر اورغ رنتو راج کچي. اکن مپرغ کريو لالوله بکنند دفرسیلاکن اوله
 ادندا بکنند یغدفرتوان مودا دان بکنند فون بر بالیق کمالی لالو برهنتي دتنجوغ
 فینغ حتی مک مپوره دوا کالی فرتام ۲ فغلیما بشو انچي. سورا دان انچي. رمفي
 دان سکالی لاکي فرکي قول. ريو دان فغلیما کچي. سکلین مریک ایت بر بالیق
 انتارا دوا هاري دان کتیک هاریش کلکین مک کلیهاتنله لایرکنغکافن راج کچي.
 دکوالا سلت تیوغ قد فاکي هاریش دان کغد سهاري بولن صفر لالوله مپرغ
 لالو براتور دقولو قیشت ارکین مک کلغکافن ريو فون هیلیرله براتور دسغکارغ لالو
 کننجوغ فینغ مک دغن تقدیر الله تعالی ددالم انتارا ایت سمثیله قد توجه هاري بولن
 صفر قد هجرة سربو سراتس امقت فوله دلافن تاهون دان قد هاریش ایت مک
 برقرغله کغد مالم خمیس ایت شهدان مک راج کچي. فون لاریله مک سکلین
 کلغکافن فون کغد سیغ هاري مودیق ککوت مک بریچاراله یغدفرتوان بسر دان
 یغدفرتوان مودا دان اغکو بشو فون ستله سمثیله کواغکغ مک راج کچي. فون
 سوډه کمبالی کسیک مک بکنند فون تیک برسوډارا کمبالیله کربو کمډین دري
 ایت مک یغدفرتوان بسر فون براغکتله کفاغ لالوله کترغکانو دان کغد دوا فوله
 هاریبولن ربیع الاول اخر دان کغد هاري جمعت قد هجرة ایت جوک مک بکنند فون
 براغکت کفاغ ستله سمثیله کفاغ مک لالوله بکنندا بر بواة دیوال مقام مرحوم دفاغ
 لالو کترغکانو قد هجرة ایت جوک کلکین مک بکنند فون سمایم دترغکانو ستله
 ایت مک داتغ اورغ دري تمبلن انچي. هیتیم نماش ایت ممباوا خبر راج کچي. اکن
 کترغکانو لیم فوله دوا کلغکافن دان قد وقتو عصر دان قد هاري سبتو دان قد
 سهاریبولن محرم قد هجرة سربو سراتس امقت فوله سمیلین تاهون دال اول
 مک بکنند فون مپوره ممبواة کوبو دکوالا مک بیراف لما انتاراش ایت مک اغکو بشو
 فون داتغ دري ريو دفرسیلاکن اوله بکنندا شهدان مک انچي. 'اونو' دان دایغ
 کمبوج فغکاوه توه فون اد برسام ۲ دغن تیاد براف انتاراش ایت مک بکنندا فون
 مغاوینکن تن عبدالمجید دغن انق داتوه بندهارا دترغکانو کمډین درقد ایت مک
 بکنند فون براغکت دري ترغکانو کمبالی کربو قد کتیک فاکي ۲ هاري سبتو قد
 سلیکور هاریبولن جماد الاول اخر دان کغد تاهون دال اول قد هجرة سربو
 سراتس امقت فوله سمیلین تاهون دال اول ستله بکنند سمثی کربو ارکین
 مک لالوله بکنند منختنکن راج ابراهیم کغد هاري خمیس قد توجه بلس هاریبولن
 ذالحج قد هجرة ایت جوک توان حج رمبو ممباوا خبر راج کچي. کمبالی
 دري سینتن دان کمډین فغلیما بشو دري اوغاران ممباوا خبر راج عالم داتغ
 انم فوله دوا کلغکافن دان قد ماس ایتوله یغدفرتوان مودا فون براغکت فرکي
 کثفوحن قد وقتو تغه هاري دان قد هاري ثلاث دان قد دوا فوله هاریبولن محرم
 تاهون ها هجرة سربو سراتوس لیم فوله تاهون مک قد هجرة ایت جوک مک تن
 عبدالحمید فون مپورهکن انچي. عصر دان انچي. خمیس مغاداف قد بولن محرم
 ایتله داتغ مریکثیت قد هجرة ایت جوک مک راج کچي. مپرغ کربو مک ایفون

كفد هجرة ايت جوگك راج مودا فرگي كسينتن كمين دري ايت كهوين داغ
متكه دغن اغكو تغه دغن فرنته راج توه قد هجرة سريو سراتس امفت فوله دوا
تاهون دان قد ماس ايتوله اغكو بفسو باليق دري ليغك مباوا سكل رعيت قد
هجرة سريو سراتس امفت فوله تيك تاهون قد هجرة ايتوله مهراج دندا دتيتيكن
كفاغ قد هجرة ايتوله راج مودا برلاير كسلاغور برفرغ دغن داغ متكه مك داغ
متكه نون اله اركين مك راج مودا فون كمباليله كرىو قد هجرة سريو سراتس
امفت فوله امفت تاهون شهدان مك راج دندا فون كمبالي دري فاهغ قد هجرة ايت
جوگك مك راج مودا براستري اكن راج باكل كمين دري ايت شهدان مك
داتغ فول راج كچيء سرت داغ متكه موهنكن استرين كفد راج مودا دان
كفد راج توه مك تياد دبريكن اوله راج مودا دان راج توه مك ايقون كمباليله
كنكري سيك قد هجرة سريو سراتس امفت فوله امفت تاهون دان قد ماس
ايتوله جوگك يغدقوتوان مودا دان راج توه دان اغكو بفسو دان داتوء بندرها كلور
لالو كاوغاران قد تيك هاري بولن ربيع الاوال قد هاري ائين دان تياد براث
لما ايت مك لالوله كمبالي كدالم ريو دان كمين دري ايت ماني انجيء حيص
دان لوگ انجيء احد كدوا ايت ابن عبدالله دان بگندفون لوگ كران كريس
سنديرين جوگك قد وقتو مغرب دان كفد مالم ائين دان كفد امفت هاريبولن
رجب قد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم تاهون دان قد تاهون اليك اركين مك
بگند فون صيحتله درقد گريغ ايت مك سلطان سليمان فون منتا ديري كفد
اندان بگند راج مودا دان راج توه هندق فرگي كسينتن مك دبري اوله اندان
بگند راج مودا دان راج توه مك بگند فون برلفكف سكل كلفكافن فرتام ۲
مغيرشكن بگند اورغكاي سيوا راج دان داتوء بندرها دان تن سولغ مودا دان
تن عبدالمجيد دان تن عبدالقاهر ستله سوده لفكف كلفكافن ايت مك بگند
فون براغكت قد كتيك تغه هاري دان قد هاري ثلاث قد سقوله هاريبولن محرم
قد تاهون ها هجرة سريو سراتس امفت فوله انم تاهون دان قدكتيك ايتوله داتغ
مپوره تن عبدالرحمن لالو بگند برلاير حتى مك تياد براث لما ايت مك بگند
فون كمبالي كرىو دان تياد براث لما ايت مك راج توه فون مگكت فول قد وقتو
عيشا قد مالم سبتو دان قد سقوله هاريبولن ذالحج قد هجرة سريو سراتس
امفت فوله توجه تاهون دان قد كسدهن تاهون ها.

كمين دري ايت مك براغكتنه بگند سلطان سليمان دان راج مودا لالو
كاوغاران دان كدوري دان قد تغه هاري ائين دان قد انم ليكور هاري بولن محرم
دان قد هجرة سريو سراتس امفت فوله دلغن تاهون قد تاهون جيم قد
هجرة ايتوله داتوء بندرها گيلا دان قد هجرة ايتوله تفكو راج امس مگكت دسيك
دان قد هجرة ايتوله جوگك يغدقوتوان مودا مندريكن استان كفد هاري
احد قد توجه بلس هاريبولن شوال كمين دري ايت يغدقوتوان بسر فون هندق
براغكت كناققكن شهدان مك برهنتي دتنجوغ (?) لين مغمبيل ايقيلن ستله ايت مك

دغن ایرغ دان دایغ منمقوۛ ایت دکھوینکن دغن تن تغه سودارا سایه دغن سلطان عبدالجلیل یغ مځکت دکوالا فاهغ دان فترا مرحوم مودا یغ برنام تن کچیۛ دکھوینکن دغن دایغ منسورا دان سئورغ لاگی فترا بکند برنام تن ایغه کهوین دغن دایغ مفتوۛ ستله پتاله راج کچیۛ سوده فرگی ککنده ایت مک راج مودا دان دایغ قرانی دان دایغ منمقوۛ سرت بوکیس سکلین فون مځیکوۛ کنکری قدح ستله سمځی کنکری قدح مک راج کلان دان سکلین بوکیس ایتفون برتموله راج کچیۛ دقدح لالو برقرغ حتی مک بیراف هاری انتاراه برقرغ ایت مک راج کچیۛ فون الهله ستله ایت مک لالو کمالی کنکری سیک دان دایغ قرانی فون ماتی کنا فلورو مریم قد هجرة سربو سراتس تیک فوله انم تاهون دان تقدیر الله تعالی مک سلطان فون برسلاهن ۲ دغن سکل بوکیس یقدالم ریو لالوله بکند کلوار کبولغ قد هجرة ایت جوک دان کقد تاهون ایت جوک کمدين دري ایت مک راج کچیۛ داتغ قول ملځکر کریو برقرغ درقد سمیلن لیکور هاری بولن شعبان هځک سمځيله کقد دوا فوله هاری بولن ذالحج لالوله بردامي دان ند هجرة ایت جوک راجا کمبالي کرحة الله تعالی ددالم برقرغ ایت شدان مک اداله دامي ایت قد هجرة سربو سراتس تیک فوله توجه تاهون کمدين درقد ایت تورن سلطان خلیفه الله محمد شه ککمر لالو مشارة اکن سمغه ستیا یقدهلو کال مک دهاروۛی قول اوله بکندا مک سورة ایت تیک فوجوۛ سفوجوۛ قد سلطان سلیمان دان سفوجوۛ کقد سلطان علاءالدین دان سئوجوۛ قد سلطان ابراهیم بارغ سیاف انق منځکابو ملالوۛی سفرت ددالم سورة سمغه ایت کناله بسی کاوی سورة ایت داتغن قد هجرة سربو سراتس تیک فوله دلافن تاهون کلکین قد هجرة ایت جوک داتغ راج کچیۛ ماسق کریو موهنکن استریث کقد راج مودا دان راج توه مک دبیرکن اوله راج ۲ ایت قدان ستله ایت مک راج کچیۛ فون برسغه ددالم مسجد اکن مولځکن تلوه رتنو تانه جوهر دان سکلین اورغن کقد سلطان سلیمان دان تیاداله برسترو لاگی مک بکند فون مبریکنله استریث لالو راج کچیۛ کمبالي کنکری سیک مبالوا استریث ایت حتی مک تیاداله یراف لمان کمدين مک داتغ قول راج کچیۛ میراغ نکری ریو برکوبو دقولو باین لالو برقرغ دوا هاری تیاد نرتاهن لالوله اندور قد مالم هارین ایت قد هجرة سربو سراتوس تیک فوله سمیلن تاهون قد هجرة ایتوله فرمولان ماهر براس ددالم نکری ریو هځک برهرک انم چوځق سامس قد هجرة ایتوله راج تود فرگی کترغکانو لالو مراجاکن تن زین العابدین کمدين دري ایت مک راج مودا کلور لالو کتاقکن ساکت لالو کمبالي شهدان مک راج کلان فون مځکت دتنجوغ ځینغ قد هجرة سربو سراتوس امځت فوله ستاهون دان هجرة ایت جوک راج توه دان اورغکاي راج اندرا بځسو دري فاهغ دان قد هجرة ایت جوک دایغ علي دجادیکن راج مودا دان قد هجرة ایت جوک راج توه دان اورغکاي راج اندرا بځسو کسیک فولغ مبالوا باتن کوځت دان

سمايم دريو ايت سكيراً۲۱ اداله توجه تاهون لماڻ مڪ بگند ٿون فندهله ڦول كجهر نڪري لام قد هجڙه سريو سراتوس دوا ڦوله دلائڻ تاهون ڪمدين درفد ايت اله جوهر اوله اورغ مڪابو قد هجڙه سريو سراتس دوا ڦوله سميلين تاهون مڪ سلطان عبدالجليل شه دان تن نار وڻس دڪولا ڦاهڻ مڪ سلطان عبدالجليل شه ٿون سمايم دترڻگانو اداله ستاهون لماڻ بگندا سمايم ايت مڪ بگند ٿون مڦڪلر سڪل اورغ بسر۲ دان منتري هلبالغ دان بيراف ڦوله اورغ ماس ايت دسوره ٺٺڪيل دري ڪلنتن لالو دڪلر لقسمان مڪ ددالم انتارا ايت مڪ اد سٿورغ۲ سودارا بگندا برنام تن جيئل دان سٿورغ لاڪي ڦول سودارا بگندا سايه تياد سبند برڪلر ڦدڪ مهراج اد برسم۲ دان سٿورغ لاڪي سودارا بگندا سايه جوڪ برنام تريني مڪ دغن دتقدير ڪن الله سجنه و تعالى ملاڪوڪن ڦدڙه ارادتڻ اتس هبباڻ ايت مڪ تيادله موقت سڪلين يڦاد دترڻگانو دان درفد اورغ بسر۲ سڪلين دان منتري هلبالغ تله ايت مڪ بگند ٿون براڻڪتله ڪڦاهڻ سمايم بگند دڪولا دغن تياد براڻ انتراڻ ايت شهدان مڪ اورغڪاي اندرا بڻسو ٿون داتغ دري ملاڪ ممباوا سڪل انق استريڻ ايت لالو دودق دڪولا ڦاهڻ سبرمول ادڦون راج اندرا بڻسو ايت لالو اي ڦرڪي ڪترڻگانو دان نغدير الله سجانہ و تعالى مڪ لقسمان نحوڊا سڪم ٿون داتغ ملڦڪر ڪولا ڦاهڻ ارڪين مڪ ڪولا ڦاهڻ ٿون اله اولهڻ مڪ بگند ٿون مڦڪت دوا برڦترا دغن تن تاراڻي بگند ٿون شهيدله قد هجڙه سريو سراتس تيڪ ڦوله نيڪ تاهون دان قد ماس ايتوله ڦترا بگندا يڻ لاڪي دوا اورغ دباوا اوله لقسمان نحوڊا سڪم ڪريو ڪقد راج ڪچيءَ مڪ يايت سٿورغ برنام راج سليمان دان سٿورغ برنام راج عبدالرحمن دان ڦرمڦوان ڦترا بگندا دان يڻلاڪي ليم اورغ دان ڦترا مرحوم يڻ مڦڪت دڪايو انق ڦتراڻ سٿورغ لاڪي۲ برنام راج محمد ارڪين مڪ توجه اورغ ڦرمڦوان سڪلين دودڦڻ ڪقد راج ڪچيءَ ستله راج سليمان داتغ ڪريو مڪ دودق ڪقد راج ڪچيءَ.

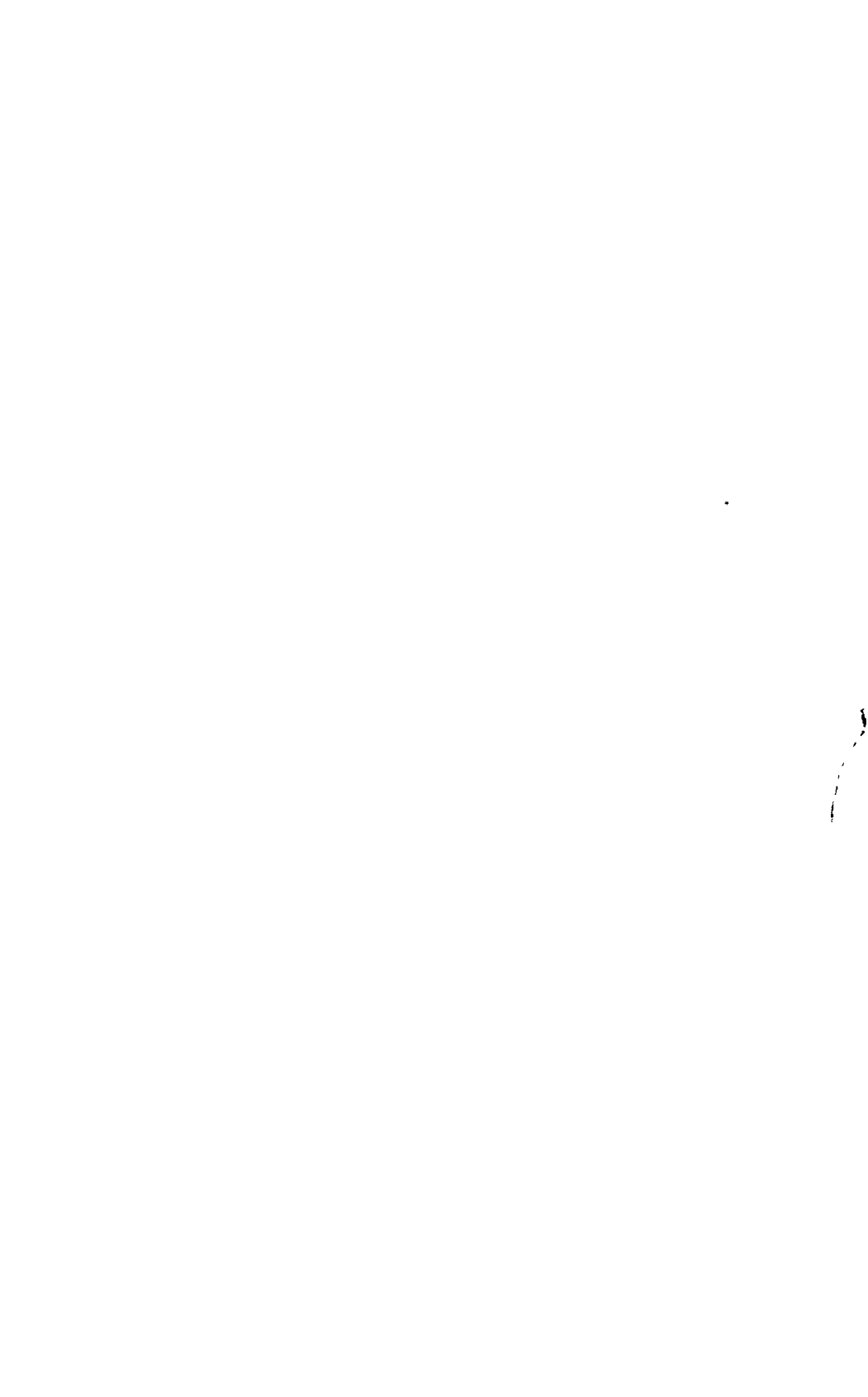
ڪلڪين مڪ اداله لماڻ راج سليمان ددالم نڪري ريو ايت انم تاهون لماڻ مڪ دغن تقدير الله تعالى مڪ ڪلان جاي ڦترا دان دا يڻ ڦرائي سرت دا يڻ منڦوءَ ٿون سرت سڪل بوڪيس داتغله ڪريو مڪ دڪلواڙي اوله راج ڪچيءَ دان بيراف هاري برڦرڻ مڪ راج ڪچيءَ ٿون اله اوله بوڪيس قد هجڙه سريو سراتوس تيڪ ڦوله امڻت تاهون دان قد ماس ايتوله بايق انق ملايو تترتاوان اوله انق بوڪيس ملاينڪن سڪل مريڪڻيت يڻددالم استان يڻ تياد تترتاوان دان قد هجڙه ايت جوڪ راج سليمان دراجاڪن اوله ڪلان جاي ڦترا دان دا يڻ منڦوءَ دان دا يڻ ڦرائي سرت دغن بوڪيس سڪلين شهدان مڪ برڪلرله بگند سلطان بدرالعالم شه دان دا يڻ منڦوءَ دجاديڪن راج توه دان ڪلان جاي ڦترا دڪلر راج مودا برڪلر سلطان علاءالدين شه تله ايت مڪ تراورڦله (?) راج ڪچيءَ سوده برلاير ڪنڪري قدح مڪ سودارا ڪلان يڻ مودا برنام دا يڻ ڦرائي ايت دڪهوينڪن اوله بگند

﴿حكايت نكري جوهر﴾

وبعدہ نستعين بالله على اين حكايت دان تتكل ماس اله نكري جوهر اوله اورغ جمبي قد هجرت سريو دلاڦن ڦوله تيك تاهون شهدان مك سلطان عبدالجليل شه راج مودا سمايم دهاغ دان لقسمان تن عبدالجليل دتیهکن کبتنن مك لقسمان ڦون بربوت نكري دسوغی چارغ دسبوة اورغ ريو ستله ايت مك لقسمان ڦون ببراف ڦوله بمباڻون کلغکافن کمدين درڦد ايتو مک مفکت مرحوم مودا ايت راج ابراهيم قد هجرة سريو دلاڦن ڦوله توجه تاهون کمدين درڦد ايت مفکت مرحوم بسر دهاغ قد هجرة سريو دلاڦن ڦوله تاهون کلکين مک لقسمان ڦرسيلانک سلطان ابراهيم کنکري ريو دري ڦاهغ مک لالوله بکندا سلطان ابراهيم براڻکت دان ماتي داتوء تمڻکوڻ دتنجوڻ باتو دبو نه اوله لقسمان قد هجرة سريو دلاڦن ڦوله سمبيلن تاهون مک سلطان ابراهيم ڦون سمايم دريو لالو مپورهکن لسقمان مپرغ جمبي مک قد ماس اينوله دبري کرنيا نام ڦدک راج کمدين درڦد ايت مک سلطان ابراهيم ڦون مپورهکن ڦدک راج هيتم ڦرکي کسيک دان راج هيتم ڦون اله کمدين درڦد ايت مک بکندا سلطان ابراهيم ڦون کسباليله کرحة الله تعالى ددالم نكري ريو قد هجرة سريو سمبيلن ڦوله ليم تاهون دان قد هجرة ايت جوک مک بکندا سلطان محمود کراڻان دنکري ريو ستله ايت مک کلوارله ڦدک راج دري ريو ڦرکي کترڻگانو لالو مڻکنله دنکري ترڻگانو قد هجرة سريو سمبيلن ڦوله سمبيلن تاهون شهدان مک سلطان محمود ڦون مفکت تر بونه دکوت تفکي قد هجرة سريو سراتوس سبلس تاهون کمدين درڦد ايت مک دبو نه سري بيچ وڻس ستله ايت مک کراڻانله سلطان عبدالجليل شه دمقام توحيد قد هجرة ايت جوک.

سبرمول کات يڦامڦون چترا اين اداله ستاهون لماڻ بکندا ايت ددالم کراڻان شهدان مک بکندا ڦون ڦنده دري کوت لما کڦنچور قد هجرة سريو سراتوس دوا بلس تاهون مک بکندا ڦون بربوات استان تیک ڦوله دوا دڦا ڦنڄڻ دان هاتڻ درڦد ڦاڻن دان دندیڻ درڦد ڦاڻن برتوليس دان ڦنتوڻ براوکر دان برسندي دغن گاديڻ دان تيڻ باليڻ ڦون سکليڻ براوکر دان استان ابتڦون تر بارک قد هجرة سريو سراتوس دوا ڦوله تاهون ستله ايت مک سلطان عبدالجليل ڦون ڦنده کنکري ريو دري ڦنچور قد هجرة سريو سراتوس دوا ڦوله ستاهون.

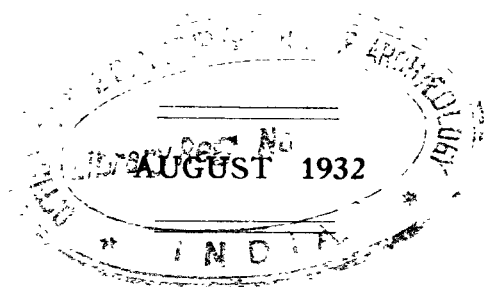
سبرمول کات يڦامڦون حكايت اين قد ماس ايت بکندا سمايم ددالم ريو دان فد ماس ايتوله بابق ستروڻ درڦد بوکيس منڻکابو دان اورغ ڦتاني شهدان مک تيادله فقير فنڄکڻ حکايتن امت لنجوة ڦرکټانن دان اداله لماڻ بکند ايت

Vol. X.

Part II

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.
1932

CONTENTS

	Page
Malay text of <i>Tuhfat at Nafis</i>	1
Summary of contents by R. O. Winstedt, C.M.G., D.LITT. (Oxon.)	320

A Malay History of Riau and Johore.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.LITT.

Of this interesting and valuable chronicle, the *Tuhfat al-Nafis*, I know two copies only. Among the list of Malay MSS. bequeathed to the Royal Asiatic Society, London, by the late Sir W. E. Maxwell, K.C.M.G., is one copy, described by Dr. C. O. Blagden (JRAS. 1899) as

"2. Tuhfat al-Nafis. A historical work, containing the history of certain Malay States down to modern times, including an account of the Royal Family of Selangor. By Raja 'Ali of Riau. MS. Fol. 228. 22 lines on a page. Dated A.H. 1307. Size 12¾ by 7¾."

The other is a MS. kindly lent to me by Tengku Fatimah binti Sultan Abubakar of Johore. It is a copy made in 1923 A.D. from an older MS. The name of the author is not stated.

The Maxwell MS. was copied in 1307 A.H. (1890 A.D.) at Klang by one Shamsu'd-din bin Imam Musa of Larut (? Perak), from an original dated Monday, 17 Rajab, 1282 A.H. Dr. Blagden has been good enough to collate certain test passages and finds that, except for those verbal improvements from which no Malay copyist can refrain, the Maxwell and Johore MSS. agree.

Who was Raja 'Ali of Riau? Almost certainly he was Raja 'Ali Haji bin Raja Ahmad (Engku Haji Tua) and so a grandson of the famous Raja Haji, who died in 1784 at Teluk Ketapang fighting the Dutch from Malacca. This Raja 'Ali al-Haji was the author of the *Salasilah Melayu dan Bugis* printed in Singapore (JRASMB. 1926, pp. 339-381) a work identical in style with the present history and containing some of the same material. He wrote also in 1857 at the request of the Yang di-pertuan Muda of Riau a grammar *Bustanu'l-Katibin* which was lithographed at Riau and Singapore (Tijdschrift voor Ind. Taal-Land-en Volkenkunde Dl. XIX, p. 565 and van Ronkel's Catalogue of Malay MSS. in the Library of the Batavian Society pp. 460-1). It was to this scholar and historian that Temenggong Abubakar of Johore sent in 1868, asking if he could assume the title of Sultan.

On 3rd Shaaban 1282 (1865 A.D.) the author determined to write this history and named it the "Precious Gift." He recapitulates the history of the Singapore and Malacca rulers and the founding of Johore. When the Portuguese took Kopak, the Malays rescued 80 *meriam* and 300 *lela rentaka*. His account of the early rulers of Johore is vague and gives no new material. The brother of S.* Abdu'l-Jalil was Y. T. Muda and lived in Pahang. After Jambi took Johore but before the death of S. Abdu'l-Jalil

* S. = Sultan; R. = Raja; Y. T. = Yam tuan; T. = Tengku.

(1088 A.H.) this Y. T. Muda died in Pahang (1087 A.H. = 1676 A.D.): his son was S. Ibrahim. Bendahara Tun Habib (or Habab) died on Thursday 7th Muharram 1109 A.H. (the year *dal*). His son became S. Abdul-Jalil on Thursday 8th Rabi'ul-awal 1111 A.H.

There follow 31 pages of genealogies, of which those of main interest are given below (Tables I, II and III). Next are described the madness and murder of S. Mahmud at Kota Tinggi in language almost identical with Wilkinson's quotation in JRASMB 1931, p. 29. The Sultan cast his spear and killed his murderer, Megat Sri Rama. The murder had the consent of the Bendahara, Temenggong and Indra Bongsu.* It gives the story of the apocryphal posthumous child (Tuan Bujang = Si Buyong = R. Abdullah = R. Kechil). The ex-Bendahara, now S. Abdul-Jalil, built a palace at Panchor, which was burnt. He removed to Riau. His brother Indra Bongsu was made Y. T. Muda and fought in Batu Bahara, Deli (1122 A.H. = 1710 A.D.) and Indragiri (1126) and then settled at Makam Tauhid. The Temenggong attacked Linggi (1128). When R. Kechil had grown up, he became a soldier of fortune in Sumatra and getting a seal and the title of R. Kechil from Y. T. Sakti of Minangkabau, he ruled Bengkalis and then attacked Johore. He bribed the chiefs (*Batin Jenang*) of the Sea Gypsies (*rayat*) not to announce the approach of his fleet. His grandfather the Laksamana espoused his cause. The Y. T. Muda was playing chess when R. Kechil arrived at Pengkalān Rama: seeing Johore was lost he slew his wife and was killed fighting. S. Abdul-Jalil surrendered and was treated as Bendahara again. R. Kechil is betrothed to his elder daughter, T. Tengah, but seeing her younger sister, T. Kamariah, at a feast insists on marrying her. Upu Daeng Parani arrives on a visit and

*Note—Inaccurate as to dates, Begbie yet has a useful note on the Lingga (or Johore) constitution. "The Kings of Johore always had from the year of the Hegira 1173 or A.D. 1761-62, up to the decease of Sulthaun Mahmood Shah in A.D. 1810, eight Ministers, or Councillors of State, four of whom were legitimate descendants of the ancient Malay dynasty. These four were as follows: the Bandharra of Pahang, the Tamoongong of Johore, the Rajah Indrabongsoo, and the Lacsamana or Admiral. The two first resided in, and governed, those countries whence they derived their titles; whilst the two last had no permanent place of abode, as they were obliged to accompany the Sulthaun whithersoever he went. The other four Councillors were either princes or nobles of the Buggises, and had the following style; the first was denominated the Iang de Pertuan Moodah, or the Viceroy of Johore, and resided at Pulo Pinigad (= Penyengat), administering the affairs of the island of Bintang; the second, termed Rajah Toowa, had no fixed residence; the third or Dattoo Soliwatang, resided in Lingga, and the fourth, called Dattoo Panggawa, abode with the Vice-roy in Pulo Pinigad." (*The Malayan Peninsula*, Madras, 1834, pp. 286-7). A Johore MS. of 1868, quoting Raja Haji Ali, states that Raja Indrabongso could become Temenggong and Bendahara and had many other titles such as Sri Nara 'diraja, Sri Amar Perbansa, Sri Maharaja, Sri Paduka Raja, Penghulu Bendahari, Paduka Maharaja.

weds T. Tengah and promises to wipe away her shame in return for the title of Y. T. Muda. He retires to Siantan to prepare ships and *juak-juak*, *penggawa* and *anderiguru*. Daeng Parani goes to Matan and helps S. Muhammad Zainu'd-din. Now T. Kamariah had left R. Kechil's house and refused to return. R. Kechil therefore attacked S. Abdul-Jalil who had built a fort at Seluyut and defeated him. The Malay rajas fled some to Malacca, some with S. Abdul-Jalil to Trengganu. Three years later the Sultan started a settlement at Kuala Pahang whither came R. Indra Bongsu from Malacca. R. Kechil had left Johore as accursed and moved to Riau. He sent Nakhoda Sekam to fetch S. Abdul-Jalil to Riau but later despatched Si-Mas Radin to tell the Nakhoda to kill the Sultan, who was butchered while praying on his ship. T. Tengah seized a sword and attacked the murderers. The Sultan is buried at Teluk Kandang, Kuala Pahang. The royal ladies were taken to Riau. R. Sulaiman sends a letter to the Bugis at Matan to come and avenge his father. The chain-clad Bugis with blunderbusses (*terakul pemburas*) defeat R. Kechil's cannons and swords at Pulau Pengujan (1134 A. H. = 1721 A.D.). He flees to Pulau Bayan and thence to Penyengat and finally to Lingga. The battle took two days only. The Bugis go to Selangor, which was full of rich Bugis traders, and R. Sulaiman sails to Bendahara Peko' in Pahang for reinforcements. In their absence R. Kechil captures Riau.

Now Selangor Bugis built a fish-trap off Kuala Linggi. The Penghulu of Linggi, an adherent of R. Kechil, first demands tribute and then chops up the trap and sends it to Klana Jaya Putra in Selangor. Then ensues the campaign described with the same detail as a battle off "Lingga" on p. 354 JRASMB, 1926. R. Kechil flees from Linggi to Siak. The Linggi folk become staunch adherents of the Bugis thenceforth. The Bugis attack on Riau is described as on p. 355 *ib.* R. Sulaiman is proclaimed Sultan Sulaiman Badr-al-'Alam Shah and by the advice of Bendahara Sri Mahara'ja Tun Abbas the Bugis Leader Upu Klana Jaya Putra is created Y. T. Muda and the Bugis chiefs marry S. Sulaiman's female relatives as on p. 355 *ib.*:—Tun Kechil was a daughter of Marhum Muda Mangkat di-Kayu Anak (ق). The Y. T. Muda goes to Perpat Sa-ratus and marries 'Che Ayu the (unbedded) widow of S. Mahmud of Kota Tinggi. The MS. then follows the last two paras. of p. 357 *ib.* and the top of p. 358, and describes the second Kedah campaign in which R. Kechil takes part (pp. 360–2 *ib.*). R. Kechil attacks Riau from 19th Shaaban 1136 until 20th Dzul-hijjah, but peace is made and he meets his wife. In 1138 A.H. S. Khalifatu'llah Muhammad Shah came down to Kampar and made a treaty between the Bugis and the Minangkabaus of Pasisir Laut. R. Kechil went to Riau, fetched his wife T. Kamariah and swore friendship in the mosque only to

break his oath attack Riau and incur defeat. R. Tua goes to Trengganu to instal Zainal-Abidin as Sultan. Then follows a shorter account of events at Mempawah (pp. 370-378 *ib.*). In 1143 the Y. T. Muda sails to Selangor, fights D. Matekko and drives him to Siak. In 1144 R. Kechil brings to Riau D. Matekko to ask for pardon and—in vain—for his wife. A year later S. Zainal-Abidin of Trengganu dies and in 1147 A.H. R. Tua, D. Menempo'. A year later S. Sulaiman sails to Siantan and the Y. T. Muda to Selangor. In 1148 both visit Ungar, Buru, Kerimun, Duri. The Bendahara Tun Abbas goes raving mad. R. Kechil fails in an attack on Riau. On Friday 20th Rabi'ul-awal, 1148 (1735 A.D.), S. Sulaiman sailed for Pahang and Trengganu and built a wall round his father's tomb at Kuala Pahang. R. Indra Bongsu (brother of the Y. T. Muda) and D. Kemboja invite him back from Trengganu to Riau. R. Ibrahim is circumcised. A Haji from Rembau reports that R. Kechil is attacking Riau again but it is his son, R. Alam with D. Matekko and R. Mas (p. 381 *ib.*). After their defeat the Y. T. Muda gives Tun Abdullah the title of R. Tua (he dies on Thursday 14th Muharram, 1150 = 1737 A.D.). The Y. T. Muda marries his daughter R. Bulang to Y. T. Raja Kechil, son of the deceased S. Zainal-Abidin of Trengganu (Friday 1st Muharram 1152). The two sons of R. Kechil, *i.e.* R. 'Alam and R. Mahmud (R. Buang) fight for the throne of Siak. T. Kamariah dies and R. Kechil goes mad and sleeps beside her grave. He dies and first R. Mahmud and then R. 'Alam and then R. Mahmud gets the throne of Siak. R. Mahmud and D. Matekko fled once to Muar but were driven out by S. Sulaiman and the Y. T. Muda, aided by Tun Ibrahim, Tun Sulong Muda, Tun Abdul-Maiid, Tun Pasang, Tun Abdul-Jamal and Tun Hassan (1153 = 1740 A.D.). In the same year Tun Dalam, Y. T. Raja Kechil, is made Sultan of Trengganu (Monday 10th Dzu'l-hijjah) and Long Pandak is made Sri Maharaja. The Y. T. Muda, D. Chela, takes his consort T. Puan Mandak to visit Selangor. Later he helps in the war between Selangor and Perak. He it was who first got gambir from Sumatra for Chinese to plant in Riau, so that Riau became very prosperous. He dies on Wednesday 17th Rabi'ul-akhir, 1158. After going to Selangor and consulting his relatives there, D. Kemboja accepts on Monday 11th Rabi'ul-awal, 1161, the office of Y. T. Muda and R. Haji is created Klana. R. 'Alam ousted from Siak tries to found a kingdom on Pulau Siantan. S. Sulaiman and Tun Dalam, Sultan of Trengganu, go to drive him out, not accepting the advice of the Y. T. Muda, D. Kemboja, to await Bugis fighters from Selangor. S. Sulaiman invests Siantan in vain for five months. At last the Y. T. Muda and the Selangor Bugis arrive and drive R. 'Alam to Matan, defeating his forces. On Thursday 17th Dzu'l-hijjah 1163 the Y. T. Muda returns to Riau and on Wednesday 11th Rabi'ul-akhir 1164 S. Sulaiman returns.

Owing to the continued intrigue of Tun Dalam, Sultan of Trengganu, and the Malay faction, the Y. T. Muda (D. Kemboja)

leaves Riau and goes to Linggi. When Tun Dalam sends for a Dutch warship to remove Raja Haji and his two sisters, R. Haji prepares to fight. Peace is patched up and the Sultan of Trengganu and R. Haji sail to Linggi to fetch back the Y. T. Muda. They call at Malacca where the Sultan of Trengganu tells the Governor that S. Sulaiman wants the Dutch to attack Linggi and arrest R. Haji. The Y. T. Muda hears of the plot and sends the Raja of Selangor to Tanjong Kling to bring R. Haji to Linggi. The Dutch drive the Bugis out of Linggi, while their Trengganu allies remain in the boats. R. Haji is wounded in the thigh by a bayonet. The Bugis retire to Rembau. R. 'Alam of Siak, whose wife D. Khatijah was a sister of D. Kemboja (the Y. T. Muda of Riau), had now returned from Matan to Batu Bara and from there he brings forces to help his brother-in-law. The MS. then follows the *Hikayat Negeri Johor* in describing the fighting in Malacca. Tun Dalam, Sultan of Trengganu, had fled to Riau and telling S. Sulaiman nothing about the defeat at Linggi tried to get him and all the Malays to sail to Trengganu. S. Sulaiman hears of the defeat at Linggi and is furious with Tun Dalam: his son, Abdu'l-Jalil, Raja di-Baroh, wants to fight Tun Dalam. Tun Dalam flees with many Malays to Trengganu.

The Dutch Governor invites S. Sulaiman and the Raja of Selangor to Malacca to discuss matters. The Y. T. Muda could not go as he was at Pedas marrying his daughter Raja Perak to Raja Haji. The Dutch claim 73457 dollars being the cost of the Linggi expedition. On 1st Ramthan 1166 A.H. a treaty is made between the Dutch and Y. T. Muda. R. Haji fetches all the Bugis, driven by Tun Dalam to Reteh, back to Riau. Riau is so empty and poor since the Bugis left that S. Sulaiman sends Raja di-Baroh Abdu'l-Jalil to fetch the Y. T. Muda from Linggi. He does not meet R. Haji on his way so that R. Haji enters Riau under the Malay guns and demands observance of the *adat* of Marhum di-Sungai Baru not of Marhum di-Kota. Meanwhile Raja di-Baroh meets the Selangor fleet at Ungar and together they return to Riau where amity is sworn between Malays and Bugis. The Raja of Selangor, R. Haji and Raja di-Baroh go to fetch back the Y. T. Muda from Pedas. Visiting Selangor first, the Raja di-Baroh falls sick. In Riau S. Sulaiman dies (20th August 1760, Netscher). Soon after hearing the news Raja di-Baroh dies also (January 1761 *ib.*). His wife R. Puteh after bearing a son R. Mahmud dies for sorrow at her husband's death. Her elder son, R. Ahmad aged 8, is proclaimed Sultan. The Y. T. Muda builds a palace at Pengkalan Rama. R. Haji is made Engku Klana. He goes to Lingga and orders all the Megats there to prepare for any visits of the Y. T. Muda. R. Haji is invited to Jambi to marry the Sultan's daughter, T. Ratu Mas, and receives the title Pengiran Suta Wijaya. Next he helps the Sultan of Indragiri against a Minangkabau invader and marries his daughter

R. Halimah. Then he defeats a Minangkabau *Keramat*, Dato' Malaikat, who tries to rule Danai, Buru, Kerimun, Ungar, and has him executed at Riau. The Y. T. Muda pays Riau's debt to Malacca out of the sale of opium. S. Ahmad dies and the Y. T. Muda has the deceased's younger brother R. Mahmud chosen Sultan by force, his armed Bugis overawing the Bendahara, Temenggong and other Malays. He wins to his side Daeng Kechil, Daeng Chela' and Engku Muda because they are children of the Temenggong by Raja Maimunah daughter of the Bugis Daing Parani. Raja Ismail, a dispossessed claimant to the Siak throne, urged on by the Malays of Riau, Trengganu and Pahang prepares to attack Riau but the Y. T. Muda of Riau, hearing of the plot, banishes the Malay Raja Tua, removes all the big guns from Riau to Pulau Bayan under a Bugis guard and defeats R. Ismail at sea off Singapore and Tanah Merah. Taking R. Endut and R. Usoh to Selangor, a Riau ship is wrecked on Batu Musang near Malacca and, left stranded there, is taken to Malacca and her contents are removed. R. Haji sails to Malacca and gets compensation from the Dutch. Then he sails to Selangor and marries D. Kemboja's son R. Ali to T. Besar Penuha daughter of the Raja of Selangor. He takes Raja Ibrahima another daughter, back to Riau to wed R. Andak, another son of the Y. T. Muda. The Sultan of Perak creates the Raja of Selangor Sultan Salehu'd-din. Accompanied by To Engku Mangku Putra, To Engku Long Putra, T. Ngah (father of T. Ahmad), T. Bunga Putra, T. Klana Chik Onok, the Y. T. of Kedah takes his son R. Abdullah to marry T. Besar, the daughter of the Sultan of Selangor.

R. Ismail of Siak helps the Sultan of Palembang attack Mempawah 1167 A.H. Having murdered its chief Dewa Perkasa, R. Ismail raids Siantan and sails on to Trengganu where he marries a daughter of the ruler and helps to win three campaigns against Kelantan.

R. Haji and the Sultan of Selangor decide to demand the 12 *bahara* of dollars still owing by Kedah for the help Daeng Parani and the other Bugis Upus formerly rendered. On the way at Pangkor R. Haji has a son R. Jaafar (or R. Laut) born. Kedah refuses the demand for payment. R. Haji captures Bentangau fort and worsts Kedah. At Bernam he arranges the marriages mentioned in the *Hikayat Negeri Johor*.

R. Haji next sails for Pontianak to help Sharif Abdu'r-Rahman bin Sayid al-Sharif al-Habib Husain al-Kadri Jamal-allil (who had married a daughter of Upu Daeng Menambun) in a campaign against Sanggau. On the way he has born to him a son R. Idris. He makes the Sharif Sultan of Pontianak.

Hearing of the death of Daeng Kemboja-Marhum-Janggut- (1777 A.D. Netscher) the Y. T. Muda of Riau, R. Haji sails to Pahang. At the time when Daeng Kemboja fought the sea-fight at

Singapore (1764 A.D. *ib.*) Tun Hassan had been Bendahara—formerly he was Indra Bongsu. Now Tun Abdu'l-Majid was Bendahara and creates R. Haji, Y. T. Muda. S. Mahmud, accompanied by the son of Marhum Janggut, R. Abdu'l-Samad, sails to Pahang to welcome him. In Pahang a son is born to R. Haji and named R. Pahang. In Riau a son R. Ahmad is born (1193 A.H.). Riau becomes very prosperous. A pikul of gambir could be bought for one جكتون and sold for 8 or 10 in Java; Javanese rice fetched 3 Bengal *rupiah* a *pikul*; a *kati* of silk cost 5 *suku*; a *pikul* of lac (*embalau*) 3 *rial* and woven silk cloth of Siantan 3 *rial* a piece, silk trousers 5 *rial* and Siamese rice \$10 a *koyan*. There were 50 to 90,000 Malays at Riau, 8,000 Bugis at S. Timun and 2,000 elsewhere. There were 600 rajas and 80 chiefs (*Orang Kaya*) and merchants. European chintz, broad-cloth (*sakhlal*), white cloth, satin (اطلس) and *batik* kerchiefs were dear. The Malays were still jealous of the Bugis and some under T. Fatimah went to Trengganu. According to the chronicle of Engku Busu of Dungun the Malays yearly appealed to the Dutch and to the East India Company to attack Riau.

R. Ismail of Siak marries his daughter T. Kamariah to a Sayid of the Sakaf family (سقاف) and creates him Tuan Besar. They raid and worst Siak. R. Ismail becomes Y. T. Besar and R. Muhammad Ali is degraded to be Y. T. Muda of Siak and goes temporarily mad. Y. T. Ismail dies and is called Marhum Mangkat di-Balai. He is succeeded by his son, S. Yahya Shah.

Soon after R. Haji becomes Y. T. Muda, S. Salehu'd-din of Selangor dies. R. Haji makes the deceased's son R. Ibrahim Sultan and his younger son R. Nala Y. T. Muda of Selangor. R. Haji quarrels with the Dutch at Malacca over prize-money for an enemy ship (Dutch records tell us it was an English ship the *Betsy* commanded by Captain Robert Geddes and bound for China with 1154 chests of opium) captured on his information at Riau. Another account says that the Sultan of Trengganu gave Captain Geddes a Chinese girl convert to Islam, called Jamilah, as an inducement to go to Riau and create trouble with a French ship there so that (France's ally) the Dutch should become unpopular at Riau. A Dutch fleet under Pieter Jacob van Braam or according to another account Heer Abo blockades Riau. According to the account of a Bugis 'Che Sumpu' who had then just grown up—*baharu lekat keris*—, he was one of a crew that rowed R. Haji from vessel to vessel to direct operations and if any of the crew ducked when a shot passed the boat R. Haji struck him with a rattan. At last the Dutch took the fort on Pulau Penyengat in heavy rain and chased the Siantan men, its defenders, with a pack of dogs and shot them all. After 9 or 11 months both

parties tried to negotiate but failed because the Dutch wanted to bring a warship up the river. Later the Bugis fired a shot that blew up a Dutch ship مالک سورفار (? *Malacca's Welvaren*) killing 500 or 800 men and a Commissary.

S. Ibrahim of Selangor and Y. T. Muda Raja Nala got the Penghulu of the four Rembau tribes and the Penghulu of the four Pedas tribes to join in an attack on Malacca. They build forts at S. Baharu and Batang Tiga. The Dutch fleet returns to Malacca. The Sultan of Selangor sails to Riau and invites R. Haji to attack Malacca. S. Mahmud sails as far as Muar and stays there. R. Haji entrenches himself at Teluk Ketapang, Tanjong Palas and amuses his followers with dances (*joget dan tandak*). The Dutch are driven back into Malacca fort. Reinforcements arrive from Batavia and S. Muhammad Ali of Siak is bribed to help the Dutch. The Sultan of Selangor goes to Rembau to marry. The Dutch surprise Teluk Ketapang fort from Pernu. In vain the Bugis sally forth and charge, one sick chief on horseback. R. Haji stands with a *badik* in one hand and a Guide to Grace (دلائل الخیرة) in the other. His followers embrace him. He is shot down. The Dutch bury him with royal honours in the Fort (*Kota*) "behind the Company's fort" (*kubu*) and later let his son remove him to Riau for burial on the southern hill of Bukit Penyengat:—he was to have been taken to Batavia but the ship was struck by lightning. His people are allowed to flee to Muar, whence they and S. Mahmud return to Riau.

The Dutch helped by Y. T. Muhammad Ali of Siak and his *saudara* (? son-in-law) Sayid Ali attack Selangor (1784 A.D. Netscher):—the Y. T. was angry because T. Embong had been taken by Sayid Jaafar of Selangor as his wife. The Sultan of Selangor flees to Bernam and thence to Pahang: the T. Empuan and Arong Temujong and his wife flee on foot to Perak. The Y. T. of Siak steals all the property he can and sails back to Siak, leaving Sayid Ali as Y. T. of Selangor.

The Bugis by force appoint R. Ali Y. T. Muda of Riau but a Dutch fleet comes to attack Riau. The R. Tua, Enche Andak, a Bugis by birth, sides with the Malays. The Y. T. Muda and all the Bugis go to Sukadana. The Dutch make a treaty with Riau with 26 sections and 3 supplementary sections. No Bugis are to be given State office in Riau. It was signed on board the Utrecht. ^۱بران Ruhdé became the first factor (*pitor*) at Riau.

Aided by Pahang, the Sultan of Selangor came from *ulu* Pahang to *ulu* Selangor and so down to the estuary and Pematang from Tiram Burok. Sayid Ali flees to Siak. Selangor captures the Dutch fort. For 11 months two Dutch ships blockade the mouth of the Selangor. Then Selangor makes a treaty with the Dutch.

S. Mahmud invites the ruler of Tempasok and his Lanun fighters to oust the Dutch from Riau. This they do. But knowing that the Dutch will retaliate, S. Mahmud sails to Lingga with 200 boats, the Bendahara's followers sail to Pahang in 150 boats and others to Bulang and Trengganu. Only the Chinese are left in Riau when the Dutch return. The sea swarms with pirates. In 1206 S. Mahmud goes to Trengganu and asks the Sultan to make his peace with the Dutch.

R. Yahya, son of R. Ismail, was Y. T. Besar of Siak. R. Muhammad Ali was now the old Raja. His son-in-law Sayid Ali was a pirate who sacked Singgora and threatened Trengganu (1790 *ib.*). The Sultan of Trengganu asked help from an English sea-captain whose ship was awaiting tin-ore. The captain laughed and replied "We'll finish him in three hours. Our guns are bigger." In spite of the rudeness of a Trengganu raja to Sayid Ali, he met the Sultan peacefully and sailed away. While S. Mahmud went to Pahang, the Sultan of Trengganu sent to Riau asking the Dutch to make peace with S. Mahmud. The reply was so rude that he did not read it in public but only before his relatives—his son T. Busu (whose mother was T. Tengah), T. Lahad, T. Said, T. Wok. S. Mahmud returns to Lingga. The discovery of tin at Singkep brings prosperity in spite of pirates. He sends R. Jaafar, son of R. Haji, to attack Indragiri, whose old Raja is R. Jaafar's father-in-law.

The Sultan of Pontianak and the Dutch drive R. Ali from Sukadana: he settles on Siantar.

The English take over Malacca and in 1208 (1795 A.D.) English and Dutch recognize S. Mahmud. S. Mahmud leaves Engku Muda, son of the Dato' Temenggong and Raja Maimunah in charge of Riau, as there is no Y. T. Muda. Raja 'Ali moves from Siantan to Langat and then to Muar. The Sultan of Selangor goes to Lingga and marries T. Tengah, a daughter of R. Haji (of Teluk Ketapang). A Perak embassy comes, offering the throne of Perak to him—and so offending the Bugis. Two years the Sultan of Selangor remains at Lingga but fails to reconcile Bugis and Malays or to get R. 'Ali accepted as Y. T. Muda. He returns to attack Perak. R. Jaafar (son of R. Haji), R. Idris, R. Ahmad, accompany the Sultan, as also his own sons R. Muhammad, R. Ismail and R. Abdullah and also R. Hassan son of the Y. T. Muda of Selangor who died in Aceh. Selangor defeats Perak. The Sultan gives Klang to R. Jaafar where he and his brothers get revenue from tin. The Y. T. Muda 'Ali (son of Marhum Janggut) goes from Muar to Riau. He and Engku Muda fight and Engku Muda (nephew of Marhum Janggut) retires to Bulang where a Temenggong of Johore is buried. S. Mahmud pacifies them (1803 *ib.*) and marries R. Hamidah, daughter of the famous R. Haji.

On the death of Y. T. Muhammad 'Ali of Siak, Sayid 'Ali

wrests Siak from the Y. T. Besar R. Bijaya or Yahya and the Y. T. Muda, a son of the deceased. T. Yahya flees to Lingga and thence to Trengganu where he dies mad at Dungun. His flight to Lingga was just before the quarrel between Y. T. Muda 'Ali and Engku Muda. Y. T. Sayid 'Ali comes to Riau (and is fired on by a British Man-of-war) and marries T. Mandak, daughter of Engku Besar Raja Siti and Engku Keraing Telibak.

S. Mahmud builds a palace on Pulau Penyengat for T. Hamidah and her family and gives them the revenue of Riau. The Y. T. Muda lives on Pulau Bayan and studies the *tarikah* Khalwatiah (Sammaniah) *خلواتيه بآيت سمانيه* from Shaikh Abdu'l-Ghafur. Y. T. Muda 'Ali dies of a carbuncle (*paipa, sakit raja*) and S. Mahmud sends to Klang for R. Jaafar to become Y. T. Muda with the style S. Alaedin Riayat Shah (1221)—he marries R. Lebar, daughter of his predecessor. A Minangkabau, Lebai Kamat, came to Lingga and avowed himself to be God and promulgated other false doctrines. He and his pupils had their heads shaved as a punishment. He went to Lampong but returned to Lingga announcing that he was the reincarnation of R. Haji. S. Mahmud ordered his execution but he fled to Indragiri whence he was decoyed back to Riau and beheaded. On Monday 18th Zu'l-Hijjah 1226 S. Mahmud dies, crying to the Y. T. Muda "Komeng, Jaafar! Komeng, Jaafar," meaning that his son Abdu'r-Rahman, nicknamed Komeng, should succeed. R. Abdu'r-Rahman becomes Sultan of Lingga. After the funeral the elder son R. Hussain arrives from Riau and having paid his respects to his brother returns to Riau where he stays with the Y. T. Muda and Temenggong Abdu'r-Rahman.

Sultan Abdu'r-Rahman was pious, dressed as an Arab on Fridays, read the Quran at his father's grave, had a fine voice and liked to act as muezzin, and wept at the recital of the *khutbah*. By his wife Raja Anitah (daughter of Raja Sulaiman) he had a son Tengku Besar Muhammad—born in the reign of S. Mahmud.

The Yam Tuan Muda in Riau was R. Jaafar who lived with his younger brothers R. Idris and R. Ahmad, his 'son' R. Hussain (*brother* of S. Abdu'r-Rahman) and his 'son' Temenggong Abdu'r-Rahman. R. Idris lived at Sengkarang: the rest all lived at Pulau Penyengat. The Yam Tuan Muda also was pious but had 'white' friends in Malacca as well as Arab friends. He sent 4 or 5 youths to Malacca to learn music and he had soldiers who were uniformed and equipped by his European friends. He made handsome creeses and *badik*, which were sent as presents to Pontianak, Pahang, Kedah. In his time Keraing Chendrapuli came and lived in Riau (with Keraing Telibak)—he quarrelled with R. Idris over the control of Chinese and finally left Riau.

Major William Farquhar came from Malacca and sent his port-officer كرنكي, son-in-law of Adrian Koek, to say he was sailing to Pontianak. At Pontianak he met a Dutch war fleet, so could only despatch a letter ashore to the Sultan. He sailed back to Lingga where he informed S. Abdu'r-Rahman that perhaps the Dutch were coming to take Lingga and Riau. The Sultan referred him to the Yam Tuan Muda. Farquhar told the Yam Tuan Muda that England had given Riau to the Malays in the time of S. Mahmud and would defend them against Dutch aggression: he bestowed rich presents of guns and velvet on the Yam Tuan. The Malays prepared to fight the Dutch, whereupon Adrian Koek came from Malacca and persuaded the Malays that the Dutch had no intention of seizing Riau or Lingga. A Dutch fleet under Wolterbeck

(والتر بيك) with Captain Elout as Commissary arrived at Riau and a treaty was made between the Dutch on the one part and the Yam Tuan Muda and the Temenggong of Johore on the other.

Captain كونس (? Köningsdorffer) was left as Resident at Riau. Then Major Farquhar returned and upbraided the Yam Tuan Muda who replied that he had not sought English help as the Dutch had used no force. Farquhar (or his interpreter) next saw Tengku Long, the elder brother of S. Abdulrahman, and the Temenggong. As he left for Malacca, Farquhar took a ring from his finger and gave it to the Yam Tuan Muda. Farquhar returned to hand back Malacca to the Dutch. The Temenggong sailed to Singapore "in accordance with old custom." Farquhar soon joined him and they awaited the arrival of Raffles from Penang. Raffles got the Temenggong to send Engku Embong immediately to Riau to fetch Tengku Long. He was to act secretly for fear the Dutch made the Yam Tuan Muda hold Tengku Long. Tengku Long pretended he was going to fish, reached Singapore and was installed as S. Hussain. The families of the new ruler and of the Temenggong moved from their "palaces" at Riau to Singapore. The Dutch opened a customs-station (*pêbean*) at Tanjong Pinang. The Yam Tuan Muda left his 'elder brother' Muhammad Zin al-Kudsi in charge of Riau while he went to Lingga for the circumcision of the son of T. Besar Muhammad (and grandson of the Sultan) along with his own son R. Mahmud, Engku Wok Sayid Ahmad (son of Sayid Muhammad Zin al-Kudsi), Raja Ali (son of R. Ahmad and nephew of the Yam Tuan Muda) and Che Wan Abdu'r-Rahman, son of Wan Embong. Now at Tanjong Pinang Arong Bilawa

(أيلو), head of the Bugis, had got Nakhoda Medong to divorce his wife Raja Fatimah and then married her with a festival that led to the discharge of cannon at night and the alarm of the Dutch Resident who summoned the bridegroom to his fort. Instead came Daeng Renggi and others wearing creeses. They were

ordered to discard the creeses and enter. A fight arose and Raja Renggi was killed. The Dutch send two warships from Malacca and Arong Bilawa and the Bugis flee and settle in Singapore. Sultan Hussain of Singapore sends his son during the hostilities to fetch the Engku Puteri to Singapore but she remains at Riau. The Yam Tuan Muda Raja Jaafar returns to Riau, works with the Dutch and arranges for the installation of S. Abdu'r-Rahman with the Johor regalia (*serta hendak kerajaan dan kebesaran Johor*) which were in the hands of *kakanda* Engku Puteri, because "according to old custom; *jika tiada kerajaan Johor itu, belum-lah lagi sah dan dzahir-nya nama Raja Johor itu.*"

In 1236 A.H. (1821 A.D.) S. Abdu'r-Rahman sailed with his son T. Besar to Pahang whence the Dato' Bendahara Tun Ali escorted him to Trengganu:—R. Ahmad, a son of the Yam Tuan Muda accompanied the Sultan. The Sultan married a *saudara* of the Sultan of Trengganu, who shortly afterwards died: his son, the T. Besar Muhammad married T. Teh a daughter of the same ruler, who bore him a son R. Mahmud.

In 1238 A.H. the Yam Tuan Muda sent Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi and his own *saudara* R. Ahmad and his own son R. Jumaat and others as ambassadors to Governor-General Baron van der Capellen at Batavia. They were greeted by the Shahbandar and Sayid Hassan Habshi, then Mayor of Batavia, and taken in carriages whose coachmen wore lace caps (*songkok pascmen*) to a house in Kampong *كروكوت*. After three days a young Dutchman Angelbeek took them before the Governor-General where their letters were read while cannons boomed in the distance. On Sunday they went again and talked through an interpreter Heer Roorda (*رودا*) and sat down (about 80 persons) to a curry tiffin. General de Koek (*دكوك*) a stout handsome man was present with his pretty little wife. The wife of the Governor-General was stout. After lunch they walked in the garden and were given cigars:—*pelayan membawa bekas perak yang bercheranggah sa-olah-olah pokok kayu: maka terjagak-lah pada sa-genap dahan-nya itu cherutu.* At 5 p.m. the party broke up. The Governor-General got into his carriage and four:—*ada pula Belanda dua orang yang bermisai dan berjanggut terlalu ramus memakai baju lamina saperti rupa perak berkuda puteh sapasang dan menghumus pedang-nya*—these were outriders. Another night they were invited to a cave-like room to see a comedy. After three months many of the party were ill with fever and colic and some died. There were not enough left to man the boats. The Governor-General gave Raja Ahmad \$1,000 for a boat he had bought for \$400; and he sent back Engku Sayid later in a warship,

the *Dolphin*.

Timmerman Thyssen, Governor of Malacca came to the Yam Tuan Muda and took the Johor regalia from Engku Puteri away to Malacca. Raja Ahmad is sent again as an ambassador to Batavia and to buy a ship to fetch S. Abdu'r-Rahman Shah from Trengganu. He buys one for 9,000 *rupiah* but falls very sick. He recovers. And the Dutch send the Yam Tuan Muda to Trengganu in a fighting ketch named *ورستیک*; its colonel was

فرهوفن دمان هو. ستر and its three officers *فارفير* she had a crew of 120 Dutchmen and 30 Javanese. The Tengku Besar, son of S. Abdu'r-Rahman, sails out to meet them and is greeted with a salute but as he boards the ketch coatless he gets no salute on his return. The Yam Tuan Muda and Tun 'Ali the Bendahara, take back to Riau the Sultan and his son the Tengku Besar, whose wife Tengku Teh had 40 days earlier born him a son, R. Mahmud. At Riau they are greeted by the royal sons of the Yam Tuan Muda, Raja Abdu'r-Rahman and R. 'Ali and by the port officer *بوركان*. A Dutch *Raja Laut*, who had come from Batavia, handed the sword and sash (*sayap sandang*) of the regalia to S. Abdu'r-Rahman, who is duly installed and soon returns to Lingga. Dato' Abdullah Shahbandar hoists the Sultan's flag in Johore, where the Y. T. Selat, S. Hussain, and Temenggong Abdu'r-Rahman carry on the government as in the old days. Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi (= the Holy) is sent to Batavia (taking the headman of the *rayat*) to discuss the suppression of piracy and the loss of the Sultan's Peninsular States under English rule. He returns but a young Heer Angelbeek (who dies soon afterwards) comes to Riau and says that all land to the left of the East Indiamen's course to China has by treaty been recognised as under England. Now although the Y. T. Selat was a relation and Temenggong Abdu'r-Rahman (on the Bugis side) was a second cousin (*anak saudara dua pupu*) to the Y. T. Muda, R. Jaafar, at Riau as well as *menantu saudara-nya*, yet they persisted in opening mines at the Karimun Islands outside their sphere and in *فتنأ فتنأ سرام ريغي دايوغ كاله*.

R. Ahmad, brother of R. Jaafar the Y. T. Muda, decides to go on the *hajj* after his illness. He takes his son, R. 'Ali, and his son-in-law Sayid Abdullah Engku Ngah, son of Sayid Muhammad Zin al-Kudsi and sails first to Semarang and thence to Japara (where he buys—needlessly as it happens—a coffin for his very sick son R. 'Ali) and so to Juana. Then he returned to Riau and sailed for Singapore but found the Arab pilgrim ship had left.

The Dutch Government allowed Arong Belawa to return to Riau where he was given a salary of 500 brass *rupiah* a month.

His daughter, Daeng Pechonga, married R. Hussain, a son of the Y. T. Muda. The Engku Puan of Selangor gave Arong Belawa a *gundek*, Si-Patam, but he went mad and died.

R. Ahmad went again to Singapore on his way to Mecca. He was entertained by the port officer: مستري سامي (? = Mr. Samy) and sailed for Penang in a ship belonging to Sayid Hashim. The Engku Putri gave R. Ahmad \$10,000 and he had \$4,000. At Penang Sayid Hashim lent R. Ahmad a house and sold some tin for him. Enche' Nurati (a *bekas gundek* to the Y. T. Selangor) brought her child R. Hamidah and invited R. Ahmad to stay at her house but as he could not leave S. Hashim he let her take his son R. 'Ali. The Y. T. of Kedah gave him an old-fashioned watch worth \$100. Sayid Zin Idrus, born in Kubu, asked the permission of R. Ahmad to marry Che Nurati. R. Ahmad sails for Jeddah in a Turkish vessel called قلوكت (= ? Felucca). He lives on

18th Shaaban, 1243. At Jeddah he chose Shaikh Ahmad شافعله (or شفع) as he was descended from the "40 Bugis." At Mecca he visited the Mufti Shafei. Sharif Yahya, Raja of Mecca, had just killed Sharif Shambar (شمبر) in the Mosque al-Haram. Ahmad Pasha (nephew of Muhammad Ali Pasha, Ruler of Egypt) the representative of Mahmud Khan, Sultan of Istambul, compelled him to flee to Badr (بدار) where he collected Bedouins and molested pilgrims to Medinah. However R. Ahmad went to Medinah in a caravan of more than 2,000 camels. On the way he met Sharif Yahya and one of his *juak-juak*, Sayid Muhammad Atas, whose father he knew. He bought a garden at Medinah and gave two houses at Mecca as *wakaf* to the Mufti Shafei. The first royal pilgrim from Riau he returned in a Turkish brig.

Now the Sultan of Singapore allowed Sayid Akil to build a house and open mines on Karimun Island. The Y. T. Muda sends Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi to plant the Riau flag (هيتم بر تڬكوو قوتيه) there. But the Sultan of the Straits (*Selat*) pays no heed. The Y. T. Muda helped by the Resident of Riau takes Karimun and puts to flight Sayid Akil and his helpers, R. Endud and Tengku Yahya. R. Ahmad the pilgrim hears of the fight at Penang. At Singapore Daeng Renggi' son of Temenggong Abdu'r-Rahman tells him that no Teluk Belanga people have taken part in the fight, which was not the wish of the Y. T. Selat but of his wife and Tengku Yahya. The Y. T. Selat invites R. Ahmad ashore but he excuses himself on the ground of illness and sends his son-in-law Sayid Abdullah and his own son Raja (Haji) 'Ali.

When the Y. T. Muda (R. Jaafar) arrives from Karimun, R. Ahmad gives him one Nubian and one Abyssinian slave, a Turkish rug, a Turkish rifle, two rings, cloths (كمرسوة كناويس وعبدار), water from the Zamzam well and dried camel's flesh. The Tengku Besar from Lingga marries, R. Fatimah, and Raja 'Ali marries R. Halimah, both brides being daughters of the Y. T. Muda. On the 11th Jemad-al-awal 1246 A.H. the Y. T. Muda and Tengku Besar make a fresh agreement with the Dutch Resident. The Y. T. Muda sends his son R. 'Ali and son-in-law Sayid Hussain, Tengku Erang, to Governor-General Van den Bosch about the arrest by the English of R. Jaafar, his brother-in-law, at Singapore on a charge of piracy. Resident Elout of Riau was succeeded by De Groot (دكرو). Sayid Abdullah son of S. Muhammad Zin al-Kudsi and son-in-law of R. Haji Ahmad dies at Lingga. Soon afterwards on the 20th Muharram 1245 A.H. his father also dies at Lingga. On Monday 13th Rejab 1247 A.H. the Y. T. Muda, R. Jaafar dies (18 Dec. 1831) at Lingga just after the wedding of his son R. Abdullah with R. Aishah, daughter of S. Abdu'r-Rahman. R. Ahmad's "daughter" marries Tun Abdullah, son of Temenggong Abdu'r-Rahman after which R. Ahmad leaves Lingga for Riau. R. Abdu'r-Rahman, lawful (*gahara*) son of R. Jaafar, succeeds his father as Y. T. Muda. S. Abdu'r-Rahman dies on Monday 11 Rabi-al-awal 1248 A.H. (9th August 1832) and before his father's bier leaves the palace, the Tengku Besar is proclaimed S. Muhammad Shah:—S. Abdu'r-Rahman is known as Marhum Bukit Chengkeh. Now at Sungai Ino' lived Ilanun pirates not petty pirates like the Rayat who used *lanchang* and *kakab* and mostly *bidar-bidar* (بيدار) but pirates who used *penjajap* armed with cannon. Lingga and Riau with the aid of the Dutch and a ruse of the Y. T. of Indragiri captured them and beheaded the leaders.

S. Muhammad Shah went to visit the tombs of his ancestors in Johore, and then sailed to Pahang and Trengganu.

Now S. Ahmad of Trengganu had died:—he was the son of Marhum Mata Merah who was the son of Tun Dalam, (whose posthumous name was Marhum Janggut and real name Mansur Shah) who was the son of Zainal-Abidin, the ruler installed by Y. T. Muda Upu Daeng Chela', Daeng Menempo' and S. Sulaiman. S. Ahmad had many (*saudara*) relatives,—the Y. T. Muda, T. Mansur, T. Abbas, T. Ismail. When he died, one of his relatives (*saudara*) succeeded. That relative died and one of his sons, T. Daud then reigned for 40 days and died. The throne was then claimed by T. Mansur, a brother (*saudara*) of S. Ahmad, and by S. Ahmad's son, T. Omar. T. Mansur, styled Y. T. Tua, drove T. Omar, styled Y. T. Besar, to Besut and thence to

Kemaman. S. Muhammad Shah failed to pacify them but he visited Kemaman and ordered the execution of a raja who had molested one of T. Omar's women. He takes Tun 'Ali, Bendahara, from Pahang back to Lingga for the circumcision and installation of his son, Y. T. Besar, Mahmud Mudzaffar Shah. Next he sends an embassy to Batavia to interview Governor General Baud about the suppression of piracy. Holland sends a Commissary Major Kolff

كولف) to Riau and a new Resident Goldman (كلدمن

The Y. T. Muda Abdu'r-Rahman sends his brother R. 'Ali Engku Klana, R. 'Ali and R. Abdullah sons of R. Haji Ahmad, and R. Yusuf a son of Marhum Jaafar to crush the pirates. After doing this R. 'Ali Engku Klana marries R. Chik his cousin (*anak saudara sa-pupu*), daughter of the Temenggong and Engku Wo', daughter of R. Buntit a *saudara* of Marhum Raja Jaafar.

Governor Bonham of Singapore causes consternation by pursuing pirates as far south as Lingga.

S. Muhammad Shah fetches from Singapore R. Maimunah, daughter of the Tengku Besar of Singapore who died at Teluk Blanga and marries her to his son Y. T. Besar, S. Mahmud Mudzaffar Shah.

In 1254 the Dutch station an Assistant Resident at Indragiri.

Soon after R. Omar, Y. T. Besar of Trengganu, came to Lingga, S. Mansur of Trengganu died and his son قسنت or قسنت succeeded but was driven to Kelantan by R. Omar.

The mother of S. Muhammad Shah dies at Lingga. T. Tengah the wife of R. Abdullah (brother of Y. T. Muda Abdu'r-Rahman) dies and the widower studies religion with his *saudara* R. Haji 'Ali and then goes to Mecca for a year. On Wednesday night 2nd Jemad-al-akhir 1257 A.H. (20 July 1841) S. Muhammad Shah dies.

Governor Bonham and Tun 'Ali Dato' Bendahara, appoint as Temenggong Daeng Renggi' (or Kechil) as he was called after his (*moyangda sa-belah ibu-nya*) maternal forbear Daeng Kechil, son of R. Maimunah, daughter of Upu Daeng Parani and T. Tengah Erang daughter of S. Abdu'l-Jalil. He lived at Teluk Belanga and was created Temenggong Sri Maharaja. The Temenggong sails to Lingga to do obeisance to S. Mahmud and to meet his 'father' R. 'Ali, husband of his sister Raja Chik. S. Mahmud goes to Singapore and stays till Governor Bonham orders him to return to Lingga. He is young and reckless and gives much trouble to the Y. T. Muda and the Dutch. The Y. T. Muda Abdu'r-Rahman pays \$36,000 for a ship for the Sultan, and on Monday 2nd Jemad-al-akhir 1260 (17 June 1844) dies. A month later the

Engku Puteri dies. After S. Mahmud Shah has delayed to appoint a successor, the chiefs and the Dutch choose R. 'Ali Engku Klana. The Sultan goes to Singapore where this choice is approved by Temenggong Tun Ibrahim, brother-in-law of Y. T. Muda R. 'Ali. After installation as Y. T. Muda, R. 'Ali visits his 'parents' (his uncle and aunt) R. Haji Ahmad and R. Libir (ليبير): he is very pious and forbids gambling and cock-fighting. The Sultan of Selangor often visits him. When his relative R. Haji 'Ali goes to Singapore, he takes back to Riau Tun Abubakar and Tun Abdu'r-Rahman, the sons of the Temenggong. S. Mahmud Shah marries his daughter T. Embong to R. Muhammad Yusuf, son of the Y. T. Muda. A famous Shaikh Ismail comes from Teluk Belanga and teaches the *tarikah* Nakshbandiah at Riau: he visits Kedah also and at last returns to Mecca with a present of \$4,000 from Riau. The Y. T. Muda gives Karimun to his cousin Engku Haji Muda R. Abdullah, and Kundor to R. Haji 'Ali. A tin concession at *مونس* in Karimun Island is given to a Dutchman *فندان بيريج* and soon there are 1,000 people there.

S. Mahmud Shah takes his mother T. Teh for a visit to Trengganu.

At 11 p.m. on Sunday 3rd Zul-Kaidah 1273 A.H. (28 June 1857) Y. T. Muda R. 'Ali dies. The Chiefs and the Dutch want Engku Haji Muda, R. Abdullah, to succeed but S. Mahmud favours his son-in-law R. Muhammad Yusuf son of the deceased. S. Mahmud goes to Singapore and stays with a Persian *كرسجي*

(? Kurseji). At last the Dutch send Major *ويلسم* to depose him. R. Abdullah is made Y. T. Muda and T. Sulaiman (called T. Muda), the son of S. Abdu'r-Rahman of Bukit Chengkeh and uncle of the deposed ruler, is created S. Sulaiman Badr-al-'Alam Shah of Lingga and Riau and signs a new treaty with the Dutch (1274 A.H.). The Commissary's interpreter was a Dutchman Von de Wall (فندوال). Tuan *قرباس* is appointed Resident at Riau. The illness of the Y. T. Muda delays an expedition against Reteh. The Y. T. Muda marries his daughter Maimunah to Hassan, son of Raja 'Ali Haji. The Y. T. Muda, R. Abdullah, dies (Marhum Mershid) and is succeeded by his son, R. Muhammad Yusuf. S. Sulaiman comes with his consort, Raja Perak (niece of the deceased and daughter of Marhum Raja 'Ali) and returns to Lingga. The expedition against Reteh starts at 6 a.m. Saturday 1st Rabiul-awal, 1275 under R. Hussain son of Marhum R. Jaafar with 38 boats. R. Abdu'l-Ghani, son of Marhum R. Idris, also went. The Dutch sent the brig *هي* under command of Heer

كروڤ , with a schooner and 600 Dutch soldiers. The campaign lasted a month. After the capture of Reth, S. Sulaiman invests the new Y. T. Muda at Lingga (1275 A.H.).

The deposed S. Mahmud (then aged 38) and his mother removed from Singapore to Pahang and thence to Trengganu and thence to Siam—with his younger sister, T. Safiah, whom the Raja Siam insists on marrying. After 9 months in Siam, S. Mahmud goes to Trengganu. An English ship comes for him and bombards Trengganu. S. Mahmud flees to Besut. Thence a Siamese steamer takes him back to Bangkok. From there he flees to Singapore and stays at Siglap. Then he goes to Kesang and meets T. 'Ali, who says, if he becomes Raja, S. Mahmud shall be his minister. From Kesang he goes with 40 followers to Che' Wan Ahmad in Pahang, where he dies.

Tun Abubakar succeeds Tun Ibrahim as Temenggong in Singapore and is styled Sri Maharaja Raja Johore and often sends messengers to his relatives at Riau.

III

RAJA KECHIL AND THE SIAK FAMILY.

RAJA KECHIL

Y. T. I. of Siak

d. 'very old' 1746

m. (1) d. of Bupati Batu Kuching,

R. Alam

1st Y. T. Muda: d. 1765.

S. ATLMU'D-DIN SHAH, Y. T. IV

m. D. Khatijah, d. of D. Parani

T. Badariah

m. Sayid Usman

(Ben Shahab)

Sayid Ali

S. ABUD'L-JALIL SAIFU'D-DIN, Y. T. VII.

abdicated 1811 and d. 1821.

Sayid Ibrahim

S. ABDU'L-JALIL KHALILU'D-DIN, Y. T. VIII.

went mad 1827.

R. Muhammad Ali

2nd Y. T. Muda

d. 1791.

S. AHMAD ABDU'L-JALIL SHAH, Y. T. III & V.

R. Ismail, d. 1781

m. (1) ?

S. AHMAD SHAH Y. T. VI.

R. Yahya (or Sulong)

deposed by Y. T. VII in 1791

d. at Kemaman.

T. Puteri

(m. Habib Omar

al-Sakaf-Vetscher)

(2) a Trengganu raja

(2) ca. 1719 T. Kamariah (d. 1746), d. of S. Abdu'l-Jalil, Johore.

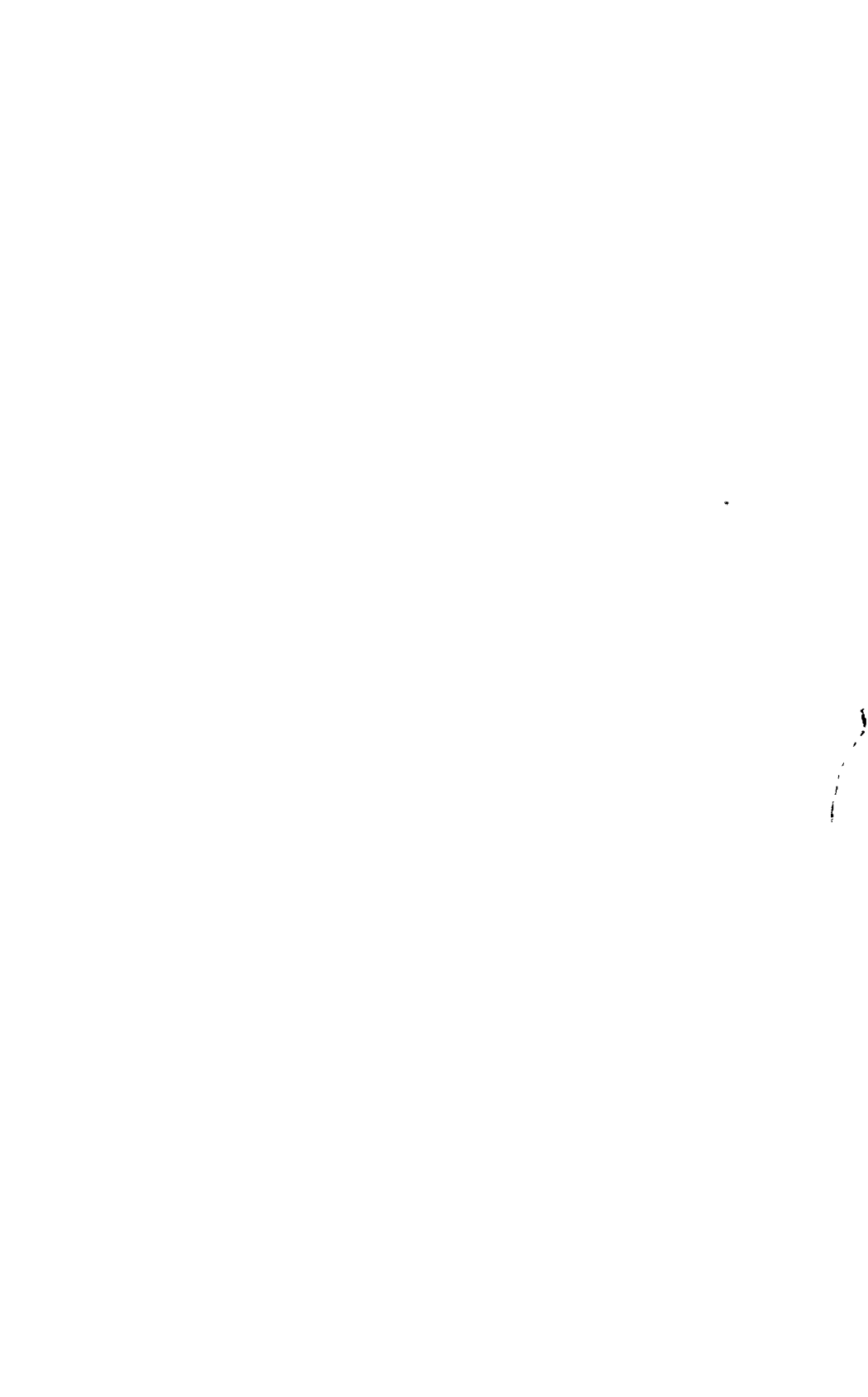
S. MUHAMMAD SHAH, Y. T. II.

R. Buang, d. 1760.

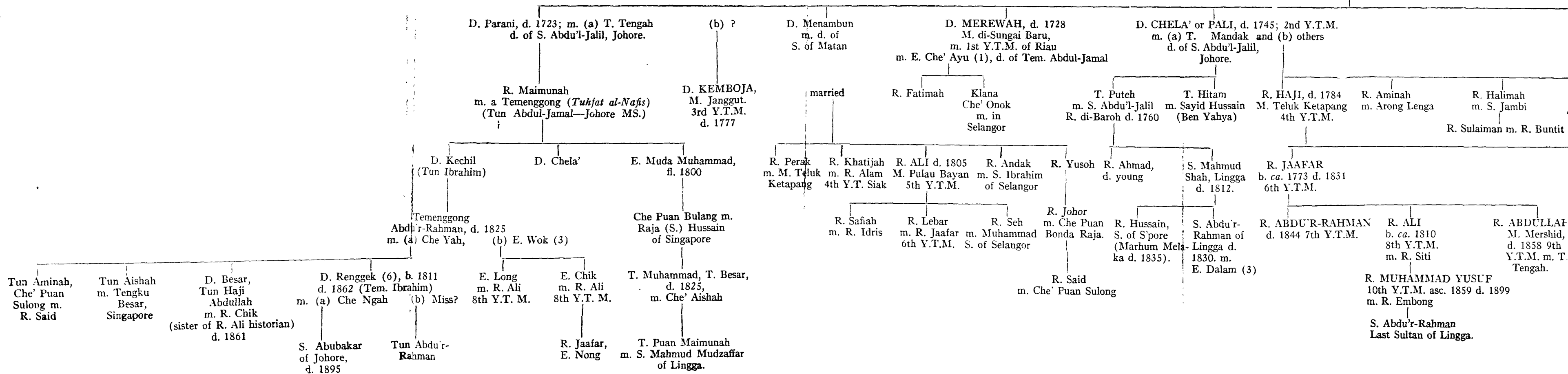
Notes --- (a) A Dutch record shows that R. Kechil died 'very old' in 1746, so that his birth in 1700 as a posthumous son of S. Mahmud of Johore (d. 1699) by Che Apong, daughter of the Laksamana, must be fictitious---Netscher p. 57.

(b) The royal titles of these rulers are taken from Netscher as also the name of the eighth ruler. An account of later rulers of Siak will be found in the "Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie," vol. III (1919) under 'Oostkust van Sumatra'.

(c) It should be noted that descent at first followed from Raja Kechil's royal wife.

II
The Bugis Tree,—THE YAMTUAN MUDAS OF RIAU AND THE SULTANS OF SELANGOR.
Upu Tenribong Daeng of Lakkai

Notes.—(1) She lived at Perpat Sa-ratus.
(2) R. Lumu was apparently next to R. Haji but for tabular convenience is put below his three sisters.
(3) E. Wok and E. Dalam were sisters.
(4) Who refused to give up the Johore regalia at Riau, (1812).
(5) After this name, the Selangor tree has been taken from R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd ed., 1923, p. 142
(6) Munshi Abdullah calls him Daing Ganggek.

II
THE YAMTUAN MUDAS OF RIAU AND THE SULTANS OF SELANGOR.
Upu Tenribong Daeng of Lakkai

or PALI, d. 1745; 2nd Y.T.M.
Mandak and (b) others
S. Abdu'l-Jalil,
Johore.

Hitam
id Hussain
n Yahya)
R. HAJI, d. 1784
M. Teluk Ketapang
4th Y.T.M.
R. Aminah
m. Arong Lenga
R. Halimah
m. S. Jambi
R. Sulaiman m. R. Buntit

Mahmud
ah, Lingga
d. 1812.
S. Abdu'r-
Rahman of
Lingga d.
830. m.
E. Dalam (3)
R. JAAFAR
b. ca. 1773 d. 1831
6th Y.T.M.
R. ABDU'R-RAHMAN
d. 1844 7th Y.T.M.
R. ALI
b. ca. 1810
8th Y.T.M.
m. R. Siti
R. MUHAMMAD YUSUF
10th Y.T.M. asc. 1859 d. 1899
m. R. Embong
S. Abdu'r-Rahman
Last Sultan of Lingga.
R. ABDULLAH
M. Merhid,
d. 1858 9th
Y.T.M. m. T.
Tengah.

for tabular convenience is put below his three sisters.
Riau, (1812).
taken from R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd ed., 1923, p. 142

D. Kamase'
m. d. of ruler of Sambas.

R. Bulang
m. 1739 S. Mahmud Shah,
Trengganu

R. Lumu of Selangor (2)
S. Salehu'd-din (1743),
m. d. of D. Merewah.

R. Hamidah (4)
E. Putri, m.
S. Mahmud.

R. Buntit
m. R.
Sulaiman
E. Dalam (3) E. Wok (3)

R. Idris
m. R. Safiah
R. Siti
m. R. Ali
8th Y.T.M.

R. Pahang

R. Ahmad,
E. Haji Tua
m. Che Hamidah,
Selangor.

R. Ali
Haji
(author)
R. Chik
m. D.
Abdullah.
R. Usman
m. R. Long,
d. of S. Perak.

R. Tengah
m. Ibrahim,
S. of Selangor.

R. Selamah
m. R. Nala.
Y.T.M.
Selangor.

R. Pasir
m. Y.T. Besar,
Indragiri.

S. IBRAHIM
m. a Bugis
d. 1826

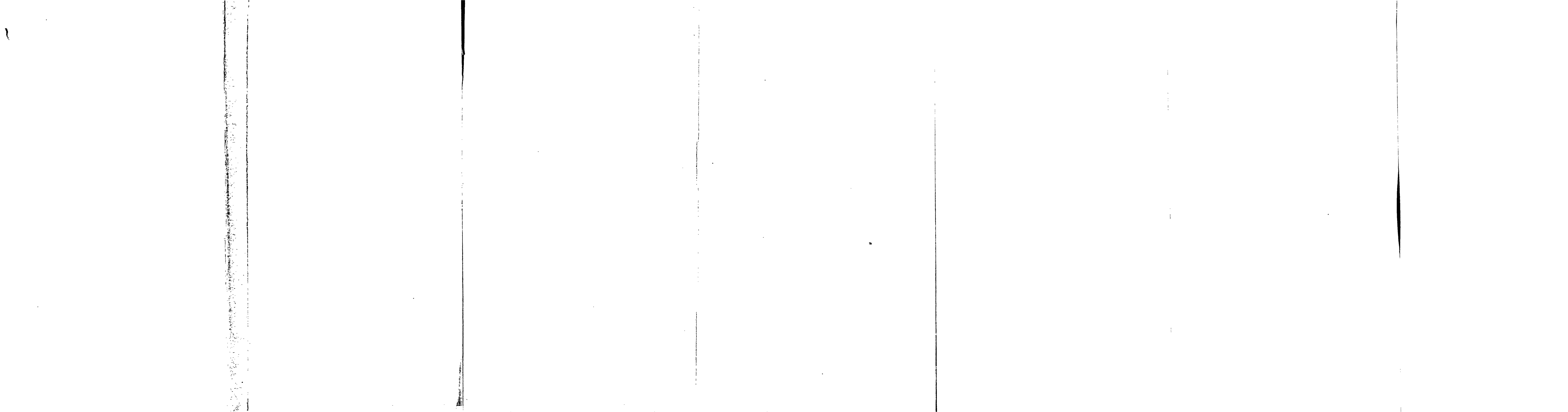
R. Nala
Y.T.M.
Selangor.

R. Penuwa m.
(a) a Kedah
raja (b) Arong
Temujong.

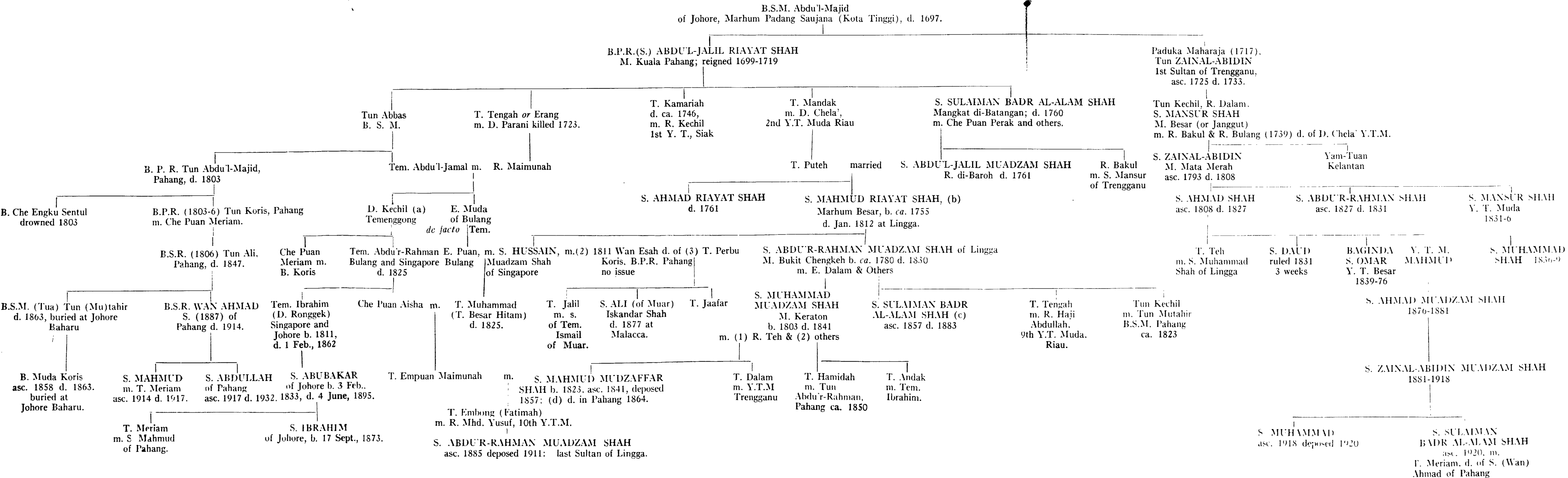
S. MUHAMMAD (5)
i Selangor, d.
1858.
a daughter

R. Abdullah d. 1874

S. ABDUL-SAMAD d. 1898
R. Muda Musa.
S. ALA'U'D-DIN
SULAIMAN SHAH

I
SULTANS OF JOHORE, RIAU—LINGGA, TRENGGANU, SINGAPORE AND PAHA

Notes.—These trees follow the *Tuhfat al-Nafis*, except for (I) Tun Abbas and the Johore branch, which is derived from sources cited in my paper on "The Bendaharas and Temenggongs"; (II) the Trengganu branch which is taken from the Johore MS. described in that article. Wilkinson's "Mahmud II and Abdul-Jahl III" (JRASMB 1931 pp. 28-34) and the Kampong Glam tree; (III) the Pahang Branch, taken from Mr. Linehan's paper (JRASMB 1925, p. 334) and the Johore MS; and (IV) some dates and events after 1856 taken from Netscher (Verhandelingen v. d. Bat. Gen. v. Kunsten en Wetenschappen. Deel XXXV, Batavia 1870) while some are from Begbie's "The Malayan Peninsula," pp. 274-285.

B. = Sultan. Y. T. = Yang-dipertuan. Y. T. M. = Y. T. Muda. R. = Raja. B. = Bendahara. b. = buried. Tem. = Temenggong. T. = Tengku. E. = Engku. M. = M. Marhum. m. = married. D. = Daing. d. = (1) died (2) daughter. asc. = ascended. ca. = circa. B. S. M. = Bendahara Sri Maharaja. B. P. R. = Bendahara Paduka Raja.

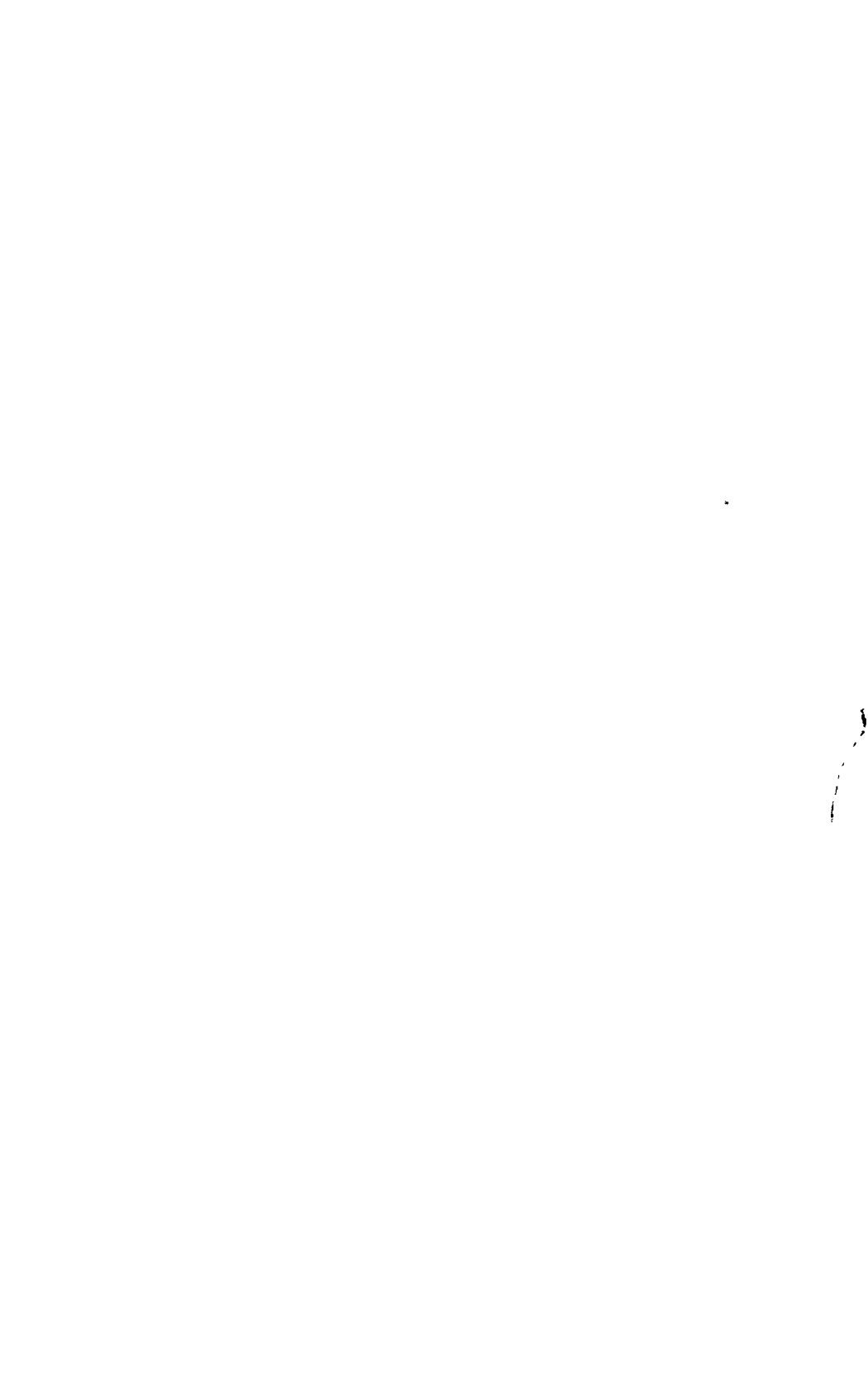
B. S. R. = Bendahara Siwa Raja. s. = sister. The Sumatran pretender to the Johore throne, Raja Kechil, styled himself S. Abdu'l-Jalil Rahmat Shah (1717-1722).

(a) The royal Kampong Glam tree gives his name as Enche' Kamis, calls him Temenggong and also makes him a son of Tem. Abdu'l-Jamal. A Johore tree, almost identical with that of Kampong Glam, calls him Engku Abdu'l-Hamid son of Abdu'l-Jamal. A gloss on an 1866 MS. of the *Tuhfat* calls Engku Muda Muhammad.

(b) S. Mahmud Shah of Lingga, d. 1812 m. (1) E. Puan, d. of B. Abdu'l-Majid (Johore MS.) Pahang, no issue; (II) Che Mekoh, d. of D. Maturang, alias Che' Jaafar, issue T. (S.) Hussain of Singapore; (III) in 1790, Che Meriam, d. of 'Bandar Hassan, (and a Balinese slave—Begbie) issue R. (S.) Abdu'r-Rahman. (IV) T. Hamidah (E. Putri, who kept the Johore regalia) d. of R. Haji (M. Ketapang)—Netscher pp. 246.

(c) Not *gahara* i.e. not noble on both sides *ib.* After his death in 1883 there was no heir on the male side and the Lingga throne was vacant till 1885. This was the time when Tem. Abubakar took the title of S. of Johore, about which he had approached Riau in 1868 when he assumed the style of Maharaja.

(d) Formally installed as heir apparent by Bendahara Ali who came from Pahang to Lingga.

شهدان کات صاحب الحکایت

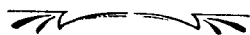
سمانه و رکشان سلطان محمود ایت هاسانه قصه دان تیغکله یغدقرونان مودا راج محمد یوسف ددالم ریو سرت استریخ فترا سلطان محمود المرحوم ایت مک تنقله یغدقرونان مودا راج محمد یوسف ایت ممرنهکن نکری ریو دغن سکل دایره تعاون سکیمان انوران فادک ایهندان مرحوم ۲ یغدولو ۲ فد فشکن ادفون یغدقرونان بسر سلطان سلیمان بدارالعالم شاه تنف قول ددالم نکری لشک دان سلالوله سهاج سوره میوره کریو کغد فادک اندان یغدقرونان مودا دان کغد رشیدین ریو قد فکرخان نکری دانلاین ۲۰

سیرمول

ادفون تن ابوبکر ددالم نکری سیغافورا ایاه یغ مگنتیکن ایهندان تمشکوغ ابراهیم ائگو دایغ کچیل برکلر تمشکوغ سری مهاراج جوهر دان ایفون منجالنکن سبکیمان جالن ایهندان جوک انتاراش دغن ساق ۲ سوداران یغدالم نکری ریو سوره میوره کیریم مغیریم دمکنله حال سهار ۲ قد ماس محقریوة سجاره سیاره این شهدان ایناه اخیر ۲ کسداهن کتاب تحفت النفیس این مک تممله فصه چریتا ۲ اننارا راج ۲ ملایو سرت بوکیس درقد انق چوچو اوغو یغایم برادیق دغن انق چوچو راج ۲ ملایو یغ کترونن درقد مرحوم عبدالجلیل یغ مگت دکوالا فهغ سرت مرحوم راج کچی نکری سیأ شهدان دبلاکغ این کاق سیاف ۲ درقد انق چوچو کو هندق مقوبشکن سیاره این مک قاتوتله اکنتتافی دغن جالن یغ قاتوة دان دغن عبارة فرکتان یغ واضع دان صح سرت اتوران یغ قاتوت سرت بنر سفای ترفاکی الی ممرالدهو والایا وعلی الله علی سیدنا محمد سید الانام وعلی اله واصحابه ذالفضل الکرم تم امین تم.

ناه ساسی دسالین ساسیاه این قد 19 جمادالاول سنه 1342 برسمان

28 دسیمبر 1923 ادان تم.

اوله سلطان محمود کونس کمدين کفل سېم اينقون باليقله ادفون سلطان محمود ايت ددالم ترغگانو ايت اد کبرا ۲۱ ساو بولن دافناه ساکيت فروت هاسله کوکو ۲۸ روستی دان منان فونه تباد نمفون کمدين دانغه سورهن راج لکور مقوبتکن بهاروله بایک ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اد کبرا ۲۱ دوا بولن لمان مک دغله کفل فرغ دری سیفاورا هندو مغمبیل سلطان محمود ایت سرای کتای راج سیم سوره امبیل جواب سلطان محمود جکلو اد سوره راج سیم کیت فرکیاه این نباد سورن نباداله کیت فرکی کات اگرس ایت جک دوا هاری لاکی تباد تورن کیت فاسغ مریم نگری ترغگانو ایت کمدين دی فون تورنه ادفون سلطان محمود فرکیله ای منداقتکن یغدفرتوان بسر ترغگانو مک لالوله برنفر ۲ کمدين یغدفرتوان ترغگانو فون نایک کداره برجمفا توان بسر مک دوا هاری نیاد تورن مک کفل افي قرغ فون مبدیلله دان سلطان فون برجالناه دان بالیقله اورغ ترغگانو مگیکه اکندی مک سمفیله مرلی مران مک مالم ایت جوک ای منداقتکن یغدفرتوان ترغگانو مک لالو دسوره یغدفرتوان ترغگانو فادک انقندا ایت کبسوه مک اقبیل سمفی کبسوه باقله کات ۲ اورغ سلطان محمود هندو مافکر ترغگانو دمکین جوک راج ترغگانو کمدين دانقله کفل دری سیم مغمبیل سلطان محمود ایت مک بالیقله سلطان محمود کسیم مک ددالم ای دنکری سیم ایت نیاد برهننی ساکیت دان ادیق راج سیم له یغ مقوبتکن بهارو بایک اد کبرا ۲۱ سبولن ای سموه ایت منتا فون ای کفد راج سیم هندو بالی کفغ مک باوم لاکی دجواب اوله راج سیم کمدين مک سلطان محمود فون برلایرله دری سیم برتک اورغ دغن کاوون برنام داهیغ محمد دان اسمعبل مک اقبیل سمفی دسیفاورا دودفله ای دسکلف امقت هاری مک لالوله ککسغ برجمفا یغدفرتوان تفکو عالی لالوله بریوایه فرجنجین فون جکاو تفکو علی ایت منجادی راج سلطان محمود منجادی منتري دان بالیقش فون دمکین جوک کمدين دری سیتو لالوله کفغ برسما ۲ فترا تفکو عبدالجلیل اد امقت فوله اورغ مک اقبیل سمفی کفغ دودفله ای برسما ۲ انجی وان احمد کمدين تباد براف انتاران مک سلطان محمود فون ساکیت فون مک کفد سفوله هاریبولن محرام سلطان محمود ماسوه کفغ دان فد لیم بلس هاریبولن صفر سلطان محمود فون مشکله کفد مالم خمیس فوکل سباس مک ساسی درفد دمقامکن وان احمد فون ممبری سوره کترغگانو مک سمفیه فرخبران ایت کریو کفد فتراش تفکو امبوغ استری یغدفرتوان مودا راج محمد یوسف کمدين سوره تفکو فون سمفیه کریو مک صله مگکش ایت مک یغدفرتوان ریو فون تهلیلله سرت ممبری خندوری سیکیمان عاده کمانین راج ۲ یغ بسر ۲ اداډن دمکینه دامبیل مختصر فرکتانن سهاج دسینی اداډن.

ناهو اورغ منجادي راج حوباله برجالن کفد ادیق کیت ایناه یغیکل منجادي راج مک لهناه بایک ۲ بکیمان جالین دغن منترین ۲ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ نوا ۲۱ سواب فکر جان یغ هندق دفر بوتان موافقت دغندي سمو تباد بوله کیت فر بواه دغن سوک کیت سدیری سهاج دان جک کیت فر بواه سفرت سلطان محمود دفر بواه ایت بارغکالی کیت دیونه اوله اورغ ۲ رامی کمدين دامبیل کیت فون ابق سودارا کیت دفر بوتان کنسی کیت کران سام جوک دي دغن کیت ایاکه تیدق دان جاغن سلطان محمود کچیل ۲ هاتی بوکنش کیت اف ۲ سقدار کن کیت مبري معجاران دبلاکش دان یغ سده ۲۰ تباد برکون مبسل لاکي شهدان سده ساسي سلطان محمود برخبر ۲ دغن راج سیم ایت مک ایقون قولغه کرومه کدالم کمقوغ چون کاهوم ایت مک تنقاه سلطان محمود ایت ددالم نکري سیم ادا.

شهدان کات صاحب الحکایت

اد کیرا ۲۱ سانو بولن سلطان محمود ایت ددالم نکري سیم ایت مک داتقاه فسورهن راج سیم کفد سلطان محمود منتأ تغکو صفیه سوداران ایت هندق دفر بوتان استري مک کسوساهناه سلطان محمود ایت لالو دجوابن سده اي برلاکي مک جواب راج سیم تیدق برلاکي اي کیت سده تاهو سموان کمدين مک دفتنأ دغن کران مک تباداله برداي لاکي سلطان محمود ایت لالو دبرین مک دفر بوتان اوله راج سیم استري تغکو صفیه ایت کمدين اد کیرا ۲ دوا هاري مک راج سیم فون محکیل سلطان محمود کاستانن برچاکف ۲ دسیو دان برجنجي اکن منولغ سلطان محمود ایت اکتنافي هندقه صبر دهولو دودقه تنق ۲ ددالم سیم این کران کیت دافت خبر درقد اورغ فرنسیس سلطان محمود سدیری فون ساله جادي هندق دفر بواه بتول سمولا نرلالو بسر فرکاران دمکینه خبر راج سیم ایت کونن کمدين درقد ایت اد کیرا ۲ سمیلن بولن لمان ددالم نکري سیم ایت ددالم حال ایت دننسي ۲ جوک تباد جوا ساتو اف مک سلطان محمود فون هندق بالیق کران ۲۴ گادوه مک اینده ساي منتأ اختیارکن راج سیم جوک مک جواب راج سیم بایکله اکتنافي بایکله دودق دترغکانو دهولو اف سلطان محمود ککوراغن امبیلله دسغکورا مک دبريله اوله راج سیم ایت ساتو چف کمدين سلطان محمود فون برلایرله دري سیم سرب مېاوا کبساران چف دان بندیرا راج سیم ایت اداله یغ مغنترن ایت کفل افي سیم مک دمان ۲ سلطان محمود سیغکه قیبهق تعلون دایره سیم دافته اي حرمت کمدين سیغکه اي دکلننن اد لیم هاري کمدين لالوله کترغکانو مک تورنله یغدرتوان مودا ترغکانو مېموت مک سلطان محمود فون نایقه کداره برجمفا بندان دان برجمفا یغدرتوان ترغکانو سرت سادادو سیم مغیریفکنش مک برتاغیسنه اي اتق براتق مک یغدرتوان ترغکانو فون مېراهکن نکري ترغکانو ایت کفد سلطان محمود مک تباداله دجواب

فرکي کسم ایت مک بیراف سمبه انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ایت تیاد جوک
 دهیراوکن سمیل کنان مان ۲ انتوغ کامیله سرت کنان تنکل کامی دغهغ
 دهولو اد کامی موره محمد کسیم مک این سکارخ فهورن راج سیم فون سده
 دانغ یایب وان عبدالله جک کامی بیاد فرکي تیاد فاتوة دان لاکیفون ایه اغه
 تباد بوله منولغ کامی دان وان عبدالله فسورهن راج سیم ایت فون برداتغ سمبه
 سرای کنان سیلاکن لکس براغکت توانکو جاغن فردولیکن لارغ تکه قیا ترغکانو
 ایت جک سمقی دسبم کانی چوچوبت یغ بوله کواس منولغ توانکو مک سلطان
 محمود فون ممبرکن اخنیار وان عبدالله ایت مک تیاداله دافت اورغ ترغکانو ایت
 برداتغ سمبه لاکي مک برسکراله سلطان محمود ایت هندق فرکي سرت اورغ ۲ ث
 دان سوداران تفکو صفیه هندق دباواڭ جوک فرکي برسما ۲ مک راج ترغکانو
 فون برداتغ سمبه سرای کنان تیاد اوسهنه ادندا یغ فرمقوان ایت دباواڭ ترله
 معلماه کباوه دولی اداله راج سیم ایت توانکو لاین درغد اکام کیت کران بلوم
 فرنه اورغ فرکي مغادف راج سیم ممباوا فرمقوان افلاکي راج ۲ بسر شهدان سکل
 سمباهن یغدرقوتوان ترغکانو تیاد جوک دهیراوکن اوله سلطان محمود ایت هندق
 دلاککن جوک کهدفن مک دیماه یغدرقوان مودا سرت سکلین انق راج ۲ دان
 اورغ بسر ۲ یغددالم ترغکانو ایت کمدين مک سلطان محمود فون برلایرله دغن
 کفل افی سکیرا ۲ دوا هاری سمقیاه ای دکلتن برهنتیله ای دکلتن امقت هاری
 مک راج کانسن فون برداتغ سمبه فول ملارغکس بکدا ایت درغد ممباوا سوداران
 نعوک صفیه ایت کسیم کران باوم دفریوة اوله اورغ مغادف راج سیم ایت ممباوا
 فرمقوان ددالم حال ایت مک تیاد دجواب اوله سلطان محمود ساتو اف کمدين
 درغد ایت مک سلطان محمود فون برلایرله دري کانتن ایت کسیم اد کیرا ۲ لیم
 باس هاری سمقیاه بکدا ایت کسیم مک وان عبدالله فون نایقله کداره ممبرتاه
 حوکن کاهوم منتری یغ بسرڭ مقتاکن سلطان محمود داتغ مک جوکن کلهوم
 فون محقرسمبهکن کغد راج سیم مک راج سیم فون سوره امبیل دغن کفل تاریک
 سکیرا ۲ ساتو جم سمقیاه ککمقوغ جوکن کلهوم مک برهنتیله دسیتو کیرا ۲ توجه
 هاری مک بهاروله برجمفا راج سیم دسمبوتڭ جوک دغن حرمت مک افبیل
 برجمفا مولا ۲ ددودفکنڭ دباوه کمدين بهارو دباواڭ نایک کآتس برسما ۲
 دقتدی مک داجقڭ برحاکف دان جرو بهسان وان عبدالله له شهدان اداله فرملان
 دتبان براف عمر جواب سلطان محمود تیک فوله دلافن تاهن کمدين دنپان
 فول براڭ لام منیغلاکن نکري لیغک جواب سلطان محمود اد کیرا ۲ توجه بولن
 کمدين دتپان فول اف سبب سلطان محمود جادی تورن درغد کراجان جواب
 سلطان محمود سده نصیب کیت مک کاب راج سیم کیت دافت خبر درغد قیا ترغکانو
 یغ سلطان محمود اف ۲ هندق دفریوة تیاد برمسواره دغن اورغ بسر ۲ دان اورغ
 توا ۲ ددالم نکري سرت تیاد موافت دغن کفنتون اورغ باقی مماکي سوک هاتی
 سندیری سهاچ فانوناه سلطان محمود دافت بگیتو دان جکلو سلطان محمود ماعو

جوک مای تیاد صح بیلاغش مک کو بو ایثفون دافته دان الهله رتیه ایت یایت
 فدیك فوله هاریبولن ربیع الاول ناهن ۱۲۷۵ شهدان ادقون میت ققلیما بسر
 ایت فون دباوا اورغله کسوغی ملیا نماش دسیتو دلتقن هفک سمفی هنجور
 کران وقبو ای سده ماتی ایت دامبیل اوله هاندا دباواش کسکوچیش اداله فکایش
 ساوار برستی دان فندیغ مس یوجر تلور کریش برترافکن مس مک اقبیل سده
 هابس فکایش ایت دامبیل هاندا بهاروله دهترکن کسوغی مایا ایت دمکینه
 مصهن اداش.

شهدان

سلاه سدهاله اله رتیه ایت مک سکل فرمفوان ۲ اهل ققلیما بسر دانلایش دامبیل
 اوله راج حسین دباواش کریو اکتتافی اغکاتن کیرمنت هلندا دهولو سمفی کریو
 دان اغکاتن راج حسین ایت کمیدین درفد ایت سدیکیک مک اقبیل تیا کریو
 مک دنایقک کداره دسراهن کنف فادک انقدا راج محمد یوسف ددالم ریو
 فولو فبفت اخرن بالیق ای کرتیه سمولا سیرمول ادقون سلطان سلیمان اقبیل ای
 مندغر رتیه ایت سده اله مک براغکته ای کریو برجمفا رشیدین ریو سرت منریما
 کاسیه فرتولغن کیرمنت ایت مک اقبیل سلسی درفد دمکین ایت مک براغکته
 بالیق ای کلیفک تتفاه ای ددالم نکری لیفک شهدان ددالم تیاد براف انتاراش
 مک رشیدین ریو فون فرکیله کلیفک فول برسما ۲ راج محمد یوسف مک اقبیل
 سمفی کلیفک مک لالوله برلنتی برکار راج مودا بتاف عاده استعادة ملنتی
 راج مودا یثدهولو ۲ جوا فد اتوران یایت فد سباس هاریبولن جمادالاول هاری
 سبت جم فوکل تیك تاهن سنه ۱۲۷۵ مک اقبیل سلسی درفد برلنتی ایت مک
 رشیدین ریو فون فرکیله کرتیه برسما ۲ یثدفتوان مودا راج محمد یوسف
 مغاتورکن نکری رتیه دان حاصل ۲ اقبیل ساسی درفد ایت مک براغکته کدواش
 بالیق کریو مک تتفاه ای ددالم نکری ریو ممرنتهکن نکری ریو ایت برسما ۲
 رشیدین ریو شهدان دالم نیاد براف انتاراش مک یثدفتوان راج محمد یوسف
 فون فرکیله فول براغک کلیفک فرکی مغمیل استرین دان انقش میپوا ساتو
 نماش مرزوتی مک اقبیل سمفی کریو مک دنایقکپله انق استرین ایت کاستان
 فادک ننداں مرحوم راج جعفر یایت دکوتا رنتغ نماش اداش.

القصة

مک ترسبوه فرکتان بکندا سلطان محمود یثدتورنکن کراجانش اوله هلندا ددالم
 نکری سیفاقورا مک تیاد براف لمان ددالم سیفاقورا مک برقندهله فول ای کقغ
 مک تیاد براف لمان ددالم نکری فغش مک قندهله کترغکانو برسما ۲ بنداں مک
 ننفله ای ددالم نکری نرغکانو ایت کمیدین دافله فول فیکرن هندق فرکی کسیم
 هندق برجمفا کفد راج سیم مک تیاد دبنرکن اوله انقدا ۲ راج دان اورغ بسر ۲
 سلطان محمود ایت فرکی کبنوا سیم ددالم حال ایت سلطان محمود ایت برکهندق

فیهق کمدین درفد ایت داتقله اموء اورغ ۲ لانون یأیت راج ۲ن دان فغلیماښ
 کغد کوو اورغ ریو ایت فوکل انم فاکي مک براموءله ددالم کوو ایت برماتین ۲له
 اورغ بوکبس اد توجه ماتي دان راج ۲ لانون سرت فغلیماښ ۲ ماتیه اد تیک
 باس اورغ سبب دبذیل اوله انق راج ۲ ریو سرت کفتن ملایو ایت دغن تراکول
 دري باغونن ۲ کوو ۲ن مک تباداله تر تاهن لانون ایت لالوله لاري برهمبوران
 برچري براي مباوا لوکان اداله لانون یفداتغ مقاموء ایت کیرا ۲ سراتس اورغ
 باقش مک افیل ماتي راج ۲ن دان فغلیماښ ۲ مک لاریه سموان شهدان مک کفل
 فرغ ایتقون بالیقله کریو سبنر کران هندق مغمیل رسوم سرت سلدادوښ لاکی
 مک راج حسین فون مبریه سورة کغد فادک انقنډان راج محمد یوسف یفدقوتوان
 مودا دان کغد راج حاج علي مخبر فرغن سرت کورغ اقیون دان مکانن
 یغلاین ۲ن سرت منتا اورغ لاکی سرت منتا مریم کبسانان ریو یغبرنام کمفیتا
 سقتی مک افیل تیبیا سورة راج حسین ایت مک برسکراه کدوا راج ایت مبري
 اق ۲ کهدق ایهندان راج حسین ایت مک دسورهیاله مان ۲ اورغ ۲ ریو یغ سحفت
 قرکي ایت .

شهدان کات صاحب الحکایات

مک اداله فد کنیک نکري ریو تغه ۲ ددالم فرکادوهن این مک راج حاج محمد فترا
 مرحوم مرشید فون داتقله دري مکت المشرفه مک نایقله اي برجمفا یفدقوتوان
 سرب بندان راج حاوي دان برتاغیسنه فترا برقترا کمدین درفد ایت مک راج
 حاج علي فون مولنکن سور ۲۰ مرحوم مرشید کغد فتراښ راج حاج محمد تفکو نوغ
 ایت سرت سکل هرت ۲ بندا یفدوصیتکنش سفرت فراهو ۲ دان کبون ۲ دانلاین ۲
 ادان کمدین مک مشوارنله فول راج حاج علي دغن تفکو نوغ ایت سرت دغن
 راج محمد یوسف هندق میانوکن راج حسن دغن راج میمونه سقدارکن منتتیکن
 امان سدیکیت رسته نکري ریو کمدین درفد ایت اداله لغکفش سدیکیت مک
 دفرساتوکنه کدوان دغن سگران ادان شهدان ادفون کفل آفي یغ بالیق کریو
 ایت مک بالیقله سمولا اي کرنیه مک افیل تیبیا کرتیه مک برفرغله فول اي سمولا
 لکوم لکم بهنا مریم سبله میبله کمدین درفد ایت مک مشوارنله کمندان کفل
 فرغ ایت دغن راج حسین هندق میمنتس سبله بلاکف کوپون دنایقکن سلدادو
 مک افیل فوتس مشوارنن مک نایقله سلدادو هلندا براتس ۲ سرت اورغ ۲ ریو
 دان سته برفرغ دري لاوه مک برفرغاه بربدیلن ۲ مریم دکوپون دغن فراهو ددالم
 سوغی ایت مک اورغ منتاسی دري بلاکف کوپون ایتقون تیباله کتفي کوپون
 ایت مک دبذیلله اوله سلدادو ۲ دغن سنافتن ۲ دان دباریسن سمیل مبوک فاکر
 ماسوء مقاموء مک براموءله مبدیلکن سنافتن دان منیکمن سفکورن اورغ ریو
 فون منیکمن کریسن دان لمیغن دان لانون فون منتفکن کمیلنن مک مفکروتقله
 بوبی سنافتن ۲ سلدادو ایت مک باقله اورغ لانون ایت ماتي اد کیرا ۲ا لبه
 سراتس ادفون فغلیما بسر کناله فلورو مک ربه لالو ماتي دان هلندا فون اد

انق راج ۲ ایت دغن جواب منريما فرکٺان رشيدین ريو ایت ادان کمدین مک رشيدین ريو کون متناً بالیق مک بالیق ای سرت دفاستگن مريم بالیقن مک هابسه فکرچان واکيل مواکيل ایت مک تیغکله سکل انق راج ۲ ایت موافقت دان مشواره سما ۲ سندیرین ادیق برادیق فد فکرچان ملاکوکن قرغ سرت ملاکوکن وصیت ۲ المرحوم مرشید ایت ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله انق راج ۲ سودارا مرحوم مرشید ایت فرسمبهله سورة کلیشک سرت مبوره کرویس مقبیل سلطان سایمان بدرالعالم شاه ددالم تیاد براف هاری مک سلطان سایمان فون داتغه کریو مک افیل تیا کفولو فیغت مک نایقه زیاره کماقم قبور فادک ایهندان مرحوم مرشید مک افیل سمقی ای کفد قبورن منایسه ای دغن تاغیس یغ امت ساغت ستله ساسی درقد مباح فاتحه مک براغکتله ای کاستان فادک ایهندان مرحوم مرشید ایت دان راج قیراق استری کفد سلطان سایمان فون سده حاضر دسیتو دیمله ای لاکي استری داستان فادک ایهندان ایت کران استری ایت انق سودارا مرحوم مرشید یأیت قترا مرحوم راج علی مک داتغه راج حاج علی دان راج حسین موهنکن مشواره درقد فکرچان قرغ ایت مک جواب سلطان سایمان ننتیه کیت مشواره کفد رشیدین دهولو مک مشوارته سلطان سایمان سرت رشیدین ريو ایت فد فکرچان قرغ ایت مک فوتسه مشوارتن اکن فرکی ایت کمدین سلطان سلیمان فون براغکتله بالیق کنکری لیغک مک تنقله ای ددالم لیغک سبرمول ادفون بکل یغدفرتوان مودا راج محمد یوسف سرت فادک ایهندان راج حسین دان راج حاج علی سرت اورغ بسر ۲۸ یغددالم ريو مک موافقتله ای دغن رشیدین ريو اکن منتوکن هاریش فرکی ماشکر رته مک فوتسه موافقتن ایت مک لالوله برلایر اغکاتن کدوا قیهق اداله اغکاتن قیهق اورغ ريو ایت یأیت کفلان راج حسین قترا مرحوم راج جعفر دان باقن فراهون کچیل بسر تیک بوله دلافن بواه اداله راج ۲ یغبرسما ۲ مغباری اکن راج حسین ایت یأیت راج عبدالغانی انق مرحوم راج ادریس دانلاکي انق ۲ راج حسین سموان فرکی بلاک مان ۲ یغ فاته دباواش برقرغ دان اد جوک ممباوا فتیکمن بوکیس ۲ اداله کفلان برنام کفتن عبدالکریم دان قفولو عبدالمجید ادفون اغکاتن درقد قیهق گیرمنت هاندا یأیت ساتو کفل افی قرغ نام کمندانن توان کروف دان بریک یأیت بریک هی دان ساتو سکونر فاداغ دان تیک بواه ایت اد کیرا ۲۱ انم راتس اورغ فوته سرت سلدادو ۲۸ ادفون اورغ ريو اد جوک بگیتو باقن مک برلایرله ای دان سکل فراهو ۲ ريو ایت دتوندا اوله کفل سموان یأیت فد سهاریبولن ربیع الاول هاری سبت جم فوکل دلافن فاگی سنه ۱۲۷۵ دان سقیله کرتیه فد لیم هاریبولن مالم رابو جم فوکل انم فاگی مودیک مک فد فوکل سانس مولای برقرغ کمدین اورغ ۲ ريو ایتفون نایکله برکوبو کداره کران ملون کوبون قول مک برقرغله لکوم لکم مک تیاد برکتیواسن انتارا کدو.

دان اورغ بسر ۲ دان اورغ توار ۲ هندق مپکراکن مقبورکن جنازه المرحوم ایت مک تیاداله سمقت فد هاري ایت دمقامکن مننیکن ايسوءن جوا کمدين کأيسوفکن هاريث مک برکمفولنه سکل اورغ ۲ دان سکل اورغ ۲ بسر هاندا دان چينا فون راميله برهمفون دمکينلاکي کايغ ۲ برهمفولنه کقولو قیغت مک مرحوم مرشيد فون دسیرامکن اورغاله سرب دکافنکن دان دسمبهيگن اقبيل ساسي مک دباواله کعبور ددالم کوتا دمقامکن سبکيمان اتوران مياوا سوداران مرحوم راج علي جوا اداث مک دفبورکن دکت فادک بنداٹ مرحوم اغکو فتري ددالم ساتو فبه سته ساسي درفد دتاقبنکن مک کلوارله سکل اورغ ۲ سموان ادفون رشيدین ريو سرت اورغ ۲ بسرث سيغکهاه اي کرومه راج حاج علي سموان هفک فنهوله رومه ایت اوله هاندا ۲ سرت اتق راج ۲ مک رشيدین ريو فون ميلاکن راج حاج علي ماسوء کدالم ساتو بيايق لالوله برکات اي اغکو حاج اين هاري ساي هندق منتتوک واکيان کبرمنت کغد نوان ۲ سموا سرت هندق منظرکن وصيت المرحوم مرشيد ایت بايک اغکو حاج اجني اتق راج ۲ سکلين سانق ۲ سودارا سکلين منتتي ميمغ دبالي روغ يقدفرتوان مودا ایت سرت دسمبوءه دغن کحرمتان واکيلن کبرمنت سته راج حاج علي مندغر کات رشيدین ريو ایت مک ايشون کلوارله کمدين رشيدین سرب اورغ بسر ۲ کلوارله مک راج حاج علي فون مقاجق سوداران راج حسين دان راج محمد فترا مرحوم راج جعفر مک برجالنله اي ککوتا رسغ کبالی روغ مرحوم مرشيد مک مفيکوتله اتق راج ۲ يغبایق ایت دبلاکفن سرت اورغ ايسي نکري مک اقبيل سمقي براتورله سکلين اتق راج ۲ ایت دهدافن بالي روغ ایت برصف ۲ منتتيکن رشيدین سرت اورغ بسر ۲ داغ سکتيک لاکي داتغه سکلين مک اقبيل برهمفيران دغن بالي ایت دفاغله مريم مبري حرمت سرب دفوکاکن نوبت مک برهدافنه رشيدین ريو سرت اورغ بسر ۲ دغن اتق راج ۲ ایت سرب برجمقا مبري ۲ تاييک کمدين مک راج حاج علي فون برديريله دهدافن اتق راج ۲ ایت مک لالوله اي برکات اين سودارا ۲ مرحوم يغ هياغ اين اتق ۲ مرحوم راج عبدالرحمن دان اين اتق ۲ مرحوم راج علي مک سکل هلد ۲ ايشون مفيکو ۲ سموان کمدين رشيدین ريو فون منجافي تاغن راج محمد يوسف لالو دمقبين دباوان نايک کأتس بفکو دودق برسما ۲ دي دان سکل اتق راج ۲ ايشون دودقه ماسيق ۲ دغن کرسين کمدين رشيدین فون برکات کغد راج حاج علي لاکي واکيلن مرحوم مرشيد اورغ يغيرانم مک دتنجوءکن اوله راج حاج علي سموان کمدين مک رشيدین ريو فون برديريله لالو اي برتریا دغن پاريج سواران کاتن بارغشاهو کيران سکل اتق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ددالم نکري ريو اين هاري دان اين جم کيت واکيان کبرمنت هلندا منتتوکن قيلهن کبرمنت سرت توره وصيت مرحوم يغنه هيلغ ایت يأت راج محمد يوسف واکيلن کبرمنت کنتی مرحوم يغ هياغ ایت سرت هارف ساي اکن ايه ۲ سوداران مبري اجران دان نصيحت يغ کبجيکن اتسن کران اي اورغ مودا مک منجوابله سکل

مغکین بر تمبه ۲ له کریښ مک همقیرله وافتن مک-ایقون مپوره مخکیل راج علي حاج مک داتغه راج علي ایت مندافتکندی مک برخبرله اي منتا بواتکن ساتو سورة کفد واکښ کبرمنت اکن جادي وصیت سفنگکالن ماتښ یايت وصیت فرمنتانن کفد کبرمنت جک اي دکهندافکي اوله الله تعالي ددالم سهاري دوا این دغن سبواه ۲۰ن قتران راج محمد يوسفله اکن مغکتیکندی منجادي راج مودا ددالم نکري ريو جاغذه لاین ۲ لاگي دفریواتله اوله راج حاج علي سورة ایت کمدين بهاروله دسالبن اوله جرو تولیس مک لالوله دبریڅ چف دان تندا تاغنن سله سلسي لالوله دسورهن راج حسین سفوفون مغترکن کفد رشیدین ريو ایت مک دتریمانه اوله رسیدین ريو ایت شهدان اداله ترسورة ایت یايت قد دوا فوله توجه هاریبول محرم هاري اثنین سنه ۱۲۷۵ کمدين درقد ایت کریښ فو برسمبه ۲ له مک همقیرله وافتن مک ايقون مخکیل ککندان راج علي حاج دکت ۲ دي سمیل منتا ریا کفلاڼ مک لالوله برچاکف فرلاهن ۲ قد فکرچان برزاح یايت بعدالموت سرت برایشان ۲ علم فتوا سکل مشایخ اهل الطریقن کمدير برشن فول اي افیل اي سده ماني لکس ۲ ساتوکن انق کیت حسن دغن میونه ایت جاغذه دنجشکن لاگي مشیکوتکن هوا فرمقوان یغ جاهل دانلاکيقون ساي سده معقدکن نکاحن سده میغ ساي هندق ساتوکن مان هندق منتیکن شکورله اصلکن لقس ساي معقدکن دي الحمدله له کمدين مک ايقون منتا تسبیحن دانجوهکن اوله استریښ سمیل مناغیس کمدين برتان فول اي کفد راج علي فوکل براف این کات راج علي همقیر فوکل سباس کتان عذوره توان هاري این تیاد اوسهاله سمیغ جمعیت دهولو دتغکلکن ساي جواب راج علي بایکله سکتیک لاگي اي فون برکات سسق دادا سکیرا ۲ سفي فوکل دوا ستقه مک استفرقه اي ددالم ذکر نفی اثبات دالهن درقد ذکر اسم الذات سکتیک روحن فون برندهاله درقد نکري یغ فنا کنکري یغ بقا مک دبهساکنه کمبالي کرحت الله تعالي انا لله وانا اليه راجعون مک دلتقکن اوله راج علي کفلاڼ کبتل سرت دراهبن مک برجریتنله دان مندروله راتف تاغیس اهلین سرت سکل انق راج ۲ لاگي ۲ دان فرمقوان سرت انق ۲ مرحوم عبدالرحمن دان مرحوم علي دان بندا ۲ دان سودارا ۲ دغن سکل ایسي استان هفک سمقيله کنانه دان ددالم نکري عظمتله بویښ درقد جریت دان تاغیس مریک ایت بیراف فون دلارغ ۲ اوله راج علي سرت فادک ایهندان اڅکو حاج توا مک تیاد مریکیت دیم لبه معامله کران یغدفرتوان مودا لاگي فون مرشید سقرت راج عبدالله ایت امت مغاسهي سکل سودارا ۲ دان انق ۲۰ن لاکیقون اي مرشید کفد سکل اورغ ۲ اهل الطریق نقشبندی کمدين مک مریم فون دفاغله دان مبریناهوله کتجوغغینغ کفد توان رشیدین ريو مک افیل تاهو اي دکوتا تنجوغغینغ فون ماسغله مریم جارغ ۲ سرت تورن بندیران ستغه تبغ مک کمفرله ددالم نکري ريو ایت مفتاکن یغدفرتوان ريو سده مغکت مک برگندولله سکل اورغ ۲ دان برهمقونله سکل انق راج ۲

بسر براف کالي سده دبنتر ۳ اورغ تياد جوک سمبوه مځکين ساغت جوا مک کسوساهنه سکل سانو ۲ سوداران مليهتکن حالن کران ددالم تغه ۲ هندق ممبواه فکرچان دان رشيدين فون کسوساهنه جوک ببراف کالي دسورهکنش دفتور هاندا دانغ مرقسا مک تياد دافت جوک داوبتکن مځکين سهاري مځکين ساغت جوا مک ددالم حال ايت مک يغدفرتوان مودا فون تياد هارغ لکنديريښ سمبوه درفد فپاکينش ايت مک قد سانو هاري ممځيکله اي اکن سوداران راج علي حاج لالوله اي برتته کتاش بايک کيت نکاحکن لکس اتق توان سي حسن دغن اني ساي ميمونه سمناارا ساي لاکي بوله ممدغ جواب راج علي حاج مان سهاجه تينه مک فد. مالم جمعت دنکاحکنيپه راج حسن ايت دغن فتران راج ميمونه ايت هندق دفرساتوکنپه سکالي مک دقوهکنن اوله استريښ راج حاوی فترا اغکو حاج احمد بير مننتيکن مدهمدهان بارغکالي اد دکرنيا الله تعالي اد ريغن سديکيت دانلاکيفون فرکاکس الت ففتنين بلومله اد يغ سديا لاکي جک بربواه دغن کوفوه ۲ تياداله دغن سفرين جادي کعيمنه کفدات دان اداله اي موهنک برنغکوه کقد سومين ايت دغن اير متان لبه معلمه اورغ فرمفوان فيکرائش سيفکت درفد لاکي ۲ مک يغدفرتوان مودا فون ديمه ذرفد هندق سکرا مباتوکن ايت شهدان قد ساتو وقتو مک رشيدين ريو فون داتقله زياره کقد يغدفرتوان مودا هندق مليهت فپاکينش ايت مک ماسوهه اي کدالم استان برجمفا دغن يغدفرتوان مودا فون برخير کقد رشيدين ريو مننأ لاکوکن جوک فکرچان فرغ ايت مک جواب رشيدين ساي کيرا ۲ بيرله صبر دهولو مننتيکن بارغکالي اد کورغن سديکيت نوان مودا بوله کيت اغکت فرغ بولهله صبر سديکيت توان راج سرت جاغن باوا سوسهاتي شهدان اقبييل يغدفرتوان مودا مندغر کات رشيدين ايت مک ايغون منجواب فول کتاش يغ ساي فتنأ سبوله ۲ سکالي اين کقد کرممت مننأ لاکوکن جوک اکن فکرچان فرغ اين مسکيفون ساي ساکيت اتو ماتي اد گنني ساي سقرت ساي بايک جوک ننني بوله ساي اتورکن سکيرا ۲ جاغن فايه توان رشيدين برکهندق اکن ماتتکن موافقت دان قرنته قد فکرچان فرغ اين مک لالوله دسورس سرره کقد سوداران راج حاج علي اتوران يغ دفرپوانش ايت مک ددالم مضمون يفتړکندوغ ددالمش راج محمد يوسف کنتي باتغ توبهښ راج حاجي عالي ممکغ سکل فکرچان حکوم دان راج حسين ممرنتهکن رعيت تنترا يغدباوا فرکي برفرغ ايت دان سيد عثمان اغکو امبوغ سرت راج حسين سفوفون ممکغ فرکارا واغ ۲ بلنجا دان حاج ابراهيم داتوه کاي مودا مرقسا مپوره دعوا ۲ اورغ يغبردعوا دمکينه مضمون اتورانستله ايت. مک دساليڼ سورة ايت اوله جرو توليس کمدين بهاروله دچغن کمدين دبچاکنله کقد رشيدين ريو هابس دبچاکن مک رشيدين ريو فون منريماله مک اي فون ميري تاييک هندو بايق دان سورة ايتمون دباواش سکالي مک تنقله فکرچان ملاکوکن فرغ ايت ادان شهدان ادفون يغدفرتوان مودا اقبييل سده رشيدين ايت باليق مک

اكن سكل سانق ۲ سوداران سرت ۲كاوي ۲ نكري ادفون كتاب يقدچان ايت كتاب ۲ فقيه صح بطل حلال حرام ربع عادة دان ربع معاملات دان كتاب احيا علوم الدين ربع مهلكات سرت منديريكن جمع دان نركادغ اي مباح خطبه سنديري دان منجادي امام اي سنديري دان لاكي بيراف كاللي قول اي خبر كقد سانق ۲ سوداران كتان ساي اين اقبيل سمقي ستاهن ددالم فكرچان راج اين ساي هندق برهنتي جك دكهندكي اوله كبرمنت اداله گنتي ساي انق ساي محمد يوسف ادفون انق ۲ صابي ساي تياداله يغ كبتولن كقد هاتي ساي يغ ساي هندق فنده كبتنن اتومان ۲ تمقت يغ سويي برواه عبادة كمدين درقد ايت تياد براف اننارن اي فون ممبواه وصيت كقد سوداران ۲۱۸ لاكي ۲ قرقموان دان اداله تيغكل وصيت ايت كقد فتران يغبرنام راج حاج محمد تگكو نوغ كران اداله وقتو اي برواه وصيت ايت فتران تگكو نوغ لاكي تيغكل ددالم نكري مك المشره بلوم لاكي تورن دان اقبيل اي مندغر فادك ايهندان مرحوم راج علي سده مكنت سرت مندغر فادك ايهندان سده مكنتيكن مك بهاروله اي تورن اكننتافي تياد جوك برجما فادك ايهندان ايت اداله وصيتن ايت دسراهنن كقد تاغن راج عاي اداڭ.

شهدان كات صاحب الحكايت

سبرمول

اداله فغايمنا بسر ددالم نكري رتیه برپواتله اي اكن دوا بنتيغ يغبسر ۲ سرت مقانور مريم مقمقولكن اورغ ۲ سرت اي مميلي اوبت قلوور دسيقاورا هندق مناهن جك اد لفكر يقدفرتوان مودا سرت كبرمنت هلندا مك خبر ايتفون مشهورله هفك سمقي كقد يقدفرتوان مودا سرت رشيدن ريو مك مارهله كدوان كمدين مشوارتله يقدفرتوان ريو دان رشيدن* ريو اكن فركي همراهي فغايمنا بسر ايت مك يقدفرتوان مودا فون برسيفله اكن كلغكافن علي قدارن فراهو ۲ يقبوله مماكلي مريم ليلا دان مقمقولكن بوكيس ۲ يغ ددالم نكري ريو دان رشيدن فون دمكين جوك اداله قد ماس ايت كاغكافن كبرمنت هلندا ددالم ريو اد سبواه كقل افي نماڭ سومبيغ دان كمندانن برنام توان كرووف دان ساتو كيچي فرغ دان ساتو سكونر فرغ سرت كرويسن سيفله سكلينن ايت منتتيكن فرتنه جوا اداله مقصود يقدفرتوان مودا يغ هندق دجاديكشن كقلا فرغن ايت فييق اورغ ۲ ملايو دان بوكيس يأت فتران راج محمد يوسف اكننتافي يغ مرنتهكن سوداران يغبرنام راج حسين كران يقدفرتوان مودا ايت سفاي فتران راج محمد يوسف مراساي فكرچان فرغ دمكينله حالن اداڭ.

شهدان كات صاحب الحكايت

ددالم يقدفرتوان مودا نه ۲ برسيف ۲ ايت مك دغن تقدير الله تعالي مك يقدفرتوان مودا فون كريسله كنا فپاكيت راج فايقا فد فييق بلاكفن مفكين سهارى مفكين

اورغ بسر ۲ نوبت فون برېو بېله دان مريم فون برېو بېله باکليک عظمه بويين
 هه هاري ايت اقبيل ساسي درغد منجونجوغ دولي ايت مک بهاروله براغکت
 نايک کاسان سندف ناسي ههافن ۲ مک اقبيل ساسي درغد فکرچان ايت مک
 نممه فکرچان برطبل ايت مک يغدفتوان مودا فون مبري سورة تيته ثرنه کغد
 سکل تاو رننو توکغ فولو مقتان حال احوال بگنتي راج يغ بهارو ايت مک
 ميکونه نكري ۲ دان تاو رنو دان توکغ فولو سرب مقتان برکنتي راج بهارو
 ايت ياي ت فادک ايهندان سلطان محمود مطفر شاه برکار سريفاک بگندا
 سلطان سليمان بدرالعالم شاه مک طاعه مريکثيت سکاين ماينکن تمقت يغيرنام
 نكري رتبه راجان درغد راج لانون ايون درغد انف راج ملايو سبله سيا نمان
 راج لوع سده دکار سلطان محمد المرحوم برنام فغايمه بسر دسراهن نكري رتبه
 ايت کفدان دان اياله يغ تباد ماهو مېمه سلطان سليمان بدرالعالم شاه سبب
 اي برکغ دغن فرخبران اورغ ۲ مغسان سلطان محمود ايت لاکي اکندا
 بسو دان نولوغ اوله بقسا انگريس دان فرسيس اکن مولغن کراجان سمولا
 دان بېراف لاکي دافت خبر دان سورة دري سېغافورا مېوره اي تتف جاغن برېوه
 دان فرېزان نني دابع درغد سلطان محمود مک فرچياله اي سرت تکوه فکاغن
 سهدان اقبيل يغدفتوان مودا مندغر حال فغايمه بسر ايت مک مېورهه اي سئورغ
 مبري سورة نصيحت دان اجران مېوره مېمه سلطان سليمان مک تباد جوک اي
 ماهو مک بېراف کالي يغدفتوان مودا مبري سورة دان مېوره اورغ کفرچان
 درکي موجو فغايمه بسر ايت مک تباد جوک دهراوکن سرب دجواب دغن
 فرکان يغ کاسر ۲ کمدين درغد ايت کبرمنت هاندا فون مبري قول نصيحت
 دفرککن کرنيه تباد جوک ددغرکن مک لالوله اي برېواه کويو اکن ملاون
 يغدفتوان مودا سرب رسيدن ريو ايت مک جادي سبرله فکرچان اخرن ادا
 شهدان ددالم حال ايت مک سلطان سليمان بدرالعالم شاه فون منتا ديريله
 کغد فادک ايهندان يغدفتوان مودا هندق بالين کليغک مک دبرکن اوله
 يغدفتوان مودا مک اقبيل سمقي کغد دوا باس هاريولن رمضان سلسي درغد
 برېواه کنسراف فرنجين بهارو انارا يغدفتوان بسر دان يغدفتوان مودا سرت
 سکل مننري ۲۲ دغن کبرمنت هاندا قد تاهن سنه ۱۲۷۵ مک سلطان سليمان
 فون برلايرله کليغک دانر اوله رشيدن ريو دغن سکونر قرغ مک اقبيل تبا
 کليغک سکونر ايت فون بالين کريو سمولا ادفون يغدفتوان مودا اقبيل سلطان
 سليمان بدرالعالم شاه سده بالين مک يغدفتوان مودا فون مشاوره دغن رشيدن
 ريو ياي ت نوان فرياس فو فکرچان مغوکهکن نكري سرت مشاوره قد فکرچان
 نكري رتبه ايت مک ددالم حال ايت مک ايقون دودق ددالم برېواه عبادت جوک
 دغن سکل سائق ۲ سواران سرت منجانکن عبادت طريقه نقشبنديه ايت مک
 تباداله برهنني ختم دان تواجهش فد نيغ ۲ مالم ثلاث دان هاري جمعت سرت
 مندراس علم دباليش ياي ت سواران راج علي حاج مقاجر ۲ سرت مياچ کناب ۲

نياد ببراف هاري مك يقدفرتوان مودا فون دانغه كړيو مك دسمبوتاه اوله سانځ
سوداران سرب سكل اتق راج ۲ سرت اورغ بوا ۲۱ يقددالم قولو ښځت ايت سرب
چيسا ۲ دان اورغ رعيب ۲ تنسرا سكاين مك براتكده اي كاسنانځ سبرمول
ادفون سلطان محمود اقبيل اي بييا كسيغافورا مك لالوله اي مپوره مغمبيل بندان
نكو تيه دنگري ليغك دباوان كسيغافورا دسيوان سبواه كفل افې ادفون يغ
فركي مغمبيان ايت اتق تمغكوغ ابراهيم فركيڼ دان باليځن اي سيغكه دريو
برجمفا يقدفرتوان مودا ادان شهدان ادفون يقدفرتوان مودا اقبيل سغله اي درقد
اربنه لاه درقد فكرجآنن مك مشوارته اي دغن رشيدن ريو هندق مپيلاكڼ
سلطان سابمان بدرالعالم شاه كنكري ريو سفاي دطاباكڼ دهدافن ماب واكيل
كبرمنت مك منريماله رشيدن ريو اكن مقصود يقدفرتوان مودا ايت مك لالوله
دبريځ ساهو كفل افې فرغ اكن مغمبيل يقدفرتوان بسر ايت مك يقدفرتوان مودا
مپورهكن سوداران راج عبدالله فركي برسما ۲ مك برلايرله كفل ايت كليشك
اقبيل سمفي دباواپنه سلطان سابمان ايت تورن لالوله برلاير كړيو مك اقبيل
تبيا كړيو دسمبوتاه اوله يقدفرتوان مودا دغن مريم دان بوپين ۲ مك لالوله نايك
ديم ددالم استان يقدفرتوان مودا كمدين برسيفه يقدفرتوان مودا اكن الت
فركاكس مطباكن يقدفرتوان بسر ايت سبكيمان عاده قربوكال اقبيل سده سيف
مك لالوله منفكن كرجا برماين ۲ درند وايغ دان جوگيت دانلاين ۲ن مك سيغ
مالم اورغ ۲ فون بر كمفول ماسرو كدالم شهدان اقبيل سمفي وقتو يغ فاتوت
قد ساعت يغ بايك مك يقدفرتوان مودا فون مغاتور كناه اتوران منطباكن راج ۲
يغبرسر ۲ آيت سده ساسي درقد برسيرام دان مماكې ۲ مك لالوله تورن اكبايي روغ
دان ددودفكن دانس شگسان كراجان سرت جواتن درقد اتق راج ۲ كيري كانن
ماسيغ ۲ دغن جواتن براروله دهدافن پالي سكل اتق راج ۲ دان اورغ بسر
منسيكن ټكليل بنسارا كدوا كمدين بركاتله يقدفرتوان مودا راج عبدالله كغد
سوداران راج عالي حاج بايكه كيت منظرهكن اين ايكوه جالن اكام اسلام
سفاي منجادي فكرجآن كيت بركت مك جواب راج علي حاج بايكه كمدين راج
حاج عالي فون برسما ۲ دغن ستورغ درقد عالماً جوگ اورغ كابول كندهار نمان
سيد غلام الرسول مك برسما ۲ل برديري دهدافن شگسان ايت مك راج حاج
عالي فون ملغظكن نوليه دمكين بوپين اداله فاتيك سوما سته درقد اهل الحان
والعهد مننوليهكن سرب منظرهكن يغ دولي توانكو يشمليا منجادي راج ددالم
نكري ريو دان ليغك دغن سكل تلوفن يغبركار سريقادك سلطان سايمان
بدرالعالم شاه سرت فاتيك سوما هارف اكن دولي يغها مايا مفيكوه تيته الله
تعالې دان رسولن سقرت يقددالم فرآن العظيم دان سقرت حديث ۲ سيدالمرسلين
مك مپوره اي دغن تاغنن كغد فرآن العظيم يقدفكو اوله ستورغ اتق راج كمدين
بهاروله اي مباح دعا مك تورنه اي كباوه كمدين مك يقدفرتوان مودا فون
مفيله منجونجوغ دولي لفس يقدفرتوان مودا ايت بهاروله سكل اتق راج ۲ دان

کمساریس سرب یوان فندوال کایک دغن کفل افی ایت جوک مک افیل تیا
 کایک مک نایه راج عبدالله برجمفا دغن نغو سایمان نیماغش نغو مودا
 یایب فیرا مرحوم سلطان عبدالرحمن شاه جادی ایه سودارا کغد سلطان محمود
 یغ سده دتورنکن دري کرجان ایت دانلاکي بکس ایفر یغدفرتوان مودا راج
 عبدالله ایت مک مشوارناه کدوان ایت یایت ماهوله نغو سایمان مگننتیکن انقدان
 منجادی راج ایت کمدين مک یغدفرتوان مودا فون فرکیاه کغد رشیدین دان
 کمساریس برخیرکن یغافت فایه دی ایناه راج سایمان فیرا مرحوم سلطان
 عبدالرحمن بوکت حکیه مک دتریماله اوله کمساریس سرب رشیدین ریو فمیایه
 یغدفرتوان مودا راج عبدالله ایت مک اداله فد دوا فوله سانو هاریولن صفر مک
 داغکناه اوله کمساریس سرب رشیدین ریو سرب یغدفرتوان مودا راج عبدالله اکن
 نغو سایمان ایت منجادی یغدفرتوان بسر لیغک دان ریو دغن سکل تعاوق
 دایره ی پرکتر سلطان سامان بدرالعالم شاه مک تکهله فکران ایت سفر
 فرمان الله سبحانه وتعالی ددالم فرأ العظیم تونی الماک من ساً موزع الماک
 ممن نسا ونعر من نسا وتذل من تساً بیدک الحبر انک علی کل شیء قدیر اریین
 فرمان الله سبحانه وتعالی ددالم فرأ یغ مها بسر مندائکن کرجان بارغشیاف یغ
 دکهندفکیش دان مایاکن بارغشیاف یغدهفکیش دن مهایکن بارغش دکهندفکیش
 فد الله تعالی جوا سکل کجیک بهوا سسکوھن انکوله یانوھنکو اتس تیف ۲ سبواب
 امت کواس انھی شهدان نماله فکران مفعک مننون راج ایت مک تیغکاله
 لاکی مطبلکن دی جوا سقر عادة اسعاده فربوکال کمدين مک رشیدین ریو
 سرب کمساریس فون بالیق کریو دان یغدفرتوان مودا تیغکاله دهولو ددالم لیغک
 کارن هندی برواة ستیا دغن سلطان سلیمان بدرالعالم شاه سرب هندی بمبتولکن
 نکري سرب موافقت منسکن اورغ بسر ۲ دان اورغ نوا ۲ ددالم نکري لیغک ایت
 ادان شهدان ادفون راج احمد نغو لوغ یغدواکیل اوله سلطان محمود ددالم ریو
 ایت افیل ای مایه سلطان محمود سده تورن درفد کرجان ایت مک ایفون
 بالیق کسغافورا مغادف سلطان محمود کمدين فرکي فول ای کایغک دغن
 کانر فصدن هندی منجاری کایرو جوک اکن اورغ ۲ ددالم نکري لیغک مک ای
 فون برجمفا دغن کفل فرع کمساریس ایت مک لاوله دغکف اوله هاندا کانر
 ایت راج احمد ایت فون ترونا لاری لینتغ فوکغ نایک کداره لفسله ای دان
 کارن ایفون دکنوغه اوله هاندا کهد کیچی فرغن احر ۲۵ هفک هایس
 فکران بهاروله دغلفکنش کغد نوات دسیغافورا ادان سبرمول ادفون سلطان
 محمود تنکل سده بالیق کمساریس یغ ممچن ایت مک ایفون فرکیاه کایغک
 برسمق فنجف مک افیل سمفی ای کلیغک ددغن ایهندان سده منجادی راج
 مک ایفون بالیقنه کسغافورا کدو بلاغا دان ادفون راج محمد یوسف منتون
 بالیق ای کریو مدانکن فادک ایهندان یغدفرتوان مودا راج عبدالله مک افیل
 سمفی ای کریو دودوله ای منسیکن فادک ایهندان داتغ دري لیغک مک ددالم

هارين کلوآله فنکن سنه راج عبدالله مندغر کاب رشيدین ريو ايت مک ايئون
 ترکجوة سرت تردیمه سجورس کمدين مک راج عبدالله فون منأ بالیق کفد
 رشيدین ريو مک فوآله کفپت مک برکمفوله دغن سکل سانق ۲ سوداران ۲
 برخبرکن حال احوال سلطان محمود اکدتورنکن اوله کبرمنت هاندا دره
 کراجانن مک ترکفوله سکل انق راج ۲ ايت همیگرکن کران فکرجان بلوم ثرته
 لاکي دغن دمکين ايت کمدين مک منوارتاه اي دغن سکل سوداران ۲
 مک لالوله مبري سورة کفد توان رشيدین ريو اداله مضمونن ددالم سورة ايت
 تیک فصل فرتام جانن هیلع نام دان عادة استعادة کيت کدوا فرتولغن کبرمنت
 کفد راج عبدالله ايت برککالن مینتو درغد تیف ۲ کسوساهن دبلاکغن کتیک
 لوفوة نام کيت درغد فرکتان سکل راج ۲ دنماکن درهک اتو بیایوه کران فکرجان
 ايت فربواتن کبرمنت هاندا مک دتریماله اوله رشيدین ريو سکل فرمنتان ايت
 شهدان اداله سورة ايت ترسورة فد توجه یاس هاریولن صفر مالم ثلاث جم فوکل
 نیک ددالم رسته یغ ایت ساعت شهدان فد کایسوفکن هارين فد هاري رابو
 جم فوکل توجه مک برلایرله کمساریس ايت سرت ساتو اورغ فوته یغ عالم
 فد بهاس ملایو نمائ توان فندوال مک برلایرله کدوان دغن ساتو کفل افي فرغ
 نمان ساییس کسيفافورا مک اقبیل سمقي نایقله کدوان کفد کبرنور سیغافورا
 کمدين فرکي فول کدوان منچاري سلطان محمود ايت کسان کماري هفک کرومه
 نمفکوڭ نیاد برجمفا کمدين دچارين کرومه کرسجي دبوکيت مک لالوله برجمفا
 مک کمساریس ایتفون بمچاکن سورة فاکت یغ محبت سلطان محمود ايت دتورنکن
 درغد کراجانن ستاه سلطان محمود ايت مندغر سورة ايت براوبهله موکاڭ
 سديکيت مک کمساریس ایتفون بالیق دان سورة فاکت ایتفون دتیغکلکنش کفد
 سلطان محمود ايت ساتو مک اي قون برلایرله بالیق کریو مالم ايت جوک اي
 سمقي کریو کمدين فد کایسوفکن هارين یأيت هاري خمیس جم فوکل دلافن
 مک رشيدین ريو سرت کمساریس ایتفون میلاکن راج عبدالله اڭکو حاج مودا
 ايت کتنجوغ فینغ دحرمتمکن اوله رشيدین سبکیان محرمتمکن یغدفرتوان مودا
 کمدين برکتاله اي توان سلطان سده دتورنکن درغد کراجانن دان سکارغ
 تیاداله ددالم لیفک دان بریو یغدفرتوان بسر دان یغدفرتوان مودا شهدان سکارغ
 این جوک کبرمنت مففک راج عبدالله منچادي یغدفرتوان مودا ممرنتهکن کراجان
 ريو دان لیفک دغن سکل دایره تعاوقت سبکیان عادة استعادة فربوکال دغن
 کلاران سلطان علاءین رعایه شاه ابن اوڭو کمدين دبچاکنه سورة ففکنش ايت
 ددغرکن کفد اورغ ۲ رامي مک مریم دکوت فون بریوبیاه کمدين رشيدین ريو
 قون برکات فول کفد راج عبدالله این کيت ماهو فرکي کایفک برسما ۲ یغدفرتوان
 مودا راج عبدالله منچاري یغ فاتوة کيت جادیکن راج درغد انی چوچو مرحوم
 سلطان عبدالرحمن شاه ددالم نکري لیفک ايت شهدان اقبیل سده فوتسله
 موافقتن ايت مک برلایرله یغدفرتوان راج عبدالله ايت برسما ۲ رشيدین ريو دان

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فد لیم باس هاریولن صفر هاری احد مک داتغله ساتو کفل اثی فرغ دري بتاوي نمائ سلیبس ماسوء کنکری ریو برلا یوه دتنجوغ فینغ سرت مباحوا ساتو کمساریس نمائ توان میجر و یام مک مشوارتله دغن رشیدین ریو حال فریوان سلطان محمود ایت مک ددالم حال ایت فد توجه باس هاریولن ایت جوا فد هاری ثلاث مک داتغله سانو کاتر دري سیغافورا یأیت کاتر کرسمجی صحابه سلطان محمود دقنجم اوله سلطان محمود اکن مغنتر راج احمد تفکو لوغ ایت کریو اکن جادی واکیلش ددالم نگری ریو دان راج احمد ایتله یغ سده برچاکف ۲ دان سفکوٹ منجادی واکیل ددالم نگری ریو برلاون دغن رشیدین ایت هفک سمفی کتاوی اتس دیاله امقوٹ بجارا جاغنه سلطان محمود سوسه مک اقبیل سمفیاه ای کریو مک نایفاه ای کتنجوغ فینغ برجمقا رشیدین ریو سرت منظرکن ایله یغداکیکن اوله سلطان محمود فد فکرچان نگری ریو ایت سرت دبریکنن سورة سلطان محمود ایت کفد رشیدین ریو مک دبچاله اوله رشیدین ریو مک مفهومله ای بارغیغ ترسبوة ددالم مک راج احمد فون بالیق کفره و منتیکن جواب سورة سلطان محمود کفد رشیدین ریو ایت شهدان ادفون رشیدین ریو اقبیل سده راج احمد ایت بالیق مک رشیدین ریو فون میلاکر انکو حاج مودا راج عبدالله مک انکو حاج مودا فون داتغله برجمقا رشیدین مک کات رشیدین اد راج احمد برجمقا راج عبدالله مک جواب راج عبدالله تیاد مک کات رشیدین بارشکالی دی راج عبدالله یوله داتغ مغادف دی کمیدین لالو دتنجوغ اکن سورة سلطان محمود یغداوا اوله راج احمد ایت مک دسمبوة اوله راج عبدالله لالو دبچان دمکین بوبیش مضمون فرکشان یغددالم سورة ایت اما بعد کمیدین درقد ایت اداله کبت مبتاکن کفد سریقادک صحابه کبت تنکل ددالم ریو سریقادک صحابت کیت مخگیل کیت کریو هندق برجمقا اکن گنتی راج مودا مک اقبیل کیت داغ کریو مک فادک صحابت کیت بوک قول فرکارا بوسایت راج هاندا ادفون فرکارا بوسایت راج ایت لاکي ماس داتوء کیت یغدفرتوان مودا راج عالی المرحوم سده تیاد سفکوٹ منربمان افلاکي کیت شهدان لاکي فادک صحابت کیت منتا واکیل ایت ددالم نگری ریو مک ایتله راج احمد نفکو لوغ منجادی واکیل کیت ددالم ریو مک عندفاه فادک صحابت کیت سراهکن واغ ۲ حاصل ریو ایت سرت واغ ۲ اورغ لاوة ۲ کفدشان شهدان دمکینه مضمون فرکشان سورة سلطان محمود کفد رشیدین ریو ددالم فد ایتقون اد لیه کورغ سدیکت درقد نسخهن مک تیاداله همب تاهو کران همب مندشر دري مولوة راج عبدالله انکو حاج مودا سندیری بوکنش مپالین نسخهن کمیدین مک رشیدین ریو فون برکات قول کفد راج عبدالله ایت این توان کمساریس دتنهکن اوله گیرمنت اکن منغاکن کراجان توان سلطان محمود اوله سبب کسلاهنش اد سمبان فرکارا یغتیاد حرمت اکن گیرمنت سرت واکیلش ایسوء

راج محمد يوسف سيدان محمد يوسف فرگيه اشكو مغيريشكن بگندا سلطان محمود ننتی دبالکغ اکو کيريمکن قراهو یغ کچیل ۲ اکن تمقت اشکو دان بلنجا ۲ مان ۲ ساج مدار کواساکو مک راج محمد يوسف فون فرگيه مغيريشکن سلطان محمود ایت دغن سورهن ايهندان اشکو حاج مودا ایت اداآ.

شهدان کات صاحب الحکایات

افبیل برلایر سلطان محمود ایت مک کجمالن سهاجه رشیدین ریو ایت مناهن سلطان محمود ایت کران نیاد دفردولیکن اوله سلطان محمود مک عایله قد عاده استعاده اورغ بسر ۲ مک افبیل عایب رشیدین مک ملارته فول عایین کقد کبرمنت هاندا سمنتاهش قول اد ساتو مقصود کبرمنت کقد سلطان محمود درقد فکرچان بوسایه راج یغیاد جادی مصره کقد کراجان سلطان محمود مک تیاد جوک سلطان محمود ماهو متریم مک اینفون سوات یغ ماوکا هاتی کبرمنت هاندا سرت مالون.

شهدان کات صاحب الحکایات

ایناه فکرچان یفدثربواتکن اوله سلطان محمود منجادی فرکارا بسر دبالکغ کمدین درقد ایت مک افبیل سلطان محمود سمقی کسيفافورا مک دیله ای درومه صاحبین اورغ کافر مجوس درقد بفسا فرسی برنام کرسجی ددالم حال ایت بیراف کالی کرسجی ایت بموجب ۲ راج محمد يوسف سفای بوله هندق مگنتیکن ايهندان مرحوم راج عالی مک راج محمد يوسف فون ماره سرت کاتش جاغن کرسجی برکات دوا کالی کقد ساي یفدمکین یغ ایه سودارا ساي یفدریو ایت گنتی ایه ساي یغ هیاغ ایت مک تیاداله ساي ماهو مگنتیکن ایه ساي سلام ۲ لاگی اد حیاتش ایه سودارا ساي ایت دمکینله کاتش مک دیله کرسجی ایت شهدان ددالم حال ایت رشیدین فون میوره جوک کسيفافورا میپلاکن سلطان محمود بالیق کریو هندق متنا تنتوکن واکیل باکل راج مودا ددالم نکری ریو مک تیاد جوک سلطان محمود ایت ماهو منتوکن واکیلش درقد بفسا ۲ اتق ۲ یفددالم ریو ایت قد اداله ای موافقت دان مشواره دغن ساتو اتق راج یغبرنام راج احمد اتق راج زینل راج ملایو اتق راج احمد اتق سلطان سایمان درقد اتق گندیق بوکنش اتقش یغ کههارا درقد انجی فون فیرق دان اییون راج احمد ایت راج بولغ راج توا عبدالواهب اتق راج توا انجی انداق اتق داهبغ منمشو مطوا اتق چوجو درقد راج بوکیس یغ منجادی مطوا راج بوکیس اوٹو یغ لیم برادیق کمدین ماس اخرن بابق سفکینان دغن یفدثرتوان مودا مرحوم جغکو هفک دکاوارکن دری نکری ریو کفابمبغ سفرت یفته لالو قیصهن ایت شهدان راج احمد ایناه یفدلاون اوله سلطان محمود مشواره قد فکرچان راج مودا ایت ادان ادفون سورهن رشیدین ریو بالیق کریو دغن تیاد دافت کنتوان کفسوسنن ادان.

فون سباکي جوک هوجو ۲ سلطان محمود ايت جاغن فرکي کسيغافورا دهولو
 ساسيکن فکر جان يغسر اين يغ کشکوغن کسواسهن اتس نکري ريو دان
 ليشک مک سلطان محمود فون نياداله هيراو دان تياد انده اکن نصيحت
 رشيدن ريو ايت ماسيه جوک هندق کسيغافورا دغن کراس مک ددالم حال ايت
 کسواسهن فول اتس انگو حاج مودا ناکوة کالو ۲ فرسايهين انتارا سلطان
 محمود دغن کيرمنت مک انگو حاج مودا فون فرسمبهکن نصيحت دمکين کنان
 ادفون فکر جان راج مودا ايت مان ۲ سوک کباوه دولي توانکو هندق دفر يوا
 فربواتله جک تدق سدهله يغ فانيک سمو مغرجاکن کباوه دولي جوک اني
 براني اديق براديق يغ فانيک فوهنکن جاغن کباوه دولي برسليسيه دغن
 کيرمنت سرت جاغن ملالوي فرجنجين يغ سده ۲ دفر يوا اوله فادک ايهندا ندا
 يقدهولو سرت سده کباوه دولي منتفکن دغن بيراف ماس دان کتيک ايت مک
 تياد جوک سلطان محمود ايت ماندهکن فرسمباهن انگو حاج مودا ايت سرت
 هندق فرکي جوک کسيغافورا ايسو هاري مک انگو حاج مودا فون ديم تياد
 ترکيرا ۲ لاکي شهدان ددالم حال ايت مپوره فول سلطان محمود کغد رشيدن
 ريو منتا واغ حاصل ۲ ريو مک جواب رشيدن ايت واغ حاصل ريو سده
 دفرجنجیکن ددالم کنتراق قد فصل يگانم باس ايت واغ ملک يقدفرتوان مودا
 سکارغ مان يقدفرتوان مودا ننتوکن لکس سفاي واغ ايت کيت سراهنک کغداش
 سقرت ددالم کنتراق شهدان اقبيل سلطان محمود مندغر جواب رشيدن ايت
 مغکين برتمبه ۲ له مک باقره فرکتان يفتياد بايک مک تياداله همب سورتکن
 ند سياره اين ممداي قد اورغ ۲ بر عقل ميکرکن فرکتان اورغيغ برساسيه انتارا
 کدوا فبهن کمدين مک برناهله واغ ۲ حاصل ريو ايت کيرا ۲ دوا بولن مک
 ساغده کساکيتن داتس سکل اتق راج ۲ دان اورغ توا ۲ يقددالم قولو قېغت
 سب مريکثت کيسائن منريم نفقه ماکنش تياد فوتس تيف ۲ بولن مک سکارغ
 جادي برناهله دغن سبب فربواتن سلطان محمود ايت يفتياد هندق منتوکن
 کنتي يقدفرتوان مودا ايت مک داتغله سکل اتق راج ۲ ايت سرت اورغ توا ۲
 يقددالم قولو قېغت ايت مرنديوغ کغد انگو حاج مودا مان ۲ يفتياد مقوباي داي
 اوقاي مک انگو حاج مودا فون مغوار کنده واغن کيرا ۲ سريو توجه راتس رغکيت
 مبري سکل سائق ۲ سواران يغ ضعيف ۲ ايت مک يگورغ ايت برهوتغله اي
 کغد جينا ۲ هغک سمي سريو رغکيت اداش ادفون سلطان محمود هندق برسگراله
 برلاير کسيغافورا قد کايوسفکن هارين مک رشيدن فون مناهن جوک منتا ننتوکن
 سيف ۲ اي يقدتنتوکن کران اورغ ددالم قولو قېغت ددالم کساکيتن استميو
 قول انگو حاج مودا راج عبدالله درندوغ اوله سائق سواران کران اي دويستکن
 اوله مرحوم راج علي اکن اهانش ۲ سقرت يفترسبوة ددالم وصيتن مک سلطان
 محمود فون تباد جوک فردوليکن تاهن رشيدن ريو ايت مک لالوله اي برلاير
 کسيغافورا دغن سکونرن مک انگو حاج مودا فون ممگيل فادک انقندا بکنداش

بولغ مك ددالم حال ايت سكل انق راج ۲ يقددالم فولو فيفت ايتفون سلالوله
جوگك مفادف سرت منتتيكن تيته سياف ۲ جوگك يفاكن گنتي مرحوم يغ مفكت
ايت مك باوم اد جوگك تيتهن كشتوان سئورغ ۲ مك ددالم حال ايت دو كچيتاله
سكل انق راج ۲ ايت سبب باوم تنتو يفاكن دبواة كفلا دمكينله حال اداث .

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله عزم دان چيتا ۲ دان مقصود سلطان محمود يغ هندق دفر بوتن گنتي مرحوم
راج عالي ايت يابت فتران يغ برنام راج محمد يوسف يغ منجادي منتتوان مك
راج محمد يوسف ايت تباد ريسا اي مفكتتيكن ايهدان سلاكي اد ايه سوداران
اغكو حاج مودا ايت سهشك ريسا اي برچري دغن استرين دان دمر كاي اوله
سلطان محمود ايت اصلكن جاشن اي برچري دغن ايهدان اغكو حاج مودا ايت
منجادي دغن سبب ايت كفياهنله سديكيت اتس سلطان محمود ايت هندق
مفيكوتكن سفرت كهندق هاتيش مك نرهنتياه درقد منتتوكن اكن گنتي يقدفرتوان
مودا ايت دان توان رشيدين ريو فون سلالو جوگك منتا تنتتوكن سياف ۲ يفاكن
گنتيش مرحوم راج عالي ايت مك تباد جوگك سلطان محمود ماهو منتتوكن ايت
كران سكل انق راج ۲ سرت اورغ تواد ۲ ددالم فولو فيفت ايت سده قوتس عزم
تباداله لاي يغ فاتوة ملينكن اغكو حاج موداله يغ فاتوة گنتي مرحوم ايت دغن
برراف سبب فرتام اغكو حاج مودا ايت سده ميمغ بياس ددالم فكر جان كراجان
مفكتتيكن فادك ككندان مرحوم راج عالي كدوا اي اد ممفوي اي عام قد فكر جان
حكوم ۲ شريعت دان عادة استعادة كتيك جك اد اي لاي حاضر تباد سئورغ
درقد انق راج ۲ يغ فكتك توا دان يغ مودا ماهو منجادي يقدفرتوان مودا سهشك
يقدسوكاي اوله سلطان محمود فون تباد ماهو جوگك سلاكي اد اي كامفت واكيلن
كبرمنت ممتولي اكن اجتهاد اورغ ۲ نكري ريو سرت ممكغ ددالم كنتراق فرجنجن
قد فصل يفتوجه دكنتوگن دغن شرط قد فكر جان منديريكن راج مودا ايت جك
فاتوة فون فليهن سلطان ليشك ريو سكاليفون جك كبرمنت تباد ريسا مك تباداله
بوله منجادي ملينكن سلطان محمود مفكوة جوا اكن اجران كبرمنت ايت مك
دغن سبب امفت فركارا ايتوله رشيدين مامتوتكن اغكو حاج مودا ايت جوگك اكن
گنتيش مرحوم راج عالي ايت سرت منتا سكر دتنتوكن درقد سلطان محمود سقاي
جاشن فكر جان نكري بايق ترسفكوة مك ددالم حال ايت سلطان محمود تباد جوگك
مهيراوكن اجتهاد رشيدين ريو ايت سرت سكل ايسي نكري ايت ماسيه جوگك
هندق ملاكوكن كهندق هاتيش مك اينله اصل منجادي فوكوء برسلاهن ۲ فهم
سلطان محمود دغن رشيدين ريو سرت دغن انق راج ۲ دان اورغ توا يقددالم فولو
فيفت شهدان ددالم حال ايت بابقاه قول لاي كاكووان دان فركنان يفتياد
بربتولن دغن كبرمنت هلندا سرت اورغ نكري مك سلطان محمود فون هندق
فركي كسيغافورا هندق منغلكن فكر جان يغبوم بركتتوان ايت مك رشيدين ريو

ایت مک اشکو حاج مودا فون میوره مبریتاهو کفد رشیدین ریو مک افیل سمعی
 خبر ایت کفد رشیدین مک دکوتا تسجوغفینغ فون تورناه بندیران سته تیغ
 دان مریم فون بریوبله جارغ ۲ دان بریالسن ۲ بوین دغن مریم فولو فیغت مک
 ساغته کمفرن دفولو فیغت قد هاری ایت مک برگندوله اورغ ۲ سکاین کمیدین
 درقد ایت کایسوق هارین مک اشکو حاج مودا فون مغفولکن سکل اتق راج ۲ دان
 سکاین اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ دان اورغ بایک ۲ دان سایی نگری سکاین
 کران مغفورکن فادک ککندا بکندا ایت المرحوم مک برهمقونله سکاین اورغ ۲
 یغترسبوه ایت ماسوه کدالم سکبک لاکي مک رشیدین ریو سرت اورغ بسر ۲
 فون تیبانه دغن فکاین کبسانغ شهدان افیل سده برگمقول سکل مریکیت
 سرت سده ساسی دمندیکن دان دکافنکن دان دسمبهشکن مک دلنقکناه قد رنجغ
 تمباک برکامبو کران وصیتش دوا فرکارا قرنام جاغن ای داوسوغ سفرت مبت
 راج ۲ یغناه سده ۲ کدوا جک رشیدین ریو هندق مبری دغن سلدادو دان تمبور
 مبابوا کعبور سفرت سوداران المرحوم عبدالرحمن کتاکن تریما کاسیه تباد
 اوسهله منجادی اشکو حاج عبدالله فون منتفکن وصیتش ایت مک تیاداله دفریوة
 منانم سفرت عاده استعادة راج ۲ یغدهولو ۲ درقدان اداان برمول اداله مغکش
 یغدفرون مودا راج عالی المرحوم ایت یأیت قد تیک هاریبولن ذالقعیده مالم
 احد جم فوکل ساس سنه ۱۲۷۳ شهدان مک دباوا اورغله جنازه مرحوم ایت
 کعبور سرت مغفر دغن سکل ایسی فولو فیغت ایت سرت اورغ بسر ۲ هاندا سکلین
 مک افیل سمعی کعبور لالوله دنانم مک افیل ساسی درقد ممباچ تاقین مک
 فولغاه سکاین اورغ ۲ ایت دان سکل اورغ ۲ بسر هاندا بون بالیقه کتنجوغفینغ
 سرت مشواراته اکن منجاری کنتیش یغ فاتوه مک رشیدین ریو امقون فیکران تباد
 لایس اکن کنتیش یغ فاتوه مابنکن اشکو حاج مودا راج عبدالله جوا کران ای
 سده ییاس ددالم فیکرجان کراجان دانلاکیفون اورغ برعام اکنتانی لاکي
 مننیکن فیکران توان سلطان محمود دنکری لیغک سهاح شهدان ادقون راج
 عبدالله اشکو حاج مودا ایت موافقنه ای دغن سکل سانق سوداران یغددالم فولو
 فیغت ایت سرت اورغتوا ۲ کمیدین مک لالوله ای میوره اورغ مبابوا سورة کنکری
 لیغک کفد سلطان محمود سرت بکس توبه دان میوره فول ای کسغافورا مبابوا
 سورة سرت بکس توبه مک بلایره سورهن ایت ادقون سورهن کنکری لیغک
 افیل تیا مک کمقرله فول ددالم نگری مغتاکن مغک یغدفرون مودا راج عالی
 المرحوم مناغبسه استرین دغن ایسی استان یغدلیغک فول سرت مبری خندوریه
 دان نهایل بناق عاده استعادة راج بقسر ۲ کماتین شهدان ادقون سلطان محمود
 افیل ای مندغر سورة دري ریو ایت مک هندق براغکناه ای مک داتغله قراهو
 دری ریو مغمبیاش مک لالوله ای براغک کریم مک افیل تیا ای کریم مک تورناه
 اشکو حاج مودا راج عبدالله دان اشکو حاج عالی مغادق سرت مپلاکن ای نایک
 کاسنان مک قد کنبک ایت باومه ای نایک کمیدین نایکاه ای کاستان کمقوغ

هندق مغمیل کا یو ۲ دان فافن ۲ سرت ممایر حاصل ۲ مگین رامبله قول کریمون
ایت سهدان کمیدین درفد ایت دانغ فول سئورغ هاندا انق رشیدین یغبرنام
فندان بیر یخ منأ هندق منجق تیمه ۲ دقولو کریمون ایت مک موافقتاه قول
یغدفرتوان مودا دغن راج حاج عالی سرب اورغ بسر ۲ یغددالم ريو مک اقبیل
قوتس موافقت مک لالوله بر بواة سورة فرجنجن دغن فندان بیر یخ ایتقون فرکیاه
ای ککریمون بر بواة فوندوء ای دیم دسیتو یأیت فد تمقت یغبرنام مونس مک
ددالم تیاد براف اناران مک رامبله قول فد نمقت ایت مک مگین سهاری
مگین رامی هفک بریوله اورغ ۲ دسینو دمکینه حالن مک تباداله هب فنجقن
فام کران هندق مغمیل سمفتن جوا اداث سبرمول ادون یغدفرتوان مودا راج
عالی ددالم نگری ريو مک تنقاه تیف ۲ هاری موافقت دان مشواره دغن سکل
سانق سوداران سرت رشیدین ريو دان سبج اسمعل سلالوله جوک قولغ فرکی
دری سغافورا کریو ترکداغ لالو ای کقدح بالیق قول ای کریو سمولا کمیدین
درفد ایت بریمینه ای اکن انق توان خطیب عبدالرشید منداقت سئورغ انق
دنماکش محمد نور کمیدین درفد ایت مک ایقون بر بالیقاه کمکت المشرفه مک
دباوا به انق استریخ کمکت المشرفه ایت سرت دبکاکن اوله یغدفرتوان مودا
کرا ۲ امفت ريو واغ سرت براف فرکاکس دان سئورغ انق یغدفرتوان مود.
برسما ۲ دی فرکی حاج اکنتافی ای برلایر دهولو کمکت المشرفه مک لالو
کمبالی کرحت الله تعالی یأیت یغبرنام راج منصور اداث.

القصة

مک ترسوتاه فرکتان سلطان محمود ددالم نگری لیفک مک داقتله ای ساتو
فیکران یأیت هندق ممایر بندان براثکت کترشگانو مک اقبیل سمقی وقتو یغ
بایک مک برلایرله ای دری لیفک کترشگانو مک اقبیل سمقی دفرمایاکنله اوله
یغدفرتوان ترشگانو اکن فادک کندان تگکو نیه سرت فادک انقندا یغدفرتوان
بسر سلطان محمود ایت مک تنقاه ای ددالم ترشگانو ماکن مینوم برسوکا ۲ من
سبکیما عاده راج ۲ سام راج بهارو برجمقان دغن سانق سوداران دمکینه حالن
کمیدین تیاد براف انتاران مک براثکتاه قول ای کلیفک سیفکله ای دریو
سنتر کمیدین لالو ای برلایر کلیفک مک تنقاه ای ددالم نگری لیفک کمیدین
براثکت قول کسغافورا برماین ۲ مک لالوله ماسوء ساتو اعتقاد کموافقتن اورغ ۲
نزاری یغبر نام فرمسون دان برصا بتاه ای دغن ساتو اورغ فرسی یغبرنام کرسجی
بوکنن فرسی یغاسلامن کمیدین درفد ایت ایان بالیق کلیفک بر بواة استان
سقت رومه اورغ قویه انده ۲ جوک فرواتن سرت دغن بسر مک بلومه فرنه
راج ۲ یغددالم نگری لیفک دان ريو مقر بواة استان یغدمکین ایت سرت چوکف
مغی الت فرکاکس یغ انده ۲ دان هالوس ۲ سرت دناروهن براف مکانن اورغ
مویه دان میومن ۲ ددالم اسنان ایت سرب براف کمبر ۲ فد دندیغ ۲ استان

کسیغافورا برسما ۲ رشیدین ریو مک افیل سمفی دسیغافورا مک یغدفرتوان مودا
 قون دامیل اوله داتوء تمغکوغ ابراهیم دیم داستان دودقه ای ماکن مینوم
 سهاری ۲ بتاف عاده راج ۲ سام برداغ ۲ غن کمیدین تیاد براف انتاراش مک
 یغدفرتوان مودا قون براغکنه کریو برسما ۲ شیخ اسمعیل ایت مک دهنتر اوله
 تمغکوغ هغک سمفی کفولو نوغسا مک یغدفرتوان مودا قون سمفیه کریو کمیدین
 درقد ایت مک تمغکوغ قون داتغ قول کریو مک دفرملیاکنله اوله یغدفرتوان مودا
 داجش دیم کدارت دبرین استان مک ددالم حال ایت مک بندا یغدفرتوان مودا
 قون مگت مک افیل ساسی درقد برتانم دان منوجه هاری مک تمغکوغ قون
 برمونه بالیق کقد یغدفرتوان مودا مک لالوله برلایر کسیغافورا مک تنقله
 ای دسیغافورا دتاو بلاغا اینله حال یغدفرتوان مودا راج عالی قد ماس ایت
 برکاسیه ۲ هن سام ۲ راج ادقون درقد فکرجان کراجان ماس یغدفرتوان مودا
 اینله ملارشکن انق راج ۲ مباوا سراهن کقد قولو ۲ یغتنوجه ایت اداله یغ
 منتدیرکن فکرجان ایت دسورهن سودارا دوا قوفون سید هاشم بن اغکو سید
 محمد زین القدسی سرت سفوفون راج اندوه ابن اغکو حاج احمد دان دمکینلاکی
 مغاوارکن حاصل ۲ لاداغ ۲ دان کایو کاین درقد چینا سموان ایت ماس یغدفرتوان
 مودا راج عالی اینله بهارو باقی تربوک سکل فکرجان ایت .

شهران کات صاحب الحکایت

اداله قولو کریمون قد ماس ایت همقیرله ماتی تیاد سوات کلوار حاصل ۲
 دان اداله اورغ رعیت یغتیفکل دقولو کریمون ایت اداله کیرا ۲ امفت لیم کلایم
 لاکی یقاد یغلازین ۲ ایت هابیسله برقیچه بله کسان کماری مباوا دبرین تیاد تاهن
 کران دانیای اوله انق راج ۲ یغلاوه ۲ ایت دان اورغ جاعت ۲ قون سلالوله داتغ
 کسبتو رمفس رمفس مک دفرمعامکن اورغاله کقد یغدفرتوان مودا راج عالی حال
 احوال لاوه ۲ ایت مک یغدفرتوان مودا قون منوارتله دشن سوداران اغکو حاج مودا
 راج عبدالله سرت راج حاج عالی سرت اورغ بسر ۲ کمیدین تله قوتس مشوارتن
 مک لالوله یغدفرتوان مودا میراهکن قولو کریمون دان کندور ایت کقد سودارا
 فوفون راج عبدالله دان قولو کندور ایت جادی کنتاشن ساما ۲ کقد راج حاج
 عالی بردوا سوداران راج عبدالله ایت قد معمارهکنن دان مرامیکنن دان حاصان
 دبهاکلی لیم سفرت یغترسبوه ددالم سوره کواسن ایت ملینکن قولو کندور تیاد
 ماسوه ددالم بهاکین یغایم ایت کمیدین مک راج عبدالله قون فرکیه کفولو کریمون
 شهران افیل سمفیاه راج عبدالله ایت کفولو کریمون دکمقولکنپله سکل اورغ ۲
 کریمون یغبرقیچه بله کسان کماری ایت مان ۲ یغ برهوتغ دبارین هوتش دسوره
 بالیق سمولا ککریمون دمکینه حال ددالم براف بولن مغاوارکن بانجا مغمقولکن
 اورغ ۲ ایت مک برکمقوله مریکتیت سدیکت ۲ سرت دفرتنهپله مریکتیت دشن
 جالن یغ فاتوه لام ۲ رامیه کریمون ایت دان جینا ۲ قون داتغله ککریمون منتا

مېورهکن دوا اورغ څېران یغ برنام تن ابو بکر دان سن عبدالرحمن فرکي کړيو برسما ۲ راج عالي ایت اکن مغاذف دان برجما یغذرتوان مودا ایت مک یغذرتوان مودا فون ترلالوله سوکان مک لالوله دفرجمقاکنش دغن رشیدین ريو کمدين درقد ایت بالیقاہ کدوا ای راج ایت کسیقاہورا مک ددالم حال ایت سلالوله تمغکوغ سیقاہورا سرب یغذرتوان مودا ایت کیریم مغیریم تنداً هیدف درقد بارغ ۲ یغتابوه قد لایقن دمکینه اداں شهدان کمدين تیاد براق لمان مک ساطان محمود فون هدی مندودفکن مبرا یغذرتوان مودا راج علي ایت یغبرنام راج محمد یوسف دغن څېران یغبرنام تفکو امبوغ مک قد ماس ایت یغذرتوان مودا ددالم نکري لیقک مک دامیابله څېران راج محمد یوسف ایت کیغک مک دنکا حکنپاہ اوله ساطان محمود دغن څېران تفکو امبوغ ایت بناف عادة استعادة راج بکرج دفرساتوکن سکالي کمدين اقبیل سلسي مک یغذرتوان مودا فون براغکنه بالیو کړيو مک تنقله اي ددالم ريو مندیریکن اکام مېورهکن اورغ ۲

سمبېغ سهغک نیف ۲ صبح بیراف اورغ ۲ منجکاکن اورغیغ سمبېغ صبح دمکینه حالن ددالم بیراف ناهن دان بولن شهدان کمدين درقد ایت مک شیخ اسمعیل عاماً یغ بسر درقد عاماً جاوي این داتقله کسیقاہورا دیله اي کغد نمغکوغ ابراهیم مک مبري سورتله اي کغد یغذرتوان مودا راج علي مقتاکن اي هدی کړيو جوک مک اقبیل یغذرتوان مودا مندر سورة شیخ اسمعیل ایت مک ایفون ترلالوله سوکان مک موافقه دغن سوداران مک لالوله مېوره امبیل شیخ اسمعیل ایت دغن فراهو کریسن دتاوه بلاغا مک شیخ اسمعیل فون داتقله کړيو مک یغذرتوان مودا فون برکایوهاه کترکولي مېمبوه شیخ اسمعیل ایت اقبیل برجما برسلا ۲ منله کمدين مک دباواپله نایک کداره ددیمنش قد تمغن یعدالم محکمه ایت مک برهیمقوناه انق راج ۲ دان سکل اورغ بسر ۲ تیغ ۲ هاري برتان ۲ کن سکل حکوم صبح بطل حلال حرام اغکو سوداران اغکو حاج عبدالله سرت راج حاج علي مغاجباہ اي اکن بیراف کتاب ۲ یغ سفن ۲ سفرت طریق محمدیه دان فرایض دانلایش سدیکیت ۲ سبب وقنو سفک کمدين مک

یغذرتوان مودا فون مغمبیلله طریقت نقشبندیه سرت سکل انق ۲ راج ۲ یغذرتولو قیقت ایت سرت ماسوه سلوک مک تیغ ۲ هاري جمعت دان ثلاث توجه دان خنم دان سمبېغ برجماعهه قد تیغ ۲ هاري برامي ۲ کمدين درقد ایت مک سبېغ اسمعیل فون بالیقاہ کسیقاہورا دان اغکو حاج عبدالله سرت راج حاج علي فون فرکیاہ کسیقاہورا مک تمغکوغ فون مباواله اغکو حاج عبدالله ایت دیم برسما ۲ دغندي ماکن مینوم سهارې برکورو سندا بناف عادة استعادة راج ۲ برهیمقون دغن ساس سوداران دمکینه حالن کمدين مک اغکو حاج عبدالله ایتقون بالیقله کړيو سرت راج حاج علي ایت مک راج حاج عبدالله فون مفرجاکنه سکل عمل اوراد نقشبندیه ایت دان ایله یغ سده منجادي مرسید کفلا طریقت ایت ددالم نکري ريو اداں شهدان کمدين درقد ایت مک یغذرتوان مودا فون براغکنه

مودا راج علي ايناه ممباوغ دان ملاړغ سگل اورغيغ جاهت ۲ سږت برچودي دان
مپابوغ تباداله بوله لاکي اورغ اسلام برچودي دان مپابوغ جک دکهوي
دحکومکنش دغن سږاتوتن سهغک اي برکرجاکن څتران نکج کهوين فون نياد
دبرين اورغ ۲ برچودي دان مپابوغ دان جک اد اورغ جاهت ۲ فرومقن ۲
دحکومکنش ترکادغ دغن دبواغ دسراهنکنش کډ رشيدن ريو ترکادغ دبوتهن
دکرانن کډلا دان ببراف کالي يډمکين ايت سږاي يغلانين مغمبيل اصاف
دان کروون دان دمکينلاکي بنچيه اي اکن اورغ برماين ۲ يغ ممباوا کډ چاپول
لاکي ۲ فرمقوان سرب اورغ برپايي براپوه دغن برفنون سندر مپندر قد فکرجان
رناه ترکادغ دسورهن رمقس بيولا دان کچافي اورغيغ براپوه بردونداغ سايع
يډدکت ۲ رومه اورغ يډبايک ۲ سږاي جاغناه جادي فتنه کډ انتق مودا اورغ
دان سږاي جاغن جادي چاپول نکري شهدان اداله سبب جادي اي دمکين ايت
سبب اي سوک سکدودفکن دغن اورغيغ عالم ۲ سرت سوک مندغر ۲ نصيحت
اجران مريکنيث دان سوک ديجاکن کناب ادب دانلاکي يډدڅرتوان مودا ايناه
يغ مندافت واغ درډ کيرمنت يډبوکنش هوتغ کيرا ۲ امقت ډوله دوا ريبو روڼيه
دغن سبب بچارا يغ بايک سرت کلکوان يغ څاتوت برسما ۲ رشيدن ريو دان
مندافت ډول درډ کبرنور جندرال بتاوي ساتو څتي فکاکنش څيرق يغ مهل هرکان
درډ تمقت ۲ مينوم نيه دان قهوا دانلاکي اياه يغ مندافت هديه درډ راج څروس
ساتو جم يډبربوڼي سنديرين سرت اد دغن فرماينن سڅيکور بورغ امس يډبربوڼي
دغن فساوه سږت بوڼي بورغ جوا دان ساتو کروون ډول يغ انده ۲ څرواتن سرت
ببراف کايان امس څيرق دان اداله کروون ايت دفاکين ددالم مسجد دډولو څيغت
دان اياه يغ مندافت هديه درډ ساتو انتق راج باندا يډبرنام هرنوح يايت ساتو
ځستول يډبرناتهکن څيرق يغ ځستول ايت هديه ساتو باشاه کډ هرنوخ ايت دان
يډدڅرتوان مودا ايناه يغ مندافت تمباهن درډ کيرمنت حاصل ريو جادي انم
ريبو دغن سبب بچارا يغ بايک سرت مشواره يغ څاتوه دغن رشيدن ريو سرت
سودارا ۲۱ شهدان ادڅون يډدڅرتوان مودا راج علي اين سوک مغمبيل هاتي
سانق ۲ سودارا ۲ يغ جاوه ۲ سږت راج نکري بوکيس سرت دتڅکنش عادت
استعاده يغلان ۲ يايت سږت اوتوس مغوتوس کنانه بوکيس مک تيف ۲ تاهن
تياداله همفا ملاوه درډ بوکيس تياداله څوتس تندا سانق سودارا يډدبوکيس
ايت دان دمکين قد نکري يغلان ۲۲ سږت سيا دان سلاڅور دان قد ماس اين
جادي راج ببراف کالي يډدڅرتوان سلاڅور داتغ کريو دان ماس نمرحوم
عبد،رحمن يډدڅرتوان سلاڅور داتغ سکالي لالوله براستريکن بندا مودارا ۲ راج
اميه کمدين باليق کسلاڅور مک اقبيل ددڅرن ډادک ادندا بگندان راج علي
منجادي راج داتغه ډول اي ددالم تياد ببراف لسان مک باليقه اي کسلاڅور دان
دمکين لاکي سانق سودارا ۲ يډدالم سيڅافورا سږت تمڅکوڅ ابراهيم دانلانين
مک قد ساتو ماس اي مپوره اکن سودارا ۲ راج علي کسيڅافورا مک تمڅکوڅ فون

حاج مودا دان اداله فرماڻن فڪرچانئن ايب يائيت منربنڪن دان مغاتوركن مڪانن
 سانق ۲ سوداران دغن حاصل ۲ نكري ريو مان ۲ يغايوم سمفت يغدفرتوان
 عبدالرحمن المرحوم مغاوركن مك اياه ممباروكن قول مان ۲ عالي فدارن يغ
 فانوه قد نفقه مريكنيت دمكين لاکي سکل اتوران ممکع جباتن فڪرچان درفد
 سکل سانق ۲ سوداران مک دمشوارتکنش برامي ۲ کمدين بهارو دبريش فڪرچان
 مان ۲ يغ لايق قد نغکوغش يغ تياد سومبع دان حاجت قد اجنهاد اورغ تواد
 دان بياد سومبع قد مان اورغبع برعل يغ ممفوباي ماب هاتي دمکينلاي اي
 سوک برمسواره برامي ۲ اصيل داتع سسواب فڪرچان کراجان دان سوک برنان
 کعد اورغ تواد دان اورغ بسر ۲ درفد فيکرا دان اخيار دان اي سنديري
 براغت کرومه اورغ تواد دان اورغ بسر ۲ ايت برتپاکن اختيار يائيت سقر
 سهندار عبدالله دان فقاکوا احمد افلاکي کرومه ايهندا بندان مک اداله قد ماس
 اي باوم منجادي راج دنيسهکن اوله مرحوم عبدالرحمن منجادي کلانا ممبولکن
 تاوه رسو مک رانه رومه اورغ تواد دان اورغ بسر ۲ دفرکيکن کران مننا
 نصيحت دان فعاجران کمدين بهاروله اي فرکي دانلاکي اداله اي سوک مغاسهي
 اورغ عالم ۲ سرب مالو دان حرمت کعد مريکنيت سهفک ساتو حاج حامي اورغ
 بنجر يغ عالم ومو اي ددالم منجادي واکيل ددالم نكري ليفک مک دامبيان
 توان حاج ايت دغن اجنهاد سوداران راج حاج عالي مک دحرمتکن توان حاج
 عالم ايت تياد اي ماهو برجالن دهولو درفدان تيف ۲ فرکي سمبهيغ جمعت
 کران اي مرندھکنديرين کعد اورغبع برعالم دان دمکينلاکي کعد يغ فثکت اي ۲
 سوداران سقرت راج اسمعيل دان راج جعفر ساعيله برهسا دان براداب دمکينلاکي
 تياد سوک اي دودو دانس کرسی جک اد يغ فثکت تواد دباوه افلاکي جک
 توان ۲ سيد مک جاواهه اي درفد دودو دکرسي ايت دان دمکينلاکي فراغش سوک
 برجامو ۲ اکن سا ۲ سوداران ماکن مينوم قد ساتو هاري يفترتنو دان اي
 قول براغت کرومه سانق ۲ سوداران قد ساتو هاري يغفرتننو جوا دان قد ماس
 کراجان برديري اکام اسلام منديريکن جمعت دان ممرنتهکن فرمقوان برتودغ
 دان ممقرباکن بربرواه مسجد يفتياد جادي دفربرواه اوله مرحوم عبدالرحمن سبب
 معکش کمدين ممبواه قول جباتن سقرتن کايو سفاي سنغ سکل همب الله برجالن
 قد کيک اير سوروه دان قد ماس يغدفرتوان مودا راج عالي ايناه بايق عالماً يغ
 دابع دغن کموافس سوداران راج حاج عالي مک دکرنياکن مصرفن دان دسورهش
 سکل فکاوي ۲ نكري مننوه عام قرکارا اکام دان مغاجي کتاب ۲ دان بلاجر
 مبايفک بجان قرآن العظیم دان اي سنديري فون سوک جوک طاب العلم مک
 داخيارکن اوله سوداران راج حاج عالي مک دکرنياکن مصرفن دان دسورهش
 مغاجر دان ببراف بايق اورغ عالم ۲ سقر سيد عبدالله بحرين دانلايش دودو
 مغاجر دهولو فبغت سناهن اصيل اي هندو بالي دبريش امفت ليم راتس رشکت
 دان دبريش قول ممباوغ درفد مماکي امس فيرق دان سنرا شهدان لاکي يغدفرتوان

سرت اي هندق سيفگه كنكري ريو برجمقا راج علي ايت مك ساطان محمود فون
مبواه سورة مسجفوة فادك نندا ايت راج عي كنكري ليغك اكندفولغن فسكان
منجادي يقدفرتوان مودا ريو مك سورة ايت دبريكنش كقد تمغكوغ سرت دشسكنن
مسن سكران راج علي داتغ كليغك ددالم بولن اين جوگ مك تمغكوغ فون
برلايرله دري ليغك كنكري ريو مك افبيل تيبا اي كرىو مك نايكله اي منداقتن
راج علي مك افبيل برجمقا دانجوفكنپاله سورة درفد ساطان محمود ايت كقد راج
علي لالوله كاتش ساي اين دتتهكن اوله ساطان محمود مپكران ايه كليغك
ددالم بولن اين جوگ مك جواب راج علي تينه ايت دجنجوغ اكننتاقي يغ ساي
اين لاکي هندق مغمفولكن سانق ۲ سودارا كيت مان ۲ يغ جاوه ۲ كران ساي
هندق دجادىكن توا جك تباد سانق ۲ كيت يغ رامى ۲ سيافله يغ هندو
داجن برسما مفرجاكن راج مك جواب تمغكوغ ايت سبتر فركتان ايه ايت
كمدن افبيل ساسياه اي برچاگف ۲ ايت مك تمغكوغ فون برمونهله كقد فادك
ايهندان راج علي ايت مك سلالوله بالبق كسيغافورا مك تنقله اي دنكري سيغافورا
تاو- بلاغا نام تمفت كديامنش اداث.

سبرمول

ادفون راج علي افبيل تمغكوغ ابراهيم سيغافورا ايت تله بالبق مك ايفون
مغمفولكن شكل سانق ۲ سوداران سكانين موافت مشواره قد فكرجان فركي كليغك
ايت مك افبيل سده برساتو موافتن ايت مك راج علي فون برلايرله كليغك مك
مغادفاه اي كقد ساطان محمود مك مفربرواتله ساتو سورة ستيا مك راج علي فون
دلتيه اوله ساطان محمود دقوئغن فسكان منجادي يقدفرتوان مودا ريو دان
ليغك دغن شكل دأيره تاقوق بتاف استعادة ملنني يقدفرتوان مودا يدهولولو ۲
جوا دمكينه اداث يايت قد توجه باس هاريبولن رجب فرملان هفك سمقي كقد
دوا فوله تيك هاريبولن شعبان قد هاري رابو ساسيله دصحن كلارانش يايت
قد هجرة سنه ۱۲۶۱ انتهى شهدان افبيل سلسي يقدفرتوان مودا راج علي درفد
فكرجانن مك ايفون برمونهله بالبق كرىو كقد ساطان محمود مك دبركن اوله
ساطان محمود مك برلايرله راج علي ايت كرىو مك افبيل تيبا كرىو مك دسمبوتله
اوله رشيدن ريو دغن حرمت دفاشكن مريم داتس كوت داتوركن كرويس مبديان
سموان اداث دقولو ففت فون دمكين جوگ ماسغ مريم داتس بوكيت سرت شكل
چينا ۲ فون كلاوته دغن بيراف فوله سمفن فوك ددان بنديرا دان برىغ ۲
مپمبوت يقدفرتوان مودا ايت مك يقدفرتوان مودا فون براغكتاه نايك كداره
زياره كقد فادك ايهندان راج حاج احمد سرت فادك بندان راج ليبر كمدن
باليقه اي كاستانن برجامو شكل سانق ۲ سوداران اداث شهدان اداله قد ماس
كرجانن يقدفرتوان مودا راج علي اين مغادان بيراف فركارا يغانده ۲ يغ
منداقتن نام كراجان يغ ايلو دان اكام يغ نكوه مك اداله يغ مفرجاكن
فكرجان يقدباوهن ايت يايت سوداران اگكو حاج عبدالله يقدفككيل اورغ اگكو

ماسیغ ۲ انق راج ۲ ایتقون مناروه تندا تاغن قد قرطس ایت مک اتفقله فکرچان ایت یایت فد سمیلان هاریبولن جمادالآخر هاری رابو جم فوکل سمیلان ددالم بالی روع یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن المرحوم قد هجرة نبي على الله عليه وسام سنه ۱۲۶۰ شهدان اقبیل ساسی درقد کمواقفتن ایت مک میورهله اغکو حاج راج عبدالله ایت اکن حاج ابراهیم انق داتوء شهبندار عبدالله کقد رشیدین ریو ممباواکن سورة کمواقفتن سکل راج ۲ ایت مک اقبیل سمفی سورة ایت کقد رسیدین ریو مک برکتاله دغن سوکان حاج ابراهیم برساتوله مقصود انق راج ۲ ایت دغن مقصود کیت کبرمنت هاند کمدین برکات فول ای ادفون واکیل توان سلطان یغیرتیک ایت سئورغاه سای فاکي یایت راج علي جاغذه راج عبدالله کچیل ۲ هاتی کران فکرچان توان سلطان ایت دوا فکرکارا یغتیاد ددالم اتوران کیت سکالی ۲ یغ کیت قنتا ساتو سهاج یغدفیایه اکن جادی یغدفرتوان مودا مک توان سلطان ناروه نیگ اورغ فول سفرت دفراولو ۲ کن کبرمنت کدوا فکرکارا توان سلطان نننوکن فمایهنش تبک اورغ دجادیکش فاتوة جادی یغدفرتوان مودا سرب دنیغاکن واکیل کواس راج مودا ایت سفاج توان سلطان میوره انق راج ۲ یغ ددالم ریو این برگادوه دان روسوه ددالم نکری ایت بایق انق راج ۲ دفولو فپشت ایت اد علق ماسیغ ۲ دغن موافت جکاو تیدق تنتوله توان سلطان ایت ممباوة فوکوء فکرکلهین انارا سکل انق راج ۲ ایت سفرکارا لاکي ماس مرحوم یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن سده میمغ دجادیکش سواران راج علي سفرت کدودنک کلان قد ککرچان سفاتوتش ایاه یغ مفکنتیکن کراجان کناف توان سلطان تیدق سوک ایکوة انوران دان جالن اورغ توا ۲۱۸۸ المرحوم یغدهولو ۲ مک جواب حاج ابراهیم ایت فکرکارا سای تیاد برانی برخبر توان لیه ۲۴ معامه کمدین مک حاج ابراهیم فون بالیق ممباوا خبر درقد رشیدین ریو ایت کقد اغکو راج حاج عبدالله کقد سکل انق راج ۲ سکاین مک تنغ دان تکوهاه راج علي اکن جادی یغدفرتوان مودا ریو سبب فیایهن سکل انق راج ۲ سرت دغن کسوکان کبرمنت هندي نيدر لند.

شهدان کات صاحب الحکایت

ادفون سلطان محمود برمین ۲ دسیغافورا ایت مک برجمقاله ای دغن تمغکوغ نن ابراهیم ایغر یغدفرتوان مودا راج علي ایت مک سلطان محمود فون برخبرله اکن ای ممباوة باکل یغدفرتوان مودا تیک ایت کران ای لاکي هندق برفیکر مک جواب تمغکوغ ابراهیم ادفون فیکران فاتیگ سئورغ لاین درقد ایه فاتیگ ایت راج علي مجادی کنتی ایه فاتیگ المرحوم یغ هیلغ ایت تنتوله تیاد سیاف یغ فاتوة لاکي دان تیاد سیاف یغ ماهو ستله سلطان محمود مندغر سمبه تمغکوغ ابراهیم ایت مک سلطان محمود فون دیمه مک لالوله براثک بالیق کنکری لیفک مک دابو تمغکوغ فون برسماله فرکی مغنر سلطان محمود ایت کنکری لیفک مک اقبیل سمفی کللیفک تیاد براف اناران مک ایفون برموهنه بالیق کسیغافورا

سكائين مك دقبوركنله اوله سلطان محمود سرت سوداراڻ بتاف عادة استعادة راج ۲ يغبسر ۲ مڃت شهدان اد كيرا ۲۱ سبولن انتاراڻ مك اڱكو فثري ڦون مڃت ڦول يأت ڦد ۲۸ هاريبولن رجب وفتو جم ڦوكل تيگ مالم ائين ڦد تاهن ايت جوگ مك دقبوركنله اوله فادك ادندان راج حاج احمد سرت فادك انڦندا ۲۱ سكائين ددالم کوتاڻ دڦربواتڻ ساتو ڦبه دمكينه حالڻ اداڻ سيرمول ادڦون سلطان محمود اڦييل سده مڃت يڏڦرتوان مودا راج عبدالرحمن ايت مك داتڦله ڦنتاڻ واكيل گيرمنت هاندا يأت رشيدن ريو سياڦ ۲ اكن گنتيڻ مرحوم عبدالرحمن ايت مك سلطان محمود ڦون برتڦڱوهاه لاکي هندق برڦيگر سرت هندق مشواره دڱن انق راج ۲ يڏدالم ڦولو ڦيڦت مك تياداله داتڦ کيتولن اجتهاد سلطان ايت دڱن فيکران انق راج ۲ يڏڦولو ڦيڦت ايت مك ددالم حال ايت مک رشيدن ريو ڦون سلالوله جوگ منتا تننوکن سياڦ ۲ جوگ يڦاکن گنتيڻ مک تياد جوگ سلطان محمود ماهو منتنوکن کمدين درڦد ايت سلطان محمود ڦون ممبري واكيل تيگ اورغ منتيکن کنتنواڻ يڦاکن جادي يڏڦرتوان مودا ايت ڦرتام سودارا يڏڦرتوان مودا المرحوم ايت نماڻ راج علي کدوا سوداراڻ جوگ يأت اڱگو حاج عبدالله کتيگ انڦن المرحوم ايت نماڻ راج ادریس مک اڦييل سلسي درڦد ملتاکن واكيل ايت مک سلطان محمود ڦون برلاير کسيڦاڦورا ادڦون رشيدن اڦييل اي ماهيتکن ڦربواتن سلطان محمود ايت مک کورڦله اي برکنن سبب کران تياد تننو اي هندق معلمکن کڦد گبرنور جندرال بتاوي مک برتپاله رشيدن کڦد سکل انق راج ۲ يڏدالم ڦولو ڦيڦت سرت اورغ ۲۱ اڻ اداکه ڦربواتن سلطان محمود ايت سده دڦربواۋ ماس بریکال مک جواب سکل انق راج ۲ ايت سرت اورغ ۲۱ اڻ ايت بلوم ڦرنه دڦربواۋ يڏمکين ايت مک ممبري اشارتاه رشيدن ريو سئوله ۲ منتا کموافقتن انق راج ۲ يڦابق سياڦ ۲ يڦ فاتوة دجاديکن راج مودا مک سکل انق راج ۲ يڦابق ڦون منولکن فيکران دان اختيار ڦرکارا راج مودا ايت کڦد اڱگو حاج عبدالله مک راج حاج عبدالله ڦون برکات کڦد سکائين سوداراڻ ۲۱ کاتن اين رشيدن ريو سئوله ۲ منتا فيکران درڦد کيت سموا اديق براديق رامي ۲ سياڦ ۲ يڦ فاتوة منجادي راج مودا ادڦون يڦ ساي سئورغ لوارله سکالي سلاکي اد ابغ علي سودارا ساي يڦتوا تياداله ساي ماهو ماڦکهکن مک منجواب ڦول راج جمع سودارا المرحوم عبدالرحمن جوا يڦتواڻ سکالي انق مرحوم جعفر يڦلاين ايڻ درڦد مرحوم عبدالرحمن کتاڻ يڦ ساي سئورغ جک لاین درڦد اديق علي تياداله يڦ فاتوة کڦد ساي مک منجوابله سودارا ۲۱ سرت انق راج ۲ سکلين کتاڻ يڦ ساي سموا ڦون دمکين جوا جک لاین درڦد راج علي مک کورڦله سداڦڻ ڦد فيکران ساي سموا کمدين برکات ڦول راج حاج علي کتاڻ جکلو سوڦگه ڦرکتاڻ توان ۲ سموا دڱن اخلاص يڏمکين ايت هندڦله تاروه تندا تاڱن ماسيڦ ۲ ڦد ساتو سورة يڦ کيت سده موافقت اين مک جواب سکل انق راج ۲ ايت بايکله مک راج حاج علي ڦون مڦييل تمڦت دعواة سرت قرطس مک

ایت کنکری لیښک مک اقبیل سمقي کنکری لیښک مک برلا بوهله سکل کلځکافن
 ایت دکوالا دایک مک هاریښون مالم مک سلطان محمود ښون کلوارله ککوالا
 میمبوه فادک نندان یغدفرتوان مودا ایت سئوله ۲ میسلله ای درفد څکرچان یغته
 لالو ایت مک اقبیل ای برجمفا دیاچقه ماسوه مودیق کهولو مک یغدفرتوان مودا
 فون برتځکوه منتیکن هاری سیغ مک اقبیل سیغ هاری مک مودیکله یغدفرتوان
 مودا برسما ۲ فادک چندا بکندا ایت سلطان محمود مک اقبیل سمقي کهولو
 برلا بوهله کنایککن یغدفرتوان مودا ایت دڅکالین دالم سرت کلځکافن یغ بايق
 دان سکونر فرغ کمدان فروخ برلا بوه دلاوه کلیمون مک تنقله یغدفرتوان مودا
 مودا ایت ددالم لیښک ممرنتهکن کراجان فادک چندا بکندا سلطان محمود شهدان
 کمدین تیاد براف انتاران مک یغدفرتوان مودا ښون مجاحقه سلطان محمود ایت
 برستیا سقرت ستیا عاده استعادة یغدفرتوان مودا دڅن یغدفرتوان بسر یغدهولو ۲
 یعنی ستیا انتارا راج بوکیس دڅن راج ملایو مک برسومفه ستیاله کدوان دیاتس
 بالی روغ دباوه قایوڅ او بر ۲ کبساران سرت برسما ۲ مکځ فرآن العظیم بتاف
 عاده سومفه ستیا یغدهولو ۲ اذان کمدین بهارو ماسخ مریم تندا سلامت دامي
 سومفه ستیا کمدین دودقه یغدفرتوان مودا ایت ددالم نکری سرت بمبچاراکن
 درفد څکرچان مهاښوسکن فرومڅن ۲ ادفون سکونر فرغ هاندا اقبیل سده سلسيله
 یغدفرتوان مودا برسومفه ستیا دڅن سلطان محمود ایت مک ایقون برلا یرله بالیق
 کریو مک کمدین درفد ایت مک یغدفرتوان مودا ښون برلا یرله بالیق کریو مک
 اقبیل تیبیا کریو لالوله محبوب استان دان مسجد مک ددالم ایتاه جوک ای منتتوه
 عام اوصول الدین کفد اورڅیغ عالم ۲ سقرت دڅرپواتپله کورو دان سوک ای
 مځیهي اورڅیغ عالم ۲ دان توان ۲ سید سقرت حبیب شیخ سقاف دان سید حسن
 الحداد دان حاج ۲ سقرت توان کیای برنجڅ دان حاج شهاب الدین دان حاج
 ابوبکر بوکیس دان شېخ احمد جبراتی دانلایش اف لاکي کفد سوداران راج
 حاج عاي مک تیاداله برچرای ۲ دغندي سیغ مالم برتپاکن سکل حکومن ۲ یغ
 دڅساکن کفد شرع دانلایش درفد سکل یغترسبوه سموان دتولوڅن دڅن واغ
 مان ۲ عامی فدارن یغقاتوه دمکینه حالن سهاری ۲ مک تیاداله همب څنبجکن قلم
 کران هندق مځمیل سمځن جوا.

شهدان کاب صاحب الحکایت

ددالم تیاد براف انتاران ددالم حال یغدمکین ایت مک سلطان محمود ښون داتقله
 کریو مک لالوله ای مننا بایکن سبواه کفل هرکاڅ نیک څوله انم ربیو روڅه څیرق
 مک دبایکن اوله یغدفرتوان مودا مک ددالم تیاد براف انتاران مک یغدفرتوان
 مودا ښون کرځاله مک ددالم تیاد براف هاری دڅن تقدیر الله تعالی مک یغدفرتوان
 مودا ښون مځکته کمبالي کرځمت الله تعالی انا الله وانا الیه راجعون یأیت قد دوا
 هاریبولن جمادالاحر رقتو جم نوکل سڅوله مالم اثنین سنه ۱۲۶۰ مک کمځرله
 ددالم ربو فولو څیغت دڅن رائف ناغیس سکل انق راج ۲ دان سکل ایسی نکری

القصة

مك ترسبوتله فركتان سودارا سقيق يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن يأت راج حاج عبدالله يقددالم نكري مکه المشرفه ايت مك اقبيل سمفي اي ستاهن ددالم نكري مکه المشرفه ايت مك ابنون تورنله دري نكري مکه ايت كجده دان دري جده سلاولوه باليق كباوه اغين سرت اد دباوا ساتو اورغ عالم نماث شيخ احمد جبرتي دان سئورغ لاكي اورغ بنجر انق شيخ محمد ارشد بنجر يغ مشهور دغن عالم بسر دباوه اغين بغ مفارغ ببراف كتاب فقيه دان لاينش مك اداله نام انقش توان شهاب الدين مك توان ايتقون دغن باوان راج عبدالله جوک کريو شهدان اقبيل راج عبدالله ايت سمفي کريو مک تياد براق انتارانش مک ايقون برلايرله کليشک برسما ۲ قادک ککندا يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن مک برهيمقوناه انق راج ۲ ددالم نكري ليشک قد ماس ايت.

شهدان کات صاحب الحکايه

اداله کير ۲۱ تيک بولن يقدفرتوان مودا ايت ددالم نكري ليشک مک مفکين بايق قول برساييسيهن فهم سلطان محمود ايت دغن يقدفرتوان مودا مک کسوساهنه يقدفرتوان ميکرکش سرت سلاو جوکاله ممبري خبر کقد رشيدن ريو منجاري موافقت هندق مبايقکن سلطان محمود ايت سفاي تنف ددالم کراجانش دان رشيدن قون سلاو جوک ممبري نصيحت مپوره سلطان محمود ايت تنف ددالم کراجانش مرته دغن عدين مک ددالم حال ايت سلطان محمود قون ماسيه جوک لاكي ددالم برساله ۲ هن فهم دغن يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ايت شهدان ددالم تياد براق انتارانش مک داتغه فتنه ۲ دري مولت بودق ۲ جوأ سلطان محمود ايت منداتقي رومه يقدفرتوان مودا ايت ند مالم هاري دغن مغات ۲ دغن فرکتان يشکورغ فاتوه اتس نام يقدفرتوان مودا مک مرکاله يقدفرتوان مودا لالوله هندق دسورهش برنيکم لاون بودق ۲ جوأ ۲ يغ منداتقي رومهش ايت کمدين منداتقيه اختيار درفد سئورغ سودارانش يغبرنام راج حاج علي سرت ساتو اورغ توان ۲ نماث انجيء جاوا سفاي جاشن جادي فرکلايهن ايت مک منريماله يقدفرتوان مودا اکن اختيار کدواش ايت مک تياداله جادي فرکلايهن ايت کمدين قد کايوسوکن هارين مک براشکته يقدفرتوان مودا باليق کريو سئوله ۲ مراجوقله کلکوانش ايت مک اقبيل سمفي اي کريو مک تاهوله رشيدن ريو اکن حال احوال سلطان محمود ممبواتکن يقدفرتوان مودا دغن جالن يغ تياد قاتوه ايت کمدين مک يقدفرتوان مودا قون مشوارته دغن سابق ۲ سودارانش سرت رشيدن ريو مک داتغه کقوتسن مشوارتي ايت مفتاحی سلطان محمود برستيا سمولا سبکيمان ستيا راج ۲ يقدهولولو ۲ انتارا بوکيس دغن ملايو يعني انتارا يقدفرتوان مودا دغن يقدفرتوان بسر کمدين درقد ايت مک براشکته يقدفرتوان مودا سرت سابق ۲ سودارانش اد کير ۲۱ تيک قوله بواه قراهو فقراغن دان دسرتاي قول اوله توان رشيدن ريو برسما ۲ فرکي ايت دغن سبواه سکونر فرغ نام کمندانن توان فردوخ مک برلايرله سکل اشکاتن

دان رشیدین ریو فون مشکیلله جوک سدیکیٔ سبب سلطان محمود ایت تیاد
 دافت لاکي دلارغ بارغ ساتو فکرچانئ یغ کورغ فاتوة دان دمکین لاکي تمغکوغ
 سري مهاراج فون سلالو ۲ جوک ممبري نصیحت اجران یغ بایک ۲ کغد راج ۲
 سرت مبلان بالیق کایغک سفای تنف ددالم کراجان نکري سندیری ددالم
 حال ایت تیاد جوک بکندا ایت مآزھکن هغک برماين ۲ جوکاله ددالم نکري
 سیغافورا ایت برجالن کسان کماری قد تمفت ۲ یغ کورغ فاتوة یغ مپلاهي عادة
 اسنعادة فرجلان راج ۲ شهدان مک ددالم حال ایت مک داتغله سورھن توان
 کبرنور بانم سیغافورا مپوره سلطان محمود ایت سکرا بالیق کایغک مک بهاروله
 سلطان محمود ایت بالیق کایغک مک اقبیل سمقي اي کایغک مک دودقه بتاف
 عادة استعادة کلاکوانئ یغ سھاري ۲ درقد فرماينئ دانلائن برسما ۲ دغن
 بودق ۲ن یغ مودا ۲ ایت کمدين درقد ایت مک برکھندق قول سلطان محمود
 هندق فرکي کسيفافورا هندق برماين ۲ جوک مک راج علي فون تباداله
 ممبرکن فکرچان بکندا ایت سبب بايق ددافتئ خبر ۲ بکندا ایت جک اي
 کسيفافورا مندافت فکرچان یغکورغ فاتوة دان کورغ انده کغد نام راج ۲
 ایت لبه ۲ معامله سلطان محمود ایت اورغ مودا دان یغبرسما ۲ دغندي ایت
 بودق ۲ جوک یغ تیاد ناهو اکن عادة استعادة یغ مغورغکن نام کراجان
 سبب ایتله کورغ برکن راج علي اکن سلطان محمود ایت سلالو ۲ امت
 برماين ۲ کسيفافورا مک ددالم حال ایت سلطان محمود فون هندق جوک فرکي
 مک راج علي فون تباداله دافت مناهنئ لاکي مک لالوله اي مپورھکن سواداران
 راج حاج علي معمولکن کغد فادک ککندا یغدرتوان مودا سرت رشیدین ریو مک
 اقبیل یغدرتوان مندشر خبر راج حاج علي ایت مک موافقتله اي دغن رشیدین ریو
 مک لالوله یغدرتوان مودا براغت کایغک مک مفادقه این کغد سلطان محمود
 دان کغد بندا ئ تگکو تیه سرت معامکن حال فادک انقندا ئ هندق فرکي
 کسيفافورا ایت سلالو دغن تیاد سوات فکرچان مک کورغله فاتوتئ کغد راج ۲
 یغ برسما ۲ دمکین ایت دان بیراف لاکي نصیحت دان ففاجران درقدان سرت
 رشیدین ریو یغدخبرکن اوله یغدرتوان مودا کغد بندا ئ دان کغد سلطان محمود
 مک برھنیلله سلطان محمود ایت هندق کسيفافورا مک یغدرتوان مودا قون
 تنقله ددالم نکري لیغک ممرتھکن نکري لیغک ایت مک ددالم حال ایت مک
 بائغله برساله سلاھن فهم سلطان محمود ایت دغن یغدرتوان مودا سرت رشیدین
 ریو قد قبکران دان مقصود دان کھندق لبه ۲ معامله فیکران اورغ مودا ۲ دغن
 فیکران اورغ ۲ توا ۲ یغ بیاس ممکغ کراجان دغن اورغ مودا ۲ یغ باوم بیاس دان
 باوم لام ددالم فکرچان کراجان مک تیاد قول سوک امت مندشر نصیحت اجران
 اورغ ۲ توا سرت مغیکوة هوا نفسو دیرئ سندیری سرت جو ۲ آن یغ مودا ۲ مک
 ایننه جادي فوکو برساله ۲ هن فهم ادا ئ .

فادڪ نندا ايت باليق ڪريو ڪم برلايرله يقدڙتوان مودا ايت باليق ڪريو ڪم اڻڀيل
سمڻي ڪنڙي ريو لالوله مپورهڪن فادڪ ادنداڻ راج علي اڻڳو ڪلانا ڦرڪي
ڪليڻڪ منجادي نايڻ ددالم نڪري ليڻڪ سرت سئورڻ سوداراڻ يڃرنام راج
حاج علي مڱاوانڪندي ڦڌ سڪل ڦڪرجاڻن ڪم برلايرله راج علي ايت ڪليڻڪ ڪم
اڻڀيل سمڻي ڪليڻڪ ڪم مفادڻله اي ڪڦڌ سلطان محمود مظفر شاه ڪم سلطان
محمود ڦون مپراهڪنله سڪل بچارا ۲ يقدڙتوان نڪري ليڻڪ ايت ڪڦڌ راج علي ايت
ڪم تنڦله دڻن يقدڙمڪين ايت ادان انتهی مخلصا.

القصة

ڪم ترسبوه ڦرڪتان داهيڻ روڻڪي، ستهه دڦڻڪيل اورڻ نمان داهيڻ ڪڇيءَ يات
مڱمبيل نام برڪت مويڻدان سبله ايوڻ داهيڻ ڪڇيءَ انق راج ميمونه ڦترا اوڦو
داهيڻ ڦرائي دڻن تڱو تڱه تن ايرڻ ڦترا مرحوم سلطان عبدالجليل يڻ مڱت
دڪوالا ڦهڻ تربونه دڻن سبب ڦرڻ دڻن راج ڪڇيءَ سيا سفرت يڻتله لالو قصهڻ
شهدان ڪم اداله داهيڻ ڪڇيءَ ايت ديمڻ دتلوه بلاڻا ڪم مشوارتله ڪيرنور توان
بانم دڻن داتوه بندهره تن علي ڦڌ ڦڪرجاڻ مڱت داهيڻ ڪڇيءَ ايت منجادي
تمڱوڳ ڪم اڻڀيل ساسي مشوارتن ڪم لالوله داڻڪن اڪن داهيڻ ڪڇيءَ ايت
منجادي تمڱوڳ سري مهاراج ڪمدين ڪم تمڱوڳ سري مهاراج ڦون ڦرڪيله
ڪليڻڪ مفادڻ سلطان محمود مظفر شاه سرت برجمقا فادڪ ايهنداڻ راج علي
يات سوامي سوداراڻ يڃرنام راج چيءَ ڪم اڻڀيل سمڻي ڪليڻڪ ڪم دمليڪنپله
اوله بڪندا سلطان محمود سرت راج علي بتاف عاده راج ۲ سام راج برجمقا ۲ ان
دان برسوڪا ۲ انله ماڪن مينوم سهاري ۲ ددالم تباد براف انتاراڻ ڪم
تمڱوڳ سري مهاراج ڦون برمونهله هندق باليق ڪسيڦاقورا ڪم دبرڪنله اوله
سلطان محمود سرت راج علي ايت ڪم لالوله اي برلاير ڪسيڦاقورا ڪم
تنڦه اي دسيڦاقورا دتلوه بلاڻا شهدان ادڦون سلطان محمود اڻڀيل تمڱوڳ
سري مهاراج ايت سده باليق ڪسيڦاقورا ڪم سلطان محمود ڦون هندق ڦرڪي ڦول
ڪسيڦاقورا ڪم ڪورڻاه بنڻ ڦڌ اجتهاد وڪيل يقدڙتوان مودا ايت راج علي
ڪم دڦرسمبهنپله ڪڦڌ سلطان محمود يڻ هندق براڻڪت ڪسيڦاقورا برماين ۲
ايت سلالو ۲ امت ڪنڙي ڦينهڻ ڦربتاسن ۲ اورڻ ڪورڻله مانيسڻ ڦڌ راج ۲ ترله
بايڪ ممبايڪن نڪري ڪيت سنڊيري سرت مراميڪن دي ڪم تباداله دهيروڪي
اوله سلطان محمود دڦرسمبهن راج علي ايت ڪم براڻڪنله جوڪ اي ڪسيڦاقورا
برسما ۲ جو ۲ ان يڻ مودا ۲ ڪم راج علي ڦون مڱرسمبهن سورة ڪڦڌ فادڪ
ڪڪندا يقدڙتوان مودا سرت مڱري خبر ڪڦڌ فادڪ انقندا تمڱوڳ سري مهاراج
منتا تولڻ لهيت ۲ ڪن سلطان محمود ايت ددالم سيڦاقورا درڦڌ حال احوال ڪرڻ
له ۲ معامله اي اورڻ مودا دان يڻ برسما ۲ ڦرڪي دڻندي ايت ڦون جمله درڦڌ
اورڻ مودا ۲ جوڪ دان بودق ۲ يڻ تباد ڪنهوان جوڪ شهدان ستله يقدڙتوان
مودا مندڻ سورة يڻدي فادڪ ادندا بڪندا ايت راج علي ڪم ڪوساهنله اي

القصه

مك ترسبوتله فركتان بكندا سلطان محمد شاه ددالم نكري ليغك مك دغن تقدیر الله تعالى مك جاتوهله بكندا ایت کریغ فا ایضا فپاکیت راج یأیت کنا فیهق سبله کیری مک کریغ ایت مفکین سهاری مفکین براه مک کسوساهنله سکل ایسی نكري درغد اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲۱ افلاکي ایسی استان درغد فادک ادندا ۲۱ بکندا دان انقندا ۲۱ دان نندا ۲۱ مک برهیمقونله سکلین مریکثیت کدالم دودق برتوغکو دان برجاک تیغ ۲ مالم سرت موافقت مریکثیت درغد سکل اوبت ۲۲ یشبرماچم ۲ جنس مک تیاد جوک ریغش مفکین براه لاکي قول مک ددالم حال ایت یغدرتوان بسر سلطان محمود مظفر شاه فون مپورهله مبریتاهو کغد فادک ندان یغدرتوان مودا راج عبدالرحمن اکن حال کریغ فادک ایهندا بکندا سلطان محمد شاه ایت مک افیل سمقي سوروهن ایت مک برسکراله یغدرتوان مودا براثکت کلیغک مک اداله فد ماس ایت اغین سلاتن تغه کراس فرملان تگکا ایر فوتیه مک ترلمیتله ای ددالم لاوله سیرمول ادقون بکندا سلطان محمد شاه سفنکالین سروهن فادک افندا بکندا ایت کریو مک کریغ فون برتمبه ۲ ساغت مک افیل سمقيله بیلاغش مک بکندا سلطان محمد شاه فون مفکته منیغکلکن نكري یغ فنا کنکری یغ بقا انا لله وانا الیه راجعون یأیت فد دوا هاریبولن جمادالآخر مالم رابع فد هجرة سنه ۱۲۵۷ مک کمفرله ددالم نكري لیغک ریوه رنده دغن راتغ تاغیس استموا قول ایسی کوتا دان ایسی استان درغد فادک نندا ۲۱ دان بندا ۲۱ دان انقندا ۲۱ سرت اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲۱ سکالین مک مولایله فد هاری ایت اورغ ۲ برکندول کمترین مک سلطان محمود مظفر شاه فون مفرجاکنه اکن جنازه فادک ایهندا بکندا ایت هندق دمقامکن دیو کیت چغکیه برسما ۲ فادک ندان المرحوم مک افیل سده دسویچکن دان دکافنکن دان دسمیغکن مک بهاروله دماسوءکن کدالم خرندا مک نایقله کاتس اوسوغن راج دراج مک براتورله سکل جوانن داتسن دان ترکمغه فایوغ فوتیه او بر ۲ یغلافن یأیت فایوغ یغرتنتو فد راج یغسر ۲ کمترین بهاروله داغت اورغ لالو برجالن کیو کیت چغکیه دتانمن دسان ستاه سلسيله دتانم ایت بالیقله سکل مانسی سرت ببراف ماسیغ ۲ دافت صدقه بتاف عادة استعادة راج یغ بسر ۲ مغت کمترین دخن دوریکنله بتاف عادة خندوری راج یغ بسر ۲ مغت.

شهدان کات صاحب الحکایت

سلوم لاکي منحه هاری مک یغدرتوان مودا فون تیباله کلیغک نایکله مغادف فادک چندا بکندا سلطان محمود مظفر شاه مک برتاغیس ۲ سنه کدوا ۲۱ ستله ایت مک سلطان محمود فون بریتیه بایکله اتورکن نكري سبکیمان یغ فاتوتن مک داتورکنله اوله یغدرتوان مودا مان ۲ یغ فاتوتن سرت منتفکن اتوران فادک ایهندان المرحوم ستله ایت تیاد براف انتاران مک یغدرتوان مودا فون برموهنله کغد فادک چندا بکندا ایت بالیق کریو مک دلغسکن اوله یغدرتوان بسر اکن

يغدفر تون راج عمر فون داتغه كترغكانو بردوا دغن سوداران تفكو محمود
 مك اقبيل سمفي كترغكانو مك دامبياپه نكري ترغكانو ايت دان يغدفر تون
 قيات ايتفون لارياه ككانتن مك تتفاه يغدفر تون راج عمر ايت منجادي راج
 ددالم نرغكانو ايت ادان انتهى.

شهدان

كمدين درفد ايت دغن تقدير الله سبحانه وتعالى مك بندا بكندا سلطان محمد
 شاه فون مفكتاه كمبالي كرحمت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون مك دقبوركناه
 اوله بكندا اكن فادك بندا بكندا ايت بتاف عادة راج يغبسر ٢ مفكت مك
 بكندا سلطان محمد فون تتفاه ددالم نكري ليفك ددالم كمشوفن سبب مفكت
 فادك بندا ايت سبرمول ادفون سودارا يغدفر تون مودا راج عبدالرحمن يغبيرانم
 راج عبدالله يغبراستريكن تفكو تغه فترا سلطان عبدالرحمن شاه المرحوم مك
 مندافتاه اي فترا دغن تفكو تغه ايت امفت اورغ لاكي ٢ سفرت يفتله لالو سبوتن
 قد باب ساسياه ايت مك دغن تقدير الله سبحانه وتعالى ملاكوكن داتس همبان
 مك تفكو تغه فون كريغاه قول مك تباد براه لمان كريغ ايت مك ايفون مفكتاه
 قول انا لله وانا اليه راجعون مك دقبوركناه بتاف عادة راج ٢ مفكت كمدين
 درفد ايت مك راج عبدالله فون برينيكين قول انق داتوه لقسمان ليفك مك اقبيل
 سده اي بريني ايت مك تباد جوگ بايك هاتين مك ايفون باليقله كريو سرت
 تتفاه ي دريو دقولو فيفت طاب العالم كغد سوداران يغ برنام راج حاج عالي
 يأت اي مغاجي صرف دان نحو دان اصول الدين دان علم فقيه سديكيت ٢ دان
 تصوف ادفون اصول الدين ام البراهين سرت سراح دان جوهره التوحد سرت
 سديكيت ٢ سراح ادفون صرف زنجاني دان نحون عوامل دان اجروميه سرت
 سراح ادفون تصوف بداية الهداية دان منهاج العابدين كراغن اما حجت الاسلام
 الغرالي دانلاين ٢ سديكيت كمدين بر باليق قول اي مباح نحو يأت الفيت نظم
 ابن المالك تباد ختم سكير ٢١ بهاكي دوا ليه كورغ سديكيت مك اداله لمان
 كيرا ٢١ ليه ستاهن مك داتغه هاتين براهي هندف فركي كبيت الله الحرام ددالم
 نكري مكة المشرفة مك منتاله اي كغد فادك ككندا بكندا يغدفر تون مودا راج
 عبدالرحمن هندف فركي حاج ايت مك دبتركن اوله فادك ككندا بكندا ايت
 مك اقبيل سمفي قد وفو ساعت يغ بايكش مك ايفون براغتله فركي حاج ايت
 برلاير دغن كفل عرب كمكة المشرفة مك اقبيل سمفي كمكة المشرفة مك عمرهله
 اي كمدين فركيه اي كمدينه الرسول كران زياره قد قبور يقاميا ايت يأت نبي
 محمد صلي الله عليه وسام كمدين بر باليق قول اي كنكري مكة مك اقبيل سمفي
 قد بولن ساج مك مغرجاكنه اي اكن حاج اقبيل ساسي اي درفد مغرجاكن حاج
 مك نتفاه اي ددالم مكة المشرفة مناهونه اي ستاهن دالم منتوه علم سديكيت ٢
 سرت مغاجي فرآن ممبايكن بجان كغد قاري يغدالم نكري مكة المشرفة دمكيلاه
 حاله ددالم نكري مكة ايت ادان.

مک اقبیل سمفي کړيو مک مشوارته مایور قلف ایت دغن یدفرتوان مودا سرت
 رشیدین ریو قد فکرچان مهاځوسکن فرومفی ۲ ایت سرت هندق منجالنکن اتوران
 یغ لاکي اکداتغ مک اقبیل ساسبه درقد مشواره ایت مک یدفرتوان مودا سرت
 مایور فلف سرت رشیدین ریو فون برلایرله کایفک مقادف بکندا سلطان محمد
 شاه برمشواره قد فکرچان فتنه دمسوارتنکښ دهولو ایت مک دقبولکن اوله بکندا
 اکن سکل اتوران ۲ ایت بایت اتوران ۲ یدفریوایه اوله یدفرتوان مودا سرت مایور
 فلف سرت رشیدین ریو ایت مک ساسبه فکرچان فرجنجین ایت لاوه ۲ قد فکرچان
 مهاځوسکن فرومفی ۲ مک دجالنکنه سبکیمان یغددالم فرجنجین ایت مک اقبیل
 ساسي یدفرتوان مودا سرت مایور فلف سرت رشیدین ریو فون بالیقه کړيو مک
 اقبیل سمفي کړيو تباد براف لمان مک مایور فلف ایت فون بالیقه کنکري بتاوي
 شهدان کمدين درند ایت مک بکندا سلطان محمد شاه فون براغکتله کسيغافورا
 لالو مقبیل فادک انقندا راج میونه فترا فادک ککندا بکندا تفکو بسر سیغافورا
 یغله مفک دتاو بلاغا ایت دباواښ بالیق کایفک مک لالو ددودقنکښ دغن
 فتران یدفرتوان بسر سلطان محمد المظفر شاه دکهوینکښ بتاف عاده استعاده
 راج یغ بسر ۲ نکج کهوین سرت سلالوله دکارن سکالي فادک انقندا بکندا
 یغ فرمفوان ایت تفکو امفوان مک سلسینه فکرچان ایت اداښ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سمفي هجړه سنه ۱۲۵۰ قد بولن جماداول مک برمشوارته رشیدین
 ریو دغن یدفرتوان مودا کهندق کبرمنت هاندا هندق دودی داندرا کیري مک
 اقبیل سده ساسبه مشوارتن مک یدفرتوان مودا سرت رشیدین ریو فون براغکتله
 کایفک مشواره دان موافقت فول دغن بکندا سلطان محمد شاه مک اقبیل ساسي
 درقد مشواره ایت برلایرله یدفرتوان مودا سرت رشیدین کاندرا کیري دغن
 اغکاتن بیراف فراهو ۲۰ دان کرویس ۲ سرت کفل فرغ دان ساتو سکونر فرغ
 مک اقبیل سمفي کاندرا کیري دتریمانه اوله یدفرتوان ستن اندرا کیري اکن
 هاندا دودق داندرا کیري ایت سرت برهوه فرجنجین راج ۲ ملایو دغن کبرمنت
 هلندا یغ تیاد دامبیل دغن فرغ مک اقبیل ساسي درقد برهوه فرجنجین ایت
 مک بالیقه یدفرتوان مودا سرت رشیدین ریو ایت کړيو دان هاندا فون منتدبیرکن
 اندرا کیري دتاروهښ ساتو استین رشیدین کمدين تیاد براف انتاراش مک
 دتیغکلکنباله اندرا کیري ایت اکن فرجنجین تیاد دفوتسکښ دمکینه اداښ.

القصة

مک ترسبوتنه فرکتان یدفرتوان ترغکانو بایت راج عمر ددالم لیفک ایت مک
 تباد براف لمان اي دودق ددالم لیفک ایت مک سلطان منصور ترغکانو
 فون مفکته کمدين دکنتبکن اورغ بسر ۲۰ دغن اش یدفککيل اوله اورغ
 یدفرتوان فیات مک اقبیل یدفرتوان راج عمر مندغر حال ایت سرت ددالم
 ترغکانو اورغ ۲۰ یغ قوا ۲ فون سده هیلغ دان نکري ترغکانو فون ضعیفه مک

سبرمول

ادفون بگندا سلطان محمد شاه سرت فادك ايهندان يدفرتوان مودا مشوارتله
دغن رشيدين ريو فد فكرجان اغكريس ايت دان فكرجان هندق مهاؤوسكن
فرومفق ۲ ايت مك ددالم حال ايت مك كفل فرغ اغكريس فون لالوله كليشك
لالو ماسو، كدالم سوغي ليشك دغن سلدادون سكالي مك اداله فد ماس ايت
اداله يغ جادي وكيل دنكري ليشك ايت يأت راج عبدالله فترا يدفرتوان مودا
راج جعفر المرحوم مك نايقله كرنيلن ايت برجما راج عبدالله ايت سرت برتاپكن
بگندا سلطان محمد شاه مك جواب راج عبدالله بگندا ايت اد دريو تغه مشواره
دغن رشيدين ريو فركارا فرومفق ۲ جوا كمدين اد ساتو فلكت يشركتنوغ دسيو
فد فكرجان ملارشن فرومفق جوا مك لالو ديجا سته ايت مك ايفون برلايرله
باليق كيسغاؤورا مك راج عبدالله فون ميوره كرىو مباوا سورة كغد بگندا سلطان
محمد شاه معلمكن كداتفن كفل فرغ اغكريس ايت كدالم ليشك شهدان اقبيل
سده دباچ اوله بگندا سلطان محمد سورة راج عبدالله ايت مك بگندا سلطان
محمد فون مشوارتله دغن فادك ايهندا بگندا ايت يدفرتوان مودا سرت رشيدين
ريو اكن مفوتس كبتاوي يأت حاج ابراهيم انق داتوه شهيندار عبدالله جوگ
دتيتهكن برسام ۲ انجي، سمسودين انق انجي، كالوه مك اقبيل سده فوس
مشوارتن ايت مك دتيتهكنله كدوان ايت برلاير كبتاوي مپيوا سكونر كفتن ايلوه
مك برلايرله سكونر ايت كبتاوي ادفون بگندا سلطان محمد شاه براغكتله باليق
كليشك مباوا فادك بنداڻ دان راج علي فون مغنترله مك تباد براه انتاراڻ
راج علي فون باليقله كرىو شهدان ادفون اوتوسن حاج ابراهيم سرت انجي،
شمسودين سميلاه كدوان كبتاوي مك كدوان فون مغرجاكنله اف ۲ يدفتيتهكن
اوله يدفرتوان بسر سرت يدفرتوان مودا درغد فكرجان سورة ۲ يغبواڻ ايت مك
دسوره اوله كبرنور جندرال بتاوي اوتوسن ايت فركي مندافتكن توان ايلوه
دسولو تيگ برسما ۲ رشيدين دكروه كران فكرجان يغبسبله ريو دان ليشك ايت
اياله يفتربله مفتهوي فد ماس ايت مك اقبيل برجما دغن توان اياوه ايت
دفرمعلمكنيله اف ۲ فكرجان يغبواڻ سرت ميتاكن فربواتن اغكريس ايت مك
جواب توان ايلوه كغد اوتوسن ايت اداله فكرجان اغكريس ايت ساله جوگ
دان كبرمنت هاندا فون ساله جوگ اكننتافي توان سلطان يفتربله ساله دان
جاغنه دفتجفكن لاكي فردعوان اتس فركارا ايت ننتي توان سلطان كبراتن
اخيرن ملينكن بهاروكن سهاجه اتوران ۲ ايت سمولا درغد مهاؤوسكن سكل
فرومفق يغ كبنچين سكلين بشا ايت دان دتمباهي واغ اكنجادي فئولغ توان
سلطان سرت رعبت ۵۲ بولله سكالي لاكي توان قلف ايت فركي مغاتوركن
فكرجان ايت برسما ۲ توان سلطان دان راج مودا شهدان مك اقبيل ساسي درغد
مشواره توان ايلوه ايت مك اوتوسن ايتفون تورن كسماړغ لالو باليق كبتاوي
مك تباد براه لماڻ مك اوتوسن ايت فون باليق كرىو برسام مايور قلف ايت

دسیتو منایقکن فرمقوان ۲ فرگی مندی مک منداقتله خبر دسیتو مفاکتن اد ساتو
 کفل فرغ مرايو سکف ۲ لاوه مبدیل سکل فراهمو ۲ یغبرلایر مشکواغ مک اشکو
 علي راج کلان مازینکن سوداراڻ برنام راج حاجي علي فرگی دهولو مندافتکن
 یغدفرتوان مودا سرت ممباوا سوداراڻ یغ فرمقوان ۲ سفای تیبیا دهولو مک ددالم
 حال ایت داتوه شهیندار فون داتغله مغادف بکندا سلطان محمد شاه معلمکن
 حال احوال قربواتن انگریس ایت مک بکندا فون مشکیلله لالو تیتھن بگیماناه
 قربواتن انگریس ایت این کیت لاکي تفه ملاکوکن فکرچان هندق مهافوسکن
 ثرومق ۲ ایت مک دبواة فول بکینی برمول ادفون راج حاج علي ایت برلایر دری
 سلت سمبور ایت مک اقبیل سمفی کفولو فغکیل مک برجقاله دغن یغدفرتوان
 مودا برسام حاج ابراهیم سرت رشیدین ریو ساتو فراهمو لاین مک ماسوله راج
 حاج علي ایت کدالم کوروغ برچاکف ۲ دغن یغدفرتوان مودا سرت حاج ابراهیم
 سکتیک لاکي مک رشیدین ریو فون نایک کفراهو یغدفرتوان مودا ایت لالوله
 نایک کانس براندان دغن تروفوغ ساتو مندغ کسبله فولو لوبم سمبیل برتریا
 کناش حاج ابراهیم ۲ سیلاکن یمنوان نایک کسینی لبهت کمان فرگی هلوان
 کفل فرغ ایت کماری اتو کسات مک یمتوان فون نایک کانس برندا ایت مک
 رشیدین فون مبریکن نروغوغن کغد حاج ابراهیم سرای کناش سای فندغ توان
 کسلت هلوان مک کات رشیدین حاج ابراهیم بتول فندغ مک جواب حاج ابراهیم
 بتول توان هاوان مک کسلت مک رشیدین فون بالیقه کفراهو لالو برلایر بالیق
 کنجوغفینغ دان یغدفرتوان مودا سرت راج حاج علي برلایرله بالیق کفیف سمبیل
 برلایر ایت سمبیل مندغر بوبی بدیل کفل فرغ ایت لکوم لکم . شهدان اقبیل سمفی
 کفیف مک نایقه یغدفرتوان مودا کاستان سکتیک لاکي مک داتغله باتین
 کوغسن نمان مغادف یغدفرتوان برسوار بولت باسه ۲ دغن برگندول مک دتات
 اوله یغدفرتوان اف سبب اشکو بکینی سمبهن امقون توانکو فاتیکیک بدیل اوله
 کفل فرغ دکت دغن کوراه فراهمو فاتیکیک فون فچه بله کنا فلورو سبسر نیور
 برکوفس لالو فاتیکیک برنق لاری کداری لالو فاتیکیک سمفی کماری دان فراهمو
 فاتیکیک سدهله دنباسکنش کمیدین ایفون برلایرله کسات ستله یغدفرتوان مودا
 مندغر خبرن ایت مک دیمه ای سجورس دغن دوکچیتان اکن قربواتن انگریس
 ایت شهدان ادفون بکندا سلطان محمد شاه مک برلایرله ای دری سلت سمبور
 مک لالوله برلایرله ماسوه دفولو فیفک مک تورناه سکل اتق راج ۲ لاکي ۲ فرمقوان
 یغددالم فولو فیفک ایت مغالو ۲ بکندا سلطان محمد شاه سرت بندان اشکو دالم
 راج انتیه سنله ایت مک نایکانه بندان بکندا ایت کداری نایک کاستان دکوت
 رتغ سرت برجقاله راج انتیه ایت دغن فادک نندان ۲۱ اشکو فتری دان اشکو
 بسر سرت اشکو لیبر مک دامبیلله اوله نندان ۲۱ برادو سمالم دوا مالم سئورغ
 سرت ماکن مینزم برسو ۲۴۸۰۰ بتاف عادة راج ۲ دغن سانق سوداراڻ یغ بهاروو
 برتمو دمکینله حالن ادان .

ایتفون بگندا ساطان محمد شاه سرت یغدفرتوان مودا فون تغه لاکي ددالم ملاکون
 اتوران هندق مهاقوسکن فرومفق ۲ ایت جوک برسام رشیدین ریو مک کبرنور
 سیغافورا یغبرنام توان بانم فون کاوار دري سیغافورا دغن ساتو کفل فرغ برنام
 اندرا ماکی مک لالوله برلایر کفهیق ریو مک لالوله ای ککالغ مک دقراغیپله
 تمقت ۲ دگالغ ایت مک برتوراناه رعیت ۲ دسیتو برلارین اد جوک ملاون هفک
 لوک ۲ ائکریس ایت دوا تیک اورغ مک ددالم حال ایت سمقیاله خبر ایت کفد
 رشیدین ریو مک کسوساهناه رشیدین ریو برسما ۲ یغدفرتوان مودا مک مشوارتاه
 کدوان هندق میوره ممباو سوره کفد کفل توان بانم ایت مک ستله سلسی
 مشوارتن ایت مک میورهله کدوان اکن حاج ابراهیم ممباو سوره مک اقبیل سمقی
 حاج ابراهیم ککفل فرغ ایت مک برجمقاله ای دغن کبرنور توان بانم ایت
 مک برچاکف ۲ سبتتر کمیدین دسورهپله حاج ابراهیم ایت بالیق دغن تیاد ممباو
 سوره بلاسن ایت مک تیاداله حاج ابراهیم ایت ماهو بالیق جکاو تیاد ممباو
 سوره بلاسن ایت مک کبرنور توان بانم فون ترسنپوم سمیل ای منقوق ۲ بلاکغ
 حاج ابراهیم ایت سرای کانت بکیتو عاده اوتوسن یغ بنر مک لالو دبرین
 سوره بلاسن ایت مک حاج ابراهیم فون بالیقه دان کفل ایت فون تیاداله جادی
 برلایر کفهیق لیغک مک برلایرله ای دري کالغ ایت بالیق کسغافورا سمیل
 مایر ۲ سکل قراهو ۲ ملایو یغبرلایر باتغ ۲ مفلواغ دمان ۲ برجمقا دبناسکپله
 دبدیان دغن مریم شهدان ادفون حاج ابراهیم ایت اقبیل ای بالیق مک دفرمعلمکپله
 سکل حال احوال ایت کمیدین درفد ایت دتیهکن قول اوله یغدفرتوان مودا سرت
 رشیدین ریو فرکی کایغک محاسکن حال احوال فکرچان ائکریس ایت کران قد
 ماس ایت فرومفق ۲ لانون فون اد جوک مفاچو دلاوه ۲ ایت دان قراهو ۲ دري
 لیغک فون کلوارله قول فایر سموان ایت منمباهی کفد یغدفرتوان مودا جوک
 سمنتلهن مندغرکن فادک انقندا بگندا ساطان محمد شاه هندق کریو
 ممباو فادک بندا بگندان زیاره ایت مگیکن برتمبه ۲ له خواطرن مک برسکراله
 حاج ابراهیم ایت برلایر کایغک مک برجمقاله ای دغن فایر یغدری لیغک مک
 اقبیل مریکثیت مندغر حاج ابراهیم ایت مک بالیقه سکل مریکثیت سموان کدالم
 لیغک مک حاج ابراهیم تیباله کایغک مک دمعامکپله مان ۲ یغسورهکن اوله
 یغدفرتوان سرت رشیدین ریو ایت مک بگندا سلطان محمد فون کسوساهناه
 میکرکنش کمیدین مک حاج ابراهیم فون بالیقه کریو ادفون بگندا سلطان محمد
 اقبیل سده حاج ابراهیم ایت بالیق مک بگندا فون هندق جوک کریو ممباو
 فادک بندان مک برسیقله اد کیرا ۲ دوا قوله بواه فنجاب دان کاکف مک
 اقبیل سده سیف مک براغکتله بگندا ایت ممباو فادک بندان کریو برسما ۲
 فادک ایهندا بگندا راج علی ائگو کلانا سرت سکل انق راج ۲ یغبرسما ۲
 دغندی ایت دان یغدفرتوان بسر سلطان محمد مظفر شاه فرکی جوک مک برلایرله
 سکل افکاتنی ایت دري لیغک کریو مک اقبیل سمقی کسلت سمبور مک برهنتیه

شاه مک نکاحله راج علي دغن راج چي ايت بتاف عادة استعادة راج ۲ نکح کهوين کمدين برداميله بناف عادة اورغ لاکي استري برکاسيه ۲ هن مک تتفله برهنني دودق ددالم نکري ليفک .

القصة

مک برسپوتله فرکنان اوتوسن حاج ابراهيم يغ برلاير دري بتاوي باليق کريو برسام ۲ دغن کمساريس مايور فلف ايت مک تياد براف لمان دلاوة مک سمقيه کريو مک برجمفاله مايور فلف سرت رشيدن ريو ايت دغن يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن کمدين نياد براف انتارن مک يقدفرتوان مودا فون براغکته مقادف بکندا سلطان محمد شاه برسام ۲ مايور فلف سرت رشيدن يسلام دان يغ بهارون مک افيل سمقي کنکري ليفک مک مشوارتله يقدفرتوان مودا سرت بکندا سلطان محمد ايت دغن مايور فلف فد فکرجان مهافوسکن فرومفق ۲ دغن فرتولش کبرمنت هلندا داتس کفال ۲ رعيت ۲ دغن داتورکن ترتيئ سفرت يقتربوه ددالم فرجنجين انتارا بکندا سلطان محمد شاه سرت يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن دغن کبرمنت هلندا فد فکرجان فرجنجين اتوران لاوة ۲ يات ساتو فرجنجين يغلان درقد فرجنجين يسلام شهدان افيل سلسي درقد بمبوة فرجنجين ايت مک مايور فلف فون باليقه کيتاوي برسام ۲ رشيدن ريو يسلام ايت دان يقدفرتوان مودا سرت رشيدن ريو يغ بهارو ايت فون باليقه کريو سرت ملاکوکن فکرجان يفتله دقربوة ددالم ليفک ايت ادفون فکرجان مهافوسکن فرومفق ۲ ايت سبلوم لاکي بربوة فرجنجين ايت سده جوک دقربوة درقد ماس يقدفرتوان مودا راج جعفر المرحوم هفک سمقي ماس يقدفرتوان بسر بکندا سلطان محمد شاه سرت يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن دان بيراف فغليما ۲ يفتربواغ دان يغ نرتفکف دان تربونه سفرت يقتربوه دالم سکل دقتر ۲ کفتوسن حکومن ۲ اورغ جاهت ۲ کفد يقدفرتوان دان کفد رشيدن ريو دان ماس يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن بيراف دهنترکن باليق کجاوا مان ۲ اورغ جاوا يذاقت اوله لانون دباوان کرتبه ايت دسورهن سودارن راج جمعت فرکي مقميل دغن کراس کنکري رتبه مک دافتهل سموان اورغ ۲ جاوا يغ کنا رومفق ايت .

شهدان کات صاحب الحکاي

مک ددالم حال ايت مک بابو جوک فرومفق سبله فيهق فربتاسن اغکريس يات سفرت سکل ججهن نکري ملاک دانلاينش مک کبرنور سيغافورا فون مارهله کران بابو ادوان اورغ داکغ مک ايفون فرکياه سنديري ممأير سرت هندق دفرکيکنش مان ۲ تمفت يغ مشهور کلوار فرومفق مک سبلوم لاکي اي کلوار سنديري ايت سده جوک ساتو کفل فرغ اغکريس فرکي مان ۲ تمفت فرومفق يقدسبله فيهق تعاوف دائره نکري ريو سفرت سوکي دانلاينش مک کتيک راج علي کلوار فرکي مرمسا تمفت ۲ ايت مک برهنيله اي مک افيل راج علي سده تنف دليفک بمبوة قول اي فرومفق ۲ سبب ايتله کمفني اغکريس ماره اکن تتافي ددالم حال

سبب داتغ فردعوان گبرمنت هلندا کغد سلطان محمد ایت قد فکرجان فرومقی سقاي بوله دهافوسکن مک فوتسله مشوارتن ایت یایت حاج ابراهیم انق شهبندار عبدالله یغ اکن دتیهکن فرکی کیتاوی ایت مک برلایرله حاج ابراهیم ایت منومقغ سبواه کیچی جراگن ریو اورغ کرسیک مک تیاد براث لمان دلاوة سمفيله اي کیتاوی مک نایکاه کداره سیکیمان جالن عادة استعادة اوتوسن دان برجمفاله اي دغن کبرنور جندرال باود سرت اورغ بسر ۲۸ مک دسمفیکنپله اف ۲ فکرجان یغ دتیهکن اوله بکندا سلطان محمد شاه سرت یغدرتوان مودا ایت تیاداله دغنجکن وام کران هندق مغمبیل سمقنن شهدان اوتوسن حاج ابراهیم اینله سمقي ککری سولور دباوا اوله کرنیل ایلوة کمدين تیاد براث لمان مک بالیقله اوتوسن ایت کریو برسام ۲ دغن کمساریس یغیرنام مایور قلف داتغ قول کمدين داتقله قول گنتی رشیدین لام ایت رشیدین ریو برنام کلدمن اکن مغاتورکن اتوران یغ اکن مغافوسکن فرکارا فرومقی سرت یغ ممبری فایده یغبرککلن کغد بکندا سلطان محمد شاه سرت یغدرتوان مودا راج عبدالرحمن دان کغد سکل کفلا ۲ رعیت ۲ یایت قیهق لیغک دان ریو ادا۰

سبرمول

ادفون یغدرتوان مودا راج عبدالرحمن سفنکالن اوتوسن حاج ابراهیم ایت برلایر کیتاوی مک یغدرتوان مودا فون مپوره فادک اددان راج علي اغکو کلان اکن ممرقسا دلاوة ۲ درقد فرومقی دان اورغ جاهت ۲ سرت مهافوسکن فکرجان رومقی ۲ ایت جوا سکف تاو رنتو ججاهن نکری لیغک دان ریو دان اداله یغبرسام ۲ فرکی دغن راج علي ایت یایت راج علي انق راج احمد حاج کدوا انق مرحوم جعفر نماڭ راج یوسف کتیک راج عبدالله انق راج احمد حاج ایت جوک مک برلایرله راج علي اغکو کلان ایت مغلیقی سکل ججاهن ریو دان لیغک قد سکل تمقت ۲ رعیت ۲ یغ بایک دان یغ جاهت ۲ مک قد تمقت رعیت یغ بایک ۲ دفریوان بایک اتوران سرت خدمت یغ بایک دان مان ۲ تمقت یغ جاهت دحکمکن دغن حکومن اورغ جاهت ۲ سفرت دتفکف دهنترکن کریو دان دامبیل قول سکل کقواتن اي بریوة جاهت ایت یایت دامبیل سکل مریم یغ بسر ۲ دان قراهون یغ بسر ۲ دان اد ستغه کفال ۲ دقچتن سبب پات کسلاهنن دان اد یغ دجادیکنن کفال سبب پات کبیکنن سرت کسوکان انق بواهن کمدين درقد مشواره دان موافقت دمکینه حال هفک سمقي کلشک شهدان اقبیل سمقي ککری مک مفادقله اي کغد فادک انقدا بکندا سلطان محمد شاه معلمکن حال فکرجان یغدرتوان اوله فادک ککندا یغدرتوان مودا ایت مک منریماله بکندا سلطان محمد شاه اکن فکرجان ایت کمدين درقد ایت راج علي اغکو کلان ایت فون براستریله اکن ففکت انق سودارا سفوفون یایت انق تمغکوغ دغن استرین اغکو ووه قترا راج بونتیت سودارا مرحوم راج جعفر نام استرین ایت راج چي اداله فکرجان براستری ایت دغن کسوکان بکندا سلطان محمد

مك بگندا سلطان محمد فون ديمله لالو براغتت بگندا ككمانن مك تباد براف
 لماڻ ددالم كمانن مك داتقله قول سوات فتنه درقد تفكو عمر ايت مملمكن كقد
 بگندا حال سئورخ اتق راج سىا برنام تفكو منصور اد ميواة فكرجآن مبري عايب
 كقدان درقد فكرجآن فرمفوان مك مارهله بگندا سلطان محمد اكن تفكو منصور ايت
 مك لالوله دسورهن بونه مك ماتيله تفكو منصور ايت ادقون تفكو منصور ايت
 برسام ۲ ففكت سوداراش يأت راج لوغ اتق توء لوكنس ايوش برنام راج ميمونه
 اتق يقدفرتوان سىا سلطان يحيى مك دفر بايك ۲ كيله اوله بگندا اكن راج لوغ
 ايت سقاي اي جاشن مغمبيل هاتي مك بايكله اي شهدان تباد براف لماڻ
 بگندا ددالم كمانن ايت مك بگندا فون برلايرله باليق كفهبغ لالوله مغمبيل داتوء
 بندهارا نن علي برلاير برسام ۲ كايشك ادقون تفكو عمر سرت سوداراش سكاين
 مغيكوتله بگندا سلطان محمد ايت كايشك مك سيفكهله بگندا سلطان محمد
 دريو برجمفا فادك ايهندا يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن سرت رشدين ريو
 سته ايت مك بگندا سلطان محمد فون برلايرله دري ريو سلالو كليشك مك
 اقبيل سمشي كليشك مك مشاورته سلطان محمد دغن فادك ايهندا داتوء بندهارا
 هندق مختنكن فادك اقتدا بگندا ايت تفكو محمود سرت دراجاكن سكاين
 مك اقبيل سده فوتسله موافقتن ايت مك ميورهله بگندا ايت كرىو منجقوة فادك
 ايهندا ايت يقدفرتوان مودا ريو مك يقدفرتوان مودا فون اكن براغكتله كايشك
 مك اقبيل سده همفير داتغ فادك ايهندا ايت مك بگندا فون مولأيله فكرجآن بتاف
 عادة راج ۲ بكرجا مك تباد براف لماڻ ددالم فكرجآن ايت قد كتيك وقتو يغ
 بايك مك دختنكنله تفكو محمود ايت بتاف عادة استعادة راج ۲ يفسر ۲ برختن
 تباد براف انتاراش مك بگندا سلطان محمد شاه سرت داتوء بندهارا منطبلكن
 فادك اقتدا بگندا ايت تفكو محمود بتاف عادة راج ۲ يغ بسر برطبل سته
 سلسي درقد ايت مك يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن فون تيباله كايشك مك
 تيغكل فكرجآن برسيرام لاكي مك يقدفرتوان موداله قول مفرجاكن هفك هابس
 فكرجآن برطبل دان برختن ايت اداڻ مك تباداله دقنچفكن قلمن كران هندق
 مغمبيل سمفنتن جوا شهدان اقبيل ساسياه درقد فكرجآن ايت مك يقدفرتوان مودا فون
 برمونهه باليق كرىو كمدين تباد براف انتاراش مك داتوء بندهارا فون برمونهه
 قول باليق كفهبغ مك لالوله سيفكه دريو برجمفا فادك ادندا بگندا يقدفرتوان
 مودا كمدين مك داتوء بندهارا فون متناً ديريه كقد فادك ادندا بگندا يقدفرتوان
 مودا ايت سلالوله برلاير كفهبغ برمولى ادقون بگندا سلطان محمد شاه ايت تتقله
 اي ددالم نكري ليشك عمرتهكن كراجان فادك اقتدا بگندا ايت سلطان محمود
 مظفر شاه كران فادك اقتدا بگندا ايت لاكي حكم بودق ۲ جوا اداڻ .

شهدان كات صاحب الحكايت

مك اداله فد هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سنه ۱۲۴۱ مك مشاورته بگندا
 سلطان محمد سرت فادك ايهندا بگندا يقدفرتوان مودا هندق مغوتس كبتاوي

شهدان کات صاحب الحکایت

قد ساتو ماس دان کتیک مک برنجانغانه فرکادوهن ایت انتارا کدوا فیهی برسلاهن مک لالوله برقرغ یقدرتوان توا دغن یقدرتوان بسر ایت بربدیلن ۲ دغن مریم دان لیلا دان سناغ دان برتیکمن لمبیغ برچمقا بواغ برماتینله قد مالم هاری نیاد سمفت سیغ مک یقدرتوان بسر قون الهله لالو لاری کبسوة دان دري سیتو لالو کمانن مک تنقله دکمانن ایت سرت مفرجاکن رومقن اورغیغ برنیاک منجاری کهیدوقن ددالم تعاق دایره ترغکانو ایت مک هارو هاراله ددالم لاوة ۲ ترغکانو ایت سرب بابقله هب الله نعالی یغ تربونه دغن مظلوم یعنی دغن انپای دان ددالم نکري ترغکانو برسيف جوکاله بر بواة کوبو .

شهدان

سبرمول !دقون بکندا سلطان محمد شاه برسيفله اکن کلغکانن اد کیرا ۲ امفت فوله نوجه بواه فنجاجب دان کاکف ۲ مک افبیل سده مستعيب مک بکندا سلطان محمد شاه فون براغکتاه برلایر کفغ سیغکه زیاره دجوهر مک افبیل سمفی کفغ مک داتو بندهارا تن عالی فون میموتله اکن بکندا سلطان محمد ایت دفرمیاکن بتاف عادة استعادة ملیاکن راج یفسر ۲ مک تنقله بکندا ایت ددالم نکري فغ کمدین داتغه یقدرتوان بسر ترغکانو یغ اله اوله بقا سوداراڻ یقدرتوان توا ایت مقادف بکندا سلطان محمد شاه مک مشوارتله بکندا ایت دغن داتو بندهارا سرت اتق راج ۲ یفسر سام ۲ دغندی شهدان اداله اتق راج فرانقن بوکس یغ برسام ۲ دغن بکندا ایت درقد فیهی ریو یایت راج جعفر قترا مرحوم قولو باین اداله مشوارتن جکلو سوک اورغ ترغکانو هندق ددایک یقدرتوان توا ایت دغن یقدرتوان بسر مک افبیل سده قوتس مشوارتن ایت مک بکندا سلطان محمد قون مپورهه سید هاشیم اشکو نوغ دغن سید عبدالله اشکو هیتم اتق اشکو سید محمد زین القدسی منجادی اوتوسن کترغکانو مک افبیل سمفی کدوان کترغکانو مک دفرمایاکنله اوله یقدرتوان توا راج منصور ایت دغن دسموة بتاف عادة منریم اوتوسن راج ۲ یغ بسر مک افبیل سمفی کبالی دباچ اورغله سورة ایت مک افبیل سلسی درقد مباح سورة ایت مک یقدرتوان توا فون برتغکوهله کقد اوتوسن ایت لاکي هندق مشواره دغن سکل منتری ۲ن قد بمالس سورة ایت مک افبیل کیرا ۲ دلاقن باس هاری مک بهاروله دبالسن سورة بکندا سلطان محمد ایت مک بالیقله اوتوسن ایت کقد بکندا سلطان محمد مک دباچله اوله بکند سورة ایت مفوماه بکندا اکن سورة یقدرتوان راج منصور ایت تیاد منریم یقدرتوان تغکو عمر ایت ماسوء کترغکانو سرت ترسبوة ددالم سورتن ایت جکاو لامز درقد تغکو عمر ایت جک بکندا سلطان محمد سوک جکاو بودق ۲ هیتم اومقمان ریضاله ای یغ تغکو عمر نیاد سکالی ۲ ای ریضا شهدان افبیل بکندا سلطان محمد مندشر سورة یقدرتوان راج منصور ایت مک تاهوله بکندا ایت یغ کهندق یقدرتوان ترغکانو ایت تیاد ماهو سکالی ۲ دفرمایک دغن اتق سوداراڻ

دبزرګن اوله یغدفرتوان بسر ایت مک یغدفرتوان مودا قون بالیقله کریو مک اقبیل سمڅی کریو برجمغاله دغن رشیدین ریو موافقت دان مشواره قول هندق مهاوسکن فثرومڅی یغ کچیل ۲ قول مک کمدين درفد ایت باپقله فقلیما ۲ یغترفکف اد یغ دیونه اد یغ دهنترکن کتاوی مک اداله ترسیوة فقلیما ۲ دان اورغیغ جاهت ماس یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن یغساتو تیغکل کغد دفتري یغدفرتوان مودا دان یغساتو دسراهنکن کغد رشیدین ریو دمکینه اداڅ انتهى .

القصة

مک ترسبوتله فرکتان بګندا سلطان محمد شاه هندق براثکت کفغ دان کترغګانو سرت هندق سیغکه زیاره کجوهي کغد سکل فرقبوران راج ۲ ملایو یغدهولو ۲ یغاد ددالم جوهر ایت اداڅ .

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فد ماس بګندا سلطان محمد شاه هندق براثکت کفغ ایت مک ددالم نکري ترغګانو جاتوه فرګادوهن انتارا راج ۲ ن سام راج ۲ برمול اداله اصلن فرګادوهن ایت یأیت تنکل سده مڅکت سلطان احمد ترغګانو کغد تغکو فوته استري کغد بګندا ایهندا سلطان محمد شاه دان اداله سلطان احمد ایت انق مرحوم مات میره دسوة اورغ یأیت انق مرحوم جفکوة یغبرنام تن دالم دان نام باتغ توبهن راج منصور انق سلطان زین العابدین یغدرجاکن اوله راج بوکيس یغبرنام یغدفرتوان مودا اوڅو داهیغ جلاء اداله یغدهسورهن مراجاکن ایت راج نوا داهیغ منمڅو دغن سکل بوکيس ۲ سرت موافقت دغن بګندا سلطان سلیمان المرحوم شهدان اداله سلطان احمد ایت ببراف سودارا سثرت یغدفرتوان موداڅ دان تغکو منصور دان تغکو عباس دان تغکو اسمعیل دانلاینن دان اد جوک سوداراڅ براستري دریو دغن انق راج بوکيس یغبرنام راج تفه .

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل مڅکساره یغدفروان سلطان احمد ایت مڅکتیکن کراجانن سوداراڅ مک مڅکت سوداراڅ مڅکتیکن قول انقن یغبرنام تغکو داود کیرا ۲ اد امقت قوله هاري مک مڅکتله قول یغدفرتوان تغکو داود ایت شهدان اداله فد ماس ایت یغ تیغکل سودارا مرحوم سلطان احمد ایت هپاله تغکو منصور دان اد قول انقن یغبرنام تغکو عمر مک ددالم حال ایت مک تغکو منصور قون هندق منجادي راج کران بابق اورغ توا ۲ ماتوتکن دي کران اي فثکت توا ددالم حال ایت قول تغکو عمر قون هندق منجادي راج جوک کران اد جوک اورغ یغ ماتوتکن سبب کران اي فترا مرحوم مک ددالم حال ایت کسوساهنله سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ یغددالم نکري ترغګانو ایت مک موافقت دان مشوارتله مریکثیت بریچارا سڅاي بوله جادي امان نکري مک دجادیکنن تغکو منصور ایت یغدفرتوان توا دان دجادیکنن تغکو عمر ایت یغدفرتوان بسر مک مرننهله کدوا راج ایت ددالم نکري یغ ساتو مک اینله جادي فوکو فرکلاهین .

يغذرتوان اندرا کيري ايت لالوله دتگف اوله اورغ رامی ۲ دان فغلیما کامن فون داث جوک دتگف دمکینلاکي فغلیما نغکو. دان راج شعبان نرغفج موکاله فدا. کتیک ایت مک لالو دایکت دان دفاشوغ مک الهاه اینو. ایت سبب کفلاش سده تر تگف کمدین مک موافقتله راج اسمعیل سرت انجی. محمد طاهیر لالوله دباواش راج مرکوغ بردوا سودارا ایت برلایر کلیشک شهدان مک اقبیل سمفی ککوالا لیشک مک کاورله یغذرتوان مودا راج عبدالرحمن فرکي میهت اغکاتن یغداغ ایت مک اقبیل ترلیهت ای اکن فغلیما تگکو. ایت مک یغذرتوان مودا فون ساغتهل مرکاا اکن فغلیما نغکو. ایت کران ای ایت اصلن جوا یغذرتوان مودا جوا کمدین فرکي منگلکندي لالو فرکي مریسو ۲ مگیو راج لانون ایت مندرهک فول مانون یغذرتوان بسر دان یغذرتوان مودا مک ایتاه سبب ای مرکا ساغ ۲ ایت مک لالوله دسورهن بونه سینتر ایت جوک کفد فرتندا مک ماتیه فغلیما تگکو. ایت تیاد سمفت دباوا ماسو. کدالم نگری لاکی ادفون راج مرکوغ دان راج مراسن دان راج شعبان دان فغلیما کامن دباواله ماسو. کهولو مک فدا کایسوفکن هاریش مک مشوارته یغذرتوان مودا سرت سلطان محمد سرت راج ۲ دان اورغ بسر ۲ سکالین مک کفوتسن مشوارتن راج مرکوغ دان فغلیما کامن دحکوم بونه دغن دغنجوغ یعنی دکرات لیهیرن ادفون راج مراسن دان راج شعبان مک دباوغ کبتاوي سمر هیدوفن مک اقبیل ساسی مشوارتن ایت مک فدا کایسوفکن هاریش مک یغذرتوان مودا فون منیهکن سکل اورغ ۲ نگری برکمفول دکمفوغ چینا کران هندق منظاهیرکن حکومن راج مرکوغ ایت مک برکمفوله سکل اورغ ۲ نگری ایت دکمفوغ چینا ایت دان یغذرتوان مودا فون براغکته دغن ساتو سمش سرت انق راج ۲ مغیرشکندي مک اقبیل سمفی کتمت ممنجوغ ایت مک دسورهله اوله یغذرتوان مودا فنجوغ کفلا راج مرکوغ اداله اورغیغ هندق مغرا ایت کورغ تاغون لاکی تغه برکیر ۲۱ مک راج مرکوغ فون برکات کافرکن سدیکیت سقای سام سکالي فوتس مک اورغیغ مغرا فون مشیکوتا اجرانش ایت مک لالوله دفارغن کنا فدا تگکو. تیاد فوتس مک راج مرکوغ فون ربه ترلنتغ مک دفارغن سکالي لاکی کناله فدا دادان فول مک راج مرکوغ فون ماتیهل مک تیه یغذرتوان مودا سوره تداس کفلاش چرایکن درفد بادنن ایت مک دتنداس اورغله کفلاش ایت دفرسمبهکن کفد یغذرتوان مودا مک دیایق ۲ له اوله یغذرتوان مودا سرت انق راج ۲ سکالین کمدین فغلیما کامن فول دکراة کفلاش مک ایفون ماتیهل کمدین دسوره ساتوکن کمدین بهاروله تانم مک یغذرتوان مودا فون براغکته بالیق شهدان ادفون راج مراسن دان راج شعبان دتیهکنش دباوا کریو دسراهکن کفد رشیدین ریو دباوغ کبتاوي مک دباواله کدوان ایت کریو مک اقبیل سمفی کفد رشیدین ریو مک دهترکنپله کبتاوي مک هابسه قصه فرغ اینو. ایت کمدین درفد ایت ددالم تیاد براغ انتاراش مک یغذرتوان مودا فون برموهنه کفد فادک اتقندا یغذرتوان بسر بگندا سلطان محمد شاه هندق بالیق کریو مک

ڦوگم ماسوء ڪڏالم ليفڪ سمولاً تياد ڏاڻت ڪمدين برجمقا ڦول دغن ڦراهو انچيءَ.
 باڪا دسات ڦنتو ڦول مڪ انچيءَ باڪا ايت فون ملاون برسڱهه ۲ هاتي اڪنتافي
 دمانڪن تاهن ڪراي اي اورغ برنياڪ دان لانون مڃاوا الت ڦفراغن مڪ سڪتيڪ
 برفرغ ايت مڪ انچيءَ باڪا ايتقون ماتي مڪ درمقسيله ڦراهو ايت ادڦون انچيءَ
 باڪا ڊڪرتن دغن سنداغ عڦڪ برڪتي ۲ ڪمدين ڊڪرتن ڦول ڏڪر انچيءَ باڪا
 ايت دسوافڪن ڪڦد مولتن لاهول ولا ڦوة الا با الله العلي العظيم خيب الله وجهه
 لعنه الله علي الظالمين شهدان ادون ڪاون ۲ انچيءَ باڪا ايت اد يغ ڊبونهن
 دان يغ ڊايڪتن هندق دفرجوانن اد يغ لفس لاري ترجون مالم ۲ لفس اي
 باليق مڃاوا خبر ڪمدين فرڪي ڦول اي ڪسبله ريو سڦرت اوغر دان بورو دان
 موروه سوڪي مڪ ڊڪاواڙي اوله رعيت ۲ دسيٽو دغن ڦراهو يغ ڪچيل ۲ مڪ تباداله
 ڊوله تاهن رعيت ۲ يڏسيتو ڪراي اي الت ڦفراغن بصر ۲ اونڊورله مريڪيت لاري
 مڪ برسوراهه اي ڪنن ڪاوارله يڏفرتوان مودا ايت سنڊيري اتو اڊيقن راج علي
 برسام ۲ هلندا ننتي اڪو ڪرات جوڪ.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

مڪ ڪباڻڪن رعيت ۲ ڪرون يعني تاڪوة دان مالوله ڪڦدان دان ستغه ڦول ماسوء
 مڦرهمباڪنڊري ڪڦدان يايت ڪڦلا رعيت يڦيرنام ڦغليما ڪامن دان ماسوء ڦول
 اورغ بايڪ ۲ ليفڪ ڦرانڪن نماڻ ڦغليما تڦڪوءَ مڦڪين بسرله ڦڪرجانن حتي
 دغن ڊمڪين ايت مڪ سڦميه خبر ۲ ايت ڪڦد يڏفرتوان مودا سرت بڪندا سلطان
 محمد مڪ مرڪاله ڪڊوان لالوله مڃري سورة ڪڦد رشيدن ريو ڪمدين برسيفله
 ڪڊوا راج ايت اڪن ڪاڦڪاڦن اد ڪيرا ۲ تيڪ ڦوله بواه ڦنجاب ريو ليفڪ لاي
 ڦول ڦغليما ۲ ڪالغ دان ڪريس هاندا اد جوڪ برسام ۲ مڪ اڦيل سده مستعيب
 مڪ مڃوراهه يڏفرتوان مودا ايت مانڱر ايوء ايت اداله ڪڦلان ڦيهق يڏفرتوان
 مودا يايت ايه سودارن برنام راج جعفر فترا مرحوم ڦولو باين دان ڪڦلا ۲ ڦيهق
 اورغ ۲ ليفڪ يايت انچيءَ محمد طاهير دان انچيءَ عباس مڪ ڦرڪيله سڪل
 مريڪيت مانڱر اينوء سبرمول ادڦون راج مرڪوڱ دان راج مراسن اڦيل دڏغرن
 بڱندا سلطان محمد هندق مانڱر دي ايت مڪ ايتقون برسيفله اڪن ڪوڊو ۲ مڦاتور
 مريم دان ليلا رنتڪان دان مڦاتور ڦراهو ۲ مڪ اڦيل تيبا سڪل اڻڪاتن ريو دان
 ليفڪ ايت مڪ لالوله برفرغ لڪوم لڪم ڊوپڻ سبله مڃيله سرة دغن سورق تمڦيقن
 تياد براڻ اننارن مڪ همڦيرله تيواس راج مرڪوڱ ايت مڪ يڏفرتوان مودا
 اندرا ڪيري ڦون داتغه مڃنتو اڻڪاتن ريو شهدان ادڦون راج مرڪوڱ ايت اداله
 بايڪ ۲ ميمغ دغن يڏفرتوان اندرا ڪيري ايت مڪ جاتوهه ڦد سڱا هاتين
 يڏفرتوان اندرا ڪيري هندق منڇاري ڪڇيڪن دي جوڪ مڪ يڏفرتوان اندرا
 ڪيري ڦون سلالوله مڃري نصيحت اڪندي مڪ تورنله اي ڪڦراهو يڏفرتوان
 اندرا ڪيري دان اورغ ريو ليفڪ ڦون اد جوڪ دسيٽو ڪراي تغه ۲ برمشواره
 دغن يڏفرتوان مودا اندرا ڪيري مڪ اڦيل راج مرڪوڱ ايت نايڪ ڪڦراهو

سوداران مغادف بکندا سلطان محمد شاه مک ددالم تباد براف انناران مک بکندا سلطان محمد فون مولایاه فکرجان ملنتیق ایت مک اقبیل سمفی وقتون مک دلنتیق راج عبدالرحمن ایت اوله بکندا سلطان محمد سبکیان عاده استعادة ملنتیق یغدفرتوان مودا یغدهولو ۲ دمکین جواله اداث شهدان اداله دلنتیق یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ایت قد هجرة سنه ۱۲۴۹ سبرمول اقبیل ساسی یغدفرتوان مودا برلنتیق ایت مک بکندا سلطان محمد فون برمشوارتله دغن فادک ایهندا یغدفرتوان مودا ایت فکرجان فرغ هندق مانگر اینو یأیت ساتو تمفت دغن رتیه اداله تمفت ایت ددالم سوغی دقگیل اورغ سوغی اینو مک اداله سوغی ایت دباوه فرنه کراجان ریو جوا اکنتتافی ای مندرهک ملاون بکندا سلطان محمد شاه اداله کفلاش یأیت راج بشا لانون نماش راج مرکوغ دان راج مراسن سبرمول اداله سبب ایت راج مرکوغ دان راج مراسن ایت ایله راج فرومقی یغ بسر سکالی بوکن سفرت فرومقی سکانق دانلای ۲۷ اکنتتافی ترله بسر دان ترله قوای درغد فرومقی ۲ رعیت کران فرومقی ۲ رعیت یغ فرکی مرمقی قد ماس کراجان یغدفرتوان مودا راج جعفر ایت یأیت جارغ دغن فراهو ۲ فنجاب یغ بسر ۲ ماینکن دغن فراهو ۲ لنجش دان کاکف جوا دان کباپکن دغن بیدار ۲ سهاج دان اد جوک قد فیق قولو بواي ساتو تمفت برنام باکوغ سده هندق بسر فرومقی یأیت سده ای فرومقی دغن فنجاب مک اقبیل یغدفرتوان مودا راج جعفر المرحوم تاهو لالو دسورهن فتراش یشبرنام راج عبدالرحمن یغ جادی یغدفرتوان مودا قد کنیک سده مرحوم جعفر مفکت دان راج عبدالرحمن اینله دسورهن مانگر باکوغ ایت مک باکوغ ایتفون اله مک دنباسکنله اوله راج عبدالرحمن سکل فغلیما ۲۷ دان دباکرپله باکوغ ایت لالوله روسق هفک سمفی ماس ممبواه سجاره دان سیاره این تیاداله تمفت برنام باکوغ ایت بشکیت لاکي فرومقی ۲ یغ بسر ۲ شهدان ادفون فرومقی لانون راج مرکوغ دان راج مراسن ایت بوکن ماچم فغلیما ۲ رعیت یغترسبوه ایت تتافی اداله ای ترله بسر دان ترله قوای درغد فرومقی فغلیما ۲ رعیت ایت کران ای اورغ بشا دری رعیت ۲ جوهر لاکیفون ای راج لانون سفکوه سبب ایتله مک ای برانی ملاون سلطان محمد شاه.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فرملان منجادی فرغ دلفکر اینو ایت مک یأیت راج مرکوغ فرومقیله دغن کلشکان فراهو یغ بسر ۲ یأیت دغن فراهو براغین یغ ماکي مریم مک برکللیفله ای سکف تلوه رتنو تلوق دایره کراجان ریو لیفک هفک ببراف اورغ یغدنباسکنش سئوله ۲ کروهله لاوتن ریو لیفک ایت دروسفکنش دان برجما قول ای دغن فراهو اورغ مباوا دکاغ اد تیک بواه نام نخودان انجی علی فرانقن سلاغور یأیت برجما دسلت داسی مک لالو دقراغیپله مک دافتله سکل فراهو ایت دان اورغ ۲ لفس کمدین برجما قول ای دغن فراهو انجی احمد فوئیه مک لالوله دقراغین ایت یأیت دسلت داسی جوک مک انجی احمد ایت فون لاری لینتغ

سورهن ايت باليق مك بکندا سلطان عبدالرحمن فون مڱنله کمبالي کرحت الله تعالی انا لله وانا اليه راجعون مک کمرله فول ددالم لیفک دغن راتف ناغیس سکل ایسی نكري افلاکي ددالم کوت دان استان عظمتاه بوپش راتف تاغیس سکل راج ۲ دان اورغ تواج ۲ لاکي ۲ قرمقوان ستله ایت مک دکرچاکن اورغاه اکن جنازه المرحوم بکندا سلطان ایت مک دماسوء کن کدالم خرندا مک باومله لاکي دتاتم کران مننتیکن تفکو بسر داتغ دري ریو شهدان ادقون سورهن مبریتاهو تفکو بسر ایت فون تیباله مک لالوله دفرمعلمکنش حال فادک ایهندا بکندا ایت ساغت گریغ ستله تفکو بسر مندغر خبر سورهن ایت مک برسرکراه ای بالیق کلیفک مک ددالم حال ایت داتغ سورهن دري لیفک مڱناکن بکندا سلطان عبدالرحمن سده مڱت ستله تفکو بسر مندغر حال فادک ایهندا بکندا ایت سده هیلغ مک تفکو بسر فون مناغیسله دغن تاغیس یغ امت ساغت مک اقبیل سمڱی ای کلیفک برجمقاله ای دغن بندان ایت برتاغیس ۲ سنه فول دغن سکل ایسی استان.

سبرمول

اداله یغبرایریغ دغن تفکو بسر ایت بالیق کلیفک یأیت حبیب شیخ سرت راج احمد مک راج احمد فون برجمقاله دغن فادک انقندا راج انتیه فون مناغیسله ستله ایت مک تفکو بسر فون هندق مپکراکن منانم فادک ایهندا بکندا المرحوم ایت مک راج احمد سرت حبیب شیخ سرت راج ۲ سره اورغ بسر ۲ منناله کفد تفکو سرت مڱنتیکن نام فادک ایهندا بکندا ایت قد کتیک مڱتک جنازه ایت دبالي مک منریماله تفکو بسر اکن فرمنتان مریکیت مک دظهرکده قد کتیک ایت اکن تفکو بسر کنتی فادک ایهندا بکندا برکار سلطان محمد شاه ستله سلسی درقد ایت بهاروله داغکت جنازه المرحوم بکندا سلطان عبدالرحمن ایت دتاتم دیوکیٔ چڱکيه مک دسبوه اورغ مرحوم بوکیٔ چڱکيه کمدين درقد ایت تهلیل مبري صدفه دان بمباچ قرآنله سرت دخن دوریکن کفد روح بکندا المرحوم ایت سبکیمان عاده استعداد راج یغبر ۲ قد منانمن دان کمدين درقد منانم اکندی دمکینه حال ادان.

شهدان

اداله مڱتن بکندا سلطان عبدالرحمن ایت یأیت قد هجره سنه ۱۲۴۸ قد انم بلس هاریبولن ربیع الاول مالم اثنبین وقتو صبح ادان.

سبرمول

ستله سلسیله درقد فکرچان یغترسبوه ایت مک بکندا سلطان محمد فون میپورله کریو میپلاکن فادک ایهندا راج عبدالرحمن ایت اکن دلنتی دلیفک منجادی یغدرتوان مودا ریو دان تعاوقش مڱنتیکن فادک ایهندا بکندا المرحوم راج جعفر ستله ایت مک راج عبدالرحمن فون داتقله کلیفک دغن سکل سانق ۲

علي دان راج احمد مباح ياسين كمدين درفد ايت فتراڻ راج علي فون مپوښگر
 كريښان تفكو بسر سميل اي مناغيښ يځ امت ساغت مك كمقرله ددالم استان
 ايت بوبي راتب تاغيښ سكل راج ۲ لاکي ۲ فرمفوان سته سلسي درفد کلاوآر روحڼ
 ايت مک دتوتفاه اوله راج احمد ايت مک تفکو بسر فون له کبالي کمبځ مرنتهکن
 سکل اورغ بسر ۲ اکن مفرجاکن جنازه فادک نندا المرحوم ايت مک کمورهه
 بوبي راتف تاغيښ سکل مريک ددالم نکري ليڅک ايت دان برکندوله
 سکين اورغ نکري شهدان اداله مفکتن يقدفرتوان مودا راج جعفر ايت يأت فد
 تيک باس هاريولن رجب هاري احد قد هجرة سنه ۱۲۴۷ کمدين مک يقدفرتوان
 بسر بگندا سلطان عبدالرحمن دان تفکو بسر سرت راج احمد سرت انق راج ۲
 سکين فرکيه منام جنازه فادک ايهندا مرحوم ايت بتاف عادة راج ۲ يځ بسر ۲
 مفکت سرت دغن اتوران تهليل دان صدفه دان خندوري دمکيزه حالڼ شهدان
 اقبيل ساسيه درفد فکرجان يفترسبوة ايت مک سلطان عبدالرحمن فون مفرجاکنه
 فکرجان نکج کهوين ايت سمولو مک ددالم تياد براف هاري قد وفنو ساعت يځ
 بايک مک دفرساتوکنله اوله بگندا سلطان عبدالرحمن اکن فادک انقندا بگندا
 ايت دغن راج عبدالله بتاف عادة استعادة راج يفسر ۲ دفرساتوکن دمکيزه
 حالڼ شهدان ادفون راج احمد اقبيل سته سلسيه درفد فکرجان فادک انقندا
 راج عبدالله دان ساسي فول مغاوينکن انقن دغن انق تمفکوځ عبدالرحمن ښبرنام
 تن عبدالله مک ايڅون برمونهله باليق کقد بگندا سلطان عبدالرحمن مک باليقه
 اي کريو کمدين درفد ايت مک راج ليبر استري مرحوم راج جعفر سرت فتراڻ
 راج علي دان راج جمع فترا مرحوم ايت جوک فون باليقه کريو سموان مک
 تنفله سکل انق راج ۲ ايت دان فترا ۲ مرحوم يقدفرتوان راج جعفر ايت ددالم
 نکري ريو اداڼ.

سبرمول

ادفون بگندا سلطان عبدالرحمن اقبيل سده فادک ايهندا راج احمد سرت
 فادک ادندا ۲۱ فترا ۲۱ فادکک ايهندا مرحوم ايت باليق کريو مک بگندا سلطان
 عبدالرحمن فون برمشارتاه دغن فادک انقندا تفکو بسر هندق مفکنتيکن فادک
 ايهندا مرحوم ايت دغن فتراڻ يځ کهارا ايت يأت يځ برنام راج عبدالرحمن
 سته ايت مک تفکو بسر فون براغکته کريو برمشاره دغن رشيدن ريو دان
 فادک نندا اڅکو فتراي سرت فادک نندا راج احمد سرت اورغ بسر ۲ دان انق
 راج ۲ سکين مک برتولنده موافقت ايت راج عبدالرحمن جوکاله اکن کنتي
 المرحوم راج جعفر ايت منجادي يقدفرتوان مودا ريو.

شهدان کات صاحب الحکايات

سفنگالڼ تفکو بسر کريو ايت مک بگندا سلطان عبدالرحمن فون گريځه مک
 اقبيل سمقي دوا تيک هاري ډکين برتمه ۲ ساغت مک مپورهله ندا تفکو بسر
 ايت مبريتاهو فادک انقندا ايت کريو مک سکراله سوزهن ايت فرکي مک سلوم

کریو برسام ۲ فادک ادندا بگندا ایت راج احمد سرت فادک انقندا بگندا ایت راج عبدالرحمن فترا یغدفرتوان مودا ایت دان استری یغدفرتوان مودا اگکو راج لیبر تیغکله ای ددالم لیفک سرت فترا یغبرنام راج علی سهاج شهدان مک ددالم حال ایت مک انجیء مریم ایبو بگندا سلطان عبدالرحمن فون کمبالی کریمت الله تعالی مک دقورکن فد فیق فبایه مسجد لیفک فد سبله کاکي بگندا مرحوم سلطان محمود کمیدین درقد ایت بگندا سلطان سرت فادک انقندا بگندا تفکو بسر فون مولا یاه فکرجان نکج کهوین بساف عادة استعادة راج ۲ یغ بسر بکرج دمکینه دفرواتن ادا.

شهدان کات صاحب الحکایت

ددالم تغه ۲ بکرج ایت مک یغدفرتوان مودا راج جعفر فون بالیق قول کریش ترله درقد دهولو مک کسوساهنه اتس بگندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا تفکو بسر سرت اسنریخ سرت فادک انقندا سکاین هندق دبرهنتیکن فکرجان ایت تیاد دبری اوله یغدفرتوان مودا بیرله بکرج جوک جکلو سمفی اجاکو بیرله سقدارکن اکو فنتاکن بیرله اکو منکحکن سندیری عبدالله دغن عایشه ایت ستاه برکمفوله انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ کاستان تمقت یغدفرتوان مودا کریغ ایت کران هندق معقدکن نکج راج عبدالله ایت ستاه برکمقول مک یغدفرتوان بسر سلطان عبدالرحمن فون مواکیکن فترا راج عایشه کغد فادک ایهندا راج جعفر ستاه ایت مک یغدفرتوان مودا فون معقدکن فادک انقندا ایت راج عبدالله دنکحکن دغن فادک چندا ایت راج عایشه ستاه سلسی درقد ایجاب قبول ایت مک برقولاهنه سکاین اورغ ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سده ساسی یغدفرتوان مودا معقدکن فادک انقندا بگندا ایت راج عبدالله دغن تفکو تغه مک یغدفرتوان مودا فون مفکین برتمبه ۲ کریش ساغته همشیر سده نزعن مک برهمقونه سکل فترا ۲۱ سرت بگندا سلطان عبدالرحمن دان تفکو بسر ددالم حال ایت مک راج احمد سودارا یغدفرتوان ایتقون داغله دري ریو برسمن کیچیل برسما ۲ حاج داود قفلیمایموان مک برجمفا برتاغیس ۲ سنه بردوا سودارا ایت سرت اورغشیر حاضر دسیتو کمیدین یغدفرتوان مودا فون ممکیل فترا ۲۱ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ سکلین راج ۲ مان یغ حاضر ددالم لیفک مک اقبیل برکمقول مریکیت مک یغدفرتوان مودا فون برسلا من ۲ له دغن سکل مریکیت مک بگندا سلطان عبدالرحمن سرت تفکو بسر فون مناغیسه دغن تاغیس یغ امت ساغت سنه ایت مک یغدفرتوان مودا فون نزعله مک لالوله مفکت کمبالی کریمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون برمول اداله یغ میندارکن دی درقد نزعن هفک مفکتن یأیت اسنریخ اگکو لیبر دان یغ مفکو کاکین یأیت فترا راج محمود دان یغ ممکغ تاغنن یأیت فترا راج

شهدان کات صاحب الحکایت

'داله بکندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا تشکو بسر مشوارتاه بردوا فترا' فد فکرجان هندو منتا فترا فادک ایهندا ایت یدفرتوان مودا راج جعفر یغبرنام راج عبدالله هندو دودفکن دغن فترا یغبرنام راج عایشه تیمغ ۲ غنن تشکو تغه مک اقبیل سده فوئس مشواره کدوا لالوله مبری سورة کریو ستله یدفرتوان مودا منذغر سورة فادک انقندا بکندا ایت مک مشکله ای سدیکیست سبب یدفرتوان مودا سده مشواره دغن داهیغ مراجق دولوغ تقمانه هندو مپورهکن فترا راج عبدالله ایت براستری کبویس دغن انق داتو دبوکیس کران ایفون بوکن اورغ لاین ماسیه لاکي سانق ۲ سودارا جوک مک خبر ایتفون سدهله مشهور سمفی کبویس ائگو داتو فون سده سوکاله دان سدهله کیریم برکیریم تندا اورغ برتوناغن جکلو جادی راج عبدالله ایت فرکی دایغ مراجق ایتله برسام ۲ فرکی مک ددالم حال ایت داتغله کهندق فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن تیدق دایکوت تاکوت جادی برکچیلن هاتی فول دان دبوکیس سفکوه فون سودارا اکنتتافی تمفتن برجاوهن ۲ لاکیفون بلوم لفس فیغ میغ سقدارکن بهارو مبری خبر سهاج درفد فیغق دایغ مراجق ادفون کهندق بکندا سلطان عبدالرحمن رشیدین ریو فون سوک فول منجادی ترهنتیله فول فکرجان بچارا کبویس ایت منتیکن لفس مقصود سلطان عبدالرحمن ایت دهولو ننتی دبالکشن جک فنجغ عمر مان ۲ فول اختیار یغ فاتوه شهدان ستله تتغله هیاغ واس ۲ یدفرتوان ریو ایت یدفرتوان مودا فون برکمسله اکن الت فرکی کلیشک مباوا فادک انقندا بکندا ایت راج عبدالله فرکی براستری کنکری لیغک ایت مک اقبیل سده مستعیب سکاین الت فرکاکس فرکی کلیشک ایت مک یدفرتوان مودا فون براغکتله کلیشک فد حال ای ددالم کریغ ساکیست بشقی تاغنن سرت ساکیست سدیکیست یغلاین شهدان مک اقبیل سمفیله یدفرتوان مودا ایت کلیشک برجمقاله دغن فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن دان فادک انقندا راج انتیه مک مشوارتاه فد فکرجان مولای فکرجان نکج کهوین ایت مک ددالم حال ایت یدفرتوان مودا فون برتمبه ۲ له کریغن سمنتلهن فول کماتین فترا راج میمونه سفنگکالن ای براغکت کلیشک ایت مک برتمبه ۲ له کریغن دان دوکجیتان ادان کمیدین مک لالوله مپوره مبریتاهو کریو کقد فادک ککندا بکندا ائگو فتری سرت فادک ادندا ۲۱ بکندا یدفریو سرت استرین ائگو لیر مک اقبیل راج ۲ ایت منذر فادک ادندا ایت کریغ مک براغکتله ائگو فتری سرت فادک ادندا راج احمد سرت ائگو لیر مک اقبیل سمفی کلیشک مک نایقله سکلینن مندافتکن فادک ادندا اتو ککندا یدفرتوان مودا ایت مک دودقاه مریکثیت ملهپهارا فادک ادندا یدفرتوان ایت برسام ۲ فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن مک ددالم تیاد براف هاری مک یدفرتوان مودا فون عافیتاه سدیکیست درفد فاکپشن اکنتتافی بوکن عافیت سمبوه هیلغ سکالی یایت بلوم کمیدین مک تشکو فتری فون بالیقه

قول دکھوینکن اوله یقدرتوان دغن فتران راج حلیمه مک اداله یغ مایجا بکن نکحن ایت، ائگو سبد محمد زین القدسی دان قد هاری ایسو، دفرساتوکن سکالی مک هابسه فکرجان نکح کهوین ایت اداث شهدان کمیدین درقد ایت تیاد براف انتاران مک مشوارتله قول یقدرتوان مودا سرت تفکو بسر ایت دغن رشیدین ریو هندف محربو، فرجنجین بهارو سئوله ۲ منجادی چاوغ فرجنجین لام کونن قد حال ائگو سید محمد زین القدسی اد برسلاهن ۲ فهم دغن رشیدین ریو درقد فکرجان یفتله دفربو، اوله ائگو سید ددالم فولو کریمون جادی قد ماس مشواره ایت ائگو سید سده بالیق کلیشک سمتهلش قول قد ماس ایت ائگو سید ایت ددالم دوکچیتا کماتین انقش دامو، اوله کاونن یغبرنام احمد اداله انقش ایت برنام سید احمد تفکو ووه دان سی احمد ایتفون ماتی جوک دیونه اورغ قد تنکل مولا ۲ تفکو بسر کریو ایت شهدان اقبیل سلسیله یقدرتوان ریو سرت تفکو بسر برمشواره دغن رشیدین ریو ایت لالوله بربو، فرجنجین بهارو ایت اد کیر ۲۱ دوا قوله فصل دان ترفربو، فرجنجین ایت یایت قد سبلس هاریبولن جمادالاول قد تاهن ۱۲۴۶ سنله سلسی لورقد بربو، فرجنجین ایت مک تفکو بسر فون براکته بالیق کلیشک مک تنقله ای ددالم نکری لیشک ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

کمیدین درقد ایت مک یقدرتوان مودا فون میورهله فتران راج عالی سرت منتنون سید حسین تفکو ایراغ ممباوا سورة کبتاوی ائقد کبرنور جنرال یغ برنام فندان بوس یایت سورة فرکارا راج جعفر ایقر یقدرتوان مودا راج جعفر دتفکف اوله کبرنور ائگریس سیفاقورا سب فتنه فرکارا مرومق کمیدین لفسله راج جعفر ایت ستغه فول فرکارا هوتغ فیوتغ شهدان تیاد براف لمان راج عالی ایت دبتاوی مک ایفون بالیقله کریو سرت ممباوا بلاسن سورة درقد کبرنور جندرال فرکارا راج جعفر ایت اداث شهدان ددالم تیاد براف انتاران مک رشیدین ریو فون برگنتیله یغبرنام توان ایایه ایت دغن رشیدین دکروه مک رشیدین ایلوه فون بالیقله کبتاوی ادفون فرسلیسیهن انتارا رشیدین ایلوه دغن سید محمد زین القدسی ایت سدهله بردامی چوچیاه دغن برکیریم ۲ سورة درقد فیهق سبله میبله سفرت عادة اورغ برصحات صحابتن فولغ سدیاکالا دمکینه حال مک تنقله رشیدین دکروه عمرنتهکن کراجان ریو برسام ۲ یقدرتوان مودا راج جعفر سبکیان یقدرتوان فرجنجین ایت سبرمول ادفون سید عبدالله منتنو راج احمد انق ائگو سید محمد کرحمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون دان کمیدین تیاد براف انتاران مک ائگو سید فون وافته قول کمالی کرحمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون یایت قد هجرة سنه ۱۲۴۵ قد دوا قوله دوا هاریبولن محرم جم قوکل دلاقن مالم جمعت دلشک انتهی تم.

فادک ایهندان سرت سمبهن فادک ککندا یغدفرتوان سده بالیق لالو سیغه داوغر ستله ساسی درقد برخبر ۲ ایت مک راج حسین فون برموهانه تورن کفرهون برسام ۲ برلایر برساغ منوجو فیفت مک اقبیل فاکي ۲ هاری برلا بوهله کفل ایت دلاوه فیفت سباه کوتا رنتغ سکتیک لاکي تورناه راج علي فترا یغدفرتوان میمبوه فادک ایهندان نایک کداره مک راج احمد سرت فادک انقدا سکلین سرت کاوون ۲ یفته حاج ایت نایکه سنوان لالو ماسوه کدالم کوتا اغکو فتری مک ساغته سوکاڻ اغکو فتری کران کداتهن فادک ادندا سرت فادک انقدا سکلین کمدين داتغه سکل انق راج ۲ یغددالم فولو فیفت دان اورغ بسر ۲ سرت اورغ ۲۰ سکلین برجمقا راج احمد ایت ستله ایت برجمقاله فول راج احمد ایت دغن فادک ککندا اغکو سید محمد زین القدسی دان سید عبدالله فون برجمقاله دغن فادک ایهندان ستله ایت اد کیرا ۲ تیک هاری انتاراه مک یغدفرتوان مودا راج جعفر دری فرغ ایت تیباله کفولو فیفت مک راج احمد فون سکراله تورن کفتتی برجمقا یغدفرتوان ایت مک اقبیل برجمقا ساغته سوکاڻ یغدفرتوان مودا کران کداتهن فادک ادندا ایت مک لالوله برسام ۲ برجالن کرومه فادک ککندا اغکو سید محمد زین القدسی برچاکف ۲ سبتتر کمدين براغته بالیق کاستانن برجالن برسام ۲ فادک ادندا ایت راج احمد مک اقبیل سمقي ککوت رنتغ راج احمد فون مفرسمهکن هدیه کفد فادک ککندا یغدفرتوان مودا دوا اورغ بودق هیتم سئورغ بقسا نونی دان سئورغ بقسا حبشی دان ساتو همقاران اسطمبول دان دوا بنتوء چنچین یغ بسر متان ساتو زمرو د یغ هیجو دان ساتو یعقوب یغ میره دان تراکول اسطمبول یغبرفامور برتانهکن مس دان دوا تیک کاو کاین بوتان باجو بمذار دان کناویس دان گرمسوه دانلایش درقد جنس تبرک مکه المشرفه درقد ایر زمزم دان مسوک هفک داکیغ انتا یغ کریغ دفرسمهکنن جوک کمدين سکل سانق ۲ سوداراه دان سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ ۲۰ یغددالم فولو فیفت سنوان دات هدیه علی فدارن مک سوکاله سکل مریکتیت سبب دات برکت مکه المشرفه ایت شهدان ددالم تیاد براف انتاراه مک موافقتله یغدفرتوان مودا سرت فادک ادندا راج احمد هندق منککن انق فادک انقدا راج احمد یغبرنام راج علي دغن فتران یغبرنام راج حلیمه شهدان ددالم حال ایت مک تفکو بسر فون داتغه کریو کران ملواتی فادک ندان یغدفرتوان ریو بهارو بالیق درقد فرغ ایت سرت اد سسوات حال یغدمشوار تکن دغن رشیدین ریو مک بر بچاراله یغدفرتوان مودا سرت تفکو بسر سرت رشیدین ریو فد فکرجان یفته دفریوایه دان لاکي یغ اکندفریوایه ستله ایت مک تفکو بسر فون براغکت ککریمون کمدين بالیق فول کریو لالوله منتأ هندق براستریکن فترا فادک ندا ایت یغدفرتوان یغبرنام راج فاطمه ایت مک دبریه اوله یغدفرتوان مودا لالو دکهوینکن تفکو بسر ایت دغن راج فاطمه اقبیل لقس مندی ۲ مک راج علي انق راج احمد

ملوم برالاھن ۲ لاکي سده برماتي ۲ين خبرن سبه ريو انق داتوء شهيندار ماتي
 شهدان اد سجورس اي برچاکف ۲ ايت مک ايئون برموهنله باليق لالو برسما ۲
 برلاير مک ددالم تياد براث هاري مک تيباله کسيغافورا قد حال کفل تمثت
 راج احمد ايت لالو دلاوة کريمون قد هاري رايو مک قد هاري ايتوله کريمون
 اله خبرن کمدين مک دافتاه خبر کداره مقتاکن راج احمد سده تورن دري حاج
 اداله اي ددالم کفل بوازي ايت مک تورناه سيد ياسين منتتو اشکو سيد محمد
 زين القدسي مک برجمقاله اي دشن راج احمد لالوله برسلا من ۲ مک راج احمد
 فون برتاينکن خبر سيغافورا فرکادوهن دکريمون مک برخبرله سيد ياسين مان ۲
 يقددغرون ادفون سفرت قرخيران اورغ انق داتوء بندار ماتي ايت مک يايت
 دوستا سئورغ فون تياد يغ ماتي هپاله چينا کريمون سئورغ سهاج يغ ماتي
 ادفون سبه يقدفرتوان سات اد جوک يغ ماتي دان يغ لوک سفرت امبوء اولوء
 دان يغ لوک سفرت انجيء عبدالصمد انق سياواتغ ليفک کمدين داتغ قول
 داهيغ روغکيء انق تمغکوغ عبدالرحمن مغادف فاداک نندان راج احمد لالوله
 اي برخبر حال ديرين سرت اورغ ۲ تاوء بلاغا تياد سئورغ يغ ماسوء سبب
 فکرجان ايت سده ساله قد قراتوران دانلاکي فون ممبوء فرکارا فرغ ايت بوکنن
 سبنرن کهندق يقدفرتوان سات هپاله سمات ۲ هونر استرين سرت تفکو يحييا فون
 مقصود يقدتورتکن اوله يقدفرتوان سات ايت شهدان ستاه ساسي درقد برچاکف ۲
 ايت مک داهيغ روغکيء سرت سيد ياسين فون نايکه کداره کمدين مک داتغ
 قول انجيء سايمان دسوره اوله يقدفرتوان سات ميپلاکن فاداک ايهندان راج
 احمد کران هندق برجمقاله مک راج احمد فون ترديماه سجورس ددالم برفيکر ۲
 کمدين جوابن ساي عذور تياداله دافت مغادف قد ماس اين ننتيله قد هاري
 يغلاينله جک اد عمر بوله جوک ساي مغادف کران وقتو اين ساي تاه فئيغ
 کفلا سبب ترلاو لام ددالم لاوه ملينکن ساي هارفکن معاف دان امئون جوک
 شهدان بيرله سيد عبدالله مننن ساي سرت انق ساي سسي عاي گنتي ساي
 مغادف يقدفرتوان ايت ستاه ايت مک سيد عبدالله فون نايکه برسام ۲
 راج عاي دان انجيء سليمان ايت مک اقبيل تيبا کقد يقدفرتوان سات مک
 برتپاله اي کقد سيد عبدالله کتاش مان ايه مت تيدق نايک مک جواب انجيء
 سايمان فاداک ايهندا ايت کريغ هولو مک ايناه فاداک ادندا کدوا دسوره
 مغادف کباوه دولي ستاه يقدفرتوان سات مندغر سمبه انجيء سايمان ايت مک
 برلينغ ۲ له اير متاش سلالو چوچر مناغيس کمدين مک دفرجاموله سيد عبدالله دان
 راج علي ايت اوله يقدفرتوان سات ستاه ايت راج علي سرت سيد عبدالله فون
 برموهنله تورن مندافتکن راج احمد ايت مک اقبيل سده سيد عبدالله سرت راج
 علي ايت تورن مک کفل فون ممبوغکر ساوه لالوله برلاير کريو مک اقبيل سمقي
 ماسوء کسات لوبم برجمقاله اورغ باليق درقد فرغ کريمون يايت راج حسين
 انق يقدفرتوان ريو سرت انجيء صفر مک نايکه راج حسين ايت ککفل برجمقا

ایت برخبرله ای کتاش فاداک ککندا یغدرتوان مودا تغه برقرغ دغن فاداک
انقندا یغدرتوان سات دکریمون ستله راج احمد مندغر خبر ایت مک ایقون
ترکجوه مک کتاش کغد حاج ۲ همب توا یغبرسام دغندي ایت بایکله سکران ۲
کفل اورغیغ هندق لکس کسپاڤورا چاریله کیت هندق سکران بالیق کریو تیاد
اوسهله کیت نایک کداره لاکي فنده سهاجله درقد بریک این مک حاج
عبدالجمل سرت سید عبدالله فون سکراله منمبغ فرکي کغد کفل ۲ یغدرلایوهن
فولو ښیغ ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

سکتیک لاکي مک انجيء عبدالرحمن ملاک فون تورنله نیت هندق مڅاجق راج
احمد ایت نایک کداره کرومهن مک اقبیل برجمقا راج احمد ایت کتاش
سیلاکندله نایک کداره جواب راج احمد صبرله دهولو ساي لاکي منتیکن سید
عبدالله سینتر شهدان ددالم تغه برخبر ۲ ایت مک داتغله سورهن درقد یغدرتوان
سرت اغکو فتري منداښکن راج احمد سرت اد مڅاوا واغ تیک ریبو رڅکیت
برکیریم کغد راج احمد ایت بارغکالي واغ یغدباواں فرکي حاج ایت سده
هابس نماں سورهن ایت محمد صالح مک اقبیل برجمقاله این ایت کمدين
درقد منچوم کاکي راج احمد ایت مک اي فون برخبرله کتاش فاداک ککندا
یغدرتوان تغه برقرغ دغن فاداک انقندا یغدرتوان سلت دانلاکي فاداک ککندا
راج ادریس سده مڅک ددالم رتیه جنازهن دباوا کریو دمقامکن دبوکیت دان
انقندا راج سلیمان تله مڅک جوک ستله راج احمد مندغرکن فاداک ککندان
راج ادریس سده هیلغ ایت مک ایقون مناغیسله دغن تاغیس یقامت ساغت
اد سکتیک سید عبدالله فون داتغله مک کتاش اد سده کفل اورغ هندق
کریو لاکي دوا هاري نام نخوداں شیخ بوازیر جواب راج احمد بایکله تیاد
اوسهله کیت فنده کداره لاکي فنده ککفل سهاجله کیت دان جک سید عبدالله
هندق نایک کداره برجمقا یغدرتوان قدح نایکله دهولو دانلاکي سي علي
جک اغکو هندق کداره برجمقا بیني اغکو فرکیله دهولو ایسوء لکس ۲ تورن
مک اقبیل سید عبدالله سرت راج علي مندغر سیدا ایهنداں ایت مک ایقون نایکله
کداره راج علي برمالله دداره کران اي اد بینین دڤولو ښیغ وقتو سیڅکه هندق
نایک حاج دهولو ایت شهدان اقبیل همڅیر اکن برلایر مک تورنله اي ککفل
مک راج احمد ایقون برلایرله دغس شیخ عثمان یغدییم دتانه جاوا شهدان برلایر
ایقون همڅیرله دغن سلاڅور مک برجمقاله دغن سکونر دري سیڅاڤورا مک اغین
فون ماتي مک براپوتله کفل دغن سکونر ایت قرلاهن ۲ لالوله بردکت ۲ مک
اداله معلم سکونر ایت نماں انجيء مومین ملاک قرانڅکن بوکیس مک اقبیل
اي ملهت بایق اورغ حاج ایت مک ایقون منورنکن سکوپش بردایوڅ کغد
کفل بوازیر ایت مک اقبیل تیبا نایکله اي مفادف راج احمد ایت لالو کتاش
فاداک ککندا یغدرتوان مودا تغه برقرغ دغن فاداک انقندا یمتوان سات دکریمون

يغذفرتوان مودا سمي کفولو کريمون لالو برقرغ مک دبتو قول اوله تشيدين
ريو يأت سبواه سکونر قرغ مک برقرغله لکوم لکم دکريمون ايت ددالم بيراف
هاري تباد جوک برالاهن مک يغذفرتوان مودا فون مشوارته دغن رشيدين هندق
دفتنس دري سبله دارتن دنایککن دغن سلدادو دغن اورغ ۲ ريو دان قتران
يغبرنام راج عبدالرحمن دسورهن برقرغ دلاوة مک اقبيل ساسيله موافقتن ايت
مک براغکتله يغذفرتوان مودا سرت رشيدين ريو سرت راج ۲ سکلين دان اورغ
بسر ۲ ممنتس جالن دارة دبالکغ کوبون مک هاري فون هوچن لبت سکتیک
ايت مک يغذفرتوان سرت رشيدين ريو سرت سلدادون ايتفون تياله کتفي
کوبون مک دبديل اوله سلدادون ايت دغن سنافغ کدالم کوبون ايت سرت ماسوء
لالوله براموء ددالم کوبو ايت مک اورغ ۲ کوبو ايتفون باقله يغ ماتي دان لاريله
برتبوران ۲ کلوار دري کوبون دان انجيء عبدالصمد اتق سيلاواتغ ليغک فون
لوکاله دلاريکن اورغ ۲ مک الهله کوبو ايت دافت اوله يغذفرتوان مودا مک
تيغکله ساتو کوبون لاکي شهدان فته مادوء راج بوکيس فون داتقله ککريمون
اکن ممنتو يغذفرتوان مودا ايت مک منتأله اي هندق ملقگر کوبو ساتو لاکي ايت
مک اقبيل هاري سده مالم مک لاريله سيد عقيل ايت باليق کسيغافورا سرت دغن
سکل فراهو ۲ ادفون تفکو يحيا سده ميمغ اي کسيغافورا کتان هندق ماختيارکن
بتو دان اویت بدیل فون کورغ دمکينه دالهن شهدان ادفون اتق راج ۲ يغ
فرکي برسماء يغذفرتوان مودا قرغ کريمون ايت فرتام راج عبدالرحمن فترا
يغذفرتوان يغ کهارن کدوا راج فاسيم کتيک راج حسين گامفت راج يوسف
دان ممنتون سئورغ برنام راج حسين دان سئورغ لاکي ممنتون جوک برنام
سيد مصطفى ادفون اتق اشکو سيد محمد زين القدسي فرتام سيد حسين تفکو
ايراغ يأت ممنتو يغذفرتوان جوک کدوا سيد هاشيم تفکو نوغ ادفون ايفر ۲
يغذفرتوان مودا يأت راج اسمعيل دان راج جعفر ادفون راج ملايون يأت تفکو
محمود سودارا تفکو يحيا يغ سبله يغذفرتوان سلت ايت دان تفکو محمود يغ سبله
يغذفرتوان ريو ادفون اورغ ۲ اد سموان سفرت داتوء شهنبدار دانلاين دان
بايق لاکي بايک ۲ قرانقن تباداله اکو سبوتکن دسيني کران هندق مغمبيل
سمفتن ادان.

شهدان مک سلسيله فکرجان قرغ کريمون ايت مک يغذفرتوان مودا فون
براغکتله باليق کريو جانن اوغر بورو دان تفکاکنش دهولو دکريمون راج عبدالرحمن
کدين راج عبدالرحمن فون باليق قول کريو تيغکله راج فاسيم منوغکو قولو
کريمون ايت ادان.

القصة

مک ترسبوتله فرتان راج احمد سودارا يغذفرتوان مودا راج جعفر يشبرلاير دري
نکري مکة المشرفة ايت مک ددالم تباد براف انتارن مک سمييله اي کفولو قينغ
مک اقبيل تيبا تورنله سئورغ برنام انجيء لمبق اتق امام سلاغور مفادف راج احمد

القصة

ست برسبوتاه فرکتان نگري ريو
سبرمول

ادفون يقدفرتوان مودا راج جعفر سقننگالان سوداراش راج احمد ايت

فرکي حاج کمکه المشرفه مک ايفون مشوارتله دغن رشيدین ريو يأت توان ايلوة سرت فادک ککندا اڭگو سيد محمد زين القدسي قد فکرجان يقدفرتوان سات ملالوي فربتاسن يغ سده دثربتسکن اوله اڭگريس دان هاندا ايت مک يقدفرتوان سات تياد جوا مهيرو فربتاسن ايت دسورهياله اورغ ۲ يأت سيد عقيل ممبوک تيمه ۲ دڦولو کريمون ايت دمکين لاکي سراه ريفي فنتا فنت دايو غ کاله قد تمقت ۲ يغ همفير دغن ڦولو کريمون ايت سڦرت اوغر بورو دان کندور دان تمقت ۲ رعيت ڦول سڦرت موره دان سوکي مک لاکي دڦرواة سڦرت تتکل ماس اي ددالم ريو مک بيراف کالي يقدفرتوان مودا ممبري سورة دان نصيحت ملارغکن درقد ملاکوکن فربتاسن ايت مک تياد جوک دڦردوليکنش هڦک سيد عقيل ممبواتله اي رومه دڦولو کريمون سرت مغمڦولکن چينا ۲ دان اورغ ۲ ملايو يغ مڦکالي تيمه ۲ دڦولو کريمون ايت مک ايتله جادي ڦوکوء ڦرکلاهيں دان فربنتاهن دان برقرغ انتارا کدواں اداں.

شهران کات صاحب الحکايت

مک مشوارنله يقدفرتوان مودا دغن رشيدین ريو توان ايلوة سرت اڭگو سيد محمد زين القدسي سرت اورغ بسر ۲ ددالم ريو مک کڦوتسن مشوارتن ايت ميوره ککندا اڭگو سيد فرکي منچاچق بنديرا دڦولو کريمون ايت مک فرکياه اڭگو سيد ايت برسما ۲ فترا يقدفرتوان يغيرنام راج عبدالرحمن سرت داتوء ڦڦکاوا دان داتوء سهندار دان راج اسمعيل سوارا استري يقدفرتوان دان اورغ بايکن ۲ انجي ۲ ابراهيم دان انجي ۲ شمس الدين دان انجي ۲ احمد دانلاين مک اقبيل سمفي دکريمون مک اڭگو سيد ڦون منديريکنله بنديرا هيتم برتڦوء ڦوتيه ايتڦون سده هابس تيمه ۲ اڭگو سيد دغن ممبري سورة کڦد يقدفرتوان سلت سرت ممبري نصيحت کڦد وکيل يقدفرتوان سلت ايت يأت سيد عقيل مک اقبيل ساسي اڭگو سيد ڦون باليقه کريو اداله يقدتيڦکاکنش منوڦگو بنديرا ايت يأت ساتو اورغ بوکيس برنام وأ ڦواس سرت اورغن دوا تیک باس اورغ مک اداله سقننگالان اڭگو سيد ايت باليق کريو مک وأ ڦواس ايت ڦون دهالو اوله سير عقيل دان بنديرا ڦون دتبڦن مک وأ ڦواس ايتڦون باليقه کريو مک دڦرمعامکنيپه کڦد يقدفرتوان مودا سرت رشيدین ريو مک مارهله کدواں ايت مک لالوله يقدفرتوان مودا برسيف الت ڦقراغن مک اقبيل سده مستعيب براڭکنله يقدفرتوان مودا دغن کاڭکاڦن ڦرغ مک اداله سيد عقيل سدهله اي سيف ممبوة کوپو دان مڦاتور فنجاجڦن اداله يغ بسره دغندي ايت راج اندوة دان تڦگو يحيا اقبيل

ايت ادفون شريف يحييا قد ماس ايت اداله اي ددالم نكري بدار تغه برمشواره
 دشن كفال ۲ ددالم نكري بدار ايت هندق كمصير شهدان ادفون راج احمد اقبيل
 سيغ ايسوئ قد هاري جمعت مك ماسوئه اي برسما ۲ شيخ احمد كدالم كوتا
 بدار فركي سمبيغ كمسجدن مك برجقاله اي دغن شريف يحييا ايت ددالم
 مسجد مك لالوله برجقلا قول دغن سيد محمد عطاس ايت سده ماسوئ جادي
 جوا ۲ شريف يحييا ايت دمعامكنپاه كقد شريف يحييا اد ساتو انق راج فيهق
 جاوي دنكري ريو سته درقد صحاب بغان مك شريف ايتقون مبريه امان كقد
 راج احمد سرت سكل فافاه يغ برسما ۲ دغندي ايت مك اقبيل راج احمد ايت
 باليق كقد خيمهن مك دسورهپاه بيراف بايق عسكر بدوي منجكاي سكل خيمه ۲
 ايت سرت دقاسكئن افي هفك سمفي سيغ سرت ايسوئ دسورهن برجالن سراي
 كئان جاغئله خواطر ۲ اكن بدوي ۲ يغ مرمقق ۲ ايت مك برجالئله راج احمد دغن
 سكل قافيله ايت دغن امان تياد سسوات يغ دتاكوتي هفك سمقيه ماسوئ كدالم
 كوتا مدينه مك لالوله زياره كقد قبور رسول الله صلى الله عليه وسلم كمدين زياره
 كبافع كقد سكل صحاب كمدين زياره قول كجيل احد كقد قبور مام رسول الله
 صلى الله عليه وسلم يايت سيدنا حمزه يغ شاهد قد جبل احد ايت كمدين
 زيارهه اي كقد سكل تمقت ۲ يغ دزيارهن اورغ ۲ ستله ساسي مك راج احمد
 فون مبلي ساتو كبون دوقكئن كقد انق چوچو شيخ سمان شهدان اد كيرا ۲
 سباس هاري ددالم مدينه ايت مك باليقاه راج احمد ايت كمكه المشرفه مك
 اقبيل سمفي كمكه مك راج احمد فون مبلي رومه وقف دوا بواه يغ سبواه
 دوقكئن كقد شيخ اسمعيل كمدين اخر ۲ ن برنده كقد مفتي شافعي دان يغ
 سبواه دوكيلكنن كقد شيخ محمد صالح اخر ۲ ن برنده جوگ كقد مفتي شافعي
 اكن نظرن ستاه ايت وقتو حاج فون سمقيه مك راج احمد حاجيه دان عمرهله
 دان وفواه دعره برسما ۲ سكل حاج ۲ يقداتغ درقد فيهق سكليايغ دنيا درقد
 درقد اورغ اسلام دان طوافله دان ساعيله كمدين درقد ملمقر جمراه دمينا مك
 ماسوئه كدالم مكه دان تحليلله سرت مهاي سربانله كمدين مك راج احمد فون
 مبلي ساتو حوش تمقت تانه بمبواه رومه وقف دمينا مك دوكيلكنن كقد شيخ احمد
 منفع دقربواتيله رومه وقف دسيو شهدان اقبيل سلسي درقد سكل فكرجان ايت
 مك راج احمد فون تورئله باليق كجاوي مك مغترله سكل مشايخ ۲ ددالم نكري
 مكه ايت هفك سمفي كجده مك لالوله نايك بريك تركي نام نهودان سيد
 محمد علي مپيوا سبيله كوروغ جوگ مك لالوله برلاير كنكري جاوي دمكينه
 حالن ايت.

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله راج احمد اينله مولا ۲ انق راج ريو دان ليفك يغ فركي حاج تياد سسورغ
 دهولو درقدان ستوله ۲ اياه يغ مولا ۲ ميوك قئتو راج ۲ ريو فركي حاج ادا.

دغن جمنېنډ سندرېري قد كمبولن شهدان تباد براف لماښ دلاوة مك سميځله اي كجده يايت قد دلافن باس هاريبولن شعبان قد هجرة سنه ١٢٤٣ مك نايكاه راج احمد ايت كداره مك داتقله سكل شيخ ٢ اورغ مغالوكن راج احمد ايت ايت داتغ كران مريكنيت سده تاهو اكن راج احمد ايت هندق فركي حاج قد تاهن ايت دان اداله يقداتغ ايت يايت شيخ اسمعيل دان شيخ احمد مشفع دان سورهن شيخ داود مك ماسيخ ٢ شيخ ايت هندق بمباوا راج احمد ايت كرومهن ددالم حال ايت مك كقد شيخ احمد مشفع له راج احمد سوكن سبب جمله درقد همب توا يايت اي فرانكن بوكنس يغ امقت فوله جوكن مك نايقله راج احمد ايت كمكه المشرفه دباوا اوله شيخ احمد ايت سرت ماماكي كاين احرام مك اقبيل سميكي كمكه المشرفه مك طواف سعيه سلسي درقد طواف ساعي ايت تحليل له مك دودقاه اي ددالم رومه شيخ احمد شفع ايت مك داتقله مشايخ ٢ مكه ايت برجمقا ٢ كمدين فركيله اي كرومه مفتي شافعي كمدين ساسي برجمقا ايت مك تتقله اي دالم مكه المشرفه منتيكن هندق كمدينه المنواره اكن زياره كقد رسول الله صلي الله عليه وسلم هپاله منتيكن لفس رمضان سهاج مك ددالم حال ايت نكري مكه المشرفه فون برگادوه يقامت بسر قول يايت شريف يحيي راج مكه المشرفه ايت محبوبه قول ساتو شريف قرايتن جوكن شريف شمير نماښ دبونهن ايت ددالم مسجد الحرام مك مندعواله سكل قرايتن يغ سبله قول برسام ٢ وكيل سلطان محمود خان راج اسطيمول اداله نام باشه ايت احمد باشه انق سودارا محمد علي باشه راج مصر كران اي ايت وكيل سلطان محمود خان منجكاي حرمين ايت مك ددالم ايت برگادوهله باشه ايت دغن شريف يحيي سفرت سده هندق برقرغ روځان مك كسوساهنله سكل علما ٢ دان مفتي ٢ دان سكل اورغ بسر ٢ ددالم نكري مكه المشرفه ايت مك ددالم حال ايت مك شريف ايتقون لقسله كلوار درقد نكري مكه لالوله كبدار مغمقولكن ٢ رعيت تنتراښ درقد بدوي يغبړفوله ٢ لقسا ايت مك تباداله امان جالن ٢ اورغ ٢ فركي داتغ كمدينه ايت شهدان مك ددالم حال ايت كسوساهنله راج احمد ايت كران اي هندق كمدينه تباد امان جالن مك اقبيل سلسي بولن رمضان موافقتله راج احمد ايت دغن سكل مشايخ ٢ ددالم نكري مكه ايت سقاي دافت جالن بوله فركي كمدينه مك دغن تقدير الله تعالى مك دافتله اي جالن بوله فركي كمدينه ايت يايت برسام ٢ دغن ببراق قافله يغ هندق كمدينه ايت كيروا ٢ له دوا ريبو انت مك فركيله راج احمد ايت برسام شيخ احمد مشفع ايت دغن سكل جماعهن مك ددالم فرجلانن ايت مك سكل قافله ايتقون سدياله مغيبي سناغ فيستولن دان مان تمقت دتاكوتي دبوپيكن سناغ تركادغ ٢ اد جوكن قافله يفترفنجيل ٢ برقرغ دغن بدوي سقنجنج ٢ جالن اد يغ كنا رمفس اد يغ كچورين مك تباد براف هاري برجالن سميځله كنكري بدار مك قافله ايت برهنتيله بمبنتغ خيمه دلوار كوتا بدار

عبدالواهب کأمت انجيء محمد صالح انق کورو يقدفرتوان مودا راج جعفر
 مهاجي فرآن دترغکانو کليم انجيء ابوبکر کأتم انجيء قاسيم کتوجه انجيء
 محمود کدلافن محمد انق انجيء معمور کسميان احمد انق انجيء معمور ايت
 جوک کسفوله ساتو لبي جاوا يغ فرهما کنديري کقد راج احمد ايت نماں لبي
 اسمعيل شهدان تياد براف انتارآن راج احمد ايت دلاوة مک سفيhle کقولو فينغ
 مک داتقله سيد هاشيم مغالو ۲ کن راج احمد ايت سرت انجيء عبدالرحمن ملاک
 مک دباواله اوله سيد هاشيم ايت کرومهن لالو دبرين ساتو رومه دان اد تيمه ۲۴
 راج احمد ايت سديکيت ۲ دتريما فيوتغ ۲ اي دسيفافورا سيد هاشيمه منجوالکنش
 سرت دکمفولکنيله واغن دسراهنکنش کقد راج احمد ايت کمدين درقد ايت داتغ
 قول انجيء نوراتي بکس کنديق يقدفرتوان سلاغور يغ اد انقش برنام راج
 حميده مک داتقله اي بردوا برانق ميپلاکن راج احمد ايت ديم کرومهن کتآن
 فادک انقندا اين ساغته هارفن قاوس ائگو سيلوم لاکي براغکت هندق ديم
 برسام ۲ کران فادک فون تياد براف لاکي کران فادک ککندا يقدفرتوان سلاغور
 فون سده مئکت ماینکن فاوس ائگوله کنتي ايهندا فادک انقندا اين ستله راج
 احمد مندغر کات انجيء نوراتي ايت مک راج احمد فون ترسيوم جوابن اکو سکن
 اکن سيد هاشيم سده دلتقکنش درومه اين کلاوار قول تياد ساتو سبب تياداله
 اکو سدق بگيتو اکن تتافي اکو براولغ ۲ سهاجاه ددالم سهارى دوا اين سبلوم
 اکو برلاير دان بير سي علي سهاج ديم برسام ۲ اديقن درومه ائگو ستله انجيء
 نوراتي مندغر کات راج احمد ايت مک ايغون برموهنله باليق لالو دباواں راج
 علي ايت کرومهن ددالم کريتا برسما ۲ مک دقايبهاراکنيله راج علي ايت ماکن
 مينوم برسما ۲ دغن انقش راج حميده ايت سبکيمان عادة اورغ دغن سانق
 سوداراں کمدين درقد ايت يقدفرتوان قدح فون ميپلاکن راج احمد ايت کاستانن
 دامپيلش دغن دوا بواه کريتا مک فرکيله راج ايت برجمقا يقدفرتوان قدح سرت
 دفرجاموش ماکن مينوم دفرمایاکنش ستله ايت راج احمد فون باليق کرومهن
 کمدين يقدفرتوان قدح فون ميپوره مغنتر مکانن کاون ۲ براس بهارو سراتس کنتغ
 دان کربو شتيکور کمدين برجمقا اي کقد راج احمد مک راج احمد فون مهديهکن
 دي سبيله سکين کمدين ميمري هديه قول يقدفرتوان قدح کقد راج احمد ايت ساتو
 جم کيرا ۲ هرک سراتس رغکيت يأت جم يفته لام ماسن دان کمدين درقد ايت
 مک اد ساتو توان سيد نماں سيد زين عيدروس فراقکن کوبو يأت سودارا يفتوا
 کقد سيد مصطفى منتأله کقد راج احمد هندق برينينکن انجيء نراتي ايت مک
 دبريله اوله راج احمد لالوله دنکاچکنش سيد زين ايت دغن انجيء نراتي شهدان
 ددالم تياد براف انتاراں مک راج احمد فون برلايرله کجده ميپوا کفل ترکي
 برنام فلوک دان کفتش برنام حسين دسيوا اوله راج احمد سياه کوروغ کفل
 ايت سکيرا ۲ بوله تمقت دوا باس اورغ دان بوله مئگنتوغ بواين سرت جوکف

القصة

مک ترسبوتله فرکتان اروغ بلاوا یغبرفرغ دغن رشیدین یغ اله لاری ای کسیفافورا
 مک دیمله ای دسیغافورا مک ددالم حال ایت یغدفرتوان مودا فون برمشوارتله
 دغن رشیدین ریو منتاً کقد گبرنور جندرال بتاوی مدهمدهن سقاي بوله
 دامفونکنن کران ای ایت جمله قوم قرابت یغدفرتوان مودا جوک مک دامفونکنله
 اوله گبرنور جندرال مک اروغ بلاوا ایتفون داتقله کریو مقادف یغدفرتوان مود
 سرت رشیدین ریو ستله ایت مک اروغ بلاوا فون دبريله اوله گبرمنت کاجی
 لیم راتس روفا تمباک کمدین اد انقن سئورغ فرمفوان یغ برنام داهیغ فچوغا
 دکھوینکن اوله یغدفرتوان مودا دغن فتراث یغبرنام راج حسین بتاف عاده راج ۲
 نکاح کھوین مک تنقله اروغ بلاوا ایت ددالم ریو دان بوکیس ۲ فون برکمفولله
 کفدان سدیکیت ۲ کمدین مک اغکو فوان سلاغور فون مبری ای سئورغ کندین
 نشان سی فاتم کمدین فرکی قول ای کلیفک مک برگندیق قول ای اکن سئورغ
 انی بوکیس نشان سیج کمدین درفد ایت جاتوهله ساکیت ککیلان ۲ مک براوبهله
 حالن سھاری ۲ هفک ماتین فد ماس یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن اداڤ.

شھدان کمالی فون چترا راج احمد سودارا یغدفرتوان مودا راج جعفر
 ایت مک اقبیل فد ماس یغلانین قول مک فرکیله قول راج احمد ایت کسیفافورا
 مک مغنترله داتوه فککاو احمد دان حاج داود دان هبب تواڤ ۲۱ مک اقبیل
 سمفی کسیفافورا مقادفله راج احمد ایت اکن قادک انقدا یغدفرتوان سلت
 برجما ۲ آن برسلا ۲ ستله ایت مک راج احمد فون برجما قول دغن شھندار
 سیغافورا ایت دکات ۲ اورغ نشان مستری سامی مک دفرملیا کپله سرت دفرجامون
 ماکن ۲ فغانن منوم دغن سندیريله ملاین ۲ کن لاکی استری ستله ایت مک راج
 احمد فون داتقله کفل تومغاغن کفولو فینغ یأیت کفل سید هاشیم نخودان اورغ
 مسغظ نشان حس بدوی مک برلایرله راج احمد ایت کفولو فینغ دان سکل اورغ
 بر ۲ دان اورغ تواڤ ۲ یغ مغنتر ایتفون بالیقله کریو سمواڤ.

سبرمول

اداله یغ فرکی برسما ۲ راج احمد ایت سئورغ انقن برنام راج علی دان سئورغ
 منتون برنام سید عبدالله انق اغکو سید محمد رین القدسی دان سئورغ لاکی
 انقن یغ باوم بالغ نشان سید حامد دان اداله بکلن فرکی ایت واغ یغدیکلکر
 اوله قادک ککندان اغکو فتری سقوله ریو رغکیت دان جملهن سرت واغ راج
 احمد ایت سندیری کیرا ۲ امقت بلس ریو رغکیت سمواڤ مودالن فرکی ایت
 ادفون اورغ ۲ راج احمد یغ دباواڤ برسام ۲ فرکی حاج ایت فرتام حطیب
 عبدالرحمن فکاوی نگری ریو کدوا بلال عبدالله فکاوی نگری ریو فد فیحق راج
 ادریس کتیک حاج عبدالجمل انق اورغ عالم ددالم ریو ایت یأیت حاج

اشکریس دان بهسا هلندا کمدين برجامو څول درومه کمس حاج منترام دان سکل ان۲ ملايو دان څرانتکن بوکيس يغ دسماراغ ايت داتغله ملاوة راج احمد سرت اد ممباوا هديه علي مدارث شهدان تباد براف لمان ددالم سماراغ ايت مک راج احمد څون برلايرله دري سماراغ ايت مپوسور کتيمور مک اقبيل سمقي دکت دغن جقارا مک انق راج احمد يغبرنام راج علي ايت کنا څپاکيت هاوا مونته بيراق همغير تباد هارف اکن هيدوڅن مک سوسهله راج احمد ايت مک لالو سيفکه دجقارا مجلي خرندا کران فيکرانث جکلو ماتې جوک دلاوة هندق دباوا باليق کريو جوک مک دغن تقدير الله تعالی سرت خرندا ايت تورن مک راج علي ايتڅون سمبواهه درفد څپاکيتن مک سلالو بلایر کجوانا مک اقبيل تيبا کجوانا مک تورنله کفتن ملايو بفسا اورغ مفکاسر دان تورن جوک بوکيس۲ يغديم دجوانا ايت سقرت واً لالو دانلاینث مپيلاکن نايک کداره دان بکاور کفل هلندا يغجوانا ايت برجمقاله اي دغن راج احمد ايت داجن کدالم کوتان سب اي سده جادي انق اغکت راج ادریس سودارا راج احمد ايت کونن جادي درملباکنبهله راج احمد ايت اداث.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تباد براف لمان راج احمد ايت ددالم نكري جوانا سرت سده برموات براس مک برلايرله راج احمد ايت باليق کريو مک سيفکه اي دليغک مفادف بگندا سلطان عبدالرحمن شاه مک کفد ساتو هاري تورنله بگندا سلطان عبدالرحمن لاکي استري کفد کيچي فادک ايهندا ايت راج احمد سرت برجاموله اکي فادک انقندا ايت راج انتيه مغمبيلله بارغ۲ فادک ايهندا ايت سقرت فتي جقارا يغ کچيل۲ ايت اد سکودي دان کاین باتيک سماراغ بکيتو جوک دغن تباد هرک کران سده عاده راج۲ سبله ريو دان ليغک اقبيل ايهندا۲۱ اتو ککندا۲۱ ادندا۲۱ بهارو داغ دري تمفت يغ جاوه۲ مک جک اد ممباوا بارغ۲ يغ فاتوه دامبيلن تباد منجادي هرک خصوصاً څول سقرت سلطان عبدالرحمن دان راج انتيه ايت یايت ففکت انق سوداراله کفد راج احمد ايت دمکينه اداث مک کمدين درفد ايت براغکتله سلطان عبدالرحمن لاکي استري کداره کاستانث شهدان ددالم تباد براف لمان مک راج احمد څون برمونهله کفد فادک انقندا سلطان عبدالرحمن څرکي حاج مک دبړکن اوله بگندا سلطان عبدالرحمن کران اورغ هندق ممباير نذرث دان فرض مک برلايرله راج احمد ايت کريو مک اقبيل تيبا کريو برکمس۲ له مک لالو برلاير کسيغافورا منجاري۲ کفل تميغ کنکري عرب مک مفتترله فادک ککندا اغکو فترې سرت داتو شهبندار عبدالله هغک سمقي کنوڅسا سمقي برماين۲ دسيتو مک کفل عرب څون لفسله برلاير مک تياداله جادي راج احمد څرکي قد ماس ايت.

سید عالی نماث برجمفا راج احمد ایت کناث توان رشیدین مپیلان اڅکو نایک
 کداره مک راج احمد فون نایکله سرت انقند۱۲ سکلین مک اقبیل تیا کومه
 رشیدین مک رشیدین فون کلوار فنتون لالو مپیموه تاغن راج احمد ایت دباواڅ
 ماسوه کدالم رومهن سرت انقند۱۲ ماسیغ ۲ دودق قد کرسیښ سرت دجامون
 دغن فغانن دان ایر تیه کمډین کناث راج احمد ادغون سفرت سورة کبرنور
 جندرال ایت ساي تیاډ براني منریماث دسینی بایکاه راج احمد سندیری فرکي
 دبتاوي مک جواب راج احمد ساي این ترلالو سوسه برلایر بر بالیق ۲ نیت هاتي
 ساي هندن مپوسول کتیمور کمډین بر بالیق قول کباره منجادی ترلالو سوسه
 دان براف باقی روکي کمډین منجواب قول رشیدین ایت بتول اکنتتافي اد
 ساتو جالن یغ موداه ایت کیچی راج احمد تیغکل دسینی دهولو اتو دسوره
 مپوسور کتیمور دان راج احمد بوله ساي هنتر دغن کریتا فوس سبتتر بوله سمفی
 دبتاوي ادغون درفد فیهق بلنجان جاغن راج احمد سوسه ۲ ساتو دویت تیاډ
 کلوار درفد راج احمد ساي کلوار سموث ببراف اورغ راج احمد هندق باوا
 اورغ بوله ساي کوارکن بلنجان مک جواب راج احمد یغ ساي برلایر کجاوا
 این بوکنش مباوا اوتوسن سقدرکن مباوا فرکیریمن سهاج دان سده جوک
 سودارا ساي یغدرتوان ریو برمشواره دغن رشیدین ریو کناث دمان جاته نگری ۲
 تانه جاوا بوله دسراهنن سورة این کفد رشیدینش شهدان اقبیل رشیدین سماراغ
 مندغر کات راج احمد ایت مک ایفون تردیم سجورس کمډین کناث فیکر ساي
 بایک جوک راج احمد فرکي کتاوي برجالن داره بوله ملیهت ۲ جالن سبله
 داره دان نگری یغدداره ترلالو باکوس بوله سمبیل برماين ۲ ستله راج احمد
 مندغر کات رشیدین ایت مک راج احمد فون برتمبه ۲ له سوسهن کمډین جواين
 فیکران توان رشیدین بتول اکنتتافي یغ ساي برلایر این تیاډ حاجت هندق
 برماين ۲ لاکي کران ساي هندق برداڅ منچاري ۲ بانجا هندق فرکي حاج
 تیاډ بوله ساي لیغهکن لاکي ساي هارث کفد توان رشیدین جوا سقای بوله
 تولغ ریغکن این فرکارا شهدان ستله رشیدین ایت مندغر فرکناث راج احمد
 ایت مک ایفون تردیم سجورس بر فیکر روقاڅ کمډین کناث تیاډ افله اکنتتافي
 ساي منتا راج احمد تاروه تندا تاغن فرمنتان راج احمد سندیری هندق سگرا
 مپوسور کتیمور کران عذر بسر جک فرکي کتاوي سبب راج احمد هندق لکس ۲
 فرکي حاج مک جواب راج احمد بایکاه بواتله توان رشیدین سورة ننني ساي
 بوله تاروهکن تندا تاغن کمډین مک رشیدین فون ممبواته سورتن سندیری کفد
 کبرنور جندرال بتاوي میتانکن حال احوال دغن راج احمد ایت کمډین راج
 احمد فون مبري تندا تاغن ستله ساسي راج احمد فون منتا بالیق لالوله برسم ۲
 بردیری بر فکغ تاغن مبري سلامت تیغکل دان برلایر مک اقبیل ساسي راج
 احمد فون کوارله درفد رومه رشیدین ایت لالو سیغکه برجامو ۲ برسام ۲ دقاتي
 ترباي یأیت ساسو اتق راج جاوا یغ فندي بهسا عرب دان بفکال دان

کریمون ایت دکاوارکن تبمه ۲۸ دان بیراڤ یغدفرتوان مودا ممبری سورة دان
سوره مېوره مېناکن حال احوال قریناسن ایت مک تیاد جوک یغدفرتوان سات
مغیکوه مک ایناه سب جادی فوکوه فرکلاهیڼ دان فرکادوهن انسارا یغ دمرتوان
مودا راج جعفر ریو دغن سلطان حسین یغدفرتوان سات مک مک ماسوه له فول
فېهن کبرمنت هاندا مغکین بسرله جادیڼ مک برېچاراله سدیکیټ ۲ دهرلو بری
ممبری سورة اداڼ.

القصة

مک ترسېوتله فرکتان سودارا یغدفرتوان مودا یأیت راج احمد مک اداله مد کتیک
ساکیت بالیق دری بتاوي ایت مک ایفون برنذر جک سمېوه فپاکیتښ سده واجب
برنمه ۲ واجبله ای فرکي حاج مک اقبیل سده سمېوه فپاکیتښ قولغ سدیکالا مک
ایفون برموهنه کغد فادک ککندا یغدفرتوان سرت فادک ککندا اغکو فتری مک
جواب فادک ککندا اغکو فتری بایکاه اغکو فرکي منچاري بانجا ۲ دهولو فرکي
برلایر کتانه جاوا دان فادک ککندا یغدفرتوان فون برتیه جوک بایکله دباوا
کیچی یغدبای ایت اف گونان دیم ۲ سهاج جواښ بایکله مک اغکو فتریه ممبری
مودالڼ دان یغدفرتوان مودا ممبری کیچی مک راج احمد فون برلایرله کتانه جاوا
دان اداله یغبرسما ۲ دغندي ایت انقښ یغبرنام راج علي دان انق سوداران یغبرنام
راج محمد انق یغدفرتوان دان منتنوث سئورغ یأیت سید عبدالله اغکو اغه انق اغکو
سید محمد زین القدسي دان اورغ کباپکن یأیت خطیب عبدالرحمن انق همب
توا بلال گریوا سئورغ دان اداله دفر بوتښ جراکښ اورغ بوکيس نماښ کورو میوغ
مک اقبیل مستعيب قد فکرچان برلایر ایت مک راج احمد فون برلایرله کتانه جاوا
سرت اد جوک ممباوا سورة یغدفرتوان مودا کغد کبر نور جندرال بتاوي بوکښ سورة
اوتوسن هپاله سورة ۲ برکیریم سهاج سده جوک دمشوارتن دغن رشیدین ریو
حال سورة ایت دمان ۲ راج احمد سیفکه بوله دسراهن کغد رشیدینښ شهدان
تیاد براڤ لمان راج احمد دجالن مک سمقیله کنکری سماراغ مک نایکاه
جراکن راج احمد اورغ بوکيس ایت ممباوا فشن فشن دان سورة یغ کغد
کبرنور جندرال ایت کغد شهیندار مک اقبیل دلیهت اوله شهیندار سورة کغد
کبرنور جندرال ایت مک لالوله دباواڼ کغد رشیدین مک اقبیل دلیهت اوله
رشیدین فشن دان علامتښ سورة ایت مک کات رشیدین لو جراکن تورن دکیچی
ننتی دبالکغ گوا سوره ساتو اورغ مقمبیل راج احمد ایت کداره لو تیدق ناهو
ساتو اف اورغ فداکغ مک تورنله وأ کورو ایت برخبر کغد راج احمد مک اقبیل
راج احمد مندر خبر وأ گورو ایت مک کسوساهانه کران فرکیښ ایت برنیاک
مک مشوارته راج احمد ایت دغن فادک انقندا سید عبدالله بگیان ۲ یغدجوابکن
'یسوه شهدان مک اقبیل سمقیله کاسوفکن هاریښ داتغه انچي علي نماښ
اصلن اورغ دری لیغک سده بریښي دسماړاغ سرت سانو اورغ بشکال

مك برلايرله اڭكو سید ایت کبتاوي برسام ۲ ققولو هب راج ایت دان ادئون
 انقن یغبرسام ۲ دغندي ایت یأیت سید عبدالله اڭكو اغه دان منتئون سید عبدالله
 جوک نماڭ یأیت اڭكو هبم دان ساتو داتوء مات ۲ دان بوکنش مات ۲ اوئیس
 یأیت مات ۲ یبکرج دباوه شهندار نماڭ مات ۲ یوسف مک برجمله اڭكو سید
 ایت دغن کبرنور جندرال بتاوي اکن کداتغن ایت دان مقصودن یغدتیتهکن
 اوله سلطان عبدالرحمن سرت یغدفرتوان ریو قد فکرچان فرخبران اورغ ۲ دان
 فکرچان فرمفق ۲ مک ایناه ققولو هب راج دباوا مغادف سفای مگاكو دان اقرار
 سندیری فد منجاری جالن مهافوسکن فرمفق ۲ ایت شهدان سکل فرمعلومن اڭكو
 سید ایت سموان دتریم اوله کبرنور جندرال هپاله درقد فیهق فرخبران اورغ ۲
 ایت بلوم لاکي دجواڭن ماینکن ننئی دبالکغ شهدان تیاد براف هاری اڭكو
 سید فون بالیق کایفک دان کریو کمدين تیاد براف انتاران مک دانقاه کریو
 اونوسن سورهن کبرنور جندرال بتاوي یأیت ساتو اورغ مودا یغ جردیق نمان
 توان اڭکلیبک مک برجمله ای دغن یغدفرتوان مودا دان ایاله یغ برخر ۲
 انتارا کبرمنت اڭکریس دغن کبرمنت هلندا سده موافقت فربهکین تانه ۲ دباوه
 اغین انتارا سلطان حسین دغن سلطان عبدالرحمن یأیت ماسیغ ۲ اد فربتاسن
 یأیت مان ۲ فیهق تانه ملايو دسبه کانن کفل انجیمان فرکي کچینا یأیت
 بهاکین کبرمنت هلندا دان مان ۲ یغسبه کیریڭ حق بهاکین کبرمنت اڭکریس
 ادقون جوهر فهغ لفساه درقد بهاکین ساطان عبدالرحمن دان لاکي داتغ
 اڭکلیبک ایاه بهارو نایک حاصل ریو یغ قولغ کقد یغدفرتوان مودا کمدين
 نماد براف اناران مک اڭکلیبک فون بالیق کبتاوي مک دهنتر دغن فنجاچ
 ریو ایب کمئو کمدين بهاروله بلایر ای کبتاوي دان تیاد براف اناران مک
 ایفون ساکیت لالو ماتی دبنایو شهدان ادقون قولو کریمون دان قولو بورو مک
 نرماسوله کقد فیهق فرنتاهن ساطان عبدالرحمن سرت یغدفرتوان مودا ریو
 مک ددالم حال ایت یغدفرتوان سات ساطان حسین سرت تمکوڭ دان اتق بواهن
 سرت اورغ ۲ ماسیه جوک دفرپواتش سفرت عاده لام یأیت ماس یغدفرتوان سلت
 لاکي دریو برسام ۲ یغدفرتوان مودا ریو کران قد ماس ایت انتارا یغدفرتوان
 مودا دغن یغدفرتوان سات سیکیمان جالن عاده اورغ ۲ دغن اتق بواهن استیموا
 قول یغدفرتوان مودا ایت فکک ایه سودارا سفوق کقد یغدفرتوان سلت دمکین
 جوک تمکوڭ اتق سودارا دوا فوفو کقد یغدفرتوان ریو فیهق سبه بوکیسن
 لاکي منجادی منتو سوداران قول مک تیاداله جادی بچارا له کورغ سدیکیت
 انتارا اورغ اتق براتق شهدان اقبیل سده جادی دوا راج قد ساتو کراجان
 دان سده دفرتسکن قول اوله دوا کبرمنت هلندا سرت اڭکریس مک تیاداله
 یغدفرتوان مودا ماهو لاکي سفرت جالن یغته سده مک یغدفرتوان سات تیاد
 جوک مهیراو حال احوال ایت ماسیه جوک لاکي منجانکن فرنتهن قد فربتاسن
 سبه ریو ایت سفرت فنتا سراه ریفي دایوڭ کاله هکک دسورهن بوک قولو

مودا سرب تفکو بسر ایت سرت دکت لالو نایک سموان راج ۲ ایت مک
 بر بویه فون تمبور سجورس کمدين بر بویه فون میوسیک مک برجاموله ماکن
 مینوم فنان ۲ دان موسیک فون بر بویه جوک سینتر بر بویه سینتر برهنتي
 هفک ساسی ماکن مینوم ایت شهدان ادفون کفل ۲ قرغ قد هاري ایت ثنوهله
 ماسخ بدیرا کمدين درقد ساسی ماکن مینوم ایت مک یغدفرتوان مودا سرت
 تفکو بسر فون براغکنده نایک کداره دهنتر اوله راج لاوه دغن سکوجین مک
 بر بویه مریم هفک تیب یغدفرتوان سرت تفکو بسر کداره بهارو برهنتي دان
 سکوجی ایفون بالیقه ککفلن شهدان مک ددالم دوا تیک هاري مک راج لاوه
 فون برلایرله کبتاوي دان تیاد براف انتارا مک بکندا سلطان عبدالرحمن
 براغکنده بالیق کیفک سرت فادک انقدا تفکو بسر ممباوا استریث مک دهنتر
 اوله یغدفرتوان مودا سمفی کیفک مک اثیل سده سلسی یغدفرتوان بسر سلطان
 عبدالرحمن نایک کاستان مک یغدفرتوان مودا فون برلایرله بالیق کریو مک
 نمناه دان سمقرناله قد فکرجان کراجان بکندا سلطان عبدالرحمن ایت مک
 سناه ای ددالم نگری لیفک دان یغدفرتوان مودا ددالم نگری ریو.

شهدان کات صاحب الحکایت

کمدين درقد ایت مسوارتله یغدفرتوان سرت ائگو سید محمد زین القدسی سرت
 ادبدا ۲ دان اورغ بسر ۴ سکالین سناه ایت کمدين درقد سده مپوره دانو
 سهبنار عبدالله مندیریکن بندیرا دجوهر مک سدهله فرکی داتو شهبنار ایت
 کجوهر مندیریکن بندیرا ایت سناه ایت ایفون بالیق کریو دان سکل اورغ ۲
 جوهر فون سدهله برهذاف کریو مک ددالم حال ایت یغدفرتوان سات سرت دانو
 معکوغ عبدالرحمن ملاکوکن جوک اکن فرتهن ددالم جوهر سفرب جالن عاده
 سهاری ۲ نکل ماس یغدفرتوان سات لاکی برسام ۲ یغدفرتوان مودا ددالم ریو
 ماس باوم دکار اوله ائگریس سلطان حسین دمکینه جوک دفربواتن مک ددالم
 حال ایت باهله داغ فرخبران درقد فیهق سیفاقورا مفتاکن راج ائگریس هندق
 ممهکیکن نانه ۲ کراجان جوهر انتارا سلطان حسین دغن سلطان عبدالرحمن
 کونن مک برقنجاغنده فرخبران ایت شهدان دری کران اینله منجادی یغدفرتوان
 موافت دغن ائگو سید محمد زین القدسی اکن مپوره ائگو سید ایت سکالی لاکی
 کبتاوي سرت هندق منجاری جالن سفای بوله هابس فرمقی ۲ یغ کلواری دری
 فیهق لیفک سفرت اورغ ۲ سکانتق دان قما دانلاین دمکین لاکی درقد فیهق
 ریو سفرت کالغ دان موروه دان سوکی دان فکاک دانلاین مک دافته کموافتن
 ایت اکندباوا جوک کفال رعیت یغ بسر ۲ نکل سفرت ففولو همب راج دمفر
 کیناوي سفای دی مفاکو سندیری مان ۲ یغدفرتوان کمدين اثیل سده قوتسله
 مسوارتن ایت مک ائگو سید فون برلایرله کیفک مفادق بکندا سلطان
 عبدالرحمن شاه مفرمعامکن کموافتن ائگو سید دغن یغدفرتوان مودا ایت مک
 دبرکنله اوله سلطان عبدالرحمن شاه مک اثیل سمفی وقتو ساعت یغ بایک

اغکو غه یأیت راج ادریس کمډین راج عبدالرحمن فترا یقدرتوان مودا کمډین بهاروله سکل هاندا ۲۱ یقدرتجوغفینغ یشوکن اورغ قرغن ادقون انق راج ۲ یغ ممباوا جواتن ایت اداله برډیری براتور کیری کانن سغکسان ایت دان سکل اورغ بایک ۲ یغ ممباوا لمبیغ دان یغنیاد ممباوا لمبیغ سمواښ برډیری دتانه تید سئورغ یغ نایک کبالی ایت دان قد فسیین بالی یقدسبله کیری ایت نوبت کراجان دان یقدسبانه کانشن موسبک هلندا مک اقبیل سده مستعیب قراتوران ایت مک برډیریله راج لاوه مغمیل ساتو فدغ کراجان یغبرهولو فنجغ دان ساتو رنتی یأیت سایف سنداغ مک لالو دکت ای برډیری قد سغکسان ایت دان بکندا سلطان عبدالرحمن فون برډیریله قول مک یقدرتوان ریو سرت رشیدین ریو فون سرت سکانشن برډیریله ستله ایت مک راج لاوه فون مغمجوه کن قدغ سرت سایف سنداغ ایت کقد بکندا سلطان عبدالرحمن مک لالو دسمبوه اوله سلطان عبدالرحمن دغن ناغیسن مک راج لاوه فون ترچغغ ۲ حیران مک اغکو سید محمد زین القدسی فون سکراله دکت راج لاوه ایت سپوم ۲ برخبر کقد راج لاوه کنش مناغیس ایت سبب ای ترکنفکن ایهندان دمکینه عاده راج ملایو مک راج لاوه فون مغمکوه ۲ تیک کالی دان یغ دقروتان ریو سرت تفکو بسر فون مناغیس جوک برمول ادقون بوی لفظ راج لاوه ممولغن کراجان کقد بکندا سلطان عبدالرحمن ایت دمکین بویش کیت سبب بناخ راج لاوه وکیل جندرال بتاوی درقد فیهق کبرمنت راج هاندا میراهکن کراجان ریو دان لیغک دان جوهر دان فیهق دغن سکل تعاق دایرهن کقد ناغن سلطان عبدالرحمن شاه کمډین دنریاکنپانه کنش توان سلطان عبدالرحمن شاه مک برسورهه قول سکل هاندا ۲۱ مقات هوری ۲ تیک کالی شهدان ستله ایت نوبت فون بریویه سجورس کمډین برهنی مک موسیک فون بریوی فول ستله ایت دودقه ماسیغ ۲ قد کرسین مک ایدغن فون داغکتهه دان ادقون قلاين ۲ فرستاقن بکندا سرت راج لاوه ایت یأیت اغکو ایراغ سرت سید مصطفی مک سنتقله راج ۲ سرت اورغ بسر ۲ هاندا ایت اقبیل ساسی درقد سنتف ایت مک تورناه کفسیین بالی یغ مفادف کسلاتن ایت مک باریس هاندا فون برمایله دهداث بالی ایت سبنتر بریوی میوسیک سبنتر برماین ۲ باریس سلدادو دارة دان سلدادو لاوه مفاجوکن فرغ مک ملیهتهه سکل راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ایت دان سکل مریم دلاوه دان دارة فون بریویه باکیکن عظمت بویش نکری ریو قد هاری ایت شهدان اقبیل ساسیهه درقد حال یقدمکین ایت مک سکل اورغ ۲ بسر هاندا سرت اورغ بسر ۲ فیهق ملایو دان بوکیس دان انق راج ۲ سکین کمبالیاه ماسیغ ۲ کرومهن شهدان هابسه فکرچان ایت کمډین درقد ایت مک براغکتهه قول یقدرتوان مودا سرت تفکو بسر سرت اغکو سید محمد زین القدسی سرت انق راج سکالین دفرسیلاکن اوله راج لاوه تورن ماکن مینوم ککفلان یأیت دامیلان دغن سکوجین دری لاوه مک اقبیل همفیر کقد کفل ایت مریم فون بریویه مچبوه یقدرتوان

اي کليڤک برجمفا بدان کمدين سکراله اي بالبق کريو شهدان رشيدين ريو
فون دانغاه ملاوه بگندا سلطان عبدالرحمن ايت سرت يقدفرتوان مودا ايت سته
ساسی ممبري سلامت ۲ دانغ ايت مک رشيدين فون باليقاه مک يقدفرتوان مودا
فون برکمساه مېڤکن سکل الت فرکاکس فکرچان منتتيکن کراجان دانغ دري
ملاک دان سکل فراهو ۲ کڅکافن برلا بوهاه دڅښت سموان اداڼ.

شهدان کات صاحب الحکاي

افيل سده تنغله بگندا سلطان عبدالرحمن ددالم نکري ريو مک ددالم تباد براف
انتاراش مک داتغله سبواه کفل فرغ دري ملاک يقدانغ ايت راج لاوه سرت
کماریس کران مېواوکن کراجان بگندا سلطان عبدالرحمن مک اڅيل تيبا اي
دلاوه څښت مک ماسغاه اي مريم مک دسموه قول دري دارة سېکمان بايق بديان
جوک کمدين ايفون نايک کتنجوغښغ مک برجمفاله راج لاوه دان کماریس
ايت دغس يقدفرتوان مودا سرت اڅکو سيد محمد زين القدسي مک برمشوارتا
فد فکرچان مولفکن کراجان ايت دان مېراهکن دي کغد سلطان عبدالرحمن
شاه مک اڅيل ساسيله دان فوتساه متواتر مک يقدفرتوان مودا فون مېورهله
داتوه شهنډار عبدالله منديريکن بنديرا دنکري جوهر مک فرکيله داتوه شهنډار
کنکري جوهر اڅيل سمځي اي کجوهر دديريکښله بنديرا دنکري جوهر ايت
کمدين ايفون باليقاه کريو کمدين يقدفرتوان مودا فون مېښکناه اکن بالي روغ
سري دگنتوڅ ۲ تاير لاغيت ۲ دان داتورکن سڅکسان دان کوسي هڅک فنوه بالي
ايت کمدين مک برکمشو له سکل اورغ ۲ کدالم سموان دان داتورکنه جوا
جواتن ۲ درفد څښق اتق راج ۲ دان اورغ بايک ۲ ماسيغ ۲ دغن جواتن مک
اڅيل سده مستعيب سکايښ ايت مک راج لاوه فون داتغله کڅښت سرت دغن
سکل اورغ بسر ۳ دارة لاوه دباواپاه کراجان ايت نايک کداره دان راج لاوه
سرت کماریس ايت فون نايکه کاتس اوسوغن فرارفکن ايت مک برجالناه
دغن سکل بوپين ۲ اداله يغ مځمفلای اوسوغن ايت راج ادريس شهدان اڅيل
تيبا اوسوغن ايت کبالي روغ مک دلتنکښله کراجان ايت داتس ميجا دتودغ
دغن بنديرا جوهر منتتيکن بگندا سلطان عبدالرحمن نورن مک سکتيک لاکی
بگندا سلطان عبدالرحمن فون تورناه دايريکن دغن سکل جواتن اتق راج ۲
مک اڅيل تيبا کالي مک بردبرياه سکل هاندا ۲ ايت ممبري حرمت دان راج
لاوه فون مخښ تاغن سلطان عبدالرحمن لاوله ددودفکن داتس سڅکسان مک
براتورله کيري کانن سڅکسان بيراف جواتن ادفون سباه کانن نايک کبالي
داتس سري بالي ايت يایت سکل هاندا ۲ دان يغ همځير دغن سڅکسان ايت
راج لاوه دان کماریس دان رشيدين ريو دان کرنيل کفل فرغ دان کرنيل
کيچي فرغ کمدين سکل اوفسیر ۳ اد فون يقدسباه کيري نايک داتس سري بالي
ايت يایت يقدفرتوان مودا يغ همځير دغن سڅکسان ايت کمدين تڅکو بسر کمدين

فون مپوره کلوارکن اوبت ۲ مریم یخته دایسین ایت جادی تباد تفکو بسر ایت دافت حرمت فولغ ستله ایت مک یغدفرتوان مودا فون براغکتله نایک کداره دایر یکن اوله انقدا سرت اورغ بایک ۲ سکلین مک برجقاله یغدفرتوان مودا دغن فادک انقدا بکندا سلطان عبدالرحمن برچاکف ۲ سجورس مک یغدفرتوان فون فرکیله برجقفا دغن انچیء مریم کمدین درقد ایت بهاروله برجقفا دغن یغدفرتوان ترغکانو مک اقبیل سلسی درقد برجقفا ایت دودقلا یغدفرتوان مودا برسماء فادک انقدا بکندا یغدفرتوان بسر سلطان عبدالرحمن شاه ایت.

سیرمول

ادفون کیچی قرغ ایت اقبیل سده لفس یغدفرتوان مودا نایک کداره ایت مک قد مالمن کناله ای فانه هللنتر قد تیغ اگوغن مک قاتله تیغ ایت مک قد فاکی ۲ هاری نایکله اوفسیرن منچاری کایو سرت دافت کایو ایت مک لالوله دگنتین تیغ فاته ایت ستله ایت مک ایفون برلایرله بالیق کنکری ریو ادفون یغدفرتوان مودا فندهله کغد قراهو بله سمغک سرت ممباوا کندیقن قرائنکن چینا یغبرنام انچیء خدیجه مک تیاد یراف انتاراش مک داتوء بندهارا فهغ داتقله کترغکانو ایت مک برجقاله ای دغن یغدفرتوان مودا سرت بکندا یغدفرتوان بسر سلطان عبدالرحمن مک موافقتله یغدفرتوان مودا سرت داتوء بندهارا قد فکرچان ممباوا فادک انقدا بکندا یغدفرتوان بسر ایت بالیق کریو مک اقبیل سلسی درقد موافقت ایت مک بکندا سلطان عبدالرحمن فون منتأ دیریه کغد یغدفرتوان برغکانو دمکینلاکی یغدفرتوان مودا سرت داتوء بندهارا منتأ دیریه کغد یغدفرتوان نرغکانو اکن کلوار دري نرغکانو بالیق کریو ادفون تفکو بسر محمد سدهله برقرا دغن استرین تفکو تیه ایت سئورغ لاکي ۲ دنماکن راج محمود ند کنیک یغدفرتوان مغمیل سلطان عبدالرحمن عمرن بهارو امقت قوله هاری مک تفکو بسر فون ممباوا جوگاله اکن استرین ایت کنکری لیفک مک دلشکن اوله یغدفرتوان ترغکانو اکن قترا دباوا اوله سوامین ایت شهدان اقبیل سمقیله قد وقتو ساعت یغ بایک مک براغکتله بکندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک ایهندا یغدفرتوان مودا سرت داتوء بندهارا تن علی سرت فادک انقدا تفکو بسر ممباوا استرین تفکو تیه برلایر دري ترغکانو بالیق کریو ادفون داتوء بندهارا فهغ سیغکهله ای دنگری فهغ ادفون اغکان بکندا سلطان عبدالرحمن سرت یغدفرتوان مودا سلالوله برلایر کریو ادفون بایق اغکانن ایت کیرا ۲ سراتس بواه لیه مک اقبیل تیبا کتجوغ هوبن داتقله اورغ ۲ مېمبوة دري ریو یأیت قترا یغدفرتوان مودا یغ کهاراش یغ برنام راج عبدالرحمن دان راج علی ادفون درشد قیحق رشیدین ریو یأیت سھیندارن یغبرنام بورکان مک تیباله بکندا سلطان عبدالرحمن دقولو قیغت مک دفرسیلاکنه اوله یغدفرتوان نایک کاستانن دان یغدفرتوان مودا فون فندهله ککدوغ فوتیه تقي لاوه ادفون تفکو بسر سلالوله

اورغ دان فنجغ کيچين دوا فوله ساتو دفا دان مريمش سميلين سباه فنجغ مريمش
انم هستا دان براه قلوړون دلافن فاون دان اد تمبور سروليغن شهدان کيچي
ايتله يغ دفرنتهکن اوله کبرنور جندرال بارون قندير کفيل اکن تمفت يقدفرتوان
مودا فرگي کترغکانو مقميل بکندا ساطان عبدالرحمن دباوا باليق کريو مک
اقبيل سمثي ساعتش يغ بايک براغکته يقدفرتون مودا کترغکانو دغن کيچي
فرغ ايت ادفون بريك ريو يايت نمفت کنديق يقدفرتوان مودا اداله يغ مېاووان
داتو شهبندار عبدالله دان سئورغ فترا يقدفرتوان مودا يغبړنام راج محمود دان
اد لاکي دوا نيک بواه فراهو يغ مغير يغ يايت فراهو يغبسر ۲ ادفون يغ برسما ۲
يقدفرتوان مودا ددالم کيچي فرغ ايت انق راجان تيک اورغ فرتام راج جمع
فترا يقدفرتوان سندري کدوا راج علي انق سوداران فترا راج احمد کتيک
مننون يغبړنام سيد مصطفى ادفون اورغ بايک ۲ فرتانکن فرتام انچي جاوا
کدوا انچي عبدالرحمن کتيک انچي احمد کامفت انچي محمد کليم انچي
ابراهيم انق دانو شهبندار کانم انچي جعفر کنوجه حامد ادفون همب ۲ راجن
فرتام فا عصر کدوا ابراهيم کتيک سي احمد کامفت سي حکمت کليم سي مامت
بسر هيدوغ دان سئورغ انق اورغ بايک جوک مفيکوة راج علي نماں انچي
عبدالله انق انچي ابوبکر شهدان ستاه ايت تياد براف لماں برلاير ايت مک
سمفياہ ککوالا نکري ترغکانو مک ماسغله مريم سکيليغ کيچي ايت مک عظمتاه
بوين کوالا ترغکانو ايت مک دسمبوتاه فول دري دارة سابق ايت جوک کمدين
مقاله سکوحی برلاير منوجو کيچي فرغ ايت ماکي بنديرا کونيغ مک ديبان
اوله کرنيل سيف يغ تورن ايت مک جواب يقدفرتوان تفکو بسر فترا بکندا
ساطان عبدالرحمن يغ باکل کنتين مک کرنيل فون مپوره مغيسي مريم سرت
همفبر دکت مک دفاشکنيپاه مريم ايت اکن ميمبوة دان مبري حرمت کفد تفکو
بسر ستاه ايت تفکو بسر فون تيباله کفد کيچي ايت لالوله دسمبوة تاغن تفکو
بسر ايت دغن حرمت مک نايقله تفکو بسر برکسي دودق برسما ۲ فادک نندا
يقدفرتوان مودا دان برچاکف ۲ فول دغن کرنيل ايت سجورس دان تتکل هاييس
ماسغ مريم ميمبوة تفکو بسر ايت مک دسوره اوله کرنيل لاکي مريم ايت دچادغکن
مبري حرمت باليق.

شهدان کات صاحب الحکايه

اداله تفکو بسر تورن کيچي ايت تياد فول برجاجو جادي سکل اوفسير ۲ ايت
برتاں فرلاهن ۲ کفد انق راج ۲ يقدودق دباوه کلاقق ايت کران اد ساتو اوفسير
يقدريس سب ساله ملاون کرنياں برکلاهي جادي دتوتف اوله کرنيل هفک
سمفي کترغکانو نماں دمان ايتله يغبړتاں کتاں اف سبب ايت راج تياد ماکي
باجو تياد حرمت کفد توان کرنيل ننني توان کرنيل ايت بالس تيدق حرمت
فول شهدان سکتیک لاکي مک تفکو بسر فون هندق نايک کداره مک کرنيل

براف لماښ دجالن مك تيباله دكولا ريو مك نايكاه اورغ مبري تاهو كغد
 سودارا ۲۱ ښ ياد يذفرتوان مودا دان راج ادریس دان اغكو فتري دان اغكو بسر
 دان اغكو سلاغور مك كمقرله سكل راج ۲ ايت مندر خبر فادك ادندا بكندا
 ايت ساكيت ساغت مك تورنله يذفرتوان مودا سرت راج ادریس دان داتو
 شهنبدار عبدالله دان سيد عبدالله منتون دان راج علي افن دان راج عبدالرحمن
 فترا يذفرتوان دانلاين ۲ ښ درقد انق راج ۲ دان اورغ توا ۲ مك اقبيل سمقي
 ككيچي برجمقاله سكلين دغن راج احمد ايت قد حال تغه ساغت دمن سرت
 دغن كورسښ مك سودارا ۲۱ ښ ځون مناغيسله مك راج احمد ځون برخبرله كغد
 يذفرتوان مودا حال احوال دان ساغت بايق تريما كاسيه كغد كبرنور جندرال
 تباد مريكن دي درقد باقن هغك ساكيتن دغن سورهن انتر كغد اورغ ۲ ښ
 سرت دبكلكن دغن سچوكوځن درقد واغ دان ماكن مكانن هغك بورغ مرقاتي
 ځون دبكلكن دان بواين يغ اكن مځفكت اورغ هرگاښ تيك راتس روفا دبرين
 جوگ دان برخبر ځول بلا قليهاراښ سيد عمر ايت دداره دان دلاوه مك جواب
 يذفرتوان مودا جاغناه اغكو سوسه ۲ اكو بالس جوگ بودي اورغيغ برواه بايك
 كغد اغكو ايت مك دباواله اوله يذفرتوان مودا نايك كداره مك داتغه ځول
 سورهن فادك ككندا بكندا اغكو فتري كغد يذفرتوان منتا باواكن كدالم جوگ
 كغدان مك لالوله دباوا اوله يذفرتوان مودا اكن فادك ادندا راج احمد ايت
 كاستان اغكو فتري دسناله دقليهاراكن مك براولغه سودارا ۲۱ ښ تيف ۲ هاري
 كدالم دان حبيب شيخ سرت اغكو سيد ځون براولغه مليه ۲ راج احمد ايت
 دمكين لاکي راج ادریس حاضرله تيف ۲ هاري سيغ مالم دان رشيدن ريو توان
 رسو داتغ جوگ سلالو كمدين يذفرتوان ځون برتته كغد داتوه شهنبدار تيتهښ
 كامی سده مځي ميمغ سي احمد داتغ دري بتاوي كامی ليهت تباد بر باجو روفاښ
 ايناه تعبیر شهدان براف کالي سده بر کباران اورغ ۲ دځولو ځيغت ايت مځناكن
 راج احمد ايت سده هماغ درقد ساغت ساكيتن ايت كمدين تباد ځول ساتو اف .

شهدان کات صاحب الحکایت

ددالم ايت دغن تقدير الله تعالى داتس هماغ تباد براف هاري اداله دکرنيانکن
 راج احمد ايتځون عافيتله مك يذفرتوان مودا ځون ساغتله سوکاښ مک لالوله
 دنکاحکن سید عمر ايت دغن انق سوداراښ ياد توان شريفه بغسا بنت يحيى
 فترا سوداراښ اغكو ځيرق شهدان کمدين درقد ايت مک يذفرتوان مودا ځون
 برمشوارته كغد رشيدن ريو اكن براغت كترغكانو اكن مځميل سلطان
 عبدالرحمن شاه مك فوتسله موافقتن ايت اد ساتو كيچي فرغ كبرمنت نمان
 ورستيك دان كرنيلن برنام فادغير دان تيك اوفسیر سئورغ نمان هورستیر
 دان سئورغ نمان دمان دان سئورغ نمان فارهوفن تيك جوغكرښ ياد فغليما
 سمځن جمه اورغ فوتيهن سراتوس دوا ځوله اورغ دان اورغ جاوان تيك ځوله

لالوله دامبل اوله کبرنور جندرال فول سفرت فراهو راج احمد ایت مک ددالم حال ایت اڅکو سید فون متآله هندو بالیق کریو مک دبنرکن اوله کبرنور جندرال ایت ای هندو بالیق کریو ایت دان دتومفگنځن دغن ساتو کفل فرغ یغ بهارو دانغ دري اړوفه نماځ دولقین مریمن دوا لاقیس مک برلایرله اڅکو سید ایت بالیق کریو دغن کفل فرغ ایت برسما ۲ ساتو هاندا جادی جروبھسان یأیت اڅکلیک سودارا اڅکلیک یغ دبتاوي ایت فد حال اڅکو سید ایت ددالم ساکیت ماب فول مک تیاد براف لمان ای دلاوة سمفیه ای کلیفک مک نایقه اڅکو سید ایت کداره دان کفل فرغ ایتقون برلایرله.

شھدان کات صاحب الحکایت

مک داتقله راج ملاک تمرین تیسین برمشواره دغن یغدفرتوان مودا مک لالو مغمیل کراچان جوهر کفد ناغن اڅکو فنري دغن مصلحت یغ فاتوة دکتان کفد راج ۲ فرمقون مک دباوان کراچان ایت کنکري ملاک شھدان ادفون اڅکو سید اقبیل سمبوه درفد ساکیت مانځ ایت مک ایفون کریوله مک اقبیل تیا کریو لالو موافت دان مشواره فد فکرچان هندو مغمیل بکندا سلطان عبدالرحمن دترغکانو کران سده اد فپورهځ کفد یغدفرتوان مودا مک دتقله موافت ایت اکن مپوره قادک ادندا راج احمد منجادی اوتوسن کبتاوي سکالي لاکي قد فکرچان مغمیل سلطان عبدالرحمن کترغکانو سرت منچاري فراهو یغ فاتوة اکن تمقت سلطان ایت مک اقبیل سلسله موافتن ایت مک فرگیله راج احمد ایت کبتاوي مپیوا کیچی سید احمد حبتي مک تیاد براف لمان ای برلایر ایت مک سمفیه ای کبتاوي مک دنریماله اوله کبرنور جندرال بتاوي سفرت یقله سده جوک مک تیاد براف لمان ددالم نگرې بتاوي ایت سلسله سکل یغدمقصودکن مک لالوله مبابي سبواه کیچی دغن فرتولغن جندرال ایت دغن هرک سمیلن ریو روفیه مک اقبیل ساسي درفد یغدحاجتکن ایت مک راج احمد فون متآله هندو بالیق کریو کفد کبرنور جندرال مک داذینکپله مک ددالم قد کتیک برکمس ۲ هندو بالیق ایت مک راج احمد فون جاته ساکیت دم یشساغت مک اداله دفرېواه راج احمد نخودا کیچی ایت ساتو اورغ عرب مسقط نماځ شیخ خلیفه دان راج احمد فرکي یغ کمدين این تیاد مبابوا انق ۲ همب سهاج سفرت عصر دان فغلیما بمین دانلاینځ مک کسوساهانه مریکثیت مک ددالم حال ایت دباوان جوک بالیق کریو دان اڅکلیک فون دسوره اوله کبرنور جندرال مغتتر سمفي کیچی اد ساتو توان سید عمر نماځ یأیت توان بغسا عرب برککل ۲ لن دغن راج احمد ایت ددالم بتاوي تتکال راج احمد ایت فرکي براولغ ۲ مغاجي علمو فلکيه کفد شیخ عبدالرحمن مصري ددالم بتاوي ایت مک ایفون تیاد سمفي هاتي ملیهتکن راج احمد ایت ساکیت ددالم کیچی ایت مک ایفون میکیوتله برسما ۲ راج احمد ایت دري بساوي کریو دان ایله یغ مبابا راج احمد ساکیت ایت دلاوة شھدان تیاد

فول اي برجمقا كغد گبرنور جندرال سندري بر بچارا درقد ساتو بچارا كغد ساتو
بچارا مك حاصليله سكل يقد مقصود كنن اولهن ايت مك هپاله يغ تيغكل لاكي مان ۲
يغ بلوم هابس اجتهادن دغن يقد فرتوان مودا ريو ايتله سهاج يفتكل اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

اد كيرا ۲ تيك بولن اڭكو سيد سرت راج احمد ددالم نكري بتاوي مك بايقله
اورغن ساكيت دان ماتي كنا فپا كيت بتاوي اد يغ ماتي ساكيت فروة اد يغ ماتي
دم دان انق راج احمد يغبرنام راج محمد دان راج علي ايتقون ساكيتله
دان گنديق راج احمد فون ماتيله فول مك كسوساهنله راج احمد ايت ممفكيكر كنن
مك سلالوله اي مشواره دغن فادك ككندا اڭكو سيد فد مپكر اكن باليق كريو
سبب سوسه مايهتكن انق ۲ن ساكيت ايت مك بر بچاراله راج احمد سرت اڭكو
سيد ايت هندق منتأ كغد گبرنور جندرال باليق دهولو مك موافقتله كدوان
دغن اڭكلييك مك دبركنله اوله اڭكلييك لالوله دفر معلكنن كغد گبرنور
جندرال مك دبركن اوله گبرنور جندرال كمدين گبرنور جندرال فون مقاجقله
فركي كبوكور دهولو مك فركيه گبرنور جندرال ايت كبوكور دهولو كمدين اڭكو
سيد سرت راج احمد دان انق ۲ راج ايتقون مقير يقله دري بلاكغ مك اقبيل
سمقي كبوكور برماين ۲ دسان سينتر كمدين باليقله كبتاوي مك اڭكو سيد فون
فركيه رياره راتا ۲ كغد رومه اورغ بسر ۲ بتاوي ايت كمدين اڭكو سيد فون
برينينن ساتو توان شريفه انق بتاوي شهدان ادقون انق راج احمد يغبرنام
راج محمد ايت مفكين سهارى مفكين برت ساكيتن مك دقتور فون سلالوله
مليهت ۲ دان ممري اوبت مك تباد جوك سمبوه مك راج احمد هندق باليقله
كريو دهولو مك دبركن اوله گبرنور جندرال لالو دسيوان كفل نخودان برنام
سيد ابوبكر مك برلايرله راج احمد سرت فادك انقندا ۲ فترا يقد فرتوان سرت
دغن فادك انقندان يقدوا اورغ يغ ساغت ساكيت مك تياداله تر باوا لاكي فراهون
باليق كريو سبب اورغن بايق ماتي مك دامبيل اوله گبرنور جندرال فراهو راج
احمد ايت دبairن سريو رڭكيت دان اداله فراهو ايت دبليش دري فقيران شريف
حسن فليميغ نمفت راتس رڭكيت دان كاكف سبواه جادي بايقله اونوغي
شهدان فلايران راج احمد تباد براف لماڻ مك سمقيه كليغك مك انقن يغبرنام
راج محمد ايتقون ماتيله تيغكلله انقن يغبرنام راج علي ايت هيدوف سرت
سمبوه درقد فپا كيتن مك راج احمد فون لالوله كريو برجمقا فادك ككندا بگندا
يقد فرتوان مودا راج جعفر برخبركن فركارا حال احوال فكر جانن برسام ۲ اڭكو
سيد زين القدسي ددالم بتاوي ايت مك دودفله اڭكو جعفر يمتوان مودا ايت
منتينن فادك ككندا اڭكو سيد ايت سبرمول ادقون اڭكو سيد محمد زين القدسي
سفتنگالن راج احمد ايت باليق كريو مك ماتيله فول انقن شورغ يغبرنام سيد
حسن دان فراهو كنايقكن گاجه ايتقون تياد جوك تر باوا باليق كريو مك

لالوله برسیار ۲ سمفی بالیق ایت ادفون کبرنور جندرال نایقله قد کرتیان کودا
امقت دن اد فول هلندا دوا اورغ یغبرمیسی دان برجفکوة ترلالو راموسن ماکي
باجو لمینا سقرت روفاً فیرف برکودا قوتیه سفاسغ دان مقونس قداعن ایله
برجالن دهولو درقد کرتیا جندرال دغن برلاری ۲ انق کمدين برسیار ۲ اورغ
بسر ۲ دانلاینش هفک سمفی کقد ساتو قادغ یغ لواس رومقوة ۲ قنجغ ۲ مک
دسیتو اورغ برماین ۲ میوسیک انده ۲ بوپین اد یغ روف ۲ سرولیغ اد یغ
روف سرونو اد یغ روف نفیری برسوروغ تاریک اد یغ برلغکر ۲ اد یغ سقرت
کتر ۲ ناسی برکتوغ کیریغ ۲ کقدان دهنناکنش بردریغ ۲ اد یغ تیک کترسکی
ایت دفوکل دری سبله دالمش دان اد تمبور یغ تیاد بردمفیر اد تمبور سقرت
بدو اد فول تمباک سقرت بریغ ۲ چینا مک اقبیل برماین برپویله سموان قد
تنغ ۲ ساغنه عظمت بوپین سرت دغن هیبتن نرکادغ مردو بوپین مبري سایو
هاتی مندغرن دمکینه حال فرماین ۲ ایت اقبیل سده هابس ماسو منهاری
ماسیغ ۲ فولعه کرومهن دمکینه حال تیغ ۲ هاری شهدان قد هاری احد یغ
دانغ دمکین جوک سکل اوتوسن ایت دفککیل کاستان کبرنور جندرال ایت
سقرت کلکوان یغنه لالو ایت جوک مک تنقله تیغ ۲ احد دمکین ایت شهدان
قد ساتو مالم دانغ فککیل کبرنور جندرال سکل انق راج ۲ اوتوسن ایت یغدسورهن
یایت سید حسن مک فرکیاه سکلین اوتوسن ایت مک لالوله دباواش کقد ساتو
رومه ماین وایغ هلندا کات اورغ نماش وایغ کمیدی دان صفاة رومهن ایت
لکو کدالم تانه دان برتیغکت ۲ تمقت سکل اورغ منیغوه دان قد هدافتن ایت
اد برباف یغکو دان کرسی یغتیاد بوله دالیه ۲ دسیتو تمقت کبرنور ایت ملیهت
دغن سکل اورغ بسر ۲ دان اداله کرتیا قد مالم ایت براتوس ۲ یقداتغ کسیتو
دان اداله اورغ یغ ملیهت ایت برسبلاهن لاکي ۲ دغن فرمقوان اداله فرماینش
عجاییله سکل یغ ملیهت اد کلوار کفل ۲ دان هوجن دان کوروه دان برفرغ
دانلاینش یغ عجایب ۲ سقرت روفاً سوغکوه دان برهنتی ای قصه مک دلا بوهکن
فول تیریئ مک برپویله موسیک مک اقبیل برهنتی میوسیک ترنایک تیری
ایت کلوار فول نکری یغلاين دان لاکوان یغلاين ۲ فول دمکینه حال هفک
سمفی فوکل دوا بلس برهنتیله ماسیغ ۲ فولغه کرومهن شهدان قد ساتو مالم
یغ لاین قول دانغ لاکي فککیل کبرنور جندرال قد ساتو رومه تمقت اورغ ۲
برماین ۲ دان ماکن ۲ دسیتوله سکل هلندا یغ مودا ۲ مناری برسام ۲ فرمقوان
نونان برقلو ۲ برقوسیغ ۲ دغن میوسیک لفس سلسی ایت بهاروله ماکن ۲ هفک
فوکل ساتو ماسیغ ۲ قون بالیقله کرومهن دمکینه حال اغکو سید دان راج
احمد سرت اتق راج ۲ سکلین برماین ۲ دنکری بتاوی کیرا ۲ اد ساتو بولن
اوتوسن ایت ددالم نکری بتاوی مک بهاروله اغکو سید ایت ممبوک بجارا فکرجان
یغدرکیکنش ایت مک براولغ ۲ له ای کقد رشیدین بتاوی دان کقد اورغ بسر ۲
ترکادغ داتع فول اورغ بسر ۲ ایت کقد اغکو سید دان راج احمد کمدين فرکي

احد مك داتغه اغكليك مغمبيل اغكو سيد سرت راج احمد سرت انق راج ۲
 سكاين دان سيد حسن جني فون اد برسام ۲ مك نايقله كريت سكل اوتوسن
 ايت برجانن كجاك موثيت مك اقبيل سقي كاستان كبرنور جندرال مك ماسوله
 راج ۲ ايت كدالم استان ايت فد حال سكاين اورغ ۲ بسر سده اد سموان برسيار ۲
 ددالم استان كبرنور جندرال دغن برچاكف ۲ فرلاهن ۲ بريسيك ۲ سهاج
 سئورغفون تباد برچاكف قوا سكتيك لاكي كبرنور جندرال فون كلوار مك
 سكاين اورغ بسر ۲ فون ميري حرمتله كمدين كبرنور جندرال فون مغمكيل راج
 احمد دان اغكو سيد دكت ۲ سرت اي مغمجوه كن تاغنن كغد كدوان كمدين داتغ
 سئورغ جرو بهاسن نماش توان رودا برچاكفله برامقت اورغ ايت سمبيل برديري
 سبنتر لاكي جندرال فون ماسوه كبلاكغ رومهن سجورس داتغه دوا هاندا فكاينن
 سروف مپوره اغكو سيد سرت سكل اورغ ۲ بسر ۲ هاندا ايت لالوله كبلاكغ
 سكاينن دان دلاكغ ايت اد ساتو ميجا فنجغ برايي ناسي ۲ لاوه كمدين داتغ
 هلندا دوا سروفا ايت مغمبيل تاغن انق راج ايت ددودفكن ماسيغ ۲ دغن كرسيش
 شهدان اداله فراتوران دودق ايت اداله كبرنور جندرال دودق دتغه ۲ ميجا اد
 ساتو جمباغن بوغا ددهدافتن دان اد ساتو لاكي جندرال يغ كموه هيت روفان
 كات اورغ ايتله جندرال يغ مغالهكن نكري قليميغ ايت نماش جندرال دكوق
 اداله استرين ايت كچيل موليقي دان اداله استري كبرنور جندرال فندير ايت
 كموه اداله اي دودق برسنديغ ۲ دغن جندرال كموه ايت دان استري جندرال
 كموه يغ كچيل موليقي ايت برسنديغ قول دغن جندرال بارون فندير ايت ادفون
 اغكو سيد سرت راج احمد ايت دودق سبله فيهق كبرنور جندرال كموه ايت
 كمدين بهارو سيد حسين حبشي كمدين بهارو انق راج ۲ سكاين ادفون اورغ ۲
 بسر هلندا سكاينن ماسيغ ۲ كرسيش كيرا ۲ لبه درغد دلاقن فوله اورغ يغ ماكن
 ايت شهدان كمدين مك برجانله قول هاندا يغ مماكاي دوا سروفا ايت
 بركلييغ مك لالو اي دكت كغد سكل انق راج ۲ ايت مك لالو اي برچاكف
 بريسيق كنان فرلاهن ۲ مان ۲ يغ بوله ماكن دان سوكن ماكن مك ماكنله
 دان مان ۲ توان يغ تباد سوكن اتو تباد بوله ماكن مغمكيله سهاج جاغن
 بركات ۲ بايت فد كتيك دانجوه كن اوله فلاين ۲ ايت كمدين مك ماكنله انتهنكن
 ببراف كالي بركنتي فيغن دان ببراف كالي داتغ مكانن ۲ يغلاين ۲ روفان
 دان راسان شهدان اد كيرا ۲ ساتو جم لبه مك برهنهتيله ماكن كبرنور جندرال
 ايتله يغ مولا ۲ مناريك كرسيش اوندور مك دايكوه اوله سكاين اورغ ۲ كمدين
 اغس ماكن ايت لالوله كلوار قول كفسيين يغ مغادف كسيله قاداغ ميدان يغ
 لواس مك برسيار ۲ له دسيتمو مك داتغه قول فلاين ۲ مبابوا بكس فيرق يغبرجرشكه
 سئوله ۲ فوكوه كايو مك ترچاكفله فد سگنك داهنن ايت چروتمو مك دايدركنپه
 فد سكل اورغ بسر ۲ يغبرسيار ايت مك مغمبيل سبانغ سئورغ كمدين اد سجورس
 اد كيرا ۲ لبه فوكل ليم مك باليقله ماسيغ ۲ كرومهن سرت نايك كريتاش مك

احمد سودارا يقدفرتوان مودا راج جعفر ايت ادقون راج ۲ يغبرسما ۲ فركي اوتوسن
 ايت يآيت راج جمع فترا يقدفرتوان مودا سرب سوداراڻ راج محمود دان فترا
 راج احمد دوا اورغ يآيت راج محمد دان راج عني دان اني اڻگو سید محمد
 رين فرنام سيد حسين اڻگو ايراغ کدوا سيد هاننيم کيک سيد حسن ادقون
 قران سيد عبدالرحمن ايه جادي فتنجور اوتوسن ايت فركي دهولو برسما ۲ سيد
 مصطفى دان سيد عبدالله قرانقن کوبو اداله فراهون امقت بواه فرتام کنايقن
 يقدفرتوان مودا يآيت فنجاجب برکفلا کمبر کاجه کدوا فراهو راج احمد يآيت
 منبس کيک فراهو ۲ فترا يقدفرتوان مودا يآيت باه سمغا کامقت فراهو نحوذا
 عباس اورغ بايک ۲ دليشک مک برلايرله مريکيت سيغکه دليشک سبتتر مک
 برلايرله کباوي جالن سات قايمبغ شهدان ددالم بياد براف هاري سمغيه
 ککوالا بناوي مک تورانه شهنډارڻ برسما ۲ سيد حسين جبتي ماس ايت اي
 حادي مايور مک افيل برجمڅا ايڻ دغن اڻگو سيد سرت راج احمد مک
 برسلا ۲ مڼه کمدين دباوا ۲ اڻگو سيد سرب راج احمد ايت سرب انق ۲ راج
 سکن نانک کداره سرت مهاکي ۲ چارا ملايو دان برفنديغ مس دان برنراغ
 مس دن برسوار برنتي دان باجو برنتي برپواهکن مس سرت ماسيغ ۲ فنجاوڻ
 يغ مباوفکن تيفان دان کريس فنجعن مک افيل تيا کوم سده سديا منتتي تيک
 بواه کريتا کودا امقت دان کوسبرن ايت مهاکي سوغکو فسمين مک نايکه اوتوسن
 ايت کانس کريتا ۲ ايت مک لالوله برجالن کغد ساتو کمفوغ نام کروکو
 دسمو سده دسدياکن فول رومه تمقت اوتوسن ايت اداله کفلا يغ ۴ يهاراگر
 ماکن مينوم اوتوسن ايت کفنين عمر طالب مک ديمه اوتوسن ايت درومه يغ ۴
 دسدياکن ايت چوکف دغن نمقت قراوانڻ سبکيمان تمقت قراوان ۲ راج
 اتلاکي سکل فرسنانفن راج ۲ ايت سده سديا سوان کمدين اد کبر ۲ نکه
 هاري مک دانغه سورهن کبرنور جندرال فندير کفلا اد سئورغ هاندا مودا نمان
 اڻگامیک مپيلاکن اڻگو سيد دان راج احمد سرت انق ۲ راج مپاوا سورة ۲ دان
 بفکيسن ايت سکالي مک فرکيله سکل اوتوسن ايت دباوا اوله اڻگامیک برجمڅا
 کبرنور جندرال سرت ماسوء کبرومه کبرنور جندرال ايت مک سکل اورغ ۲ بسر دسيو
 مبري حرميله سکتبک لاڳي کبرنور جندرال فون کاوارله مک اڻگو سيد فون
 ممری حرميله کغد کبرنور جندرال مک دبالسن دغن حرمت جوک کمدين دسورهن
 اڻگو سيد سرت راج احمد سرب انق راج ۲ ايت دودق مک دودوه ماسيغ ۲ فد
 کرسين اداله کبرنور ايت دودق فد سانو بفکو کمدين سورة يغدرې ريو ايسون
 دبحاله دان برپوييله مريم جاوه سديکيت پويش مک افيل ساسيه درفد مپاج
 سورة دان مراهکن سکل بفکيسن ۲ ايت يآيت دوا کنور برداونکن امس مک
 مينومه اير ته مک افيل ساسي باليله اڻگو سيد سرب راج احمد سرت انق
 راج ۲ سکابن ايت ککروکو مک برجالله اڻگو سيد سرب راج احمد سرب انق ۲
 راج ايت برماين ۲ ماهت نگري بتاوي ايت شهدان افيل سمغيه کغد هاري

ند مېچاراکن باکي مېايکن نکري ريو دان منمباهي اکن حاصيل ۲ دان مېتولکن موافقتش دغن رشيدن ريو سرت بچارا مېواغ ۲ قرمق يضرعاده ددالم کراجان جوهر دان ليکک دان ريو کران فکرچان ايت يغ سلالو ددعوا کيرمنت هاند دانلاکي مېچاراکن جوک درقد فکرچان منتشکن کراجان سرفادک انقندا بکندا ايت سلطان عبدالرحمن سرت منطلکن دي سرت هندق کراجان دان کيسران جوهر يغ کقد تاغن فادک ککندا اڅکو فتري کران عاده فريو کالا جکاو تيا د کراجان جوهر ايت بلوماه لاکي صبح دان ظاهرث نام راج جوهر ايت دمکينه مسوارتن سهار ۲۰

شهدان کات صاحب التواريخ

مک سمقيه کقد هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سنه ۱۲۳۶ مک بکندا سلطان عبدالرحمن فون براڅکنه برلاير کترغکانو سرت فادک انقندا بکندا تشکو بسر مک يقدفرتوان مودا فون مختتر هڅک نکري فهغ سرت سودهله برجمفا داتوه بندرها نن عالي مک لاوله مېراهکن فلایران بکندا سلطان عبدالرحمن ايت کقد فادک انقندا داتوه بندرها کران يقدفرتوان مودا هندق باليق کريو کران نکري بايق سوسهڅ فکرچان برسام ۲ هلندا مک يقدفرتوان مودا فون باليقه کريو دان سفکانن يقدفرتوان مودا باليق ايت بکندا سلطان عبدالرحمن فون براڅکنه کترغکانو دان سئورغ فترا يغ دفتوان مودا برسام ۲ مغيريشکن سلطان عبدالرحمن ايت برنام راج محمد شهدان اقبيل سمقيه بکندا ايت کترغکانو مک دسمبوتاه اوله يقدفرتوان ترغکانو دغن بېراف کمياڼ سرت دفرسلاکنش بکندا ايت برسمايم ددارتن دبرين استان مک فندهله بکندا ايت کداره دغن فادک انقندا ۲ بکندا سرت اورغ بسر ۲۷ شهدان ددالم نياد براف انتاراث مک سلطان عبدالرحمن ايتفون براستريکنه سودارا يقدفرتوان ترغکانو کمدين تشکو بسر محمد براستري فول اکن فترا يقدفرتوان ترغکانو ايت يغيرنام تشکو تيه مک بکرجه يقدفرتوان ترغکانو ايت مغاوينکن فادک انقندا ايت دغن تشکو بسر بتاف عاده فکرچان راج يقبسر ۲ نکح کهوين کمدين تيا د براف انتاراث مک مڅکنه استري سلطان عبدالرحمن ايت کمبالي کرحمدت الله تعالی انا لله وانا اليه راجعون مک دفبورکن اورغ ۹ بتاف عاده راج بسر ۲ مڅک شهدان ادفون تشکو بسر محمد مک اخرن مندافته اي فترا سئورغ لاکي ۲ برنام راج محمود اداڼ انتهی .

القصة

مک ترسبوه فرکتان يقدفرتوان مودا راج جعفر مک اقبيل باليق کنکري ريو مک مشواته اي دغن فادک ککندا دان فادک ادندا سکاین سرت اورغ بسر ۲ اکن موافقت منواره مغوتس کبتاوي شهدان مک ماسق کقد تاهن سنه ۱۲۳۸ مک اڅکو سيد محمد زين القدسي فون برلايره کبتاوي منجادي اوتوسن سرت راج

شهدان کات صاحب الحکایت

مک فرکادوهن نگري ريو ايت سمنيله حبرن کنکري سيغافورا مک داتغله ننگو
 بسر فرا ساطان حسين دان ننگو يحيا مقصودن سقاي انگو قتري لاري کسيغافورا
 ددالم حال ايت انگو سيد سرت راج ادریس دان اورغ ۲ بسر سکلين ممبري اختيار
 سرت موافقت مک نياداله دافت انگو قتري ايت لقس کسيغافورا اکنتتافي سدهله
 تورن کسموان مک ننگو بسر اينغون باليقله کسيغافورا تياد حاصيله مقصودن
 دان فرايوغ تيمه استان انگو نتري اينغون دتغلکن اوله ننگو يحيا دباوان
 کسنت سبرمول ادفون سورهن دري ريو ايتغون سمنيله مغادف يقدفرتوان مودا
 معامکن حال ريو سنه يقدفرتوان مندغرکن حال ريو ايت هندق مپورهله اکن
 قدادک اندا راج احمد کريو تيبا ۲ ننگو بسر محمد هندق فرکي جوک کريو
 مک لالوله براغتک کريو دان راج احمد فون مغيريغلنه ننگو بسر ايت مک اقبيل
 نيبا کريو دليهنن قدادک ککندا انگو قتري سودهله دقراهو مک موافقتله ننگو
 بسر سرت قدادک ۲۱ يقدريو سرت اورغ ۲ مناهن ندا ايت جاغن براغتک
 سرب ميلاکن نايک کداره مک نياداله جادي انگو قتري ايت براغتک کسيغافورا
 اکنتتافي بايق قراهو ۲ هب سهيا لقس کسيغافورا سبب کران دخبرکن اورغ
 فد ساتو مالم کنايقکن باين سده بردايوغ کسيغافورا جادي مغيکوته قراهو ۲
 يغ لقس ايت کسيغافورا ايت دمکينه حال.

سبرمول

ادئون هلندا برقرغ دغن بوکيس ايت مک تياد براث لمان داتغله بنتون دري
 ملاک يأت کيچي فرغ يغ بسر دان ساتو کچيل مک لالوله اي موديق کدالم
 ريو برتتاغن کمفوغ بوکيس ايت مک لالوله اي مبديلکن مريش کداره مک
 نياداله تاهن سکل بوکيس ۲ ايت دان ساندادون فون نايکله دان سکل سادادو ۲
 ددالم کوپو فون کاورله مندتاغي کوپو بوکيس يغ مغوريف ۲ تانه ايت مک بوکيس
 فون مغاموله مک براموله بوکيس دغن هلندا ايت ددالم حال ايت بوکيس فون
 باباهه ماني دان رتيدين ريو فون لوکا کنا فاورو دان هلندا يغ بايق ايت اد
 جوک يشماني دان لوک مک براوندورله بوکيس ۲ ايت تورن کقراهو مپاوا
 اني استريش مک لارياه فد تروسن ريو لالو مپوسور فوجن مک لالوله کسيغافور
 مک الهاه بوکيس ايت مک تتغله اروغ بيلوا سرت بوکيس ۲ بايق يغ سرتان
 برناوغي دسيغافورا دباوه بديرا انگريس اداش مک برهنتياه فرغ دنکري ريو دان
 نگو بسر محمد فون باليغاه کنکري ليفک ادفون يقدفرتوان مودا راج جعفر تياد
 براث انشراش درفد فرغ يغرسبوه ايت مک ايقون برموهنه کفد قدادک انغندا
 بکندا ساطان عبدالرحمن هذقي بالبو کريو مک دلفسکن قدادک انغندا بکندا
 ايت مک باليغاه يقدفرتوان مودا ايت کريو مپاوا اني استرين مک تتغله اي
 ددالم ريو برمسوازه دان موافقت کفد ککندا ۲ اندا سکايين دان اورغ ۲

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فد ساتو کتیک اداله اروغ بیلوا ایت ایغین ای اکن سودارا فوفوانن
برنام راج فاطمه انق اغکو کرایغ فد حال سده جادی یینی کفد نخودا مدوغ
ددالم حال ایت اروغ بیلوا ایت برکهندق جوک مک اخرن جادی برچری
نخودا مدوغ ایت دغن راج فاطمه شهدان اقبیل سده برچری نخودا ایت دغن
راج فاطمه تیاد براف انتاران مک اروغ بیلوا فون نکاحله ای دغن راج فاطمه
ایت مک فد مالم نکاح ایت برجامو^۲له ای اکن اروغ تنجوغفینغ دان اورغ^۲
دری فیت مک دبسرکده اوله اورغ^۲ فد مالم ایت مک لالوله ماسغ بدیل مریم
لنتوم لنتم بویش مک ترکجوتله رشیدین کونس ایت لالو دتپان اف سبب
بوکیس^۲ ایت ماسغ مریم مالم مک لالوله دغگیلن اروغ بیلوا ایت مک تیاداله
اروغ بیلوا ایت داتغ کران اروغ لاکي برغفتین مک مغکتیله سودارا سفوفون
یغبرنام داهیغ روغگی^۲ سرت اروغ^۲ بایک^۲ دوا تیک اروغ مک اقبیل سمفی
کفتنو کوپون مک دلارغ اوله هاندا ماسو^۲ برکریس مک تیاداله داهیغ روغگی^۲
ماهو بمباوغ کریس مک دکراسکن اوله سلدادو^۲ ایت هندق دقفسان دسوره ماسو^۲
مبباوغ کریس جوا کهندقن مک مارهله راج روغگی^۲ ایت دان هاندا فون ماره
جوک سرت برتفرکر^۲ مک ددالم حال ایت هندق دجبولی اوله هاندا ایت مک
راج روغگی^۲ مغونس کریسن لالوله دتیکمن هاندا ایت مک هاندا فون کمفرله
مک داتغه سلدادو دغن سنافغ دان اورغیغ برسم^۲ راج روغگی^۲ ایت فون
مسامو^۲ فول مک برامو^۲له راج روغگی^۲ دغن سلدادو براتس^۲ ایت مک ماتیه راج
روغگی^۲ ایت مک کمفرله فول سکل بوکیس مقتان راج روغگی^۲ سده ماتی
مک مارهله اروغ بیلوا لالوله دلشکر^۲ کوپو هاندا ایت مک جادیه فرغ انتارا
بوکیس دغن هاندا ایت مک دقولو فیت فون کادوهله فول مقتان نکری ریو
این کمبالی کادوه سمولا دغن هاندا مک کسوساهنله راج^۲ ددالم فولو فیت
ایت استمیوا واکیل یغدفرتوان مودا یأیت اغکو سید محمد زین القدسی مک
سلالوله سوره مپوره کنجوغ فینغ کفد رشیدین دان کفد اروغ بیلوا کران
منچاری کبیکن برهننتی برگادوه مک تیاد جوک دهیروکن اوله بوکیس هفک
دلفکر^۲ جوک کوپو هاندا ایت دفارینش دغن دگالین تانه برپو^۲ کوپو فول
مرافانی کوپو هاندا ایت مک برفرغله سهاری^۲ لکوم لکم دان بوپی سنافغ تراکول
سلالو سهاج مک بابقه^۲ هاندا^۲ ماتی کران کنا فلورو تراکول دان بوکیس اد
جوک ماتی دان لوکا شهدان ددالم حال ایت کسوساهنله اغکو سید سرت راج
ادریس فد مبحجاراکن مک کدوان فون میوره مبریتاهو کلیشک کفد یغدفرتوان
مودا مقتان نکری ریو یأیت بوکیس دغن هاندا برفرغ مک سورهن ایتفون
فرکده دغن سکران دان میت راج روغگی^۲ فون دمنتآله اوله اغکو سید محمد
زین القدسی کفد هاندا دتنام دقولو فیت.

القصة

مک ترسوتاه فرکتان نکري ريو دان ليغک مک اقبيل سده نتفاه سغاڤورا دامبل
اوله راج انگريس دان نغو لوغ سده منجادي راج مک هاندا فون ممبايقناه
فول ننجوڤڤينغ دان فبين فون دتوغکوپاه مرفسا سکل فراهو ۲ داکغ فرکي داتغ
دمکناه حالن سهارى ۲۰

شهدان کات صاحب الحکايات

ساد براف انباران مک يقدفرتوان مودا فون هندق براغک کايغک کران
هندق مختنکن فادک چندا بکندا تگکو بسر محمد مک دنيغاکنپاله ددالم
نکري ريو اکن وکيان يأت فادک ککندا انگکو سيد محمد زين القدسي دان
فادک ادندا راج ادریس دسوره فده کفولو فېغت دکمقوغ بولغ سرت منجکي
فادک ککندا ۲۱ يقددالم کوپ يأت انگکو فترى دان انگکو بسر دانلاينش درفد
سکل انى راج ۲ شهدان سناه ايت مک فد کنيک ساعت يغ بایکش مک براغکته
يقدفرتوان مودا سرت اتق اسرين ککري ليغک مک اقبيل سمقي ککري ليغک
براغکناه نايک کفد استان يقدسدیاکن اوله انجيء کالو مک برجمفاله
يقدفرتوان مودا دغن فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا
راج انتيه سرت فادک ککندا انگکو بسر سرت راج ۲ سکايں مک برمشوارته
فکرجان هندق مختنکن فادک چندا تگکو بسر ايت مک اقبيل ساسي مشواره ايت
مولأيله مانق کرج بتاف عادة استعادة راج يفسر ۲ بکرج مک فد هاري ساعت
يغ بایکن مک لالوله دختنکن اوله يقدفرتوان مودا اکن فادک چندا بکندا ايت
اداله يفسر ۲ برخن ايت درفد اتق راج ۲ قرتام راج محمود فترا يقدفرتوان
مودا کدوا انگکو ووء سيد احمد اتق انگکو سيد محمد زين القدسي کتيک راج
علي اتق سودارا يقدفرتوان مودا يأت فترا راج احمد کأمقت انجيء وان
عبدالرحمن اتق وان امبوغ دان يغلين درفد ايت اتق همب سهيا بکندا سلطان
عبدالرحمن شهدان اقبيل ساسياه درفد مختنکن فادک چندا سرت فادک انقندا ۲
سکليں مک نتفاه يقدفرتوان ددالم ليغک ايت تم.

القصة

مک ترسوتاه فرکتان نکري ريو يقدواکياکن اوله يقدفرتوان مودا کفد فادک
ککندا انگکو سيد محمد زين القدسي سرت فادک ادندا راج ادریس مک اداله
اروغ بيلاولا تيغکل ديم دتجوغڤينغ دان داتس بوکيتش يأت رشيدین کفتن
کونس ايت ديم سرت برواة اي بننيغ تانه ۲ سهاج دهولو سرت دفاکرن تکوه ۲
دناروهن مريم داتس بتنيغ ايت سرت ببراف سلدادو ۲۰

سوره لکس اورغیغ فأتوة بوله امبیل تفکو لوغ باوا کماری بوله لکس کیت
 ساسیکن اکنسافی جاغن تاهو ۲ اورغ دهولو اکن رهسیا این بارغکالی تاهو
 هامدا تننو دسورهن راج مودا ممکن تفکو لوغ ایت مک جواب تمغکوغ بایکاه
 مک تمغکوغ فون نایکاه کداره مک لالوله مپوره اغکو امبوغ مقمبیل تفکو لوغ
 کریو مک راج امبوغ ایت فرگده کریو مک برجمغاله ای دغن تفکو لوغ لالوله
 دخبرکن سکل رهسا ۲ دان مقصود توان رفایس دان کرنیل فرکواری سرت نمکوغ
 ایت مک ریضاله تفکو لوغ ایت اکن کهندق توان رفایس ایت مک فد کنیک
 مالم هاری برلایر تفکو لوغ برسا ۲ راج امبوغ کسغافورا دکتانن هندق مغایل
 کنرکولی مک سلالو کسغافورا مک اقبیل سمقی لالوله دباوا اوله تمغکوغ سرت
 کرنیل فرکواری ایت تورن منداختکن توان رفایس مک دحرماتیله اوله توان رفایس
 سبکیمان محرمکن راج ۲ دفاشکن مریم دان دفوککن تمبور دانلاین مک کمدن
 بهاروله دباوان ماسوء کدالم کفل ایت دبرین کرسی مک دودقله تفکو لوغ
 سرت توان رفایس سرت فرکواری ایت مک برخبرله توان رفایس کفد تفکو لوغ
 دغن فرکتان یغ لمه لمبوة سرت نصیحت دان فوجوء ۲ یغ هالوس ۲ مک منرباله
 تفکو لوغ اث ۲ مقصود توان رفایس ایت مک حاصیلله فکرچانن دان تحقیقله
 مشواره موافقتن کمدین مک تفکو لوغ سرت دانوء تمغکوغ فون نایکله کداره
 لالو کرومه تمغکوغ سرت ماکي ۲ دان توان رفایس سرت اورغ بسر ۲ فون نایکله
 کداره ممنتغ خیمه دتفه فادغ کمدین مک دفرسیلاکپله تفکو لوغ دان تمغکوغ
 سرت راج ۲ دان اورغ ۲ ملایو مان ۲ یغ اد ایت مک داتقله سموان مک اقبیل تیا
 تفکو لوغ کفد خیمه نوان رفایس ایت مک ایقون کوارله دغن سکل اورغ بسر ۲
 مبری حرمت دغن سهابس ۲ حرمت لالو دباوان ماسوء کدالم خیمهن ایت دودقله
 ماسیغ ۲ فد کرسین مک توان رفایس فون مپوره کلوارکن دوا سورة ساتو بهاس
 اغکریس دان ساتو بهاس ملایو مک دیچاله سورة اغکریس ایت دهولو کمدین
 دیچا قول یغ بهسا ملایو ایت اوله ۰ یحیا جروتولیس فرکواری ایت دغن پاریغ
 سواران ادفون سورة ایت دمکین بوین بهوا سسغکوهن هندقله دکتوهی اوله
 سکل اورغ ۲ یقتوان کبرنور جندرال بشکالا مشفکت تفکو لوغ برکدر سلطان حسین
 شاه ابن المرحوم سلطان محمود شاه ددالم نکری سیغافورا رنتو تعاقب ججهانن
 ستله ایت مک سکارغ اورغ ۲ فوته فون مبری حرمت سموان کمدین مک تفکو
 لوغ فون بالیقله سرت تمغکوغ دانلاین مک اقبیل سمقی کرومه تمغکوغ مک
 مشوارتله هندق مقمبیل استرین دان مندهکن سکل اورغ ۲ مک اقبیل سده
 فوتس مشوارتن مک تفکو لوغ فون منیهکن تمغکوغ مپوارة استان اکن تمقت
 استرین شهدان کمدین هارین قندهاه سکل ایسی استانن دان ایسی استان
 تمغکوغ سرت اورغ ۲ کسغافورا دان اورغ اغکریس فون ممواتله نکری سیغافورا
 ایت دان باپقه اورغ ۲ ملایو دان رعیت ۲ دان جینا ۲ برهمقون کسغافورا ماکن
 کاجی کرج برپوارة نکری ستیف ۲ هاری دان داگغ ۲ فون باپقله دانغن ادا ۰

اكن نتافي بوله برنڤكوه دهوولو جاغن دڦرواة فرجنجين بير ننتي كيت داتغ دهونو سبب كيت تاه برجنجي دانلاكي ڦون كيت كمڤي اڱگريس يځ مولڤكن نكري ريو اين كڤد ساطان محمود المرحوم مك يڤدڦرتوان مودا تباد سمڤت كيت مبري ناهو ڪران اي منتا سڪراكن جوڪ فرجنجين ايت نياداله تمڤت كيت مپوره مك حواب راج ملاك ميچر ويايام فرڪوار مسنجبل نياد فوكت ۲ سبگيتو باڤنڻ نيڪ هاري بوله سمڤي ڪنكري ملاك .

شهدان ڪات صاحب الحكايت

افيل يڤدڦرتوان مودا مندڦر ڪات راج ملاك ايت ترديماه اي سڄورس سرت براوه ۲ ورنا موڪان مبره ۲ بهسا ڪمدين مك راج ملاك ڦون منتا ديرياه ڪڤد يڤدڦرتوان مودا لالوله اي فرڪي برجمڤا تفڪو لوڻ سرت داتوء تمڤڪوڻ دان ڦد ساتو ڦول نياد راج ملاك ايت فرڪي سنديري هپاله دسورهن سٿورڻ جرونوليسن سهاج مك اڦيل تورن دري سيتو هندڦ برلاير مك يڤدڦرتوان مودا ڦون مڦنترله دان اڦيل اي هندڦ تورن ڪسڪوچيڻ لالوله دجا بوتڻ ساتو چنچين درڦد جارين دهديڪڻ ڪڤد يڤدڦرتوان مودا مك ساسي درڦد برسلامتن اي ڦون برلاير ڪنكري ملاك شهدان ادڦون تمڤڪوڻ عبدالرحمن اڦيل راج ملاك سده برلاير ايت مك ايڦون فرڪيه ڪسيڦافورا بناڦ عاده يځ سدياڪالا شهدان ادڦون راج ملاك اڦيل اي تيبا ڪملاڪ لالو دسراهڪنپاله نكري ملاك ايت ڪڤد تاغن ڪبرمنت هادا ڪران مهراج اڱگريس دغن مهراج هلندا سده بردامي موافقت ڦولڻ مولڤكن نكري ۲ يڤدباوه اڱين دان توڪر منوڪر انتارا ڪدوا ۲ا ڦيهق ايت اداڻ ڪمدين مك راج ملاك ڦون برلايرله ڦول منوجو ڪسيڦافورا ادڦون توان رڦايس لاکي دڦولو ڦينڻ ڪران اي اڪن برلاير ڪيڱڪالا دان توان فرڪوارله وڪياڻ اڪنتافي سڪل فڪرجان يڱله دموافقتڪڻ بردوا ۲ا ايت سدهله ماسق شهدان ادڦون ڪرنيل فرڪوار ايت سمڦيله اي ڪسيڦافورا مك برجمڤاله اي دغن تمڤڪوڻ عبدالرحمن مك موافقتاه اي ڦد فڪرجان منتا سيڦافورا ايت سرت هندڦ مراهڪن تفڪو لوڻ اڪنتامي ڪرنيل فرڪوار ايت باوم لاکي براني موٽسڪن فڪرجان ايت ڪران اي هندڦ منتنيڪن توان رڦايس جوڪ داتغ دري ڱڪالا شهدان ددالم تباد براڦ انتاران مك توان رڦايس قون داتغله دري ڱڪالا مبابوا امڤت بواه ڪڦل فرڻ دان دوا بواه ڪيچي مك اڦيل سمڤي اي ڪسيڦافورا مك نورانه تمڤڪوڻ برهما ۲ ڪرنيل فرڪوار ڪڦڦل توان رڦايس ايت اڦيل برجمڤا برخبر ڪرنيل ايت ڦد فڪرجان موافقت دغن نمڤڪوڻ ايت ڦد فڪرجان اڪن مراهڪن تفڪو لوڻ ايت دسيڦافورا مك اڦيل توان رڦايس مندڦر فرخبران فرڪوار ايت ايڦون ترڪجوة ڪتاڻ باوم لاکي اڱڪو ڦرواة برهما ۲ تمڤڪوڻ فڪرجان ايت مك جواب تمڤڪوڻ سرت فرڪوار باوم دڦرواة سبب ايت فڪرجان بسر هندڦ منتنيڪن توان جوڪ ستهل توان رڦايس مندڦر ڪات خبر ڪدواڻ ايت ڪتاڻ سڪارڻ اين جوڪ فرڪي

كعد يقدفرتوان مودا بير داتوء شهبندار عبدالله تورن مبري سلامت مك ادريغ كوق فون تورناه برسماء ۲ داتوء سهبندار دغن سكوچين سندريري اقبيل ساسي درفد مبري سلامت ايت مك دانوء شهبندار فون نايكاه كداره سرت ادريغ كوق برسماء ۲ نوان اياوة ايت مك برجمفاله دغن يقدفرتوان مودا لالوله بربرجارا مك اقبيل ساسي درفد برتريمان مك نورناه فول داتوء شهبندار دان انجيء كالوء سرب حاح داهبع برسماء ۲ نوان اياوة كمدين نايك فول كداره سكل اورغ نوا ۲ ايت مك مشوارناه يقدفرتوان مودا دغن ككندا اشكو سيد دان قادك ادندا ۲ سرب دادك انفندا نغو لوغ دان انفندا تمفكوغ سرت اورغ تواء ۲ سكاين مك نغناه موافغنن قد برتريمان تباداله جادي فرغ كمدين مك يقدفرتوان مودا فون براغكناه ككفل سرت سكل مريكنيت سكيلينن مك دبرياه حرمت اوله راج لاوة دغن دباسكنن مريم دان اقبيل نيبا ككفل برتمبه ۲ فول حرمتنن مك اقبيل ناه برهافن انارا كدوا فيهق ايت مك مومتسكنله فرجنجنن ايت يأت دوا فوله تيك فصل دان دبلاكنغ فول اد تيك فصل ميتاكن سومقه ستيا يقدفرتوان مودا دغن تمفكوغ جوهر مك اقبيل ساسي مك يقدفرتوان مودا فون نايكاه كداره مك دبرين فول حرمت سبكيمان داتغن جوگ شهدان سلسيله فركاران دان بماسغاه اي بنديرا دتجوغقنيغ دان اغكانن هاندا فون باليقله شهدان اداله يغ جادي وكبل يأت رشدينن تيغكل دريو ايت يأت ساتو اورغ فرغن يغبرنام كفتن كونس مك دودقاه اي دتجوغ فينغ سرت ممتولكن بنتيغ يغلام ۲ ايت ادقون سكل بوكيس ۲ دتجوغ فينغ ايت تنف جوگاله دسيو اداش شهدان اداله برلاكو فكرجان اين قد هجرة سنه ۱۲۳۴ قد ۲۹ هاري محرم انتهى.

القصة

مك نرسوباه فركتان راج ملاك ميچر ويليام فركووار مك اقبيل اي مندغر خبر هاندا دانغ كرىو دغن اغكانن ايت مك دسورهپاله بيراف اورغ فركي مغينتي ۲ كرىو مك دافتاه اي خبر كبرمنت هاندا مغمبيل ريو تباد دغن فرغ تنافاي اي هندق دودق دريو دغن جالن فرصابتن سرت تله دتريما اوله يقدفرتوان ريو سدهاه بربواة فرجنجنن سباه مپاه مك ترفكورله اي سجورس كمدين ايغون برلايرله ميچاري ۲ تمغت اكندفربواة نكري مك سلالو اي كرىو برجمفا يقدفرتوان ريو مك لالو دتبان اف سببنن مك دغن مودهتن سهاج راج مودا منريما هاندا بوكنكه كيت سده برجنجي ۲ جك داتغ كبرمنت هاندا ايت هندق مغمبيل ريو جوابكن سفرت يثناه كيت خبركن كقد راج مودا ايت اف سببنن مك توان راج مودا تياد مپوره مبري تاهو كقد كيت مك جواب يقدفرتوان مودا اداله جنجي كيت دهولو ايت جك مغمبيل دغن كراس اتو برفرغ اين سقداركن أي هندق منولغ كيت اتس فكرجان مرايكن نكري ريو سرت هندق بمسركن كراجان توان سلطان عبدالرحمن دغن جالن فرصابتن اف كيت هندق كات جوابن ايت بتول

مکانش دان بهکینش جاغن کایرو سفرت این ماسیغ ۲ میمای فرنته توانکو دان کواس توانکو دوا نیک کواس برسمان فد نگری فد حال قربواتن ماسیغ ۲ اخرن سابو فرسه اغکو کرایغ سابو فرسه دان مگوکوغ ساتو فرنته انس کراجان یغ روسهله نگری سفرت بعده لالو ادندا راج ادریس سابو فرسه تغکو لوع سابو ایت جوک اخر ۲ن جادی برکادوه دان برفرغ سفرت یغ ناله لالو ککد، اغکو کرایغ دغن ادندا راج ادریس بوکنه جادی کروکین اتس توانکو شهدان سکل یغرسبوه ایتاه یغ کمفنی هاندا هندو منولغ توانکو سقای بتول دان جکاو دنبکاکنش فون وکباش یأیت جادی سفرت همب کفد توانکو تیاد سکالی ۲ مهبانگین نام دان کامیای نوانکو دان کراجان نوانکو اف لاکی حاصل ۲ن ایتاه نصیحت ساي کفد نوانکو دانلاکی ساي تاهو جوک یغ توانکو تیاد اف ۲ هاله مگوکو فیکران سانو ۲ سودارا نوانکو دان اورغ توا ۲ یغداوه توانکو جوک اکی حال ۲ ادندا ۲ انقندا ۲ سکاین سرت فاجل ۲ یغ توا آیت بلوم لاکی هابس دان مهالوس کن فیکران فد اخیرن ایتله منجادی ساي داتغ این کران نبت ساي بیر برفنخاس فرصاحبین اسارا توانکو دغن کمفنی هاندا سلما ۲ جوا ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

افیل یغدفرتوان مودا مندغر فرتکتن دان نصیحت دان فوجو ۲ آن ادریغ کوق ایت مک لمبوتاه فول هاتبش دان اداله یغ حاضر فد ماس مشواره ایت اغکو سید محمد رین القدسی دان انجی کالو دان شهیندار عبدالله مک سکل مریکیت مبنرکن نصیحت ادریغ کوق ایت مک تحقیقه اکن بطلن فکرجان فرغ ایت سرت یغنه برتریمان مقصود کبرمنت هاندا ایت جک داتغ ای کریو دغن جالن فرصاحبش مک خبر ایت سمقیاه کفد تغکو لوغ دان تمگوکوغ مک برسلاهن ۲له مقصود دانتارا کدوا فیهق ایت دان اد قول یغبرکات فاتوتله یغدفرتوان مودا منوره سبب چانی هالوس یغ داتغ ایت مک بریسک ۲ سهاجه ستفه اتس سنهن فد منچاچت فکرجان یغدفرتوان مودا دغن ادریغ کوق سرت اغکو سید محمد زین القدسی دان لاین ۲ن ایت دان مان ۲ یغ مبرتای مبنرکنه ای اکن اجتهاد یغدفرتوان مودا مگیکو نصیحت ادریغ کوق ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک ددالم تیاد براف انتاران مک افکاتن کبرمنت هاندا فون داتغه کریو یأیت سبک بناحت والتریک ایتله یغ جادی راج لاوه دان ساتو کساریش یأیت کفتن ایاه دغن کفل فرغ یغبرنام تروم دان ساتو لاکی برنام والمنا ایتاه یغ بسرت دان یغلایش کجیل ۲ مک افیل ددالم فرلاوهن مک ماسگاه ای مریم دوا قوله ساتو مک دبالس دری داره دوا قوله ساتو جوک کمیدین ادریغ کوق فون منتا

شهدان کات صاحب الحکایت

ادفون یقدرتوان مودا ایت اد محفوپای صحابت ددالم نگرې ملاک یایت سئورغ هاندا منجادي اورغ بسر نگرې ملاک نماښ ادریغ کوق مک اقبیل ادریغ کوق مندغر حال ریو ایت دان لیغک بر بواۍ کو بو ایت اکن ملاون کبرمنت هاندا ایت مک ایغون مپورهه کنگرې ریو مېاوا سورة مضاکن ای هندق داتغ برجمفا یقدرتوان ریو سرت مېاوا فرکارا یغ کبجکښ دان جاغنه یقدرتوان مودا خواطر دان جاغنه ددغرکن فتنه ۲ اورغ مک جواب یقدرتوان مودا منریماله ای هندق داتغ ایت مک تیاد براډ انتاراش ادریغ کوق فون داتغه کریو مک برجمفاله ای کغد یقدرتوان مودا مک بر خبرله ای سرت مېرې نصیحت کغد یقدرتوان مودا سرت اغکو سید کاتښ افکه مولاښ مک توانکو سرت یقدرتوان بسر سوسه ۲ بر بواۍ کو بو دان برسيف ۲ کن الت فقراغن این کران تیاد سکالي ۲ کبرمنت هاندا هندق مروسکښ کراجان یقدرتوان بسر لیغک سرت توانکو اتو هندق مروکښ توانکو دان انقندا یقدرتوان بسر سکالي ۲ تیاد لاکي فون نگرې ریو این بوکنښ اغگریس سهاج یغ مولفکن کغد ککندا سلطان محمود کمښي هاندا فون مولفکن جوک سقدر برسلیسه جمن سهاج ادفون فکرچان دان کمښي هاندا ایت سده لې دهولو درقد کمښي اغگریس قد فکرچان فولغ مولفکن ایت مستحیل راج بسر ۲ سده سسوات دبریکن کغد سماښ راج دامبیل سمولا ایت تیاد عاده راج ۲ یغدمکښ ایت کران کمښي هاندا دغن راج جوهر سده میمغ جادي صحابت یغتوا ادفون سفرت فرخبران اورغ ۲ یغ مېرې نصیحه کغد توانکو ایت سنات ۲ هندق منجادیکن فتنه سقای انقندا سلطان عبدالرحمن دان توانکو بیر فوټس فرصابتن انتارا کدوان دغن کمښي هاندا ایتله مقصود اورغیغ بمبواۍ فتنه ایت جکڼو نوانکو دغرکن جوک نصیحتن ایت ننټی توانکو دافت فرسایسهن دغن کمښي هاندا دانلاکي بایک سوغکهن سفرت کات هندق منولغ توانکو ایت جکلو تیدق توانکو جادي کسئوراغن اخیر ۲ توانکو سرت انقندا یقدرلیغک جوک یغ کروکښ چوباله توانکو فیکر بایک کران سای صحابت توانکو یغته لام سرت سده فوټیه هاتی جرنه سبب ایتله مک سای سکرا داتغ منداثکن نوانکو این سقای سای ایغت ۲ کن اف ۲ یغ جادي کروسکښ کغد کراجان توانکو دانلاکي نوانکو بوله فیکر سکل فاجل ۲ یغددالم ریو دان لیغک این سموان منچاري کهیدوټن کتانه جاوا مک اقبیل توانکو برموسه دغن کمښي هاندا افله کهیدوټن مریکنیت بوکنله جادي کسالن مریکنیت کغد توانکو بایک تا بایک نوانکو تیغکل کسئوراغن سفرت فکرچان یغته لالو دهولو ۲ شهدان سوغکه جوک کمښي هاندا هندق تیغکل ددالم نگرې ریو این اکنتشای کران هندق منولغ توانکو منداقت حاصل ۲ دان مرامیکن دگاغن دان مهافوسکن اورغ ۲ جاغت درقد فرومفق یغ کبنچین سکل بغسا دان لاکي بوله برنتوان حاصل ۲ ریو فولغ فوکل کغد توانکو ادفون سفرت سانق ۲ سودارا توانکو بوله دثاوتکن

بارغکالي مغمبيل ريو اف فيکران راج مودا مک جواب يمتوان مودا ادئون
 فکرجان ايت صحاب کب له ۲ معوم حال کبت دغن اورغ کوليت فونيه اين
 سالعک ايه کت مرحوم راج حاجي يع بايق کواسن لاکي تباد تاهن اف لاکي
 ماس کبت اين مک جواب راج ملاک ايت سمبيل ترسبوم کنان راج مودا جاش
 لکس فکرمديع راج مودا بوله جواب کفدان اين نگري ريو کمفني اغکريس
 يع مولهکن کفد نوان سلطان محمود المرحوم مک جک اي هندق مغمبيل دغر
 کراسن حوک لاونه برفرغ دهولو لکس بري خبر کفد کبت ننتي کمفني اغکريس
 منولغ سبوله ۲ کران اي هندق بمطلکن فمبرين کمفني اغکريس کفد راج ملايو
 شهدان ستاه راج مودا مندغر کات راج ملاک ايت مک ايئون ترديمله سجورس
 کمدين جواين بايک ننتي کيت مشواره دغن سانق سودارا کيت دهولو دان
 کبت هندق فرسمبهکن کليغک کفد سلطان عبدالرحمن اف ۲ مشواره کيت بردوا
 کمدين بهارو کيت بمبواه ساتو فرجنجين فد فکرجان برداغ کمدين مبري
 هديه اي کفد يذدفرتوان يأت ساتو سناق فرتاهکن فيرق دان فمبوراس
 برسغور دانلاينش درفد سخالت دان بلدو سرت بيراف قول هديه کفد سکل
 اين راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ريو کمدين مک ايئون لالوله برلاير کسيأ سلالو باليق
 کفولو فينغ برمول ادفون يذدفرتوان مودا افبيل سده برلاير راج ملاک ايت مک
 ايئون برمشوارتله دغن فادک انقندا تشکو لوغ دان فادک انقندا تمغکوغ
 عبدالرحمن سرت سانق سوداران دان سکل اورغ بسر ۲ مک سکل مريکنيث فون
 ممبرکن سفرت اخنيار دان فيکران راج ملاک ايت مک يذدفرتوان فون مغيکوت
 جوکاله سفرت اختيار دان کمواقتن اورغيغ رامي ۲ ايت مک تحقيقله افبيل داتغ
 اعکاتن کبرمنت هلدا ايت هندق مغراسي مغمبيل ريو اکن دلاونه برفرغ مک
 برسيفاه يذدفرتوان مودا برواه کوپو دان مغاتور مريم فد بوکيت ۲ سرت مپيشکن
 فنجاجب دان مقمبولکن رعيت ۲ دان منسدیاکن اوبت فلورو مک مغاروه ۲ سکل
 انق راج ۲ دان اورغ بسر دان اورغ بايک ۲ ماسيغ ۲ دغن چاکفن افلاکي سکل
 بوکيس ۲ کمدين ممبريله قول سورة کليغک کفد فادک انقندا بکندا سلطان
 عبدالرحمن دان کفد فادک ککندا اغکو سيد محمد زين القدسي مک افبيل تيباله
 سورة يذدفرتوان مودا ايت مک سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ تواد ۲ فون برسيفله
 قول برواه کوپو دان مغاتور مريم دکوالا دايک سرت منورنکن فنجاجب ۲ درفد
 کلاغتن سرت مقمبولکی رعيت ۲ دان منسدیاکن اوبت فلورو دان مکانن فون
 دفوهکنه بلور ۲ ستله سديا تنقله افبيل داتغ اغکاتن هلدا دلاون برفرغ
 شهدان ادفون اغکو سيد محمد زين سرت انچي کالوه کريوله اي مندافتکن
 يذدفرتوان مودا مک افبيل سمقي کريو متوارتله اي دغن يذدفرتوان مودا فد
 فکرجان فرغ يغ اکن داتغ ايت دمکينه حالن ادا.

شهادت

کات صاحب انعکایت

قد ماس یغدفر توان مودا راج جعفر منجادی راج دنگری ریو مک داتغه سودارا
 اغکو کرایغ ایت دری بوکیس نمان کرایغ چندرا فولی مک دودوله ای برسم ۲
 اغکو کرایغ نایب ایت اد برسلاهن ۲ فهم دان مفصود دغن سودارا یغدفر توان
 مودا یغبرنام راج ادریس درقد فکرچان ممرنه چینا ۲ مک مارهاه اغکو کرایغ
 ایت اکن راج ادریس لالو دسورهن لغکر کقد چندرا فولی مک مارهاه قول راج
 ادریس ایت مک دلانون بفرغ مک بفرغاه اغکو کرایغ دغن راج ادریس ددالم
 ریو دان راج ادریس فون برکوبوله مک ددالم حال ایت براغکده اغکو مبری
 مدامیکن انتارا کدوان مک لالوله بردامی کمدین بفرغ قول اغکو کرایغ ایت
 دغن کرایغ چندرا فولی مک کوارله چندرا فولی ایت دری ریو مک ساسباه
 فکرچان فرغ ایت نیاد همب فنجفکس کران هندو مغمیل کسمفنن جوا ادان.

القصة

مک ترسبوه فرکتان راج ملاک یأیت میجر ویایم فرکواری اورغ اشکریس مک
 برلایرله ای دغن سبواه کفل فرغ سرت سادادون سیغکله ای دریو مک نیاد
 برجمقا یغدفر توان مودا ایت سقدار ای میوره سهاج شهبندان یغبرنام کرنکی
 منتو ادریغ کوغ برسم ۲ انچی یحیا جرو تولیسن یغای مبری سلامت سرت
 مبری تاهو هندو کفوتیانن کمدین برلایرله قول ای لالو کفوتیانن مک اقبیل
 تیا کفوتیانن قد مالم هاری نیت هاتین قد سیغ هاری هندو نایک کداره
 برجمقا سلطان فونتیانن تیا ۲ دلیهتن قد سیغ هاری کفل ۲ فرغ هاندا بابق
 برلایرله سباه دارتن مک تیاداله ای جادی نایک کداره مک لالوله ای مبری
 سورة سهاج کقد سلطان فونتیانن کمدین مک ایفون برلایرله کنکری لیفک
 مک برجمقاله دغن بگندا سلطان عبدالرحمن دان برخبرله ای کقد سلطان
 عبدالرحمن اکن حال احوال هاندا بارغکالی داتغ مغمیل ریو دان لیفک مک
 جواب سلطان عبدالرحمن ادقون سفرت فرکتان صحابت کیت ایت تیاد اوسهاه
 برخبر کقد کیت اف ۲ حال احوال بایکاه کریو کقد ایه کیت یغدفر توان ریو
 کران سکل فکرچان کراجان کیت سده ترسره کقدان سفرت عاده دان استعاده
 دهولو کالا ستاه میجر فرکواری مندغر تیه بگندا ایت مک ای فون ترسیوم مک
 لالوله ای منتا بالیق تورن ککفان مک سیغکهاه ای درومه ساواتغ مایهت اورغ
 ملاک کریو کمدین لالو ای برلایر کریو مک اقبیل تیا کریو مک برجمقاله ای
 دغن یغدفر توان مودا راج جعفر دگدوغ ثقی لاوه مک داجقن یغدفر توان مودا
 برچاکف ۲ قد تفت یغ سوبی مک لالوله دباوا اوله یغدفر توان نایک کاتس
 تشک دگدوغ یغدانسن مک برخبر ۲ له ای کقد یغدفر توان ایت اکن حال هاندا

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله یغدفرونوان مودا راج جعفر ایت ساتو راج یغ بایک قراغیش دان سوک مغاسیهی سانو ۲ سوداران دان صحابت هندین افلاکی توان ۲ سید یغدری عرب دان بوان ۲ سید فرانکن دان حرمت بنر دغن اورغ توا ۲ دغن فرکی زیاره کرومهن ترکادغ مننا منواره درقدان دان تیاد ای تکبر ممسکندیری هفک ترکادغ ماکن ای ناسی سیسا همبان دان سوک ای اکن علما سرت قواة منتوة علمو سفرت مباح کتاب یغ بهسا ملایو سفرت اصول الدین دان کتاب مرة الطلاب کفد کورو سانو علما یغ بسر کفد ماس ایت یأیت حاج عبدالواهب سرت سوک مدغری ۲ بوان ۲ سید برجریناکن حکایت راج ۲ یغدهولو ۲ یغدهله اتس اغین دان ریا اکن اورغیغ بایک بچان فد مغاجی فراں جکاو داتغ فاری یغ قندی ۲ مغاجی ایت کریو مک دفکچله دوا تیک بولن مک مغاجیله ای سرت دسورهن اکن ای ۲ دان فکای ۲ مغاجی اقیل خنم دبریهاله فاری ایت واغ براتس ۲ رغکبت دان تیاد ای تکبر درقد برنان بارغیغ نیاد دافت کفد اورغیغ کورغ درقدان او یغ مودا درقدان هفک فد اتق ۲ سکالیفون برتپاله ای درقد حکم شرع بطل حلال حرام دان اداله ای سوک اونس مغوتس کسبواه نکری یغلاین دغن هدیه هدیاهن سرب سوک منجاری صحابت درقد اورغ بایک ۲ شهدان بابده صحابنن درقد اورغ بایک ۲ درقد اورغ ۲ اسلام دان اورغ ۲ فوته استموا نول ددالم نکری ملاک سفرت کبرنورن دان رشیدینن دان سوداگرن مک باپناه سوداگر ۲ ملاک ایت سوک برصحابه دغن یغدفرونوان مودا راج جعفر ایت دان اداله یغدفرونوان مودا ایت سوک ممبوة باریس ققراغن اداله فکاین دان سناقغ باربسن ایت سموان فرتولوغن درقد اورغ بسر ۲ دان سوداگر ۲ نکری ملاک دان اورغیغ مغاجرن اورغ فویه جوک دان اداله ای مپوره بودق ۲ امقت لیم اورغ برلاجر میوسیک چارا هاندان کمالک یأیت برلاجر تمبور دان ترومقیث دانلاین ۲ درقد سکل فرکاکس فرماین میوسیک اداله یغدتیتیهکنن برلاجر ایت کفلان اأ کده دان کفلا بیولان نماث سی أم دان کفلا ترومقیثن سی کنتن شهدان لاکي یغدفرونوان مودا ایت سوک مغوکهنن نکری دان مأندهکندی دغن کون فارینن سرب اورغ حکان دان اداله سمبغ جکان سئوله ۲ سمبغ جاک ملاک جوا دان دمکین لاکي سوک ای ممبوة فنجاب فرغ دان انده ۲ فرواتنن دان براو کبر دان برتولیس فرادا امس سرت ممبوة لیلا ۲ سنتیغن برفیچو سموان دان سوک فول ای ممبوت سنجاب ۲ یغدفاکی دغیغکغ سفرت کریس دان بادیق دان سکن دانلاینن یغاندان فرواتنن بوم راج ۲ ممبواتن یغبرماچم ۲ کمیدین اغیل سده مک فوة دجادبکنن یغکسنن فرکبرمین کفد سکل راج ۲ سفرت فنتیانق دان فهغ دان فدح دانلاینن نکری اف لاکي ککری بوکس دمکینه حالن ددالم بیراف ماس دان کنیک.

شهدان

مك سنڱه بگندا سلطان عبدالرحمن ايت برپواة عبادة قد ماس ايت ددالم نكري
ليڱك ايت في الايام.

سبرمول

اداله سلطان عبدالرحمن ايت اياه راج يڱ فواة برپواة عبادة مك اقبيل مالم
جمعة تياداله اي برادو عاشيق دغن برپواة عبادة سهاج دان اقبيل سيڱ هاريڱ
ٿرڪيه سبهيڱ جمعت دغن ماکي چارا عرب برجوبه دان برسربان مك اقبيل
ساسي درڦد سبهيڱ جمعت ايت سيڱهله ڦول ڪمقام ڦادڪ ايهنداڻ مرحوم سلطان
محمود مباح ڦران دان تهليل بسرت ڦکاوي ۲ نكري ڪمدين بهاروله براڱتک باليق
دان سڪل اورڱ ۲ نكري ڦون مغيريڱله برسام ۲ مک اقبيل سمڱي ڪبالي روڱ سري
سيڱهله سڪل اورڱ ۲ يڱ مغيريڱ ايت دڦرجامو ماکن روتي برکواه ايم اتو ڪنجي
ڪمدين بهاروله باليق ماسيڱ ۲ دان بارغسياڱ يڱاد حاجت سانق سوداراڻ اتو
صحابت هنديڻ اتو حاجت ديرين اتو اد سسوات عذر يڱلاين مک تياداله اي
مغيريڱ بگندا ايت دمڪينه حالڻ قد تيف ۲ هاري جمعت شهدانلاڪي اداله بگندا
ايت سوڪ اکن توان ۲ سيد دان توان شيخ دان سوڪ برچمڦور ماکن مينوم
دغن مريڪثيت دان سوڪ سبهيڱ برسما ۲ مويڪثيت دان سوڪ برامامکن اورڱ
عالم دان سوڪ اي يڱ دغن ديرين سنديري دان اداله سوارا بگندا ايت ترلالو
هييت سرت دغن بسرڻ دان اقبيل اي يڱ ترڪنلله دري جاوه ۲ اکن سوارا بگندا
ايت دانلاڪي سوڪ بگندا ايت زياره ڪڦد سانق سوداراڻ ڪڦد رومه ۲ اورڱ
تواڻ ٿ ترڪادڱ ۲ اي متا هندق سنتڦ ڪڦد سڪل مريڪثيت دان بگندا اين
سوڪ برگوراو ۲ دغن سانق سوداراڻ افلاڪي دغن همب سهياڻ ڪران مپوڪاکن
مريڪثيت دان سوڪ سنتڦ برامي ۲ دان لاڪي بگندا اين ڪباڻڪن مناڱيس
سبب خنوع هانيڻ ڪڦد الله سبحانه وتعالی ڪباڻڪن تاڱيسڻ ايت قد ڪتيڪ
خطيب مباح خطبه دمڪينه اداڻ اداله استري بگندا ايت يايت راج انتيه ڦتران
بدانڻ راج بوتيت استري راج سليمان سده مفاداکن ڦترا برنام تڱو بسر محمد
لاڪي ماس حيات مرحوم سلطان محمود اداڻ.

سبرمول

ادڦون يڱدڦرتوان مودا راج جعفر ددالم ريو دغن ڦادڪ ادندا راج ادریس دان
راج احمد دان ڦادڪ انقندا راج حسين سودارا بگندا سلطان عبدالرحمن سرت
انقندا تمڱوڱ عبدالرحمن سرت اورڱ بسرڻ درڦد ڦکاوا دان شهبناراڻ مک
برهيمڦوناه سڪلين ددالم ڦولو ڦيڦت ماینکن راج ادریس سهاج يڱتياد ديم
دڦولو ڦيڦت يايت ديم دسڱکاراڱ برپواة استان دسيٽو دغن سڪل اورڱ دان
اڱو ڪرايڱ تاييا ديم ڦولو ڦيڦت جوڪ براولڱ ۲ ڪننجوڱ فينڱ ڪران ڪنديڻ
اد دتنجوڱشڱيڱ.

جنازه مرحوم ایت دغن الت فرکا کس راج ۲ مفکت دغن نوبت نغیرین دانلاین ۲ درفد الت کراجان راج بسر ۲ مفکت مک افیل سمقی فد قیهق قبله مسجد دتند مک دیور کزانه دسینو مک افیل ساسی درفد دیور کن ایت مک بالیقه سکاين اورغ ۲ ایت سرت برکا بوغاه سکاینش بناق عادة راج ۲ ملایو یغسر ۲ مفکت مک یغدفرتوان مودا منیتهکن نوان ۲ سید دان حاج ۲ دان لبی تهلیل تیغ ۲ مالم سرت براف فول مغاوار کس صدغه کفد سکل مریکئیت هغک سمقی امقت فوله هارین دان مراتوس هارین.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فترا بگندا مرحوم سلطان محمود یغیر نام راج حسین ایت فون داتغله ای کابغک مک برجمله ای دغن فادک ادندان سلطان عبدالرحمن سرت فادک ایهندان یغدفرتوان مودا مک برتاغیس ۲ سنله برتیک فترا ایت کمیدین براغکناه راج حسین ایت زیاره کفد مقام فادک ایهندان المرحوم مک تیاد براف آنتاراش راج حسین اینفون بالیقه کریو دان یغدفرتوان مودا فون براغکت جوک بالیق کریو مک نغاه ای دریو برسام ۲ فادک انقندا بگندا ایت راج حسین سرت فادک انقندا تمشکوغ عبدالرحمن سرت انق راج ۲ بوکس دان ملایو دان رامیاه نگری ریو دان دا کغ ۲ فون فئوهاه داتغ دري جاوا دان سیم افلاکی و غغخ دری چینا دمکین جوک فراهو ۲ دری بوکس کران اشکو کرایغ تاییب اد ددالم ریو مک کساغناه اتس اورغ ۲ بوکس برنیاک فولغ فرکی ادا.

شهدان

ادفون بگندا سلطان عبدالرحمن ددالم نگری لیغک ساما ۲ ای مفکتئیکن کراجان فادک ایهندان المرحوم یغ مرنتهکن کراجان فادک ایهندان المرحوم یغ مرنتهکن کراجان فادک ایهندا بگندا یغدفرتوان مودا راج جعفر ادقون یغسر ۲ دغندی دلیغک ایت یأیت فادک ایهندا سید کونیغ یأیتوله اشکو سید محمد زین القدسی دان ساوانغ ابراهیم وکیل یغدفرتوان مودا ددالم نگری لیغک سرت سوداران شهسدار محمد دان انجی عبدالمنان دان کفلا ۲ کمفوغ بوکس دانلایش اماناه نگری لیغک ایت سرت منداقت مکان درفد تانه سیغکیف دان اداله یغ ممایقکن نگری درفد کوب فاریتش دان فردلامنش دان سکل فنجاچ نرغ سرت منسداکن باریس سناغق یأیت انجی کالو ایاله کفلا یغسر سوبه ایت مک اداله سکل مریک یغترسوبه ایت سموان یغدهارف اوله یغدفرتوان مودا ریو منجگای نگری لیغک مک تباداله برهنستی سکل مریکئیت سوره مپوره مغادف یغدفرتوان مودا کریو استمیوا فول اشکو سبد محمد زین القدسی سرت انجی کالو مک تباداله نرسموبی اف ۲ فربواتن ددالم لیغک ایت مک جک ترکنا قد فکراجان یغسر ۲ مک براغکناه یغدفرتوان مودا سندیری فرکی کایغک مک افیل ساسی بالیقه فول کریو دمکینه حالش ادا.

براف انناران مك گريغه بگندا سلطان محمود مځكين سهارى مځكين براهه مك
 سوسه ايسي نكري افلاكي سكل اورغ توا ۲ دان اورغ بسر ۲ برهيمفونه سموان
 كدالم برتوځكو اكن بگندا گريغ ايت مك اقبيل برتمبه ۲ گريغ بگندا ايت
 مك مپوره ۴ اورغ توا ۲ مپيلاكن يقدفرتوان مودا راج جعفر كړيو سته سمقي
 سورهن ايت كړيو لالوله مغادف يقدفرتوان مودا مملمكن حال بگندا گريغ
 ايت مك اقبيل بگندا يقدفرتوان مودا مندغر خبر سورهن ايت مك يقدفرتوان
 مودا فون بر كجوتنه سرت دانغه سينتر ۲ ايت دو كجيتان مك تياداله اي مناروه
 صبر لاكي هندف براغت كايغك تياداله سمف دغن كاشكافن لاكي مك دباوان
 سانو ټوك چينا اكن كنيانكن سرت جواف ۲ سئورغ دوا لالوله بر كايو.
 كيغك دان سوداران راج احمد غيكوه ټول مك ددالم تباد براف هاري سمقيه
 اي كايغك مك نايكه اي مغادف فادك ككندا ايت مك ددانتش فادك ككندا
 بگندا ايت ساغته براتن سته بگندا ايت مايهت فادك ادندا بگندا ايت داتغ
 ملر بگندا فون برتته ددالم گريغ يغ ساغت ايت تيتهن جعفر سكوميغ دان جعفر
 سكوميغ بيراف كالي دمكين ايت نيتهن مك يقدفرتوان مودا راج جعفر فون
 مناغيساه سرت برتوځكوله اي دكت فادك ككندا بگندا ايت سلطان محمود گريغ
 ساغت ۲ ايت.

شهدان كان صاحب التواريخ

مك اقبيل سمقيه فد دلافن داس هاريبولن ذالحجه مالم ثلاث وقتو صبح مك
 مځك بگندا سلطان محمود كبابي درقد نكري يغ فنا كنكري يغ بقا انا لله وانا
 اليه راجعون يات ند هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سنه ۱۲۲۶ شهدان مك
 كمرله ددالم نكري ليغك كران مځك بگندا ايت مندروله راتب تاغيس سكل
 ايسي اسنان دان سكل ايسي نكري ليغك ايت مك بر كوندوله سكل اورغ يغ
 ددالم ليغك اورغشغ مايا ۲ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ كچيك ۲ توا مودا مك
 برهيمفونه سكل ايسي نكري ليغك ايت ماسوء كدالم سموان اكن مغرجاكن تيته
 فرتنه يقدفرتوان مودا ايت قد مغرجاكن جنازه سريفاذك بگندا سلطان محمود
 ايت مك اقبيل تاه سديا عادة استعادة برتنام راج ۲ يغ بسر ايت مك دباواله
 جنازه المرحوم ايت دبالي روغ سري دان بر كموله سكل اورغ بسر ۲ دان سكل
 ايسي نكري مك يقدفرتوان مودا فون مپيلاكن فادك انقندا بگندا تفكو عبدالرحمن
 مك حاضره تفكو عبدالرحمن ايت دبالي روغ سري مك يقدفرتوان مودا فون
 منيتهن سئورغ اتق راج متريان مپتاكن كغد سكل اورغ بايق ۲ سقاي تاهو
 سكل ايسي نكري رعية تنترا بهوا سسغكوهن تفكو عبدالرحمن ايناه يغ مځكنتيكي
 كراجان فادك ايهندان سلطان محمود المرحوم بر كمر سلطان عبدالرحمن شاه
 مك منجوابه سكل خلايق يغ بايق ۲ ايت سرت سو كاله سرت دولت برتمبه
 دولت شهدان اقبيل ساسيه درقد منظاهر كن سلطان عبدالرحمن ايت مك يقدفرتوان
 مودا فون منيتهن اغك جنازه المرحوم ايت اكندفور كن مك داغك اورغاه

فرا فادک ککندا مرحوم راج عاي فرکي کاندرا کيري منيفو لبي تامت ايت سفاي دباوا کريو مک برلايرله راج اسمعيل ايت کاندرا کيري مک برجمقاله دغن لبي تامت ايت سرب دتيفون دغن روڤ ۲ فرچاي اکن لبي تامت ايت مشتاکنديرين المرحوم راج حاجي ايت مک راج اسمعيل فون مېمبه کفداڻ مځاڻ کنديرين دسوره اوله فادک انقندا راج جعفر ميبلاکن توانکو کريو کران ساغتاڻه حسرتن هندق برجمقا دغن توانکو دان ببراف قرکناڻ موجود ۲ سرت تيفو دکناکن مک لبي تامت اينفون فرچياله اي سرب کناڻ دغن سوکاڻ بایکاه اکو فرکياه اين برسام ۲ اڅکو اين شهدان برلايرله راج اسمعيل کريو مېباوا لبي تامت ايت سرت دفرمایاکڻ سفنج ۲ لاوه ايت مک افيل سمفي کريو مېريتاهوله راج اسمعيل کفد فادک ايهندا بکندا يقدفرتوان مودا مک يقدفرتوان مودا فون مېورهله سيفکن عالتي مېموتن بناڻ عاده مېموت راج يقسر ۲ دغن داتورکن بارس سناڻق دانلاين کمدین برتينهله يقدفرتوان کفد اورغ توار ۲ مېوره اميل دغن سېواه کاکف مک افيل سمفي دکت دغن دارة تفکفاه مک فرکيله سکل اورغ تو ۲ ايت مفرجاکن تينه ايت مک افيل سمفي کفراهو راج اسمعيل مک نايک مريکيت مغادڻ لبي تامت ايت کناڻ فادک انقندا ميبلاکن نايک مک سوکاڻه لبي ايت جواڻ بایکله مک تورناه اي ککاکف لالوله برکايوه کداره مک افيل سمفي دتفکفاه اوله اورغ ۲ يق دسوره ۲ اوله يقدفرتوان مودا ايت لالوله دايکت ددغ تاغنن کمدین بهاروله دسوره بونه دکرة کفلاڻ دکيريمکن کايڅک کفد فادک بکندا سلطان محمود مک هاساهه قصه لبي تامت ايت انتهی.

شهدان کات صاحب الحکايات

تياد براف انناران يایت قد هجرة سنه ۱۲۲۵ قد ليم باس هاريوزلن ذالحجه هاري خميس جم فوکل دوا باس مک بکندا سلطان محمود فون ممکل فادک ادندا بکندا يقدفرتوان مودا راج جعفر دان سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ بایک ۲ يغ کيلاغن مک افيل سده هابس حاضر سموڻ مک برتينهله بکندا سلطان محمود کفد راج جعفر يقدفرتوان مودا ايت تيتهڻ جعفر جکاو اکو دکهندافکي الله تعالى ددالم سهاري دوا اين اکو ماتي اتو يقدبلاکڻ ملينکن سکومېغ يعني فتران تفکو عبدالرحمن اڅکو وکيلکو دانلاکي وصيت اکو جکلو اکو ماتي سکومېغله اڅکو گنتيکن کراجانکو شهدان افيل مندثر يقدفرتوان مودا سرت اورغ توار ۲ دان اورغ بسر ۲ سکلين مک مناعيساه مريکيت سکايين اداله اورغ توار ۲ قد ماس ايت يغ حاضر فترام انجيء عبدالمنان فرانقن بوکيس کدوا انجيء کالو۲ فرانقن بوکيس جوک کتيک فغايما دالم کامفت فغايما فرغ جمل کليم سيلواتغ ابراهيم کانم شهبندار محمد ادقون توان سيدڻ يایت اڅکو شريف محمد زين القدسي شهدان کات صاحب الحکايات افيل ساسيله بکندا بروصيت ايت مک يقدفرتوان مودا فون براغکتهه باليق کريو ممرتنهکن نگري ريو مک ددالم حال ايت تياد

اجرائن یغ مخالف الشرع دان اقبیل ای برکایوه مک دکایوهکن اوله مرید ۲۸
سمقی برذکر حبیب الرحمن اللهم صل علیه شهدان جادی بسرله فکرچان ایت
شهدان فد ماس ایت یغدفرتوان مودا ددالم نکری لیفک مک داتقله سکل
فکاو ۲ لیفک ایت معامکن کفد یغدفرتوان مودا مک مرکاله یغدفرتوان مودا
مک لالوله لبی ایت دغن سکل مرید ۲۸ دتوبتکنن سرت دتغزیر دکندولکن کقلان
کمدين درفد ایت مک کنوارله لبی ایت دري لیفک دغن بیراف مرید ۲۸
برلایر کلخوځ مک اقبیل سمقی ای کامخوځ مک مفاکو قول ای مشتاکن دیریځ
یغدفرتوان مودا راج حاجی المرحوم شهید فی سبیل الله هیدوف سمولا سرت
دخبرکنپله حال احوالن ماس مرحوم راج حاجی کلاکوان دان فرواتن دان
اورغ ۲ کنل ۲ لنن سیانو ۲ دکاتن قول انقن سیانو مک دغن تقدیر الله تعالی
باپقله اورغ ۲ فرچای دان سکل بوکیس ۲ یغ دلمخوځ فون باپقله یغ فرچای
مک بسرله فکرچان ایت مک دافله ای کواس دوا تیک بواه قراهو دان باپقله
اورغ ۲ بوده ۲ مپبه دی مک تیاد براف انتارن بلایرله قول ای کلیفک قصدن
هندق منطاهیرکن فکرچان ایت مک اقبیل سمقی ای کلیفک قراهوځ ماکپله
بندیرا کونیغ ماسوء کدالم لیفک مک فد ماس ایت یغدفرتوان مودا سده براغک
بالیق کریو مک سوداران راج ادریس اد ددالم لیفک مک لبی تامت ایتقون
فرکیه مندافتکن راج ادریس سرت ممباوا هدیه بیراف اورغ بودق ۲ دقغکین
راج ادریس ایت سی ادریس سهاج مک راج ادریس ایتقون منریماله فرکتانن
ایت انتهنکن دغن مصلیحتکه انتهنکن فرچای بنر ۲ که والله اعلم مک ددالم حال
ایت بسرله فکرچان ایت سبب فرسندرانن کفد راج ادریس مک کباپکن اورغ ۲
تیاداله برانی مغوسیق ۲ لبی ایت مک مشهورله فکرچان ایت هفک سمقیه
کفد بکندا سلطان محمود مک مرکاله بکندا اکن لبی ایت مک ددافتکنن حجه
کفدان جکاو سگه مرحوم راج حاجی بالیق هیدوف سمولا منتأ کمبالیکن روځان
یغلام مک تیاداله حاصل فکرچان خارق العاده مک مرکاله بکندا دغن مرکا یغ مها
ساغت مک دتیتهنکنن سوره بونه لبی تامت ایت سرت یغبرسما ۲ دغن دی ایت
درفد بوکیس ۲ دانلا ۲۸ مک دکرچاکنله اوله اورغ ۲ سفرت تیتته بکندا ایت
مک باپقله بوکیس ۲ ماتی دان مرید ۲۸ فون برتبورانه لاری کسان کماری
ادفون لبی تامتن دسموپیکن اوله راج ادریس مک لفسله ای لاری مک لارینه
ای کاندرا گیری مک هارو هاراله قول اندرا گیری ایت ستقه اد یغ فرچای ستقه
تیدق فرچای سفرت اکوان لبی تامت ایت مک سمقیه قول خبر ایت ایت کفد
بکندا سلطان محمود مک برتمبه ۲ مرکان بکندا ایت اکن لبی تامت سرت اورغ
اندرا گیری مک بکندا فون مبری سورة اکفد فادک ادندا بکندا یغدفرتوان
مودا ریو منتأ چاریکن عقل دان حبله بوله دبونه لبی ایت کران ای ماومرکن ارغ
کموک کیت ادیق برادیق شهدان اقبیل یغدفرتوان مودا تله منریما سورة بکندا
ایت مک مرکاله یغدفرتوان مودا لالوله دسورهن فادک انتقدا بکندا راج اسمعیل

بکندا. راج جعفر مک فد وقتو ساعت یغ بایک برهمقوله سکل اورغ ۲ دان انق راج ۲ دان سکل اورغ ۲ نگرې کدالم بالي روغ سري کمدين بهارو بکندا سلطان محمود م تفکن کلارا اکن فادک ادندا راج جعفر ایت یغدفرتوان مودا سلطان علاءدين رعایت شاه یغ مرنهکن ريو دغن سکل تعوق دایرهغن دغن فرتنه یغ مطوق ادان کمدين بهاروله دیاروق کاستان اغکو راج یونیتیت یأیت سودارا فرمقوان یغدفرتوان مودا ایت مک دسینوله بهاروله اورغ ۲ مغارو برلالو رامیش شهدان ساسیاه درفد برلنني ایت بتاق عادة استعادة مغل ۲ یغدفرتوان مودا یغدهولو ۲ دمکس جواله ادان اداله جاتوه نکرچان ایت قد هجرة نام سنه ۱۲۲۱ شهدان مک یغدفرتوان مودا راج جعفر فون مپوره فادک ادندا بکند راج احمد مغمیل اهلي ۲۸ دسلاخور ددالم کالغ مک برلایرله راج احمد ایت ککالغ مک افبیل سغی لالو دامیباله اهلي ۲ فادک سرت اهلي ۲ دباوان برلایر کریو مک تیاد براف هاري سغیاه اي کریو دان یغدفرتوان مودا راج جعفر فون سدهاه کریو دان براسنري فول اي اکن فترا مرحوم یغدفرتوان مودا راج علي یغبرنام راج لیر مک بریوانه یغدفرتوان مودا ایت استان دان کوت فارینش چوکف دغن بالي روغن دکوت رنغ مک تنغله یغدفرتوان مودا راج جعفر ایت مرنهکن نگرې ريو سفرت عادة استعادة فکشان فربکال دغن سومقه ستیان مک ريو فون رامیاه ماسو فراهو ۲ داکنغ دري جینا سفرب ونگکغ ۲ دان توب ۲ سیم دان فراهو ۲ جاوا دان کفل دان کیچی دان یوکیس فون نرلالو باپی استمیوا فول اغکو کرایغ اد ددالم ريو ادفون سوداراڅ راج ادریس ممیواتاه اي تمفت دسکارغ چوکف دغن اسنان بالیش دان سوداراڅ راج احمد اداله برسم ۲ فادک ککندا بکندا ایت دقولو فبقت دان یغ منجادي شهنبارڅ انچي عبدالله بن احمد فرانفکن یوکیس دان نوان ۲ سید فون باپقه داتغ مک تنغله یغدفرتوان مودا راج جعفر ددالم ريو برسوکا ۲ ن برامي ۲ سهار ۲ ادان.

القصة

کات صاحب الحکایت

اداله قد ماس بکندا سلطان محمود کراچان ددالم نگرې لیغک دان یغدفرتوان مودا راج جعفر دنگرې ريو مک دانغله سئورغ لبي بغسا منکابو کنکرې لیغک نمائ لبي تامت مک مفاکوکن دیرین اورغ عالم قد علم حقیقت مک مفاجرله اي اکن ستنه اورغ لیغک دان لبي ۲ لیغک ایت اکن عام ۲ حقیقت کونن دنماکنش عامون ایت ایسي کونن دان باپقه فرتکشان یغ ساله هفک اخر ۲۸ فکرجان ایت جاته اعتقاد مفاکو دیرین الله تعالی مک باپقه مرید ۲۸ مفاکو اعتقاد ایت سرت سهار ۲ برکمفوله اورغ کغذاش ستنه اورغ مفتاکن اي کرامت اد قول ي مفاجر بجارا اسنجا دان برسوچي یغدانغ بورغ دري شرک نمائ سراحن اتو عساره ایتله یغ منسوچیکن جنب دانلینش دان باپی لاکي کونن

ايت مغكين سهارى مغكين براهه مك تياد براهه انتاراهن مك يقدفرتوان مودا راج
 عالى فون مغكتهه كمبالي كرحمت الله تعالى درفد نكري يغ فنا كنكري يغ بقا
 انا لله وانا اليه راجعون مك كسوساهنه نكري ريو سبب كماتين راج ايت مك
 بركا بوغا، اورغ ۲ ريو بتاف عادة راج ۲ بسر ۲ مغك دقور كناه اوله سكل راج ۲
 دان اورغ بسرث دتنجوغ اشكت كمدين ميورهه اورغ مبري خبر كقد بكندا
 سلطان محمود كايفك مك اقبيل بكندا مندغر خبر فادك ككندا ايت سده هياغ
 كسوساهنه بكندا ايت سرت مشوارته دغن سكل اورغ بسر ۲ دان اورغ بايك ۲
 اف لاكي سكل اتق راج ۲ قد هندق منجاري كشتين مرحوم مودا يغ بهارو هياغ
 ايت شهدان مك ددالم حال ايت تياد جو ك لاي يغبرات كقد هاتي بكندا ايت
 مائكن فادك ادندا راج جعفر جو كاله يقدكهندقكش مك كبتولن قول كمواقفتن
 ايت دغن راج ۲ دان اورغ بسر ۲ سوكو ملايو استميو اول سكل سوكو ۲ فرانقن
 بو كس تياداله يغلان يقدجيتا ۲ اوله مريكنيت ملينكن راج جعفر جو كاله
 يقدكهندقكش .
 ۱

شهدان كات صاحب الحكايت

مك اقبيل سده تنفاه كمواقفتن بكندا سلطان محمود دغن سكل ايسي نكري ايت مك
 بكندا فون ميوره ببراف اورغ بايك ۲ فرانقن بو كس سقرت انجي عبدالمنان
 دان داهيغ توجيغ دانلاين ۲ن ككلغ اكن مغمبيل فادك ادندا بكندا راج
 جعفر فترا مرحوم في سبيل الله مك برلايرله سكل مريكنيت مك اقبيل سمقي ككلغ
 مك نايكه مريكنيت مفادف راج جعفر ميقيكن تيته بكندا سلطان محمود يايت
 ميپلاكن راج جعفر كرىو دان كايفك اكن مغكنتيكن فادك ككندا يقدفرتوان
 مودا راج عالى المرحوم مك راج جعفر فون برتفكواهه مفادف فادك ككندا
 يقدفرتوان سلاغر دهلو معامكن حال دنفكيل اوله بكندا ايت مك دبنركن
 اوله يقدفرتوان سلاغر مك راج جعفر فون برسيفله اكن فركي كايفك ايت سته
 سيف مك براغكتهه اي بلاير كايفك برسام ۲ اورغيغ ميپلاكن ايت دان اهاي ۲ن
 ماسيه لاكي تيشكل ددالم كنغ تياد سمقت دباوان ادا .

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله وفنو راج جعفر براغك كايفك ايت باقهه اي ممباوا واغ كيرا ۲ ساتو فشين
 ايت اشكانن اورغ دلافن مك تياد براهه لمان دلاوه سمقيه اي كايفك مك
 كلوارله اتق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ميمبوت مغالو ۲كن كداتفن راج جعفر ايت
 مك سلالوله راج جعفر ماسو مفادف بكندا سلطان محمود سرت منجنجوغ دولي
 بكندا ايت كمدين درفد ايت فرگياه راج جعفر برجمقا ۲ فادك ككندا ۲ ادندا ۲
 سكلين شهدان دودقهه راج جعفر ايت دكمفوغ انجي كالو دان سهارى ۲له
 سكل راج ۲ دان اورغ بايك ۲ داتغ مفادف راج جعفر ايت شهدان ددالم تياد
 براهه انتاراهن مك بكندا سلطان محمود فون مولايه فكرجان مانتيق فادك ادندا

سیا. اکن مفتاکن فادک بندا اغکو بسر سرت فادک ایهندا راج احمد داتغ دری کلغ ستله تفکو سولوغ اکوځ مندرغر فادک بندا دان ایهندا ایت داتغ مک ساغته ای هندق برجمقا منتا باوا هیایر کغد یغدفرتوان سیا مک یغدفرتوان سیا فون تبادله تربجارا لاکي راس هاتین ساغته سوسهین تاکوت اکن فادک ادندا بگندا ایت کنا فیاکیت کتموهن ایت کران قد ماس ایت ترلالو کراس هاوا کتموهن ایت مک درقد ساغت تاکوة اکن استرین سرت کاسیه سایغن سرت ساغت ۲ مالو اکن فادک بندان مک دباواځ جوک هیایر برجمقا دغن نندا بگنداځ ایت شهدان افبیل برجمقاله نغکو اکوځ دغن فادک بندا بگندان ساغته سوکاځ له ۲ معنمله اورغ بهارو ۲۰ برجمقا دغن ایوځ مک دودقاه یغدفرتوان سیا ددالم سیا برهیمقون دغن فادک بندا دان ایهندا یغ بهارو داتغ دری ریو ددالم بیراف هاری شهدان ددالم تیاد براف انتاراځ مک راج احمد ایتقون موهنله قد فادک ککندا اغکو بسر هندق بالیق کریو مک دبرکن اوله اغکو بسر اکن فادک ادندا ایت بالیق کریو مک برلایرله راج احمد ایت بالیق کریو شهدان افبیل سده راج احمد ایت بالیق کریو مک دغن تقدیر الله تعالی ملاکوکن قدرة اتس همیاځ مک تفکو اکوځ فون کناله فیاکیت اورغ ۲ بایک ددالم سیا مک ساغته سوسهین یغدفرتوان سیا ایت اکن استرین سده کنا فیاکیت ایت سرت دغن سسان هیایر ککوالا ممباوا فادک ادندا بگندا اکنتتافی اف بوله بوات سبب کران فادک بندان منتا باواکن جوک فتراځ هیایر مک سبب ایتاه مک دباواځ جوک هیایر شهدان سوسهاله یغدفرتوان سیا مایهتکن استرین ایت مگکین سهاری مگکین براه دان اغکو بسر فون ساغته قول سوسهین مایهتکن حال فتراځ دمکین ایت شهدان ددالم تیاد براف هاری ساکیتن تفکو اکوځ مک ای فون کمبالی کرحت الله تعالی مک مناغسله یغدفرتوان سیا سرت فادک بندان سرت ایسی ۲ استان سرت سکل راج ۲ دغن برباگی ۲ بوبی بیجی راتین مک افبیل ساسی درقد برتاغیسن ایت مک دتانمله اوله یغدفرتوان سیا اکن فادک ادندا بگندا ایت بتاف عاده راج یغسیر ۲ مگکه مک بردوکچیتاله نکری سیا ایت استمیا قول یغدفرتوان سیاځ سرت فادک بندا بگندان تبادله کریغ ایر متاځ لاکي ددالم سبولن دوا ایت شهدان ددالم حال یغدمکین ایت تیاد براف انتاراځ مک اغکو بسر فون منتا دیرله کغد فادک انقندا بگندا یغدفرتوان سیا ایت هندق بالیق کریو مک دلغسکنله اوله یغدفرتوان سیا اکن فادک بندان براغتک بالیق کریو ایت قد کتیک ساعت یغ بایق برلایرله اغکو بسر ایت بالیق کریو دغن دوکچیتان مک افبیل سمفی کریو تنغاه ای ددالم ریو برسا ۲ فادک ادندا بگندا اغکو فتری استری بگندا سلطان محمود شاه سرت یغدفرتوان مودا راج عالی ددالم نعمت کسوکان ددالم بیراف ماس دان کتیک شهدان تیاد براف قول انتاراځ مک داتغاه فرآیدارن دنیا یغ تیاد ککل ایت مک یغدفرتوان مودا راج علی فون گریشاه یایت نساکیت فیاکیت راج یایت فا ایفا مک کسوساهنله سکل فتراځ ۲۱ ملیهتکن حال یغدمکین

فراهو ۲ دري جاوا دان دري چينا دان دري سيم دانلایښ ادځون نکري ريو یمتوان مودا راج علي له مرنتهکنش سبکیمان عادة ځمرنتاهن یغذفرتوان مودا مک بمبواتله اي استان دځولو باین دان دودقه اي تنف ددالم کراجان سرت اي منتتوه علم بمبواه عباده اداله کوروښ ساتو اورغ مندورا نماښ شیخ عبدالغفور اداله طریقتښ خلواتیه یأیت سمانیه مک برسما ۲ اي بمبواه عباده دغن شیخ عبدالغفور ایت ایت سرت مرامیکن نکري ريو دغن څردکاځن اداښ.

القصة

مک ترسوه څرکتان راج جعفر څترا مرحوم راج حاجي فی سبیل الله اديق برادیق ددالم نکري کلغ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اځیل تنغه راج جعفر ایت سودارا برسودارا ددالم کلغ. ایت مک دکلوارکښه تيمه ۲ مک سوره مپورهه اي کملاک دان باځله سوداگر ملاک ایت سواکښ راج جعفر ایت کران تولغ منولغ انتارا ملاکوکن دکاځن ۲ ملاکوکن څرنیکان انتارا کدوا فيهق دان باځله سوداگر ۲ ملاک ایت جادي صحابتن سرت کاسيه سايغ اکندي افلاکي کبرنور ملاک سرت راج موداښ مک سلالوله اي برکیریم سورة دان هديه ۲ دغن بیراف ماس دان کتيک شهدان ادځون سودارا راج جعفر یغذوا اورغ یأیت یغ کچياښ راج احمد دان راج ادریس مک راج ادریس ځون ځون برمونه هندق څرکي کړيو کفد ککندا بکندا ایت مک دلفسکده اوله راج جعفر مفادځ بکندا سلطان محمود کړيو ایت مک برلایرله راج ادریس کړيو سرت دباواښ سوداراښ راج احمد ایت برسما ۲ کړيو مک اځیل تيبا اي کړيو مک مفادقه کدواښ کفد یغذفرتوان مودا راج علي کران راج ادریس ایت سده جادي منتتو کفد یغذفرتوان مودا ایت یأیت دنککښ دغن څتران راج صفیه مک دودقه اي دتنجوغ اڅک ږدوا سودارا مک ددالم تباد براف انتاراښ مک اڅکو بسر راج سیتی سودارا راج ادریس دان راج احمد ایت ریندوله اي اکښ څتران تشکو مندق یغ جادي استري یغذفرتوان سیا سید علي ایت مک برمونهه اي کفد سلطان محمود اداله یغ مباواښ یأیت سوداراښ راج احمد مک مفادځله راج احمد ایت کفد بکندا هندق مباوا ځادک ککندا ایت څرکي کسيا مک دښرکن اوله بکندا سمبیل برتیه ایت سي احمد کلقي سمفي کسيا سبارغ ۲ سمبه سهاجه مک ځد ماس ایت انجيء کالو اد حاضر مفادځ بکندا مک لالوله دچویتښ راج احمد کاتښ دغر ۲ ځښ ککندا بکندا ایت جاغله مېمبه کفد انقدا یمتوان سیا ایت شهدان ستهه ساسي درځد راج احمد برمونه ایت مک برلایرله اي مباوا ځادک ککندا اڅکو بسر ایت کنکري سیا مک اځیل سمفي کنکري سیا دداقتښ یمتوان سیا تباد دهیلیر سده لاري کهولو سیا مباوا استرین سبب تاکوکتښ څپاکیت کتمبوهن مک اورغ ۲ بسر سیا ځون څرکياه مودیق مملکښ کفد یغذفرتوان

القصة

مک ترسبوت ڦرکٽان نڱري ريو

سبرمول

ادڦون راج محمد ڦترا يڏفرتوان سلاڦور تياد براء انتاران دودق ددالم ريو مک ايڦون برمونهه کڦد بڱندا سلطان محمود سرت کڦد ڦادڪ ايهندا يڏفرتوان مودا راج علي هندق باليق کسلاڦور مک دادينکن اوله ڦادڪ ايهندا بڱندا کدواڻ مک براڱکتهه اي باليق کسلاڦور مک اقبيل تيبا اي کسلاڦور تنڦلاه اي سڦرت عاده سهاري ۲ دمکينه اداڻ شهدان ادڦون بڱندا سلطان محمود سده ڦادڪ انڦندا کدوا ايت باليق مک بڱندا ڦون مپوره ڦڦکاوا باکا منبس ڦولو ڦڦڦت اندرا سڦتي دچوچيکن کران ڦڦکاوا ايت ميمڦ دي دودق دسيو اد امڦت ليم بواه رومه مک اقبيل سده چوچي ڦولو ڦڦڦت ايت دتبس مک بڱندا ڦون برپواته استان سرت دڦن کوت ڦاريتن دان مسجد باليش اداله يڦ مرتههکن سکل ڦکرڄان ايت يأت انجيء کالوء بن انجيء صوله ڦرانڦکن بوکيس مک تياد براء لمان ساسيله ڦکرڄان ايت مک اقبيل ساسي ڦولو ڦڦڦت ايت منجادي نڱري تمڦت کراجان مک بڱندا ڦون مندهاکن ڦادڪ ادندا بڱندا اڱکو ڦتري يأت راج حميده استرين کاستان ڦولو ڦڦڦت دڦن راج ۲ دان اورڦ بايڪ ۲ سکلين سرتان.

شهدان کات صاحب الحکاي

سکاليفرسنوا سوات ماس مک برتبههه بڱندا سلطان محمود کڦد ڦادڪ ادندا بڱندا اڱکو ڦتري دهڦان بيراف راج ۲ سڦرت راج محمود ڦترا تنڦکو ڦڦايمه بسر ڦترا سلطان سايمان بدرالعالم شاه دانلاينڻ دمکين بوبي تيتهڻ هي راج حميده اداله ساي ممبواه ڦولو ڦڦڦت اين دجاديکن نڱري سده چوکڦ دڦن استان دان کوت ڦاريتن مک راج حميدهه يڦ ساي بوتکن جادي ماڪله کڦد راج حميده شهدان لاکي درڦد فصل نڱري ريو اين درڦد حاصل ۲ دانلاينڻ يأت جادي ملڪ مڪانن راج حميدهه اديق براديق يأت سکل ڦترا راج حاجي المرحوم في سبيل الله مک تياداله ساي چمڦوري لاکي بارڦ سواتن ادڦون نڱري ليڦڪ يأت بهاگين سکوميڦهه يأت ڦترا راج جمعت تنڦکو عبدالرحمن دان جاڦنده راج حميده اديق براديق چمڦوري لاکي درڦد ڦيهق حاصل ۲ خراجتن شهدان کات اهل الروي اينهه ڦرملان برهڻي مڪانن اتارا کدوا ڦيهق يأت يڏفرتوان مودا دڦن يڏفرتوان بسر ڦيهق حاصل دان خراجتن سبرمول اداله جاتوه ڦکرڄان اين ددالم تاهن هجرة سنه ۱۲۱۸ ڦد تاهن جيم ڦد دوا هارڦولن ذي القعيد هاري سبت سده لفس ممبواه استان شهدان اقبيل سده ساسيله بڱندا درڦد منتڦکن نڱري ريو ايت مک بڱندا ڦون براڱکتهه کنکري ليڦڪ ممتولکن نڱري ليڦڪ ڦول سرت مڦلوارکن تيمه ۲ دڦولو سيڦڪڦڦ ۲ داتورکن بهاگين مڪانن اورڦ بسر ۲ دان اورڦ توار يڦ ددالم ليڦڪ مک رامياه نڱري ليڦڪ دڦن ماسوه بيراف

لکم لگوم سفرت هللنتر بمباه بوکیت دان فاوړون برکا بوتله مک مغناله اکن
 فنجاجب ۲ ایت مک لینتغ څو کڅه سکل فنجاجب ۲ یمتوان سیا ایت مرادقن
 دیري کداده سرت برکوفوه ۲ ماسوه کدالم ريو تباد برکتهوان چوڅکه چمڅکه
 دغن لایر سرت دایوڅ مک تفکامه امفت بواه فنجاجب دان یغلاین ۲ نفس
 ماسوه کدالم ريو شهدان کفل یغ مراهي سید علي ایتفون برلایرله اي ادفون
 سید علي اقبیل سمفي کدالم ريو نایقه اي مفادف بکندا سلطان محمود مک
 دفرمایاکنه اوله بکندا بتاف عاده اورغ دغن انق بواهن کمین تباد براف
 انتاران مک داتغه فترا یدفرتوان سلاغور یخبرنام راج محمد یغ جادي راج مودا
 سلاغور مفادف بکندا سلطان محمود مک بکندا فون ساغته سوکاڅ کداتغن فادک
 انقندا بکندا راج محمد ایت مک برکمفول بکندا دغن فادک انقندا یفدري سیا
 دان یفدري سلاغور ماکن مینوم برسوکا ۲۰۰۰ بتاف عاده اورغ دغن سانق سوداران
 یغ بهارو داتغ برسوکا سهارې ۲۰۰۰

شهدان کات صاحب الحکایت

ددالم حال تباد براف انتاران مک یمتوان سید علي فون موهنه کفد فادک
 بکندا سلطان محمود منتا څرهب هندق براستریکن تفکو منداق فترا اغکو بسر
 راج سیتی ایهندان اغکو کرایغ تاییا کران مقصودن دجاذیکنش راج سکل
 فرمفوان ددالم نگري سیا مک مشوارتاه بکندا دغن فادک ادندا اغکو فتری سرت
 سکل اورغ بسر ۲ یفددالم ريو تله هابساه موافقتن مک لالوله دتريما مقصود
 یمتوان سید علي ایت مک ساغته سوک سید علي سبب سمفي مقصودن شهدان
 مک اقبیل سمفي وقتو ساعتن مک دنکاکنه اوله بکندا اکن سید علي دغن
 فادک انقندا بکندا تفکو منداق بتاف عاده راج یغ بسر ۲ نکاح کهوین مک
 اقبیل سلسي درفد دفرساتوکن دودفاه یمتوان سیا ایت برکاسیه ۲ هن سرت ساغته
 کاسیهن اکن استرین سفرت مناتغ مییق یغ فنه عبارتن مک ددالم حال ایت
 تباد براف انتاران یدفرتوان سیا برسوکا ۲۰۰۰ ایت مک ایفون برمونه کفد
 فادک ایهندا بکندا سلطان محمود هندق بالیق کسیا سرت موهنکن استرین
 هندق دباواڅ کسیا هندق دکارڅ سکالي تفکو اگوڅ راج فرمفوان ددالم نگري
 سیا مک دبترکن اوله بکندا کهندق سید علي یدفرتوان سیا ایت مک یدفرتوان
 سیا فون ساغته سوکاڅ شهدان مک اقبیل سمفي وقتو ساعت یغ بایکن مک
 برلایرله اي دري نگري ريو څولغ کنکري سیا سرت مېاوا استرین مک اقبیل
 سمفي اي کسیا مک تورناه سکل استري اورغ بسر ۲۰۰۰ مغالوکن یمتوان سیا
 مېاوا استرین یغ سام کهرا ایت مک نایقه یمتوان سیا ایت کاستانن شهدان
 ددالم تباد براف انتارا مک یدفرتوان سیا فون ملنتیق اکن فادک ادندا
 بکندا ایت تفکو منداق دکار تفکو سولوڅ اگوڅ راج سکل فرمفوان ددالم نگري
 سیا مک تنفله کلاران ایت هفک مفلتن انتهى تم.

ماهو مك برسلسيه فهم ڦول يقدفرتوان مودا دغن يقدفرتوان بسر سبب يقدفرتوان
 بسرڻ هندو منريما لانون يآيت توه لوکوس هندق دڦربواتڻ مننتو مک جادي
 جوک يقدفرتوان بسر ممبواه لانون مننتو يآيت ددودقکڻ دغن انقڻ راج ميمونه
 يغ اي ايبو راج سولوڦ ڦڦايلما بسر درتیه کمدين اخر ۲ڻ برلاير يقدفرتوان بسر
 ايت ديم کرتیه کمدين برلاير ڦول کترغکاڻو ديم ڦول ددوڦون اخر ۲ڻ مفکته
 اي ددوڦون انا لله وانا اليه راجعون اداله وقتو اي مفکت ايت سده براوبه عقاڻ
 سڦرت اورغ کيلا دان برقنجاڻده قيصهن نياداله دسورتکن دسيني کران هندق
 مغمبيل سمقنڻ سهاج شهدان ادڦون وقتو راج ۲ سيا ممباوا ديرين کايڦک ايت
 دهولو سديکيت ڦرغ اڻکو مودا دغن يقدفرتوان مودا راج علي ريو.

شهدان کات صاحب الحکائ

ادڦون يقدفرتوان سيا يڦبرنام سلطان يحي ايله يغ اخر راج ۲ سيا منجادي راج
 ددالم نڦري سيا يغ کڻورنن درڦد يقدفرتوان راج کچي کمدين درڦد اين
 برتبورانه راج سيا ايت سڦنڦ نڦري اورغ ڦوتسله نسب کراجان انق چوچو راج
 کچي مک برڦدهاه کڦد بڦسا يڦلاين يآيت بڦسا توان عرب سيد يآيت سيد علي
 بن سيد عثمان بن شهاب هپاله سيد علي ايت سباه ايبوڻ سديکيت بڦسا يقدفرتوان
 راج کچي ايتڦون سده برچمڦور ڦول دغن سباه بوکيس ڦيهق يقدفرتوان مودا
 ريو دان ماس کراجان سيد علي اين تباداله لاکي خرېطهن سلطان ليڦک
 دان يقدفرتوان مودا ريو دغن راج ۲ سيا هپاله ڦيهق اي سام ۲ سنديرين برامبيل ۲
 دان برېوه ۲ اکڻ کراجانڻ اداڻ.

سبرمول

کمالی ڦول کڦد روايت ايت سمولا ادڦون سيد علي اقبيل سده هابسله راج ۲
 سيا ايت برتبوران کسان کماري مک ايله منجادي راج ددالم نڦري سيا دغن
 سڦل تعلق دايرهن ممرته علي الاطلاق سرت منعواقکن مان نڦري ۲ دان تلوه
 رنتو يڦدکٔ ۲ دغن نڦري سيا ايت دمکينه حالڻ اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکائ

تتکل تتڦاه سيد علي کراجان دنڦري سيا مک برسيفاه اي هندق ڦرکي مڦادڦ
 بڦندا سلطان محمود کران ڦد ماس ايت بڦندا سلطان محمود ددالم نڦري ريو
 بهارو منداميکن سوکو ۲ ملايو دغن بوکيس سرت موافقت هندق مراميکن نڦري
 ريو دان ليڦک شهدان برسيفاه يقدفرتوان سيد علي کير ۲۱ انم ڦوله بواه کاڦکاڦڻ
 اداله کڻايڦکڻ برنام ماچن تاڦ مک اقبيل سده سيف ڦد کتيک يغ بايک
 مک برلايرله اي کريو دغن انم ڦوله بواه ڦنجاڦ اقبيل اي ماسوء کججاهن ريو
 يآيت انتارا لوبم دان ترکولي مک برچمڦا دغن ساتو بنوار ڦرغ اڻکريس مک
 سڦل ڦنجاڦ ۲ ايت موکل کڻدغ تاوا ۲۰ مک دسڦک اوله کڻيل کڦل ڦرغ ايت
 ڦرومڦق اتو اورغ جاعت مک لالوله دباريسڻ دغن مريم يڦدوا تيک لاقيس ايت

برتموله دغن بنتو دري كمثر تفكو محمد يذاتغ ايت مك لالو سام ۲ كمبالي
 برجالن دان هاري فثغ سمي دثفكالن سياه لالو برهنتي دسيو دان هاري سيغ
 لالو هيابر كفولو لاون هاري فثغ سمي دنكري دان تفكو بسر فون داتغه لالو
 دباواښ فادك انقندا ۲ سكالين نايك كرومهن كمدين موافقتاه سرت يذدفرتوان بسر
 دان يذدفرتوان مودا مك لالوله بمبايكي كويو ۲ دان بتاغن سرت ميپفكن سنجاتښ ۲
 كمدين براختيار قول هديق كايفك تفكو بسر ايت كقد بگندا سلطان محمود
 منتأ قربننوان مك اختيار ايت بنرله كقد يذدفرتوان بسر مك يذدفرتوان موداله
 يذفركي برسما ۲ تفكو محمد اقبيل سده سيف فراهوښ مك لالو برلايرله اي مك تفكو
 محمد ايت تياد جادي قول فركي ادفون يغ فركي برسما ۲ تفكو عقيل دان تفكو
 سمبو كران تفكو محمد دثفكن اوله ايهنداښ تفكو بسر كمثر يايت راج عبداښ
 شهدان ادفون يمتوان مودا برلاير ايت سميابه كاوغر مك منتأ هتر كقد اورغ
 كاي اوغر كبولغ مك اقبيل سمي كبولغ ماس ايت اغكو مودا اد دبولغ مك
 برجمقاله يمتوان مودا ايت دغن اغكو مودا مك برتان ۲ له انتارا كدواښ درقد
 حال احوال داتغن يمتوان مودا ايت مك برخبرله اي هديق مغادف سلطان محمود
 اد مبابوا سورة منتأ بنتو كران نكري سيا سده اله اوله سيد عالي دغن تيفون سته
 اغكو مودا مندغر فركتاښ يمتوان مودا ايت لالوله دبرين ساتو ماليم اورغ فسكوان
 مغتر يمتوان مودا كايفك مك برلايرله اي كليفك لالوله مغادف سلطان محمود
 ميمبهكن سورة يذدباواښ ايت مك ديجااله اوله بگندا سلطان محمود مك تاهوله
 بگندا مقصود يذدفرتوان سيا ايت منتأ بنتو مك باوماه لاكي دافت ككتاشن سقدركز
 دبرين سهاج يمتوان مودا ايت دوا بواه فراهو دان سلطان محمود فون منسدياكن
 فنجاب فرف كيرا ۲ امثت فوله بوام دان يمتوان مودا ايتفون منتياه مك ددالم تغه
 حال يذمكين ايت مك داتغه سورة دري راج موسي دري سيا مقتاكن كمثر سده اله
 دافكر اوله سيد عالي دسورهښ سوداراښ سيد عبدالرحمن يغ بهارو داتغ دري
 قولو توجه دان سكل اورغ فلاوان سده هابس لاري كاندرا گيري دان اورغ
 بايق ۲ن دان راج ۲ن سمواښ سده فركي كنكري اندرا گيري مبابوا ديرين .

شهدان كات صاحب الحكايت

مك اقبيل يمتوان مودا مندغر حال احوال كمثر ايت مك ايقون ترديم مك ددالم
 حال ايت تفكو بسر كمثر سرت يذدفرتوان سيا فون داتغه كايفك مبابوا ديرين
 كقد بگندا سلطان محمود سرت اي منتأ فراهو هديق مغمبيل فرمفوان يشاه لفس
 كاندرا گيري مك دبري اوله بگندا فراهو ۲ مان ۲ قدارښ مك يمتوان سيا فون
 مپورهاله مغمبيل اهل ۲ قوم قرايتښ دباوا فينده كايفك ادفون يذدفرتوان مودان
 مك برلايرله كبايتوغ ملارة ۲ له سمي كويو دان كفوتياښ مقواوه منداث كروسفكن
 دكويو دغن ببراف عذاب دتفكوښ سبب بر كلاهي دغن اورغ ۲ كويو شهدان اخر ۲ن
 بر باليق سمولا اي كليفك مغاجق يذدفرتوان بسر برلاير مك يذدفرتوان بسر تياد

٢٢ فرکي مقامو ٢٢ فراهو سيد علي ايت شهدان مک کمرله ددالم سيا مغان بمتوان مودا
 دغن سيد علي دان يقدفرتوان بسر هندق برامو سته بنداڻ تفکو امبوغ مندغر
 فادک انقدا بکندا ايت هندق فرکي مقامو ٢٢ فراهو سيد علي ايت مک ايئون سکراله
 دانغ برلاري ٢٢ مدافکن قنراڻ سرت دقواءن منتا بونه سرت مناعيس مځوليشکن
 ديريډ دتانه سته بمتوان مودا مايهتکن حال بنداڻ ايت مک ديمه اي تياد
 جادي فرکي کمدين کتاڻ فرکيه بندا دافتکن يقدفرتوان بسر فاتيك منتا
 سودارا فاتيك راج امينه تياد دبري باوا بيرله سکره سئورغ دغن فاتيك مک
 تفکو امبوغ سکراله فرکي برلاري ٢٢ مندافتکن يقدفرتوان بسر مرقسا بنرکه تيدق
 هندق کمندو ايت ادقون بمتوان مودا فرکيه اي مځيکو بنداڻ مک مننتي
 اي دتانه سمبل برديري مک بمتوان بسر قون تورنله مندافتکن بمتوان مودا
 مک سمبه بمتوان مودا جکلو توانکو فرکي کمندو سودارا فاتيك جاغن توانکو
 باوا مک جواب بمتوان بسر تياد نيت ساي هندق فرکي مک سمبه بمتوان مودا
 جکلو سده توانکو تياد فرکي اکن سودارا ٢٢ توانکو يغ قرمقوان بريکن فاتيك
 هندق دباوا کسوفي محقورا مک نته بکندا بايکله مک لالوله دباواڻ سودارا
 يقدفرتوان بسر تورن کفراهوڻ يقرنام ناک فکن سرت دغن سکل هرت بنداڻ
 يغ کمس ٢٢ دغن سکل قرمقوان ٢٢ ايسي استان بکندا ايت شهدان ادقون سيد
 علي سته هاري سيغ مک فراهوڻ ٢٢ قون ددکنکنش دغن رومه کماراج دان کماراج
 قون برېچارا دغن اورغ کاي ليم قوله مغاجق ايلوه سباه سيد علي ايت دان
 بمتوان مودا مپوره ممځيل سکل اورغ بسر ٢٢ کقد قغليما رحمت هڅک سمقي
 تيك کالي تباد سئورغ اورغ بسر ايت داتغ دان وقتو راج موسي تورن کفراهو
 سيد علي مرقسا فکرجان هارو بيرو ايت دان قغليما دالم قون ممځيل ٢٢ کما راج
 لالو برېچارا دجبانن برتفر ٢٢ مک قغليما دالم قون ماره لالوله منچابوه دغن
 دتنکنش کقد ٢٢ کما راج مک ٢٢ کما راج قون ترجون کدالم اير دان قغليما رحمت
 قون نايک کفراهو قغليما لاسي هندق نايک افيان مک ددبيل اورغ مک
 ايئون ماتي مک سيد علي قون برداتغ سمبه کقد راج موسي قون نايکله سمقي برکات
 نايک انقدا تفکو ابو سده مقامو مک راج موسي قون نايکله سمقي برکات
 چيه سي علي ترکناله اکو اوله مندغرکن مولا اټکو يغ مانيس ايت مک راج
 موسي قون مندافتکن تفکو ابو دان بنتارا ابراهيم مېاواڻ کمالی مک بمتوان
 مودا قون هندق براغت مک دټکفکن اوله بنداڻ تياد ديريډ دان راج موسي
 قون مغاجق اوندور مک انقدا بکنداڻ تياد ماهو اوندور دان بمتوان مودا برتته
 کقد ادندان تفکو عقيل مپوره مېاوا استريڻ تفکو فطمه موديق مک موديقه
 تفکو عقيل ايت سرت مېاوا ککندا ٢٢ ادندا ٢٢ سکلين ماسو کسوفي محقورا دان
 يقدفرتوان بسر سده موديق دهولو دان تفکو موسي سلالو جوک تفکل دبالکځ
 دان يقدفرتوان مودا قون موديقه قول مک هاريقون ٢٢ سمقي کفکال دان
 هاري مالم برهنتي دان هاري سيغ برجالن اقبيل سمقي وقتو تغه هاري مک

کفد الله تعالى مک جواب یغذرتوان مودا ایت سبترن اکتتافي دي ماسوء سیا
 دغن الت ففراغن ایت اینده فاتیك خواطیرکن کران فاتیك تیاد فرچای امت
 اکن مولت ابغ اودا ایت اورغیغ فنیفو سته راج موسی مندغر کات انقدا ایت
 مک مارهاه ای کاتن بارغشیاف ممبوة کوپو اکو سومقاهی مک تردیمه یغذرتوان
 مودا لالو ای بالیق تیاداله جادی ای ممبوة کوپو شهدان اینله تندا انق چوچون
 هندق جادی ففسي نگری اورغ حتی ددالم حال ایت سید علی فون تیباله کدالم
 سیا مک برلا بوهاه فراهون قد رومه سید عاوی دقگیل اورغ تفکو فوته مک راج
 موسی فون تورن کفراهو سید علی برتمو سید علی مک دفرقسا راج موسی کداتغن
 مک جواب سید علی سبب فاتیك داتغ این دغن برالت کران فاتیك هندق
 مندهکن سودارا ۲۱ فاتیك کباتو بهرا دانلاکیفون فادک ککندا مرحوم فکن سده
 تیاد لاکي هیاله تیگل کباوه دولی توانکو ستورغ ادقون فادک انقدا یغذرتوان
 مودا تیاداله بوله فاتیك هارث دانلاکي کفد فادک ککندا دکمر ایتفون
 فاتیك تاکوة مک جواب راج موسی ادقون ابغ عبدالله ایت جاغن اغکو تاکوة
 جک ای هندق برواة انپای اکوله لاونش مک جواب سید علی ادقون کفد توانکو
 تیاد سکالی ۲ فاتیك نیت هندق درهک هارث فاتیك دسمقیکن کفد یغذرتوان
 مودا جکاو بتول فرجنجنش دغن فاتیك بایکاه سرتای فاتیك هندق مانگر کمفر
 کران فادک ککندا ایت موسه کفد فاتیك مک جواب راج موسی بایک بیر
 اکو بچارکن دغن ادیق اغکو ایت مک راج موسی فون کمبالیله منداقتن
 یغذرتوان مودا سرت یغذرتوان بسر برخبرکن مقصود سید علی ایت سرت دسرتای
 کهندق سید علی ایت سته یغذرتوان مودا مندغر خبر ایهندان ایت مک تردیمه
 ای سچورس کمذین یمتوان مودا فون میورهه اورغ ممباوا سورة ککمفر قد مالم
 ایت جوک مغان سید علی هندق مانگر کمفر مک برجالله اورغ یغدسوره ایت
 شهدان ادقون سید علی هندق منیفو یغذرتوان بسر مک فرکیله مالم ایت مفادف
 یغذرتوان بسر دباویر کارام مک لالوله یغذرتوان بسر ایت مخبرکن سفرت
 موافت فادک ایهندا دغن فادک ادندا ایت تیاد لولس بچاران ستله سید علی
 مندغرکن تیته یغذرتوان بسر ایت مک ای برداتغ سمبه کاتن جاغن توانکو لاری
 فاتیك هندق ملگر سودارا فاتیك ایت یمتوان مودا کران ای موغکیر فرجنجن
 کفد فاتیك یغ توانکو فاتیك راجاکن جوک اکتتافي توانکو بایک سیلاکن
 براوندور کسوغی مندو سهاج شهدان اداله حال احوال دافله خبر اورغ بسر
 دان اورغ ۲۱ سیا مک سرب سالهاه مریکثیت کران فکرچان راج ۲ ایت ادیق
 برادیق مک اداله ددالم حال ساتو اورغ بسر نشان بنتارا ملیق مک ایفون
 فرکیاه مفادف یمتوان مودا دغن تاغیشن برخبرکن حال احوال یغذرتوان بسر
 سده ددافت اوله سید علی سده دسورهش لاری کمندو ستله یمتوان مودا مندغر
 خبر ایت مک ایفون ساغده مارهن مک لالوله ای فرکی منداقت یغذرتوان بسر
 سرت برجمفا سمبهن فاتیك سودارا فاتیك ایت تفکو اکوغ ادقون فاتیك هندق

دهدافن بگندا يقدفرتوان بسر ساطان محمود سرت راج ۲ سكاين اداڻ كمديز بهاروله فول ممبوة سومفه ستيا مرحوم مفكت دكوت مك اقبيل ساسياه درقد بردامي دان برسومفه ستيا ايت مك برتينهاف بگندا كقد يقدفرتوان مودا دان كقد اغكو مودا دان كقد اغكو بوسو دان اتق راج ۲ سكاين تيتهڻ كريبوله كيت مك جواب سكاينڻ سيلاكله توانكو مك بگندا فون براڻكتاهه كريبو دايريشكن سكاين راج ۲ ايت مك اقبيل تيبا كريبو بگندا ساطان محمود فون دنكاحكنه اوله يقدفرتوان مودا دغن فادك انقتدا راج حميده يآيتاه اغكو فترې فترا مرحوم راج حاجي في سبيل الله شهدان سته ساسياه درقد برنكاح كهوين مك لالوله ممقبوآه استان دتنجوځ اغكت مك تنفاه بگندا ساطان محمود ايت ددالم نكري ريو برسوكا ۲۰۰۰ سهارې ۲ اداڻ انتهې.

القصة

مك ترسبونله فركتان نكري سيا

ادفون يقدفرتوان محمد علي باليق دري سلاغور مك سلالوله اي مندافت ساكيت كمدين وفتو سيد علي سده باليق دري مقمبارا ايت مك برهنتي دبوکيت باتو مك يقدفرتوان محمد علي فون داتغه فول ساغت ساكيت اد كيرا ۲ دوا هاري مك يقدفرتوان محمد علي فون مځكتاهه انا لله وانا اليه راجعون مك دتانه اوله يقدفرتوان بسر راج يحيي سرت اورغ بسر ۲ڻ بتاف عادة راج يغبسر ۲ مفكت سلسيله فکرجانن تيغکل يقدفرتوان بسر راج يحيي دغن فادك ادندا بگندا يقدفرتوان مودا فترا يقدفرتوان محمد علي ممرتهکن نكري سيا ايت.

شهدان کات صاحب الحکایت

افبيل سيد علي مندثر خبر يقدفرتوان محمد علي سده مفكت ايت مك برسيفله اي اکن کافکافن فرغ ددالم بوکيت باتو ايت كيرا ۲ دوا فوله بواه فنجاجب مک کدگران خبرن ايت کدالم سيا مک مېورهاف راج موسی سرت يقدفرتوان ساتو اورغ يآيت سيا علي بن شيخ کبوکيت باتو ممرفسا سيد علي سوغککهک تيدق سفرت خبر اورغ ايت مک اقبيل تيبا کبوکيت باتو مک دفرقساپله سيد علي ايت مک جواب سيد علي تياد نيت ساي هندق ملافکر سيا سقدرکن هندق مفادف سهاج مک سيد علي بن شيخ باليق برسما ۲ تفکو حسين مھامکن کقد يقدفرتوان سيا فرکتان سبد علي ايت مک ديماف يقدفرتوان بسر ايت کمدین تياد براف انتاران مک داتغ فول اورغ مېاوا خبر مفتاکن سيد علي سده موديق دغن کافکافن فرغ مک يقدفرتوان مودا فون برتيته کقد بنتارا ابراهيم مېوره اورغ مقمبيل کايو اکن دفرېوآه کوبو مک ددالم حال ايت تاهوله راج موسی مک لالوله مځکيل يقدفرتوان مودا مک يقدفرتوان مودا فون داتغ مک کات راج موسی ايت اکو دغر اغکو ممبوة کوبو کران قد فيکران اکو تياد فآتوة اغکو برېوآه کوبو سبب اغکو سده برسيتا دغن سيد علي بيرله دي موغکير کيت جاغن موغکير بارغسياف موغکير دياه ساله

بايك ۲ فراتكن بوگيس نماڻ انجيء عبدالله سرت بگندا برفسن ۲ ڦول كڏ سوروهن ايت تينهڻ هي عبدالله سفيكن ڦسنكو كڏ سودارا ڪو راج علي مان ۲ بباڻن راج علي يڻ برب يڏڏيڪول نايڪ بوگيت تورن بوگيت يڻ ملاوي ڦاي هاڻ مڦتو ۲ يڦاي برفتن ۲ ميڪولڻ ايت مڪ سڪارڻ اڪوله ڦول هندق مڦگنتيڪن ميڪولڻ ڦول شهدان سته هابس بگندا برفسن ۲ ايت مڪ انجيء عبدالله ڦون مڦبه برموهن مڪ سلاوله اي برلاير ڪريو مڪ اڦيل تيبا اي ڪدالم ريو مڪ نايڪه اي مڦادڦ يڏڏرتوان مودا مڦيڪن تيته بگندا مڦيلاڪن يڏڏرتوان مودا ايت ڪبولڻ سرت دڦرسبهنڪن سڪل ڦسن ۲ سلطان محمود ايت كڏ يڏڏرتوان مودا راج علي ايت اڏان.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اڦيل يڏڏرتوان مودا راج علي ايت مندڦر ڦسن ۲ بگندا سلطان محمود ايت مڪ يڏڏرتوان مودا ڦون مڦيله ترناوا سميل تيتهڻ هي عبدالله شڪورله كڏ الله تعالى اڪن مقصود بگندا ايت تمڦا بڻرله اي برسڦڪوه ۲ هندق مڦيلا مڦيهارا انس ڪيت سمو انق بوگيس اين برمول اڏاله ڪنايه سنديران ڦسن ايت يآيت هندق براسيريڪن راج حميده ڦترا مرحوم راج حاجي ڦي سيل الله برتيله يڏڏرتوان مودا كڏ سورهن ايت يڻ اڪو اينله جوڪ ساعتن هندق برڪايوه ڪبولڻ نياد اوسهه دڦن ڪلڦڪافن لاڳي مڏايله دڦن اڦت ڦوله بواه ڦوڪت ۲ چينا دان ايسي دڦن ڦڦليما ۲ بوگيس سرت انق ۲ بواهڻ سڦاي لڪس سڪرا ڦڏ ڦڪرجان يڻ بايك مڪ يڏڏرتوان مودا ڦون برسيفله ڦوڪت ۲ ايت مڪ اڦيل سده سيف برانڪنله يڏڏرتوان مودا ايت ڪبولڻ سلالو مڦادڦ يڏڏرتوان بسر بگندا سلطان محمود مڪ دتڪور اوله بگندا سرت دلاونڻ برچاڪڦ ۲ نڏ ڦڪرجان دامي بردامي ايت مڪ يڏڏرتوان مودا ڦون منريماله سڦرت مقصود بگندا سلطان محمود ايت شهدان اڦيل سڦيله ساعتن يڻ بايك مڪ برهيمڦونه سڪل راج ۲ دان اورڻ بسر ۲ ڪننايڪن سلطان محمود ايت مڪ بگندا ڦون مڦوره مڦيلاڪن اڻڪو مودا مڪ اڻڪو مودا ڦون داڻله مڪ ترڦندڻه اي كڏ يڏڏرتوان مودا راج علي مڪ ڪتان اف خبر ابڻ علي هندق لاڪي ڪيت برڦرڻ ڦواسڪه اتو بلوم مڪ يڏڏرتوان مودا ڦون ترسنيوم سراي ڪاتڻ يڻ ابڻ اين ڦواسه دڦن تيته تيبا براني ملاوي تيته شهدان اڦيل بگندا مندڦر ڦرڪٽان ڪڏوان مڪ تيته بگندا اڦله ڪيت ڦڻجڪن لاڪي انتارا ڪيت اڏيق براديق مان ۲ يڦته سده هابسڪنله مان ۲ يڏهداڦن اين موافقت سهاجله ڪيت اڏيق براديق لاڪي سام ۲ اسلام.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اڦيل اڻڪو عثمان ايه سودارا اڻڪو مودا ايت مندڦر تيته بگندا ايت مڪ سڪراله اي مندڪڻي ڪڏوان يآيت لالوله دتاريڪڪنڻ تاڻن ڪڏوا دڦرتوڪڻن كڏ ڪڏوان برسلاسن ۲ برڦلوه برچيوم برناڻيسن ڪڏوان برمعاف ڦن مڪ برداميه ڪڏوان

القصة

مك ترسبوتا فركتان يقدفرتوان مودا راج عاني ددالم نكري موار مك اقبيل سدهله باليق ناك اددا بگندا كسلاخور مك يقدفرتوان مودا راج عاني فون براغكتاه كيو مك اقبيل نيبا كيو مك لانوله مېوآ تمثت دتنجوغ اڅكت مك يغ مرنتهكن ريو قد ماس ايت يأت اڅكو مودا مك اقبيل يقدفرتوان مودا ايت سده اد ددالم ريو مك سكن بوكيس ۲ فون برهدافه كغد يقدفرتوان مودا دان بر ۲۴ له اورغ يغ ددالم ريو قد منوغكو قرننه كدوا راج ايت اداله فهم اڅكو مودا ديه واكيل بگندا يقدفرتوان بسر تباداله سياف يغ بوله لبه درفدان دان فهم يقدفرتوان مودا اداله اي يقدفرتوان مودا قسكان ميمغ مرنه نكري ريو كران بگندا سلطان محمود مننكندي درند مولاڅ هڅك اخرن مك تباداله سئورغ يغ لبه درفدان كران اي مڅكغ فسكان دان سومغه ستياڅ مك ددالم حال ايت جادي برساله سالهن څهمله انتارا كدوا قيهي ايت لبه ۲ معلومه ساتو قراهو نخودا دوا اتو ساتو نكري براج دوا مك اينه جادي فوكو فتنه انتارا كدوا فيهق مڅكين لام مڅكين بسر فتنه ايت ساومغا افې مڅكين بسر پالاڅ مك اقبيل سده بسر سوكرله مدامكنڅ هڅك ساسيه يقدماكنڅ ايت مك بهاروله برهنتي دمكينه امفمان مك اخرن ۲ جاديله وربناهن دان فر كلاهين انتارا كدوا فيهو ايت لالوله برفرغ يقدفرتوان مودا راج عاني دغن اڅكو مودا ايت اداله كدواڅ برسودارا سفوفو كران يقدفرتوان مودا راج عاني قترا مرحوم جڅكوت دان اڅكو مودا ايت فترا راج ميمونه سودارا مرحوم جڅكوت اكن اڅكو مودا ايت ايهنداڅ تمڅكوغ راج ملايو دمكينه حالن اداڅ شهدان اداله اڅكو مودا ايت دودق دتنجوغ فينغ مك تبادا براف لماڅ برفرغ ايت اڅكو مودا فون الهله سبب كفواتن يقدفرتوان مودا ايت لبه درقد كفواتن اڅكو مودا كران فغليما ۲ بوكيس بايق سباه يقدفرتوان مودا ادقون يغ سبله اڅكو مودا هپاله فغليما ۲ رعيټ جوا شهدان اقبيل سده الهه اڅكو مودا مك براوندورله اي كبولغ برسيف قول اي دسيټو هندق برفرغ لاكي برمولا اداله ند فرغ اينله ماتي تريونه سئورغ انق راج سيا نماڅ راج حسين انق سلطان محمود راج دنكري سيا مك دفبوركن دبولغ همغير دغن قبور تمڅكوغ جوهر اداڅ.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك قد فكرجان اين تردغرله خبر كغد بگندا سلطان محمود ددالم نكري ليڅك مك سكراله بگندا ايت براڅكت كبولغ كران هندق منداميكن انتارا فادك ككندا فيق ايت مك اقبيل بگندا نيبا كبولغ مك داتغله اڅكو مودا ايت مغادف سلطان محمود مك بگندا فون برتيتهاه كغد اڅكو مودا ايت سرت مېري نصيحت هندق دداميكن دغن يقدفرتوان مودا راج عاني ايت كران بوكڅ اورغ لايڅ سانق سودارا يغ همغير جوا مك منريماله اڅكو مودا ايت اكن مقصود بگندا سلطان محمود ايت مك بگندا فون ساغته سوكان مك بگندا فون مېورهله كيو مپيلاك فادك ككندا بگندا يقدفرتوان راج عاني ايت اداله يقدسورهن ايت ساتو اورغ

فرجنجین فیرق دغن سلاغور سهمقاران تیکر مالم دقیرق مالم دسلاغور ساکیت دقیرق ساکیت دسلاغور مځکت راج بسر کنتي راج مبریتاهو کسلاغور دان سلاغور فون دمکین جوک مک سکارغ سده برسلاهن سفرت یغدالام فرجنجین ایت اینله کیت هندق برسومفه ستیا سمولا مک سمیه لقسمان بایکله توانکو فاتیکیک برتغکوه سفوله هاری هندق مبریتاهو یغدقروتان فیرق مک تیتیه یغدقروتان سلاغور بایکله مک لقسمان فون مودیکله کرننو فنجغ برسما ۲ فقولو جرم مک ددالم حال ایت مک لقسمان فون لاریله بهارو تیک هاری جنجین مک بتاغن رنتوهله مک سکل فراهو فون مودیکله لالو کاوموه مک اورغ ۲ فیرق فون مبدیلله مک تیاد دبالس مک سمقي تیک هاری مبدیل ایت بهاروله دبالس مک برثرغله بریدیان ۲ فراهو دغن کوبو ایت مک ماتي ستورغ قغلیما یغدقروتان سلاغور مک مراقتله اورغ ۲ سلاغور مک کوبو ۲ ایتفون دافتله مک اورغ ۲ فون لاریله کهولو مک تیاداله برکتهوان فکرچان فیرق ایت شهدان اداله قرغ یغکدوا کالین مک یأیت ترله بسر درقد قرغ دهولون ایت مک باپقله سباه مپبله برماتین ۲ دان قغلیما قرغ تقاً بوکیس فون ماتیله کنا فالورو مریم کوبو اورغ فیرق ایت سبب کران فراهو انق راج ۲ ريو سرت سلاغور ساعت مراقت کقد کوبو ۲ بهارو مبدیل سبب کران انق راج ۲ ایت برمالو ۲ وان کران راج محمد فترا یغدقروتان سلاغور برتریان کن فادک ایهندان راج جعفر فترا مرحوم یغدقروتان راج حاجي کاتن سیلاکن ایه رافت کقد کوبون بهارو بدیل مک اقبیل راج جعفر مندغر اکن فرکتان راج محمد ایت مک ایفون مارهه سراي مقونس بادیقن برکنجر ۲ داتس اقبیل مپوره دایوغ رافت فراهون کقد کوبو ۲ اورغ فیرق ایت ستله سکل سوداران راج ادريس دان راج احمد ملیهت حال فادک ککندا ایت مک ایفون مراقتن فنجاجین قول دغن مارهن مک اقبیل سمقي کتقي کوبو ایت بهارو دبدیان دغن مریم سرت نایک مقاموه دغن سناقغ فمبوراسن مک عظمته یوپین بهنا مریم سفرت هللنتر مبله بوکیت لکم لکوم دان سناقغ فمبوراس فون مفکروتفاه سفرت اورغ مفکور یغ برتیه مک براموه له ماسوه سکلیش کدالم کوبو اورغ ۲ فیرق ایت مک باپقله اورغ ۲ فیرق ایت ماتي مک تیواسله اورغ ۲ فیرق ایت مک مان ۲ یغ هیدوف لاریله دافت کوبون ایت مک الهاه نکري فیرق دلفکر اوله یغدقروتان سلاغور شهدان اقبیل سلسیله درقد ماځگر فیرق ایت مک یغدقروتان سلاغور فون براځکت بالیق کسلاغور مک اقبیل تیا بکندا ایتفون مبریکن سوغي کلغ ایت کقد فادک ادندا بکندا راج جعفر اکن جادي فرمکانتن ادیق برادیق مک دودقله راج جعفر ادیق برادیق ددالم کلغ ایت مغلوارکن حاصل ۲ تیمه ۲ دسیتو مک باپقله کلوار حاصل ۲ تیمه مک دباواپاه کملاک برجوال بلي دسیتو مک باپقله سوداگر ۲ دنکري ملاک ایت برصحات دغن راج جعفر ایت سرت کیریم مقیریم اف ۲ یغ کسوکان راج جعفر ایت ددالم نکري ملاک مک تنفاه دغن حال یغدمکین ایت ادان.

سرت سمقي ککيجي کنايکڻ ايت لالو اين نايک مڦادف يڏفرتوان سلاڦور
ادنون راج جعفر تياداله اي ماهو برجمفا دڦن انجيء کالوء ايت مک دسورهن
ننرا ۲ يڦ فرمڦوان يڦيرنام راج خديجه لاکي کچيل مندافت انجيء کالوء ايت
مک لالوله درييا اوله انجيء کالوء ايت کمدين راج جعفر فون مپوره عبدالطيف
موديق امبيل فآ کرسآ تورن دڦن انق بينين جکلو تياد ماهو اي فرکي جوالکن
کفلان ايت مک عبدالطيف ايتفون فرکيله اڦيل اي نيبا کدالم دايک مک
فآ کرسآ ايت فون لاريه برسمبوي مک دتاڻ اوله عبدالطيف درومه ۲ يڏکٽ ۲
دسيٽو کمان فرکڻ توکڦ سي فآ کرسآ جواب اورڦ دسيٽو دي فرکي کڦد اڻکو
راج سايمان مک فرکي قول عبدالطيف ايت کاستان راج سايمان مک تياد
جوک برجمفا مک عبدالطيف فون برفيکر جکلو اکو باليق دڦن تياد سسوات
اق ايس اکو کنا مرکا ستاه ايت مک عبدالطيف ايت فون نايقه کرومه فآ کرسآ
ايت لالوله درمڦشن بارڦ ۲ فآ کرسآ ايت مان ۲ يڦاد کمدين درمڦشن قول ڦکاڪڻ
يڦ بکرج سي ايت سفرت لنداسن دان توکل ۲ دان سڦيت ۲ دان همبوسن
مک لالوله اي مواتکن ددالم سمڦن لالو اي هيلير برکايوه کلبوء مک برجمفا
دڦن انجيء کالوء موديق مک انجيء کالوء ايت برتاڻ اف يڦ اڻکو باوا ايت
لطيف جوابن فرکاڪڦ فآ کرسآ مک انجيء کالوء فون ترتاوا مک عبدالطيف
فون سمقي ککيجي دڦرمعا مکنيپاله حال احوال فآ کرسآ مک راج جعفر فون ترتاوا
ادفون انجيء کالوء اڦيل تيبا اي کداره مک دنستاڦه سکل اورڦ يڦ مڦات
اورڦ سلاڦور مڦمبيل وڻکڦ ايت دمکينه يڦ اکو دافت فرکٽان اورڦ ۲ توا ۲
اداڻ کمدين مک يڏفرتوان سلاڦور فون برلاير باليق کسلاڦور سيفگه دريو سبتر
کمدين برلاير فول دري ريو سيفگه دموار برجمفا ڦادک ککندا بکندا يڏفرتوان
راج علي مک مشوارتاه کدواڻ دسيٽو تياداله اکو دافت اکن مشوارتن کمدين
براڻڪته برلاير کسلاڦور مک اڦيل تيبا اي کسلاڦور مک مشوارتله اي سرت دڦن
سکل اورڦ بسرڻ دان موافت دڦن ڦادک ادندا راج جعفر ڦد ڦکرڄان ملڦکر نڦري
ڦيرق ايت مک اڦيل ساسي موافتن مک لالوله يڏفرتوان سلاڦور براڻڪت برلاير
کڦيرق اداله يڦيرسما ۲ فرکي انق راجاڻ ۲ فرتام راج جعفر کدوا راج ادريس دان
راج احمد دان راج محمد ڦترا يڏفرتوان سلاڦور دان راج اسميل ڦتراڻ جوک
دان راج عبدالله ڦتراڻ جوک دان راج حسن ڦترا يڏفرتوان مودا سلاڦور يڦ مڦکت
ددالم نڦري اڇيه تتکل راج اڇيه منتآ بنتو کڦد يڏفرتوان سلاڦور تتکل اي
برڦرڦ دڦن اورڦ دوسن مک لڦس برڦرڦ ايت مک يڏفرتوان مودا سلاڦور ايتفون
کريڦ لالوله مڦکت انا لله وانا اليه راجعون مک دڦبور کن اورڦ ددالم نڦري اڇيه
ايتاه ڦتراڻ راج حسن نماڻ دان ڦڦکاوا توا دان ڦڦکاوا ڦماتڦ مڦير يڦ بلاڪ
نهدان اڦيل سمقي کڦيرق مک يڏفرتوان سلاڦور فون مڦکيل لقسمان مک لقسمان
فون مڦادف مک تيته بکندا کڦد لقسمان کيت هندق برجمفا کران کيت داتڦ
اين بوکنڻ هندق جاهت ملينکن هندق منڇاري جالن موافت جوک کران

برسیقه هندق بالیق کسلاڅور ددالم حال ایت باپقنه فتنه ۲ خبر ۲ درقد څیټق سوکو ۲ ملایو دان سوکو ۲ بوکیس سامقما څیځکن مځکو ددالم څیټق فراهو کنا کاومبغ مک برسیځکیتاه برهنتق مځکین سهاري مځکین بایق سومبیش مک یغدفرتوان سلاڅور څون برسکراله هندق براعتک ایت دان سکل څترا ۲ فادک ایهندا بگندا مرحوم راج حاجي څون هندق دباواپاه سموان مک راج جعفر څون برمونهه کفد بگندا سلطان محمود هندق مغیرځکن فادک ککندا یغدفرتوان سلاڅور مک تیته بگندا جاځن اغکو فرکي کمدين برموهن سکالي لاکي مک تیته بگندا جاځن فرکي وقتو این جعفر ننتیله لفس ابغ بریما برلایر سبولن دوا بهاروله اغکو فرکي جکاو بکینی هاري اغکو فرکي براځ بواهل کلفکاشن اغکو یقاد ننتی دبلاکڅ بوله کیت برسیف ۲ بارغ دوا تیگ څوله بواه فرکي برسما اغکو ایت قاتوه جوک سبب کران ابغ بریما هندق سکره بالیق ایت بوکنکه هندق ماځکر نکري څیرق بیرله دغن سقرتین سته راج جعفر مندغر تیته بگندا ایت مک ایځون برداغ سبه څول امځون توانکو سبوله ۲۸ قاتیک برموهن جوک دهولو مغنتر فادک ککندا کمدين څانیک مقادف سته بگندا مندغر سبه فادک ادندا ایت مک بگندا څون مرکاله مک تیتهن جکلو تیاد بوله اکو تاهن لاکي فرکیاه اغکو سلام ۲ این تیاد براني اغکو منفکرکن کات اکو سده ابغ بریما داتغ بهارو اغکو منفکر کات اکو روځان لبه ابغ بریما درقد اکو بگندا بریتیه ایت سمبیل برلینځ ۲ ایر ماتش مک راج جعفر څون برمونهه بالیق سمبیل مپاڅو ایر ماتش شهدان تحقیقه راج جعفر فرکي کسلاڅور مک برلپاهه فرانځکن بوکیس اد سته هندق مځیکوه راج جعفر ایت اد سته تیاد هندق فرکي ایتله یغ کباځکن سهځک همب بسکا څون دمکین جوک اد سته متناً تاهن کفد بگندا سلطان محمود دمکینه حالن ددالم هارو هارا انتارا اورغ ۲ کچیل ایت کران توان څڅولو برسلاهن ۲ ایت ادڅون یغدفرتوان سلاڅور اڅییل سده اي برسیف ۲ ایت مک براعتکته اي دري لیځک ایت مباوا فادک ادندا بگندا څترا مرحوم راج حاجي ددالم ساتو کیچي مک برلایره یغدفرتوان سلاڅور ایت مک فد کتیک یغدفرتوان سلاڅور کاوار دري دالم نکري لیځک ایت اد سبواه وځکځ چنچو باب بهارو داتغ دري چینا مک چنچو وځکځ ایت اد مباوا څسن ۲ تفکو تغه ایت مک اڅییل ددغرث تفکو تغه ایت هندق برلایر کسلاڅور مک برهنتیاه اي برلایره باوم ماسوه دان کیچي کنایکځن ایت څون برلایره جوک دهولو هندق مځمبیل بارغ تفکو تغه ایت کفد وځکځ مک جادیله تمقاً دري کوالا دایک ایت برامځیتاه وځکځ دان کیچي ایت مک گمفر سوکو ۲ ملایو ایت مځناکن اورغ ۲ سلاڅور مځمبیل وځکځ دڅولو کامبوه سده ددکنکن سته انچي کالوه مندغر کات اورغ ۲ ایت مک اي څون مارهاه اکن اورغ ۲ بشبرکات ایت دمکین کاتن څمبوهغ بنر ۲ اغکو سموا این مک لالوله اي برکایوه هیلیر کڅولو کامبوه ایت

خبرن شهدان کات روایت انجيء عبدالطيف اداله چندروغ سوکوء ۲ سبله ملايو ايت يغ هندق دجادیکنش يقدفرتوان مودا ايت يأت راج جعفر فترا مرحوم راج حاجی الشهد مک اداله مقصود سوکوء ۲ ملايو ايت هندق ددودقکنش راج جعفر ايت دغن فترا انگو مودا يفرنام انجيء فوان بولغ مک اد ساتو اورغ نماش انجيء حسن اداله اي سلالو موجي ۲ صفات ۰ فوان بولغ ايت کقد راج جعفر سمبهن اداله فادک انقدا ايت جنتيق تياداله دامت بنديشن انق راج ۲ فرمفوان ددالم نکري لبغک ريو اين سفرت فادک انقدا ايت سئورغ فون تياد بوله ميمأي فادک انقدا ايت مک اقبيل راج جعفر مندغر کات انجيء حسن ايت مک ايغون ترسيوم روفان ۲ سوکاله کونن کمدين سکل حال احوال ايت دکنهويله اوله يقدفرتوان سلاشور مک يقدفرتوان سلاشور فون سلالو جوک برخبر ۲ کقد فادک ادندا بکندا راج جعفر ايت سکامين حال احوال جالن کموافقتن سام ۲ انق راج بوکيس جاشن لغس سوکوء ۲ ملايو ايت محفرواة کيت سموا برقيج بلهکنش سفرت راج ۲ سباه سيأ اديق براديق عاشيق برامبيان ۲ کبسانن جوا اخير ۲ کيت سموان برتوران سکنف نکري اورغ ۲ شهدان ددالم حال ايت مک بربرجاراله جوک يقدفرتوان سلاشور ايت دغن يقدفرتوان بسر ساطان محمود مک يقدفرتوان بسر ايت ستفه ممتولي جوک اکن مقصود يقدفرتوان سلاشور ايت مک جاديله برسلاهن ۲ مقصود مک کچيلاه هاتي يقدفرتوان سلاشور مک منتأ ديريله اي هندق سگرا باليق کسلاشور لالو ايئ ممکيل انجيء کالوء يغ جادي سورهن مولا ۲ ايت مک انجيء کالوء فون دانقلاه مک تينه يقدفرتوان سلاشور کالوء سمبهکن کقد يقدفرتوان بسر اداله سفرت نيتهش يغ انگو باوا کقد اکو هاري ايت ايناه جوا بن اداله يغ جاوه منتأ دکنکن ايت يأتياه راج علي دغن سوکوء ۲ بوکيس ايت بايکاه امبل قواغکن فسکان سفرت يغناه دتيتيهکن کقدان تسکل مولا ۲ اي مفادف هاري ايت ادقون يغ روسی منتأ بايغکن يأتوله نکري ريو فيکر اکو اقبيل سده اد راج علي ددالم نکري ريو سرت تنفله کموافقتن انتارا بوکيس دغن ملايو بوله اکو منأ تولغ کقد کمفني هاندا دان کمفني انگريس ملاکوکن فرنيکان درفد نيمه دانلانش استميوا فول ددالم سيفکيف ايت فون سده بايق جوک بوله کاوار تيمه ۲ ايت جک سده کيتولن دغن موافقتن واغ ۲ قدر سلقسا دوا لقسا تيدق سوسه بوله مرايکن نکري ادقون يفتياد منتأ اداکن ايت فهم اکو ايتاه اوبت فاورو مک اوبت فاورو ايت فد ماس بيللا ۲ سهاج يقدفرتوان برکهندق دفرکوناکن يغ ايت سده سديا ددالم سلاشور دغن سنجانش جکلو سقدرکن دوا تيک قوله فنجاجب بوله جوک ترايسي اوله اکو علي قدرن مک سکارغ اکو ليهت فهم اکو ايت روفان ۲ کورغ ترفاکي کقد يقدفرتوان بسر افلاکي کقد سوکوء ۲ ملايو جکاو بکيتو بايکاه اکو باليق کسلاشور مک انجيء کالوء فون برموهنده باليق دغن مشغولن کران توان فقولو بلاک شهدان مک يقدفرتوان سلاشور فون

مك داتغله فرتموان درغد الله تعالى يآيت موافقتله بگندا سلطان محمود دغن فادك ككندا يقدفرتوان سلاغور سرت فادك ادندا راج جعفر دان راج سليمان مك لالوله دودوفكنش يقدفرتوان سلاغور دغن فادك ادندا بگندا ايت تغكو تغه فترا مرحوم راج حاجي في سبيل الله مك كتيك وقتو ساعت يغ بايك دنكاحكنله اوله بگندا سلطان محمود اكن فادك ككندا يقدفرتوان سلاغور دغن فادك ادندا تغكو تغه ايت بتاف عادة راج ۲ برنكاح كهوين دفرساتوكن سكالې مك دودقه كدوان بر كاسيه ۲ هن بتاف عادة اورغ لاکي استري شهدان اداله قد كتيك يقدفرتوان سلاغور ددالم ليغك مك داتغله اوتوسن فيراق مفادف يقدفرتوان بسر بگندا سلطان محمود موغفن نكري فيرق كغد سلطان محمود دانلاگي بايق برسلاهن فربواتن يغ مپلاهي فرجنجين يدهولو ۲ سته بگندا سلطان محمود مندغر بويي سورة دري راج فيرق ايت مك برتتهله بگندا كغد اورغ توات ۲۸ اين فربواتن راج فيرق ايت سغاج هندق منجاري كمارهن ابغ بريماله اتس تتهوله برسايسيه دغن ابغ بريما كمدين كيت قول هندق دماسوقكنش مك بگندا فون ديم مك تياد براف انتاراه اوتوسن ايتفون باليق كفريق مك سكل حال احوال ايت سموان دكتهوي اوله يقدفرتوان سلاغور مك اي فون ديم سهاج شهدان كيرا ۲۱ دوا تاهن يقدفرتوان ددالم نكري ليغك بر بچارا دغن فادك ادندا بگندا سلطان محمود سرت سوکو ۲ ملايو ايت مك بلوم لاكي جوا دافت بر بتولن كهندق يقدفرتوان سلاغور كغد سوکو ۲ ملايو ايت كمدين اكو دافت چترا درغد انجيء عبدالطيف اداله بگندا ايت مپوره انجيء كالوء مفادف يقدفرتوان سلاغور مخبركن مقصود بگندا سلطان محمود كغد يقدفرتوان سلاغور ايت يآيت تيك فركارا فرتام يغ جاوه منتأ دكنكن كدوا يغ روسق منتأ بايقكن كتيك يفتياد منتأ اداكن مك تيته يقدفرتوان سلاغور بايكاه سمبهن كالوء جك سغكه سبنر ۲۸ بكيتهوله كهندق يقدفرتوان بسر ايت دمكين ايت بولهله اكو كرجاكن يغ اكو داتغ اين فون هندق منجاري كبجيكن جوگ اتس يقدفرتوان بسر سرت كيت سموانق بوگيس كمدين سورهن ايتفون كمبالياه معلمكن كغد بگندا سلطان محمود كمدين ددالم حال ايت بر بچاراله قول يقدفرتوان سلاغور دغن بگندا سلطان محمود درغد فكرجان يقدفرتوان مودا راج عاي ددالم موار بايك سوره جمفوة فونفكن سفرت فساكن كمدين بوله موافقت انتاراه كدوا فيهق مراميك نكري ريو شهدان سته بگندا سلطان محمود مندغر مقصود فادك ككندا ايت مك بگندا فون مشوارتاه دغن سبه سوکو ۲ ملايو ايت يآيت سفرت اغكو مودا دان اغكو بوسو دانلاين ۲۸ مك تياداله بر كبتولن مقصود يقدفرتوان سلاغور كغد سوکو ۲ ملايو كران مقصود سوکو ۲ ملايو ايت ادقون فكرجان يقدفرتوان مودا ايت بوله كيت ميمايه كران ريو ايت دقونفكن كمفني اغكريس كغد بگندا سلطان محمود سكارغ مان ۲ سهاج سوک سلطان محمود هندق منجاديكن يقدفرتوان مودا ايت اصلكن جاغن يغلاين درغد كتورنن او فو ۲۰ راج بوگيس دمكينه كونن

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل کبرنور ملاک مندغر خبر اونوسن ایت مک کبرنور فون تردیم سجورس کمیدین کاتن کفد اوتسن ایت بالیقاہ اوتسن کفد راج سلاغور ادالہ سکل فرمنتان راج سلاغور ایت کفد کیت باوم لاکي منتتوکن ننتیلہ کیت معامکی کفد اسپسین جندرال دنکری بناوي اف فرنتهن کاتی ادالہ کیت مبریتاھو کفد راج سلاغور ایت کیت فنتا کفد راج سلاغور بری فرایقاتن بایک ۲ کفد سوداران سلطان محمود هندقلہ دلارغنن فرکارا یغ جاہت ۲ درقد مرومق ۲ یغ مپوسهکن اورغ ۲ داگن فرکی داتغ کمیدین مک سورهن ایت فون بالیق کسلاغور مپمہکن کفد یغدفرتوان سلاغور سکل فرکتان کبرنور ملاک ایت مک یغدفرتوان سلاغور فون مپورہاہ مبریتاھو کایفک کفد فادک ادنا بکندا سلطان محمود درقد بچاران دغن کبرنور ملاک ایت شهدان ددالم حال ایت مک دغن تقدیر الله تعالی ملاکوکن حکمت اتس ہمبان مک کمفنی اغکریس مقمبیل قول ملاک سرت ریو کمیدین کمفنی اغکریس فون مولفکناہ نگری ریو کفد سلطان محمود سرت دتثکنن سبکیماں عادہ استعادہ فریکال ادالہ یغ مپاواکن سورہ کمفنی مولفکن نگری ریو کفد سلطان محمود ایت یأیت شیخ عمر بارجا قد توجہ ہاریبولن صفر ہاری احد فوکل سمبیان وقتو مندیریکن استان دھولو کمیدین قد ہاری ایت جوک سید عبدالرحمن داتغ دری بتاری مپاوا سورہ اسپستین جندرال بتاوي کفد سلطان محمود مولفکن نگری ریو کفد بکندا سلطان محمود دغن تیاد سوات فرجنجین جوا ادالہ تیباں ایت قد فوکل تیک قد ہجرت سنہ ۱۲۰۸ تقریباً مک دتریمالہ اولہ سلطان محمود دوا ۲ سورہ ایت دغن کسوکاتن مک بکندا سلطان محمود فون مپایقکن ۲لہ نگری لیفک ایت دغن محفربوۃ مسجد دان فاسر دان کوٹ فاروت مک رامیہ نگری لیفک ایت کمیدین مک بکندا فون مپورہاہ اغکو مودا اتق داتوہ تمغکوگ بندان راج میمونہ اکن منوغکو ریو ایت سمنتارا بلوم کتنتوان یغدفرتوان مودا دان سبلوم لاکي ساسی فراتوران نگری جوہر اداں .

سبرمول

ادفون یغدفرتوان مودا راج علی ددالم نگری سینتن مک ایفون موافقتلہ دغن سکل اورغ توا ۲۱۰ مفادف کایفک کفد بکندا سلطان محمود مک افبیل سمفی وقتون یغباہک مک یغدفرتوان مودا راج علی فون براغتکناہ کنکری لیفک لالولہ مفادف فادک ادنا بکندا سلطان محمود مک سلطان محمود فون برتپالہ درقد فولایران فادک ککندا بکندا ایت مک دسمہکنپالہ سکلیسن درقد اولن ہفک اخرن کمیدین برداتغ سمبہ قول یغدفرتوان مودا ایت کاتن اداکہ تیدق لاکي ستیا انتارا فاتیک سموا دغن دولی توانکو یأیت انتارا بوکیس دغن ملایو مک جواب بکندا نیاد سیاف یغ مچت راج علی شهدان ستلہ ساسی درقد برجمفان ۲ دان ماکن مینوم سودارا برسودارا ایت مک یغدفرتوان مودا راج علی فون برموہنلہ کفد فادک ادنا بکندا سلطان محمود ایت ہندیق کسلاغور

ابو اوفو لیم برادیق ایت فون دایغله مک برجفاله ای دغن یقدرتوان مودا راج
 عای ایت مک لالوله سام ۲ برجالن هفک بیراف ای ملالوی کونخ ۲ دان ملالوی
 فای هاع مغنوه سان دري لاور ایناه فول یقدرتوان مودا ایت برلایر کتمبل
 دان کسینتن سیرمول وینو یقدرتوان مودا راج عالی ددالم تمقه یغبرنام لاور ایت
 مک دسیتوله ای مندودفکن کرایغ تاییک ایت دغن فادک انقدا بگندا راج
 سیتی اغکو بسر فیرا مرحوم یقدرتوان راج حاجی یغ شهید دتلوه کتافغ مک تنقه
 یقدرتوان مودا راج عالی ایت ددالم نکری سینتن دان سکل اورغ ۲ سینتن فون
 تنقه برخدمه کفدان ایت سرت دتولغ فرنیگان مریکثیت مان ۲ عالی قدر مک
 ددالم حال ایت برکیرا ۲۱ جوک اکن کریو دمکینه حالن ادا.

القصه

مک برسوه فرکتان بگندا سلطان محمود ددالم نکری لیفک مک دنتین بچارا
 یقدرتوان ترشکانو مبیاقکن دی دغن کمفنی هاندا مک تیاد جوک داتغ جوا
 کسننوان مک بگندا سلطان محمود فون میورهه کسلغور کفد فادک ککندا بگندا
 یقدرتوان سلاغور منتا فربایقکی انتاران دغن کمفنی هاندا ایت مک یقدرتوان
 سلاغور فون میورهه فرکی کملاک کفد کبرنور ملاک منتا فربایقکی انتارا کمفنی
 هاندا دغن بگندا سلطان محمود ایت مک جواب کبرنور بکیان ماهو بربایقکن
 انارا کیت دغن سلطان محمود ایت مک بهارو ۲ وان این تادی کیت سده برجنجین
 اد کیرا ۲۱ دوا فوله انم فصل مک سلطان محمود سده روسقکن فرجنجین ایت سرت
 دموغکیکن فرجنجین ایت ادقون راج سلاغور سرت سکل بوکیس ۲ سوغکووش
 فون فرغ دغن کیت دافت جالن کیت بردامی کران عاده ددالم فقراغن فرتام
 منغ کدوا کاله کنیک بردامی ادقون فکرجان موغکیفر فرجنجین ایت بوکنش جالن
 راج ۲ ادقون کیت موکل نکری لیفکی دان نکری ریو ایت راج سلاغور ترله تاهو
 سموان داتغن درقد بچارا راج ۲ ملایو جوک اکنتافی راج حاجی تیاد صبر
 جادی روسق دیرین مک سکارغ بلومله کیت تریم اکن فرمتان راج سلاغور
 ایت شهدان کمیدن درقد ایت بالیقه سورهن ایت کفد راج سلاغور مفرسمبهکن
 فرکتان کبرنور ملاک ایت مک اثیل یقدرتوان سلاغور ایت مندغر خبر سورهن
 ایت مک یقدرتوان سلاغور فون سوسهله سرت دوکچیتان میکرکن کمیدن میوره
 قول سکالی لاگی سرت برسغوه ۲ له منتا کفد کبرنور ایت اکن فردامین بگندا
 سلطان محمود دغن کمفنی هاندا ایت سرت یقدرتوان سلاغور له منغکوغن
 برسما ۲ بگندا سلطان محمود ایت جک اد دبالکغ سسوات یغتیاد فاتوه ددالم
 فرجنجین ایت کران ماس فرکلاهین دان فرگادوهن لانون ۲ دغن کمفنی هاندا
 ایت کبرنور له ۲ معاومله بگندا سلطان محمود ایت راج مودا دغن کسئورغن
 هیاله منتري ۲۱ سفرت راج اندرا بغسو دانلایش ترله کراس درقدان مک سکارغ
 هارقه جوک اکن کموراهن کمفنی هاندا داتس کیت سمو راج ۲ ملایو دان
 راج ۲ بوکیس ۲ دمکینه حالن.

راج حاجي انگري نكري اندرا کيري اداله يذلفگر ايت راج توا سبب اد سسوات
 قربواننن يفتياد فاتوة کفد عادة استعادة مک برفرغله راج جعفر دغن راج توا
 ايت ددالم حال ايت راج توا سده جادي مرتوا کفد راج جعفر ايت بهارو نکاح
 اداله يبرسما ۲ ماڻگر ايت اورغ ۲ ليفکي دان فرانتکن بوکيس سرت لانون مک
 برفرغله قول مک الهاه راج توا ايت برفرغ دغن منتون ايت راج جعفر ايت
 سته ساسي برفرغ ايت مک راج جعفر فون باليقاه کليڻکي مياوا فادک ادندان
 سرت اورغ ۲ اندرا کيري مک اقبيل سمفي کليڻکي مک تنفله اي ددالم ليفکي
 برسما ۲ بکندا سلطان محمود سرت فادک ادندا بکندا سکين لاکي ۲ دان
 قرفموان دمکينه اداڻ انتهى الکلام.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان يذفرتوان مودا راج علي ددالم نكري سيکودانا مک اقبيل
 رامياه نكري سيکودانا ايت مک داتفله قول فتنه دنيا يڻ گروه يڻ منجوقکن
 دنيا اين نكري يفتياد ککل دان نعمتن يفتياد تنتو سقاي مقبيل عبارة اورغڻيڻ
 فون مات هاتي اکن تياد هاروس مڻهاسيهي دنيا اين مک هندوله کاسيه اکن
 اخره نكري ککل دان نعمتن يفتياد برگفتوسن سلما ۲۸.

شهادن

اداله سبب دانغ ککروهن دنيا اتس يذفرتوان مودا راج علي ايت يايت برسلاهن ۲
 مقصود دان کهندق دان برسلاهن ۲ فهم انتارا يذفرتوان مودا راج علي دغن
 سلطان فونتياق دان سرت هاندا لبه ۲ معام ددالم دنيا اين تياد سوپي درقد
 طمع دان لوبا ددالم حال ايت بردڻکين ۲ له انتارا نعمت يڻ نعمت يڻله اکن
 نعمت يڻ کورڻ مک ايتاه جادي ڦوکو ۲ فرنتاهن دان فرکلاهن کران دنيا اين
 نكري يڻ فېچين نياداله منوهي نفسو سستورڻ اتس سستورڻ استميو قول قد نعمت
 کرجان مک دستوله مڻکين بايق داتغ ککروهن سبرمول مک اقبيل برفتجاڻن
 فرنتاهن انتارا کدوا قيهق ايت جادياه هاندا سرت سلطان فونتياق ايت ملڻگر
 يذفرتوان مودا راج علي ددالم نكري سيکودانا مک برفرغله انتارا کدوا قيهق مک
 تياد براڻ لمان مک يذفرتوان مودا راج علي فون تيواساه کران يذلاون ايت
 دوا بڻسا فرتام هاندا کدوا اورغ اسلام اني چوچو رسول الله صلي الله عليه وسلم
 مک اقبيل دراس ۲ اوله يمتوان راج علي اکن تنتوله تيواسن مک ايقون موافقتاه
 دغن اورغ توا ۲۸ سرت سکل فرانتکن بوکيس مغاجق اوندور کران تياد سياڻ
 يڻ کيت هارڻ لاکي سبه تيمور اين ادفون يڻ کيت هارڻ ۲ ساما ۲ اين سانق ۲
 سودارا ۲ کيت يذدالم فونتياق دان ممقاواه مک سسکارڻ سانق ۲ سودارا ۲
 کيت سده برسما ۲ هاندا موکل کيت دمانله دات کيت اکن کمنان لاکي
 مک سبه سکل اورغ توا ۲۸ ڦکرڻان ايت مان ۲ تيته سهاجله کمدين مک
 يذفرتوان مودا راج علي فون برجالنله کلاور مک کرايڻ تليپک چوچو دانورڻو

مک تیتھن کفد عبدالله ایت هی عبدالله کران الله تعالی له اڅکو کفد اکو اورغ
توا این دان جاغنه اڅکو فندځن اکو این اڅکو څندغ سجاله توان اڅکو ایت
راج مودا کران اکو این اورغتوا ملینکن سبوله ۲ به اڅکو چاریکن څناور انتارا
اکو دغن یغدفرتوان ریو ایت دان اڅکو باواکنه ایر اکو کفد یغدفرتوان ریو ایت
کران خیلل بیل کو یغدهولو ۲ ساغته باقش کفد یغدفرتوان ریو ایت مک
لالو دتقو ۲ څ بلاکغ انجی عبدالله ایت مک صح دغن پتان دوا ۲ مات سندیری
مایهت دان دوا تایضا سندیری مندغرن درغد تیتھن ایت دمکینه یغرسبوه قد
هوجغ سیاره کراغن اڅکو بوسو دوشون ایت اداڅ.

القصة

مک ترسبوه څرکنان بکندا سلطان محمود ددالم نکري څهغ

اقبیل دننتین بچارا یغدفرتوان ترغکانو څرباپقن دي دغن کمفني هندا تباد
جوا داتغ سورة اتو خبرن مک بکندا سلطان محمود فون براغکتله بالیق کلیغک
مک اقبیل سمغي کلیغک تتفله ای ددالم لیغک سرت اورغ ۲ ملایو دان بوکیس
سهاری ۲ جوک ممفیکرکن څنچارین اورغ ۲ څ سام اد سوکو ۲ ملایو دان سوکو
بوکیس مک دغن تقدیر الله سبحانه وتعالی مک تربوکاله تانه سیغکیغ مک
بکندا فون مپورهه اورغ ۲ څ مفرجاکن تیمه ۲ دسیسو سرت ماسیغ ۲ فون بهاګین
مک داتغه کفل ۲ اغکریس کسینو منیغکاګن بیراف باق واغ چګرام تیمه ۲ ایت
مک داتله رزقي دان کهیدوفن اورغ ۲ څ دان څراهو ۲ دري تیمور سلالوله داتغ
مباوا براس کلیغک دان براس دري رنتو ۲ فون دانغله جوک دان وغکغ ۲ دري
چینا مک ددالم حال یغدمکین ایت فرمق ۲ فون باق جوک کران بکندا سلطان
محمود ایت بلوم تنف بردامي دغن کمفني هندا دان کمفني اغکریس سلالوله
سهاج مباواګن اوبت بدیل دان مریم سناغ برفالو ۲ دغن دکاغن تیمه ۲ دانلاین ۲ څ
مک بسرته څرومق سکتیک ایت اداله کفلاڅ څفایما رام نماڅ هغک
مرومقغه ای کتانه څک هغک کجاوا مک باقغه اورغ جاوا دان څک ایت
دتاوانڅ دباوان کاغکی دجادیکنڅ ایسی نکري لغکی لام ۲ سوکاله اورغ ۲ څک
ایت دیم دلغک مېوآه کېون دان دوسون تباداله ای ماهو بالیق کیغک لاکي
ترکاډغ ۲ داتغ څول سانق ۲ سوداران دري څک دغن سوک هاتین سندیری
نباډ دغن رومق مڅرهمباګندیرین دباوه فرنه بکندا سلطان محمود جادي رامیاه
سوکو ۲ څک ایت ددالم نکري لیغکی ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

'داله څکرچان رومق مرومق ایت مان ۲ داغ یغ هندق ماسو کنکري لیغکی
تیاداله درومق کون شهدان ددالم حال ایت مک بکندا سلطان محمود فون
مېواتله استان دهولو سرت کوتا څاریتن دان مبایقن ۲ نکري مک قد ماس ایتاه
بکندا مپوره څادک ادندا بکندا راج جعفر څترا څادک ایهندا بکندا مرحوم

سام ۲ اورغ ۲ توا ۲ مک کورغاه اندهن کیت بوکاکن دغن فرکئان ممدایاه
دغن کنایه فرکئان سکیرا ۲ بوله منجادی فرايغتن دان منجادی تواربخ قد اورغ
يغد بلاکفن مک فکرچان ایت دهاروسکن اکنتاقي انتارا کیت سما يغد بلاکغ
هنداه مندهاکن انتارا کدوا فيهق ایت مدهمدهن الله سبحانه وتعالی مغفونکن
انتارا کدوا فيهن سرت مندایکن انتارا کدوا فيهق ایت ددالم نکري آخره
مک یأیت هاروس کغد الله سبحانه وتعالی سفرت کات صاحب الجوهر (ومن یمت
ولم یتب من ذنبه - فأمره مغوض لربه) یعنی بارغ سیاف ماتي اي دان تیاد
اي توبت درغد دوسان مک فکرچان ایت سرهکنله باکي توهن انشا یعذب
وانشا یغفر یعنی جک دکهندقکین دسکسان دان جک دکهندقکین دامفونین
ادان شهدان اداله ترسبوه ددالم سیاره فيهق سبله لفکا قد هوجغ سیاره یغ
دري قد اتکو بوسو دوغون ایت مک دمکین بویین مک اقبیل بالیق انجي اسمعیل
ایت کترغکانو ممباو سورة بلاسن درغد قمبرام ایت مک ایفون نایکله مغادف
یغدفرتوان ترغکانو ایت کمدين کايسوقکن هارین فرکیاه اورغ ۲ رامی مېمبوه
سورة درغد قمبرام ایت بتاف عادة استعادة مېمبوه سورة راج ۲ جوا ادان مک
دباواله سورة ایت نایک کبالي روغ مک دامیلله اوله یغدفرتوان ترغکانو لالو
دبچان شهدان اداله سورة ایت دوا فوجوه ساتو بسر دان ساتو کجیل کمدين
سورة یغ کجیل ایت دباج دباوه فابوغ مک سورة یغ کجیل ایت سهاجاه ددغر
اوله اورغ باقی دان سورة یغ بسر ایت یغدفرتوان سندري ممبچان کمدين
ستله سده دبچان لالو دلتقکن کباوه فهان کران دغن پتان فغلیهاتن مات
سندري قرنتهن ایت کمدين درغد ایت ستاه هاییس سکلین اورغ قولغ مک
یغدفرتوان ترغکانو فون براغکته ککوالا ابي دان تیفا یغدفرتوان ایت فون دباوا
اورغ نایکله کتلا کمدين مک منتا امیل قول کغد تفکو کچیء دان تفکو فتری
چچون یغدفرتوان ایت مک لالوله دامیالکنن دباوان نایک کاتس فبالین مک
دبچاله کدوا ۲ سورة ایت دغن تفکو بوسو انقش یغدفرتوان دغن تفکو تغه دان
تفکو لحد دان تفکو سید دان تفکو ووه ستاه هاییس دبچان رامی ۲ ایت مک
بهاروله رهسیا یغ بسر ۲ ایت هاییسله ددغر بلاک درغد اولن هفک اخرن
الله توهن بیراف ماچم بگیتش هاندا ایت سرت کات نوستان اکن یغدفرتوان
ترغکانو ایت بوروه بایکن جکاو سکیران چارا مرتبت اورغ ۲ کیت دسینی تیاداله
چاکف مغانکن فرکئان یغدمکین ایت جکاو سکیران کغد بهاس ملاو درامس
سورة ایت دغن سکرا دبري ماکن کغد انجیغ تیدفله ترجیل اولهن اکن حال
احوال کات نوستان قمبرام اکن یغدفرتوان ترغکانو ایت درغد ساتو فصل کغد
ساتو فصل منچاچت یغدفرتوان ایت درغد فکرچان فتنه ۲ یغته ممبناسکن بوکیس ۲
درغد ماس فرغ لیغکی مرحوم داهیغ کمبوجا هفک سقفي فرغ ریو مرحوم راج
حاجی دمکینه حالن کمدين تیاد براف انتارن درغد ایت انجي عبدالله انق
لبي امام فنداق ایت کترغکانو مک نایک اي مغادف یغدفرتوان ترغکانو ایت

کادوه ددالم نکري مک کاوارله سيد عبدالرحمن دري قونيانق مېاوا انچي،
سلامه دان تفکو عقل ايت مک برجمقاله اي دغن توان بسر لالو دباوان ککوبو
ادقون تفکو عقل ايت کنا چاچر کمدين سده بایک تفکو عقل ايت مک سيد
عبدالرحمن قون برلايرله دري کوبو ماسوء سمفغ لالو دلفگرث سمفغ ايت مک
سمفغ اله کمدين برلايرله اي کنمبان مک افيل سمفي اي دتمبان مک سيد
عبدالرحمن قون برينينکن ادیق تفکو موسی یفبرنام تفکو خديجه کران سده
نيکج ميمغ چارا عرب دنکري سیأ یأيت دعدک کن اوله ايهندان تفکو موسی
سهدان تنفله سيد عبدالرحمن ايت دقولو تمبلن ايت اداڼ.

القصة

مک ترسبوتاه فرکټان یدفرتوان بسر سلطان محمود ددالم نکري ترغکانو افيل
ساسی درفد مندایک سید عالی دغن یدفرتوان ترغکانو ایت مک بکندا فون
بربچاراله فول دغن یمتوان ترغکانو ایت متناً فربايقکي انتارا بکندا دغن کمفني
هاند ایت مک برسفکوفاه یمتوان ترغکانو مېايقکن دان مېجاراکن کمدين مک
بکندا سلطان محمود قون منأ دیرياه کفد قادک ايهندان یمتوان ترغکانو ایت
هندو کفغ منتينکن خبر ۲ دثغ سهاجاه مک جواب یمتوان ترغکانو سيلاکله
قادک افندا براغکت سفنکالان قادک افندا این اداله قادک ايهندا مځوتس
کفد فینور جاکوب فمبرام کملاک اتو کریو مک جواب سلطان محمود بایکله مک
بکندا فون براغکت برلايرله کفغ مک تنفله اي دثغ سبرمول ادقون یدفرتوان
ترغکانو افيل سده بکندا سلطان محمود براغکت کفغ ایت مک ایفون مپوره سئورغ
بایک ۲ نماڼ اسمیل دان سئورغ لاکي نماڼ وان کوبت ادقون وان کوبت ایت
کلارائن سري ستيا دان سئورغ لاکي نماڼ انچي، اتق انچي، عبدالله مک
مريکشتاه جادي اوتوسن کفد راج لاوه فمبرام ایت مک برلايرله مريکشتت مندافتکن
فینر جاکوب فمبرام ایت ددالم ريو مک افيل سمفي اي کریو مک اوتوسن ایتفون
برجمقاله دغن فیتور ایت ددالم کفل فرغن لالو دبریکنن سورة ایت کفد فیتور مک
فینور ایتفون مپوره باج کفد جرو توليسن یأيت انچي، عبدالله اتق امام لبي فنداڼ
نساه فمبرام مندغر سورة یدفرتوان ترغکانو مک ایفون ترتاوا سرت مځکوه ۲ کن
کفلان سرت ميره قادم موکاڼ کناڼ ترله بایک کیت فرجاي کفد بوکيس یغ
ملاون کیت برفرغ کیت برفرغ این درفد کیت فرجاي کفد راج ترغکانو یشتياد
ملاون کیت برفرغ کمدين لالو دسورهڼ بالس سورة ایت انچي، عبدالله مپوره
این مځاتورکن فرکټان ددالم کفل فرغ ایت مک ساغته کاسرن فرکټان دغن
بیراف تمځان دان بشکينش دان چريان کفد یدفرتوان ترغکانو ایت درفد فصل
فرغ لیځکي دان فرغ ملاک دان فرغ ريو دان کروسقکن نکري ريو مک سموان
ایت سکالي ۲ بوکن فوکوه درفد بوکيس داتغن هباله سمات ۲ درفد یدفرتوان
ترغکانو جوا ند باطنن دان براف لاکي فرکټان ۲ یغ کجي یشتياد هاروس
دسورتکن فد سیاره این کران فکرچان یغ سده لالو ماسن فربواتن اورغ توا ۲

مك اقبيل سمفي كسراسن مك سيد علي فون برينينكن انجيء مريم دان سيد
 عاي فون باليقاه كسيا دان سيد عبدالرحمن فون لالو برلاير كسمبس مرومفق
 دكوالا سمبس دافت سبواه وڭكغ لالو دباوان كڦولو كمبوغ شهدان ستاه
 ددغر اوله سلطان سمبس مك دسورهن انقن فقيران كايوڭ مآير ارتين منجاك
 سيد عبدالرحمن ايت كيرا ۲۱ تيك ڦوله بواه فراهون دان سيد عبدالرحمن ايت
 سڦوله بواه فراهون مك اقبيل برتمو دغن فآير ارتين جاك سمبس ايت لالوله
 برڦرغ برديدلن ۲ دغن مريم ليلا رنتكان عظمتاه بويش بهنا مريم ۲ اورغ ۲ برڦرغ
 ايت مك سكتيك برڦرغ ايت مك درافتي اوله اورغ ۲ سيا كنيافقن فقيران كايوڭ
 ايت لالوله دياموڭن مك الهله فقيران كايوڭ ايت لالوله اي اوندور لاري دان
 فقيران تڭكوڭن فون ماتي دتيك اوله اورغ سيا دان دافتله فراهو اورغ سمبس
 ايت امفت بواه دان وڭكغ سبواه مك برسوراه اورغ ۲ سيا ايت سمبيل بركنجر ۲
 داتس برندان مچهن سيا ترومفت ۲ دغن دڭ برچاوه فريسي بركتنا مك
 سيد عبدالرحمن برلايرله ماسق كڦونتياق مك برچقاله اي دغن سلطان ڦونتياق
 دان باليقاه اي دغن بينين يغيرنام انجيء سلامه مك ديمله اي درومه تڭكو عقل
 شهدان تنقله اي دڦونتياق مك اد ڦد ساتو هاري برتيك اورغ ۲ ڦد دغن چينا
 سبب مڦرواه ڦكرجان هارو بيرو دغن چينا مك درامي ۲ كن اوله چينا ايت مك
 لوكاله ڦغليمان يغيرنام ماروس دان ماتي جرو باتون مك سيد عبدالرحمن فون
 ساڦتله مارهن لالو برسيف اكن فراهو ۲ مڦناكن اڦيلن مالم ۲ هاري هندق ملڭكر
 چينا ۲ ايت مك متاله اي كڦد سلطان هندق مڦكر چينا ۲ ايت مك جواب سلطان
 جاڦن ممبواه گادوه نكري مك كات سيد عبدالرحمن ايت ڦاتيڪ لڭكر جوڪ
 مك تيته سلطان جاڦن چينا بايق تيدق تاهن حكم سهاجاه مك دحكمله چينا ۲
 سكاتي امس كران دچاري يغ ممبونه ايت تباد دافت مك جواب سيد عبدالرحمن
 حكوم اين ڦاتك تريماله اكننتاڦي تڭكو عقل ڦاتيڪ متا هندق دباوا باليق
 كسيا جكاو تيدق دبري تڭكو عقل ايت ڦاتيڪ ماهو كلوار دري ڦونتياق اين
 جواب سلطان سي عقل ايت دبريكن اوله بڦان كڦد اكو ڦسنن سياڦ ۲ ورثن
 هندق مڦبيل جاڦن دبري سكارڦ جكاو ورثن هندق مڦبيل دي فون سوڪ
 ڦركيله اكن تتاڦي بيرله لڦس اي برختن دهولو اقبيل سده برسونت بهاروله
 اكو سوره هنتركن كڦد بڦان سڦاي جاڦن جادي سيا ۲ مڦبيل انق اورغ دمكيله
 عادة اورغ بايك شهدان اقبيل سيد عبدالرحمن مندغر كات سلطان ايت
 جوابن ڦاتيڪ هندق باوا جوڪ جك جالن دمركاكن فون ستله سلطان مندغر
 جواب سيد عبدالرحمن ايت مك سلطان فون ماره تيتهن بوڭكا بنر اڭكو اين
 تباد ممبايغ توتر كاتن ڦركياه اڭكو هنجيت دري سيني په دري ڦونتياق اين
 ستله سيد عبدالرحمن مندغر تيته سلطان ايت لالوله اي تورن كڦراهون مك
 سلطان فون ميوره توندوڭ سيد عبدالرحمن ايت هاري اين جوڪ كلوار دري
 نكري ڦونتياق اين جاڦن برتاهن لاكي كران اي برواه بوڭكا دان برواه

ادندا بگندا سيد عبدالرحمن دان سيد زين دان سيد علوي فغليما بسرث سرت
 فغليما ۲۱ يفتوا ۲۱ مك سيد علي فون داتقله مفادف فادك ايهندا بگندا سلطان
 محمود دكنايكن يقدفرتوان ترغكانو ايت شهدان اداله قد كنيك ايت سكل
 انق راج ترغكانو سموان حاضر مفادف بگندا كدوا ايت تتافي تباد دأتس
 برندا اده اي براتور برجيير دباوه سموان دان يقدفرتوان مودا فون دباوه
 جوگ مك سيد علي فون برجالله هندف نايك كأتس برندا منجونوڭ دولي
 فادك ايهندا بگندا سلطان محمود مك هندقله لالو درقد سبله انق راج ۲ ايت
 مك اد ساتو انق راج ترغكانو ايت برنام راج موسي دلارغش سيد علي لالو سبله
 انق ۲ راج ايت مك سيد علي فون هندق لالو قول قد سبله فيهق يقدفرتوان مودا
 ايت هندق نايك كأتس برندا ايت مك لالوله دقكفن. اوله راج موسي. كاكاي
 سيد علي ايت تباد دبري نايك كأتس برندا ايت ستله سيد عبدالرحمن
 مايهتكن راج موسي ممكفن كاكاي سيد علي ايت مك سيد عبدالرحمن فون ممكف
 كفلا كريش سميل كاتش هندق مبري مالوكه اين اتو هندق برتيك ماريه
 ستله بگندا سلطان محمود مايهتكن تفكو موسي ايت ممكفن كاكاي سيد علي
 سرب مايهتكن سيد عبدالرحمن ممكف كفلا كريش ايت مك بگندا سلطان محمود
 فون برتيه هي عبدالرحمن سميل مركاكن راج موسي تيتهن مفاف اغكو هندق
 مبري مالو اكو كران اكو يغ ممكفل سي علي دان سي عبدالرحمن نايك كأتس
 اين ستله راج موسي مندغر تيته بگندا ايت مك لالوله دلفسكنش كاكاي سيد علي
 ايت مك سيد علي دان سيد عبدالرحمن فون نايكه كأتس برندا ايت منجونوڭ
 دولي بگندا ايت ستله ساسي منجونوڭ دولي ايت برچاكفله سبتتر كمدين
 سيد علي فون برمونهه باليق كفراهون لالو اي مپيه كقد بگندا ايت لالوله
 اي تورن دري اتس برندا ايت.

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله سيد علي تورن دري اتس برندا ايت ناغن كاننن ممكف هولو كريش دان
 ناغن كيري نمنن كفلا ۲۱ انق راج ۲ ترغكانو ايت سفرة مميلغ كفلا ۱۱ مك لالوله
 اي نورن كسفشن لالوله بركاويه باليق كفراهون دان بگندا سلطان محمود فون
 تورنله درقد كنيافكن يقدفرتوان ترغكانو ككنايكنش سرت مك تيته بگندا بواغ
 كاجغ ايسي مريم اكو هندق مليهتكن ايم تبتان سيا دغن ايم تبتان ترغكانو
 برلاك بگندا برتيه ايت دغن مركاكن ستله يمتوان ترغكانو مليهتكن حال
 يقدمكن ايت مك يمتوان ترغكانو فون سكراله فركي ككنايكنش بگندا سلطان
 محمود ايت مباواكن راج موسي متنا امقون كقد بگندا سرت متنا معاف كقد
 سيد علي مك لالوله بردامي دان برمعا ۲ فن انتارا كدوا فيهق اورغ ۲ سيا
 دغن اورغ ۲ ترغكانو ستله ساسي مك مصيد علي فون برمونهه باليق كسيا دان
 سيد عبدالرحمن فون موافقله دغن سيد علي برمونهه كقد فادك ككندا ايت
 سيد علي هندق فركي كسراسن مك دبركن اوله سيد علي لالوله برلاير كسراسن

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله حال احوال سید عای ایتفون کدغرانله خبرن کنکری ترغکانو مک کسوساهانه یمتوان ترغکانو تاکو تکن سید عای ایت ملگر ترغکانو تاکو۲ کالو۲ دفر بوتن سفرت میرو کوالا سغکورا ایت کمیدین برکراهله ای اکن سکل اورغ بسر۲ن میوره سدیا کاشکافن اد کیرا۲ سراتس بواه کچیل بسر کمیدین برخبرله ای کقد بکندا سلطان محمود اکن خواطیرن ایت مک تیته بکندا سمیل ترسنپوم جاغنهله ایه خواطیر قد قنداقتن سای تباد برانی سی علی ایت محفربواه ترغکانو این سفرت سغکورا ایت کران برافله کاشکافن سی علی ایت سهابس۲ن باقن امقت فوله بواه ادفون یغ کیت سموا ددالم ترغکانو این تنتوله لبه درقد سراتس بواه شهدان ستاه یغدفرتوان ترغکانو مندغر تیته فادک انقندا بکندا ایت مک ایفون برکات جکاو بکیتو بایکاه کیت برسما۲ دغن انقکو مفلواری سی علی ایت مک جواب بکندا سلطان محمود بایکله ایه ایسوه کیت کلوارکندی.

شهدان ترسبوه ددالم سیاره سیأ

اد فول سبواه کفل اغکریس دترغکانو ایت منجاری دگاغن تیمه۲ اداله کفل ایت چوکف جوک سفرت الت کفل فرغ دان اورغ۲ن فون رامی مک متتأ تولغ فول یغدفرتوان ترغکانو ایت کقد کفتنن مک جواب کفتن کفل ایت بایکله جکاو توان ساطان برفرغ ایسوه اداله سای ممتتو جاغنهله توان سلطان تاکو۲ بوله کیت فوکل سام دی دوا تیک جم فون بوله هابس کران مریم کیت بسر۲ ای برچاکف۲ ایت سمیل ترتاوا۲ شهدان ستاه کایسوکن هارین مک یغدفرتوان ترغکانو فون کلوارله ککوالا ترغکانو برسام بکندا سلطان محمود سرت میوره اورغ ترغکانو ایت مغقوغ کلغکافن سید علی ایت یأیت ددالم سات فولو کافس مک سکل اورغ۲ ترغکانو فون مافسله اکن کاجشن سرت مغیسی مریم هندف بردایوغلله منداقتن کاشکافن سید علی شهدان ستله اورغ۲ سیأ مایهت حال یغدمکین ایت مک سید علی فون میورهله فول ممافسکن کاجشن سرت مغیسی مریم سرت ممباکر تونمن سرت دبرین فغکلک مریم ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل بکندا سلطان محمود ایت مایهت حال یغدمکین ایت مک بکندا فون میوره مندا یوغلن کنایقکنن برلا بوه دکت کاشکافن سید عای ایت مک بردایوغلله کلغکافن بکندا سلطان محمود ایت سرت کاشکافن لیغک ایت مک افبیل دکت لالوله برلا بوه مک ساطان محمود فون براغکتله فرگی کنایقکن یغدفرتوان ترغکانو ایت مک دیسلاکن اوله یغدفرتوان ترغکانو نایک کأتس برندا مک سلطان محمود فون نایکله دودق برسام یغدفرتوان ترغکانو ایت مک لالوله بکندا سلطان محمود میوره ممکیل سید عای ایت مک سورهن ایتفون فرکیله مغادف سید عای برداتغ سمبه مشتاکن فادک ایهندا میپلاکن مک سید علی فون میوره ممکیل فادک

القصة

مک ترسبوه څرکتان یغدفرتوان مودا محمد علي سيا

اداله منجادي یغدفرتوان سيا ند ماس ایت انی سوداران څترا مرحوم راج اسمعیل یغبرنام راج یحیا ایله یغدفرتوان بسر ددالم نګري سيا ایت دان اداله یغدفرتوان مودان یايت سوداران جوک ادفون یغدفرتوان محمد علي ایت منجادي راج توا ۲ سهاچله مېري نصیحت اکن ۲۲ شهدان اداله یمنون محمد علي ایت مغمیل سید علي بن سید عثمان دفرېواتن منتنو دان اداله بندان ایت تفکو بدریه نماښ څترا راج عالم اداله راج انده ایت ایفر سید علي ایه یغ مېري سید علي دغن بیراف کاشکافن سرت سید علي ایت دافت فول ممرته دېوکیت باتو دان مغمیل حاصل ۲۲ دغن اتوران مرتوان سرت راج موسی مګین برتمبه ۲ له قواتن سید علي ایت مک برېواتله اي کاشکافن کیرا ۲۱ نیک څوله بواه اکندفربواتن کاشکافن څرکي مرومفق اتو ماڅکر نګري کچیل دمکینه حال شهدان افیل مده سیفله کاشکافن ایت مک سید علي فون کلوارله دري سيا برلایرله اي مګیوکنن اغین سلاتن مک سمقیاه اي ککوالا سفګورا ایت دبدیان دغن مریم دان لیل دري څراھون سرت کندغ تاو۲۲ سرت دغن سوراً تمقیقن مک ترکجوتله اورغ ۲ سفګورا ایت مضان څرومفق ۲ دانغ مېريو ملګر مک سکل اورغ ۲ سفګورا ایتفون برلاري ۲ بانه کسان کماري کباپکن ماسوء کدالم هوتن اد یغ مودیق کهولو مان ۲ سمفتن سهاج کران هندق مافسکن پاوان دان انق استرین مک ترتیګلله کباپکن هرتان مک سید څون مېورهه اورغ ۲ نایک کداره مقامو دان مرقس سرت ممبویکن سناغ څمبورس مګین برتمبه ۲ دهستن اورغ ۲ سفګورا ایت مک لاریله اي لنتغ څوکڅ برکایوه برچفت ۲ کهولو مېریتاهو راجان دان کقد اورغ ۲ توان شهدان مک سید علي څون مفرهکن اورغ ۲ لکس ۲ مرقس هرت بندا اورغ ۲ یغلاري کهولو ایت مک مرقساه اورغ ۲۲ بارغ ۲ یغ دافت داغکوکن کفرهون مک باپقه سید علي ایت منداقت هرت درفد امس څیرق دان څرکاکس تمباک دان کاین ۲ دان براس دان سکل ماکنن یغلانین هګک سمقیله څتغ اي مرقس ایت مک فنوهه سکل څراھون دغن بارغ ۲ مفاسن ایت مک بهاروله اي سګرا کاوار ککوالا مک لالوله اي برلایر دغن دایرغ ۲۲ منوجو نګري ترشګانو سېرمول ادفون اورغ ۲ یغلاري کهولو ایت مک سمقیاه مزیکنیت کقد راجان دان کقد اورغ بسر ۲۲ مک راج سفګورا فون سګراله مېورهکن هلبالغ منترین دان څغلیما ۲۲ سرت بیراف رېبو تنتران هیلیر ککوالا اکن ملاون څرومفق یغ مېريو ایت مک افیل تیا مریکنیت دکوالا مک دلپهتن څرومفق ایت سده تیا دلاکي سرت دسورهن لیهت دغن څراھو ۲ څرغن دري کوالا مک تیا داله تمقا لاکي لایرن مک ماکي دان مېومقه دان مېرانه سهاچه یغداقت لاکي مک فولغه اورغ ۲ سفګورا ایت ماسیغ ۲ کرومهن دان ککمڅوڅ هلامن دغن کروکین یغ مها بسر اداښ .

کبا پکن فرومفق ۲ جوک یغوله لکس مندافت رزقي مک ددالم حال ایت مک
 سلطان محمود فون هندق براغت کترغکانو هندق منتأ بچارا کقد یغدفرتوان
 ترغکانو محفر بایقن نكري جوهر دان ريو یغته دروسقن اوله هاندا ایت قد
 ظاهرث ادقون قد باطنن سموان فتنه ایت درقد یغدفرتوان ترغکانو جوک داتقن
 سفرت یغته ترسبوه قد فرغ لیغکي دان فرغ ريو مک اقبیل سمقيله وقتو ساعت
 یغایقن مک براغکه بکندا کترغکانو یایت قد هجرة سنه ۱۲۰۶ کقد سهارییولن
 حاج مک اقبیل سمقي بکندا ایت کترغکانو مک بر بچاراله بکندا سلطان محمود
 ایت دغن یغدفرتوان ترغکانو ایت قد فکر جان ممایقن نكري جوهر دغن کمقني
 هاندا ایت مک مفاکو یغدفرتوان راج کچي ترغکانو ایت برسغکو ف ممایقن
 یغدفرتوان بسر سلطان محمود ایت دغن کمقني هاندا ننتي لاکي هندق منچاري
 فیکران هندق مغوتس کلاک کقد فیتور جاکوب فمبرام دان کقد کبرنور ملاک
 دان جکلو تیاد دافت برکتولن هندق مغوتس قول کبتاوي شهدان ستله
 یغدفرتوان بسر بکندا سلطان محمود مندغر سغکو ف یغدفرتوان ترغکانو ایت مک
 بکندا فون دیماه دان دودقه منوغکو ددالم ترغکانو ایت.

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان یغدفرتوان مودا راج علي یغکاوار دري دالم نكري ريو
 یغ فرکي کسبه تیمور یایت کمقواوه مندافت سابق سوداران دسیتو یایت اتق
 چوجو مرحوم او فو داهیغ منمبون یغته برکار فقیران امس سري نکارا دان اداله
 یغ منجادي راج قد ماس ایت قنمباهن ادي ویجاي مک اقبیل تيبا یغدفرتوان
 مودا راج علي ایت کمقواوه مک دفرمایاکنپاله بتاف عادة راج ۲ بهارووان برتو
 دغن سابق سوداران برسوکا ۲۰۰ن ماکن مینوم برکورو سندا کدین مک
 دنکاحکنپاله دغن اتق سوداران یایت قترا سوداران کستي سینا یغبرنام اوتن
 سلامه بتاف عادة راج یغسر ۲ بر نکاح کهوین مک اقبیل سلسي درقد برلاکي
 استري ایت مک یغدفرتوان مودا راج علي فون برقندهله کسکودنا مک لالوله
 برواه نكري دسیتو سرت چوکف کوتا قاریتن دان استان بالین سرت مرایمکن
 فرنیکان مک راميله نكري هغک ماسوله کقل ۲ دان و غکغ ۲ دان بیراف قول
 قراهو یغلاين ۲ قول ماسوه برنیاک کسیتو مک باقوله یغدفرتوان مودا راج علي
 ایت مندافت حاصیل ۲ دان برگنتیه سکل هرت بندان یغته بناس ددالم نكري
 ريو دهولو ایت.

شهدان کات اهل التواریح

قد ماس اینله هلندا دودق ددالم نكري فونتیانق دغن کسوکان سلطان شریف
 عبدالرحمن اکنتتافي قد وقتو باوم سایسیه یغدفرتوان راج علي ایت دغن سلطان
 شریف عبدالرحمن اکن تتافي ددالم برموسهن جوک دغن هلندا شهدان تتفله
 یغدفرتوان مودا راج علي ایت ددالم نكري سیکودانا هغک مندافتله اي اتق
 دغن اوتین سلامه ایت سئورغ لاکي ۲ برنام کستي حسین اداث.

مماوا دیرین ماسیغ ۲ هاوانش دان تیاداله یغ تیغکل لاکي ددالم ريو ماینکن
 چینا ۲ یغددالم هوتن سهاج یغ تیغکل یغ مغمبیل کولي ۲ کغد اورغ ۲ ملایو دان
 فرانکتن یغبرکبون ۲ کمبیر دان لادا ادفون چینا ۲ منجادی کولیش دمکینه مولا ۲ ن
 سبب ایت بایق چینا ۲ یغداغ تیغکل تیاد کسان کماری شهدان روسقه نكري
 ريو شهدان ادفون فیتور (نجاك) دنكري ريو اقبیل لفس این کملاک مک
 کبر نور فون برسیقه سرب مبریتاهو کغد فیتور جاکوب قمبرام مک فیتور (فنجاک)
 ایتفون فرکیاه کریو دغن بیراف کاشکافن فرغ مک اقبیل ای اگریو مک ددافتش
 سکل اورغ ريو سده هاس سموان هپاله یغ تیغکل چینا ۲ سهاج لاکي مک
 ایفون تیاداله ترکات ۲ لاکي مک دفرقساش کغد چینا کاتن کمان فرکي اورغ ۲
 ملایو دان فرانکتن مک جواب چینا ۲ ایت سده برقه ۲ کسان کماری توان اد یغ
 کایفک اد یغ کفهغ اد کترغکانو این سکارغ ترلالو سوسه نننتی جکاو توان
 فرکي ایکوه لاکي راج ۲ ایت دمان ۲ دي دیم نننتی سوسه بسر لاکي سفوله کالي
 این دان سفوله تاهن فون لاکي تیاد بوله هاس جکاو منغ فون برقوله ۲
 بواه نكري ۲ ملایو یغ روسق افلاکي ددالم لاوه سموان اورغ ۲ گولیت هیتم سده
 جادی فرومفق کیت سمو اورغ ۲ چینا فون تیاداله بوله دودق ددالم ريو لاکي
 اف چینا ماهو ماکن کلاوه فون تیاد بوله لاکي تاکوتکن فرومفق مک ددالم ريو
 این سموان مکانن ۲ دري لوار توان فیکرله دسیتو.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل فیتور (فنجاک) ایت مندغر خبر چینا ایت سرت دمواقفتش مک تیاداله
 داوسیرن سکل اورغ ۲ ملایو یغ لاری ۲ ایت دان فیتور جاکوب فون بالیقه کملاک
 مک دتیغککنپاله ساتو فیتور سرت ساتو کفل فرغ سرت بیراف اورغ جاک ۲
 دان دفر بوتپاله لوجی دتجوغفینغ ایت دان چینا ۲ ایت فون دسورهپاله مفرجاکن
 کبون ۲ کمبیر ایت یایت کبون ۲ یغدتیفکاکن اوله اورغ ۲ ملایو ایت دان فراهو ۲
 جاوا فون دسورهپاله داتغ کریو برنیاک براس برفالو ۲ دغن کمبیر ۲ اکنتتافی
 ددالم بیراف کسوساهن اتس سکل اورغیغ برنیاک کران فرومفق دلاوه سفرت
 اتق ایم امشما بایقن مک تیاد برهنتی هلندا قأیر مأمیر ارتیش جاک منجکا
 سهغک گروه لاوه ایت اوله کباپکن فنجکان ایت شهدان ادفون کمفنی اشکریس
 سللوله جوک ممباواکن هویت بدیل دان مریم دان سنافغ برجوال بلی ددالم
 نكري ملایو برفالو دغن دکاغن نكري ملایو دمکینه حالن سهاری ۲ اداش.

القصة

مک ترسبوه فرکتان یغدفرتوان بسر بکندا ساطان محمود شاه مک تتکل بکندا
 ایت سده تنف ددالم لیفک مک تیغ ۲ هاری ددالم کسوساهن جوک کران
 سکل اتق راج ۲ ملایو دان بوکیس سده برتوران کسان کماری اد یغ کترغکانو
 اد یغ ککانتس اد یغبر بواه تمقت دسات بولغ منجاری رزفي تیاد برکنتتوان ماینکن

مودا دان کأمفت داتوء ۲۰ن ځېرنام داتوء سکلو مک اقبیل سلسیله مریکثیت درقد موافقت دان مشواره مک برلایرله مریکثیت کریو اداله کلغکافتن براغي دان ځنجاچ کیرا ۲۱ تیک فوله بواه کمدين اقبیل سمفي اي بلاکځ ريو مبريتاهوله اي کفد سلطان محمود دان کفد راج اندرا ځشو مک دلغسکنله اوله راج اندرا ځشو مشتاکن فرومفق لانون بايق دبلاکځ ريو مک دبريتاهو کفد ځيتور هلندا ايت مک ځيتور ځون مېشکن بله سمگکاځ دان ساتو کيچين کران هندق مشلوري اورغ ۲ جاحت ايت مک ددالم حال ايت لانون ايت ځون سده ماسوء درقد تروسن مک ددالم ريو ځون گمفرله مک هلندا ځون مغيسیله مريمن هندق بمديل فراهو ۲ لانون ايت مک ځنجاچ ۲ ځددالم ريو ځون برسدياله روغ ۲ هندق بمديل مک لانون ځون راقته کنجوغځينغ مک دبديل اوله ځنجاچ ۲ ايت تيدق برفلورو مک لانون ځون نايکله کداره داموء ۲ه تنجوغځينغ ايت مک دلانون اوله هلندا لالو براموء مک بايقله هلندا ۲۱ ايت ماتې لالوله اي تورن ککچين مان ۲ ځغ هيدوفن اد ځغ تورن کسباه سمگکاځ بلایرله اي کملاک ځغ مان هيدوفن کات قول اداله کيچي ايت سگت مک دکرومکن اوله براغي ۲ ايت مک الهه کيچي ايت دان کوبو ځغدتنجوغځينغ ايتځون داقتله دان سځيکور هلندا ځون تياد تيگل ددالم نکري ريو لاکي شهدان اداله راج تبوء دان راج عالم سرت لانون ځغ بايق ځون مغادفاه کفد بکندا مک دفرجاموله اوله بکندا سرت دفربايککي هاتين سرت دځايهرا دان دفرملياکن اتس سقاتوتن مک دودقه بکندا ايت برسماء ۲ راج لانون ايت ددالم ريو سرت راج اندرا ځشو اداله برلاکو فکرجان اين هجرة سنه ۱۲۱۵ کمدين درقد ايت مک راج ۲ لانون ايتځون بروهناه باليق کتمقاسوء سموان ماینکن راج مودا اووما ځغ تيگل ددالم ريو کمدين داتغ توء لوکوس دان اکوس مقرهباکنديريځ کفد سلطان محمود سرت برسومفه ستيا تياد برنيت ساله دان تياد برنيت درهک کفد بکندا سلطان محمود ځغدفرتوان بسر سرت مننري ۲۰ن ماینکن اي منجاري سهاچ کهيدوفن مان ۲ ځغ فاتوة جوا اداځ انتهی کمدين مک مشوارته بکندا دغن راج اندرا ځشو دان داتوء بندرها سکلين مک تيته بکندا تياداله ساي ترهت دودق ددالم نکري ريو سب هلندا ايت تنتو داتغ سمولا اي ملغکر نکري اين قد حال ددالم نکري کقواتن سده تياد لاکي جکلو بکيتو بايک ساي تينده کليغک مک سمبه سکل اورغ ۲ بسرمان ۲ تيته سهاچله اداځ.

شهدان بکندا ځون برسيفله بيراف کلغکافن براغت برلایر کليغک برسماء ۲ راج اندرا ځشو سرت سکل ملايو دان فرانکتن بوکيس کیرا ۲۱ له دوا راتس فراهو ۲ ځددالم ريو ايت بسر کچيل ځغ مغيريغي بکندا براغت ځنده کليغک ايت شهدان ادځون سوکو ۲ ځيغ داتوء بندرها برلایرله اي کځغ کیرا ۲ تغه دوا راتس فراهو ۲ بسر کچيل دان ستفه سوکو ۲ ملايو ايت برلایر کترغکانو مک برقچه باهله سکل راج دان اورغ بايک ۲ دان اورغ ۲ کبايقن

شهدان

کات قول یفترسبوه ایت اینده سبب جادی تیاد دثوکل اوله کمفنی هلندا نگری سلاغور ایت نرهنتی امقت باس بولن تیاد دقراغی کمفنی هلندا هفک کفل یغدوا بواء یغیرتفکو ابته سهاج دکوالا سلاغور هفک سمفی بردامی دمکینه قصه کون شهدان مک بهاروله سفغ اورغ ۲ سلاغور ایت فرگی داتغ برنیاک کملاک دالاینش فد سکل نگری یغددالم فمرنتاهن هلندا سرت سکل سوداگر ۲ ملاک فون مریماله کفد اورغ ۲ سلاغور دان کفد نگری فیسیرانن درقد سکل دکاغن دان هونخ فیوتغ یغبرسفکوتن برتاهن ۲ سلما ۲ ددالم فرکادوهن انتارا نگری ملاک دغن نگری سلاغور سرت سکل فیسیرانن ادان انتهی.

القصة

مک نرسبوه فرکتان بکندا سلطان محمود ددالم ریو دودق برسما ۲ هلندا ایت اداله فیتور (فتجاک) نگری ریو هندق سکراله فریواتنن مک دفتنأپاه اف ۲ کهندفش سفرت کایو کاین دانلاینش درقد فکرچان ممایقن نگری دغن فرنتهن یغکراس نرکادغ ۲ دسپوتن قول هوتغ مانگر نگری ریو براولغ ۲ کفد بکندا سلطان محمود دان کفد راج اندرا بفسو دمکینه حالن سهاری ۲ کمین لاکي بیراف مدانفکس فرکارا نگری ۲ تیغ هاری درقد کهندفش دان فرنتهن دغن کراس دان برسلان مقصودن دان کهندقن دان پرلاین ۲ فیکران دان برتوکران ۲ لبه ۲ معاومه اتوران سبه اتس اغین هندق دفاکیکن کفد اورغ ۲ کولیت هیتم مگیکه دغن سکران مک یایت ساغده کساکیتن اورغ ۲ کولیه هیتم منکوغن منجادی ساتو فوکوه فرنتاهن دان فرکلاهنن جوا ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲ تیگ تاهن ددالم حال ایت مک دوکچیتاله بکندا سلطان محمود سرت راج اندرا بفسو مک جادیاه دوکچیتان دان کسوساهنن ساومقما افی مک مماکنه کفد صبرن مک هیالغه صبرن جادی مگیکوکن هوا نفون سب کران هندق مانفسکن فیجیقن دان سوسهتن قد سفکان مک تیاداله میکرکن یغدلاکفن مک دجالنکپاله فکرچانن یایت مپورهه ای ساتو اوتوسن کتمقاسوه اداله یغ فرکی ایت نشان انچیء طالب سرت بیراف اورغ لاکي سرتن ممباوا سورة کفد راج تمقاسوه مننا فرتولفن کفدان ایت قد مقاموه کن هلندا یغ ددالم ریو دان قد ساتو قول میغ کتورنن درقد راج جوهر ددالم تمقاسوه ایت برنام راج اسمعیل مک تتکل تیاله انچیء طالب ایت دمعلمکنپاله سفرت مقصود راج اندرا بفسو ایت کفد راج تمقاسوه مک دتریماله اوله راج تمقاسوه کهندق راج اندرا بفسو سرت سلطان محمود ایت مک لالوله ای مپوره اتق ۲۸ تیگ اورغ امقت دغن راج اسمعیل ایت دان اداله راج اسمعیل ایت جادی قفلیما برن اداله نام راج ۲ یغدسورهن ایت فرتام راج تمق کدوا راج عالم دان اداله راج عالم این ممباوا استرین برنام راج عیشه کتیگ راج

سبب ايت ملينکن هپاله اکو دافت مندغر خبر دري اورغ توا ۲۱ انتهنک ايكه انتهنک تيدفکه والله اعام مک يايت قد ساتو قول اداله سبب تباد جادي دلفکر اوله هاندا اکن نکري سلاغور ايت سبب کران بايق سوداگر ۲. دملاک دان دقلو فینغ مندعو کبرنور ملاک ايت درقد فکرجان کمفني هاندا ممبوة فرکادوهن دغن راج ۲ کوليت هيتم برقنجاغن فکرجان قرغ برتاهن ۲ مک ساغنتله کروکين اتس اورغ ۲ برنياک ددالم ملاک دان لايئن کران سکل تيمه ۲ يقدالم نکري سلاغور دغن سکل فسييرانئ مک تباد لاکي داتغ کملاک دان سکل دکاغن ۲ يغ ددالم کدوغ ۲ سوداگر ۲ يقرتنتو کباوه اغين ايت تباداله برجالن لاکي دان بيراف قول کاي ۲ يغ بناس سبب لام دسيمغن دماکن اوله هولت دان کلکت دان بيراف لاکي قول واغ ۲ سوداگر ۲ ددالم ملاک يغ لکت کقد اورغ ۲ کوليت هيتم سبب برقالو ۲ وان سما ۲ دکاغن مک تباداله دافت منغو لاکي سبب ددالم فرکادوهن سهاج سهار ۲ استميو قول اورغ ۲ مسکين بيراف بلاه دان بهيا اتس مريکثيت دمکينلاکي ددالم ريو ساما ۲ کمفني هاندا ممبوة فکرجان قرغ دغن راج ۲ ريو مک بيراف کروکين درقد کانتوغن اورغيغ برنياک دان سوداگر ۲ ددالم نکري سيم دان چينا دان کوچي سبب کران سکل مريکثيت ممباوا دکاغن مريکثيت کسبله تانه جوهر جوک يغ کباپکن دان دمکينلاکي براس دري جاوا دان بالي سمواف دباوا کفهيقي ريو دان جوهر جوک برقالو دغن کمبير دانلانيئ دمکينلاکي وغغچ چينا برقالو دکاغنن دغن دکاغن اورغ ۲ کوليت هيتم سقرت تبغ وغغچ دان اکر ۲ دان گامت دانلانيئ درقد سکل دکاغن وغغچ مک سده هاندا ممبوة فکرجان قرغ ايت سموان ترهنتياه فکرجان ايت مک بيراف کروکين اتس اورغيغ منچاري کهيدوقن افلاکي اورغ ۲ يغ بلایر سفنجغ ۲ لاوه ددالم کسوساهن کتاکوتن ددالم برتريق رنتون دغن کقل قرغ دان فنجاجب ترکادغ ۲ هياغ دغن پاوا مک اداله سکل فکرجان يقرسبوة ايت پتاله هندق مروسقن دنيا يغ الله تعالى سوره هيدوفکن دنيا اين دغن معمور دغن جالن عاديل دان انصاف شهدان دمکينله دعوا سکل مريکثيت کونن کقد کبرنور ملاک ايت شهدان قد ساتو قول فرکتان اورغتوا ۲ کمفني اغکريس کونن مبري خبر کقد فیتور جاکوب فمبرام کاتئ اغکو سئورغ هندق منچاري اوتتوغ دان نام دان دوا تیک بواه نکري اورغ کوليت هيتم اغکو بناسکن دان بيراف قول جيوا مانسي يغ هياغ دان بيراف اورغيغ دودق ددالم کسناغن ددالم تانه بومين جادي هارو هارا کسان کماري دان هيلغ کليانئ دان فوتس قول رزقين اداکه قاتوة دمکين ايت خيانه اکن اورغ ۲ دغن تانه بومين جادي بناس دمکينله اکو دغر فرکتان اورغ ۲ توا والله اعلم انتهنک سفککه انتهنک تيدفکه تباداله اکو تاهو ملينکن يغ مان ۲ اد ددالم سياره ۲ يغ اکو دافت اتو يغ اکو دغر درقد مولت اورغ توا ۲ اکو سورتکنله سرت هارق اکو اکن کسيهن الله سبحانه وتعالی اکنداکو بارغيغ ترساله دان خلاف بيل اکو انتهي ملخصا.

اورغ ملايو انتهنك مان اورغ هاندا تنافي سكل اورغ سلاغور ايت كنل اي اكن روڤ اورغ هاندا ايت مك دتيكمپاه دغن لمبيغ كريسڻ قد كتيك ايت باقاه سلدادون ماتي مك سكل هاندا يغ ددالم کوتاڻ ڦون منوتوڤاه اكن فيتنو کوتاڻ دتكوه ۲ كنياله مك مان ۲ سلدادو يغ لفس كاوار ايت تياداله دافت ماسو لاكي مك برفچه باهاه اي لاري مباوا ديرين اد يغ ماتي تياداله بركتهوان لاكي مك هاندا يقددالم كوپون ايت مالميشكن اكن مريمن قد قيهق سبله داتغ لڭكر ايت مك هاريڦون سيڤاه دان يقدفرتوان سلاغور ڦون اونډورله كښماتغ سمولا اقبيل تيبا كښماتغ لالو برمشواره دغن ڦښكاوا ۲۱ سرت اورغ ۲ باق هندق مښكر سمولا مك سبه اورغ باق ۲ ايت بايك كيت كوريق تانه مالم ۲ همښيت کوتاڻ ايت سكيړا ۲۱ بوله تاهن سكاكڅ بديل مريمن بوله دافت كيت مښامو كدالم كوت کران اي سده تباد باق لاكي يځاد ددالم کوتاڻ کران اي كاوار تادي دسښكان كيت تباد باق مك ايڦون كاوار سته يقدفرتوان مندغر سبه سكل اورغ ۲ سلاغور ايت مك تيتهن بايكاه ادڦون سيد عالي سدهله اي لاري ميمغ باليق كسيأ .

سبرمول

ادڦون هاندا يغ تيښكل لاكي ددالم کوتا سلاغور ايت مك موافقتله اي لاري تورن كسبه سمښكان قد وختو دنيهارې مك لالوله باليق كملاك ادڦون يقدفرتوان سلاغور اقبيل هاري سيږ مك برسيفاه اي اكن مښكر بو كيت ايت مك تيبا ۲ دافت خبر هاندا سده تباد لاكي دبو كيت سته يقدفرتوان مندغر سبه اورغ ۲ ايت مك ايڦون براشكتله كيو كيت برساييم دبو كيت ايت دان ڦادك ادندا بگندا يمتوان مودا ديم دتنجوښ شهدان ادڦون هاندا يڅلاري كملاك ايت برخبرله اي دغن ڦيتر جاكوب مك مشوارته ڦيتر ايت دغن كبرنور ملاك هندق مښكر سلاغور ايت سمولا مك دسورهيهاله دوا بواه كفل ڦرغ منوڅكو دكوالا سلاغور ايت سقدر منتيكن ڦيتر جاكوب ڦمبرام سهاج يځداتغ دغن اغښكانن يغ باق مك برهنتيه كفل يغ منوڅكوڻ ايت كيړا ۲ سباس بولن دان تباد ڦول برڦرغ سقدركن دتوڅكوڻ سهاج مك قد كتيك ايناه براس مهل ددالم سلاغور برهرك ليم گنتغ سرڅكيت دمكيڼاه سكل مكانن ۲ يڅلاين شهدان اقبيل سښي امقت باس بولن بهاروله ڦيتر جاكوب ڦمبرام داتغ دغن كفل يغ باق قد حال تباد ڦول داتغ ايت هندق برڦرغ مښكن داتغ ايت سمات ۲ هندق موافقت دامي بر بواه ڦرجنچين مك قد كتيك ايناه هاندا بر بواه ڦرجنچين دغن يقدفرتوان سلاغور اد كيړا ۲۱ دوا ڦوله فصل اكنثافي يقدتريم اوله يقدفرتوان سلاغور اد دوا تيك فصل سهاج مك لالو بردامي انتارا كمښتي هاندا دغن يقدفرتوان سلاغور ادان شهدان ادڦون سبين كفل يغ دوا بواه ايت برنڅكو امقت باس بولن باوم لاكي داتغ يغ باق ايت كمدين داتغ ڦول مك تباد ڦول جادي ڦرغ مك تياداله دافت اكو اكن سبين ايت ددالم سورة ۲ سياره دوا تيك سياره اكو ڦرقتا تباد جو ك اكو دافت اكن

سئورخ ڦيتور ڦنجاك ددالم ريو دودق دتجوغ ڦينغ ممرتهكڼ نكري ريو درقد
 سكل فردگاځن مك ددالم حال ايت تباد براق انتاراڻ مك بگندا ساطان
 محمود ڦون براځكتاه كمالك زياره كقد مقام فادك اېهنداڻ يقدڦرتوان مودا
 راج حاجي المرحوم سرت برېچارا دغن كبرتور ملاك ايت مك ساسياه درقد
 برېچارا ايت مك بگندا ڦون براځكت باليق كړيو اډڦون بچاراڻ ايت تباداله
 اكو داقت اكن سورة ۲ن ايت مك توقفاه اكن پتاكندي شهدان كات ستغه روايت
 اورغ توا ۲يغ سمځي كقد اكو اداله وكيل كمځني ددالم ريو ايت نماڻ ابران
 رودي اداله تركراس سديكيت ڦرنتهڼ اتس اورغ ۲ ملايو دان سلالو جوگ
 برسلاهن ۲ فهم دغن راج اندرا بځسو دان اقبيل اي بركهندقن كايو كايڼ هندق
 ممبايقن رومه دان کوتاڻ مك ڦركياه اي سنديري كقد سلطان محمود دقتاڼله
 اف كهندقن دغن ڦركتاڻ يغ كاسر ۲ تباداله اي هيرو امت اكن اورغ بسر ۲
 ددالم نكري ريو ايت اف ۲ مقصودن ڦركياه اي سنديري اتو مپوره اورغ ۲ن اقبيل
 ترلميت سديكيت داقتن مقصودن ايت مك مارهاه اي ددالم حال ايت جادي
 كسوساهنه بگندا سلطان محمود سرت اورغ ۲ بسر ددالم نكري ريو ايت مځكين
 سهارې مځكين برتمبه ۲ ڦرنتهڼ ڦيتور ڦنجاك ايت مك جادي سلالو جوگ
 برساله ۲ن فهم دان مقصود دغن راج اندرا بځسو ايت دمكينه حال سهارې ۲
 كونن اداڻ.

القصة

مك ترسبوة ڦركتاڻ يقدڦرتوان سلاغور ددالم نكري ڦهغ مك موافقتله اي دغن
 داتو بندرها ڦهغ سرت اورغ ۲ ڦهغ هندق ملځكر سلاغور سمولا مك اقبيل سده
 ڦوتساه موافقتن مك برسيځه اي اكن الت ڦركلاهين مك اقبيل سده سيف برجالناه
 يقدڦرتوان سلاغور ايت سرت اورغ ۲ ڦهغ موديق كهولو ڦهغ دان دري هولو
 ڦهغ لالوله كهولو سلاغور كمدين لالوله هياير ككوالا مك اقبيل سمځي ككوالا
 هاري مالم ايت جوگ يقدڦرتوان سلاغور نايك كځماتغ درقد تيرم بورو نماڻ
 لالوله نايك كرومه ڦځكاوا ځماتغ مك برتيتهاه يقدڦرتوان سلاغور كقد ڦځكاوا
 ايت مپوره ملځكر بوكيت قد مالم ايت جوگ مك ڦځكاوا ڦون برتځكوه مالم
 اسو ڪران انق بواهن بايق بلوم تاهو اكن يقدڦرتوان سلاغور اد برسمايم
 دځماتغ مك تباداله ملځكر قد مالم ايت مك قد وقتو صبح يقدڦرتوان سلاغور ڦون
 مپوره مځكيل ڦځكاوا توا مك ڦځكاوا توا ڦون مځمادڦ كځماتغ هاري ڦون مالمه
 مك يقدڦرتوان ڦون براځكتاه سنديري سرت دغن سيد جعفر سرت اورغ ۲ بايق ۲
 نايك كبوكيت مك لالوله دلځكرڻ بوكيت ايت دبديان دغن ڦمبوراس دان سناځغ
 سرت دغن سورا تمځيقن ستله هلندا مندغر حال يقدمكين ايت مك ايڦون تركجوة
 يغ مها بسر مك لالوله دكاوارين دغن سدادون لالوله برامو مك تباداله سمقت
 اي مځيسي سناځغن لاكي ڪران اورغ ۲ سلاغور سده راقت منيكمځن لمبيغ دان
 ڪريسن سمنتلهڼ ڦول مالم هاري كلف گليتا تباد برگنتوان اېتهكڼ مان

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل تیباله اغکاتن هلندا دري ملاک ایت یأیت راج لاوه یغبرنام څیتر جاکوب څمیرام مک راج توا فون تورناہ فرکي برجمقا کغد راج لاوه ایت سرت اي برخبر ۲ یغ اي سرت سوکو ۲ ملايو تياداله مپرتأي فکرچان راج حاجي المرحوم فی سبیل الله ادفون سکل بوکيس سده هاييس کلاوار تیغکله سهاج اورغ بتول ۲ دان اورغیغ بایک ۲ ملیهاراکن راج یغ ساغت مودان این سکارغ کیت راج یغبرموافت منتری یغ بسر اف ۲ سهاج سوک راج لاوه کیت بوله جالکن سته راج لاوه مندغر کات راج توا ایت مک اي فون ترسپوم سبیل مغفکو فکن کفلاڼ کونن دمکینله خبر اورغ توا انتهنک اف هرتین تياداله اکو تاهو والله اعلم مان ۲ اکو دغر دان اکو لیته ددالم سیاره ایتله اکو سورتن کمدین مک جواب راج لاوه ایت کناڼ بایکله ننتي کیت بواة ساتو څرجنجین سرت بوله کیت تیغکاکن ساتو وکیل کمښني ددالم نکري ريو سڅاي بوله منولغ توان سلطان مرامیکن نکري مباحقن حاصل جواب راج توا باگوس لالوله اي مبري تابیک بالیق برکایوه ماسوہ کدالم سوڅي ريو مک اقبیل تیبنا نایک اي کداره مک مشوارتله اي دغن داتوه بندهرا دان تمڅکوڅ سرت راج اندرا ښسو سته څوتس مشوارتن مک لالوله کامقتن مفادف سلطان محمود سته بگندا ایت مندغر اختیار راج یغبرامقت ایت مک تیتهن مان ۲ سهاج بایکن کغد ایهندا ۲ سکلین شهدان اقبیل سمقي وفتوڼ مک نایکله راج لاوه ایت بمبواة ساتو سورة څرجنجین دغن بگندا سلطان محمود سرت راج ۲ یغ برامقت ایت کیرا ۲ دوا څوله آنم فصل دان تیک فصل څول هو بوغن اداله سته مضبون یغترکندوڅ ددالم څرجنجین ایت تیاد دبرین لاکي بوکيس ممکڅ فکرچان یغبر ۲ لاکي دان راج تواله کفلا سکل منتری یغ بسر سکالي دان تیاد بوله سلطان محمود برواة سسوات اف ملیکن هندقه موافت راج یغبرامقت ایت دهولو کفلاڼ راج توا دمکینله اداڼ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک دافتاه خبر راج لاوه اکن حال کلاکوان راج توا یغ کجي ۲ ایت دردف فکرچان رمښ مرمښ اکن سکل هرت بندا څرانق ۲ کن بوکيس یغ تیغکل ۲ ایت سرت هرت بندا یغدفرتوان مودا مک کورغله برکنن قد هاتي راج لاوه ایت مک لالوله دماسوفکنڅ ددالم څرجنجین قد فصل یغکتیک ددالم څرجنجین ایت ترسبوة بویښ مان ۲ سکل هرت بندا اورغ ۲ بوکيس دان څرانقن یغ کتیغکالن ایت بارغسیاف مندافتن مک هندقه دسراهن کغد توان کمدان څیتر جاکوب څمیرام کران سکل هرت ۲ ایت بارغ کانتوغن اتس کمښني ددالم څقراغن دمکینله بویښ یغترسبوة ددالم سورة څرجنجین یغ تیک فصل یغ جادي هو بوغن قد اخر څرجنجین یغدوا څوله آنم فصل ایت شهدان اداله بمبواة څرجنجین ایت ددالم کفل څرغ یغبرنام اوترک دمکینله اداڼ مک اقبیل سلسیله دردف بمبواة څرجنجین ایت مک برتنډا تاغیه سبله مپبله کمدین مک بالیق راج لاوه ایت دتیغکنکښپاله

یغ تر تیغکل اتو سهاج تیغکل کران فترا ۲ مرحوم راج حاجي دان سوداران ۲
اد تیغکل کفد سلطان محمود کران بندا سلطان محمود ایت سودارا راج حاجي
جادي سکل اهلي یغدفرتوان راج حاجي المرحوم ایت سثوله ۲ جادي اهلي ۲
بگندا سلطان محمود جوا سبب ایتله سته فرائنکن بوکیس باقی یغ تیغکل
ملینکن دوا اورغ سهاج فترا مرحوم راج حاجي یغترباوا یغدفرتوان مودا راج
علي ایت یأیت حمیده دان راج سیتی کدوان فرمقوان اداله بندان ایت سودارا
کفد یغدفرتوان مودا راج علي ایت سبب جادي ترباوا اوله یغدفرتوان مودا راج
علي ایت کاوار دري دالم نكري ريو برلایر کنکري دان کسیکودانا ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله قد کتیک یغدفرتوان مودا راج علي کاوار دري ريو ایت ساغته هارو
هاران ددالم نكري ريو تیاداله برکنهوان لاکي اورغ ۲ کاوار دالم نكري ريو
سکل فرائنکن بوکیس دغن بر بوه ۲ دان بر کوته ۲ تیاد برکنهوان لاکي سمنلن
دکرتق دان دتا کوتي اوله راج توا کران راج توا ایت سده میغ ییاده سباه
هاند سرت میرتای سوکو ۲ سباه ملایو ایت مک کیکی کفرله ددالم نكري ريو
دان قد کتیک یغدفرتوان مودا راج علي ایت کاوار بر جریتنله دان بر تاغیس ۲
اد یغتر تیغکل انی بواهن اد یغتر تیغکل سائق سوداران افلاکي سکل هرت بندان
جاغن دکات لاکي بر چیچیران قد سگنڤ رومه تگکان سبب ملفسکن ديري ماسیغ ۲
مريکثیت هتک استان یغدفرتوان مودا فون بیراف باقی تیغکل هرت بندان.

شهدان

لفساه یغدفرتوان مودا ایت کاوار دري دالم نكري ريو شهدان ادقون راج
توا سرت سته درفد سوکو ۲ ملایو اقبیل سده کاوار یغدفرتوان مودا راج
علي ایت مک راج توا فون مرفساه استان یغدفرتوان مودا ایت دان اورغ ۲ راج
توا فون مرامفساه سکل رومه فرائنکن بوکیس ایت مک باقیله سکل مريکثیت
براوله هرت بندان راج توا فون مرفساه هرت بندان یغددالم استان یغدفرتوان
مودا ایت اد کیرا ۲ دوا بواه فراهو درفد هرت بندان فرکاکس تمباک دان کاین
یغ مهل ۲ هرکان دان فیگن مشکو یغهاوس دان بیراف قول فرکاکس ۲
فیرق ۲ مان ۲ یغتیاد سمفت دباوا تورن سموان ایت درمفس اوله راج توا مک
باقیله راج توا ایت منداقت هرت یغ حرام خیب الله وجو هم فی الدنيا والاخرة
شهدان مک تیاد ترکات ۲ لاکي سلطان محمود ایت ملیهتکن فربواتن راج توا
ایت اکن تنافي افله بوله بواه کران سده جاتوه کاماهن کران سهار ۲ تولغ
عوره بگندا ایت اومفمان سکل بوکیس سکارغ سکل بوکیس ایت سده برتبوران
اد یغ تیغکل سئورغ دوا فون تیاداله مدای کران لاکي سموان مک دودقله
بگندا سلطان محمود ایت ددالم اف ۲ کات راج توا سرت راج ۲ سوکو سبله
ملایو ایت جوا ادان.

القصه

مك ترسبوه فركتان سلطان محمود ددالم نكري ريو دودقوله اي ددالم دوکچيتان سبب کهيلاغن فادک ايهندا بکندا ايت راج حاجي المرحوم اداله يغ برسم ۲ قد ماس ايت انق راج بوکيس راج علي دان راج عبدالصمد دانلاين دان انق راج ۲ ملايو يأت بندهر دان تمغکوغ سرت راج اندرا بشون ادون انق راج بوکيس يغ ميمباه کفد سوکو ۲ ملايو ايت يأت راج توا انجي اندا شهدان ددالم حال ايت مک سوکو ۲ ملايو سرت راج توا موافقتنه اکن مگنتيکن يقدفرتوان مودا يغ هياغ ايت کفد سلطان محمود اکن تنافي ددالم لاکي برباه ۲ فيکران کران اد يفتربله توا قد ماس ايت راج علي دان اد جوک فترا مرحوم راج حاجي ايت امقت اورغ لاکي ۲ يفتوان راج جعفر لاکي باوم رماج فترا باوم فاتوه مکنغ فکرجان کرجان مک جادياه برباه ۲ فيکران انتارا سوکو ۲ ملايو ايت قد ميمياه کنتي راج مودا ايت اکنتتافي کبايقن چندروغ سوکو ۲ ملايو ايت کفد راج جعفر سبب کانق ۲ منريم اف ۲ يقد کهندقي اوله مريکنت ددالم حال ايت فون توان ۲ سکالين له معام عاده مانسي مان ۲ يغ منفعت کفد ديرين ايتاه يغ دکهندقيکن شهدان ددالم حال ايت جادي توفقه بکندا سلطان محمود قد ميمکيرکنش.

شهدان کات صاحب الحکايات

اقبيل راج عالي منداقت اي اکن رهسيا حال سباه سوکو ۲ ملايو ايت سرت راج توا مک اي فون مشغولکن سکل بوکيس ۲ فرانکن دان بوکيس ۲ جاتي برسيو ۲ مک فرکياه اي مغادف کفد بکندا سلطان محمود مک سکل راج ۲ فون حاضره سموان مک برداغ سمبهله اي سياف يغ قانوه اکن فادک ايهندا يفتاه هياغ ايت فاتيک سمووا انق بوکيس منتا تنتوکناه وقت اين مک جواب بکندا سلطان محمود سياف لاکي يغلين راج علي له يغ فاتوتن کران قد ماس اين راج علي له يغ تربله توا درقد يغلين شهدان سته راج علي مندغر تيته سلطان محمود ايت مک راج عالي فون برديريله مونس کريسن لالو اي مفاروه ۲ سته ايت اقبيل بوکيس فرانکن دان بوکيس جاتي مليهت راج علي ايت مفاروه ۲ مک سکالين فون مفاروه ۲ له برکنجر ۲ باکيکن عظمتله بويش مک اقبيل سلسي درقد مفاروه ۲ ايت لالوله منجونوچ دولي بکندا سلطان محمود ايت کمدين مک برمونهه باليق مک برکارله اي يقدفرتوان مودا ريو جوهر دغن سکل تعلق دايرهن سکالين اداشهدان اد کير ۲ تيک هاري سافن مک کمفوغ چينا فون ترباکر هابس دان اد کير ۲ تيک بولن لمان اغکاتن دري ملاک فون داتقاه مانگر نكري ريو مک ددالم حال ايت برساله ۲ هن فهماه سوکو ۲ ملايو دغن سوکو ۲ بوکيس ماسيغ ۲ دغن کهندقي دان مقصودن مک تباداله ترلسيکن اوله سلطان محمود دفرساييهن انتارا کدوا فيهق چوغيکه چمغيکه سمرت تندو کنا برکس سرت هارو هارون ددالم نكري ريو مک يقدفرتوان مودا راج علي فون کاولارله دري نكري ريو سرت سکل انق بوکيس مان ۲ يغ سقه اد جوک

علي اقبيل اي مندغر کبر نور ملاک هندق مانگر سلاغور ايت مک فر کيله اي برسما ۲
 اتق سوداران سيد علي کملاک مفتاکن اي هندق مېنتو کبر نور اينه يغ ظاهرن
 ادقون يغ باطنن اداله تغکو امبوغ ايت سده دامبيل اوله سيد جعفر سلاغور
 دفر بواتن بيني ايتله يقدساکيتکن هاتي اوله يمتوان محمد علي کونن اينه
 يفترسوبه ددالم سياره سبله سيا شهدان مک فر کياه اغکاتن هلندا ايت برسما ۲
 اغکاتن يمتوان محمد علي ايت مانگر سلاغور مک اقبيل سمقي کسلاغور لالوله
 بر فرغ دغن يقدفرتوان سلاغور مک تياد براق لمان بر فرغ ايت مک سلاغور فون
 الهله دان يقدفرتوان سلاغور فون اوندور له کهولو بر جانن کبرنم برسما ۲ فادک
 اندا يقدفرتوان مودا سرت سيد جعفر سلالو کفھغ دان تغکو امقوان دان اورغ
 توجوغ لاکي استري بر جانن کفير کمدین يقدفرتوان سلاغور فون بر جمقاله
 دغن داتو بندرها فھغ مک دفر مايا کنه اوله داتو بندرها اکن يقدفرتوان سلاغور
 ايت سرت سيد جعفر بتاف عادة راج ۲ مباوا ديرين کقد ساتو راج دان ديرين
 رومه تغک دمکينه حالن مک تنقله يقدفرتوان سلاغور ددالم نکري فھغ ايت
 سرت بر مشواره دغن داتو بندرها سھاري ۲ قد فکر جان هندق مغمبيل نکري
 سلاغور ايت سمولا اداښ.

سبرمول

ادقون هلندا سرت يمتوان محمد علي اقبيل سلاغور ايت اله مک دايکوتپاله
 کهولو سلاغور تاکوه اکن يقدفرتوان سلاغور ايت باليق هيلير سمولا کمدین
 مک دات اي خبر دهولو مفتاکن يقدفرتوان سلاغور سدهله لفس کفھغ مک هلندا
 فون هيلير له باليق سمولا ادقون يمتوان محمد علي اقبيل هلندا ايت سده موديق
 کهولو مک اي فون مرامقسه سکل هرت بند اورغ ۲ سلاغور دتور نکتن کفرا هوښ
 اقبيل تله ساره فرا هوښ ايت مک اي بر لايړ له باليق کسيا تيغکل سيد علي مغلر
 ديرين يقدفرتوان سلاغور شهدان ادقون هلندا کفتن کفل فرغ ايت اقبيل سمقي
 اي ککوالا مک دليهتن يمتوان محمد علي ايت تياد لاکي مک دتپان سيد علي
 کمان توان راج فون باف مک جواب سيد علي اي سده باليق کسيا سبب اي
 بيلغ اکن نکري سيا يغ ساي اد کنتين اف ۲ توان ماهو بچارا کدين اورغ ۲
 سلاغور فون مبر يتاهوله کقد هلندا کفل فرغ ايت مفتاکن هابسه سده هرت
 بندان اورغ سلاغور يقلاري دان يفتيدق لاري درمشن جوک دباوا باليق کسيا
 ستاه کفتن کفل فرغ ايت مندغر کات اورغ ۲ سلاغور ايت مک اي فون مغلر ۲ کن
 کفلان سمبيل کاتن ايتله ساتو راج يقدی فون عقل تر لالو بورو.

شهدان

تنقله سيد علي ايت ددالم سلاغور بر کار يمتوان سلاغور برسما ۲ هلندا تيغکل
 دبوکيت کوت نکري سلاغور ايت ادقون کفل ۲ يغ بايق ۲ ايت باليقه کملاک
 موافقت هندق مانگر ريو اتو هندق دسايکنش بچاران اداښ.

ڦون مناغيښله سموان کچيل بسر توا مودا سمنتلهښ بکندا ايت مليهت اهلي ۲
 قادک ايهندا ايت مک مفکين برتمبه ۲ روسق هاتين شهدان اقبيل سلسيله
 درڦد برتاغيښن ۲ رامي ۲ ايت مک بکندا سرت اورغ توا ۲ ڦون براڅکنده باليق
 کړيو مېاوا اهلي ۲ قادک ايهندا مرحوم راج حاجي ايت مک تياډ براه هاري
 تيباله اي کړيو مک اقبيل تيبا بکندا ايت کډالم ريوه رنده ڦول دغن راتب
 تاغيښن بسر کچيل توا مودان افلاکي سانق سوداران قادک اندان ۲ دان قادک
 انقدان سکالين مناغيښله سکالينش دغن دوکچيتان يځامت ساغت جوا اډان شهدان
 ادڦون يځدڦرتوان سلاڅور سرت يځدڦرتوان مودان تورنله اي دري رېمو برډو
 سودارا ايت کسوفي بارو دري سیتو لالو کباتغ تیک مک تيبا ۲ منداغت خبر
 يځ صح اکن تلوه کتافغ سدهله اله دان قادک ايهندان مرحوم راج حاجي
 سدهله صح کمځکاتن مک اقبيل يځدڦرتوان سلاڅور مندځر حال يځدمکين ايت
 مک ايڦون ترکجوه لالوله مناغيښ ساغت برډو سودارا ايت کمدين
 بهاروله کډوان ايت براڅکت باليق کسلاڅور دغن سکل اورغ ۲ سلاڅور دډالم
 حال دوکچيتان سهار ۲ جوا اډان.

شهدان کات صاحب الحکايات

سېرمول

ادڦون کبرنور ملاک اقبيل سده ساسيله اي برڦرغ دغن راج حاجي مرحوم تاوه
 کتافغ ايت مک موافقتله اي دغن ڦيتر جاکوب ڦمبرام اکن ملځگر سلاڅور ڦول
 سبب کران راج سلاڅور يځ مفاجق راج حاجي ملځگر ملاک ايت سئوله ايله
 يځ مځربواوه ڦوکوه ڦرکلاهمين ڦد ملځگر ملاک ايت کران وقتو کمځني لاکي تغه
 برڦرغ دډالم ريو سده سمځي سباس بولن کمځني هلندا سده ماهو برېچارا موافقت
 دغن راج حاجي سرت لځس کځل کيت يځترباکر ايت ڦرغ کيت دغن راج حاجي
 سده برهنتي لاکي منچاري بچارا تيبا ۲ راج سلاڅور ڦرگي داتغ موکل ملاک
 سرت اي ڦرگي سنديري ڦول مځمبيل راج حاجي ڦستي ايت راج حاجي ايت
 ڦرگي کران اي راج يځتربيلغ ڦد راج ۲ ملايو اين آنغن داتغ مفاجق برڦرغ
 تياډ ڦرگي بوکنکه جادي مالو کځدان ادڦون اي ملاون کيت دډالم ريو برڦرغ
 ايت يأت ڦکرچان ڦاتوه کران کيت داتغ ملځگر نکرين دي ملاون ايت عاتله
 باکي راج يځتربيلغ اکنتتافي دډالم ڦرغ ايت اد کلاڼ منغ اد کلاڼ کاله آتو
 برډامي مک کيت تغه بچارا هندق کيت بایک ۲ کن هاتي راج حاجي ايت بير
 جادي برډامي مک راج سلاڅور کاجو ڦول ڦکرچان کيت دغن راج حاجي ايت
 کمدين جادي روسق بچارا کيت اولهن کمدين تله تنځ راج حاجي ايت برڦرغ
 دغن کيت دتاوه کتافغ دي ڦرگي بريني درېمو سده راج حاجي کاله بهارو اي
 تورن دري رېمو ايت باليق کسلاڅور ايت ڦون ڦکرچان تياډ ڦاتوه جکلو بکيتو
 راج سلاڅور يځ ساله بایکله کيت ڦوکل نکري سلاڅور ايت مک سکراله ڦيتر
 جاکوب ڦمبرام کسلاڅور ملځگر نکري سلاڅور ايت شهدان ادڦون یمتوان محمد

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سوده‌ه الهاه تاوه کتاغ ایت مک کبر نور ملاک فون میورهله کفتن ملایو دان کقد اورغ ۲ توا یغددالم ملاک ایت مقمبیل میت راج حاجی المرحوم ایت مک داتقه سکل اورغتوا ۲ ایت لاکي ۲ دان فرمقوان سرت دغن راتب تاغیس مک دباواله اورغاه میت مرحوم ایت کدالم کوت ملاک ایت بتاف عادة استعادة ممباوا جنازه راج یغسر ۲ مگت مک ریوه رندهاه ددالم نکری ایت دغن راتب تاغیس اف لاکي فرانقن بوکیس بر دو کچیتاله سموا شهدان ادقون کبر نور ملاک ایتقون مگکیل کفتن ملایو سرت اورغتوا ۲ ملایو دان فرانقن بوکیس میوره کرجاکن جنازه راج حاجی ایت بتاف عادة استعادة مفرجاکن جنازه راج یغسر ۲ مگت ادقون درقد قیقه بانجا اتس کبر نورله مقلوارکن سموا شهدان مک کفتن ملایو دان اورغتوا ۲ ملاک فون مفرجاکنه سقرت قرنته کبر نور ایت قد مفرجاکن جنازه راج حاجی المرحوم فی سبیل الله ایت بتاف عادة استعادة راج ۲ یغسر ۲ مگت قد فکرچان منامن ایت دان بیراف قول کبر نور مقلوار بانجا کقد کفتن ملایو اکن صدقه قد هاری کبومی ایت سرت دقاسقن مریم دغن بیراف فوجوه بدیل ایت شهدان اداله دتانه جنازه راج حاجی المرحوم ایت کدالم کوت ملاک دبلاکغ کبون کمقنی دمکینه حالن اخرن دامبیل اوله فتران دباوا کنکری ریو دتانه دبوکیت قولو قیغت یأیت قد بوکیت یغدرسبه سلاتن قولو قیغت ایت ادان.

شهدان

اداله اکو دافت خیر درقد خبر اورغ توا ۲ یغ متواتر اداله سیاهوم لاکي دتانه میت یغدرتوان مودا راج حاجی ایت مک دتاروهن ددالم قتی هندق دباوان کبتاوی سده سدیا کفل اکن ممباوا جنازه المرحوم ایت مک منتیکن کایسوقن هارین سهاج مک قد مالم ایت کاوارله منجر کاتس سقرت افی درقد قتی جنازه المرحوم راج حاجی ایت مک گادوهاه اورغ ملاک ملیهتکن حال ایت مک ددالم تغه برکادوه ایت مک کفل یفاکن ممباوا جنازه المرحوم راج حاجی ایت فون ملتوباه ترباکر تربغ کاودارا سکل ایسین سرت اورغن سئورغ فون تیاد یغ لقس شهدان کات قول یغ متواتر ایت تیاداله جادی دباوان جنازه المرحوم راج حاجی ایت فنده کنکری یغلاین مک دتانهپاله جوک دملاک ایت هغک داتغ دامبیل دري ریو ایت ادان شهدان کات قول یغ متواتر سبب ایتله دکلر اوله هلندا ۲ یغدهولو دغن نام راج افی انتهی سیرمول ادقون سکل فتران ۲ مرحوم راج حاجی سرت اورغ ۲ ریو یغ اوندور کموار مندافت بکندا سلطان محمود ایت مک سمقیله مریکیت کموار مک مخبرکنه مریکیت کقد سلطان محمود اکن حال فاداک ایهندا بکندا یغدرتوان راج حاجی سده هیلغ مگت شهید فی سبیل الله ایت مک اقبیل بکندا مندغر خبر مریکیت مک سلطان محمود فون ترکجوتنه مک مناغیسه ای دغن تاغیس یقامت ساغت مک سکل یغحاضر ۲ دسیته

يقدفرتوان راج حاجي فون مپوره اكن فغليما ۲۸ كاووار مقاموء مك ادااله راج
 حاجي استغال اي دغن مباح دلایل الخيرات مك فغليما ۲۸ يغ كاووار مقاموء ۲۸ ايت
 فون برتموله اي دغن هاندا ۲۸ ايت مك لالوله براموء ۲۸ كن برماتين ۲ سبله مپيله
 مك ادااله سدادو يشريو ۲۸ ايت فون مبديله اكن سناغف مگروتنقه بويين
 سفرت اورغ مگور يغ برتیه مك باقه سكل بوكيس ۲ ايت ماتي شهيد في
 سبيل الله سبب تباد سمفت تباد سده كنا فاورو مان ۲ يغ سمفت تبا ايت مك
 برتيمه اي دغن هاندا ايت برماتي ۲۸ ين دان برلوكا ۲۸ انا دغن ريوه رندهن
 دان كلك كمفتا دغن تمقيق سوراث مك سكتيك براموء ۲۸ كن ايت مك سكل
 سدادو يغ بريو ۲۸ ايتفون مغوغه كوو بسر يقدفرتوان مودا ايت مك برصف ۲۸ له
 اي مفايغ كوو ايت مك يقدفرتوان مودا راج حاجي ايتفون برتیه مپوره اموء مك
 اورو لقا فون ماحو كودان ند حال اي تغه ساكیه قا ايغا مك كاوارله منمفوه
 بارس هاندا ايت لالو اي مقاموء مك ماتيله اي دغن كودان دان هاندا فون
 بايق جوگ يشماتي مك دماسوكتياله كوو يقدفرتوان مودا ايت اوله سكل
 اورغ ۲۸ بسر هاندا ايت سرت دغن ساددو ۲۸ مك مقاموء قول داهيغ سليكغ دان
 فغليما تاييغ سرت حاج احمد مك كتيكان مقاموء مپروكنديرين كغد بارس
 هاندا يغ برلافيس ۲۸ ايت مك سكتيك اي مقاموء ايت مك ماتيله اي شهيد في
 سبيل الله كتيكان ايت دغن نام لاكي ۲۸ دان بيراف لاكي اورغ يغ بايك يغ
 شهيد ايت مان ۲۸ يفتياد ممباوغ بلاكغ شهدان ادفون هاندا بايق جوگ يشماتي
 ددالم فرغ اين ادكير ۲۸ توجه فوله اورغ دان تيك اورغ بسر يشماتي ددالم براموء
 ايت مك يقدفرتوان مودا راج حاجي بشكيت مغونس باديقن سبله تاغثن ممكغ
 دلایل الخيرات مك دقلو اوله بيراف اورغ مك ددالم تغه ۲۸ حال يقدمكن ايت
 مك يقدفرتوان مودا راج حاجي فون كناله فاورو بارس سناغف مك اي رهله
 مگنته شهيدله انا الله وانا اليه رجعون اللهم اغفرله وارحمه وعافيه واعف عنه
 واجعل جنت الفردوس ماو اللهم ارفع درجت في جنت العبا وبارك ادرجه
 في الدنيا والاخرة امين شهدان اقبيل سكل هاندا ۲۸ ايت ماهيت يقدفرتوان راج
 حاجي ايت سده مگت ايت مك برهنتيله اي مبديل مك برصف ۲۸ اي برديري مك
 دسورهياله سكل اهلي ۲۸ راج حاجي ايت كلوار بتول ۲۸ دري دالم كوون لاكي ۲۸
 فرمفوان مك تباداله دهيرو بيرون مك كاوارله سكل اهلي ۲۸ راج حاجي ايت ادااله
 قد ماس ايت يقدباوان يات راج جعفر دان راج ادريس دان انق سوداران
 سئورغ يغيرنام راج سايمان ادفون يقدفرتوان اندرا كيري يغيرنام راج ابراهيم
 ادااله اي لوگ دلاريكن اوله اورغ دباوان كلوار ادفون راج جعفر ددوكوغ اورغ
 برنام انجي لاير سوكو ۲۸ مك اينو مك هابسله سكل اهلي ۲۸ راج حاجي ايت
 كلوار دري تلوء كتافغ ايت دغن برجالن بتول ۲۸ دغن تباد داوسير اوله هاندا ۲۸
 ادااله كلوارن سكل اهلي ۲۸ راج حاجي سرت اورغن دري تلوء كتافغ ايت سللوله
 كموار سكالو دان الهله تاو كتافغ ايت.

سېرمول

ادفون يقدفرتوان مودا راج حاجي سرت فادك انقدا بكندا يقدفرتوان سلاغور راج ابراهيم مك مشوارتاه اي قد فكرجان فرغن ايت مك يقدفرتوان سلاغور فون فرگبه كباتغ تيك بر بوا كوپو دسيو دان مپوره ملنكر سبله داره ملاك مك دكاواري اوله اورغ ۲ ملاك سرت سلدادو هاندا مك لالو بر فرغ بر بديل ۲ لن سناقع دان قمبراس سبله مپيله ساغته عظمه بونين دغن كلكي كمقيتا مك اقبيل برافت لالوله برامو دغن قدغ دان لمبيغ دان كايواغ دان كريس مك برماينله سبله مپيله دان برلو كا ۲ انه انتارا كدوا فيهق مك تباد انتارا تيواسله اورغ ۲ ملاك ايت لالو اوندور ماسو كدالم نكري ملاك مك برهنتيله فرغ بيراف هاري كمدين مك يقدفرتوان سلاغور فون مپوره ادليم قوله اورغ سلاغور كتاو كتافغ مقبيل كنيقكن يقسر يقدبري اوله يقدفرتوان بسر هندق دباوا كباتغ تيك مك دلنكر اوله هاندا كنيقكن ايت لالو بر فرغ بر بديل ۲ لن سكتيك بر فرغ ايت كنيقكن ايتقون تفكلم كنا فاورو مك تباداله تر باوا اوله اورغ ۲ سلاغور مك سكل مريكنيت فون باليقه كباتغ تيك سمولا مك فرغ ايتقون برهنتيله سېرمول ادفون يقدفرتوان مودا راج حاجي اقبيل سده تفتاه تمفتن دتلوق كتافغ تجوغ فالس ايت مك راج حاجي فون مپوره ملنكر سبله تيمور ملاك ايت دغن بيراف راتس بوكيس دان ملايو مك دكاواري اوله اورغ ۲ ملاك براتس ۲ سلدادون مك اقبيل برتمو كدوا فيهق ايت لالوله برامو ۲ كن عظمته بوپش كلكي كمقيتا تباد كدغرا ۲ اف ۲ لاکي سرت دغن سورا تمقيقش ادفون بوكيس دغن كيلوغ موسغن مك سكتيك بر فرغ ايت برماتي ۲ ينه دان برلو كا ۲ انه انتارا كدوا فيهق مك فغاوا فون مغراهن اورغن مارا مقامو بر بوه مريم كريتان مك ماراله سكل بوكيس دان ملايو ريو لالو برامو برتيكمن لمبيغ كريس دان قدغ كديواغن مك سكتيك برامو ۲ كن ايت مك مريم كريتانا ايتقون دافته ملاك اورغ ۲ ملاك ايتقون اوندورله ماسو كدالم نكري مك فرغ فون برهنتيله شهدان سلخ سبولن بر فرغ قول انتارا اورغ ۲ ريو دغن اورغ ملاك ايت كمدين برهنتي قول كمدين بر فرغ قول شهدان مقكين سهارى مقكين تيواسله اورغ ۲ ملاك هفك هابسه سده سكليايغ نكري ملاك ايت ددافت اوله يقدفرتوان مودا راج حاجي ايت هپاله تيغكل نكري ملاك ايت دغن کوتان سهاج بولت ۲ ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کير ۲۱ ستاهن لمان ددالم فرغ ايت دان سمبيل بر بچارا مك تباد جوک برکتیواسن انتارا كدوا فيهق ايت مك كبرنور ملاك فون ساغته سوسهن سبب بنتون دري بتاوي لبست داتش مك كبرنور ايتقون مماسوكنله سكل اورغ ۲ قوتيه مان ۲ يقديم دلوار کوت ايت دكمفولكنن ماسو كدالم کوتا دغن استرين سرت ساغته كاوال سمبش فد سيغ مالم سرت مپوره كبرنور ايت كقد نكري ۲ ملايو مان ۲ يكدك دسيو مغان كن كمقني اد سديكيت كسسكن هندق تيواس

ددالم لاوتن فرلاپوهن ريو ايت شهدان ادفون يقدفرتوان سلاغور مك براغكتله اي كړيو دغن ساتو كاكب اورغ تيك فوله هندق مغادف فادك ايهندا بگندان ايت مغاجق كملاك مك تتكل ايت باپقله برابه ۲ فيكران ۲ انق راج ۲ يقددالم ريو اد ستفه بمبركن راج حاجي يقدفرتوان ريو ايت براغكت كملاك اد ستفه تباد بمبركن يأت فترا مرحوم جفكوۃ سفرت راج عالي دان راج عبدالصمد دانلاين ۲۰ ن مك جادياه برساله ۲۰ هن فهم ستفه اتس ستغه ادا۰

شهدان كات صاحب الحكايت

مك كراس جوگ يقدفرتوان راج حاجي ايت هندق فركي سبب كران اورغ سلاغور سده برفرغ كدوا فادك انقندان سندريري داتغ مغاجق سندريري فركي ايت كتيك مهارف اي اكن فضاۃ جهاد في سبيل الله تعالى مك 'دردق سبب يغ تيك فركارا اينه تباد دافت اي دتا هن لاكي مك سيفله اكن بيراف كلغكافن فرغ مك اقبيل سده مستعيب سكاينن مك لالوله اي براغكت كملاك مك مغيكوتله قول فادك انقندا بگندا يقدفرتوان بسر سلطان محمود برسما ۲ مك اقبيل سمقي كموار مك دتيغكاكن فادك انقندا بگندا يقدفرتوان بسر ايت دموار مك يقدفرتوان مودا راج حاجي فون لالوله كملاك مك بر بوتله اي تمقت سرت كوپو دتاو۰ كتافغ تنجوغ فالس نما۰ سرت مپوره ففكاوا فناستي ملغر سماپو۰ مك برفرغه دسماپو۰ ايت بيراف هاري برامو۰ امو۰ كن كلكي كمفتا بويي سنافغ سدادو دان فمبوراس بوكيس سفرت بويي اورغ مگوريغ برتیه سرت دغن سورا۰ تمقيقن دان سكل بوكيس دغن كيلوغ موسفن دان برماتي ۲ بنله دان برلوكا ۲۰ اناه سباه مپاه مك تباد براف لما۰ برفرغ ايت مك تيواسله اورغ سماپو۰ ايت سبب بابق سدادو۰ ماتي سرت فغليما ۲ اورغ سماپو۰ فون باپقله ماتي مك سماپو۰ فون الهاه دان داقتله سماپو۰ ايت اوله يقدفرتوان راج حاجي كمدين دري ايت تباد براف انتارن مك سلطان محمود فون داتغه كتلو۰ كتافغ منداقتن فادك ايهندا بگندا ايت مك تباد براف لما۰ برسما ايهندان ايت مك سمبه يقدفرتوان مودا راج حاجي كفد فادك افندا بگندا سلطان محمود باليقه فادك انقند سيلاكن باليق كموار ننني ايهندا ددالم موار تباد اوسهله ماسو۰ بيرله ايهندا سهاج كران بارغكالي دكهندفكي اوله الله تعالى ايهندا سمقي جنجي ددالم فرغ اين دهولو الله وبعد رسول الله كمدين فادك انقنداله اكن ايهندا هارف مالمهاركن اهاي ۲ ايهندا سرت مالمهاركن فاجل ۲ ايت بوكيس ادفون فادك ايهندا سوک سرت ريزا كران دوسا فادك ايهندا سلما ۲ اين مك ايهندا هارف اكن دامقوني الله تعالى دغن سبب كماتين فرغ اين شهدان اقبيل سلطان محمود مندغر فركتان فادك ايهندا ايت مك بگندا فون مناغيسله ترلاو۰ ساغت مك يقدفرتوان راج حاجي فون مناغيس جوگ شهدان اقبيل سلسي دردق برتاغيسن دوا فترا ايت مك يقدفرتوان بسر سلطان محمود فون براغكتله باليق كموار منتيكن هابس فگرچان فادك ايهندا بگندا ايت۰

سمولا دغن گوبو تلوء كريتيغ ايت عظمتله بويين بهنا مريم كفل ايت كلك
گمقيتا تياد كدگران اف ۲ لاكي مك سكتيك برقرغ ايت مك كوبو تلوء كريتيغ
ايتقون همغير تيواس سبب اوبت بديلن هابس مك ميورهله يقدقرتوان مودا
مغهتركن اوبت سبواه سمفن اداله يغ مغهتركن اوبت بديل ايت شهيندار بوغيغ
اداله بودق ۲ يغ مغايوهكنن كفلان ساتو بودق انق بايك نماش كالتو مك دسمفن
ايت قون بديل اوله كفل دري لاوه دغن فلورو قنابورن مك سمفن ايتقون
تفكلم مك لفسله ستوغ اوبت بديل ايت دفيكول بودق سمفن ايت نايك كداره
كفد كوبو تلوء كريتيغ ايت مك دافتنله امقت ليم كالي بديل مك دغن تقدير
الله تعالى كفل ايتقون تربراكر ملتوب برترباغن كلادق كفل ايت كاودارا دان
سكل اورغ ۲ قون هابساه ماتي دتربغكن اوله اوبت بديل يغ ملتوف ايت ادان.

شهران

اداله قد سوات قول اورغن اد دلامن راتس يغ ماتي دان قد ساتو قول ليم راتس
دان ساتو كمساريسن يغ ماني برسما ۲ تربغ دغن كفل ايت اداله نام كفل ايت
مالك سورفار دمكينله يقدافت درقد فركتان اورغ توا ۲ هلندا يقدملاك شهدان
اقبيل سده تربراكر كفل يغيسر ايت مك برهنتيله فرغ برسما ۲ ديم سگكهقون ديم
ددالم بچارا جوگ انتارا كدوا قيهق ايت تم.

القصة

مك ترسوة فركتان يقدقرتوان سلاغور كدوا برسودارا مك يقدقرتوان سلاغور
راج ابراهيم سرت قادك ادندا بكندا راج نالا يقدقرتوان مودا سلاغور مك
كدوان اقبيل اي مندغر فادك ايهندا بكندا ايت سده برقرغ دغن هلندا ددالم
ريو مك بكندا فون مشوارتاه دغن قادك ادندا يقدقرتوان مودا سرت داتوء
فنگاوا سرت اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ يقددالم سلاغور قد فكرجان
ميراي فادك ايهندا بكندا ايت مك اقبيل فونس مشوارنن مك يقدقرتوان سلاغور
فون كنوارله هندو ملنكر ملاك مك سگكهله درميو موافقت دغن فقولو امقت سوكو
ايت مك اقبيل سده فونس موافقتن مك لالوله براشكت كقدس قول مك موافقتله
قول دغن فقولو قداس يع امقت سوكو جوگ مك اقبيل فونس موافقتن مك
لالوله اي براشكت كسوتي بهارو لالو مبهواة كوبو كمدين براشكت قول كباتغ
ييك مك لالو بروهواة كوبو يغيسر دسينو مك ددالم حال ايت داتقله لغير
دري ملاك دغن بيراف بايق سادادو هلندا سرت اورغ ۲ ملاك مك
برقرغله اورغ ۲ سلاغور دغن اورغ ۲ ملاك ايت برپونه ۲ هن مك بايقله سادادو
هاند سرب اورغ ملاك ماني سرب نركراف كعلا ساتو اورغ سرن مك نيواساه
اغكانن دري ملاك ايت اوندورله اي باليق كملاك سمولا شهدان مك كبرنور
ملاك فون مبري سورة كروي كفد فيتز جاكوب قمبرام مغانن نكري ملاك سده
قول دلنكر اوله يقدقرتوان سلاغور مك اقبيل قمبرام مندغر سورة كبرنور ايت مك
ايقون مبري فرننه اكن سكل كفل ۲ فرغ ايت برلاير باليق كملاك مك ترغله

لکوم لکم بوبي بهنان مک تياد جوک برکتیواسن انتارا کدوا ڦيهق ايت اداڻ
 شهدان کان صاحب الحکایت اد کڦد سوات هاري مک دلڦکر اوله هاندا کو بو ۲
 اورغ سينتن دفولو ڦيغت دمايځکنن باریس دري بلاکغ ڦولو ڦيغت دغن بېراف
 سکوجي مک دسربوپاله کو بو ايت وقتو اورغ ۲ سينتن ايت تغه الفا وقتو هاري
 هوځن لبت مک الهله سکل کو بو ۲ اورغ سينتن ايت برتبورانه کاوار درڦد کو بوڻ
 ممباوا ديرين کدالم سقم مک هاندا فون منايځکن انجیغ برڦوله ۲ ايکور مک
 دبوروپاله سکل مریک ښلاري برسبوبي ايت مک مان ۲ ښېرجمفا اوله انجیغ
 ايت دسالفپاله مک داتغه سادادو ۲ ايت مبدیل دغن سناڦغ مځکرو تغه بوبيڻ
 سڦرت اورغ مځکور یغ برتیه مک هابسله ماتي سکل اورغ ۲ سينتن ښدڦولو ڦيغت
 ايت تياد تيځکل بارغ سنورغ فون جوا سبب هندو لاري تياد سمځت قد کتيک
 ايت شهدان سده سکل فنجاځب ښدکوالا ريو ايت مندغر بوبي سناڦغ مځکرو تڦ
 دفولو ڦيغت ايت مک سموان فون ماراله کڦولو ڦيغت ستهله همڦير کڦولو ڦيغت مک سکل
 سادادو ۲ فون ماسیغ ۲ تنه تورن کسکوچين هندو بالیق ککڦلن مک فنجاځب
 فون نيبا مک لالوله برڦرغ سکوجي دغن فنجاځب ڦول بر بديل ۲ لن سناڦغ ڦمبوراسن
 سکنيک برڦرغ ايت مک ڦيځهه سکوجي ايت تيک بواه هابس ماتي اورغن مک
 سکوجي ۲ ښلاين ايتفون لڦسهه کلاوه مک کڦل ۲ فون داتغه دلڦکرڼ کداره
 مبدیاکی مریمن مک لالوله برڦرغ ڦول دغن فنجاځب ايت برتمين برتیمېځکن
 لکوم لکم سڦرت بوبي هلمانر مېله بوکيت مک برڦرغ ايت مک تياد جوک
 برکتیواسن انتارا کدوا ڦيهق ايت مک هاريڦون مالمله مک کڦل ۲ ايتفون
 اوندورله کلاوه مک سکل اورغ ۲ ملايو ۲ دان پوکيس ۲ ايتفون نايکله کڦولو
 ڦيغت منچاري ميت اورغ ۲ سينتن ايت مک اد یغ داځت اد یغ تياد داځت مک
 مان ۲ ښداځت دانامه تياد برکتهوان لاکی اد یغ دوا سلوبیغ ستهله ساسيله
 براوندورله کلاوه فنجاځب ۲ ايت مک اڦيبل هاري سیغ مک برڦرغه ڦول سڦرت
 عادة سهاري ۲ مک تياد جوک برکتیواسن انتارا کدوا ڦيهق ايت تم.

شهدان کان صاحب الحکایت

اد کيرا ۲ سمبيان بولن لمان برڦرغ ريو ايت کاب ڦول اداله کيرا ۲ سباس بولن
 همڦير واه اعام اننهکن یغ مان ۲ ڦول یغبرن مک بر بچاراله انتارا کدوا ڦيهق
 ښدڦرتوان مودا راج حاجي دغن ڦيتر چاکوب ڦمبرام کات ساتو ڦول اورغ ۲ بسر
 هاندا نمائ کڦلا ڦرغ ايت توان ابو هندو بر بچارا موافقت ڦول برهنتي ڦرغ منچاري
 بچارا یغ بایک سرت هندو ماسوڦکن ساتو کڦل ڦرغ بسر کدالم سوغي ريو مک راج
 حاجي فون ملارغه جکلو هندو بر بچارا دان موافقت جاغن دماسوڦکن کڦل یغسر
 ايت کدالم ريو جواب هاندا تیدق مځاڦ تیدق ممبوا ساتو اف ددالم بچارا این
 مک ښدڦرتوان مودا راج حاجي فون ملارغ جوک ستهله ايت جواب هاندا یغ کيت
 ماسوء تياد دغن سادادو مک کات راج حاجي کيت خواطیر جوک سبب
 کيت ددالم ڦراځن مک کڦل ايت کراس جوک هندو ماسوء مک لالوله برڦرغ

اد یغ دانغ دری سباه رتنو ۲ مباوا براس شهدان ددالم سهاری ۲ برقرغ جوکاله نیاد برهنسی ددالم فرلابوهن ریو ایت بریدیل ۲ کن مریم دان سناغ فمبوراسن دان لیلا رتکاکان ادا.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله یغ مرتهکن قرغ ایت یغدفرتوان مودا راج حاجی سندیری اداله ای برکایوه سانو سمفن بیدار یغ فنیغ اداله ای بردیری تغه ۲ سمفن ایت برسیار ۲ مک برکایوهله ای مرفسا سکل کلکاکفن قرغن ایت اف ۲ یغکورغ درقد ساتو فنجاب کقد سانو فنجاب قد کتیک تغه اورغ ۲ برقرغ ایت ددالم قاورو یغ سابوغ مباوغ ایت دان اکو دافت ساتو خبر درقد ساتو اورغ ۲ توا ۲ بایک نماش انجی سومقو فرانکن بوکیس کاتش اداله ای قد ماس ایت بهارو بالغ سده لکت کریس اداله یغ مقایوهکن یغدفرونان مودا راج حاجی ایت برسا ۲ بیراف اورغ بودی ۲ یغ سام ۲ عمرن دغندی ایت قد کتیک یغدفرتوان مودا ایت مرتهکن قرغ ایت مک قد کتیک ای هندق مبله مپیرغ درقد ساتو فنجاب کقد سانو فنجاب مک دبدیل اوله ساتو کفل قرغ هیتم دغن مریم مک تیباله فاورون ایب کنفی سمفن مک ملومقناه فاورو ایت کسباه مک باسهله یغدفرتوان مودا ایب کاینش مک نیاد جوک دهیروکن یا ایت دسورهن جوک بودی ۲ ایت برکایوه مک مان بودی ۲ یعترندق کفلان سکل فاورو بردغوغ لالو ایت مک دقوکلن دغن روین جمتین کمذین اد فول ساتو کیچی قرغ هلندا یغ قنیغ مارا کداره سبله فیهی قولو لوس مک اغنن لمه دکوارای اوله فنجاب اد انم توجه بواه مک لالوله برقرغ لکوم لکم عظمنه بوین بهنا مریم ایت مک سکتیک برقرغ ایت همفیرله تیواس کیچی ایت همفیر ۲ دافت شهدان اداله فرگی مراشی ایت ساتو فغایما نماش انجی کوپو فراهون غوراب فنجغن لیم باس سکتیک برقرغ ایت برباکرله برندا کیچی ایت مک سده بابق اورغن تورن کسکوچین هندق اوندور کلاوه مک اغنن فون کراس تورن مک داتغله کفل بنتون دری لاوه بیراف بواه مک فنجاب فون اوندورله فول مک کیچی ایتقون لغسله مک هاریقون مالماه قرغ فون برهنسی مک افبیل هاری سیغ برقرغ فول دمکینه حالن سهاری ۲ جک اغنن کنیغ کفل ۲ ایت دکت کداره برقرغ دان جک اغنن بدوه فنجاب ۲ کلاوه برقرغ دان جکاو مالم سکالی ۲ تیاد برقرغ سهغک کفل قرغ دان فنجاب ایت بردک ۲ بوله برتریا دان برچاکف ۲ کران اد جوک ددالم کفل ایت اد جوک سئورغ دوا فرانکن بوکیس یغبرمقیم ددالم ملاک برقرابت جوک دغن فرانکن بوکیس نکری ریو مک کدوان فون برچاکف ۲ له مقتاکن اف بوله یوا ابغ انو ادیق دمان ماکن دسیتوله بکرج یغ فرسوداران کیت تیاد جوک برقوتسن دان اد جوک هلندا مغات کونن هی ملایو هی بوکیس ایسو کیت برقرغ بایک مک دجواب اوله ملایو انو فرانکن بایکله دمکینه یغ اکو دغر درقد مولت اورغتوا یغ سمانش شهدان مک افبیل هاری سیغ برقرغ قول سمولا

ايت فچه اد بيراف فراهو ۲ يغلان برسا فچه اد کيرا ۲ سراتس سقوله بواه
سموان ماسوء دغن فراهو اورغ سمبس بسر کچيل دان سرت ساوب يقدفرتوان
راج کچي نرغکانو فون فچه جوک اداښ.

شهدان ايتله سبب يځدوا يغ باطينن انتهي م.

سبرمول

شهدان کات صاحب الحکايات

اقبيل کبرنور ملاک تياد منريم سفرت مقصود راج حاجي ايت مک يقدفرتوان
راج حاجي فون مولفکن سورة ۲ فرجنجين ستفه دفاکي ستفه تيدق اقبيل ساسيله
اي درقد مولفکن سورة فرجنجين ايت مک ايځون براغکتله باليق کريو
شهدان ادځون کبرنور ملاک اقبيل راج حاجي مولفکن سورة فرجنجين ايت مک
مارهله اي مک مشوارته دغن راج لاوه يځبرنام فترجاکوب ځمبرام کات سوات
قول اورغ ۲ بسر هلندا نام کځلا فرغ ايت توان ابو مک ددالم تځه ۲ بچارا
ايت مک بايقله فتنه ۲ يقدسمځيکن اورغځيځ خيانه کقد کبرنور ملاک سرت راج
لاوه ځيترجاکوب ځمبرام مځتانن يقدفرتوان مودا راج حاجي هندق مومکل ملاک
سرت سده سيف سکل کځفکافنن کونن مک برکاتله کبرنور ملاک ايت کقد
ځيترجاکوب ځمبرام ايت راج حاجي ماهو مومکل ملاک يات کيت فرکي فوکل
دهولو مک فرکيله کځفکافن هلندا ايت دغن بيراف کفل فرغ دان کيچي فرغ
ماځگر ريو سرت منوغکو کوالا ريو تياد دبرين فراهو داځ ماسوء ستاه ايت مارهله
يقدفرتوان راج حاجي لالو دکاوارين دغن بيراف ځنجاځب مک لالوله برفرغ بسر
لکوم لکم ککک کځفينا بويي مريم سفرت هلمنتر مېله بوکيت دان اسف بدیل
فون کامکا بونا دکوالا ريو ايت سرت دغن سوراق نمځيقن دان بوکيس ۲ فون دغن
کيلوغ موسغن هځک سمځيه ځنځ بهاروله سام ۲ برهنتي اقبيل مالم اوندورله
کفل ۲ ايت کلاوه دان سکل ځنجاځب ۲ فون ماسوءله کدالم ريو ستفه مک اقبيل
سيغ برفرغ قول ککک کځفينا باکيکن بويي بهنا مريم انتارا کدوا ځيهق ايت
مک اقبيل مالم برهنتي قول مک بيراف بولن تياد جوک برکتيواسن انتارا کدوا
ځيهق ايت دمکينه حالځ سهاري ۲ دان براس فون ماهلله مکانن يغلان دمکين
جوا دان سکل فراهو ۲ داځ هندق ماسوء کځياهنله برمځسن ۲ دغن کفل فرغ
ايت برتريق ۲ کن ترکادځ ۲ لځس ترکادځ تياد لځس شهدان مک يقدفرتوان راج
حاجي فون مپورهه مېواه کوځو دتنجوغ ځينغ دان تاو کريتځ دان دځولو ځيغت
ماسيغ ۲ دغن اورغ منوغکون اداله کوځو دځولو ځيغت سکل اورغ ۲ سينتن منوغکون
دان سکل ځنجاځب يځسبر ۲ يځبرمريم برکليارانله سځنځج لاوه ايت اد کيرا ۲
تځه دوا راتس بسر کچيل همځير اد يغ کسبله تنجوغ اوځن اد يغ کبلاځ ريو
ماسوءکن فراهو ۲ داځ يداځځ دري سيم دان سکوجي مېاوا براس دانلاين ۲ ن

دان یغ مغیر یغی اکندي یأیت اداله یغدفر توان مودا راج حاجی ایت اد فرجنجین
 کونن دغن کمفنی هلندا موسه کمفنی هلندا موسه راج حاجی ادفون جک اد
 فکر جان یغکف منفکف رمقس مرمقس موسهن ایت اد بهکین ددالم انتارا
 کدوا فیهن جک راج حاجی فون فکر جان کونن کمدین داتغله ساتو کفل موسه
 هلندا ایت ماسوف برلا بود کدالم ریو دقولو باین مک یغدفر توان مودا راج حاجی
 فون مپوره مبریتاهو کملاک کفد کبر نورن مک داتغله ساتو کفل فرغ دری
 ملاک مک دفرغیاله کفل ایت یأیت کفل موسهن ایت دقولو باین ددالم فرلا بوهن
 ریو مک دامیان کفل ایت دغن سکل مواتش دباواش کملاک مک افیل سمفی
 کملاک مک جادیاه کفل ایت حکوم رمفاسن کفد هلندا جالن سفرت عاده
 فرموسهن مک تیباً ۲ راج حاجی ایت مندافت بهکین دسیتو کونن مک راج حاجی
 فون مغیکوتاه کملاک هفک موار هندق مرقسا فکر جان ایت مک راج ملاک فون
 مسوره ساتو کفرجیانن فرکی کموار بر بچارا دغن راج حاجی ایت اداله نمان
 ترسوة ددالم سجاره سلاخور یأیت سیوا برام کاب ستغه نمان ابرام فوکیل هلندا
 یغداغ ایت دان ساتو کفتن ملاو جادی واکیل راج ملاک قد فکر جان ایت
 مک راج حاجی فون برخبرله کفد کدوا وکیل ایت یغ کفل ایت دان یغ مبری
 تاهو کملاک دان لاکي دامیل دالم فلا بوهن کیت دنکری ریو سکارغ مان
 بهکین کیت دسیتو مک دعوا راج حاجی ایت تیداله کدوا وکیل ایت منزیمان
 جادی برساله ۲ هن فهماه دان برسلاهن ۲ مقصوده مک جادیاه فرکلاهین اینه
 سبب یغ فرتام یغ ظهیرن ددالم سیاره سلاخور سرت خبر اورغ توا ۲ یغ مواتر
 اداش شهدان ادفون قد فول یغ کدوا یغ اکو دافت ددالم سیاره لیغک دان ریو
 یأیت کاراغن اشکو بوسو اهنداش تشکو ووه دوغون اداله سبب فرغ یغدفر توان راج
 حاجی دغن کمفنی هلندا ایت سبب راج کچی تن دالم یغدفر توان ترشگانو
 موافت دغن کفتن کلاس منجاری جالن کروسقن نکری ریو یأیت اد یغدفر توان
 ترشگانو مناروه سئورغ انق چینا یغ بایک روفان انق چینا ایت بهارو دماسوقکن
 اسلام دبرین نام جمیله مک دکهنداکی اوله کفتن کلاس ایت مک دبريله اوله
 یغدفر توان راج کچی ترشگانو سرت دمنتا کفد کفتن کلاس ایت ممبواه فوکوه
 فرکلاهین دکوالا ریو سفای ساکیت هاتی اورغ ۲ ریو اکن کمفنی هلندا ایت
 مک دفاکیاه اوله کفتن کلاس جمیله ایت لالوله بونتیغ مک تتکل کفتن کلاس
 ایت هندق فرکی کریو هندق ممبواه فوکوه فرکلاهین ایت مک جمیله ایت
 دتیغکلکنن کفد ادیقن یغرنام کفتن کدس دسورهن باوا کچینا مک سفنکالان
 کفتن کلاس ایت فرکی کریو ممبواه فوکوه فرکلاهین دغن فراتیس دکوالا ریو
 مک کفتن کدس فون برلا برله هندق کچینا تیباً دغن تقدیر الله تعالی سرت سمفی
 دکوالا ابی مک اغین بسر فون تورنله مک کفتن کدس فون کفل ایت فون فجهله
 دان سکل هلندا اغکریس یغددالم کفل ایتفون مانیله تباد تیغکل بارغ سئورغ
 جوا فون دان سی جمیله ایتفون مانیله جوک شهدان اداله وقتو کفل کفتن کدس

مڻڪت دٻالي شهدان اڌاله يڄ مڻڪنتيڪن ڪراڄاڻن يأت ڦترا يڄبرنام راج يحيا
برگارڪن اي سلطان يحيا شاه ڪراڄاڻ دڌالم نڪري سيا اڌئون راج عبدالله
منجادي راج دڪمڻر دڪلر تڦڪر بسر ڪمڻر شهدان اڌاله انق راج عالم المرحوم
برنام تڦڪو بڌريه دڻن داهيڄ خديجه ڦترا اوڦو داهيڄ فراني مڪ برسواميڪن
سيد عثمان بن شهاب مڪ منڌاڻڪن انق تڦڪو بڌريه ايت براڻ لاکي ۲ يڄتوان
برنام سيد عالي دان يڄ موداڻ برنام سيد عبدالرحمن مڪ اڌاله اي ماس اين
سڌه لڪت ڪريس يعني سڌه بسر ماکي ڪريس اڌاله سيد عالي براستريڪن انق
راج موسي مڪ اڌاله يوڪيت بانو ايت دسراهنڪن اوله راج موسي ڪڦڌان شهدان
اخڻ ڪلق اياه يڄ مڄبيل ڪراڄاڻ ساطان يحيا ايت اڪڌاغ فصهن دٻلاڪڄ
اين جوا اڌان.

القصة

مڪ ترسبوة ڦرڪٽان نڪري ريو يأت ماس ڪراڄاڻ سلطان محمود شاه دان
يڄڦرتوان مودا راج حاجي مڪ نياد براڻ لماڻ يڄڦرتوان مودا راج حاجي
ڪراڄاڻ دڌالم نڪري ريو مڪ ڪڪڻدا بڪڻدا يڄڦرتوان سلاغور سلطان صالح الدين
ڦون ڪريڻه مڪ تياڌ براڻ انتاراڻ مڪ مڻڪناه ڪمبالي ڪرحمت الله تعاليٰ مڪ
دمعامڪناه اوله سڪل اورڄ بسرڻ ڪنڪري ريو مڪ يڄڦرتوان راج حاجي مڻڪنتيڪن
ڦاڌڪ ڪڪڻدا بڪڻدا يڄ هيلڄ ايت دڻن ڦاڌڪ انڦڻڌان راج ابراهيم منجادي
يڄڦرتوان بسر دان ڦاڌڪ انڦڻڌا راج نالا دڄاديڪڻن يڄڦرتوان مودا اڌان.

شهدان ڪات صاحب الحكايت

اڌاله ڪيرا ۲۱ دلافن تاهن يڄڦرتوان مودا راج حاجي ممرتهڪن ڪراڄاڻ ريو دڻن
سڪل تعلق ڏايرهن مڪ دانڦاهه تقدير الله تعاليٰ يڄ امت ڪواس سرت ملاڪوڪن
ڪهنڊڻن داتس همباڻ دڻن حڪمڻن يڄ مبالغه سرت ممبريتاهو اتس همباڻ اڪن
ڪڪجين دنيا يڄتياڌ ڪڪل دان نعمڻن يڄتياڌ تننو ڦڌ حال برڦڻده ۲ درڦڌ ساتو
حال ڪڦڌ ساتو حال حال ڪاڌاڻن سڦاي سڪل همباڻ جاڻن مڦاسيهي دنيا اين
دان هنڦله ڪاسيهڪن اخرة نڪري ڪڪل دان نعمڻن يڄ مها بسر دان ڪراڄاڻن
يڄ مها بسر سفرت فرمانڻ دڌالم قرآن العظيم فاذا رايث ثم رايث نعيما وملڪا
ڪبيرا يعني مڪ اڻبيل اڻڪو دسان يعني داخرة اڻڪو ليهته اڪن نعمت دان
ڪراڄاڻ يڄ مها بسر هڻڪ بيراف ايات دٻلاڪڻن مپتاڪن نعمت اخرة ايت دان
ڪهيٽان دنيا اين.

شهدان

ڪات صاحب الحكايت

اڌاله ڦرمولان سبب ڪڪروهن نڪري ريو دان سبب ڪروسڪڻن مڪ يأت اتس دوا قول
شهدان سبرمول اڌاله قول يڄڦرتام يڄ اڪو داڦت دڌالم سجاره دان سياره فيهن
سلاغور سبب ظهيرڻ سرت اڪو ڦرقسا خبر ۲ يڄ متواتر ڪڦڌ اورڻتوا ۲ يڄ سماڻ

ابغ دڦوکل ابغ اودا ایت دان ابغ فیتیم ترجاتوه قد کیسی ۲ تیغکف ایتله لوک
ادڦون ابغ اودا ایت ای تغه تیدق ننتو هاتین کران ای مباح اسم سالم ۲ من
براف هاری سده مک کات راج عبدالله سهاج ابغ سمویکن سایشکن لاکي
ابغ ایت مک جواب تفکو امبوغ ایت تیدق ابغ دوستا شهدان سکتیک لاکي
یغڦرتوان محمد علي فون ملومقت ۲ کلوار سمیل تر تاوا ۲۱ برچاکف ۲ تیدق
کنهوان مک تیته بکندا سرت راج عبدالله ابغ این سده براوبه عقلن بایکله
کیت قاسوغ سهاج مک نایقله سکل سودارا ۲ بکندا ایت لالو دتغکفن یغڦرتوان
محمد علي ایت ستله یغڦرتوان محمد علي ملیهت ککندا ادندا سکلین هندق
منغکف دي ایت مک ایفون مفکوچوهله سرت منینجو دان منندع سراجغ ککندا
ادندا ایت مک برتغکفله ددالم استان ایت برمقس ۲ توغکغ لغکغ لتنوم لتنم
ددالم استان ایت مک تفکو امبوغ فون منجریته کانن جاغن دتیکم ابغ اودا
ایت مک دتغکیغ اوله بکندا نیتهن سیاف فول هندق منیکم سقدار هندق منغکف
اورغ کیلا این هندق دفتجارکن ایت سندیری بهارو دڦوکلن ایسو دبونهن
سنه تفکو امبوغ مندغر تیته ادندا بکندا ایت مک ایفون دیم شهدان سکل
اورغ ۲ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ فون فرکیاه سموان کرومه یغڦرتوان مودا ایت
دغن الت سجاتن مک سبب دکنانن اورغ توا ۲ ایت بکندا برتیکم ادیق برادیق
مک افیل سمفی اورغ توا ۲ ایت کاستان یمتوان مودا ایت مک بهاروله تاهو
مریکیت یغڦرتوان مودا کنا تغکف سبب براوبه عقلن مک سکل مریکیت مندیمن
دیریه دتانه منتیکن تیته فرته سهاج شهدان یغڦرتوان محمد علي فون دافتاه
دتغکف اورغ لالوله دفتجارکن ددالم اسنانن جوک سرت بکندا برتیه کفد
ککندا بکندا تفکو امبوغ سوره چاریکن دوکون یغ فندی ۲ ممافس سرت دفتناکن
تغکل عزیمت کفد توان ۲ سید سرت کفد فادک انقدا بکندا ایت توان بسر
مک تیاد براف لمان مک سمبوهه ای درقد قپاکیتن ایت کونن مک بهاروله
ای دکلوارکن دري ددالم فنجاراڻ سفرت عاده سهاری ۲ جوا اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تیاد براف لام انتاراڻ مک سمقیله فرایدان دنیا مک گریغله یغڦرتوان
راج اسمعیل ایت دغن گریغ ساغت مک برهمقونله سکل اورغ ۲ بسر ۲ کدالم
مک یغڦرتوان مودا سرت راج عبدالله فون سوسهله منجاریکن اوبتن سرت
مشمولکن سکل دوکون ۲ مقوتکن بکندا ایت مک تیاد اوسهکن کورغ مغکین
برتمبه ۲ فول شهدان مک بکندا فون تاهوله بیلاغن اجلن مک لالوله مشمولکن
سودارا ۲۱ دان یغڦرتوان مودا سرت اورغ بسر سکلین سراه میراهکن انق ۲ کفد
سودارا ۲۱ سرت برقس اکن گنینن یأیت انقن یغبرنام راج یحیا تیماغش تفکو
سولوغ مک اقبیل هابس ای برقس ۲ ایت مک بکندا فون مغکته کمبالی
کرحم الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون مک دکرچاکن اورغله میت بکندا ایت
بتاق عاده راج ۲ مغک مک دمقدمکن دمقورا مک دتغکیل اورغله ای ایت مرحوم

ایت ملیهت ککندا ادندا سکاین تورن ایت مک ایفون سکراله منداختکن ککندا
 ادندا ایت سمبیل برتاغیسن ۲ ادیق برادیق ادفون یمتوان محمد علی لاریله
 ای کفتقاهن مک سیأ فون الهاه مک دافناه نکری سیأ ایت کناشن یغدفرتوان
 راج اسمعیل قول شهدان یغدفرتوان راج اسمعیل فون برتیهله کفد ککندا ادندا
 سکاین تیتهن مغاف ابغ محمد علی لاری بوکنن ساي هندق ممبونه دي یغ ساي
 این مارهکن سی حسن هندق مندرهک کفد ساي کمیدین یمتوان راج اسمعیل
 فون میورههه مغمبیل ککندا بکندا ایت یمتوان محمد علی کفتقاهن مک افبیل
 سمفی سورهن ایت مک ایفون برداتغ سمبه کفد یمتوان محمد علی سمبهن
 فادک ادندا یغدفرتوان سرت ادندا ۲ یغ فرمقوان ۲ میپلاکن توانکو ایلیر کسیأ
 مک تیته یمتوان محمد علی جک داتغ راج غه اتو امبوغ مغمبیل اکو کماری
 برانیاه اکو بالیق مک سورهن ایت کمبالی مفرسمبهکن کفد یغدفرتوان راج
 اسمعیل اکن کات یمتوان محمد علی ایت مک بکندا فون میورههه اکن ککندا
 بکندا تفکو امبوغ مغمبیل سوامین مک افبیل تفکو امبوغ داتغ بهاروله یمتوان
 محمد علی ایت ایلیر مک افبیل برجمفا یمتوان محمد علی دغن یغدفرتوان راج
 اسمعیل ایت مک سمبه تفکو امبوغ ایناه ککندا ایت اف ۲ تیتله مک تیته
 یمتوان راج اسمعیل جکاو ابغ امبوغ هندق بالیق دغن ابغ محمد علی ساي
 بالیقکنه مک جواب تفکو امبوغ جکاو ابغ اودا ایت منجادی یمتوان مودا لاکي
 ماهوله ابغ امبوغ بالیق دغندی شهدان کات صاحب الحکایت فد کتیک ایت
 راج عبدالله سده داتغ دری قدح مک حاضرله ای تغه بچارا ایت مک سمبه راج
 عبدالله بایک کیت سوره برسومفه دهولو مک کات راج عبدالله ایت برسومفهله
 ابغ محمد علی کفد بکندا این دهولو جاغن برنیت ساله لاکي کفد بکندا لاکي
 بوله ابغ بالیق دغن ابغ امبوغ مک یمتوان محمد علی فون برسومفهله مک لالو
 دبالیقکن اوله بکندا ایت ککندا کدوا لاکي استری ایت مک لالوله دکلر
 سمولا یغدفرتوان مودا مک دودقاه ای سفرت اورغ لاکي استری شهدان تیاد
 براف لماں فد ساتو هاری مک یغدفرتوان محمد علی مقادف یغدفرتوان بسر
 راج اسمعیل مک راج عبدالله فون داتغ سرت تیبا لالو دتاریقکنن تاغن
 یغدفرتوان مودا دباواں دودق کفد تمفت دودق ای مولا ۲ داتغ ایت دان
 تمفت دودق یغدفرتوان مودا ایت ددودقکنن اوله تفکو عبدالله ایت مک یمتوان
 مودا فون ساغته مالون مک لالو ای بالیق کرومهن ممبواتله ای سفرت اورغ
 ساکیت سرت مباح اسم اد کیرا ۲ دوا تیک هاری براوبهله عقلن کونن لالو
 موکل تفکو امبوغ کنا کنیغن مک ملنجرله داره سفرت سئیکور کمبیغ مک کمفرله
 ددالم استانن مشتاکن تفکو امبوغ لوک دثوکل یغدفرتوان محمد علی مک کمفر
 ایتفون سمفیهله کفد یغدفرتوان بسر راج اسمعیل مک ایفون سکراله براغکت دغن
 فادک ادندا راج عبدالله سرت تیبا مک نایقله کدوا برجمفا تفکو امبوغ سمبیل
 برتان اف سببن مک ابغ دثوکل ابغ محمد علی مک جواب تفکو امبوغ تیدق

مغکيلله یمتوان محمد علي ایت اکن فغلیماښ برنام حسن مک فغلیما حسن فون
مغانورکن کاغکاښن کیری کانن سوغي ایت سرت کیچی ساتو دان بیراف لاکی
فراهو جاوا یغبرسما ۲ مک فغلیما حسن فون دودوله داتس برندا فنجاجین سرت
برفایوشکن او بور ۲ سرت برکړه مځیسی مریم دان مبابکر تونم دان مبوبه فغکالق
منتبکن کاغکاښن راج اسمعیل ایت مودیو مک اقبیل مودیو یمتوان راج اسمعیل
ایت مک برفرغله کدوا هغه اغکاښ ایت عطمتنه بوی بهنان ککق کمفیتا لکوم لکم
مک سکتیک برفرغ ایت مک باپقه کاغکاښ فغلیما حسن ایت روسق مک مارهله
فغلیما حسن ایت سمیل ممکیس مپوره رافت دغن کنایقکن یمتوان راج اسمعیل
ایت کناښ رافت ۲ سمیل ای برکنجر ۲ دان برنتق ۲ ستله یمتوان راج اسمعیل
مایهت کاکوان فغلیما حسن ایت مک ایفون ممکیس فول سرای کناښ چیس چلاک
سی حسن هندق مندرهک رواقښ اغکو مک تیته یمتوان راج اسمعیل کغد ادندا
بکندا سکلین مپوره رافت کرومونکن فراهو فغلیما حسن ایت بونه جوک ای ایت
سبب ساغت درهکاښ هندق ملاون ۲ کیت مک فراهو تانه فوټیه فون رافتله سموان
مغرومونی فراهو فغلیما حسن ایت لالوله برسما ۲ رافت مک اقبیل سام رافت مک
لالوله بربدیل ۲ کن فمبورسډ دان ستغکرښ مک مشگر توفله بوی فمبوراس دان
ستغکرښ ایت سفرت بوی اورغ مشکور یغ برتیه مک راج ۲ ایتفون برتریا هی حسن
هندق مندرهک اغکو ای مک جواب فغلیما حسن تیدق فاتییک مندرهک
فاتیک مفرجاکن فادک ککندا مک اتق راج ۲ ایت مارهله لالو دسورهن لومفت
فراهو فغلیما حسن ایت کغد سکل فنډیکر ۲ یغدتانه فوټیه مک لالوله برامو،
ددالم فراهو فغلیما حسن ایت مک فغلیما حسن فون مغاموله دان سکل اتق
فراهوښ فون برترجونته مک تیغکله فغلیما حسن ستورغ ډیری مک ماتیه فنډیکر ۲
تانه فوټیه ایت دوا تیک اورغ دبونهن مک فغلیما حسن فون باپقه لوکان
مک توبهن فون لمهله لالو تردودق مک درامی ۲ کن اوله جواق ۲ یمتوان راج
اسمعیل ایت اد یغ منتق اد یغ منیکم فغلیما حسن فون ماتیه مک برسورقه
اورغ ۲ تانه فوټیه ایت کمورهله بویین شهدان ستله کلغکاښ سیا ملیهت فغلیما
حسن تله ماتې ایت مک برفچهله فرغن اوندورله ای برترجونن نایک کداره
تیغکله فراهوښ ایت مک یمتوان راج اسمعیل فون مودیکله کدالم سیا سمیل
مبدیل کانن کیری سرت مپوره اکن اورغ ۲ نایک مغامو، دان مبابکر شهدان
ادفون یمتوان محمد علي دلاریکن اوله اورغ ۲ تواښ ماسو، سوغي مغورا ادفون
کمفوغ حکم دان کلاکب دباکر اوله تشکو طیب دان بالي کمفغ دباکر اوله
محمد نینا سده مبابکر ای لاری شهدان کاکب ۲ یمتوان راج اسمعیل فون
ترسفکوته دجباتن شهدان سکل راج ۲ فرمقوان فون برجریتنه دان برتاغسینه
مک تشکو امبوغ استری یغدفرتوان محمد علي سودارا یمتوان راج اسمعیل ایت
جوک تورنله کجباتن ایت دان توه اغکو حوی اتق راج عالم المرحوم مک
تورن جوک ای منداقتکن یمتوان راج اسمعیل ایت ستله یمتوان راج اسمعیل

يأيت خبر اورغ ترلالو ماهرل اداڻ شهدان ددالم حال يښدمکين ايت مک کبا پکڙ سوکو ۲ ملايو تياد جوک مريما شکور کچوالي سته درقد ستهښ هڅک مناروه دندم خصمت جوک ددالم هاتين اکن راج بوکيس دغن بيراڻ جنس فربواتن دان کنکوان هندق منچاريکن جوک نام يښدفرتوان مودا سرت بوکيس بير داغت نام بورو ستهڅک کلوارله راج اندرا ښسو ايت اديق براديق اتق برانق ايفر برايفر دغن تن کچي دان تن لحد ميکوت تفکو فطمه کترغکانو سبب کچي هاتي اکن بوکيس کونن کاتن کاي سئورغ سئورغ ميواهن سئورغ ددالم حال ايت برجالن فول فتنه درقد يښدفرتوان ترغکانو دغن راج اندرا ښسو دان داتو بندهرافهغ سلالو سهاج تيف ۲ تاهن برکيريم سورة کقد هاندا هڅک سمفي کمالک دان کبتاوي دان کقد اغکريس کبشکالا دان کمدراس دان کسيلون دانلاين ۲۱ ادا له کهندقن متا تولغ فوکاکن ريو جوک متا امياکن بکندا سلطان محمود دباوه تافق کاکي بوکيس کونن ايتله جادي فربهان سباه سوکو ۲ ملايو کونن شهدان ادا له يغ سورتکن اين يات يفترسبو ددالم سجاره دان سياره کاراغن افکو بوسو دوغون سودارا مرحوم ايهندان تفکو وو اياه راج ملايو يغ مندافت رهسيا انتارا کدوا فيهق ادا له سبب اي کلوار دري ترغکانو ايت سبب اي مارعکن راج کچي مريما راج اسمعل ديواتن منتو دمکنه يفترسبو ددالم سجاره دان سياره ايت اداڻ.

القصة

مک ترسبو فرتکنان يمتوان راج اسمعل دتانه فوته مک بکندا ايت منتيکن راج موسي فرتکي ککندواغن تياد داتغ دان سوداران يغ فرتکي کقدح فون تياد جوک داتغ بگبتو يغ فرتکي کاوتنا تياد جوک داتغ مک بکندا فون مموانه فراهو کاکب ددالم هوتن ايت دکراهن اورغ تانه فوته ايت قد حال سئورغ فون تياد تاهو کمدين لام ۲ ناهوله اورغ ۲ سيا مک داتغله اورغ ۲ سيا کقد بکندا مک دتاهن اوله بکندا مک تياداله براني اورغ ۲ سيا ايت داتغ دان تياد فول براني برخير ۲ شهدان کمدين مک بکندا فون مريما ساتو توان سيد ښسا سقاف دفرواتن منتو دنکاچکن دغن فتراڻ يغيرنام تفکو قمريه مک توان سيد ايتفون دکار توان بسر اوله بکندا مک مشوارته بکندا دغن توان بسر ايت مک کات توان بسر ايت بايکاه مولان مانگر سيا قد وقتو اين کير ۲۱ هب مولان بوله داغت دغن موداهن سته يمتوان راج اسمعل مندغر خبر توان بسر ايت مک اي فون يقينه مک برسيغله اي فراهو کاکب ۲ دوا بلس بواه دان فنجاجب يغيرن اد امقت بواه مک دبهکي اوله بکندا اکن سودارا ۲۱ سواه سئورغ فنجاجب ايت تفکو حسن دان تفکو کامت دان تفکو ياسين دان تفکو طيب مک اقبيل تله مستعيب سکل کاغکافن ايت مک بکندا فون کلوارله دري تانه فوته ايت سلالو ماسو کسيا تياد سکه ديواتن لاکي مک خبر بکندا ايتفون سمفياه کدالم سيا مک ترکجوتاه يښدفرتوان محمد علي قد حال وقتو ايت اي تغه گريغ مک

بیراف فول سوداگر ۲ چينا دان بوکيس دان بیراف فول کفل دان کیچی دان
 وڭکڭ ۲ برفوله ۲ بواه یغبرلا بوه ددالم نكري ريو دان فولغ فرکي برنيانک ددالم ريو
 اف لاکی قراهو ۲ بوکيس ۲ دان قراهو ۲ جاوا دان توب سيم براتوس ۲ له یغبرلا بوه
 اسنميو فول قراهو ۲ رنتو جاغن دکات لاکی برچوچوه ايکنه درقد گوالا هڭک سمقي
 ککمفوڭ چينا شهدان یغدفرتوان بسر دان یغدفرتوان مودا قون باپقله منداقت
 حاصل ۲ دان چوکي ۲ دان انتاراش چينا وڭکڭ دان توب سيم ايت درقد فیغکن مڭکوه
 دان فیريغ ۲ یغبالوس ۲ دان کاسر بیراف کدوڭ افلاکي کاین قربواتن چينا سفرت
 دیوڭک دان کميک دان بلاکڭ فارغ دافتن ددالم ستاهن اغين دان سکل توان ۲
 سيد فون باپقله داتغ دري تانه عرب افلاکي لبي جاوا هڭک فنوهله تومفت
 درومه وفف دان مسجد دان سکف سوراو اورغ بسر ۲ دان اورغ کاي ايت اڭبيل
 هاري مالم جمعت برکمفوله اورغ کدالم سموان مولودالنسی سلسی درقد مولود
 ممري سدغه اد یغ دافت جکتون اد یغ دافت رڭکيت اد یغ دافت روڤيا دان
 لاین ۲ درقد مالم جمعت ايت بیراف فول فرماينن یغبرماين سفرت جوکيت دان
 وايغ دان بیراف فول فنجاچ فرغ یقتاه سديا دفرلا بوهن سرت چوکف اوبت
 قاورون دان قنابما ۲ دوا تیک فوله تورن دوا تبک فوله نايک دان سکل مريم
 فون برکنتوڭله اڭبيل داتغ سوات حاجت بکشن مک ددکنکن سهاچ فنجاچ ۲
 ايت دتورنکنن مريم ايت دان یغدفرتوان مودا قون سلالوله تورن برماين ۲ کلاوه ۲
 کفولو باين دان کترکولی دان کسڭکاراغ برسيرام دانلاين اداث شهدان دمکينه
 ددالم بیراف تاهن برسوکا ۲ دن کران نكري امان لاکی معمور مکانن فون موره
 سکل اورغ ۲ برنيانک فون بايق انتوڭ سفرت کمبير دباي دوا جکتون ددالم ريو
 دجوال دتانه جاوا برگندا ۲ اونتوڭن سمقي دجوال دلافن جکتون سڭیکل ترکادڭ
 سمقي سڭوله جکتون دان براس جاوا دافت تیک روڤيه ڭکالا سڭیکل دان اف
 لاکی مکانن یغلاین ۲ سفرت گولا باتو دان گولا فاسير دانلاین ۲ درقد ماکنن
 سبب ايتله مک منجادي معمور نكري دمکين لاکی سترا برهرک سکاتي ليم سوکو
 دان مبالو برهرک تیک ريل سڭیکل دان کاین سترا تنون سينتن هرک دلافن
 رڭکيت سهاي دان سلوار هرک ليم ريل سهاي دمکينه یغترسبوه قول سياره
 حاجي قودي دان براس سيم سڭوله رڭکيت سکوين شهدان ترسبوه ددالم قول
 تواریخ توه ڭه اداله بايقن اورغ ددالم سوغي نكري ريو یايت سمبيلن لقسا
 کات ستغه فول ليم لقسا اورغ ملايو کچيل بسر جنتن بتينا دان لوار رعيت ۲ دلاوه ۲
 دان امفت لقسا بوکيس جاتي سرت فرانقکن کچيل بسر جنتن بتينا لافن ريو
 بوکيس دسوغي تیمون دان دوا ريو دڭولو بیرام دیوا دان ڭکالان رام دان دسوغي
 بارو دانلاین ۲ تمفت دان انم راتس اتق راج ۲ دلافن اورغ کاي ۲ دان سوداگر ۲
 بوکيس دان توان ۲ دان لاین چينا ۲ دان کلیڭ شهدان اداله جنس مکانن ۲
 سموان موره ددالم نكري ريو ملینکن جنس درقد کاین ۲ جيت ايروفه دان سخالت
 دان کاین قوتیه دان کاین اطلس دان ساڭو تاغن باتیک دان کاین باتیک مک

راج عبدالصمد فترا مرحوم جڳوۂ ادفون اورغ تواڻ بندار بوڳيغ مك تياد براه
 لماڻ دجالن مك سميڻه ڪڪوالا ڦهڻ مڪ اڻييل يڌڌرتوان مودا سرت داتوءَ بندهر
 ڦهڻ منداڻت خبر اڪن سريڦادڪ انڦندا بڳندا ايت سلطان محمود مڪ ڪدواڻ
 ايتقون ايايرله ڪڪوالا مڦالو ڪن فادڪ انڦندا داتغ ايت مڪ اڻييل برجمڦا
 يڌڌرتوان مودا سرت داتوءَ بندهر اڪن فادڪ انڦندا بڳندا ايت مڪ دباواپاه
 مودين سرت نيبا دنيا ڦيڪنپاله ڪااستان مڪ دودواه بڳندا ايت سرت فادڪ ايهندا
 بڳندا ايت يڌڌرتوان مودا سرت فادڪ داتوءَ بندهر ددالم ڦهڻ پرسوڪا ۲۰
 ماڪن مينوم بتاف عاده راج يڳسر ۲ برهمڦون دمڪينه حالن شهدان تياد براه
 لماڻ يڌڌرتوان مودا ددالم ڦهڻ مڪ منداڻتله اي سئورغ انق لاکي ۲ دنماڻ
 راج ڦهڻ شهدان تياد براه لماڻ بڳندا سلطان محمود سرت فادڪ ايهندا
 بڳندا يڌڌرتوان مودا راج حاجي مڪ براڻڪتله باليق ڪريو مڪ داتوءَ بندهر
 ڦون مڦهتترله شهدان تياد براه هاري دجالن سميڻه ڪريو مڪ يڌڌرتوان مودا
 ڦون برواتله استان دڦولو بيرام ديوا سرت دغن ڪوتائ يڳ انده ۲ يات ڪوتا
 باتو برتانه دغن ڦيڳن دان ڦير يڳ ساڻتله اندهن دان ساتو ڦول بالي دنديش
 چرمين اداله تيڳ ڪاڪي بالي ايت برساوله دغن ڪاڪي ڦهر تماڳ دان ڪوتا
 ايت سبه اتسن برڪسي ۲ ڪن بوچوڳ ادفون ڪوتا ايت اڻييل ڪنا متهار ي منچر ۲ له
 چهاڻ ڪمدين مڦربواه ڦول ساتو استان لاکي دسوڳي ڪالڳ بسر ساڻت جوڪ
 انده ۲ ڦربواتن يات استان فادڪ انڦندا بڳندا يڌڌرتوان بسر سلطان محمود
 دان ڦرهياسن استان يڌڌرتوان بسر دان يڌڌرتوان مودا ايت درڦد امس دان
 ڦير ڦهڳ رنتي ۲ دغن رنتي ڦيرق جوڪ دان سڦرت تالم دان چڦير ڪباڻڪن
 دڦربواه ڪري چينا دان سڦرت تيڳا دان بالغ اير مادو درڦد امس دان ڦيرق
 درڦد دنڪري منيلا يڳر ڪارڳ دان بتاتهنڪن اينتن دان يڳر سرويدي ادفون ڦيڳن
 مڦڪوءَ دان چاون ڦهوا دان تيه ڪباڻڪن دڦربواه دنڪري چينا سرت ترسوره دغن
 اير امس ڦد ڦنتت چاون ايت ترسوره ڦولو بيرام ديوا اتو مالم ديوا اداله چاون
 ايت هڳڪ سمي ڪڦد انق چوچون يات صح دغن پتاڻ شهدان اڻييل تنڦله
 يڌڌرتوان مودا ايت ددالم ريو مڪ منداڻتله يڌڌرتوان ايت انق سئورغ لاکي ۲
 مڪ دنماڪن راج احمد يات ڦد بولن رجب هاري خميس وقتو عصر مڪ ماسوله
 ڦد جمهه ڦتغ يوم المبارڪ يات هجره النبي صلى الله عليه وسلم سريبو سراتس
 سميلن ڦوله تيڪ سنه ۱۱۹۳.

شهدان ڦد هجره يثتله لالو درڦد ايت يات سنه ۱۱۹۳ منطابلڪن فادڪ
 انڦندا بڳندا ايت يڌڌرتوان بسر السلطان محمود شاه ايت ستاهن مڪ بهاروله
 اي منداڻت انق لاکي ۲ يڳر نام راج احمد ايت.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اداله ڦد ماس يڌڌرتوان مودا راج حاجي منجادي يڌڌرتوان مودا ايت مڪ مڳڪس
 برتمبه ۲ رامين نڪري ريو سرت دمعمورڻ دان اورغ ريو ڦون باڻله يڳ لاکي ۲ دان

ايت تياڊ ماسخ بنديرا کونن مک اڦييل دانوءَ بندھرا ايلير ميمبوءَ راج حاجي
ايت مک دليھتن تياڊ بنديرا کنايڪن راج حاجي ايت مک اڦييل اي نايڪ
ککنايڪن راج حاجي ايت لالو دسورھن نايڪن بنديرا ڦڪاين يڏڦرتوان مودا
شھدان اد ڦول ساتو ڦول اورغتوا ۲ جوک اداله ڦڊ کنيڪ راج حاجي ماسوءَ
کڦھڻ ايت تياڊ ماکي بنديرا کونن اکنتافي ڦڊ تيغ اگوڻ سوات کيدا ۲ ڦاڻ
سڦرت روف کافي مک اڦييل دانوءَ بندھرا مايھت حال يڏمکين ايت دڦاسڦڪن
بنديرا يڏڦرتوان مودا کون شھدان ادڦون اگو دڦر کات اورغتوا ۲ جوک ڦڊ
کنيڪ راج حاجي ماسوءَ کڦھڻ ايت سکل بنديراڻ دسيمڦولن مک اڦييل دانوءَ
بندھرا نايڪ لالو ملڪسن سڦولن بنديرا ايت کون شھدان ددالم ڦڊ ايتڦون
واله اعلم انتھڪن مان ۲ يغ بڻڻ نياداله اگو تاهو سرت اگو مهارڦڪن الله تعاليٰ
مدھمداھن مڦڦونکن ڊاڪو درڦڊ ساله دان خيلاف بيل کو يڦتربوآءَ اوله کو
ددالم سجاره دان سياره اين تم.

انه روءف الرحيم وجودالڪريم امين.

شھدان اڦييل تنڦنه راج حاجي ايت ددالم نڪري ڦھڻ مک دانوءَ بندھرا ڦون
مولايه ڦڪرڄاڻ ڦڊ ملنتي راج حاجي ايت مک اڦييل سڦي وقتو دلنتي پاله
راج حاجي ايت بتاف عآءَ استعآءَ مانتي يڏڦرتوان مک منجاڊيله راج حاجي
ايت يڏڦرتوان مودا ددالم نڪري ريو دان جوهر دڦن سکل تلون دأيرھن سبب
مريما فساڪ درڦڊ سريڦاڊڪ ايهڏاڻ دان فاڊڪ کڪڏاڻ اڏاڻ انتھي الڪلام.

القصة

مک نرسبوءَ ڦول ڦرکٽاڻ بگندا سلطان محمود ددالم ريو مک اڦييل سده مڦڪت فاڊڪ
ايهڏاڻ يڏڦرتوان مودا داهيغ ڪمبوجا يآيت مرحوم جڦڳوت سرت سلسيله درڦڊ
دهامکي فاڊڪ ايهڏا ايت بتاف عآءَ راج ۲ يڦسر مڦڪت مک دودڦله بگندا
ايت ددالم ڪمڦولن ڪران دانوءَ بندھرا ڦڊ ماس ايت تياڊ ددالم نڪري ريو
سده ڦرکي کڦھڻ اداله سڦورڻ دوا راج يغ نوا ۲ ادڦون ڦترا مرحوم جڦڳوت اد
جوا سموان مک بگندا ڦون ترنتيه ۲ اکن سورھن يغ ڦرکي ڪمڦاواه ايت بلوم
جوا لاڪي داتغ من بگندا ڦون سلالو جوا لاله مپوره رعيت ۲ مايھت ڪبلاڪڻ ريو ايت
بارڦڦکالي اد نڦڦا اڦڪاڻن فاڊڪ ايهڏا راج حاجي ايت شھدان ددالم تڦه ۲ حال
يڏمکين ايت مک سورھن دري ڦھڻ ڦون داتڦله مڦاوا سورة دري دانوءَ بندھرا
مڦاڪن حال فاڊڪ ايهڏا بگندا اد ددالم ڦھڻ سده برلنتي اوله دانوءَ بندھرا
نن عبدالمجيد سده بگندا مندرڪن حال فاڊڪ ايهڏا بگندا سده اد دڦھڻ
ايت مک بگندا ڦون ترلار سوکاڻ مک لالوله برموھن ڪڦڊ فاڊڪ بندان ۲ يآيت
سودارا ۲ راج حاجي ايت مک دلفسڪن اوله فاڊڪ بندان اکن فاڊڪ انڦندا
بگندا ايت هنڊق کڦھڻ منداڦڪن فاڊڪ ڪڪندا بگندا يڏڦرتوان مودا ايت
مک بگندا ڦون براڦڦڪتا برلاير کڦھڻ مک اداله يغ مڦيريفڪن بگندا ايت يآيت

شهدان مک نیبا ۲ داتغه سورهن دري ریو میپیلان راج حاجي بالیق کریو
 کران یغدرتوان مودا داهیغ کمبوجا ساغت کریغ شهدان ستله راج حاجي مندغر
 خبر سورهن ایت مک راج حاجي فون منتا دیریه کغد سلطان شریف عبدالرحمن
 لاکي استري هندق بالیق کریو ستله سلطان شریف عبدالرحمن مندغر اکن
 فادک ککندا بکندا ایت هندق بر بالیق کریو ایت مک بر کمسله سلطان عبدالرحمن
 ایت لاکي استري میپیکن اکن فربکالن فادک ککندا بکندا ایت شهدان مک
 مک ددالم حال ایت مک داتغ قول سکالي لاکي سورهن دري ریو مبادوا سورة
 کغد راج حاجي مفا تنک حال سربفادک ککندا بکندا ایت یغدرتوان مودا داهیغ
 کمبوجا تله سدهاه کمبالي کر حمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون سرت راج
 حاجي دان سلطان شریف عبدالرحمن لاکي استري مندغر سورة دري ریو ایت
 مک کتیکان فون سما ۲ له مناغیس یغام ساغت ستله سلسي درغد بر ناغیسن ایت
 مک سلطان شریف عبدالرحمن فون مغمقولکن سکل توان ۲ سید دان حاجي ۲ دان
 لی ۲ بر کمقول کدالم تهلیل دان مباح قرآن دهدیکن فهلان کغد روح المرحوم
 فادک ککندا بکندا یغدرتوان مودا ایت دان براف قول ای مفاوارکن صدغه دان
 خندوري بتاف عادة اورغ کماتین سائق سوداران شهدان ادقون راج حاجي مک
 برسيفاه ای اکن بر لایر مک افبیل سمقي وقو یغ قاتوتن مک راج حاجي فون
 براغکنده بر لایر کاوار دري قوتیانق ایت مک سلطان شریف عبدالرحمن لاکي
 استري فون مغمهنرله هفک ککوالا فونیانق مک افبیل سمقي دکوالا مک
 براغکنده سلطان لاکي استري ککنا یکن فادک ککندا بکندا راج حاجي ایت
 بر سلام ۲ من بر معاف ۲ فن بر ناغیس ۲ سن سرت بر جنجیله کتیک سودارا ایت جاغن
 دعو تسکن فرسوداران انتارا بکندا ایت بردوا سودارا هفک سمقي انق چوچون
 یغدر بلاکفن مدهمدهان تواشی والمجهه عالی الدوام مک افبیل ساسي درغد بر سلام ۲ من
 ایت مک سلطان شریف عبدالرحمن لاکي استري فون مودیکله کهولو ماسو،
 کدالم کوتان تنف ددالم کملیانن ادان ادقون راج حاجي افبیل سده فادک
 اندا ایت بالیق مودیق مک راج حاجي فون بر لایرله کباره سبله ریو مک افبیل
 همفیر دغن هونن سباه ریو مک لاوله ای منوجو نکري فهغ مک تیاد براف هاری
 سمقیله ککوالا فهغ مک افبیل تردغر خبر تن عبدالمجید یایت داتوء بندرها فهغ
 بوکنش بندرها تن حسین ادقون بندرها تن حسین ایت یایت بندرها ماس مرحوم
 یغدرتوان مودا داهیغ کمبوجا لاکي هیدوف بر فرغ ددالم سیغافورا ایت ایله
 بندهران تن حسین یایت اصلن اندرا بشو داغکت دجادیکنش بندرها دمکینه
 یغترسوة ددالم سیاره دان سجاره یغدرسبله ریو شهدان مک بندرها تن عبدالمجید
 فون کلوارله ککوالا میمبوة راج حاجي ایت مک افبیل برجمفا لالو بر سلام ۲ من
 کدوان مک لالو دباوا اوله بندرها اکن راج حاجي ایت مودیق کدالم نکري
 فهغ سللوله دبرین استان سکالي مک نایقله راج حاجي ایت دیم سکلیشن دداره
 شهدان اداله قد ساتو قول اورغتوا ۲ اداله راج حاجي ایت ماسو نکري فهغ

شهدان اقبيل ساسي برصف ۲ دان برانور سکل جواتن ايت مک بردريهه
 راج حاجي مڦونس هلامڦن دهادڦن سڱسان ايت مک برتريقه اي دڦن پاريج
 سواران دڦن کاتڻ بارڦ تاهو کيران سکل راج ۲ دان اورڦ بر ۲ درڦد فيهي
 بغسا بوکيس دان بغسا ملايو کچيل برن توا موداڻ بهوا سسڱهڦن کامي مڦڱت
 دان مانتيء اکن فقيران شريف عبدالرحمن اين منجادي راج ددالم نڱري
 قونتياڻق اين دڦن سکل نعاو دأ يرهڦن اداله اي برکله سريڦادک سلطان شريف
 عبدالرحمن نور عالم فرار دان تتڦ کراجاڻڻ ددالم نڱري اين تورن منورن
 اتس انق چوچون اداڻ شهدان مک منجوابله سکل اورڦ ۲ سده دولت برقمبه ۲
 دولت کمدين بهاروله دڦوکاکن نوبت کمدين بنتارا يڦدوا اورڦ ايتڦون برنريقه
 مڦڱيل راج ۲ دان اورڦ بر ۲ ايت منجونوڦ دولي برتلايت برجالن سيکو کلوواڦ
 مڦرفچاک تاڦن کدواڻ دهادڦن لڦس سڦورڦ سڦورڦ ڦول هڦڱ ساسياه سموان
 مک اقبيل سلسي درڦد اورڦ منجونوڦ دولي ايت مک بهاروله دباوا نايک کاستان
 سنتڦ ناسيء هداڦ ۲ ڦن مک اقبيل تله سلسي درڦد سنتڦ ناسيء هداڦ ۲ ڦن
 ايت مک هابسله ڦکرچان مک راج حاجي ڦون تورنله کبالي منجامو سکل راج ۲
 دان اورڦ بر ۲ سرت ايسي نڱري سکاين مک اقبيل ساسي درڦد برجامو ۲ ايت
 مک سمفرناله ڦکرچان لنتيء ملنسيء ايت اداڻ انتهی.

شهدان

کاب صاحب الحکايت

امبيل ساسي درڦد ڦکرچان لنتيء برلنتيء ايت مک راج حاجي ڦون مڦربواتکن ڦول
 اکن فادک ادندا بڱندا سلطان شريف عبدالرحمن لاکي استري ساتو کوب
 مردلامن کا يو ايت کا يو کوب سڱو يڦدڦندهکن کڦونتياڻق کمدين بهاروله
 داتورکنڻ سکل اورڦ بر ۲ دڦن کلارنڻ دان ڦڦکنڻ دان ڦکرچانڻ دان داتورکنڻ
 ڦول عادة ددالم اسنان دان دبايي روڦ ڦد اڦڦت براڦڦت اورڦ ۲ ماکن مينوم
 دبايي سفر عاده نڱري ريو دمکين عادة نکاح کهوينڻ سموان دانورکن اوله
 راج حاجي ايت سڦرت عادة نڱري ريو يعني عادة جوهر دمکينه قصه اداڻ.

شهدان کات اهل التواريخ

ادله کيرا ۲۱ انم باس بولن اتو توجه باس بولن راج حاجي ايت ددالم ڦونتياڻق
 دڦن برسوکا ۲۲ ن دڦن فادک ادندا بڱندا سلطان شريف عبدالرحمن دوا لاکي
 استري دڦن ڦرمينڻ دان ممالو کمالن ۲ سرت برماين جوکيت دان وايڦ ددالم
 بيراڦ هاري سرت ماکن مينوم برامي ۲ دڦن سکل اورڦ بر ۲ دان اورڦ
 تواڻ ۲ دان راج ۲ سکنين سرت گوراو سنداڻ مک تتڦله دڦن حال يڦدمکين ايت
 کاداڻڻ اداڻ.

کوپون ایت کران فغلیما ۲۸ سده ماتي مک لاریه ای ماسیخ ۲ مېاوا دیرین مک داقتله کوپو سڭو ایت اوله اورغ ۲ ريو مک برسوراهه سکل اورغ ۲ ريو دان فونتیانق سرت سکل بوکیس ۲ کمورهله بویین مک الهله سڭو ایت اوله راج حاجي برسما ۲ فغیران شریف عبدالرحمن مک اداله الهن ایت قد سېلس هاریبولن صفر شهدان مک کدوا راج ایتفون مودیکله کنکري سڭو تمقت کراجانن مک برهنتیله کیرا ۲۱ دوا باس هاري کمدين مک کدوا راج ایتفون ایلیرله مک برهنتي قولو سیغ لا بی مک کدوا راج ایتفون ممواتاه ساتو بینتخ دقولو لابی ایت سرت دتاروهن انم مریمن سرت دیرین نام قولو ایت جم جمبو بصراه ستله سلسیله درقد فکرجان ایت مک کدوا راج ایتفون برالیقله کفونتیانق دغن سکل کلکافن ایت مک تنقله کدوا راج ایت ددالم فونتیانق برسوکا ۲۷ن ماکن مینوم سودارا برسودارا ایفر برایفر سرت دغن سکل اورغ ۲۸ن یغدری ريو دان ددالم فونتیانق دان ممقاواه دغن بیراف فرمایین جوکیت تندقن دان لاین ۲۸ درقد سکل فرمایین ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تیاد براف لمان راج حاجي ددالم فونتیانق ایت مک ایفون موافتله دغن سکل اورغ ۲۱ یغدالم فونتیانق ایت هندق مڭکت قادک اندا فغیران شریف عبدالرحمن ایت منجادی سلطان ددالم نکري فونتیانق دغن تلوه دایرهن مک سبه سکل اورغ ۲۱ ایت مان سهاج تیته دولي توانکو کران فاتیکن این هب شهدان ستله راج حاجي موافت مشواره ایت مک راج حاجي فون ملتکن کرج سرت منسداکن الت فرکاکس راج برطبل سبکیمان اتوران عادة استعادة فیهق سبله جوهر دمکینه دفرواتن ملینکن برتمبه ساتو عادة بوکیس سهاج یأیت مفاروه ۲۰ شهدان اثبیل مستعیب سکلینن الت فرکاکس ایت مک قد کنیک هاري دان ساعت یغ بایک مک راج حاجي فون مڭقولکنله سکل اورغ ۲ بسر دان راج ۲ مان یغ حاضر ددالم فونتیانق دان ممقاواه سرت انق راج ۲ سبله فغیران مڭکو بومي دسمبس سرت مبري سورة کمانن دان کبنجر شهدان برکمقولله سکل راج ۲ ایت کدالم نکري فونتیانق مک اثبیل سده برکمقول سکل راج ۲ ایت دان اورغ ۲ سرت ایسی نکري سکلین مک راج حاجي فون ماکیکنله اکن فغیران شریف عبدالرحمن ایت دغن فکاین برلنتی ستله ایت بهارو دتورنکن کبالي روغ سرت دغن جواتن سمیران سمرت قدغ دان کریس فنجغ دان فوان دان کیفس دان کنور دانلاین سرت فرمفوان مېاوا کاین دوکوغن انم بلس دان مېاوا دین برکلوق فون انم باس چوا کمدين بهاروله دنایقکنن فغیران شریف عبدالرحمن داتس سڭکسان کراجان کمدين مک بردیریه دوا اورغ بنتارا قد کانن دان قد کیرین مڭغ توڭکت برکفلا امس.

يغيسر سرت ببراف بايق قول اورغ ۲ن دغن نگوهن مك برهنتيه سكل اغكائن
 ايت دسيو دهولو موافقت سرب مشواره كدوا راج ايت قد فكرجان فرغ ايت
 مك راج حاجي فون مفانوركده اغكائن فرغ ايت دغن دنتوكشن اكن جادي
 فقايمه كانن دان كيرين سرت مفانورك مافكر فرغن سرت سمويش يقدالم فرغ
 ايت سته مسعبيه سرب تكوهله سده قرايكائن فرغن مك اداله قد دوا نوله انم
 هاري بولن محرم سنه ۱۱۹۲ مولايه برفرغ ايت مك برورغه سكل كهكافن
 ايت مافكر كو ۲و اورغ ۲ سگكو ايت مك برديل ۲نله انتارا كدوا فيهق ايت
 دغن مريم ليلا رنتكاش گموره ۴ بويي بهناش سفرت بويي هلانتر مبهه بوكيت
 مك بربالس ۲ سنه انتارا كدوا فيهق ايت دغن مريم دان ليلا رنتكاش مك تياد
 جوگ برتيواسن سبه مبهه مك افيل هاري مالم برهنتيه شهدان مك افيل
 هاري سيق بر بوييله كندغ فرغ سرت بويي تمبور دكفل دان كيچي ايت مك كدوا
 فيهق فون سام ۲ منچوچه مريم سام ۲ له بر بويي كدوا فيهق ايت مك عظمتله بويش
 اورغ برفرغ ايت لكوم لكم تياد كدگران اف لاكي سرت دغن كام كا بوه اسف
 بديل مريم ليلا رنتكا ايت سرة دغن سورا تمقيقن دان سكل بوكيس دغن كيلوغ
 موسفن درفد فاكي ۲ سقميه فتح مك بايقله يغ برماتي ۲ن دان برلو كا ۲ن سبله
 مبهه مك تياد جوگ بركيواسن انتارا كدوا فيهق ايت مفكين فتح مفكين جارغه
 تيمقن ساه مبهه مك افيل سمي مالم مك برهنتيه فرغ ايت مك راج حاجي
 سرت فقيران شريف عبدالرحمن كدوا سودارا ايتقون موافقتله دغن سكل اورغ ۲
 توان مك برسدا راج حاجي ايت ايسوء كيت برفرغ كيت رافتكن سكالي سكل
 فنجاب ۲ كيت سرت لافيس افيلن كيت فد مالم اين تبل ۲ دان چاري كا يو
 نكي ۲ نايقن ليلا كچيل ۲ كاتس كا يو ايت بديل كدالم كو يو ايت مك جواب
 اورغ ۲ توان ايت مان ۲ تيته توانكو كدوا سهاج مك اورغ ۲ توا دان سكل
 بوكيس ۲ ايت فون مفاروه له سوا ماسيغ ۲ دغن چاكشن شهدان افيل ساسيله
 درفد مشواره دان موافقت ايت مك قد كايسوقن هارين مك بر بوييله كندغ فرغ
 بكين باه بويش دفوكل اورغ سرت دغن تمبور سروليغن مك كدوا فيهق فون
 مغييله مريم سرت دبرين فكاالق سكتيك لاكي مك سما ۲ له منچوچه اكن
 مريم مك سماله بر بويي مريم انتارا كدوا فيهق ايت مك عظمتله بويش ككق
 كمفينا لكوم لكم سرت كامكا بوه اسف بديلن مريم ليلا رنتكاش سرت دغن
 سورا تمقيقن ادفون بوكيس دغن كيلوغ موسفن شهدان مك رافتله سكل
 فنجاب ۲ ريو ايت كقد كو بوش مك برفرغه انتارا كدوا فيهق براقائن مك
 سكيك برفرغ ايت مك نايقه سكل بوكيس ۲ ريو دان مفاواه سرت اورغ ۲
 ريو دان فوتياني مقامو كو ۲و ايت مك براموه ددالم كو يو ايت برديلن
 سنافغ دان فمبورسن دان برتيكمن لميشن دان برتقن كليواغ قدغن
 دان برتيكمن كريس بر كجر كجاران همت برهمت كسان كماري مك سكتيك
 لاكي نيواسله اورغ ۲ سگكو ايت مك فچهه فرغن برتابوران لاري برترجونن دري

شريف عبدالرحمن ايت اکن راج حاجي ايت سبواه استان مک نايکه راج حاجي ايت کاستان ايت سرت مېاوا انی کنديش سرت جوکيت تندش مک برکاسيه ۲هناه فقيران شريف عبدالرحمن ايت دش راج حاجي ايت سفت برسودارا بتول سرت تياداله حالين فقيران شريف عبدالرحمن ايت قرکي کاستان راج حاجي لاکي استري برماين ۲ جوکيت جمبي مک ساغته سوکاڅ اوتين چندرا ميدي اکن فرماين فادک ادندا بکندا ايت کران تياد ددالم ممقاوآه دان فونتياق جوکيت يغ دمکين ايت هپاله جوکيت جاوا سهاج يقاد دمکينلاکي راج حاجي فون دمکين جوک تياد خالين نيغ ۲ هاري برجمقا دش فقيران شريف عبدالرحمن ايت برکورو برسندا برسوکا ۲ن ادان.

شهدان

کات صاحب الحکاي

مک تياد براف لمان ددالم يغمکين ايت مک فقيران شريف عبدالرحمن فون برخبر کفد راج حاجي حال احوال برکادوه دش فتمباهن سفکو ايت سده ليه دلافن بولن اورغ فونتياق تياد بوله برنياک کسفکادو لاکي ادفون سبب برهنتي برقرغ ايت سبب لاکي برسيغ ۲ برواة کلشکاڅن قرغ کران دهولو سده جوک دجوبا برقرغ دش نتمباهن سفکو ايت مک تيواسله ساي سبب کران کلشکاڅن تياد دش سفتين لاکيئون کچيل ۲ دان اورغ ۲ ساي فون تياد براف برسفکوه ۲ ماهو برسوسه ۲ ايت شهدان افيل راج حاجي مندغر خبر فقيران شريف عبدالرحمن ايت مک جواين اوه کيت فنجغ ۲ کن لاکي مارياله کيت لغکر سمولا دان جکاو تياداله اي دش سکالي اين ننتي ساي سوره اميل کړيو کاغکاڅن سکالي اين لاکي بايق سته فقيران شريف عبدالرحمن مندغر کات راج حاجي ايت مک لالوله اي برکړه ميفکتن سکل کاغکاڅن دان راج حاجي فون برسيغ جوک مک افيل سده مستعيله مک فقيران شريف عبدالرحمن دان راج حاجي فون موديقله کنکري سفکو ايت يايت دوا بواه کافل دان سانو کيجي دان دوا فوله دلاقن بواه فنجاجب مک افيل سمفي دتاين مک اورغ ۲ سفکو فون تاه سديا مننتي اڅکاتن يقداتغ ايت مک راج حاجي فون مپوره ملغکرکوبو تاين ايت کفد اورغ ۲ ريو دان اورغ ۲ فونتياق مک برقرغله سکيرا ۲ دوا هاري لالوله دسورهڅ اموء کوبو ۲ ايت مک داموءله اوله بوکيس يغدري ريو ايت سرت بوکيس ۲ ممقاوآه دان فونتياق مک براموءله دتاين ايت کلکي گمفيتا دان بوبي قمبراس دان سناغ فون کمورهله بهنان سفت بوبي برتیه سرت دش سورا تمفيش دان سکل بوکيس ۲ دش کيلوغ موسش شهدان اد کيرا ۲ دوا هاري لمان مک کوبو تاين ايت فون الهه سبب بايق اورغ ۲ ماتي دان لوک دان بيراف فول فغليما ۲ ښ يترکړه کفلان مک برتابورانله اورغ ۲ سفکو ايت مېاوا ديرين لاري کسان کماري شهدان مک راج حاجي فون برمشوار تاه دش فقيران شريف عبدالرحمن مک لالو دموديقش سکل کاغکاڅن ماسوء کدالم سفکو ايت مک افيل سمفي دکا يو تونو برجمقا فول دش ساتو کوبو

دان مکانن ۲ مک راج موسی فون میورهله مغمبیل بارغ ۲ ددالم منتو۲ ایت دان مکانن ۲ سچوکف ۲ دان دسورهباله نمککوغ منتو۲ ایت مغمبیل دان منجاری ۲ نیک جنس بارغ ۲ ایت یغددالم مسو۲ ایت اکن جادی فربکالن کلفکافن راج حاجی ایت مک اقبیل ۲ چوکف مک لالو دسوره راج موسی هنترکن کفد راج حاجی سرت دفسنکنش کفد اورغیغ مغمننن ایت کاتش فون سمبه سهاجله کفد ایه مان ۲ صفت دافش سهاجله ددالم منو۲ این جاغنه ایه کچیل ۲ هاتی سرت بایک سکرا ایه سیلاکن برلایر کران اورغ فایمبغ ایت منصفتن اکو سموا دغن ایه ایت سام سهاج هفک جمبوروله سهاج اکن اکو سموا دغن ایه ایت ستله سده ای برشن ایت مک سورهن ایفون فرکیاه مغمنترکن بارغ ۲ ککفل راج حاجی ایت مک اقبیل برجمفا دغن راج حاجی دفرسمبکیاله سفرت فسن ۲ راج موسی ایت مک اقبیل راج حاجی مندغر سمبه سورهن ایت مک راج حاجی فون ترسنپوم مک برسبدا فون ای خبرکن کفد اتق کیت ایت راج موسی یغ کیت منربما کاسیه کفد اتق کیت ایت تباد سمف کیت برجمفا دغن اتق کیت ایت جکلو اد پاوا دبلاکغه ستله سده ای برسبدا ایت مک سورهن ایت فون برموهنله بالیق مغادف راج موسی ایت معامکن سفرت فسن ۲ راج حاجی ایت مک راج موسی فون ترلالوله سوکان ادن.

شهدان مک اقبیل راج حاجی اشکو کلان سده برمواة کایو ایر دمنتو۲ ایت سرت نه سده بیراف بایق دافت واغ دان مکانن دري سلطان قلیمبغ ایت مک ایفون برلایرله کممفاواه مک نیاد براف هاری لمان مک تیباله ای کممفاواه مک تردغرله کفد فادک ککندا بکندان قنمباهن فقیران ادی ویجای ایت یایت کستی جمریل فترا ایهندا بکندان داهیغ منمبون مک ایفون ترلالو سوکان سبب کدائن فادک ادندا بکندا ایت مک دسورهباله فتران یغبرنام کستی امس سرب انفن یغلاین ۲ سرت دغن اورغ بسر ۲ مپمبوة مک مودقله سکل کلفکافن راج حاجی ایت ماسو۲ کدالم ممفاواه مک برجمفاله فقیران ادی ویجای ایت دغن راج حاجی مک برسما ۲ له برسلام ۲ من برتاغیس ۲ سن سبب بهارو برجمفا ۲ ن دغن سائق سودارا ایت مک راج حاجی فون براغکتله زیاره کفد مقام توان بسر ممفاواه کمدين مک دفرجاموله اوله فادک ککندا بکندا ایت قنمباهن بتاف عاده راج ۲ بهارو برتمو سودارا برسودارا کمدين اقبیل سده سلسيله درقد فرجمفا ۲ ن سودارا برسودارا ایت مک راج حاجی فون برموهنله هندق کفونتیانق هندق برجمفا دغن فادک ککندا ادندا بکندا اوتن چندرا میدی یایت فترا اوفو داهیغ منمبون جوا یغ منجادی استری فقیران شریف عبدالرحمن القادری مک براغکتله راج حاجی ایت کفونتیانق مک اقبیل سمفی کفونتیانق مک دفرمیاکنله اوله فقیران شریف عبدالرحمن سرت دفرجمفاکنش دغن استرین اوتین چندرا میدی مک برجمفاله کدوان مک برتاغیسنه انتارا کدوان ایت سبب بهارو ۲ وان برجمفا سائق سودارا ایت یغ جاوه ۲ کمدين مک دبیرله اوله فقیران

کایمگی مک افیل سمفی برنتاغن دشن کوالا منتودا مک اڭکو کلان راج حاجي
 ڦون مندانتاه انڦ سټورغ لاکي ۲ دساکن راج ادريس مک تباد براف هاري
 برلاير ايت مک سمځبه اي کنگري منتو۲ مک کمځله نکري ڦايمبغ مفتاکن اڭکو
 کلان راج حاجي اد دمنتو۲ مک خواطيره سلطان ڦايمبغ يځامت ساعت کالو۲
 راج حاجي ايت ماسو۲ کڦايمبغ مک مشوارته سلطان ڦايمبغ ايت دغن سکل
 منتري۲ منتا اختيار مک سمبه منتري۲ ښ بايکاه دهولو کيت فرقسا جاغن کيت
 ميځک ۲ يځ نياد بايک دهولو شهدان مک سلطان ڦايمبغ ڦون مپوره منتري۲
 مرقسا راج حاجي ايت مک جواب راج حاجي کيت اين هندق زياره کمقام توان
 بسر مځواوه سرت هندق کڦونتياق هندق برجمفا سانق ۲ سودارا يځدسان شهدان
 سته سورهن ايت مندغر تيته راج حاجي ايت مک اي ڦون برمهڼه باليق مملکن
 حال احوالڻ ڦرکنان راج حاجي ايت مک سلطان ڦايمبغ ڦون مپورهه ساتو
 کرځگان ممباوا واغ دان مکانن دغن براف بايق سکيرا۲ مدای ڦد اڭکاتن
 راج حاجي ايت مک راج حاجي ڦون برسبداله کڦد سورهن ايت کاتڻ کيت منريما
 کاسيهه کڦد سلطان ڦايمبغ دان برکيريم سلام تعظيم کڦد سودارا کيت ايت
 دان تباداله کيت ماسو۲ ڦايمبغ لاکي کران کيت هندق سکرا برلاير سڦدرکن
 سځکه مځميل اير دان کايو سهاج دمنتو۲ اين سينتر دان جاغنه سودارا کيت
 ايت کچيل هاني شهدان سته سورهن ايت مندغر تيته ڦسن راج حاجي ايت
 مک اي ڦون برمهڼه باليق کڦايمبغ مک افيل سمفی لالوله دڦرسمبهنکڻ کڦد
 سلطان سکل ڦسن۲ راج۲ حاجي ايت مک سلطان ڦايمبغ ڦون ترلالوله سوکاڻ
 مندغر ڦسن۲ راج حاجي ايت.

شهدان ترسبوه ددالم سياره سبه سيا۲ اداله ڦد ماس ايت سلطان ڦايمبغ
 ساعت خواطيرکن راج حاجي ايت مک ڦد کتيک ايت يځدڦرتوان راج اسميل
 اد جوک ددالم ڦايمبغ ايت مک مځکين برتمبه۲ نه خواطيرڻ دان تاکوتڻ اکن
 راج حاجي ايت کالو۲ اي موافت دشن راج اسميل ايت مک لالوله دسراهنکڻ
 نکري ڦايمبغ ايت کڦد يځدڦرتوان راج اسميل جک داتغ راج حاجي هندق
 ماځگر ڦايمبغ ايت کونن مک سلطان ڦون مځيري ڦول يځدڦرتوان راج اسميل ايت
 گولا باتو تيک کرځغ دان تيف۲ ساتو کرځغ ايت سريو رځگيت دسيمڦن
 دباوهن مک دهترکپناه کڦد يځدڦرتوان راج اسميل ايت مک دتريماله اوله
 يځدڦرتوان راج اسميل سرت کتان مځاڦ دتاروه واغ اين برسما۲ گولا باتو
 مک جواب سورهن ايت ڦادک ايهندا تاکوه جادي فتنه کڦد هاندا دان دڦد
 ساعت کاسيه سايقن اکن توانکو جادي مصلحت دمکين ايت دمکينه يځترسبوه
 ددالم سياره سبه سيا۲ کمدين سلطان ڦايمبغ منتا ڦول سټورغ سودارا يځدڦرتوان
 راج اسميل اکن دودق دمنتو۲ مک دبرياه اوله يځدڦرتوان راج اسميل سوداراڻ
 راج موسی مک دودڦاه اي دمنتو۲ ايت مک ڦد کتيک راج حاجي ايت داتغ
 کمنتو۲ ککوراغن اير دان کايو مک مپورهه کڦد راج موسی منتا چاريکن بارځ۲

يغدقروان سلاغور يغيرنام راج ابراهيم كمدين درفد ايت مك راج حاجي فون
مندودقن انقدا بگندا راج سلامه دغن فترا ككندا بگندا يغدقروان سلاغور
برنام راج نالا مك دنكاكنباه كدوا فترا ايت بتاف عادة راج ۲ برنكاح
كهوين كمدين مك تنقه راج حاجي ايت ددالم نكري سلاغور اداڻ.

القصة

مك ترسوة فركتان فقيران شريف عبدالرحمن بن سيد الشريف الحبيب حسين
القادري جمل الليل

شهدان اداله فقيران شريف عبدالرحمن ايت بندان اورغ ماتن پابيء توا ادفون
اي مندافت گلاران فقيران ايت يأت ددالم نكري بنجر تتكل اي براستريكن
انق سودارا سلطان بنجر يغيرنام راتو شهر بنون شهدان ادفون فقيران شريف
عبدالرحمن ايت سده ميمغ اي براستريكن فترا اوغو داغيغ نمبون يغيرگار فقيران
امس سري نكارا يأت فترا يغيرنام اوتين چندرا ميدي سبرمول كات صاحب
الحكايت اد قد ساتو ماس فقيران شريف عبدالرحمن فركي كنكري سغكو مك
هندقه لالو موديق ملاكوكن فرنيكانن والله اعلم تفتتن مك دتاهن اوله قنمباهن
سغكو تياد دبرين موديق كسغكادو هغك سغكو سهاج مك فقيران شريف
عبدالرحمن كراس جوگ هندق ماسوء موديق كسغكادو ايت مك جادياه
قربنتاهن دغن قنمباهن سغكو ايت يأت دبدياڻ قراهو ۲ شريف عبدالرحمن
ايت مك ايقون مبالس قول مك منجادياه فرغ بربديان ۲ دغن مريم دان ليلا
عظمتله بويين لكم لگوم بهنا مريم ايت سرت دغن سورا تمغيكش مك
برماتي ۲ ينه سبه ميباه شهدان اداله كغكافن فقيران شريف عبدالرحمن
ايت اد امقت قوله بواه بسر كچيل مك اقبيل سمقي دلاڻ هاري فرغ ايت
مك تيواساه فقيران شريف عبدالرحمن ايت مك اوندوله اي سلالو باليق
كفوتيانق مك اقبيل سمقي كفوتيانق مك ممبواته اي قراهو يغ بسر قول
اد كيرا ۲ دلاڻ بولن برسيغ ايت مك سيفاه سموان كمدين سمقيه
خيرن ايت كرو كقد راج حاجي اكن فقيران شريف عبدالرحمن سوامي
ككندا بگندا اوتين چندرا ميدي ادفون سمقي خبر ايت دغن ميورهكن فقيران
شريف عبدالرحمن كرو منتا بنتو مك تياد ترسوة ددالم سياره فوتيانق اكن
تتافي جك كيت تيمبغ ۲ سرت دغن فيكران انتارا اورغ برسودارا ۲ ايفر برايقر
توان ۲ سموان فون لبه ۲ معام شهدان كات صاحب الحكايت اقبيل راج حاجي
اڻكو كلان مندغر خبر اتو سورة دري فوتيانق ايت مك ايقون برسيغه ددالم
نكري سلاغور اكن بيراف كغكافن كفل فرغن سيواه دان قنجاڻ سغله بواه
يغ بسر ۲ تاهن مريم يغ بسر ۲ دان بيراف قول كاگف ۲ ڻ مك اقبيل سده
مستعياه الت كغكافن ايت مك ايقون كاوارله دري سلاغور مك لالوله بلاير
كسبله ريو ليغك دغن ممباوا فرماينن جوگيت تدان سرت ممباوا انق كنديقن
سرت كغكوغ بدونان بتاف عادة راج بسر ۲ براغكت مك برلايرله يأت سمقيه

تتافي با پناهه جوک انق ۲ راج تیځکل دسیتو مک تیاد دبري اوله راج حاجي چابولکن شهدان ځد ماس ایت کفل کایغ اد سباس بواه ددالم فلا بوهن قدح مک داقتاه سموان مک نکري قدح فون الهاه شهدان ادقون اورغ یغ ممبریتاهو کفیرق کقد صالح الدین راج سلاغور ایت مک تیباله اي لالو دفرسمهکنن سورة ۲ ایت کقد یغدفرتوان سلاغور مک یغدفرتوان سلاغور فون سکراله براغت مندافت فادک ادندا بکندا راج حاجي ایت مک سرت تیبا کقدح مک قدح فون سده اله مک یغدفرتوان سلاغور فون برجمقاله دغن فادک ادندا راج حاجي دان راج سعید مک مشوارتاه دغن فادک ادندا ۲ بکندا سرت سیاواتغ دان سرت انق راج ۲ قدح سرت اورغ توا ۲۱ مپوره میپالکن یغدفرتوان قدح بالیق کدالم نکرین کران فکرچان سده هابس تیځکل لاکي قول فکرچان موافت سهاج سام ۲ اسلام مک بالیقله یغدفرتوان قدح ایت کدالم قدح سمولا مک دسراهنکاه اوله راج حاجي نکري قدح ایت سمولا کقد یغدفرتوان قدح سرت بر بواة فرجنجین سبکیمان جالن اورغ برسودارا ۲ سهاج کمدين دودقه راج حاجي ایت ددالم قدح ماکن مینوم برسوکا ۲۰ شهدان تیاد براف لمان مک راج حاجي فون کوارله دري نکري قدح برسما ۲ فادک ککندا سرت سیاواتغ مک برلایر کمربق سبرمول اد ساتو کفل کایغ تتکل برلایر دري قدح ایت دي لفس لاري مک اثیل کلاوة مک اي هندق منوجو کنکري کایغ مک اداله ددالم کفل ایت اورغ ۲ بایک ۲۰ دوا برسودارا ستورغ نماں انجي طهیر دان ستورغ نماں انجي جاوا کدوان انق بوکيس تتکل اي مایهت اورغ ۲ کفل ایت هندق منوجوکن هوانن کلاوت مک مارهاه انجي ایت اکن نخودان مک نخودان ایت فون ماره قول قد انجي طهیر دان انجي جاوا ایت اداله انجي طهیر بردوا سودارا ایت سهاج ددالم کفل ایت مک کایغ هندق منکف مک انجي طهیر فون مغمبیل کریس لالو مقامو ماتیه کایغ ایت ستورغ دوا انجي طهیر ایتفون درامیکن دتتش دان دتیکمن مک انجي طهیر فون ماتیه دان سوداران دتکفش لالو دبوآگکنن کدالم لاوة دغن لوکان دبرین سکفیغ فائن برنقله اي کداره هیدوفاه اي دان کفل ایت برلایر لفس ککایغ دان انجي جاوا ایت لفس جوک اي کسلاغور دمکینه حالن ادا.

شهدان

ادقون راج حاجي مک ماسو له اي کمربق سرت فادک ککندا یغدفرتوان سلاغور دان راج سعید اورغ بايق ادقون انق راج یغدری قدح یايت اغکو مفکو فترا دان اغکو لوغ فترا دان تفکو بوغا لاکي استري فون اد جوک برسما ۲ شهدان تیاد براف انتارن دمربق ایت مک برلایر قول کبرنم سکلینن کمدين درقد ایت مک یغدفرتوان سلاغور فون کمالی کسلاغور دان فادک ادندا بکندا راج حاجي فون برسما ۲ سرت مابوا تفکو مفکو فترا دان توه اغکو لوغ تیځکل دبرنم دغن انتندا اغکو غه لاکي استري سرت تفکو بوغا ادقون فترا توه اغکو مفکو فترا یغ فرموانن ددودقکن اوله راج حاجي دغن فترا فادک ککندا بکندا

رامي چوكف دغن مكاننښ سهارې ۲ نگرې فون بسر لاکي برهولو دان مکانن
 درې هولو ايتاه سبيڅ منجادي څايه ماینکن مغادف انتوغ تواه دان براني جوا
 اداښ شهدان سنده راج حاجی مابهت حال یغدمکین ایت مک مشورتاه اي
 دغن ککندا بکندا راج سعید سرت برسېدا کغد سیلواتغ دان کغد سکل اندرا
 گوروډ دان فغاېما ۲۸ سدان جک دمکین سبولن فون تباد برتنتوان اله منغن
 جکاو بکیتو بایک کیت اموء نایک کداره مک سمبه سیلواتغ مان ۲ تیتله
 شهدان فد کایسوفکن هاریش مک برکراهه سیلواتغ اکن اندرا گوروډ سرت
 بوکيس ۲ یغ باق دورهن برکمس اکن نایک کداره براموء مک سکل
 بوکيس ۲ ایتفون برسېغاه اکن سکل فمبورس تراکولښ مک اقبیل سده سیف
 مستعب سموان مک نایکه سیلواتغ دان فغاېما ۲۸ سرت بوکيس ۲ یغ باق
 سرت اندرا ۲۱ گوروډ لالوله دلغکړن سکالی کوږو بناغو ایت دیاموءن دکاواړي
 اورغ ۲ قدح دغن باریش مک لالوله براموء ۲ کن مک بوکيس ۲ فون مراقت جوک
 دغن تراکول فمبورسن دان لمبیش مک لالو برتیکم برکجر کجارن دان برهمت
 هېمانن کسان کماری مک نخودا لالوله فون منایقن کوږو ایت سبله فتمغ
 مک لقس اي ماسوء لالوله اي مقاموء مک باقاه لوکاښ شهدان سکل فثیکامن
 بوکيس اقبیل اي مابهت اندرا گوروډ ماسوء ایت مک سکاینن فون منغووله
 ماسوء سرت مېدیاکن فمبورسن دان سناغش مک مفکروتنله بوږي سناغش فمبورسن
 سفرت بوږي برتیه مک تتکل ایت باقاه اورغ ۲ قدح ماتي دان تمغکوڅ لقسمن
 فون لاریه مېاوا لوکاښ کهولور ستار نماښ مک دکجر اوله اندرا کورو یغبرنام
 لاسوله مک براموءله سفنجغ جالن ایت مک لاسوله فون باق کنا فاوړو سناغش
 مک ایفون ربه لالو ماتي دان لالوله فون ماتي جوک ددالم کوږو بناغو ایت
 تباد سمقت تورن لاکي مک تینه راج حاجی ایکوته اولهم سمو ماسوء کنکري
 سکالی مک سیلواتغ فون برکراهه مېوره مارا مک ماراله سکل بوکيس ۲ ایت
 سمیل مېدیاکن فمبورسن دان سناغش دان کیاوغ موسغن مک سیلواتغ فون
 برکات فیکول لیلا ۲ کچیل ۲ ایت بدیل دغن لیلا بیر جاوه سديکیت ماکنښ مک
 دفيکول اورغاه لیلا ۲۱ ایت دنایقن داتس باهوډ دوا تیک اورغ مک لالوله
 دبدیان کغد اورغ یغ لاري ۲ ایت سکالي بدیل دوا تیک ربه مک کات سیلواتغ
 این لیلا باگوس بتر فانونتاه دنماکن سهاروغ داره شهدان بوکيس ۲ یغ مېجر
 ایت فون سمغیه کهولور ستار مک لالو مېپراغ کفشکالن کفل کمدين لالو ککمغوڅ
 تفکو بوغا اتق افکو کلان چیء اونوء کمدين بهاروله ایلیر ککوالا مک اقبیل سمغي
 ککوالا لالوله براموء فول دسبتو برېونه ۲ هن مک بوږي سناغش فمبورسن فون
 سفرت برتیه ددالم قرغ ایت مک ددالم تفه براموء ۲ ایت اورغ ۲ بوکيس فون
 سمیل مېروه ۲ مېوک رنتي یغ مرتغ ددالم سوغی ایت مک لالو تربوک مک
 سکل فنجاجب فون ماسوءله یغ سنغه تیغل دکوالا شهدان ادفون یغدفرتوان
 قدح اقبیل راج حاجي ایت تاه ماسوء ددالم نکري مک اوندرله اي کهولو قدح

حاجي فون مپوره سیاواتغ ماسوء کدالم قدح منداختکن یمتوان قدح مپتاکن
سورة ۲ فرجنجین اورغ ۲ توا دهولو دفاکیاه لاکي اتو تیدق مک سیاواتغ فون
فرکیاه مک اقبیل سمقي کدالم قدح دلیهتن سوغي قدح سده دبرین رنتي بسی
تیاد بوله ماسوء فراهو لاین ۲ ماسوء لاکي مک سیاواتغ فون برکات هندق برفرغ
راج قدح این سکتیک مک ایفون برجمقاله یغدفرتوان قدح تغه دهذاف اوله
هابالغ منتریث سرت الت سنجاتن دان دغن باریس سناغ دان باریس قداشن
کیا پکن قول نیکامتن اورغ ۲ کایغ دان یغکالا مک سیاواتغ فون مفرسمبهکن
سورة ۲ فرجنجین ایت مک دیچاله اوله یغدفرتوان قدح سته هابس دیچان مک
تیتهن کقد سیاواتغ این سورة فرجنجین اورغ ۲ توا دهولو یغبرجنجی دان یغ
منیریم فرجنجین تیاد لاکي دان یغ ساي منجادی راج بوکنش بوکیس مفشکت
ساي بندرها تمفکوغ ساي سندیری یغ مفشکت ساي منجادی راج ساي کیریم
سلام تعظیم سهاج کقد راج حاجي جافنده دغنچکن لاکي فرکارا این انتارا کیت
سده سفرت منجادی سانق سودارا بالیقه سیاواتغ تیاداله کیت مبري سورة لاکي
کران سیاواتغ یغذاتغ این ممدایاه سته سیاواتغ مندغر تیته یغدفرتوان قدح
ایت مک میرهه موکان لالوله ای برموهن تورن دري بالي بالیق کبتاغو مغادف
راج حاجي معاومکن فرکتان یغدفرتوان قدح ایت مک اقبیل راج حاجي مندغر
فرکتان راج قدح ایت مک میرهه موکان سراي برسدا ای کقد سیاواتغ برفرغله
کیت قد هاری ایسوء مافکر کوپو بتاغو ایت دهولو مک سمبه سیاواتغ تیاداکه
منتی قادک ککندا دهولو مک جواب راج حاجي اف یغدننتی ابغ ایت لاکي
کیت مپوره سهاجه مبریتاهو کفیراق یغ کیت تله برفرغ مک سمبه سیاواتغ
بایک مک سیاواتغ فون برکراه اکن سکل اندرا کوروډ دان جو ۲۲۰۰ دان
سکل بوکیس بایق دسورهن برسیف دان ماکي فکان فرغ سرت مپیکن مریم
دان لیلا رنتکان دان تراکول فمپورسن دان کریس لمبیشت کمدین مغارووله
سکل بوکیس ۲ ایت سرت دغن کیاوغ موسوخن شهدان ستله دلیهت اوله اورغ ۲
کوپو بتاغو حال یغدمکین ایت مک ایفون برسیقه اکن مغيسی مریم دان تمفکوغ
سرت لقسمان فون ماسوءله کدالم کوپو ایت مپاوا بیراف باریس شهدان اقبیل
سمقي کاسوقکن هارین مک مملایاه فرغ راج حاجي دغن کوپو بتاغو ایت
بردیان ۲ دغن مریم لیلا رنتکا مک بهنا بوبی مریم فون سفرت هلانتیر بوبین
لکوم لکم ککک کفیت سباه مپباه سرت برسور ۲۲۰۰ ادفون بوکیس دغن کیاوغ
موسوخن کلماک بوتله اسف بدیان مک کدوا فییق تیاد جوک برکتیواسن مک
اقبیل مالم برهنتی دان اقبیل سیغ بریوبی قول کندغ فرغ دان تمبور باریس
مک برفرغله قول سموا باکیکن عظمه بوبین تیاد کدثران اف لاکي مک تیاد
جوک برکتیواسن انتارا کدوا فییق ایت اقبیل مالم برهنتی اد کیرا ۲۲۰۰ امث
هاری تیاد جوک برتیواسن کران نکري قدح قد ماس ایت تغه معور کای
چوکف اوبت فاوړون دان بیراف کفل دان کیچی یغددالم سوغیث سرت اورغن

جوک مک کدوا فیهق فون سام ۲ باوم سیف سیاف ۲ برانی منداتفکن شهدان
کمدین درقد ایت اعلم انتھی فرکی کفلیمبغ کمدین بالیق سمولا ای کتانه
فوتبه انتھی.

القصة

مک نرسبوه فرکتان راج حاجی ائکو کلان فغیران سوتا ویجای ددالم نگری
اندرا گیری مک تیاد براث لمان ای ددالم اندرا گیری مک ایفون براغکتاه
کسلاغور مک برجمثاله ای دغن فادک ککندا یغدفرتوان سلاغور مک برمشوارته
کدوان فد فکرجان سستی ۲ راج قدح زمان اورغ ۲ توا هیاله این یویش
یغترسبوه ددالم سیاره یغ سبانه سلاغور ادفون یغترسبوه ددالم سیاره سبانه
تیمور یایتوله سفرت یغترسبوه دباوه این فاتوه واقع مننتوه فرججین
ایت منجادی فرغ سبب کران فرججین کران قدح سده معمر کران فرججین
اوفو ۲ دهولو اقبیل معمر نگری قدح اداله بانجا ۲ اوفو ۲ ایت مانگر قدح
دهولو ایت فاتوته هندق دگنتی سرب اد قول فرججین یغلاین درقد لیم بلس
بهره واغ مک سده دبایر تیک بهره تیغل لاکي دوا بلس بهره برقوله ۲
تاهن باوم جوک راج قدح بمقرناکن فرججین ایت دان سورت فون اد بایکاه
کبت تنحوفکن کفد راج قدح ایت مک جواب یغدفرتوان سلاغور جکاو بکیتو
بایکاه کیت سندیری فرگی مک جواب راج حاجی بایکاه شهدان اقبیل ساسیاه
موافت ایت مک راج حاجی سرت فادک ادندا راج سعید فون برلایرله کقدح
سرت سیاواتغ مک سیفکهاه راج حاجی دنگری فیرق کران هندق برجما
یغدفرتوان فیرق مک دفرمایاکنپاله اوله یمتوان فیرق بتاف عاده راج بسر ۲
برجفان مک دفرجامون ماکن منوم سرت دبرین استان مک تیاد براث لمان ددالم
فیرق ایت مک منتا دیربانه ای کفد یغدفرتوان فیرق سرت فادک ککندا بکندا
راج سلاغور مک برلایرله ای برسما ۲ راج سعید ادفون یغدفرتوان سلاغور تیغلکله
ای دفرق دهولو کران باوم تنتو فادک ادندا برفرغ کران لاکي ددالم بریچارا
شهدان ادفون راج حاجی سرت راج سعید سرت سیاواتغ ایت مک اقبیل سمقی
ای کشفکور مک راج حاجی فون مندافت انق لاکي ۲ مک دنماکنش راج جعفر
تیمغ ۲ غنث راج لاوه شهدان ادفون کاشکافن راج حاجی ایت براغکت کقدح ایت
دغن کفل دان کیچی دان انم فوله بواه فنجاج لبه کورغ سدیکت شهدان
یغدفرتوان قدح اقبیل ای مندغر خبر راج حاجی هندق داتغ ایت مک ایفون
مبواته کوپو دبتاغو سرت داتورث مریم دان داسین اورغ بریپو ۲ سرت دغر
الت سنجانت سرت دغن بیراث بابق فقلیماش شهدان تیاد براث لمان مک
کاشکافن راج حاجی فون تیباله بتاغو سرت دلیهتن دبتاغو سده سیف دغن کوپو
مک راج حاجی فون ترسنپوم سمیل برکات کفد فادک ادندا راج سعید ادفون
اورغ ۲ قدح این بوکنش هندق بریچارا روفاش ۲ هندق برغرغله گراغن سبب اد
یغدمکین این مک جواب راج سعید بنرله سفرت فرکتان ککندا ایت کمدین راج

برجالن اداله یغبرسما ۲ دغندي ایت اورغ ۲ بایکڻ دوا بلس اورغ دان څټکامنځ
تغه دوا راتس اد یغ ممباوا څمبوس دان اد یغ ممباوا څدرغ څفرسي کمدين
برصاواناه راج موسی ټيک کالي بهاروله منځوه برلاري مارا مک دبدیل اوله
اورغ کاننن دغن لیلا رتکاش مک تیاد جوک دڅدولیکن اورغ ۲ سیأ برکات
راج موسی ایت رافت ۲ مک درجم څول اوله اورغ ۲ کلننن ایت دغن څمځاً بواغ
مک اورغ ۲ سآ ایت مځاف رافت ۲ جوک شهدان ترسبوة ددالم سیاره سیأ اقبیل
اورغ ۲ کاننن مایهت اورغ ۲ سیأ ممبابی څوتا ایت سرت دلیهڅ کنا څلورو تیاد
لوک ایت مک کانن اورغ ۲ سیأ څاغن ماسوء بیرکن اورغ ترغکانو سهاج کران
اورغ سیأ تیاد دماکن بسی څوکیموڅ اورغ ۲ سیأ کیت مبدیل دي سځرت مبدیل
هنتو بوکنځ اورغ مک اورغ ۲ سیأ څون مځاف رافت شهدان اقبیل سمځي ککاکي
کوڅون بهاروله اورغ سیأ مځمور دان ماومځت کدالم کوڅون ایت بهاروله مځاف
اموء سمبیل مبدیلکن څموراسن دان منتځکن څداغن دان منیکمکن لمبېغن مک
باځاه اورغ ۲ کاننن ماتي دان مان یغ اد هیڅوځ لاریله اي برترجونن دري
دالم کوڅون مک دځرهځتله اوله اورغ ۲ سیأ اکن اورغ کلننن یځتاه لاري ایت
مک سکل اورغ کاننن ماسیغ ۲ منیځکلکن کوڅون مک داځتاه سکل کوڅون ۲ ایت
اوله سیأ الهاه نکري کلننن مک یځدځرتوان سیأ څون ممعامکن کځد یځدځرتوان
ترغکانو مځتاکن کاننن سده اله مک یځدځرتوان ترغکانو څون ترللوله سوکاش سرت
موجي ۲ ځندا بکندا ایت کمدين تیاد براځ لمان یځدځرتوان ترغکانو څون څپوره
څځکیل راج کاننن مک داځتاه اي لالو دځولځکن کراجانن سرت دغن سومځه ستیان ۰

شهدان

ترسبوة ددالم سیاره سیأ

ایت جوک دوا کالي اورغ ۲ کلننن موځکیر ملاون سمولا مک دلځکر اوله یمتوان
راج اسمعیل اله جوک شهدان دودځاه یمتوان راج اسمعیل ایت دترغکانو
دغن کمایانن ۰

شهدان کات صاحب الحکایت

تیاد براځ لمان یځدځرتوان راج اسمعیل ایت دترغکانو مک ایځون برکهندځله
ماځکر سیأ مک اداله دیرین دان سوداراش سده بایک موافقت سمولا کمدين
برموهنه اي کځد یځدځرتوان ترغکانو هندځ برلایر کسبله نکري سیأ مک دلځسکن
اوله یځدځرتوان ترغکانو مک ایځون برلایرله ادځون راج موسی دسورهن ککندواغن
مځمبیل ایهنداش ټځکو بوسو دان راج عبدالله دسورهن کځدح منتأ بنتو کځد
یځدځرتوان ځدح دان راج حسین دسورهن ککونتأ دان کسلاځور منتأ بنتو جوک
دان دیرین برلایرله کتانه ځوتبه اداله اي ځرکي ایت برکاکځ سهاج دان
ځنجاجین یغبرمریم دتیځکاکنن دترغکانو شهدان اقبیل سمځي اي کتانه ځوتیه
برسیځاه اي دسیتو مک کځځراناه ځبر ددالم سیأ مک اورغ دسیأ څون برسیځ

ایت مک سوسهله هاتین مک لالوله ای مڭگیل یقدفرتوان سیأ مک تیتتهن اواغ
 داتوء باوا برسما ۲ فرکی مک سبه یقدفرتوان سیأ بایکانه توانکو شهدان ادقون راج
 عبدالله تیغکااله ای تیاد ای ماهو فرکی اداله قراهو یغ تیغکل برسما ۲ راج عبدالله
 ایت لیم یاس بواه ای لاکي بریفیکر هندق کاوار دري ترغکانو شهدان براغکتله
 یقدفرتوان ترغکانو ایت برکاجه دان یقدفرتوان راج اسمعیل فون برسما ۲ له دان
 اداله سوداران یغ فرکی ایت هباله تفکو موسی دان رعیت یقدباوا اوله یقدفرتوان
 ترغکانو ایت کیرا ۲ تگ ریو مک تیاد براف لمان برجالن ایت مک سمقیله
 ای ککلتنن مک اقبیل دکت دغن کوپون مک اورغ ۲ کلتنن فون کلوار میونسوغ
 دغن لمبیغ مک لالوله برقرغ برتیکمکن کریس دان لمبیغ دان برلمفرکن چمقا بواغ
 مک برماتین ۲ له مک اورغ ترغکانو فون اوندورله مک مارهله یقدفرتوان راج
 اسمعیل دسورهن ماراکن گاجهن مک ماراله گاجهن ایت دان اورغ ترغکانو فون
 دسورهن برهننتی دان موره فول اورغ ۲ سیأ مارا دغن قمبراسن مک ماراله اورغ ۲
 سیأ ایت سمیل مبدیانکن قمبراسن مک یقدفرتوان راج اسمعیل فون میوره رافت
 مک رافته اورغ ۲ سیأ ایت مبدیل قمبراسن سکینک لاکي اورغ ۲ کلتنن فون
 اوندورله مک هارینون فتهاله دان یقدفرتوان راج اسمعیل مغادف یقدفرتوان ترغکانو
 معاملکن حال اورغ ۲ ترغکانو ایت تیاد ملان اورغ مک تیتته یمتوان ترغکانو
 فکرچان این مان ۲ سهاق فندی اغکوله اواغ کران فکرچان داتوء سراهکن کغد
 اواغاله دان اواغاله کغلا قرغ داتوء مک سبه یقدفرتوان اسمعیل مان ۲ تیتته
 قاتیک کرچاکداه شهدان ترسبوه ددالم سیاره سیأ سبه راج اسمعیل ایسوق
 جک مانگر بیرله اورغ ۲ ترغکانو دهولو اقبیل تیواس ای بهاروله قاتیک سما
 اورغ سیأ مارا مک تیتته یقدفرتوان ترغکانو مان ۲ فندی اواغاله شهدان قد کایسوفکن
 هارین مک اورغ ۲ ترغکانو فون مانگرله کوپو اورغ ۲ کلتنن اداله بایق کوپون
 تته تبک فوله یغسرن سکالی ساتو اداله اورغ ۲ مانگر لیم ریو شهدان اقبیل
 اورغ ۲ کلتنن مایهت حال اورغ یقدانغ ایت مک دلمیغاله سرائ کاتن داتغله
 ماریه اورغ ترغکانو جودهن اورغ کاسن مک ماراله اورغ ترغکانو ایت مک
 دبدیله اوله اورغ کلتنن دغن رنتکاا دان جالا رمیغن دري اتس باغونین ۲
 کوپون مک تیاداله تردکشن اوله اورغ ترغکانو مک دکلوار فول اوله اورغ
 کلتنن مک اوندورله اورغ ترغکانو ایت شهدان سنله یمتوان راج اسمعیل
 مایهت حال یقدمکین ایت مک تبتتهن کغد قادک ادندان راج موسی برچاکغاله
 دیری مک برچاکغاله راج موسی کاتن جکاو تیاد قاتیک ماتن کوپو ایت
 دافت اول قاتیک سته یمتوان راج اسمعیل مندر چاکف قادک ادند
 ایت مک ایقون ترسنپوم مک سبه راج موسی لشکهنکله قاتیک این مک
 یقدفرتوان راج اسمعیل فون سمبیغ ظهر کمیدن مندعاکن ادندا ایت
 سمیل کاتن ساي سراهکنله کغد الله تعالی مک راج موسی فون میمه لالوله
 برجالن اداله یغبرسما ۲ دغندی ایت اورغ بایکن ۲ دوا یاس اورغ دان فکمانن

نايک کفلامين مک دودقه يقدفرتوان راج اسمعيل ايت برسوکا ۲۰۰ بتاف
 عادة فغنتين مک يقدفرتوان ترغکانو فون منجاموله سکل راج ۲ دان اورغ بسر ۲
 سکالين مک سمي تیک هاري لالو دفرمدي ۲ کن اورغله بتاف عادة راج ۲ بسر ۲
 مندي مک اقبيل ساسي درقد مندي ۲ ايت مک برداميه کدوا فغنتين ايت بتاف
 عادة اورغ لاکي استري دمکينه حال مک تنقله يقدفرتوان راج اسمعيل سيا
 ايت ددالم ترغکانو.

شهدان کات صاحب الحکايت

کمدین درقد ايت مک جاتوهه فرساسيهن نگري ترغکانو دغن نگري کانتن
 مک مېورهه يمنوان ترغکانو سراتس بواء کغکافن مشکر نگري کانتن مک
 برفرغاه اورغ ۲ ترغکانو دغن اورغ ۲ کانتن مک هندق تيوسله اورغ ۲ ترغکانو
 ايت کران بابق ماتي اورغ ۲ دان کفلا هلبالغ برنام وان اندين ايت فون
 سده ماتي مک ممفرسمېکن سورة هلبالغ ترغکانو ايت کقد راجان متناً بنتو
 شهدان ترسوة ددالم سياره سيا قد وقت ايت اداله يقدفرتوان راج اسمعيل برينته
 دغن تفکو عبدالله سوداران سبب ساتو فتنه کونن تفکو داود سوداران يقدفرتوان
 يغيرنام تفکو سايه يغ سايو دغن راج عبدالله ايت مک تفکو سايه ايت ماتي
 دراچون اوله تفکو نيه مک راج عبدالله فون متناً کقد يقدفرتوان سيا هندق بمبونه
 تفکو داود ايت مک دتاهن اوله يقدفرتوان سيا تياد دبرين مک تفکو عبدالله
 فون متناً جوک دغن کراسن مک تيته يقدفرتوان راج اسمعيل تفکو سايه ماتي
 ايت بوکن سبب دکوجود اي ماتي ايت ماتي ساکيت فروة مونتهکن داره مک
 تفکو عبدالله متناً جوک دغن کراسن مک تيته يقدفرتوان راج اسمعيل بايکله
 کيت بواغ کبوکيس سهاج مک جواب تفکو عبدالله جکلو توانکو تيدق ماهو
 بمبونه سودارا فاتيک اين راج داود فاتيک تيدقه مېمه توانکو لاکي مک تيته
 يقدفرتوان راج اسمعيل اف جالن کيت هندق بمبونه سودارا کيت ايت دغن
 تياد صح فربواتن بوکنه تربوک کماوان کيت ددالم نگري اورغ سبب يغ
 کلم دترغکن قول مک جواب راج عبدالله جک تياد برلاکو سمبه فاتيک سکالي
 اين فاتيک تيدقه برتوانکن توانکو لاکي مک جواب يمتوان يقدفرتوان راج
 اسمعيل ساي فون تياد هارکن لاکي ۲ راج عبدالله ايت مک جواب راج عبدالله
 فاتيک فون تياد تاکو اکن لاکي ۲ توانکو ايت مک کدوان فون سام ۲ اوندور
 مقونس کريس کمدین سام ۲ مارا مندکاتي انتارا کدوان ستاه راج موسي مايهت
 حال يقدمکن ايت مک ايقون ماومفة سام تغه انتارا کدوان سمبل مغادف کقد راج
 عبدالله سراي دتنجوه کتاش اينله فروة برايسي تاهي سهاج جکلو هندق برتيکم
 ماريله برتيکم دغن اکو اين دهولو جاشن يفته کيت سمبه دان کيت راجاکن
 هندق دلاون ستاه راج عبدالله مندقر کات سوداران راج موسي ايت مک ايقون
 برجالن تورن دان يقدفرتوان راج اسمعيل فون نايکله کاستان مک ساسيله
 فرکاران سبرمول اد فون يقدفرتوان ترغکانو اقبيل اي مندقر سورة کلتن ايت

تاکونش کمدین نیاد براف انتاران لالو دحکومت سکاین اورغ ۲ سینتن ایت کران میرنای دیوا فرکاس ایت کونن مک برتمغه اورغ ۲ سینتن ایت دغن واغ دان یعباد واغ دغن هر بنداله بابغه یغدفرتوان راج اسمعیل ایت منداقت هر حرام دان سکل فغیمما ۲ دان جوا ۲ ن فون دمکین جوک اب ۲ یغدسوکان حق اورغ ۲ سینتن ایت دامیاباله اف لاکي سقرت کربو کمیغ ایتی ایم دفرشکنن سهاجه دباواش کفراهو ماسیع ۲ دغن ودرن شهدان اخیل یمتوان راج اسمعیل ۴ه بابی منداقت هر دسینن ایت مک ایفون برلایرله کترغکانو مک اخیل سمئی مک دسمبونه اوله یغدفرتوان ترغکانو دغن کمایانن مک دبرپاله ساو کمقوع مک بایقه یمتوان راج اسمعیل ایت سرت سودارا ۲ ن سرت انق ۲ کندیقن اداله سوداران یغبرسما ۲ دغندي ایت راج عبدالله دان راج موسی دان راج داود یغ سبندا دغن راج اسمعیل ایت راج عبدالرحمن ادفون یغ فرمفوانن ایت تفکو سابه سانو ایو دغن راج عبدالله دانلاکي سوداران یغ فرمفوان برسما ۲ دغندي .

شهدان اخیل ۴ه تتف یمتوان راج اسمعیل ایت ددالم ترغکانو مک ایفون مینغه فرا یمتوان ترغکانو ایت مک اخیل سمئی وفتون یغدفرتوان ترغکانو مولایه بکرج سرت منسداکن الت فرکاکس فغنتین مک اداله بکرج ایت اداله کیرا ۲ لمات نیکن بولن دغن بیراف فرمانین سقرت وایغ دان مندو شهدان اخیل سمئی و موم یغ قانوه مک دنکاحکنه یغدفرتوان راج اسمعیل ایت اوله یمتوان ترغکانو ایت دغن فتران سته نیکنج ایت مک دفرساتوکنه دغن دارق برکایلیغ نگري دغن سکل بوین ۲ سرت دغن سوراً تمقیق شهدان ترسوه ددالم سیاره سیا اداله یغ منجادی گادیغ یغدفرتوان راج اسمعیل ایت یأیت سوداران عکرموسی دکانن دان تفکو عبدالرحمن دکیری دان تفکو عبدالله دهداقن ممکغ ندغ کراجان برارقه دغن کندغ سرونیث ککق کمقیتا مک اخیل سمئی کفیننو کونا مک اورغ ترغکانو هندق ممیری مالو یغدفرتوان سیا کونن مک دکونچین فتنو کونا دلاوان هندق واغ باقی ۲ مک برهنتیه اوسوغن ایت دفتنو کوتا بیراف ساغن مک مرکاله یغدفرتوان راج اسمعیل میره موکان سته تفکو عبدالله ملیهت موک ککندا بکندا مورک مک ایفون ماره اکن راج ۲ ترغکانو ایت مک لالوله ای ممکیس ۲ سرت مپنسیغ ۲ لغن باجوډ سرت کاتش هی راج ۲ ترغکانو بوک فتنو کوتا این جکاو تیاد اغکو لکس بوک ننئی اغکو اکو همبور دان اکو لومقت کونا این اخیل لغس اکو کدالم اکو هاموء کوتا این دان اداله ای برکات ۲ ایت سده تورن کتانه برکنجر ۲ مک اخیل سکل راج ۲ ترغکانو مندغر سوارا راج عبدالله ایت مک سموان کناکوتن مک یغدفرتوان ترغکانو ساغته مرکاډ اکن راج ۲ ترغکانو ایت مک سکرا دسورهډ بوک فیننو کوتا ایت مک تفکو عبدالله فون ماومفناه سمولا گآتس اوسوغن ایت مک ماسوفه اوسوغن ایت کاستان بالی مک داعه راج ۲ توا ممبوه تاغن فغنتین ایت مک لالو دباواډ نایک کاستان دفرسندیغ ۲ کن مک تمقیقنه قول راج ۲ فرمفوان میواف ۲ کن سته ایت لالو دباواډ

سينتن اين سقدرکن کيت منتأ تولغ سديکيت ۲ جک اف ۲ یشکورغ کفد کيت
 تانجوران تاوۋ رنتو توکوغ فولو انق کيت جوک دان بولهله کيت منومغ ۲
 سديکيت ۲ مسکيقون کفد ايه کيت يقدفرتوان مودا ريو سکاليقون تياد اکن
 منجاري ساله کران تتکل کيت دتوئکل هاوي ايت اد جوک ايه راج حاجي
 هندق مغمبيل کيت مقاجق کريو کيت لاگي برتغکوه هندق مغمقولکن سودارا
 کيت ايتله حالل مک سفک دي سمو انتارا کيت سام ۲ راج انی برانق دي
 قول هندق لبه ۲ دان جکلو کيت برخصاتن دغن ايه کيت يقدريو ايت فاتوتاله
 اي بگيتو اين تيدق ساتو اف جکاو بگيتو ايله يغ جاهد نيتن مک کات راج
 عبدالله بايکله کيت سلالوکن سهاج ديوا فرکاس اين مک تيته يقدفرتوان راج
 اسمعيل کيت لاون برفرغکه اي مک سمه راج عبدالله اف گونان کيت لاون
 برفرغ سفرت ملاون ايوو کاکي بايک کيت سوره فغکيل دهولو بايک ۲ کيت
 فربايک ۲ کمدين کيت کرچاکنله مک يقدفرتوان راج اسمعيل فون مپوره فغکيل
 ديوا فرکاس ايت کفد سئورغ جواڻ مپوره کاتکن اي هندق برجمقا سببتر هندق
 برشن کران اي هندق لکس برلاير کترغکانو تياد نايک کداره لاگي ستله
 ديوا فرکاس مندغر سورهن ايت مک ايقون فرچياله مک سکراله اي داتغ مقادف
 مک افبيل سمقي کهاوان کنايکنش ايت مک راج عبدالله فون دودق دکت اي
 سمبيل ملاون اي برچاکف ۲ سرت ديوا فرکاس ايت ليغه ۲ سديکيت روفاڻ مک
 راج عبدالله فون سکران مننديه قهاڻ سمبيل منغکف هولو کريسش سرت فغليما ۲
 مايهتکن راج عبدالله مننديه قها ديوا فرکاس ايت سرت ممکغ هولو کريسش
 برتغکف ۲ ايت مک فغايما ۲ ايتفون منرکمله منغکف ديوا فرکاس ايت مک
 ديوا فرکاس فون مرتنأ مک برامقس ۲ له دغن فغليما ۲ ايت گروء کرداء هلاوان
 کنايکن ايت مک کات راج عبدالله تیکم ۲ مک دتيکمله اوله فغايما ۲ ايت
 درامي ۲ کنش مک ديوا فرکاس فون ماتيله مک ميتن ايت دسوره راج عبدالله
 هنترکن گرومه انق بينش دان سکل قراهو ۲ڻ فون دسورهن مغيسي مريم سموان
 دهدافکنش گرومه ۲ اورغ سينتن ايت سکل تونم فون سده دباکرڻ دان مريم فون
 تله دبرين فغکالقي سقدر منتتيکن تيته سهاج شهدان ادقون انق استري ديوا
 فرکاس سرت قوم فرايت انق بواهن مايهتکن ميت ديوا فرکاس ايت مک ترکجوتله
 سموان سمبيل مراتف ريوه رنده مک کمقرله ددالم سينتن مقتانکن ديوا فرکاس
 سده ماتي دپونه اوله يقدفرتوان راج اسمعيل مک هارو هاراله نکري سينتن ايت
 اد ستفه هندق ملاون ستفه اد يغ هندق لاري سنغه مغات تياد بوله کيت ملاونش
 درهک کيت کران اي فيتيسن راج جوهر جوک مک هارو هاراله سينتن استميو
 قول تاکوکن دبديل اوله يمتوان راج اسمعيل ايت منجادي تياد برکتهوانله
 لاگي ايسي نکري سينتن ايت مک يمتوان راج اسمعيل فون مپوره ساتو اورغ
 توا مقتانکن کفد اورغ ۲ سينتن ايت جاغنايه خواطير ۲ يغ سالهله يقدفربوۋه دان
 يغ تيدق ساله تيدقوله دقربوۋه ساتو اف مک اورغ ۲ سينتن فون ديمله سرت دغن

دېدياش دغن فمبوراسن دان سورا نمقيقن مك يمتوان راج اسمعيل فون لارياه
مباوا ديريث كدالم كمفوغ نوان بسر منچاري امان دايكوة اوله بوكيس ككمفوغ
توان بسر ايت مك يمتوان راج اسمعيل فون نايكاه كرومه توان بسر ايت منتا
نولع امانكن كغد توان بسر مك بوكيس فون بركايايغله دهلمن توان بسر ايت
هندق مېونه يمتوان راج اسمعيل ايت سكينيت ايت توان بسر فون تورناه كتانه
مارهكن بوكيس ۲ ايت مك بوكيس ۲ اينفون اوندورله سبب ناكوة كنا سومغه
توان بسر ايت مك لغسده يمتوان راج اسمعيل ايت درفد بلاؤ بوكيس ۲ ايت مك
مك افيلل بوكيس ۲ ايت سده باليق مك يمتوان راج اسمعيل فون تورناه
كفراهون لالوله اي موديق سرت فراهو ۲ ث مك بر فراغه سديكيت ۲ مك قنمباهن
فون برفيكر جك سده توان بسر ايت تياد مبرتاي دي مك تياداله اي براني ملاون
سبب كران تاكوب سومغه توان بسر ايت مك لالوله اي اوندر دهولو اداث. شهدان
ترسوه ددالم سجاره سيا تياد سلطان قايمبغ مېوره اين ادا له اي تنكل دتمبان
مندغر سلطان قايمبغ مفر مفاواه مك ايفون سكراله فركي كمفاواه ممنتو سلطان
قايمبغ ايت شهدان لالوله برهني فرغ مك تياد جوك جادي سمقي اورغ ۲
قايمبغ ايت بناسكن نكري مفاواه ايت دغن يغ بوكن سفانوتن كران توان بسر
ايت لاكي اد لاكيون سيد عاي بن شيخ ايت اورغيغ بر عقل لاكي انق چوچو
رسول الله عليه وسام كمدن مك برمونهه سكل اغكائن قايمبغ ايت كغد توان
بسر باليق كقايمبغ مك برلايرله مريكنيت دان راج اسمعيل قون برسما ۲ جوك
مك افيلل سمقي كقايمبغ مفاوداه سموان مك سلطان قليمبغ فون مبريله سكل
اورغ بسر ۲ فرسالبن يغ لايق كغد مريكنيت ادفون يغدقوتوان راج اسمعيل
بارقه اي مداثت هرب قمبرين درفد فادك سلطان قايمبغ ايت مك دودقوله اي
ددالم نكري قايمبغ دغن كسناغشن اداث.

كات اهل التواريخ

اداله برلاكو فكرجاا اين قد هجرة تاهن سريو دان سراتس انم قوله دلاقن.
شهدان كات صاحب الحكايت

مك تياد براف لمان يغدقوتوان راج اسمعيل ايت دقليمبغ مك ايفون برمونهه
كغد سلطان قايمبغ هندق كاوار مك دبكلكنله اوله سلطان ايت دغن واغ دان
هرت عاي فدرن مك برلايرله راج اسمعيل ايت كنبان سفكه مقمبيل انق استريث
كمدن برلايرله فول لالو سفكه دقولو سينن شهدان ادا له فد ماس ايت جادي
اورغ بسر دسينتن ايت يايت اورغكاي ديوا فركاس مك تنكل ددغرث يمتوان
راج اسمعيل ايت اكنداغ كسينتن مك اي فون برسيثله ممواة كو بو ادا له
فيكرث ايت افيلل يمتوان راج اسمعيل داتغ ممواة هارو بيرو دالم سينتن
هندق دلاونث برفرغ شهدان ددالم حال ايت مك مشهورله خبر ايت هغك سمقيه
كغد يمتوان راج اسمعيل مك مارهله اي سمبيل اي بركات تياد قاتوة ديوا
فركاس ايت برنيه سالة كغد كيت كران كيت تيدف برنيت سالة هندق مروسقن

ددالم تمبلن کران انق استریخ اد دتمبلن سبرمول ادقون سلطان ځایمبغ اقبیل راج اسمعیل ایت برلایر مک ایقون مپوره ملشکر ممقاواه اداله سببن اد سوات توان سید نمائ سید عیدروس بن عبدالرحمن عیدروس بریبنیکن سودارا سلطان ځایمبغ دافتاه سئورغ انق څرمقوان مک سید عیدروس ایت تله ممباوا انقش ایت کاوار دري ځایمبغ څرکي کممقاواه ند حال څکرچان ایت دغن تیاد ستاهو سلطان ځایمبغ مک مارهاه سلطان ځایمبغ اکن سید عیدروس ایت مک لالو اي مپورهکن سید علي بن شیخ دغن بیراف توان ۲ سید سرت منتری ۲ اداله کڅکاڅن ایت یأیت سانو کیچی دان دوا ساوب دان انم فوله څنجاچ څرکي کممقاواه ایت هندق مننأ کغد سید عیدروس اکن انقش شریفه مزنه جادي انق سودارا سلطان ځایمبغ اداله عمرن توان شریفه ایت کیرا ۲ توجه تاهن شهدان مک اقبیل سمقیاه سورهن ایت کممقاواه مک لالو بریچاره مننأ توان شریفه ایت کغد ایهندان مک سید عیدروس څون مننأ ساسیکن کغد توان بسر ممقاواه یأیت سید حسین القادري مک دساسیکنه اوله سید حسین ایت دغن جالن برصبر دهولو مک اورغ ۲ ځایمبغ کراس جوک مننأ سید عیدروس ایت هندق دباواڅ کځلیمبغ مک مارهاه سید عیدروس ایت لالو اي کلوار دغن تیگ بواه څراهو مک دڅراځین اغکاتن ۲ ځایمبغ ایت مک سکل اغکاتن ځایمبغ څون ممیدلله سمواڅ کڅراهو سید عیدروس مک تیاداله ناهن څراهو سید عیدروس کران څلورو یغ بسر ۲ باکي هوجن داتقش مک څراهو سید عیدروس څون تفکلمله دان سید عیدروس څون نایک کداره مذاقتکن څنمباهن ممقاواه یأیت څغیران ادی ویجای گستی جمریل څترا څغیران امس سري نکارا اوڅو داهیغ منمبون مک ماس ایت اوڅو داهیغ منمبون تله مځکت مک څنمباهن ادی ویجایله مځکتیکن کراجانن مک اورغ ۲ بسر ځایمبغ څون مننأله څول سید عیدروس ایت دغن کراسن مک جواب څنمباهن ممقاواه تیاد عادتش ماتي دوا کالي مک سید علي بن شیخ ایت مننأ جوک دغن کراسن بریچاراله اي اد کیرا ۲ سڅوله هاري تیاد جوک بریتولن مک لالو برڅرغ بریدیان ۲ کوپو دغن څنجاچ سبنتر برڅرغ سبنتر بریچاره دان بنتو دري ځایمبغ څون داتغ جوک سلالو کران راج ځلیمبغ ترلالو کایڅ قد فصل کایڅ ایت ایله یغ لبه کاي درڅد راج ملایو سبله بارة شهدان مک سمقیله برڅرغ ایت سڅوله بولن لماڅ تیاد برالاهن کمدين داتغ څول راج اسمعیل یغڅرتوان سیأ دسوره سلطان ځایمبغ ممبنتو سید علي بن شیخ اد کیرا ۲ دلافن باس بواه څراهوڅ مک بردایوڅله اي مودیق مک اقبیل برتنتاشن دغن کوپو ممقاواه مک دتان اوله اورغ کوپو ۲ ایت مک جوابڅ څراهو اوتوسن مک اقبیل سمقي کتقي سوڅي ایت نایکله اي کداره یأیت یمتوان راج اسمعیل سرت راج عبدالله دغن الت سنجاتڅ سته دلیهه اوله بوکیس ددالم کوپو ایت مک ایقون کاوارله دري دالم کوپوڅ کیرا ۲ تیگ راتس اورغ مک داوسیرن یمتوان راج اسمعیل سرت سوداراڅ راج عبدالله مک لاریله یمتوان راج اسمعیل ایت مک دکچر اوله بوکیس ۲ سرت

القصة

مک ترسبوة فرکتان یغدفرتوان فدح اد اي مناروه فترا لاکی ۲ تغه رماچ فترا بلوم براسنري مک موافقنه اي دغن سکل اورغ بسر ۲ت هندق مینفکن فترا برنام راج عبدالله ایت اکن فترا یغدفرتوان سلاخور یغبرنام تفکو بسر ایت مک دتریماله اوله یغدفرتوان بسر سلاخور دغن موافقت اورغ بسر ۲ن شهدان تیاد براف انتارا مک دانغله یغدفرتوان فدح مبابوا فترا راج عبدالله ایت کسلاخور سرب اورغ بسر ۲ن شهدان اداله انق راج ۲ یغبرسما ۲ یغدفرتوان فدح ایت یأیت نو، اغکو مغکو فترا کدوا بو، اغکو لوغ فترا کتیک نفکو غه ایه نفکو احمد لاکی استري کاغفت تفکو بوغا بنرا نفکو کلان جي، اونو، مک افیل تببا کسلاخور نایکه سکل راج ۲ ایت ماسیغ ۲ دبري یغدفرتوان سلاخور استان کمدين بهاروله بکرج کهوین ایت کیرا ۲ تک بولن لمان مک بهاروله دنکاحکن اوله راج سلاخور اکن فادک انقندا ایت دغن فادک انقندا راج عبدالله بتاف عادة راج یغ بسر ۲ نکاح کهوین کمدين بردامیه اي بتاف عادة اورغ لاکی استري شهدان ادون یغدفرتوان فدح ایت افیل تاه سلسیله فادک انقندا برساتو ایت مک ایفون منئا دیرله کقد یغدفرتوان سلاخور هندق بالیق کقدح مک جواب یغدفرتوان سلاخور سیلاکناه مک یغدفرتوان قدح سرب انق راج ۲ یغ برسما ۲ دغن دي سکايش برلایرله بالیق کقدح شهدان اد کیرا ۲ تیک بولن فول رشگفتن درند یغدفرتوان فدح بالیق ایت مک راج عبدالله فون برموهنله کقد فادک ایهندا یغدفرتوان سلاخور هندق بالیق کقدح مک دلفسکن اوله یغدفرتوان سلاخور مک بالیقه راج عبدالله ایت کقدح مک افیل سمفی اي کقدح دودوله اي براف لام ددح کمدين بالیق فول اي کسلاخور مک لالو اي برتمو دغن یغدفرتوان سلاخور برمین ۲ دغفکور کمدين ایفون بالیقه کسلاخور دان یغدفرتوان فون کمبالیله کسلاخور شهدان تیاد براف لمان راج عبدالله ایت ددالم سلاخور مک ایفون برموهن فول هندق بالیق کقدح مک تیتنه یغدفرتوان سلاخور بایکله اکنساقی هندوه برجی براف لمان داتغ دان تباد داتغن مک سمبه راج عبدالله تک بولن فانیک معادف مک جواب یغدفرتوان سلاخور جک تیاد داتغ اف بیجارا مک سمبه راج عبدالله مان ۲ تیتناه مک تیتنه یغدفرتوان سلاخور بایکه مک راج عبدالله فون بالیق کقدح شهدان سمقیله نیک بولن تیاد اي داتغ کسلاخور مک لالو دفسکن اوله یغدفرتوان سلاخور فادک انقندا بکندا ایت دغن راج عبدالله ایت ساسیاه فکرچان انتارا لاکی استري راج عبدالله دغن فترا یغدفرتوان سلاخور ایت ادا.

القصة

مک ترسبوة فرکتان یغدفرتوان راج اسمعل ددالم نکري فلیمیغ مک نیاد براف لمان مک ایفون برموهنله کقد سلطان فلیمیغ هندق کسمان مک دلفسکن اوله سلطان فلیمیغ مک برلایرله اي کتمبلن مک افیل سمفی اي کسمبلن ننغله اي

تاغن مبري سلامت برلاير مك دفاشكنن مريم سبگيمان داتغ جوگك مك راج حاجي فون برلايرله كسلاغور مك بر بچاراله دغن فادك ككندا راج سلاغور مندودقكن فادك انقندا راج علي فترا يقدفرتوان مودا ريو دغن فترا فادك ككندا راج سلاغور برنام راج فنوه يغبركار تغكو بسر مك دنكاحله اوله راج حاجي بتاف عاده انق راج ۲ نكاح كهوين كمدين برداميله اي كدواڻ بتاف عاده اورغ لاكي استري شهدان تباد براف لمان راج حاجي ددالم سلاغور مك اي فون براغكتنه كړيو برسما ۲ راج سلاغور سرت فادك انقندا راج ابراهيم فترا راج سلاغور مك افبيل سمقي كړيو برجمفاله راج ۲ ايت سودارا برسودارا كمدين بر بچاراله اغكو كلان راج حاجي دغن فادك ككندا يقدفرتوان مودا فد فكرجان هندق مندودقكن فادك انقندا راج ابراهيم ايت دغن فادك انقندا راج اندق فترا يقدفرتوان مودا مك افبيل سمقي وقت يغ بايكنن مك دنكاحكنيله فادك انقندا راج ابراهيم ايت دغن فادك انقندا راج اندق ايت بتاف عاده راج يغ بسر ۲ نكاح كهوين سرت دفرساتوكنه دان برداميه كدواڻ بتاف عاده اورغ لاكي استري كمدين راج سلاغور فون برمونه كغد فادك ككندا يقدفرتوان مودا باليق كسلاغور مك برلايرله اي كسلاغور ادفون فادك انقندا راج ابراهيم تيفكلله اي دريو مك برقسنه اي فد فادك ادندا بگندا ايت افبيل سنغ منئا سكرا كسلاغور مك جواب فادك ادندا بگندا ايت بايكنه مك تغكو راج سلاغور فون برلايرله كسلاغور مك افبيل تيبا تنفاهه اي ددالم سلاغور اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك فد ساتو ماس براغكتنه تغكو راج سلاغور ايت برماين كفشكور مك كدغرانله خبر كغد يمتوان فيرق مك لالو دسورهښ شكل اورغ بسر ۲ مفرسيلاكن تغكو راج سلاغور ايت ماسوء كففيق مك ماسوءله تغكو راج سلاغور ايت كدالم فيرق مك افبيل سمقي كدالم فيرق بر بچاراله يقدفرتوان فيرق ايت دغن اورغ بسر ۲ سرت اورغ بسر ۲ سلاغور فد فكرجان هندق مراجاكن تغكو راج سلاغور ايت ددالم نكري سلاغور مك برتولنه كمواقتن انتارا كدوا فيهق ايت مك لالوله دلتنيق اوله يقدفرتوان فيرق اكن تغكو راج سلاغور ايت منجادي يقدفرتوا بسر ددالم نكري سلاغور دكار سلطان صالح الدين مك افبيل سده سلسيله مك براغكتنه سلطان صالح الدين ايت باليق كسلاغور دان يقدفرتوان فيرق فون برسما ۲ جوگك فركي مك افبيل تيبا كسلاغور مك لالوله دطبلكن قول سرت دقوكلكن نوبت مك منجنجوغ دوليه شكل انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ بتاف عاده استعادة راج ۲ دطبلكن شهدان افبيل هابسه فكرجان ايت مك يقدفرتوان فيرق فون باليقه اي كففيق مك سوره مپوره سهاجه كسلاغور سئوله ۲ نكري يقدوا منجادي ساتو اد دغن فرجنجين سومغه ستياڻ اداڻ.

مودا دان فراهو راج عبدالله فون دافت جوگ کتيک ايت شهدان فرغ اين تباد دافت تاريخن اکنتاشي دکيراکن بارغکالي ناهن ايت دالم قد ايتقون والله اعلم باوم دافت اکن ناهنن ماینکن سیاف ۲ یغ دبالکغ اکوله قول مخربوانن انتهي تم .

شهدان ادقون فرغ یغدسینتن یأبت فرغ سلطان سلیمان سندیري دغن راج عالم سلطان سایمان سرت راج نرغکانو کیرا ۲۱ لیم بولن لمان بهارو یغدفرتوان مودا دانغ مېنتو لالوله راج عالم اوندور کمانن دان جکلو هندق دماسقن فرغ اين دنماکن فرغ بوکيس جوگ جاديله سېلس کالیه هابيسن فرغ راج سیا دغن راج ۲ بوکيس ايت ددالم قد حال ايت فون فرغ دسیغافورا اله جوگ یغاخیرن ادان .

سېرمول کات صاحب الحکایت

اداله یغدفرتوان مودا داهیغ کمبوجا اقبیل ساسیاه درفد فرغ دسات ايت امانله نگري ريو مک دودفاه اي دغن کستتوسان بېراف ماس شهدان اداله فد ساتو ماس مک یغدفرتوان مودا فون مېوره سیاواتغ مغهتر قادک انقندا راج اندوه دان راج اوسوه کسلاخور مک اقبیل سمقي کباتو موسغ مک فراهو انق راج کدوا ايتقون کنا رېبوه لالوله ترنايک کباتو ايت لالوله فچه مک انق راج کدوا ايتقون دباوا جوگ اوله سیاوانغ کسلاخور تیغکله فراهو یغدوا بواه ايت ترسادي داتس باتو ايت مریم لیلا فون تیغکله سموان دان اورغ ۲۵ نايک کداره سکلین فرگی کسلاخور کمدين داتغ جاک ۲ ملاک دبدیان فراهو یغترسادي ايت بېراف کال کمدين دامیلن فراهو ايت دباوان کملاک کتان فراهو فرومقا سیا شهدان اقبیل دانغ اورغ ۲ دري سلاخور هندق مغمیل بارغ ۲ ايت مک دلېهتن فراهو ايت سده تیاد لاکي مک دافت خبر سده دامیل اوله جاک ۲ ملاک مک بربالیق ۲ اورغ ايت کسلاخور مک تغکو راج سلاخور فون برکیریم سورة کریو کغد فادک اندا راج حاجي مک راج حاجي فون براغکته کملاک سرت فغکاوا فونا سیتی مک اقبیل تیا کملاک مک کبرنور فون مېوره مېمبوه اغکو کلان ايت بتاف عادة استعادة مایاکن راج یغسر ۲ دقاسغکنن مریم لالوله دبرین سبواه رومه دسورهتن دیم کداره دفرجامون ماکن مینوم دان تیغ ۲ هاري برکمقوله اورغ توا ۲۱ ملاک سرت کفتن ملاو افلاکي سکل فرانقنن بوکيس مغادف اغکو کلان ايت شهدان ددالم دوا تیک هاري سکالي برجمقا ۲ کغد کبرنور ملاک ايت ددالم کوتا مک کبرنور فون برتا ۲ فراهو یغدامیل اوله جاک ۲ ملاک ايت بتولکه فراهو انق سودارا توان راج کلان مک جواب راج حاجي بتول کمدين مک فراهو اینقون دقولغکنن مان ۲ هرت ۲ یغته تیاد تنتو دجابوتي اوله جاک ۲ ايت سموان دکتي کمدين تیاد براف هاري مک راج حاجي فون منتا هندق بالیو کریو مک جواب کبرنور ايت بایکله دانلاکي بیلا ۲ توا راج کلان سوک داتغ برماین ۲ داتغه مک جواب راج حاجي بایکله مک لالوله سام ۲ برقکغ

شهدان

جادیاه ستاهن ایت امفت کالی فرغ اوڤو ۲ ایت مراجاکن راج سایمان برکەر
سایمان دان اوڤو کلان جای ڤترا فون ماس یتله منجادی یغڤرتوان مودا
ریو دغن سکل تعاوق دایرهن سکلین.

فرغ یشکلیم

فرغ ددالم ڤدح دغن راج کچی بوکنش فرغ یغڤرتام یأیت مېننو راج ڤدح لالو
مانتین راج ڤدح یغ توان مک یأیت بوکنش فرغ راج کچی ادڤون دغن راج
کچی فرغ ڤدح یغکدوا کالی ددالم نکری ڤدح تتکل ایتاه مڤکت اوڤو داهیغ
فرانی کنا ڤاورو لیلما مک راج کچی فون اله جوک لاری بالیق کسیا یأیت ڤد
هجرة ناهن سربو دان سراتس تیک ڤوله انم سنه ۱۱۳۶

فرغ یشکانم

ڤرغ راج کچی ماڤکر ریو ڤد سمیان لیکور هاریبولن شعبان هڤک سمفی کڤد
دوا ڤوله هاریبولن ذالحجه مک لالوله بردامی کمډین راج کچی ایتڤون داتغ
مغیبل استرین لالو برسومڤه ددالم مسجد.

فرغ یگکتوجه

ڤرغ راج کچی ماڤکر ریو برکوبو ڤڤولو باین مک راج کچی فون اله جوک
لاری ای ڤد مالم هارین اداله لام ڤراغن ایت یأیت دوا هاری هجرة تاهن جم
سنه ۱۱۳۹ شهدان سکل فرغ یغترسبوه ایت یأیت ماس لاکي هیدوڤ اوڤو
کلان جای ڤترا یغڤرتوان مودا یغڤرتام ددالم ریو لقس ڤرڤد این فرغ ماس
اوڤو یغڤرتوان مودا داهیغ چلاء ڤول.

فرغ یگکدلافن

ڤرغ راج کچی ماڤکر ریو برلایوه ڤرلایوبهن ڤیغت تیاد بوله ماسوه فرغ ڤد
توجه باس هاری بولن صفر هاری رابو مک ڤد مالم خمیس راج کچی فون الهاله
مک لالوله ای لاری دایکوه سمفی کاوثر هجرة سنه ۱۱۵۰

فرغ یگکسمیلن

ڤرغ راج کچی مپوره انقن راج عالم دان راج امس دان داهیغ متکوه ماڤکر
ریو مېووه وڤکڤ کوتا برجالن برڤرغ ڤد لیم باس هاریبولن ربیع الاول مک اڤیل
سمفی دلافن هاریبولن ربیع الاخر مک راج عالم فون الهاله مک ڤد مالم خمیس
وقت عیشا راج عالم فون لاری سلالو کسیا ڤد تاهن سنه ۱۱۶۱

فرغ یگکڤوله

ڤرغ چوجو راج کچی یأیت راج اسمعیل دغن یغڤرتوان مودا داهیغ کمبوجا
دسیغاڤورا مک اله راج اسمعیل دان کانکافن فون باڤله دافت اوله یغڤرتوان

ايت دي برکفل کيت برکاکف يعني مالو کيت مک تياداله جادي کونن کمدين راج اسمعيل فون لالوله برلاير کجيمي مک داتغ فون سلطان جيمي منتا اموء هاندا يغ اد دجيمي ايت مک تباد ماهو يقدفرتوان راج اسمعيل ايت مک لالوله اي ککوالا سنسغ مک ايئون مپوره مغادف سلطان فليمبغ هندق ماسوء فليمبغ مک دتريماله اوله سلطان فليمبغ سرت دتولوغن درغد بلنجا مان ۲ يغ قاتوة اتس قدرن مک نتقاه اي ددالم فليمبغ دان سوداران راج موسی دودوله دمنتوء منچاري رزقي دسيئو اداڻ.

القصة

مک ترسبونله فرکتان يقدفرتوان مودا ريو داهبغ کمبوج سرت فادک ادندا بکندا راج حاجي سرت فادک انقندا ۲۱ سکالين مک افبيل ساسيله درغد فرغ سيغافورا ايت مک تياداله لاکي داتغ فيهن سيا ممبوة فرکادوهن لاکي سمفيله ماس تاريخ ممبوة سجاره دان سياره اين.

شهدان

اکو اتورکن فون بايق کالبش برفرغ راج کچيء سيا دغن اوڤو ۲ راج بوکيس يغ جادي يقدفرتوان مودا ددالم ريو هفک سمفي کفد انق چوچون اينله بيلان يغتربوة دباوه اين

فرغ يغفرتام

تکمل ماس اوڤو ۲ يغايم براديق ايت مولا ۲ مغمبيل ريو درغد تاغن راج کچيء دسراهکن ريو دغن سکل تعاونق دأيرهئن کفد سلطان سليمان يأت قد هجرة سنه ۱۱۳۴

فرغ يغکدوا

تتکل راج کچيء اله درغد برفرغ ددالم ريو لالوله اي لاري کليشکا لالو دايکوة اوله بوکيس ۲ سمفي کليشکا مک لالوله برفرغ مک راج کچيء فون اله لالو باليک کريو سمولا دان اوڤو ۲ ايت سده کسلاغور

فرغ يغکتیک

فرغ لبعکي سکل راج کچيء قرکي کلبغکي ممبنتو فقولو ليغکي برفرغ دغن اوڤو ۲ راج بوکيس ايت مک راج کچيء تيواساه دان اله فون لالو اي لاري قرکي کسيا ممبواه نکري دبواننن دان برکوکوه دسينو فون

فرغ يشکامفت

فرغ اوڤو ۲ راج بوکيس ايت قرکي ماغکر نکري سيا سبب کراجان سلطان سليمان دامبيل اوله راج کچيء ددالم فرغ ايتفون اله جوک راج کچيء مک لاريله اي کهولو مک دايکوة اوله اوڤو ۲ راج بوکيس ايت هفک سمفي کسنا فالن مک الهله راج کچيء ايت مک فولغله کراجان جوهر سمولا کفد سلطان سليمان کران سبب فرتولغن اوڤو ۲ راج بوکيس جادي داقت سمولا کراجان جوهر ايت.

این تیاد بوله مک راج عبدالله اینفون هیایرله مک یمتوان محمد علي فون مپوره
 اورغ بسر ۲۰۰ منندوغ راج عبدالله ایت سرت دباوان ساتو کچی یغبرمریم سرت امقه
 بواه فنجاجب جک لمبت دسورهن بدیل مک یمتوان اسمعیل فون تیاد ترکات ۲
 لاکي هیایرله اي سرت سمبه اورغ بسر ۲ ایت بایکله سیلاکن کلوار جاغن نوانکو
 بربنته ادیق برادین ننتی هاری یغ لاین توانکو داتخ قول تیاد اکن سمقی
 هاتی بکیما انتارا نوانکو سودارا برسودارا شهدان ستله راج عبدالله مندغر
 خبر سکل اورغ ۲ توا ایت مک کات راج عبدالله کغد راج اسمعیل بایکله بیرله
 فاتیک اموء سهاج نکري سیأ این ادقون ابغ محمد علي فاتیک منجودهین ملاون
 اي برتیکم بیرله فاتیک ماتی ددالم کوت سیأ اصلکن جاغن توانکو منداقت مالو
 ستله راج اسمعیل مندغر کات ادندا ایت اي فون ترسنیوم سرای کنان بنرله یغ
 ادندا ساغنه هندق برجاکن ککندا اکنتنافی اف بوله بواه کات ککندا سده
 ترلالو تیاد هندق منجادی راج ددالم سیأ این ماریله کیت کلوار شهدان یغدفرتوان
 راج اسمعیل فون کلوارله لالو کمریا یأیت ساتو تمفت برنام مربأ کمدين
 سوداران یغبرنام راج موسی فون مگیکوتله اي کلوار لالو سمقی کبوکیت باتو
 دجارین تیاد برجما مک راج موسی تیاد دافت بلنجا ملینکن اد لیم بس ریل
 سهاج مک بایکله اي کرومه نخودا جغ مک برجما قول چینا برجودی دسیتو
 مک لالوله راج موسی ماسوء ملاون چینا ایت مک باپقه اي منغ کمدين بهاروله
 مبلې ثمایغ سبواه هرک دوا تیک قوله مک دافته اي اورغ ۲ دسیتو یغ هندق
 مریسو اد کیرا ۲ دوا قوله اورغ مک ایفون برلایرله منچاری یغدفرتوان راج
 اسمعیل ایت مک برتوله اي داوغر کمدين برلایرله قول اي کرتیه مک منتأله اي
 کغد بندار رتیه اکن بکل سدیکت مک دفرسمبهن اوله بندار رتیه ایت براس
 تیک کوین کمدين برلایرله قول کتوغکل دودقه اي دتوغکل دهولو ادان شهدان
 سمقیاه خبر یمتوان راج اسمعیل مرایو کسان کماری تیاد تنتو هاوان ایت کغد
 راج حاجي ائگو کلان قد حال وقت ایت راج حاجي ایت تغه مغلیلیغی ۲ تلوه
 رتتو بلایر دغن سبواه کفل دان سقوله بواه فنجاجب مک مبري سورة راج حاجي ایت
 کغد یمتوان راج اسمعیل ایت مپیوتکن ددالم سورة ایت افله فادک انقندا مرایو ۲
 سفنجج جالان لاوه اخیرن جادی فتنه کملاک ماریله سهاج برسام ۲ ایهندا بوله
 ایهندا باوا کریو برجما ایهندا یغدفرتوان ریو دان بوله برجما دغن سانق ۲
 یغدریو ایت مک جواب بلاسن سورتش دبلاکغله انقندا مفادف کریو جکاو تیاد
 ماتی وقت این باومه سمقت لاکي هندق منچاری انقندا ۲ سکلین برتبوران
 سکنت نکري ۲ اورغ دکلوارکن اوله انقندا راج محمد علي مک افیل راج حاجي
 مندغر سورتش ایت اي فون دیماه شهدان ترسوة ددالم سیاره سیأ اداله راج حاجي
 ایت مغاجق یغدفرتوان راج اسمعیل ایت ملغکر فلیمبغ کونن مک مشوارته راج
 اسمعیل دغن سکل سوداران مک راج عبدالله فون سوکاله سده موافت دغن راج
 ایت مک سوداران راج موسی فون ملارغ بکیما کیت هندق برسما ۲ راج حاجي

برلایرله کریو مک افبیل سمفی کریو برجمقاله ای دغن فادک ککندا یغدفرتوان مودا مک برخیر ۲له کدوا سودارا ایت درغد فربواتن سبله سوکو ۲ ملایو کمدین افبیل سده ساسی فکرجائن مک تنفاه کدوا ددالم ریو دغن موافت دان مشواره قد مراعیکن نکری ریو دغن فردکاشن دان فربکونن دمکینله حالن تیفت ۲ هاری اداثن سبرمول ادقون راج اسمعیل یقتله اله فرغ دسیغاورا ایت مک برلایرله ای کنگری سیأ مک لالوله ماسو کسیا لالوله کبواتنن مک افبیل سمفی کبواتنن لالوله ای نایک کغد مقام ننداڻ مرحوم راج کچی مک سمفی کهداقن قبور ایت مک ایقون مقونس قداعش مک لالو ماموشت ممجهکن سیلتنن سرت مغبورکن دان منجنجفکن قداعش ککانن دان ککیری دان کهداقن دان کبلاکغ مک افبیل قنت برهنتیه ای دودق برسمایم دهادف اوله سکل منتری ۲۲ دان سوداراڻ سرت فغایما ۲۲ سبرمول کات اهل التوارین فرغ اینله اخیر فرغ راج ۲ بوکیس دغن راج ۲ سیأ کمدین درغد ایت تیاداله برفرغ لاکی انتارا راج بوکیس دغن راج ملایو سیأ استمیوا قول کرجائن سیأ ایت سده جاته کغد تاغن بشا یغلاین یأیت بشا توان سید یأیت سید علی بن عثمان بن شهاب مک تیاداله لاکی خصمه انتارا بوکیس دغن ملایو سیأ هفک سمقیله تاهن ۱۲۸۳ امانه ماینکن ای سام سدیری سفرت یغلاکی اکنداغ قسهڻ دبالکغ این اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک مپورهه یغدفرتوان راج اسمعیل اکن فادک ادندا راج عبدالله ایت کمقورا مندافکن فادک ککنداڻ تفکو امبوغ بسر سرت مپتانن اداله کداتغن فادک ادندا یمتوان راج اسمعیل ایت هندق برجمقا دغن سوداراڻ یغ فرمقوان سهاج دان تیاد برنیت هندق خیانت اتس فادک ککندا یغدفرتوان محمد علی بیرله فادک ککندا یغدفرتوان محمد علی ایت منجادی راج دان فادک ادندا یغدفرتوان راج اسمعیل ایت بیرله منجادی کلان راج لاوه سهاج اف ۲ یغکورغ منتأ بنتو سهاج شهدان افبیل یغدفرتوان محمد علی مندغر راج عبدالله ایت مک ایقون سکراله محکیل اورغ ۲ بسر ۲۲ مک لالوله ای برتیه کغد راج عبدالله ایت ادقون سفرت ابغ قد وقت این تیاداله بوله منریم یغدفرتوان راج اسمعیل سودارا کیت ایت ددالم نکری سیأ کران تنتوله روسق نکری سیأ این قول دلفکر اوله هلندا سبب ناه برنجی تیاد بوله منریم موسهن کدالم نکری سیأ این درغد زمان مرحوم دهولو لاکی دان اقله لاکی یغدفرتوان راج اسمعیل سده مشهور بیراف نکری دجماهن اورغ سوک بوا کادوه ددالم تمفت اورغ اینله مک ابغ تیدق ماهو منریم بایک کلوار لکس دری نکری سیأ این جاغن لیقه.

شهدان افبیل راج عبدالله مندغر خبر یغدفرتوان محمد علی ایت مک ایقون برداغ سمبه کاتن فاتیک هندق تیدور بارغ دوا مالم سهاج دغن سودارا ۲ فاتیک یغ فرمقوان ۲ ایت مک جواب یمتوان محمد علی لاین هاریله جکلو وقت

عبدالله ايت سمبيل مبدیل قمبراسن مک فغلیما قدیم قون کناله قلوړو قناپور
 مریم قاتناه سباه قهاښ شهدان سکتیک لاکي کاکف قون داتغه کران دسورهکن
 راج اسمعيل مغمبيل راج عبدالله ايت یايت راج نگارا دغن راج هلغ مک هندقاه
 دبدیل اوله بوکیس کاکف ايت دلارغ اوله یغذرتوان مودا تیتتهن بیرله راج
 عبدالله ايت لفس کران سکل راج ۲ ايت سدولت اف بوله بواة جک ترکنا
 ددالم ففراغن ادفون راج عبدالله ايت نیاد ماهو اوندور مک لالو دتغکف دفاوه
 اوله راج نگارا دباوا تورن ککاکف ايت لالو بردایو غ منوجو کنایقکن راج
 اسمعيل شهدان قد کتیک اي بورن ککاکف ايت دبوکاښ فندیغ امس درقد
 میغکش لالو دچمفتکش کانث تندا فراهو راج شهدان افیل راج عبدالله ايت سده
 لفس مک فغلیما لوریق دان فغلیما لوقوه قون نایکاه کفراهو راج عبدالله سرت
 تیا لالو برتیکم دغن فغلیما تلا دان فغلیما قدیم تیاد بوله ملان لاکي سبب
 فهاښ سده فاته مک ترتغکفاه کدوا فغلیما ايت مک تیتته یغذرتوان مودا درقد
 کنایقکن میوره تنداس کفلا کدواښ گنتوغ دباوه جواغ ۲ سبکیان راج عبدالله
 محربواة بندار امین بکیتوله جوک فربواة جاغن لبه دان جاغن کورغ شهدان
 اخیل فغلیما کدوا مندغر تیتته یغذرتوان ايت مک فغلیما لوقوه مغمبيل فارغ
 بوکیس فنجغ لالوله دتاریقن کدوا فغلیما ايت مک لالوله دسمبیلهن مک فوتسله
 کفلا کدوا فغلیما سیا ايت لالو دکنتوغ کفلا کدوا فغلیما ايت دباوه جواغ ۲
 کمدين مک فغلیما لوریق دان فغلیما لوقوه قون مرمقسله فراهو راج عبدالله ايت
 دان کندیق راج عبدالله ترتیغل جوک لالوله دامیل اوله فغلیما لوریق دسمبیلهن
 کفد یغذرتوان مودا دان اد ساتو فني کامدان راج عبدالله ددافتن دفرسمبیلهن
 جوک مک دبوکاله اوله یغذرتوان مودا فتي ايت مک دافتاه امقت فوجوه سورة
 درقد راج ۲ ريو یايت بندرها سرت سوکو ۲ ملايو لاکي ۲ فرمقوان ادفون بویین ساتو
 جوا یايت مننا دانغ مانعکرکن ريو جوا دان مننا امبیلکن اتنن کمالا دباوه تاق
 کاکي بوکیس ستاه یغذرتوان مودا مایهت سورة ايت مک یغذرتوان مودا قون
 مشکران کن کفلاښ سمبيل مغان لاحول ولا قوه الا بالله العالی العظیم .

شهدان کات صاحب الحکایت

الهاه راج اسمعيل یغذرتوان سیا ايت برثرغ دغن یغذرتوان مودا ريو مک فراهو
 راج عبدالله قون دسوروه یغذرتوان مودا تغاکمکن مک یغذرتوان مودا قون
 براغکنانه بائیق کریو برسام ۲ فادک انقندا سکلین شهدان ادفون راج اسمعيل
 برلایرله اي دري سیغافورا منوجو اوغر دغن کلغاکښ مان ۲ یقاد لاکي ايت قون
 ددالم حال اد یغ فانه تیغن دان روبه ددانش شهدان تیا ۲ برجمقاله دغن
 کلغاکښ انکو کلان راج حاجي داتغ دري اندرا گیري هندق مینتو کریو مک
 برکهندفاه سکل فغلیما ۲ راج حاجي ايت مبدیل مک دلارغ اوله راج حاجي
 نیتتهن جاغن ممرافي اورغیغ لاري سده سفرت کچونداغ اورغ مک تیاداله کییلاغن
 فکرجان یغذرتواة دمکین ايت مک فغلیما ۲ ایتقون دیمله مک راج حاجي قون

نېاد برکون فکرچان کيت مک جواب راج عبدالله جکاو بگینو بایکله بنډار امین
کيت ساسيکن دهلو مک راج عبدالله فون مپوره محشکيل بنډار امین ايت مک
بنډار امین فون داغله مقادف بهارو هندف دودق مپمبه راج عبدالله فون متغکفاه
مک اقبيل بنډار امین مراس ديرين برتغکف ايت مک ايقون برنریاکن بودق سمغش
کانن فرکيايه اغکو فد راج نکارا منأ سمشکين کريو حال اکو این سده برلاکو
حکم الله سرب دلیمفرکش جچشن کعد بودق ايت مک بودی ايت فرکيايه برکايوه
سلالو کريو سکالي ادفون بنډار امین ايت دباوا راج عبدالله کهلوان کنایقکن
ايت لالو دکراتش کفلان دکموغ فول دخواغ ۲ کنایقکن ايت شهدان فراهو بسر
فغکاوا سرت فراهو ۲ داهيغ معديق اقبيل اي مایهت حال یقدمکین ايت مک لالوله
اي مقيسي مريمش سباه کاغکافن سیأ مایهت حال ايت مک اي فون مقيسي مريمش
فول مک لالو دبديان فراهو فغکاوا دان فراهو ۲ داهيغ معديق ايت مک لالوله
برفرغ بربدیلن ۲ لکوم لکم مک دکروموني اوله کاغکافن سیأ فراهو ۲ بوکيس
ايت مک بوکيس فون مقاموله دغن فمبوراسن دان تراکولن مک برهنتياه مريم
لالوله برامووکي مک فراهو ۲ بوکيس ايتقون داغله اوله کاغکافن سیأ شهدان
بودی بنډار امین ايقون تيساله کريو مک دمعلمکنياله کعد یغدفرتوان مودا سناه
یغدفرتوان مودا مندغر حال ايت مک یغدفرتوان مودا فون ساغته مارهن مک
لالوله اي مپوره فادک افندازن سکلبن فرکی دهلو کسات ملغکر راج اسمعيل
ايت مک فرکيايه فترا یغدفرتوان مودا ايت یأيت سفرت راج اندوه دان راج
عبدالصمد دانلاین سرب بوکيس ۲ دان یغدفرتوان مودا فون مشکوه دري بلاکغ
فول ادفون راج اندوه دان راج عبدالصمد اقبيل تيبا کسيغافورا مک لالوله برفرغ
دغن یمتوان راج اسمعيل دسيغافورا ساغته عظمه بويش لکوم لکم بربدیلن ۲
ساغته سابور مباورن کلاف کلينا ددالم اسف بدیل مريم دان ليلا رنکا مک
سام ۲ رافده کدوا فمبو سفرتکين برتمو جواغ ۲ کدوا فمبق مک سکتیک برفرغ
ايت مک اوندرله کاغکافن سیأ ايت کتانه ميره مک یغدفرتوان مودا فون تيبا
فول کسات لالو دفينسنش اوله کاغکافن یغدفرتوان مودا کتانه ميره مک اقبيل
برجمفا کدوا فمبو ايت لالوله برفرغ بسر فول بربدیلن ۲ لکم لکوم ککف کمفيتا
بويي پنهان مريم سفرت هلانتر یغ ممباه بوکيت اسف بدیل فون کام کابوتاه
مک بوکيس فون بانقاه بورن کسمش ممباوا فمبورس دان تراکولن دان درافش
دان مک دبديان سباه فميغکغ کاغکافن سیأ ايت سفرت بويي برتیه بويي سنافغ
فمبورس ايت مک بانقاه کاغکافن سبأ ايت ناس دان تغکام مک لالوله اي
ادور برفچه بابه کسان کماري دان کنایقکن یموان راج اسمعيل فون فانه تيفغ
لالو اندور هندف دايکوه اوله بوکيس ۲ مک دلارغ اوله یغدفرتوان مودا ادفون
فراهو راج عبدالله دکفوغ اوله فراهو بوکيس لالو دبديان دغن مريم دان دوا
اورغ فغلبما یغ براني ددالم فراهو راج عبدالله ايت سئورغ نماش فغلبما فديم
دان سئورغ نماش فغلبما نلا مک بوکيس فون مرافتکين فراهون دغن فراهو راج

هندق زیاره جوک تیباً ۲ تینه ایه ساي ایت تیاد بوله ماسوء سبب ایه ساي تاه برجنجی کفد کبرنور ملاک جادی تیاداله جادی ماسوء این سکالی قول ساي ممتاً کفد ایه ساي ایت جک تیاد جوک ایه ساي ایت مبری ساي ماسوء تندا ایه ساي ایت تیاد هندق برانق بواهن اکن سایه دان هندق برانق بواه اکن کمفنی هانداله شهدان ستاه ففکاوا مندغر تیتیه یمتوان راج اسمعیل ایت مک سمبهن بایکاه توانو فاتیگ معامکنه کفد فادک ایهندا دریو ایت مک تیتیه یمتوان اسمعیل ایت بایکاه ففکاوا اکنتتافی ففکاوا مودیق کریو ایت برسمفن سهاجاه فراهو بسر بیرله تفکلکن دسینی جاغن خواطیر هیلغ قنتغن جاروم فاته فون سایه اکن مشکنیش کران جکلو ففکاوا مودیق دغن فراهو بسر تنتوله لمبت سمفیش سبب اغین سلاتن تغه کنجغ بنر این مک سمبه ففکاوا بنرله تیتیه توانو ایت مک ففکاوا ایتفون برلایرله کریو مک اقبیل تیباً کریو لالو دفرمعامکنپاله سفرت مقصود یمتوان راج اسمعیل ایت کفد دولی یغدفرتوان مودا ایت مک تیتیه یغدفرتوان مودا کامی تیدق فرفجای ففکاوا فرفکتان راج اسمعیل سیاً ایت کران کرث موغگیر لاکي فنیفو سالفکن داتوءن راج کچی بیراف کالی سده برسومفه ددالم مسجد لاکین موغگیر جوک ای این قول چوچون ددالم قد ایتفون جاغنه قول کیت دسغا سانق سوداران یغدسینی کیت مناهن دی سموا هندق برجمفا دغن سانق سوداران مک بایکاه ففکاوا فرفگی سمول برسماً ۲ داهیغ معدیق دان بندان امین کسغافورا منتاً سومفهن مک ففکاوا فون فرفکیله برسماً ۲ داهیغ معدیق دان بندان امین مک اقبیل سمفی کسغافورا لالوله ای مفادف یمتوان راج اسمعیل مک دفرمعلومکنپاله سفرت مقصود یغدفرتوان مودا ایت مک جواب یمتوان راج اسمعیل بایک ففکاوا سکالی لاکي کریو سمبهن کفد ایه ساي ایت برسومفه برله فون بیارله دهدافن ایه ساي ستله ففکاوا مندغر تیتیه راج اسمعیل تردیم سجوروس کمدین سمبهن بایکاه توانو مک تیتیه راج اسمعیل برسمفن جوگاله مودیق ایت ففکاوا برسماً ۲ داهیغ معدیق سیاف کفرجیان دواکیانکله منوغکو فراهو بسر ایت جاغنه ففکاوا سرت داهیغ معدیق خواطیر ۲ تیاد ساي هندق بمبواه فکرجان یغتیاد فانونه مک سمبه ففکاوا بایکاه توانو ماینکن فجل محمد امین بندانله تیغکل دسینی دهولو مک تیتیه یمتوان راج اسمعیل بایکله هارفاه ففکاوا سموا کفد الله تعالی مک ففکاوا سرت داهیغ معدیق فون مودیکله کریو برکاکف دغن سکران.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سده کریوله ففکاوا ایت مک یمتوان راج اسمعیل فون مشاورتله دغن ادیقن راج عبدالله مک سمبه راج عبدالله بایکله کیت سربوله سهاج مالم ۲ کدالم ریو ایت کیت اموء کران بوگیس ایت تیاد میغک کران کیت لاکي ددالم بجارا مک تیتیه راج اسمعیل اقبیل کیت برلایر دریو سینی تنتو بندر امین ایت میکیوه کیت کران ای دواکیلکن اوله ففکاوا بایک تیدق بایک دی تیباً دهولو جادی

منځگو ريو اين ساي هندق امبيل سموڻ هندق دتاروه سانو تمقت يآيت ڦولو
 باين جاغن اورغ کاي کچيل هاتي جکاو اد سنجات ۲ ايت اد دالم تاغن سانق
 سودارا اورغ کاي سکاليڦون ساي امبيل جوک اين هاري جک دغن جالن
 ڦرسايسهن سکاليڦون ساي لاکوکن جوک ڦکرجان ساي اين انشا الله تعالي
 شهدان اقبيل يقدفرتوان مودا سده برخير کفد داتوه بندرها ايت مک ايڦون منتا
 ديراه کفد داتوه بندرها لالوله اي باليق مک اقبيل سمقي کاسنانن مک
 يقدفرتوان مودا فون مپورهه ڦترا ۲۱ سکايين مغمبيل سکل سنجات ۲ يقبس ۲ کفد
 فيهق ملايو ايت دغن کراسن مک دکمڦولکنياله دڦولو باين کمدين دسورهن
 جاک کفد اورغ بوکيس دان دغنسن سفنگالان اي کاوار برفرغ اقبيل سياث
 هندق مغمبيل سنجات ۲۱ جاغن دبري دان جکاو دکراسين جوک لاوان براموه
 مک جواب سکايين بوکيس ۲ ايت بايکاه توانکو کمدين يقدفرتوان مودا فون
 مپوره برسيفکن سکل کاغکاڦن اد کير ۲۱ ليم ڦوله بواه فنجاجب يغ منځکوږ مريم
 سرت سديا دغن اوبت ڦاوروڻ سرت دغن اورغ ۲۱ براتورله سکل فنجاجب ايت
 دلاوه ڦولو باين ايت سقدر منتتيکن موسوه ملاونن دان تيته ڦرننه سهاج اداڻ.

شهدان ادڦون راج ۲ سوکو سبله ملايو

يغ ڦرمڦوانن يځيرکمڦول ددالم استان المرحوم بتاغن ايت مک برکيريماه اي
 سورة کونن کفد راج دسيڦافورا ددالم سورة ايت وقت اين جاغناه ڦادک انقدا
 داتغ دهولو ماڦکر ريو صبرله دهولو چاري سهاجله بچارا تيقو حيله بوله ماسوه
 کدالم ريو دهولو کران وقت اين بندا ۲۱ سوا دکمڦولکن اوله راج مودا ددالم
 ساتو رومه مک اقبيل ساتو ۲ حال تنتوله بندا ۲۱ سوا دباکرڻ دان دونهن شهدان
 کات صاحبالحکايث اقبيل راج اسمعيل ايت مندر ڦوره سورة دري ريو ايت مک
 سوسهه هاتيڻ سرت سوسه ڦول اکن يقدفرتوان ترغکانو بلوم جوک داتغ دان
 دمکين جوک بنتو دري ڦادک ککنداڻ يقدفرتوان محمد علي بلوم داتغ مک
 يقدفرتوان راج اسمعيل فون حيرانه سرت دغن سوسه هاتي روقاڻ ايت انتهی تم.

سبرمول

ادڦون سورهن يقدفرتوان مودا کسلاږور ايت فون سمقيه اي مک لالوله دڦرمعامکنش
 کفد تفکو راج سلاږور حال احوال ددالم ريو ايت مک تفکو راج سلاږور فون
 مپورهکن ڦڦکاوا ڦونا سיתי کريو مک برلاير ڦڦکاوا ايت کريو مک اقبيل تيبا
 اي کسيڦافورا برتموله اي دغن کاغکاڦن راج اسمعيل ايت مک راج اسمعيل فون
 مپورهه مځکيل ڦڦکاوا ايت مک ڦڦکاوا ايت ڦرکياه ککنايککن راج اسمعيل ايت
 مک راج اسمعيل ايتڦون برکات ڦڦکاوا معامکنله کفد ايه ساي يقدفرتوان ريو يغ
 ساي اين هندق ماسوه کريو کران هندق زياره کمقام مرحوم بتاغن جاغنه ايه
 ساي ايت سڦکا ۲ هندق خبانه تياد ساي هديق بمبواه خبانه کفد ايه ساي ايت
 سکالي ۲ تياد برنية ساله ساي اين دانلاکي دهولو سکالي ساي هندق کريو

منیځکلکن یډفرتوان بسر ایت ددالم حال بکیتو سوسهکو تیاد ډد جوک لاکي ډد دي سموا ماسیه لاکي هندق دهمبوټن پاوا کیت جکلو بکیتو سکالی این اکو فربوانه مان ۲ یغ جادي کبیکن دیریکو تیاداله اکو هیروکن لاکي تیاد اکو ډرډولیکن بجی مارهن یغ اکو فربوآه سفرت کهندقکو شهدان اقبیل سلسی یډفرتوان مودا برتیه ایت مک لالوله ای مپورهکن سبواه کاکف کسلاڅور مپریاهو ډادک ادندا بکندا راج سلاڅور سرب ډډکاوا سیاواتغ سکاین دان سبواه کاکف ډول کاندرا کیری مځکیل راج حاجی اشکو کلان مک سورهن کدوا اینځون برلایرله شهدان اقبیل لځس سورهن ایت برلایر مک یډفرتوان مودا ډون مځکیل راج توا ډون داتځاه مک اقبیل سمځی ای دداتځن یډفرتوان مودا مک یډفرتوان ډون برنیهاه کډان چیه راج توا سمځی هاتین هندق ممبوآکن سای هاقوس دغن پاوا سکالی ډراسان هاتي سای راج توا دغن سای سهایس ۲ کیت برکلاهی دان برننه سهڅک انتارا کیت ډرډوا سهاجله سام ۲ انق بوکیس این سکارځ انق بوکیس سده منجادي انق ملايو مک سکارځ این دان ډد هاري این سده ډوتسله هارف سای دان ډرچاي سای کډد راج توا دان تیاداله سای مناروه ډرچاي سکالی ۲ وقت این کډد راج توا شهدان اقبیل راج توا مندځر تیه یډفرتوان مودا ایت مک ډراو بهله موکاځ سرت مالوځ مک ایځون تردیم سڅوروس کمدين جواځن جکلو سده یمتوان نباد ډرچیاکن ډاتیکن بیرله ډاتیکن کلوار ډري ريو این مک جواب یډفرتوان مودا مان ۲ سوک راج توا سهاج سای مپوره تیدق دان مناهن ډون تیدق اکنتتافي وقت این سکالی ۲ نیاد سای مناروه ډرچاي کډد راج توا ستله راج توا مندځر تیه یډفرتوان ایت مځکین برتمبه ۲ له کچیل هاتین لالوله ای برموهن بالیق اقبیل سمځی کرومهن مک برسیځاه ای اکن ډراهوځ مک اقبیل سده سیف مک ایځون تورناه کډراهوځ ممباوا بندان دان انق استریځ لالو برلایر کډلیمځ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل راج توا ایت برلایر مک یډفرتوان مودا ډون برجمځاله دغن بندرها مک برکاله یډفرتوان کډد بندرها ادډون سای برجمځا اورځ کاي این هندق برڅبرکن حال دغن سینر ۲ جاتنله اورځ کاي کچیل ۲ هاتي اکن سای یایت سای داقت خبر راج اسمعیل انق راج بواغ خبرن هندق ماتځکر ريو این اځاه اختیار کیت ستاه داتوه بندرها مندځر کات یډفرتوان مودا ایت مک ایځون تردیم سڅوروس کمدين مک جواځن ډرچران ایت ډولځاه کډد راج مودا مان ۲ یغ بایقن یغ سای این مځیکوه سهاج مک جواب یډفرتوان مودا جکاو سده بکیتو کات اورځ کاي بایځاه اکنتتافي سای منتا دوا ډرکارا ډرتام ۲ کیت کمډولکن انق استري کیت کدالم سموان ساما ۲ سای برځرځ دغن راج اسمعیل ایت دان اورځ کاي تیځکل منوځکو نکري سئورځ ډون جاتن سوکو ۲ ملايو ممبنتو سای بیرله سای دغن سوکو ۲ سای بوکیس سهاج کدوا مان ۲ سنجات ۲ یغ بسر ۲ ددالم ريو این یغ تیځکل

فوله كلځكافن مك افيل اي سمفي لالوله اي برهنی مننیکن یغدفرتوان ترڅگانو
داتغ دان بنوان دري فڅخ قون باوم جوک داتغ دان بنتو دري سیا قون بلوم
جوک داتغ مک دودوله اي دسیغافورا ایت بیراف لمان اداڼ.

القصة

مک ترسبوة څرکناڼ یغدفرتوان مودا داهيغ کمبوجا ددالم نځري ريو مک مندافتله
اي اکن خبر یغ صحن اکن کمفقاتن

انبارا یغدفرتوان ترڅگانو دغن یغدفرتوان راج اسمعيل هندق ماڅکر ريو ایت مک
یغدفرتوان مودا قون منتفاحوصله ددالم نځري ريو ایت اکن سوکو ۲ راج ملایو ایت
اداکه سباه دي دهالوس ۲ سیڅ فریفساڼ ایت ددالم بیراف هاري مک ددافتباله
کپتاڼ سوکو ۲ ملایو ایت جکاو داتغ راج اسمعيل ایت اداله سوکو ۲ ملایو ایت
بیاوه سباه راج اسمعيل سرب ددافتڅ څول سکل رهسيا راج سوکو ۲ ملایو لاکي ۲
فرمفوان مبري سورة کغد راج ترڅگانو دان کغد راج اسمعيل سیا ایت سرت
ددافتڅ څول رهسيا راج توا څیڅق بوکیس اکن بیلوه جوک دان ایله اکن مباحر
کدوځ اوبت بدیل یغدفرتوان مودا سرب دافتله صح اکن اورڅیڅ هندق داوڅڅڼ
ایت دان اورځ ایت څون براني برسموک دغن راج توا ایت مک یغدفرتوان څون
مقاب لاحول ولا فوة الا بالله العالی العظیم لالوله اي برتینه کغد فادک ادندا ۲ دان
انقندا ۲ سکاين تیاداله لاین لاکي ایسي قروه سوکو ۲ ملایو ایت هڅک سمات ۲
دڅکی حیانت اکن کبت سمو انق بوکیس ۲ این جوک منجغ دان تیاد برکونا
سومفه سیان دانلاکی تیاد برکونا سنیا ۲ مرحوم یغدهولو بیراف کالي څون
کیت سمو سوده براله یغ کیت امیباکڼ جادي بایک جوک څرپواتنڅ سرت بیراف
کالي کیت معنکڼ دان کیت صبرکڼ مک ماسیه جوک دڅرپواتن فعل لاکو یغدمکین
ایت اتس کیت سمو انق بوکیس جکاو بکیتو یغ سبترڅ دي سمو هندق
منولکڼ کیت سمواله دري ناه جوهر اینه کراغتڅ دان ماس مرحوم بناغن
دهولو سده جوک کیت سمو اوندور کاور دري ريو این تیغکله اي سمو دغن
بکندا مرحوم تیاد جوک اي سمو فواس ماسیه لاکي دڅرپواه فتنه داتس کیت
هڅک کیت سمو هارو هارا همفیر ۲ څرکي دغن پاوا کیت کمدين مرحوم څول
مغکبل کیت سمو انق بوکیس دفولگڼ ستیا لام دغن موافت دي سمو جوک
دان سکل څکرچان یغته لالو دي سمو ممبواه کیت مک تیاد کیت فنجکڼ یغدي
سمو ماسیه جوک هندق منجاریکڼ کبنساڼ کیت جوک دغن برباکي ۲ فتنه
لڅس ساتو څرکارا ساتو څول جک دمکین تیاداله اکو بوله تاهن لاکي هندق اکو
تیغکاڼ بالیق بوکیس بکیمناڼه حالڼ انق چوچو مرحوم سده منجادي انق چوچو
دان انق بواه کیت سده منجادي بندا بکندا این بکیمناڼه اکو هندق موتسکڼ
هاتي میغکاڼ سمناهن سلطان محمود این لاکي کچیل ساغت جک دڅیچیت ۲ څ
سدیکیت ۲ ستورځ څون ماني دغن سبب اینه اکو نرتاهن ۲ جوک هندق

ريو ايت بايت تمڭكوڭ دان بندهرا سرت سوکو ۲ ملايو بمبواة فول ساتو سورة
 كقد راج كچي. ترڭكانو دمكين بوپين يڭ اكو دافت ترسبوة ددالم سياره سيا
 مضمون فركتانن تاه ساسي درقد فوجين ۲ اما بعد كمدين درقد ايت اداله فاداك
 نندا ۲ سرت فاداك بندا ۲ مملمكن كقد فاداك چندا اداله بندا سموا يقددالم
 ريو هندق دبناسكن اوله بوكيس ۲ هندق دبو نهن دان هندق دثوقوشن سكالې
 مان سوکو ۲ كيت سموا قوم ملايو ادثون فاداك ادندا سلطان محمود ساغتنه
 كچيلن سيافله فاداك نندا سرت فاداك بندا ۲ سموا تمقت مغادوكن حال شهدان
 جكاو فاداك انقندا لاکي مڭاكو قوم قرابت سكراله داتڭ كړيو اين.

شهدان كات صاحب الحكايت

ادثون سورة يڭ سرووف ايت بوپين تيك فوجو. كترڭكانو ساتو كڤاهڭ ساتو
 كقد يقدفرتوان راج اسمعيل ساتو دثولو تمبلن اين شهدان اقبيل يقدفرتوان
 ترڭكانو مندثر سورة دري ريو ايت مك اي فون مبري سورة فول كڤاهڭ دان كتمبلن
 ستاه راج اسمعيل مندثر سورة ترڭكانو ايت مك اي فون تياداله جادي فركي
 كفتني امس مك ايڤون مبالس سورة يقدفرتوان ترڭكانو ايت مڭتانن يڭ اي
 برسرتاله دان سورتن كڤاهڭ فون دمكين جوک كمدين راج اسمعيل فون مپورهله
 كڤولو توجه منتأ كاواركن فراهو دغن الت سنجاتن تيف ۲ ساتو فولو ايت دغن
 سكران كمدين برکيريم سورة فول اي كترڭكانو مڭتانن سيلاكلنه فاداك ايهندا
 سكر ابراڭكت فاداك انقندا اد مننتي دسيڤاڤورا مك راج اسمعيل فون برلايرله
 كسيڤاڤورا مك رعيت دسيو فون دفرنتهپاله دغن كراسن دقسان سبله دي
 سرت دسورهن مپيڭكن فراهو ۲ دان سمڭن كمدين برکيريم سورة فول اي كقد
 فاداك ايهندان راج عالم دان كقد فاداك ككندا يقدفرتوان راج محمد علي
 ادثون مضمون يفتركندوڭ ددالم سورة ايت مڭتانن فاداك ادندا منتأ بنتو ملڭكر
 ريو دان جكاو هيلڭ فاداك ايهندا فاداك ككنداله منجادي راج ادثون فاداك
 ادندا تياد ماهو منجادي راج ددالم نكري سيا بيرله فاداك ادندا منجادي راج
 ددالم لاوة سهاج شهدان اقبيل سورة ايت سمڭي مك دغن تقدير الله تعالى
 راج عالم فون مڭتانه انا الله وانا اليه راجعون مك دقبوركلنه اوله فاداك انقندا
 بکندا ايت سرت اورڭ بر ۲۸ ددالم نكري سبا بتاف عادة راج يڭسر ۲ مڭكت
 مك اقبيل ساسي درقد ماممكن فاداك ايهندان ايت مك يقدفرتوان محمد علي
 فون مبالس سورة فاداك ادندا بکندا ايت كاتن ككندا بنتوله دغن فراهو دوا
 فوله بواه دان اف ۲ يڭكورڭ اداله بنتو دمکينه يقددالم مضمونن ادان
 شهدان اقبيل يقدفرتوان اسمعيل مندثر خبر ايت مك فرچياله اي كدين مك
 برلايرله اي فول فركي كترڭكانو موافقت مڭاجق يقدفرتوان ترڭكانو سكر املڭكر
 ريو مك جواب يقدفرتوان ترڭكانو سيلاكلنه فاداك انقندا فركي دهولو ايهندا
 اداله دبلاکڭ مك يقدفرتوان راج اسمعيل برلايرله فول كسيڤاڤورا كيرا ۲ اد انم

امس دکت کمبوجا سبب اد اورغ منغکاو کیرا ۲ لیم راتس اورغ دیم دتمقت
ایت سده مبري سورة کفدائ جکاو راج اسمعیل ملغکر قنتي امس ایت ایله بیلوه
مک یمتوان راج اسمعیل فون برسیقله اد کیرا ۲ سراتس بواه ددالم فولو توجه ایت
ادفون سوداران تغکو بوسو دسورهن کترغکانو مینغ انق یغدفرتوان راج کچی
ترغکانو مک دتریماله اوله یغدفرتوان ترغکانو منتیکن ای سهاج داتغ مک تغکو
بوسو ایت فون بالیقله کسینتن مک دودفله یغدفرتوان راج اسمعیل ددالم فولو
توجه ایت کران منتیکن اغین بسر لفس سهاج هندق ملغکر قنتي امس ایت
جوک کهندقش ادان انتهی تم.

القصة

مک ترسبوه فرکتان یغدفرتوان مودا داهیغ کمبوجا سرت راج حاجي کلان ددالم
نکري ريو مک تیاداله لاین فکرچانث ملینکن ممسکرکن فرنیکان ددالم نکري ريو
مک داتغه بیراف بواه فراهو داکغ دري جاوه داتغه کفل ۲ دان کیچی ۲ دري
بغکالا مباوا دکاغن بغکالا برفوله ۲ بواه دان دري چینا داتغ قول وگکغ ۲ کفلا
هیجو دان کفلا میره برفوله ۲ بواه داتغه قول توب ۲ دري سیم مباوا براس
دانلایش دان فراهو جاوا دمکین جوک افلاکي فراهو ۲ دري بوکیس دان افلاکي
فراهو ۲ دان رنتو ۲ برچچو ۲ ایکناه ددالم سوغي ريو دري کوالا سقفي کهولو
ريو مک برفالو ۲له دکاغن چینا دغن دکاغن جاوا دان دمکین لاکی برفالو دکاغن
جاوا دغن دکاغن ريو سفرت کمبیر مک باقیله سوداکر ۲ چینا افلاکي بوکیس
باقیه یغ کاي ۲ مک قد ماس ایت باقیله اورغ کاي ۲ ريو ادفون یغدفرتوان مودا
سلالوله موره کمالک کران وقت ایت سده بردامي انتارا یغدفرتوان مودا دغن
کفتني هندا دان ددالم ريو فون براتورله اورغ بسر ۲ن درقد شهنبدار دان متمات
ایاني سکل داکغ ۲ ایت سرت مایهاراکندي دان فنجاجب براتوس ۲ بواه یغ
سدیا امقت لیم فوله تورن دان امقت لیم فوله نایک کالغن دان سکل مریم ۲ فون
دگنتوغله اقیلل کادوه ددکتکن سهاج هاوان فنجاجب ایت سقاي لکس ممبتو
دان اوبت بدیل فون ممبوة سندیري برکوین ۲ مک لاکوله سنداوا ددالم ريو
دمکین لاکی فاورو ممبوة جوک اد یغ دري چینا توکغ منواغن دان دري اتس
اغین توکغ منواغن دمکینه حالل ددالم بیراف ماس.

سیرمول

ادفون نغکو کلان راج حاجي مک تیاداله ای تنف امت ددالم نکري ريو اداله ای
سلالو برلایر مرقسا سکل نکري ۲ دان تاو رنتو مک اقیلل سلسیله درقد مرقسا
تاو رنتو ایت لالوله کسلاور بالیک سلاهور کجمبی دان کاندرا گیري دمکینه
حالل ددالم بیراف ماس ادان.

شهران کات صاحب الحکایت

تله تنقله ريو ایت ددالم امان مک سباه سوکو ۲ ملایو بر بواه قول هونر یغ مبري
ککروهن اتس نکري ريو کفد فیهن یغدفرتوان مودا سرت انق ۲ بوکیس یغ ددالم

راج اسمعیل ایت کدالم کو بوڻ مک دلڳر ڦول اوله هلندا کو بوڻ ایت دنیا یکن
 باریس سندادو مک یقدرتوان راج اسمعیل ڦون لاریله ڦول سرت تفکو عبدالله
 دان تفکو عبدالرحمن دان تفکو حسین دان تیگل نفکو موسی دان تفکو امبوغ
 بسر شهدان ادفون یقدرتوان محمد عالی تیاداله ای لاری کران ایهنداڻ اد
 برسام ۲ هلندا ایت ادفون لاریڻ ایت کڦولو لاوان منتا ڦراهو ای کڦد مهراج
 لیلا لالوله ای کلوار برلایر منوجو کسباه ریو شهدان اداله اکو دافت ترسبوة
 ددالم سجاره دان سیاره سبله سیا اداله هلندا مانگر سیا ایت انم بولن لماڻ
 تیاد برالاھن دوا کالی کونن مقبیل سلدادو ۲ کمالک تیاد جوک اله مک
 مارهاه کفتن کفل ایت اکن راج عالم کناڻ توان راج برکات کڦد کیت نکری
 سیا تیگ جم بوله دافت سبب راج کانق ۲ این سکارغ راج سیا این ترلالو
 برانین ننتی جکاو تیاداله جوک هاری ایسوء مستی راج عالم کیت هنترکن
 دسیاوغ مک جواب راج عالم جکاو این کفل مغتر کیت کسیاوغ کیرا ۲ کیت
 تیاد سمقی این کفل بکندا برکات ۲ ایت سمیل ترسنپوم کونن کمڊین مک
 مالم هاریڻ راج عالم ڦون مبری سورت کڦد انقن یمتوان محمد عالی مفتانکن
 جکاو تیاد اله نکری سیا هاری ایسوء ایهندا دهترکن اوله هلندا کسیلوغ مک
 افیل راج محمد عالی مندغر سورة ایهنداڻ ایت لالوله دتمبوء کڻ کنا یکنڻ ایت
 دان سکل اوبت بدیل ڦون ددیروسن دغن ایر مک ایڦون مقادف یقدرتوان راج
 اسمعیل معاومکن حال اوبت بدیل سده هابس یاسه دان کنا یکن سده تفکلم
 مک تیته راج اسمعیل سای سده میغ تیاد هندق ملاون ایهندا ایت مک سمبه
 یمتوان محمد عالی سیلاکاه توانکو کاوار دهولو بیرله ایهندا ایت منجادی راج
 ددالم نکری این دهولو ننتی افیل ایهندا ایت مفکت کلق توانکو داتقله سمول
 منجادی راج ساه یمتوان راج اسمعیل مندغر کات ککندا یمتوان محمد عالی
 ایت مک یمتوان راج اسمعیل ڦون اندورله کڦولو لاون سفرت یفتله ترسبوة ایت
 دمکینه ترسبوة ددالم سیاره یغسباه نکری سیا شهدان الهه نکری سیا ایت
 مک راج عالم ڦول منجادی راج یقدرتوان بسر سیا ادفون انقن راج محمد عالی
 ایت منجادی یقدرتوان مودا جوک ای سبکیما لام جوک ففکتڻ تم.

سبرمول

ادفون یقدرتوان راج اسمعیل ایت کلوارله ای درڦد ڦولو لاوان ایت دغن تیگ
 بواه کاکف مک لالوله برلایر کڦولو تمبان مک افیل سمقی کتمبلن ممبواتله ای
 ڦراهو لیم باس بواه مک سودارا ۲ یمبرامفت ایت ڦون دبرین سیواه سئورغ
 ڦراهو کمڊین مک ای ڦون برلایر ڦول کسینن لالو دبنچین اورغ ۲ سینتن ایت
 دغن کلوار واغ دان هرت جادی ڦرسمبهن کڦدان مک تیاد برانی اورغ سینتن
 ایت مناهن کهندڻ کران یمتوان اسمعیل ایت ففکت چوچو جوک کڦد مرحوم
 بتاغن کونن مک برلاکوله کهندڻ ایت کمڊین موافقتله ای هندق مانگر فتنی

تیتھڻ چیه ساییڻ هایم اکو این سده بوله دسا بوغ جواراڻ ماتي قول اف بوله
 بواۋ کهنڊق توهن کیت الله سبحانه وتعالی کمدین برڦسن اي کغد سکل منتری ۲۰
 فتراڻ راج اسمعیل اینله کنٺیڻ.

شهدان

مک اقبیل سده اي برڦسن ۲ ایت مک سلطان محمود فون مڱنٺله مک دکر جاکنله
 اوله اورغ بسر ۲۰ اکن جنازه بکندا ایت بتاف عادة راج یڱبسر ۲ مڱت مک
 دمقامکنله اوله اورغ بسر ۲۰ ددالم محفورا مک دسپوتله اوله اورغ مرحوم محفورا اداڻ

انتهی

مک انقن قول یڱبرنام راج اسمعیل ایت مڱنٺیکن کراجاڻڻ.
 شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲۱ تیگ ناهن لفس اي منجادي راج ایت مک داتقله قول اتسن
 ککروهن دنیا یغ هینا یا ایت داتغ ایه سوداراڻ راج عالم یڱدیم دباتو بهرا
 تتکل اي سده اله درقد برڦرغ دغن سوداراڻ سلطان محمود دان سده اله برڦرغ
 دسینتن دان بالیق درقد مڱنتو یڱدفرتوان مودا دملاک مک تتقله اي دباتو
 بهرا ایت.

سبرمول

اقبیل راج عالم مندفر خبر سوداراڻ سلطان محمود ایت سده ماتي دان مڱنٺیکن
 کراجاڻڻ انق سوداراڻ یڱدفرتوان راج اسمعیل دان انقن راج محمد علي منجادي
 راج مودا مک اي فون برسپله اکن کلفکافن اد کیرا ۲۱ لیم بلس بواۋ مک فرکیله
 کملاک برجما کبرنور ملاک مک برخبرله کبرنور ایت کغد راج عالم حال نکري
 سیا سده ماتي سلطان محمود سکارغ انقن راج اسمعیل منجادي راج مک ددالم
 حال ایت ماسیه جوک اي مفرجاکن رومفق ۲ سهڱک فراهو ۲ جاوا یغ هندق
 کماري بیراف سوده دامیبلش مک سکارغ کیت دافت فرنته دري بتاوي ایت
 نکري سیا فاتوه دقوکل دان سیا ۲ یغ هندق منجادي راج دسیا این کتیک
 بوله کیت تولغ اکنتتافي ماهوله برجنجي دغن کمقني هلندا جاغن لاکی فکرجاڻ
 رومفق ایت شهدان مک راج عالم فون سفکوڙله مڱغ فرجنجین ایت اکنتتافي
 ایله منجادي راج سیا مک دتریماله مقصودڻ ایت مک هلندا فون مپورهکن ساتو
 کفل فرغن دان تیگ کیچین ادفون راج عالم لیم بلس بواۋ فنجاجین مک فرکیله
 کدوا فیهق اغکاتن ایت ملڱکر نکري سیا مک اقبیل تیا کسیا مک اورغفون سده
 سیف میغ دغن بیراف کوپون مک دکلواري لوله یمتوان محمد علي سرت
 یمتوان اسمعیل مک اقبیل برتموله فنجاجب دغن کفل فرغ ایت مک برقرارله
 باکیکن عظمت بویڻ بریدیل ۲ لن سرت دغن سورق تمفیکڻ حتی سکیرا ۲۱ انم
 هاري مک باپقله کلفکافن سیا یغ روسق هڱک کنا یقکن راج اسمعیل فون تفکلم
 دان سکل بتاغن دان جوجول فون هابس دچا بوه اوله هلندا مک لاریله یڱدفرتوان

داهيغ کچي دان داهيغ چلاء دان اغکو مودا اديق براديق دودق بردکت دغن تمگکوځ مک تيته يقدفرتوان کچي چلاء مودا کماري اغکو سبله اکو سموا دسيني مک انق راج کتيک براديق ايت براليهله کسبله يقدفرتوان مودا کران اي فترا راج ميمونه کونن سکتیک لاکي مک يقدفرتوان مودا فون نايک کاستان لالو ددوگوځن راج محمود دباواڅ تورن کيالي ايت سلالو دريياڅ داتس سغکسان شهدان قد ساتو قول اورغ توا ۲۱ اداله يغ منجولفن ايت ساتو انق بايک کتورنن درقد بوکيس يغ امفت فوله يغبړنام توء کو بو اداڅ ستله انق راج بوکيس مليهت حال يقدفرتوان مودا ايت مک اي فون ماسيغ ۲ ممکځ هولو کريسن مک يمتوان فون برتيلهه بارغ تاهو کيراڅ سوکو ۲ سبله ملايو سرت بوکيس بهوا سسگوهن اينله راج جوهر دغن سکل دأيره تعلقون يداغکت اوله بوکيس سبکيمان مفکت ننداڅ مرحوم سلطان سليمان دان اي فون دمکين جواله مک بارغشياف يفتياد مېتولي اتوران اين مک قد هاري دان وقت اينله کيت برهابس ۲ مک لالوله اي مفونس هلامفن شهدان ستله داتوء بندرها مليهت حال يقدمکين ايت مک ترباليقله موکاڅ سمواڅ مک داتوء بندرها فون فيکر جک تياد دبتولکن تنتوله روسق نکري ريو اين تياد فايدهن مک اي فون برسېدا کاڅن جکلو سده فاتوة قد ابغ سموا سبله بوکيس راج محمود اين منجادي راج جوهر دغن سکل دأيره تعلقون مک ساي سموا فون سرتاله کران سموا فون انق چوچو مرحوم جوک فاتوة ساي سموا سمبه مک جواب يقدفرتوان مودا جکلو سده بکيتو اورغ کاي الحمد لله له سموا سام ۲ بتولله موافقت انتارا کيت کدوا فيهق مک لالو دساروغکځن هلامفن مک لالوله دياجق يقدفرتوان مودا انتارا کدوا فيهق سام ۲ منجونجوغ دولي مک منجونجوغ دوليله کدوا فيهق ملايو بوکيس ايت کمدين بهاروله برستيا فوڅ سفرت ستيا مرحوم يغ مفکت دسوغي بارو مک تله سلسي نيت يقدفرتوان باج فاتحه مک دباچله اوله امام اکن فاتحه دان دعاء مک هابسله فکرجان ايت مک کمباليله کدوا فيهق ايت کرومهن دمکينه قصهن درقد بيراف خبر متواتر اورغيغ توا يغ سما سماڅ انتهي.

القصة

مک ترسبوة فركنآن سلطان محمود ددالم نکري سيا کات امفون چترا مک اقبيل سده دتغکلکن اوله هلندا فولو کنتوغ ايت بلوم لاکي داتغ لفکرڅ اتو دعواڅ مک تتقله بکندا سلطان محمود ايت منجادي راج مک ادقون راج محمد علي جاديله منتون سبب ايتله مک تتف جوک اي منجادي يقدفرتوان مودا مک اداله کيرا ۲۱ انم تاهن اي منجادي راج تتف بتول مک سلطان محمود فون گرځله مک بيراف داوبتکن اوله اورغ بسر ۲ تياد جوک سمبوه مک اي فون تاهوله اکن سده هابس عمرڅ ايت مک اي فون ممکيل اورغ بسر ۲ سرت فادک انقندا راج اسمعيل سراي دفنداځن فتراڅ ايت لالو اي برتيله کقد سکل من تري

شهدان

اداله سبله سوکو ۲ ملایو اداله دفیلهین سودارا ۲۱ مرحوم راج دباروه یأیت سفرت تفکو عبدالقادیر دان تفکو عثمان دان تفکو بواغ اکنتاقي یغ باقی چندروغ هاتین کفد تفکو عبدالقادیر اتو تفکو بواغ جوا ادقون فیهق سوکو ۲ بوکیس اداله یدفیلیهین انق یغ کهاراهن یأیت راج محمود فترا مرحوم دباروه دغن تفکو فوتیه مک حال ایت دالم برساله ۲ هنله مقصود دان کهندق کدوا فیهق مک داتوه بندرها فون مخاجقله برسام ۲ میلیه سام ۲ مننجوق دهقان انتارا کدوا فیهق مک جواب یدفرتوان بایکله ایسوه هاری برکمقول قول کیت سکلیتن.

شهدان

مک داتوه بندرها مخمقولکله سکل راج ۲ دان اورغ بسر ۲ فیهق ملایو سرت دسورهن ممکي کاین لفس دان برفندوا دغن الت سنجات سفرت روف اورغ هندق برتیکم اتو برفرغ شهدان سکل خبر ۲ دان فرته سوکو ۲ ملایو ایت فون سمفيله کفد یدفرتوان مودا مک فانسله هاتین لالو مپوره مخگیل راج حاجي دان سکل انق راج ۲ بوکیس سرت فغکاوا فونا ستي سرت بوکیس ۲ سکلین مک داتغله مریکثیت سکلیتن مخادف مک برتیه یدفرتوان مودا کفد راج حاجي درفد فربواتن بندرها سموا سرت سوکو ۲ ملایو کمدين تیتیه لیتهله سوکو ۲ ملایو ایت بهارو سمالم امقمان اي سموا برکات نکري ريو این دغن کیت فوتیه هیتمن ترسراهنه کفد کیت سفرت جالن لام ماس مرحوم دسوغی بارو دمکینه لاکي قد کنیک کفتن کفل منغو هوتغ بکندا هاری ایت بکیمان روفان این سده لاین فول نغکه لاکون سفرت روف هندق مننجوقن لاکي ۲ن جوا مک سمبه راج حاجي جکلو سده فیکران اورغ کاي بندرها هندق مننجوقن لاکي ۲ن کیت فون هندق جوک مننجوقن لاکي ۲ کیت کفداهن مک تیه یدفرتوان قد فیکران آبغ دمکین جوا بایکله بریتاهو داتوه بندرها بایکله سدیاکن سفکسان میغم دبالی روغ ایت ننتي اقبیل سده تتف فمیلهین انتارا کدوا فیهق کیت نایککن سکالمله کسفکسان سلالو کیت سموا منجونجوغ دولي سکالي شهدان مک یدفرتوان مودا فون مپورهله مبریتاهو کفد داتوه بندرها مک جوابن بایکله شهدان مک یدفرتوان مودا فون مبريله فرته کفد سکل بوکیس ۲ اکن الت فتکامن مک سکل انق راج ۲ بوکیس سرت بوکیس ۲ جاتي فون برسيفله سموان سفرت سیف مخادف موسه شهدان مک کایسوقن هارین مک برکمقولله سکل راج ۲ سوکو ملایو سرت داتوه بندرها تخگوغ سموان کبالي سرت برکاین لفس سموان دان برفندوا دان بوکیس ۲ دغن سکل انق راج ۲ن فون حاضرله دغن ممکي سلوار سمقا برتندري باتوغ سموان برفندوا جوک دغن کلیواغ دان هلامقن مک دودقله برسبلهن بوکیس دغن ملایو مک یدفرتوان مودا سرت راج حاجي فون دودقله برتتاغن دغن راج ۲ ملایو ایت مک یدفرتوان مودا فون مندغ ۲ مک دلیهتن

ددالم ايت شهدان مك افيون ايتله دسراهنن اوله يقدفرتوان مودا كغد سكل
 قراهو ۲ بوكيس دان قراهو داكغ ۲ يشمان ۲ اورغيغ صحابت هندي تولن كقدان
 مك هابسله افيون ايت كونن مك چوكفله اكن قمبر هوتغ مرحوم ايت شهدان
 ادفون كقتن يغ باليق كملاك ايت اقبيل سمقي تيك بولن كامقتن مك ايقون
 داتغله لالو نايك كرومه يقدفرتوان مك يقدفرتوان فون براثكنله ككمقوغ بولغ
 منداثكن فادك انقندا سلطان احمد كران اي برسماي دسيتو مك اقبيل سمقي
 دكمقوغ بولغ ايت مك يقدفرتوان مودا فون مشغولكن داتوء بندرها دان تمقوغ
 سرت راج ۲ سودارا مرحوم ايت كران برباير هوتغ برسام ۲ برهداقن سباه مپياه
 سفاي ترغ مك بركمقوله سكل اورغ بسر ۲ دان راج ۲ ايت سرت سلطان احمد
 فون حاضر جوگ مك قد كتيك ايت بربايرله يقدفرتوان مودا اكن هوتغ مرحوم
 ايت دهداقن اورغ بسر ۲ دان راج ۲ سكلين مك اداله بايقن هوتغ المرحوم ايت
 ترسوت ددالم سياره كاراغن ائگو بوسو يأت توجه لقسا توجه ريو نوجه راتس
 توجه رثگيت دان ترسوة ددالم سياره سلاغور بايقن توجه لقسا امقت ريو ليم
 راتس توجه رثگيت شهدان ادفون يقدوا قول اين انتهنن يغ مان بتولن والله اعلم
 شهدان اقبيل سلسي برباير ايت مك يقدفرتوان مودا فون برتيته دشن اير مئان
 چيه اورغ كاي اف بوله بوات سده جادي داكيغ داره بوسق هايير فون افاه
 يغ هندق دكات لاكي جكاو سكيان تيدق ايتله كتيكان ساي مهالي باليكن
 نكري ريو اين چيه سمقي هاتين محرواة ساي سموا انق ۲ بوكيس سكلين
 سمقي سده بكيني قول جادين سفرت فنتون اورغتوا ۲

تيفكي بوكيت سكودانا ✱ تمقت برتنام هاييا فادي
 ساكيتن مودا كئا بنجان ✱ سبارغ كرج تيدق منجادي

ستله داتوء بندرها مندغر فنتون يقدفرتوان مودا ايت مك ايقون ترندقله دان
 سكل راج ۲ سوكو ملايو ترديمله سموا تباد سوات فون اد جواين برفندغ ۲ غناه
 سام سنديرين مك راج حاجي فون ترسنپوم مايهت حال يقدمكين سرت مندغر فنتون
 فدوك ككندا ايت شهدان سجورس راج ۲ ملايو ايت فون قولغله سكلينن ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

اقبيل سلسيله درفد ممباير هوتغ ايت مك دشن تقدير الله تعالى سلطان احمد فون
 كريفله مك براف هاري كريفن مك مئكتله اي مك يقدفرتوان مودا سرت داتوء
 بندرها فون مفرجاكنله جنازه مرحوم سلطان احمد ايت مك دمقامكنله بتاف
 عادة راج يغيسر ۲ مئكت مك اقبيل ساسيله درفد منقبوركن سلطان احمد ايت مك
 مشاورتله يقدفرتوان مودا سرت داتوء بندرها دان اورغ بسر سموا سبله ملايو
 دان سبله قيهق بوكيس منجاري اكن كتي مرحوم سلطان احمد ايت.

مك گفتن كفل ايتفون ترتاوا سراي كئناڻ جكلو سسده راج مودا سرت توان
بندھرا تمڱوڱ تياد دافت لاکي مڃايرڻ بايکله انق راج دوا ايت سراھکن کڦد
کيت سڦاي کيت باواکن کڦد کڃر نور ملاک کران کڃر نور تله مڃري ڦرنټه داتس
کيت جاڻن کيت باليق همڦا سهاج جادي مالو.

شہدان کات صاحب الحکایت

اقبيل داتوء بندھرا مندغر فرکتان گفتن کفل ايت کسککنله اي سبب تياد دافت
تفت هندق مشاوره لاکي دان راج کچي ترغکانو فون سده باليق کترغکانو
کران اي فون هونر سمفي جادي دمکين اين درقدان جوک مک برکات قول داتوء
بندھرا کفد يقدفرتوان مودا الله الله جاغلله ابغ کتغنن ساي سماو اين ملينکن
ابغ فندغ سهاجله کفد انتن کمال کيت يغ قياتو ياتيم ايت درقد ورث امانه
فتروهن مرحوم کفد ابغ سرت ساي سماو اين دمان لاکي ساي مفادوکن کسککن
ملينکن کفد ابغله ادفون جوهر دان ريو سرت سکل تعلقو دأيرهن ملينکن تله
فولغ دفولغنن لاکي کفد ابغ دان ابغله مرمتهن سرت سکل قوم قرابت ابغ بقسا
بوکيس سلما۲۸ دغن موافت سرت تولس اخلاص ريزاله ساي سماو
کفد ابغ سماو ادیق برادیق اتق برانق فد وقت اين دان وقت يغ لاکي اکندا تغ
سلما۲۹ اد فرايداران متھاري دان بولن اداث شهدان اقبيل يقدفرتوان مودا
مندغر کات داتوء بندھرا دان تشگوکھ سرت راج۳۰ سکلين مک تيته يقدفرتوان
مودا جکلو سده بکيتو کات اورغ کاي سماو انشا الله تعالی سايله يغ مېايرن
هو تغ مرحوم ايت جالن ساي برجوال کاین دفيغکغ سکاليقون ريزاله ساي سماو
ادیق برادیق اتق برانق ترجوال کفلا دغن سبب مغنغن انتن کمال يقدوا بوتير
کمدین برتته قول يقدفرتوان مودا کفد گفتن کفل ايت ادفون درقد هو تغ مرحوم
ايت کيتله مېايرن مک گفتن فرغ ايت مشکو۳۰ کمدین برتته قول يقدفرتوان
بوله معلومکن کفد گبرنور کيت متتا تيمقوه تیک بولن کامقتن مک اقبيل سمفي
تيک بولن کامقتن داتقله تريما کريو اين مک گفتن ايت فون مشکو۳۰ سميل
کاتن منريما کاسيهله کيت کفد راج مودا يغ ايت تيمقوه کيت تريماله مک ايقون
ترتاوا مک لالوله اي مبري تاييک سرت مبري سلامت کفد يقدفرتوان مودا مک
لالوله اي تورن ککفلن سلالو برلاير کمالاک.

شهدان ادفون يقدفرتوان مودا برتنگوه ايت اداله کات اورغ توا ۲۱ اد
کونن ساتو اورغ قوتيه کفتن کفل صحابت کقد يقدفرتوان ايت ميمغ ماس دليگلي
يقدفرتوان برنياک تيمه دغندي جادي برصا بتله تولغ منولغ فد فکر جان برنياک
ايت مک اقبيل يقدفرتوان مودا تله باليق کريو سمولو مک داقله اي کريو
مدافتکن يقدفرتوان مودا متناً جوالکن افيون بريو ۲ قتي مک تتکل اي اکن
برلاير کچينا ديتگلکنش ستغه کقد يقدفرتوان متناً جوالکن ننتي اقبيل اي
باليق دري چينا جک هابس لاکو دتريماث واغش دان اد قول گانتوغن يقدفرتوان

مځکين راميله مريد۲۳ دتلوه رنتو ايت اداله ايښ مځاکوکن ديريښ داتوه ملايکت مک باپقله اورغ ۲ رنتو برهيمقون کفدان مک اخر فکرچانښ دفرنتهپاله سکلين رنتو ايت هڅک سمځيله څولو يغ دلاوه ۲ دسيټو څون دفرنتهپاله سڅرت کريمون بورو دان اوغر مک اخرځ تياداله اي ماهو ميمبه کريو دان کمښکاڅو مک دودقله اي سڅرت کراجان سندريري سرت دکوکوهکنښ تمڅت ۲ ايت دغن بيراف بواه کوڅو مک سکل اورغ تلوو رنتو دسيټو باپقله دڅربواتښ کنديق مک مشهورله څربواتښ ايت شهدان مک خبر ايتقون سمځيله کفد کلان سوتا ويجاي مک براڅکتله اي دغن بيراف کلڅکافڻ څرغ مک دلڅکرياله سکل تاوه رنتو ايت دغن څرغ برامو ۲ کن دان برونه ۲ هن مک تياد براف لمان څرغ ايت مک دافتله تر تفکف داتوه ملايکت ايت لالو ددڅغ تاغښ سرت درنتي مک دسورهن باوا کريو مک اقبيل سمځي کريو دسورهنک اوله يڅدڅرتوان مودا بونه مک لالوله دونه مک ماتيله اي ادڅون سکل هرت بندان دان اتق کنديقښ دامبيل اوله اغکو کلان دباواڻ کريو مک تتڅله تمڅت ۲ ايت جادي کفد راج حاجي دامبيل دغن څرغ سبکيمان کادان باتين انم سوکو جواڻ کمدين مک تتڅله څځيران سوتا ويجاي ايت ددالم ريو مک اقبيل اي سمځي کدالم ريو مک تياداله ديريښ مپيوه نام څځيران سوتا ويجاي ايت لاکي دمکينه حالځ مک تتڅله اي ددالم ريو دغن کمايانښ برسام ۲ يڅدڅرتوان مودا ريو اداڻ.

القصة

مک ترسبوته څرکتان کبرنور ملاک مک اقبيل سده ددڅرڻ نگري ريو تاه معمور مک مپورهله اي ساتو کفل څراغښ اکڼ منځکو هوتغ مرحوم سلطان سايمان ايت مک اقبيل تيبا کريو مک دتڅکقباله سلطان احمد ايت يڅلاکي بلوم رماج څترا ايت مک کسوساهنه داتوه بندرها سموا مک لالو داتوه بندرها سرت اورغ بسر ۲ سوکو ۲ ملايو سمواڻ برهمقون منداڅتکن يغ دڅرتوان مودا مک کڅتن کفل ايت څرکيله څول منداڅتکن داتوه بندرها سموا دنڅه استان يڅدڅرتوان مودا ايت دتڅکوڻ څول دسيټو دهڅاڅن اورغ ۲ رامي مک تيته يڅدڅرتوان مودا سمبيل ترسپوم جکلو تله تربيت واغ کمځني ملڅگر کيت ايت واغ بلنجا کيت ملاون کمځني دلځگي دان بلنجا کيت ملڅگر کمځني دملاک سياڅ څول کيت تڅکو ستله کڅتن کفل مندڅر تيته يڅدڅرتوان ايت مک ايڅون ترسپوم سراي کاتښ بئر توان راج مودا څون څرکتان ايت شهدان مک داتوه بندرها څون ترتندقله کمدين مک برتيتهله څول يڅدڅرتوان څول کفد داتوه بندرها دان کفد سکل اورغ ۲ بسر دان راج ۲ سوکو ملايو افله بجارا کيت اورغ کاي سرت تن ۲ اغکو ۲ سکلين مک جواب داتوه بندرها افله ساي سموا هندکن بايرکن حال ريو اين سامڅما څوکوه بهارو هندق برتونس جاغښکن بواه بوغاڻ څون بلوم کلوار مک سکل څرچان ايت څولڅله کفد راج مودا مک تيته يڅدڅرتوان مودا سڅگوه ۲ اورغ کاي سموا تياد ترداي دان تحيلهکن لاکي مک جواب داتوه بندرها سڅگوهله راج مودا مک

القصة

مک ترسیوت څرکتان انق راج منځکابو امقت اورځ
اداله سټورځ نمان راج بايغ دان کدوا راج هيڅو کتيک راج مستيک کامقت
راج لاس شهدان اداله راج بايغ ايت ممينځ کاندرا کيري اکن څترا سلطان
حسن راج اندرا کيري برنام راج حليمه مک تياد دتريم اوله سلطان حسن ايت
مک مارهله راج بايغ ايت مک کامقت انق راج ايتقون څرکيله ملځگر اندرا کيري
مک برځراغله سلطان حسن ځون دغن راج برامقت ايت مک تياد براف هاري برځرځ
ايت مک سلطان حسن ځون تيواسله اي لالو براندور لاري ککاوورځ مک اندرا
کيري ايتقون دافته اوله امقت اورځ انق راج ايت دغن سکل تعلقو دأيرهن
مک دڅرنتهپله اندرا کيري ايت اوله راج ۲ يڅبرامقت ايت ادځون راج بايغ څرکيله
اي کرتبه ممرننهله اي اکن رتبه ايت.

شهدان

اځبيل ددځر اوله کلان څځيران سوتا ويځاي نځري اندرا کيري ايت تله روسق
دان رتبه ځون تله دڅرنته اوله راج بايغ مک کلان ځون ساغتهل مارهن مک لالوله
اي څرکي کرتبه ملځگر راج بايغ مک برځراغله برامو ۲کن دان برېونه ۲هن مک
تيواسله راج بايغ ايت لالوله اي براندور کاندرا کيري مک دڅرايکوت اوله اغځو
کلان کاندرا کيري مک لالوله برځرځ ځول مک بنتو دري جمبي ځون داتغه
ځول مک جادي بسرله څراغڼ ايت برامو ۲کن دان برېونه ۲هن ماتيله سيله مپيله
مک تياد براف انتاران څرځ ايت مک تيواسله راج يڅبرامقت ايت باپقله څځليمان
ماتي سرت ترکرا ځځلان اوله بوکيس مک څځهله څراغڼ دان ايځون لاريله تياد
برکنهوان مېاوو ديرين بالين کمنځکابو مک اندرا کيري ځون دافتهله اوله اغځو
کلان ايت کمدين څرکيله اغځو کلان ايت کسوځي گاوځ مځمبيل سلطان اندرا کيري
ايت سمولا دان ترماسووله باتين انم سوکو ايت سکالي دامبيل اوله اغځو کلان
ايت کران وقتو راج هيڅو مځمبيل نځري اندرا کيري ايت سلالو دامبيلن باتين
انم سوکو ايت سکالي.

شهدان کات صاحب الحکايات

اځبيل سلسيله کلان څځيران سوتا ويځاي ايت مځمبيل اندرا کيري دان رتبه دان
باتين انم سوکو ايت مک سلطان حسن اندرا کيري ځون منکاځکن کلان څځيران
سوتا ويځاي ايت دغن څتراڼ يڅبرنام راج حليمه ايت بتاف عادة راج ۲ يڅبر
برنکاخ کهوين برکاسيه ۲هن کدوا لاکي استري کمدين اغځو کلان ايتقون
مېواتله نځري دکوالا جناکو دان ځکن لاس مک سوره مېورهله کريو تياد برهنتي.

سېرمول

کات صاحب الحکايات

اد ساتو لبي منځکابو مځاکوکن ديرين کرامت دغن علمون يځ دغن براف مېلاهي
عادت کونن څد تمځت يڅبرنام داني مک باپقله اورځ برکورو ځځدان مځکين سھاري

تاوۋ رانتو فون داتقله مېاوا دگاځن تلوۋ رنتو فټنو سسقله برچوچق ۲ ايکن درقد
کوالا ريو هڅک ککمشوځ چينا دان کفل ۲ دان کيچي ۲ فون داتقله ليم انم بواه
مک امانله ريو قد ماس اين سرت باپقله منداثت حاصيل ۲ اداځ.

شهدان

مک يقدفرتوان مودا فون مېواتله استان دڅکالڼ رام مک راج حاجي فون جاديله
کلان ممرنتهکن کراجان دباوه يقدفرتوان مودا سرت مېتولکن توکځ څولو تلوۋ
رنتو سرت مايهت سکل راج ۲ دان څولو ۲ ددالم تلوۋ رنتو ايت سياف ۲ يغ بتول
دان سياف يغتياډ بتول ايله يغ مېتولکن اتو ممرغي شهدان مک تياډ براه
انتراڅ مک اغکو کلان راج حاجي فون څرکيله ممرقسا سېله ليڅک ايت مک افېيل
سمقي لالو مځاتورکن سکل کدودفکن مکت ۲ دسيتو سرت حاصيل ۲ مکانش سرت
دسورهڼ برېواۋ کځکاځن يقدسدياکن بېلا ۲ دکهنداکي اوله يقدفرتوان مودا قد
کنېک ساکيت سوکرڼ هندقله دسدياکن مک ممرجاکنله سکل مکت ۲ ايت اکڼ
تيته فرنتهڼ ايت تم.

القصة

مک ترسېوه څرکناڼ سلطان جمبي مک اډاله بگندا ايت اد مناروه څترا سټورځ
څرمفوان يغ بايک څارسڼ سدځ مانيس دځنداځ مات مک ددالم حال ايت بگندا
سلطان هندق منچاري اتق راج ۲ ددالم نکري جمبي ايت اکڼ جادي سوامي
څتراڼ ايت مک تياډاله سدځ قد ماتڼ مک اډاله نام ځادک انځندا بگندا ايت
تڅکو راتو امس شهدان ستله هايېسله اي برفيکر مک لالوله اي مېوره کليڅک
مېلاکن اغکو کلان راج حاجي ايت برماين ۲ کجمبي مک اغکو کلان فون براڅکنله
کجمبي مک افېيل تيا کجمبي مک دڅرملياکن اوله سلطان جمبي بتاف عاده
استعاده راج ۲ يڅسر ۲ داځ دځن دبريڼ استان ساتو مک ددالم حال ايت تياډ
براه هاري مک مېورهله اي کقد راج حاجي ايت جکلو سوک هندق دبريڼ
استري دځن څتراڼ ايت يايت تڅکو راتو امس ايت مک اغکو کلان راج حاجي
فون ريضاله مک افېيل سمقي وځتوڼ مک دکهوينکېله اغکو راج حاجي ايت دځن
څتراڼ تڅکو راتو امس ايت بتاف عاده راج يڅسر ۲ ايت نکاح کهوين مک
افېيل ساسيله درقد نکاح کهوين ايت مک برکاسيه ۲ هنله اي لاکي استري کمدين
مک ساپان جمبي فون ملتقکن کلاران اکڼ ځادک انځندا بگندا اغکو کلان
دځن کلاران کلان څځيران سوتا ويچاي مک سکل اورځ ۲ فون مېوتله نام ايت
ددالم نکري جمبي سرت تعلقڼ سکليڼ اداځ.

شهدان

تياډ براه لمان تڅکو کلان څځيران سوتا ويچاي ايت ددالم نکري جمبي ايت
مک ايځون برموهنله کلوار کقد ځادک ايهندا بگندا سلطان جمبي مک دلځسکن
اوله سلطان جمبي مک لالوله اي کلوار دري جمبي ايت اداځ.

ادندا راج حاجي دان فادڪ ادندا يڄ فرمڻوان ۲ شهدان اڻبيل سلسيله درڦد برتاڻيسن ۲ ايت مڪ يڏڦرتوان سرت فادڪ ادندا بگندا منورنڪنله ادندا يڄ فرمڻوان ۲ ايت ڪفراهو سرت سڪل هرت بنداڻ مڪ برلايرله اي ڪريو ممباوا جنازه راج دباروه ايت مڪ تياڊ براهڻ هاري دلاوة سقميله ڪريو لالوله ماسق ڪدالم سوڻي ريو مڪ ددالم ريو ڦون ڪمڦرله ڦول اورڄ مڻاڪن يڏڦرتوان مودا دري لبڱي ممباوا جنازه بگندا راج دباروه سده مڱت شهدان اڻبيل داتوء بندرها سرت داتوء تمڱوڳ دان اورڄ تواء يڏدالم ريو مندڻر حال ايت مڪ برترجوننله ڪسمڻ ماسيڄ ۲ برڪايوه منوجو ڪنايڪن يڏڦرتوان مودا ايت مڪ داتوء بندهارا دان تمڱوڳ ڦون برجمفاله دڄن يڏڦرتوان مودا لالوله برتاڻيسن ۲ برامي ۲ ماسيڄ ۲ دڄن بيڄي راتڻ مڪ ڪنايڪن ايتڻون تيباله ڪيتاڻن مڪ لالوله دنايڪن خرنڊا ايت دماڦڪن بتاف عاده راج ۲ بسر ۲ مڱت دڦورڪن دمڪينله دڦرواه اوله داتوء بندرها سرت يڏڦرتوان مودا يات دڦورڪن دبتاڻن برسام ۲ دڄن فادڪ ايهنداڻ مرحوم سليمان بدرالعالم شاه.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

استري راج دباروه ايت يات تڱو ڦوتيه ڦترا مرحوم مڱت ڊڪوت مڪ اداله بهارو برانق اڪن راج محمود دنماڪنڻ بلوم لڦس امڦت ڦوله هاري ڪران يڏڦرتوان مودا ماسوء ريو ايت سرت تيبا مڙاڪن دهولو مرحوم تڱه يات راج احمد ڦترا مرحوم راج دباروه مڪ اداله راج احمد ايت ڦد ڪتيڪ ايت اداله عمرڻ ڪيرا ۲ دلاڦن تاهن اتو سمبيلن تاهن مڪ اڻبيل سلسي درڦد مڙاڪن راج احمد ايت مڪ بهاروله دمقامڪن مرحوم راج دباروه ايت شهدان ادڦون تڱو ڦوتيه اڻبيل تله مڱنڪله فادڪ ڪڪندا بگندا ايت المرحوم راج دباروه مڪ دوڪچيتاله اي مڪ تياڊاله ماهو سنتڻ اوبت لاڱي مڪ مضرته ڦياڪيڻ ايت تياڊ براهڻ انتاراڻ مڪ مڱنڪله ڦول تڱو ڦوتيه ايت مڪ مڱڪن برتمبه ۲ له دوڪچيتا يڏڦرتوان مودا ددالم ريو تياڊاله برڦوتسن اورڄ ۲ برڪابوڄ اوله برڪابوڄ ايت ستڱه درڦد علامت راج بسر ۲ مڱت.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اداله بگندا سلطان احمد ايت برسمايم ڊڪمڦوڄ بولڄ برسام ۲ فيهق سوڪو ۲ ملايو اڪنتاڻي فرڱي داتڄ سهاڄله اي ڪڦد فادڪ ايهندا بگندا يڏڦرتوان مودا ڪران لاڱي ڪاتڻ ۲ ادڦون راج محمود اداله اي ڪڦد بندا سوداراڻ ملبهاراڪندي يات تڱو هيتم دان راج امينه دان راج حليمه اديق براديق.

شهدان

مڪ تنڦله ڦول يڏڦرتوان مودا ممرننهڪن نڪري ريو ايت مڪ نڪري ريو ڦون رامياه دان سڪل فراهو ۲ داڱ ڦون داتڦله دري فيهق باره دان تيمور دان وڱڪڄ ۲ ڦون ماسڦله برنياڪ برلاونن دڄن دگاڻن يڏري سبله تيمور ايت مڪ فراهو

القصة مك ترسبوة فركتان السلطان سليمان ددالم نكري ريو
كات صاحب الحكايت

مك اقبيل سده فادك انقندا بكندا راج دباروه برلاير كليغكي برسام راج سلاغور
ايت مك بكندا فون كرىغله ادفون تفكو فوته ددالم كرىغ بكندا ايت مك ايقون
برانقن سنورغ لاكي ۲ دنماكن اوله بكندا راج محمود ادفون فتران يغ توا
تله بسر نمان راج احمد اكن تنافي بلوم لاكي عقل بالغ ماسيه كانق ۲ لاكي
شهدان ادفون بكندا سلطان سليمان كرىغ ايت مڭكين سهارى مڭكين برتمبه ۲
مك بركمفولله داتوه بندرها سرت تمڭكوغ دان سكل اورغ بسر ۲ ماسق كدالم
برتوڭكو سيغ مالم مك داتوه بندرها فون ساغتهل سوسهن منچارىكن اوبت دان
مڭمڭولكن بيراف دوكون ۲ دان طيبب ۲ مڭويتكن بكندا ايت تباد جوڭ سمبوه
مڭكين برتمبه ۲ سهاج مك تباد بيراف هاري دغن تقدير الله تعالى مك بكندا
فون مڭكتله كمبالي كرحمت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون مك كمڭرله ددالم
نكري ريو اف لاكي ددالم استان ريوه رندهله دغن راتف تاغيس راج ۲ ايت
لاكي ۲ دان فرمفوان اف لاكي سكل اورغ ۲ بسر .

شهدان مك داتوه بندرها فون ممرنتهكنله اكن جنازه بكندا ايت اكن
دتانم دقبوركن بتاف عادة راج ۲ يغسر دمقامكن يأت دوا اسوڭن مباوا جنازه
ايت دان داتس اسوڭن ايت راج دراج سرت جواتن برسام ۲ دان دين دان كاين
دوڭوڭ انم بلس سرت نوبت دان دبنتڭن فودي جالن هڭك كقبوران دان
بركا بوغله سكلين اورغ ۲ هڭك سراتس هاري مك بيراف قول داتوه بندرها
مفلواركن صدقه كڭد سكل فقير دان مسكين دان برخندوري تيك هاري دان توجه
هاري بتاف عادة راج يغسر ۲ مڭكت شهدان اقبيل سلسيله درڭد دمقامكن بكندا
ايت مك داتوه بندرها فون مپوره كسلاغور مبريتاهو راج دباروه سرت يڭدڭرتوان
مودا شهدان مك برلايرله سورهن ايت دغن برسكرا ۲ تباد بيراف انتاراڭ سمڭيله
سورهن ايت كسلاغور مك نايكله اي مڭادڭ راج سلاغور مڭرسمبهن سورة ايت
دان سورهن ايت فون ماسيه لاكي مكاكي كابوڭ مك اقبيل راج سلاغور مليهت
سورهن ايت بركا بوڭ مك ايقون تركجوة دان سورهن ايتفون مڭرسمبهن سورة
درڭد داتوه بندرها ايت سفوجوء كڭد راج سلاغور دان سفوجوء كڭد راج دباروه
دان سفوجوء كڭد يڭدڭرتوان مودا دڭداس شهدان ادفون راج دباروه ستله اي
مليهت سورة مپويتكن فادك ايهندا بكندا سلطان سليمان بدارالعالم شاه مڭكت
ايت مك راج دباروه فون مڭكتله قول انا لله وانا اليه راجعون مك راج سلاغور
فون مناغيسله لالو دڭربواتكنپاله خزنداڭ كات ستغه قول وصيتن متا تانم دريو
جوڭك مك اقبيل سده خرندا ايت مك لالوله دماسقن جنازه كدالم خرندا ايت
مك لالو دباوا اوله اورغ بسر ۲ كڭداس ستله يڭدڭرتوان مودا مليهت خرندا فادك
ادندا ايت داتڭ مك يڭدڭرتوان مودا فون مناغيسله ترلالو ساغت سرت فادك

سفر تيته راج دباروه ايت مك اقبيل راج سلاڅور سرت اورغ توا ۲۰ منډغر
 خبر سورهن ايت مك لالوله اي مپوره مفاښ كاجغ لالوله برلاير كړيو برار يځ ۲
 دغن كلفكافن راج دباروه ايت مك اقبيل تيبا كدالم ريو مك نايكله سموان
 راج ۲ ايت مغادف بگندا مك داتوء بندهارا سرت داتوء تمڅكوغ دان راج اندرا
 بښو سرت اورغ توا ۲ سكلين حاضره سموان انتارا كدوا فيهي ايت.

كمدين مك سلطان سليمان فون برتته دمكين بوپيښ بارغ تاهو كيراښ
 منتفكن سومفه ستيا انتارا بو كيس ۲ دغن ملايو سفر ستيا مرحوم يلام مرحوم
 مځت دسوغې بارو يڅدرفكغ هڅك سمفي انق چوچو چچيښ بارغسياف انتارا
 كدوا فيهي موڅكير سفر يخته ترسبوه اين دناسكن الله دان دكو توف تباد سلامت
 دنيا اخره ستله بگندا برتته ايت مك برداغ سمبه قول راج حاجي يځ فاتيڪ
 سو ۲ بو كيس فون دمكين جو ك اقبيل فاتيڪ سمو تباد مڅيكوه سفر سومفه
 ستيا مرحوم ايت مك كنهال فاتيڪ سمو سفر يځ دتتهكن ايت اداښ.

شهدان ستله ايت مك تيته بگندا اين هاريله كيت مپراهنن ثرنه بچارا
 فنيڅ فنداځن كچيل بسرښ كډ يڅدرفوتوان مودا مك بو كيس ۲ فون منريماله مك
 تيته بگندا باچ دعا مك لالوله مباح دعا مك هاسله سكل فركارا بو كيس دغن
 ملايو برقولغ سدېكالا ستله ايت مك راج حاجي دان راج سلاڅور بردوا سودارا
 ايت فون فركيله برجمفا دغن سوداراښ تفكو فوته دان تفكو هيتم مك تفكو
 فوته دان تفكو هيتم فون ترلالوله ساغت سوكان مك دهمبوركنښ براس كونيځ
 سرت دبريښ سنتف مك سنتفه برامفت براديق ايت كمدين كدواښ فون برمونه
 باليق كمفتن شهدان سكاين اورغ ۲ بسر فون برمونه ماسيځ ۲ باليق كرومهن
 ادفون ساطان سليمان فد هاري ايسوښ ايت مك برتتهاله اي كډ راج سلاڅور
 دان كډ راج حاجي دان كډ فادك انقدا راج دباروه فركيله انقدا سكلين
 مڅمبل راج مودا دليڅكي كمبالي كړيو سفر عادة كتتافن سهاري شهدان مك
 راج يڅكتيڪ ايتفون برلايرله سكاين كډاس مك برجمفاله راج ۲ ايت دغن راج
 مودا مك لالوله راج ۲ ايت معلومكن تيته بگندا مپوره مڅمبل راج مودا ايت باليق
 كړيو سمولا مك جواين بايكله توانكو مك راج دباروه فون هندق منتا كسلاڅور
 دهولو سبتن برسام ۲ راج سلاڅور مك راج سلاڅور فون باليقه كسلاڅور برسام ۲ راج
 دباروه سرت اورغ توا ۲۰ مك اقبيل تيبا كسلاڅور مك راج سلاڅور فون مپيلاكښ
 راج دباروه ايت نايك كداره ديم داستانښ مك راج دباروه فون نايقه كااستان
 راج سلاڅور ايت مك تباد براف لمان مك راج دباروه فون داڅته كړيځ دم
 مك راج سلاڅور فون ساڅته سوسهن مليهكن فادك ادندا ايت كړيځ مك
 دڅكيله اوله راج سلاڅور بيراف دوكون دري هولو دان دري هيلير اكن مغوبكن
 فادك ادندا مك سكل اورغ ۲ بسر فون بركمڅوله سيځ مالم ددالم استان
 يڅدرفوتوان سلاڅور ايت دمكينه حال سلملمان راج دباروه كړيځ ايت اداښ.

مندغر حال یدمکین ایت مک بکندا فون ساغتهل مرکاڻ مک تیتہ بکندا فرکي تان سیاف برچاکف ۲ هندق مبدیل ایت اکو منتا جالن دان سبب جکلو تیاد برتولن کفد اکو دغن جالن دان سبب ننٹی دیاله یغ فاتوت دبدیل دان تیاد لاین ایسی فروتن دغکی خیانت دان دندم خصمت جوک یدفونوهکنن سمفی نکرې سده همفییر ۲ منجادی فادغ تکوکر ماسیه جوک تیاد دفیکرکنن مک لالو سپف فرکتان سوکو ۲ ملایو مپیوة ۲ فکرجان بدیل مبدیل ایت مک بکندا فون مپوره ممفکیل راج حاجي ایت نایک کداره مک راج حاجي فون نایکله مفادف اقبیل برجمفا مک تیتہ بکندا اف کهندق اوله راج حاجي داتغ این مک سمه راج حاجي تیاد اف سبب لام فاتیگ تیاد مفادف مک تیتہ بکندا اف بچارا راج حاجي سکارغ این مک سمه راج حاجي تیاد بچارا کفد فاتیگ ماینکن کفد دولي توانکو جوک مک تیتہ بکندا عاده یغ مان هندق دفاکي اوله راج حاجي کران عاده این دوا ساتو عاده مرحوم دسوغي بارو دان ساتو عاده مرحوم مفکت دکوت مک سمه راج حاجي عاده مرحوم دسوغي بارو ایتله عاده ددالم سومفه ستیا ادفون عاده فادک ادندا مرحوم مفکت دکوت ایت عاده بهارو کران دولي توانکو سودارا برسودارا دغن فادک ادندا ایت لبه کورغ سدیکت تیاد مفاف شهدان اقبیل بکندا مندغر سمه فادک انقندا بکندا ایت مک تیتہ بکندا بایکله ننتیاه ممفکیل سودارا راج حاجي ایت دهولو بالیق کریو کران ای فون ایهندا سوره ممفبیل راج مودا کلیشکي مک سمه راج حاجي ادفون سودارا ۲ فاتیگ یدفسلاغور سرت اورغ بسر ۲۸ اد بلاک داتغ مفادف برسام ۲ فاتیگ این سقدر ای ترکمدین سدیکت سهاج مک تیتہ بکندا بایکله لالوله بکندا منیتهکن ساتو اورغ بایک منجمفوة فادک انقندا بکندا راج دباروه مپوره بالیق کریو سرت راج سلاغور دان اورغ توا ۲۸ ایت سموان دففکیل برکمفول کریو شهدان مک اورغیغ دتیتهکن ایت فون سکراله ای فرکي دغن ساتو کاکف بردایوغ دان سرت دغن لایر منوجو جالن اوغر دان بورو بارغکالي ترجمفا.

شهدان

سبرمول ادفون راج ۲ سلاغور سرت سیلواتغ ففکاوا ایت فون برلایرله ای سمفی کاوغر مک برجمفاله دغن افگاتن راج دباروه مک برهدافله ففجایب اورغ سلاغور دغن ففجایب اورغ ریو مک ددالم حال ایت سورهن درقد بکندا ایتفون تیا لالو محرممعلکن کفد راج دباروه سفرت فادک ایهندا بکندا مپیلانک ماسوء دهولو کریو برکمفوغ دان فادک ادندا راج حاجي فون سده اد دریو ستله راج دباروه انتارا کدوا فیهق سبله سوکو ۲ ملایو دان سبله سوکو ۲ بوکیس اداله کیت مندغر سمه سورهن ایت مک تیتہ راج دباروه ایت فرکیله معلکن کفد سودارا کو راج سلاغور سرت اورغ توا ۲۸ کتاکن برسما ۲ کیت ماسوء ریو برکمفول مک سورهن ایتفون فرکیله کفیهق افگاتن راج سلاغور ایت مک لالوله دمعلکنن

القصة

ترسوة فرکتان بکندا السلطان سليمان

ددالم نكري ريو دودوفه ددالم فرچنتان سبب فرپواتن راج كچي ترغكانو ايت دان نكري فون ناه سوبي دان براس فون مهله هفك برهرك سأمس تباد فنه ستاغن سيريه دان كساكتنله اتس اورغ ۲ رعيت ۲ فون باقله كلغاران هفك ستغه درقد ستغهن مغبيل امبوت ستو دقولو باين دان اد يغ مغبيل امبوت نبوغ دماكنن افلاكي كايديق دان اوبي مك يات كباپكن نام فراهو داكغ سيواه فون تباد ماسوء مك سويابه نكري ريو قد كتيك ايت شهدان ستله سلطان سليمان مايهتكن حال يغ دمكين ايت مك بكندا فون ممكيل فادك انقندا بكندا راج دباروه مك راج دباروه فون مغادفله اقبيل برهدافن مك تيته بكندا اواغ بايقاه اشكو فركي امباكن سودارامو راج مودا كليشكي كران جاشن كيت دماكن سومقه ستيا سفركارا لاکي نكري ايت اينله روفان قد حال نكري چوكف دشن بندهارا تمفكوغ سرت اورغ بسرئ مك نكري فون مغكين سهارى مغكين روسق سبب فردگاشن نله ماتي دكاچو اوله وان دالم ايت سرت سوکو ۲ كيت سبله ملايو دانلاكي نيت هاتيكو جكاو اكو سده برجمفا دشن راج مودا جك اكو ماتي شكورله اكو متئا جامه جوک كفدان دان اكو هندق فتاروهكن اشكو سموا كفدان دان ادفون سوکو ۲ كيت سبله ملايو اينله ماچمن درقد دهولو سمفي سكارغ تباداله مېنگن هاني هفك دودق ددالم خواطير سهاج سمات ۲ سقرت يفتاه لالو هفك همقير ۲ سكارغ فركي دشن پاوا شهدان اقبيل راج دباروه مندغر تيته ايهندان ايت مك ايفون برداتف سبه ادفون فاتيك اين مان ۲ سهاج تيته فرنته فادك ايهندا ايت فاتيك فون دمكين جوک شهدان اقبيل تله مشواره ايت مك راج دباروه فون برکمساه اكن كلشكانن مك اقبيل سده مستعيب براغكناه اي تباداله اتق راج ۲ مغيريفكندي هپاله فقليما ۲ ملايو دان رعيت ۲ جوا مك برلايرله اي جالن اوغر بورو.

شهدان

ادفون راج حاجي برلاير ايت تباداله سيفكه ۲ لاکي سلالوله اي كرو جالن سيفافورا مك برسليسهله فرجلانن ايت دشن راج دباروه سبب تباد اي برجمفا دلاوة مك سلالوله اي ماسوء كدالم ريو مك اقبيل اي ماسوء كدالم ريو كمقرله قول سوکو ۲ ملايو مېنگ ۲ راج حاجي ايت داتف هندق ملفكر ريو مك راج ۲ ملايو سرت فقليما ۲ن اد يغ ستغه ساغت هندق مبدیل راج حاجي ايت مك تباد داندھكن اوله راج حاجي دلايركنن جوک بولغ ليغكي ايت هفك سمفي كباشن برتنناغن دشن استان بكندا ايت بهاروله دلايوهكنن مك گادوهانه سوکو ۲ ملايو ايت هندق مبدیل ۲ ايت مك اقبيل سلطان سليمان

سرت دغن تگوهن انجادي فراهو فرغ مك دنماكنش بولغ ليغكي شهدان يقدفرتوان
 فون سمايله دسلاغور مك تياد براف لماڻ لالو كمبالي قول كقدس برسما
 تگكو راج سلاغور دان سيلواتغ دان ففكاوا توا دان ففكاوا مودا دان داتوء
 شهبندار تقولي ملينكن تگكو راج سعيد سهاج تيشكل منوگكو سلاغور تله سمهي
 كقداس تياد براف لماڻ يقدفرتوان مودا سرت راج ۲ سيلواتغ فون براغكت
 كملاك مك ددودقكن اوله كبرنور قد ساتو رومه دتلغكيرا سرت دفرمليانكن
 دغن دفرجمون ماكن مينوم سهارى ۲ سرت دغن فرماينن برماچم ۲ اد كيرا ۲ دوا
 بلس هاري مك بهاروله برقمقول سكل اورغ بسر ۲ هلندا ايت كلوار كئاشكيرا
 بهارو بريجارا مضمحكن بردامي دان منظرهكن موافقت سرت برواة فرجنجين
 سبله مپيله يأت فرجنجين ستيا انتارا كمفني هلندا دغن يقدفرتوان مودا سرت
 سكل بوكيس ۲ برمولى اداله جاتوهن فكرجان اين قد هجرة تاهن ۱۱۶۶ قد
 سهاريوون رمضان شهدان اقبيل سلسيله درقد ايت مك يقدفرتوان مودا فون
 باليقله كقداس مك تگكو راج سلاغور سرت اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ فون
 كمباليله كسلاغور شهدان تياد براف انتاران مك راج حاجي فون برمونهله كقد
 فادك ككندا يقدفرتوان مودا هندق فركي مغمبيل فادك ادندا بكندا يغ
 فرمفوان ۲ ددالم نكري رتبه يقدكلواركن اوله راج كچي، يستوان ترغكانو دري
 ريو ايت سرت فرانقكن بوكيس يغ سفنكگالن راج حاجي دان يقدفرتوان مودا
 دودق دليغكي دهولو ايت ادان مك دبركن اوله يقدفرتوان مودا اكن راج حاجي
 ايت فركي مك راج حاجي فون برلايرله مك اقبيل سمهي كسلت تيوغ مك
 برجمقاله اي دغن سبواه وغكغ يغ بسر مك سيفكهله قد وغكغ ايت بمبلي بارغ ۲
 دان ببراف بايق قول فرسمباهن چنچو وغكغ ايت اكن بارغ ۲ هالوس ۲ دان
 يغ بايك ۲ كمدين راج حاجي فون برلاير كرتيه مك اقبيل تيبا كرتيه مك لالوله
 مغمبيل فادك ادندا بكندا سكلين دباوان باليق كقداس سرت سكلين انق ۲
 بوكيس يغ بايق اقبيل سمهي كقداس تنقله اي ددالم قداس ايت لالو برمواقت
 دان برمشواره دغن فادك ككندا يقدفرتوان مودا سرت فادك ككندا راج سلاغور
 سرت فادك ككندا راج سعيد سرت داتوء سيلواتغ دان داتوء ففكاوا مودا سرت
 داتوء شهبندار تقولي دان راج توا انجي اندق اداله موافقتن آيت اكن فركي كرو
 سئوله ۲ فركي بريجاراكن سومفه ستيا انتارا بوكيس دغن ملايو مك برسما ۲ له
 فيكران سكل راج ۲ دان اورغ ۲ بسر ايت مك اقبيل تنقله كمواقتن ايت مك
 راج حاجي فون برلايرله كرو دغن كنيانكنش يغبرنام بولغ ليغكي ايت سرت
 فقيريش امت ليم بواه فنجاب دان كاگف ادفون راج ۲ دان اورغ بسر ۲ سلاغور
 ايت دبلاكفله سديكيت كران مريكتيت تغه برسيفكن سكل فنجابن مك تردهولوله
 راج حاجي برلاير كرو مك راج ۲ يغ تيشكل ايتفون برسوغكوه ۲ له مپيشكن
 فنجاب ايت مك تياد براف هاري سيفله سمواڻ.

سکل اورغ توا ۲۱ سلاڅور ادڅون يغدډرتوان مودا لاکي ددالم ماس بکرجان منکاحکن راج حاجي دغن فتراڅ يغيرنام تڅکو راج څيرق جادي تياداله اي براغتک کملاک شهدان راج سلاڅور سرت اورغ توا ۲۱ ايت څون داتڅ سموان مک برېچاراله سکل اورغ بسر ۲ ايت مک پتاله څکرجان يقتله لالو ايت سمات ۲ خيانه دان فتنه دان سسل مېسل څون تياداله ممبري فايده کران څکرجان تله لالو شهدان کمدين بهاروله بکندا برجمفا دغن کبرنور ملاک دبوغا راي نام تمقتن مک برېچاراله ددالم کدوغ ايت مک کبرنور څون مخبرکن څرکتان راج کچي سرت مننجوکن دڅتر واغ بلنجا ۲ ملڅکر ليڅکي ادڅون ترسبوه ددالم سياره سلاڅور باڅقن توجه لقسا نيک ريو امقت راتس ليم څوله توجه رڅکيت مک جواب بکندا ادڅون څکرجان ايت سکالي ۲ تياد دغن سورهن کيت يڅ کيت سورهن لاین يغدډرتوان لاین کيت تياد سڅکوڅ ممبرن ايت مک جواب کبرنور سڅرت تيته توان سلطان ايت سېنرڅ اکن تنافي توان سلطان څوله فيکر توان سلطان ساتو راج جوهر اورغېغ مېواه څکرجان يڅ کچي ۲ ددالم نکري ريو توان سلطان تياد تاهو مک افلاکي ساي سڅرکارا لاکي څول يغدډرتوان نرڅگانو ايت ساتو راج لاکي جادي منتنو توان سلطان جکلو کيت تيدق څرچاي څوکنکه توان سلطان جادي مالو کڅد راج ۲ يڅلاين سئوله ۲ توان سلطان مڅمبيل منتنو اورغ جاهت لاکي څول يڅ کيت سده برصبا ۲ مان يڅ کڅرچيان توان سلطان مستي کيت څرچاي دان مان ۲ يڅ ساي تله څرچاي مستي توان سلطان ايکوه ادڅون حکومنت اتس توان سلطان څون سانق ۲ يڅ ساي تياد څوله چمڅور دسيتو دان جکلو توان سلطان منتا تولغ مان ۲ يڅ فاتوتن ساي تولغ مک اينله ساي برخبر تروس شهدان ستله بکندا مندر څرکتان راج ملاک ايت مک بکندا څون ديم سجورس کمدين تيتهڅن يايک ننني بارڅ اف څون بيرله ساي ماو برجمفا جوک دغن راج ترڅگانو ايت يڅ ساي تياداله منولق درڅد فيکران راج ملاک ايت مک جواب راج ملاک ايت تيدق اف لمبت باغت اتس کڅيچيڅکن دان کسناڅن توان سلطان ساي څرتيمېغ جوک دسيتو شهدان مک اثبيل سلسيله برېچارا ايت مک بکندا څون براغتکته باليق کريو سرت برتيته کڅد اورغ بسر ۲ سلاڅور يڅ کيت باليق اين دبلاکڅ کيت مېوره مڅمبيل راج مودا اداڅ.

القصة

مک ترسبوه څرکتان يغدډرتوان مودا ددالم نکري قدس مک افبيل سمڅيله ساعت کتيک يڅ بايک لالو منکاحکن څادک ادندا بکندا راج حاجي دغن فتراڅ برنام راج څيرق مک دڅرساتوکڼپاله پتاف عادة استعداد راج يڅسر ۲ نکاح کهوين کمدين مک برکاسيه ۲هنله کدوان پتاف عادة اورغ لاکي استري مک تياد براڅ ايتاران راج حاجي څون څرکيله کاساهن مک برتموله اي دغن يمتوان اساهن کمدين راج حاجي څون ميمليه سبواه څراهو لاير ياي ت سلوب لالو دباوان کسلاڅور مک سلوب ايتڅون دتوتهڅن دڅربواتن څنجاچ امت انده څربواتن

اورغ ايت بگندا فون تركجوة سرت برهمبوران اير متان لالو مپوره مخكيل راج
 كچي. یمتوان ترغكانو ايت مك راج كچي. فون داتغ مك بلوم سمفت اي دودق
 مك بگندا فون برديري دهداثس سمبيل مخمشكن بولغ هولون سرت برتته چيه
 سمفشن هاتي تن دالم لاین یغ اكو سوره لاین یغذرېوآه اینله اورغ یغتیاد
 هاروس دفرېوآه سانق سودارا انق بواه ترلالو خیانتن اتس ایبو بقاتن مك
 اقبیل یغذرېوتوان ترغكانو ايت ملیهت بگندا ترلالو ساغت مرکاکندي ايت مك
 ایفون سكراله تورن ككنایقكن بگندا ايت هندق ددایوغكنن كنايقكن ايت
 كایلیر كمقرله ددالم استان ايت مختاكن بگندا مرکاکن تن دالم سبب لیغكي
 سده اله دلغكر هلندا دان تن دالمش سده تورن ككنایقكنن بگندا هندق ایلیر
 مك كمقر دان خبر ايت فون سمفيله كقد راج دباروه مك راج دباروه فون تركجوة
 سرت بگنیتله مارهن سرت بیراغش مك ایفون مغونس کریسن یغ فنجشن لالو
 برلاري كفشكالن سمبیل كاتش تیاد بالسن تن دالم ايت ملینكن تنتوغ کریسكو
 این مك كمقرله ددالم كوت مختاكن راج دباروه هندق برتیکم دغن یمتوان
 ترغكانو مك خبر ایتفون سمفيله كقد داتوء بندهارا مك ایفون برلاري ۲له
 مندافتكن راج دباروه ايت دان سكل جواء ۲ دان اورغ ۲۱ فون برکلیبارانه
 منركم ككنایقكن بگندا ايت اد فون راج دباروه اقبیل سمفي ككنایقكن ايت
 تیتهن هي تن دالم هندق ددایوغكنن كمان فراهو بقاء تیری اغكو ماريله كیت
 برتیکم سوكت اكو بورایكن فروتن بهاروله فواس هاتيكو مك داتوء بندهارا فون
 مبري ایشاره كقد یمتوان ترغكانو مك ایفون تورنله دري بلاكغ كنايقكن ايت
 لالو برکایوه ایایر مك تیاداله جادي اورغ ۲ ريو كترغكانو اكن تنافي مان ۲
 فراهو یغته كلاوة ايت ترباوا اوله راج كچي. ايت كترغكانو دان بايق جوگ
 نق راج یغترباوا اولهن شهدان فد هاري ايت كمقرله بنر ددالم ريو سفرت
 هارو هارا محتر دنیا جوگ کران اد یغبرچري دغن ایبو بقاتن دان اد یغبرچري
 دغن سانق سوداراډن کران مان ۲ یغته تورن كقراهو ایبو بقاتن دان انق استرین
 اد یغ تیغكل لاكین دان سوداراډن بلوم تورن ترتیغكلله اي مك برتاغیسنه ۲ سغه
 اتس ستغهن ريوه رنده هارو هارا شهدان ادفون راج دباروه اقبیل راج كچي.
 ترغكانو ايت برلایر مك ایفون مغادف ایهندا بگندا برمشواره هندق مخمبیل
 یغذرېوتوان مودا ايت دلغكي.

شهدان کات صاحب الحکایت

مك تیاد براڤ انتاراډن مك داتغله ساتو اورغ بسر ملاك دسوره اوله گبرنور
 مپیلان بگندا سلطان سلیمان كملاك هندق بریچارا قد فكرجان یغته لالو
 فریواتن یمتوان ترغكانو داتس یغذرېوتوان مودا سرت كمفني ايت مك براغكتله
 سلطان سلیمان كملاك مك اقبیل سمفي كملاك مك بگندا فون مپوره منجمقوة
 فاداك انقندا بگندا راج سلاغور سرت ففكاوا مسكين دان داتوء شهنبدار دان

اداله لام فرغتن ايت کيرا ۲۱ سمنان بولن مک هلندا فون مغاچقه بر بواة فرجنجن انتارا يقدفرتوان مودا سرت بوکيس ۲ ريو دان سلاخور دان ليغکي دان لاغت فون سفاي سنغ اورغ ۲۲ برنياک منجاري کهيدوقن مک يقدفرتوان مودا فون برتقکوه منتأ فرساکن سلطان سايمان دهولو سرت اي هندق باليق دهولو کليغکي مک دبرکن اوله هاندا مک باليقه يقدفرتوان مودا کليغکي برسما ۲ راج رمبو دان راج عالم فون کمبالياه کباتو بهرا دان راج سعيد فون باليقه کسلاخور.

شهدان کمبالي فول کفد قصه يقدهولو

ادفون راج کجي نرغکانو افيل ليغکي سده اله مک ايقون برلایرله کريو دغن کوفوه ۲ سرت تيبا کريو مقادفنه اي کفد سلطان سايمان معامکن راج مودا برتقکوه کمدين دي مقادف کمدين درفد ايت بهاروله اي ممبوة فرکارا يغ کروه موافت دغن سوکوه ۲ ملايو هندو ممباوا استريث کترغکانو فنده سکالي سرت اورغ ۲ ريو دان فرانقن بوکيس ۲ يغ تيغکل سئورغ دوا دالم ريو سدهله روغ ۲ هندق ديهکنن مک مغميل هاتيه راج امينه سرت راج حايمه مک لالو فنده کرتيه ادفون راج کجي برقري ۲ له اي منورنکن انق استريث دان سلطان سايمان فون دفرسيلاکن جوک کترغکانو کران اد نيتن سديکيت هندق موهکن برکت دري کباوه دولي بگندا مک بگندا فون ماسوله جوک منريما مقصود راج کجي ايت لالوله مپيکن کنايکن اکن براغت کترغکانو برسما ۲ فتران راج بولغ استري راج کجي ايت مک سده بايق تورن هرت بندا کدالم کنايکن دان فرمقوان ۲ فون سده تورن بلاک هباله راج دباروه يأت راج عبدالجليل لاکي اسنري سهاج نياد ماهو نورن نينه اکو نياد ماهو منورتن هونر نن دالم ايت ادفون يغ غه هندق مشيکوتکن لاکين بيرله دي فرکي يغ اکو سئورغ هندق مننتي راج مودا دهولو داتغ شهدان مک بگندا سلطان سايمان فون سلالو جوک برتاتن بيلا راج مودا دانغ مک سمبه راج کجي ددالم بولن اين جوک اي دانغ کران فاتيک تيغکلکن هاري ايت اي تغه برسيف ۲ ليه ۲ معاومه رمبيتن سودارا فاتيک يغ فرمقوان ايت اکن تنافي مسکيقون کباوه دولي براغت کترغکانو تنتو سودارا فاتيک ايت راج مودا منداثکن کباوه دولي کترغکانو دمکينه فيکران فاتيک ستله بگندا مندغر سمبه راج کجي ايت مک ايقون ديم شهدان مک راج کجي فون برکرهله مسورهکن فراهو ۲۲ مان يغ سده براسي اورغ دان بارغ دسورهش اياير ککوالا برلايوه دلاوة سکالي برساوه توغکل سقدرکن مننتي بگندا سهاج فترا برقرا تورن دان اورغ ۲ کنايکن بگندا ايت نياد دبرين نايک سئورغ جوا فون دسورهش جاک دان سکل انق راج ۲ فرمقوان فون اد جوک ددالم کنايکن بگندا ايت.

کات صاحب الحکاي

داتغله اورغ دري ملاک برداگف ممباوا خبر مېمېکن کفد بگندا مغاکن ليغکي تاه اله دلغکر اوله هاندا دغن فرمنان بگندا دري ريو ستله بگندا مندغر خبر

فغولو ۲ رمبو ايت سرت برسومغه ستيا دغن سكل بوكيس ۲ يقددالم ليشكي ايت اداله
ليم باس هاري انتاراڻ لالوله تورن كملاك مك هاري ايت جوڪ ملڳر تفگيرا
مك برقرغه دسيٽو دغن هلندا برامو ۲ ڪن مك ماتيله سبله مپيله دان ماتيله قفليما
داهيغ مادوء برنام لاسنداغ دتفگيرا ايت ترڪرة كفلاڻ ڪمدين مك يقدفرتوان
مودا فون برپواة (ڪوبو) دكليغ مك دسيٽوله يقدفرتوان مودا برساييم دان راج
رمبو فون برپواة فول ساتو ڪوبو منجادي دواله ڪوبو يغ بسرڻ دان سكل بوكيس ۲
فون ساتو فول ڪوبوڻ شهدان ستله مستعيب ڪوبو ۲ ايت مك يقدفرتوان مودا فون
ماڳر فرغكت مك فرغكت فون الهله مك سلالوله ڪبوڪيت چينا تيڪ ڪالي دلڳر
بوڪيت چينا ايت الهه جوڪ بوڪيت چينا ايت ڪمدين سباق قول دلڳرڻ لالو
ڪتاوه ڪتاغ مك يقدفرتوان مودا فون باليق سمولا ڪكليغ مك تياد براف لماڻ
مك تفگو راج سعيد فون داتغ دري سلاڻور ممباوا قتيڪامن دري سلاڻور ببراف
راتس اورغ ۲ بوكيس جاتي دان بوكيس قرانقن ڪمدين راج عالم فون داتغه
قول ممباوا ببراف راتس قتيڪامن انق باتو بهرا لالوله راج عالم برپواة ڪوبو
بسر ساتو ڪمدين تياد براف انتاراڻ مك داتغه سورهن دري رمبو مفتاڪن
انقدا بڪنداڻ مفكت يغبيرنام راج لڳي ايت يقدفرتوان مودا فون براغكتله ڪرمبو
اداله يغ تيغگل دوڪياڪن فرغ ايت يأت قادڪ ادندا بڪندا راج سعيد سرت
راج عالم ڪمدين داتغه لڳر دري ملاڪ ترلالو باقن سلدادون سبب بنتون
سده داتغ دري بتاوي يأت اد انم بشسا يغ داتغ ايت فرتام هلندا سرت نصراني
كدوا بالي ڪتيڪ جاوا ڪامفت بوكيس ڪايم چينا ڪانم ملايو مك راقتاه سكل
سلدادون ايت مفغوغ ڪوبو يغ تيڪ بواه ايت مك لالو براموله دغن سناغ
قمبوراسن سباه مپياه مك دغن تولغ الله تعالي تياد جوڪ تيواس مك بابقله
ماتي سبله مپيله ادفون فڪاين سلدادون يغ ماتي سفرت چقيو ۲ دان ڪاسوة ۲
جڪ دگندار دوا تيڪ ڪندار ڪمدين برهنتيه فرغ ڪمدين قول يقدفرتوان مودا
مپوره ماڳر فرغكت سمولا مك برقرغه فرغكت ايت برامو ڪن مك فرغكت فون الهه
مك برهنتيه قول فرغ برپجارا قول سمولا منچاري بچارا بردامي مك يقدفرتوان
مودا فون مپوره منتا ڪسلاهن ڪغد ڪمقني هاندا اف سبب دلڳر اي دلشكي
دغن سرڪف دغن تياد دنتوڪن سببڻ مك هاندا فون ممبري سورة ايشان
سكل فرڪتان راج ڪچيء ترغكانو ايت مك اي دسوره اوله سلطان سليمان ڪغد
ڪبرنور ملاڪ ايت مك اقبيل يقدفرتوان مودا مايهت سورة راج ڪچيء ايت مك
يقدفرتوان مودا فون ممبري جواب ڪغد هاندا اداله يغ دسوره راج سليمان ايت
مغيبيل ڪيت تن دالم راج ڪچيء سرت دغن سودارا ڪيت راج حاجي اين مان
دي فرايشتن فرڪتان راج حاجي چوباله ڪبرنور فرقسا ڪريو ڪغد سلطان سايمان
بترڪه سفرت فرايشتن فرڪتان تن دالم ايت اتو تيدق شهدان اقبيل ڪبرنور
مندغر جواب يقدفرتوان مودا ايت مك ايقون موافقتله دغن سكل اورغ بسرڻ
قد فڪرجان يشنا لالو ايت مك هاندا فون مفاجق بردامي مك لالوله بردامي

فون نايکه دري تنجوڅ سري مک لالو دتمفوهن دښن باریس کمفوڅ یغدفرتوان مودا ایت لالوله برامو۲ بوکیس ۲ دښن هاندا ایت ادفون اورغ ترغکانو سئورغ فون تیاد نایک دان ببراف کالي دسوره اوله راج حاجي تریاک نایک کداره دښن فرکتان یغ کجي ۲ تیاد جوک ماهو اورغ ۲ ترغکانو ایت نایک کداره برتیکم مک مندیمن دیرله اي مک برامو۲ ایتفون تیاداله دافت ملاون بتول ۲ سبب کران کادوه دښن بیبغ مان هندق ملاون موسه دان مان هندق ملنسکن انی استري سرت سکل فرمفوان ۲ کهولو قد حال باریس سده ماسو۲ کدالم کمفوڅ مک راج حاجي ایت مقامو۲له ملاون دښن باریس ایت مک لوکاله راج حاجي کنا سغکور سناغ قد فهان مک ایتفون تیاد بوله برديري مک لالوله ددو کوغ اورغ دلاریکن کلوار دري ففراښ ایت مک اروغ مندار فون مقامو۲ قول لالوله ماتي ترکرة کفلاښ شهدان لیفکي فون الهه مک لالوله لاري کرمبو تنفاه یغدفرتوان مودا ددالم رمبو موافت دان مشواره دښن فغولو رمبو یغ امثت سوکو۲ ایت قد فکرجان هندق ملنکر نکري ملاک قول اداښ.

القصة

مک نرسبو۲ فرکتان راج عالم ددالم نکري ماتن مک تیاد ببراف لمان اي دمان ایت مک ایتفون برمونه کفد سلطان ماتن ایت هندق برلایر بالیق کباره مک دبکلکن اوله سلطان ماتن بارغیغ فاتوه کفد عاده استعاده راج ۲ بلایر مک برلایرله راج عالم ایت دري ماتن لالو ماسو۲ کباتو بهرا مک تنفله اي دباتو بهرا سبرمول مک اقبیل ددڅرن فادک ککندا بکندا یغدفرتوان مودا اد درمو تنه موافت دښن فغولو رمبو ایت مک راج عالم فون فرکیله منداقتن یغدفرتوان مودا ایت کران سبب مغننکن استرین داهیغ خدیجه ایت سودارا کفد یغدفرتوان مودا شهدان اقبیل برجمفا راج عالم دښن یغدفرتوان مودا ایت مک برسلامن ۲له کدوان دان راج عالم فون برخبهرله اکن حال دیرین وقتو اي دسوره اوندور ایت یأیت وفتو فرغ دسینتن دهولو ایت دان یغدفرتوان مودا مخبرکنله حال دیرین سرت سکل انی ۲ بوکیس دفتنهکن اوله راج کجي ۲ ترغکانو سمقي هارو هاراله نکري ريو هفک کملاک بڼه درفداښ مک کات راج عالم وقتو ابغ دلفکر اوله هاندا ایت تن دالمن اداکه نایک سام مک جواب یغدفرتوان مودا تیاد اي نایک ببراف کالي دسوره اوله راج حاجي تریاکن سوره نایک جاغنکن اي نایک ساهوتڅ فون تیدق مک راج عالم فون ترتاوا سراي کاتښ دسینتن بکیتو جوک ببراف کالي ساي اجق برتیکم کداره مندیمن دیري جوک اي جکاو بکیتو اورغیغ مولت تاجم هندق مبناسکن اورغ دښن مولتن ایت علامت سنجات لاکي ۲ن تومقول مک یغدفرتوان مودا فون ترسنیوم شهدان اقبیل سده ساسي درفد برخبیر ۲ ایت مک راج عالم فون بالیقنه کباتو بهرا مضمقولکن اورغ ۲ باتو بهرا دباوان مبنسو یغدفرتوان مودا ایت اداښ مک یغدفرتوان مودا فون موافقتله دښن سکل

یغ کوسوۑ اکو منأ ساسیکن مک موافناه راج حاجی دغن تن دالم این امیایکن
اکو راج مودا بالین کریم مک سمبه راج حاجی یغ فانیکن مان ۲ تینه سهاج
مک یغدفرتوان راج کچیۑ فون برکاک کفد راج حاجی بایکاه کیت سکرا برلایر
مبکراکن نیته مک جواب راج حاجی بایکاه مک کدوان فون برموهنه مک لالو
برلایر کایفکی مک راج کچیۑ فون مغاجق سیفکه دملاک دهولو مک کدوان
فون سیفکهها۰

شهدان کات صاحب الحکایت

افیل تیا ای کملاک مک نایکاه راج کچیۑ برجمفا کبرنور ملاک کان قول
مک مغاکوله ای کفد کبرنور یغ ای اوتوسن لاکي وکیل سلطان سلیمان مبادوا
بچارا کفد کبرنور ملاک درفد فصل بگندا سلطان سلیمان هندق مبادوا بویس
ددالم ریمو کران بویس هندق مغمیل کراچان جوهر سبب ایتله راج مودا
دکوارکن دریو سکارغ اد ای دلپکی لام ۲ بارغکالی دافت کفواتن دسیتو
ایناه سلطان سلیمان منأ لفرکن راج مودا ایت بارغ براف بانجا کمفنی
هایس مافر لیفکی ایت نننی سلطان سلیمان بوله گننی دانلاکي این اد
ساتو سوداران جادی کاکي ناغتن راج حاجی اد ساي این بگندا منأله بلوۑ کن
دسینی شهدان سناه راج ملاک مندر خبر راج کچیۑ ایت مک جوابن بایکله
نننی ند هاری جمعت کبت ففکیل ماکن ۲ دکبون سفای بوله سلالو کیت تفکف
سام دی ادفون راج مودا دلپکی بایک راج کچیک برسمما ۲ کیت فرکی فوکل
مک جواب راج کچیۑ بایکله شهدان اد ساتو اورغ نام انچیۑ اول ای مندر
رهیا ایت مک لالوله ای فرکی کایفکی معامکن کفد یغدفرتوان مودا مک
یغدفرتوان مودا فون موراه یغدفرتوان سلاغور دان سیاوتغ دان ففکاوا مسکن
مغمیل دغن سکرا فاداک ادندا راج حاجی کملاک مالم این جوک کران اخیر
دتفکف دملاک ایت اوله بهارو دانغ دری ملاک سمالم وفتو عیشا ستله راج
سلاغور مندر خبر فاداک ککندا بگندا ایت مک ایفون سکراله تورن کسمفن
لالوله برکایوه مک مالم ایت جوک سمفیه کتنجوغ کایغ مک راج سلاغور
فون مپوره منچاری قراهو فاداک ادندا راج حاجی ایت مک ددافتن دفولو جاوا
مک سمبه سورهن ایت فاداک ککندا راج سلاغور اد دتنجوغ کایغ مک راج
حاجی فون مپونکر ساوه لالو بردایوغ مندافتکن راج سلاغور ایت افیل سمفی
کتنجوغ کایغ مک برجمفاله دغن فاداک ککندا راج سلاغور مک لالو دباوا اوله
راج سلاغور فاداک ادندا ایت بالیق کایفکی کمیدین مک راج سلاغور ایفون
بالیفاه سلاغور شهدان اد کیرا ۲ دوا هاری انسانان اورغ ۲ سلاغور بالیق ایت
مک کفل دری ملاک فون دانغاه کیرا ۲ دوا باس بواه دغن ساوین سکالی دان
دغن فراهو ۲ قنجاج راج کچیۑ ترغکانو منجادی اد کیرا ۲ امفت فوله بواه مک
دانغاه ای دغن ترسکف مک تیاد سمفت یغدفرتوان مودا بر بواه کوبو لاکي
دان سکل سنجات فون تیاد هابس دسیفکن مک لفر فون دانغاه دان باریس

ایت دغن دانو، بندهارا برېجارا دغن هلندا ایت تیا ۲ دملکنش کغد بکندا
 هندق دغوهندکنش راج حاجی تکک برادیق یأیت راج امینه دان راج حلیمه بوله
 دسراهنک کغد هلندا ایت ییار دکوارکن دري دالم ريو این کران بابق کجیکن
 ددالمن کغد بکندا کونن دبالکشن مک دوا تیک هاري سکالی دغوهندکنش کغد
 بکندا ساطان سایمان مک ددالم حال ایت ناهوله نغو فوته دان نغو هینم
 مک امه الله مغمفسکن دیریه مناغیس مک کمفرله ددالم ريو سرت مسهورله خبر
 ایت ددالم ريو مک هلندا فون ممراتیکن حال نیغکه لاکو راج کچی، ایت کمدين
 هلندا فون برلایرله اي شهدان سمغه خبر ایت کغد راج حاجی مک ایفون
 ساغندله مارهش مک لالو اي فنده کسوغی تیمون مک راج حاجی فون برسپغه الت
 سنجانش سرت فنجابیش دغن مریم لالان اداله کیرا ۲ لبه کورغ دوا فوله بواه
 مک افیل سده سق لالو دهدافکنش هلاوتن کغد کاشکافن راج کچی، ترغکانو
 ایت مک کمفرله اورغ ۲ ترغکانو ایت مغناکن سکل کاشکافن راج حاجی ایت
 سده مفادفکن هلاوتن کغد کاشکافن ترغکانو مک راج کچی، فون مپوره اورغ ۲
 بورن کفراهون مک هندق برفرغ بنرله راج حاجی دغن یغدفرتوان ترغکانو ایت
 مک راج حاجی فون مجده مغنتر سوداراش راج امینه دان راج حلیمه ایت کداره
 سرت سکل فرمقوان ۲ کغد سوداراش نغو فوته کمدين مپوره راج حاجی کغد
 یغدفرتوان ترغکانو ایت مقاجو کاوار برفرغ دمان ۲ نمقت یغدسوکاش سفای
 لکس هابس فرکاران مک کمفرله ددالم ريو مغناکن راج حاجی هندق برفرغ
 ایت مک ساطان سایمان فون تیاد ترکات ۲ لاکي مک راج عبدالجیل فون
 برساغده مارهش اکن یغدفرتوان ترغکانو ایت مک بکندا فون ممکیل راج کچی،
 ایت دان داتو، بندهارا سمو مان ۲ سوکو ۲ ملایو سته داتغ مریکنیت سکلین
 مک بکندا فون ربه کغد راج کچی، دان بندهارا ادفون سای این برخبر بنر
 سکالی این جکاو ابغ سرت نن دالم تیاد ماهو موافقت دغن راج مودا سرت سکل
 بوکس سای هندق کاوار دري ريو این بارغسیاف هندق منجادی راج دسینی
 منجاده یغ سای سئورغ نیاد ماهو دماکن سومغه کنا کوتو، لعنت الله دنیا
 اخره دان جکاو ابغ سای سمو نن دالم هندق معیکوۃ فرکنان سای دان اخنیار
 سای امیانکن سای راج مودا کایغکی سفای سومغه ستیا کیت بهاروکن سمو
 کران اف سدهن کبت ددالم خصمت سنامان جکاو مانی ددالم حال این بوکنکه
 بهیا برانس کت فد هاري یغ کمدين شهدان سناه نن دالم مندغر تیه بکندا
 ایت مک ایفون بریدی دیری سرت ندو، سجورس کمدين بهاروله اي برداغ
 سمه سرای کنان یغ فاتیکن این مان ۲ سهاج تنه قرنه تیاد فایک برسته
 سله کغد دولی توانکو اکن تناقي فد فندافن فاتیکن بیلا اکن قادک انقدا
 راج مودا ایت فرحباکن فاتیکن مایکن فاتیکن راج حاجی برسما ۲
 فاتیکن مک نینه بکدا بایکه لالوله ممکیل راج حاجی مک راج حاجی فون
 دانع دان بکندا فون برتیهاه انغو راج حاجی یغ گروه اکو منتا جرنیهکن

توانکو تياداله دافت فاتيک برتاهن لاکي سآومقما کاروغ تاه فټوه سسقه تياد مواة لاکي جکاو فاتبک برتاهن سهاري سهاج لاکي تنتوله جادي کروکين اتس ديري توانکو افله نام فاتيک ساما ۲ اين فادک ککندا مهايککن نکري ريو تيبا ۲ ماس فاتيک اين مروسقن فولق افله نام فاتيک ادقون فاتيک سموا انق بوکيس دمان ۲ ديم اقبيل اد تيته فرنته کباوه دولي ممشکيل فاتيک مپوره بکرج انشا الله تعالی فاتيک کرجاکن اکن تتاقي وقتو اين برمونه دان برجرباه دهولو انتارا توانکو دغن فاتيک سموا انق بوکيس سبب جاغن روسق بناس هاتي سودارا توانکو کران فاتيک اين سلاکي اورغ سوک فاتيک توغکو فد کتيک اورغ بنجي فاتيک کلوار دهولو يقدرهک چلاک مروسقن نام دان سمقه ستيا تياداله هاروس مغميلقکن نام اورغ توا ۲ فاتيک دمکينه سبه کقد بکندا ايت دغن رغکشن سهاج سديکيت درقد نسخهن کران ترلاو فنجع اداځ.

شهدان کات صاحب الحکايټ

مک اقبيل بکندا سلطان سليمان مندغر سبه فادک انقندا بکندا ايت مک بکندا فون مناغيساه سمپيل کاتځ هي راج مودا سمقي هاتين راج مودا هارځن هاتي ساي اکن راج مودا قراسان هاتي ساي جکاو ساي ماتي منتا جامهله کقد راج مودا اين سکارغ افله بوله بواة مک سبه راج مودا اف بوله بواة سدهله نصيب فاتيک فد کتيک اين کران فاتيک مملهاراکن کروکين دولي توانکو جوک مک لالو اي برمونه نورن کفرهون مک سلالوله اي برلاير کايغکي مک بکندا فون تياداله ترکات ۲ لاکي عياغه کيرا ۲ تياد دافت لاکي جالن مناهنن هڅک اير مانتځ سهاج يغبهرهبوران دغن دوکچيتان سهاري ۲ سرت دغن سبلځ اکن فربواتن سوکو ۲ ملايو سائق سوداراځ سرت برتمبه ۲ فول خواطيرن اکن سائق سوداراځ يغب سباه ملايو کالو ۲ مېنساکندي فول اکن تتاقي تياداله دتمقاکنځ کران اي تاکوت کالو ۲ داتغ فول فتنه يفتربله بسر اتسځ ملينکن منجاري فيکران جوکاله اي بردوا فتراځ برنام تشکو راج عبدالجليل فد هندق منتقکن بوکيس ايت.

سبرمول

ادقون يقدفرتوان مودا اقبيل سمقي اي کايغکي مک نتفله اي ددالم ليڅک سرت فولغ فركي کسلاغور سوره مپوره کسلاغور دان بوکيس ۲ فون بايق برهمقون سرتان تم.

شهدان کات صاحب الحکايټ

تيغکلله راج حاجي ددالم نکري ريو اديق براديق مک ددالم حال ايت مک داتفله فول کاجو هارو هاراځ درقد راج کچي تن دالم سرت فيهق داتوه بندهارا سموان اکن سکل انق راج ۲ بوکيس يغب تيغکل ايت دان يآيت داتغ سبواه کفل هاندا ايت تيبا دکوالا ريو انتهنکن بکيمان بجارا حکمت راج کچي ترغکانو

راج عبدالجلیل سفهاج دي سوما هندق ممبواه ففکل فرکادوهن دان جکلو سوغکو.
ترجیفا دغن بوگیس یغ مرادق ایت اتو ملایو هندق برپواه اغکارا یقدمکین ایت
تیکم سهاجله اف یفترجریه ۲ ترثکو ۲ تغه مالم دینهارې برلاری ۲ برهیمت ۲ کسان
کماري مک ایقون تورن لالو بالیق کاستانن دان سکلین اورغ بسر ۲ قون بالیقاہ
ماسیغ ۲ کرومهن اداښ.

شهدان

ادثون یدفرتوان مودا مک تاهوله اي اکن سوکو ۲ ملایو ایت سفهاج هندق
منداتفکن فتنه اتسځ جوا ادثون بهکین بکندا یدفرتوان بسر سرت قتران مځکین
برتمبه ۲ مسراځ دغن بوگیس مک حال یغ دمکین ایت مځکین برتمبه ۲ له فدیهن.
هاتي تن دالم ایت مک منجځکن جوکاله فتنه ایت سهاري ۲ شهدان مک
یدفرتوان مودا قون برفیکر جک دودق دغن بکيني اخير ۲ن برننه جوک دغن
سوکو ۲ ملایو ایت بایک تیدق بایک جکلو تیدق درقدان منداتفکن اتو درقد
اکو افاه جادیځ سومفه ستیا ایت مک لالو ممځکیل فادک ادندا راج حاجي مخبرکن
حال احوالځ ایت سرت اي برکات یغ ککندا این هندق برموهن کاوار دهولو دري
ریو این دان راج حاجي تیځکله دهولو تیاد تاهن ککندا این اخير ۲ن مروسقکن
سومفه ستیا سهاج مک جواب راج حاجي یغ ادندا اقبیل تن دالم ایت ممقرپواه
هارو بیرو اتس ادندا ملینکن تیاداله ادندا فنجځکن لاکي ادندا اجق سهاج اي
کلوار دري ریو این دمان ۲ تمثت اي سوک برقرغ اتو برتیکم بوله سکرا هابس
کنتتوان مقصود کدوا ځیهق شهدان اقبیل ساسیله درقد مشواره ایت مک یدفرتوان
مودا فون برمونه کقد سلطان سایمان هندق کاوار دري دالم ریو ایت مک
تیاداله دلځسکن اوله سلطان سایمان مک برهنتي قول اي مک اقبیل دلپهت دان
ددغر اوله یدفرتوان نرځگانو تن دالم اکن بکندا مناهن یدفرتوان مودا ایت مک
ترباکرله هاتین مک ممبواته اي اکن بیراځ ماچم فتنه یغ منجځکن خصمت مک
تیاد ترناهن اوله یدفرتوان مودا ایت لالو برموهن قول اي کلوار ریو کقد
سلطان سایمان مک دتاهن جوک اوله بکندا اکن یدفرتوان مودا ایت هندق
کاوار دري دالم نگرې ریو ایت.

شهدان کان صاحب الحکایت

برپوله کالي یدفرتوان مودا ایت برموهن کقد بکندا سلطان سلیمان هندق
کلوار ایت تیاد جوک دلځسکن اوله بکندا شهدان ددالم حال ایت مک یدفرتوان
مودا فون میځکن فراهو ۲ن سرت دتورنکن سکل هرت بندان دان انق استریځ
مک اقبیل سده مسنعب مک بهاروله اي قرکي برموهن قول کقد سلطان سلیمان
سرت تیا لالو منجونجوځ دولي سمیل برداتغ سبه دغن ناځیش امفون توانکو
یغ فاتیکن این کلوارله دبري فاتیکن کاوار تیدق دبري فاتیکن کلوار جوک
درهک چلاک فاتیکن تیدق بوکنځ فربواتن فاتیکن دان بوکنځ فربواتن

سرت منتون راج کچی ترغکانو مک بکندا فون دوکچیتاله هاتین ممفیکرکن افلاکی راج عبدالجلیل مگیکن فانساه هاتین کمدين رشکغ دوا تیک هاري دانغ قول فسه مفاکن بوکیس هندق جاهت ماکي باجو رنتي برترنداء بنتن برکریس برجاوۛ برجالن ددارۛ کوت مک برکایارناه سکل ترغکانو دغن لمبیغ سرکس ۲ مفجر کدارۛ دان مقفوغ ریوه رنده برجریتن برلاري ۲ مک اقبیل قنت بالیقۛ سمولا کدالم کوت ریوه رنده برکات سدیکیت سئورغ کسیتو لاریش کامي کجر کات سئورغ دمکین جوک ممبرکن جاکفن سهاج اورغ ۲ ترغکانو ایت شهدان مک دکمفولکن فول اوله بکندا سرت یقدرتوان مودا بوکیس ۲ هفک بوکیس ۲ فرداگغ فون دففکیل جوک دفرهادفکن سوره کنل مک تیاد فول سوکو ۲ ملایو ایت ترتنجوۛ مک تیتۛ بکندا سیاق ۲ مولا ۲ ملیهت مک تیاد فول تنتو کات سئورغ سیانو برخبر مک دتاش فول سئورغ لاکي دي برخبر سیانو ایت فول مایهت هفک بکیتولۛ حالۛ مک تیاداله دافت کنتتوان یغ صحن اورغیغ مایهت مک برهنتیه فول فرکادوهن ایت شهدان اد کیرا ۲ سقوله لیم بلس هاري رشکفن دانغ فول قنتۛ یفسر فول مفاکن اورغ بوکیس مرادق رومه اشکو تن واغسا مک کمرله فول مالۛ ایت دان اورغ ۲ ترغکانو فون برلارینله دغن لمبیغ ببرکس فرکی کرومه اشکو تن واغسا ایت ریوه رنده مفاکن کفوغ ۲ ایت دي مک برکجر ۲ له اورغ نرغکانو ایت مک راج عبدالجلیل فون جاک درقد برادون لالو اي فرکی مایهت اورغ گادوه ایت سرت دتبان اف دکادوهکن ایت مک سمبه اورغ ایت اورغ بوکیس مرادق استان فادک بندا اشکو تن واغسا توانکو مک کات راج عبدالجلیل براف اورغیغ سده لوک درادقن مک جواب مریکثیت تیاد یغ لوک سب ترسفکوۛ کریسن مک کات راج عبدالجلیل اشکو کنلکه اورغیغ مرادق ایت اورغ بوکسکه انو اورغ مان اداکه اشکو سولوه موکان اورغیغ مرادق ایت مک جواب مریکثیت تیدق توانکو مک تیتهن جکلو تیدق اشکو سولوه موکان دمان اشکو ناهوکن بوکس دغن سبکینی کلف مالۛ این مک جواب مریکثیت فرساله توانکو فاجل ۲ رامی این مفاکن بوکیس کونن مک فاتیک فون مگیکوتله مک نینه راج عبدالجلیل ایت جکلو بکینی کلکوان اشکو سموا این هندق مغادو توان اشکو برتیکم دغن اکو اتو دغن بوکیس ۲ مک راج عبدالجلیل فون براغکتله بالیق لالو اي مفرسمبهکن کقد فادک ایهنداش سکل حال احوال ایت مک بکندا فون ساغتنله سوکچیتاش مک تاهوله بکندا اکن انقندا تن دالم ایت سرت سوکو ۲ ملایو هندق منچاري قنتۛ جوا کلکوانن ایت ددالم حال ایت تیاد سنغ هاتی بکندا ایت دودواه اي ددالم فرچننآن دان ددالم خصمت تیغ ۲ هاري مک اقبیل سیغ هاري مک یقدرتوان مودا فون فرکیله مغادف بکندا کبالي روغ سري مک بکندا فون مېوره ففکیل تن دالم سرت بندهارا سرت فتراش راج عبدالجلیل دان راج حاجي سرت انق راج ۲ سکلین مک دفرهادفکن فول دفرسا سبۛ مېپاه مک تیاد جوک ترکات ۲ کن اوله سوکو ۲ ملایو ایت مک برکات فول

سېرمول

ادفون راج بواغ يقدفرتوان سباً فا كتيك اي هندق باليق دري سينتن كسياً
مك درمقسه سكل فركاكس دان هرې بندا راج عالم انت افلاكي ليلا رتتكان
هابسه سموان دباواښ بالبق كسياً كمدين درقد ايت برلايرله اي باليق كدا
مك تنفاه اي دسياً انتهي ماخصا.

القصة

مك ترسپوتله فركتان سلطان سليمان ددالم ريو دغن فادك انتندا بكندا
بقدفرتوان مودا دان سكل انفندا ۲۱ بكندا سكاين شهدان اداله يقدهارقش اكن
باكل گنتيښ فتراښ يغ كهران ايت يأت راج دباروه تفكو عبدالجبل اداله
راج دباروه ايت سدهه اي براستريكن فترا يقدفرتوان مودا اوڅو داهيغ چلاء
دغن فادك بنداښ تفكو منداق اداله اسنريش ايت رنام تفكو فوتيّه دان اداله
فترا مرحوم مځكت دكون ايت يغلاكي ۲۸ سفرت راج حاج سدهه اي روماج فترا
سرت سقسامښ اي مفرجاكن فكرجان دباوه فادك ككندا بكندا يمتوان مودا
سرت امنهه بركاسيه ۲۷ هن دغن ايقرش راج عبدالجبل ايت سفرت اورغ برسودارا
سجالن جادي فد روقان دمكيانه بكندا سلطان بالبق درقد ملفكر سينتن ايت
ساغتهه راقتش دغن سوكو ۲ ځيهي بوكيس سرت تمفا كاسيه سايفش تولى اخلاص
دان مسران دغن فادك انفندا يقدفرتوان مودا اديق براديق ايت شهدان اقبيل
دلپهت اوله سوكو ۲ ملايو حال يقدمكين ايت مك ترباركله هاتيښ اوله اځي حسد
دان حقد يفترنانم ايت مك مكاڼه اځي ايت كقد عقاش مك ترباركله هاتي دان
عقاش جاديله مفكوڼكن هوى نفسون يفتياد دهيروكن منفعت دان مضرة في الدنيا
والاخرة شهدان اداله فنه انتارا بوكيس دغن ملايو ايت اكو دقت ددالم سباره
يغركارغ اوله اورغ توا ۲۱ جترا درقد اڅكو بوسو سودارا سلطان سليمان يغ فنده
دري ترغكانو كدوځون اېهندا تفكو ووه مك دمكيانه اينله بوپيښ اداله سوكو ۲
ملايو دان راج كچي ترغكانو مېواة كادوههه تيف ۲ مالم برجاك كاتښ بوكيس ۲
اين هندق خيانه مك ستبځ ۲ مالم برېواته كادوههه مځكتاكن بوكيس هندق مېاكر
رومه دان هندق مقاموهه مك ددالم سېولن دوا تيگ كالې داتغ فتنه ايت مك
دفرسا اوله يقدفرتوان مودا دتفاحص برسما ۲ بندهارا سرت راج اندرا بغسو
مك نياداله فول دقت سمرې يعافنهكنن ايت كمدين ساغ امفت ليم هاري
كادوهه فول سوكو ۲ ترغكانو مځكاكن بوكيس هندق مېاكر كوت دكېرښ لاري
مك كمځرله فول فد كيېك تغه مالم دنبهاري كادوههه ددالم ريو ايت مك وځو
سيغ هاري مك يقدفرتوان مودا فون سكراله مځمځولكن سكل بوكيس ۲ دان ملايو
دفرههههه كدوان مك دفرسا نغه فركمځولن اورغ رامې ايت اوله يقدفرتوان
مودا سياق يغ مابهت دان سياق يغ فركي مځېر دان سياق يقدكېر دان سياق
يغرخبر سمالم دان سافه يغ مندغر مك سڅورغ فون نياد يغ مځاكو شهدان
سپيله بكندا سلطان سليمان مليهت اكن حال فرېواتن اورغ بسر ۲۸ سوكو ملايو

اكننتافي فجل ۲ يڄ بهارو داتځ اين بكيان اي هندق مفرجاكن كباوه دولي
 جكاو تيدق كباوه دولي منتوكن لاون دان كاون مك جواب سلطان سليمان
 ايت سبناپاله دان مان ۲ بايڪ كقد راج مودا فربواتله كران فكرجان سده
 ترسراه كقد راج مودا بايڪ جاهتن كمدن تن دالم راج كچي ترغكانو فون
 بركات فول سبلوم لاكي ابغ داتځ اين مغاجق ساي سموا نايڪ كداره برتيكم
 سهاج جاغن برقرغ دغن مريم لاكي دمكينله مقصودن مك جواب يقدفرتوان مودا
 ايت بايڪ سقاي فكرجان لكس هابس ادفون يڄ ساي هندق فربواه اين ايتوله
 جوڪ بير لكس هابس فكرجان كيت برنتتوانله اله منغن شهدان ستله سلسي
 متواره دان موافت مك يمتوان مودا فون مپوره بوكيس ۲ ايت موسوغ كمدن
 لالو دسورهن لڱكر كوپو ترمق ايت لالوله دكلواري اوله اورغ سيا دان اورغ
 سينتن مان ۲ يڄ سبله دي مك برامو ۲ له دان برديان ۲ مريم ليلا رنتكان كمدن
 براق برديان ۲ دغن سناغ فمبوراسن كمدن براقله برچنچكن كليوڄ دان
 قدغ دان لميڄ كمدن براق برتيكمن كريس فندق يڄبرتيكم برچكن فيڄكڄ
 سام ستورغ مك ساغته رامن فرغ ايت كران سام تيا مامو اوندور انق
 سلاغور دغن انق سيا شهدان اقبيل لكاتق دان فقاوا مليهت حال يدمكين ايت
 مك ايفون متركمه كمدان دغن بيراف اندرا كوروڻ دان جواه ۲ن مك لالوله
 ماسوه برامو قول مك بايقه ماتي سبله مپيله ايت كات ستفه فركتان اورغ تواه
 ۲ا امقت راتس اورغيڄ ماتي برامو ايت سبله مپيله مك ددالم حال ايت
 تيواسله سباه راج عالم ايت كران فغليمان بايق ماتي مك ماسوله اي سموا
 كدالم كوپون مك دگفوغله اوله بوكيس كوپو ترمقا ايت دليڄكوغن مك ددالم
 حال ايت همغير داقت مك سوداران راج بواغ فون مپوره راج عالم ايت لاري
 اوندور سكتيڪ لاكي سورهن يقدفرتوان مودا فون داتځ قول مپوره اوندور مك
 راج عالم فون اوندورله دغن تيڪ بواه فراهو مبله لالو اي برلاير كمانن مك
 اقبيل تيبا كمانن مك دقايمهارا اوله راج ماتن دفرواتن سفرت عاده سائق
 سوداران دان انن راج ۲ جوڪ مك تنقله اي دمانن دان اداله جادي راج ماس
 ايت راتو مفكوره يايت انق سلطان محمد زين الدين شهدان ادفون يقدفرتوان
 مودا اقبيل سده راج عالم اوندور ايت مك ايفون برمونهله كقد فادك ايهندا
 بكندا سلطان سايمان هندق باليق كرو كران نكري سوبي شهدان زمان ايتله
 بايق اورغ قولو سينتن دتاوان مان ۲ يڄ برقالين دري كراجان ريو دان جوهر
 برمولا اداله يقدفرتوان مودا براغكت باليق كرو ايت قد هجرة سنه ۱۱۶۳
 قد توجه باس هاريبولن ذالحجه هاري خميس كمدن بكندا سلطان سليمان
 فون براغكت باليق كرو قد سلس هاريبولن ربيع الاخر فتم خميس قد هجرة
 سنه ۱۱۶۴ مك ماسوله بكندا كدالم ريو دغن سلامت سبقرناث مك تنقله بكندا
 ددالم ريو سرت فادك انقندا بكندا يقدفرتوان راج كچي ترغكانو ددالم ريو
 برهميڄونن *

ادفون راج عالم ایت

سدیکیت فون تیاد این تیواس سرت روغ ۲ دفرموداهکنن سهاج فرغ ایت سلالو جوک ای میوره راج کچیء نایک کداره برتیکم مک تیاد جوک راج کچیء ایت نایک کداره کران تفه مشواره دان موافقت لاکي.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سمقی لیم بولن برفرغ ایت مک کسوساهنله بکندا سلطان سلیمان سرت دوکچیتان تاکوه جک تیاد اله تنتو جادی مالو بسر شهدان مک بکندا فون ممگیل هغ دیوا میوره فرکی کریو ملکسن یغدفرتوان مودا داهیغ کمبوجا مک هغ دیوا فون برلایره کریو مک تیبا کریو قد دوا بلس هاریبولن صفر قد هاری جمعت مک مفادقه کقد یغدفرتوان مودا ریو محاحکن حال قاذک ایهندا بکندا ایت دسینتن مک یغدفرتوان مودا فون برتیه یغ کامی لاکي منتتی اورغ بوکیس دری سلاغور شهدان اقبیل سمقیله قد هجره تاهن ۱۱۶۲ قد دوا هاریبولن جمادالآخر قد مالم اثنین مک داتغله کلغکافن اورغ دری سلاغور یأیت لکانیق سرت فغکاوا دغن سکل بوکیس ۲ سلاغور سرت لیم راتس فتنکامن انق بایک ۲ درقد بغسا بوکیس مک ماسوقله سکلین کدالم ریو قد سیغ اثنین لالو مفادف یغدفرتوان مودا سرت تیبا مک لالو مریکتیت مغونس کریسن دهدافن یغدفرتوان مودا سمبیل برکنجر ۲ مغارف ۲ شهدان مک کمدین درقد حال ایت مک یغدفرتوان مودا فون براغکتله کسینتن منداقتکن سلطان سلیمان یأیت قد دوا لیکور هاریبولن رجب هاری اثنین برسم ۲ تن کو راج محمد شهدان اقبیل تیبا کسینتن لالو مفادف قاذک ایهندا سلطان سلیمان ایت موافقت مشواره دغن بکندا ایت شهدان ددالم حال ایت مک اغکاتن دری سیا فون داتغله اد کیرا ۲ تیک فوله بواه کاشکافن کچیل بسرث یغداغ ایت سلطان محمود راج بواغ مک تیبا ای سلالوله مفادف سلطان سلیمان مک دفرساله اوله یمتوان مودا ادندا این سبله مان مک جواب راج بواغ ایت یغ ساي این تیاداله سبله سان دان تیاد سبله سینی کران دسان ابغ ساي دان دسینی ایه ساي مک جواب یغدفرتوان مودا بایکله ادفون ساي این سباق ۲ یغ مفادفکن مولوه مریمش کقد بکندا سلطان سلیمان ایتوله موزه ساي دان سترو ساي جکلو سودارا اتو انق ساي یغدجسدکن سکالیقون تیاداله ساي هیروکن انشا الله تعالی ساي بدیل جوک شهدان راج بواغ فون برموهنه بالیق تورن کفراهون ادفون یغدفرتوان مودا اقبیل راج بواغ ایت تله بالیق مک ایفون برداتغ سمبه کقد سلطان سلیمان سمبهن قد فنداقتن فاتیك اورغ ۲ ریو دان اورغ ۲ ترغکانو تیاد اوسه برفرغ بیرله فاتیك سموا اورغ سلاغور سهاج بهکین دارة ادفون اورغ ریو دان ترغکانو سدا سهاج هدافن مولوه مریمش کقد فیهق راج بواغ کران تیاد سدث هاتی مندغر فرکتانن کران سوداران لاکي دلغکرن ادفون سفرت کباوه دولی دغنندی تیاد فاتیك چمفور

بگندا فون ممبواته کړېو ۲ منتیکن لڅکر دري ملاک مک هلندا فون بلوم جوک
لاکي دانغ ماڅکر مک انقن راج اسمیل فون برینیله برانق دغن یبني ایت
بیراف لاکي ۲ دان فرمفوان ادفون یفتوان برنام تڅکو عیسی دان تڅکو یحیا
تیماشن ۲ تڅکو سولوغ دانلاین مک تباد دسوتکن دسیني مک تنقله اي ددالم
سیا مک برهنیه فسه سلطان محمود ترسبوه فول یغدرفوان راج عالم سودارا
بگندا سلطان محمود ایت.

القصة

مک ترسبوه فرکنان راج عالم دباتو بهرا ممبواته بیراف کلڅکافن اقبیل تله سده
مک ایفون برلایرله کسینتن لاوله اي مغاموه سبواه کفل مک دافته هرت بیراف
باق مموانله کلڅکافن دان فرکاکس قرغ سرت ممبلي اوبت فلورون مک دفرتنهپاله
فولو سینتن ایت سفرت ملکن مک تیاداله دبریث لاکي اورغ ۲ دسیتو برهداف
کجوهر دان کړيو سکالي ۲ کمدين برکیریم سورة فول اي کقد سوداران سلطان
محمود راج بواغ مشاکن مپوره دانغ کسینتن منتاً بنتو جک اد دريو دانغ لکس
مک جواب سلطان محمود اندا دانغله این شهدان فکرجان راج عالم ایت اقبیل
تیاد ترامیل سینتن ایت اوله اورغ ريو دافته اي منجادي راج دسیتو تیاد اي
برخصمت دغن سوداران لاکي ادفون سوداران فون دمکین جوک فیکران
اکنتافي اي اد سدیکیت سککن بگندا سلطان سلیمان سبب بگندا سلطان
سایمان اد جوک برکیریم سورة کفدان منتاً بنتو جوک دمکینه حالن ادا.

سېرمول کات صاحب الحکایت

ادفون بگندا سلطان سلیمان اقبیل اي منداقت خبر حال سینتن سده دامبیل
اوله راج عالم ایت مک بگندا فون مشوراته دغن راج کچي ترغکانو سرت اورغ
بسر ۲ سکاین اکن فرکي کسینتن ملڅکر راج عالم ایت مک یغدرفوان مودا بلوم
اي هندو فرکي گران اي لاکي منتیکن فتنکامنن یغسللاور شهدان سلطان
سایمان فون فرکيه دهونو برلایر کسینتن برسام راج کچي دان تن
حیضو دان تن فاسغ مک اقبیل تیا دسینتن سکل کلڅکافن ريو دان ترغکانو
فون برفرغاه دغن کلڅکافن راج عالم ایت سرت کوپون مک راج عالم فون مپوره
فغایما ۲ ملاون برسوشکوه ۲ هاني مک کلڅکافن ترغکانو فون اوندورله برسما ۲
کلڅکافن ۲ ريو مک راج عالم فون برکات کقد اورغ ۲ ترغکانو جک لاکي ۲
نایکاه کداره کت برتیکم سهاح مقادو جواء ۲ اتو کیت سندیري برتیکم
مک تیاداله سانو اف بالسن جواب اورغ ترغکانو ایت هڅک بریدیلن ۲ دري
جاوه جوا مک تیاداله داندهکن اوله راج عالم امت فرغن ایت شهدان اداله
سلطان سایمان براغت کسینتن ایت قد دوا باس هاریبولن شوال هاري جمعت
وفتو عصر سنه ۱۱۶۱ سمفي کسینتن بولن ایت جوا برفرغله هڅک سمفي کقد
بولن صفر مک تیاد جوک برالاهن دغن راج عالم ایت.

بولن دان هاریش تیاد سکالي ۲ اکو برتمو دان سورانتش فون ترلالو کوفي دان کراغش فون باغ کورغ سدو دباچ سبب باغ برفنده ۲ اگاډ درقد تاغن سئورغ کقد تاغن سئورغ سرت یغ مپوره فون کورغ سلیدیق قد مقصحن دمکینه سفکا کو تم.

سبرمول

مک ترسبوه ددالم سیاره سیأ ایت اداله اوندورث هاندا دفولو کنتوغ ایت سبب دیامو ساطان محمود اداله مصهن ایت تتکال ساطان محمود راج بواغ ایت سده تیاد دبری اوله هاندا ماسوء کسیأ ایت مک ایقون ماره لالو ای مودین کسیأ کفولو کنتوغ دشن امفت بواه کاکف اورغن اد سراتس اورغ مک دلفکر جعبان دشن کاکفش مک فینور هلندا اینقون ترکجوه لالو ای برجالن کجعبانن برنباکن فراهو سیاف ایت مک افیل ساطان محمود مندغر فینور یغ تورن ایت مک ایقون مقمبورله سفرت هریمو یغ قننس دري فراهو کجعبانن سرب تیا مک لالوله ممکغ تاغن فیتور ایت مک کات فیتور ایت مغاف توان ساطان داتغ تیاد ممبری ناهو کیت مک جواب ساطان محمود اف ممبری تاهو کیت فون نکري مک کات فیتور اف ۲ کهندق برخبرله دسبنی مک جواب ساطان محمود بکیمان کیت هندق برخبر اورغ رامی برسمأ کیت این تاکوه فول ونااران این رونتوه مک فیتور فون ترتاوا سمیل کاتش دوا ریو اورغ فون نیاد رونتوه مک ساطان محمود فون منکن کاکین سانه مک فاساران ایت فون هندق رونتوه بردریک ۲ درقد کاکهن مک لالو دکفینش ناغن فیتور ایت دباوان ماسوء کدالم کوتا سرت لقس سلطان محمود بردوا فیسور ایت کدالم کوتا مک هددق دتودوغ اوله سادادو فنتو کوتا ایت مک بر فواء ۲ له جواء ۲۰ ث فد ماسوء کوتا ایت لقسله لیم باس اورغ مک فیتور برنا اف بچارا مک جواب ساطان محمود نننی شیخ سالم داتغ بوله کیت بر بچارا جاغن توان تاکوت مک دسوره بکندا ففگیل شیخ سالم ایت مک لالوله ای ماسوء ممباوا اورغ اد امفت فوله اورغ ماسیغ دکت فنتو مریم مک سادادو فون برسدیاله مک فیتور فون هندق بر بچارا مک بکندا فون ممبری ایشاره کقد مننون سید عمر مک سید عمر فون منیکم فیتور ایت دغن کریسن برنام جموان مک فینور ایقون ماتیهل مک باریسن سدادو هلندا فون ممبدیلله سفرت هوجن کقد بکندا مک انقندا بکندا تفکو اسمعل دتاروهش دبالکغ مک بکندا ایت مناهنکن دادا کقد فاورو یغ سفرت هوجن ایت مک فلورو یغ تیا کقد توبه بکندا ایت سفرت امفیغ تیاد ماسوء کقد توبه بکندا ایت درقد ساغت قبلن مک سکل جواء ۲ فون مقاموهله هابس ماتی سادادو دفولو کنتوغ ایت مک فراهو جاک ۲ هاندا فون لاریاه بالیق کملاک مک دافته سیأ ایت کقد تاغن سلطان محمود سمولا مک بکندا فون مپورهله سکل فراهو ماسوء کدالم سیأ سموان مک

سیرمول

اداله فوکو سوکوکو ۲ ملایو مېوآه جالڼ خربطه ایت داتڅ انتی راج کچي سیا یغبرنام راج بواغ دڅکيل اورغ سبله سیا سلطان محمود منتأ امقون کغد بگندا سلطان سلیمان سرت کغد راج ۲ بوکیس سفرت یغتله سبوتنن ای منتأ امقون کغد سلطان سلیمان ایت کمدين بهاروله ای منتأ بنتو کغد بگندا ملنکر سودارا تواڅ راج عالم نکري سیا مک کمواقتن سبله ملایو کفلان راج کچي ترغکانوله سقاتوتن دبتو ادفون کمواقتن سبله بوکیس تیاد فاتوة دبتو کران ای برقرغ دغن سوداران مک سبله سوکوکو ۲ ملایو ترغکانو کراس جوک هندق بمبتو ایت مک بگندا منورتاه کمواقتن سبله سوکوکو ۲ ملایو ایت مک منجاديله برسلاهن ۲ فهم بوکیس دغن ملایو قد کتیک ایت مک براغکتله سلطان سلیمان قد هجړه سنه ۱۱۶۱ قد دوا داس هاریبولن شوال هاري ثلاث مک اقبیل سمقي کسیا منتأ تولغ څول بنتو کغد هاندا ملاک کران کات اورغ اد فرجنجین سلطان سلیمان دغن هاندا ملاک مک بمبتوله هاندا ایت اکن سلطان سلیمان مک سیا څون الهله مک اوندورله راج عالم ایت کباتو بهرا مېاوا دیرین مک راج بواغ څون منجاديله یغدفرتوان سیا لالوله ای مېوآه نکري ممفورا فنده ای دري بوانتن شهدان هلندا څون دودواه دڅولو کینتوڅ تیاداله تړتولق اوله سلطان محمود ایت کران څرتولغن کمځني هاندا کغد سلطان محمود سده سمقي چوکف مک لالوله برېوآه فرجنجین انتاراش دغن سلطان محمود ایت کمدين مک سلطان سلیمان څون براغکتله بالیق کریو قد دوا څوله هاریبولن ذالقعیده مالم اربع ادڅون سلطان محمود سته هلندا دودی دڅولو کینتوڅ ایت مک داتڅ څول فیکرانن تیاد برکتهوان لالوله ای کلوار کسغلار فرکي مرومق قراهو ۲ جاوا یغ هندق ماسو کسیا دان کیچي هلندا څون درومق جوک مک مارهاه کبرنور ملاک لالو دسورهن ساتو کیچي څرغ دان ساتو کفل څرغ ملنکر سلطان محمود ایت دسغلار مک برقرغله کیچي څرغ ایت دغن سلطان محمود څون څنجاچ مک ترباکر څنجاچ ۲ ایت دوا بواه کنا څلورو کرندرایت مک لاریاه څنجاچ ایت سکنف ۲ لاوه بالیق څولو سغلار ایت مک هلندا څون بالیق کملاک مک برفسنله راج ملاک ایت کغد هلندا یغدم دڅولو کینتوڅ جاغن لاګي دتریم سلطان محمود ایت ماسو کسیا لاګي کران سده بکیتو څرتولغن کمځني برسام سلطان سلیمان ماسیه جوک هندق درومق جوک لاګي مک تیاداله بوله ای ماسو کسیا لاګي لالوله ای مرایو سکنف لاوه ۲ ایت مېسرکن رومق جوک کیرا ۲ لیه امثت څوله کاڅکاڅن شهدان تیاد براڅ انتاراش مک هلندا څون منیغکلکن څولو کینتوڅ ایت بالیق کملاک والله اعلم انتهنک سبب نیاد اونتوڅکه فرینکاڅن دسیتو اتو انتهنک تاکوتکه تیاداله اکو کتهوي ادان شهدان اکنتناڅي اکو ترجمفا دغن ساتو سجاره سبله سیا اکن تنافي سجاره دان سیاره سیا ایت درقد اولن هڅک اخرن تیاد برتاهن دان تیاد برتاریخ افلاکي

اورغ خصوصاً فون سده برسومقه ستيا سبله مېله مك اداكه دبطلكن اكن سكل
يقترسبوة ايت مك يآيت تباد هاروس مك اينده فرڅكاغن بگندا سلطان سليمان
مك برتوكر دان برسلاهنه دغن فرڅكاغن سانق سوداران يقدفېهق سوكو ۲ ملايو
شهدان ادقون څكاغن سبله بوكيس اداكه اي سموا دڅكگل اوله سلطان سليمان
تتكلن اي باوم منجادي سلطان منتأ تولغ مفاقوسكن كملوانن دان منتأ فولقكن
كيسرانن دان كراجآنن منتأ لاونكن موزه سترون مك سدهله كيت سمقيكن
مقصودن دان حاجتن يغيرگندا ۲ كمدن سلطان سليمان سرت سوكو ۲ن سباه
ملايو هندق بمالس جاس دان بودي كيت سموا سباه بوكيس اكن بالسن يغ
سفاتوتن دغن بفسا كيت دان نام كيت مك تريماله ايتقون دغن بيراف كالي
كيت تولق تباد منريما كهندقن مك تباد جوا سوكو ۲ ملايو ايت مافسكن شمرت
يقترسبوت قد ماس كيت دڅيايه هندق دجاديكن يقدفرتوان مودا ايت مك سكارغ
سده جادي بكيني سودارا داځيغن سده جادي كاسيه سايع كيت دان انق چوچو
كيت سده منجادي انق چوچون مك وقتو بكيني بهارو هندق دتولقكن كيت سموا
بوكيس سرت هندق دروسقكن قول سومقه ستيا سرت قول كيت هندق دبرين
مالو دغن دبطلكن قول جباتن كيت مك يآيت فكرجآن تباد هاروس ددالم قد
ايت فون جكاو سلطان سايمان هندق ميرتأي فكرجآن سباه سوكو ۲ن ايت كيت
لاون دهولو قد جالن يغ قاتوة اتو كيت اندور دهولو تمقت يغ قاتوت ادقون
يغلاين درفد سلطان سايمان بوله جوگ دچوب لاکي ۲ن بايك سوكو ۲ن سباه
سيا اتو سباه فېغ اتو سباه كانتن اتو سباه ترغكانو بوله جوگ دچوب لاکي ۲ن
شهدان اينده امبيان بوكيس دان څكاغنن سبرمول ادقون راج توا انق داهيغ
منمفوء ايپون راج ملايو مك تياداله څكاغنن يفتترنتو تركادغ سباه فيكران سوكو ۲
سباه ملايو دان تركادغ سباه بوكيس دان مېتولي څكاغن سلطان سايمان مك
حال يقدمكن اينده منجادي فوكوء حسد المحسود وحا قدالمحقود يعني فكرجآن
يقدغكي قد يقدغكيكن دان فكرجآن دندم قد يقدندمكن ماسيغ ۲ ددالم هاتي
برتمياهن قول مايهتكن نكري سده رامي بوكيس قول مرنهتكن مځكين برتمبه ۲
دندم هاتين ايت بريالاله مځكين لام مځكين بسر مك اقبيل افي ايت سده بسر فايپله
قول مادمكئن اخير ۲ن منجادي افي سترو دان ماره مك ماكله افي ايت اكن عقل
يغ بايك مك كاوارله بواه افي ايت سرت بوغان قد فركتآن دان كلکوان قد
منجاري اف ۲ يفاكن منجادي كېنسآن دان كوساهن اتس سترون ايت انتهى .

سبرمول

اداله فرملآن سبله سوكو ۲ راج ملايو ايت ممبوة هونر اتس راج ۲ فرانقكن بوكيس
مك يآيت اكو دافت ترسبوة ددالم سجاره دان سياره څيھق ريو ساتو دان څيھق
ترغكانو ساتو دان څيھق سيا ساتو كنيكان ماسيغ ۲ فرجلانن اكن لاکي اكو
پتانن دباوه اين جالن سكل كلکوان دان فربواتن انشا الله تعالی .

برام تن دالم اداله اي ايت منجادي منتنو بگندا سلطان سليمان مك مبرتاي سنده درفد راج ۲ ملايو ايت يأت بندهارا دان تمغكوغ دانلاین ۲۸ مان یغ مبرتاي دغندي شهدان اداله امبيان فد هاتي مريکثيت یغ ظاهرث قد کلکوانث اداله سکل بوکيس ۲ ايت اورغ بهارو منداتغ دغن حال یغدمکين ايت مک بگندا سلطان سايمان مبرهکن فمرننه کراجان دغن مطلق منجادي یغدفرتوان مودا دان سکل منري ۲ هلبالغ یغسر ۲ یغداباوه فرننه فد حال اورغ بسر ۲ سفرت بندهارا تمغکوغ ايت منري یغ سديا ميمغ مک دکورغکن کواسان درفد اورغیغ بهارو دانع مک ایتله جادي تیمو ۲ کبناران دري سبله ملايو.

شهدان ادقون سلطان سليمان قد

امبيان یغظواهرکن فد فربوانث اداله کراجان ايهندان دان کراجان ديرين فون سده هيلغ دامبيل اوله راج کچي سيأ سرت دپونهن ايهندان اوله راج کچي دامبيل کراجان دان دهيناکن سکل انق ۲۸ دقربواتن فنجاوة دانلاین ۲ دان جوهر دغن سکل تعاو دأيرهث سده لفس کتاغن راج کچي دان سده اي برنوبت ددالم جوهر مک ددالم حال اين کيرا ۲۱ تیک تاهن لمان مک تباد سوداران ۲۸ درفد فيهي راج ملايو سفرت فثاني کانتن دان ترغکانو منولغ مغمياکن کراجان سمولا کقد ناغن راج کچي ايت ملينکن یغ اد درفد سکل سانق سوداران ايت سمات ۲ مهينا ۲ کندي هفک مغات ستغه درفد ستغن سلطان سايمان ايت تباد فاتوة منجادي راج سبب مأ ايت اورغ کچي اورغ اجه فيدير نمان نوسمه دتوکرکن دغن تودغ ساجي فريو امس ساتو دان اد قول سانق سوداران مغات سلطان سايمان ايت تباد فاتوة منجادي راج سبب مأ ايت انق سي فمنجت دان بابو لاکي فرکنان یغ لاین ۲ ماچم سکيرا ۲ فوتس اساله اي درفد مندافت کراجان دان فوتس اساله اي درفد مندافت فرتولغن سانق سوداران مک فوتسه اجنهان درفد یغدمکين ايت مک ایتله سبب مک اي متأ فرتولغن دری راج بوکيس اوغو یغبرليم براديق ايت شهدان اقبيل داتغه بوکيس اوغو ايت مک سمقيه مقصودث دان بربالس کماتين ايهندان دان دافت کراجان جوهر کتاغنث دان سوسه ستروث دان سانق سوداران هندق منداتکن کجهانث اتسن دغن براث کالي سوسه لاه برقرغ دان بيراف سوسه مرامين نکري مرفسا لاوة ۲ ناو رنو نوکغ فولو ججهان دأيره جوهر کمدين مک تتقله کراجانث قولغ سفرت فثکت درجه ايهندان مک تباد لاین بالسن ملينکن ایتله سهاج سفرت یغدلاکوکنث ايت فون دغن موافقت جوک دغن بندهارا تمغکوغ سرت سکل اورغ بسر ۲ فد فرملان هندق منجاديکن ايت يأت هندق مفشکت یغدفرتوان مودا ايت دغن سوک رامي جوک تيبا ۲ سده بکيني دان سده منجادي داره داکیغ دان برجمفور باور دان منجادي ایفر دوای دان منجادي سانق سودارا بوکيس ايت سرت نکري فون سده رامي قولغ سديکالا بایک قد فکران دانلاین مک بهاروله سانق ۲ یغلاين سبله ملايو هندق مغمياکن جاس بودي

بولن رجب فد انم باس هاریش مالم رابع کمالی کرحمت الله تعالی راج توا انجیء موسوء شهدان براغت بکندا کسیا فد تیک لیکور هاریبولن رجب تورن ککنایفکن فد دوا باس هاری بولن شوال برلایرن کسیا بالیقن فد دوا قوله هاریبولن دالغده مالم رابع مک ماس بکندا بالیق دري سیا ایناه راج بواغ انق راج کچیء منسا امشون کفد بکندا مپرهکندیرین مک دامقونی اوله بکندا سرب برمعاف ۲ فن دعر راج ۲ فرانکن بوکیس لاکي اکداتغ قصه فرکي مبنو سیا اداڼ.

شهدان

ادفون داهیغ کمبوجا افیبل سده سلسیله موافت ددالم سلاخور ایت مک ایقون دانغاه کریو یأیت فد نوجه باس هاریبولن محرم سنه ۱۱۶۱ کمدين درقد بولن صفر سهاریش فد هاری انیس ممکنله نغو قوان منداق یأیت استري مرحوم یغذرتوان مودا اوفو داهیغ جلاء انا لله وانا الیه راجعین مک دفورکن فد هاری ثلاث شهدان ادفون بکندا سلطان سایمان افیبل داتغله فادک انقندا بکندا ایت مک لالوله دلسیقن مسجادی یغذرتوان مودا ریو دغن سکل تعلقو دأیرهن دلنتیق ایت بناق عادة اسنعادة مانتیق یغذرتوان مودا یغدهولو ۲ جوا مک تنقله داهیغ کمبوجا ایت جادی یغذرتوان مودا ددالم ریو مک اداله فادک اندا راج حاجي ایت مسجادی کلانات مرنهکن کراجان دباوهن اداڼ برکار یغذرتوان مودا داهیغ کمبوجا ایت فد هجرة سنه ۱۱۶۱ قد سبلس هاریبولن ربیع الاول هاری شهدان افیبل ساسي درقد برلنتیق ایت مک یغذرتوان قون براغتکله کسلاخور ممباوا فادک اندا راج حاجي مک افیبل تیبیا کسلاخور ایت لالوله مندودفکن فادک اندا ایت راج حاجي دغن فادک انقندا انجیء اڅکو راج عیشه فترا نادک اندا بکندا اڅکو کلان مودا مک دنکاخنله اوله یمتوان مودا ایت بتاف عادة اسنعادة راج ۲ نکاح کهوین مک برکاسیه ۲ هناه سفرت عادة اورغ لاکي اسري شهدان مک تیاد براف لماڼ سکدودفکن ایت مک اڅکو راج عیشه قون ممکنه کمالی کرحمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعین مک دتانه بتاف عادة ممانم راج ۲ مفکت شهدان کمدين درقد ایت تیاد براف لماڼ مک راج حاجي قون براستریکن قول انق راج امران یغیرنام اڅکو چیء سجوء مک اداله نکاح کهوین ایت بتاف عادة راج ۲ نکاح کهوین سرت برکاسیه ۲ هناه لاکي استري کمدين مک یغذرتوان مودا قون براغتک بالیق کریو.

سیرمول کان صاحب الحکایت

فد ماس یغذرتوان مودا ایناه بابی ککروهن ددالم نکري ریو انتارا راج ملایو دغن راج ۲ فرانکن بوکیس اداله سبب داتغ فتنه ایت یأیت درقد سبب برسلاهن ۲ مقصود دان برنوکړ ۲ کهندف دان برسلاهن ۲ فهم انتارا انق راج ۲ ملایو دغن انق راج ۲ بوکیس اداله کفلاڼ قیهق راج ۲ ملایو یأیت یغذرتوان راج کچیء ترڅگانو

ماينکن دوا اورغ سهاج يقدفرتوان مودا ريو يغبوکن درقد ذريت صابيش يأت
 انق سودارائ داهيغ کمبوج دان چوچو سودارائ راج علي يقدفرتوان يغبوکن لفس
 ايت منجادي يقدفرتوان مودا انق چوچو چيچتن درقد صليش هفک قد تاريخ
 يفترسوة ايت ادان.

سبرمول کات صاحب الحکاي

ادفون بگندا سلطان سايمان بدارالعال شاه افيل سده هيلغله فادک ادندا
 بگندا يقدفرتوان ايت مک کسوساهنه هندق منجاري کنتين ايت سقرت يقددالم
 سومفه ستيا انتارا بوکيس دغن ملايو مک تياداله يغلين فاتوة اکن کنتين
 ماينکن داهيغ کمبوجا فترا اوڤو داهيغ فراني دان سځکه فون اد فترا فادک
 ادندا ايت راج حاجي مک نرلالوله مودان بوم سځي روماج فترا دان اد سئورغ
 فترا فادک ادندا ايت راج لومو مک فترائ يقدفيهق نځري سلاغور ملينکن هپاله
 داهيغ کمبوج جوا يفتربله فاتوة اياه تربله توا سرت کسوکان موافقه فيهق سبله
 بوکيس مک تنقاه داهيغ کمبوجا اکن جادي يقدفرتوان مودا ددالم ريو مک
 بروهنه اي هندق کسلاغور دهولو کران هندق موافقت دغن فادک ادندا بگندا
 ايت يقدفرتوان سلاغور سرت اورغ بسر ۲۰ دان بوکيس يغباق مک دلشکنله
 اوله بگندا اکن فادک انقندا ايت مک داهيغ کمبوجا فون برلايرله کسلاغور
 برسما ۲ فادک ادندا بگندا ايت راج سعيد فترا يقدفرتوان مودا کلان جاي فترا
 مک افيل سځي انق راج ايت کسلاغور مک ايفون موافقتاه دغن فادک ادندا
 بگندا سکاين سرت اورغ بسر ۲ بوکيس يقددالم سلاغور هفک ستاهن لماث
 شهدان مک افيل سده کاوارله انق راج ايت کسلاغور ايت مک اداله اورغځيغ
 ففارو بهارو داتغ برواة لاکو دان فعل يفتياد برلاکو کقد عادة استعادة ملايو
 دهولو کال زمان برزمان شهدان ايناه بويش فرکتان يفترسوة ددالم سورة
 توارينغ يځاکو فندهکن کقد سورت اين تياد دتنتوکنش اورغځيغ بهارو داتغ ايت
 نماث شهدان اداله راج کچي يقدفرتوان ترغگانو ايت داتغ دغن سيوا راج
 دري ترغگانو يأت قد دوا باس هاريبولن ربيع الاخر قد بيلاغن تاهن اربعيه
 تاهن با دان جک قد تاهن بيلاغن خمسيه تاهن اليف ادفون يقدفرتوان مودا
 اوڤو داهيغ چلاه مځت قد توجه باس هاريبولن يفترسوة ايت جادي انتارائ دغن
 تن دالم راج کچي ترغگانو ايت داتغ دغن مځت يمتوان مودا ايت انم هاري
 انتارائ مک فيکرکناه اولهم اکن کنايه فرکتان يغب مېهم يفتله ترسوة ايت انتهي.

ملخصا

شهدان کمدين درقد ايت مک بگندا سلطان سايمان فون برغاکتله کموار قد
 هجرة سنه ۱۱۵۹ قد سهاريبولن ربيع الاول هاري خميس اداله يغب مځيريفکن
 يقدفرتوان راج کچي ترغگانو دان تن کو راج محمد دان داتو سيوا راج کمدين
 باليق کريو قد سباس هاريبولن جمادالآخر مالم جمعت تيبا کريو کمدين قد

شہدان کات صاحب الحکایت

ند ماس اينله يقدقرتوان مودا اوڤو داهيغ چلاء مپوره ففكاوا تاروم دان ففولو
 چدون مغمبيل بنيه كمبير دسبه قولو فرچ دباوا كړيو ممولاي برتانم كمبير مك
 برتانه سكل بوگيس دان ملايو مك بمواتاه اورغ بوگيس دان ملايو ببراف
 رابوس لادغ كمبير اداله كولى ماسفن يأت چينا يڤداتغ دري نكري چينا مك
 امبيل جادياه كمبير ايت مځكين راميله ريو مك داتغله فراهو دري تيمور سقرت
 جاوا دان بوگيس مك برقا۲۱له دكاغن تانه جاوا دغن كمبير مځكين سوکاله
 داكغ ۲ ماسوء كدالم ريو ايت كران سكل دكاغن برلاون سام دكاغن قولغ
 فركي اونتوغ بابق شهدان مك بكندا سلطان سليمان سرت يقدقرتوان مودا
 سرت اورغ بسر ۲ قون بايقه براوله حاصيل درقد چوكي دان ليوه باتو مك تتكل
 ايت بايقه اورغ نكري كاي ۲ دان كاڤكاڤ فرغ بايقه يغ سدبا مك حال اينده
 دبهساكن اوله اورغ ۲۱ ريو بابيك كمدين فد ماس يقدقرتوان مودا داهيغ
 كمبوجا روسقه ٲول سبنتر كمدين بابيك ٲول سمولا هڤك يقدقرتوان مودا راج
 حاجي مځكين راميله اداله ماس راج حاجي ايت جادي يقدقرتوان مودا برتمبه ۲
 ٲول رامين كيرو ۲۱ نوجه تاهن ماسوء كدلاڤن شهدان اقبيل مځكتاه يقدقرتوان
 مودا راج حاجي ايت ريو قون روسقه دمكينله حالن لاكي اكن داتغ قصهن
 ددالم سياره اين اداڻ.

سبرمول کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سمفیه فد هجرت سنه ۱۱۵۸ تاهن الیف مک کر یغلہ یغدفرتوان مودا اوفو داهیف چلاء ایت مک تیاد براف لمان کر یغ ایت مک لالولہ مفکت کمبالی کر حمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون یأیت قد توجه بلس هاریبولن ربیع الآخر هاری رابع فد اول وفنو عصر دما فمکن قد هاری خمیس وقنو تفه هاری دکوت مک اقبیل مفکت یغدفرتوان مودا ایت کمفرله ددالم ربو سبب کماتین یغدفرتوان مودا ایت افلاکی سکل اورغ بسر ۲ سرت اورغ نوا ۲۱ مک دوکچیتاله سکلین سمفکین بکندا سلطان سایمان ترساغتاه بسر فرچنتانن کران فاداک ادندا ایت سده سفرت دجادیکی سودارا سجالن جادی فراسانن سمنتلهن ممندگن مات فاداک انقندا کدوا سفرت تفکو هیتم دان تفکو فوته فترا مرحوم ایت مفکین هنجورله هاتین.

شہدان

مک بکندا سلطان سایمان فون مشغولکن اورغ ۲ نگرې ماسوء کدالم مفرجاکن جنازه فادک ادندا سرت دفورکن بتاف عادة استعادة راج بسر ۲ مشکت مک برکا بولغه سکل اورغ ۲ ريو امئت قوله هاري بتاف عادة راج ۲ يغبسر ۲ مشکت شهدان مک دففکيل اورغ مرحوم مشکت دکوب شهدان انق چوچون له يغ برککالن منجادي يشفدنوان مودا ريو تورن تمورن هفک سمئي ماس مقربواة سياره اين يأت فد هجرة سنه ۱۲۸۲ مک بلوم لاکي برفنده کفد انق چوچو چيچت يغلان

مک الهاه نکري ڦيرق ايت شهدان اقبيل سده اله ڦيرق ايت مک يذدفرتوان مودا ٿون دودقله دڦيرق مېتولکن راجاڻ دان اورغ بسر ٢٠ سرت داتورکنن ستيا ڦرجنجن انتارا مريکثيت دغن يذدفرتوان مودا سرت يذدفرتوان سلاڻور دان يذدفرتوان مودا ٿون برکنديقه دوا اورغ ڦرمڦوان ڦرتام انجيء سميده کدوا انجيء ستيه ڦيرق دڦڦکيل اورغ شهدان مک ددالم حال ايت مک ڦپوره سلطان سايمان ٿون داتقله يآيت اورغکاي سيوا راج مپيلاکن يذدفرتوان مودا ايت باليق کريو مک يذدفرتوان مودا ٿون ١٠وم جوک کوار دري ڦيرق کمدين مپوره ڦول بکندا سکالي لاکي تفکو راج ابراهيم اداله يغ مغيريفکنش ڦرتام تن عبدالقهير کدوا تن سبتو کتيک ڦڦکاوا جمع کأمفت ١٠ عبدالجمل کايه ڦغليما بشو سبب بکندا سلطان سايمان منداقت خبر اکن نادک ادندا بکندا ايت برڦرغ دغن راج ڦيرق مک سبب ايتوله بکندا ايت مپورهکن فادک انقندا راج ابراهيم سرت اورغ ٢٠ بايک ٢ ڦرکي ڦڦيرق دغن بيراف کڦڦکافن دان اغکاتن ڦرغ اقبيل سده ساسي ڦکرچانن دڦرسيلاکن باليق سهاج کران ددالم ريو ند ماس ايت ترلالو محل شهدان اقبيل سمقي سکل سورهن ايت مک يذدفرتوان مودا ٿون تباداله برتاهن لاکي سلالوله باليق کريو مک اقبيل سمقي کريو لالو مڦادڦ فادک ککندا بکندا سلطان سايمان سرت مخبرکن ڦکرچان ڦرغش ددالم ڦيرق مک بکندا ايت ٿون ساغته سوکان اکن فادک ادندا بکندا ايت سلامت درڦد بلاء اداڻ.

شهدان

اداله برلاکو ڦکرچان ايت فد هجړه سنه ١١٥٢

اداله ڦرکي راج ٢ دان اورغ بسر ٢ مپيلاکن يذدفرتوان مودا ايت يآيت ڦد انم ليکور هاريبولن ربيع الاول ڦد هاري اثنين ڦد کتيک تغه هاري شهدان مک تباد بيراف انتاران مک بکندا سرت فادک ادندا يذدفرتوان مودا سرت راج ٢ دان اورغ بسر ٢ سکايين براغکته ڦرکي برماين ٢ سرت مباير قول دڦڦوجن اداله بکندا سرت فادک ادندا يذدفرتوان مودا مېاوا ايسي استان سکايين سرت فادک انقندا سکايين برماي ٢ براغک ايت دغن بيراف بواه کاکڦ دان بيدار سرت سکل اورغ بسر دان انق راج ٢ دغن بيراف بواه ڦراهو دان سمقن ٢ اقبيل تيبا دڦڦوجن برماين ٢ له ماکن مينوم برسوکا ٢٠ن شهدان اداله براغکتن ايت ڦد سڦوله هاريبولن ربيع الاخر دان ڦد امفت باس هارين مک لالوله براغک باليق کدالم ريو انتهی.

شهدان کات صاحب الحکايت

ڦد ماس اينله نکري ريو ايت رامي سرت معمورڻ دان سکل داڦڦ ٿون باڦقله داڦڦ دري نکري جاوا دان کڦل دري بڦگالا مېاوا اڦيون دانلاين ٢ دگاڦن دان سکل ڦراهو داڦڦ دکوالا ريو ٿون ڦنوهله درڦد کڦل دان کيچي دان سلوب دان سنت دان وڦڦڦڦ دان توب سيم دان اڦلاکي ددالم سوڦي ريو سکل ڦراهو ٢ رتو برچوچو ايکنه برسېمواڦ دان برڦنداره دمکينله حالڻ اداڻ.

اورغ سياً ایت کالوار مک سنطان محمود ایت باوم جوک گلوار کمدين سلطان سليمان قون تيبا قول مک بر بچاراله مپوره اي کالوار ایت بلوم جوک اي بر کرک مک یمتوان مودا قون مارهاه لالو دسورهن مغيسی مریم مک سکل قنجاجب ۲۰ قون مغيسیه مریم سنوان مک تيته بکندا رافت بدیل مک دراقتله اوله قغلیما ۲۰ لالو دبديش مک سلطان محمود سرت داهیغ متکوه ایتقون لاریله مک ترتیغکلله بیراف مریم دن کلغکافش مک دامیاله اوله قغلیما ۲ ريو ایت شهدان اداله یغ برسم ۲ بکندا ماس ایت تن ابراهیم دن تن سولوغ مودا دن تن عبدالمجید دن تن فاسغ دن تن عبدالجمال دن تن حسن دن بیراف قوله قغلیما سرت بلا تنتراش شهدان کمدين درقد ایت بکندا سرت یغدرتوان مودا قون براغکتله بالیق کریو اداله تیباش کریو ایت فد هاري خمیس وقتو تغه هاري قد انم بلس هاریبولن جمادالآخر ادقون لماش بکندا ایت منفکلکن ريو ایت انم قوله ساتو هاري قد هجرة سنه ۱۱۵۳ شهدان قد هجرة اینله بکندا ملنتیق تن دالم برکلر یغدرتوان راج کچی منجادی راج ترغکانو یأیت قد سقوله هاریبولن ذالحجه هاري احد وقتو عصر دن لوغ فندق قون هاري ایت جوک دکدر داتوء سري مهرج اداش کمدين اد کیرا ۲۱ دوا تاهن انتاراش مک یغدرتوان مودا قون براغکتله کسلاغور ممباوا استریش تغکو قون مندق سودارا سلطان سليمان اداله براغکتش ایت قد اول تاهن جم قد سبلس هاریبولن مجرم قد هاري اثنین وقتو ظهر مک براغکتله یمتوان مودا ایت دغن بیراف کلغکافش سمیل برماين ۲ سقنجج جالن ایت ممباوا استریش قرکي برسیرام نایک کداره هفک سمفی کسلاغور مک دفرملیای اوله یغدرتوان سلاغور مک دودقه اي ددالم سلاغور برسوکا ۲۰۰۰ شهدان تباد براش لماش مک یغدرتوان مودا قون براغکتله بالیق کریو کمدين قرکي سکالي لاکي کسلاغور لالوله یغدرتوان مودا براستریکن داهیغ ماسیک انی اروغ قالا مک دباوان بالیق کریو مک اروغ قالا قون مغيریغه اي کریو مک تباداله دفردولیکن ساغت اوله یغدرتوان مودا اکن داهیغ ماسیک مک کچیل هاتي اروغ قالا ایت لالوله اي بالیق کبوکیس شهدان کمدين درقد ایت مک براغکتله قول یمتوان مودا کسلاغور افیل تيبا کسلاغور مک دافت قول فرسلسیهن دغن یغدرتوان فیرق سبب برسلاهن ۲ قهم دن برتوکران ۲ مقصود مک یغدرتوان فیرق برکواس تباد ماهو مغيکوة سفرت مقصود یغدرتوان مودا ایت مک یغدرتوان مودا قون مارهاه لالو دلفکرش فیرق ایت مک یمتوان فیرق قون ممبواتله بیراف کوبو مک لگکر یغدرتوان مودا قون داتغه دغن بیراف کلغکافش مک لالوله بفرغ بربدیلن ۲ دغن مریم دن سناقغ تراکول قمبراسن مک درقاتي کوبو ۲ ایت اوله بوکیس ۲ مک دافتله دوا تیک بواه کوبو ددالم سهاري ایت دن مان ۲ کوبو ۲ یغداش ایت دنایکي اوله بوکیس ۲ لالو ممبدیل کقد کوبو قول دن سکل کلغکافش مگیکن رافت کقد کوبو ۲ یغلووم دافت ایت سرت ممبدیلکن مریم لیلا رنتکان اد سغه بوکیس ۲ ممبتو جالن دارة ملگکر کوبو ۲۰ مک دافتله سکل کوبو ۲۰ ایت

سبرمول

ادفون يقدفرتوان راج كچي افيل انقن راج عالم سده كاوار دري سيا ايت سبب اله برقرغ دغن انقن تفكو محمود ايت مك راج كچي فون جاتواه ساكيت ساغت ددالم كيلان ايت مك تباد براف لمان مفكتاه انا لله وانا اليه راجعون مك دقوركن اورغه بتاف عادة راج بسر ۲ مفكت دمكينه حالن شهدان مك مفكتنيكن كراجانن فتران سلطان محمود مك كراجانه سلطان محمود ايت ددالم سيا دغن سكل تعافن شهدان ددالم تباد براف لمان مك داتفله راج عالم ايت مانكر سيا سمولا مك برقرغه ددالم سيا ايت برامو ۲ كن براف هاري مك تيواسه تفكو محمود ايت مك ايقون اوندورله مباوا ديرين كفولو لاوان مك لالوله اي ممواء قراوه سفنجج جالن ايت برسا ۲ مرتوان داهيغ متكوه كمدين مغمباراله اي كسان كماري منچاري كواسن دمكينه حالن براف ماس.

سبرمول

ادفون راج عالم افيل سده دافت نكري سيا ايت اولهن مك ايقون ملنبيقاه انقن راج محمد علي ايت منجادي يقدفرتوان مودا مك تنقاه اي ممرته نكري سيا ايت دغن سكل دايه تعاوقن سرت دكوكهكنن شهدان اكو دافت ددالم ستقه قول سياره كمدين درقد ايت دافت قول سيا ايت كقد سلطان محمود سمولا سبب دبننو دري ريو كونن كمدين دافت قول سيا ايت كقد راج عالم سبب دبننو دري منفكبو يات راج براليه بغ مبننو راج عالم ايت دمكينه ترسبو ددالم سياره ايت اداش شهدان بغ اكو دافت ددالم سياره بغ برتوارين ادااله بكندا سلطان سايمان هندق مبننو سلطان محمود ايت يات راج بواغ دفنكيل اورغ دسياه جوهر مك ايت سكالاي ايتفون سده اوغو داهيغ چلاء يقدفرتوان مودا المرحوم مفكت مك ماس ايت يقدفرتوان مودا برسلاه ۲ فهم دغن سلطان سايمان لالو يقدفرتوان مودا داهيغ كمبوجا فنده كايفكي كمدين اخير ۲ن جادي بتول سمولا موافقتن سفرت يغلاكي اكداتغ ددالم سياره اين دغن تاريخ تاهن بولنن ادا.

القصة

مك ترسوت فركنان سلطان سايمان بدرالعالم شاه سرت فادك ادندا بكندا يقدفرتوان مودا اوغو داهيغ چلاء دان دسياه باره دفنكيل اورغ داهيغ قالي مك ادااله فده هجرة سنه ۱۱۵۳ فده تيك باس هاريبولن ربيع الاخر هاري جمعت بعدالصلاة مك بكندا فون براغت كاوثرن ادفون يقدفرتوان مودا سده تردهولو برلاير مرقسا سكل لاوه ۲ سياه باره لالو سفكه دموار شهدان ادفون بكندا سلطان سايمان افيل مندغر فادك ادندا بكندا ايت دموار مك لالوله بكندا ايت كموار مك برجمفاله اي دغن فدوك ادندا بكندا ايت دموار ادفون سبب يقدفرتوان اد دموار سئوله ۲ن هندق دفرنتهن موار ايت مك يقدفرتوان فون تياله لالو دسورهن

مك هارو هاراله نكري سيأ كمدين ماسيغ ۲ انق راج ايت مغمبيل تمقت بر كوكوه
اداله تفكو محمود ايت ددالم كوت بسر دان راج عالم دالم كوت توان بسر مك
برفرغه تيف ۲ هاري شهدان ادفون تفكو محمود ايت بايق جوگ بو كيس سبله
دي سبب اي برينينكن انق داهيغ متكوه سرت سده قول برانقنن لاي ۲ دوا
اورغ يفتوان برنام راج اسمعيل سدهله بسر دان يفتودان برنام راج داود دان
ببراف لاي انقن يغلان سدهله بايق اهائش ادفون راج عالم سده جوگ
مناروه ببراف انق لاي ۲ قول يفتوان برنام راج محمد علي سده بسر جوگ
دان ببراف لاي انق ۲ن يغلان استميو قول اي سده برينينكن انق اوفو داهيغ
فراني دسنتن يات داهيغ خديجه منداقت قول اي انق برنام داهيغ بدره يغ
جادي بندا سيد عالي اخيرن سقرت يفتله ترسيوة ددالم سلسيله اين اداڻ.

شهدان

مك هارو هاراله نكري سيأ كران انق راج دوا اورغ ايت كادوه دغن برفرغ
ددالم نكري برسلاهن مك كسوساهنه سكل اورغ بسر ۲ن لالو مريكييت مغادف
يفدفرتون راج كچي مك راج كچيكن ټون ددالم حال قول سده براوبه عقلن
مك اقبيل اورغ بسر ۲ن برداتغ سبه مفتاكن فادك انقندا كدوا برفرغ مك
جواب راج كچي بارغسياف يغ هيدوف ايتوله انقكو مك سكل اورغ ۲ بسر
فون حيرانه مك اقبيل بروبي بدیل ۲ برتان راج كچي ايت كتان ايت بدیل ۲
اف بروبي ايت مك سبه اورغن فادك انقندا برفرغ دغن اورغ ريو توانكو
مك راج كچي فون ترتاوا شهدان مك ددالم حال ايت استرين تفكو قمره
فون كريفه ساغت مك لالوله مكثك مك دقوركن اورغله بتايف عادة استعادة
راج مكثك مك اقبيل سده هياغه تفكو قمره ايت مك راج كچي فون سلالوله
كيلا سكالي لالو اي تيدور دقور استرين مك دتفكو سهاجله اوله اورغ تواڻ ۲
دان جوا ۲ن اداڻ.

شهدان

ادفون انقن تفكو عالم دغن تفكو محمود ايت برفرغ مك مفكين سهاره مفكين
راميه اورغ ۲ سبه تفكو محمود ايت دان اورغ بسر ۲ فون بايق سبله تفكو
محمود ايت بگيتو جوگ بو كيس بايق جوگ مك دغن تقدير الله تعالى دلفكرله
اوله تفكو محمود ايت برسكوه ۲ هاتي كمفورج راج عالم ايت مك راج عالم فون
تياداله تاهن سبب اورغ ۲ سرتاڻ سديكيت مك راج عالم فون تيواس لالو براوندور
كاوار دري سيأ ايت مياوا ديرين كباتو بهرا منچاري كواس دسيو كمدين
مغمباراله اي لالو كفلمبغ منداقتنه اي سديكيت هرت مك باليق قول اي كدلي
مك بابقه اورغ ۲ دلي مفيكوه فرنتهن سرت تاكوت اكندي مك قواتله اي مك
تشفه اي ددالم دلي دغن برسيفكن الت ففراغن دان كلفكاغن فرغ دفر بايق ۲ كنښ
تم.

القصة

مك ترسبوتاه فرکتان راج عالم دان داهيغ متکوه دان راج امس يغباليق اله ملنگر ريو ايت سرت سدهله بابو کيرا ۲ کروکين کاشکافن دان اورغ ۲ ثون بايقه ماتې دان لوک مک ايئون باليغاه مغادف فادک ايهندان يغدفتوان راج کچيء معامکن حال ملنگر ريو ايت بابو کروکين مک اقبيل راج کچيء مندغر سمبه فادک انقندا بکندا ايت مک ترغکوره اي سجورس تيا د برکات ۲ سرت قوتساره اسان هندق ملنگر ريو لاکي.

شهران کات صاحب الحکايه

اينه اخيرن فرغ راج کچيء سيا دغن اوغو ۲ يغدفتوان مودا ريو ايت لفس اين تيا د لاکي راج کچيء ايت مغاچو ۲ کريو لاکي هکک مفکتن ماینکن چوچون راج اسمعيل دان انقن راج عالم يغبيرفرغ دغن يغدفتوان مودا داهيغ کمبوجا دسيغافورا يأت راج اسمعيل اله جوک اي دان راج عالم دغولو سينتن دغن ساطان سايمان دان يغدفتوان مودا اله جوک اي دمکينه قصه اکنداغ دسبوتکن ددالم سجاره اين.

سبرمول

ادفون راج کچيء لفس درغد ملنگر ريو سکالي ايت مک براوبهله عقاش تيا داله تنتو ممرتهکن کراجانن لاکي مک دسراهنکن کغد انقن راج عالم ممرتهکن نکري سيا دکلرن راج عالم ايت يمتوان مودا انقن تگکو محمود نماش دغن سودارا ساطان يغبيرنام تگکو قمره ايت باوم دکلرن سواب نام ايله انقن يغ کهارا شهدان ددالم حال ايت اسارا انقن يغبيردوا ايت سلالوله بربنته براتاسن ۲ مک کات راج عالم اکو يغ توا دان فاتوت اکو منجادي راج مک کات تگکو محمود اکو ترله فاتوت منجادي راج کران اکو انق يغ کهارا مک ددالم حال ايت مگکين سهاري مگکين برتمبه ۲ بسر خرېطه دن مگکين سهاري مگکين برسلاهن ۲ اورغ ددالم نکري سيا ايت اد يغ سته کثيھق تگکو محمود دان اد يغ سته کغد راج عالم منجادي برگادوهله جواء ۲ ث سام جواء ۲ ث اد يغبيربنته ۲ دان برغوکل ۲ ث اد يغبيرتيکم برماتي ۲ ين مگکين سهاري مگکين بسر سامشما افې مگکين برپالا مک اقبيل سده بسر فايغله مادمکنش مک ماکنه کغد نکري مک هارو هاراله نکري کساکيننه سکل اسي نکري افلاکي اورغ مسکين کسوساهنه هندق منچاري کهيدوفن سبب نکري گادوه ماسيغ ۲ عاشيق دغن ملبهارا کمشوغ علامن دان رومه تگکان دان انق استرين تاکوه اي کالو دچبولي اوله جواء راج ۲ ايت کران انتارا کدوا فيھق ايت سئوله ۲ سقرت سده سام ۲ ريسو.

شهران ددالم حال ايت

مک برتمبه ۲ له کدوان ايت مفيکوتکن هوا نفسون مک لالوله جادي برسلاهن انتارا کدوا فيھق مک لالو برغرغ ددالم نکري دان برامو ۲ کن دان بريونه ۲ هن

هاري ايت مك دغن تقدیر الله تعالى منولغ اورغ ريو قد کتيک ايت سئورغ فون
 تباد ماسي لوکا فون تبديق شهدان سکتیک برفرغ برامو ۲کن ايت تيواسه راج
 عالم سب فغايماث بايق يغ چاچت مک راج عالم فون لارياله برسام ۲ داهيغ
 متکوه دان راج امس بر باليق کفراهون دتنجوغ سبادم مک دافتاه وغکغ دان
 ساوب سمارغ دان سمغن کوتقن ايت بيراف بايق قول مريم ليلا رنتکاڻ
 دان ستيفکرن يقدافت شهدان سکتیک برفرغ برامو ۲کن ايت سمغياه مالم
 کمدين اقبيل صبح ۲ هاري اربع ترغاه سده هاري ايت قد توجه هاريبولن
 ربيع الاخر ند هجرة سنه ۱۱۵۰ مک دلغکر قول اوله يقدفرتوان مودا تنجوغ
 سبادم ايت مک راج عالم دان داهيغ متکوه سرت راج امس فون برترجونله
 کفراهون ماسيغ ۲ لالو براوندور ککوالا ريو مک يقدفرتوان مودا فون منيتهکن
 موکل کوغ چابول سرت دغن کندغ سرونين سرت دغن سورا تمقيقن دان سکل
 بوکيس فون برکياوغ موسغله دان سکل فنجاجب فون ماسغاه تنغکول سموان
 مک ساغناه ککو کمفيتان هفک سمغي وقتو عصر.

شهدان

قد دلاقن باس هاريبولن يفترسبوة ايت قد مالم وقتو عشا مک راج عالم دان
 داهيغ متکوه سرت راج امس فون لارياله مک بايقله کاغکاغن تريتفکل اف لاگي
 سمغن ۲ن مک اقبيل فاگي ۲ هاري مک ترغاه سکل کاغکاغن سيا ايت دکوالا ريو
 هپاله تمغا سواه دوا لايړن دسات تيوغ مک سکل فغليما ۲ ريو فون هندق
 مغيکوة مک دلارغ اوله يقدفرتوان مودا تبتهن تباد عادة دمکين ايت مک برهنتياه
 سکل فغايما ۲ ايت مک بکندا سلطان سايمان دان يمتوان مودا فون موديقاه
 کهولو لالو منجامو سکل منتری هايبالغ سرت فغايما دبرين فرسالين مان ۲ يغ
 سفانوة بکين شهدان کمدين درقد ايت مک يقدفرتوان مودا فون مغلر تن عبدالله
 منجادي راج توا مگنتيکن راج توا داهيغ منمقوء يفته کمالی کرحت الله تعالى
 سقرن يفته لالو سبوتنن مک دودقه بکندا سرت يقدفرتوان مودا سرت راج اندرا
 بشسو سرت راج توا برسوکا ۲۰۰ ددالم نكري ريو بيراف ماس دان کتيک کمدين
 بکندا سرت يقدفرتوان مودا فون منکاچکن قترا بکندا يغ فرمقوانن برنام راج
 بولغ دغن يقدفرتوان راج کچي انق مرحوم سلطان زين العابدين ترغکانو بتاق
 عادة استعادة راج ۲ نکاح کهوين يأت قد هجرة سنه ۱۱۵۲ قد تاهن دال اخر
 قد سهاريبولن محرم فتنغ جمعت مک تنقله اي برکاسيه ۲هن لاکي استري بتاق
 عادة اورغ.

شهدان

ند املت باس هاريبولن محرم هاري خميس مک ماتياه راج توا تن عبدالله
 کمالی کرحت الله تعالى درقد نكري يغ فنا کنکري يغ بقا.

کدوا فیهیق بریدیان ۲ دغن مریم دان لیلا رنتکاڻ یأیت قد هاري اربعة مك
 بابه ۴ بناس کنگکافن راج کچیء ایت کران الت کنگکافن ریو باقی یغ بسر ۲
 مریم فندایوغن رعبت دان فنگکامن بوکیس ادفون فندایوغ راج کچیء اورغ
 رنو سکامن متنگابو داره بابقه کنگکون قد فکرجان فرغ دلاوة سمناهن قول
 بوکیس مرفاتی دغن سمشن ۲ سرت تراکول فمبوراسن مک بابقه بناس اورغ ۲
 دان فغیما مانی سهاری ایت برفرغ مک قد مالم خمیس راج کچیء فون فچهاه
 ایکاتن فرغن برتوران کسان کماری مباوا دیرین سبب هاري مالم مک راج
 کچیء فون لاریاه برلایر سبواه ۲ دیری برچری برای دغن سکل قراهون یغباق
 ماسیغ ۲ مباوا هاوانن اد یغ کاوبم دان اد یغ کسات تیوغ مک قد سیغ هارین
 هیغاه سکل کنگکافن راج کچیء ایت لغس سلالو بالیق کسای دغن باقی
 کنگکافن دان اورغن مانی دان لوک اورغ ۲ ایت اداڻ.

شهدان

بگندا سلطان سایمان سرب یغدفرتوان مودا سرت راج اندرا بغسو فون تورناه
 کنگایکن ماسیغ ۲ برلایر مگیکوۃ راج کچیء ایت مک اقبیل تیبیا کاوغر راج
 کچیء فون سده سمفی لغس کدالم سیأ مک بگندا سلطان سایمان فون لالو
 برانکت کفغ لالو کترغکانو یأیت قد دوا فوله هاریبولن ربیع الاول هاري جمعت
 قد هجره سنه ۱۱۴۸ اقبیل سمفی کفغ لالو ممبوة دیوال مقام مرحوم دکوالا فغ
 کمدين بگندا فون لالو کترغکانو برسمایاه بگندا ایت دترغکانو مک تیاد براف
 اناران دانقاه انچیء ابراهیم اورغ تمبان ای منداقت خبر راج کچیء اکن
 کترغکانو سنه بگندا مندغر خبر ایت مک بگندا فون میورهه ممبوة کوپو دکوالا
 ترغکانو شهدان ددالم حال ایت مک راج اندرا بغسو سرت داهیغ کمبوجا فترا
 اوفو داهیغ فرانی فون داتغ دری ریو دسوره اوله یغدفرتوان مودا محفرسیلاکن
 بگندا بالیق کریو سرت فغکاوا توا فون اد جوک برسام ۲ بگندا ایت مک بگندا
 فون براغکده بالیق کریو یأیت قد سایکور هاریبولن جمادالآخر قد هجره سنه
 ۱۱۴۹ مک اقبیل بگندا سمفی کریو مک دودفله بگندا ایت برسام ۲ یغدفرتوان
 مودا سرب راج اندرا بغسو موافقت سرت مشواره قد مقوکهکن نگری مرامیکن دی
 سرب مخنکن راج ابراهیم قد هاري خمیس بولن ذالحجه شهدان کمدين درند
 ایت مک دانغ قول حاج رمبو مباوا خبر مفتاکن راج کچیء کمبالی دری سینتن
 کمدين فغیما بغسو قول داتغ دری اوغر بورو مباوا خبر بوکنن راج کچیء یغ
 هندف مانگر ریو هبانه انقش یغ برنام راج عالم ایت سهاج شهدان تیتہ یتوان
 مودا افه کیت گادوهکن بیرله ای داتغ یغدی لاکي ۲ یغ کیت فون لاکي ۲ جوک
 دان لاکي ۲ دیفون سده کیت تاهو مک بگندا یغدفرتوان بسر سرت یغدفرتوان
 مودا فون براغکده فرکی برمین ۲ کفغجن مباوا استرین سرت انقندا بگندا
 سرت کنگدا ادندا سکالین برسوکا ۲ ن مباویر قول ندر کرامت فغجن یأیت براغکتش

گیلا مراجو ۲ تیاد برتنتوان لاکی فرکتانن مک داو بتکن اوله بکندا سرت یغدفرتوان مودا دغن بیراف اوبت تیاد جوک سمبوه کمدين درفد ایت یغدفرتوان فون مندریکن استان قد هاري احد توجه بس هاریولن شوال قد تاهن یغ ترسبوه ایت جوک کمدين اقبیل سده ساسی فنده مک یغدفرتوان مودا فون براثکت مرقسا تاو، رنتو یغ سبله فیهق تافوء کن دغن بیراف کاغکافن مک سغکهله یغدفرتوان مودا کتنجوغ اوبن مغمبیل ائیان کران مقصود یغدفرتوان مودا ایت هندق مرقسا درفد جوهر دان سیفاقورا کمدين بهاروله لالو کتا فوء کن یایت اوغر بورو کریمون لالو کباتین انم سوکو اداله یغبرسام ۲ یغدفرتوان ایت راج اندرا بشو سودارا بکندا ایت جوک.

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان راج کچیء تتکل ای تاه بالیق دری ریو برسام ۲ داهیغ متکوه موهنکن استرین راج تغه مک تیاد دبری اوله راج توها ماس لاکی ای هیدووث مک مارهله ای مک موافقتله ای دغن راج کچیء سهارین ۲ بربولن ۲ دان برتاهن ۲ منجاری انت سرت بانجا اکن ملغکر ریو مک اقبیل سده راسان چوگقه الت سنجائن ایت سرت بانجا مک ایفون برسیقله اد کیرا ۲ انم فوله بواه ئنجا ب یغ تاهن مریم مک اقبیل سده مستعیب مک ای فون کلوارله دری سیأ مک داقتله خبر اورغ ۲ رنتو مک سکرانه ای مبریتاهو کریو کقد ساطان سلیمان مک بکندا فون ترکجوه سبب تیاد ناتوه دغن جاگفن تتکل ای برجمقا دریو شهدان سته بکندا مندغر خبر اورغ ایت مک بکندا فون مپورهله دفرسیلاکن ادندا بکندا یغدفرتوان مودا سرب فادک ککندا راج اندرا بشو مک اقبیل یغدفرتوان مودا داقت مندغر خبر سورهن ایت مک ایفون معاجقه راج اندرا بشو مک کدوان فون بر بالیقه کریو اقبیل تیا کریو مک یغدفرتوان مودا فون مقاتورله سکل کاغکافن ریو ایت دتنجوغ فینغ هفک کسکارغ کمدين مپوره قول بکندا فغایما بشو سرت انچیء مودا سرت انچیء رمقی مایهت کاغکافن راج کچیء ایت سده تیا ای کمدين مپوره قول سکالی لاکی انچیء ریو دغن فغایما کچیء مک کدوان فون فرکیله مک تیاد براث انتاراث مک کدوان ایفون بالیقله مغانکن سده دکت مپیرغ دری سات تیوغ سرت تیا ای لالو ای براتور دقولو فیغت کران هندق ماسو تیاد بوله سبب کاغکافن ریو سده براتور دری تنجوغ فینغ هفک کسکاراغ دان فراهو ۲ داغ فون سده سسق ددالم سوغی ریو ایت ادقون قد بوکیت تنجوغ فینغ ایت رامیاه اورغ ۲ هندق ملیهت اورغ هندق برفرغ ایت شهدان اد کیرا ۲ توجه هاري راج کچیء برهننتی دقولو فیغت ایت تیاد ملغکر کران لاکی مشواره دغن سکل منتري ۲ کران ماس ایت نگری ریو سده کوکوه سرت اورغ ۲ فون رامیاه سرت معمورث مک ددالم حال ایت یغدفرتوان مودا فون مپوره لغکر کفیغت یایت قد توجه هاریولن صفر وقتو تغه هاري مک برقرغله

غځیران مفکو بومي ټون ایایر جوگ اکن برلایر بالیق کسمبس مک غځیران سري نگارا فون مفتترله لاکي استري هفک سمفي ککوالا مک اځیل سده نادک ادندا بکندا کدوا برلایر بهاروله اي مودین کسوکیت ادځون یغځرتوان مودا برلایر کباره دان غځیران مفکو بومي برلایرله منوجو سمبس سبرمول ادځون یغځرتوان مودا نیاد براق امان اي دلاوه مک سمفيه اي کریو مک اځیل سلطان سایمان مندغر خبر فادک ادندا ایت سده بیبا دکوالا ریو مک دسورهڅ سمبوه کفد سکل اورغ بسر ۲۳ دان راج اندرا بغسر تورناه مېمبوه یغځرتوان مودا ایت مک یغځرتوان فون بایک سلالو معادف فادک ککندا بکندا سلطان سلیمان سمبیل برخبر ۲ اکن فمرکینڅ دان منغ فرغڅ تله سلسي درفد ایت مک یغځرتوان مودا ټون براقکت نایک کاستانڅ منداځتکن استرین مک دېدق دلاځیری اوله استرین سرب دمندیکنڅ ایر ټولی بالا دعا سلامب باق عاده استعادة استري راج یغ بسر ۲ دغ سوامین دمکینه حالڅ راج ۲ یغدهول ۲ ادان شهدان کمدين درفد ایت تنغه یغځرتوان مودا ایت سرت یغځرتوان بسر سلطان سایمان ددالم نگرې ریو برسوکا ۲۳ن دان فترا ۲۱ بکندا ټون سده بسرله بلاک سموان سفرت تفکو ټونه دان تفکو هیتم دان راج حاجي سرت سوداران ایت سده بسر ۲ بلاک شهدان اداله جاتوه سیاره این قد هجړه سنه ۱۱۴۱ کمدين قد هجړه ۱۱۴۳ قد تاهن با مک یغځرتوان مودا قون براځکتله کسلاڅور فرکي ماځگر داهيغ متکوه مک داهيغ متکوه ټون اله لالو لاري مېاوا دیرین کسیا کفد راج کچي برمبول ادځون یغځرتوان مودا کمباليله کریو ادان.

شهدان قد هجړه سنه ۱۱۴۴

یغځرتوان براستریکن راج باکل مک قد وفتو ایت راج کچي کریو مېاوا داهيغ متکوه منبا امځون دان معاف کفد یغځرتوان مودا سرت موهنکن استرین مک کسلاهنڅ دمعاځن یغځرتوان مودا ادځون موهنکن استرین راج توا قول تیاد مېري کران سبب بلوم فرچاي لاکي اکن سکل فرکتانڅ سبب اي برسام راج کچي ایت مک ایځون برمونه بالیق کسیا شهدان اد کیرا ۲ ستاهن انتاران مک سلطان زین العابدین راج ترڅگانو ټون مفکتاه کمبالي کرحت الله تعالی قد سلیکور هاریبولن رمضان مالم احد صبح قد تاهن هجړه سنه ۱۱۴۶ سبرمول اداله قد هجړه سنه ۱۱۴۷ قد سځوله هاریبولن ذالحجه مالم سبت وقتو عشا مک مفکتله راج توا داهيغ منځوه مک دوکچیتاله یغځرتوان مودا سبب کهیلاغن اورغیغ دهارفڅ جادي کاکي تاغن قد فکرچان فرغ دانلایڅ شهدان کمدين درفد مفکت راج توا ایت ستاهن بکندا سلطان سلیمان قون براځکتاه کسینتن دان یغځرتوان مودا براځکت کسلاڅور کمدين بالیق راج کدوا کریو لالو مرقسا لاه ۲ کاوغر بورو کریمون دورې یا ایت ند هجړه سنه ۱۱۴۸ قد تاهن جم مک یغځرتوان مودا ټون بالیقنه کریو مک دغن تقدیر الله سبحانه و تعالی داتوه بندهارا تن عباس ټون

رو بهله مك اورغ كوپو ۲ ايتفون برترجونله درفد فيهق قنمقغ يفسبله مك لاريله
اي سنوان سلالو كفينغ سكاپو مك دايكوة اوله بوكيس ۲ سرت اورغ ۲ سبوكيت
سرت درجان مك برقرغاله سفنجغ جالن ايت سبيل دفرهبتن هفك سمقي
كفردلامن فقيران دفاتي ايت مك لالو دماسوء كنن كفردلامن فقيران دفاتي ايت
مك دلهتن سده كوسغ تباد اورغن لاكي تيفكل بارغ ۲ن سهاج اورغن سئورغ
فون تباد لاكي مك بگندا سرت راج ۲ يقدري سبوكيت ايتفون برهنياه دفينغ
سكاپو ايت موافت دان مشواره ادفون اورغ ۲ فينغ سكاپو يغلاري ايت اد
يفرجالن دارة اد يفسرسمغن هفك سمقيه دمكافس تيفكله كيبي ۲ مفره
ممواة كوپو دسيو مك فقيران دفاتي فون موديقله دايلير كوالا سومفاء تمباوغ
بقل كيرا ۲ا دوا بلس هاري بوكيس فون داتغ قول ملغكر كسيو مك لالو
برقرغ رامي قول دسيو دغن اورغ ملايو مك برتاهنله دسيو كمدين لاري قول
فقيران دفاتي ايت دغن اتق استرين برجالن كفهر كمدين كسيري كمدين
كمتيلاو لالو كسغت تورن كنناين لالو كمليو ممبواة تمقت دسيو مك تباد دايكوة
اوله بوكيس ۲ لاكي مك سكل اورغ ۲ فينغ سكاپو فون برتورانه اد يغ تيفكل
دسكاپو اد يغ دتمباوغ اد يغ دتاين مك الهاه فقيران دفاتي ايت اداث ادفون
فقيران مس سري نكارا سرت فادك ادندا ۲ا يدفرتوان مودا سرت فقيران مگو
بومي سرت راتو باكرس يفسرهنتي دفينغ سكاپو ايت برمشوارته سكلين هندق
ممتولكن سكل دايا ۲ يغ تعلقو كفينغ سكاپو ايت يفتياد دفولفكن اوله فقيران
دفاتي كقد قنمباهن سفكاوو يفسرنام مس اندرا واتي يأت ايو فثري كسمبا
يفرگار راتو اكوغ سنوهن ايت كران وقتو قنمباهن سفكاوو مفلكت مك سكل
فركاكس كراجان ايت دانلاين سنوان دفولفكن اوله فقيران داتي كند انقن
يأت يفسرنام مس اندرا واتي هپاله سكل قمرنتاهن دايا جوك يفتياد دفولفكن
شهدان قد ماس فرغ بهارو اينه دايا ايت فولغ كفسرنتباهن مفاواه سبب دايا
ايت بهارو تاهو اكن مس اندرا واتي ايت اتق اوله قنمباهن سفكاوو مك حال اينله
يقدبچاراكن فقيران مس سري نكارا سرت يدفرتوان مودا ريو سرت فقيران مگو
بومي سمبس سرت راتو باكرس ايت اداله باپن نكري دايا ايت تيگ فوله بواه
نكري شهدان برهمقونله سكل كقلا ۲ا دايا ايت مفادف فقيران مس سري نكارا
مك لالوله برستيا دان برسومفه يغ اي تباد موغكر دان اي تباد اشكر درقد فرته
مفاواه مك اقبيل سده سلسي درقد ممتول ۲كن دايا ايت مك فقيران مس سري
فادك ادندا ۲ا سرت فادك انقندا ۲ا سكلين فون ايليرله كسبوكيت دودقله بگندا
برسوكا ۲ن دغن فادك ادندا ۲ا سرت فادك انقندا سكلين ماكن مينوم سرت
دغن سكل فرماينن مك سمقيه كيرا ۲ا توجه هاري مك يدفرتوان مودا فون
برموهنله كقد فادك ككندا بگندا هندق باليق كرو دان فقيران مگو بومي
فون دمكين جوك هندق كسمبس مك دبركن اوله فادك ككندا بگندا اقبيل
سمقي ساعت يغ بايك مك براتكته يدفرتوان مودا ايلير اكن باليق كرو دان

درفد مندي ۲ هابساه فکرجان ایت دان راتو باکرس دگلر اوله یغدفرتوان مودا
 فغیما فرغ دان یغدفرتوان مودا منجادی فغلیما بسر قد فرغ این شهدان افبیل
 ساسی درفد فکرجان یغرسبوة ایت مک مودیکله سکل راج ۲ ایت فکری ملکفر
 فینغ سکایو مک افبیل راج ایت ککوالا مانسوم برجفاله یغدفرتوان مودا ریو
 دغن فادک ادندا بکدا فغیران معکو بومي یأیت اوکو داهیغ کاماسی مک برقاو
 برجیوماه برتاغیس ۲ سن دوا سودارا ایت سبب ترکفتن سوداران یغ دوا اورغ
 ایت تاه مغت مک داتغه انق فغیران مس سري نگارا ایت میمه لوت فادک
 ایهندا یغدفرتوان مودا ریو مک یغدفرتوان مودا برتا انق مودا ۲ این انق سیاف
 مک جواب فغیران مس سومان این انکو مک نرالوله سوکان یغدفرتوان مودا
 ایت انق مودا ۲ ایت بایک بلاک سیکش سرت بوله سده دهارف ددالم فغراغن
 نهان افبیل ساسی درفد برجفا ۲ ن ایت مک سکل راج ایتفون موافتله اکن
 مولای فرغ شهدان ادقون فغیران دقاتی سرت انقن رادین جاگ مک ای مندافت
 خبر اکن یغدفرتوان مودا ریو سده داتغ کسبوکیت دان راتو باکرس فون سده
 منجادی مننو فغیران مس ایت مک ای فون برمتوار تاه کفد منسری ۲ دان هابلغن
 مک سمبه مریکیت ادقون فاتیگ اف تیته فرنه سهاج اکنتافی فراسان فاتیگ
 تنو کیت سوما این اله کران امفت بواه نکری یغ کیت لاون اینله فکرجان
 یغنیاد اد فیکران دري مولان فکرجان فادک انقندا دغن بوت تولی تیاد دغن
 منواره دان موافت دغن اورغ توا ۲ اینله جادین ستاه فغیران دقاتی مندغر سمبه ۲
 سکل منسری ایت مک تردیماه ای سجورس سبب سسق میکرکنش قولغ ۲ یغسسلکنش
 ایت ند فاستی جوک یغ ممیوة فتنه سبب کران هندق میاهکن واغ اورغ
 سمفی جادی روسی نکری مک دودقه فغیران دقاتی ایت منجاری کلفاسن لاری
 جوا ادان مک رادین جاگ فوون برکراهه میوره اورغ ۲ ن سدا مناهن لفکر
 اورغ ۲ دري سبوکیت ایت دان دایا ۲ فون دکمفولکنش له بریو ۲ سرت مشوارکن
 بیراف بنجا کفد دایا ۲ ایت سیغ مالم برجاگ برکاوال هفک سوسهله نکری
 فینغ سکایو ایت مک مان اورغ ۲ مناروه انق بینی هرت بندا برکمسله ای سبب
 نکری اکن روسی جوک قد سفکا مریکیت ادا.

سبرمول

ادقون فغیران مس سري نگارا افبیل فو تسله موافتن مک لالوله ای میوره اندرا
 کورو دان فغیما ۲ مانگر کوو یغبرتنان دغندی ایت مک دلفکرله اوله
 بوکیس ۲ ایت لالو برقرغ مک درافتی اوله بوکیس کوو ۲ ایت دبدیلن دغن
 سنافغ فموراسش مک اورغ یغددالم کوو ایتفون لاریله کمیدین دداتقی قول اوله
 بوکیس کفد کوو رادین جاگ ایت مک ملاونله ای سبنتر جوک سرت ماتی
 اورغن دوا تیک اورغ مک ایتفون لاریله قول کمیدین دداتگنش قول ساتو کوو
 لاکي فنتون برکنچیف مک دتمیو کن اوله بوکیس فنتو ایت مک فنتو ایتفون

راج ایت برتاغیس ۲ سن مک سکل یغ مغادف ایت فون مناغیس جوک سموان سبب
 باس کسین مایهت بکندا ایت کدوان شهدان افیل سلسی درفد برتاغیس ۲ سن
 ایت مک فقیران مس سري نکارا فون مباواله فادک ادندا ایت نایک کداره ماسو-
 کدالم کوټ برجامو ماکن مینوم دبالي روغ سري مک افیل سلسی برجامو ۲ ایت
 برکتاله فقیران مس کفد یغدفرتوان ریو اکن کهندف راتو باکرس ایت هندو
 مدامیکن ای دغن فقیران دقاتی ایت مک دي مننیکن اختیار درفد یغدفرتوان
 مودا جوک مک جواب یغدفرتوان ریو ادفون درفد فیهق بردامی ایت ادندا موهنله
 دهولو سبب کیت سده برفرغ ددهولوین بمبواه فرغ جکاو باوم برفرغ جواسکالیفون
 افیل ادندا داتغ این فاثوه جوک دیوپیکن مریم ولو فون سفوجوه سکالیفون
 سفای جاعن تکیر امت ای اتس ککندا سفرت ککندا تیاد مناروه سابق سودارا
 یغ جاوه فول دثربوانن سنه فقیران مس مندغر چاکف ادندا بکندا ایت مک
 جوابن بنرله سفرت کات ادندا ایت مک راتو باکرس فون بمبرکن جوک ستله
 ایت مک بالیقه ماسیغ ۲ کرومهن ادفون یغدفرتوان ریو فون دباوا اوله فقیران
 مس سري نکارا نایک کاستان برجمفا دغن استرین راتو اکوغ سنوهن ستله
 ایت یغدفرتوان مودا فون تورناه کفراهون شهدان ادفون راتو باکرس ستله ای
 سمفی کتمقتش یأیت درومه توان امام سبوکیت مک ایفون مپوره توان امام سبوکیت
 ایت معلومکن کفد فقیران مس سري نکارا هندق منتأ فرهمب کفد بکندا ایت
 یأیت هندق موهنکن فترا بکندا یفتوان یغبرنام اوتین دوامن مک افیل حاصل
 مقصودن ریضاله این منجادی هب کباوه دولی بکندا فقیران مس سري نکارا مک
 توان امام سبوکیت فون مغادفله کفد بکندا فقیران مس سري نکارا معامکن
 حال ایت مک بکندا ایفون مپوره میلاکن فادک ادندا بکندا یغدفرتوان مودا
 ریو مک یغدفرتوان ریو فون داتغله برجمفا فادک ککندا بکندا ایت مک فقیران
 مس فون برخبرله اکن مقصود راتو باکرس ایت دسرهکنن کفد فادک ادندا
 بکندا یغدفرتوان ریو مان ۲ سهاج یغ بایکن کفد یغدفرتوان ریو مک لالوله
 یغدفرتوان نایک کاستان منداقتکن راتو اکوغ سنوهن مخبرکن مقصود راتو
 باکرس ایت مک راتو اکوغ سنوهن فون برکاتله مان ۲ سهاج بایک کفد ادندا
 ککندا منورته کسوکان ادندا ستله یغدفرتوان مودا مندغر فرتکان راتو اکوغ
 سنوهن ایت مک ایفون برکات فول قد فیکران ادندا بایک کیت تریم کران
 تاه فاثوته دغن کفون لاکی ایفون اورغ سده مپراهکن دیرین کفد کیت سفرت
 بنغ فوټیه مک یغدفرتوان مودا فون مپوره توان امام بالیق مخبرکن مقصود راتو
 باکرس ایت سدهله دتریم یغدفرتوان ریو مک راتو باکرس فون ترلالوله سوکان
 سرت ماهوله ای دفرهمب اوله فقیران مس سري نکارا ایت شهدان افیل سده
 فوسله بجاران ایت افیل سمفی ساعت یغ بایک دنکاحکنله اوله فقیران مس
 سري نکارا سرت یغدفرتوان مودا ریو اکن راتو باکرس ایت دغن فتران اوتین
 دوامن بتاف عاده استعاده راج یغسر ۲ برنکاح کهوین شهدان ستله سلسی

ملك بر خبرله اي كغد معيران دفاى اكن كداس دي بردوا ايت كران هندق منداميكن
 فقيران دفاى دغن فقيران مس سري نكارا ايت كران ايله فايدة بر كلاهي بر بننه
 كران كدوا ففك سده سفر اتق بواه سانق سودارا مك جواب فقيران دفاى يغ
 ساي بياد اف ۲ مان ۲ سهاج يغ بايك كغد رانو باكرس كران اداله فكرجان اين
 بوكنش سكالى ۲ كران فربوان ساي اداله فكرجان اين فربواتن اتق ساي رادين
 جاك ايت دغن نياد اوصول فرسا دان نياد صبر سرت مغيكونكى هوى نفسو
 سيطان براف كالى سده ساي ملارغش نياد جوكت داند هكنش شمقي ماسن اينله
 جادين بيدى فد دغدى سئورغ ايسى نكري دان اورغ رامى جوكت يغ منكوغ
 سوسهن ايت سلاه ايت مك جواب رانو باكرس بايكاه جكاو بكيو بيرله ساي
 قركي كغد فقيران مس سري نكارا كوالا كنسم مك فركيله رانو باكرس ايت
 منداقكن فقيران مس سري نكارا مك اقبيل برجمقا بر بايله اي دري اولن هفك
 اخيرن مك راتو باكرس فون بر خبرله قول ادقون انقندا داتق اين بردوا دغن
 رادين عثمان جكلو بوله دقوهنكن جاغنه بر كلاهى بيرله بردامى كران بوكنش
 اورغ لاي انتارا كدوان مك جواب فقيران مس سري نكارا ايت كهندق انقندا
 ايت سينتر ۲۸ اكننتافي ايهدا اين سده ترالو مبري سورة كرىو كغد يقدفرتوان
 مودا ريو مگكيل اي داتغ كماري كران فرغ اينله فيكران ايهدا اف ۲ فون هندق
 دقربواه بيرله مننتي اي داتق دهولو برمشواره دغدى شهدان ددالم نقه برمشواره
 ايت سورهن دري سبوكت فون داتغ مگتاكن يقدفرتوان مودا ريو سده داتغ اد
 توجه بواه فنجاجب يغبر مريم سدها اد دكوالا محقاوه بردايوغ مودين مك فقيران
 مس سري نكارا فون بر كاك كغد رانو باكرس ايت يغ ايهدا اين هندق ايليرله
 سبنتر دهولو دان اف ۲ كقوتسنن اداله ايهدا مبري تاهو رادين باكرس مك
 جواب رانو باكرس جكلو بكيو انقندا هندق مغير يغ جوكاله كران هندق جوكت
 بر كنل ۲ دغن فادك ادندا يقدفرتوان مودا ريو ايت مك جواب فقيران مس بايكاه
 مك لالو كدوا فون تورناه كسمقن دوكيلكن فرغ ايت كغد فادك ادندا فقيران
 مگو بومي سمس مك راج كدوا ايت فون ايليرله سبواه سئورغ بيدار اد كيرا ۲
 امفت فوله اورغ مك بر كايوها كدوا ميمبوة يقدفرتوان مودا ريو ايت كسبوكت
 سرت تيبا نايك كقراهو ادندا ايت سرت برجمقا لالو بر تاغيس ۲ سن مك يمتوان
 مودا فون بر تان اكن رانو باكرس ايت راج مان مك جواب فقيران مس ايله راج
 لندا ق برنام راتو باكرس مك راتو باكرس فون سكر داتغ منچيوم لوتت يقدفرتوان
 مودا مك لالو دسمبوة يقدفرتوان دغن حرمتش مك يقدفرتوان مودا فون بر خبرله
 اكن فادك ككندا يقدفرتوان مودا ادقون كلان جاي فترا مگكنش ايت اقبيل باليق
 دري تافوء كن دقولو فيتوغ لالوله مگك دان او فو داهيغ قراني مگكتش بر فرغ دقدح
 ستله فقيران مس مندرغ خبر ادندا بكندا ايت مك مناغيسله اي امت ساعت سفرت
 هنجورله هاتين كران كهلاغن كدوا سوداران ايت اكننتافي اف بوله بواه دغن
 تقدير الله تعالى مك راتو باكرس فون مناغيس جوكت كران كسيهن مليهتن كدوا

فولو فرچ ماینکن اخیل بیلا بالیو یغدفرتوان مودا بهاروله اوڅو داهیغ چلا. براعتک برلایر ادمون اندرا کورو لمالوۛ ایت مننیاه ای ددالم ریو شهدان اخیل ساسی مشواره ایت مک یغدفرتوان مودا فون براعتکله کتافوۛ کن مرفسا سکل ججهاش ایت سرب مغانورکن سمفت ۲ ایت مک دغن نقدیر الله سبحانه و تعالی یغدفرتوان مودا فون گریغه ساغت مک لالوله دباوا اوله اورغ بسر۲ دان اورغ بوا۲ سکر بالیو کریو برلایر سرت دغن دایوۛ ۲۳ مک اخیل سمفتی دفولو یعبرنام فیسوۛ مک یغدفرتوان مودا فون مکتانه کمبالی کرحت الله تعالی انا الله وانا الیه راجعون مک دباوا اوله اورغ بسر۲ له جنازه بکندا ایت کریو مک اخیل نبیا کریو کمفرله ددالم ریو مغانکن یغدفرتوان مودا مکت مک بکندا سلطان سلیمان سرب فادک اوڅو داهیغ چلا. سرب راج اندرا بغسو براعتک مېمبوه جنازه یغدفرتوان مودا ایت دغن دوکچینان سرب دغن تاغیش مک لالوله دباوان نایک کداره دبانم بناف عادة اسعاده راج بسر۲ مکت لالو دمفکن دسوڅی بارو مک دهفکیل اورغه مرحوم سوڅی بارو مک برکا بوغه اورغ ریو بتاف عادة راج بسر۲ مکت دمکیں لاکی دسمفرتاکی جوک سفرب خندوریش درفد تیکو هاری دان موجه هاری دان امفت فوله هارین دان مرانوس هارین شهدان اخیل ساسی درفد مکرچان کماین ایت مک سلطان سلیمان فون مانتیقله اکن فادک ادندا وڅو دهیغ چلا. منجادی یغدفرتوان مودا ریو دان لیفک دان جوهر دان فمخ سرت سکل دایره معلوم برکلر سلطان علی الدین رعایه شاه ابن اوڅو مک یغدفرتوان مودا فون برمونه کفد بکندا سلطان سلیمان هندق فرکی کممقاواه ممبوتو فادک ککندا فقیران امس سري نکارا مک دبترکن اوله بکندا سلطان سلیمان اکن فادک ادندا بکندا ایت فرکی کممقاواه سرت دسورهن باوا فنجاجب فرغ بارغ دوا فوله بواه مک جواب یغدفرتوان مودا تیاد اوسهله ممباوا کاشکاشن باپی۲ کران نکری کیت این سوپی فاتیک خواطیر بارغکالی داتغ فرکلاهمین فرکادوهن نکری ریو سفرکارا لاکی فون یغ فانیک این فرکی ممبوتو سهاج کسان سودارا۲ فاتیک یغ سان سده چوکف سبب دوا بواه نکری بوله دفرتهن ایت ممقاواه سمبس شهدان ند کنیک ساعت یغ بایک مک براعتک یغدفرتوان مودا ایت برلایر کممقاواه دغن توجه بواه فنجاجب دلاق بواه دغن فراهو اندرا کورو لمالوۛ ایت مک تیاد براڅ هاری یغدفرتوان مودا فون سمقیله کسبله نانه فولو کلمنتن ایت اداۛ.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان راج لنداق

برمول اداله راج لنداق ایت نمان راتو باکرس مک اخیل ای مندغر راج فینغ سکا یوۛ برفرغ دغن راج سبوکیت ددالم سوڅی ممقاواه ایت مک ایڅون برسکراله فرکی دغن رادین عثمان برجالن دارة سرت دباوان سکالی اورغ۲ اسلام لندق دغن دایا چوکی مغیریغ ای برجالن ایت مک سمقیله ای کفینغ سکا یوۛ لالو برجمفا فقیران دفا تي

احوالن ايت مك افييل فقيران سري نكارا مندغر خبر دمغ ايت مك ساغتنه مارهن لالو اي موره سيف الت مرغ سرب كلشكافن موديفاه ملشكر فقيران دفاتي ايت سرب مپوره مميري تاهو كغد فقيران مڭكو بومي دسمبس شهدان ادقون رادين جاك افييل سده لفس دمغ ريلاك ايت اياير مك ايغون مپورهله ممبواه ببراف كوبو سفنجغ ۲ سوغی ايت اكن مناهن اغشكاتن دري سبوکيت شهدان ادقون فقيران امس سري نكارا ايت افييل اي هندق براغكت مك فقيران مڭكو بومي دري سمسب فون داتناه فول كسبوکيت كمدين مپوره فول اي اكن اندرا كورو لمالو مميريتاهو كرو كغد فادك ادندا بكندا يغدفرنوا مودا ريو مك فقيران امس سري نكارا فون براغكتاه موديق كفينع سكاپوه ايت بسره فقيران مڭكو بومي سرت فادك اعندا كسنی جمريل دان كستي جمادين دان كستي فغليما سرت اندرا كورو نجرفا سرب كباي دان سكل فغليما ۲ سبوکيت دان سرت اورغ ۲ بساوي يأت داهيغ لولو جمه فراهو بسر كچيل يغ فركي ايت اد كيرا ۲ ليم فوله يواه لالو موديق سمبيل بفرغ سفنجغ جالن ايت دغن كوبو ۲ رادين جاك ممديل كيروي كاس مك افييل دنایفكي اوله بوكس كوبو ۲ ايت دافناه سبب دایا ۲ ايت نياد يغ تاهو بفرغ اكن سناغ مپوراس اقلاكي مريم ليلا رنناك مك ددالم حال ايت هڭك سمقباه ككوالا ملنسم لالوله فقيران امس مپوره بوكس ۲ ايت ممبواه كوبو دان فقيران دفاتي فون برپواه كوبو جوگ سبراغ برنتاشن دغن كوبو كوالا ملنسم ايت مك ددالم حال ايت بايقله جوگ دایا ۲ كوالا ملنسم ايت ممبمله كغد څيهق فقيران امس سري نكارا ايت كران اي تاهو اكن امس اندرا واتي ايت انق اوله فتمباهن سفكاوه بندا فثري كسما اسري فقيران مس سري نكارا ايت ادان.

القصة

مك ترسبوتله فركتان نكري ريو دان يغدفرنوا مودا ريو يأت اوڤو داهيغ مريواه كلان جاي فنرا سرب فادك ادندا اوڤو داهيغ چلاه سرب بكندا ساطان سليمان بدرالعالم شاه مك بكندا ۲۱ ايت افييل سده بالي راج كچي كسيأ مك بكندا سرب يغدفرنوا مودا فون موافقتله ممبولكن نكري دان تعلوق رنتو جوهر يفتله دهولگن اوله راج كچي نكتكل اي سده برسومفه ددالم مسجد دهولو ايت مك كفنوس مسواره ايت يغدفرنوا موداله يغ اكن فركي مرفسا سكل ججاهن ايت مك برسيفاه يغدفرنوا مودا دغن ببراف كلشكافن يغ اكن دباوا براغكت سكغف ججاهن نعلوق رنتو ايت شهدان ددالم تغه ۲ حال يغمكين ايت مك اندرا كورو لمالو فون سمقبيله مفرسمبهكن سورة يغدباوا ايت مك لالو دباچ اوله يغدفرنوا مودا سرت اوڤو داهيغ چلاه مك مفهومه كدوان اكن فادك ككندا بكندا اوڤو داهيغ منمبون تغه بفرغ دغن فقيران دفاتي قينع سكاپوه مك مشوارناه يغدفرنوا مودا سرب فادك ادندا بكندا مك اوڤو داهيغ چلاه يفاكن فركي ممبتو كممقاواه ايت ادقون يغدفرنوا مودا هندق براغكت كسباه تلوه رنتو ججاهن جوهر يغدسبيله

بوښن اما بعد مك ادا له افندا معامكن كقد فادك ايهندا انقندا مپورهكن فاجل
 نوا دمع ريلاك مغمبيل فراهو يغ دفعلك ساليه ايت دغن سكران كران فادك
 ايعدا هندق سكرامپورهكن فادك چدا ايت سي جمريل باليق كبتاوي مولفكن
 سكل واغ ۲ سوداگر تو كوه يغدبتاوي ايت كران فرججبن سده لمقو سيلوم لاكي
 داسع نوعكو ۲ سوداگر ايت مك افبيل داسع نوغكو اورغ كافي بهاروله فركي افله
 نام چدا جمريل جادي اخير ۲ اورغ بيدو فرچاي دان فادك ككندا مايور فون
 مالوله مك افبيل فاك ككندا مايور منداقت عايب مك عايب جوگ فادك ايهندا
 كران سكالې باوم دوا كالي بلوم مپمپوه مودال اورغ شهدان ادفون درقد فصل
 فادك ايهندا هندق مخربوا هب فادك چدا جمريل ايت سموليق ۲۸ اكن
 سامي حق اورغ ساسيكنه دهولو ننتي افبيل باليق كلقي مان ۲ سهاج سبدا
 فادك ايهندا دان جكلو بكيني هاري ننتو دكان اورغ سده داميل مودال اورغ
 بايق ۲ كمدين دفرينيكن قول دان ايو بقا داتوه نيني دبتاوي دتغكوغكن
 هوتغ مك بوكنه سانو فكرچان يغ بايك ايتا فادك انقندا معامكن شهدان
 عارفه انقندا اكس فادك ايهندا مپكركن نريت هوتغ دايا ايت سقاي جاغن
 جادي برسگوتن دمكيته اداځ والسلام شهدان اقبيل فقيران دقاي مندغر سورة
 دري سبوكت ايت مك اي ترديم سجورس كمدين لالو دانجوفكنن سورة ايت كقد
 ايعن رادين جاك ايت كنان سورهنكه دمغ ريلاك ايت موديق منوغكو دايا ۲ ايت
 مك جواب رادين جاك سوسه جكلو بكينو لالو كاتن كقد دمغ ريلاك فركيه
 موديق منوغكو مك دمغ ريلاك فون موديقله سرت نيبا كفشكالن سليه لالو اي
 مننجوفكن سورة فرهيتوغن كقد دايا ۲ ساليه مك دايا ايت هندق برتغوه لاكي
 نيك بولن مك دمغ ريلاك فون بركات ۲ كقد دايا ۲ ايت تباداله كيت ماهو
 ساما ۲ اين اب دفرېوان تباد هندق منجاريكن واغ اتو دكاغن اورغ شهدان
 تنكل كفلا ۲ دايا ايت مندغر كات دمغ ريلاك ايت مك سئورغ درقد كفلا ۲ دايا
 ايت نماځ فاسنتي مك اي فون سكراله منداقتن رادين جاك عبوا فتنه مفتان
 دمغ ريلاك عبوا كرس دفعلكالن ساليه هندق مرمقس بارغ ۲ اورغ يشبرهوتغ
 ايت سنا رادين جاك مندغر خبر دايا ايت مك تباداله دفرقساځ لاكي مك قد
 كتيك مالم دكمفولكنپه اورغ اسلام دفينغ سكاپوه ايت سرت دايا براتوس لالو
 دلفكرن فراهو يغ تيك بواه ايت مك دمغ ريلاك فون تركجوتله لالو برپوه ۲ له
 اي مقيسي مريش سرت فمبوراسن مان ۲ يغ سمقه مك لالو برفرغ دكفورغ اوله
 اورغ ۲ رادين جاك اكن فراهو يغ تيك بواه ايت مك تورنله دمغ ريلاك ايت
 كسمفن سرت ملاون دغن فمبوراسن سمبيل ملاون سمبيل اوندور سمبيل دبدل اوله
 رادين جاك شهدان ادفون دمغ ريلاك يغبركاپوه هيلير ايت اقبيل برتنشاغن
 دغن فينغ سكاپوه ايت لالو برترپا اي كنان بايكله ننتي دبلاخ كامي سموا
 منريما بايكن اوق سموا منريما جاهتن مك ايقون بركاپوهله هيلير مك اقبيل
 سمقي كسبوكت مك مغادفله اي كقد فقيران امس سري نكارا مخفرسمبهن حال

مك جواب گستي ايت ادئون سفرت كهندق نندا ايت بلومله بوله فاتيک منتتوکن
 برموهنله فاتيک مغادف فادک انقندا فقيران سري نکارا دهولو اقبيل دبرکنش
 جاديله دان جکلو تباد دبرکنش تياداله جادي هارثکن امقون بریو ۲ امقون کران
 له ۲ معلومله فادک نندا اکن فاتيک اين تياد داي دان اوڤاي مک جواب فقيران
 دقاتي بایکله کمدين مک گستي جمریل فون برموهنله هندق موديق کشفکالن
 ساليه هندق مایهت ۲ دگاغن یغ فراهو بسرث کران فراهو بسر ايت تیگل دقفکالن
 ساليه دوکیلکنش کغد انچي عبدالواهب انق توان امام سبوکيت کدوا انچي
 صبح کتيک قفليما مالو شهدان جواب فقيران دقاتي بایکله نندا فون هندق
 برسام ۲ جوک برماين ۲ کيت ماکن ۲ بواه کران موسيم اين موسيم بواه ۲ هن
 مک لالوله موديق اي مباوا گستي ايت دان فقيران دقاتي فون مباواله انقن یغوا
 اورغ فرمقوان ايت سرت دبرين ماکي دغن سدرهنا فکان یغ انده ۲ درغد امس
 فبرق دان اينتن سرت داميباش بيراف انق دارا ۲ اکن فقيرغ انقن ايت مک
 موديقله اي لالو ديسفگاھش سمن گستي ايت دياجقش برسام ۲ مک گستي فون
 برکايوهله برسام ۲ سمن فقيران دقاتي ايت برلومبا ۲ دن مک اقبيل سمني کبالي
 لام لالو نايک سموان ماکن بواه ۲ هن درغد دورين دان چمقدق دان رمبوتن
 دانلاين ۲ ستله سلسی درغد ماکن بواه ۲ هن ايت لالو باليق کفينغ سکايو
 اقبيل تيبا لالوله هندق دنکاحکن اوله فقيران دقاتي اکن گستي جمریل ايت
 دغن انقن مس سري سکا مک گستي جمریل فون برموهن جوگاله هندق هيلير
 کسبوکيت کران هندق معلمکن کغد فادک ايهندان مک جواب فقيران دقاتي
 بایکله جک سقدر مبريتاهو کغد فادک ايهندا سهاج دهولو هيلير سهاجله
 برسمن کچيک تتافي لکس ۲ موديق دان فراهو یغسر ايت بيرله تیگل دقفکالن
 ساليه برجوال بای دهولو مک گستي فون هيايرله برسمن کبوکيت اقبيل تيبا
 لالو دفرسمهکنش کغد ايهندان اکن مقصود فقيران دقاتي ايت مک تيته بگندا
 یغ انقکو هندق داميل اوله فقيران دقاتي جادي منتتو ايت سبايک ۲ اکنتتافي
 حوب فيکرکن بوکنکه انقندا سده برينينکن سودارامو دبتاوي دان انقکو فون
 سده هندق مباوا اديقمو ايت کماري دان باف مودامو فون تله ريشا انقن دباوا
 تيبا ۲ ددغرث انقکو سده بريني فول بارثکالي تباد ماهو اي کماري مک بنينو
 ايت بوکنکه فوتس هارثکو هندق برهيمقون دغن سانق سوداراکو دان فوتس
 فول هارث سودارا ايهکو مايور اکن اي هندق مختارهنکن انق چوجون کغد اکو
 حوباله اشکو فيکر بایک ۲ مک جواب گستي جمریل یغ فاتيک اين تياد سکالي ۲
 برانی ملالو ۲ اف ۲ ثرنته فادک ايهندا ستله بگندا مندغر سبه فادک انقندا
 ايت مک بگندا فون مپورهنکن دمغ ريلاک موديق مقبيل فراهو یغ تيک بواه
 ايت دقفکالن ساليه سرت ساتو سورة کغد فقيران دقاتي مفرسمهکن حال احوال
 گستي جمریل ايت مک برکايوهله دمغ ريلاک ايت مک اقبيل تيبا لالو اي
 مغادف ففيران دقاتي ممبهکن سورة ايت مک لالو دباح اوله فقيران دقاتي دمکن

جيدان لوتنن دان بيق ۲ کفلا ۲ کمشوغ دان کفتن چينا مک اقبيل سلسي دردف
منجامو ۲ ايت مک بر ناليقه سکلين هابس فکرجان برساتو شهدان اقبيل لفس
تيک هاري دمنديکن اورغله کدوا فغنتين ايت بتاف عادة استعادة راج ۲
مندي ۲ کمدين هابسه فکرجان ايت .

شهدان کات صاحب الحکاي

اقبيل سلسياه گستي جمريل درقد بردامي لاکي استري سرت برکاسيه ۲ هنله
کدوان مک اداله کيرا ۲ ليم بولن اي ددالم بتاوي مک برموهنله اي کفد فادک
نندا بگندا مايور هندق باليق کممقاواه ادقون سقرت استرين داهيغ مودا ايت
بيرله تيغکل دهولو ننتي سده سديا رومه تفکاڭ دمقاواه بهاروله اي داتغ مغمبيل
مک دبرکن اوله بگندا مايور مک اقبيل سمقي ساعت يغ بايک برلايرله اي
دري بتاوي دهنتر اوله سوداران داهيغ دغن سبواه فنجالغ دغن دگاغن ۲ بتاوي
يغ هالوس دان کاسر مک اقبيل سمقي کممقاواه مک لالو اي موديق کسبوکيت
مغادف فادک ايهندان ادقون فقيران سري نکارا لاکي استري ترلالو سوکاڭ
سنتاهن قول فادک اقتدا ايت سده براستريکن اتق سوداران داهيغ مودا
ايت مگين برنمه ۲ له سوکاڭ کمدين ددالم تياډ براف انتاران مک برموهنله
گستي جمريل ايت کفد فادک ايهندان هندق موديق کهولو مياوا دگاغن يغدري
تاوي ايت مک نسه فقيران سري نکارا فرکبله انتکو موديق کهولو بولله سکالي
برجمقا دغن تفک دانو مويغ سباه ايومو يايت فقيران دقاتي دفينغ سکايو
کران فقيران دقاتي ايت اتق سودارا سفوقون کفد قنمباهن سفکاوو ادقون امس
اندرا واتي ايتله ايو فتري کسما ايو گستي جمريل شهدان موديقله گستي
جمريل ايت کهولو ممقاواه لالو کفشکالي سابه مک تورنله سکل کفلا ۲ دايا ايت
سرت اتق بواهن ممباي دگاغن ايت مک لاکوله سفاروه دگاغن ايت اکنتتافي
اد يشرهوتغ دايا ايت مک فورهن فقيران دقاتي فون داتغله ميمبو گستي ايت
اباير کران فقيران دقاتي ايت ساغنه هندق برجمقا مک ايايرله گستي جمريل
ايت مک برجمقاله اي دغن فقيران دقاتي مک فقيران دقاتي فون ساغت ۲ له سوکاڭ
سبب کران بهارو برجمقا ۲ ن ايت دغن چوچو سله ايوڭ مک دغکيليله گستي
جمريل ايت برادو ددالم استان سرت دفرجامون ماکن مينوم برسام ۲ دغندي
سرت دتبان چوچوکو سدهکه مغاجي صرف دان نحو مک جواب گستي ايت سده
مک لالوله دسورهن مباح قرآن سرت دسورهن معناکن سکالي مک ديجا له اوله
گستي ايت سرت دمعاکنن سته فقيران دقاتي مليهت حال گستي ايت ترلالو
سوکاڭ شهدان اداله فقيران دقاتي ايت اد مناروه اتق تيک اورغ فرتام لاکي ۲
برنام رادين جاک کدوا فرمقوان برنام مس سري شکا کتيک فرمقوان برنام
مس چندي مک برکنا له فقيران دقاتي کفد گستي جمريل ادقون چوچوکو اکن
اکو امبيل بوا مننتو چوچوکو قيليله انتکو يغدوا اورغ ايت مان ۲ سوک چوچوکو

یغدهسباه منفکابو کونن سبب ای سموا مندی ریکن ایقرن سلطان سایمان بدرالعالم شاه سفکوهله سفر خبر اورغ ۲ ایت اتو تیدقکه ایتله حالئ بایک انککو قرکی لیعت دان بارغ سیاق سودارامو ایت اد مناروه انق لاکي ۲ یغ قاتوه بوله ددودفکن انق ۲مو ایت امبیل اولهمو باوا کماری کران انقمو ایت تله بسر سموا ادقون یغدهالم بتاوی این نیاداله یغیرستوجو دغن هاتیکو شهدان ستله اوغو داهیغ کلولا مندغر تیته ایهندا ایت مک ایقون منجواب کاتئ یغ انقندا این ۲مان ۲سهاج تیته قرنته ایهندا شهدان ستله ایت مک اوغو داهیغ کلولا قون میفشکن سبواه قنجالغ یغ بسر اکن برلایر ایت مک افبیل سده سیف دان سمئی وفتو ساعت یغ بایقن مک برلایرله اوغو داهیغ کلولا ایت دري بتاوی مقصودن هندق کریو دهولو کمدين دفوکل اوله ائین باره مک لالو جاتوه کممقاواه مک افبیل سمئی کممقاواه سلالوله مغادف فادک ککندا بکندا فقیران امس سري نکارا یأیت اوغو داهیغ منمبون مک فقیران امس سري نکارا ایتقون ترلالو سوکاڭ سبب کداتقن سوداراڭ ایت مک دیاجقپه دیم برسام ۲ داسنانن سرت دفرجامون ماکن منیم برکورو سندا برسوکاڭ بتانف عاده اورغ برسودارا شهدان تیاد براف لمان اوغو داهیغ کلولا ایت ددالم ممقاواه اد کیرا ۲ سبولن دان سکل دکاغنن فون تله هاییس لاکو مک ایقون برموهنله کغد سوداراڭ فقیران امس سري نکارا اکن بالیق کبناوی سرت دفنئان قول انقن دغن فتري کسبا ایت یغیرنام کستی جمریل هندق دباواڭ کبناوی هندق ددودقن دغن انقن یغیرنام داهیغ مودا مک دبريله اوله فقیران امس سري نکارا اکن قرمنئان سوداراڭ ایت مک افبیل سده ساسی درقد حال ایت مک برلایرله بالیق مک افبیل تیا کبناوی ترلالوله سوکاڭ بکندا مایور ایت مک دباواڭ قول کستی جمریل ایت قرکی برجما حندرال آیبهوف سرت دخبرکنن ایتله انی راج ممقاواه یغ هندق ددریمان دباوا منننو اوله انقن اوغو داهیغ کلولا مک حندرال اینقون سوکاله مندغر کمدین تباد براف هاری مک لالو اوغو مایور مولای بکرج هندق منکاکن چوچو سوداراڭ دغن چوچون بئر مک جنرال آیبهوف فون منولغله اکن اوغو مایور ایت دغن بیراف قرتولقن درقد واغ دانلاینن مک افبیل سمئی وفو یغ بایک دنکاکنپله دغن دارق بیراف بایق کریتا دان کودا دان اورغ بسر ۲ هاندا دان ملایو دان بوکیس دان چینا سمواڭ داتغ بلاک فد هاری برار ایت مک افبیل ملالوئی کوب انن ایت مک دفاشکن مریم مک کلوارله سدادو کمقنی قرکی برسام مقارق ایت سمئی ککمفوغ بارو شهدان افبیل سمئیله ککمفوغ بارو ایت مک دسمیه اورغاله فغننن ایت دباوا نایک کدالم استان دفرسندیغ ۲کن دان دفرسوان ۲کن ماکن ناسی کویت هدفن ۲ بتانف عاده فغننن انق راج ۲ بسر کمدين بهاروله اورغ فرمفوان یغ نوا ۲ نایک کفلامین مک کدوا فغننن ایت برسوکا ۲ئه ادقون بکندا مایور فون منجموله اکن سکل اورغ بسر ۲ هاندا درقد ماکن منیم سرب دغن سکل فرماینن درقد موسیک دانلاین ۲ن دمکیلاکي سکل اورغ بسر ۲ درقد

برفرغ دغن راج کچیء ایت دان بیراف قول سمفن ۲ بوکیس دتیهکنش کلوار
دری تروسن ممسن سبله کوالا ریو مقاموء دری قیهق سبله بلاکغ کلغکافن راج
کچیء ایت شهدان برفرغله کدوا قیهق ایت کیرا ۲۱ دوا هاری مک راج کچیء
قون تیواسله مک الهاه ای سبب بابق اورغ ۲۸ بناس سبب دتیتس اوله بوکیس
دری قیهق بلاکغ مک نیاداله برکتنتوان لاکي قد مالم ایت این لاری لالو بالیق
کسیا مک قد ماس ایناه براس مهل ددالم ریو برهرک انم چوق سأس سبب
کران نکری سلالو گادوه تم.

شهدان کات صاحب الحکایت

لقس درقد فرغ ایناه بکندا سلطان سلیمان سرت یقدرتوان مودا میوره راج توا
کترشکانو مراجاکن تن زین العایدین برکار سلطان زین العایدین راج ترشکانو
مک افیل سلسی مک راج توا قون بالیقه کریو مفرسمبکن فکرخان یقدتیهکن
کترشکانو ایت تاه سلسی دقربواتن ادا.

القصة

ترسوة فرکتان اوغو داهیغ بیاس یأیت سودارا اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلاک
یغ بشون سکالی اداله ای سده منجادی مایور ددالم نکری بتاوی ممرنته سکل
بوکیس یقددالم نکری بتاوی سبب ای اد ممبتو کمفنی هلندا ملفکر سسونن
کونیغ کدوا سبب ممبتو کمفنی هلندا ددالم فقراغن تتکل بتاوی دلغکر اوله
کفتن قنبج افیل سمفی ماس جندرال نموف منجادی جندرال مک ای مذاقت
نام یغ بایک مک اداله ای برانقکن سنورغ انق لاکي ۲ نماث اوغو داهیغ کلولا
مک اوغو داهیغ کاولا این ربیسی تیک اورغ قرتامش بینش انق راج مفکاسر
برانق سنورغ فرمقوان برنام داهیغ مودا اخبرث منجادی ایبو سلطان محمد
زین الدین جوجو اوغو داهیغ منمبون یأیت راج ممقاواه کدوا گندیقن فرانقکن
چینا برانق سنورغ فرمقوان نماث داهیغ بوه اخبرث منجادی فقیران مرت کتیک
بنش دغن مرادیا انق بایک مدار مک مذاقت انق تبک اورغ یقتوان لاکي ۲
برنام داهیغ ممقا کدوا داهیغ جاجو کتیک فرمقوان برنام داهیغ لیلا یأیتله کلن
ابو فقیران فریو انوم دان ایون جوک اوله قنماهن ادی نات کرما عمرالدین
سماث ایت راج این فرانقکن بوکیس ددالم نکری ممقاواه اداث سبرمول اداله
قد ساتو هاری برخبرله اوغو داهیغ ایت کقد اوغو داهیغ کاولا کناث هی انقکو
بایقه انقکو لیعت ۲ سودارامو انق ابشکو اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلاک اف
خبرث حال احوال کران اکو دغر ۲ سموان سودارامو ایت سموان ماسیغ ۲ سده
مذاقت کتتاقن بلاک کلیما ۲۸ خبرث اد یغ منجادی یمتوان مودا ریو دان اد
یغ منجادی قنماهن ممقاواه دان اد یغ منجادی فقیران مغکو بومی دسمس دان
اد یغ منجادی ایقر راج جوهر جوباله انقکو قرکی لیعت ۲ اف حالث خبر ۲۸
اورغیغ داتغ دری بارة ایت سودارامو ۲ ایت گادوه سهاح دغن راج ۲ ملایو

مك برداميه كدوا فيهق ايت لالو برهنتي فرغ مك راج كچيء فون برموهنله
كقد فادك ادندا بكندا سلطان سليمان سرت متتا ديري كقد يقدفرتوان مودا
هندق باليق كسياً مك اقبيل ساسي درقد برسلامن ۲ ايت مك راج كچيء فون
باليقاه كسياً مك اقبيل تيبا كسياً مك دودفاه اي ميپككن كلغكافن فرغن دغن
ببراف بواه قنجاچب دمكينه حالن تيف ۲ هاري مك داتوركش سكل قنجاچب
ايت ددالم سوغي سياً دغن سد يا اوبت فلوروڻ اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

قد هجرة سنه ۱۱۳۸ ماس ايتله تورن سلطان خليفة الله محمد شاه كنكري كمشر
لالو مپوره سومقه ستيا انتارا راج فاگرويوغ دغن راج جوهر دان اتق منغكابو
يقدفسير لاوه ادقون بويي ستياڻ ايت مك بارغشياف اتق منغكابو يقددالم
فرتاوان راج جوهر هندقله مفيكوه فرتناهن جوهر بارغشياف تباد مفيكوه دماكن سومقه
بسي كاوي تباد سلامة سمقي كقد اتق جوحو دان تيف ۲ ساتو فكرجان يقدجيتان
دكوتو، كي الله تعالى دمكينه بوي سومقه ستيا ايت شهدان ادقون سورة سومقه ستيا
دفرواتن تيك فوجوه يغ ساتو دبريكن كقد بكندا سلطان سليمان بدارالعالَم شاه
دان يكدوا كقد يقدفرتوان مودا سلطان علادين رعاية شاه دان يگكنيك كقد
مطوا يايت راج توا داهيغ منفقوه شهدان ادقون راج كچيء اقبيل سده سلسي
اتق منغكابو دفسيران لاوه ايت برسنيا دغن يقدفرتوان ايت مك ايقون داتقله
كرو تباد دغن افكانن فرغ ماسوفاه اي كرو مفادف سلطان سايمان سرب
برجمفا يقدفرتوان مودا دان راج نوا موهنكن استريڻ هندق دباواڻ كسياً يايت
نقكو فمريه ندا راج بواغ يايت سلطان محمود سآ سرت برخر تاداله اي برنيت
ساله لاکي كقد بكند سلطان سايمان سرب يقدفرتوان مودا ريو سرت مولقكن
رعبت ۲ جوهر دان معاوي رنو جوهر مك دريساله اوله سلطان سليمان سرب
يقدفرتوان مودا مك دياحقن اوله بكندا سرب يقدفرتوان مودا برسومقه ددالم
مسجد مك برسومفهاه اي ددالم مسجد ادقون سومقهڻ دمككن بوسن اقبيل اي برنه
ساله لاکي ممواف فرکلاهين دغن بكندا سلطان سايمان سرب دغن يقدفرتوان
مودا ماننكن اي ساد دافت سلامة سمر هيدوفن هغك كقد اتق جوجون بناس
هباغ دولت كراخان سفرت تمباو دباه سرب دماكن بسي كاوي شهدان اقبيل
سده اي برسومقه ايت مك راج كچيء فون برلايرله كسياً مبابوا استريڻ مك اقبيل
نسا كسياً تنغاه اي ددالم سآ شهدان تباد براف انتاراڻ قد هجرة سنه ۱۱۳۹
قد ناهن جم مك موغكيره اي اكن سومقهڻ ايت كران قد سغكان اله جوگ
نكري ريو ايت اولهڻ مك برسيفله اي دغن ببراف كلغكافن ستله سيف مك
فرکباه اي كرو اقبيل سمقي دسروڻ كدالم ريو مك لالو اي برکوبو دقولو ناين
دان سكل كلغكافن فون ماسوله كدالم ريو هاوانڻ مفادف كهولو مك يقدفرتوان
مودا فون موره هسايركن قنجاچب نغله سدا ددالم سوغي ايت مك دسورهڻ

کوبو ایت ترفیکو ۲ مک لالو برامو. برماتی ۲ ین دان برلوکا ۲. ین مک دافته کوبو راج کچی. ایت سمولا شهدان تیاد براف انتارائ مک کلشکافن یغدفرتوان مودا سرت اوغو ۲ ایتقون مودیله هندق مانگر کوبو راج کچی. سبله هولون قد رومهن مک اقبیل سمفی ککوت هولون ایت لالوله برفرغ ترساعت رامین بربدیل بدیلن دغن مریم دان رتناک سرت سورا تمفیکن مک دغن تقدیر الله تعالی سرت سده سمفی جنجین مک اوغو داهیغ قرانی فون کناله فلورو مریم تنتغ دادان مک ایتقون مشکته داتس برندا غورابن دغن نام لاکي ۲ کران وقتو ای تغه برفرغ بسر ایت ای برسیار ۲ داتس برندا غورابن ممرنهکن سکل اورغن برفرغ ایت شهدان اقبیل اوغو یغدفرتوان مودا سرت سوداران اوغو داهیغ چلاء ملهت فادک ککندان تاه هیاغ ایت مک یغدفرتوان مودا سرت اوغو داهیغ چلاء فون نایقه کداره معامو. کوبو راج کچی. دان کوبو راج قدح یغمودا سرت کمشوغ ۲ کدوا مک لالوله برامو ۲ کن دان بریونه ۲ هن سبله مبیاه مک سکتیک لاکي تیواسله سبله راج کچی. ایت کران فقایما ۲ ث بابی ماتی مک لالوله ای اوندور دان کمشوغ ۲ ایتقون بناساه مک راج کچی. فون لاریله سالو ای بالیق کسیا ادئون راج مودا ریو سرت اوغو سوداران سرت راج توا ایت اقبیل راج کچی. ایت سده لاری مک دمقامکنله میت اوغو داهیغ قرانی ایت بتاف عادة راج ۲ مشکت مک اقبیل ساسی درقد فکرجان فرغ ایت مک یغدفرتوان مودا فون منتأله دیری کغد یغدفرتوان قدح هندق بالیق کریو مک برلایرله یغدفرتوان مودا سرت سوداران اوغو داهیغ چلاء ایت بالیق کریو شهدان مک ددالم فلایران ایت مک دافناه ای فرخیران مفتاکن سلطان سایمان اد دکمفر مک یغدفرتوان مودا فون سفکله دکمفر لالوله مپاوا ادندا بکندا ایت سلطان سایمان برسما ۲ بالیق کریو مک اقبیل سمفی بکندا برتیک سودارا ایت کریو مک تنقله ای ددالم ریو بچارا مرامیکن نکری ریو دغن فردکافن سرت مغوکهن نکری دغن بریو ۲ کوبو ۲ سدیا دغن بیراف کلشکافن فنجاجب فرغ سرت دسدیاکس دغن اورغ ۲ ن دان اوبت فلورون شهدان اداله جاتوه فرغ قدح یغ کمدین این فد هجرة سنه ۱۱۳۶

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲ رشکفن سناهن درقد فرغ قدح ایت مک راج کچی. فون دانغ قول مانگر ریو یأیت فد هجرة سنه ۱۱۳۷ ثد سمیان لیکور هاریبولن شعبان فرمولان فرغن فاکی ۲ هاری مک برقرغاه اورغ ۲ ریو دغن اورغ ۲ سیأ تیغ ۲ هاری سبتتر برفرغ سبتتر برهننتی ترکادغ راج کچی. مودیق کهولو مندافتکن استرین تفکو فمریه ترجمفا دغن اوغو داهیغ چلاء ایت ماکن مینوم سام ۲ مک اقبیل بربالیق ککوبون برفرغ قول سمولا دمکنه حالن هفک سمفی کغد دوا فوله هاری بولن ذالحجه مک کسوساهناه اتس سکل ایسی نکری مک موافقتله سکل اورغ ۲ توا دان اورغ ۲ بسر موهنتکن کغد یغدفرتوان مودا سرت راج کچی. ایت سفای بردامی

ايت مك ايڤون بزمونهه كغد سلطان سمبس هندق باليق كمانن ستله ايت مك لالو اي برلاير كمانن مك اقبيل تيبا كمانن مك سلطان محمد زين الدين ڦون مپورهه ميمپوه منتتو ايت مك اقبيل برجمقا سلطان محمد زين الدين دغن منتتو ايت مك لالو دگارن ڦغيران امس سري نگارا دان استري ڦتري كسما ايت دكلر اوله سلطان محمد زين الدين ڦترا ايت راتو اكوغ سنوهن كمدين جاديله ڦغيران امس سري نگارا ايت راج مرنتهكن نكري مڦاواه مك تنڦله اوڦو داهيغ منمبون ايت منجادي راج ددالم نكري مڦاواه ايت اداڻ.

القصة

مك نرسوتاه ڦركنان راج قدح يڦمودان يڦرڦرڦ دغن يڦدڦرتوان قدح يڦتوان يڦدڦرتو اوله يمنوان مودا ريو سرت سوداران اوڦو ۲ ايت مك نباد سڦع عاتين مك ددافن ڦول ڦولاس بركهڦدله اي مڦاغي اكن سوداران يڦتوان ايت مك ايڤون مپورهه كنكري سا منئا ڦرڦرتوان كغد راج كچي يمتوان سبا مك راج كچي ڦون دانڦله كقدح هندق منمتو راج قدح يڦمودا ايت مك ددالم حال ايت راج كچي ڦون ديري اوله راج قدح يڦ مودا ايت براستري باء سوداران مك نكاحله راج كچي ايت بتاف عاده اسنعاة راج نكاح كهوين شهدان ادڦون يڦدڦرتوان قدح يڦ نوان اقبيل مندڦر حال يڦدمكين ايت مك ايڤون ممريله تاهو ڦريو ڦول منئا ڦرستوان ڦول كغد يڦدڦرتوان ريو سرت سوداران اوڦو ۲ ايت مك يڦدڦرتوان ريو سرت سوداران ڦرگله اي منمتو كقدح شهدان كات صاحب الحكايت سڦنڦكالل يڦدڦرتوان مودا ايت ڦرڦرڦي كقدح مك بگندا سلطان سليمان ڦون برسلاهن ۲ فهم دغن انق بوگيس ددالم ريو مك بگندا ڦون براڦكتاه ڦولڦ تباد براف لمان ددالم بولڦ مك بگندا ڦون ڦرڦرڦي ڦول ككڦر مك برهنتيله اي ددالم ككڦر ايت سرمول ادڦون يڦدڦرتوان مودا سرت سوداران يڦدڦرڦ قدح ايت مك بربراله اي هندق مڦايفكن راج قدح ايت دغن اديقن ڦران اي دغن سوداران مك ايڤون مڦاجقه راج كچي موافقت مك تياداله دهيروكن اوله راج كچي ماسيه هندق جوڦ منجاري جالن ڦرگادوهن مك ددالم حال ايت مارهله ڦول يڦدڦرتوان مودا لالوله برڦرڦر بسر يڦدڦرتوان راج كچي دغن يڦدڦرتوان مودا برسام ۲ برواة ڦوبو مك برڦرڦاه انتارا كدوا ڦيهق ايت برامبيل ۲ لن ڦوبو سبتتر ڦوبو اورڦ سيا دامبيل اوله بوگيس سب دماسوي بوگيس ادڦون داهيغ ڦراني سرت جواه ۲۰ ڦن لالو دياموڦن مك راج كچي ڦون ترجونه دري ڦوبو ايت كغد ڦاريت اير ڦد ڦقي ڦوبو ايت برسما ۲ دغن ڦڦليما دالمڦ دان ڦڦليما دالمڦ ايت دباوه دان بگندا داتسڦ لالو برڦرڦر كسبراغ منداڦتكن ڦوبو يڦدسبراغ ايت مك اقبيل سڦڦي اي كسبراغ لالوله اي موافقت دغن سڦورڦ هلبالڦن يڦ برنام ڦڦاسما يڦيا انق مڦكاسر مك ڦد كتيك مالم هاري ڦڦليما يڦيا ڦون مپروهه ماسوه كدالم ڦوبو بوگيس ايت لالو دياموڦن مك تركجوتله سكل بوگيس ددالم

تعاون شهدان کات صاحب الحکایت اقبیل راج قدح یغ مودا ایت مندغر سوداراڻ
یغتوان ایت دلنتیء اوله یغدورتوان ریو سرت اوڤو ۲ ایت مک ایقون ساغتنه
مارهڻ مک لالو ای مغمولکن هلبالغن دان منتری ۲ن سرت بیراف رعیت تنتراڻ
مک اقبیل سده کمقول لالو ای ماشگر اکوب راج قدح یغتوان ایت مک لالو برفرغ
سر دغن یغدورتوان مودا ریو سرت سوداراڻ مک ساغتنه رامین سباه مپباه دغن
ککلی کمفیتان درقد بوبی مریم دان سناغ دان بهنا سورا تمقیق مک
برماتی ۲ینله انتارا کدوا ڦیق ایت شهدان اد کیرا ۲ سیولن لماڻ ای برفرغ
ایت مک فجهله فرغ ڦیق سباه راج قدح یغ مودا ایت کران بایق ڦغلیما ۲ن
ماتی ترکه کفلاڻ مک الهله ای لالو اوندور دری قدح مبابوا دیرین کفد تمقت
یغ جاوه شهدان اورغ ۲ بوکیس دان ریو ڦون ماسوقله کفردلامن یغدورتوان قدح
مودا ایت مک مرمسده سکل مربکئیت شهدان افیل سلسی درقد فرغ ایت مک
یغدورتوان مودا ریو سرت اوڤو ۲ برجمقاله دغن یغدورتوان قدح هندق منتا بالیق
کران ڦکرچان فرغ سده سلامت مک دبایرله اوله یغدورتوان قدح یغتوان ایت
تبک بهرا واغ رځگیت یغ لاکین ایت ای برتکوه مک اقبیل سلسی مک یغدورتوان
ریو سرت سوداراڻ ۲ن ڦون برلایرله کریو مک اقبیل تیا کریو لالو مغادف بکندا
سلطان سلیمان ایت سرت منچترکن ڦکرچان منغ ڦرغ ایت کران سته قول
براستری قول داهیغ اوڤو داهیغ ڦرانی اکن سودارا یغدورتوان قدح ایت منداقت
انق سئورغ ڦرمقوان شهدان تیاد براف انتاراڻ مک اوڤو داهیغ منمبون سرت
سوداراڻ اوڤو داهیغ کماسی برموهنه کفد سوداراڻ یغدورتوان مودا سرت سلطان
هندق بالیق کماتن مک داذینکنله اوله یغدورتوان مودا سرت سلطان سلیمان
مک برلایرله کدوان کماتن کران راج سمبس برکیریم سورة کفد یغدورتوان مودا سرت
اوڤو ۲ ایت مپیلان کمبس اداله مقصودن ایت هندق ددودقکن دغن سوداراڻ
ساله سئورغ درقد اوڤو ۲ یغ لیم برادیق ایت شهدان ادڤون اوڤو یغلم برادیق این
ماسیغ ۲ تله اد کنتافتن هپاله اوڤو داهیغ کماسی سهاج یغلم تنتو کنتافتن دان
بلوم اد رومه تفکاڻ مک سبب ایتوله دباوا جوک اوله اوڤو داهیغ منمبون این بالیق
کسبله تیمور دمکینله قصهڻ ادان شهدان تیاد براف لماڻ اوڤو دوا برادیق ایت
ددالم لاوه مک تباله ای کمبس لالو ماسوء کوالا مک کیای ۲ سرت اورغ بسر ۲
یغلانین ڦون تورنله مپمبوه دسوره اوله راج سمبس ایت مک برجمقاله اوڤو بردوا
سودارا ایت دغن سلطان عادیل راج سمبس ایت سرت دڤرملیاکن دان دجامون
ماکن منیمون بتاف عاده راج سام راج ۲ برداتغن دمکینله حالن شهدان تیاد براف
لماڻ اوڤو داهیغ منمبون ددالم سمبس ایت مک سلطان عادیل ڦون منکاچکن
اوڤو داهیغ کماسی ایت دغن سوداراڻ یغبرنام رادین تغه بتاف عاده استعاده
راج بسر برنکاح کهوین کمیدین دکارڻ اوڤو داهیغ کماسی ایت فغبران مڦکوویوم
نکری سمبس ممرتنهکن کراچان دباوه سلطان سمبس ایت دمکینله حالن شهدان
ادڤون اوڤو داهیغ منمبون افیل سده ساسی ڦادک ادندا بکندا نکاح کهوین

مجدادیکن راج بوکس یعدمروان مودا اوو کلاں جاي فترا ایناه فرملان برسنبا
اسارا بوکس دغ ملازو سقرت یعرسووه ددالم سورة ۲ سنیا ایت مک نغنه
بکندا سلطان سلیمان دان یعدمروان مودا ایت مرننهکی کراجان جوهر دان
ریو دان هج سرب نعاون دایره سکلینن مک دودوله ای ممباکی نکری
نان معوکهکن اکدی سرب مرامیکی ریو اداں.

شهدان کات صاحب الحکایت

اد کیرا ۲۱ دوا ناهن لمان مک وغو ایناه ماسیغ ۲ اوغو ۲ ایت منداقت ای اد
یغ لاک۲ اد یغ فرمقوان سقرت یغاله لالو سونتن فد باب یغفرنام فد مشتاکن
ساسیاه کورس اوغو ۲ ایت سرب بکندا سلطان سلیمان فون دمکین جوا اداں.

شهدان

کمدین بباد براب لمان مک اوو داهیغ فرانی فون برموهنا کغد سلطان سلیمان
سرب ادندا یعدمروان مودا هندو فرکی کسلغور مک دینرکن اوله فادک ادندا
یعدمروان مودا سرب بکندا سلطان سلیمان مک اوو داهیغ فرانی فون برلایرله
کسلغور برتیک سوداران یایت اوو داهیغ منمبون دان اوو داهیغ کماسی
سموا سنورع فراهون مک اقبیل بیبا کسلغور مک اوو داهیغ فرانی فون براسنریک
فرا یعدمروان سلاغور مک دافناه ای اتق ستورغ فرمقوان مک ددالم حال ایت
مک دافناه سورة درمد راج فدح کغد اوو داهیغ فرانی هندو منأ بنتو کران
کراجانن دامبیل اوله ادیغ فد فابون ایله یغ منجادی راج کران ای یغنوان
شهدان دبالس اوله اوو داهیغ فرانی سورة راج فدح ایت مشتاکن ای برنغکوه
هندو بالیو کریو برمشواره دهولو دغن سکل سوداران سرت بکندا سلطان سلیمان
کمدین مک اوو داهیغ فرانی فون برلایرله کریو برتیک سودارا ایت مک اقبیل
بیبا لالوله دفرمکنکن کغد سلطان سلیمان سرت فادک ادندا یغفرتوان مودا
مک سام ۲ سوکاله سرت برتولن موافت سکلین مک یغفرتوا مودا سرت اوغو ۲
ایغون برموهنا کغد بکندا سلطان سلیمان لالو ای برلایر کغدح مک اقبیل
تیبا کغدح برجمفاله ای دغن راج قدح یغتوا ایت مک لالو برجنجی راج قدح
دغن اوغو ۲ ایت اقبیل حاصل مقصودن مک ای مبری هدیه کغد اوغو ۲ ایت لیم
باس بهرا رنکیت مک جواب اوغو ۲ ایت مان سوک راج قدح کران سای سمو
این کماری تیاد لاین هیاله منولغ راج فدح جوا اداں شهدان مک اوغو ۲ ایتفون
مغقولکن سکل بوکس ۲ یغ سدیا میمغ ددالم فدح ایت لالو دفرقسان سیله مان
سموا دیریمو این جک اکو برقرغ دغن راج فدح یغ مودا ایت مک جواب مریکنیت
ادفون یغ فاتیگ سمو این تیاد بوان فاتک سمو یغلاین ملینکن توانکوله
ادیق برادین مک جواب اوغو ۲ ایت بایکله نننی هاری ایسو اکو هندو ملنتی
راج قدح یغنوان ایت منجادی یغفرتوان فدح شهدان قد کایسوفکن هارین
مک اوغو ۲ ایتفون ملنتی له راج قدح یغنوان ایت منجادی یغفرتوان قدح سرت

فرسايي يځ مطاوعه ګانګوان ماننېق ايت بتاف عاده استعادة ملنتېق يځدفرتوان مودا ايت يآيت دفاکيکن دغش فکايکن کراجان دياراء برکليليغ نکري کمدين بهاروله دباوا نايک کأتس بالي مک مغاروء له اي دهداقن يځدفرتوان بسر دمکينه بويي اروون جک دملايوکن درفد بهسا بويکس يقينه سلطان سليمان بدرالعالم شاه اکوله يځدفرتوان مودا يځ ممرنتهکن کراجان مو بارغتياد سوک مجبور دهداقن مو اکو لننگن دان بارغيغ تياد سوک ملينتغ دهداقن مو اکو بوجورکن بارغ يځ سق بردوري دهداقن مو اکو چويکن دمکينه بويي ارو، ايت مک اقبيل ساسي اي درفد مغاروء کفد يځدفرتوان بسر ايت کمدين بهاروله اورغ ۲ رامي مغاروء کفد يځدفرتوان مودا ايت فرتام سودارا ۲۱ دهولو کمدين داهيغ کمدين سکل بويکس ۲ يغايق مک ماسيغ ۲ ايت دغش چاکقش اميل ساسي درفد معاروء ۲۰ ايت مک بهاروله نايک کاستان ماکن ناسي هداقن ۲ سناه ساسي درفد ايت مک هابسه فکرجان يځدفرتوان مودا کمدين مک بهاروله منکاحکن سوداران يآيت اوفو داهيغ جلاء ايت دغش سودارا سلطان سايمان يغبرنام نغو مندو ايت بتاف عاده استعادة راج ۲ يغبر ۲ برنکاح کهوين درفد فکرجان برلتي هيني دان دبراروء دان برسندغ ۲ دان مندي ۲۱ کمدين بهاروله ساسي مک بردامبله اي لاکي اسري بتاف عاده اورغ لاکي اسري برکاسيه ۲۰ هـ.

شهدان کاب صاحب الحکاي

ادفون اوفو داهيغ جلاء اينه راج بويکس يځ بايک فارسن دغش سيکف قهلاوان شهدان اميل ساسي اوفو داهيغ جلاء اين بيکاح دغش نغو مندو مک بهاروله قول داهيغ منغو دنکاحکن سلطان سليمان دغش بندا سوداران يغبرنام نې يقه دان داهيغ مسورو دنکاحکن سلطان سايمان دغش نن کچي سودارا سقوتون ادفون داهيغ منغو دنکاحکن دغش نن اينه سقوتو جوک کفد سلطان سليمان يآيت قترا مرحوم مودا مغتک دکايو انق سبرمول ادفون يځدفرتوان مودا جاي کلان قترا فرکيله اي کفرقت سراتس دغش سوره بکندا سلطان سليمان مغمبيل نن انچي ايو جندا مرحوم مغتک دجولغ يغيلوم ستيدوران دغندي کران تن ايو ايت لاکي کچيک دپواتن استري جادي تياد سمقت دفراسترين شهدان اقبيل سمقيه يځدفرتوان مودا ايت کفرقت سراتس لالو دثربواتن استري تن ايو ايت مک باوايله بالين کريو جادي استري يځدفرتوان يځ خاص دمکينه حال کمدين تياد براف لمان مک داهيغ منغو قون دکله اوله يځدفرتوان مودا دان سلطان سليمان راج نوا يعني تواء ۲ يځ ممرنتهکن فکرجان يغدباوه يځدفرتوان مودا دان جاغنه ساه ۲ فهم بوکنش سلطان توا اتو يځدفرتوان توا کران اداله يغبرنام سلطان ايت يځدفرتوان بسر دان يځدفرتوان مودا کران يځدفرتوان مودا برکلر سلطان علادين رعايت شاه ابن اوفو سقرت يغتربوه ددالم چش ايت شهدان قد

پو کيس برسلاهن ۲ جکاو سفر ماتس دان سميس ايت مان ۲ کموافغن ابغ ۲
سای له مک منجواب فول کلان جاي فترا ادفون ساي جکلو برچري دغن سکل
سودارا ۲ ساي بياد ساي ماهو مجادي يقدفرون مودا دنانه باره ايت دمکينه
کات اوفو ۲ ايت .

شهدان کات صاحب الحکایت

اځييل بکندا سلطان سايمان مندغر فرکتان اوفو ۲ ايت مک ديمه اي سجورس
دان سکل اورغ بسر ۲ فون ديمه سواش سپف سغي تياد براف برکات ۲ سرب
برفنداغن سام سندريخ سرب سوسه تيمکرکن دان ستوله ۲ نياد برجالده مقصود
سلطان سايمان ايت شهدان برکات فول داهيغ منمقوه دغن بهاس پوکيس
خاعده کيران فادک اقتدا سکابن همکارن مقصود سلطان سليمان نياداله سديف
کراڼ يع کيب فون نه مضکت دان ميسرکندي ادفون بيهن اتس فادک اهدا
سکابن مسباه برلاکو مک کات اوفو داهيغ فراي سفر مقصود فادک ادندا
بياد ماهو برچري دغن ککندا ادندا سکلين مک يآيت فکرچان موده جوک اځييل
فادک ادندا مخف فکرچان دنانه باره ايت بياداله ککندا دان ادندا سواش
بعککن سباوم لاکي کمتاف دان کنگوهن جياتن فادک ادندا سوا فول فد
ماس ايت کيت ددالم فرکادوهن سهاري ۲ دمناکن دانت ککندا ادندا سکلين
داف برچري دغن ادندا مک برينه فول سلطان سليمان ادفون ادندا ايت جکلو
ديفکاکن سومو ايت تباداله ادندا سغکوب منجادي راج ادفون ککندا دان
ادندا سکابن سبکيمان کدودفکن ککندا دان ادندا سوا دپوکيس بکيوله
جوک ديسي مک داهيغ منمقوه برکات فول اقتدا اوفو داهيغ منمون دان اوفو
داهيغ کماسي کمدين کلي اځييل ساسي درد فکرچان کيت بولهاه بالي کمان
کراڼ کساس دسان سوده اد ادفون سفرت اقتدا اوفو داهيغ چلاء جاغنه برچري ۲
دغن اقتدا اوفو کلان جاي فترا مک برينه فول سلطان سليمان ادفون سفر
ادندا اوفو داهيغ چلاء ايت نيت اقتدا هندق دفرپواه سودارا يآيت ددودفکن
دغن سودارا اقتدا يکچيل يقبرنام تعکو مندق اداڼ .

شهدان کات صاحب الحکایت

اځييل ساسي برمنواره بکندا سلطان سليمان دغن اوفو کلان جاي فترا سرب
سکين اوفو ۲ ايت مک تحقيه دان قوتسله اوفو کلان جاي فترا منجادي يقدفرون
مودا کراڼ اي نياد ساتو مانع دان سغکوتن دان تحقيه اوفو داهيغ چلاء اکن
ددودفکن دغن تفکو مندق شهدان اځييل سده برساتوله فهم راج ۲ ايت مک بکندا
سلطان سليمان فون مولاي ماتا کرج ملتيف سلطان سليمان ايت اکن يقدفرون
مودا سرت منکاکن اوفو داهيغ چلاء شهدان اځييل سغي قد وقتو يغ بایک
مک بکندا سلطان سليمان فون مانتيقه اوفو کلان جاي فترا منجادي يقدفرون
مودا ممرتنهکن کراچان ريو دان جوهر دان فمخ دغن سکل دآيره تلوقن اتس

مك تركفوڻه راج ڪڇي: ايت همفير نبواس مك سڪل ايت منتا امانله اي سرب
 مولڪن سڪل سميراب ڪراڄاڻ راج سايمان ايت شهدان ڪاب صاحب الحكايب
 اميل سده اوڦو ۲ ايت منداف سڪل سميراب ڪراڄاڻ ايت مك ڪلان جاي فترا
 سرب سودارا ۲۱ن فون براڱمده باليو ڪريو مك اڦيل سمفي ڪريو دسموتله اوله
 راج سليمان دڻن بندهارا سڱوڻن دان اورغ بسر ۲۱ن اڪن اوڦو ۲ ايت دڻن
 بيراف ڪمياڻ دان فتي ڪراڄاڻ ايت ديارو اورغ ۲له ڪاستان بالي روغ سري
 لالو دسيمفن ددالم استان راج سايمان مك تباد پراف انتاران مک ڪلان جاي
 فترا سرب سودارا ۲۱ن دان داهيغ مسموء برڪهندله مڱنتيڪن راج سايمان ايت
 اڪن ڪراڄاڻ فادڪ ايهندان سلطان عبدالجليل بق مڱت دڪولا فهغ مك
 دننقيقاه راج سليمان ايت برڪر سلطان سليمان بدرالعالم شاه مك برهمقونله
 سڪل بوڪيس ۲ ملايو د ماس ملنتي راج سليمان ايت بتاف عاده راج بسر ۲
 برلنبي اداله يغيرنريا منونيهڪن ڪراڄاڻ ايت يايت ڪلان جاي فترا سميل
 برديري سرب مقونوس هامغن ڪانن بارغناهو ڪيران سڪل انق بوڪيس دان
 ملايو مك اداله هاري اين راج سايمان برڪر سلطان سليمان بدرالعالم شاه
 محادي يڏفرتوان بسر مرنهڪن ڪري جوهر دان ريو دان فهغ دڻن سڪل دائره
 معلوفن سڪاين مک منجوابله سڪل خلايق درود اورغ بسر ۲ دان اورغ ڪچيڪ ۲
 دولت برنمبه دولت ڪمدين بهاروله دسوره بنتارا مڱكيل سڪل راج ۲ دان اورغ
 بسر ۲ منجنجوغ دولي سفرت عاده استعاده راج ۲ دان اورغ بسر ۲ منجنجوغ
 دولي د هاري برطبل دمڪين جوا ڪمدين درقد ايت بهاروله برجمف سڪلي
 اورغ ددالم نڪري شهدان اڦيل ساسي اوڦو ۲ ايت ملنتيڪ سلطان سليمان
 بدرالعالم شاه ايت مك موافقنه قول سلطان سليمان دڻن داتوء بندهارا
 يغيرنام تن عباس يڱ منجادي بندهارا سري مهراج ايت اڪن مبالس جاس
 اوڦو ۲ راج بوڪيس ايت مک ممنتا سلطان سليمان اڪن اوڦو ۲ ايت جاغنه
 باليو ڪبوڪيس دهولو دمنتا ۲له ساله سئورغ درقد اوڦو ۲ يڱ ليم براديق ايت
 منجادي يڏفرتوان مودا مرنهڪن ڪراڄاڻ ريو دان جوهر دان قهغ دڻن سڪل
 دائره معلوفن مک منجوابله اوڦو داهيغ قراني ادڻون سفرت ساي سئورغ تباد
 ساي ماهو منجادي راج ڪران ساي اين يفتوا سڪالي تباد لايڻ هپاله منچاري
 ڪنتافن اديق ساي يڱ برامفت اين ڪمدين منجواب قول اوڦو داهيغ منمون
 ادڻون يڱ سفرت ساي اين نياد سڱوڻ منجادي يڏفرتوان مودا تانه بارت
 اين ڪران ساي سده برجنجي دڻن سلطان ماتن اڪن مليهار اڪن نڪري ممقاواه
 تياداله ساي ماهو مڱچيلڪن هاتي مرتوا ساي ايت ڪمدين منجواب قول اوڦو
 داهيغ ڇڏاء ادڻون ساي اين سلاڪي اد ابغ ساي يفتوا يايت ڪلان جاي فترا
 تياداله ساي منجادي يمتوان مودا ڪمدين منجواب قول اوڦو داهيغ ڪماسي اداله
 ساي تياداله برحاجت منجادي يمتوان مودا دريو اين ڪران جاوه امت دڻن

سلاڅور دان ريو درېد بښا فرانګن بوکيس امفت فوله ايتوله اداڅ شهدان
 ادفون اوډو ۲ ايت افيل اي سمځي کړيو برحمناله اي دغن راج سايمان دلاوة
 ريو سرب بېراف کڅکافن مک لالوله اي برسما ۲ مغامو کدالم ريو مک دافته
 ريو ايت کدوا کالين کڅد ناغن بوکيس يات اوډو کلان جاي څرا سېرمول
 افيل دليهت اوله بوکيس کڅکافن راج کچي سده برلاير کسپه مک ايڅون
 ماسوئه کايځکي مک فڅولو بڅکي ايت تندووه کڅد بوکيس مک دافته ليځکي
 ايت کتاغن اوډو ۲ ايت مک لالو برستيا دان برجنجي فڅولو ليځکي ايت دغن
 بوکيس نياد مندرهک کڅد راج بوکيس دان تياد خيانه سامماڅ کڅد اوډو ۲
 ايت هڅک هاري يډبالاکن دمکينه چرا اورڅنو ۲ اداڅ.

شهدان

فد فرغ ايده دډرېو اوډو ۲ ريو فنتون ساوک
 اوډي ۲ ايکن بمباغن ميسو کنيو دهوچڅ کاله
 راج کچي سيلاکن څولغ ليځکي دسرڅ ريو يڅکاله

شهدان کات ستفه فنتون

ترکتي ۲ اتق سمبياڅ بودق مرايو دغن کاله
 راج کچي سيلاکن څولغ ليځکي دسرڅ ريو يڅ اله

سېرمول

ادفون بکندا ۲ سکين يات راج سامان سرب اوډو ۲ ايت برمشوارته اي سکينڅ
 ادفون مڅود اوډو ايت هندو مننين راج سايمان هندو دجاديکن راج جوهر
 دغن سکين توفڅ مک موافقه اي دغن داتوه بندهارا سرت تشکوڅ دان اندرا
 بڅسو سکين مک ترسڅوة سموات عرض يات کراچان جوهر سڅرت سکل سميرابڅ
 دان دڅ کراچان دان لايښ سڅرت ليا مجنون دان کريس څنجڅ دانلايښ ايت
 مک سموات ايت اد کڅد تاغن راج کچي تشکل اي سده برنوب دريو دهولو
 ايت مک مشوارته اوډو ۲ ايت اکن څرکي مڅبيل کراچان ايت کنکري سپه کڅد
 راج کچي مک افيل ساسياه مشوارتن ايت مک کلان جاي څرا څون براڅکته
 کسپه سرب سودارا ۲۱ دغن بېراف کڅکافن مک افيل سمځي کسپه لالو موديق
 کپوانښ مک اوډو ۲ اينڅون مپوره کڅد راج کچي منن کسران ايت مک تياداله
 راج کچي هندو مومڅکن مک مارها اوډو ۲ ايت لالو دلڅکړن نکري سپه ايت
 مک برڅرغ برله منڅکابو دغن بوکيس ادفون بوکيس برنياک ميمڅ ددالم سپه
 ايت ماسوئه ميمباه اوډو ۲ ايت مڅکين رامياه څرڅن سپه ميمباه مک تياد براڅ
 لمان څرڅ ايت مک بوانتن څون الهه مک راج کچي څون لاري کهولو دغن سکل
 اورڅن مک دايکوب اوله بوکيس هڅک کڅد ساتو يڅرنام سينافالن مک نايکه
 راج کچي کداره دان بوکيس نايک جوک مک برڅرڅله دسيتو برامو ۲ کن

کوبو لیښکي ایت سده ددافت اوله بوکیس مک راج کچیء قون ترکجوة دسځکان
 قولو لیښکي سده بیاوت سباه بوکیس مک اي فون بردایوغاه ککوالا سمبیل دبدیل
 اونه بوکیس دري ملاکښ دغن سراه نمفښ سراه کاتښ توان کامي اوفو سده
 کریو مقبیل ریو سته راج کچیء مندغر بوکیس ۲ سده کریو ایت مک ایڅون
 کاوارله بلایر سرت دغن دایوغښ کلاوة مک مشورتاه اي دغن داتوء ۲۰ دمکین
 کاتښ بایک کیت مځیکوة اوڅو ۲۰ ایت کریو اتو بایک کیت کسياه منچاري منبه
 کراس لاکي مک منجوابه منتریش جکاو توانکو کریو اوڅو ۲۰ ایت تنتو تيبا دهولو
 ماسوء کدالم ریو مک اقبیل توانکو ملځگر دي جک اي سسق تنتو دیاموقن انق
 استري توانکو اف گوناڅ لاکي جک و کیت منغ سکالیڅون انق استري کیت
 سده هابس سفرکارا لاکي ننتوله اوڅو ۲۰ ایت سده موافقت دغن څادک ادندا
 راج سایمان مځکین برتمبهاه قواښ دان بابق کلځکانش کران تنتو بندهارا
 فیکوه ایت مېنتو راج سایمان کران سوداران بیلان کیت تاهن دوا فاسوفکن
 کاځکافښ دان اغکاتښ یغ کیت لاون سالځکن ساتو فاسوفکن اغکاتښ بوکیس
 سهاج بیراف کالي کیت نرققسا افلاکي دوا قول فاسوقن ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

سته راج کچیء مندغر اختیار سمبه منتریش ایت بنرله کقد هاتښ مک لالو اي
 برلایر کسياه مک اقبیل سمځي کيوکیت باتو مک بندار بوکیت باتو ایتڅون لاریاه
 ککنا فرغ کانن سبب ناکوت اکن راج کچیء ایت ممالس قربواتښ تشکل اي
 منجادي نخودا برلایر کملاک یأیت دحکمن دوا ټوله ریل شهدان راج کچیء
 ماسوفه اي کدالم سیا لالو اي مېوآه نځري دان مېوآه کوبو دېواتن سرت مغاتور
 فنجاځښ تاکوټکن اوڅو ۲۰ ایت داتغ ملځگر.

شهدان کات ستغه قول

راج کچیء مېوره بیراف کاځکافښ مېرو ۲ کریو مک فد کتیک ایت څد حال
 اوڅو ۲۰ ایت سده مغاتورکن جواء ۲۰ یغ امقت څوله اورغ ایت یأیت اورغ بایک ۲
 دبریش سئورغ سبواه سمځن دسورهن برجاگ سځنځغ ۲ لاوله ایت مالم ۲ هاري
 دسورهن هیدوفکن افی تیڅ ۲ قراهو ایت اد دغن کندغ تاوا ۲۰ دري لوبم
 هڅک کترکولي دري ترکولي سمځي کڅښت مک اقبیل سورهن راج کچیء ایت
 ماهیت حال یغدمکین ایت مک ایڅون برباليقاه لالو کسياه سمولا مېمېهکن کقد
 راج کچیء ددالم ریو ترلالو بابق څنجاځ برکلیاران سځنځغ لاوله ایت اد کیرا ۲۰
 امقت څوله بواه مک اقبیل یغدفرتوان راج کچیء مندغر خبر یغدمکین ایت
 دیمله اي.

شهدان کات قول اورغ توا ۲

اداله بوکیس امقت څوله جواء ۲ اوڅو ۲۰ ایت یأیت بښا داهيڅ ۲ سموان درند
 انق اورغ بایک ۲ بوکیس کونن شهدان کبابځکن سکل اورغ برښا څرانځکن

مندشر فرمناں فغولو ایت مک اوفو ترناوا تینھن فرکیاھ فقکیل لکس ۲ توانو راج کچی، ایت شہدان مہورھلہ فغولو ایت کریو مہباوا سورۃ کقد راج کچی، مہورھنن ترہنواں جکو سدر سکرا دانغ برتوانکن بوکیساھ قایک سماو این.

شہدان

اقبیل راج کچی، مندشر سورۃ فغولو ایت مک ایقون برسکراھ مہیشکن الت کشکافنن اکن ترکی مہشکر کشفکی ایت مک اقبیل سمفی کشفکی لالولہ برفرغ دغن راج بوکیس ایت یایت اوفو کلان جای فترا سرت سوداران ادالہ فکرجاں فرغن راج کچی، میورھکن اورغ ۲۸ نورن کسمفن برسڈیا میمغ تاکوت دفینتس اولہ بوکیس دری سبہ امکفن اکنسافی فراھو راج کچی، برندارۃ سمواں مہدادفکن ہاوانن کقد فراھو بوکیس دان فراھو بوکیس سمفن برلفس تیاد برمقت نکل دانغ سمفن ۲ راج کچی، دلاون بوکیس دغن سمفن جوک کمڈین سمفن بوکیس فون اوندور فرلاھن ۲ دایکۃ اولہ سمفن راج کچی، ایت دسفاکن بوکیس ایت نیواس مک اقبیل سمفن بوکیس ایت سرت فراھو بسر مک ای برسایندوغ دبالکغ فراھو بسر ایت فون مارالہ سمفن ۲ ایت سبب ای تیاد برندارۃ لالو دبدیان دغن مریم بسر دان لیلا سرت فاورو فٹابورن مک بانفہ روسن سمفن ایت سبب ستافغ برلاون دغن مریم شہدان اقبیل فراھو بسر راج کچی، مہیت سمفن ۲۸ برلاون دغن فراھو بسر ایت لالو دبدیان دغن مریم مک کنالہ کاونن سنڈیری سبب ای تھہ ۲ ہابسلہ بناس سمفن راج کچی، ایت سرب بابی فغایما ۲۸ مانی سرب اورغ ۲۸ مک تیواسلہ راج کچی، فرغ ہاری ایت شہدان برمول ادالہ فد سکالی فرغن کلان جای فترا مفاورکن فرغن دوا بھاکی یعدوا فولہ غوراب ایت برفرغ سمبیل اوندور ککوالا دوقا تیواس دکرجاکنلہ اولہ بوکیس ۲ ایت وفنو ہمفبر مالم یغ سفولہ بواہ دبھاکی دوا انم بواہ ملفکر دان مفاوم کوو لیفکی یغ امثت بواہ ایت مننتیکن ہاری مالم ادفون اوفو ۲۸ ایت ستفہ ددالم غوراب یعدوا فولہ بواہ ایت یایت کلان جای فترا سرت اوفو داهیغ فرانی دان اوفو داهیغ جلاء سرت داهیغ منمفوء ستفہ تیفکل مننتیکن راج کچی، مہیکۃ ککوالا ادفون راج کچی، برفرغ دغن غوراب یعدوا فولہ بواہ ایت برفرغ سمبیل اوندور ہشک ہاری مالم مک غوراب فون سالو برلاور ککوالا لالو کریو دان براھو ۲ بوکیس ۲ یغ تیفکل ایت فون مفاوملہ کوو لیفکی ایت لالو ددافتن کران راج کچی، سدہ تورن کفراھون مک اقبیل مالم ہاری فراھو یغ سفولہ بواہ ایت فون ہیایر ککوالا ہندف مافکر دری بلاکغ کشکافن راج کچی، ایت ادفون راج کچی، اقبیل ای مندشر بدیل مک سکراھ ہندق مودیق باوم سمقت ممالفکن فراھون سدہ دبدیل اولہ غوراب یغ سفولہ بواہ ایت مک تیادالہ سمقت برقالیغ لاکي سبب دبدیل اولہ بوکیس ایت دری فہیق بلاکفن مک باقلہ روسق فراھو ۲ راج کچی، مک مفاقتلہ ای کقد کووون مک کوو ایت مبدیل قول سبب

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان اونو کلان جاي فترا سرت سکل سوداران ۲۱ ددالم سلاغور مک برسیقه اي اکن کشکافن فرغ اد کیرا ۲۱ تیک فوله بواه غوراب یغ تاهن منعکوخ مریم سرت دچوگفکشن دغن اوبت فاوړون سرت برسدیا ببراف کودی سناقغ دان قمبراس افلاکي تراکول مک سیقه اي سقدر منتیکن موافقت دان تیمو ۲۱ انتاران سرت سوداران دان هابالغ منترین سهاج یقندننتین اداځ.

سبرمول کات صاحب الحکایت

اداله دکوالا لیڅکي ایت اورغ بوکیس ۲ سلاغور مولای ماسخ ډت مغمیل ایکن مک داتقه ۴ شورغ سورهن درقد فغولو لیڅکي ایت منتأ حاصل کفد بوکیس ایت مک جواب بوکیس ایت سهارې ۲ قد نمقت این تیاد دامیل حاصل کران فکرجان اکو این بوکن ددالم لیڅکي ایکن دلاوه مان رزفیکو ماسوله مان تیدق لفساه اي مک بالیقه سورهن ایت مخبرکن کفد فغولو لیڅکي مک فغولو ایت فون مارهاه لالو دسورهن ببراف اورغ جواه ۲۱ فرکي مفراسکن بوکیس ۲. ایت هندق دتغکشن مک بوکیس ملاونه لالو برتیکم برلوکا ۲۱ن مک اوندوله سورهن ایت منتأ بنتو کند فغولون شهدان ادځون بوکیس اقبیل سده سورهن ایت بالیق مک ایفون بالیقه کسلاغور ادځون اورغ ۲ سورهن ایت اقبیل تله رامي کاون مک ایفون هیرله ککوالا مک دلپهتن بوکیس ۲ ایت سده تیاد هیاله ډاتن سهاج یقاد لاکي مک لالو دامیلن بلت ایت لالو دباوان کفد فغولون مک دسوره فغولو ایت چنچغ ۲ کمدين دسورهن هنترکن کسلاغور کفد کلان جاي فترا سرت سوداران اوځو ۲۱ ایت مک مارهاه کلان جاي فترا سرت اوځو ۲۱ ایت سرای کاتن بوغکاء بتر فغولو لیڅکي ایت شهدان ادځون فغولو لیڅکي اقبیل سده سورهن ایت بالیق مک ایفون برکرهله انق پواهن برپواه کوږو دوا تیک بواه کران لیڅکي قد ماس ایت دباوه فرننه راج کچي دمکینه یقنچتراکن اورغ.

سبرمول ادځون کلان جاي فترا سرت اوځو ۲۱ سوداران سرت هلبالغ سرت منترین مک براغکتاه اي کیڅکي دغن سکل کشکافن ایت مک اقبیل اي تیا لالو اي ماسوه کدالم سوڅي لیڅکي سمیل دسورهن اموه کوږو ۲۱ ایت دغن سبتر ایت جوک ددافتن سبواه کوږو دغن مودهن سته فغولو لیڅکي ایت ملیهت حال یقنمکین ایت لالوله اي برکات قد سکل انق پواهن این فکرجان بوکن لاون کیت بایکاه کیت منتا امان دهولو کفد راج بوکیس ایت کیت مبریتاهو راج کیت دهولو یایت راج کچي جکاو کیت لاون بگینی هاري بایک ماس کیت منغ جکاو کیت کاله بوکنه جادي کتغکشن کفد کیت سموا شهدان سته انق پواهن مندغر کات فغولون ایت مک ممبرکنه مریگیت مک لالوله اي منتا امان کفد اوځو ۲۱ ایت منتیکن هندق مبریتاهو راج کچي کریو سته اوځو ۲۱ ایت

دسيټو ادفون بوکيس ۲ دسيټو اقبيل داتغه اوفو ۲ ايت کسلاڅور دان کلاغت
 دفرمايکنيپه کران مريکيت تاهو اکن اوفو ايت انقراج بسر توان فقولوله کفد
 مريکيت سمو اسنميو فول کداتغن اوفو ۲ ايت بوکنش مريسو ۲ اکندي اکنتتاشي
 اداله داتغن چوکف دغن هبالغ منترين سرت فثکاوا اندرا گوروټ سرت جوا ۲
 عسکر تنتراټ سرت مريکيت مهارافي اکن اوفو ۲ ايت مندافت نام دان فثکت
 دتانه بارة دغن برککالن تورن تمورن شهدان سبب کران فندغ اينله منجادي
 سکل بوکيس ۲ يقدسلاڅور دان لاغت ايت برسکرا اف ۲ مقصود اوفو ۲ ايت
 دتولوغ ۲ مان ۲ قدرن بابيک درقد بانجا اتو سنجات اتو اورغ شهدان کران
 اينله اوفو ۲ ايت هندق کسلاڅور دهولو منجاري تمبه کواسن درقد فکرجان فرغ
 کران قد اجتهاد فرغ دغن راج کچي ايت برقنجاغن اخيرن شهدان کات يغامقون
 چترا اقبيل راج سايمان مندغر مشواره اوفو ۲ ايت مک بنرله قد هاتين مک ايځون
 هندق قول کفهغ منجاري ۲ بانجا دان کاغکاغن قد بندهارا فيکوه يقدفهغ ايت
 مک اقبيل سده فوتس متواتر ايت مک کدوان فون لالوله کلوار دري نکري ريو
 دان اوفو ۲ ايټون برلايرله کسلاڅور دان راج سايمان فون برلاير کفهغ تيغکله
 ريو ايت اورغ توا ۲ سهاج منځکون شهدان سته بوکيس ۲ دسوره اوله اوفو ۲
 ايت مقوسير راج کچي يغلاري کايغک ايت جادي تيک فاسوقکذه اغکاتن دري
 ريو فرکي برجالن ماسيغ ۲ هداغن شهدان ادفون اوفو ۲ ايت اقبيل سمقي اي
 کسلاڅور لالوله بمبوة کاغکاغن غوراب تيک فوله بواه باپش اکن جادي فراهو
 فرغ سرت دجوکفکنش دغن الت سنجتات دان اوبت فاورون ادفون راج سايمان
 اقبيل سمقي اي کفهغ مک ايټون دافت بلنجا دان سرت کاغکاغن دبنټو اوله
 بندهارا فيکوه ادفون بوکيس ۲ يغ مقوسير راج کچي کليشک ايت مک برتموله
 اي دغن راج کچي لالوله برفرغ مک الهاه راج کچي ايت لاري دري ليغک
 ايت سات ميات مک تياداله ترايکوة اوله بوکيس ايت کران دي سمو تياد تاهو
 اکن سلټ ۲ ليغک ايت کمدين مک مشوارته اي سام ۲ بوکيس لالوله مندافتکن
 اوفو ۲ ايت کسلاڅور معامکن حال احوال راج کچي ايت تياد ترايکوة اولهن
 کران اي تياد تاهو اکن سات ۲ ايت سبرمول ادفون راج کچي لفساه اي کريو
 مک قد وقتو هندق لالو کريو ايت ترجمفاله اي دغن فراهو بوکيس قدبواه فرداگن
 تيک بواه ادفون راج کچي دغن بيراغ کلکاغن فرغ مک لالو برفرغ دغن
 تيک بواه فراهو ايت مک الهاه بوکيس يفتيک بواه لالو درمقس اوله راج
 کچي سکل هرت بنداټ شهدان ترسوة ددالم سياره سياه اد سلقسا مودال
 بوکيس ايت کمدين راج کچي فون ماسوله کريو قول سرت دفربايک ۲ کنش
 اورغ ريو ايت سبب دهارفن جوک سبله دي کمدين مک اي فون مقوکوهکن
 نکري ريو دغن بمبوة کوبو ۲ قد تمفت فاتوة سرت مفاتور قنجاغن قد تمفت يغ
 دتاکوتي اکن موهه مېرو دمکينه حالن سهار ۲ ادفون سوکو ۲ سبله بندهارا
 سرت اورغ ۲ ريو دودقه کوسهن يغ سرب ساله سهاج سهاري هاري .

ريو جاښن دهيروكن بدیل دری ڦولو باين ایت مك دمکینه تيته اوڦو ۲ ایت
مك دڦرواته اوله بوکيس ۲ سڦرت تيته راجاښ ایت .

شهدان کات صاحب الحکایت

مك سرب سالهاه كلشكافن راج كچيۛ ایت مك ايڦون مپوره اورغش تورن كڦراهون
ملاون بوکيس يغماسوۛ ایت مك اقبيل دليهت بوکيس ڦولو باين ایت سده تباد
اورغش کران بايق تورن كڦراهون مك ڦربوتيله ڦولو باين ایت مك لالو دياموۛن
مك برترجوننه سكل اورغ ڦولو باين ایت مك تورنله راج كچيۛ هندق موديق
مك دبديل ڦول اوله ڦراهوۛ بوکيس يفتله ماسوۛ ایت سبب هلوانش سده مغادف
ككوالا مك تباد جادي راج كچيۛ ایت موديق لالو مراقتي تنجوغ اوغثك مك
بهارو نايك كداره سته اورغۛن ۲۲ ښ هندق لاري كهولو مك دڦنتاسي اوله بوکيس
دری دارة دبديان دغن ڦمبوراس تراكولش مك برترجوننه ڦول كڦراهون مك
اوندورله راج كچيۛ كڦولو ڦيغت مك تيغكلله اورغۛ ۲ دان ڦغليماۛ راج كچيۛ
دداره ایت کران تباد سمث تورن لاكي مك هاريڦون هوچن لبت سابور مپا بورله
براموۛله بوکيس دغن منشكاو دداره ایت ادڦون منشكاو دغن ڦدغ دان بوکيس
دغن ڦمبوراس دان لمبيغ لاكي بر باجو رنتي مك لاريله سكل منشكاو ایت
كنشي ڦنتي مك ددكتله اوله ڦراهو بوکيس ایت لالو اي نايك كداره دبونهن
سكل منشكاو ایت هابسله ماتي سموان دان ڦولو باين ايڦون دافته دياموۛ
اوله بوکيس يڦدري تنجوغڦنڦغ ایت مك اوڦوۛ ۲ ايڦون تورنله كڦراهون لالو
مڦوسير راج كچيۛ يڦلاري كڦولو ڦيغت ایت شهدان اقبيل راج كچيۛ مليهت
ڦراهوۛ بوکيس ایت منوجو كڦولو ڦيغت مك ايڦون مناريق لايړ لالو برلايړله
دغن دايوۛغۛن ۲۲ منوجو نكري ليښك مك برسوراۛ بوکيسۛ ۲ ایت عظمتاه بويش
مك الهله راج ملايو منشكاو برڦرغ دغن راج بوکيس مك كمڦرله ددالم ريو
مشتاكن منشكاوۛ ۲ سده هابس لاري دان ماتي دان راج كچيۛ تله لاري كايښك
مك دافته ريو ایت اوله بوکيس دان بايقه منشكاو تترتاون اوله بوکيس مانۛ ۲
يغ سبله راج كچيۛ ماينكن كچوالي يڦددالم استان راج كچيۛ ایت تباد دبري
اوله اوڦوۛ ۲ ایت تاوان شهدان اداله ڦرغش ایت دوا هاري سهاج يأت ڦد هجرة
سنه ۱۱۳۴ سبرمول ادڦون اوڦوۛ ۲ ایت اقبيل تله ساسي درڦد ڦرغش ایت مك
ايڦون موديقه برجمڦا راج سليمان سرت داتوۛ بندهارا سكاين دان اوڦو داهيغ
ڦراني ڦون نايكاه كرومه استريش تفكو تغه مك مشوارته اوڦوۛ ۲ ایت دغن راج
سليمان سرت بندهارا ڦد ڦكرجان يڦلاكي اكنداغ دغن راج كچيۛ ایت شهدان
مك اوڦو كلان جاي ڦترا ڦون منتا كڦد راج سايمان هندق كسلاڦور منداڦتن
بوکيسۛ ۲ دسلاڦور دان لاغت دان هندق موافقت منچاري كڦواتن کران اداله ڦد
ماس ایت نكري سلاڦور دان لاغت ایت بايق ميمغ بوکيسۛ ۲ برداڦغ ديم دسيتو
سبب مهمڦيري نكري ملاك سنغ برنياك ڦولغ ڦركي مك بايقه بوکيسۛ ۲ كايۛ

داهيغ فراني كڙلا فرغش يأت اوڤو داهيغ مريواه كلان جاي ڦترا ايله سئوله ۲ راج ددالم ڦفراغن ادفون اوڤو داهيغ جلاء ايله سئوله ۲ جادي ڦځايما بسر ددالم ڦفراغن ادفون اوڤو داهيغ منمبون دان اوڤو داهيغ كماسي ايله سئوله ۲ جادي ڦځايما فرغ كانن دان ڦځايما فرغ كيږي اډاله راج توا ايله جادي هابلغ توا تمثت سكل راج ۲ ايت مځمبيل مشواره ادفون داهيغ مسورو دان داهيغ مځتوه ايله كڙلا داتس اندرا كوروڻ قد ممرتهكن ڦفراغن شهدان اځبيل سده تكوهاه ايكانن فرغش مك براغكناه اي برلاير كږيو اډاله كڙكانتن فركي ايت يځ بسرڻ توجه بواه ساتو كيچي يځدتوتهڻ ديواتڻ ڦنجابج دان ببراف قراهو ۲ بوگيس سڦرت ڦتتا دان كورا ۲ دان ببراف ڦول سمځن كچيك ۲ اډاله اورغ ۲ بوگيس سرت جواء ۲ يځ امث ڦوله كيږا سريو دان كڙلا جواء ۲ ايت دوا اورغ فرتام اندرا كورو لمالو نماڻ.

شهدان تباد براف لامڻ برلاير ايت

سمځياه اي كږيو مك لالو ماسو برهنتي دڦولو ڦڦوجن مځيكت فرغ دسيټو سرت مځاتور كڙكانن فرغش مك اځبيل مستعيب مك لالوله مپوره اي ميري تاهو كهولو ريو كډد راج كچي مپوره كاوار فرغ جك سوځكوه لاکي ۲ جاغنه برفرغ ددالم نكري روسقه اسي نكري مك اځبيل سمځي سورهن ايت گمڦرله ددالم نكري ريو مځناك راج بوگيس ماځكر ريو مك راج كچي ڦون برسځله دغن ببراف كڙكانن ادفون اورغ ريو دسورهن مځناك نكري مك كاوارله راج كچي ايت دغن سكل كڙكانن فرغش مك اځبيل سمځي كڦوجن لالوله برفرغ برديل ۲ لس عظمتاه بوپښ بهنا مريم سباه مبياه كلك گمځيتا تباد كډگران اف لاکي اسف ڦون نايك كاودارا مځكرين مك برفرغ ايت مك بوگيس ۲ ڦون تورناه كسمځن مځاوا تراكول دان ڦمبوراسن لالوله دڦنتسڻ سباه ڦمځكځ قراهو ۲ مځكاو ايت دراڦكتځن مك تياداله ترناهن اوله مځكاو ايت كران تياد بوله مځيسي مريم لاکي سرت بايق ماتښ اډاله كيږا ۲ سهارې سمالم ڦچهله فرغ راج كچي ايت برڦچه باه كسان كماري لينتځ ڦوكځ تياد تننو هلوانڻ سبب كران سده دراڦتي اوله بوگيس ايت دغن تراكول دان ڦمبوراسن مك براپوته اي اونډور سمځي ملاون سمځي لاري مك دايكوه اوله بوگيس سمبيل دبديان دغن مريم دان رنكناڻ مك لاريه سكل كڙكانن راج كچي ايت مځاوا ديرين كڦولو باين دان مان ۲ يځ تځكام تيځكله اي سځنځ لاوه ايت برهاپوتن مك نايكه راج كچي كڦولو باين دان مان ۲ تيځكل تياداله سمثت ماسو كڦولو ايت مك نايكه راج كچي كڦولو باين ايت كران اد كوږون ميمځ دسيټو دان سكل قراهون بركليايغله دڦولو باين ايت سځغه اورش نايك كډاره شهدان اځبيل اوڤو ۲ ايت مايهت حال يځدمكين ايت مك دهاگيپاه كڙكانن ايت ڦول دوا بهاگي يأت ساتو بهاگين نايك كتنجوځ ڦينځ دڦربواتڻ كوږو دسيټو مبدل كڦولو باين دان ساتو بهاگين ماسو كڦولو

رېهاه لالو مفكت فول ادقون تفكو تفه اقبيل مندغر قادك ايهنداښ مفكت ايت
 كاوارله اي دغن ساتو هلامغ دتققن فد منفكا بو يغ تيفكل ايت مك منجرته
 لقسمان سمبل كاتن جاغن اڅكو لاون انق راج فرمقوان ايت ننني اڅكو سمو
 دپونه اوله بكندا راج كچي دهمبونن رومه تفكا اڅكو دان انق بيني اڅكو مك
 اقبيل منفكا بو ۲ ايت مندغر كات لقسمان نخودا سكم ايت برترجونزه كدالم اير
 مك راج ۲ فرمقوان يقددالم كوروغ غوراب ايت فون كلوارله مامو تفكو تفه دان
 راج سايمان ايت دباواښ ماسو كدالم كوروغ سته ايت داتغه لقسمان نخودا
 سكم مفادف راج فرمقوان ايت دغن اير متان موهنكن دچوپكن ميت بكندا
 ايت اكندمقامكن مك لالو دمقامكن دكولا فهغ ايت دتلوه كنداغ نماښ مشهورله
 هڅك سكارغ اين مرحوم مفكت دكولا فهغ دفكيل اورغ شهدان ادقون لقسمان
 نخودا سكم اقبيل سده ماقمكن مرحوم ايت مك ايقون برلايرله كړيو مېاوا سكل
 انق راج ۲ ايت كغد راج كچي مك اقبيل تيبا كفرلابوهن ريو مك تورنله راج
 كچي كغوراب ايت مغمبل استريش سرت سكل انق راج ۲ ايت مك دباواښ
 نايك كداره سرت دقاياران دغن سقاوتن دان دپريش قول استان مك دودقه
 سكل انق راج ايت دغن كمشغولن سهارى ۲ كران كماتين بكندا ايت سلطان
 عبدالجليل اداښ.

شهدان

ادقون راج سايمان ايت تبادله سنغ هاتين سفرتيكن ترباكر هاتين تيف ۲
 هاري مك تبادله فيكران يغلان لاكي ماینكن مشغكن اوڅو ۲ ايت جوگ مك
 اقبيل تباد دافت لاكي دتاهنن مك مشوارته اي دغن داتوه بندهارا مېوا سورة
 كغد اوڅو ۲ يغ ليم برادير ايت مك اقبيل ساسي لالو دسورهكنن كغد ساتو
 بدوندا يغ كفرچيانن مېاوا سورة ايت دسورهن چاري دمان ۲ اد اي ددالم
 نكري ۲ اورغ حتى مك دافته خبر سورهن ايت اورغ مفتاكن اوڅو ۲ ايت اد
 دمانن مك فرگيه سورهن ايت برلاير كماتن مك اقبيل تيبا اي دمانن مك
 برجمقاله اي دغن اوڅو ۲ ايت لالو دفرسمېهكنن سورة راج سليمان ايت كغد
 اوڅو ۲ ايت شهدان اقبيل اوڅو داهيغ فراني مندغر بويي سورة راج سايمان ايت
 برېڅكته كمبيران سقرت افې يقربالا ۲ مك دانجوكنن سورة ايت كغد كلان
 جاي قترا سرت سكل سوداراښ مك برېڅكته سموان مونس كريس مغارو
 بركنجر ۲ مك كلان جاي قترا فون بركات جكلو باوم اكو اميل ريو دغن
 سكل تعاوق دايرهن اكو سراهكن كغد راج سايمان اكو حرامكن منجباء
 تانه بوكيس اتو اكو ماتي مك اقبيل ساسي درشد مغارو ۲ ايت مك
 مېمبايله اي اكن كړيو منجريق سنجتان يعني مېمبه سنجتان كران عاده
 بوكيس كدين موافقه اي دغن سوداراښ ۲ سرت فكاواښ منترين يايت
 داهيغ منمقو دان داهيغ مسورو دان داهيغ منمقو دان اداله دجاديكن اوڅو

برکنتتوان اداڻ شهدان کات صاحب الحکايت اڻڀيل راج کچيءَ مندڻر خبر ساطان عبدالجليل مموا نڪري دڪولا ڦهڻ ايت مک ايڦون مپوره بيراف بايق کڻڪاڦن فراڻن ادا له ڪڦلان لقسمان نخودا سکم سماڻ دتتهڪنن ميلاڪن سلطان عبدالجليل ايت ڪريو جڪو تياڊ ماهو لاون ڦرڻ مک ڦرڪيله سڪل اڻڪاڻن ايت مک اڻڀيل تيا دڪولا ڦهڻ دسمڪين اوله لقسمان اڪن تيته راج کچيءَ ايت مک تياڊاله ريزا سطان عبدالجليل مک لالوله جادي برڦرڻ تياڊ براف هاري مک کولا ڦهڻ فون الهه اڪنتتافي ساطان عبدالجليل ايت تياڊ براني لقسمان ايت مغاف ۲ کن مک ڦرڪيه لقسمان نخودا سکم ايت مغادڻ ساطان عبدالجليل سمبهڻ امڦون توانڪو بايڪاه سيلان ڪريو ڪران ڦسن ڦادڪ انڦندا سيلان ايه ڪريو مک ڦد ڪيرا ۲ فاتيك بايڪ جوڪ براڻڪ ڪريو ڪران انٿارا توانڪو دڻن ڦادڪ انڦندا تياڊ سياڻ بوله ماسوفڪي بولهه نانڪ همڦاڪن دوا بواه غوراب اڪن ڪنايڪن ڪباهه دولي توانڪو ڦترا برڦرا مک جواب بگندا ايت جڪ سده بايڪ ڦد فيڪران لقسمان ڪيت ڦرڪي ڪريو مک ڪريوله ڪيت مک تورناه ساطان عبدالجليل ڪڦد غوراب ڀيسر ايت سرت ڦترا ۲ سڪاين ادا له ڦتران ڀيلاڪي ۲ ڦترام راج سليمان ڪڦدوا راج عبدالرحمن اڦون ڀيڻ ڦرمڦوانن ڦترام ڦڦو ڦڦو ڪڦدوا ڦڦو ڦمره استري راج کچيءَ ڪران اي ترابوا اوله ايهنڊان تنڪل ڪاوار دري جوهر دهولو ايت ڪنيڪ ڦڦو منڍاڻ اڦون ڦترا مرحوم مڦڪت دڪايو انڦ سئورڻ لاکي ۲ توجه ڦرمڦوان مک برڪساه بگندا ايت اڪن برلاير ڪريو دان سبواه غوراب لاکي ڦول نمڦتن ن ناروڻسا ڦترا بگندا ايت جوڪ مک برمواتله تن ناروڻسا ايت.

شهدان کات صاحب الحکايت

دڦالم حال ايت داڻڦاه ڦول سورهن راج کچيءَ دري ريو برنام سي امس راڊين ممباوا سورة ڪڦد لقسمان نخودا سکم مک ترسبوتاه دڦالم سورة ايت جاڻڻله ساطان عبدالجليل ايت دباوا ڪريو لاکي بونهله سهاج ڪيت تاهوڪن ماتين شهدان اڻڀيل لقسمان مندڻر سورة راج کچيءَ ايت ترديمله اي سجورس برفيڪر ڪران اصاڻ تيته تيدق بکيتو سڪارڻ دمڪين ڦول اداڻ جادي حيران ڦول تياڊ دتوره ناڪون ڦول داڻت ساهه ڪران سورة تيته ايت دڻن ڦڦن سڪالي مک اڻڀيل سده هابس فيڪرانن لالو اي مپوره امڦت اورڻ ڦڦايلما برابجو رتتي سرت دڻن بيراف اورڻ ڦرڪي مقاموءِ ڪنايڪن بگندا ايت مک ڦد ڪتيڪ منڦڪابو داڻڦ مقاموءِ ايت مک بگندا لاکي دتيڪر سمبهڻ بهارو لڻس سمبهڻ صبح ڦڦه ممباڄ ورد مک ڦڦايلما ايتڦون نايقله ڦد سڦڪ جواءِ ۲ بگندا ايت ڦڦايلما ايت سڦهاڄ هندڦ مغادڻ بگندا مک تياڊاله دهيروڪنن مک سڪتيڪ لاکي لالو دڦارڻن هولو بگندا ايت مک بگندا فون ترڪجهه لالو دسمبرڻ دڻڻ ڦڦايلما ايت مک داڻڦاه لالوله بگندا ايت دڦارڻن ڦڦايلما ۲ ايت بايقله ماتتي شهدان ترسبوتاه دڦالم سياره سباه سڀا دلاڦن اورڻ ڦڦايلما ۲ ايت ماتتي ديوهه اوله بگندا ايت مک بگندا فون

یغ تیک قولہ ایت مک ایتاہ دفر بوتائ گندیق سبب ایتاہ فغیران اکوځ ایت
 بایق انقش شهدان ادفون سلطان محمد زین الدین اف بیلا ساسیاه ای درقد
 فکرجائ مک منجادیاه ای راج ددالم نکری ماتن ادثون اوځو ۲ ایت دسراهنکیاه
 مخاواه ایت دغن سکل دایرهش مک اوځو ۲ ایتقون برتقکوهله هندق فرکی کسباه
 بارة دهولو هندق مایهت انق استریث مان ۲ یغبراستری دسباه بارة مک تتقاه
 ای ددالم ماتن ادان انتهی.

القصة

مک ترسبوتاه څول سلطان عبدالجلیل راج جوهر
 مک اثبیل سده اوځو ۲ ایت کاوار مک باقاه فتنه ددالم جوهر کران سئوله ۲ نکری
 ساتو براج دوا مک برباه ۲له اورغ ددالم نکری ایت اد یغ کفیلق راج کچیء
 اد یغ کقد فیهن سلطان عبدالجلیل مځکین مبالا ۲له فتنه ایت درقد سهاری
 مځکین بسر یعنی اومقام اځی مځکین بسرله بالان اخرن تیاد دافت دقادمکن لاکي
 شهدان ملارته اځی ایت مځکان راج کچیء ایت تیاد ننتو فترا مرحوم مځک
 دجولغ سبب تیک قول یقتاه لالو ایت برساله ۲هن مک سمقیاه خبر ایت کقد
 راج کچیء مک مارهاه ای اکنتتافي ماسیه دسبرکنش لاکي کمدين مک تفکو
 تفه څول کورغ سوک اکن راج کچیء ایت سبب کران فرخباران فتنه اورغ ایت
 مک سمقیاه څول کقد تفکو قمریه مک بنچیه تفکو قمریه ایت اکن راج کچیء
 مک تیاداله دفر دلیکش درقد ماکن مینوم راج کچیء ایت مک ددالم حال ایت
 برجالزه تفکو تفه ایت کاستان راج کچیء لالوله دامبیان تفکو قمریه ایت دباوا
 بالیق کرومهن وقتو راج کچیء تفه سمبیغ مک معلوماه سهاج عقل اورغ فرمقوان
 اثبیل سده ماره اتو بنچي مفر بوتاه فکرجان یغ تیاد قانوه دان تیاد میکرکن
 حال یغ دلاکش ایت مک راج کچیء مارهاه څول دسورهن امبیل استریث ایت
 مک تیاد څول دبری اوله تفکو تفه مک جادیاه فرکلاهی مک راج کچیء څون
 فرکیاه مځکر سلطان عبدالجلیل مک سلطان عبدالجلیل څون برکوبوله دساویوه
 مک برقرغاه څول منځکابو دغن جوهر مک تیاد براف لمان برقرغ ایت مک الهاه
 کوبو ساویوه ایت مک سلطان عبدالجلیل څون براوندله کترغکانو اد ستغه راج ۲
 جوهر فنده کمالک کمدين اد کیرا ۲ تیک تاهن ددالم ترغکانو مک سلطان
 عبدالجلیل څون برقنده څول کفغ لاله ممبواه نکری دکوالا فغش مک راج اندرا
 بغسو څون داتقاه دری ملاک ممباوا انق راج ۲ یغ دباوان کمالک ایت فنده کفغ
 شهدان ادفون راج کچیء اثبیل سده سلطان عبدالجلیل ایت کاوار مک ایقون
 برتیه کقد سکل منتریث سرای کاتش این نکری چلاک بایک کیت فنده کریو
 مک لالو ای برقنده کریو اثبیل سمقی کریو ممبواتله ای اکن استان یغبروغا
 لاواغکن امس مک دفر تنهپاله ریو ایت دغن سکل رعیت ۲ یغ دلاوه دان ستغه
 فرتنه سلطان عبدالجلیل مک هارو هاراله کراجان جوهر قد کتیک ایت تیاد

سام ۲ تاه برساتوله موافقتن اكن فركى مك كتيك ساعت يغ بايك مك اي فون برلغه لالوله برلاير كماتن دغن انم بواه فراهون مك اقبيل سمقي اي كماتن مك لالوله اي ماسوء برجمفا فقيران اكوغ منتا امقونكن اكن سوداراڻ ايت سرت دجارىكنش بچارا يغ بايك يغ مان ۲ يغ فاتوة قد اتوران نكري سرت كمواقستن اورغ رامى مك تباد فقيران اكوغ ايت منريما كهندق اوڤو ۲ ايت مك اوڤو ۲ ايتقون فرگده كمسجد لالو دامبيان سلطان محمد زين الدين ايت دباواڻ جوگ كقد فقيران اكوغ مك مارهاه فقيران اكوغ لالو دسورهن كنچيغ فنتو کوتاڻ سرب دسورهن تندوغ اوڤو ۲ ايت كلوار دري ماتن هاري ايت جوگ مك كلوارله اوڤو ۲ ايت برلاير كنكري بنجر منداقتن سلطان بنجر کران هندق مغبيل انق استريڻ.

شهدان اداله فقيران اكوغ ايت

اد مناروه سئورغ منتو سئورغ انق راج بوکيس برنام داهيغ متکوه دان سئورغ برنام حاج حافظ ايتله بغدادهارفن منجادي هلبالغن شهدان ادڤون اوڤو ۲ ايت اقبيل اي سده برجمفا سلطان بنجر لالوله اي برلاير ممباوا سلطان محمد زين الدين ايت باليق كماتن سرت انق استري سلطان محمد زين الدين ايت مك اقبيل سمقي كماتن لالو اي برهنتي دكوالا كنداغ كربو ممواتاه اي رومه كچيل ۲ دسيټو سرت اورغ ماتن يغ همفير دسيټو سموڻ دكمفولكنش جادي برسما ۲ دغندي مك دنكاحكنه اوڤو داهيغ منمبون دغن فتران يغبرنام فتري كسما مك اقبيل سده ساسي درقد نكاح كهوين ايت مك سلطان محمد زين الدين فون منتا لفركرن فقيران اكوغ ايت مك موديقاه اوڤو ۲ هندق ماڤكر فقيران اكوغ ايت مك اقبيل فقيران اكوغ مندغر خبر ايت مك لالو دسورهن منتون داهيغ متکوه سرت حاج حافظ ايت مناهن اوڤو ۲ سرت ملاون اوڤو ۲ ايت برفرغ اتو برتيكم شهدان ادڤون داهيغ متکوه سرت حاج حافظ ايت اقبيل اي برجمفا اوڤو ۲ ايت لالو دتاهنپاه اوڤو ۲ ايت جاغن ماسوء كقردلان راتو اكوغ ايت مك مارهاه اوڤو ۲ ايت لالو داجقن داهيغ متکوه ايت برتيكم مك حاج حافظ فون ممبري نصيحت كقد داهيغ متکوه ايت جاغن ملاون اوڤو ۲ ايت کران اي انق راج بسر بغسا کيت سموا بوکيس مك منورتاه داهيغ متکوه اكن نصيحت ايت لالو دامبيان سواه فراهو اوڤو ۲ ايت دباواڻ برلاير دري ماتن كسبله سياء سرت ساتو مريم تماک برنام سي قده شهدان اقبيل سده داهيغ متکوه ايت برلاير مك اوڤو ۲ ايتقون ماسوءله كقردلان فقيران اكوغ ايت مك لالو دتغقش فقيران ايت دباواڻ كنداغ كربو دفرسمبهكنش كقد سلطان محمد زين الدين مك ترلالوله سوکاڻ سلطان محمد زين الدين ايت سرت منريما كاسيه يغ امت بايق مك فقيران اكوغ فون دقنچاراكنش ددالم ساتو کوتا كچيل يغبرفاكو دري لوار سرت دماسوءكنش تيگ ڦوله اورغ فرمقوان برسما ۲ سوداراڻ ايت مك دجكاكنش دري لوار هفك ماتي فقيران اكوغ ادڤون فرمقوان

مک ایقون برموهنه کغد سلطان عبدالجلیل هندق فرکي کسینتن دهولو کران هندق مایهت انق ۲۰ سبتر مک اقبیل اد کسوساهن بریاه سهاج ای سورة داتقه ای مک دبرکنده اوله سلطان عبدالجلیل ایت مک ایقون کلوارله دری جوهر لالو برلایر کسینتن لالو تنقه ای دسینتن برسیف ۲ اکن الت کاشکافن فراغن اد کیرا ۲۱ توجه بواه فراهو یفسر ۲ یغ تاهن مریم سرت ببراف قول ای مغمقولکن اورغ ۲ بوکیس سرت مغاتورکن جواء ۲۰ دن کفلا جواء ۲۰ دن قفکاوا ۲۱ دن اندرا کوروں اداں انتھی.

القصة

ترسوة فرکتان راج سیاه ماتن یأت سئورغ انق السطان محمد صفی الدین نشان فقیران اکوگ مک اقبیل سده مگت سلطان محمد صفی الدین ایت مگنتیکن کراجانن انقن یقتوا برکار سلطان محمد زین الدین شهدان ادقون سوداران یغبرنام فقیران اکوگ ایت ساغت طمع هندق منجادی راج ددالم نکری ماتن ایت مک تیاداله صبر ای اکن فرهیاسن دنیا این مک اقبیل سمفی شرط دان کواسان مک لالو درمشش کراجان سوداران ایت یأت دلفکرش فردلامن سوداران ند کتیک مالم هاری مک الهاه سلطان محمد زین الدین لالوله ای کلوار دغن انق استرین ممباوا دیرین کنکری بنجر منتا بنتو کغد سلطان بنجر قد مقمبیل کراجانن ایت سمولا مک دبنتوله اوله سلطان بنجر دسورهن اورغ ۲ سمفیت دان مندای دان کوت ریغین مک فرکیله سلطان محمد زین الدین ملشکر دان سکل انق استرین دتیغاکنن دبنجر مک ایقون فرکیاه کماتن برسا سئورغ قغایما فرغ راج بنجر برنام قغایما قنتس مک اقبیل تیا لالو برقرغ دغن تقدیر الله تعالی قغایما قنتس قون ماتیا ددالم قفراغن ایت مک دلپت اوله اورغ مندای دان کوتا ریغین کفلا فراغن ایت سده ماتن مک ای سموا قون لاریاه تیغکلاه سلطان محمد زین الدین ترکقوغ ددالم ماتن مک سلطان محمد زین الدین قون ماسوء کدالم مسجد لالو دکونچین ننتو مسجد ایت مک سلطان اکوگ قون مپوره اکن ببراف هابالفن منجکانن مسجد ایت مک ترتوتقه سلطان محمد زین الدین ایت ددالم مسجد ماتن ایت شهدان سبلوم ای ترتوتف ایت یغ ای سده ماشکنن سورهن کغد اوغو ۲ یغبرلیم برادیق دسینتن دغن ساتو سورة مک اوتوسن ایتقون فرکیاه دان سلطان محمد زین الدین قون ترتوتف کمیدن بهاروله اوتوسن ایت سمفی کسینتن اداں انتھی.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سمفی اوتوسن ایت کسینتن مک نایکله مقادف اوغو ۲ ایت ممقرسمبهکن سورة ایت کغد اوغو داهیغ فرانی کران یقتوا درقد اوغو ۲ ایت مک اقبیل تله دبجان اکن سورة سلطان محمد زین الدین ایت مک ایقون مشاورتله ادیق برادیق سرت قفکاوا اندرا کوروں قد فکرچان ممبنتو سلطان محمد زین الدین ایت مک

يفتاه قاتوة فد تيمو ٢٠٠٠ ايتله يغ هندق دبتوٲٲ مك ددالم حال ايت ددغرٲ جوهر تغه برغرٲ ساطان عبدالجليل دغن راج كچيء مك سكراله اي ماسوء كنكري جوهر دغن سكل كښكافٲٲ سرت فڅكاوا اندرا كوروٲ دان جواء ٢٠٠٠ سكاين مك اقبيل تيباله اي كجوهر مك دليهٲٲ نكري جوهر ايت سدهاه اله اوله راج كچيء دان راج كچيء فون تله جادي منتو ساطان عبدالجليل مك ايڅون حيرانله سرت كاتښ بكيماٲ نكري سبسر ٢٠٠٠ اين دغن موده سهاج اله مك لالو اي جمفا دغن راج كچيء مك دڅرجاموله اوله راج كچيء بتاف عادة راج ٢٠٠٠ برجامو ٢٠٠٠ كمدين مك ايڅون باليق كڅراهوٲ.

شهدان

ادفون ساطان عبدالجليل سرت بندهاراٲ

سرت فادك انقدا بگندا راج سايمان دودواه ددالم دو كچيتا كسوسهس دڅرهينا ٢٠٠٠ كن اوله راج كچيء سرت خبرٲ هندق دڅولڅكنٲ جادي بندهارا سمولا مك تر باركله هاتيش فترا برڅترا دان ٲد كتيك هاري بسر دسورهٲ فترا ساطان عبدالجليل ايت مځاوا سميراب كراجان مك مڅكين برتمبه ٢٠٠٠ فچه هاتيش فترا برڅترا اكن فربوان راج كچيء ايت سمنتاهٲ هاتي راج سايمان اورځ مودا ساغتله فانسٲ مك لالو برموافت دوا برسودارا دغن تفكو تغه هندق ددودڅكنٲ دغن راج بوكيس اوڅو داهيځ فرائي ايت مذهمدهاٲ دافت جالن يغوله مڅهاڅوسكن كماوانٲ ايت مك رياضاله تفكو تغه ايت منجادي استري اوڅو ٢٠٠٠ ايت شهدان ترسوة ددالم سپاره سبه سپاه تفكو تغه ايتله يغ ساغت ٢٠٠٠ هندق منوتڅ كماوانٲ ايت مك موافتله اي دغن سوداراٲ راج سايمان ايت لالو دڅوكياٲ اوڅو ٢٠٠٠ ايت ماكن كمدين نفكو تغه اينڅون برديري دڅنتو سلاسر مڅوك بيداي مليڅوء سوبڅ دتايڅاٲ سميل اي بركاب هي راج بوكيس جكاو سڅكوه توان همب براني توتڅكناه كماوان بيتا انق برانق اديق براديق مك اقبيل تروتوتڅ كماوان بيتا سموا مك رياضاله بيتا منجادي همب راج بوكيس جكاو هندق دسوره جادي فنانق ناسيء راج سكاليفون رياضاله بيتا مك اقبيل اوڅو داهيځ فرائي مندڅر كات تفكو تغه ايت مك ايڅون منجواب سراي كاتښ انشا الله تعالى سبوله ٢٠٠٠ همباله منونڅ كماوان تفكو سموا انق برانق اديق براديق كمدين بهاروله برجنجي راج سايمان دغن اوڅو ٢٠٠٠ ايت جك حاصيل ساله ساتو اوڅو ٢٠٠٠ ايت منجادي يغڅرتوان مودا نورن نمورن ستاه ايت مك مغادڅله اي كڅد ايهنداٲ مڅبركن حال احوال مقصودٲ ايت مك دبركن اوله ايهنداٲ اختيار فتراٲ مك دنكاڅكنٲ اديقٲ نفكو تغه ايت دغن اوڅو داهيځ فرائي بتاف عادة استعادة راج ٢٠٠٠ نكاح كهوين مك بركاسيه ٢٠٠٠ هناه تفكو تغه ايت بتاف عادة اورځ لاكي استري دمكينه حالٲ مك راج كچيء فون واسواساه هاتيش مناروه چمبورو اكن بوكيس ٢٠٠٠ ايت ددالم نكري جوهر شهدان ادفون اوڅو داهيځ فرائي اقبيل سده اي براستري ايت

بیاوت شهدان اقبیل سلسیله برجالن تیفو حکمت مک راج کچیء فون داتغه دغن بیراف کاشکافنن ماشکر جوهر مک تیاداله رعیت لاوه ایت ممبریتاهو کدالم نگری مک ماسوله راج کچیء دغن کاشکافنن ایت کدالم جوهر دغن ترسکف مک ترکجوتاه اورغ یغددالم جوهر ایت مقتانن موسه داتغ ملفکر مک دفرمهلمکنله اورغ کفد یمتوان مودا مک تیاد دهیروکنن سبب ای برلیقه برماین چاتور دوا تیک اورغ مفرسبیهکن مک تیاد جوک یغدفرتوان ایت مفردولیکن مک راج کچیء فون تیباله دقفاکنن رام لالو نایکله کجباتن دغن سکل فنیدیکر هبالغن سرت بمبویکن سنانغن مک ملاوتاه اورغ ۲ جوهر ایت برفرغ مان ۲ یغ سقت برپونه ۲ هزه سهار ۲ ایت مک باقه اورغ جوهر بیاوت کفد منشاو کران لقسمان کفلا فرغن تاه بیاوت مک راج مودا فون مقاموله بمبونه استرین کمدین بهاروله ای کوار مقامو فول کران فیکرانن درفد استرین دامیلل منشاو دفرواتن گندیق ترله بایک بیار هیلغ سکالی کمدین یمتوان مودا ایت مقامو مپربوکندی برین کفیهق راج کچیء ایت مک لالو برکجر ۲ ران هسبت برهسبت هسک سمشي ککاو انق نام تمقنن مک یمتوان مودا فون مگتنله دسیتو سبب کران سابور مپابور اورغ برامو ۲ ایت شهدان تنکل سده مگتن یمتوان مودا ایت جوهر فون الهه مک تیغکلله سلطان عبدالجلیل مک کاوارله ای دری دالم کوتان ایت فرکی ککمشوغ یغلاین فول مک مشوارتله ای بالیق مقاموله که اتو بایک مپراهکن دری مک موافقتاه سکل منترین بایک مپراهکن دری مک لالوله ای فرکی کفد راج کچیء دغن تیاد برسنبات مپراهکن دری مک تیاد داف ۲ کن اوله راج کچیء اکن سلطان عبدالجلیل ایت دفر بایک ۲ کین سمبیل کاتن ایه سای هندق جادیکن بندهارا سمولا شهدان تیاد براف لماش مک راج کچیء فون برتوناغنه دغن فترا سلطان عبدالجلیل ایت یغبرنام تفکو تفه ددالم حال ایت ئد کتیک هاری رایا مک داتغه سلطان عبدالجلیل فترا برفترا مفرنجوغي راج کچیء مک فتران یغبرنام تفکو قمریه ایت فون دباواش برسم ۲ مک ترقدغه راج کچیء اکن فارس تفکو قمریه ایت مک برهیله ای فول مک سلطان عبدالجلیل فون بالیق لالوله دمنتا اوله راج کچیء تفکو قمریه ایت فول تیاداله جادی دغن تفکو تفه ایت مک تیاداله ترکات ۲ لاکي سلطان عبدالجلیل ایت کران له ۲ معلومه اورغ سده اله شهدان مک نکاحله تفکو قمریه ایت دغن راج کچیء بتاف عاده استعاده راج ۲ یغ بسر بر نکاح کهوین دمکینه حالن مک تنغه راج کچیء ایت ددالم نگری جوهر مک سئوله ۲ نگری جوهر ایت راج دواله فد ماس ایت ادان.

القصة

مک ترسپوتاه فرکتان اوقو ۲ راج بوکس یغ فرکی کلاغت ایت مک اقبیل سمشي ای کلاغت مک موافقتله ای دغن سکل بوکس ۲ یغلاغت ایت مپفکنن الت فتراغن اکنتتافي تیاد تنتو یغ هندق دبتنن ایت کران بارغسیاف

جمبي فون برفرغ ساتو راج يڤلاين مك توان بوجغ فون ماسوئه برفرغ لالوله
 لوکا فهان مک انبيل سمبوه لوکان مک باليقه اي کڤاگرويوغ مک برجمقاله اي
 دغن يميوان سقي دان فترې جنين مک دبري نام اوله يمتوان سقتي سرت
 فترې جنين دغن نام يمتوان راج کچي کات ستغه قول قول داوجي دڤوکلکن
 نوبت دان دسوره برسندر دتيغ جلاتغ دڤاکيکن مهکوت مک تياداله اي توله
 کونن مک لالو قول دبري فداغ کسيران يڤبرنام ساڤو رجب سرت ساتو سورة چڤ
 کواس ممرنتهکن انق منڤکابو دڤسييران لاوه کونن مک سده دافت کواس دان
 کسيران ايت مک لالوله اي کاوار دري ڤاگرويوغ ايت تورن کسيأ بوکيت باتو باوم
 لاڤي دکاوارکنن کواس دان چڤ دان نام دري يمتوان سقتي ايت مک برنيکاله
 اي ڤرکي داتغ برجوال ڤي تلور ترويو ڤد ساتو ماس ملالوي ڤرننه بندر بوکيت
 باتو ايت مک کناله اي حکم دوا ټوله ريل مک بردندامه اي ددالم هاتين کمدين
 مبمبوت قول مودال اورغ اي ملايرکن ڤراهو اورغ برکار نخودا ڤنڤکوه برلاير
 نولع ڤرکي کملاک کمدين اڤبيل ساسي اي درڤد برلاير ايت مک لالوله اي
 ڤرکي کمڤکاليس مک بهاروله اي مڤوارکن نماښ دان چڤ کواسن مک مڤيکوتاه
 سکل انق منڤکابو يڤد ڤڤکاليس ايت کمدين بهارو اي کباتو بهارا مک دڤرنتهڤاله
 نڤري باتو بهرا ايت مک مشهورله نام راج کچي ايت منجادي راج سرت مموات
 کوڤ ڤارينش دان مانتنيق بيراف اورغ بسر ٢٧ سرت هابلغ منترين مک لالوله
 اي ممواه الت کڤکافن ڤرغ دغن بيراف بايق ڤنجاچ ڤرغ شهدان ددالم تغه ٢٢
 برسيف اکن الت ڤڤراغن ايت مک اوفو ٢٢ يڤ برليم براديڤ ايتڤون تيباله کمڤکاليس
 داتغ درڤد مغمبارا مک برجمقاله اي دغن راج کچي مک راج کچي فون مڤاچله
 اي مڤنکر نڤري جوهر مک اوفو ٢٢ ايتڤون برڤيکر مک تياداله برتولن دغن تيمو ٢٧
 مک تياداله اي ماهو مک لالو دداليهکنن هندق کلاغت دهولو منچاري موافت
 دغن بوکيس يڤ دلاغت ايت مک تياداله جادي بنتو ممبنتو ايت شهدان ادڤون
 راج کچي ايت سته مستعيب کڤکافنن مک ايڤون مپوره ککوالا جوهر دان
 کسيڤاڤورا اکن ساتو منترين يڤ ڤندي موجق ٢ دان منيڤو ٢٢ ماسوڤکن کڤد هاتي
 رعيت ٢ يآيت مڤتاکن يڤ اين سبتر ٢٧ انق مرحوم مڤکت دجولغ سکارغ اين
 اداله اي هندو براڤکت کجوه کران هندق مڤمبيل ڤسکاښ منجادي راج مک
 بارغسياف يڤتياد ماهو مڤيکوه ننني دتمڤا دولت مرحوم مڤکت دجولغ تياد سلامت
 سڤقي انق چوجون شهدان مک بارغسياف يڤ مپرتأي انق مرحوم مڤکت دجولغ
 ايت مک مندافتاه کرنيا درڤد راج کچي کران اي تله برسديا بيراف کايو کايين
 يڤ بايک اکن ڤرسالين جنغ باتين افلاکي راج نکارا شهدان کات صاحب الحکايت
 اڤميل مندغر سکل رعيت لاوه ايت اکن ڤرکتنان سورهن راج کچي ايت مک
 ريزاله سموا برسام ٢ راج کچي مک منجوابله سکل مريکيت سيلاکله راج
 کچي کجوه ساي سموا اداله مپرتأي کمدين سورهن ايتڤون ڤرکي کڤد لقسمان
 ڤأ انچي ڤوغ ايت ممباوا سورة درڤد راج کچي مک لقسمان فون ريزاله قول

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فترې جنيان مایهرا انق انجيء فوځ ایت سته بالغ دبريښ نام راج براليه
 مك منتأله راج براليه ایت كغد فترې جنيان هندق فركي مغمبارا مليهت نكري ۲
 اورغ مك دبرياه اوله فترې جنيان ایت مك راج براليه فون فرکيه منومشغ اورغ
 منگابو فركي داتغ ایت هفك سميابه كشميغ دان ككليمون باتغ هاري كمدين
 لالو اي كراواس دهولو فایميغ مك برجومقاله اي دغن سلطان لمبايغ مك مخرهبا
 اكندبرياه كغد سلطان لمبايغ ایت مك دفر بوتانه اوله سلطان ایت فنجواوه تيقاء
 سيريښ مك تتكل سلطان لمبايغ ایت برکلاهي دغن سوداراڻ سلطان انوم دان
 سلطان اكوغ يأت بقا سوداراڻ مك لالو اي كلوار برلاير كجوهه مك راج براليه
 ایت دباواڻ برسام ۲ قмбаوا تيقاڻ مك دحرما تيه اوله سلطان جوهه دجامون ماكن
 مينوم بتاف عاده استعاده راج برجمقا سام راج مك قد ساتو هاري سلطان
 لمبايغ ایت مغادف سلطان عبدالجليل دبالي روغ سري مك تركنتوتله اي تباد
 دتاهنښ سمپيل كاتښ ساي سما اورغ فليميغ تباد جادي مالو تركنتوته كران
 قپاكيت هندق كاوار مك سلطان عبدالجليل فون ترسنيوم شهدان اداله كيړا ۲
 تيك هاري مك لالوله اي مينيغ فترا سلطان عبدالجليل ایت مك تباداله دترما
 اوله بكندا ایت مك سلطان لمبايغ فون كاوارله دري جوهه ایت برلاير كسينتن
 لالوله اي بريښي ستورغ فرمقوان برنام يغ مريم انق ساتو توان حاجي كمدين
 توان بوجغ فون بهارو برسوت دسيو حتى تباد براډ لمان سلطان لمبايغ فون
 برلايرله كبشكا كوت برهنتي دسيو اداله كهندقښ ماشكر فليميغ جوگ مك
 برکمساه اي سرت منجاري فيكران سرت منجاري كواس سفاي سكر دافت مغلان
 فایميغ ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله قد ماس اينله انق راج ۲ بوكيس ایت كلوار دري سينتن برلاير كبشكا كوت
 ایت يأت برصحات دان برجينا ۲ كن دغن سلطان لمبايغ ایت مك لالو سلطان
 لمبايغ ایت منتأ تولغ لفكر كن فایميغ شهدان مك سلطان لمبايغ فون منتأ تولغ
 قول دغن هلندا مك دتولغ اوله هلندا مك الهله فليميغ ایت مك سلطان انوم
 فون دبوغاڼه كبلید شهدان اوډو ۲ يغبرليم براديق ایت ستورغ بركار كلان جاي
 فترا يأت اوډو داهيغ مريواه كمدين كلوارله اي فركي مغمبارا كات ستغه قول
 اورغ دافت كلان جاي فترا ایت دري بتاوي سبب مېمنتو هلندا ملنكر فريامن
 كونن شهدان اد فون توان بوجغ افبيل ساسياه سلطان لمبايغ ایت منجادي راج
 مك ايښون برمونه كغد سلطان لمبايغ ایت هندق كفاكرويوغ مك برجالنله
 اي كراواس مك توان بوجغ ایت لالو بريښيكن انق دقاتي باتو كوچيغ منداقتله
 انق ستورغ لاکي ۲ دنماكنښ راج ربع عالم كمدين كاوار قول اي كجمبي مك
 لالو برخدمته قول اي كغد سلطان جمبي يغبرنام سلطان مهاراج مك سلطان

داهيغ ريلاک اينفون باليقاه کسينن سرب کيچي ايت مک اثبيل سمفي کسينن مک کيچي اينفون دتوتهن دپواتن فنجاب فرغ شهدان مک تتکل اوڤو تندري بوراغ داهيغ ريلاک باليق دري کمبوجا انقن اوڤو داهيغ فراني فون منداقت انق سئورغ لاکي ۲ دنماکنن داهيغ کمبوجا کمدين برانق فول سئورغ فرمفوان برنام داهيغ خديجه اخيرن کاتق داهيغ کمبوجا ايت منجادي يمتوان مودا ريو يفتکتيک دان داهيغ خديجه ايت منجادي استري راج عالم انق يثدثرتوان راج کچي سياء ايله داتوء نينيء يثدثرتوان سيد علي نكري سياء سبله فادک بندان ادان.

سبرمول کات صاحب الحکايه

مک تياد براف لمان اوڤو تندري بوراغ داهيغ ريلاک ايت باليق دري کمبوجا ايت مک ايڤون مگکت کمبالي کرحت الله تعالي انا لله وانا اليه راجعون مک تيغکلله فنراڻ يغيرليم اورغ ايت ددالم فولو سينتن اداله جنازه بکندا ايت خلاف تفت قبورن کات ستفه فول دباوا باليق کيوکيس والله اعلم شهدان ادفون اوڤو يغيرليم براديق ايت اوڤو داهيغ فرانيه يفتترله توا درقد سوداران يغيرامقت ايت ايله کنتي فادک ايهندان نمايهاراکن سوداران يغيرامقت ايت کران سوداران يغيرامقت ايت ترليه مودان آکننثافي سدهاه بالغ بلاک اوڤو ۲ ايت شهدان مک اوڤو داهيغ فراني فون ممبوانه فنجاب يغ ناهن مريم اد توجه بواه دچوکفکنن الت سنجانن سکالي سرب دغن اورغن درقد انق بوکيس سرت جوا ۲۰ ايت ايت قوله اورغ فثکاوان يغيرنام نسکوي دان دوا اورغ فول اندرا کوروڻ يغيرنام لملوء دان تجوفاء اثبيل سده سيف مک موافقهه اي هندق ماسوء کنکري جوهر دان ملاک مقمبارا قد سباه تانه ايت کران اي سده دافت ساتو علامت تتکل ماس اي سموا هندق کلوار دري تانه بوکيس يابت اوڤو داهيغ منمبون اد برمفيکن اکن ذکر سوداران اوڤو داهيغ جلاء ايت منجولور منجادي ناک اداله کفلان مفادف کسبله فيهق باره جوهر مک دتعبيرکن اوله اورغ انق چوچون اکن منداقت کراجان دسباه جوهر دان ريو يغيرفنجانن جوا ماسن ادان شهدان اثبيل سده فوتسله موافقننن مک لالوله اي برلاير مقمبارا کسبله باره ۲ مليهت ۲ ترماس نکري ۲ اورغ درقد ساتو نکري کقد ساتو نکري ادان.

القصة

مک نرسبوتاه فرکان سلطان عبدالجليل ددالم نکري جوهر

سبرمول

اداله کير ۲۱ سمبيلن بلس تاهن کراجان ددالم نکري جوهر يثددالم کسنانن دان معمور باکين مک داتقله قول حوادث الدهروتبديل الحال دغن بيراف اسباب درقد الله سبحانه وتعالى دغن حکمنن يغ بالغه يابت فرملان جالن سبب درقد راج کچي سياء يثدفاکرويوغ يثدامبيل انق اثکت اوله فثري جنيلن ايت ادان.

دوږجامون ماكن مينوم برسوكا ۲۰ن سهارې ۲ شهدان مك فد ساتو ماس براڅكله راج بوي ايت كنكري مفكاسر مك دباواڅ جوگ سوداران اوڅو نندري بوراغ داهيغ ريلاك يغيرانم فترا ايت مك اقبيل سمقي اي كمفكاسر مك لالوله اروغ فونيه ايت براستري دغن ساتو انق راج مفكاسر ايت كمدين باليقه اي كبونيه دان دودوله اي تنف دنكري بونيه ددالم گوا يغيرنام رومقي كاديغ شهدان ادغون اوڅو تندري بوراغ ريلاك دبرين سيباه كريس يغيرنام تنجوغ لادا مك دفاككن اوله اوڅو ايت كغد انقن يغ سده جرديق يأت اوڅو داهيغ قراني يفتوان شهدان مك تنكل اروغ فونيه ايت براڅكلت باليق كبونيه مك دتيفكلكنش اوڅو تندري بوراغ داهيغ ريلاك ايت سرت فترا ۲۱ن كنكري بونيه مك لالو برمهن كغد اتو دمان ۲ هندق دتاروهن شهدان مك دانغله تقدير الله تعالى بربواته استري اروغ فونيه ايت سوات فكرجان يغ تياد فاثوة قد شرع دان قد عاده يأت برماين مودا دغن انق راج مفكاسر ايت مك كدقاتن دغن اوڅو داهيغ قراني مك لالو دتيكمن دغن كريسن يغيرنام تنجوغ لادا ايت مك ماتيله انق راج مفكاسر ايت مك تياداله براني اورغ ۲ مفكاسر ايت ممبوگ فركارا ايت كمدين فركياه اوڅو تندري بوراغ دايغ ريلاك سرت فترا ۲۱ن كنكري بونيه مك لالو برمهن كغد فادك ككندا بكندا ايت اروغ بونيه هندق مغمبارا كسبه باره مك دلفسكن اوله اروغ بونيه اكن سوداران ايت مك براڅكله اوڅو تندري بوراغ ريلاك ايت كمفكاسر دري مفكاسر لالو برلاير كئانه جاوا دان كبتاوي برجمقا سوداران داهيغ بياس دان اداله اورغ يغيركي برسام بكندا ايت كبتاوي امقت فوله اورغ انق بايك درقد انق داهيغ سرت ففكاوا اندرا كوروڅ مك اقبيل برجمقا دغن سوداران ايت دودوله اي برسوكا ۲۰ن ماكن مينوم مك تياد براف لمان لالو هندق برلاير قول مغمبارا مك لالو دبري اوله سوداران سبواه فنجالغ چوكف دغن مودلن سرت الت سنجتان مك برلايرله دري بناوي لالو كسينتن مك اقبيل سمقي كسينتن مك اوڅو داهيغ قراني فون دنككن اوله ايهندان دغن ساتو انق اورغ مفكاسر يغيرنام نخودا الغ مك تياد براف لمان دسينتن ايت مك لالوله اوڅو ۲ ايت برلاير قول مغمبارا كغد فيهق تانه جوهر دان ملاك برماين ۲ مليهت نكري اورغ كمدين لالو برلاير ككمبوجا مك اقبيل سمقي دكمبوجا دفرملياكله اوله راج ككمبوجا دبرين رومه دان دفرجامون ماكن مينوم بتاف عاده استعاده انق راج ۲ يغ بسر شهدان قد ماس ايت اد قول ساتو انق راج منكاو برنام راج چولن برتنداغ مپابوڅ ايم ككمبوجا مك تياداله براني اورغ ۲ ككمبوجا ايت ملاون ايم راج چولن ايت سبب ايمن ساغت برتواه كونن دانلاكيون تاروهن ترلالو بسر يأت سبواه كيچين دغن سكل ايسين اكن جادي تاروهن ايت كمدين برلاونله دغن اوڅو تندري بوراغ داهيغ ريلاك مپابوڅ ايت مك منغه اوڅو تندري ايت سبب تاجين يغيرنام كرامي ايت ترلالو بيسان مك الهاه ايم راج چولن ايت منغه راج بوكيس مك دافته اي كيچي ايت كمدين لالو اوڅو تندري بوراغ

شهدان اداله کابما ۲ انی راج ایت نغه رماج فترا بلاک اکنتافی اوڤو داهبع چلاء دان اوڤو داهبع کماسی ایت بودق ساغده دردد ساغت کاسبه ایهدان ایت مک دباوان جوکاله بارغ کماش فترا یمیم اورغ ایت اداله فترا یمیم اورغ ایت بایک ۲ بلاک فارسش سرب دغن سیکف فهلاونش اکنتافی اوڤو داهبع چلاء له یفسراغت بایک فارسش مبری غیره هاتی فرمقوان ۲ مندغن دمکینه کات یغامقون چترا .

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سمقباه وفتون برلاکو حکمت الله تعالی اسس همباش هندو منجالنکن اسباب مک داتغه خاطر کراي هاتی اوڤو تدری بوراغ داهبع ریلاک ایت هندو برماين ۲ کنکری نغمانه کران داتو، نغمانه ایت بوکش اورغ لاین دغن بگندا ایت ماسیه جوک موم فرايت مک براغکده بگندا ایت کنکری نغمانه دغن سکل منتري ۲ جوا ۲۰ مک اقبیل سمفی کنکری نغمانه ایت مک دسمبونله اوله سکل اورغ بسر ۲ نغمانه ایت دباوان برجمفا دغن داتو فرمقوان ایت مک دفرمایاکنده اوله داتو فرمقوان ایت بناف عادة استعادة راج ۲ سام راج برداشن دغن دفرجامون سرت دبرین تمقت دودو یغ فانوه حتی نیاد براف لماش مک موافقتله سکل اورغ بسر ۲ نغمانه ایت هندو دفرساتوکنش کدوا راج ایت جادی لاکي اسنری کران داتو، نغمانه راج فرمقوان لاکي مودا رماج فترا مک ریصاله کدوا راج ایت مشکوه کهندق اورغ بسر ۲ ایت ستله ایت لالو دنکاکن اوله اورغ بسر ۲ ایت بناف عادة استعادة راج بسر ۲ برنکج کهوین شهدان برکاسیه ۲ هناه ای بناف عادة اورغ لاکي استری مک اداله کیرا ۲ ستهن منداتله ای انی سئورغ فرمقوان دکارن نام داتورو اتو ایتاه کننتی فاداک بندان ایت کران دغن کموافقتن سکل اورغ بسر ۲ ددالم نکری ایت سرب سکل ایسی نکری مک نغمانه فکرچان ایت یأیت داتورو اتو ایت جادی کننتی بندان منجادی راج نغمانه ایت تم .

شهدان کات صاحب الحکایت

تسکل اوڤو تدری بوراغ ریلاک دودق ددالم نکری نغمانه ایناه مندافت ساتو بسی یقترچاقق دغو کو سفور لالو دامبیل اوله کمالا کرپو سب کرپون ماتی ترکنا فد بسی ایت نغشل سکل بولو ۲۸ درقد بیسان بسی ایت مک بسی ایت دامبیل اوله اوڤو تدری بوراغ داهبع ریلاک دسورهن تمقا کغد توکغ بسی دفریوایه بادیق دبرین هولو تندو کوچیح اد لههن سدیکیک دفریواتن تاجی کرامی ترلالو قول بیسان هفک تیاد برانی اورغ ددالم نکری نغمانه ملاون ایم سابوخن ایت جک اد تاجی کرامی ایت فد ایم سابوخن ایت شهدان مک تیاد براف لماش مک اوڤو تدری بوراغ ایت فون فرکیاه کیونیه کران بهارو ۲ وان برجمفا دغن سوداران مک دفرمایاکنپاه بناف عادة استعادة یغ سقاتوتن سرت

اتفن فافن دندیغن فافن برچت دان برتولیس مک اخیرن استان ایت تر باکر
 کمدين برهنده ٲول بگندا ایت کریو برسمایم دریو ایتله ماسن بگندا ایت باقی
 سترو درٲد بوکیس دان منگابو دان فطانی کمدين درٲد ایت یمتوان مودان ٲرکی
 ٲرغ کباتو بهارو دان لالو کدلی ٲد هجرة سنه ۱۱۲۲ کمدين ٲرغ ٲول یغدٲرتوان
 مودا کاندرا کیری ٲد هجرة سنه ۱۱۲۶ کمدين برهنده ٲول کجور سمولا کنکری
 مقام توحید لالوله مپوره داتوه تمگکوغ ٲرکی ٲرغ کلیشگی ٲد هجرة سنه ۱۱۲۸
 کمدين تنقله کراجان بگندا ایت دغن سکل تمگکوغ بندهاران سرت اورغ بسر ۲۸
 رامیله نگری مقام توحید ایت بایتله نگری جوهر ایت سرت مشهورله سکل عادتش
 هالوس ۲ افلاکی بهسان.

شهدان

اداله لام کراجان سلطان عبدالجلیل ایت یایت دوا ٲوله ناهن اداله یغ سنتوسا
 ددالم کراجان سمیلین بلس تاهن دمکینه ادان انتهی.

القصة

مک ترسبوة ٲرکتان راج سبله بوکیس یایت راج یغسر ۲ دنکری لووه اداله نام
 بگندا ایت لمدوصالت کات ستغه ٲول اورغ بوکیس لمدوصیلا اداله ای برانق
 تیک اورغ لاکي ۲ یغتوان برنام ٲاجوغ یغتغن برنام اوٲو تندرې بوراغ داهیغ
 ریلاک دان یغ بشون برنام اوٲو داهیغ بیاس اداله کتیک ۲ انق راج ایت
 بایک بلاک روفان سرت سیکفن شهدان افیل بگندا ایهندان مشکت مک
 مشکتین کراجان ٲتران یغوا یغبرنام ٲاجوغ ایت مک سوداران یغدوا ایت هندق
 دجادیکن منترین یغ بسر ۲ مک کدوان ٲون برتکوه برموهن ٲرکی مغبارا دهولو
 ملیت ترماس نگری ۲ اورغ مک دریضان اوله سوداران ایت مک کلوارله کدوان
 ٲرکی مغبارا کنکری ۲ اورغ ادٲون سوداران اوٲو داهیغ بیاس ایت منجادی
 کلان سبله تانه جاوا ماسوه برٲرغ سام هاندا ملگکر تانه جاوا مک دجادیکن
 اوله هلندا این راج ممرنتهکن سکل بوکیس دبتاوی دانلاین مک تنقله ای
 دنکری بتاوی ایت.

شهدان

ادٲون اوٲو تندرې بوراغ داهیغ ریلاک ایت اد مغٲاپی لیم اورغ انق لاکي ۲
 ساتو ایو ٲد ساتو ٲول اداله اوٲو داهیغ چلاء ایت لاین بندان یایت انقراج
 بوکیس برنام داتوه ٲوا دباوا اوله اوٲو تندرې بوراغ داهیغ ریلاک برلایر
 برسمای دغندی کتانه سبله بارة شهدان اداله اوٲو داهیغ چلاء ایت دسبله بارة
 دٲغکیل اورغ نشان داهیغ ٲالی ادان ملخصا یغتوان برنام اوٲو داهیغ ٲرانی
 دان ادیقش برنام اوٲو داهیغ منمبون دان یغ تغه برنام اوٲو داهیغ مریواه دان
 یغ مودان برنام اوٲو داهیغ چلاء دان یغ بشون برنام اوٲو داهیغ کماسی

يأت استريث ايت کونن مک تر فنچرله مهانيکمن کتيکر فرادوان بکندا ايت
 مک لالو دسورهش تئن کقد کنديقش انق لقسمان برنام انجيء فوغ مک انجيء
 فوغ ايتقون بونتيغله کونن شهدان تنتغ فکرچان اين اد تيک قول برسلاهن ۲
 سقرت يغتله لالو سبوتن شهدان اداله يفتياد برچراي ۲ دغن بکندا ايت اد
 سئورغ هلبالغن يغيراني ددالم نکري ايت لاکي کاکه فرکاس برنام سري بيجا
 وغسا مک هلبالغ ايت دتيغو اوله داتوء بندهارا لالو دسورهش بونه مک ماتيله اي
 کران جکلو اد سري بيجا وغسا ايت فايغله مکت سري راما ايت ملاکوکن کهندقش
 شهدان مک اداله قد کتيک بکندا ايت داتس جولغ هندق فرکي سمبيغ جمع
 لالوله دفارغن هولو بکندا ايت لالو مگت دان مک ايتقون ماتي جوک کران
 دلونتر اوله بکندا دغن کريسش شهدان اقيل بکندا ايت مگت سکل اورغ بسر ۲
 نکري جوهر ايت مگتکله اکن داتوء بندهارا ايت منجادي راج جوهر اداله مگتکش
 بکندا ايت قد هجرة سريو سراتس سبلس تاهن سنه ۱۱۱۱ قد بولن صفر هاري
 جمعت دان مگتکتيکن کراچان بندهارا بن بندهارا تن حبيب قد لافن هاري بولن
 ربيع الاول هاري خميس وقت ضحي دان راج سليمان ظهير کدنيا قون وقتو
 ايتله ادقون انجيء فوغ يشونتيغ ايت تياد براف لماش برانقله لاکي ۲ لالو
 دهترکن اوله بغان لقسمان کقد راج نکارا کمدين دباوان قول کجوهر کمدين
 اقيل سده بسر انق انجيء فوغ ايت لالو دسراهکن اوله لقسمان کقد نخودا ماليم
 اورغ فاکرويوغ برلاير کجسي دبرين نام توان بوجغ کمدين بهارو دباوا اوله
 نخودا ايت کفاکرويوغ دسمهکنش کقد راج فاکرويوغ يغيرنام يمتوان سقي
 اداله بندا بکندا ايت برنام قنري جنيلن مک دقليهارا اوله قنري ايت دقربواتن
 انق اشک دبرين قول نام سي بويوغ مک اقيل اي تله بالغ دبرين قول نام
 راج براليه شهدان ترسوة قول ددالم سجاره دان سياره يغلين تتکل سده مگت
 مرحوم مگت دجولغ ايت مک انجيء فوغ ايتقون دلاریکن اوله ساتو اورغ برنام
 فغليما لایس اتو ييس نماش لالو دباوان کفاکرويوغ قد حال انجيء فوغ ايت
 ددالم بونتيغ مک برانقله اي دفاکرويوغ دان انجيء فوغ ايت مفاکو انقش ايت
 انق مرحوم مگت دجولغ سبب ايتله راج فاکرويوغ ايت مملیهاراکندي دغن
 سبايک ۲ قملیهاران هفک بالغن شهدان اداله يقدوا قول ايت والله اعلم انتهنک
 مان يفتريه اصح سيرمول ادقون سلطان عبدالجليل اقيل سده تتف ددالم
 کراچان مک اداله سوداران تمغکوغ ايت دجاديکنش يمتوان مودا اکن عمرنتهنک
 نکري جوهر ايت اکات ستغه قول ترسوة ددالم ستغه سجاره دان سياره راج
 اندرا بغسو دجاديکنش يمتوان مودا دان اد قول انقش يفتوان دافت اي ددالم
 اي جادي بندهارا مک دجاديکنش تمغکوغ دان انقش يغ بغسو دجاديکنش قول
 اندرا بغسو شهدان تتفله سلطان عبدالجليل ايت کراچان نکري جوهر دغن سکل
 تعلقو دایرهش لالو بکندا ايت فينده کفچور قول برواة نکري قول دسيو سرت
 برواة استان يغ انده ۲ قنجغن تيک فوله دفا سرت براوکير برابر امس برتوليس

استريٽ ايت امفت اورغ تيڪ ڦرمڦوان ساتو لاکي ۲ اڏڦون يڄ ڦرمڦوان ڦرتام
امس ساني ڪڍوا امس ساج ڪنيڪ ڏاهيڄ اوتيه نماڻ اڏڦون يڄلاڪيٺ ۲ ڏاهيڄ
بوڪاء مڪ سڪارغ اداله انڍ جوجون دنڪري سمبس دمڪينه حالڻ مڪ هابيسله
سده ساسباه اوفو ۲ يڄايم براديق ايت مڪ اڪڻ لاکي اڪو پٽاڪڻ ڦول سياره
ڦرجلاننڻ دڻن ڦرڪٽان يڄ رڱڪس دان سمڦن دڱرڪڻ اولهم انتهي .

— الباب الثاني في سياره تهم —

برمول باب يڄڪڍوا ڦڊ مپٽاڪڻ ڦرجلانن دان ڪلڪوان سڪل راج يڄتاه ترسبوه
ايت اتس جالن يڄ رڱڪس دان سمڦن سڦاي موده محفظڪڻ بڪ اورڻيڄ برڪهندق
ڦڊ محفظڪڻ دي ملحظا .

سيرمول اڏڦون سبب ڪراجاڻ راج ۲ ملاڪ

ايت برفنده ڪڦڊ بندهاراڻ مڪ يآيت دمڪينه فمشن ڪات صاحب الحكايت اداله
ڦڊ آخر ۲ ڪٽرونن درڦڊ سري تري بوان درڦڊ راج ۲ زمان سيڦاڦورا دان ملاڪ
دان جوهر اداله سئورغ راج جوهر برنام سلطان محمود اداله بگندا ايت بريينيڪڻ
ڦري ڪونن يآيت سوات نوع درڦڊ جين جادي بگندا ايت تباداله سوڪ سڪدودڪڻ
دڻن استريٽ يڄ بفسا مآنسي اين مڪ ڦڊ سوات هاري بگندا ايت تڦه برادو مڪ
داغله سئورغ مڦرسمبهن نڦڪا ماسق دٽاروه اوله ڦڦهولو استان ايت ڪران
منتنيڪڻ بگندا ايت جاڪ تيبا ۲ داغ بيني مڪت سري راما يڄ بونتيڄ مڄيدام
هندق ماڪن نڦڪا لالو ڦڦٽاڻ سهولس ڪڦڊ ڦڦهولو استان ايت مڪ ڦڦهولو ڦون
مڄمبيلڪڻ سهولس دبريڪڻ ڪڦڊ بيني مڪت سري راما ايت مڪ ايڦون باليقله
مڪ اڦيل راج ايت جاڪ هندق ماڪن نڦڪا ايت لالو ڦڦرسمبهن اوله ڦڦهولو
استان ڪڦڊ بگندا اد يڄياد بايڪ تادي ڦاتڪ بريڪڻ ڪڦڊ بيني مڪت سري راما
درڦڊ تبواغ سهاج اڦيل اي مندڱر مڪ بگندا ايت ڦون مرڪاله لالو دسورهن ڦڦڪيل
بيني مڪت سري راما ايت دباه ڦروتن دڪاوارڪڻ انڦڻ دري دالم ڦروتن ايت
مڪ ماتياه بيني مڪت سري راما ايت مڪ اڦيل سمڦي خبر ايت ڪڦڊ سوامين
مڪت سري راما مڪ ايڦون مناڱيساه سرت هياڄ عقاڻ ترپاڪر سبب مارهن مڪ
لالو اي منڊاڦڪڻ داوئ بندهارا مڪ ڦڦرممڪنياه يڄاي هندق ممالس ڪماتين
استريٽ ايت سراي ڪٽاڻ جڪاو داوئ هندق منجادي راج اينله ڪٽيڪاڻ يڄڦڦرمب
هندق منڊرهڪ تباد بوله تباد شهدان اداله مڪت سري راما ايت ساتو درڦڊ
هابالڄ يڄتبل بايق اتق بواهن سرب قوا ڪواسڻ مڪ مشوارتله داوئ بندهارا
ايت دڻن سوداراڻ تمڱوڱ دان اندرا بفسو ڦڊ مقصود مڪت سري راما ايت برساتوله
سڪاين مريڪٽيٽ ڦڊ مڄنرڪڻ مڪت سري راما ايت ڪران سڪل اورڱسبر ۲ ددالم
نڪري ايت بايق سوڪاڪڻ بندهارا ايت منجادي راج ڪران ڪات مريڪٽيٽ اين
بارو مڪت سري راما دباوٽن آخر ۲ ڪيت سمو ڦون ننٽي ڦڦرواٽن بڪيتو جوڪ
مڪ تنڦاه ڪمڦڦاٽن ايت شهدان مڪ اداله سانو مالم بگندا ايت براهيڪڻ ڦري

ببراف لاکی انقش یغ فرمقوان ادفون راج سعید ایت براستریکن انق تمغکوځ عبدالرحمن منداقت ابو لاکی ۲ برنام راج کچیء دان لاکی راج اندوة دان راج سعید ایت ببراف لاکی انقش دغن اورغ کسانکن لاکی ۲ فرمقوان دمکین لاکی راج فراغ مک تیاد دسبوت دسینی اداځ.

سیرمول

ادفون سودارا مرحوم راج حاج یغدفرتوان مودا المرحوم سییل الله یغبرنام راج لومو ایت ایله یغمنجادی یغدفرتوان بسر دسلاشور مک اقبیل ای تله مځکت دکلر اورغ مرحوم صالح مک اداله ای مغاداکن ببراف انق لاکی ۲ دان فرمقوان اداله لاکین ۲ قرتام راج ابراهیم یغدفرتوان بسر سلاشور یغکدوا راج نالا یغدفرتوان مودا سلاشور کتیک راج فتهو برسوامیکن راج کده کمدين برسوامیکن انق راج بوکیس برنام اروغ تموجوځ برانقن راج بسیء ادفون راج فتهو دان راج ابراهیم دان راج نالا ایت ساتو بندا کتیکځن یأیت بندان فترا مرحوم اوځو کلان جادی فترا داهیغ مربواه یغدفرتوان مودا یغفرتام ددالم ریو کامفت راج ځیراق ایوځ اورغ کباځکن اداله ای برسوامیکن سید محمد جمبول بقسا بن یحیا منداقت انق سئورغ فرمقوان کایم راج شریفه برسوامیکن راج ځیراق تیاد برانق کمدين برسوامیکن فقیران نکري بنجر برچری هیدوځ شهدان ادفون یغدفرتوان سلاشور راج ابراهیم ببراف فول مغاداکن انق لاکی ۲ فرمقوان قرتام راج اسمعیل اداله بندان راج فده برنام جوچیء کدوا راج سعید اداله بندان راج فاطمه فترا یغدفرتوان مودا ریو داهیغ کمبوچ کتیک راج محمد ایوځ انق بوکیس امفت فوله اورغ بایک ۲ اخیرځن ایله منجادی یغدفرتوان سلاشور یغکتیک کامفت راج عبدالله ایله براستریکن دوا ځوځون برنام راج خدیجه انق یغدفرتوان مودا راج جعفر ریو کلیم راج احمد ایله جادی منتتو فظلیما فراغ ملک کانم راج اوسوه کتوجه راج حسن کدلافن راج حسین کسمیلن راج یوسف کسځوله راج صالح شهدان ادفون یغ فرمقوانن قرتام راج فاطمه کدوا راج میمونه کتیک راج خدیجه کامفت راج امنه کلیم راج عأیشه کانم راج سني کتوجه راج مریم کدلافن راج حمیده شهدان اداله سکل انقراج یغترسبوة ایت اد یغبرسوامی اد یغتبندق تتفله ای ددالم سلاشور دان مان ۲ یغبرانق اداله انق جوچون ددالم نکري سلاشور فد ماس این اداځ.

فصل

فد مبتاکن ساسیله اوځو داهیغ کماسی یغبرکار ددالم نکري سمبس

فقیران مځکو بومي

برمول اداله اوځو داهیغ کماسی ایت براستریکن ادین سلطان سمبس یغبرکار سلطان عادیل کونن اداله سلطان عادیل ایت مناروه سئورغ سودارا فرمقوان برنام رادین نفه ایتله برسوامیکن اوځو داهیغ کماسی ایت منداقتنه انق دغن

اد یغ مانی ماس مقر بوآه سلسیله این اداله کبا یکن انق چوچون دنو غسا کدوا
 راج اسمعیل ایله یغبراستریکن راج سیتی انق راج عبدالصمد برانقکن راج
 محمد حاج دان راج محمود دان راج سایمان دان لاینش درقد انقن فرمقوان
 دغن اورغ کیچیل ۲ کبا یکن انق چوچون دسیله قیهق مندا کتیک راج باسوه
 ایله براستریکن راج شریفه انق راج اندود برانق سئورغ فرمقوان دان سئورغ
 لاکي ۲ برنام راج سولوغ سده وقتو وقتو ممبوة سلسیله این کامفت راج یونس
 ایله براستریکن راج حبیه انق راج ادریس سودارا مرحوم یغدفرتوان راج جعفر
 برانقکن راج حاج دان راج تغه دان راج کچی کلیم کستی حسین تیاد انق
 چوچو دسیله ریو ملینکن دسبانه ممقاواه کانم راج حسن براستریکن انق مرحوم
 جعفر یغبرنام راج سنی کتوجه راج جعفر براستریکن راج سوده انق مرحوم جعفر
 تیاد برانق ملینکن انقن دغن گندیقن سفرت راج حسین دان راج جمعت دان
 راج عبدالله دان راج محمد دان لاین ۲ لاکي ۲ دان فرمقوان اداله کبا یکن انقن ۲
 قد قیهق سبیل لوکوت کدلافن راج فاسیم براستریکن راج حبیه جندا سودارا
 راج یونس شهدان ادقون فترا مرحوم قولو باین یغ فرمقوانن فترام راج صفیه
 جادی استری راج ادریس سودارا مرحوم جعفر سفرت یغته لالو سبوتنن کدوا
 راج خدیجه جادی استری راج عمر انق راج عبدالصمد سودارا مرحوم قولو باین
 برانقکن راج زینل دان فرمقوانن سفرت راج بهید استری راج یعقوب انق راج
 عیسی کتیک راج لیبر جادی استری مرحوم جعفر کامفت راج حوی جادی استری
 راج احمد سودارا مرحوم جعفر سفرت یغته لالو سبوتنن کلیم راج سید جادی
 استری راج محمد یغدفرتوان سلاغور کانم راج جمیل جادی استری راج قاسیم
 فترا مرحوم راج جعفر کتوجه راج شریفه جادی استری راج بوکیس اورغ بیلاوه
 کدلافن راج امنه تیاد برسوامی سمفی توا وقتو ممبوة سلسیله این لاک اد
 هیدو ف اداث ادقون سودارا ۲ مرحوم قولو باین یغبرنام راج عبدالصمد ایله
 برانقکن راج عمر دان راج حاج دان ادقون یغ فرمقوانن راج سنی جادی استری
 راج اسمعیل کدوا راج حلیمه جادی استری داهیغ احمد انق داهیغ معدیق
 برانقکن راج سلامه ادقون سودارا مرحوم قولو باین یغبرنام راج اندوة ایت
 برانقکن راج موسی ایله برینیکن انجی فاطمه فرانقکن بوکیس امفت قوله
 داقت انق فرمقوان برنام راج میمونه کدوا راج محمد ایله براستریکن راج بوروه
 انق راج اوسوه سودارا مرحوم قولو باین برانقکن راج فاطمه دان راج حسین
 دان راج علی دان راج صالح دان راج شریفه دان راج حوی شهدان اداله راج
 فاطمه ایت جادی استری راج جمعت فترا مرحوم جعفر دان راج شریفه ایت جادی
 استری راج باسوه انق راج ادریس سودارا مرحوم جعفر دان راج حوی جادی
 استری راج ترغکانو یغته جادی حاج برمول ادقون راج جوهر دان راج هیتیم
 یأیت انق راج لوسوه دغن انجی قوان بندا راج نماش شهدان راج جوهر اینله
 برانقکن راج اندوة دان راج سعید دان راج فراغ دان راج عبدالصمد دان

برنام انجيء حليجه مك مندافت تيگ اورغ انق لاکي ۲ ثرتام راج عبدالله
 براستريکن راج ذبيدها فترا مرحوم راج جعفر يمتوان مودا مندافت انق ليم لاکي ۲
 ساتو فرمقوان فرتام راج يحيى ايله براستريکن تغکو مريم فترا سلطان محمد شاه
 مرحوم کراتون کدوا راج اسحاق براستريکن سفوقون راج رقيه انق راج حاج
 حاج عاي کتيگ راج محمد براستريکن راج ايراغ انق راج کچيء سودارا راج
 عبدالله ايت گامفت راج عبدالرحمن براستريکن سفوقون راج سيه انق راج
 عبدالحميد انق اغکو حاج توا ايت کليم راج ابوبکر کانم راج سיתי کدوا راج
 احمد دغن انجيء حليجه ايت راج اندوة براستريکن فترا مرحوم جعفر يغيرنام
 راج علويه برانقکن راج الياس دان راج يونس کمدين براستري قول راج اندوة
 ايت اکن سفوقون راج حليجه انق راج ادریس سودارا راج احمد ايت جوگ
 برانقکن راج حسن دان راج حسين دان يغ فرمقوانن برنام راج هيتم دان راج
 حفصه کتيگ اس اغکو حاج نوا احمد دغن انجيء حليجه ايت راج عثمان ايله
 براستريکن فترا يقدفرتوان فتراق يغيرنام راج لوغ مغاداکن انق جوگ ددالم
 نگري فتراق کمدين بريني قول راج احمد ايت اکن انجيء عايشه انق تغکوغ
 اندرا کيري برانقکن راج فاطمه دان راج ميمونه کدوان جادي استري اغکو
 بوسو انق سلطان اندراکيري راج مسونه ايت برانقکن راج حسن دان اد قول
 راج احمد براستري دهولو درقد برانقکن راج حوی فترا مرحوم قولو باين
 يأت براستريکن راج امقوء فترا يقدفرتوان اندراکيري برانقکن راج محمد وقت
 ساکت باليق دري بتاوي کمدين مندافت قول راج احمد ايت انق دغن انجيء
 فاطمه يفلاکين راج داود دان فرمقوانن راج حوی تله وقت اي يأت يغ جادي
 استري مرحوم مرشيد راج عبدالله يقدفرتوان مودا سفرت يقتله ترسبوة قد سلسيله
 مرحوم راج جعفر دان راج مريم جادي استري راج عبدالرحمن حاج کمدين بيراف
 لاکي انق راج احمد ايت يغلان درقد ايت لاکي ۲ دان فرمقوان تيا دسبوتکن
 دسيني يغلوم برذريت شهدان سهگک اينله سهاج يغ دفر بواة سلسيله کترونن
 يفترتنتو درقد اوغو داهيغ چلاء يغ فرتيتيسن درقد المرحوم يقدفرتوان مودا راج
 حاج الشهيد في سبيل الله.

مک سکارغ اکو اتورکن فرتيتيسن يقدفرتوان مودا راج علي
 سرت سوداران مک ترکمدین سبب اي فگت انق درقد راج حاج المرحوم
 في سبيل الله تعالی

کران مناسبه فگت مودا ايت دبلاکغ سبرمول ادقون يقدفرتوان راج علي مرحوم
 قولو باين ايت ايله راج مودا يگکليم درقد بقسا بوکيس درقد انق چوچو اوغو
 داهيغ فرائي اداله اي مغاداکن بيراف انق لاکي ۲ دان فرمقوان ادقون يفلاکين ۲
 فرتام راج عيسى ايله برانقکن راج يعقوب سرت سوداران دان ايون راج ووه
 دانلاکي انقن راج ادریس مغاداکن جوگ انق لاکي ۲ فرمقوان اد يشهيدوف

دسلاڅور اکن انق فغليما فراغ ملک يغبړنام انچي، حميده مک دافت اي انق امقت اورغ فرتام راج صالحه جادي استري سيد عبدالله تيماغښ تغکو څه انق سيد کونيف دغن شريفه حايه فترا تغکو هيتم سودارا يقدفرتوان مودا راج حاج الشهيد في سبيل الله تعالى مفاداکن انق راج صالحا ايت دغن سيد عبدالله ايت تيک اورغ فرتام سيد عثمان تيماغښ اغکو امبوغ اداله اي براستريکن سفوفون يقدسبه بندان يأت انق راج علي حاج يغبړنام راج کلثوم کدوا شريفه رفيه نماښ اداله اي ماتي کچيل کتيک سيد شيخ اداله اي براستريکن سفوفون يغبړنام تغکو شريفه انق سيد حسين تغکو ايراغ دغن راج ميمونه فترا مرحوم يقدفرتوان راج جعفر منداقت انق لاکي ۲ فرمفوان اداله قد وفنو مېوۍ ساسيه اين سيد شيخ ايت تله وفت ددالم قولو فېقت کدوا انق راج احمد اغکو حاج توا دغن انچي، حميده راج علي نماښ اداله قد عمرښ سمبلين باس تاهن قمره فرکي کمکه المشرقه مفرجاکن حاج دان عمره برسام ۲ فادک ايهنداښ راج احمد اداله اي مفاداکن انق لاکي ۲ فرمفوان اداله قمرلان اي منداقت انق دغن سئورغ فرمفوان برنام سولوغ دافت انق لاکي ۲ نماښ راج محمد کران نام دفنکښ وفت اي فرکي حاج کمدين سده اي ظاهير دسېوۍ اورغ تيماغښ ۲ راج بيه سبب جاريښ اداله لبه ساتو کمدين داوبه اوله داتوۍ اغکو حاج توا راج احمد دنماکن راج سليمان اداله اي ايت برتيک براديق ساتو ايو يقدوا فرمفوان کدوا راج فاطمه جادي استري راج عثمان انق راج محمد انق يقدفرتوان راج جعفر کتيک راج حليجه کمدين براستري قول راج علي حاج ايت فترا يقدفرتوان مودا جعفر مک منداقت اي انق دلاڅن اورغ فرتام راج کلثوم جادي استري سيد عثمان انق راج صالحه يقتله ترسېوۍ تادي کدوا راج شريفه سده وفت کتيک راج حميده کامقت راج سلامه جادي استري سفوفون راج منصور تغکو لوغ فترا راج عبدالله يقدفرتوان مودا المرحوم مرشيد کلیم راج امه جادي استري سفوفون يأت راج باسوۍ انق راج ابراهيم فترا راج ادريس سودارا راج احمد ايت جوک کانم راج حسن براستريکن سفوفون راج ميمونه فترا مرحوم مرشيد يقدفرتوان راج عبدالله کنوجه راج ميمونه کدلاڅن راج جوړيه کمدين براستري قول اي اکن سفوفون جوک يأت راج صفيه فترا مرحوم يقدفرتوان راج جعفر مک منداقت انق سئورغ برنام راج صالحه دان راج حسين کمدين برينين قول اي اکن انق اورغ بوکيس نماښ داهيغ چېا انق داهيغ مناروه برانقکن راج سيد دان راج محمد تيماغښ داهيغ منمبون شهدان بايق لاکي انقن ۲ لاین درقد ايت دغن گنديقن تياد دسېوتکن دسيني کتيک انق راج احمد اغکو حاج توا دغن انچي، حميده ايت راج چيۍ نماښ جادي استري داهيغ عبدالله انق تغکوغ عبدالرحمن شهدان کمدين براستري قول راج احمد ايت اکن فترا مرحوم قولو باين يقدفرتوان راج علي يغبړنام راج حوی مک منداقت انق سئورغ فرمفوان برنام راج عايسه کمدين بريني قول راج احمد ايت اکن انق ساواتغ لبغا

راج عبدالله المرحوم مرشيد الخادي كأمفت راج حميده كايم راج زبيده اڭكو چو جادي استري تشكو نوڭ راج محمد ايت جوڭ تشكل تاه وڤه راج سلامه ايت ادفون انق يقدفرتوان راج عالي يڭلاين درڤد ايت اد جوا مك تباد دسبونكن دسيني .

كتيڪ

فترا يقدفرتوان مودا راج جعفر دڭن راج ليبر ايت يأت راج عبدالله نماڻ ايله يقدفرتوان مودا يڭكسميلن درڤد انق چوچو اوڤو مك ايله براستريكن فترا يقدفرتوان بسر السلطان عبدالرحمن شاه فترا مرحوم سلطان محمود ليڭك يڭبرنام تشكو نڭه برڤتراكن امفت اورڭ لاکي ۲ قرنام راج منصور تيماغڻن ۲ تشكو لوڭ کدوا راج محمد تيماغڻن تشكو نوڭ كتيڪ راج عثمان تيماغڻن تشكو هيتم كأمفت راج جمعت تيماغڻن تشكو بوسو مك افيل تله مڭكت تشكو نڭه ايت مك براستري قول اي اكن سفوفون يڭبرنام راج حوى فترا راج احمد فترا مرحوم يقدفرتوان راج حاج الشهد في سبيل الله تعالى برڤتراكن راج ميمونه جادي استري راج حسن انق راج عالي حاج انق راج احمد يڭترسبوة ايت کدوا راج محمد طاعير كتيڪ راج ڦتري ادفون يڭلاين درڤد ايت انق کنديقن تباد دسبونكن دسيني کران هندق مڭميل سمڭنان سهاج سڦاي جادي سڦرا .

كأمفت

فترا يقدفرتوان مودا راج جعفر دڭن راج ليبر ايت يأت راج ميمونه نماڻ ايله جادي استري دوا ڦوڦون يأت سيد حسين تشكو ايراڭ بن سيد محمد زين القدسی اداله اي مفاداكن ببراف انق فرتام سيد محمود کدوا سيد علوي كتيڪ شريفه حايمه اداله سيد عاوي ايت تله وڤت اي ڦد وقت ممبواة ساسياه اين اداڻ .

سبرمول ادفون راج ادریس سودارا يقدفرتوان

راج جعفر فترا مرحوم يقدفرتوان راج حاج الشهد في سبيل الله تعالى مك ايله براستريكن راج صفيه فترا مرحوم يقدفرتوان مودا راج عالي مفاداكن دوا انق ڦرمڦوان دڭن استري ايت فرتام راج فاطمه جادي استري يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن کدوا راج سیتی جادي استري يقدفرتوان مودا راج علي مک کدواڻ ايت مفاداكن انق سفرت يڭتاه ترسبوة داتس اين تادي شهدان ادفون انق يڭلاين درڤد استري ايت فرتام راج حبيبه کدوا راج حليمه كتيڪ راج حبيبه كأمفت راج عائشه كايم راج سلامه کأنم راج امنه ادفون يڭلاکيڻ ۲ فرتام راج باسو کدوا راج عبدالرحمن حاج كتيڪ راج ابراهيم كايم راج عبدالغني .

سبرمول ادفون راج احمد اڭكو حاج توا سودارا يقدفرتوان مودا راج جعفر فترا مرحوم يقدفرتوان مودا راج حاج الشهد في سبيل الله مک اداله راج احمد اين مفاداكن ببراف انق لاکي ۲ دان ڦرمڦوان شهدان اداله اي بريني

راج ابوبکر دان راج ابراهيم دان راج علي دان راج انتيه فرمقوان دان راج
امنه دان راج نعمه ادقون راج محمد برانقکن راج عثمان دان راج ادریس دان
راج ابراهيم دان راج کچوت دان راج اسمعیل دان راج ابوبکر دان راج
حاج دان راج عمر ادقون یغ فرمقوانن راج حوی دان راج میمونه دان راج سوده
دان راج لینه ادقون راج محمود اد جوک انقن لاکي ۲ دان فرمقوان ادقون
یغذولو قیغت برنام راج زینه ادقون راج قاسیم برانقکن راج بیگب دان راج
کندوغ دان راج زینب ادقون راج حسین مغاداکن ببراف انق لاکي ۲ دان
فرمقوان اي برینیکن انق راج بوکیس اروغ بیلاواه منداقت انق سقرت راج
ابراهيم دان راج عثمان دان رقاء دان راج عبدالصمد دان راج داود دان راج
عمر دان یغ فرمقوانن راج لبر دان راج میمونه دان راج فا دان راج رفیعہ
دانلاینن ۲ یغذلاوة ۲ تیاد دسبوة دسینی ادقون راج یوسف برانقکن راج حسن
دان راج محمد دان راج حاج دان راج احمد ادقون یغ فرمقوانن سقرت راج
حوی دان راج کتیجه .

سبرمول

ادقون یغذفرتوان مودا جعفر دغن راج لبر فترا مرحوم یغذفرتوان راج علي مک
یأیت فرنام راج عبدالرحمن یغذفرتوان مودا یفکتوجه درقد بشا بوکیس انق
جوجو اوغو شهدان اداله راج عبدالرحمن این براستریکن راج فاطمه فترا راج
ادریس سودارا مرحوم جعفر ایت برقترا راج انتیه جادی استری سید محمود بن
سید حسین تغکو ابراغ کدوا راج ادریس کتیگ راج انداق جادی استری
سقرقون فترا یغذفرتوان مودا راج علي یغبرنام راج منصور یغ وفة دمکه المشرفه
کأمفت راج جعفر کلیم راج میمونه جادی استری سلطان محمود فترا سلطان
محمد لیفکا دان انق ۲ دغن کندیقن تیاد دسبوتکن .

کدوا

فترا مرحوم یغذفرتوان مودا راج جعفر دغن راج لبر ایت یأیت راج علي
نماں ایله یغذفرتوان مودا یغکدلافن درقد بشا راج بوکیس شهدان اداله راج علي
این براستریکن فترا مرحوم راج ادریس سودارا مرحوم جعفر یغبرنام راج سیتی
برقتراکن راج منصور کدوا راج اندوة کتیگ راج محمد یوسف یغذفرتوان مودا
یغکسفوله دان راج محمد یوسف اینله براستریکن فترا سلطان محمود شاه یغبرنام
تغکو امبوغ مغاداکن انق جوا کأمفت راج عبدالصمد کلیم راج مریواه کأنم راج
سلیمان کتوجه راج اواغ ادقون فرمقوانن فترام راج فیرق جادی استری راج
ادریس فترا یغذفرتوان راج عبدالرحمن کمدین جادی استری سلطان سلیمان
بدرالعالم شاه کدوا راج صفیه جادی استری راج محمد انق یغذفرتوان راج
عبدالرحمن کتیگ راج سلامه جادی استری راج محمد تغکو نوغ فترا یغذفرتوان

مودا راج جعفر ایت بر استریکن راج لیبر فترا یغدفر توان راج علی مرحوم فولو
 بوین مک منداث فترا تیک لاکي ۲ ساتو فرمقوان ادفون لاکي ۲ فرتام راج
 عبدالرحمن ایله منجادی یغدفر توان مودا یغ کتوجه کدوا راج علی ایله یغدفر توان
 یشکدلاثن کتیک راج عبدالله ایله یغدفر توان مودا یغ کسمیلن درقد انق چوچو
 اوغو راج بوکیس ددالم نگری ریو ادفون یغ فرمقوان راج میمونه جادی استری
 سید حسین تگکو ایراغ شهدان ادفون انق یغدفر توان راج جعفر یقلاین درقد
 ایت یقلاکي ۲ فرتام راج جمعه کدوا راج محمد کتیک راج محمود کامفت راج
 قاسم کلیم راج سلیمان کأنم راج حسین کتوجه راج یوسف کدلاثن راج حسن
 کسمیلن راج عباس شهدان اداله سکل یغترسبوه ایت سدهله ماتی سموان
 قد ماس محروبه سلسیله این هپاله راج محمد دان راج حسین یغ هیدوف ادفون
 انق یغدفر توان راج جعفر یغ فرمقوان فرتام راج خدیجه جادی استری راج
 عبدالله منداث انق سئورغ لاکي ۲ نمائ راج باسو کدوا راج سعوده کتیک
 راج صلیحا کامفت راج مریم کلیم راج حلیمه کأنم راج فاطمه کتوجه راج نور
 کدلاثن راج زبیده کسمیلن راج سستی جادی استری راج انق مرحوم فولو باین
 کسقوله راج حمیده کسباس راج علویه کدوا بلس راج صفیه کتیک بلس راج
 حبیبه کامفت بلس راج ساما جادی استری راج عبدالحمید انق راج احمد یغثله
 یغترسبوه ایت شهدان ادفون راج خدیجه سوامین یغکدوا راج اندراکیری برنام
 راج عمر ادفون راج سعوده برسوامیکن راج جعفر انق مرحوم فولو باین دان راج
 حایجه جادی اسری انق راج اندراکیری برنام راج حسین برانقکن راج
 عبدالجلیل دان راج کچی فرمقوان دان راج مریم جادی استری سید مصطفی
 کمدین جادی اسری راج جمع چوچو یغدفر توان راج علی ادفون راج حلیمه
 جادی استری راج عالی حاج انق راج حاج احمد برانقکن راج حسن دان بیراف
 لاکي فرمقوان ادفون راج نور جادی استری راج عبدالرحمن حاج فترا راج ادیس
 فترا مرحوم راج حاج برانقکن راج سلیمان ادفون راج ذبیده جادی استری راج
 عبدالله انق راج احمد یغثله ترسبوه ایت برانقکن راج یحیا دان راج اسحاق
 دان راج محمد دان ابوبکر دان راج عبدالرحمن دان راج سستی فرمقوان ادفون
 راج حمیده جادی استری راج ابراهیم انق راج ادیس یغثله ترسبوه ایت
 برانقکن راج باسو سرت سواران ادفون راج علویه جادی استری راج اندوه
 انق راج احمد ایت جوک برانقکن راج یونس دان راج الیاس ادفون راج
 صفیه جادی استری راج حاج علی انق راج احمد ایت جوک برانقکن راج
 حسین دان راج صلیحه ادفون راج حبیبه جادی استری راج عبدالغانی انق راج
 ادیس یغترسبوه ایت برانقکن راج عبدالرحمن دان راج کچی فرمقوان دان
 راج جعفر دان راج حسن دان راج حسین برمول ادفون انق یغدفر توان مودا جعفر
 یقلاکي ۲ ماسیغ ۲ اد منگلکن انق لاکي ۲ فرمقوان دان مان ۲ یغیاتی بلوم
 سمفی بالغ تیاداله منگلکن انق ادفون راج جمع برانقکن راج عبدالله دان

تیماغثن ۲ تفکو ایراغ کلیم سید احمد نیماغثن ۲ تفکو وو. کائم سید هاشم
 تیماغثن ۲ تفکو نوغ ادفون سید عبدالله ایت براستریکن راج صالحه انق راج
 احمد فترا مرحوم راج حاج یغ مگت دتلو. کناغغ مفاداکن انق تیک اورغ
 فرتام سید عثمان کدوا شریفه رفیه کنیک سید شیخ ادفون سید حسین براستریکن
 فترا مرحوم جعفر یغیرنام راج میمونه مذاقت انق تیک اورغ فرتام سید محمود
 کدوا سید علوی کنیک شریفه حله دان باق لاکی انق یغبوکن کهرا
 دمکینلاک سید هاشیم بیراف انق یغبوکن کهرا شهدان ادفون فترا اوغو داهیغ
 چلا. یغلاین درغد تفکو هینم دان تفکو قوتیه یأیت امقت اورغ یغلاکی ۲ دوا
 اورغ فرمقوان فرتام راج حاج یغدرقوان مودا المرحوم الفازی المجاهد فی امامه
 کلمه الله هی العالی الشهد فی سبیل الله اایاه بالرزق النعمه فی جنه
 الفردوس کما قال الله تعالی ولا تحسبن الذین قتلو فی سبیل الله اموات بل اایاه
 عندربهم یرزقون شهدان ادفون یغکدوا فترا اوغو داهیغ چلا. ایت یأیت راج لومو
 نماث ایله جادی راج سلاغور یغبرکلر اثیل ای سده مگت مرحوم صالح ادفون
 یغ فرمقوانش دوا اورغ فرتام راج امینه کدوا راج حله تیماغثن ۲ تفکو کچی.
 ایله جادی استری سلطان جمبی ادفون راج امنه جادی استری راج بوکیس
 برنام اروغ لغا یأیت ایهندان انچی. اغکو راج سلیمان ایت مذاقت انق دغن
 راج بنتیت دوا اورغ فرمقوان فرتام اغکو دالم جادی استری سلطان عبدالرحمن
 شاه برقتراکن راج محمد تفکو بسر اخرث ایله مگنتیکن کراجان ایهندان برکار
 سلطان محمد شاه یأیت مرحوم کراتون کدوا انق انچی. اغکو راج سلیمان دغن
 راج بنتیت یأیت اغکو وو. نماث ایله جادی استری تشکوغ عبدالرحمن برانق
 دوا اورغ فرمقوان فرتام راج لوغ کدوا راج چی. نماث اداله کدوا ایت جادی
 استری یغدرقوان مودا راج عالی فترا مرحوم جعفر شهدان ادفون مرحوم یغدرقوان
 مودا راج حاج الشهد فی سبیل الله تعالی اداله ای مفاداکن انق لاکی ۲ دان
 فرمقوان ادفون یغلاکی ۲ قرنام یغدرقوان مودا راج جعفر کدوا راج ادریس کنیک
 راج فھغ کامقت راج احمد کلیم راج قاسیم ادفون یغ فرمقوانش فرتام راج سلامه
 اداله بندا انق راج اساهن کدوا راج حمیده کنیک راج سیتی اداله کدوا
 بندا راج فیرق فتری یغدرقوان مودا داهیغ کمبوجا کامقت راج بوتیت کلیم
 راج تغه اداله بندا کدوا انق سلطان اندرا گیری کائم راج امینه کتوجه راج
 قاسیر سیرمول ادفون راج سلامه ایت جادی استری راج نالا یغدرقوان مودا
 سلاغور دان راج حمیده یأیتله اغکو فتری جادی استری مرحوم سلطان محمود
 مرحوم بسر دلشک دان راج سیتی ایله اغکو بسر جادی استری راج بوکیس
 کرا یغ. تلایا. چوچو داتو ربو توا دان راج بوتیت ایت جادی استری اغکو
 راج سلیمان فترا راج بوکیس اروغ لغا دان اغکو تغه ایت جادی استری
 یغدرقوان سلاغور راج ابراهیم دان راج امنه تیاد برسوامی دان راج قاسیر
 جادی استری یغدرقوان بسر اندرا گیری برنام راج سعید سیرمول اداله یغدرقوان

فصل

قد مپساکن ساسیاه کسرونس اوڤو کلان جاي فترا یأیت اوڤو داهبع مریوه یموان مودا یغمرنام ددالم نگرې ریو درفد انق اوڤو نند اري بوراغ داهبع ریلاکت برمول اداله اوڤو داهبع مریوه ایت ایله یغدفرتوان مودا دان ایله یغدفربوآة ټوکو. ټرملان سومغه سنبلا ملايو دغن بوکیس دان ایله براستریکن انق راج ملايو یغبرنام تن چي، ایو انق تمغکوڅ عبدالجمل دجوهر اداله چي، ایو ایت دیم دفرت سراتس شهدان اوڤو داهبع مریوه برتررا دغن نن انچي، ایو ایت تیک اورغ فرنام لمفاء اوڤو دغکیل اورغ کلانا چي، اوڤو کدوا راج سعید کیکن راج فاطمه ایله برسوامیکن داهبع کمبوجا فترا اوڤو داهبع فراني ادقون سلسیله کتروننن کباپکن دسلاغور کران انق یغبرنام کلان چي، اونو، ایت بریني دسلاغور برنام فترا تن چي، عایسه دان لاین ۲ اداان انتهی.

فصل

قد مپساکن ساسیاه کترونن اوڤو داهبع چلا، یأیت داهبع فالي برمول اوڤو داهبع چلا، اینله یغدفرتوان مودا یغکدوا درفد فیق راج بوکیس دان ایله براستریکن راج ملايو انق سلطان عبدالجلیل جادیله استریث ایت سودارا سلطان سلیمان بدرالعالم شاه یغ سآیه سبندا دغن دي برنام تغکو منق کلارانش تتکل اوڤو داهبع چلا، ایت منجادي یمتوان مودا دکلر تغکو ټوان قول اداله اوڤو داهبع چلا، منداقت انق دغن استریث ایت دوا اورغ ټرمقوان ټرتام تغکو ټوتیه کدوا تغکو هیتم شهدان ادقون تغکو ټوتیه ایت ایله جادي استری مرحوم عبدالجلیل ټترا مرحوم سلطان سلیمان بدرالعالم شاه مک منداقت انق دوا اورغ ټرتام تغکو احمد کدوا تغکو محمود ادقون تغکو احمد ایت مگت لاکي کچیل تتکل تله دجادیکن راج اوله مرحوم اوڤو داهبع کمبوجا کمدين دجادیکنش قول سوداران تغکو محمود ایت برکلر سلطان محمود شاه تتکل اي مگت منغلکن ټترا دوا اورغ ټرتام تغکو حسید یأیت سلطان حسین دسیغاقورا کدوا تغکو جمعه یأیت سلطان عبدالرحمن شاه مرحوم بوکیت چغکیه شهدان سلطان عبدالرحمن اینله برترراکن سلطان محمد یغ کهراش دان ټتراش یغبوکن کهرا دوا اورغ ټرتام سلطان سلیمان بدرالعالم شاه کدوا تغکو وو، ادقون یغ ټرمقوانش ټرتام تغکو تغه کدوا تغکو کچي، کتیک تغکو اندق ادقون سلطان محمد ټترا سلطان عبدالرحمن ایت برترراکن سلطان محمود یغتهله دتورنکن اوله هلندا کراجانش برکنتي دغن ایه سوداراش برکلر سلطان سلیمان بدرالعالم شاه ادقون تغکو هیتم سودارا تغکو ټوتیه ایت برسوامیکن سید حسین بن شیخ بقسا بن یحیا برانقن شریفه حلیمه مک شریفه حلیمه ایت برسوامیکن ائکو سید محمد زین القدسي مک منداقت اي انق انم اورغ ټرتام شریفه ذبیده تیماغثن ۲ تغکو اندق کدوا شریفه مریم تیماغثن ۲ تغکو ني کتیک سید عبدالله تیماغثن ۲ ائکو غه کامقت سید حسین

ايت برسواميکن راج عالم برانقکن نڱکو بدریه نماڻ جادي استري سيد عثمان
بن شهاب برانقکن سيد عاي یمنون سیاء انق چوچو سيد علي له منجادي راج
ددالم نڱري سیاء فد ماس ممبوة سلسيله اين اداڻ.

فصل

قد ميٽاکن سلسياه ڪٽرونن اوڦو داهيغ منمبون ڦترا يڱدکوا درڦد اوڦو داهيغ
ريلاک برمول اداله اوڦو داهيغ منمبون ايت براسٽريکن ڦٽري کسمبا ڦٽرا سلطان
محمد زين الدين راج ماتن يأت انق دڻن استرين انق راج سڱکاوو نماڻ
ڦٽري امس اندراوتي مک ڦٽري کسمبا ايت منداڦٽله اي انق دڻن اوڦو منمبون
ايت سڦوله اورغ يأت انم لاکي ۲ امفت فرمقوان ادڦون يڱلاکيڻ ۲ ڦرتام کستي
جمريل کدوا کستي جمادين کتيڪ کستي جلدري کامفت کستي جلما کليم
کستي سينا کانم راتو سريا کسو ما ادڦون يڱ فرمقوان ڦرتام اوتين دوامن
کدوا اوتين چندرا ساري کتيڪ اوتين چند رميدي کامفت اوتين ڦاوغ ادڦون
کستي جلدري ايت برانق توجه اورغ يڱلاکيڻ ۲ ڦرتام کستي اوريڦ کدوا کستي
اسماعيل کتيڪ کستي قاسيم ادڦون يڱ فرمقوان ڦرتام اوتين اندراوتي کدوا
اوتين بلالغ کتيڪ اوتين فاطمه کامفت اوتين سمڱغ ادڦون کستي جلما برانق
دوا اورغ ڦرتام اوتين رتن ساري کدوا اوتين رتن ويليس ادڦون کستي سينا
برانق تيڪ اورغ ڦرتام اوتين سلامه جادي استري راج عاي یمتوان مودا ريو
يڱکاييم درڦد انق جوچو اوڦو برانق سڦورغ برنام کستي حسين کدوا انق کستي
سنا مس اوڦم نماڻ کتيڪ امس سي سبرمول ادڦون اوتين دوامن برسواميکن
راج لندن راتو باکوق نماڻ برانق امفت اورغ ڦرتام اوتين نيت کدوا اوتين
سعديه کتيڪ اوتين سونا کامفت اوتين سلامه ادڦون اوتين چندرا ساري ايله
برکله راتو سمڱغ بلومله اکو دافت نام سوامين دان انقن قد کتيڪ ممبوة سلسيله
اين ملينکن سياڦ ۲ يڱدبلاکڱ اکوله درڦد انق چوچو اکو هارڦ اکن منمبه
کراڻن کو اين جک دافت ادڦون اوتين چند راميدي برسواميکن ڦڦيران شريف
عبدالرحمن يڱداڻک اوله یمتوان مودا ريو راج حاج منجادي سلطان دنکري
ڦڻتيانق مک اداله مندافت انق سڦورغ لاکي ۲ دان سڦورغ فرمقوان ادڦون
يڱلاکيڻ ۲ برنام ڦڦيران شريف فاسيم ايله منجادي سلطان ڦونتيانق يڱدکوا
دان يڱ فرمقوانن برنام شريفه عأيه برسواميکن سيد شيخ بن حامد باعبود
ادڦون اوتين ناواغ برسواميکن ڦڦيران عبدالغفور راج بروني برانقکن کستي
ڦوتيل شهدان هڱک اينله ڦڦتهوان اکو اکن سلسيله ڪٽرونن اوڦو داهيغ منمبون
يڱدسبه تيمور سڦرت ممقاواه دان ڦونتيانق دان ماتن دان بروني ادڦون اوڦو
داهيغ کماسي سلسيله ڪٽرونن لاکي اکنداڻغ دبلاکڱ کران اکو اتورکن مان ۲
سوداران يڱتوان اکو دهولوکن اداڻ.

نکري ريو هفک ماس اين يأت سنه ۱۲۸۲ برککالن انق جوجون منجادي
يمتوان مودا ريو باومه فونس لاکي ادفون اوفو داهيغ کماسي ايت ايله منجادي
فغيران مڤکو بومي يغ مرنهکن کراجان دنکري سمبس دغن سکل تعاون دانلاکي
اکندانغ سکل سياره اوفو ۲ ايت فد باب يشکدوا ددالم کتاب اين انشاء الله تعالى.

شهدان

سکارغ اکو پتاکن اوفو ۲ يغ ليم براديق ايت اکن ساسيله

فصل

قد ميتاکن سلسله کترونن اوفو داهيغ قراني برمولى اداله اوفو داهيغ قراني ايت
بريني اي دسبنن دغن ساتو انق اورغ بوکيس نماث نخودا الغ دسبوة اورغ يأت
فاري عبدالماک مک فاري عبدالماک ايت برانق دوا اورغ ساتو لاکي ۲ برنام
عبدالفتاح دان عبدالفتاح برانقکن احمد دان احمد برانقکن عبدالله دان عبدالله
برانقکن ابراهيم دان ابراهيم برانقکن اسمعيل ينجادي داتو شهندر ريو دان انق
يغ فرمقوان درقد فاري عبدالماک ايت نماث انجيء فاطمه ايو داهيغ کمبوج
مک داهيغ کمبوجا اينله منجادي يقدفرتوان مودا يغ کيک ددالم نکري ريو
سرت تعاون دأيرهش دان سئورغ فرمقوان برنام داهيغ خديجه ايله قد اخرن
جادي استري راج عالم انق يمتوان راج کچيء سياء درقد ايله کترونن يقدفرتوان
سيد علي بن عثمان بن شهاب يغ کراجان دنکري سياء کمدين براستري قول
اوفو داهيغ قراني ايت اکن سودارا يمتوان بسر سلطان بدرالعالم شاه يغبرنام
نڤکو تفه مک برفترا اي سئورغ برنام راج ميمونه کمدين براستري قول اي دسلاخور
اکن انق راج سلاخور دافت قول انق سئورغ فرمقوان کمدين براستري قول اي
دکده اکن ادیق يمتوان کده دافت قول انق سئورغ فرمقوان سبرمول ادفون فتراث
يغلاکي ۲ برنام اوفو داهيغ کمبوجا ايت براستريکن سڤوڤون فترا يقدفرتوان مودا
اوفو داهيغ مريواه يغبرنام راج فاطمه اداله بندان راج فاطمه اين تن انجيء
ايو مک منداقتاه داهيغ کمبوج انق دغن راج فاطمه ايت سميلين اورغ فرتام
فرمقوان نماث راج فيرق ايله استري مرحوم تاوۛ کتافغ کدوا راج خديجه کتيک
راج اندق ايله جادي استري راج ابراهيم سلطان سلاخور يشکدوا يشکامقت راج
سعيد کليم راج عأسه تيماغثن داهيغ اوتيه کأنم راج اندوة کتوجه راج علي
يأيتاه يمتوان مودوا يشکليم ددالم ريو کدلافن راج عبدالصمد کسميلين راج
اوسوه شهدان ادفون راج ميمونه فترا مرحوم اوفو داهيغ قراني ايت دغن تفکو
تفه ايت برسوامبکن تمڤکوڤ جوهر برفتراکن داهيغ جلاء دان داهيغ کچيء
دان اڤکو مودا شهدان داهيغ کچيء اينله برانقکن تمڤکوڤ عبدالرحمن دان
تمڤکوڤ عبدالرحمن اينله برانقکن تمڤکوڤ ابراهيم دان تمڤکوڤ ابراهيم اينله
برانقکن تمڤکوڤ ابوبکر دسيڤافورا تاوۛ بلاشا يغاد قد وفت ايت محبوة سلسله
اين مک ايله يغبرکدر سلطان جوهر ادفون داهيغ خديجه فترا اوفو داهيغ قراني

فولغ لفاء رماټ بسي برانقن توتوميء رڤسي توفوسول چيټنا برانقن توري بوسوغي سيلاجاغي لڤکا نانا برانقن تندري لپوځ متندرو ري لړکودون برانقن تندري امځاء متندرو ري بلوسوي ملجايغي رکلاکان برانقن کوري لاغي متندرو ري چندرانا برانقن لتند ري امځاء برانقن مقاسځ متندرو ري ساکونا برانقن لتوانده متندرو ري رکنانا برانقن لتند ري يوفاء برانقن لندراځ رتلوء تندر ايځ برانقن لمدوصالت.

شهدان

اداله راج اوڅو لمدوصالت ايناه اول راج بوکيس يځ مول ۲ ماسوء اوکام اسلام يځبرايمانکن نبي کيت محمد صلى الله عليه وسلم

شهدان کات ستغه لغة بهسا بوکيس اللغة دغن دبواغکن تان جادي لمدوصلا يايتله يځ مشهور سبرمول ادڅون اوڅو لمدوصلا اينله يځ اتق چوچو سکل داتو ۲ دلوء دان دسوڅيځ دان اروځ بنيتيځ شهدان اداله اوڅو لمدوصلا اين برانق تيک اورځ لاکي ۲ څرنام څاچوځ نماڅ کراجان دنکري لووء کدوا اوڅو داهيځ يياس نماڅ څرکي منجادي اورځ بسر سکل بوکيس دتانه جاوا منجادي چايځ ستروجهون څهلاون دتانه جاوا مک اخر عمرڅ منداقت نام مايور دکلر اوله جندرال هلندا ممرتهکن سکل بوکيس دبتاوي دان جاوا کتيک انځن برنام اوڅو تندري بوراځ داهيځ ريلاک مک ايله يځ مځبارا کسبله بارت درځد تانه بوکيس شهدان ايله يځ مځپاي اتق برليم اورځ لاکي ۲ ساتو ايو څرنام اوڅو داهيځ څراني نماڅ اياه يفتوا سکالي کدوا اوڅو داهيځ منمبون کتيک اوڅو داهيځ مريواه کامقت اوڅو داهيځ چلاء کاييم اوڅو داهيځ کماسي دانلاکي سئورځ څرمځوان انځن دغن استريڅ راج تغمانه برنام انځن ايت داتو ريو توا کات قول اورځ بوکيس داتو څرمځوان ايناه نينيء اڅکو کرايځ تاييځ دمکينه چتران شهدان اداله اوڅو داهيځ څراني ايت سرت سوداراڅ ايله منجادي څنجوريت اکوځ جايځ ستر ستروجهون څهلاون ځد تانه سبله بارت درځد تانه بوکيس هڅک تانه جوهر دغن سکل تعلق لاکي اکنداڅ فسهڅ ايت ځد باب يځدکوا درځد کتاب اين ادڅون اوڅو داهيځ منمبون اياه منجادي راج دنکري مځواوه يځبارا څغيران مس سري نکارا ممرتهکن دنکري مځواوه هڅک سمځي کځد اتق چوچون تورن منورن ادڅون اوڅو داهيځ مريواه اياه منجادي يځدځرتوان مودا ريو دغن سکل تعاوق دأيرهڅ دان ايله برکار کلانا جاي ځترا دان ايله مځالهکن راج کچيء يمتوان سياء داميلڅ ريو درځد تاغن راج کچيء دسرهکن ريو دغن سکل دأيره تعلق کځد راج سليمان سرت دلتيء راج سليمان ايت منجادي راج جوهر دغن سکل تعلق دأيرهڅ ادڅون اوڅو داهيځ چلاء ايله منجادي يمتوان مودا يځدکوا ددالم

مک دغرله اولهم — فاعام کتهوي اوليهم

برمول اداله اصل راج بوکيس يغ مغمبارا کسبله بارة درفد ٲيهي تانه سيله
 بوکيس اداله اصلئ سنورغ راج ٲرمفوان نام نگرين لوو نام راج ايت ست
 ماغکايء اداله ست ماغکايء ايت فد سته فول اورغ بوکيس کتروتن درفد
 ٲتري بلقيس کونن ددالم فد ايت الله سبحانه وتعالی یتقرله تاهو اکن حقيقت
 الامور کلهئا کران باقيس ايت دنکري سبا ٲيهق يمن اتق. راج جين جادي
 استري نبي الله سليمان عليه السلام مک برجاوه ٢هنله دغن بوکيس انتهنک صحکه
 فول سته بوکيس اين انتهنک تيدق الله تعالی یتقرله تاهو اکنتتافي ٲتري
 باقيس ايت برانق لاکي ٢ دغن نبي الله سليمان بيراف باٲق تورن منورن کران
 تيا د مانع يغ منگهنک کفد عمل یتياد بوله سمقي اتق چوچو نبي الله سليمان
 ايت کبوکيس کران ٲکرچان ايت هاروس لولس کفد عقل سٲرت کباٲکن توان
 سيد عرب يغ نورن کباوه اغين اين برتابوران سکف نکري دباوه اغين منگلکن
 بيراف اتق چوچون مک اٲيل لولس دان صح اتق چوچو رسول الله صلی الله عليه
 وسام ايت سمقي کباوه اغين سرت منگلکن اتق چوچو بيراف باٲق دمکين
 جواله اتق چوچو نبي الله سليمان عليه السلام جاتوه کتانه بوکيس ايت فالاحاصل
 تٲٲ ٢ ٲکرچان یتياد کيت دافت اکن حقيقتن جاغنه کيت دستاکن هندقله
 کيت تسامکن کران دليل برديري اداان انتهي.

شهدان اداله ست ماغکايء ايت

منجادي راج کراجان دسيلاغي مک ايله برسواميکن راج بوکيس یتسرن سکالي
 دنکري لوو مک ست ماغکايء ايله برانقن داتو ٲلقيء ايله برانقن فاتونوه
 ايله برانقن باراکورو برانقن بارا لانوه برانقن فادک سوي رکاديغ
 ايله برانقن لکليکو.

شهدان

اداله فادک سوي رکاديغ بردوا ٲتري دش لکليکو اين فسه يغ مشهور ددالم
 بيراف حکايت بوکيس دان ملايو کران فادک سوي رکاديغ ايت مغمبارا اي
 برماين ٢ هٲک سمقي کسياه بارت ملاک دانلاين ٲد ماس ايت ايله راج
 یتنبا د بنديقن فد کيسرانن دان کاکه برانين.

برمول لکليکو ايت

برانقن فادک ساوغ روارء برانقن لسلاک برانقن سياجاغي کورنا برانقن
 بساري توجا ملجاغي لوقي بالي برانقن نو تندري الا ملجاغي اولرنا برانقن
 لارما ٲا منندرو ري ورا برانقن لاسوسوغ روارء متندرو ري لاروفوغ برانقن
 بتارا نوشکاء مسدرو ري ماغکايء برانقن لفاء بيوي لوفي ريبلاء برانقن سوسوغ
 ريور منندرو ري لاروفوغ برانقن نوءا ماداغ متندرو ري نفا برانقن تولاي
 متندرو ري تان تکو برانقن ستي روارء متندرو ري تکاء جاب برانقن لاوغ لاغي
 متندرو ري لکانان برانقن ما اکروما متندرو ري تمٲ تکاء برانقن لاما ني

کريو کران سلطان سايمان ايت ايه سودارائ منٽا ٽولغ لالو دٽولغ اوله سلطان
 سليمان مك اله قول راج عالم ايت کلوارله مغمبارا سکنف نكري اورغ هڻک
 سمقي کمان شهدان اقبيل ددغرن سلطان محمود ايت تله مڻکت مڻکتيکن
 کراجائن انفن برنام یمتوان راج اسمعيل مک راج عالم ٿون داتقله ملنگر سیاہ
 برسام هلندا ملاک مک یمتوان راج اسمعيل ٿون الهله قول لالو کلوار مغمبارا
 سکنف نكري ۲ اورغ کقلیمبغ دان کسينتن دان کترغگانو منچاري کواس ادٿون
 نكري سیاہ راج عالم له منجادي راج دسيٽو دان انقن یمتوان محمد علي
 ايت منجادي یمتوان مودا قول مک تياد براٺ لماڻ مک مڻکتاه يڏفرتوان راج
 عالم ايت ددالم نكري سیاہ اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبيل يڏفرتوان راج اسمعيل مندغر خبر ايه سودارائ تاه مڻکت ايت مک ايٿون
 داتغ قول کسياء مک اله قول سیاہ ايت دان یمتوان راج اسمعيل کراجائنله دسيٽو
 مک تياد براٺ لماڻ مڻکتله قول یمتوان راج اسمعيل ايت مک مڻکتيکن کراجائن
 ٿتران يڏبرنام راج يحيي دان یمتوان محمد علي تياد دٿچتن سقدرکن منجادي
 راج توا سهاج قد ماسڻ مک اد قول سودارائ دٿرواٿن یمتوان مودا مک ددالم
 ايت سيد علي بن عثمان ٻڻسا بن شهاب يأت چوچو راج عالم انق تڻکو بدره
 مک دٿيٿون یمتوان راج يحيي ايت لالو دلڻگرن نكري سیاہ ايت مک الهله قول
 یمتوان راج يحيي ايت برتابوران دغن انق استريڻ دان راج موداڻ سرت انق ۲
 راج مان يڻکاسيه اکندي لالو مٻاوا ديرين کنکري ليڻکا کڏ بکندا سلطان
 محمود ٿترا مرحوم عبدالجليل ٿترا مرحوم سلطان سليمان منٽا قربنتوان مک
 تياداله ستو جواب سلطان محمود ايت مک دودقله يڏفرتوان يحيي ايت دلڻکا
 دغن سانق سودارائ براٺ ماس دان کتيک کمدین تياد براٺ لماڻ مک
 کلوار قول مغمبارا سکنف نكري اورغ ادٿون سکل سانق سودارا برسام ۲ دغندي
 اد يڏ دٿگنکنش دلڻکا اد دٿليٿوڏ اد يڏ دمڦاوه دان کڦونتيانق ادٿون یمتوان
 يحييائ ٿرکي کترغگانو لالو ککمانن مک تياد براٺ لماڻ دسيٽو ايٿون مڻکتله
 ددالم کمانن مک اينله اخراامور ٿوتس کراجائن راج سیاہ يڏ کترونن درقد
 راج ملايو برٿدهاه قول کراجائن نكري سیاہ ايت کڏ ٻڻسا عرب لاکي ٿريش
 لاکي سيد ٻڻسا بن شهاب يأت سيد عاي هياله تيڻگل سباه بندان ساج يٿترکنا
 کڏ یمتوان راج کچي ايت مک سکارغ انق چوچو سيد علي له کراجائن ددالم
 نكري سیاہ هڻک سمقي بمبواة سلسيله دان سياره اين اداڻ انتهی.

فصل

قد مپتاکن ساسيله راج سباه راج بوکيس يڻماسوه کتانه بارة نكري جوهر
 يڻجادي برماسوه ۲ کن قد ٿرايت قد ٿيهق راج ملايو دغن سبب برلاکي استري
 براميلن ۲ انتارا کدوا ٿيهق

شهدان اداله تفکو محمود ایت برکذر سلطان محمود شاه مک اي بر استریکن
 انق داهبغ متکوه مندافت انق برنام راج اسمعیل دان راج داؤد اینه انق
 کهران برمول اداله انقن یغلاین درقد ایت فرتام راج عبدالله کدوا راج عبدالرحمن
 کتیک راج موسی کامفت راج کامت کلیما راج باقی کانم راج حسین کنوجه
 راج یوسف کدلاقن راج محمد کسمیلن راج بوسو کسقوله راج حسن کسباس
 راج طیب کدوا باس راج یاسین. ادقون یغفرمقوان درقد انقن ایت فرتام تفکو
 امبوغ کدوا تفکو سلیه کتیک تفکو جکر کامفت تفکو هیتم کلیم تفکو حلیمه
 دمکینه بارش یفته اتو دافت ددالم ببراف شجاره دان سیاره یغدهولون اداڻ.

سبرمول

ادقون راج اسمعیل قتران سلطان محمود ایت برانقن راج يحي تیماغڻ ۲ڻ
 تفکو سولوغ کدوا راج عبدالرحمن کتیک راج صالح ادقون یغ فرمقوانن تفکو
 سعديه کدوا تفکو عایشه کتیک تفکو تیجه کامفت تفکو بدریه کلیم تفکو قمریه
 کانم تفکو صافیه کنوجه تفکو زینب کدلاقن تفکو فتری یأیت انقن دغن انق
 راج ترغکانو سبرمول ادقون قترا راج کچی. یغبرنام راج عالم ایت ایله یغدرتوان
 مودا ددالم ماس ایهن هیدوق اداله مفاداکن انق ببراف قول اداله استرین
 انق راج بوکیس یأیت داهبغ خدیجه قترا اوڻو داهبغ ثرانی یغدرسینتن اداله
 اي مفاداکن انق فرتام تفکو بدریه ایله جادی استری سید عثمان بغسا بن شهاب
 دان ایله برانقن سید علي یغ منجادی یغدرتوان سیاء یفاخر تتکل هابیس
 انق جوجو راج ملايو یغدرسبانه سیاء برتبوران سکنف نکري ۲ اورغ کدوا انق
 راج عالم ایت تفکو حاوی کتیک تفکو سوءما کامفت تفکو امس ایو شهدان
 ادقون انق یمتوان راج عالم یغلاین درقد ایت فرتام راج محمد علی جادی
 یمتوان مودا یغکدوا دسیاء کدوا راج عقیل یغ ماتي دونه اورغ کچیل ددالم
 سلت بولغ ماس کراجان سلطان محمود راج بواغ سودارا راج عالم ایت انسهی.

شهدان کات صاحب الحکایت

ادقون یغمول ۲ منجادی راج ددالم سیاء یأیت راج کچی. اثبیل مفکت مفکنیکن
 کراجانن انقن برنام سلطان محمود مک قد ماس کراجانن نکري سیاء دودکي
 اوله هلندا دقولو کنتوغ کمدين سلطان محمود کلوار قول فرکی مروفاء مفاداغ
 کقل ۲ یغبرداکغ دسقلر مک ماره قول هلندا لالو دلشکر قول سیاء ایت سمولا. اوله
 سلطان محمود ایت دتیقون هلندا ایت لالو داموڻ مک هلندا قون اله لالو لاري
 کمالک مک تیاد براف لامن مک سلطان محمود قون مفکنله ددالم سیاء مفکنیکن
 کراجانن انقن یغبرنام راج اسمعیل دان یغدرتوان مودان راج محمد علي انق
 راج عالم سده میمغ کلوار مفمبارا منجاری کواس سبب اي اله برقراغ دغن
 سلطان محمود ماس لاکی هیدوق راج کچی. فرملان قراغن اثبیل تاه ماتي
 راج کچی. مک اله قول سلطان محمود لالو ممباوا دیرین کقد سلطان سایمان

ايت مك جادياه انجيء فوغ ايت بونتيغ كونن دان اد قول ستهه مفتاكن تتكل
 بگندا مفكت ذكرن برديرى مك تياداله براني اورغ منانم بگندا ايت مك
 مشوارناه سكل منتريش اف سبب فكرجان ايت ساغت عجائب مك كات درفد
 ايسي استان اداله بگندا تغه براهيكن انجيء فوغ ايت مك بگندا ايت ثون
 مفكت مك تعبير سكل منتريش بگندا ايت تاكوۛ تياد منفكلكن انق چوچو يغ
 بفسا درفدان مك دسورهه اوله اورغ بسر ۲ ايت اكن انجيء فوغ ايت ستوبه
 دغن بگندا ايت كونن قد كننيك ايت مك افبيل تله سلسي بهاروله ربه ذكر
 بگندا ايت مك انجيء فوغ فون بونتيغه كونن دان ترسبوۛ قد شجاره فيهق
 ترغكانو اداله انجيء فوغ ايت دفاكي ميمغ اوله بگندا ايت تله بونتيغ ميمغ
 كونن وقت بگندا مفكت اورغ ۲ تغه برگادوه ۲ كن حال بگندا ايت مك انجيء
 فوغ فون دلاريكن اوله فغابما ببس دباوان كفكارويوغ كقد فثري جنيلن لالو
 انجيء فوغ ايت برانق دسيو يآيت لاکي ۲ لالو دامبيل اوله فثري جنيلن دباوان
 انق ائكت مك افبيل تله بسر دلفسكنش مغمبارا كفليمبغ دان كجهر دانلارين ۲
 قد وقت اي مغمبارا ايت برنام توان بوجغ دان وقت اي دفاكرويوغ دفككيل
 اوله فثري جنيلن سي بويوغ دان تتكل سده اي باليق درفد مغمبارا دكار قول
 اوله فثري ايت راج براليه كمدين اخير ۲ كونن دقوكلكن نوبت اوله فثري
 جنيلن سرت يمتوان سقتي دسوره برسندار دتيغ جلاتغ دلتقكن مهكوت داتس
 كفلان تياداله ساتو اف كونن ايتله آجينش صحله كونن انق مرحوم مفكت
 دجولغ مك لالو دبري نام فول اوله سقتي ايت راج كچيء لالو دسورهن كفسيان
 لاوه فيهق بشكالييس دان بوكيت باتو سرت دبريش فداغ كبسان يغبرنام
 سافورجب سرت دبريش جف ددالم ايت صحله انق مرحوم مفكت دجولغ كونن
 مك مغيكوتله سكل منفكابو فسيان لاوه ايت سفرت بشكالييس دان سياء دان
 باتو بهرا دانلارين ۲ مك ماندقتله اي كواس بهاروله اي مانگر جهر سفرت
 يشاكن داتغ چتران ايت قد باب يشكدوا بچارا سياره راج ۲ ملايو جهر دان
 سياء دان راج بوكيس انتهى.

شهدان يقدفرتوان راج كچيء اينله كراجان دنكري سياء دان اداله اي
 دوا اورغ انق لاکي ۲ يفتوان برنام راج عالم اييوان انق دفاقي باتو كوچيغ
 تتكل اي مغمبارا مندافتله اي انق يغبرنام راج عالم ايت ستهه شجاره نشان
 راج ربع عالم كدوا انقن برنام تفكو محمود تيماغثن ۲ راج بواغ اداله بنداان
 تفكو قمره فثري مرحوم عبدالجليل تتكل جهر دالهكنش دان تفكو قمره ايت
 دباوان استري شهدان اداله انقن راج عالم ايت دجاديكش راج مودا دان انقن
 تفكو محمود ايت منجادي كنتيغ يقدفرتوان بسر مك لالوله اي برقرار اديق
 براديق كمدين افبيل راج كچيء ايت ماتي برفنده ۲ له كراجان داننارا انق
 چوچون دغن برامبيل ۲ لن كراجان ستهه اتس ستههش انتهى ملخصاً.

بسر ادفون یغ فرمقوانن څر د م تفکو نځه جادي استري راج حاج عبدالله یغدفرتوان ریو څترا مرحوم راج جعفر یغسا بوکیس کدوا تفکو کچي جادي استري بندهارا څهغ یغبرنام تن مطهیر کتیک تفکو اندو جادي استري تمڅکوغ ابراهیم یغدم دسیغافورا نلوه بلاغا کأمقت تفکو هیتم تیاد برسوامي ماتي ددالم داران ادفون سلطان محمد مرحوم کراتون ایت براف فول مناروه انق لاکي ۲ دان فرمقوان ادفون یغلاکین ۲ یأیت سلطان محمود یغته ترسبوه تادي ایت یأیت بردوا سودارا ساتو ایو یغ فرمقوانن برنام تفکو دالم اداله بندان راج ترغکانو برنام تفکو تیه ادفون انقن یغلاين درځد ایت یأیت تفکو سعید دان تفکو اندوه دان تفکو ابراهیم دان فرمقوانن څترام تفکو حمیده دان تفکو صافیه دان تفکو مریم دان تفکو ساما شهدان ادفون نځو دالم برسوامیکن راج ترغکانو دان تفکو حمیده برسوامیکن انق بندهارا څهغ دان تفکو مریم برسوامیکن راج یحیا انق راج عبدالله ابن راج حاج احمد سودارا راج جعفر څترا مرحوم نلوه کناڅغ دان تفکو سلما برسوامیکن راج منصور څترا یغدفرتوان مودا راج عبدالله څترا مرحوم راج جعفر یغترسبوه ایت دان تفکو صافیه برسوامیکن راج سیم شهدان سلطان محمود څترا مرحوم سلطان محمد ایت برڅترا سڅورغ فرمقوان نماڅ تفکو امبوغ برسوامیکن څترا یغدفرتوان مودا راج علي څترا مرحوم راج جعفر یغترسبوه ایت یغبرنام راج محمد یوسف یغدفرتوان مودا یغکسوله درځد راج بوکیس اداله اي مځاداکن انق لاکي ۲ دان فرمقوان قد ماس مڅر بواه سلسيله این.

سبرمول ادفون سلطان حسین یغدسیغافورا

اداله اي مځاداکن براف انق لاکي ۲ دان فرمقوان ادفون یغلاکین ۲ تفکو بسر دان تفکو علي دان تفکو جعفر دان دوا اورغ فرمقوان اینله یغ کهران ادفون یغلاين درځد ایت یأیت تفکو عبدالجلیل ادفون سکل یغترسبوه ایت ماسیغ ۲ اد منځکلکن انق مک کباځکنله انق چوچو سلطان حسین این ددالم سیغافورا دانلاین ۲ مک تیاد هب څنجشکن سځدارکن هندق مڅمیل رځکسڅ اداڅ.

فصل

قد میتانک سلسيله راج ملايو یغدسبيله سیاه برمول اداله راج ملايو یغ دسبيله سیاه قد ماس مرحوم عبدالجلیل راج جوهر یغ کترون درځد بندهارا تن حېب ایت مک یأیت مولا ۲۸ څراج کچي یغ کلاران درځد څاکړیو یغ یغدفرتوان راج کچي مک راج کچي این اصل کجادیښ ایت یاځله اخلاف برسلاهن ۲ سته سلسيله دان سیاره ادفون ترسبوه ددالم سجاره سبيله سیاه اصل راج کچي ایت انق درځد مرحوم مځت دجولغ یغتربونه دکوت تفکي اوله مکت سري راما ماڅ برنام انچي څو غ انق لقسمان مک تتکل بکندا ایت همځیر مځت مک انچي څو غ ایت څون ماکن ماني بکندا ایت کونن وقت بکندا ایت داتغ براهیکن استریڅ څري مک ترڅنچرله ماني بکندا ایت لالو دسورهن ماکن کځد انچي څو غ

تفکو تفه کتيک تفکو قمریه کأمقت تفکو مندق ادثون راج سليمان اي یغ منجادي راج داغکت اوله راج بوکبس یأیت اوفو یغ لیم برادیق لاکي اکنداتغ قصهن ددالم سیاره این دان ادثون تفکو تفه ایت جادي استري اوڤو داهیغ څراني برانقکن راج میمونه برسوامیکن تمفکوڅ جوهر برانقکن داهیغ کچي دان داهیغ جلاء دان اڅکو مودا ادثون داهیغ جلاء ماتي اي سبب تر باکر اوبت بدیل ددالم کچي یغداموڅ ایت ادثون داهیغ کچي ایاله برانقکن تمفکوڅ عبدالرحمن دان تمفکوڅ عبدالرحمن برانقکن داهیغ رغکي دان داهیغ عبدالله کدوان مغاداکن بیراث انق۰ ادثون داهیغ رغکي ایت جادي تمفکوڅ دسیغاڤورا اد انقن برنام تن ابوبکر سکارغ سودهه اي منجادي تمفکوڅ جوهر برکار تمفکوڅ سري مهاراج جوهر قد تتکل ماس مقر بواة سجاره این ادثون تفکو قمریه برسوامیکن راج کچي سیاه برانقکن راج محمود تیمغ۲ غنن راج بواغ ادثون تفکو مندق برسوامیکن اوڤو داهیغ جلاء برانقکن تفکو فوتیه دان تفکو هیتم اینله سته درقد انق۲ سلطان عبدالجلیل یغ فرمقوان یغبرچمقور نسب دغن راج۲ بوکبس دان دغن راج۲ سیاه لاکي اکنداتغ چتران قد سیارهن اکنتتافي دغن جالن سمغن فرکتانن شهدان ادثون درقد فیقق انقن۲ یغلاکي یغبرککالن انق چوچون منجادي راج ددالم ریو لیفک دغن سکل دایره تعاون مک اینله اکو پتانن سلسلهن سته درقد یغ اکو کنهوي درقد مریکیت السلطان سليمان بدرالعالم شاه یأیت څترا سلطان عبدالجلیل یغداقت ددالم اي سوده منجادي راج جهور دان سئورغ انقن برنام راج عبدالرحمن انق درقد انچي نوسامه یأیت دوا لاکي۲ امقت باس فرمقوان شهدان سلطان سليمان اینله برانقکن راج دباروه یغبرنام راج عبدالجلیل اینله انقن یغ کهراڅ دغن انچي قوان څیریق ادثون انقن یغلاین۲ یأیت راج عثمان دان راج اسمعیل دان راج احمد دان اینهدان تفکو څغایما بسر دان یغ فرمقوانن راج بولغ دان بیراث لاکي انقن یغلاکي۲ دان فرمقوان۰

سیرمول

اداله راج عبدالجلیل ایت براستریکن تفکو فوتیه څترا اوڤو داهیغ جلاء برانقکن سلطان محمود المرحوم لیفک دان سلطان محمود این برڅترا دوا اورغ لاکي۲ سئورغ یغبرکار سلطان عبدالرحمن المرحوم بوکیت چڅکيه دلشکا دان سلطان عبدالرحمن این برڅتراکن سلطان محمد تتکل اي سده مگت دکلر اورغ مرحوم کراتون دان سلطان محمد ایناه برڅتراکن سلطان محمود یغ دتورنکن کراجآنن اوله هلندا اداله مگکتن ایت دڅهغ شهدان مگکتیکن کراجآنن ایت سوداران برکلر سلطان سليمان بدرالعالم شاه څترا مرحوم سلطان عبدالرحمن یغترسبوة اورغ مرحوم بوکیت چڅکيه شهدان څترا مرحوم بوکیت یڅکيه ایت اد لاکي۲ اد فرمقوان څرتام سلطان محمد یغدرسبوة اورغ مرحوم کراتون اینله څتراڅ یغ کهراڅ کدوا سلطان سليمان بدرالعالم شاه یغته ترسبوة ایت کتيک راج داود تفکو

دریو سوځي چاراخ سرب ممبوة کانگامن مرمقاء فرځگي یغفرکي داتغ مک ماس
 اینله جوهر دالهکن اوله جمبی شهدان سناه ایت مځکته مرحوم مودا ایت دښهغ
 کمدين مځکته قول سلطان عبدالجلیل ایت شهدان اقبیل تاه مځکته سلطان
 عبدالجلیل ایت مک فترا مرحوم موداله یغبرنام راج ابراهیم دجادیکن راج.
 ادځون بندهارا تن فکرم حبیب برکدر بندهارا سري مهاراج شهدان ادځون
 تاهن مځکته مرحوم مودا ایت قد هجرة سربو دلاځي ځوله توجه تاهن سنه ۱۰۸۷
 ادځون مځکته سلطان عبدالجلیل ایت یأیت قد هجرة سربو دلاځي ځوله دلاځي
 قد تاهن دال اخر سنه ۱۰۸۸

برمول سلطان ابراهیم شاه ځون

ځندهاه کریو لالو مځالهکن حمبی دان سیاه شهدان اقبیل مځکته سلطان
 عبدالجلیل ایت مځکنیکن کراجانن فترا یغبرنام سلطان محمود شاه مک بگندا
 ایت ځون ځندهاه کیجوهر تنفاه ای دجوهر شهدان بندهارا سري مهاراج تن فکرم
 تن حبیب ځون مځکته ځول یأیت قد هجرة سربو سراتس سمبیلن تاهن قد تاهن
 دال سنه ۱۱۰۹ قد توجه هاریبولن محرم مالم جمعت مک برکنتیه ځول دغن
 انځن جادی بندهارا نځري جوهر شهدان کمدين مځکته قول سلطان محمود ایت
 تربونه دکوت تیځکي قد هجرة سربو سراتس سیس تاهن قد تاهن واه مک
 مځکنیکن کراجانن بندهارا ابن داتوه بندهارا تن حب سري مهاراج اداله
 ای نایک کراجانن قد هجرة یغفرسوة ایت قد دلاځي هاریبولن ربیع الاول هاري
 خمیس وقت ضحی شهدان قد کنیک ایت مک برکدرله ای سلطان عبدالجلیل
 سناه ابن بندهارا تن فکرم تن حب.

کاب صاحب الحکایت

ماس ایناه راج سلیمان فترا سلطان عبدالجلیل ایت ظاهر کدیا سبرمول اداله
 مځکته سلطان محمود ایت یأیت سبب تربونه اوله سئورځ هالانځن یغبرنام مکت
 سري راما سبب سلطان محمود ایت ممبونه استري مکت سري راما ایت سبب کران
 ماکن سهولس نځکا قد کنیک راج ایت لاځي تغه برادو اداله تربونهن دکوت
 نیځکي دمقام توحید نماځ ددالم جوهر.

سبرمول اداله سلطان عبدالجلیل ایت اد بیراف فتراځ یغ کهره دان
 بیراف یغوکن کهره یأیت فتراځ دغن کنديځ یغبرنام انجيء نوسامه انق اورځ
 اجیه ادځون فتراځ یغ کهره بیراف اورځ یأیت فتراځ ددالم ماس ای جادی
 بندهارا برسلاهن راج سلیمان سځکوه ځون ای انق کنديځ اکنتتافي ای فترا
 ددالم منجادی راج سبب ایناه انځن یغ توا دجادیکن بندهارا دان سئورځ
 دجادیکن نمځکوځ دان سوداراځ دجادیکن راج مودا دان سئورځ لاځي انځن
 دجادیکن اندرا بشو ادځون راج سلیمان قد نیت هاتین هندق دجادیکن
 کنیتین شهدان کات روي اداله راج سلیمان ایت انم بلس برادیځ اکنتتافي
 یشداځت دسوتکن ددالم ساساه این مک ایناه بیلاځن فتراځ راج سلیمان کدوا

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله سنجات یغلقس تتکل کوفو اله اوله فرغکی ایت یأیت مریم دلافن
فوله دان لیلا رنناک تیک راتس مک تتقله بکندا ایت دجوهر مک ددالم
بیراف ماس مغاوارکن فرومفاء فرکی ملغکر کملاک دان بیراف لنچا ۲ اورغ
فرغکی یغداقت شهدان اقبیل مگت سلطان علاءدین رعایه شاه ایت مک مگنتیکن
کراجانن فتران یغبرکلر سلطان مظفر شاه اداله عمرن وقتو ای منجادی راج
یأیت سمبیلان باس تاهن اداله بکندا ایت بایک ادابن دغن اورغتوا ۲ تیاد
ای مجپاراکن سوات فکرجان ماینکن ای موافت دهولو دغن داتو بندهارا
دان سري نار دراج دانلاینن دان قد ماس کراجانله نباد بوله فرغکی کلاوه
لاکي دغن سیواه دوا ملینکن دداقتله اوله جوهر شهدان قد ماس بکندا اینله
مبواه کوپو دساویوه لالو دفریواه نکري سکالي شهدان اقبیل مگت سلطان
مظفر شاه مک مگنتیکن کراجانن فتران برکلر سلطان عبدالجلیل شاه قد ماس
بکندا اینله داتغ لغکر فرغکی کسلویوه مک فرغکی فون اله لالو بالیق کملاک
ادفون بکندا ایت برقنده قول دري ساویوه مبواه نکري دهولو سوغي دامر ددالم
سوغي باتو ساوار نمائ دکلر اوله بکندا نکري ایت مقام توحید تتقله بکندا
ایت دسیتو ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فترا بکندا ایت دغن کندیقن اد تیک اورغ فترام راج حسن
کدوا راج حسین کتیک راج محمود ادفون راج حسن ایت دراجاکنن دنکري
سیاه دان راج حسین ایت دراجاکنن دکانتن دان راج محمود ایت دراجاکنن
دکمفر کران قد زمان جوهر سکل راج ۲ ملایو سموان ایت دباوه فترته جوهر
بلاک فگنن دان فتران بکندا یغ گهران سفرت راج منصور دان راج عبدالله
ایت تتقله کدوان ایت ددالم جوهر شهدان اقبیل مگتله سلطان عبدالجلیل
شاه ایت مک راج منصورله مگنتیکن کراجانن برکلر سلطان علاءدین رعایه شاه
اکنتتافي بکندا ایت تیاد هیراوکن کراجان عاشیق دغن ماینن سهاج مک راج
عبدالله له برسا ۲ بندهارا مگکو کراجان بکندا ایت سئوله ۲ راج عبدالله له
کراجان دنکري جوهر کمدين برقنده قول بکندا ایت مبواه تمقت دسوغي رایون
فاسیر راج نمائ مک تتقله قول ای دسیتو مک تیاد براف لمان مک مگتله
سلطان علاءدین شاه ایت مک راج عبدالله له کراجان دنکري جوهر برکلر سلطان
حمت شاه شهدان قد ستغه چترا ماس کراجان راج عبدالله اینله راج اچیه
داتغ ملغکر جوهر مک جوهر فون اله مک بکندا ایت فون براوندور کاغک تیاد
براف لمان دلغک براغتت کتیمیان مک بکندا فون مگتله دتمیان شهدان مک
مگنتیکن کراجانن فتران یغبرنام سلطان عبدالجلیل شاه دان سودران یغ
منجادی یغدفرتوان مودا مک دودقاه ای دغهغ دان لقسمان دتیهکن مبواه نکري

بندهاراښ يڅېرنام بندهارا سري مهاراج سبب کران بگندا سلطان محمود ايت براهيکن انقش يڅېرنام تن فاطمه يعرسواميکن نن علي مک افبل تله ماتي بندهارا سري مهاراج دان تن علي ايت مک بن فاطمه فون دامبياښ ديوآه استري ادفون مک سبب دجاديکن دمکين ايت کران څينه درفد څرانقکن کايڅ برنام کيتول دان راج مندالير کمدين کيتول دان راج مندالير ايتفون دپونه ډول سبب تياد برېتولن دغن څتنهښ ايت اداښ.

شهدان کات صاحب الحکايه مک افيل

لقس سلطان محمود ايت درفد بمبونه بندهارا سري مهاراج دغن نياد سېرنځ ايت مک دانغه فضأ الله تعالی يأت دانغه فرڅکي مانگر نکري ملاک ايت مک اداله فد ماس ايت سلطان محمود سوده منورنکن ديريځ درفد کراجآن مک دجاديکنځ راج څتران يڅېرنام راج احمد برکړر سلطان احمد شاه مک قد کتيک فرڅکي ملگر ملاک ايت سلطان محمود فون ملاوان برسڅکوه ۲۰ هاتي ادفون سلطان احمد شاه برکوت دېنتاين مک لڅکر فرڅکي فون دانغ ډول لالو لاري کهولو موار لالو کښاريکن برجالن کهولو څهڅ ماسوله کفاهڅ ماس ايت سلطان څهڅ برنام سلطان منصور شاه قرآيه بگندا ايت مک تياد براف لام بگندا ايت دڅهڅ څندهله ډول کجهر لالو بمبواه نکري دجهر شهدان څتران سلطان احمد شاه ايت موره فراغيځ اکننتافي تياد سوک اکن اورځ توا ۲۱ سرت دهيناکن اورځ بسر ۲۳ سرت دلاکوکنځ څکراجآن ۲ څتياد فاته داتس اورځتوا ۲۱ دان اورځ بسر ۲۳ مک سلطان محمود فون مرکاله اکن څتران ايت لالو دراچونځ مک مځکته سلطان احمد شاه ايت مک جادي انله کنورون راج ۲ ملايو کراجآن ددالم ملاک مک برځنده کجهر دري جوهر کښن ډول مک لڅکر فرڅکي فون داغ مک بنتن فون الهله مک لالو لاري ډول ککمر مک ددالم کمر اينه مځک سلطان محمود ايت لاکي استري مک مځکتيکن کراجآنځ څتران يڅېرنام سلطان علادين رعايت شاه کلوار دري کمر لالو کڅهڅ دان دري څهڅ لالو کجهر ډول اداښ.

فصل

سېرمول قد زامان جهور ډول کنورون راج ۲ ملايو ايت يأت يڅېرنام سلطان علادين رعايت شاه يأت څترا سلطان محمود يڅېرسېوه ايت عهدان بگندا سلطان علادين اينله ماسوه کڅهڅ لالو براستريکن څتري سلطان منصور شاه يڅېرنام راج کسوما ديوآه کمدين کلوار ډول دري څهڅ لالو کجهر اداله اي کلوار ايت براف راتس کڅکافځ اداله لقسمان هڅ نديم اياه منجادي راج لاوه اداله فراهون برنام دداغ څنڅنځ تيک باس دڅ برمرم دوا سهلوان سونتيڅ رنتکاځ سڅوله سېله دان تاهن توروتځ دوا دان څفاقيت لقسمان ايت سري بېچ دراج دان اداله فراهون برنام جوروڅ څنڅنځ سباس دوا جوک مريمځ سهلوان دان سونتيڅ دلاقن سېله باهن نوروتځ دوا.

کراچان سلطان منصور شاه اينله مغوتس کيوکيس کغد راج کوا دغن ممباوا
 ببراق بشکيسن دان هديه فرکبريس مک دبالس اوله راج کوا دغن سئورغ انی
 راج ۲ قد نکري کچيل برنام داهيغ ممفاواه يآيتاه اخيرن جادي لقسمان هغ تواه
 ايله مشهور ددالم ملاک هلبالغ يغبركاس دان ايله يغ ممبونه هغ جيت يغ
 مندرهک مغمبيل کنديق راج دلاونن برموکه کمدين مغاموله اي ددالم استان
 مک راج فون کوارله دري دالم استانن مک تباد سئورغ درقد منتري دان
 هلبالغ راج ايت منأيکي هغ جيت ايت هپاله هغ تواه جوا براني منأيکي مک
 لالو دپونهن هغ جيت ايت دان برقنجاغذله حکايتن ددالم سياره فنجغ ۲ شهدان
 بکندا سلطان منصور شاه اينله يغبراغکت براستري کتانه جاوا اکن اتق رانو
 منجافاهيت مک لالو دباوان باليق کملاک دان قولو توجه فون دبريکن اوله
 رانو منجافاهيت کغد منتئون راج ملاک ايت شهدان اداله قصه سلطان منصور
 شاه اين ترالو فنجغ سفرت ترسوة ددالم سيارهن مک دسيني سقدر هندق
 رغبکسن سهاج اداث شهدان اقيل مفکت سلطان منصور شاه اين مک مفکنتيکن
 کراچانن فتران برکار سلطان علادين رعایت شاه مک اداله بکندا ايت ساغت
 سوک ممفاوالي نکري فرکي سمبغ مالم هاري دغن ديرين سنديري دان ببراق
 بايق ممبونه قپامون دان فنجوري دغن تاغثن سنديري دان محکمکن دغن عاديل
 دان بنچيکن اورغ جاهت سرت ملبهاراکن هرت بندا اورغ ۲ شهدان مک اقيل
 مفکت اي مفکنتيکن کراچانن فتران يغبيرنام راج محمود برکسر سلطان محمود
 شاه مک ماس کراچان بکندا اينله اي ممبونه سوداران يغبيرنام راج زينل کران
 راج زينل ايت اداله بايک فارسن چنتيک مانيس مبري غيرة سکل هاتي
 فرمفوان مابهتن دان باق اتق ۲ اورغ ۲ ملاک يغبيراهيکن دي هغک اسنري ۲
 اورغ تباد برکنتوان لاک مفیده راج زينل ايت دغن بوغا دکوبه دان برسولور
 مان ۲ يغبيرکنن دامبيانن دان مان ۲ يغبباد برکنن دبريکنن کغد جوا ۲۰ مان مک
 جابولاه نکري ملاک ايت دغن حال يغبدمکين ايت مک مپورهله سلطان محمود
 ايت اکن سئورغ همبان منيکم راج زينل ايت مالم قد تمقت تيدورن مک ماتياه
 راج زينل ايت مک دکمفرکن اورغ ۲ نکري ايت راج زينل ايت ماتي دتبکم
 اوله فنجوري کونن شهدان بکندا سلطان محمود اينله مغمبيل توناغن راج فنجغ
 يغبيرنام نن تيچ دسورهن چوري کغد هغ نديم دان بکندا اينله هندق مينيغ
 فثري گونف ليدغ دکهندقکي اوله فثري ايت داره فتران مک تياداله جادي
 بکندا ايت مينيغ دان بکندا اينله سوک برماين ۲ مودا دغن استري ۲ منتري
 قد ساتو ماس اي برماين مودا دغن استري تن بياجيت اتق لقسمان هغ تواه
 مک ترجمفا دغن تن بياجيت ايت دتفه جالن مک دتيمغ ۲ اوله تن بياجيت ايت
 اکن لمبغشن کنان جيک تيدق اکو تاکوت درهک نسچاي تياداله نام سلطان
 محمود هاري ايسوء مک ددغر اوله بکندا مک دبريکنن گنديقن يغبداکاسهن کغد
 تن بياجيت ايت مک تن بياجيت فون منطاق استري قول مک بکندا اينله ممبونه

فتران یغبرنام راج کجیل بسر شهدان کات صاحب الحکایت ایله راج یغ عادیل
لاکی سقسام فد زماں ایت دان ایله راج ملایو یغمولا ۲ ماسق اکام اسلام یغ
برمقیکن برجمقا حضرة نبی کیت محمد صلی الله علیه وسلم یغداجر اوله رسول الله
صلی الله علیه وسلم دغن مفوجف دوا کاحه شهادة شهدان لا اله الا الله واشهدان
محمد رسول الله سرت ترکجوة درقد تیدورث دلیهتس ذکرث تله ترختن مک فد
فاکي ۲ هارین ای براغت کفتنی مایهت کفل داتغ دري جده تورن اورغن
سمبیغ دلیهت اوله بکندا ایت سفرب یغددالم محقیث مک راج ایتقون مندرمکن
کاجهن لالو دامبیان اورغیغ سمبیغ ایت دباواں نایک کأتس کاجهن یأت
شیخ مخدوم نماں لالوله دباواں ماسق کدالم کوتاں مک برلاجرله ای اکام اسلام
مک ماسق اسلامه سکل اورغ ۲ بسرث دان سکل ایسی نکري ملاک ایت مک
بکندا ایت فون برکلرله سلطان محمد شاه شهدان بکندا سلطان محمد شاه
اینله راج ملایو مول ۲ ماتقکن عادة ۲ ملایو سفرت ککونیغن یغترتنتو کفد راج ۲
جوا ملینکن ککونیغن ایت جک دجادیکن باجو دان دستر مک یغنیک فرکارا
ایت بوله دان دمکین لاک لاراغن جوک بریوة رومه بفرایین دان تیغ برالس
تیاد ترلتق کنانه دان رومه برفلاین دان برقانتاران دان جک فد فراهو لاراغن
جوک سفرت فراهو برتیغفک دان برققاداقن دان برلاراغ جوک برگاف کاکي
امس کرنچغ کفلا قیراق سکلیفون تیاد دافت اورغ کلوارن ممکین جک کاي
سکلیفون ماینکن دغن نگره راج جوا مک بوله دان لاین درفد عادة یغته
دتتوکن کفد راج دان کفد اتق راج ۲ جوا دان مغادف کبالي روغ جک راج
مودا دان بندهارا دان تمفکوغ دان اندرا بشو دان سکل منتری ۲ درفد راج ۲
دسري بالیه کدودقگن دان لاک بیراف عادة یغدسوتکن فد سیاره یغ فنجغ
شهدان فد فکرچان سلطان محمد شاه اینله ساغت عادیل سرت رامبله نکري
ملاک ایت سرت امانن دان اداله لماں ای ددالم کراجانن انم فوله توجه تاهن
شهدان مک اقبیل مفکت ای مک مفکتین کراجانن فتران یغبرنام راج ابراهیم
برکلر سلطان ابو شاهد شاه دانلاک اد سئورغ فترا بکندا ایت برنام راج
قاسیم ایوون اتق مانی فرتدان برنام تن رتن واتي دان ادفون فترا بکندا
راج ابراهیم ایت بندان راج رکن اخر ۲ فکرچانن ایت راج قاسیم منجادی راج
دان راج رکن ایت تربونه برسام راج ابراهیم یغبرکلر سلطان ابو شاهد شاه
ایت سبب مپابور اورغ ۲ هندق منیکم راج رکن ایت مک راج رکن منیکم قول
سلطان ابو شاهد شاه ایت مک ماتیه کدواں سبب کران فکرچانن کبسانر دان
کراجانن دنیا این اداں اداله لماں سلطان ابوشاهد ایت منجادی راج ستاهن
لیم بولن مک برندهاه کراجانن کفد راج فاسیم برکلر سلطان مظفر شاه
شهدان سلطان مظفر شاه اینله مولای محفربواة انداغ ۲ ملایو ممرتهکن کراجانن
دغن عادیل شهدان اقبیل مفکت ای مفکتین کراجانن فتران یغبرنام راج
عبدالله برکلر سلطان منصور شاه دان بندهاران برنام فادک راج شهدان فد ماس

مېونه ساتو علماً اولياً الله نماښ توان زين الخطيب مك اقبيل ماتي علماً ايت مك بلاء درفد الله تعالى فون تورنله يأت ايكڼ تودق داتغ دري لاوه منيكم مأنسي ببراف بايق يغماتي تربونه اوله ايكڼ تودق ايت قد ماس ايت دان برغنجانغله حكايث ايت قد سياره يغ فنجغ ۲ اداښ شهدان اقبيل مځكت فادك سري مهاراج ايت مك مځكتيكن كراچانښ فتران يغبرنام راج اسكندر شاه دان راج اينله نكري سيغافورا دالهكن اوله راج منجافاهيت اداله سبب ايت اداله راج اسكندر شاه ايت مناروه سئورغ كنديق درفد انق منترين يغبرنام سغ رجونا تاف يغبركلر فقولو بندھري مك دقنھكن اوله سئورغ درفد كنديق بكندا ايت كقد بكندا مځكتاكن كنديق بكندا انق فقولو بندھري برمكه دغن سئورغ لاکي ۲ مك مرکاله راج اسكندر شاه ايت اكن كنديقن انق فقولو بندھري ايت لالو دسورهښ بونه كمدين دسورهكنښ فنجوځ دهوځغ فاسير قد حال فكرچانښ ايت تياداله دغن اوصول فرقسا لاکي شهدان مك اقبيل بځان تاهو اكن حال انقن دفرېوة يځدمكين ايت مالوله اي سراي كتان جكلو سځگوه فون دوسان دېونه مك بونهله دغن برسېوبي جاځن دظاھر كن دتغه ۲ نكري جادي تمقاله عايښ كران اي فون تله دسركن شهدان مارھله هاتين نايك افې مارھن ايت مېاكر عقلښ مك لالو اي مېري سورة كقد راج منجافاهيت كران راج منجافاهية قد ماس ايت برسترو دغن فادك سري اسكندر شاه ايت مك اقبيل دافت اي جالن اد يغ بيلوت ددالم نكري سيغافورا ايت مك راج منجافاهية فون داتغله ملځكر سيغافورا اين مك سيغافورا فون الهله كران رعية جاوا يقداتغ ترلالو بايق سكير ۲۱ دواكتي مك لاريله راج اسكندر شاه ايت مېاوا ديرين هځك كملاك ادفون فقولو بندھري ايت اقبيل راج اسكندر شاه ايت لاري دري سيغافورا مك لالوله اي ماسق كېلور براس مك تومېغله بلور براس ايت كدالم قاريت مك ترجاتوهله اي برسام ۲ رومه بلور ايت لالوله ماتي دغن انق ۲ بينښ منجاديله اي باتو كونښ شهدان ادفون بكندا ايت دودقله اي مځفرواة نكري ملاك اداله لمان كراچان دسيغافورا كيرا ۲۱ تيگ فوله تاهن دان كراچانښ دملاك كيرا ۲ تيگ تاهن دمكينله كات اهل التواريخ.

شهدان اداله كراچان راج ملايو دسيغافورا ايت يأت ليم كرونښ.

فصل

شهدان اقبيل مځكت راج اسكندر شاه ايت مك مځكتيكن كراچانښ فتران يغبرنام راج بسر مودا راج اينله مولاي مځفرواة منتري يغبرامقت دان بنتارا يغبرامقت برديري دكتافقكن مېمځيكن تېته راج كقد سئورغ دان مېمځيكن فرسېماهن اورغ ۲ منتا معلمكن كقد راج دان ايله يغ مولاي مېواة الت سمبراب كراچان يځدباوا كېالي شهدان اقبيل مځكتله راج بسر مودا ايت مك مځكتيكن فتران يغبرنام راج تغه شهدان اقبيل مځكت راج تغه ايت مك مځكتيكن كراچانښ

مقصودكو اكن مفرېوآه چترآ يغ فنڅغ كران چترآ يغ فنڅغ ۲ ايت تله اد بېراف
 بايق كاراغن اورغ ۲ يځدهولو ۲ درځد اكو دغن كتاب اد يځدسوره دغن تاغن دان
 اد يغ دځيتآ دغن سورتن طبع ۰ ادفون يغ اكو فربوآه اين سقدركن هندق
 مېتاكڼ فرتوران يځجاتوه قد فرجلانن انتارا فرجلانن راج ۲ ملايو دغن راج ۲
 بوگيس تتكل قد ماس راج ۲ سېله جوهر دغن راج ۲ سېله بوگيس دان راج ۲
 سېله څولو څرچ سځاي مفتھوي جالن سبب برچمځور نسب ستځه اتس ستځهن دغن
 څركتان دان كاراغن يغ كمس سځاي موده محفظكن دان ممځمكن بارغسځاف
 يځبركهندق كځد ممځمكن اكندي ۰

سېرمول اداله راج سري تري بوان ايت كراجان دسيځافورا دان اداله
 منترين يځبرنام دمغ ليبر داون يځداتغ برسما ۲ دځندي دري فلمېغ اداله دمغ
 ليبر داون ايت راج ځلمېغ جادي منتوا اوله راج سري تري بوان ۰ ادفون وان
 سري بيني ايت ما اغكت اوله سري تري بوان يايت راج څرمځوان دنكري بنتن
 افيل راج سري تري بوان ايت مېوآه نكري دسيځافورا مك وان سري بيني
 ايتځون ځندهله كسيځافورا دان اداله نما سيځافورا ايت مولا ۲۸ تماسيك كمدين
 قد وقت راج سري تري بوان ايت منيس تماسيك ايت مك لالو سځيكور بناغ
 برنام سيځا مك سېنتر اي ځون هيلغ مك جاديله دكار راج ايت نكري سيځافورا ۲۱
 دمكېنله قصهن ددالم حكايت فنڅغ ۰۲

شھدان كات صاحب الحكايت

مك تباد براف لماڼ راج سري بري بوان ايت كراجان دسيځافورا مك
 هيلغه وان سري بيني ايت دان دمغ ليبر داون دان منترې ربا بواه څالا ځون
 هيلغه مځككځن ديا مك كيڙا ۲ دوا ناهن مك بكندا راج سري نري بوان
 ځون مځكتله ځول مك دتامنكن اورغ دېوكيت سيځافورا ايت تباد بېراف جاوه
 دغن مېور وان سري بيني ايت شھدان افيل تله مځكت راج سري تري بوان ايت
 مك مځكتيكن كراجان دغن ځتران يځبرنام سري ځكرم ويرا مك راج اين اد
 ځول مناروه سودارا سئورغ برنام راج كچي مودا مك دجاديكځن منترين يځسېر
 دكارڼ بندهارا تن ځرماته موك برجاېر مك اياله راج يځمولا ۲ مفرېوآه بندهارا
 يغ مرمتيكن سكل منترې ۲ يځدباوه نخت كراجان شھدان افيل مځكتله راج
 ځكرم ويرا ايت مك مځكتيكن كراجان ايت ځتران يځبرنام راج مودا بركار سري
 رنن ويكرم ادفون بندهاران اتق تن ځرماته موك برجاېر دان ماس كراجانپله
 منداقت سئورغ درځد رعتش يځكاكه څركاس برنام سباداغ يځېوله منچاېوه كاېوه ۲
 دوا تيكن ځملوه سبب اي ماكن مننه هنتو كون شھدان افيل مځكت سري رتن
 ويكرم ايت مك مځكتيكن ځول اكن كراجان ځتران يځبرنام ديا راج يځبركار
 ځادك سري مهاراج كات يځامځون چترآ ماس كراجان ځادك سري مهاراج اينله
 نكري سيځافورا ايت كئرونن بلاء دلځگر اوله ايكن تودق سبب كران راج ايت

تحفت النفيس

يأيت سجاره ملايو دان بوكيس كارغن المرحوم راج علي الحاج ريو

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي خلق الدنيا والاخرة بقدرته وارادته وخلق الانسان يدعي
صنعتة وحكمته . فاصلاة والسلام على سيدنا محمد سيد الانام واكمل الخلق التام
صلى الله عليه وسلم وعلى اله واصحابه وافضلهم الله على سائر الامم . اما بعد
فلما كانت في النبوت اثنان وثمانين دمثتان بعد الالف وهي في ثلاثة ايام
من شهر الشعبان المعظم وهاج قلبي ان اصنع هذا الكتاب الاختصار وفيها السلسلت
والسياره والتواريخ والاخبار يعني ادقون كمدين درقد ايت مك قد كتيك ايت اداله
هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سريب دوا راتس دلاثن قوله دوا تاهن دان قد
تيك هاريبولن شعبان يغمها بسر دان بر بفيكتله هاتيكو بهوا مقربواة كتاب
اين يغ سمغن دان ددالمن مپتاكن سلسله دان فرجلانن دان تواريخ دان سكل
خبر ٢ من قصة الملوك الملايو والبقيس والى ابنائهم يعني درقد قصه راج ٢
ملايو دان بوكيس دان هفك سكل اتق ٢ مريكتيت وسمته تحفت النفيس في
احوال بين ملوك الملايو مع البوقيس دان اكو نمأي اكندي تحفت النفيس قد
مپتاكن كلكوان انتارا راج ٢ ملايو سرت بوكيس وارجواله المغفرة من الخطاء
في التواريخ والسياره امين قد حال مهارافي اكو اكن الله تعالى يغ مغمقوني درقد
ترسالة قد سكل تواريخ دان فرجلاننن يا توهنكو فركننكن اولهم اكن قنتأ
هممو انتهى .

برمول باب يغفرتام قد مپتاكن سلسله مريكتيت مك يأيت . بيراف فصول
يغلاك اكنداغ .

فصل

برمول فصل يغفرتام قد مپتاكن كترونن راج ٢ سبله ملايو دغن درغكسكن
فركتانن مك اداله دمولاوي دسيني درقد سئورغ راج ملايو يغ اصل يشبرنام راج
سري تري بوان اياه اصل راج ملايو يغ تورن دري بوكيت سكنتغ لالو كفلمبغ
كمدين لالو كبنتن كمدين كراجأناه اي دسيغاقورا . شهدان مك برقنجاغنه
حكايتن ايت ددالم شجاره دان سياره ملايو اكن تتافي قد كتاب اين بوكنن

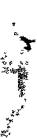

PLATE I.

Vol. X.

Part III

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

DECEMBER, 1932

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.

1932

CONTENTS.

A History of Johore (1365—1895 A. D.) by R. O. Winstedt,
C.M.G., D.LITT. (Oxon.)

PREFACE.

I owe my best thanks to His Highness the Sultan of Johore, Colonel Sir Ibrahim, D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.B.E., for the portraits of himself, his father and grandfather that illustrate this book. His Highness has also been kind enough to read the chapters devoted to Temenggong Daing Ibrahim and Sultan Abu-Bakar and to furnish me with valuable criticism and information, calling my attention to Mr. Vaughan's account of Johore in 1702. "I congratulate you," His Highness writes, "on the way you have touched on all Johore affairs. It appears to me that you conceal nothing. The work will be authoritative."

Engku 'Abdu'l-'Aziz bin Engku 'Abdu'l-Majid has done me a great service by hunting up much manuscript material in the Johore archives and by inspiring Malay officials on historic rivers with enthusiasm for exploratory research in the thickets and villages on their banks. I am indebted to Mr. G. B. Gardner for an appendix and a sketch of the Sayong Pinang fort and to the Survey Department for plans of the Sungai Telor and Old Johore forts. Mr. J. D. Hughes, a Portuguese scholar in the Malay Civil Service, has traced for me the Portuguese derivation of the word *kara* as descriptive of a fort. Mr. W. Bartley has given me unpublished particulars about the population of Singapore at the time of Raffles' landing. Dr. C. O. Blagden has sent me an early Dutch reference to Batu Sawar and Mr. R. J. Wilkinson C.M.G. and Mr. W. E. Dyer, Professor of History at Raffles College, have helped me with criticisms. I owe my grateful thanks to Major Dato' Haji Muhammad Said D.P.M.J. who has read every page of my proofs and furnished me with detailed advice. Tengku 'Abdu'l-Kadir J.P. bin Tengku Muhammad has kindly lent me a Kampong Gelam genealogical tree and Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid the variant Johore tree.

Engku 'Abdu'l-Hamid has also enlisted the aid of Tuan Bagus bin Sayid Hasan, Johore, and supplied a tentative translation of the grave-stones illustrated in this volume. Their complete and final elucidation must be a matter of time.

The official spelling, *Johore*, has been followed on the cover, front-page and preface of this history. Elsewhere I have preferred *Johor* partly because it is scientific and I cannot bring myself to write *Johore Lama* and partly because the shorter word costs less to print and reminds me of the story (I suppose by Arnold Bennett) of the man who won a fortune in business by cutting one letter off the description of a Railway Company and so saving it thousands of pounds a year!

R. O. WINSTEDT.

2 August, 1932.

CONTENTS.

Chapter	PAGE
Introduction	1
I Ancient Johor	3
II Hindu and Malacca Ancestors	5
III The Founding of Johor— <i>Bintan, Sayong, Johor Lama</i>	12
IV Johor, Portugal, Holland and Acheh— <i>Batu Sawar and Makam Tauhid</i>	26
V Johor, Holland, Jambi, Pahang— <i>Makam Tauhid, Batu Sawar, Riau</i>	37
VI Raja Kechil and the Bugis— <i>Panchor, Riau, Johor Lama, Riau</i>	51
VII Riau and the Bugis	58
VIII At Riau under the Dutch	66
IX The Last Phase of the Historic Kingdom— <i>Lingga and Singapore</i>	71
X Sultan Husain and Temenggong Abdu'r-Rahman	86
XI Temenggong Daing Ibrahim	91
XII Sultan Abu-Bakar	98

Appendices:—

(a) Malay Forts at Sayong Pinang, Sungai Telor and Johor Lama by G. B. Gardner	121
(b) Antiquities and ancient Sites	124
(c) Genealogical trees of the rulers of Johore	132
(I) 1530–1564	
(II) 1530–1699	
(III) From 1700 to 1895 A.D.	
(d) Bendahara Sekudai and N. Sembilan	135
(e) The Bendaharas of Malacca and XVIth and XVIIth century Johor	145
(f) The Bendaharas and Temenggongs of the XVIIIth century	147
(g) Mr. Vaughan's description of Johor in 1702/3 A.D.	151
(h) List of Works Consulted	155
(i) Inscriptions on ancient grave-stones by Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid	159

ILLUSTRATIONS.

Plates.

I	His Highness Colonel Sir Ibrahim D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.B.E., Sultan of Johore	<i>Frontispiece</i>
II	Grave of Sultan 'Ala'u'd-din Shah at Ulu Pagoh	6
III	Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..	8
IV	Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..	10
V	A Grave and Grave-yard, Sayong Pinang ..	16
VI	A Grave-yard at Kota Tinggi and a Grave- stone on the grave of Sultan Mahmud (d. 1699)	50
VII	A Grave-stone from Sungai Telipok and (below) the grave of Raja Puteh, Sungai Tukul, Panchor	52
VIII	Temenggong Daing Ibrahim, Sri Maharaja ..	91
IX	His Highness Sultan Abu-Bakar D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.C.S.I.	98
X	Reverse of grave-stone of Sultan 'Ala'u'd-din Shah	
XI	Inscriptions (1) from 'Arabian Nights,' (2) Sultan 'Ala'u'd-din's tomb—both at Ulu Pagoh; and (3) from a Sayong Pinang grave	
XII	Inscriptions from the graves of (1) Sulaiman Shah and (2 and 3) another grave at Sayong Pinang	
XIII	Reverse of grave-stone of Sulaiman Shah ..	
XIV	One of two graves near the river, Sayong Pinang	
XV & XVI	The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave	
XVII	The Arabian Nights stone at Ulu Pagoh ..	
XVIII	The reverse of the same stone	
XIX & XX	An Ulu Pagoh stone	
XXI & XXII	A grave at Sayong Pinang with inscrip- tions (3) and (2) of Plate XII ..	
XXIII & XXIV	Two sides of a Sayong Pinang stone ..	
XXV & XXVI	The footstone of Sulaiman Shah's grave	
XXVII & XXVIII	Two sides of a Sayong Pinang stone	
XXIX to XXXII	Sides of a Sayong Pinang grave shown at the bottom of Plate V ..	
XXXIII & XXXIV	Inscriptions on the head and footstones of a Sayong Pinang grave	

PLANS OF FORTS ETC.

Sungai Telor. p. 15.	Sayong Pinang. p. 18.	Johor Lama. p. 20
One of the Panchor stones		129

MAP OF JOHORE RIVER.

INTRODUCTION.

On the scene of Johor history there are six principal actors: the Malays, the Portuguese, the Achinese, the Dutch, the Bugis and the English, overlapping but in that order of time. Trade brought them together and prompted their endless fighting, though other and lesser motives for war also occur. The three actors first on the stage sometimes advanced the Cross and the Crescent to excuse bloodshed; and a motive older than Christianity and Islam impelled those dynastic struggles that caused the sacking of Johor Lama by Aceh in 1615 and Jambi in 1673. But more powerful, more squalid and more persistent than all other motives for strife was *auri sacra fames*, a brutal accursed lust for gold, that robbed the actors not only of honour but of humanity. Of this dire covetousness the most evil symptom was monopoly, the confining of trade to one market, where the purchaser bought not at competitive prices but at prices fixed by the guns of his ships. As far back as we know, monopoly had been a feature of Eastern trade, Hindu, Parthian, Persian and Arab and it was the desperate effort of the Gujeratis to maintain their monopoly that led to the clash between Malays and Portuguese at Malacca. It was the good fortune of England that the spirit abroad at the beginning of the XIXth century gave her no chance to establish monopolies, induced her to declare for free trade and so led to the meteoric rise of Singapore.

From her foundation down to the XIXth century the kingdom of Johor was in a precarious state. She was not strong enough to stand alone and she needed trade. Yet even when they offered the gifts of peace and trade, she feared and hated the Portuguese conquerors of her Malacca ancestors. With good cause she distrusted Aceh, her young and piratical rival for Malay supremacy. The Dutch arrived. It took Johor a little while to decide if Holland could beat the great Portuguese galleons. Then from 1602 until English and Dutch spheres of influence divided her territory, Johor was the ally of the Netherlands East India Company. It was a long but uncomfortable partnership of the weak and the strong, the only kind of alliance possible for a Company determined to brook no rival power. Trade was to be diverted from Johor ports to

Malacca and more and more restrictions were introduced to benefit the European partner: for the aim of Holland was undivided and commercial, while from time to time Johor wasted the little strength she had on irresolute trimming or on dynastic quarrels.

Revolution at Kota Tinggi, the murder of the last and most decadent of the Malacca line of Sultans, the jealousies and intrigues of the Johor chiefs, these at the beginning of the XVIIIth century brought Johor an ally more insidious than any external enemy, so that her history for that century is a record of civil war, now veiled now open, between the Malays and the Bugis. There were periods when only Dutch interference appeared to save Johor from that "foe in her blanket," the ambitious virile sea-rover from the Celebes, whose enterprise in trade enabled him to purchase blunderbusses and chain armour. For a time it seemed that those same Bugis would rule the west coast of the Malay Peninsula, leaving on the mainland only impoverished Johor and remote monsoon-bound Pahang to the Malays. Yet in the end despite forceful leaders the Bugis were fated not to excel. Malacca was a thorn in their side, Malacca always the ally of the less energetic and therefore less dangerous Malay. Moreover the Malay throne was still invested with a venerable and mysterious sanctity to which no Bugis chief could aspire. Even when the Bugis seemed to have usurped all power, the mere self-exile of the Sultan could show the hollowness of their rule without the presence of that Malay *roi faincant* whose person, however weak, was the sacred lodestone that drew the ends of the ancient kingdom together. On the other hand, lacking the industry and enterprise of the Bugis, Malay trade was stagnant and insignificant. So the uneasy partnership between Bugis and Malay continued. In 1784 the Dutch broke it seemingly for ever. Then in 1795 the English took over the administration of Malacca. Again the Bugis ruled and traded from Riau, while the Malay Sultan held his old-world court at Lingga, potent only because sacrosanct. After the treaty of London in 1824, the islands on the starboard side of East Indiamen faring to China fell within the Dutch sphere of influence. Under Holland Riau ceased to have a Bugis ruler in 1900 and Lingga a Malay Sultan in 1911. Once more as in 1699 all that survived of the kingdom of Johor had passed into the keeping of its greatest chiefs, whose family, close kinsmen of the old royalty, have now ruled Pahang and Johor for more than a hundred years, retrieving from the wreckage of wide empire only those two original Sultanates.

I.

ANCIENT JOHOR.

Was there an ancient Johor, whose history is as yet built to conjecture? It is incredible that in the days of Buddhist Singapore there should have been no traffic up the great river of its hinterland whose upper reaches offered tin, camphor and aboriginal slaves. And, indeed, a Javanese work, the *Nagarakretagama* composed in 1365 A.D., speaks of Ujong Medini, that is Ujong Tanah or Land's End, along with Muar, Pahang and Tumasik (or ancient Singapore), as countries subdued by Majapahit. Even before that, between 700 and 900 of the Saka era, at Pasir Panjang on the Kerimun islands (afterwards part of the Johor kingdom) there lived an Indian Buddhist who possessed an armillary sphere.

One theory finds the earliest Johor in the place-name, Wurawari, an old Javanese word meaning "clear water." An inscription of 1006 A.D. in Sanskrit and Javanese (now in the Calcutta Museum) tells how Wurawari had brought disaster on Java and the *Kot Monthieraban* or Siamese laws (purporting to be compiled in 1360 A.D. but mentioning a king who ascended the throne in 1435) speak of Wurawari as subject to Siam. This theory hangs on the identity of *wurawari* "clear water" with *ganggayu* or *gangga ayu*, meaning in old Javanese "fresh water." The first chapter of the "Malay Annals," written about 1614, tells us how after he had conquered Gangganagara Raja Suran travelled on some while and came to the land of Ganggayu. "Formerly it was a large country with a fort of black stone: down to the present time the fort still exists on an upper reach of the Johor river. The origin of the name was Klang Kio, which in Siamese means the treasure-house of jewels: ignorance of the pronunciation has turned it into Ganggayu. The name of its raja was Raja Chulan: he was a great king and all the rajas of the east were subject to him."

This perhaps takes us back to the eleventh century A.D. and the wars between the Chola kings and Old Palembang or Sri Vijaya and its dependencies. If only that fort of black stone could be traced or a Hindu relic be unearthed at Chandi* Bemban up the Madek river or scholarship determine the origin of such names as Lenggü (a tributary of the Johor), on whose banks are places with names so suggestive as Pasir Berhala and Gajah Mina, then at last the early history of Johor might be unravelled.

Having used the Javanese derivation of fifteenth century Ganggayu to connect it with the more probably Wurawari of the

*D. F. A. Hervev erroneously transliterates the word *Chendia*, but Johor Malays term the spot Chandi Bemban.

tenth century, Heer Rouffaer¹ uses its Siamese derivation to connect it with Galoh, the Javanese for a "jewel" and so the equivalent of the Arabic *jauhar* or Johor! For in 1302 A.D. the great Javanese conqueror Erlangga destroyed Jong or Ujong Galoh. And the combination of Ujong and Galoh leads us at once to Ujong Medini that is, the "Land's End" or Ujong Tanah of later writers and to Johor! There was, however, a kingdom called Galoh in East Java and Krom would put Ujong Galoh on the Brantas delta.

Perhaps Ji-lo-t'ing, of which Chao Ju-Kua wrote in 1225 A.D., was the modern Jelutong at the south-east corner of Johor?

Oddly enough the Sayong river the other and larger tributary of the Johor seems to be more definitely related to early history than its sister the Lenggiu. At any rate one cannot help feeling that there must be some germ of truth in the circumstantial story told by the "Malay Annals" of the Jakun strong man of Sayong whose prowess in the days of Hindu Singapore still commands a place in folk-lore.

"There was a rice-planter of Seluang"—the last place that is visited by voyagers up the Johor River who are bound for Gunong Muntahak. "He had a slave called Badang, an aborigine (*orang Benua*) of Sayong who was employed by his master to fell jungle. One day Badang set a fish-trap: in the morning he saw it was empty, with nothing in it except that the scales and bones of fish were sticking to the trap. Every day the same thing happened. Badang threw the scales into the water, so that the river was called Besisek (the river of scales)"—as it is to this day. Badang found an ogre had been devouring the fish. So he wrestled with the ogre and worsted him and became a notable strong man. Sri Rama Wira Kerma, ruler of old Singapore, made him a Radin² and sent him to Kuala Sayong to get a tree-fruit (*ulam kuras*) for the royal table. The branch broke and Badang's head struck a rock and split it, so that to this day there is a rock at Kuala Sayong called the Split Rock (*Batu Belah*) and not far below it Badang's boat (*pelang*) and between Batu Sawar and Seluyut his punt-pole (*galah*). In one day Badang made the return journey to Singapore. His boat which was 48 feet long was heaped with sugar-cane, bananas, yams and aroids but he ate the lot before he got as far downstream as Johor Lama. After many feats of strength Badang died and was buried at Tanjong Buru³ (alias Bulus) under a tomb-stone (*nisan*) sent by a raja of Kalinga!

¹The late Dr. Rouffaer collected a number of interesting facts but one who has seen the Muslim Malay grave of Raja Puteh (p. 52) near the Sungai Tukul at Panchor on the Johor river, can never forget how encouraged by Hervey's "said to be the workmanship of a Chinese" this ingenious scholar by amending Tukul into Tukul and assuming Tukul to be an abbreviation of Portugal turned this Muslim grave into the tomb of a Portuguese "white" commander! ²The title of a Javanese prince. ³Neither this spot nor Johor Lama nor Batu Sawar are marked on the latest maps of Malaya or even on the modern maps of Johor!

II.

HINDU AND MALACCA ANCESTORS.

A Javanese history, the *Pararaton*, written in 1328, mentions one Tuhan Wuruju (or Tuan Bongsu), youngest son of a Ksatriya of Pamelekahan taken prisoner at Jambi in 1293 and carried to Majapahit, and it is possible that here is a reference to "Malacca land." Again just possibly in 1360, though a king mentioned in the preface began to reign about 1435, that Siamese code, the *Kot Monthieraban* cites as tributary to Siam: Ujong Tanah ("Land's End," afterwards Johor), Malacca, Malayu and Wurawari. But evidently still a small fishing-village, Malacca is not noticed by Marco Polo (1292), Fra Odorico van Pordenone (1323) or Ibn Batuta (1345) nor in that Javanese work, the *Nagarakretagama* (1365). Soon after 1360, however, when Majapahit sacked and burnt Singapore, Malacca grew populous with the advent of its refugees: by 1403 under Parameswara, the fugitive ruler of the destroyed port, it cast off the yoke of Siam and in 1409 got recognition from the Emperor of China*—"The eunuch Cheng Ho" (alias San-pau, Sam-po) "erected a stone and raised the place to a city, after which the land was called the kingdom of Malacca. From this time the Siamese did not venture to molest it any more." In 1411 Parameswara himself visited China with his wife and son. Finally about 1414 under the influence of Gujerati traders, the greatest missionaries of Islam in the East, Malacca became Muslim and rose to be a port of call for ships from the north of Sumatra, the Moluccas, Java and China, and from Gujerat, Malabar, Coromandel, and Arabia. This is from contemporary records and may be regarded as authentic but there are other accounts of later date.

Barros writing in 1553 says that after the death of prince Pararisa of East Java a dynastic war arose and many nobles left the country, among them a Parameswara who fled to king Sangsinga (? Sanghyang Singha) of Singapore, murdered his host, and usurped his throne but was driven out by the king of Siam, suzerain of the murdered prince, and fled to Muar where he built a wooden fortress upriver at Pagoh. Finally about 1240 A.D. with the help of the sea-gipsies or Cellates (*Selat* or 'Straits'-folk) Parameswara founded Malacca on the Bertam river.

In his "Commentaries," the bastard son (1500-1581) of the great Albuquerque records in 1557 how a prince Parimicura of Palembang broke his promise to pay tribute to the Bhatara of Tumapel in East Java and was conquered by him, whereupon he fled to Singapore. Within a week of arrival he creased his host Tamagi and usurped the throne of Singapore and ruled there for five years till he was driven out by Tamagi's brother the king of Patani, and fled to Muar and finally with the aid of pirates and fishermen founded Malacca.

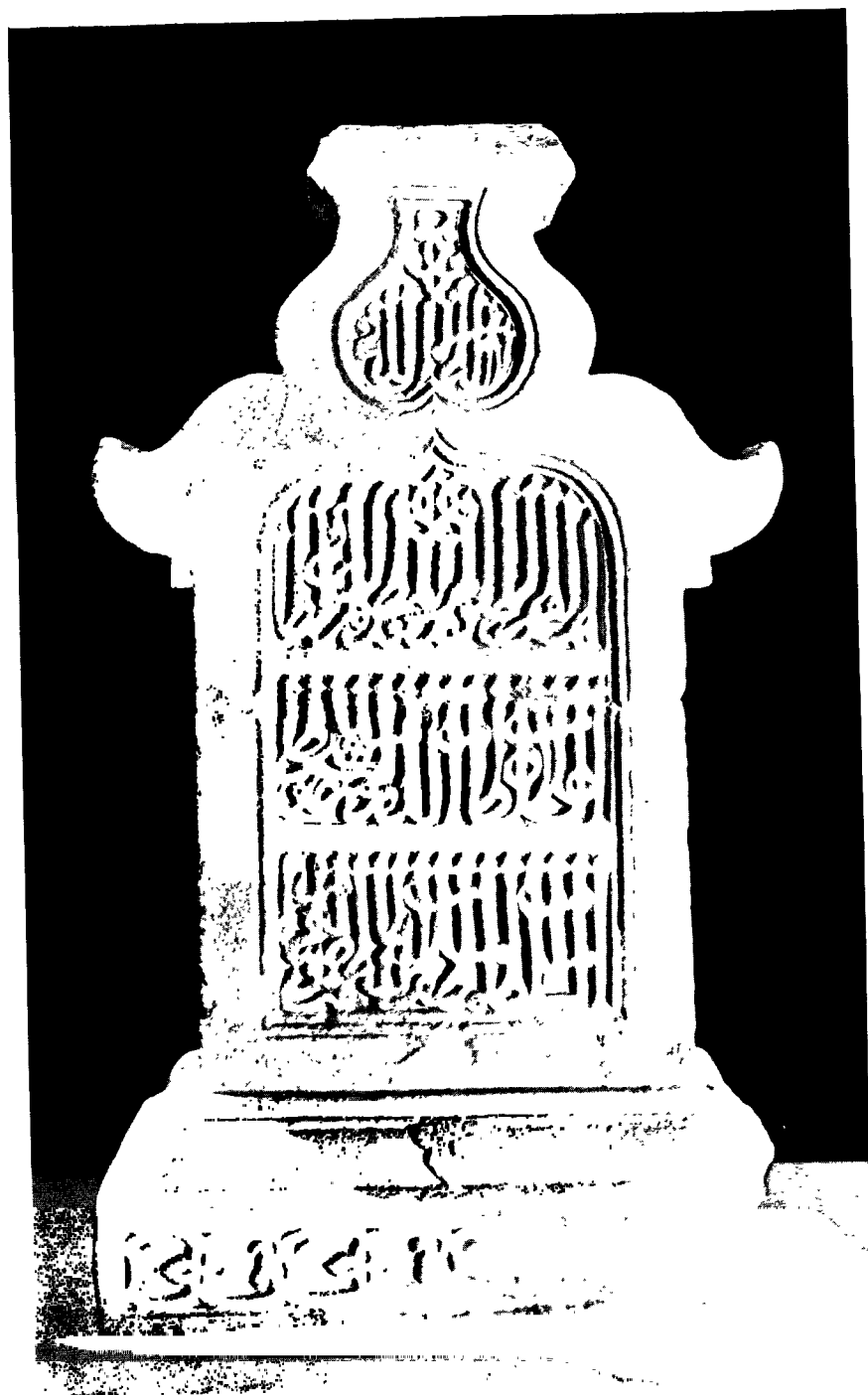
*In 1378 Tajau, ruler of Pahang and in 1411 Maharaja K'u-ma-r (? Kumara) of Kelantan sent embassies to China. Pahang also in 1414 and 1416

The "Malay Annals" (chapters 5 and 10) relate how the Batara of Majapahit had by a daughter of the Raja of Mount Si-Guntang two sons, the elder of whom succeeded his father and extended his rule over all the Rajas of the Malay Archipelago but failed in an attack on Singapore. Finally the Batara wiped out Singapore, and its ruler, Iskandar Shah, fled to Muar and later founded Malacca.

In view of what we now know of the great Palembang Buddhist kingdom of Sri Vijaya it seems certain that the early rulers of Singapore were princes of that kingdom, driven about 1360 from Tumasik, that is, Singapore, by Sri Vijaya's enemy, Majapahit, first, by way of Seletar, to Biawak Busok and Kota Burok on the Muar and afterwards to Malacca, where if perhaps not the founders they yet built up the most famous of Malay ports and dynasties. From this early period survive the Sanskrit terms of Malay court language, the Sanskrit titles of Malay nobility, the Sumatran *makara** found at Malacca, the five-headed pin (called *pancha-bichara*) stuck in the headdress of bride and groom at Pahang and Johor weddings, the heavy dragon armlets of the Perak regalia, the Perak coronation formula, the Perak State secret when, into the ear of the ruler on his coronation, Sri Naradiraja, like a Brahmin teacher, whispers the real Hindu name of the demigod who alighted on Mount Meru in Palembang to become the father and guardian of the Malacca and Perak royal house. While not long ago on "Singapore hill," now called Fort Canning, were dug up a pair of *kala*-head bracelets, a ring and other gold specimens of Majapahit art of the middle of the fourteen century.

Perhaps it was Parameswara who early in the fifteenth century embraced Islam and took the title of Iskandar Shah, perhaps it was his son, Raja Besar Muda or Muhammad Iskandar Shah (1414-1424) the Mu-kan-sa-u-ti-r-sha of the Chinese. This son paid two visits to China, one in 1414 to announce his father's death and one in 1419 to complain of Siamese aggression:—he married a daughter of Raja Sulaiman, ruler of Kota Mahligai. He was succeeded by his son (or brother) Sri Maharaja, alias Raja Kechil Besar alias Raja Tengah. Sri Maharaja was converted to Islam, under Pasai influence, by one Sayid 'Abdu'l-'Aziz and took the title of Sultan Muhammad Shah. He paid three visits to China (1424, 1431, 1433-5) and is reputed to have established the court customs of Malacca. Then for a short while his son Raja Ibrahim, daughter of a princess of Rokan, reigned or was regent under the style of Sri Parameswaradewa Shah, the Chinese Si-la Pa-mi-si-wa-r-tiu-pa-sha. Murdered by his half-brother, Raja Kasim, who was the grandson of a Tamil "prince" Mani Purindan (= Bendahara), he appears to have been called after death Sultan Abu Shahid. His murderer is the first of Malacca's rulers to be called Sultan by the Chinese.

*Dr Stutterheim has identified the Malacca *makara* as of Sumatran type.

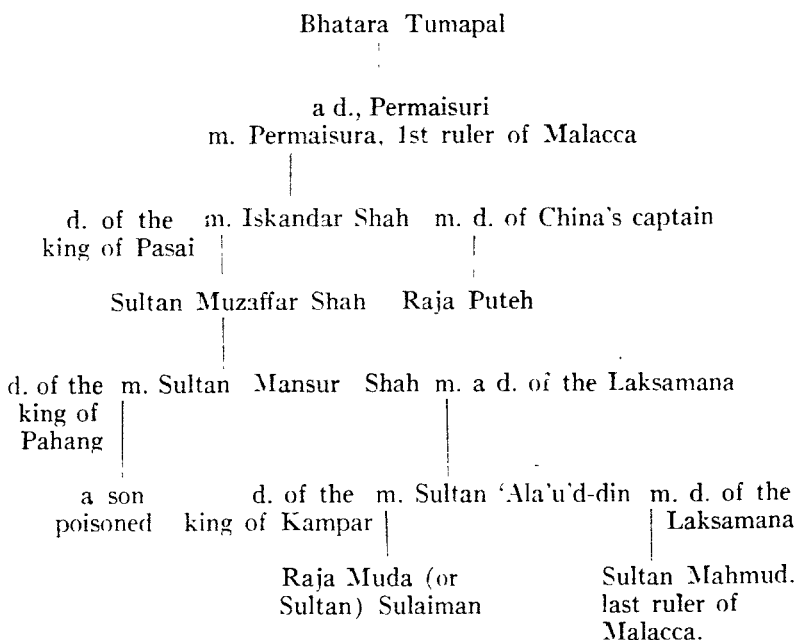

namely Su-lu-tan Wu-ta-fu-na-sha, the Portuguese Soltaõ Modafaixa and the Malay Muzaffar Shah (ca. 1445—ca. 1458) and it is significant that this first of Malacca's rulers in whose veins flowed the new Bendahara blood was also the first to start a policy of Sumatran expansion. In 1456 he got the Emperor of China to confirm him as Sultan. He beat the Siamese in Pahang and at sea off Batu Pahat. His son Raja 'Abdullah succeeded under the style of Sultan Mansur Shah (ca. 1458—October 1477). This Sultan paid little attention to China but followed his father's Sumatran policy. In his reign Hang Tuah crushed Hang Jebat's conspiracy and was made the first Laksamana of Malacca with Sungai Raya (or Batu Pahat) for his appanage. Mansur's palace was burnt and the Singapore regalia were lost in the fire. The builders of the new palace included men from the islands of Ungaran, Merbau (south of Bengkalis), Sawang and Kundur (near Kerimun) and Bentan. Sungai Tungkal in Jambi, from Tanjong Buru (=Bulus) in Johor, from Panchor or Pulau Rantau alias Tebing Tinggi, from Serapong an island at the mouth of the Kampar river, and from Muar. The grave-stone of Sultan Mansur Shah is now in Raffles Museum, Singapore.

Mansur's son, Raja Husain, succeeded his father with the style, Sultan 'Ala'u'd-din Shah (1477—ca. 1488). In 1481 he complained to China that the Annamites having conquered Champa (in 1474) were threatening Malacca. He made his son the first Sultan of Kampar. He endured a serious sea-attack from Haru. His Temenggong was his brother-in-law, Tun Mutahir later Bendahara Sri Maharaja, a style destined to become one of the two titles of the Temenggongs and Bendaharas of old Johor. According to d'Albuquerque this Sultan was murdered at the instigation of his prisoners, the princes of Kampar and Indragiri, when he was on the point of going to Mecca. His grave is at Ulu Pagoh. The grave of a brother of his, Sulaiman Shah ibni Sultan Mansur Shah ibni Sultan Muzaffar Shah has been found at Sayong on the Johor river. This brother is mentioned by d'Albuquerque but not in the "Malay Annals." Casts of both these graves can be seen in Raffles Museum.

According to the Portuguese Ra'ia Muhammad, the son of 'Ala'u'd-din Shah by the sister of Temenggong Tun Mutahir, usurped the throne and took the title of Mahmud Shah, after putting to death his better-born half-brother Raja Muda Sulaiman:—the second of Malacca's rulers thus to assert the power of the Bendahara family. A mere child Sultan Mahmud was installed by the Bendahara faction over the head of Raja Menawar a royal elder brother, ruler of Kampar, whom he did not assassinate. Only later from jealousy did he instigate the murder of Raja Zainal-'Abidin, his younger brother of royal descent on both sides. But now at Sayong up the Johor river has been found the grave of this Sulaiman son of Mansur Shah and so not a brother but an uncle of Sultan Mahmud. How did he meet his end? By murder? As an exile from Malacca and real founder of Johor? The silence about

this prince in the "Malay Annals" cannot have been accidental as Tun Sri Lanang's own mother lived at Sayong: it rather suggests scandal and tragedy. Barros tells us how in 1500 Mahmud Shah beat off Siamese attacks by land and sea and helped Pahang to beat off an attack by Siam's vassal, Ligor. In 1508 he sent tribute to China. On 11 September 1509 the first Portuguese under de Sequeira came to Malacca. In the middle of 1510 the Bendahara Sri Maharaja, Tun Mutahir, was creessed. The Sultan's son "Sultan" Ahmad, then became the leader of the war-party. On 1 July 1511 Affonso d'Albuquerque arrived with sixteen ships and in August captured Malacca. His son's "Commentaries" give the following genealogy of the dynasty then expelled:—

Of the origin of the other great Malacca family, the house of the Bendaharas, which in the XVIIIth century was to furnish rulers for Johor and Trengganu, we have no information beyond the fact that its members bore the Pasai title of Tun and that the author of the "Malay Annals," himself a Bendahara, claims for it from Singapore times blood relationship with the royal house, and has much to say of the power and privileges of his great ancestors. "Whenever the sovereign did not choose to show himself, his place was occupied by this minister. And the custom was, that on such occasions, when he represented the sovereign, whenever a son of the raja appeared before him, he did not descend, unless it were the heir apparent. Whenever he entered the raja's presence, he had also the right of sitting upon the carpet; and when the raja had

entered the palace after any public assembly, it behoved all the nobles and chief men to attend the Bendahara home whenever he took his departure. If the Bendahara be present, the royal drums should be present, and if he be not present, the betel-box should not be present." No one except rajas might wear a gold-hilted creese without the ruler's sanction, but the Bendahara could authorize his descendants to wear them. On festivals when the ruler showed himself "every one sat down on the ground, except the Bendahara, who conducted him to his state palankeen." When the Sultan of Malacca created a Sultan of Kampar, the Bendahara was too great to attend. If the Bendahara were affronted when investigating a case, the Laksamana could cut the offender down as if he had affronted the ruler. Along his own rivers or in the kingdom itself in the raja's absence, a Bendahara could slay without awaiting the ruler's sanction. The Bendahara ate alone (while the other chiefs waited) or with the royal family. On the death of a Bendahara, the royal drums were not beaten for seven days. The powers of a Bendahara are defined in the Malacca Code. "The Bendahara is he who rules the peasantry, the army and those dependent on the state. His sway extends over all islands, and it is he who is the king's law-giver." He always organized war. Later in Perak "he was the titular prime minister and commander-in-chief." And it seems to have been his duty both in Malacca and in Perak to provide his royal master with a palace.

Another title of a Bendahara was Mangkubumi, "supporter of the land," or regent. It was given to Chief Broad-Leaf, when the abdicated in favour of his sky-descended son-in-law. It was given often to the Bendaharas of Malacca. When in later times Sultan 'Abdu'l-Jalil of Johor was a minor, the Bendahara was regent and nursed the ruler on his knees on the throne, as if the Bendahara himself were ruler; to the disgust of the infant ruler's mother who was not even allowed to bring him up any longer. In Perak "when a Sultan died, his Bendahara would at once proceed to take possession of the regalia and to administer the government as regent. At the expiration of seven days he would send or head a deputation to invite the Raja Muda (Heir Apparent) to the palace.... The Raja Muda would be presented with the regalia and formally installed as Sultan..... The most active part at a coronation was the part played by the Bendahara; he was the *interim* ruler, he summoned the chiefs to the installation, he invited the heir-apparent to attend, he handed over the regalia, he conducted the new *Suitin* to the throne and he bore all the expenses of the installation festivities." After any period of court mourning when the royal drums had been silent and the ruler had given no audience, it was the Bendahara who presented the drums to the ruler again.

According to the "Malay Annals," early in the XVth century one branch of the Bendahara family received fresh blood from one of its daughters marrying a Muslim prince from the Deccan, whose

style was Mani Purindan, or "Keeper of Jewels," the Tamil equivalent for Bendahara: seeing that he is described as Baginda, the guess has been hazarded that he was of mixed blood and came to Malacca from Minangkabau. This man's son Tun 'Ali, became Bendahara and his daughter, Tun Wati, married Sultan Muhammad Shah (ca. 1424—ca. 1450) and bore a son Raja Kasim who, we have seen, usurped the Malacca throne and became Muzaffar Shah.* The "Malay Annals" aver that according to custom "whenever there was no queen, a daughter of the Bendahara should become queen."—so that the vengeance Sultan Mahmud took on Bendahara Sri Maharaja Tun Mutahir may not have been without cause, seeing that his daughter, Tun Fatimah, flaunted royal colours and her father was suspected of aiming at the throne. By these marriages, whatever blood ran in the veins of the Bendaharas was soon passed into the veins of the Malacca royal house. And there is little doubt that the foreign blood in the Bendaharas gave their sons intelligence and enterprise as also the fact that though their sisters could marry Malacca royalty they had to look for wives elsewhere. One member of the (pure Malay) family, Tun Perak, afterwards Bendahara, opened Klang in the XVth century. To another Bendahara Sultan Mansur Shah of Malacca gave Sungai Ujong, "which had formerly belonged half to him and half to the Bendahara." At that time the Bendahara possessed Bentan. The opening of the matriarchal States of Negri Sembilan was due to the Bendaharas, who according to local tradition became owners of the soil and ancestors of Malay chiefs like the *Undang* of Rembau by marriage with aboriginal women: as late as 1644, the Daghregister tells us, the Sultan of Johor asseverated that the Minangkabaus of Tampin and Rembau were not his subjects but tenants of the Bendahara. Again, Bendaharas married into an ancient Bruas family, and opened up Selangor and Perak. It is noteworthy, that before giving him Selangor to rule, the Bendahara to the first Sultan of Johor married his son to the daughter of the ruler of Bruas.

What then was this kingdom which the rulers of old Malacca lost to the Portuguese and whose tradition and trade they tried to transfer first to Bentan, then to Kampar and finally to Johor? d'Albuquerque tells us how traders from Cambay, Chaul, Dabul, Coromandel and Bengal, from Aden, Jeddah, Mecca and Cairo, from Java, from Pegu and from China all resorted to this port. "And I verily believe, that if there were another world, and another navigable route, yet all would resort to Malacca, for in her they would find every sort of drugs and spices which can be mentioned in the world, by reason of the port of Malacca being more

*Mr R. J. Wilkinson reminds me that thereafter there were two Bendahara families in the direct male line. The Malays ousted Sri Nara 'diraja, the Bendahara of mixed blood who was the worker of this *coup d'état*, and chose as Bendahara, Tun Perak, a pure Malay. His successor, Tun Mutahir, was a son of Sri Nara 'diraja and of mixed blood but Tun Mutahir was killed and succeeded by a pure Malay. See pp. 145-6 below

PLATE IV.

commodious for all the monsoons from Cape Comorin to the East, than any other ports that exist in those parts . . . Malacca, in point of fact, and merchant trade, is the most extensive place in the world." The great d'Albuquerque is reputed to have said " I hold it as very certain that if we take this trade of Malacca, Cairo and Meca are entirely ruined, and to Venice will no spiceries be conveyed except that which her merchants go and buy in Portugal " Gold came to Malacca from Minangkabau and Pahang, silver from Siam and Burma. " In Malacca were much copper and more tin and the gun founders were as good as those of Germany." Or take the testimony of d'Eredia. " All kinds of spices, aromatics, metals, precious stones and pearls found their way from foreign ports to Malacca, where they were exchanged for cloths, and all passed from Malacca to Coromandel and Egypt, where the trade centred in Alexandria. Extensive gold-mines exist in the territory of Malacca, especially in certain mountains such as the mountain of Gunoleden " (= Gunong Ledang). When d'Albuquerque captured the city with 800 white soldiers and 200 Malabar auxiliaries, it had a population of 100,000 inhabitants and was defended by 30,000 Malays and thousands of guns. According to Castanheda the booty was so great that the share of King Manoel alone amounted to £95,000.

III.

THE FOUNDING OF JOHOR.

Bintan, Sayong, Johor Lama.

In the latter half of August 1511 Affonso d'Albuquerque, the Portuguese Viceroy, captured Malacca. Sultan Mahmud fled first to Batu Hampar, a village d'Eredia's map puts on the Malacca river, and then, after his son Ahmad had been driven from Pagoh and his fort at Bentayan (near the present market of Bandar Maharani, Muar), father and son retreated right up the Muar river and at Jempul in the modern district of Kuala Pilah crossed at Penarekan (still today the "Place-for-Dragging" canoes over a watershed a few hundred yards wide) to the Seriting River a tributary of the Pahang. The lame old Bendahara Paduka Tuan died on the way and his grave, a round chunk of uninscribed stone, may be seen at Lubok Batu near Segamat. It must have been a bitter journey. Sultan Mahmud had a bad temper and a cruel tongue and, if the Portuguese are right, it was not he but his son that would not yield to d'Albuquerque's demands and invited war. In Pahang the Sultan stayed for a year marrying Fatimah, his daughter by a Kelantan princess, to Sultan Mansur Shah of Pahang—soon to be slain by his own father for adultery with that father's consort. d'Albuquerque's "Commentaries" relate how while in Pahang the exile sent one, Nasim Mudeliar, to China to ask the Emperor's help against Portugal, but hearing that the king of Malacca had practised tyrannies upon the Chinese over their merchandise, the Emperor made excuses.

From Pahang, according to the "Annals," Sultan Mahmud sailed to Bentan, Bintan or Bintang as it is variously spelt, namely the island of Riau. There he still received homage from the Maharaja of Lingga; from Narasinga, raja of Indragiri, to whom he gave his daughter Fatimah, now a widow, and the title Sultan 'Abdu'l-Jalil; from the ruler of Siak to whom he gave the title of Sultan Khoja Ahmad and the hand of another of his daughters, and from Sultan Husain of Aru (Deli) to whom he gave his daughter Puteh. After the fall of Malacca, Manjong and Bruas, the modern Perak, had omitted to pay homage, so the Sultan sent Paduka Tuan to fetch Aria Bijadiraja, one of the neglectful chiefs, to Bintan, on which trip the Paduka Tuan gave Selangor into the charge of his own son. 'Abdullah, Sultan of Kampar and son-in-law of Sultan Mahmud had become Bendahara of the Malays in Malacca, probably with an eye to the ancient throne. For thus currying favour with the Portuguese Mahmud determined to punish him and sent a fleet to besiege Kampar while 'Abdullah was there; but George Bottello was in the harbour with a Portuguese fleet that raised the siege and conveyed 'Abdullah back to Malacca, where he exercised his office with judgment and propriety until suspected by the Portuguese of treason he had his head cut off on a public scaffold. By open means and covert the Malays endeavoured to dislodge the

Portuguese. More than once the Laksamana sailed to attack Malacca—in vain—by sea. Once the Paduka Tuan attacked it by land and sea, having his master's elephant brought from Muar and breaking its left tusk in a charge. The latter attack failed owing to delay caused by a storm, but Sultan Mahmud wrote to his Paduka Tuan—"if a man professes to be braver than Hamzah and 'Ali and more learned than the Imam Ghazali but is not, then he is a bigger liar than the Sayid al-Hakk!" Once the Portuguese took Muar by assault, killed most of its garrison of 800 men and burnt it to the ground. The Portuguese tell of many plots and attacks against them. So for twelve years at Bintan lived the royal exile, last Sultan of Malacca. His house had lost Malacca and Naning for ever but he was still overlord in the Malay Peninsula of Muar and Rembau and Sungai Ujong*; (since about 1450) of Klang, the modern Selangor; of Manjong and Bruas, the modern Perak, of Pahang (since about 1460), a State that stretched as far south as the Sedili Besar; of Trengganu (since about 1480); of Land's End, or Ujong Tanah, the modern Johor; overlord of Siak, Aru, Kampar and Indragiri in Sumatra; and yet with all this greatness, owing to the presence at Malacca of a few Portuguese equipped with guns and armour, a king cooped up at Riau.

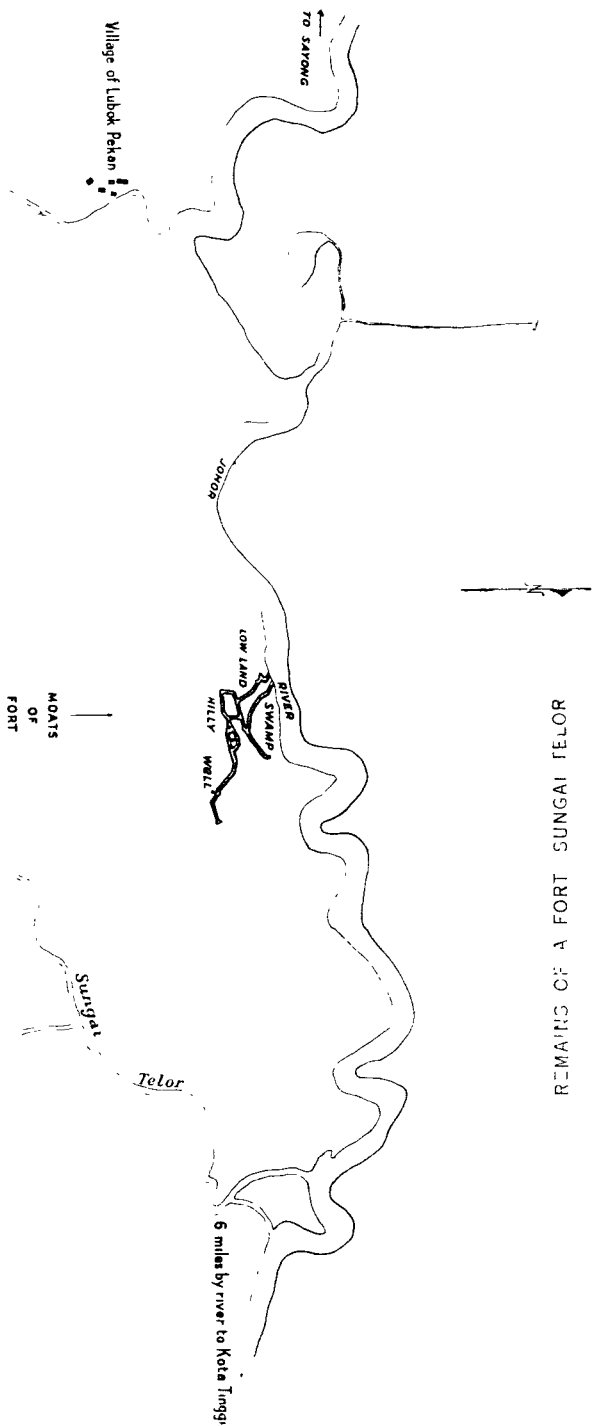
In 1521 George d'Albuquerque attempted to take Bintan but the two strong forts, the stakes across the river and Malay bravery were too much for his 18 ships and 600 men. In a later attempt Don Sancho Enriquez lost seventy out of two hundred ships in a storm. Then one day in 1526 news came that Mascarenhas with a fleet of twenty-five ships, galleys and fustas, had sacked Bengkalis. Next, Bulang went up in smoke and flames. Scouts saw the white sails of the Portuguese fleet coming from Tanjong Bemban towards Lobam. Both the Sultan's son-in-law, the ruler of Pahang, and the Sultan's Admiral (Laksamana) were put to flight. First the outer fort (*kota kara*) fell and then up-river Kopak was burnt. The overlord of so great a part of the Malay world, "shadow of Allah upon earth," wandered round the slopes of Gunong Bintan, his aching feet bound in cloth. The Bendahara, Sri Nara 'diraja, whose father Sultan Mahmud had murdered in Malacca in 1509, stole rice and fish from three peasant women and swore that he would run amuck if his despondent master did not eat. At last a son of the Paduka Tuan came from Selangor with twenty boats and took Sultan Mahmud to Kampar, where some years later (*ca.* 1528) he "left this perishable world for the world everlasting." Not only from the records of his enemies the Portuguese but also in the "Malay Annals" he appears as a weak and mean man, a dreamer,

*Note—In the 15th century Sungai Ujong was perhaps at one period under Klang (JRASMB, 1931, p. 134); in the same century its chief was called Penghulu Mantri (JRASSB 83, p. 123). In the next century the chief of Klang (like the governors mentioned in the 14th century Trengganu inscription JRASMB, 1924, pp. 256-7) was called Mandulka (JRASSB, 1925 p. 45). Both Trengganu and Klang were under Malacca and later under Johor. Under Bugis influence the Sungai Ujong chief took later the title Klana Putia.

a sadist who felt remorse for his murders, a Malay Nero. The "Annals" give us many vignettes of this ruler: as a sick boy tended by his chiefs, as a wanton youth treading the midnight way with the wives of his followers, as a student of Islamic mysticism propounding theological problems to Pasai, as a romantic dreamer wanting to marry the fairy princess of Gunong Ledang, as a repentant murderer living as a recluse and spurring his horse to avoid onlookers at Tanjong Kling. In 1510 Ruy d'Araujo wrote to d'Albuquerque that the Sultan had handed over all power to his uncle the Bendahara and stayed the whole time at home "like a monk." d'Albuquerque's "Commentaries" add that "this king was very vain and very proud, and made a quarrel with his father for wishing to go to the temple of Meca, for he used to say that Malacca was the right Meca; and being suspicious of his brother, Sultan Celeimao (= Sulaiman) he murdered him with a creese and in like manner he murdered seventeen of the principal men, all of them his relatives, without any cause, and even killed his son and heir, because he had asked for some money to spend." He killed his Bendahara, Tun Mutahir, in 1509, perhaps from lust for his daughter, more probably for fear of a rival near his throne. "A man's death comes at the appointed time" and he had his son, Sultan Ahmad, killed at Bintan, because, the "Annals" say, the young prince would not listen to his old counsellors or, as Ruy de Brito avers, because he did not share his opium-smoking father's wish for peace. For Sultan Mahmud, to quote a text from his grandfather's grave-stone, this world had verily been like a house built by a spider. At Malacca he had murdered to keep a throne, which soon the Portuguese wrested from him. Once more he had seen dire defeat at Bintan. Yet a wanderer with bandaged feet and a mean ungrateful temper he still had the white blood ascribed by Malays at various periods of their history to Siva, to royalty and to Muslim saints, and because of that blood men served and feared him. As Sri Nara 'diraja said after the fall of Bintan, "So long as Your Highness lives, ten kingdoms can be created."

Sultan Mahmud had killed his eldest son. Ahmad's brother Muzaffar then became heir to the throne, but when in 1513 at Kopak near Bukit Batu Tun Fatimah (daughter of Mutahir the murdered Bendahara) bore Sultan Mahmud a son, Raja 'Ali alias Raja Kechil Besar, she persuaded her husband forty days after the infant's birth to style him Sultan Muda with the title 'Ala'u'd-din Riayat Shah. When Sultan Mahmud died in 1528 'Ala'u'd-din Riayat Shah was still in his teens, but his mother got her step-son the Raja Muda Muzaffar (and his consort, Tun Trang, her daughter by her first husband, Tun 'Ali, whom also Sultan Mahmud had murdered) driven out of Kampar before there was time for "the rice in their pot to boil." Muzaffar became after some wanderings the first Sultan of Perak, but Johor claimed to be suzerain of Perak, and when his elder brother appointed Sri Agar Raja his Bendahara, 'Ala'u'd-din sent his own Bendahara the

REMAINS OF A FORT SENGAI TELOR

Paduka Tuan to Perak to fetch the improperly appointed officer to Land's End to do obeisance to the now head of the old Malacca dynasty.

Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah ascended the throne, the second 'Ala'u'd-din of the Malacca house, and at once left Kampar for Pahang where, the "Annals" tell us surely erroneously that he married Kesoma Dewi, daughter of Sultan Mansur of that country and his own niece! About 1530 with the help of that hero of two and thirty wounds, Hang Tuah's son-in-law, Laksamana Hang Nadim, 'Ala'u'd-din apparently founded Johor. But when and where the dispossessed Malacca family first settled on the Johor river is a mystery. Valentijn declares that after the fall of Malacca Sultan Mahmud fled to the north-east side of Land's End and "built a new town at that place (the third one built by Malay kings in those quarters), enlarged it and finally finished it and gave it the name of Johor: he reigned for two years there" and it was his son who moved to Bintan. The large Batavian recension of the "Annals" says that after spending some time in Pahang Sultans Mahmud and Ahmad moved to Johor where they built an outer fort (*kota kara*) but, as it was inconvenient owing to its far distance from the sea, they removed to Bintan.¹

Now there are two Malay appendices to the original "Malay Annals," the older collected by Raffles and now in London, a recension whose story finishes before the death (in 1564) of 'Ala'u'd-din, first Sultan of Johor, and the later recension of Shellabear, purporting to have been got from a chief who was lost after Jambi sacked Johor Lama in 1673. The former, published by Dr. Blagden, was written by a Raja Bongsu, and one wonders if perhaps it was the work of the famous Raja Bongsu. (b. 1571 d. 1623) friend of the Dutch, patron of the author of the "Malay Annals" and afterwards Sultan 'Abdullah of Johor. The date fits. No one else of the same period and place would be likely to be called Raja Bongsu—at any rate without a *bin*. And perhaps no other contemporary Johor Raja Bongsu would be literate enough to write it or be interested in its compilation. Certainly the author knew every cape and reach of the Johor River. Moreover the introduction to the Raffles MS. says it was not at Pasai but at Pasir Raja (the Johor river capital of Raja Bongsu's elder brother) that the order was given to Tun Sri Lanang to compile the "Malay Annals." Some Leiden MSS.² say that it was at Pekan Tua the

¹In line 19 p. 225 Shellabear, the Batavian MS inserts: *hatta beberapa lama-nya baginda di-Pahang lalu beranekat ka-Johor dudok membuat kota kara: maka sembah orang itu, 'Tuanku, jauh sangat ka-hulu, negeri ini'. Maku baginda pun lalu ku-Bentan bernegeri di-dalam Sungai Batu Perlabohan lama-nya, Sultan Mahmud diam di-Tebing Tinggi, Khoja Hasan dudoz di-Bentan.*

²Dr. Ph. van Ronkel kindly tells me that Codex 1703 reads برنگري.

دفاسر راج Codices 1704, 1706 and 1736 read دفتكسوخ. برنگري. Codex 3210 reads دفتكسوخ. برنگري while a MS at the Hague Colonial Library reads *di-Pekan Tua*.

order was given, though this could hardly be the ancient Pekan Tua above Sungai Telor but more probably was Pasir Raja when it had been abandoned for Batu Sawar or Makam Tauhid: the 'Old Town' is a vague and common name. The Raffles version relates how after Kopak was burnt, Sultan Mahmud walked in the Bintan jungle to ديمق followed by the Bendahara, while the Paduka Tuan and his family "went down *at the back of Bintan* and thence went to *Sayong*." Eventually the Paduka Tuan followed his lord to Kampar and became in the reign of Sultan Mahmud's son Bendahara of Land's End. After his marriage in Pahang, Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah "returned to Land's End, lived at the Old Town (*Pekan Tua*) and built a fort (on the Johor) above the river Telor."* Then we hear how Sang Naya a Malay of Malacca plotted to attack the Portuguese while they sat unarmed in church. The Portuguese captain threw Sang Naya down from the fort and sent an envoy to inform Sultan 'Ala'u'd-din at the Old Town. Sultan 'Ala'u'd-din threw the envoy down from a tall tree. The Portuguese thereupon attacked the outer fort (*kota kara*) of the Malays but had to build a fort at the end of a cape over against it before they could take it. The Sultan fled to Sayong. On the way Tun Narawangsa felled a tree to impede the Portuguese pursuit and the spot was afterwards called Rebat "the obstruction": this spot was above the Split Rock (*Batu Belah*). At Sayong Sri Naradiraja died and was buried, being called the Chief with the big grave-stone (*Dato' Nisan Besar*). Raja Zainal succeeded Muhammad Shah as Sultan of Pahang and sailed to Sayong where 'Ala'u'd-din gave him the title of Muzaffar Shah.

There this older version of the "Malay Annals" stops. What are we to make of it? Were there two Kota Kara-s, one up the Johor River, one in Bintan? Is Kota Kara not a place-name but, as I have assumed, the name of the outermost of a system of fortifications? *Cara*, meaning "face, outer front" is still a technical term applied to an outer system of fortification in Portuguese and Spanish. Where were the Old Town and the river on which it lay? Five miles upstream from Kota Tinggi there is a Sungai Telor and just above it on the Johor River are the remains of an elaborate fort with a cape (*tanjong*) close below it, while a little further upstream is a deserted spot, Kangka Lubok Pekan, the "gambir-estate-at-the-pool-of-the-town" where fragments of a few Muslim tombs of the XVIIth century exist. The Old Town cannot have been so very far below Kuala Sayong, seeing that it was so narrow a race between Sri Narawangsa's boat and the Portuguese that he had twenty men waiting with adzes to fell a tree and bar the river as soon as they had passed the Split Rock and that the Sultan's envoy to Malacca was paddled by aborigines from Sayong down to the Old Town

*Dr. C. O. Blagden has been good enough to scrutinize the Raffles MS. again and is satisfied that تدر is the reading.

PLATE V.

where the river was still so narrow that the envoy's boat did not escape shots from the Portuguese galleons. Two main tributaries flow into the Johor, the Lenggü and the Sayong. At Sayong was born the Jakun champion Si-Badang, who worked for a rice-planter at Seluang above Kota Tinggi and being sent by the king Sri Rana Wirakerma up the Johor river to get tree-pods for his refecton fell on a rock at Kuala Sayong and split it so that it is called *Batu Belah*, the Split Rock. The Split Rock by the left bank entering Kuala Sayong is still the halting place of Jakuns taking rattans down to Kota Tinggi. The Batin of Sayong says today that Rebat is the name of a spot on the left bank going upstream about three-quarters of a mile above Kuala Sayong. The "Malay Annals" relate that Tun Genggang the mother of their reputed author, Tun Sri Lanang (born about 1560), was called the Grandam of Sayong (*Dato' Sayong*). Finally at Sayong Pinang about thirty miles above Kota Tinggi there were recently discovered a fort rivetted with large cut slabs of coral stone like the Malacca laterite slabs and 27 Muslim grave-stones, several only to be equalled in Malaya for workmanship and design by the grave-stone of Putri Fatimah who died at Pekan Pahang in 1495. The back of this as of many Malay forts is open to the jungle allowing unimpeded retreat, but the ground to the rear of the upstream wing of the fort is full of small pits and seems to have been so defended, probably with caltrops. This upper wing consisted of two walls one 40 feet behind the other with a deep outer ditch 20 feet wide. The front of the fort consisted of a wall, in part destroyed and with an (original) opening for a gate, on the edge of a steep hill running down to the river swamp: on the slope is a ditch parallel to the wall. And the downstream wing now consists of one wall, with a deep pit in the wall itself at one spot. From wing to wing is about 300 yards.* The most important grave-yard, containing eleven graves and the oldest inscribed stones lies inside the fort, as also do two other isolated graves. The cut coral slabs must have been brought from the mouth of the Johor river.

The XVIIIth century "History of Perak from Native Sources" declares that 'Ala'u'd-din first Sultan of Johor fixed his capital at Pasir Raja, which Hervey in 1879 found above Kota Tinggi between Seluang and Batu Hampar, the last being two hours paddling below Kuala Sayong: but this history may have confused it with Pasir Raja, a capital of 'Ala'u'd-din, brother of Raja Bongsu. Anyhow in his account of the Endau (where he mentions a place up the Semadek called Chandi Bemban and brick ruins at Dalek half way up the Kahang) Hervey records a tradition that during their various vicissitudes "the Johor rulers sometimes took refuge in the interior of Johor when they did not go as far as Pahang."

There is some negative evidence—now no longer required—to corroborate that the Sayong whither the Portuguese pursued 'Ala'u'd-din was the tributary of the Johor river. No Portuguese authority

*I am indebted for this detailed description to Mr. G. B. Gardner of Johor, probably the first European ever to measure this fort. See Appendix (a).

mentions any attack on Bintan at this time but there was an attack on Johor in 1535 and the cause of it, a suggestive coincidence, was the mutual murder of envoys. In 1533 Paulo da Gama found off Malacca twenty-seven boats (*lanchar*) which Sultan 'Ala'u'd-din of Johor had sent to the help of his *brother*, the Sultan of Perak. The commander, whom Castenheda calls Tuan Barcalar (? = Laksmamana) came to pay 'Ala'u'd-din's respects to da Gama, who returned the compliment by sending an envoy to the Sultan. This envoy the Sultan took for a spy and killed, whereupon the Portuguese captain of Malacca, Garcia de Sa, retaliated by killing a well-born Malay whose relatives then fled to Johor. In June 1535 with two large vessels and a score of small and a force of 400 men Dom Estavao da Gama sailed to Johor, where seven miles* up river the Malays had a fort. Though the Portuguese bombarded this fort, the Malays would not sally forth. The Portuguese landed troops and shelled the fort from a neighbouring hill, until sickness and lack of ammunition made them retreat. The Malays then foolishly attacked and were worsted: that night they fled with all their valuables. The Portuguese destroyed the fort and sailed home to Malacca.

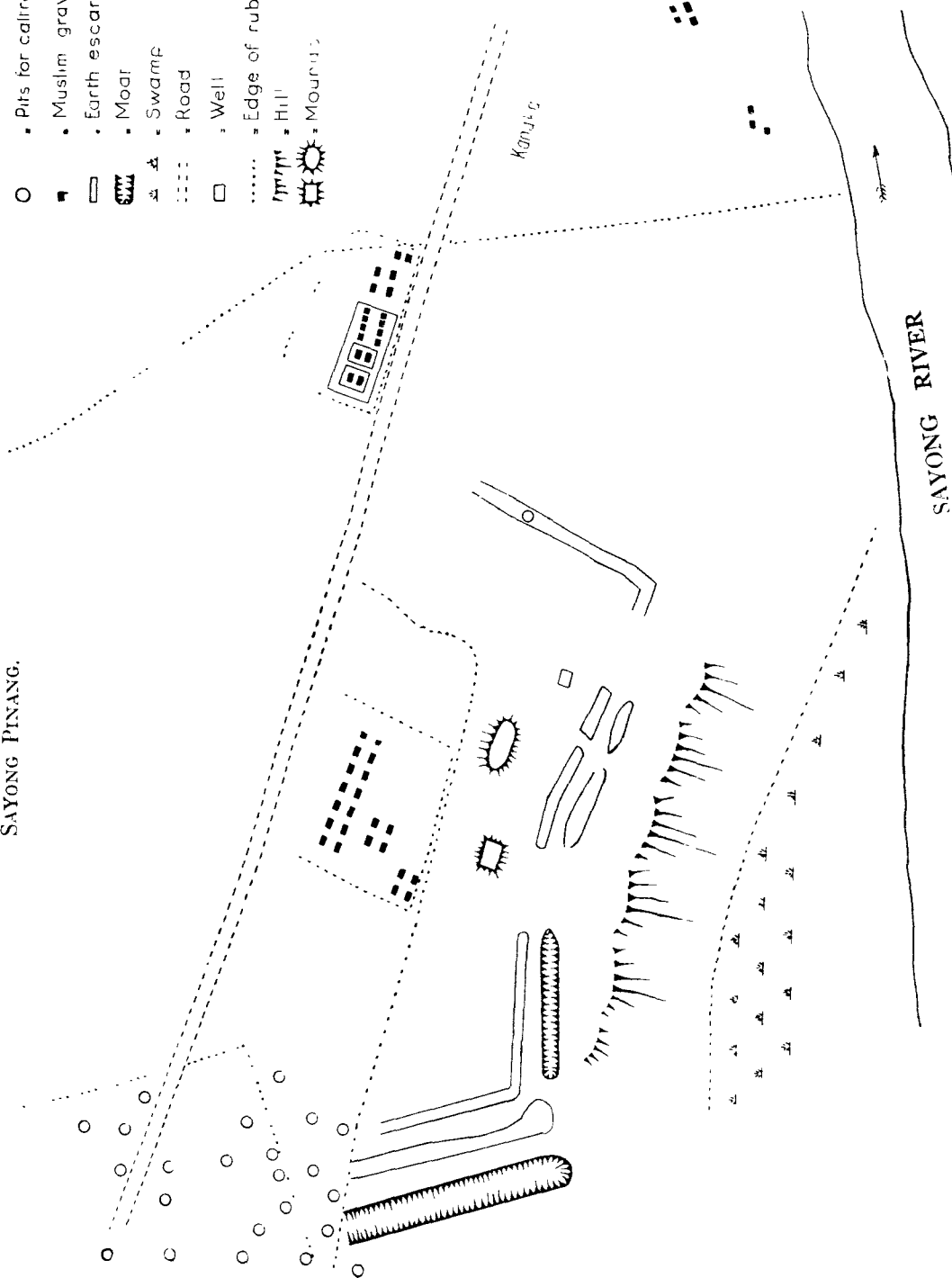
The later appendix to the "Malay Annals" makes no mention of Sayong. "After some days' voyage from Pahang they reached Johor, where Sultan 'Ala'u'd-din ordered the Bendahara and Sri Naradiraja to assemble the aborigines (*rayat*) to fell the scrub and make him a settlement" (Johor Lama or Old Johor)—... "There was a fort with ditches which were from the lower reaches of the Sungai Serting and from the upper waters of the Sungai Johor. The Bendahara and Sri Naradiraja hastened the building of a palace, a mosque, a hall of audience, a drum-stand and of ponds and wells.... The road in the market-place was full of shops. At that time hamlets stretched as far as Belading downstream and as far upstream as Bukit Piatu on the upper waters of the Johor estuary. The Laksmamana Hang Nadim administered Bintan and he made a very populous port at Rachoh, chock full of boats of the sea-gipsies (*ra'yat*)."

Owing to the "piracy" of the Malays, Estevao da Gama again in 1536 attacked Johor with four hundred men and many Malay helpers. Fire-arms won the day. The vessels in which the Malays entrenched themselves were burnt. Sultan 'Ala'u'd-din lost so many people that he sued for peace and got such good terms that he moved to Muar and became ostensibly a great friend of the Portuguese. For Acheh a new and formidable foe that drew Johor, Perak and Pahang into friendship with the Portuguese, had appeared and in September 1537 its lately installed ruler 'Ala'u'd-din Riayat Shah al-Kahar attacked Malacca in person.

*Note. This must refer not to the fort above the Sungai Telor but to Johor Lama. Topographical errors, however, are to be expected. According to Capitao Botelho de Sausa, author of "Historia Maritima Militar da India," Portugal in the XVth Century had a sea-league of 5920 metres and a sea-mile of 1480 metres.

SAYONG PINANG.

- Pits for callirops
- Muslim graves
- ▭ Earth escarpments
- ▨ Moat
- △ Swamp
- ⋯ Road
- Well
- ⋯ Edge of rubber estate
- ⌘ Hill
- ☼ Mound

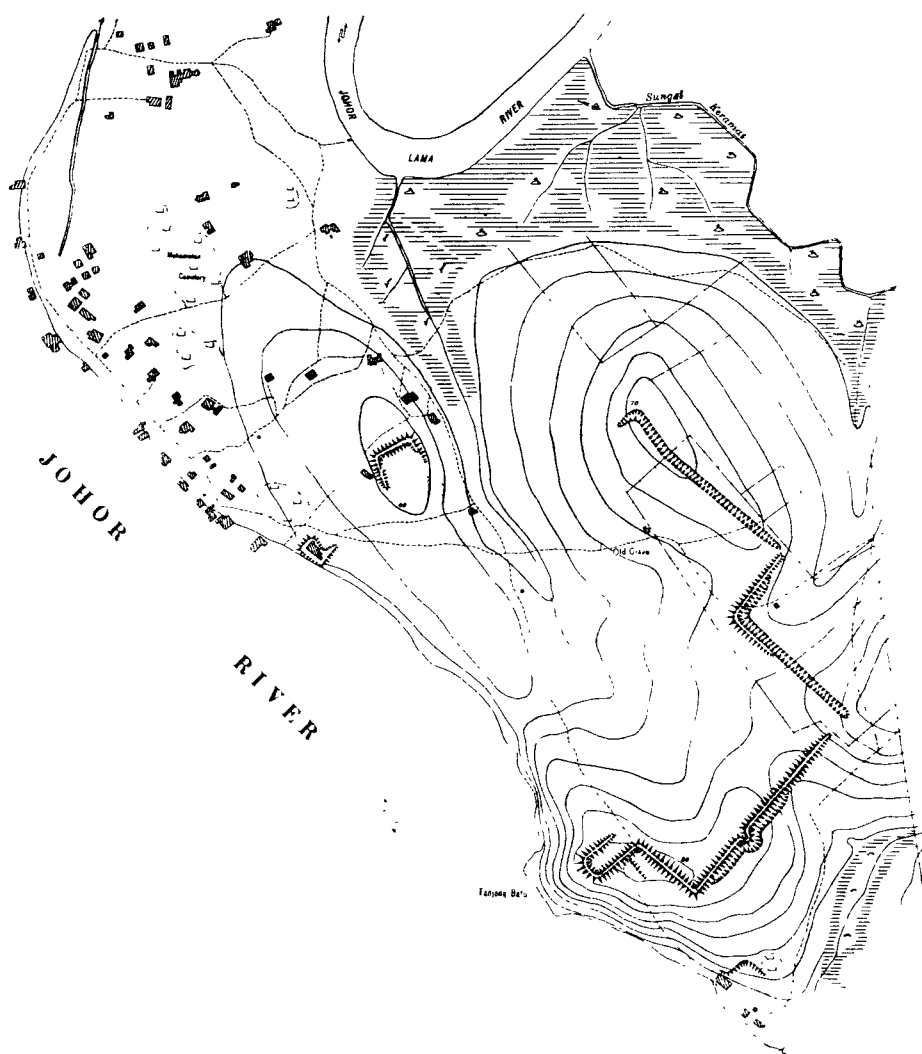

The Achinese were much like the Portuguese, buccaneers, adventurers and traders with a veneer of religion. Pedir and Pasai were the scenes of barbaric profusion, of brutal punishments, of orgies of hard-drinking. But Aceh like Portugal was also superstitious and was full of Muslim missionaries, mystics and theologians. Individual rulers had dynastic ambitions and a desire to fill the place the old Malacca Sultans had occupied. The first Sultan of greater Aceh was 'Ali Mughayat Shah, who died in 1528 the conqueror of Daya, Pedir and Pasai. By 1539 his son 'Ala'u'd-din Riayat Shah al-Kahar had a fleet of 160 vessels, mostly rowing-boats, manned by 12,000 men, of whom six hundred came from Malacca and Gujerat and some even from Turkey and Abyssinia. He attacked Aru and by the treachery of one of the chiefs took it. After waiting five months for Portuguese help, the princess of Aru sailed to Bintan, where the Sultan of Johor married her and promised aid. In 1540 having got help from Perak and Siak Johor beat the Achinese fleet in a great sea-fight. The Achinese leader was killed and ignorant of the strong tides the Achinese commanders lost 13,500 men and all but fourteen ships. Pinto's numbers sound Homeric. Johor held sway over Aru for fourteen years.

In 1547 Sultan 'Ala'u'd-din with his "brothers" the rulers of Perak and Pahang, assembled 300 sail and 8,000 men in the Johor River for an attack on Patani but negotiations settled the dispute. The Sultan then took his Johor fleet to help defend Malacca against the Achinese. The incident is described in "The Life of Dom John de Castro, the Fourth Vice-roy of India" written by Jacinto Freire de Andrada. I quote from the XVIIth century translation by Sir Peter Wyche. "The King of Viantata (= Ujong Tanah) finding he had force enough to set upon any great design, was by strength, and ease put in mind of many forgotten grievances, which his predecessors had received from the Kings of Patana and having good correspondence with the Princes of Queda, Pam, and other borderers, found a way to bring 'em into a league making them take their parts in revenging an others Injuries; they put to sea a great Fleet, and by Capitulations agreed, that the King of Viantata should be satisfied in being revenged on his Enemy, and they go away with the Booty of the Warr for Venturing their lives in an others quarrel. In this Conjunction, Simaon de Mello was Commander of Malacca, and on knowledge of the Breach betwixt those Princes, writ to Diogo Soarez de Mello, who was in the haven of Patane, to come to that Fortress, for all those Kings being friends to the State, he had rather arbitrate than side in their differences; besides it was in policy, reason to let 'em be broke by a Warr, that being drained they might live with more Subjection under the peace and obedience of our Arms, considering time might furnish 'em with an opportunity, and their strength with Courage, our Dominion over them being a sufficient cause for them to hate us, and for a Warr, a strong Army look't for no other pretensions. Diogo Soarez not refusing the advice dispatch't some Ships Laden

for China and parted himself with two little Galleys for Malacca. The King of Achem was at this time with twenty great vessels looking out for Prizes, with the force of a Prince playing the part of a Pirat; he took some Junks of Provisions, and at sea behaved himself insolently to some ships of his Friends, his success heightened his confidence, Landing by Night in the Port of Malacca, only to say he had set footing on ground that Liv'd under our obedience, and with this glory wonn solely by stealth, he immediately returned on Board. The City was in an Uproar. . . . Simaon de Mello was as sensible of the King of Achem's Cowardice as if it had been an outrage; so sacred were the walls of that Fortress, as if to march towards them had been an insolence, to look on them a Crime. He presently set forth a light vessel to find out the King of Achem's Course, whilst he put to sea two great Carvels and six Flyboats to find out Enemy. Diogo Soarez de Mello with the two Galleys we spake of came at this time into the Haven, as if steer'd by our Fortune to help the Victory. . . . The King of Viantata, and most of the Confederates had in the meantime receiv'd so good satisfaction from the King of Patane, as a peace was ty'd with stronger knots, and knowing our Fleet had gone to sea by that, concluding the Fortress was left without sufficient garrison, they designed to try if that occasion would make their way to free Malacca of so troublesome a neighbour, and made bold by their hating us, and Cowardly by their fear, they design'd in the semblance of Peace, to disguise a Warr; they sent an experienc'd Commander to Simaon de Mello, to condole with him for the King of Achem's destroying our Fleet, and advise him that on the joy of the Victory he was joyning more force to come upon the Fortress, that he having so few defendants, courage must necessarily yield to multitudes, since numbers and opportunities give Victories; that as friends to the State, they desired leave to land at that Port, and with their lives redeem the Fortress from so inevitable Ruine, that the World might see they were better friends in exigencies, then prosperity; besides so Cautious a message, the Envoy had instructions to observe what Soldiers were in the Fortress, and find out by the Governours countenance what Courage or Fear he betrayed at the news of the loss of his Fleet: the Heart being a more faithful interpreter of the affections then the Tongue. Simaon de Mello perceiving the offer Treachery, and the Messenger a spy, resolved to beat 'em at their own Weapon, making use of Stratagem against Stratagem. He gave them thanks for their offer of so seasonable succours, and in return of so great friendship, Challeng'd from them the usual gifts for good news, for just then he had received fresh advice of the Victory his Fleet had obtained against the King of Achem: and that he had in the Fortress men and Ammunition to spare, for their service against their Enemies; that the King of Achem went flying out of that Port, that in the persute the Portuguese had some difficulty, none in the Victory. These words were credited by the security of the delivery, and the Moor being dismist, Credulous and

ESCARPMENTS AND MOATS OF THE FORT AT JOHOR LAMA.

Discontented at the Governours resolution and the Victory of the Fleet, reported to those who sent him, that the Governour either understood the design, or was above the apprehension." Couto relates how the Johor fleet lay in the Muar river for several days that seemed to the Portuguese years. This was the time when in the midst of preaching St. Francis Xavier fell into an ecstasy and saw in his trance the victory of Portugal over the Achinese.

In June 1551, against the advice of the old Laksamana, Johor besieged Malacca. The siege lasted till 16 September. But the Portuguese fleet so harried the harbours of Johor, Perak and Pahang that the attackers had to retreat in order to defend their own homes. The Laksamana and his son-in-law are said to have lost their lives.

In 1564 feigning to sail to Patani, Sultan 'Ala'u'd-din Kahar ruler of Aceh from about 1537 until 1568 sacked Johor Lama and drove the Malays out of Aru, (which he gave to his eldest son 'Abdullah, who was killed before Malacca in 1568). Two Leiden MSS. say that 'Ala'u'd-din Kahar was married to a daughter of 'Ala'u'd-din, first Sultan of Johor, and once sent word that he was visiting his father-in-law who forthwith fled into the jungle, was captured, received with honour but taken to Aceh and made to do obeisance. The later appendix of the "Malay Annals" devotes its pages to royal weddings and beyond a reference to victories at sea against the Portuguese says nothing at all of the fights with the Portuguese and with Aceh. It claims that Johor's first Sultan, 'Ala'u'd-din Riayat Shah, died at Johor Lama. Couto says he was taken prisoner to Aceh and died there. The *Bustanu's-Salatin* says he was taken with all his family to Aceh, whose then Sultan 'Ali Riayat Shah (1568-1575) gave his "daughter" to Radin Bahr, son of the captive Sultan 'Ala'u'd-din by a lesser wife (*gundek*) and sent him back to Johor to succeed his father. The "Malay Annals" make no mention of Radin Bahr but say that Sultan 'Ala'u'd-din had two children, the elder Raja Muzaffar (also called Raja Muda Ferdana), the younger Raja Fatimah. Anyhow according to all authorities except the *Bustan* the successor of Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah was Muzaffar Shah, Couto's "Malafaxa."

But was Muzaffar Shah the immediate successor of his father? Couto talks of a letter from the captain of Malacca asking the aid of the king of Johor against the Achinese in 1568 "as the Sultan now has a chance to revenge himself on Aceh for the death of his brother." And if Muzaffar Shah really married the daughter of a *Sultan*, he must have remained in Aceh from the sack of Johor in 1564 until 1568 when 'Ali Riayat Shah ascended the throne.

Couto relates that in February 1568 Malacca repelled an Achinese attack; immediately afterwards the king of Johor arrived with a fleet to help the Portuguese and was feasted and entertained by the governor of Malacca. In 1570 an Achinese fleet burnt the villages on the Johor river. In 1570 and 1573 Aceh besieged Malacca.

The "Annals" record that Muzaffar Shah moved the capital further up the Johor estuary to Seluyut. "Both sides of the Seluyut river were full of homesteads without a break up to Padang Riang-Riang and there was a large market at Kangkang." On the top of the steep Seluyut hill one can still walk along the earth escarpments of a fort. And just past the steep hill on the right bank ascending the Seluyut river is a flat spot where the palace must have stood. A stone's throw from the bank are two graves, one small and plain but ancient, the other smallish and of the lantern type. Past these graves, half way up to the fort walking at right angles to the Seluyut river are what tradition takes for royal graves, namely two adult graves of an older type with incised inscriptions and beside them the small plain stones of a child's grave. Muzaffar Shah and Raja Fatimah his sister (the wife of Raja 'Omar *alias* Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah) and her son, Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, who died in 1580 within a year of ascending the throne at the age of nine, all of them were buried at Seluyut as also probably Bendahara Sri Maharaja Tun Isap Misai or else his son Tun Ahmad Paduka Raja, father of the author of the "Malay Annals."

Couto and the *Bustan* aver that Radin Bahr was poisoned and the *Bustan* points out that his death ended the Malacca dynasty in Johor. According to the "Annals" he had an intrigue with the daughter of Sri Naradiraja of Pahang, one of the wives of Raja 'Omar his brother-in-law and this might have led to his being poisoned. But the story of their marriage known only to the Bendahara and performed before the *iddah* of the lady was complete or her divorce from Raja 'Omar valid is obviously a clumsy invention designed to glorify the lineage of Sultan 'Abdullah Maayat Shah, the alleged offspring of this secret union, and to provide the later Sultans of Johor with descent from the Malacca dynasty. However the preface to the "Annals" naturally makes 'Abdullah the son of Raja 'Omar as no Malay chief would magnify a living ruler, his patron, at the expense of the virtue of that ruler's mother! The apocryphal story is found in the appendix to the "Annals" which was written after the deaths of their patron Sultan Abdullah and Tun Sri Lanang. According to the same appendix pursuing its legitimist theory of descent in the male line from Malacca through Sultan Muzaffar, the child Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah willed his throne to Raja 'Abdullah—who thirty three years later became Sultan 'Abdullah Maayat Shah; but Raja Fatimah sister of Muzaffar Shah and wife of Raja 'Omar of Pahang declared she would leave the country if her step-child rather than her husband were given the throne. So, in spite of the Laksamana Hang Nadim, the Bendahara* Sri Maharaja Tun Isap Misai gave way and in 1580 installed Raja 'Omar as Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah, the ruler known to Couto and d'Eredia as Rasale or Raja Ale. Shortly afterwards the Bendahara* died—presumably he was buried

*The appendix to the Annals (pp. 261-2) speaks of this Bendahara as Paduka Raja and says he was succeeded by Tun Sri Lanang also Bendahara Paduka Raja. Actually Tun Isap Misai was very old and probably Tun Sri Lanang's father, Tun Ahmad, may have acted for him. Tun Ahmad was Paduka Raja but not Bendahara.

at Seluyut—and Tun Sri Lanang, author of the Malay Anna's was made Bendahara Paduka Raja in his place and can therefore hardly have been born later than 1560: his mother, as we have seen, lived at Sayong.

The first of this Pahang line of Sultans removed from Seluyut to a spot called Tanah Puteh (White Earth), which according to the doubtful authority of the appendix to the "Annals" he named Batu Sawar, but it was so unhealthy that he left it after two years. He had married about 1570 two wives—one Raja Fatimah, the mother of only one child his father's predecessor on the throne, and the other a daughter of the Sri Nara'diraja of Pahang, by whom the Sultan had two sons both destined to become rulers of Johor. Now about 1580 he married according to d'Eredia, a daughter of Sultan 'Ala'u'd-din or Mansur Shah (son of a Sultan Ahmad of Perak) who ruled Aceh from 1577 till he was killed by his captains about 1586: d'Eredia relates how the lady came to "Cottabatu," namely Johor Lama, in pomp with a great fleet of galleys from Aceh. Couto says that, having poisoned his nephew, "Rasale" married that nephew's Achinese widow, the daughter of 'Ali Riayat Shah, a ruse which did not deceive the king of Aceh who thereupon attacked Johor. Certainly in 1582 after Johor had hospitably received one Singaraja who had fled from Aceh with a richly laden galley, Sultan 'Ala'u'd-din attacked Johor, which with the help of ten or twelve Portuguese boats beat off the invader. The Sultan of Johor went to Malacca to thank the Portuguese. d'Eredia tells how "a trade in spices and metals, including a large quantity of tin" grew up between the two ports. But by 1584 Portugal ceased to have a merchant at Johor, as it led to junks from Java paying dues to the Sultan of Johor instead of to Malacca. Moreover the Portuguese could not refrain from plundering even Johor vessels. The Sultan retaliated and sank old junks laden with stones to block the Singapore straits to ships coming from China and the Moluccas: whereupon the Portuguese took soundings and found that ships could pass through the straits south of the island of Singapore; this new passage they named the canal of Santa Barbara. In 1586 Sultan 'Abdu'l-Jalil with a fleet of 100 vessels, including 16 large galleys, besieged Malacca and caused famine. The Minangkabau betel-dealers (as d'Eredia describes them) of Naning and Rembau had hitherto been friendly to the Portuguese but now took the side of the Johor Sultan. An expedition of 100 Portuguese and 600 natives, mostly equipped with fire-arms, found the "Minancabos" 2000 strong in the open, drove them out of their village and set it on fire. Then they went to Rembau which a Johor captain had fortified; but before their arrival he had fled. So the Portuguese spared the villagers. In January 1587 'Abdu'l-Jalil appeared with 120 ships before Malacca and sought to make peace through the bishop. But the bishop referred him to the captain, Joao da Silva. 'Abdu'l-Jalil then landed on one side of the city and his general Singaraja on the

other but the Portuguese drove them off, and they returned to Johor. In July 1587 Antonio de Noronha was watching the Johor river with galleons that could do nothing against Malay row-boats, until Simao de Abreu arrived with galleys and fustas and took the galleons in tow. Twenty well-manned Malay boats assailed them but had to retreat. The Portuguese captured a fort that was firing on them and then came before the town which they bombarded for two days (20-21 July) doing damage (estimated at 200,000 ducats!) to houses and boats. de Noronha thought the attack should be pressed at once, but de Abreu considered it dangerous for 300 men to attack a place well-fortified and defended by ten to twelve thousand men. However de Noronha landed a force next day that had to be rescued by the other captains. On August 6 Dom Paolo de Lima arrived. Johor Lama had no walls or towers but the hill whereon it lay was (as today) a peninsula round which a river took a sharp bend. The fortifications were of wood but strong and with many cannons. Besides Minangkabau and Javanese fighting men, 'Abdu'l-Jalil had summoned to his aid the princes of Trengganu, Indragiri and Kampar. On August 15 after a hard fight the Portuguese entered the town where the resistance was even more strenuous. At last the Malays fled into the jungle. The Portuguese set fire to the town but got great booty of precious metals and costly wares that were buried in the ground. Two thousand large and small vessels, 1000 guns, mostly small, and 1500 muskets are said to have been taken. The Portuguese lost only 80 men, while the Malays lost thousands. On 15 October de Lima returned with his fleet to Singapore, captured some fustas on the Johor river and burnt Bintan.

Linschoten gives the following account, less accurate than the Portuguese version and introducing an Achinese princess otherwise unknown but a good description of a contemporary Malay stronghold:—

In April 1588 Dom Paulo de Lyra, on his way from Malacca to Goa, captured an Achinese ship taking the king's daughter to be married to the king of Johor " and made it a good prize, and by it they were advertised what had passed between the kings of Achein and Ioor: so that presently they sent certaine souldiers on land, and marching in order of battaile, they set upon the towne of Ioor, that was sconsed and compassed about with wooden stakes, most of the houses being of straw: which when the people of the towne perceived, and saw the great number of men and also their resolution, they were in great feere, and as many as could, fleede and saved themselves in the countrie: to conclude the Portingales entered the towne, and set it on fire, utterly spoyling and destroying it, razing it even with the ground, and slaying al they found, and taking some prisoners, which they led away captives, and found within the towne at the leest 2500 brasse peeces great and small, which were al brought into India..... Some of them were no greater than Muskets, some greater, and some very great, being very cunningly wrought with figures and flowers, which the Italians

and Portingales that have denyed their faith, and become Mahometistes, have taught them. which ye king of Acheh hearing and that his daughter was taken prisoner, he sent his ambassadour to Dom Paulo de Lyra with greates presentes, desiring to make peace with him, which was presently granted, and all the waies to Malacca were opened, and all kinds of merchandises and victuailes brought thether, which before had beene kept from them, whereat was much rejoycing."

Actually about 1588, an adventurer 'Ala'u'd-din Riayat Shah seized the throne of Acheh, having murdered his ward Raja Ashem son of Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor by his Achinese wife and the rightful heir to the Achinese Sultanate. This caused war with Johor even before the death of Raja Ashem's father.

For in 1597 Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah died and was succeeded on the Johor throne by his son Raja Mansur with the title 'Ala'u'd-din Riayat Shah, d'Eredia's "Raja Rade." The old ruler had been a man of energy and decision. Besides his well-born sons he left three children by a secondary wife, who became the Rajas of Kelantan, Kampar and Siak. Frederick de Houtman tells how on 15 November 1600, Portuguese envoys offered Malacca's help against Johor in return for the strongest fort in Acheh. Aru (Deli) deserted Acheh for Johor between 1599 and 1603. Sultan 'Ala'u'd-din Ri'ayat Shah of Acheh attacked and pursued his namesake of Johor to his own fastness, where Abangta Merah Upah son of the Achinese ruler died: want of supplies caused Acheh to raise the siege. On this occasion Acheh must have attacked Batu Sawar, which d'Eredia tells us was founded after de Lima had destroyed Johor Lama and became in "Raja Rade's" time "the metropolitan Court of the Malaios." The "Malay Annals" relate that Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah first, as we have seen, moved from Seluyut to Tanah Puteh,* but that after two years he left that unhealthy spot, when he must have gone downstream to Johor Lama, d'Eredia's Kota Batu or Stone Fort. Finally after 1587 he moved to "a spot up the River Damar, in the River Batu Sawar," where he walled in a spot and called it Makam Tauhid—which is still a well-known place on the Johor river just below Kota Tinggi.

Batu Sawar and Makam Tauhid, however, belong more properly to the Dutch period of Johor history.

*See below p 128.

IV.

JOHOR, PORTUGAL, HOLLAND AND ACHEH.

Batu Sawar and Makam Tauhid.

The new century opened on the old lines. The war between Aceh and Johor caused by the murder of Raja Ashem still continued. On 20 July 1599 the murderer said to John Davis at Aceh, "As touching your Merchandize it shall be thus: I have warres with the King of Jor, you shall serve me against him with your ships: your recompence shall be your loading of Pepper." A panic and a quarrel prevented the alliance. A year later, in June, 1601 sixty Johor vessels lay before Pasai and frightened the Achinese into suspecting an alliance of Johor and Malacca against them. But war with Portugal also continued. Early in 1604, after a long siege of Johor, Dom Andre Furtado de Mendoca, the new Governor of Malacca, offered peace upon condition that the Sultan delivered up the Dutch who were with him and deprived them of their property whereto on 8 February Sultan 'Ala'ud-din replied that he would first lose his kingdom. The Sultan appealed for assistance to the English who despatched two ships "which relieved it and sent Furtado's armament to the devil, so that in all those parts they would, it is said, have given the English their property and their very souls if they could."

For now the Dutch and the English had come upon the Malayan scene. The English East India Company, a private enterprise made little headway as compared with the Dutch behind which stood the government of Holland. The English never had a factory in the Malay Peninsula other than one in Patani and hardly enter into Johor history until the nineteenth century.

In June 1602 Heemskerck had sailed for Johor and though wind and tide bore him to Patani, Raja Bongsu (alias Raja Sabrang) brother of the king of Johor had there come aboard his ship to ask for help against Patani. This led to the sending of Johor envoys to Holland, one Megat Mansur, who died on the voyage, and one Enche' Kamar. The Portuguese, scenting rival traders, required Johor not to be friends with the Dutch "thieves." On what d'Eredia calls "the bad counsels of his younger brother Raja Benco," the Sultan paid no heed. The Portuguese fearful for their galleons coming from Macao sent a fleet to lie off Johor. Irked by this the Johor ruler informed Heemskerck of the approaching advent of the galleons. At first Heemskerck awaited them off Tioman, caution that let one ship through, but after enquiry he sailed for the Johor river and on 25 February 1603 found the *Santa Catharina* lying there at anchor. She hoisted sail but was beset and fired upon from both sides, until in the evening her captain, Sebastiao Serrao, flew the white flag. "Her cargo was taken to Amsterdam. The curios, lacquer ware, silk and porcelain made a great sensation. The total value of the sale amounted to not less than 3½ million

guilders. Even nowadays the Dutch indicate the finest and thinnest porcelain by the name *kraakporselein* after this carrack." Valentijn says that Raja Bongsu was with Heemskerck when this engagement took place. Anyhow the impression made on Johor was great and lasting. In October, 1603, Jacob Pietersz van Enkhuizen passing Singapore with two ships and a yacht got letters from the Sultan and from Jacob Buijsen, the first Dutch factor in Johor, that the Portuguese were besieging Batu Sawar and had ships in the neighbourhood, whereupon he chased away the Portuguese ships and was presented with creeses by Raja Bongsu and the Sultan, in return for which he gave the Sultan a silver-hilted Japanese sword and his brother a musket. The "Annals" says that Achinese as well as Portuguese attacked without success Makam Tauhid, a spot close to Batu Sawar. In 1604 d'Eredia not only founded the Portuguese fort at Muar but measured the Kota Batu (Stone Fort) at Johor Lama with a view to using it as a Portuguese fort against the Dutch. On 3 May 1604 Admiral Wijbrand van Warwijck arrived in the Johor river and gave the Sultan gunpowder and some balls, getting in return two and a half bharas of pepper. In 1605 only the visits of the Dutch fleets saved Johor from attack by Furtado de Mendoca. On 5 May 1606 two prahus with Sri Raja Negara, Shahbandar of Singapore, arrived in Malacca harbour to see if there were Dutch vessels there and on 17 May Raja Bongsu with 50 galleys and 3,000 men arrived to arrange with Admiral Matelief for an attack on the port. At first Raja Bongsu demurred to letting Holland keep even the town of Malacca, though it had been built not by the Malays but by the Portuguese, and he wanted Matelief to promise to make war on Acheh. Finally a treaty was signed on the *Oranje* that same day:—

"Firstly the said Admiral in the name as above at the request of the said King promises to help him to conquer the town of Malacca and take it out of the hands of the Portuguese, their common enemy, and each shall use his powers to the utmost to drive these same out and, this being with God's help accomplished, the same walled town, as it now is within its walls and ramparts, shall be and remain for ever, without payment of any charges or acknowledgement of overlordship, in the free ownership of the States aforesaid, which the King aforesaid grants herewith as payment for the war; furthermore the whole territory shall remain subject to his Majesty, it being agreed that the States aforesaid or their Captain shall be allowed, if they propose to strengthen the town, to appropriate as much land for the said fortification as they shall think advisable

2

The aforesaid States shall also have the right to get and cut wood in all the lands of the King for the building of ships and for the needs of the town

3

Moreover all subjects of the aforesaid States may unload their ships and wares, from whatever place they come, also hired ships, junks and praos in the aforesaid town without the King's interference or the imposition of any toll, either on arrival or departure

4

The King also shall not allow any Dutchman or (other) Europeans or their descendants to trade in any of his lands unless they have authority from the Governor of Malacca, and, if they have not the same, they shall be held to be enemies and treated as much.

5

On the other hand his Majesty shall people the suburb of Campo Cingh, which is now burnt down, and rule it without interference from the States and, if possible, take up his residence there and fortify it, wherein the aforesaid States shall assist him with counsel.

6.

His Majesty shall, after the conquest of the town, have all the guns found therein, the one half of which he shall have the right to take away at once and the other half he shall be bound to leave in the town for its defence until it is provided for by the States.

7.

One half of whatever merchandise, money, wares, etc., shall be found in the town shall fall to the subjects of the States aforesaid on this fleet and the other half to his Majesty aforesaid.

8.

All merchandise not belonging to the subjects of the States aforesaid must be unloaded in the King's territory in the suburb, whither the subjects of the States shall be at liberty to go and buy with others and to bring their purchases into the town.

9.

Further they shall, with all their strength and to the utmost of their power, assist and help each other to inflict all possible damage on the Portuguese and Spaniards, their common enemies, and, should either of the parties make war on any others than the Portuguese or Spaniards, the other party shall not be bound to help him except on the defensive

10

Neither of the parties shall have the right to make peace with the King of Spain without the consent of both

11

Should any man give offence in matters of religion, he shall be tried and punished by the government under whose jurisdiction he is; this to apply to both parties

12.

If any persons of the one or the other party have any complaint to make against the other as to debt or any other matter, the defendant shall be summoned before his own magistrates

13

If any of the Dutch take refuge with the King of Johor by reason of crime or for any other reason, or if any of the King's people flee to the Dutch, the parties shall be bound to hand over the runaway to his government.

The Admiral gave Raja Bongsu a letter for the Sultan from Prince Maurice, who sent as presents from Holland a long fusil, a double-barrelled pistol inlaid with mother-of-pearl, two other pistols and a sword of honour, while the Directors of the East India

Company sent one fine harness, two halberds and six cuirasses. The siege of Malacca began but in August Matelief resolved to abandon it. "Whenever he asked Raja Sabrang for the help of his men, he promised to send him people but they never appeared; and concluding that there was something amiss between the King of Johor and his brother, he became aware that he was knocking at a dead man's door, the more so as they had conceived a sentiment of jealousy against each other." So Valentijn, adding that the Bendahara, (Tun Sri Lanang, the author of the "Malay Annals") told Matelief plainly that the Malays intended to leave the whole business of the siege to the Dutch, upon which "Matelief growled not a little at the Bendahara." On 17 August 1606 Matelief's eleven ships fell in with the Portuguese fleet coming to relieve Malacca and conquer Aceh, Johor, Pahang, Patani, Bantam and Amboina. This fleet of 16 great galleons, 4 galleys, 1 caravel and 14 other craft Matelief engaged, losing two vessels, 24 men killed and many wounded but destroying two Portuguese ships and killing five or six hundred men including many nobles and captains. On 24 August Matelief sailed for Johor, reached Johor estuary on 13 September and sailed on the 18th to Batu Sawar.

Of this place Valentijn writes as follows:—"Batu Sawar is a town 5 or 6 miles" (i.e. Dutch sea miles = 20 to 24 miles) "up the river of Johor, which is at that place very beautiful, broad and deep, and has therefore a supply of fresh water. The greater part of the country is low and the houses are built on piles along the river. There are two fortresses, one called Batu Sawar, one the Fort-across-the-river (Kota Sa-berang). Batu Sawar is about 1,300 paces in circumference, almost square, and is fortified with palissades 40 feet high, standing close together; it is further provided with some inferior outworks. It is built on level ground close to the river, a quarter of an hour's walk from the nearest hills, and the river could easily be conducted to the place. Inside it is thickly inhabited and filled with *atap* houses; but those of the king and some of the courtiers are built of wood. Kota Sabrang is about 4 or 500 paces in circumference and also is almost square. There are about 3 or 4,000 men able to bear arms within the forts, though most of the people live outside."

Admiral Matelief gave the Sultan plans and suggestions for the fortification of the place but the Malays were too lazy to work. He wanted gunpowder but this the Malays could not supply. On 23 September 1606 a new treaty was signed. All the articles agreed upon in the former treaty were confirmed, but what referred to the taking of Malacca was postponed. The Sultan agreed to give the Dutch on mainland or island a place as big as they wanted for houses and godowns. On 17 October Matelief left Johor and on the 22nd began a marine battle which gave the Dutch the command of the sea and sounded the knell of Portuguese empire: out of eighteen galleons nine were captured or destroyed and 6,000 men were lost. The Portuguese were required to send to Johor all

Hollanders who were still their prisoners in India. The Portuguese empire had been commercial, lacking in European territory and so in men. Her small trading stations and scattered naval bases like Goa, Malacca, Amboina and Tidor, could not survive the loss of command of the sea. Moreover Asiatics could not endure these corrupt bigots who regarded them as enemies at once of Portugal and Christ. Still, however, her dying struggles were to embarrass Holland and Johor for a few more years. On 17 October Matelief invited Raja Bongsu to come to Pahang to arrange an alliance against the Portuguese. A letter to the English East India Company of 9 December 1607 records how Matelief "being beaten from the coast of China by the Portugals and not suffered to trade there and returning towards Bantam he sent one of his ships to Patani, the other for Jor; they were also at Cambodia and Pahang but brought nothing but victuals." It was the *Erasmus* that visited Johor, taking the fiscal Martinus Apius, who discovered that the factor at Batu Sawar, Cornelis Francx, had made a mess of things. Apius left Johor, after entreating the Sultan to strengthen Batu Sawar. He told Matelief that unless Dutch ships came to her relief, Johor would make peace with Portugal. In Johor the Company's outstanding capital was 10,000 and in Patani 63,000 reals. In January 1608 news came that the Portuguese had attacked Johor and though they had not landed the Malays had burnt their town and fled into the jungle: Raja Bongsu had gone to Lingga. Had it not been called to fight the Spaniards off Ternate, a Dutch fleet would have arrived at Johor early in 1608, when, as Matelief records "the king was drinking hard, the chiefs favoured Portugal and" the Dutch adherent "Raja Sabrang had no influence" Leaving Holland with thirteen ships on 22 December 1607 Admiral Verhoeff reached Malacca on 24 November 1608 and sent a letter to Abraham van den Broeck, factor at Johor (November 1607—February 1609), to invite Sultan 'Ala'ud-din to attack Malacca by land while the Dutch attacked it by sea. Van den Broeck and the Sultan's envoy satisfied Verhoeff that the siege of Malacca was impracticable. He therefore sailed on 29 December for Batu Sawar and on 5 January 1609 anchored in the Johor estuary. On 8 January the Admiral disembarked from his *Chaloup* at Johor Lama, where the Sultan had sent a frigate with his principal chiefs to greet him. On their arrival at Batu Sawar an elephant was sent to escort the Admiral and Vice-Admirals to the palace. On the feast-day after the Fasting Month the Admiral saw the Sultan ride to the mosque on his elephant, with Raja Sabrang in front of him and a great chief behind on the animal's rump. Afterwards the Sultan rode back to his palace, where his chiefs sat in a circle and the Admiral paid his respects. Later in the day the Admiral made presents to the Sultan and his brother, Raja Sabrang, who took him by the hand and led him to a table prepared in the Dutch fashion, where they ate and listened to music and saw some farcical dances. Two days later the king and his brother appeared in a

frigate before the Dutch factory at Batu Sawar, to invite the Admiral to accompany them upriver *to inspect a new settlement* which the Sultan had just made. After this inspection they returned to Batu Sawar, where the Admiral stayed to dine with the Sultan. Clearly they did not go far up-river, and it seems certain that they visited Pasir Raja and that its site was near the modern Kota Tinggi (p. 127) and not to be confused with Pasir Raja that lies not far below Kuala Sayong: the large Batavian recension of the "Anna's" says (p. 202) that the grave of the murdered Sultan Mahmud is "at Kota Tinggi *di-Riun Pasir Raja di-ulu Sungai Damar Makam Tauhid*." Admiral Verhoeff wanted to erect a fort to protect Johor against the Portuguese, but the Sultan demurred, fearing that like the Portuguese the Dutch might molest Malay women. Verhoeff therefore left at Batu Sawar until 1609, a couple of ships *de Roode Leeuw met Pijlen* and *de Griffioen*, together with Jacques Obelaer as head and Abraham Willemsz de Rijck as under-merchants and Hector Roos as diamond-expert besides three assistants. Cornelis Francx also remained. The Sultan was given 3,000 reals of eight, some spices and lead. Signing himself as King of Johor and Malacca, the Sultan gave the Admiral a letter to the States-General begging Holland to destroy Patani. The Sultan's father had approved of a marriage between the daughter of the king of Patani and his eldest son. One of the younger sons accompanied the eldest and misbehaved with his eldest brother's wife, so that the eldest killed him and his erring wife. The king of Patani had thereupon murdered the eldest brother. As Netscher remarks, "while a powerful European enemy held the chief town of the Johor kingdom, the chief mart of the whole East, and from there continually besieged the Sultan's capital, the Johor princes were set only on avenging a private quarrel that went back at least as far as 1602 or 1603. For this the Sultan would even grant permission to build a fort in Johor, permission for which Verhoeff had sought in vain." The *Red Lion* and the *Griffin* had to leave Johor for Patani and China and Japan on 15 February 1609 but on 4 May arrived a *chalup* of the *Delft*. Owing to the prolonged absence of Dutch ships, Jacques Obelaer could not combat the Portuguese leanings of the Johor princes. In November 1609 Raja Bongsu wrote to Prince Maurice that there could be no safety till Malacca had fallen. On 16 October 1610 Joao Lopes d'Amoreira from Malacca got Johor to sign a treaty of peace with Portugal. It was arranged by the king's half-brother, ruler of Siak, to whose daughter the king's eldest son was married on 18 January 1610. However Raja Bongsu still protected the Dutch merchants who remained in Johor though they did little trade, and apparently through Raja Bongsu the Dutch got into touch with Sambas, a Bornean feudatory of Johor. Indeed, in January 1911 "Johor" as Muller remarks, "seems to have had a chance of playing a preeminent part in the history of the Far East. If their new head-office in Java had proved a failure, the Dutch had resolved to transfer it to Johor." Relieved of the Portuguese menace, in September 1912, (Peter Williamson

Floris, one of Purchas' (Dutch) Pilgrims, tells us) "the king of Jor overran the Suburbes of Pahang, burning all before him and likewise Campong Sina (= China) which caused great dearth in Pahang." It was rumoured that Joor "maketh great preparation to goe in hiw owne person for Pahang." But Johor was allowed little time for domestic quarrels. Enraged by the Portuguese treaty, the great Mahkota Alam brought an Achinese fleet that attacked Batu Sawar on 7 May 1613. On the third of July Thomas Best was in Aceh when the king "a proper gallant man of war of 32 years" arrived with his armade "and had been but twenty dayes from the coast of Jor to Achen. In Jor they took the Factorie of the Hollanders and made a prey of all their goods and brought hither prisoners of the Hollanders some twenty or twenty four." One day Captain Best got no audience with the king "as his army had returned from Joar, bringing back the King of that place as a prisoner." In a letter to the East India Company, dated 2 July, 1613, Captain Best says "the king's Armada came from Joor, bringing the King thereof with his brother, many of their people, and 22 Dutch prisoners, most of them of the factory there; the rest, of a Dutch ship then there riding." Floris relates how on 21 October there arrived at Patani "the unhopd for *Hope* from Johor, where arriving and going on shoare, before they could return aboard, the Armada of Achen was before the Towne to besiege it. Wherefore they sent a letter aboard for thirtie armed men to be sent by land, and to come as high as they could in the River with the shippe to fight the Acheners, which by reason of the shoalds they could not do high enough to hinder them but after twentie nine dayes the Towne was rendered by composition. Thus remained twenty three Hollanders prisoners." Best's purser, Ralph Crosse, prefers, as pursers do, a more romantic tale about the king of Johor and relates how "the Generall of the Army, for his welcome because he did not bring the ould King of Joor, who was an old decreped man and had assigned his kingdome to his son, was by the King forced to eat a platter of turdes, and afterwards to wash his bodie in them, to the King's great infamie and dishonour, for so base a thing to be published among foreyners and strangers. Although this seeme strange, yett yt is trew, as God is in heaven." But the Dutch head merchant at Aceh, A. Theaunemans, reported to headquarters that the old Sultan, his wife and children, his brother Raja 'Abdullah, three or four other princes and his chiefs and the Dutch prisoners were all taken to Aceh. Adr. van der Dussen, whom Governor-General Pieter Both had delegated to Johor, wrote on 25 August 1614, that the Sultan was again at Batu Sawar, where he and his chiefs had been brought by the Achinese Raja Lela Wangsa. A Dutch letter of 22 October, 1615, quoted in the life of Jan Pieters Coen, records—"The town Batu Sawar or Jhoor has been restored by the Achinese and much enlarged. Since October last we have had there an Assistant." Aceh even helped Johor in its old feud with Pahang, and Netscher surmises that Aceh must have made

peace with the Johor princes on condition that Johor helped in the war against the Portuguese. Perhaps therefore the prisoners were sent back very soon. Floris records how on 8 November 1613 when his ship was passing the river of Johor, "divers Prawes came aboard us hard by the straight, being of the Salettes under the King of Johor, which for the most part keep in their Prawes, with their Wives and Children and live on fishing. By these we understood that the king of Achen had sent Raja Boung Soe, younger brother of the king of Johor, backe again with great honour, attended with thirtie Prawes and two thousand Acheners to rebuild the Fort and Citie of Johor, having married him to his Sister, and that he should bee set up in the old King's place." But as Johor proved powerless or unwilling to help against the Portuguese, in 1615 Acheh attacked her again. In the beginning of 1616 the Dutch admiral Steven van der Haghen records how (postponing action to make sure of the Kerimun (Carimon) islands in place of Johor) he had sailed to the latter place in October (? 1615) with his ships the *Nieu-Seelandt*, *Hollandia*, *Middelbrugh*, *de Sonne* and *de Maene*, in order to damage the Portuguese and waylay a carrack from Macao. In the Johor river he had found the king of Acheh with a fleet of three hundred sail and with 30 to 40 thousand men. They had burnt the town and Raja Bongsu had fled in boats and hid under Bintang. The Portuguese from Malacca came to the help of their ally, Johor, but were beaten. The date and manner of Sultan 'Ala'u'd-din's death are uncertain. Was he present at the second attack on Batu Sawar? Or was he still a prisoner in Acheh or was he already dead? Clearly he died between 1613 and 1615 and in Acheh, so that it is very doubtful if the grave thought to cover his bones at Makam Sultan, Kota Tinggi, is really his. His Bendahara, Tun Sri Lanang of the "Malay Annals" was a prisoner with the Sultan at Pasai and records in the introduction to that work that his master died at Acheh: he also says his master was a ruler who liked music better than administration. Matelief in 1606 describes 'Ala'u'd-din as a man of little energy, who slept till noon, then ate and washed and proceeded to drink himself drunk so that after noon it was impossible to do business with him: provided he had wine and women, he cared neither for his kingdom nor his subjects.

Raja Bongsu (or Sabrang), who now came to the throne as Sultan 'Abdullah Maayat (or Hammat) Shah, is described by Matelief as being in 1606 a man of about thirty-five, almost white, discreet, forbearing, not choleric, far-seeing, a foe to the Portuguese: industrious in affairs: in short, a man worthy to be king of Malacca and Johor, who would recognize any help rendered to him and was a staunch friend to the Dutch. He was the only one of the brothers who did not drink. He had got his nickname of the "Raja across-the-river" from living at the fort opposite Batu Sawar, whence also Batu Sawar acquired the name of Pengkalan Raja as this "Raja's landing-place." Of his sojourn at Sabrang only the name of the spot and the carved stones of a grave (known as the Famous

Grave, *Makam Mashhur*) remain: to reach this grave one goes ashore exactly opposite Makam Sultan and walks some chains downstream. Raja Bongsu was called also Raja di-Hilir because his fort lay further "downstream" than the Sultan's at Pasir Raja (p. 31). After Aceh had sacked Batu Sawar and taken Raja Bongsu captive to Aceh in 1613, he was, as already related, married there to a sister of the redoubtable Mahkota Alam and was escorted home by an Achinese fleet under Raja Lelawangsa. While at Pasai in Aceh 'Abdullah ordered Tun Sri Lanang to compose the "Annals," which was done between February 1614 and January 1615. That, at any rate, was the story based on the reading in the printed text, but with more probability other MSS. say (p.15) the order was given in earlier and happier days at Pasir Raja, or Pekan Tua—perhaps before Raja Bongsu came to the throne. The Bendahara annalist describes his royal patron as the glory of his place and time, a vizier in assembly, religious, and an ornament to any place where the pious were gathered, loyal and compassionate and a doer of good works, generous and just. He is the most pleasing and worthy figure among the rulers of old Johor and the most tragic. While Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah stands out as a fighter, Sultan 'Abdullah stands out as diplomat, who fell because he could not serve three masters. Apparently after being placed on his throne by the Achinese, Sultan 'Abdullah remained across the river, whence he sent a secret envoy to the Dutch at Bantam. Thereupon on 25 August 1614 Adriaen van den Dussen came to Batu Sawar to reiterate the request Verhoeff had made in January 1609 for leave to build a fort for its protection. Again this request excited distrust and was refused: had it been granted, Johor would have been saved the agony of many sieges and Malaya would probably be under Dutch instead of English protection.

There was casual contact between English and Johor. On 24 July 1614, Robert Larkin, the English factor at Patani, complained that "the 308 pieces of gold I had at Sukadana, being Johor gold, proves much short here of so many rials I wit they were esteemed at." Captain Arthur Spaight reported to the East India Company that "on 15 April 1615 we arrived in the road of Achin, the king being 25 leagues off at Pedir with the king of Johor who has married his sister... Although he be his prisoner, they do often drink drunk together." In June a Johor junk brought pepper to Aceh and asked the English $6\frac{1}{2}$ *tahil* for a *bahara*. On 28 June John Millward and his company "found the king of Aceh sitting with the king of Johor in a place built for the reception of strangers. He used us very kindly and drunk much (ar)rack, which we must pledge." But 'Abdullah, abstemious from youth, evidently had no stomach for these potations. He was still partial to the Dutch and at their request advised the king of Jambi not to entertain the English who were drunkards and thieves. But overtures to the Dutch to rid him of his turbulent oppressor had failed: so, he started negotiations with a Portuguese envoy from Malacca, Fernão

da Costa, and in August 1615 he made peace with the Portuguese, agreeing to evict the Achinese who since 1613 had lived in Johor as spies. Thereupon in the same August Mahkota 'Alam sent an Achinese fleet, which arrived before Batu Sawar in September to find that the Sultan had fled to Bintan and the town was deserted. The Achinese razed it to the ground as in 1587 the Portuguese had razed Johor Lama. Sultan 'Abdullah led the life of a hunted wanderer. In November 1615, accompanied by five or six prahus, he went aboard an English ship at Singapore: "he durst not remain in his country but lived on the water like a fugitive." In July 1616 writing to King James the ruler of Aceh described himself as "the mighty sacrosanct warrior" (*johan berdaulat*) king of Aceh and other parts of Sumatra, with authority over Batu Sawar and all countries subject to Batu Sawar." In 1618 'Abdullah went to Lingga as he had done in 1608, thus choosing a spot that was destined later to be the capital of the Sultans of Johor. His chief income was derived from trade with Malacca, the junks of Siam, Patani, Java and Macassar bringing rice and other necessities to Lingga and Riau, whence the goods were transhipped in small craft to Malacca. Coen, a Dutch friend of the Sultan, warned him not to give passes to these craft, but the trade was essential for him. So in March 1623 an Achinese fleet expelled him from Lingga and in May of the same year he died of a broken heart on the Great Tambelan Island: it is, therefore, very improbable that this illstarred prince was ever laid in his so-called grave at Makam Sultan, Kota Tinggi. His widow, a daughter of the ruler of Jambi, fled with her son to her father, from whom Aceh claimed the fugitives.

The conquest of Batu Sawar by the Achinese in 1615 closes one chapter of Johor history as the conquest of Johor Lama by the Portuguese in 1587 had closed another, and it appeared to the Dutch Government that the renowned kingdom of Johor had come to an end. To this second chapter there is indeed an appendix that hardly concerns Johor but carries history down to that momentous year 1641 when the extinction of the male line of Achinese rulers and the capture of Malacca by the Dutch removed Johor's two greatest enemies and gave her a new lease of life. In 1612 Aceh had conquered Aru (Deli), in 1613 and 1615 Johor, in 1617 Pahang, in 1620 Kedah and Perak, in 1624 Nias. In 1629 when Aceh in vain attacked Malacca, their old ally Johor contrived to come to Portugal's aid. In 1635 Aceh took dire vengeance on Pahang for being friendly to Malacca. Beaulieu, but no Oriental writer, tells of a plot against the life of Mahkota 'Alam which led to the execution of a son of the king of Pahang and of a son of the king of Johor, whom, Mahkota 'Alam suspected, his own mother designed for the throne of Aceh. On 27 December 1636 Mahkota 'Alam (alias Iskandar Muda) died. In 1639 his successor, Iskandar Thani (= the Second), sent a gravestone to Pahang for the tomb of his father Ahmad, Sultan of Pahang who in 1618 had been

carried a prisoner to Aceh, and at Pahang the Achinese fleet found Johor attacking the town.

From 1624 onwards glimpses of Johor appear in the pages of the famous Dagh-Register, or daily journal of events sent to headquarters by the servants of the Dutch East India Company from all parts of the Malay world. As early as December 1623 Johor junks are found at the Moluccas and on 8 February 1624 Malays from Johor, Patani and other harassed places are noted as living in thousands at Macassar. In September of the same year entries tell of 500 Johor prahus fleeing from the wrath of Aceh to Jambi, which the Dutch hoped to save from invasion by Mahkota Alam. In 1632 the queen of Patani suggests an alliance of Holland, Patani, Johor, Cambodia, Jambi and Indragiri against Spain and Portugal. In June 1634 there were still Malays in Johor, for they told Commander Coper of the yachts *Noordwijck* and *Cleijn Nassouw* that for eight months no Portuguese vessels had passed there. In February 1636 there is an entry that Indragiri was a friend of the Sultan of Johor, whom the Achinese had driven from his country. On 15 July 1636 forty Johor vessels had assembled at Bulang to resist the Achinese. In November 1636 a Portuguese fleet took refuge from the Dutch in Johor waters. Under 6 April, 1637, it is noted that Johor's friendship for the Dutch is strong, how the Portuguese disliked Johor's embassy to Aceh and how the Dutch fleet stayed at Kerimun to strengthen the friendship with Johor. In 1639 the Sultan sent envoys from Bintan to Batavia to arrange a new treaty but the upshot is unknown. In the siege of Malacca Aceh would take no part because Johor was an ally of the Dutch. But in spite of the efforts of the Laksamana the Johor contingent of 40 sail and 1,500 men was of little service during the siege except for digging earthworks. The siege lasted from June 1640 to 14 January 1641 when at last Malacca fell. On 15 February 1641 Iskandar Thani died. On 3 April 1641 the Dagh-Register records that the Johor empire then comprised the territory stretching from the river Klang to the Linggi and Cape Rachado, Muar, Batu Pahat, Singapore, Pulau Tinggi and other islands off the east coast of the Malay Peninsula, the Kerimun islands, the islands of Bintan, Bulang, Lingga and Ungaran and in Sumatra the rivers of Bengkalis, Kampar and Siak. A December entry adds Rembau to the vassals of Johor.

V.

JOHOR, HOLLAND, JAMBI, PAHANG.

Makam Tauhid, Batu Sawar, Riau.

Never had any period of Johor history opened with brighter prospects. 'Abdullah's successor, Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, had been a wanderer since as a youth he ascended the throne in 1623. Now in April 1641, after a visit to Patani, he returned to a spot, that for the first time and only for the years 1641 and 1642 is mentioned in the Dagh-Register, namely Makam Tauhid, a place just above Batu Sawar and just below the modern Kota Tinggi. Her chiefs made a treaty stipulating that no Johor envoys should pay their respects to Taj al-'Alam, the new queen of Aceh, for fear friendship might lead to a marriage between her and the Johor Sultan, who might aspire to an Achinese throne as well as an Achinese consort: Aceh, therefore, was harmless. With Holland there was friendship, though at first the Sultan was sore with the Laksamana because Johor had got so little out of the capture of Malacca. Finally Johor was on terms of close friendship with Jambi. Sultan 'Abdullah had married a princess of that Sumatran State. In 1624 many Johor Malays had fled to Jambi to escape the wrath of Aceh. So close was the friendship that in September 1642 the Laksamana was busy fortifying Makam Tauhid against an expected attack from Jambi's enemy, Palembang. The stage was set for the chief actors in a new and apparently brighter scene.

In December 1641 the king of Patani had arrived at Johor for a year's visit which led in 1644 to a marriage between the queen of Patani and the youngest brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil. The Laksamana of Johor was so free from cares of war that he could resent an attempt by the "head of the Malays of Ringi, Che Chelij," to settle near the Kesang river. In February 1642 the Fiscal Pieter Willemsz and Sabandar Jan Meine arrived at Johor on the yacht *Rijswijk* to welcome the Sultan on his return and found the Laksamana in high favour with his master. A new treaty was made. All Johor vessels sailing west of Malacca were to call there for passports and all slaves were to be mutually restored: the Duli Paduka Sri Sultan wrote from Makam Tauhid to Johan van Twist, Governor of Malacca, confirming this arrangement and sending one bezoar-stone, 10 tahils of camphor, one roll of flowered and one of black cloth. The Laksamana begged the Dutch envoys for two guns salvaged by his Malays from the wreck of the *Utrecht* but excuses were made. Nor would the Sultan help to build a new bridge across the river at Makam Tauhid. The envoys found the "black" Christian prisoners taken at Malacca very closely guarded and valued by the Sultan at 50 to 60 reals a head:—later the Dutch considered their ransom, as an increase in the population of Malacca was necessary! The Dagh-Register records visits in April of Javanese junks to Johor and Pahang for trade in pepper and how Malacca wanted to forbid

Javanese ships access to Johor and Perak, so that the natives of those two States should have to go to Malacca for their rice. In October 1642 the first blow fell on the new Johor settlement. The Bendahara had died and the Laksamana and many other nobles lay sick at Makam Tauhid. The king was in great distress and had changed the name of the place to Batu Sawar. Never again is Makam Tauhid mentioned in the Dagh-Register. The king moved across the river. Was it back to Batu Sawar across the Damar river or across the Johor? If the latter, did he go to a spot two miles above Kota Tinggi (up the modern Sungai 'Che 'Omar) where in a Chinese rubber-estate are two large grave-mounds side by side, with five and twenty-two graves respectively? All the graves have the carved stones of the period which alas! was too late for inscriptions such as occur at Sayong. Apparently the depletion of the population by this epidemic revived fears of Aceh. Four Johor Malays who had plundered the coast of Aceh were buried alive and two more were sent to Aceh for punishment to show that Johor wanted peace.

In 1644 the Dagh-Register records half a dozen visits of Johor vessels to Batavia. Mostly the crews consisted of fifteen or sixteen men and the cargo of sago, palm-matting (*kajang*), some tin and rice and salted fish-roe (*têrubok*). Only one vessel from Johor and Lingga had a crew of sixty men, and carried 20 baharas of tin, 1½ tons of rice, 8 tons of sago and 100 pieces of palm-matting. In March a galleon visited Johor carrying cloth and Chinese wares; in May a *baloww* bringing gold-thread, Chinese wares and cloths, and a *penchalang* bringing 184 reals, cloths and a little gold-thread. But the peace of this year 1644 was threatened. In May the Sultan sent to Batavia 2 *bahar* of tin, 2 *bahar* of pepper, 1 *kati* of camphor, and 3 mats from Timor as presents to the Governor-General Antonio van Diemen together with a letter and two chiefs from Rembau, Sri "Maradia" Lela and Raja Lelawangsa to explain that the people of Rembau and Tampin who had stolen the goods of Jorge Fernandez and treacherously killed a Dutch captain, a collector, eight Dutch soldiers and some thirty others, were not subjects of his but Minangkabaus, tenants (*huijrders*) of the Dato' Bendahara! On 23 May of the same year the Sultan informed Malacca that his delegate, the *shahbandar* of Sungai Ujong, was guarding Dutch interests there. So anxious was Sultan 'Abdu'l-Jalil not to be involved in war with the Dutch that in October "assured of his treachery, the Minangkabaus very bravely removed their property from Pahang" and so, probably, Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan.

For now Pahang became awhile the scene of Johor's ambitions. As early as 1612 the king of Johor had wasted the "suburbs" of Pahang, apparently because the Pahang chiefs refused to let go the daughter of the deceased king of Pahang who was betrothed to a son of the Sultan of Johor. In 1614 the Achinese helped Johor to raid Pahang over the same quarrel. In 1615, in conformity with a

treaty with Johor signed at Malacca, the Portuguese conveyed the son of the Sultan of Johor to Pahang to take possession of that State. But in 1634 Johor and Pahang were allies of Portugal against the Dutch and sailed together to help Patani in her war with Siam. So Aceh attacked Pahang in 1635 and claimed the Pahang throne. In 1637, at Bulang, Pahang envoys made peace with Aceh, whose Sultan was now a son of the last of the old Malacca line of Pahang kings and still a claimant to his father's throne. And yet on 16 March 1637 the *Sultan* and *Laksamana* of Pahang made a treaty with the Dutch in Pahang to ally with them against the Portuguese and *promised to make a strong fort in Johor*. In 1638-9, when Iskandar Thani sent a stone for his father's grave in Pahang, the Achinese found Johor attacking it, their vassal. Evidently 'Abdu'l-Jalil Shah or his appointee now claimed to be Sultan of Johor and Pahang. Who else could offer to build a fort in Johor? And what other local claimant could have been on the Pahang throne after Aceh had wiped out the local Pahang-Malacca line? Johor's attacks on Pahang and claims to that throne kept Aceh from helping the Dutch to take Malacca in 1641. Another sign of dynastic ambition on the east coast was the marriage in 1644 between the queen of Patani and the youngest brother of the king of Johor. On 19 March 1648 three vessels arrived at Batavia bringing two envoys (Lela Wangsa and Tun Lela Pahlawan) and a letter from "the king of Johor and Pahang."* The envoys stayed a month, were taken by Governor-General Cornelis van der Lijn for a sea-trip to inspect shipping-yards at Pulau Onrust and were entertained by the General. They sailed home with cargoes free of toll.

On 27 July 1647 an Englishman Wylde visited Johor in the *Supply*. The broker was sent up to the King who "returned his boate and one of his people with courteous expressions desireing me to bring the ship to his towne; but unwilling to adventure her thither till I was acquainted with the people, the 30th ditto I accompanied the messenger to His Majesty, presenting the Company's letters with a present; which after perusal I was dismissed. The next day following, he demanded my desires; when I answered it was your request to have free trade in all his parts and dominions, not paying customes; which he and his orankayes at first seemed to admire my demands were so large on so small acquaintance. His answere was for this yeare our ship off goods was custome free, but in the future not to be expected: and that I had licence to build warehouses and unlade my goods if I pleased. After certain daies His Majestie sent messengers to make a contract how much money I would give him yearly upon a ship for trade; when I drew severall articles and promised him 100 taile (the Chinese ounce of silver); which after he had taken into consideration and consulted with his crankayes (who command as much as himself) it was concluded to

*.Note.—In 1862 a letter from the Laksamana Paduka Tuan to the Governor-General of Batavia calls (evidently with reference to formal installation) Sultan Ibrahim Shah the first king of Johor and Pahang.

be dangerous to lett the English have any residence in his country, by reason they deny the priviledge to the Dutch, which might cause warrs to the dequiteing of his wonted quiet living. Theretore their answere was to me: whereas the King had promised custom free for this yeare, it was granted, but should not have any residence in his country longer than the ship stayed, and that should not trade to any part of his kingdome but in Johore; and so if you would condescend to paying the following duties and customes, you might have trade, vizt. to pay 5 per cent off all goods brought thither for sale; to pay 6 masse (*mas*) Acheene on each *bahar* pepper bought; to pay 10 masse per *bahar* on tynn; to pay 104 tale lungargow or anchoridge, on each ship you send thither." These demands Wylde attributes to the Gujerati skipper of Haji Zahid Beg's vessel, "in hopes to have all the trade to themselves; who paid not any custome the last yeare and have liberty to trade to all his ports. They were invited thither by the King from Mollaco and therefore the more favoured." These Gujeratis had sold up all their goods and had bought up everything obtainable. "The chief commodities are tin, pepper, aggula (lignum-aloes used for incense) and elephants' teeth. 'Aggula' is the principal product here." These goods came from Phaung (Pahang) Comper (Kampar), Boolaung (Bulang) and Keelaun (Klang), the first-named being "the greatest place of importance." Wylde found the Johor market glutted with Gujerat cloth and could sell no more than eight bales. He left Johor on August 28, sailed for the river mouth on September 2 and reached Malacca on September 8. The English complained that Acheh was now a very poor market and expected to desert the Malay seas "if Johore encourage us not"; the chief cause of the depression being the excessive export of Indian goods. The Dagh-Register records for 1648 only one visit a month by small Johor galleons bringing only palm-matting and poor oddments, contributory evidence probably of the preeminence of the Gujerati trade. In 1649 the East India Company noted Johor and Perak as places where broad-cloth was vendible at good rates and tin and other commodities might be bought.

On 19 March 1648 the "king of Johor and Pahang" sent, as we have seen, a letter to the Governor-General, saying that the king of Mataram threatened Johor and asking for a free pass for a vessel to Coromandel. Then there is hardly any mention of Johor in the Dagh-Register until November 1657 when Jambi asks Batavia to settle differences between it and Johor. For 1661 there are many entries. All Sumatra, Perak, Malacca and Johor are reported to be overstocked with English and Moor cloths brought from Surat and Coromandel by Chinese merchants in Malacca. The exports to Batavia from Johor now have more variety and include slaves, wax, mats, tin, sago, wooden platters, oil, pepper, betel-nuts, salt roes and rice. Johor had become an entrepot for Chinese trade. One entry under 21 April runs: "Gonqua from Johor with a gillon, 26 men and a cargo of eight cases of gold-thread, 100 iron pans,

4,000 pieces of coarse Chinese porcelain, 4,000 large cups, 100 basins, 100 coarse dishes, 12 bundles Chinese paper, $1\frac{1}{2}$ pikuls of tea, 100 packets of Chinese tobacco." In May two junks came to Johor from Canton and Amoy. The smaller had a cargo of rough porcelain and a little gold thread, which was eagerly bought by Achinese then visiting Johor. In July two Chinese junks lay off Johor with goods so inferior that the Johor folk did not want them. The Dutch frequently sent ships to Johor with cargoes of cloth.

On 2 July 1661 an English ship from Surat passed Malacca on her way to Johor, whereupon the Dutch Governor sent a letter to the Sultan of Johor asking him to refuse to trade with her and despatched a sergeant Hendrik Jansz and a Portuguese Manuel Damotta on the pretext of looking for runaway slaves at Johor but really to spy and report. They discovered that the English merchant was Joseph Heynsmers, who had lived in Holland and spoke Dutch, a choleric overbearing man, gruff and stern, with whom Malays were afraid to trade. He and his captain fed at different tables. He had paid 600 r^a for toll, given a present of 300 r^a and rented a house for six months. The king had refused him permission to build a large lodge. His cloth was mostly fine Surattee and he would not give more than 30 r^a for a *baer* of tin. From the letters received by the East India Company it appears that Joseph Hinmers and William Forster were sent in the *Vinc* to Kedah and Johor and returned from Johor in 1662 having made a considerable freight. The English at Acheh also asked leave to build a house and trade at Johor or Bengkalis. In 1662 Clopton went from Acheh to Johor with goods he had to sell at a loss. About this time *damar* and copra and goglets of pottery appeared as articles of export from Johor. Slaves were imported: contrary winds drove a Makassar junk with 60 slaves for Johor into Jambi in April 1663. By the end of 1663, in defiance of Dutch injunctions, Johor boldly engaged in the tin-trade on a large scale and transported the metal to Johor for sale to the Chinese and others. Moreover the king and Raja Modliaer (= Mudeliar) sent a ship to Japara with the idea of despatching her to Coromandel. In March 1664 the "young king" (= Raja Muda) of Johor and the Laksamana were allowed passes to Perak on condition that like others they gave part of the tin bought to the Dutch, and sold the rest at Malacca for the usual price of 40 r^{as}. Even gold seems to have been exported from Johor seeing that in May 1664 there is an entry: "gold from Indragiri loses $10\frac{1}{2}$ and from Johor $23\frac{3}{4}$ per cent": and here one may add that a few years later, Alexander Hamilton tells us, "in Johore their *Macie* (*mas*) is a Gold Coin, in value about 3*sh.* 6*d.* *Sterling* and the *Coupang* is one fourth of a *Macie*." In 1665, after some hesitation, Holland decided to prevent Portuguese vessels from entering Johor to trade, and the Dagh-Register records that Johor was trying to attract trade from all outlying places in order to trade with the Portuguese in tin and gold and pepper from Jambi and

Indragiri. Moreover Johor's alliance with Aceh injured Dutch trade. Never had Johor been more prosperous. Even the rivers of Siak and Rekan were now under Shahbandars appointed by Johor and had no separate rulers. By 1669 Indragiri also was ruled by the Yang di-pertuan of Johor. But about this time Johor started another disastrous dynastic war.

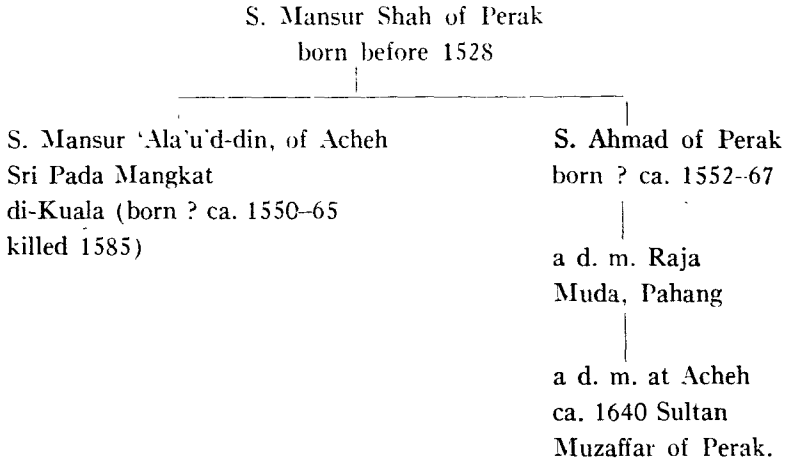
On 23 May 1661 the Yang di-pertuan Muda of Johor with many vessels and a great train visited Jambi. Under 6 February 1663 it is recorded how the brother of the King of Johor is betrothed to the daughter of the Pengiran of Jambi and is asked to come and marry her, to which the king answered that the Portuguese had retaken Ceylon and were expected at Malacca and therefore he could not come! On 22 May 1663 the queen mother of Johor died and the Governor-General sent his condolences but her death made no change in policy. In 1664 hearing that Jambi intended war, the Raja Muda sent envoys to explain that it was the fault of the Sultan ("old king") that he could not come to get married:—really it was because he had married the daughter of the Laksamana, feudal lord of Bentan. The Laksamana with 50 prahus and 2,000 men accompanied the envoy as far as Lingga to attack Jambi if the rumour of hostilities were true: the people of Jambi fled from their houses. Johor left 5 or 6 prahus to watch. On 21 May 1664 the young king of Indragiri sent envoys to Malacca to announce that he was going to fetch his bride "a daughter of Johor." Under 11 July 1664 the Pangiran Pati Enum, king of Jambi, complains that the Raja Muda of Johor had gone home, promising to return for his bride in six months but remaining away twenty-eight months:—in that same month the Laksamana and thirty Johor ships lay at Muar. Under December 1664 the king of Jambi tells the king of Johor he will nullify the marriage and wed the girl to another. Under September 1665 it is recorded that he had again asked the Raja Muda ("young king") of Johor to come, and getting no reply was marrying his betrothed to another and inclined to war. In July 1666 the Dutch try to settle the quarrel and in December Jambi asks Batavia for help, complaining that the Raja Muda of Johor had written to the Pangeran Ratu and then treacherously fired on the Jambi fleet. The Johor account says that the Jambi fleet attacked the Raja Muda as he was going to fetch his bride. In May 1667 Jambi again seeks help against Johor, which had burnt the villages on the Jambi river. In September 1669 Keey Deman Suranegara reported that Jambi had captured 1318 Johor folk and some guns, while Johor had captured 550 Jambi people: he sent as a present to the Governor-General one Johor Malay, a carpenter, and an elephant's tusk. By 1670 there was war. First Jambi reports to Batavia constant victory in her war with Johor: in November there are 80 Johor vessels in the Jambi river sacking all the villages: in December the Sultan of Jambi tells the Governor-General that there can be no peace until the Sultan of Johor comes or sends envoys to sue for pardon and give a person of royal birth

to replace Keey Deman Wira Perbangsa whom he had killed. In 1671 Governor Balthasar Bort of Malacca sent Adriaen Weyland to Johor to try to stop the war. In 1672 Johor sacked the villages on the Jambi river three times. On 15 May 1673 a letter reported that the Pangeran of Jambi with 75 vessels had surprised Bengkalis and then Johor (Batu Sawar), capturing 100 guns, muskets, and 100,000 guilders in gold: the king of Johor had fled to Pahang. On 21 November it was reported that four tons of gold and 2,500 prisoners, including the Bendahara, had been taken at the sack of Batu Sawar, but 1,200 prisoners escaped. An English ship took the news to Bantam and said that an Englishman Mr. Locq of Johor was captured with his ship and when he wished to complain to the Sultan of Jambi was strangled by the Pati who said he had hanged himself. In July 1674 there was hope of peace. The Pangeran of Jambi declared that he held the persons and property of the Johor prisoners as their "brother" and would return them. But war broke out again and another entry under 14 December relates how Sri Nara 'diraja of Johor had waylaid two great Jambi pirates, Langpassir and Pampouassa, and captured the former and taken him to the king of Johor (then an exile in Pahang), who had his hands and feet cut off, his backbone cut open and the wounds smeared with salt and pepper. Under August 1675 "with the death of the Johor Raja Muda, Jambi is inclined to peace" but in December it is rumoured that Johor had made an alliance with Siam in order to attack Jambi. In January 1678 Johor envoys reported at Malacca the death of their childless ninety-year-old king—according to Netscher, on 22 November 1677. In 1678 Balthasar Bort speaks of Malay vessels visiting Malacca from "Pahang where the King of Johor now holds his court."

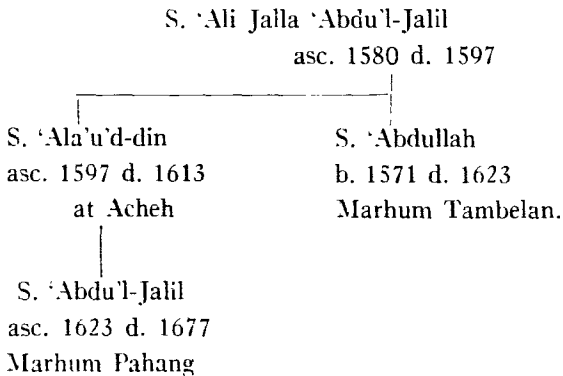
Here a dynastic puzzle confronts the historian. Who was Sultan Ibrahim, who now came to the throne of Johor? According to Bort "Johor was destroyed by the Jambinese in 1673 and the king with all his subjects went to settle in Pahang, a place belonging to his kingdom situated on the mainland 36 miles to the north of the Straits of Singapore. There he died at a great age leaving children and his cousin succeeded him in the same place. He is said to be busy getting Johor once more inhabited and even to fix upon it as his capital. This new king has announced the death of the other in a letter, which the Laxamana (living on the island Bintang which is well populated) has also done: he is an old man of great authority. We answered both these letters on the 9th of February last (i.e. 1678)..... The enmity between Johor and Jambi still goes on. On this account Johor still keeps many warships in readiness, on the designs of which a close watch must be kept, so as not to be surprised by them here, for the Johorites are not well disposed to Malacca

and must rather be regarded as false friends. However, all enmity must be avoided, as far as possible, especially now we are at war with the Manicabers, so as to give them no cause for going to the assistance of the latter." The Dagh-Register confuses this new ruler of Johor with a Sumatran adventurer who early in 1677 appeared in Naning and Rembau calling himself Raja (or Sultan) Ibrahim and apparently received the support of Sungai Ujong as well as of Rembau. Balthasar Bort writes: "he declares himself a cousin of the King of Johor but is, in fact, a fugitive Muslim priest who according to rumour was driven out on account of his turbulence by his own people in Sumatra." The Dagh-Register of 1677 says he was a Minangkabau, very holy and a miracle-worker, whose forefathers had possessed land in Malacca. But, whoever this pretender was, an entry under December 1680 informs us that he was treacherously murdered by a Bugis, Baggia, (for sixteen years the slave of Malacca Chinese but in 1677 a slave of Raja Mera, chief of Naning) who after the murder decamped to Pahang with his booty, was driven away by the Johor folk and finally imprisoned by the Paduka Ra'ia at Riau. This disposes of yet another theory that this Naning Sultan Ibrahim was the later famous adventurer, Raja Kechil, who died a very old man in 1746. The *Tuhfat al-Nafis* says that Sultan Ibrahim was the son of a Yamtuan Muda of Pahang, who was a "brother" of Sultan 'Abdu'l-Jalil and lived in Pahang, where he died in 1676 A.D. An 18th century Perak genealogy says the daughter of a Marhum Muda Pahang was married at Acheh by Sultan Mughal or Iskandar (ruler of Acheh 1636-1641) to a Ra'ia Sulong whom he raised to the Perak throne as the second Sultan Muzaffar Shah. The Perak account of her parents' marriage runs:—"Marhum Pahang," presumably Sultan 'Abdu'l-Jalil, the exiled ruler of Johor, who died in Pahang in 1677, "created his son Raja Muda of Pahang, because he was about to ask in marriage for him a princess of the royal family of Perak:—the object of this was to take advantage of the custom which requires reigning sovereigns to take their wives with them to their own countries. He then sent to Perak to demand the niece of Sri Pada Mangkat di-Kuala (Sultan 'Ala'u'd-din Mansur Shah who ruled Acheh 1579-1585), daughter of Sultan Ahmad of Perak (ascended ca. 1580).... The Raja Muda of Pahang was installed as Raja by his father and he returned to Pahang and reigned there and begot two daughters. After his death, his widow and his two children were sent back to Perak..... and carried captive to Acheh"—presumably after the conquest of Perak in 1620: one of these children it was who married Raja Sulong or Sultan Muzaffar Shah. Now Sri Pada Mangkat di-Acheh was one of sixteen children, of whom three were sons. His father was born before 1528 when Muzaffar Shah was driven from

Kampar by Tun Fatimah to become first Sultan of Perak. This gives the following tree:—

The dates are coherent but they do not fit with the Johor tree:—

How could a Raja Muda of Pahang who married a Perak princess about 1600 succeed Marhum Pahang who died in 1677? The Perak genealogy gives further details. 'Ala'u'd-din, the eldest son of 'Abdu'l-Jalil, begot Raja Bujang (= S. 'Abdu'l-Jalil) whom when he died people called *Marhum Mangkat di-Pahang*. Marhum Tambelan had a son Raja Bajau, who became Raja Muda to Raja Bujang. Raja Muda Bajau had a son Raja Ibrahim who was adopted by Raja Bujang. He was the father of Marhum Kota Tinggi, last of the Malacca line. Bort, as we have seen, talks of Sultan Ibrahim as a cousin of Marhum Pahang. The idea that he was a grandson of Sultan 'Abdullah rests on the Bugis chronicle, and on the Perak story that 'Abdullah was the father of Raja Bajau,

The Dagh-Register talks once of a brother of the king of Johor—and several times of a Raja Muda of Johor—who was betrothed to a Jambi princess in 1663 (and explained in 1664 that it was the Old King or Sultan who prevented his marriage); who joined his father-in-law the Laksamana as a leader of pirates (*bajau*) in Johor's many raids on Jambi, and who in 1674 with the Laksamana invested the Jambi river. It is clear that the prince who broke the Jambi engagement cannot have been, as the Perak record would make him, a man of eighty or the warrior who attacked Jambi in 1674 a man of ninety. On the present evidence it looks as if a generation had been jumped between Sultans 'Abdullah and Ibrahim. But if the Johor-Malacca line was wearing thin, all accounts but the *Bustan* agree that down to 1699 it was still the Malacca line.

Balthasar Bort writing in 1678 notes how "Songujongh and Calangh produce yearly about 400 bhaers of tin, whereof Malacca gets a very small share, since most of it is taken to Aatchin and Bencal's, *also to Pahangh and Riouw*. The last is now beginning to come to an end, the people there" (*i.e.* in Sungai Ujong and Klang) "being Manicabers who, since the conquest of Johor by the Jambinese and the flight of the king thence to Pahang, have not rençered their due obe'sance to that Kingdom and do still less now, being suspected of siding with the rebellious people of Nanning and Rombouw." Muar still belonged to Johor. The Bugis chronicle states that in 1678 Sultan Ibrahim removed to Riau, the home of the Laksamana and a good base for operations against Jambi, and the Dagh-Register now begins to record a small trade between the Dutch and Riau. In June 1679 Johor had 300 well-armed vessels ready to surprise Jambi and had found a Bugis ally, Daeng Mangika the earliest adventurer of his race to enter Johor history. Before the end of the year the Dutch thought they had made peace between Johor and Jambi, the king of Jambi to deliver to Johor 10,000 rix-dollars, two cannons and all the property and men carried away in 1673: two of the sons of the Pangeran of Jambi were to be sent to Johor as pledges that the treaty would be fulfilled. But in October 1680 Daeng Mangika, dissatisfied probably with his share of the spoil, attacked a ship conveying Jambi ambassadors to Johor and carried off 196 people. In January 1681 the Paduka Raja of Johor and his son the Laksamana helped Jambi to drub Palembang and its now ally, Daeng Mangika. The Laksamana took all the captured cannon and half the booty. Victorious over Jambi and with Jambi's help over Palembang and the Bugis, the "old Laksamana or Paduka Raja was" by May 1681 "drawing all power into his hands and ingratiating himself with the nobles and was grown so bold that he no longer paid proper respect to the Sultan at Riau who was thinking how to get rid of him. The Palembang campaign was perhaps to keep the Johor forces in his hands." On 15 May the king of Jambi sailed with 30 vessels and 600 men to Johor to thank the king for his help against Palembang, and in return for a visit from Johor envoys two envoys came from Siam and offered men and materials to help rebuild Johor (Lama). In February 1681 a French ship

the *de Voiltour*, had visited Riau on her way to Siam and brought a letter and gifts from the king of France to the Johor Sultan. On 2 April 1682 two letters from the king of Johor and his father-in-law the Laksamana Paduka Raja arrived at Batavia from their capital Riau. The Sultan and his chiefs were about to remove their capital to Johor Lama. The Sultan sent the Governor-General 4 Tioman mats, 4 elephant tusks and 114 catties of eagle-wood. The Paduka Raja sent a bezoar stone and 3 Tioman mats and described his master as the first ruler of Johor and Pahang. In the same year Kedah sent envoys to Johor and the Paduka Raja of Johor attacked Siak whose Minangkabau inhabitants had recognised as their prince a Minangkabau, Raja Hitam, perhaps the famous Raja Kechil of after years. On 16 February 1685 Sultan Ibrahim died; poisoned, rumour said, by three of his wives. His son, Sultan Mahmud, was a minor. His mother, therefore, became regent and her father, the Paduka Raja, in effect administered the government. On 6 April, 1685, a treaty was made with the Dutch as to trade in Johor's dependency, Siak, but the Paduka Raja's Malay version of the conditions differed so widely from the Dutch version that it never came into operation. The Malay version remarks that the Dutch had requested Johor to write to Rembau, Tampin, Sungai Ujong, Klang and Selangor to observe their old friendship with the Dutch at Malacca. In 1688 the (? Bendahara) Paduka Raja fled to Trengganu (where he died) and was succeeded by a Bendahara Sri Maharaja, namely Tun Habib 'Abdu'l-Majid who may have been the signatory to the 1685 Dutch treaty described as Dato' Bendahara Maharaja, son of Dato' Sri Maharaja. He at once took Sultan Mahmud to Kota Tinggi, just above the old Makam Tauhid, where on 9 April 1689 a new treaty was made with the Dutch. The Company was to enjoy a monopoly and toll-free trade in the kingdom of Johor. No Moors or Hindus were to be allowed to settle in Johor territory, and their goods were to be heavily taxed. Johor trade with Malacca was to be toll-free. Until the Sultan came of age, the Company was to enjoy a toll-free monopoly in linens, cash, tin and gold on the Siak river, with permission to erect a wooden house. A small vessel with linens from the Bendahara was to be admitted there yearly. The Siak river-folk were to be allowed to sell timber to the Dutch. Subjects of Johor could trade on the Siak river in provisions and small goods but their vessels were subject to inspection and forbidden goods to confiscation. Extradition of runaway slaves and deserters was to be mutual. Kidnapping was punishable with death. The first runaway slave was, as a deterrent, to be put to death. The main object of this one-sided treaty was, Netscher suggests, to safeguard the tin recently discovered on the Siak river from being bought by the Johor Shahbandar at the estuary and exported by him to Bintan. Whether the treaty removed this hindrance to Dutch tin-trade is unrecorded. Governor Bort too, has told how by 1678 Bengkalis, though only a fishing village, was the resort of Malays, Javanese and Moors who there foregathered for trade from Java,

Palembang, Jambi, Indragiri, Aceh, Kedah, Perak, Klang, Johor, Pahang, Patani, Cambodia and Cochin China, and how he kept sloops cruising round to cut ships off from going there and compel them to trade with Malacca. The new treaty was designed to crush all this Asiatic trade. No wonder that by April 1691 the Sultan sent envoys to Batavia to try to get it rescinded. "Throughout the 17th century there is not a single armed conflict between the Company and Johor, but there is a diplomatic struggle for commercial privileges.... At one time the Company thinks she has obtained the coveted trade monopoly and freedom of all tolls by her contracts of 1685 and 1689, but these are repudiated by Johor." Bort's Report for 1678 is full of illuminating detail. All subjects of Johor, nobles and common people, had to pay export and import duties at Malacca, though from courtesy—and policy!—the Governor generally excused the nobles. Any Johor (or Perak or Kedah) vessel trading in tin at Ujong Salang, for example, had half its tin removed and the owners were given a receipt, so that they had to visit Malacca and sell the rest of their tin there at the low fixed rate of 40 reals a *bahar*: if they refused to call at Malacca, all their tin was seized and they were paid only 30 ^{ra}. These regulations were often evaded and in 1663 the Dagb-Register complains that Johor vessels sailed to Perak and Sungai Ujong and bought tin, paying 56 reals, or more per *bahara* than the Company paid. Johor vessels voyaging to Bengkalis, Siak, Kampar and Rakan, Johor's own dependencies, were allowed to visit there without passes! But to prevent other vessels from going to Bengkalis without first calling at Malacca and paying the usual dues, a sloop was stationed "within and to the north of the Johor passage, so-called because the Johor vessels pass that way in great numbers, between the islands Tanjong Panchor and Tanjong Parpar Serattas" (= *Perepat Sa-Ratus*). All junks from China, Japan and Manila were driven away from Johor and brought to Malacca to trade there and to deprive Johor of their traffic. Such treatment did the monopoly system prescribe for Holland's "old and faithful allies."

In view of the long relationship between Holland and Johor it is part of the irony of the "Aristophanes of heaven" that the most intimate picture of Johor at the end of the 17th century should have been painted by the vigorous pen of an Englishman, Captain Alexander Hamilton:—

"The country is very woody, being daily refresht with Showers and Breezes of Wind. It abounds in Tin, Pepper, Elephants Teeth, Gold, *Agala* Wood and Canes, but the Inhabitants are such Drones, that they sow very little Rice or other Grain. And the inland People subsist mostly on *Sagow*, the Pith of a small Twig split and dried in the Sun, and on their Fruits which grow all Seasons of the Year, and Roots, which they always have in great Plenty, and Poultry, which they rear up.

About the Sea-coast they feed mostly on Fish and Rice brought to them from *Java*, *Siam* and *Cambodia*. The People of Industry

are the *Chinese* who inhabit among them in their Towns; and there may be about 1,000 Families of them settled in the *Johore* Dominions, besides a much greater Number who drive a foreign Trade among them.

In Religion they are heretical* *Mahometans*, and are supplied with Priests from *Surat*; but the *Scids* are in most Esteem among them. They are great Lovers of Praying and Preaching, and frequent their Mosques very often, and look very devout; but their Practices are the most irreligious and immoral of any People I know.

"*In Anno* 1695 their King was a Youth of twenty Years of Age, and being vitiously inclined, was so corrupted by Adulation and flagitious Company, that he became intolerable. I went to *Johore* Lami at that Time, to traffick with his Subjects, and some *China* Men, with a Cargo proper for their Turn, and, according to Custom, went to compliment his Majesty with a Present, in which was a Pair of screw-barrelled Pisto's. He desired me to prove them with a Shot, to try how far it would penetrate a Post that was at the Gate, which I did, and he much admired how so little Powder should have Strength to force a Ball so far in the Wood, and begged some Powder and Ball, which I gave him, and the next Time he went abroad, he tried, on a poor Fellow on the Street, how far they could carry a Ball into his Flesh, and shot him through the Shoulder.

"He was a great *Sodomite*, and had taken many of his *Orankays* or Nobles Sons, by Force into his Palace for that abominable Service. A *Moorish* Merchant, who was a Freighter on board my Ship, had an handsom Boy to his Son, whom the King one Day saw, and would needs have him for a *Catamite*. He threatened the Father, that if he did not send him with good Will, he would have him by Force. The poor Man had taken an House close by our Ship, and immediately came with his Son on board, imploring my Protection, which I promised him. He had not been half an Hour on board, till a Guard came in a Boat to demand him. I would suffer none to enter but the Officer, and an Interpreter for the *Portuguese* Language. The Officer told me his Errand, and, in an huffing Manner, threatened me, if I protected him. I made him no Answer, but taught him to leap into the River, and bid the Interpreter tell the King, that, if he offered the least Violence to any that belonged to me, I would fire down his Palace about his Ears. He had never been contradicted before, much less threatened, and he sent for his Orankays to know if I was a King or no. They told him that I was on board of my Ship, and that I would prove a dangerous Enemy, if provoked, and begg'd, that his Majesty would remove to a Village about twenty Miles up the River, and stay till our Ship was gone, which Favour he willingly granted us, and so we traded with some more Security, but were continually in Arms for fear of a Surprise.

*Note—This was quite untrue R. O. W

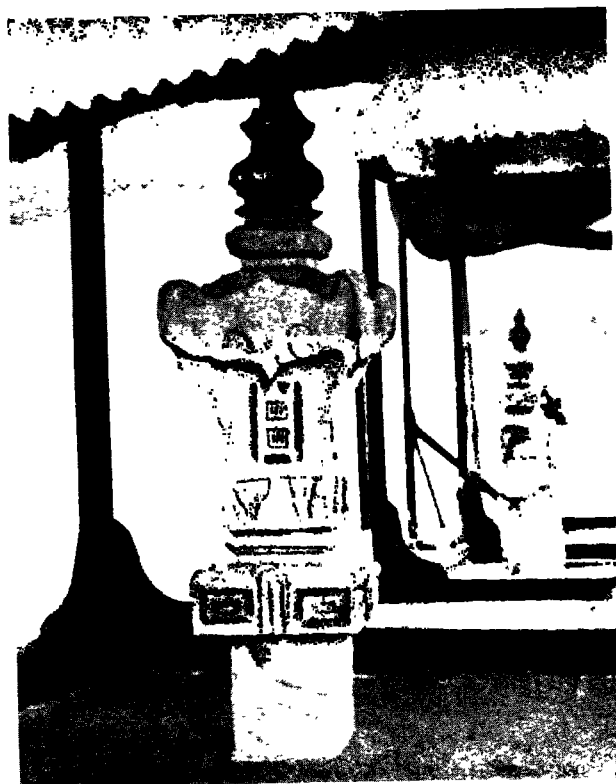
"He continued his insupportable Tyranny and Brutality for a Year or two after I was gone, and his Mother, to try if he could be broke off that unnatural Custom of Converse with Males, persuaded a beautiful young Woman to visit him, when he was a Bed, which she did, and allured him with her Embraces, but he was so far from being pleased with her Conversation, that he called his black Guard, and made them break both her Arms, for offering to embrace his royal Person. She cried, and said it was by his Mother's Order she came, but that was no Excuse.

"Next Morning he sent a Guard to bring her Father's Head, but he being an *Orankay* did not care to part with it, so the Tyrant took a Lance in his Hand, and swore he would have it; but, as he was entering at the Door, the *Orankay* past a long Lance through his Heart, and so made an End of the Beast."

Though it differs in detail, this account accords broadly with Malay tradition. The large Batavian recension of the "Malay Annals"* and the *Tuhfat al-Nafis*, that fine historical work which is the "Malay Annals" for the XVIIIth and XIXth centuries tell how Sultan Mahmud had a fairy wife, a genie who made him averse to all mortal women. One day while the Sultan slept some one brought a ripe jack-fruit to the palace. The wife of a captain, Megat Sri Rama, who was gone with child, begged for a section of the fruit. When the Sultan saw the damaged fruit, he was angry and ordered the woman to be ripped open. Whereupon Megat Sri Rama told the Bendahara, the Temenggong and Indrabongsu that he was going to avenge the death of his wife. These chiefs concurred and the Bendahara contrived the death of the Sultan's constant guardian, a captain Sri Biji-Wangsa, after which Megat Sri Rama smote the royal pervert on the head as he was being borne to the Kota Tinggi mosque on the shoulders of a follower. The *Tuhfat* says that the Sultan hurled his creese at his murderer and killed him also: the Batavian "Annals" declare that Megat Sri Rama lived four years in agony, grass growing in the wound on his foot! So, in August 1699 perished the last of the Johor branch of the Malacca royal line.

*The passage quoted by Mr. R. J. Wilkinson in JRASMB. vol. IX, p. 29 is not from a *Hikayat Johor*, as he wrote from memory (p. 28) but from pp. 198-9 of this MS.

PLATE VI.

VI. RAJA KECHIL AND THE BUGIS. Panchor, Riau, Johor Lama, Riau.

It seems possible that more than once in their long history the Bendaharas, like the Sultans, carried on their line through the distaff side and that the fresh blood thus recruited brought for a while the same access of energy which Mani Puridan had brought to the ancient house. In the third quarter of the seventeenth century the old Laksamana, Paduka Raja, had usurped all power, even signing the 1685 treaty with the Dutch before and above the Bendahara, and the Dutch heard that Ibrahim Sultan of Johor was seeking to get rid of this turbulent father-in-law. Suddenly in 1688 the Laksamana fled a refugee to Trengganu, where he died, while the Bendahara Sri Maharaja, Tun Habib (or ? Habab) 'Abdu'l-Majid, became lord of Riau and stepped into power. According to the present Temenggong of Muar (a collateral descendant of Tun Habib), this Bendahara was great-grandson of a Hadramaut Sayid, 'Aidarus, who had migrated to Aceh and whose son Zain al-'Abidin married a Kota Tinggi lady:—certainly *Habib* was a title given in Aceh to descendants of the Prophet. Rembau (and Naning) tradition relates that a daughter of Bendahara Sekudai married a Sayid and bore him a son who became Bendahara (pp. 135-6): Sungai Ujong tradition that she married a Sayid who was Temenggong of Muar (p. 136). Tun Habib 'Abdu'l-Majid died in 1697. It was with the connivance of his sons that Megat Sri Rama murdered the mad Sultan Mahmud, and it was Bendahara Paduka Raja, a son of Tun Habib, who stepped into the dead ruler's shoes and became on 3 September 1699 Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah. It looks as if foreign blood had again hardened a Bendahara's heart against the sacred person of a Malay ruler. Though it may appear strange that the descendants dropped the title of Sayid, the times were rude and remembrance of Aceh would be hateful; moreover, Johor tradition doubts the claim of 'Aidarus to be a real Sayid. Captain Hamilton describes 'Abdu'l-Jalil Shah as "a Prince of great Moderation and Justice, and governed well for eight or nine Years, that he held the Reins of Government in his own Hands. Trade flourished all over his Dominions, and he was beloved by all his Subjects, but being of a quiet Disposition, and a great Bigot to the Mahometan Religion, disposed himself to Prayer and hearing Sermons, and left the Management of his Government to a younger Brother, called *Rajah Moudah*, a covetous tyrannical Prince. The King never came out of his Palace, but devoted himself wholly to the Company of Priests, and his Brother keeping fair with the Priests, came to oppress the People, and keep the King ignorant. I had the Honour to be acquainted with him before he was King, and had free Access to him when he was King: but his Brother never suffered me to be alone with him, lest I should have discovered some of his evil Practices, which I certainly had done, if I could have found an Opportunity, and to have fore-warned him of the Danger he was falling into. In Anno 1703 I called at *Johore* in my Way to *China*, and he treated

me very kindly, and made me a Present of the Island of *Sincapure*, but I told him it could be of no Use to a private Person, tho' a proper Place for a Company to settle a Colony on, lying in the Center of Trade, and being accommodated with good Rivers and safe Harbours, so conveniently situated, that all Winds served Shipping both to go out and come into those Rivers. The Soil is black and fat: And the Woods abound in good Masts for Shipping, and Timber for building. I have seen large Beans growing wild in the Woods, not inferior to the best in *Europe* for Taste and Beauty; and Sugar-cane five or six Inches round growing wild also.

" In 1708 the King's Brother perswaded him to leave *Johore Lami*, and reside at *Rhio* on the island of *Bintan*, about three Leagues off the River of *Johore*, because he thought he could act his Tyranny with more Security than on the main Continent, and so at *Rhio* he engrossed all Trade in his own Hands, buying and selling at his own Prices, and punishing those who dared to speak against his arbitrary Dealings. At last, in 1712 a Rebellion broke out, that nothing could stop but a Revolution, which dissolved the the State into Anarchy.

" Upon the Rising of the People, the Tyrant got on board of a Galley, with his Wives and Children, and carried with him above a Tun Weight of Gold, and, without taking Leave of his Brother, fled to *Johore Lami*, but finding a small Army of *Monacaboes* (whom the People had invited to their Assistance) had taken their Quarters there, he betook himself to the Woods with his Family, and left his Galley and Gold a Prey to them. He knew that there could be no long Safety in the Woods, and despairing of Mercy from the injured People, made Desperation supply the Place of Courage. He first killed his Wives and Children, but began to hesitate about killing himself, but a Page of twelve Years of Age asked him if he was afraid to die a Prince rather than be butcher'd like a Slave by some Villain or Slave's Hand, and that he, tho' innocent, and who might expect Mercy, would shew him the Way to die, and with that took a Cress, and run himself through the Body. The Tyrant presently followed the Youth's Example, and immediately expired; but the *Monacaboes* coming soon after to the tragical Place, saw what had been done, and found the Boy alive, and in his Senses. They stopt his bleeding Wound, and carried him to *Johore Lami* till his Strength returned.

" When the King heard of the People's Mutiny, and his Brother's Flight, he came out of his Palace, and proffered to settle the State in its former Tranquillity, and if that could not appease them, he thought nothing else could bring them to Reason, but his Life, which he would willingly sacrifice to atone for his Mal-administration.

" The People told him, that he was too religious to make a good King, and that he might retire to *Pahaung* or *Trangano*, and

PLATE VII.

spend his Time, but as for *Johore* and the Islands between *Sumatra* and it, they would consider what to do with them, and so gave him some Vessels to carry him and his Family, with others who would follow his Fortune, to *Trangano*.

"On his Way thither, he called at *Pulo-aure*, *Tingi*, *Pissang* and *Timoon*, and the Inhabitants of those Islands received him with Demonstrations of Love, and promised to continue in their Duty as his Subjects. He put his eldest Son, a Youth about twenty Years of Age, ashore at *Pahaung*, to keep that Country from revolting, and went himself to *Trangano*.

"In 1720 *Trangano* was the place of refuge of the poor distrest King. I staid about a week and every day he wanted to see me. He often repented his taking the Weight of Sovereignty on his Shoulders and feared that his End would prove as tragical as his Brother's. While my ship lay in the Road, the Bougies came with a Fleet of two hundred sail of Praws, designing to plunder the Town of *Trangano*. They sent a Prow to my Ship, and the officer told me, that he had a commission to profer and pay me 3000 *Spanish* Dollars if I would let them pass quietly into the River. I ordered him away and threatened that, if they came, they should feel the Force of my Powder and Shot. When I came ashore, the King askt me if I would protect him. I told him I would with all the Force I had. He wept, as if he had been diffident and desired me to take him on board of my Ship, and carry him whithersoever I went, for his life was burdensome to him, and he could trust none of his own People.... He told me he had sent Ambassadors to the Dutch at Malacca for Assistance, according to the ancient League between his Ancestors and them, when they joyned their Forces to expel the Portugueze from Malacca; but instead of finding Relief there, his Enemies were assisted with Powder and Shot, and his rebellious Subjects had a safe Retreat at Malacca. I advised him to seek Protection from the *Dutch*, and allow them the Monopolezation of the Trade of his Country, and to part the Revenues between him and them. He seemed to be offended with the Proposal, but said he would be glad if the *English* would settle in his Dominions and fortify what places they pleased, and that he would willingly come under their Protection, and that there were none that ever entertained the Dutch in their Countries as Guests but would willingly be quit of them again if they could..... He told me, that when I came to Bombay, I should acquaint the Governor of the Desire he had to live under the Protection of the *English*, and that with 150 Men they might bridle the Insolence of his own rebellious Subjects, and their Allies the Bougies too." Hamilton says wrongly that 'Abdu'l-Jalil Shah was creessed by the Bugis at Trengganu. He states that Patani also fell within the kingdom of Johor. He also writes: "The Kings of Johore ever paid Homage to the Kings of Siam by sending them a Rose made of Gold in a Golden Box once in three Years. The Year 1719 happened to be the Year that the Rose came, for I saw the Messenger that brought it to Siam, where

he had Orders from his Master to know how my Affairs went." Inaccurate in detail Hamilton yet gives us the most vivid account of an unhappy reign.

It seems quite improbable that the heart of a religious man like 'Abdu'l-Jalil Shah was in the murder of Sultan Mahmud or that the hand of such a weak man played a decisive part. As the years went by, he devoted himself more and more to religion and became more and more infatuated by Che' Nusamah, his Achinese wife, who (scandal said) was originally a slave-girl exchanged for a dish-cover. His children by Che' Nusamah, Raja Sulaiman, Tengku 'Abdu'r-Rahman, Tengku Tengah, Tengku Kamariah and Tengku Mandak, these were regarded as being of royal rank, seeing that they were born after their father had become Sultan. His brothers seem to have been ambitious and got the highest offices. But his older children by ladies of good family, Tun Husain and Tun 'Abbas were never treated as royal. One doubtful account relates how in the end this drove Tun Husain into joining his father's enemies. But whatever may have been the attitude of the Sultan's older children, there seems little doubt that the chief who took most advantage of his weakness was the Laksamana. It is perhaps a significant token of that family's part in the Kota Tinggi murder that Megat Sri Rama is buried by the Sungai Kemang just above Kota Tinggi in a burial-ground known as the Laksamana's (*makam Laksamana*). Moreover legend has it that Raja Kechil the pretender who drove Sultan 'Abdu'l-Jalil from his throne and finally had him murdered was a posthumous son of Sultan Mahmud by Che' Apong, daughter of the then Laksamana. The story goes that from fear of the usurping ruler Che' Apong concealed the child's birth and that her father the Laksamana conveyed the infant to Raja Negara, the Batin of Singapore, who in turn handed him over to the Temenggong of Muar. This Temenggong pretended at Muar that he had adopted a child of Raja Negara but in 1707, when the boy was seven years old, he took him to Kota Tinggi to show to the Laksamana. The boy's likeness to Sultan Mahmud and his fondness for visiting the grave of that murdered prince aroused the suspicion of Sultan 'Abdu'l-Jalil. Hurriedly the Laksamana entrusted the boy to a Minangkabau trader, Nakhoda Malim, telling the man the secret of the child's birth. Nakhoda Malim styled his charge Tuan Bujang and taking the boy to Pagar Ruyong related his romantic story and presented him to the Yang Tuan Sakti, ruler of Minangkabau, who adopted him and brought him up. Having reached the age of thirteen Raja Kechil set out on his travels and went to Palembang where he became a page to the Sultan of Lemah-Abang. Driven from Palembang by a rival, this Sultan went to Johor to try to contract a marital alliance there but the Sultan of Johor was not disposed to become involved in a Palembang war and made the excuse that his daughter was too young. The Sultan of Lemah Abang passed on to Bangka-Kota where he met two Bugis chiefs Daing Parani and Daing Chelak and made an abortive arrangement

for them to help him take Palembang. So it was in the train of this Sultan of Lemah-Abang that Raja Kechil first saw Johor and met Bugis chiefs who were to be his future rivals. He now left the Sultan of Lemah-Abang and went to the Rawa country where he married a daughter of the Dipati of Batu Kuching and begot a son Raja 'Alam. Then he returned to Pagar Ruyong and got credentials sealed by the Yang Tuan Sakti. With these he proceeded to Siak, a dependency of Johor but with a large Minangkabau population that at once accepted credentials so authenticated. At Bengkalis he met again Daing Parani and Daing Chelak and promised to make the former Yang di-pertuan Muda of Johor if the Bugis forces would help him to take that country. But while the Bugis went to Langat to collect forces, the Johor Laksamana's sea-tribes under Raja Negara flocked to Bengkalis and, the *Tuhfat* tells us, were bribed by Raja Kechil not to announce the approach of his fleet to the Johor river. On land, too, there was treason; the guns filled with water failed to go off and Johor Lama was captured on 21 March 1717. All accounts agree that when Raja Kechil attacked, the Yamtuan Muda Mahmud (a brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil) was playing chess and that seeing all was lost he ran amuck killing a wife famous for her beauty (and her golden loom) and many of his children: apparently (in spite of Hamilton) he, who as a younger man had campaigned in Batubara, Deli and Indragiri, died fighting. Sultan 'Abdu'l-Jalil fled to Kota Tinggi where he had lived formerly, tendered submission to the invader and was given his old office of Bendahara. Raja Kechil then usurped the Johor throne and adopted the style of Sultan 'Abdu'l-Jalil Rahmat Shah. That he was more than a swashbuckling pretender seems impossible. There is the misogynist history of his putative father, Sultan Mahmud. There is the suspicious connection with the Laksamana family. And finally there are chronological difficulties. If he was the son of Sultan Mahmud, he was born in 1699 or 1700 and conquered Johor at the age of 17. But a Dutch letter of instructions dated 15 February 1745 and addressed to the under-merchant Claas de Wind, who was then proceeding to Siak, speaks of Raja Kechil as "*now in extreme old age suffering from madness.*"

Again would a mere boy of 17 have acted as Raja Kechil acted in 1717? Betrothed to Tengku Tengah, the eldest daughter of the deposed Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, Raja Kechil broke off the engagement to marry her younger sister, Tengku Kamariah, whom he had seen at a feast! Surely this was the act of a confident head-strong adult? The lady spurned apparently showed more spirit than her father. Anyhow she and her brother, Raja Sulaiman, now turned to Daing Parani, who was only waiting for some one to offer him the title and emoluments of Yang di-pertuan Muda, which Raja Kechil refused to bestow as he had anticipated the Bugis arrival in his conquest of Johor. The conspirators agreed that Daing Parani should marry Tengku Tengah and murder Raja Kechil. Tengku Tengah decoyed her sister away from Raja Kechil to her

father's house whereupon the deserted husband attacked the house and rescued his wife. Daing Parani hurried to Langat to recruit Bugis forces. The Bendahara and his elder daughter, Tengku Tengah, fled to Trengganu (or Pahang), while others of his family such as Raja Indrabongsu took refuge at Malacca. Finally the Bendahara found his way to Kuala Pahang, where his brother the Raja Indrabongsu joined him. Raja Kechil fearing that his father-in-law might cross the Johor border sent a Laksamana Sekam in 1720 A.D. to seize him. Actually the old man was cut down while engaged in prayer in his ship and is buried at Teluk Kandang at Kuala Pahang. Tengku Tengah sallied from her cabin dressed in fighting trousers and hacked at her father's murderers. She was captured. Her brother, according to one account, escaped into Pahang; according to another and more probable story, he also was captured and according to romantic precedent became the page who carried Raja Kechil's betel-box. Either before or after this incident Raja Kechil moved his capital to Riau, which was easier to defend.

However in 1721 A.D. Daing Parani's chain-clad Bugis defeated with their muskets and blunderbusses Raja Kechil's cannons and swords and in a two days' battle drove him from Riau. Raja Kechil sailed off to Lingga, while the Bugis entered into negotiations with Raja Sulaiman. The Bugis retired to Selangor for reinforcements, while Raja Sulaiman sailed away to Ulu Pahang to get help from his elder brother Bendahara Hussain (or Peko'). In their absence Raja Kechil retook Riau. The Bugis from Selangor then attacked Linggi, a district of the kingdom of Johor. Raja Kechil came to the aid of Linggi and drove away the Bugis fleet which doubled back and once more took Riau. In October 1722 the Bugis elevated Raja Sulaiman to the Sultanate of Riau and Johor with the title Badr al-'Alam Shah. His elder brother, Tun 'Abbas, was created Bendahara Sri Maharaja of Riau. Daing Parani at last married Tengku Tengah, the Sultan's sister, and other Bugis chiefs married other ladies of the Malay royal family. The eldest of the Bugis brothers, Daing Marewah, was created Yang di-pertuan Muda with the title Sultan 'Ala'u'd-din Shah. An old Bugis chief, Daing Manompo, took the title of Raja Tua and married Tun Tipah an aunt of Sultan Sulaiman. The agreement known afterwards as the treaty of the Deceased-who-died-at-Sungai-Baru (namely Daing Marewah) was signed and ran as follows:—

" In the year *ha*, 1134, the 24th of the month Haji " (4 October 1722), " Sultan Sulaiman is established in authority over the kingdom of Johor and Pahang, by the Raja Tua (Daing Manompo) and the Raja Muda (Daing Marewah), at the time when Dato' Sri Maharaja is Bendahara.

" Accordingly there is contracted by the Sultan of Johor a bond of sincere friendship with the Bugis princes which shall never be broken by them, their children or their children's children.

" The Bugis princes and the Sultan of Johor shall treat one another as brothers and the interests of their different kingdoms

shall be regarded as the interests of one and the same kingdom. If either of the parties departs from this agreement, then shall God turn from him and grant no blessing either to him or to his children.

"As a token of recognition for the services shown him and his restoration to power over all the lands of the kingdom of Johor and Pahang, Sultan Sulaiman has adopted Daing Marewah as his brother, created him Raja Muda and given him the title of Sultan 'Ala'u'd-din Shah, while on the Raja Tua (Daing Manompo) he has bestowed the name of Sultan Ibrahim Shah.

"All Bugis and natives of Makassar, Bima and Sumbawa, whenever captured by men of the Straits (of Singapore), shall be delivered up to the Bugis.

"In all lands and ports of Johor, without exception, the Bugis shall have free entry.

"As we shall live as brothers, the Bugis and their descendants shall at all times be free to quit the lands of Johor."

After this, in spite of many raids on Riau, Raja Kechil had his headquarters and his throne at Siak. On one occasion (1727) he attacked Riau and recovered his wife, Tengku Kamariah, by force of arms:—she bore him a son, Raja Buang, afterwards Sultan Muhammad of Siak. At the beginning of 1728 he attacked Riau with Palembang as his ally but he was beaten and chased back to Siak. In 1735 he failed in yet another attack on Riau. In 1737 his eldest son, Raja 'Alam, led a fleet of 90 vessels against it, which the Bugis defeated on 15 August. Tengku Kamariah died and Raja Kechil went mad and slept beside her tomb, till in 1746 he died also.

By the '40s the chief actors in these petty wars had all passed away. Daing Parani had been killed by a cannon-ball in a Kedah campaign as early as 1723 A.D. Daing Marewah, the first Yang di-pertuan Muda, died on 7 August 1728 and was buried at Sungai Baru, Riau. Daing Manompo, the first Raja Tua, died on 3 May 1735 and was succeeded by his nephew Tun 'Abdullah who died in 1739. Daing Chelak succeeded his elder brother Daing Marewah and became second Yang di-pertuan Muda but died in May 1745, leaving two sons destined to become famous, Raja Haji of Teluk Ketapang and Raja Lumu first Sultan of Selangor. Before their passing these chiefs had established Bugis influence not only in the old kingdom of Johor but in the rich tin countries Selangor, Kedah and Perak (which last they conquered in 1743), while to the Malays were left only the remote and less wealthy States of Pahang and Trengganu. Moreover tin was not the only commodity that engaged the attention of the Bugis. It was Daing Chelak who introduced the planting of gambir to Riau, where at first the industry was in the hands of Bugis and Malay employers of Chinese labour. So redoubtable had the Bugis proved as fighters that some copyist of the old "Malay Annals" now interpolated a passage claiming that Hang Tuah was a Bugis Daing, the son of a Macassar prince.

VII.

RIAU AND THE BUGIS.

The power and prosperity of the Bugis soon excited the jealousy of the Malays and alarmed the Dutch at Malacca, who saw their tin monopoly disregarded and piracy wrecking their commerce; though down to 1759 when Sultan Sulaiman was so utterly weak as to make terms with Daing Kemboja, the Malays allied with the Dutch contrived to hold their own politically. In efforts to consolidate an impossible position the Bugis made treaty after treaty with the Malays, one in 1734, another in 1741, another in 1748 when Daing Kemboja was installed as Yang di-pertuan Muda and yet another in 1752, but all these protestations of brotherly love were from the circumstances scraps of paper.

In 1725 the first Raja Tua, Daing Manompo, had installed as Sultan of Trengganu Tun Zain al-'Abidin, son of Tun Habib 'Abdu'l-Majid and brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah and uncle of Sultan Sulaiman Badr al-'Alam Shah. On 7 March 1733 Sultan Zain al-'Abidin died and was succeeded by his son, a ruler destined to play a leading part in the Malay struggle against Bugis dominance, namely Tun Dalam alias Raja Kechil, who at first used the style Yang di-pertuan Kechil. He married Raja Bulang the daughter of Daing Chelak, the Yamtuan Muda, and in 1739 Raja Bakul, daughter of Sultan Sulaiman. In 1740 Sultan Sulaiman went to Trengganu and formally installed his son-in-law as Sultan Mansur. One rumour said that when Daing Chelak died in 1745, he was poisoned at the instigation of this Sultan Mansur. Twice in that year (1745) the Dutch sent an under-merchant Claas de Wind to Riau to complain in friendly terms of breaches of their tin monopoly and of raids on their sea-borne trade. Sultan Sulaiman, Sultan Mansur of Trengganu and Raja Indrabongsu (Hasan son of a Bendahara Sri Maharaja, Tun 'Abbas) all looked to the Dutch to save the Malays from the Bugis yoke. Accordingly on 14 December 1745 Sultan Sulaiman (along with Raja Indrabongsu) made the gesture of ceding Siak to the Dutch for ever in return for help whenever he might be in difficulties with his neighbours: in the same treaty he undertook that, when he could exercise his former authority over Selangor, Klang and Linggi, he would observe all Johor's old treaties with the Dutch East India Company—a reference to the tin monopoly. Sultan Sulaiman with his heir, the Raja di-Baroh, and family came to Malacca and on 23 May 1746 a further agreement was signed that "henceforth Malacca and Johor folk shall be one as in old days according to the treaty of 1713," the matter of Siak being left to the friendly and final consideration of Baron van Imhoff, Governor-General of Netherlands India.

For now, alongside the inevitable commercial and racial rivalries of the time, was to arise another of those dynastic quarrels on which old Johor even in its most troubled days seemed ever ready to embark. Siak, which Johor owned only in theory, still belonged

actually to Raja Kechil, but Raja Kechil was mad and dying and both of his sons were claimants to the Siak throne, one of them Raja Muhammad (Buang) *a nephew of Sultan Sulaiman*. Raja Muhammad's claim was backed by his crazy father and by Sultan Sulaiman. Twice Sultan Sula'man enabled his nephew to drive into exile his rival half-brother, Raja 'Alam, who at the beginning of 1745 fled and settled with 500 piratical followers on Siantan, one of the Natuna Islands. Was Sultan Sulaiman merely temporising in order to secure Dutch help not only against the Bugis but for his nephew, when in 1745 and 1746 he made a gesture of giving Siak to Holland and of restoring the Dutch tin monopoly in the Malay Peninsula? Anyhow the Bugis were alarmed. As early as 1745 the Bugis chiefs of Selangor had elected Daing Kemboja to succeed Daing Chelak as Yang di-pertuan Muda but it was not till January 1748 that he condescended to go to Riau to be formally recognised by Sultan Sulaiman. Possibly Daing Kemboja promised then to help in a campaign against Raja 'Alam, which Sultan Mansur of Trengganu was urging his father-in-law to undertake. In the event Sultan Sulaiman did not wait for Bugis aid. In October 1748 he and Sultan Mansur attacked Siantan in vain for five months, till they had to ask assistance from Daing Kemboja, an ally more dangerous than their foe. In July 1749 Daing Kemboja left Riau and having driven Raja 'Alam to Matan on the coast of Borneo sailed back to Riau in November. Soon after this Raja 'Alam returned to the Straits of Malacca and married Daing Katijah, a sister of Daing Kemboja! Again his nephew had to appeal to Sultan Sulaiman for help against Raja 'Alam who now had a Bugis backing! On this occasion the Bugis seem to have resorted to intrigue, as they could not decently employ force. When in October 1752 Sultan Sulaiman went to Siak with a large fleet, Sultan Muhammad his nephew dissembled and on 17 January 1753 fell on his uncle and drove him back to Riau with great loss of men and guns. The Bugis had spread the report that the wicked uncle only wanted to win Siak for the Dutch!

When Sultan Sulaiman got back to Riau, Daing Kemboja naturally found the attitude of Sultan Mansur of Trengganu and the Malay faction intolerable. He therefore removed the leading Bugis and the biggest guns to Linggi, where he established himself as an independent ruler. In May 1753 Raja 'Alam drove Sultan Muhammad out of Siak, proclaimed himself Sultan 'Azim u'd-din Shah and declared commercial war on the Dutch. In October Sultan Sulaiman once more sent a fleet to help his nephew but it only confronted Raja 'Alam's fleet and nothing happened. The Dutch saw that to restore their commerce with Siak they must oust Raja 'Alam but first it was politic to come to terms with Sultan Sulaiman. In October 1754 they sent envoys to him at Buru, near the Kerimun islands, and suggested a treaty. Whenever Sultan Sulaiman became master of Siak, he should put a Bendahara to govern it. He should allow the Dutch East India Company a settlement on Pulau Gontong

or elsewhere on the Siak river. All cloth should be bought from Malacca. No one should enter Siak without a Malacca pass or leave it without a Siak pass. The Dutch Company should be free of tolls and port dues and enjoy half the tolls paid by others. Sultan Sulaiman insisted on an additional clause promising him help against his enemies. To this clause Malacca objected as committing the Company unduly for the future, though for the immediate present it recognised that Sultan Sulaiman must be helped to conquer Siak. A small fleet was sent to Siak in 1754. A large Company's ship stayed there in 1755. A garrison of 37 Europeans and 30 Asiatics were stationed on Pulau Gontong under Lieutenant Daniel Poppal. Arij Verbrugge was sent to advise Sultan Sulaiman, and finally on 31 July 1755 a Dutch fleet was despatched to Siak, to find on arrival that His Highness had secretly left. Sultan Sulaiman afterwards ascribed his departure to the conduct of Lieutenant Poppal but Lieutenant Poppal complained that not only did the Johor leaders object to fighting but they sold supplies to the enemy. Anyhow on 13 August the Dutch drove out Raja 'Alam and captured his defences. On 6 January 1756 Sultan Sulaiman arrived at Malacca, accompanied by his heir 'Abdu'l-Jalil (Raja di-Baroh), Sultan Mansur Shah of Trengganu and the Bendahara Sri Maharaja, and on 19 January a treaty was signed. The agreement of 1754 was annulled. The Company agreed as far as possible to take any opportunity of recovering for the Sultan his lost possessions. Siak, brought by the help of the Company under the Sultan's sway, was to be ruled by a regent who would study the Company's interests. The Company could maintain or abandon the settlement at Gontong and its emissaries could visit the Siak river and deal with breaches of the treaty. No ship should enter Siak without the Sultan's pass. The Company and the Sultan were to have a monopoly for the sale of cloth on the Siak river. The Company's ships were to be free of toll everywhere in the kingdom of Johor. The Company was to have a monopoly of tin in Selangor, Klang and Linggi. No other Europeans were to be admitted to the kingdom of Johor without the Company's pass.

Before he left Malacca on 30 January 1756 Sultan Sulaiman is said to have written to Daing Kemboja, Raja 'Alam, Raja Tua of Klang and Sultan Salehu'd-din of Selangor enquiring whether they recognised his rule or not, and demanding from Daing Kemboja surrender of the Johor regalia. Daing Kemboja gave Raja 'Alam two armed ships to go to Batubara and replied that the Johor regalia were on Johor territory. He also complained to the Governor at Malacca that he was calumniated and that Dutch ships were cruising off Linggi. In his reply the Governor termed him a chief (Orang Kaya), not Yang di-pertuan Muda, and said he could escape calumny by allegiance to his Sultan. At the end of April the Bugis were burning houses in Malacca. Ever a diplomat (or according to Bugis historians a coward), Sultan Mansur of Trengganu hesitated to attack Linggi and in the presence of Arij Verbrugge met the Sultan

of Selangor at Tanjong Kling and tried to get him to abandon Daing Kemboja. After this conference the four or five vessels belonging to Raja Haji deserted the Trengganu fleet and went over to the enemy, the Bugis version being that the Sultan of Trengganu had been plotting for the Dutch to arrest Raja Haji! At the end of July the Dutch and Trengganu fleets attacked Linggi and drove the Bugis to abandon their ships, Raja Haji being wounded in the thigh by a bullet. In August the Dutch had to send a fleet to fight Raja 'Alam at Batubara. By October Malacca territory was being wasted by Daing Kemboja and his Rembau allies. Before the end of the year the Dutch were driven out of Klebang, a suburb of Malacca. Nevertheless they refused a proposal to desert Sultan Sulaiman. But it took a year before the Bugis were worsted. By May 1757 Daing Kemboja was driven to Linggi and there blockaded until in December a strong combined fleet caused its fall. Sultan Sulaiman now tried to get the better of his insubordinate Bugis subjects by giving up Rembau and Linggi to the Dutch. This cession was signed on 12 December by Sultan Sulaiman, Sultan Mansur of Trengganu and the Temenggong 'Abdu'l-Majid. About this time Sulaiman's son and deputy, 'Abdu'l-Jalil, gave a seal and title to the ruler of Jelebu. On 1 January 1758 at Fort Filipina, Linggi, Daing Kemboja, Raja Tua of Klang and Raja 'Adil of Rembau signed a treaty promising that the Company's friends, in particular the Sultan of Johor, should always be their friends, and that they would sell their tin only to the Company for 32 Spanish dollars the *bahar* of 300 katis plus a present of two dollars to the local ruler. Nevertheless so afraid was Sultan Sulaiman of the Bugis that he instructed his son-in-law of Trengganu to ask for a garrison of 25 Dutch soldiers for Riau. Sultan Sulaiman also asked Dutch help to gain the thrones of Siak and of Selangor. Daing Kemboja again rose to the occasion. He sent his vigorous nephew, the afterwards famous Raja Haji, to Riau to induce the Sultan to grant his uncle Daing Kemboja his former status in the Johor kingdom. Sultan Mansur of Trengganu, the leader of the Malay party, was away. The Bugis say that Raja Haji terrified the Malays by taking his ship past the muzzles of their guns and dropping anchor opposite the palace. Some one may have been bribed. Some one may have urged that friendship with the Bugis was necessary for Riau trade. Anyhow Sultan Sulaiman, having had an eventful and exhausting life, in December 1759 committed the folly of making terms with the Bugis, whose claims had cost the Malay so many lives and so much money, and in the middle of 1760 he sent his son Raja di-Baroh to invite Daing Kemboja to Riau! In that year died both Sultan Muhammad of Siak and Sultan Sulaiman of Riau and Johor. The latter became known as *Marhum Batangan* "He-who-died-at-the-river-bar."

The gods did not forgive the dead ruler's last weak move in the political game. They now loaded the dice against the Malays, who had they stuck only by the Dutch might have saved their

island kingdom from Bug's control for ever. Even Siak was lost to Johor in 1761: for, Sultan Muhammad having massacred the garrison on Pulau Gontong in 1759, the Dutch made friends with his old rival Raja 'Alam, who signed a treaty of submission to the East India Company. In January 1761 Sultan Sulaiman's successor, the Raja di-Baroh or Sultan 'Abdu'l-Jalil Muadzam Shah died in Selangor: the Malays said, from poison. As his father's regent he had ceded Rembau to the Dutch, to the Bugis and possibly (along with other territories) to Raja Melewar, ancestor of the present royal house of Negri Sembilan. In February Daing Kemboja, supported by a fleet of 45 vessels, brought the body to Riau and proclaimed himself guardian of Sultan Ahmad Riayat Shah, the young son of the deceased. This boy soon died, perhaps also from poison, and, though the Malays pressed for an adult brother of Sultan Sulaiman as his successor, the Bugis forces overawed the Bendahara and Temenggong and carried the election of Mahmud, an infant son of Raja di-Baroh born in 1760. From now till he died in 1777 Daing Kemboja (or Marhum Janggut as he was called after death) lived at Riau, on good terms with the Dutch but grumbling at restrictions on commerce and trading with the English openly and to his great profit in tin, opium and cloth. The Dutch claim for the cost of the Linggi war he is said to have defrayed out of the sale of opium. Raja Haji was his assistant, with the title of 'To' Klana.

This Raja Haji was the most romantic figures of his time. He was a great fighter whom every ruler was anxious to have on his side. He was invited to Jambi by its Sultan and given the hand of his daughter, Ratu Mas, and the title of Pengiran Suta Wijaya. He helped the Sultan of Indragiri against a Minangkabau invader and married his daughter, Raja Halimah. He fought a successful campaign in Kedah on behalf of the Sultan of Selangor. He fought for the ruler of Pontianak. While at Pontianak he heard of the death of Daing Kemboja and immediately sailed to Pahang where he got the Bendahara (Tun 'Abdu'l-Majid) to instal him in accordance with custom as Yang di-pertuan Muda. Raja 'Ali, the son of Daing Kemboja, whom Malacca had already recognised as his father's successor, yielded to this formidable rival. According to the pro-Bugis *Tukfat* Riau now had a population of fifty to ninety thousand Malays, including 600 Rajas!, and became exceedingly prosperous. With the Dutch, Raja Haji lived on amicable terms until 1782 when they refused to give him any share in the money got from the capture at Riau of an East Indiaman, the *Betsy* commanded by Captain Robert Geddes and containing 1,154 chests of opium. The ship was seized by a French captain, Mathurin Barbaron, who declared that he had got Raja Haji's permission through a Malay intermediary. Raja Haji said he had never given permission and feared English vengeance: anyhow he claimed half the prize. When the Dutch shared the prize with the Frenchman and rejected his claim, Raja Haji invoked the aid of Selangor and Rembau and started raids in the Straits of Malacca. So serious was the position

that the Dutch determined to capture Riau, their Bugis enemy's head-quarters. It was expected that the Malays of Trengganu and Siak would come to their aid. A fleet of six ships under one of the Company's captains, a Dane, Toger Abo, was despatched from Batavia: it carried a force of 910 men including 362 Europeans. At the beginning of September seven more ships arrived with a further 594 men. Raja Haji was in command of the Bugis and was paddled from boat to boat directing operations: if any one of his crew ducked at passing shots, the redoubtable chief hit him with a rattan. But the prolonged blockade was beginning to be effective, when Batavia despatched a further force and gave the supreme command to Mr. Arnoldus Lemker, a senior civilian from Malacca. On 6 January 1784 a direct assault on Riau was started, when a shot or an accident caused Lemker's own ship, *Malakka's Welvaren* to blow up. The siege was at once raised and before the end of the month the whole of the Dutch fleet with its force of 1,594 men had returned to Malacca. Various excuses were made for this disaster: the civil command, the merchant fleet, bad shells and poor equipment, lack of fresh food and dysentery.

Raja Haji did not delay. Dropping Sultan Mahmud at Muar, on 13 February he landed a force at Teluk Ketapang five miles from Malacca and built two stockades there, where until the end he amused his thousand warriors and their 300 women with feasts and plays and dancing. Sultan Ibrahim of Selangor was already attacking Malacca from Tanjong Kling, and Rembau and Pedas joined the fray. The Bugis took and held Semabok and by March 14 were making night attacks on the outer batteries of Bunga Raya. Later the outer batteries of Bandar Hilir and Bukit China were also attacked nightly so that every one in Malacca stood to arms. On May 5 a letter came from the Sultan of Trengganu and on May 14, Raja Muhammad 'Ali, Yamtuan Muda of Siak, arrived at Malacca in person. The enemy, however, got bolder from continued success. But on 4 March a fleet of 6 ships, 326 guns and 2,130 men had reached Batavia from Holland under the command of Jacob Pieter van Braam, and on June 1 this fleet dropped anchor off Teluk Ketapang. The Dutch now redoubled their land attacks on the Bugis entrenchments at Semabok and Ujong Pasir, but skilful resistance and muddy ground frustrated their efforts. On the night of 18 June van Braam secretly landed 734 bayonets. At daybreak he opened fire with his big guns on the Bugis fleet and batteries. "At about 8 o'clock," the contemporary Malacca journal tells us, "it was seen from St. Paul's Hill that the ships with the landing party moved into Teluk Ketapang bay, and soon afterwards the heavy firing from the ships ceased. Then for more than half an hour were heard continual volleys of musketry, an unbroken running fire, and a little after 9 o'clock one could see over the point, on this side of Teluk Ketapang or Tanjong Palas a thick smoke rising, which lasted off and on the whole day. About 10 a.m. the flag-ship signalled that the landing had been successful." According to the

Tuhfat, when the Dutch had surrounded the stockade, the Bugis charged, one of the chiefs Arong Lenga sick and mounted on a pony, which like his master was shot down. Raja Haji stood with a dagger (*badik*) in one hand and a Muslim treatise *The Guide to Grace* in the other. He was hit by a musket-ball or, some say, a round shot while his followers were embracing him. On June 21 a wounded Bugis prisoner was brought in who told the Dutch that he had seen the corpse of Raja Haji being carried away in a mat slung from a pole by the Penghulu of Padang and a slave: it had been followed by some women and laid in a small thicket. The body having been identified from its shaven head, short teeth and other marks was brought under escort late in the evening of June 24 to Bandar Hilir and was buried the next morning at the foot of St. Paul's Hill. The report was circulated that it was to have been taken to Batavia on the *Dolphin* but the ship blew up. Actually the *Dolphin* blew up on June 25 the day after the burial.

Most of van Braam's fleet, accompanied by Raja Muhammad 'Ali of Siak, sailed to Selangor which they conquered on 2 August. Sultan Ibrahim fled to Bernam and thence to Pahang. Sultan Muhammad 'Ali was proclaimed ruler of Selangor, but soon returned to Siak.

Meanwhile having fetched Sultan Mahmud from Muar the Bugis fled to Riau and elected Daing Kemboja's son, Raja 'Ali, Yang di-pertuan Muda with the title Sultan 'Ala'u'd-din Shah. At the beginning of August (1784) two Dutch men-of-war, the *Hof der Linden* and *Diamant* arrived at Riau. Raja 'Ali asked for terms and sent an envoy to Malacca. The reply caused him to hasten on his fortifications. On 10 October the main Dutch fleet arrived. van Braam attempted to get Sultan Mahmud and the Malays to break with the Bugis but the Sultan was under duress and unable. van Braam then issued an ultimatum that all the Bugis must leave Riau and that in future there must be no Bugis Yang di-pertuan Muda. On 29 October the Bugis began a naval engagement. At dawn on October 31 the Malays reported that the Bugis had all fled in the black night, impressing a thousand Malays for paddlers. Sultan Mahmud thanked the Dutch for having expelled them. On November 1 Raja Tua, Raja Bendahara and Raja Temenggong went on board the *Utrecht* and signed articles of capitulation on behalf of Sultan Mahmud. All strongholds and munitions were to be surrendered. The Sultan was to keep his throne and the Malays their property. Chinese who had helped the Bugis were to keep their property but to pay a fine of \$20,000. As to paying the whole or part of the cost of the war waged by Raja Haji in the Sultan's name, a separate agreement was to be made. A reasonable sum was paid to the victors in lieu of looting and burning. On 10 November a formal treaty was signed. *The Sultan and chiefs acknowledged that the kingdom and port had become by right of war the property of the Dutch, which the Malays would hold as a fief under certain conditions. They annulled the*

various contracts made between the Johor ruler and the Bugis. On account of his youth and inexperience the Sultan would decide and execute nothing except in consultation with the Raja Tua, Raja Bendahara ('Abdu'l-Majid) Raja Temenggong (? Daing Kechil) and Raja Bongsu. Riau and the Netherlands East India Company were to have the same friends and foes and for its protection Riau would accept a Dutch garrison, to whose maintenance the Sultan would contribute yearly. There was to be no Bugis Yang di-pertuan Muda or other Bugis officer of state and all Bugis not born at Riau were to be expelled. The Company was to enjoy free trade everywhere in the kingdom of Johor and the people of Johor to all places within Malacca's jurisdiction subject to existing regulations. All vessels from Johor, Pahang etc., that passed Malacca, must there take out a Dutch pass. The Sultan would help the Dutch suppress piracy. There was to be rendition of runaway slaves on payment of \$10 a head. No Europeans other than Dutch were to be admitted to the Sultan's territory, except the ship-wrecked. Chinese and native craft might trade at Riau provided they did not come from Celebes or Borneo or carry cloves or mace and provided they did not carry tin from Palembang or Bangka. If these forbidden cargoes were brought to Riau, the Sultan would confiscate them and sell the spices to the Dutch for the usual cost price and the tin at \$15 a *pikul*. All tin from other places should be sent to Malacca or sold to the Company at 36 Spanish dollars a *bahar*. On the death of the Sultan, his successor had to be one of the Johor royal family approved by the Governor of Malacca. Such were the main conditions making the future safe for a Dutch monopoly of all important articles of commerce. It was recognised that as the Bugis had removed all valuable property the Sultan could not pay the cost of the war but he bound himself to pay 60,000 Spanish dollars as prize-money to van Braam and his men. van Braam accompanied by all his captains and escorted by grenadiers, sailors and a band called on the Sultan. After a Haji interpreter had sworn on the Kuran that no harm would come to him Sultan Mahmud returned the Dutch Admiral's call aboard the *Utrecht* but was so terrified that the ceremony was brief. A garrison of 254 men, including 38 European officers and gunners was left to protect Riau against the Bugis and the English. The booty taken was sold at Batavia for \$60,670 and distributed among the crews. Twenty two flags were captured and in 1795 were taken by van Braam to Holland.

Naturally during all these years the old mainland kingdom of Johor had sunk into insignificance.

VIII. AT RIAU UNDER THE DUTCH.

On 19 June 1785 David Ruhdé took up his post as first Resident at Riau, living in a palm-mat house on Pulau Bayan; European troops and Sepoys were sent from Malacca and the top of Tanjong Pinang was fortified. But administration remained in the hands of Sultan Mahmud and his nobles and they cared little for the aims of European administration or were unable to accomplish them and they were hurt by the arbitrary methods of the Resident.

In December 1786 Sultan Mahmud, accompanied by the Raja Bendahara, the Raja Temenggong and Raja Indrabongsu, visited Malacca. At the same time (report afterwards said) he sent one Talib to entreat the ruler of Tempasok and his Ilanun pirates to rid him of the Dutch! At Malacca he was received with punctilious ceremony being escorted ashore on Sunday 24 December by Councillors Abrahamus Couperus, Francois Thierens, Reinier Bernhard Hoijnck van Papendrecht and Christiaan Godfried Baumgarten, and by *ex-dispensier* Gerrit Leendert Velge. A guard of honour, three salvoes of musketry, thirteen guns and a company of twenty-six men under a Lieutenant to conduct him to his lodging outside Tranquerah gate—every formal courtesy was paid. On 7 February 1787 a convention was signed. The Sultan had to hand over the administration of Riau to the Dutch East India Company, receiving for the first three years and perhaps longer one third of the revenue for himself and his chiefs. He was freed of the guardianship of his four counsellors, the Raja Tua, Raja Bendahara, Raja Temenggong and Raja Indrabongsu, and would consult them only on high matters of state: except in case of great urgency or of his own household affairs all was to be done in consultation with the Dutch Resident. Foreigners, convicted on a capital charge, were to be sent to Malacca. Important Chinese cases and disputes between strangers and the inhabitants of Riau were reserved for the Resident. Death-sentences even on Malays and Bugis required the Resident's sanction. Only disputes between his Malay and Bugis subjects were left for the Sultan's decision. No longer were merchants to be expected to make presents to the Sultan and his chiefs or to the Resident. There was to be a 5% *ad valorem* duty on all imports and exports not specially exempted. Pahang was to admit no Chinese or other junks to its ports but to direct them to the receipt of customs at Riau. Produce brought to Riau by the Sultan's subjects paid only export duty: even the Sultan and his chiefs had to pay this duty. The Company was to pay import duty on all *except* spices, opium, tin and pepper! The Sultan was allowed no private monopoly of produce exempt from duty.

Two months later on 2 May 1787 a fleet of 40 sail was descried heading for Tanjong Pinang. Though Sultan Mahmud pretended surprise, it took his scouts three days to surmise that the ships were apparently not pirate but a fleet under some Bornean prince.

On May 7 the Sultan reported that they were people of Solok, blown off their course in a storm, who wanted to buy rice and repair some of their boats. They were given rice, fresh supplies and two pilots: they said they would sail back to Borneo with the first wind. On the night of the tenth the Riau garrison heard the noise of many voices on the water and the fort fired in their direction. On May 13 there was fighting for nine hours and owing to the remissness of the Sultan's men the enemy entered the inner bay and plundered and burnt houses outside the Tanjong Pinang fort. The Chinese rallied to the Dutch but the garrison was small. All the Dutch officers advised capitulation. The enemy offered the Resident and the garrison undisturbed retreat to Malacca. The Resident asked for three days for the removal of the property of the Company and the garrison. The Ilanun chiefs gave him till next day and forbade removal of the Dutch guns. That very evening the Ilanuns attacked again. The garrison left their posts. A dark night and the enemy's want of small vessels enabled the Resident, the Dutch officers and part of the garrison to escape in the *Bunka* to Malacca with nothing saved but the Company's cash.

Malacca decided that Sultan Mahmud and Raja 'Ali, the Yamtuan Muda, were both involved. The *Hikayat Negeri Johor* and the *Tuhfat* both admit that the Sultan was responsible for the attack. As for Raja 'Ali, the Dutch had driven him in 1784 from Riau and then in 1786 from Sukadana, compelling him to retire first to Matan then to the Tambelan Islands and finally to Siantan where he had to live on the proceeds of his followers' piracies. Naturally he hated the Dutch. In February 1785 he addressed a letter to Bengal (in vain owing to the treaty) asking for English help. In this letter, which did not reach the Governor-General until February 1786, Raja 'Ali asked for a seal, a flag and an army to protect him at Sukadana and added that the Dutch had expelled him from Riau on account of the friendship between him and the English Company. In June 1785 his brother-in-law, Sultan Ibrahim of Selangor with the aid of Bendahara 'Abdu'l-Majid of Pahang had driven the Dutch out of Selangor and asked Captain Light for authority to hoist a British flag on his fort. In the same year Raja 'Ali had requested a passage through Rembau so as to attack Malacca from Pahang but the Rembau chiefs had refused it. If he was not present at Riau, it was probably because his Bugis followers were few and scattered, and, had he gone, he would have had to bribe the Ilanuns to retire, a course that left alone they were certain to take gratis.

No doubt it was good fun to drive the Dutch out of Riau, but after this exploit, like children after a naughty prank, the Malay chiefs had to skedaddle. Sultan Mahmud sailed off to Lingga with 200 boats, the Bendahara sailed to Pahang with 150 and others went to Bulang. In 1788 Sultan Mahmud had fled to Pahang where four soldiers captured at Riau heard that he sent Raja Indrabongsu to Solok to ask the Ilanuns to attack Malacca overland from Pahang:

if the story is true, the Ilanuns had enough sense not to embark on such a desperate enterprise. But the life of a hunted wanderer was neither pleasant nor profitable for Sultan Mahmud. What was the next move? There were three possible courses: either to make peace with the Dutch or to persuade the English to take the Malay side against them or finally for all the Malays to combine against the two European races. Sultan Mahmud tried them all. He got his grand-uncle, Sultan Mansur of Trengganu, to write to the Dutch Governor of Malacca enquiring if he could mediate between the Company and his erring grand-nephew. In a second letter Sultan Mansur said that Mahmud had handed over to him his State seal, begging him to plead with the Dutch to let him return to Riau or else to live unmolested in Pahang. The Sultan of Selangor also tried in vain to make Mahmud's peace with Malacca. Meanwhile overtures had been made to the English. Sultan Mahmud wrote to Captain Light at Penang telling him of the Ilanun capture of Riau, saying that Ruhdé had broken treaties and inviting his help. In the Penang archives under 1788 there is an entry "Trengganu: the king writes to Captain Light, and he was out of all patience, it seems, that if he, Captain Light, could not assist him, he was determined to put himself under the Dutch colours and send back the Union Jack, but to him, when he was attacked by the Dutch"—an attack that never came off. A letter from the Sultan of Trengganu to Bengal was lost in the wreck of the *Prince Henry*, whose captain Glass, the chief intermediary between Trengganu and England, was at the same time drowned. In 1788 at Trengganu Sultan Mahmud met Raja Said 'Ali of Siak (who had just sacked Singgora) and sought his help to persuade Malay rulers to restore him to Riau, if necessary by force:—the Dutch heard of this and got the Sultan of Siak to call his nephew home. On 20 May 1790 the Sultan of Trengganu wrote to Governor Couperus at Malacca offering to come to Malacca and enquiring if the Dutch would prefer Sultan Mahmud to live at Riau under their eyes or in Pahang.

For after the Ilanun attack in 1787 the Dutch had soon re-established themselves at Riau: to have abandoned it would have meant ruin for Malacca. But though for the first six months of 1788 it was declared a free port, all the Malays had scattered, most of them becoming pirates; the Ilanuns had gone home and the Bugis had migrated to Selangor, Siantan and Borneo, so that Riau remained a village of Chinese *gambir*-planters with an expensive garrison of 312 men of whom 104 were Europeans.

Accordingly on 22 October 1790 Batavia accepted Malacca's view that peace should be made with Sultan Mahmud in the hope that it would make for the prosperity of Riau. But now it seemed that the offer of the Sultan of Trengganu had not been sincere and that this ruler had other fish to fry. Under December 1790 Colonel Low wrote that Trengganu, Rembau, Siak, Solok, Lingga, Johor, Indragiri, Kota Karang (in the straits of Bulang) and Siantan, finding that the English would not oust the Dutch, had determined

to combine and drive them both out. Under 20 June 1790 the Penang archives contained a note that the coalition's fleet consisted of 400 boats, large and small, armed with 6, 9 and 12 pounders, 120 guns beside small arms, and 8,000 men: the land force was said to be 20,000 men. In November 1790 about fifty of the boats under Raja Endut of Siak besieged the fort at the Dindings for two weeks, until two Dutch frigates chased them away. Later a force of Ilanuns made an ineffectual landing on the coast of Penang: they were driven off and a letter implicating the Sultan of Kedah was found in their hands. Never had Malayan waters been so unsafe. On some of the pirate ships the majority of the rowers were European prisoners. There was, however, no unity of command. Sultan Mansur of Trengganu died in 1794 but though the grand coalition had failed Sultan Mahmud could not get free of his pirate friends from Siak and elsewhere. The Dutch were in a ridiculous fix. Without its ruler Riau could not flourish. How to induce him to return?

Early in 1788 Raja 'Ali ex-Yamtuan Muda had sailed from Siantan to Lingga to endeavour to patch up matters between Bugis and Malays but the big Malay chiefs had been obdurate and over-ruled Sultan Mahmud. In August Raja 'Ali, therefore, passed on to his brother-in-law, Sultan Ibrahim of Selangor, who sent envoys to Malacca on Raja 'Ali's behalf. Selangor was bellicose and had abundance of tin which it would as lief sell to Penang as to Malacca. So Malacca allowed Raja 'Ali to remain in the Peninsula until it got an answer from Batavia, and Batavia in its turn approved his staying, provided Raja 'Ali agreed to support the Dutch treaty with Selangor. Raja 'Ali then settled with his family at Muar. Now, (as his title of Yamtuan Muda depended on the return of Sultan Mahmud) he asked to go to Riau declaring that he would soon get Sultan Mahmud to follow. On 17 October 1794 Batavia consented, on condition that, as soon as a reconciliation had been effected between the Company and Sultan Mahmud, Raja 'Ali should give up his royal rank and agree to be the chief noble. But Sultan Mahmud got wind of this at Kota Karang. Hotfoot Raja Indrabongsu, one of his obdurate Malay counsellors, arrived with an offer of \$60,000 if the Company would put his master in full possession of Riau as Sultan Sulaiman had been. Pirates under the protection of Sultan Mahmud infested the coasts of Java. It was of the utmost importance that the roving Sultan should settle down. In a letter dated 29 May 1795 Batavia accepted the royal offer. As it happened, however, the English had now occupied Malacca. So the letter offering Riau to Mahmud, Sultan of Johor and Pahang, was signed by Governor Couperus on behalf of the Netherlands East India Company and by Henry Newcome and A. Brown the heads of His Britannic Majesty's forces at Malacca. On 9 September Commander Newcome sailed to Riau, removed the Resident and the garrison and handed the island over to Sultan Mahmud, who once more resided at Lingga.

Here a nice point arises. Netscher records that on 3 May 1796 Sultan Mahmud thanked the Governor-General at Batavia for restoring to him Johor, Pahang and his other dependencies but adds that the Dutch actually restored only Riau, retaining their sovereign rights over the kingdom of Johor in accordance with the treaty made on 10 November 1784 and refusing to make a fresh treaty while the English held Malacca. The English claimed that when handing over Malacca, the Dutch declared that Riau, Lingga, Johor and Pahang were not dependencies of that settlement. There can be no doubt that Governor Fullerton summed up the position correctly. When the Dutch handed over Malacca to the English, they naturally declared that the old kingdom of Johor was independent so as to save it from the English. But when the Dutch occupied Malacca again, they naturally declared that the kingdom of Johor was a dependency of that settlement, once more to keep it out of English hands. It was a process of argument common at that time to Malays, Dutch and English.

IX.

THE LAST PHASE OF THE HISTORIC KINGDOM.

So to the throne of his fathers returned Mahmud, Sultan of Johor, Pahang, Riau, Lingga, the Kerimuns, Singapore and other lesser islands and dependencies. Although gilded by the discovery of tin at Singkep, it was an uneasy throne. Frequently the Sultan got guns and munitions from the Dutch under the pretext of combating Ilanun pirates but actually to resist Raja 'Ali and the Bugis. At some time during the ensuing trouble Sultan Ibrahim seems to have come from Selangor to throw his weight on the side of Raja 'Ali and to have stayed about two years at Lingga. Anderson in his "Considerations relative to the Malay Peninsula" quotes a letter from him to the Governor at Pinang,—“Raja 'Ali's mother and my mother were sisters, and Sultan Mahmud's mother was my father's sister. Surely you will not separate the white from the black of the eye, flesh and blood. It would be unreasonable to prevent my going to Riau. Raja Bendahara, who is at Pahang and Enche' Muda at Bulang, with Raja Indrabongsu, are under Sultan Mahmud and Raja 'Ali. The Malay and Bugis Rajas in that country are like husband and wife: the Malay Raja as the wife and the Bugis Raja as the husband, because the Bugis Raja 'Ali made the present Sultan Mahmud Raja and a Malay Raja created the Bugis Raja and they govern jointly. I understand that Enche' Muda has assumed the government of Riau and this changing the government is the cause of all the disturbances.” At the end of 1800 the Dutch Resident of Palembang informed Batavia that after a fight which cost 40 or 50 lives Sultan Mahmud had instructed Raja Indrabongsu to set up Raja 'Ali as head of the Bugis at Riau. But Raja Indrabongsu was not going to undermine his own authority and the Malays successfully beat off Raja 'Ali. Since 1784 when the Dutch had ousted the Bugis, Riau had been in the possession of the Malays in the persons of Raja Maimunah and Engku Muda (son of her and of the Temenggong of Johor), who, according to the diary of a Dutchman, F. G. Smidt, then at Riau, styled himself Sultan of Riau. But Engku Muda did not long remain in possession of Riau: after the English had removed the Dutch ban on Bugis officers of state, Raja 'Ali and Engku Kraing Talibak (son-in-law of the famous Raja Haji) took the place and drove him to Bulang. In May 1801, according to Smidt, Engku Muda blockaded Riau with a fleet of eighty boats of which half were Ilanun. Bendahara 'Abdu'l-Majid summoned from Pahang to settle the feud, reported to the Sultan that he could effect nothing. Mahmud invited both the leaders to Lingga. But on 30 December 1801 Engku Muda replied that he was not to be inveigled into captivity a second time, having suffered it the year before at Riau, and he demanded \$10,000 for loss suffered at Riau: he added that, if the Sultan would not take up the matter, he himself would proceed to take vengeance on Raja 'Ali and Engku Kraing Talibak. In February 1802 the Bendahara persuaded the

combatants to let their envoys accompany him to Lingga. The Sultan tried a compromise. Raja 'Ali was to rule Riau for life only and Riau was to pay tribute to the Sultan at Lingga. Presumably Engku Muda was to rule Bulang on the same terms. In March 1803 this decision was conveyed to the parties and satisfied neither of them. Raja 'Ali thought of inviting foreign aid, and sent Engku Kraing to Malacca to seek the English who had restored the Bugis to office. On 3 September 1803 Sultan Mahmud sailed from Lingga to the island of Bulang, met Engku Muda Muhammad, Kraing Talibak and the Sultan of Siak and made peace between the Malays and the Bugis. On 21 December 1804 he settled Raja 'Ali as Yam-tuan Muda at Penyengat. A Johor manuscript account tells us that "Engku Muda had the rank of Temenggong and governed Riau and Johor, refusing however the title of Temenggong" as was natural, seeing that he had been *de facto* Yamtuan Muda. "If I can't be Raja Muda, I don't want a title. But all the islands and islets and Johor are under me and certainly Pahang belongs to my 'father' (*ayah-ku*) Dato' Bendahara 'Abdu'l-Majid: for today the Sultan no longer heeds Malays but lives at Lingga and gives Riau to the Raja Muda. Look at our case. We ought to own the country because we are co-inheritors with the Sultan. Why should he do as he likes. Like him we are descended from Sultan 'Abdu'l-Jalil (*Marhum Kuala Pahang*) and custom ordains we rule the country and how can he stop us? Although I am not installed who shall object to my rule? If Engku 'Abdu'r-Rahman wants to be called Temenggong, let him seek audience at Lingga. I won't! If I die, you, Engku, will rule the islands and never lose Johor because to my mind if the Sultan behaves like this we've got to look after ourselves or be worsted. Moreover the man who did most to wrest Johor from Raja Kechil of Siak was our grandfather Bendahara Tun 'Abbas and our grandmother, daughter of Him-who-died-at-Kuala-Pahang, so that she consented to marry our grandfather Upu Daeng Parani When Engku Muda ceased speaking, 'Abdu'r-Rahman said 'True. Please God I'll remember.' The Sultan heard of these remarks and came and told Engku Muda not to be hurt. 'As for the islets and Johor, do you, Enche' Muda and 'Drahman, take them.—I mean Temenggong 'Abdu'r-Rahman. And Husain, my son, do you, Enche' Muhammad, do as you like with him—as you and 'Drahman like. 'Abdu'r-Rahman I'm giving to the Raja Muda, for he will succeed me. I hope that Enche' Muda and 'Drahman and all your relatives and Dato' Bendahara 'Abdu'l-Majid of Pahang will not desert me.' Engku Muda replied. 'True but if we do not assert ourselves, we are lost. You and your son will be Sultans but we though Bendaharas are slighted.' Then Engku Muda circumcised Tengku Husain and married him to his daughter Raja Bulang. And the Sultan went to Riau and married Raja Hamidah (1218=1803) In 1221 the Sultan installed at Lingga 'Abdu'r-Rahman as Temenggong Sri Maharaja and Tun 'Ali as Bendahara Siwa Raja of Pahang in place of his father Tun Koris."

During the life of Engku Muda, Temenggong 'Abdu'r-Rahman lived at Bulang. In 1805 Yamtuan Muda Raja 'Ali died on Pulau Bayan, and was succeeded by Raja Ja'far, another Bugis, son of the famous Marhum Ketapang.

On 12 January 1812 Sultan Mahmud Shah died at Lingga, leaving the succession to his throne unsettled and actual power in the hands of Yamtuan Muda Ja'far. The deceased had married a daughter of Tun 'Abdu'l-Majid, Bendahara Paduka Raja of Pahang (who died in 1803), and of a princess, whom Begbie calls Tuanku Besar. Had this consort, the Engku Puan, born Sultan Mahmud a son, history would have been utterly different, and in view of Dutch and English spheres of influence great difficulties might have arisen: for her father was the son of Tun 'Abbas, from whom the present Sultans of Johor and Pahang are descended and no one could have disputed the right of her son to the ancient and undivided throne. However this lady died childless long before Sultan Mahmud, and, according to Begbie, is buried in the royal cemetery of Pahang. Some years later, Sultan Mahmud married Enche' Makoh, daughter of a Bugis Daing Maturang alias Enche' Ja'far, who bore the Sultan his eldest Tengku Sulong alias Tengku Husain, later created by Raffles the first Sultan of Singapore. Owing to European ignorance of the Malay distinction between the children of royal consorts (*anak gahara*) and the children of commoner wives, doubts were thrown on the legitimacy of Sultan Husain and of his brother Sultan 'Abdu'r-Rahman. The same Malay word (*gundek*) was used for secondary wives and for concubines but to explain this to Europeans did not always suit the aspirations of Malay chiefs. In a letter addressed to the Resident Councillor of Singapore in 1827 Sultan Husain pointed out that the marriage between Sultan Mahmud and his mother Enche' Makoh was properly celebrated by one Imam Said, in the presence of Muhammad Tahir, Lebai Mustafa and five other respectable witnesses. In 1780 Sultan Mahmud was legally married to yet another wife, Enche' Meriam, daughter of a Bugis Bandar Hasan (of the family of Siringring) by Che' Senai, alias Pitis, a Balinese slave to Bandar Hasan's principal wife. This marriage was arranged by Raja Haji, the Bugis Yam-tuan Muda of Riau, and it was celebrated by one Haji Yakob, in the presence of the Suli-watang Ibrahim and the Shihbandar Muhammad. Enche' Meriam bore Sultan Mahmud his second son, Tengku 'Abdu'r-Rahman, afterwards recognised by the Dutch as Sultan of Lingga. In 1803 Sultan Mahmud married yet a fourth wife, Tengku Hamidah, daughter of the famous Raja Haji, the Yamtuan Muda of Riau who was killed at Teluk Ketapang fighting the Dutch in Malacca. This consort bore Sultan Mahmud a daughter who lived only an hour: but, best known as the Tengku Putri, Tengku Hamidah survived Sultan Mahmud, and stayed on in his palace at Pulau Penyengat, enjoying the revenue of several islands and being left in possession of the regalia.

Sultan Mahmud had failed to observe the Malay custom of formally naming his successor during his life-time. Which of his two sons had he meant to succeed him? Netscher's suggestion that rulers of Johor were designated by names beginning with 'Abd' is not convincing, nor does it seem that D. Ruhdé, the then Resident of Riau, had ground for his contention that the grandson of a Balinese slave-girl was of better parentage than Tengku Husain. According to the *Tuhfat al-Nafis* which takes the side of the author's relative, Yamtuan Muda Ja'far, and of the Dutch, Sultan Mahmud on his death-bed exhorted the Yamtuan Muda "Komeng, Ja'far! Komeng, Ja'far," meaning that his son 'Abdu'r-Rahman, nicknamed Komeng, should succeed. But such a cry might have borne any meaning and Tengku Putri Hamidah, sister of the Yamtuan Muda, who should have known her dead consort's wishes, took the other side and refused to give up the regalia until in 1822 the Dutch forced their surrender. Tengku Husain in his letter of 1827 claimed that he, the elder son, had been adopted originally by his father's first wife, the Bendahara's daughter, and was later adopted by his father's last and royal wife, Tengku Putri Hamidah, who was made keeper of the regalia on his behalf. Again when Sultan Mahmud sailed to Riau to settle the quarrel between the Yamtuan Muda 'Ali and the *de facto* Temenggong, Engku Muda, His Highness had taken with him his two sons, allowing Husain to fly the royal flag, while 'Abdu'r-Rahman flew a red flag; and when from Riau the Sultan had sailed on to Bulang, he there pointed out to the assembled chiefs the significance of his sons' different flags. Sultan Husain adds what would appear very doubtful that Sultan Mahmud openly declared to the Bendahara and Raja Indrabongsu that his younger son should inherit Lingga only and his elder all the other territory of the ancient kingdom:— according to Raffles 'Abdu'r-Rahman never claimed to be more than Sultan of Lingga and with a letter dated 12 February 1820 and addressed to Fort William Farquhar enclosed an epistle from Sultan Husain in which the Sultan declared how before his death Sultan Mahmud had let him choose Riau for his residence and seat of Government, a circumstance that led to the presence of 'Abdu'r-Rahman in Lingga. One thing certain is that, in order to hold that kingdom together, Sultan Mahmud had to please three masters the Bugis Yam-tuan Muda of Riau, the Malay Bendahara of distant Pahang and the turbulent Malay Engku Muda of Riau and Bulang. In marrying Tengku Hamidah in 1803 Sultan Mahmud married a sister of Raja Ja'far whom he proceeded in 1811 to create Yam-tuan Muda. He handed over his younger son 'Abdu'r-Rahman to the care of this brother-in-law, while his elder son Husain was entrusted to the *de facto* Temenggong Engku Muda, who had the youth circumcised and married to his daughter, Raja Bulang. A most significant fact is that, just before he died Sultan Mahmud escorted his elder son part of the way to Pahang to contract a second marriage with Wan Esah, a daughter of Tun Koris Bendahara of Pahang. Clearly Sultan Mahmud destined

Husain to maintain the balance of power against the Bugis, marrying him to daughters of the two greatest Malay chiefs in his kingdom, and both those great chiefs at first supported the claim of Husain.

Begbie gives the following vivid account: I have modernized the spelling of Malay names.

In the year 1811 "Sultan Mahmud Shah summoned his two sons, Tengku Husain and Tengku 'Abdu'r-Rahman, into his presence and addressed the former nearly as follows: 'You are my first born, and according to the law and constitution of the empire of Johor, you must succeed me on the throne. It is my earnest wish that, whilst I am yet alive, you will unite yourself in matrimony with Enche' Wan Esah, the daughter of Enche' Wan Koris and sister of Enche' Wan Ali, the present Bendahara of Pahang.'

"Then, turning to Tengku 'Abdu'r-Rahman he continued: 'As your turn of mind appears to be of a religious cast, I have designed you for the priesthood: you will therefore prepare yourself for a pilgrimage to Mecca.'

.... "That same year Tengku Husain quitted Lingga, accompanied by his father, who conducted him as far as Bulang, and as a proof of his attachment and intention that Tengku Husain should succeed to the crown, the Sultan caused him to hoist the royal standard, he himself displaying the white flag which is emblematical of a retirement from the cares and anxieties of empire. He further invested him with the grand seal of the empire, termed in Malay *chap kerajaan*, which Sultan Husain uses to this day.

.... "Sultan Mahmud Shah returned *via* Riau to Lingga, and again notified his desire that Tengku 'Abdu'r-Rahman should proceed to Mecca by the first favourable opportunity. The Sultan, however, suddenly expired shortly after his arrival at Lingga, not without strong suspicions of having been poisoned by Raja Muda Ja'far, the second person in the empire, who was then at Lingga."

"On the morning subsequent to the demise of Sultan Mahmud, the Raja Muda assembled such of the chiefs as were either able or willing to attend and thus addressed them: 'Our Sultan is no more. He died yesterday evening, but he has left us two sons. Say which of the two you will choose as your sovereign.'

"Two of the oldest and most influential of the chiefs, named Dato' Penggawa Bukka (*sic*) and Dato' Haji Peng-Hadji (*sic*), thus replied: 'Agreeably to the constitution of the empire, the eldest son must ever be selected to fill the vacant throne. We therefore wish that Tengku Husain may be proclaimed Sultan of Johor.'

"Upon hearing this speech, Raja Ja'far exclaimed in a peevish and discontented tone: 'Your wishes run exactly counter to my own.'

"The two chiefs replied: 'If your highness be desirous of acting contrary to the custom established by law and of subverting the fundamental principles of the empire, why did you assemble us

for the purpose of learning our sentiments? The desire that we have expressed is in strict accordance with the law of the State, and if your highness, Yang di-pertuan Muda, persist in your endeavour to set it aside, we must solemnly protest against it as a violent infraction of the constitution."

Begbie records that overpowered by these arguments the Raja Muda Ja'far quitted the council without reply and would probably have dropped his candidate except that that candidate's mother and uncles invoked the aid of Ja'far's step-sister, Tengku Buntit, and so persuaded him to proclaim Tengku Abdu'r-Rahman as sovereign that evening. Begbie then continues:—

"The following morning the members of the cabal proceeded to the residence of the newly elected monarch, who, having heard somewhat of the intrigues that were carrying on in his favor, had closely secluded himself since the death of his father, in the hope that when not encouraged by him they would die away. When the door of his room was opened (Raja Muda is accused of having forced it) this chief thus addressed him: 'The body of your late father, and our sovereign, lies still unburied. You are aware that, according to our custom, it cannot be committed to the earth, until the successor to the throne be appointed. Your brother is still absent and who can tell when he will arrive? There is consequently no one but yourself eligible to the crown and the election has fallen unanimously upon you.'

"Tengku Abdu'r-Rahman thus replied: 'My father, the late sovereign expressed his earnest desire, that my brother Tengku Husain should succeed according to custom, as well as that I should devote myself to the priesthood and with that view proceed to Mecca on pilgrimage. I dare not consequently, and positively declare that I *will* not disobey his wishes lest I draw down a curse from heaven and not a blessing. I therefore request you, Raja Ja'far, to act as Regent until the return of my brothers.'

"Raja Muda Ja'far, whose real reason for wishing to substitute Tengku 'Abdu'r-Rahman for his brother was that there was an existing feud between his family and that of Tengku Husain, in consequence of which he feared a serious diminution of his authority in the event of that prince's succession, while the weakness and vacillation of Tengku 'Abdu'r-Rahman's character held out to him a prospect of great power, especially as he was his own nephew, exclaimed in a tone of apparently great surprise: 'How can I venture to assume the authority of the Sultan when one of his sons is actually on the spot?'"

The weak and wavering 'Abdu'r-Rahman "vowing he'd ne'er consent, consented." Sultan Mahmud was buried and three days later 'Abdu'r-Rahman was installed and received homage—but, thanks to Tengku Putri Hamidah, not the sacred regalia.

So Begbie with an air of convincing realism, and right down to 1819 the Bendahara and Temenggong used seals given them by

the deceased Sultan Mahmud. But of all this, the author of the *Tuhfat al-Nafis*, nephew of Raja Muda Ja'far, says not a word. According to him, Sultan Mahmud died and 'Abdu'r-Rahman was unanimously proclaimed his successor: Tengku Husain came back to Lingga and having mixed his tears with those of the new ruler and the Yamtuan Muda Ja'far returned to Riau to live happily with the Yamtuan Muda Ja'far and Temenggong 'Abdu'r-Rahman! According to Begbie, Tengku Husain remained in Pahang delayed by the north-east monsoon and lulled by a crafty and antedated letter from the Yamtuan Muda ascribing the Sultan's death to the fatigue of the trip to Bulang and omitting all reference to 'Abdu'r-Rahman's installation. Tengku Husain afterwards claimed that Bendahara Tun 'Ali had installed him while still in Pahang—as Bendahara Tun 'Abdu'l-Majid had installed the famous Raja Haji as Yamtuan Muda of Riau in Pahang. At last he sailed for Lingga, landing "comparatively friendless, nearly all his partisans having quitted it under the new government." Sultan 'Abdu'r-Rahman received his brother with kindness and offered to abdicate, until the Yamtuan Muda warned his ruler that abdication would mean loss of the treasury and perhaps exile for himself and his supporters. Tengku Husain, therefore, sailed to Pulau Penyengat, where backed by Tengku Putri Hamidah he assembled forces and got the aid of his brother-in-law, Wan 'Ali, Bendahara of Pahang, for an attempt to recover the crown. Alarmed, Yamtuan Muda Ja'far complained of the young Bendahara's "piratical" intentions to the British Resident at Malacca, who sent Mr. Adriaen Koek to warn the Bendahara that intervention in the affairs of Lingga would displease Great Britain. Wan (or Tun) 'Ali took his forces at Bulang back to Pahang.

Netscher considers it incredible that with the regalia at their command the Bendahara and the Temenggong would not have ousted 'Abdu'r-Rahman in order to enthrone Husain, if he had had the rightful claim. But both those chiefs were young men, living in distant parts of the kingdom, and such a step would have meant war with the able and energetic Yam-tuan Muda supported by the Dutch, and for the Bendahara it might have meant war with Great Britain too.

Lingga prospered under Sultan 'Abdu'r-Rahman, though the author of the *Tuhfat* naively admits that he ruled under the close surveillance of the Bugis agents of Yamtuan Muda Ja'far. Seven years passed. Then having lost Java by the Treaty of Vienna Raffles returned in March 1818 from his house and his men-servants and his 'splendid equipage' in Berners Street to dreary derelict Bencoolen. "The Archipelago," as Coupland remarks, "with the exception of Bencoolen and its neighbourhood, had been recognised, to use the modern diplomatic phrase, as being a Dutch 'sphere of influence.' And it was vain for Raffles to hope, with the resources at his command, to keep native chiefs within that sphere true to their old engagements," (made with the English during the interruption of Dutch suzerainty), "even if they wished it, against the will of the

Dutch. It was indeed small kindness to them to attempt it." From "his second Elba," as with some lack of modesty he termed Ben-coolen, Raffles attempted the doubtful kindness of offering Riau the protection of the British flag. Netscher quotes a Malay letter written by Raffles on 5 July 1818 to the Yamtuan Muda, telling that chief how he had returned from Europe and had got news from Batavia, that contrary to treaty Holland was going to take Riau! The letter advised the Yamtuan Muda "not to receive any Dutch envoy, for as he was disposed to remain under the protection of the British flag, they could remain friends as before, rendering each other mutual help." Raffles "hoped to visit Riau shortly and talk over matters." A letter dated 25 May 1819 from the Sultan of Lingga and the Yamtuan of Riau was preserved in the Lingga archives in Netscher's time, giving their account of what then followed:—

"I, Sultan 'Abdu'r-Rahman with Raja Ja'far, Yamtuan Muda of Riau, who was my agent in the transactions hereunder described, make known to the whole world how it came to pass we made a treaty with the English on 19 August, 1818, that is three months after the engagement between the English and the Governor-General of Netherlands India. For two hundred years Johor had a treaty with the Netherlands East India Company and was always understood to be on the side of those who governed Malacca. For long there was war between them but in 1784 peace was made and a treaty was signed, under which the Company opened a station at Riau that lasted till in 1787 Riau was captured by Ilanun pirates. The station was abandoned and the bond between the Dutch and Johor was weakened. When the Dutch struck their flag at Malacca, the English could then have taken their place with Johor but neither they nor Johor sought such a step.

"In 1818, shortly before Malacca was restored to Holland, Major Farquhar its Resident came and asked us to sign a treaty. He was most insistent and in a great hurry. At that time we had no treaty with any one and did not know whether our old friends the Dutch would renew the former bond or not. We received a letter from the British, stating that the Dutch would come with a strong force to take our country and that this was surprising, as it was contrary to the treaty enacted in Europe between Holland and England. When we read this, we thought that, though Malacca was being restored to the Dutch, there might be some other clause preventing us from making a new contract with our old friends. Only because of the arguments and candour of Major Farquhar and that English letter did we make a treaty with Major Farquhar that was not of the slightest use to us.

"Then came Rear-Admiral Wolterbeek, who had hoisted the Dutch flag at Malacca, and he told us that a little land for the former stations was again allotted to the Dutch and that absolutely nothing appeared in the treaty about Johor. We perceived that we had been tricked into signing a treaty in haste and had been deceived

as to a Dutch attack on our country; for our old friends wished only to renew the old alliance. We were therefore very glad, and considering it necessary for our safety have set aside a treaty entered into with indecent haste, and with much pleasure have made an alliance with our old friends. In this treaty both sides have considered the welfare of our kingdom and the benefit of our subjects."

At the end of June, 1818, Farquhar had sailed in the *John Bull* to Riau, where he talked for two hours with the Yamtuan Muda Ja'far about making a treaty. He had then sailed for Pontianak but finding a Dutch commissioner, Boekholtz, there, he had left on 9 August for Lingga to ask the Sultan to sanction a treaty. Sultan 'Abdu'r-Rahman was devoted to religion: he wore Arab dress on Friday, would weep at prayers, and having a fine voice liked to act as muezzin. Explaining to Farquhar that he no longer concerned himself with worldly affairs, His Highness left the whole business to the Yamtuan Muda. The same day Farquhar left for Riau, where, reminding the Yamtuan Muda that since 1795 the English had restored Riau to the Malays, he enjoined him that the Malays must resist any Dutch attack and call at once for English aid. This friendly attitude coupled with rich presents of guns and velvet induced the Yamtuan Muda to sign on 19 August a treaty of commercial alliance, in virtue of powers granted him by "Sri Sultan Abdul Rahman Shaw, *King of Johor, Pahang and Dependencies.*" British vessels and merchandise were to enjoy in the ports of Johor, Pahang, *Lingga, Riau and elsewhere* the privileges granted to the most favoured nations. The Sultan was not to grant a monopoly of any of the produce of his territories to any one, nor to renew any treaty obstructing British trade. Farquhar then taking a ring from his finger handed it to the Yamtuan Muda and sailed away to restore Malacca to the Dutch.

After that the Malays started to build forts in order to resist the threatened Dutch attack. But Adriaen Koek came from Malacca and assured them that there was no fear of such an eventuality, and before the end of September Rear-Admiral J. C. Wolterbeek arrived from Malacca and opened negotiations that led to a treaty being signed on 26 November on behalf of Sultan 'Abdu'r-Rahman by the Yamtuan Muda Ja'far and by the *Temenggong of Johor*. A Dutch Resident and a Dutch garrison were to be stationed at Riau—and actually arrived on November 30. Riau and Lingga were to be free ports but *all other harbours in the Sultan's kingdom were to be free only to Dutch and local vessels*. All tin from Bangka and Palembang were to be sold to the Dutch at a fixed price and all spices from Borneo and the Moluccas at cost price. There was to be mutual surrender of runaway slaves. Monopoly and slavery, two of the old bugbears that made Raffles turn a blind eye both to Fort William and to international obligations! The *Tuhfat* tells how Major Farquhar returned and upbraided Yamtuan Muda Ja'far, who replied that the reason he had not applied for English aid was that the Dutch had used no force. Farquhar

(or his interpreter) next saw Tengku Husain and Temenggong 'Abdu'r-Rahman: Munshi Abdullah tells us that Farquhar gave Tengku Husain a considerable sum of money though Farquhar himself denied to Fort William that he had any communication directly or indirectly with His Highness 'immediately prior to his coming to Singapore.

In November Raffles received his Instructions from Lord Hastings and the Bengal government. He was first to go to Aceh and establish British interests there, and then, provided the Dutch had not started a settlement at Riau, to establish a port on that island. Additional Instructions gave him in December the option of negotiating for a port in Johor, after he had made enquiries with regard to "the actual political conditions and relations of the State, the degree of independent authority exercised by the chief, his power of maintaining any engagements which he may contract, his relations with other States, especially the Dutch settlements at Malacca and the Government of Siam." "There is some reason to think," the Instructions continued, "that the Dutch will claim authority over the State of Johor by virtue of some old engagements, and though it is possible the pretension might be successfully combated, it will not be consistent with the policy or present views of the Governor-General in Council to raise a question of this sort with the Netherlandish authorities."

Raffles returning from a visit to Bengal reached Penang on December 31 to find that Farquhar had written reporting the Dutch occupation of Riau. The Governor of Penang, Colonel Bannerman, strongly objected to Raffles sailing for Aceh pending certain representations he wished to make to Bengal. Raffles seized the excuse to tackle the vital Johor problem. Embarking on January 19, he overtook Major Farquhar, who favoured British occupation of the Kerimun (Carimon) islands, where on Saparua island the Temenggong of Johor had stayed for some time:—on October 15 Farquhar had already written to the Yamtuan Muda at Riau suggesting Kerimun as a suitable place for him to grant the British as a port. They found the islands uninhabited and covered with forest. So they sailed for Singapore and on the evening of 28 January 1819 anchored off St. John's Island. The next morning Raffles and Farquhar, accompanied by a Sepoy with a musket, landed and walked to the house of Temenggong 'Abdu'r-Rahman who gave them *rambutan*. When handing over Malacca in 1795 the Dutch had declared that Riau, Lingga, Johor and Pahang were not dependencies of that settlement, and now to his relief Raffles heard that there was no Dutch settlement at Singapore.

At that time the island was inhabited, according to Newbold, by the Temenggong, some 150 of his Malay followers, some 30 Chinese and about 30 proto-Malay families at Kampong Temenggong on the Singapore river. But Farquhar found at once a Chinese gambir plantation on Seligi hill and another to the westward of Government Hill towards the Panglima Prang's compound and

wrote that before British occupation the Temenggong had authorised Malays and Chinese to open about twenty plantations:—there were three gambir plantations on Mt. Stamford. How long the Temenggong had lived on the island is not certain. Crawford and Wa' Hakim, a proto-Malay eye-witness of the landing, say that the Malay and proto-Malay settlement was founded in 1811. Meursinge's *Leesboek* contains a letter written in 1814 by the Temenggong asking permission from the Sultan of Lingga to sail away to seek his fortune wherever fate might lead, and according to Munshi 'Abdullah he lived in voluntary exile from Riau. Netscher, as we have seen, says that he stayed for some time on Kerimun island. Newbold relates that the Temenggong had gone to Singapore "in 1815 or 1816 and subsisted by fishing and piracy," and Wa' Hakim declared as a very old man in 1882 that on Raffles' coming the Temenggong had the only large house, which stood back from the Singapore river, between it and the sea near the obelisk. The *Tuhfat* relates that the Temenggong had sailed there from Riau "in accordance with ancient custom" but only after Farquhar had suggested it and that he did not remove his family to the island until after Raffles had hoisted the British flag and installed Husain as Sultan. Probably he had visited the island pretty often but never settled there permanently before 1819.

On 19 August 1818 Farquhar had signed a treaty with Sultan 'Abdu'r-Rahman, King of Johor, Pahang and dependencies. On this occasion, according to a letter by Farquhar dated 12 February 1820 and addressed to Fort William, 'Abdu'r-Rahman publicly declared that he was not Sultan and asked Farquhar not to address him as such. In his letter of 15 October 1818 to the Yamtuan Muda of Riau asking for leave to found a settlement on the Kerimun Islands, Farquhar had apologised for not writing to the same Sultan 'Abdu'r-Rahman at Lingga, as the latter had delegated all power to the Yamtuan Muda. Now aware that under Dutch surveillance that ruler would not be able to convey any rights at Singapore to the British, Raffles determined to go back on the British recognition of the younger brother and to instal Husain as the rightful Sultan of the historic kingdom of Johor! Evidently the Temenggong abetted him and apparently the Bugis Yamtuan Muda Ja'far gave the arrangement his tacit consent, glad to be quit so easily of two discontented Malay leaders and to trim so conveniently between the Scylla of Holland and the Charybdis of Great Britain. That Raffles had any shadow of right so to interfere in the domestic politics of the Johor-Lingga kingdom, a kingdom bound for two centuries by intimate ties to the Dutch, no one can for a moment contend. However the Eastern seas had never been a school for fine sentiment, and Raffles was blinded to legal niceties by his hatred of monopolies and slavery and by chagrin at losing Java and Britain's place in the Malayan sun. On 30 January 1819 the Dato' Temenggong Sri Maharaja, who two months before had signed a treaty with the Dutch, now "in his own name

and in the name of Sri Sultan Husa'n Muadzam Shah, Raja of Johor " and in return for an annual grant of \$3,000 and for British protection, agreed to let the English company land, hoist the Union Jack and select land " at Singapore or other place in the government of Singapore-Johor " for the establishment of a factory.

Raffles now paid \$500 each to Raja Embong and Wan 'Abdullah to fetch the "rightful " heir from Riau. Tengku Husain pretended he was to go fishing in the Riau Straits and sailed to Singapore where in the name of the Governor-General of Bengal he was installed, in the open with the aid of a plumed and aiguilleted A.D.C., as Husain Muadzam Shah, Sultan of Johor. Raffles gave him a thousand collars, and rolls of black and yellow cloth and on the same day, being 6 February, 1819, Their Highnesses the Sultan and Temenggong signed a treaty confirming the preliminary agreement of 30 January in return for annual allowances of \$5,000 to the Sultan and \$3,000 to the Temenggong and substituting " factories " for " factory ": the Temenggong was also to have half of the duties collected from native vessels. Both Sultan and Temenggong were promised British protection so long as they lived " in the immediate vicinity of the places subject to their authority." On 7 April 1819 the garrison at Singapore was reported by Farquhar to consist of four companies of the 1st Battalion of the 20th Regiment—a detachment of 29 European artillery and 25 Golundauze.

So was divided the old historic Sultanate of Johor, Pahang, Riau and Lingga.

Shortly afterwards the " Tuan Raja " Temenggong addressed a letter to " Tuan Raja Muda Adriaen Koek " of Malacca saying that Raffles and Farquhar had landed men and stores at Singapore before he could send word to Malacca or Riau and that Tengku Husain had come there to remove his son Tengku Besar and been seized by Raffles and installed as Sultan of Singapore. " At the same time we in no way separate ourselves from the Dutch." An almost identical letter was sent to the Yamtuan Muda of Riau. The newly installed Sultan also wrote on February 15 to the Yamtuan Muda: " the Raja of Johor came to me at midnight reporting that there were a great many ships at Singapore and that many soldiers and stores were being landed. I was surprised at the news and anxious and worried about my son who was there. Without thinking of what I was doing I set off the same night. I so lost my head I had no time to inform you. When I reached Singapore, I met Mr. Raffles who took hold of me and would not let me go but forced me into being installed Sultan. I could do nothing but follow his wish." Finally the Dato' Bendahara Siwa Raja of Pahang wrote to " Tuan Raja " Timmerman Thyssen, Governor of Malacca, expressing amazement that the inscrutable Creator had parted brother from brother, father from son and friend from friend, declaring the cryptic intention of being a friend to the friends of the Raja of Johor and requesting that a large bottle of rose-water should be sent to him in Pahang! The seals used by this urbane diplomat and by

the Temenggong still described them as the delegates of the deceased Sultan Mahmud, a description that could offend nobody! Indeed the Bendahara's letter is a perfect specimen of Malay diplomacy in those difficult times. The Malays had heard of English justice and fairness in Java but the Dutch had always been and were top-dog. The only course was to be a trimmer, and no one could be angry for long with diplomats who mixed rose-water with politics. Unfortunately the European did not always understand finesse and so, at Farquhar's demand, the Temenggong of Singapore had to write on March 1 a declaration "freely acknowledging that I did write letters to Mr. Adriaen Koek of Malacca and one to the Raja Muda of Riau, but my motive for so doing arose solely from the apprehension of bringing on me the vengeance of the Dutch at some future period. I here call God and His Prophet to witness that the English established themselves at Singapore with my free will and consent; and that from the arrival of the Honourable Sir Thomas Stamford Raffles no troops or effects were landed, or anything executed but with the free accord of myself and the Sultan of Johor." Sultan Husain also affixed his seal to this disarming document.

For Raffles was still nervous as to Dutch intentions. He warned Farquhar that the Dutch might occupy Trengganu and that, even if British establishments in those quarters should prove unnecessary, he was to cultivate friendship with Trengganu, Pahang and Lingga, a good opportunity being to comply with Trengganu's request for arms.

The parting of "brother from brother" was not a clean-cut process. In 1820 two complications arose. A Bugis chief, Arong Bilawa, and five hundred followers migrated in February from Riau to Singapore, and the British refused to surrender him to the Dutch at Malacca. Batavia also complained to Bengal that with British connivance the Temenggong had sent a letter to the Sultan of Sambas inciting him against the Dutch. In February 1823 Sultan Husain in the presence of the Temenggong and Raffles handed an English flag to the Penghulu of Johor to fly in that State in order to protect it against the risk of occupation by Holland's allies at Riau. In August confidential orders came from Bengal to strike the flag and Mr. Crawford, then Resident Councillor at Singapore, gave instructions accordingly. But a Dutch commission discovered that the Union Jack continued to be flown at Johor Lama on Sundays and feast-days and whenever a ship entered or cleared. It decided that whenever the Union Jack was found flying there, it was to be hauled down and replaced by the Dutch and Johor flags; that if the English flag was not flown, then only the Johor flag should be flown in the name of 'Abdu'r-Rahman Sultan of Lingga and Johor; and that if the Union Jack was flown under protection of a military guard, the matter should be merely reported! In November the Commission visited Johor Lama and met a new Penghulu, who declared that the Union Jack had been flown not by him but his predecessor and that, though appointed by Sultan Husain and the Temenggong, he would

recognise 'Abdu'r-Rahman as the rightful Sultan as soon as he was given the Johor regalia. And in fact "finding that his authority over his subjects was little more than nominal for want of the regalia" Sultan 'Abdu'r-Rahman (and his son the Tengku Besar) had left Lingga as early as 1821, advancing the excuse of a marital alliance but intending not to return unless and until he did get the hallowed regalia. He had sailed first to Pahang, whence the Bendahara, Tun 'Ali, escorted him to Trengganu. There he and his son remained, while according to Dutch rumour Sultan Husain made many efforts at British instigation to get the regalia from Tengku Putri Hamidah, even offering her \$50,000 Spanish dollars. Finally in October 1822 the Governor of Malacca, Timmerman Thyssen, accompanied by Adriaen Koek went to Pulau Penyengat, where finding no argument would prevail, they marched, it is said, a body of troops with their pieces loaded into the presence chamber and took the regalia from Tengku Putri Hamidah by force. Sultan 'Abdu'r-Rahman was then invited to return at once to Riau, accompanied by Bendahara 'Ali of Pahang. From fear of the Tengku Putri His Highness delayed, until a Dutch brig took the Yamtuan Muda to Trengganu to fetch him. The main mast of the brig was struck by lightning in the Trengganu roads and she had to return. But on November 3 the Sultan and the Yamtuan Muda arrived at Riau. On November 27 Sultan 'Abdu'r-Rahman was formally invested with the regalia. The Temenggong was away in Singapore and supported Sultan Husain; the Raja Tua had long since migrated to Sambas; the Raja Indrabongsu had died in Pahang and his office was vacant; Bendahara 'Ali had written from Pahang authorising the Yamtuan Muda to represent him—in 1819 he had refused the British permission to hoist the Union Jack in his country and had assured Sultan 'Abdu'r-Rahman, distant and unassertive, of his allegiance; though he was soon to acknowledge Sultan Husain. Only the Yamtuan Muda Ja'far of all the great chiefs was present to see the consummation of the plot he had contrived in 1812. After the investiture Sultan 'Abdu'r-Rahman sent two Dutchmen and a party of Malays to claim Johor and hoist his own and the Dutch flag there. Crawford declined to interfere, pointing out that no clause of any treaty bound the British Government to maintain the authority of the joint protesters, Sultan Husain and Temenggong 'Abdu'r-Rahman, outside Singapore.

Then on 17 March, 1824, by the treaty of London Holland ceded Malacca to Great Britain, agreeing never to establish a settlement in the Malay Peninsula or make treaties with any of its Malay chiefs; and while Great Britain agreed never to establish settlements on the Kerimun islands, Batam, Bintang (Riau), Lingga or other islands lying south of the Singapore Straits, Holland gave up all claim to Singapore. This led on 1 October, 1824, to Mr. John Crawford, Resident of Singapore, writing to the Secretary to the Government at Calcutta: "The Carimon (Kerimun) Islands and the Malayan settlement of Bulang are two of the principal

possessions of the Temenggong of Johor or Singapore and his claim to them is not only allowed by the rival chiefs, but more satisfactorily ascertained by the voluntary and cheerful alliance yielded to him by the inhabitants. By the present treaty, however, he must either forego all claims to these possessions, or removing to them, renounce his connexion with the British Government." The cheerful inhabitants were mostly Malays from the Johor mainland who used the Kerimun islands for piratical purposes, while Sultan Husain had given an Englishman and a Sayid Akil permits to work the tin mines there. On 13 August 1827 Resident Elout informed the Resident of Singapore, that Sultan 'Abdu'r-Rahman was going to assert his rights over the Kerimun Islands but that it was not the intention to hoist the Dutch flag: the Yamtuan Muda Ja'far also wrote to Sultan Husain that his half-brother Sultan 'Abdu'r-Rahman was about to hoist his flag on the islands. The Yamtuan Muda then sent Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi to plant the black and white flag of Riau. The "Sultan of the Straits," as the Riau Malays termed Husain, paid no heed. "On September 17 Husain told the Resident that the Yamtuan Muda had gone with twenty sail to take forcible possession of the Carimons but that on their arrival Sultan Husain's followers had refused to allow them to land, so they went to the south-east of the island and hoisted a flag and returned to Riau. Husain then wrote to his brother Abdu'r-Rahman remonstrating with him for trying to exclude him from his rights." The author of the *Tuhfat*, however, says that Temenggong Ibrahim told his father that no Teluk Belanga people took part in the fighting at Kerimun, which was not the work of Sultan Husain but of his wife. Anyhow Resident Elout wrote that he was bound to interfere and was sending two Dutch ships to reinforce the fleet of the Yamtuan Muda of Riau. Singapore replied that Sultan Husain was independent and the British Government had nothing to do with his movements beyond the limits of Singapore. On November 8 the Dutch Resident with two officers and fifty Dutch European troops landed and took the Kerimuns, which have ever since remained in Dutch hands. All land right of the East Indiamen's course to China now fell within the Dutch sphere of influence, and all land to the left of that course fell within the British sphere. "Brother had been parted from brother" politically for ever.

X.

SULTAN HUSAIN AND TEMENGGONG 'ABDU'R-RAHMAN.

In March 1819 Raffles sent from Penang to Singapore, building materials, tools and changkuls worth 2,143 Spanish dollars and provisions, ghee, biscuits and bullocks worth \$3,384. When in February the Singapore treaty was signed with Sultan Husain Muazam Shah and the Dato Temenggong Sri Maharaja 'Abdu'r-Rahman there were few inhabitants of the place, living in huts. On 26 June the Sultan and the Dato or Engku Temenggong, as he was variously called, signed regulations for this infant settlement, whereunder the Temenggong's people moved across the river and the Sultan and Temenggong (or their deputies) and the Resident were to meet every Monday at 10 o'clock at the Court in the Temenggong's compound in order to listen to petitions and grievances and to decide on the substance of proclamations: the consent of all three was required for the imposition of customs and duties and the establishment of farms. The Sultan was then receiving \$5,000 a year and the Temenggong \$3,000 and a half of the duties collected from native vessels. When the Sultan complained of the inadequacy of his allowance, Raffles suggested that he could arrange with a merchant-house in Bengal for the Sultan and Temenggong to receive large stocks of goods that they could sell on commission. The chiefs laughed and retorted that trade was not for men of their standing. By October Raffles had returned to Bengkulu and in November, against Raffles' wish, Farquhar started farms for opium, spirits and gambling, paying one-third of the proceeds to the Sultan and one-third to the Temenggong: from this source in 1820 the Sultan and Temenggong received between them \$325 a month—in October 1822 Raffles commuted this for \$500 a month.

"At that time," Munshi 'Abdullah tells us, "the Temenggong's men and the Sultan's men and traders of every nationality all went armed: there were some who robbed in broad daylight, others broke in and robbed people's goods, because they were afraid of nothing, for the town was not yet in a settled state, and there were not yet many Europeans and the Sepoys had not yet come and there were only four or five policemen. The people who began the fighting every day were the Temenggong's people, and they acted towards the Malacca people like sheep, for the Malacca people were never armed and did not know how to fight with a creese and they had never seen any bloodshed." Before the end of 1819 Sultan Husain started to build a large rambling palmleaf palace at Kampong Glam and there were daily murders on the jungle path to the royal settlement. The Resident had no control over the inhabitants of the Sultan's and Temenggong's compounds. By March 1820 the gift of presents from native vessels to the Sultan and Temenggong had been stopped but as late as February 1820, when the first junk

arrived from Amoy, the Nakhoda was seized and put in the stocks by the Sultan's followers, because he refused to wait on their master with presents.

In October 1822 Raffles came on a last visit to his political child, which now had 10,000 inhabitants. Lawlessness was still rife. On 11 March 1823 Farquhar was stabbed by an Arab who had run amuck, but so suspicious were the times that the commander of the Sepoys trained his guns on the Temenggong's quarters and would have fired had not Raffles counselled enquiry. Raffles persuaded the Temenggong to remove from the town to Teluk Blanga. He wanted to send one son of the Sultan and one of the Temenggong to Bengal to be educated but their mothers would not consent. Raffles then founded the educational Institution that still bears his name, subscribing \$2,000 himself and putting down the Sultan and Temenggong for \$1,000 each. On this visit he prohibited gambling, cock-fighting and slavery. In June 1823 he arranged for the Sultan to receive in future \$1,500 a month and the Temenggong \$800, their Highnesses to forego their monopolies of certain timbers and all claims to presents and customs from Chinese junks and Chinese generally and to put the whole of Singapore, outside their demesnes, at the disposal of the British. Their Highnesses were "relieved from personal attendance" at the Monday court but were always "entitled to a seat on the bench, and to all due respect" when they thought proper to attend. In forwarding a copy of this engagement to Mr. Crawford, who succeeded Farquhar as Resident, Raffles wrote, "I have had reason to be much satisfied with the honest intentions of these chiefs and particularly of their attachment to our Government and I recommend them particularly to your personal kindness and attention. There are not wanting mischievous people, however, to mislead them and you should be on your guard against these." In February 1824 the Resident sent a peon to Kampong Glam to proclaim that no one might wear a creese but the peon was afraid and sought audience of the Sultan who told him if he issued the proclamation he would have him creesed on the spot! However the Temenggong consented and the Sultan gave way.

Raffles regarded his 1823 engagement "as the basis of a more definite treaty to be entered into, after the permanency of the Settlement has been established." This permanency the Anglo-Dutch treaty of March 1824 secured but even before that in forwarding on January 10 to Bengal a memorial from the Sultan and Temenggong complaining of British protection having been removed from Johor and demanding that the Malay law of slavery should not be altered, Crawford had taken the opportunity of asking authority to negotiate a new treaty stipulating the unequivocal cession of Singapore and the freedom of the British Government from affording protection to the two Malay magnates outside Singapore. The same despatch forwarded a separate letter from the Temenggong demanding further compensation for the expense of removing to Teluk Blanga, and demanding also a residence in the town of Singapore. To avoid "even

a possible suspicion of ill-faith" Crawford recommended approval of the pecuniary demand but added:—"the residence of the Temenggong and his numerous and disorderly followers was a nuisance of the first magnitude. Three thousand dollars have actually been paid for his removal. Three thousand more are demanded for the same object, and yet he wished to preserve a temporary residence in the very same spot, and to occupy all the ground which he had ever occupied. This would have been to have perpetuated every nuisance for abating which so large an expense had been incurred. The matter would probably have been aggravated, when the followers of the Temenggong were living in his enclosure removed from the control of their chief. The present Sultan, when he connected himself with us, was not only destitute of all authority but living in a state of complete indigence. The condition of the Temenggong has not been ameliorated to the same extent, but I am not aware of any honest emolument which he has forfeited by his change of circumstances, and it may be added, although he is perhaps not entirely convinced of the beneficial nature of the change, that he has been rescued from a course of life of not the most respectable description. He is, at all events, unquestionably at present living in a greater state of affluence, security and comfort than it was possible for him to have enjoyed without our protection." Crawford wound up by declaring that the chiefs, whom Raffles had commended to his kindness and attention, were not fit to take part in the government of Singapore.

On 2 August 1824 a final treaty was concluded by which "Their Highnesses the Sultan and Temenggong of Johor" alienated for ever all right and title to Singapore and assumed the position of private individuals while residing within the island. Munshi 'Abdullah declares that Crawford only got their signatures by delaying the payment of their monthly allowances! The Sultan was to receive \$33,200 and a stipend of \$1,300 a month for life; the Temenggong was to receive \$26,800 and a stipend of \$700. If ever they or their heirs wanted to remove from Singapore, they were to be paid compensation fixed by the treaty. The Malay chiefs were to enter into no alliance with any foreign power without the consent of the East India Company. Neither party was bound to interfere in the internal affairs of the other's government or to support each other by force of arms against any third party whatsoever. The Sultan and Temenggong engaged to maintain a free and unshackled trade within their dominions and to admit the trade and traffic of the British nation into all the ports and harbours of the kingdom of Johor on the terms of the most favoured nation. Crawford reported that "the Temenggong in particular, the most influential and intelligent individual of the two, has been highly respectable and steady throughout the whole of the present negotiations and I owe in a great measure to his support such success as I may venture to anticipate." The main difficulty had been the chiefs' demand that their pensions should be made hereditary and perpetual.

Temenggong 'Abdu'r-Rahman died on 8 December 1825. Sultan Husain outlived him by ten unhappy years. Munshi 'Abdullah has left a picture of the Sultan's small neckless head, his pot belly, his thin legs, his awful husky voice and his habit of falling asleep whenever he sat down. He has also described his indolence and extravagance and dependence on unreliable followers. At last in despair his royal wife, Tengku Perbu, got a Tamil, 'Abdu'l-Kadir, son of an old mercantile friend, to manage their affairs. His economies infuriated the Sultan's dependents and Tengku 'Abdu'l-Jalil, the Sultan's eldest son, headed a party that started a scandal about 'Abdu'l-Kadir and his royal mistress. One night at Kampong Glam the Sultan saved the life of this 'Abdu'l-Kadir by taking him disguised as a woman in his royal trap down to a ship, where the Tamil embarked for Malacca. Very soon (1834) Sultan Husain also removed to Malacca. His Singapore dependents even planned to bring him back to Singapore by force and they stabbed 'Abdu'l-Kadir. Two days later the Tamil was given the style of Tengku Muda and married to Tengku Safriah (or Andak) a daughter of his royal master. Munshi 'Abdullah with cynical amusement designed a seal for the upstart as *al-wathik bi'llah Tengku Muda 'Abdu'l-Kadir ibnu's-Sultan Husain Shah*. But still Tengku 'Abdu'l-Jalil and his faction circulated their scandalous reports, so that when on 5 September 1835 Sultan Husain died, his widow got no pension, although each of his four children received a gratuity of \$70 a month. The funeral service of the Sultan was read by a Muslim Tamil. Tengku 'Abdu'l-Jalil and the Temenggong of Johor arrived later and wanted to take the body to Riau. Two years later the Tamil, 'Abdu'l-Kadir, died also.

What all this time was the condition of the ancient kingdom of Johor, so famous in story, so neglected in fact. Begbie, whose book was published in 1834, gives the population of places within the modern State as follows: Johor 1,000 persons, Pulau Tinggi 225 persons under a Batin and Sungai Papan 775 under a Batin, Segamat 400 houses. Newbold, whose book was published five years later, gives a larger population, namely, at Johor Lama about 300 houses, at Sedili about 70 houses, in the Padang district between Parit Siput and Pinang Sa-ribu about 200 people, at Segamat 2,400 people; besides these places there was "Polais" near Pontian, under Raja Semat, with about 100 houses, Pontian and Benut small villages under Penghulus, the district of Batu Pahat which ran from Pinang Sa-ribu to the Batu Pahat river and the large district of Muar with its villages Bokko (? Bekok), Langkat, Grisek, Ring, Pagoh and (the residence of the Muar Temenggong) Pengkalan Kota. Newbold estimated Johor's total population (exclusive of the islands) at 25,000 but all the figures are probably guess-work. At this time and down to the time of Temenggong Abu-Bakar Sedili Besar was the boundary with Pahang as it had been in the days of the Malacca Sultanate.

The Temenggong of Muar—and Segamat—had under him eight Penghulus,—four up-river, the Penghulu Besar, Penghulu Tanjong, Penghulu Dagang and Penghulu Mungkal (the last two, Minangkabau styles) and four downstream, namely at Grisek, Bukit Raya, Liang Batu and Ring. He sent annually to Sultan Husain the duty of \$1 levied on each house of the Padang settlers and 200 bags (*kambit*) of rice. He was also empowered by Sultan Hussain to levy duties on imports; \$20 on each *kati* of opium, \$2 on every *koyan* of rice, \$1 on every *koyan* of salt; and also duties on certain exports, \$1 on every *bhar* of ebony, \$1½ on every *bhar* of tin. Padang and Johor Lama were under Orang Kayas. The immediate sway of the Temenggong of Johor ran from Pontian round Cape Rumenia to Sedili Besar. But Engku Konik, Temenggong of Muar from 1801 till 1830, was appointed by 'Abdu'r-Rahman, Temenggong of Johor and Singapore. The government of Johor was vague and vacillating. When Engku Konik died, Segamat broke away from Muar. Sultan Husain was nominal suzerain over the whole but exercised only one prerogative, that of trying to exact money for his privy purse. As a Malay MS. observes, the sole relics of a former kingdom were the dilapidated tombs of its nobles and a few gold coins. Then, when the English opened Singapore, traders got the Jakuns to bring down from Johor's rivers rattans, wax, lime, damar, eagle-wood, wood-oil and so on. Newbold enumerates these exports more closely though possibly inaccurately. Padang exported fruit, and Batu Pahat about 400 pikuls of ebony, 1,000 bundles of rattans and 15 pikuls of aloë-wood annually, some ivory, damar, wax and sandal-wood; above Johor Lama were tin and gold mines; Segamat produced a little rice, sago, ivory, ebony, gold-dust, tin, wax, aloë-wood, gum benzoin, camphor, rattans, damar, jaggery, lakka wood, and guligas from the heads of porcupines. But at Segamat "there were perpetual brawls among the petty chiefs. Thriving rice-fields have degenerated into barren marshes; an enormous forest, peopled with wild elephants, overshadows a soil naturally rich and prolific, while the gaunt rhinoceros and uncouth tapir stalk unmolested over spots once, if tradition belies them not, the sites of large and populous towns." One is glad to record that the gaunt rhinoceros and uncouth tapir still stalk unmolested a hundred years later, though the brawls were soon to cease and the age of the creese and pirate to yield to an age of peaceful trade justice and education.

PLATE VIII.

XI.

TEMENGGONG DAING IBRAHIM.

Temenggong 'Abdu'r-Rahman was succeeded not by his elder son, the eccentric 'Abdullah, but by his second son, Tun Ibrahim or Daing Ronggek,* who was also called Tengku Chik and Daing Kechil. "Although the treaties ceding Singapore did not require the Company to pay any pensions to the descendants of the Sultan and the Temenggong, it allowed the new Temenggong a pension of \$350 a month, because his father had lived to enjoy his subsidy so short a time." But not until 19 August 1841 was Tun Ibrahim formally installed as Temenggong Sri Maharaja. Probably the delay of sixteen years was due to hesitation on the part of Sultan Husain of Singapore to usurp the prerogative of the Sultans of Lingga and to the fact that after Sultan Husain's decease in 1835 there was no Sultan of Singapore until 1855. Anyhow after the installation at New Harbour in the presence of Governor Bonham and of Bendahara Tun 'Ali of Pahang, the Temenggong visited the new ruler of Lingga, Sultan Mahmud, one of whose sisters he married.

In 1846 at Government House, then on Fort Canning, the Temenggong was presented by the Indian Government with a sword of honour for his "powerful aid" in the suppression of piracy. Not only had he put down this evil off Singapore but he had persuaded the Rajas of Pahang and Trengganu to refuse to let pirates refit in their waters or dispose of their plunder and captives. In replying to Colonel Butterworth's speech he showed that liking for British ways which was to become a characteristic of his house:—"You govern wisely. May you govern long and may He who rules the destinies of Muhammadans and Christians watch over you in all your wise and good works." On St. Andrew's day, 1848, he showed the same liking by giving an exhibition of fireworks and a supper in a pavilion erected at Pantai Chermin. He had then built for himself "several extremely neat houses and *balais* in European style, gay with green and white paint," and many of his followers had done the same, "their smart green venetianed, tile-roofed houses being in extreme contrast to the rude huts in which they formerly were content to live." The hills above Teluk Blanga, which formerly were covered with tiger-infested jungle, had been planted with fruit and spice trees. "Moreover" as Mr. Mills has pointed out, "between 1835 and 1840 the failure of the spice plantations on the island of Singapore caused many of the Chinese to migrate across the strait of Johore. Here they established pepper plantations so that the country at last began to produce a revenue. The opium-farmer of Singapore offered the Temenggong \$300 a month for the opium farm of Johore." Then in 1843 gutta percha was discovered and fetched such a high price that the few Malays left in Johor

*Munshi 'Abdullah wrongly calls him Ganggek, I elsewhere Renggek

abandoned their rice-fields to collect it. Indeed by 1855 Temenggong Ibrahim possessed a considerable fortune, which he had mainly acquired by trading in this gutta percha. In March 1848 the Singapore Chamber of Commerce complained that the Temenggong was monopolising this trade. His armed followers intercepted native boats bringing gutta percha for sale in Singapore. The trade then amounted to between 10,000 and 12,000 pikuls, valued at \$150,000 to \$200,000, a year and of this "about nine-tenths of the import had been, in defiance of all opposition, secured by the Temenggong, whence it was inferred that extreme influence of some kind was used, or some part of it would have found its way to parties who offered much higher prices for it than that which the traders received from him." Even if the Sri Maharaja had copied the old Dutch method of monopoly, the money earned was wisely expended and in fact enabled him to buy out Sultan 'Ali's vague rights over Johor.

On his father's death in 1835 'Ali had been too young to clamour for recognition as Sultan. Governor Murchison had then written to Bengal that "the late Sultan was never recognised by the Malay States as Sultan of Johore, and enjoyed neither revenue nor political sway in that country. He was pronounced Sultan by the British; but it was for a particular object, and no reason now exists for the recognition of a mere titular prince." In 1840 a proclamation was issued that 'Ali "is looked upon by the the British Government in every respect as the successor of his late father and entitled to all the property granted to the late Sultan by the East India Company" at Singapore. This, however, was meant and held merely to recognise 'Ali's right to property and not to the Sultanate. So in 1847 'Ali again petitioned the Government of Bengal to be recognised as Sultan. Governor Butterworth pointed out that Sultan Husain had been a mere figure and that Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been "the chief, I may say, the only negotiator" in the cession of Singapore; ever since 1819 the Temenggong had controlled Johor, and not only was 'Ali unfit for rule but to create him Sultan would involve the grant to him of a larger allowance. The Directors decided: "unless compelled by positive engagement, we see no reason for your acknowledging a successor to this merely titular dignity." Then in 1852 Blundell acted as Governor and, though he admitted the superior capabilities of the Temenggong, he was "impressed with the injustice of disregarding the claims of the son of the prince from whom we obtained the island of Singapore, simply because it is less troublesome and perhaps more advantageous to us." The Indian Government retorted that neither the Treaty of 1819 nor that of 1924 bound the Company to interfere in the internal affairs of Johor, and it was not prepared to be involved in dissensions. In 1853 Blundell wrote again, saying he had arranged for the Temenggong to instal 'Ali as Sultan and pay him half the revenue of Johor, with the stipulation that 'Ali was never to interfere in the government. Half the revenue had been fixed at \$300

a month for three years, after which it was to be revised. The Indian Government disapproved of this "meddling in the face of its instructions not to interfere." If however the Temenggong "should be willing to purchase entire sovereignty by a sacrifice of revenue in favour of the Sultan, I conceive the measure would be a beneficial one to all parties."

In 1854 Butterworth returned and in 1855 'Ali accepted a settlement less favourable to himself than that arranged by Blundell two years before. Instead of a pension to be revised every three years, he agreed in return for \$5,000 Spanish dollars and an allowance of \$500 a month to himself, his heirs and successors to cede the full sovereignty of Johor to His Highness Dato' Temenggong Daing Ibrahim Sri Maharaja, his heirs and successors for ever, reserving for his own house only sovereignty over the territory between the Kesang and Muar rivers, which he prized *because some of his ancestors were there buried*. Two views were taken of this treaty at the time according as its critics were partisans of the indolent indigent Sultan or partisans of the able and energetic Temenggong. The former stated in the Legislative Council that the Sultan was the victim of cajolery and even of threats and that the Governor had exercised his power in favour of a personal predilection. The latter pointed out that Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been in fact owner of Singapore and Johor, that the *de jure* suzerain (if legal rights were to be carefully observed) was not Raffles' puppet the Sultan of Singapore but his brother of Lingga, and Dutch and British spheres of influence had cut away Pahang and Johor from the old Lingga empire for ever and left them to the Bendahara and the Temenggong who were actually ruling on the spot. Moreover though Temenggong Ibrahim was a boy of fifteen at his father's death in 1825, never had Sultan Husain even then asserted any claim to Johor, while on this Sultan's death in 1835 the British refused for twenty years to recognise any successor to his throne. Only Governor Blundell, favouring the Kampong Glam family and looking for some way of supporting its members without cost to the Bengal Government, coerced Daing Ibrahim into recognising Tengku 'Ali as Sultan, paying His Highness a large sum in return for territory which the Temenggong already owned, and surrendering his possession of the Kesang territory to a Sultan who for some years at European instigation had encroached on the Temenggong's rights in Johor. Daing Ibrahim himself could not see why he should have to foot a bill which, if the claim were just, should be defrayed equally by Pahang as by Johor. On one occasion he abruptly left Blundell's* presence, requesting the Governor to convey his wishes through his eighteen-year-old son, Abu-Bakar, who showed his mettle by telling the Governor that if he insisted on the Temenggong acknowledging Tengku 'Ali as Sultan and giving him a share of

*Note—In his "History of the Peninsular Malays" Mr. Wilkinson wrongly says it was Colonel Butterworth. The Temenggong liked the Colonel and never suspected him of designs to elevate Sultan Ali to the Johor throne.

Johor revenue, they could not help themselves but of their own free will they would not consent, and the youth added, pointing to the police sentry, "If Your Honour insisted on making that policeman Sultan, we should have to submit." There was no doubt that the British were swayed mainly by practical considerations, which the event amply justified. The Temenggong was vastly superior to the Sultan and he had jealously cooperated in stamping out piracy. He had persuaded Tie-chiu Chinese to open gambir and pepper estates on the Sekudai in Johor. From Teluk Blanga he appointed headmen and arranged for the building of a town, then called Tanjong Putri but later Johor Baharu. In 1856 the opium and spirit farms of Johor brought him \$3,750 a month and in the following year \$5,000.

Though he used the (eighteenth century) style of Raja Temenggong Sri Maharaja of Johor, Tun Ibrahim still lived in Singapore. In 1855 he promised \$1,000 a year for the support of English and Malay schools at Teluk Blanga, the schools to be government institutions under the control of the well-known missionary, Mr. Keasberry: he offered also to defray part of the cost of building and to give a site. In 1856 he agreed to pay 500 rupees a month, being half the cost of maintaining two gun-boats to guard the Old Straits and suppress pirates: four years later he suggested as more effective four fast sampans, each carrying eight armed men, to be stationed at Tanah Merah Besar, Changi, Serangoon and Tanjong Merawang.

Unfortunately the sojourn of this independent ruler on British territory was attended by political difficulties. The unhealthiness of Blakang Mati was ascribed to the miasma arising from the decaying leaves of the Temenggong's pineapples! This was ludicrous. But in 1856 Governor Blundell, who loved red tape and the royal house of Kampong Glam, sent the Temenggong a copy of a letter he had addressed to the Government of India declaring that "the residence of an independent ruler in Singapore is the cause of some embarrassment to Government," and that, if he liked, the Sri Maharaja could stop the prevention of crime in Singapore by Johor subjects who then took refuge on the mainland. The Temenggong replied, "It would be with much pain and the strongest reluctance I should feel myself compelled by any measure of the Government of India, in furtherance of Your Honour's views, to relinquish my residence in this island. I am attached to Singapore by many and powerful ties, not the least strong among which are those that unite me to the British Government from my grateful recollection of the many good offices myself and my family have received at its hands." But the Temenggong's residence at Singapore caused far greater embarrassment on the outbreak of war in Pahang. In July 1857 he informed the Governor that Wan Ahmad (afterwards Sultan of Pahang) was fitting armed vessels at Pulau Tekong to attack the Bendahara (Tahir) of Pahang and asked that it should be stopped. In November the Bendahara's son, Wan Koris, married one of the Temenggong's daughters. In December the Governor was

informed that a letter from Sultan 'Omar of Trengganu to the Bendahara denouncing Wan Ahmad's invasion of Pahang had thrown its defenders off their guard and the Bendahara had had to flee the country before Wan Ahmad's attack. However the Governor refused to let Temenggong Ibrahim make Singapore a base for attacks on Wan Ahmad and in February 1858 the Temenggong referred to "the unfriendly sentiments which Your Honour is understood to entertain towards myself and family, the traces of which I have observed with pain and I cannot fail to contrast the alacrity with which Your Honour adopts measures to prevent aid being sent to my friend and ally the Raja Bendahara with the indifference manifested by you as to the preparations openly made in this Settlement by Enche' Wan Ahmad for his hostile inroad into Pahang.... I respectfully submit I must be considered as left at liberty to regulate my proceedings in this matter..... Your Honour is therefore to understand that it is my intention to assist the Raja Bendahara with a force from the Johor territory to expel Enche' Wan Ahmad and his marauding followers." At this ultimatum Governor Blundell was evidently incensed. But the Temenggong's legal adviser, Mr. William Napier, indited an even more stinging epistle for his client, declaring that Blundell's objection to the tone of the last missive seemed out of place in a letter viewing the Temenggong as "a simple citizen of Singapore," and threatening to treat him as a criminal for waging war on a power at peace with Britain. Would "a simple citizen" be given a sword of honour? or help the Colony maintain gun-boats? or conclude in 1885 a treaty with Sultan 'Ali? or share the revenue of the Johore and Singapore farms* with the Bengal Government. The Bendahara represented a power at peace with Great Britain and Wan Ahmad was attacking that friendly power. The Temenggong was ready, when required, to put Johor under the protection of Great Britain but the paramount power must maintain order in the Peninsula. When the Temenggong's son Wan Abu-Bakar had told the Resident Councillor that Wan Ahmad was taking three vessels and thirty or forty Bugis from Singapore to Pahang, that gentleman had told him "to go to the police and swear to it, a proceeding of which he did not understand the meaning at the time and which he would not personally have adopted had he understood it." Later (22 May, 1858) Ibrahim regretfully respects the decision of the Government of India that he may not interfere in the affairs of Pahang but in 1860 he contracted a treaty of friendship and alliance with Bendahara Mutahir, agreeing that each should help the other in case of attack and that both should help the British if ever there were trouble in Singapore. On 29 November 1860 he informed the Governor that the Bendahara was returning to Pahang; on 14 February 1861 that Wan Ahmad, a Bugis free-booter Suliwatang and chiefs from Rembau and Sungai Ujong, had assembled at Muar under Sultan 'Ali to attack Johor; on 23 April

*Note.—Not till 1861 were they let separately

1861 that Wan Ahmad had burnt Kuantan and appeared off Kuala Pahang with fourteen boats: on 17 May that Wan Ahmad had captured Endau.

Temenggong Ibrahim did not live long enough either to see the end of the Pahang war or to put the domestic affairs of Johor on a modern basis. Governor Cavenagh gives us a glimpse of the then lack of any judicial system applicable to the mixed population of the growing State. In September 1861, the Governor relates in his "Reminiscences" (pp. 312-4), "a complaint having been preferred by some Chinese fishermen against the officials of the Temenggong of Johore, I determined to investigate the case in person, and having requested his eldest son to accompany me, I proceeded in one of the Government steamers to the spot where the collision had taken place. The young chief at once acknowledged that his people were in the wrong, and promised that redress should be afforded. I took the opportunity of pointing out to him the injudiciousness of the course his father had been pursuing, as although I was anxious to show him every kindness, I could not allow our subjects to be ill-treated. He acknowledged this, and stated that he and his father were much grieved at having incurred the displeasure of the British Government, and were desirous of meeting my wishes. I asked, if this was the case, why instead of writing improper letters, he or his father did not come to the Resident Councillor or myself to offer a verbal explanation on any point on which there might be disagreement? He said that he would be very glad to adopt that course, which he was not previously aware that I would sanction: that his father was often ignorant of the contents of the letters to which he attached his seal, and for the preparation of which he sometimes paid 2,000 or 3,000 dollars.

"I then referred to the case of some Chinamen who had been confined on a charge of gambling, remarking that although I did not wish to interfere with his authority, or to prevent criminals from being punished, I could not permit British subjects to be at the mercy of the caprice of any chief, and, therefore, required them to be sentenced according to some known law. He asserted that the law in force was the *Hukum Shara'* (ecclesiastical law), according to which the Chinese might have had their hands cut off, and he had inflicted a more lenient punishment. I pointed out that the *Hukum Shara'* applied to all gamblers, and consequently that their accusers should have been punished also. Upon this he observed that Mahomedans who violated the *Hukum Shara'* would be punished by the Almighty, and consequently human punishment was unnecessary. To this I replied that, if so, the Chinese should not have been punished at all, as the *Hukum Shara'* was not applicable to unbelievers. He then changed his ground, and stated that they had been punished according to the *'Adat* (common law), for cheating. I inquired whether he could furnish me with a copy of the rules prescribed by the *'Adat* that I might become aware whether our subjects had broken any law, and if so, to what extent of punish-

ment they had rendered themselves liable. He then confessed that there were no rules, and that the sentences were passed according to his own judgment. I told him that this was the very circumstance of which I complained; that there was no regularity or certainty about judicial proceedings in Johore, and that I could not allow persons under my charge to be punished according to his will. Upon which he promised to draw up a code and submit it for my consideration, and shortly after the prisoners were released. Upon his inquiring, with reference to the terms of the treaty defining the authority of Great Britain, what I considered low-water mark, I mentioned that although I was not quite certain of the law upon the subject, I believed that low-water mark was that limit to which, on the tide receding, a person could walk dryshod and would not include mud banks which were never properly dry; at the same time, although I could not abandon the control over the Straits conferred upon us by the treaty, under any circumstances, our rights would not be exercised in such a manner as to cause him unnecessary annoyance."

For one of Ibrahim's last political acts was to protest that the phrase " adjacent seas, straits and islets, to the extent of ten geographical miles from the coast " in Article Two of Crawford's treaty of 1824 was never meant to imply the surrender of all Johor's southern parts to the British. At the beginning of 1862 the Temenggong contracted fever and though for three weeks he persisted in going about as usual, mounting and alighting from his carriage, on 31 January, after two days of high temperature, he died, leaving Johor and the Pahang war as legacies of responsibility for his successor. Courageous, wise, energetic, Tun Ibrahim was the founder of his family's political and material fortunes, though his career has been overshadowed by time and the more spectacular achievements of his son.

XII.

SULTAN ABU-BAKAR.

On the eve of his twenty-ninth birthday, Abu-Bakar eldest son and eminently suitable succeeded his father. Governor Cavenagh described him as being in 1859 "an intelligent lad, most anxious to meet the wishes of our Government as well as to advance the prosperity of his own state. A few earnest but kindly words of counsel convinced him that he would always find a good friend and adviser in the Governor, and he has always maintained with my successors the friendly relations that existed with myself." There was not the customary installation. In 1855 Sultan 'Ali had ceded the full sovereignty of Johor to Temenggong Ibrahim, his heirs and successors for ever: the Singapore branch of the old Johor royal house of Lingga had thus renounced an overlordship of doubtful validity. In 1853 Bendahara Mutahir of Pahang had renounced allegiance to the same royal house and claimed independence: the Bendaharas, therefore, were no longer senior chiefs in the Lingga or Singapore court or competent to instal a Temenggong, even if he had not been independent. Though living in a British colony Tun Abu-Bakar came in effect to a throne, installed by no suzerain or chief senior to himself, an independent ruler. Did he yet realize that he was a sovereign prince? Though XVIIIth century treaties speak of the Raja Bendahara and the Raja Temenggong, he follows at first the older style—"the commoner chief (*dato'*) Temenggong Sri Maharaja of Johor," but only when addressing the representatives of the old Johor royal family, namely the Sultans of Singapore and of Trengganu, does he from courtesy use a honorific (*sri paduka*) higher than the one (*paduka*) he applies to himself. He addresses Sultan Ja'far of Perak with the higher honorific (*sri paduka*) but in that letter he arrogates it also to himself. To inferiors he styles himself Engku (or His Highness the) Temenggong and even in the first year of his rule (after the words Sri Maharaja which among Malays was not a royal title) he adds the description "Raja of Johor," thus claiming royal status and putting himself already on a level with the Raja of Kelantan. At the same time he terms his Pahang brother-in-law the Bendahara "Raja" of Pahang. A sovereign ruler he announces the death of his father to the Raja and Raja Muda of Kelantan, the Sultans of Trengganu, Perak, Kedah and Mempawa. He lived as a young man half in the old traditional Malay world and half in the world of a cosmopolitan British port. As an old-world Malay solicitous for his people, while rebuking a minor Johor chief for executing a murderer without trial, he advised him, if the British police enquired, to say the murderer was running amuck. As an old-world Malay he offered a reward of \$500 for the head of Wan Ahmad (afterwards first Sultan of Pahang) and \$10 each for the heads of his followers. As an enlightened ruler he informed the Tengku Empuan at Riau that he could not summarily arrest her runaway slave-girls

PLATE IX.

in a British port. As an enlightened ruler and the pupil of a missionary, Mr. Keasberry (whose grave he afterwards erected), he did not scruple just after accession to write his mind to Tun Koris, Bendahara Muda of Pahang, about the evils of opium-smoking:—
 “ We are like two brothers, but now night and day you neglect your friends, your counsellors, your country. Of what use is opium? Is it good for the mind or the body? If so, I and my relatives will take to it. If you do not think of your country, it will be destroyed.”

Able, energetic, trained in business and affairs as Abu-Bakar was, opium can have had no attraction for one of his industry and ambition. He carried on the commercial pursuits of his father and embarked on new ventures. One day he writes to a relative in the Archipelago to release a *tongkang* that belongs to a Singapore Tamil. Another day he addresses the Raja of Kelantan to help some Chinese recover debts due to them in that State. Yet another time he gives an English trader a letter to the Sultan of Deli. No detail or transaction is beneath his notice. For some years however he had conducted also the more important business affairs of his father. In 1856 Temenggong Ibrahim had asked for the abrogation of articles 6 and 7 of the treaty contracted in 1824 between the East India Company on the one hand and Husain Sultan of Singapore and ‘Abdu’r-Rahman Temenggong of Johor on the other. Those articles provided that if ever the Temenggong, his heir or successor should prefer to remove from Singapore and reside permanently in his own State, then the East India Company would pay Temenggong ‘Abdu’r-Rahman, his heir or successor 15,000 Spanish dollars, in return for which the Temenggong his heir or successor should relinquish all right and title to all his immovable property, whether in lands, houses, gardens, orchards or timber trees in Singapore. Temenggong Ibrahim had pointed out that in thirty years the value of his land at Teluk Blanga had greatly increased. In 1857 Ibrahim objected to the opening of coal wharves at New Harbour near his palace and he asked for a reply to his former letter about this property. In 1860 he consented to the transfer of Mount Faber flagstaff to a new site on his land. In 1861 he offered in return for the abrogation of articles 6 and 7 to relinquish without compensation the sea-frontage from the P. & O. Wharf to the Patent Slip and Dock Company’s property as far inland as the public road; the Government to give him a title in fee simple for the remainder of his land. In 1862 the Government consented and made a fresh treaty with Temenggong Abu-Bakar, who relinquished not only the sea-frontage but the sites occupied by the signal and battery stations on Mt. Faber with means of access and also a piece of land for a road running down to the sea opposite Pulau Brani. Another investment which occupied Abu-Bakar’s attention was his mining concession at Sungai Blat near Kuantan, Pahang. Very soon after his father’s death he wrote to the Bendahara Muda of Pahang, saying that till letters of administration had been granted he had much

property but no cash and could Tun Koris send four or five fishing-boats to bring his tin-ore to Singapore. Later the Engku Besar Pahang made trouble, ostensibly over non-payment of Chinese miners by the Temenggong's agent. Abu-Bakar wrote to his agent that the Pahang people were distrustful but that he was not dependent on Pahang for his living or his wealth. On the same day he refused a loan of \$2,000 to Tun 'Abdu'r-Rahman, the brother of Bendahara Muda, and sent instructions to Kuantan to mine hard and pay Pahang its 10 per cent royalty.

The biggest Malay political affair of that day was the invasion of Pahang by Wan Ahmad and for some time Abu-Bakar had taken part not only in his father's business concerns but in affairs of State. As early as 1858 he had been sent by his father to watch what was happening in Pahang and by the blunder of the then Resident Councillor of Singapore he had been arrested at Kuala Sedili as a pirate for taking a few spears out of some Pahang boat in Johor territorial waters! Though the East India Company and Governor Blundell had forbidden Temenggong Ibrahim to interfere in Pahang affairs, yet at the end of 1861 a treaty between Johor and Pahang had been drafted and on 17 June 1862 Governor Cavenagh and the British Government, afraid of Siamese designs, gave it their blessing at a Singapore Durbar. It contained clauses promising mutual assistance in the event of attack. This promise Abu-Bakar now eagerly observed. He was impelled by several motives. In 1857 the Bendahara designate (Muda) of Pahang, Tun Koris, had married one of his sisters Che Engku Besar. Abu-Bakar himself, before his father's death, had married Che' Engku Chik, a daughter of Bendahara Tahir and a sister of Tun Koris. These alliances had not been without political motive and Tun Tahir had even given Johor the territory between Endau and Sedili Besar in return for a promise of its assistance. For ever since the grand-father of Tun Koris, namely Bendahara Wan 'Ali, had died in 1847, his younger brother Wan Ahmad had disputed the succession with Tun Koris. "Neither side," as Mr. L. A. Mills tells us, "did much harm to the other, but between them they wrought havoc with the growing British trade in Pahang. The Singapore merchants complained, and the Governor of the Straits Settlements, Colonel Cavenagh, offered to mediate between the two brothers. The Bendahara agreed, and promised to allow Wan Ahmad whatever pension Cavenagh might name. Ahmad refused the amount offered, and the war continued until about July 1861 his forces were driven out of Pahang by his brother.

"At this point Siam appeared upon the scene. Shortly before the Dutch had deposed and banished the Sultan of Lingga because of his incurable propensity for intriguing. The Sultan was the descendant of Sultan 'Abdu'r-Rahman of Johor, whose career was described in the chapter on the foundation of Singapore. By virtue of his descent the banished Sultan declared himself to be the rightful ruler of Pahang and Johor. This claim the British Government

refused to recognise, since it challenged the basic principal of the Anglo-Dutch treaty of 1824, the division of the Empire of Johor into British and Dutch spheres. Eventually the banished Sultan went to Bangkok, and the Siamese Ministers saw in him a fit instrument for their designs. They had determined to depose the Sultan of Trengganu, because he firmly refused to do homage in person at Bangkok, or to acknowledge the supremacy of Siam except by the customary gift of the Bunga Mas. It was decided to instal the Sultan of Lingga in his place. Wan Ahmad had also come to Bangkok, and seems to have reached an understanding with the Siamese. Cavenagh received information of the Ministers' intentions, and asked the British Council at Bangkok, Sir Robert Schomburgk, to investigate the matter. By this time, July 1862, the Sultan had been taken to Trengganu on a Siamese warship. He was apparently accompanied by Wan Ahmad, and a small fleet of praus. Schomburgk was assured by the Siamese that the Sultan's departure had no political significance: he merely wished to visit his aged mother in Trengganu, and the Emperor of Siam, touched by this display of filial affection, had given him a warship to make the journey. Although Schomburgk and Cavenagh had to accept this explanation, they both took the liberty of doubting its truth. For one thing, the Sultan's arrival synchronised suspiciously with the appearance in Trengganu of three Siamese warships on which were the Crown Prince and the Chief Minister of Siam. Cavenagh had learned of their intended visit, and sent the *Hooghly*, a small gunboat, to watch them. When the Siamese squadron found her at Trengganu the Prince and the Minister decided not to land, but went on to Singapore. Wan Ahmad began to prepare for another attack on his brother. In this he was assisted by the Sultan of Lingga, who, Cavenagh suspected, had been the real instigator of the attacks on Pahang. The Sultan of Trengganu also assisted Ahmad by allowing him to gather arms and recruits, and prepare his forces in Trengganu.

"Colonel Cavenagh viewed this twofold design against Pahang and Trengganu in the gravest light. He was convinced that Siam intended to use the Sultan of Lingga and Wan Ahmad as tools to bring both states under the control of Bangkok. The success of this policy would do great injury to British trade; and even if Wan Ahmad's attempt on Pahang should in the end fail, the renewal of civil war with the Bendahara would be harmful to the commerce of Singapore. Cavenagh was therefore convinced that he had the right to intervene in Pahang, as he had done in the preceding war, and the more so as the Siamese themselves advanced no pretensions to supremacy over it."

Abu-Bakar worried less about Siam than about Mahmud Muzaffar Shah ex-Sultan of Lingga, *de jure* head of the royal house of Johor, Pahang and Lingga who deposed by the Dutch in 1857 was now looking for a new throne. If this ex-ruler were installed as Sultan of Trengganu, Abu-Bakar could foresee endless trouble.

The Resident Councillor of Singapore had even told him that it was rumoured the king of Siam thought of giving the ex-Sultan the throne of Kelantan:—so at least Abu-Bakar wrote to the Raja of Kelantan. If Wan Ahmad conquered Pahang, the Lingga house would probably get a footing there too and would certainly claim its former hegemony over Johor as well as over Pahang. By the 1862 treaty Johor had got Tioman and all the islands south of it and had fixed its northern boundary at the Endau river. In the old days Tioman and the islands north of the Endau had belonged to Pahang and Wan Ahmad would certainly want them restored. What was the British Government doing for the Bendahara? Would it do more for Johor, if it were attacked? At best Wan Ahmad was a disturber of that order, peace and trade which the Temenggong loved. At the worst he might become a serious political rival. On the other hand Abu-Bakar's brother-in-law, Bendahara Tun Koris, was a puppet. He smoked opium: he refused audience. Abu-Bakar wrote to him to consult the old men and the Hajis and not to lend his seal! He advised him to levy the old taxes on opium, tobacco and salt and not to introduce new taxes on boats and rice. He wrote as to a child or an inferior. Later he wrote to one of his own captains that rulers ought to have brains but Koris was a fool! Before the end Pahang chiefs excused themselves from attacking Wan Ahmad on the ground that the Temenggong was running the war and owned Pahang. Well, his ancestors had stepped into the shoes of incompetent rulers before.

In May 1863 Abu-Bakar reported to the Governor that Wan Ahmad, supported by Omar Sultan of Trengganu and Mahmud ex-Sultan of Lingga had been continually attacking Pahang: he himself had sent a small force to help the Bendahara but the expense was a drain on the Johor revenue. His correspondence in 1862 and 1863 with Malay chiefs shows that the expense must have been large and the part he played in the war all important. He had early informed the Sultan of Trengganu that Wan Ahmad was Johor's enemy as well as the Bendahara's and had begged him to prevent Wan Ahmad from accepting the invitation of the Maharaja Purba to descend from Dungun on Ulu Pahang. He had written to Sultan Ja'far of Perak thanking him for a long creese and satin-wood (intended as presents for the deceased Temenggong Ibrahim) and asking the Sultan not to sell arms to Wan Ahmad's Rawa and Pahang followers: he explained that the fate of Pahang was entrusted to him (*sudah terserah negeri Pahang itu kepada seri paduka anak-anda jahat baik-nya*). He sent to Pahang Engku 'Ali with the gun-boat *Muar* and Raja Kechil with a schooner. He forwarded guns, swords, oil with precise instructions for cleaning weapons, and medicine for fever with exact prescriptions as to the doses. He entreated Bendahara Koris not to keep his Johor helpers waiting for an audience. He wrote that engaged in the collection of men and material he could not himself sail for Pahang. He arranged to pay \$2,000 to two Perak warriors, Haji Abu-Bakar and Haji

Muhammad Taib a Minangkabau settler in Larut, to cross over to Ulu Pahang and stop Rawa people from enlisting with Wan Ahmad. He even issued a proclamation to the chiefs of Ulu Pahang to listen to those two warriors as to himself and he informed them that the fate of Pahang was entrusted to him. He exhorted Bendahara Koris to go upstream and hearten his defenders, again regretting that he himself was too occupied to sail to Pahang but he would defray the cost of the Bendahara taking the field. Early in the month of Rabi'u'l-awal 1279 (1862) he despatched another letter to Tun Koris and his brother Tun 'Abdu'r-Rahman, to his own cousin Raja Kechil, to the To' Kaya Temerloh, and to Sayid Omar al-Attas, exhorting them to fight, promising to supply men and munitions and declaring that if the Sultan of Trengganu or Mahmud ex-Sultan of Lingga helped Wan Ahmad, Johor would declare war on them. In that letter he offers a reward of \$500 for the head of Wan Ahmad! The Resident Councillor of Singapore may go to Trengganu and order Sultan Omar to surrender the rebel but kill him, if possible, before the Resident arrives. Johor is despatching 500 men to Pahang. Haji Abu-Bakar will descend from the Perak pass and attack upriver: his own cousin, Raja Kechil and the Johor forces should await Wan Ahmad at Temerloh. He gave a Bugis follower the old Bugis warrior title of Suliwatang and despatched him also with fighting men to Pahang. Then he waited but no news came. Again he wrote to Bendahara Koris that if need arose he would himself sail for Pahang. He added that at the Governor's request the king of Siam was removing the ex-Sultan of Lingga from Trengganu. He grumbled to his relative Raja Kechil that if the Bendahara's forces persisted in remaining at Pekan it would take ten years to finish the war. A month later he promised Raja Kechil 400 more Bugis fighters and implored him to persuade the Pahang people to go upstream and fight or at least to build forts and not let Pekan fall. He despatched a similar letter exhorting his Malay and Bugis captains to go upstream and build forts at Pulau Manis. The Governor was going to Pahang: if Pekan still belonged to the Bendahara, His Honour would arrest Wan Ahmad; if it had fallen, God knew what would happen! Raja Kechil ~~must~~ not leave all the women-folk in boats at the Pahang estuary or the Governor would think that Pahang was conquered. He must put them in a fort at Pekan and defend the capital to the last. Apparently Haji Abu-Bakar had failed to invade Pahang from Perak, for now the Temenggong wrote to the Yamtuan at Sri Menanti to let a Haji Abu-Bakar cross over Ulu Seriting. He instructed Wan Idris and Wan Muhammad 'Ali at Muar to persuade the Dato' Johol to send help to the Bendahara, and to collect Muar men to accompany the force. Haji Muhammad Taib, the other Perak fighter, would attack Pahang from Ulu Muar. Eighty more Bugis were hurried to Pahang with letters informing the Bendahara and Raja Kechil that Colonel MacPherson, the Resident Councillor, was sailing to Trengganu with the sloop. *Coquette*, the 21 gun cor-

vette *H.M.S. Scout* and *H.M.S. Tortoise*, to remove the ex-Sultan of Lingga to Siam and to order the Sultan of Trengganu to recall Wan Ahmad or take the consequence. The Temenggong forwarded more supplies: 2 *koyan* of salt, 716 *pikul* of rice, 40 baskets of Javanese tobacco, 40 tins of biscuits, 50 guns bought from John Little. Raja Kechil could send Tengku Maimunah and other ladies by schooner to Tanjong Surat for safety but the old Bendahara should remain in Pahang to discourage deserters and be an example to his supporters. Still the Bendahara's forces lingered at Pekan.

Meantime the British were doing more than Abu-Bakar could have known. From July till October 1862 Cavenagh and Schomburgk tried in vain to persuade Siam to remove Wan Ahmad and the ex-Sultan of Lingga from Trengganu. Let Mr. Mills continue the narrative: "On 23 October 1862 the Government of India approved of Cavenagh's action in asking Schomburgk to call upon the Siamese to remove Ahmad and the Sultan of Lingga from Trengganu. About the same time, Schomburgk informed Cavenagh that the Siamese had at last consented to remove the Sultan. In his reply Cavenagh wrote that if the disturbances in Pahang continued he would, in accordance with the Governor-General's instructions, take whatever measures seemed necessary to protect British interests and maintain peace in the Peninsula.

"Barely a month later it became necessary to carry the threat into execution. The time of the North-East monsoon was rapidly approaching, when from the high surf it would be impossible to make a landing at any harbour on the East Coast of the Peninsula. The Siamese kept evading the fulfilment of their promise, and made no attempt to equip a warship for the voyage to Trengganu. It appeared that they were deliberately postponing action so that it would be impossible to carry out their pledge until the change of the monsoons in April 1863. In the meantime the Sultan of Lingga and Wan Ahmad would have several months in which to carry out their plans. About the end of October 1862 the Singapore Chamber of Commerce complained to Cavenagh that their Pahang trade was at a standstill owing to a fresh invasion by Wan Ahmad, which was openly supported by the Sultan of Lingga and Trengganu. They also pointed out that the change in the monsoons would occur in eight or ten days, and begged him to act speedily. Cavenagh satisfied himself of the truth of their information about the monsoons, and then being convinced by the despatches from Bangkok that the Siamese intended to take no steps until the weather made effective action impossible, he determined that drastic measures were necessary. A warship was sent to Trengganu with orders to bombard the port and blockade it unless within twenty-four hours after its arrival the Sultan of Trengganu handed over the Sultan of Lingga for conveyance to Bangkok, and promised that no further assistance should be given to Wan Ahmad."

In November, 1862, Colonel MacPherson reached Trengganu and when Sultan Omar refused to surrender his Lingga relative, for

a few hours Trengganu was bombarded and some 20 men were killed. Again the Temenggong wrote to Pahang, pointing out that the destruction of Trengganu should deter men from deserting to Wan Ahmad and that now was the time for Koris or his brother 'Abdu'r-Rahman to go upriver and attack the rebel. As a last resource, he sent to Pahang still more Bugis under a Eurasian (كرني), who appears to have been Mr. N. N. Carnie a well-known tiger-shooter of Singapore. Abu-Bakar begged Suliwatang and the other chiefs to remember that they and their forefathers had served the Temenggongs time out of mind, to work therefore amicably under this Eurasian and to go up the Pahang river and fight or at any rate to defend their forts, until after the monsoon when Colonel MacPherson would arrive to arrest Wan Ahmad. Carnie went back to Singapore. But he could not be dismissed or all their secrets would be revealed. So Carnie returned to Pekan with more Bugis and the news that Wan Ahmad was sick and short of supplies and had offered Pahang to To' Klana of Sungai Ujong if he would help him. Word came too that the Dato' Johol would enter the fray. The Temenggong sent presents of guns to the To' Kaya of Temerloh and four other chiefs, asking them to join Haji Abu-Bakar in his descent from Chenor. But Wan Ahmad was poled up to Kuala Bra and so heartened his forces that the fort built on that river by Haji Abu-Bakar and Shaikh Haji Muhammad Taib was taken, many of their men were ambushed and the invulnerable Shaikh driven to flee for his life through the swamps round Bra Lake. Men from Johor Lama were despatched to Pekan and on the 1st Rejab 2 swivel-guns, 23 muskets, 8 barrels of gun-powder, one cannon, 10 spears, 15 creeses and 1000 cartridges. It was all in vain. In May 1863 Bendahara Tahir and his son Koris fled to Johor: the old chief died on the voyage at Sedili (11 *Zu'l-hijjah*) and his son four days later, both being buried at Johor Baharu. The Temenggong so informed the Governor, suggesting that Wan Ahmad should be made Regent and that Tun 'Abdu'r-Rahman, the eldest son of the old Bendahara, should succeed to the throne. But Tun 'Abdu'r-Rahman had long made himself unpopular by his lawless habits and opium-smoking and his uncle Wan Ahmad was in no mood to have his principal enemy arbiter of Pahang's destinies. In October Wan Ahmad condescended to inform the Governor that he had been invited from Kelantan to Pahang by four major chiefs and had conquered it at 7 a.m. on Tuesday the 22nd of the month Zu'l-Hijjah. The Pahang chiefs had elected him as their ruler in preference to Engku 'Abdu'r-Rahman younger brother of Bendahara Koris. Sultan 'Ali hurried over the Serenting to offer to instal the victor provided the victor would instal him! He was given a wife as a compromise.

Already in August the Temenggong had complained to the Governor that Wan Ahmad was claiming Pulau Tinggi, spent all his time in Kampong China and was going to send the Governor a tiger or a deer as a present!

In October Wan Ahmad summoned the chiefs of Pulau Tinggi, Tioman, Pulau Aur and Pekan to Mering. Next the ex-Sultan of Lingga escaped from Siam and crossed the Peninsula to beg Wan Ahmad to attack the Dutch. With Sultan 'Ali at Muar he was supposed to be plotting further trouble. So the Temenggong reported correctly but the ex-Sultan of Lingga died at Pekan and moreover the Temenggong found at last that he was no longer to be allowed to add fuel to dying fire. Seven thousand miles away from a personality whose charm had won Colonel Cavenagh and was soon to attract the regard even of Queen Victoria, the India Office on 24 June 1864 summed up the position with great acumen:—

“ By the treaty of 1862 between the Bendahara of Pahang and the Temenggong of Johor, the latter was bound to render assistance to Tun Koris and his successors, whenever it might be claimed. The conclusion of this treaty was sanctioned by the British Government and it would appear that Colonel Cavenagh has since given his support to the party represented by the Temenggong and the Bendahara against that of Enche' Wan Ahmad and the ex-Sultan of Lingga, who is a member of the family of the Sultans of Johor. The Temenggong has obviously a strong interest in maintaining the elder branch of the Pahang family, and he will, doubtless, adduce the provisions of the Treaty of 1862 and its approval by the British Government as sufficient grounds for the active assistance which he has afforded to Tun Koris and his son. But the whole tenor and spirit of this Treaty and of our own treaties with the Temenggong are opposed to the supposition that he is to be allowed whilst resident at Singapore and in receipt of a pension from the British Government to disturb the peace of the Peninsula by fitting out hostile expeditions against neighbouring Chiefs. In what condition the family of Tun Koris is now left and who may be the rightful lineal claimant to the Government of Pahang, does not appear from the papers before me; but it would seem that before the end of last year, the people of Pahang were according to Colonel Cavenagh's statement 'becoming reconciled to their present ruler' (Enche' Wan Ahmad) and that the country 'was rapidly become tranquillized and trade reviving.' If this be the case, it would be sound policy to recognize Enche' Wan Ahmad as the *de facto* ruler rather than a child, who would be little more than an instrument in the hands of the Temenggong of Johor for the advancement of his own designs.”

To that letter the Governor replied that “ ever since the death of the late Bendahara Tun Koris, further than affording an asylum to the family of the deceased, His Highness the Temenggong has abstained from all interference in the affairs of Pahang, whilst his warlike preparations have been strictly restricted to the adoption of measures to repel aggressions upon his own territories; he has, moreover, though unsuccessfully made friendly advances to Enche' Wan Ahmad.” The Governor asked sanction to inform Wan Ahmad that should he attack Johor, the British would help to clear it of the

invader. To this Fort William replied that "the proposed assistance to the Temenggong is, of course, out of the question. His Excellency in Council does not see how the British Government could help the Temenggong to clear his country of invaders without engaging in actual hostilities with them." The Temenggong's fears for his country had not been groundless.

In July 1865 two men-of-war steamers were sent to Pulau Tinggi to look for one, Che' Bujang, who had plundered and murdered a Chinese wood-cutter, a British subject, on Pulau Sri-buat. As he could not be traced, the Governor invoked the assistance of Wan Ahmad, now styled Bendahara Siwa Raja. Wan Ahmad replied that he would be delighted to look for him as he was a Johor man trespassing on islands that belonged to Pahang! In spite of Colonel Cavenagh's erroneous assertion that the islands had always belonged to the Temenggongs, Wan Ahmad stuck to his claims, until in 1867 Abu-Bakar offered to cede to Pahang the islands Tioman, Sribuat, Kaban and others to the north of latitude $2^{\circ} 40'$ and in 1868 Governor Sir Harry Ord awarded them to the Bendahara and so ended the first Pahang war.

Straitened perhaps by his Pahang expenses, Temenggong Abu-Bakar offered in June 1864 to sell Tyersall and its 50 acres of land to the Singapore Government for \$20,000. Even during the Pahang war he had still found time for business letters. He wrote to his agents at Sungai Blat warning them not to let Carnie get a concession from the Bendahara:—Paterson was his own partner. He wrote again fixing the price on his mine for 100 *gantang* of a rice at 1 *pikul* of tin, of one lump of opium at $2\frac{1}{2}$ *pikuls*, of tobacco, fish, oil, joss-sticks, *damar* and iron tools, at the rate of 10 cattles of tin for every dollar's worth. He wrote, later, a letter partly commercial, partly political: Raja Kechil was not to worry about Paterson's men on the Kuantan mine; if Wan Ahmad molested them, the British would destroy him. He wrote to his relative, Raja Husain of Pulau Trong, that owing to the war he had no cash to buy him a case of opium. Other wartime letters deal with Chinese cutting timber on alienated land at Tanjong Surat, with the release of a suspected smuggler detained at Penerang on insufficient evidence, with the indebtedness of Batu Pahat sawyers to a *taukeh*, with a robbery at Tanjong Surat, with a permit to a Malay to buy durians in Johor, with the grant of a small grave-yard to a Chinese at Teluk Blanga. Amazing industry in the tropics! and what a mind for detail in spite of the distraction of a war! In 1864 he leased St. James bay from the British Government for \$10 an acre for his followers. In 1865 he got a steamer from England and invited the Governor to go on a picnic on Easter Monday: but on the preceding Saturday the boiler blew up killing five Europeans and about thirty Malays, including a son of Raffles' biographer, Munshi 'Abdullah! Like the Pahang war, the *S. S. Johor* was a bad bargain but with his customary astuteness the Temenggong cut his losses and disposed of the ill-starred vessel to the Dock Company. His

business and political sense led him to change the fanciful name of his new capital to one that all races could remember and all Malays associate with the old-time history of the State: from 1 January 1866 Tanjong Putri became Johor Baharu. For the convenience of gambir and pepper planters the Temenggong established custom-stations at Johor Baharu, Pendas, Kukup, Batu Pahat, Tanjong Surat, Penerang. Under 24 January 1866, Colonel Cavenagh records in his *Reminiscences* (p. 361) how he was consulted as to the Temenggong levying duties in Johor. "I pointed out that it would be out of my power to sanction any duties being levied upon produce exported, as that would be a breach of the treaty, and if once we consented to its violation in any one respect, it would be difficult to require due adherence to its provisions in others, as His Highness might fairly claim freedom from its obligations on the ground that they had never been strictly enforced. As it was then represented that the Temenggong from 1,200 bamboo plantations did not receive more than \$1,000 a month, I stated that, from what I had heard, I believed the Chinese would willingly pay a higher land revenue, provided that they could obtain some document in the way of a title-deed that might be transferable and of which the validity could not be disputed; that what they complained of at present was the want of security for any capital they might expend. I therefore recommended that such title-deeds should be issued. The following day the Temenggong himself paid me a visit when I gave him the same advice." With the help of the Singapore government Abu-Bakar now drew up Johor land laws.

In 1866 accompanied by Ja'far bin Haji Muhammad (later Mantri Besar or Prime Minister of Johor) Abu-Bakar paid his first visit to Europe, was granted an audience by Queen Victoria, met the Prince of Wales and toured England with an eye on the needs of his own country. Perhaps that visit taught him that the title Temenggong was unknown in Europe. Perhaps his gracious reception by royalty set him thinking. Perhaps it was his English friends in London who stirred his ambition. As far back as 1855 Sutan 'Ali, that spendthrift representative of the Singapore line, had ceded (what it is doubtful if he possessed) the full sovereignty of Johor to Temenggong Ibrahim. Mahmud ex-Sultan of Lingga had died in 1864 in Pahang. It is true Wan Ahmad was troublesome—until Sir Harry Ord settled the boundary question on 1 September 1868—but what harm could Wan Ahmad do to a ruler who had kissed the hand of Queen Victoria and sent Manila cheroots to the Prince of Wales, a ruler who first of all Malay chiefs had on his return from Europe been made an honorary Knight Commander of the Star of India? Only lately he had got the British to recognise that Tanjong Surat, as part of the mainland belonged to Johor. It was a small matter but it showed his influence. Why should he not assume a title more in accord with his birth, his power and his place? Accordingly on 18 April, 1868, Abu-Bakar sent his cousin Engku Haji Muhammad and his Dato' Bentara (Ja'far bin Haji Muham-

mad) to Riau to that genealogist and prolific historian Raja Haji 'Ali (his deceased uncle's brother-in-law) to needle the way to the Yamtuan Muda and enquire if the Temenggongs could now assume "sovereign power."—which in fact they had assumed already, but at Riau it was a euphemism for "a royal title." The envoys met that student of Islamic mysticism, the Yamtuan Muda, in his half-finished stone palace, partook of cakes and coffee, talked of the wonders of London and the power of the white man, while Engku Haji Muhammad with Victorian sententiousness told the consort of their host that she must cherish her husband as man, royal master and relation! They visited the graves of Habib Shaikh and of Raja 'Ali a former Yamtuan Muda. They scanned Raja Haji's genealogies and talked of the time of the first Bendahara Sultan, son of Tun Habab. The critical historian put some shrewd questions to the visitors. Was Johor ever the property of Sultan Husain seeing that his brother was Sultan of Lingga? Why had Sultan Husain delayed appointing a successor to Temenggong 'Abdu'r-Rahman? Who installed Sultan 'Ali and did the English inform all Malay rulers as was the custom? The envoys went finally to the house of Heer von de Wall and had audience of its temporary inmate Sultan Sulaiman of Lingga, a neat attractive slip of white-blooded royalty with easy manners, who was on his way from Batavia and gave them presents of *batik* garments. On the last day the oracle spoke, "Tell the Temenggong to study all my genealogies. I and the Yamtuan Muda would like him to become Raja. It can be done, if he will let the Yamtuan Muda go to Singapore and instal him. The Bendahara too, can be made Raja but it would be difficult. If the Temenggong's people want it, that will be one good reason. Try and persuade Sultan 'Ali also to agree. But we must call the Temenggong by some name other than Sultan or Yamtuan, and I must come to Teluk Blanga to arrange things." On 7 May Raja Haji 'Ali and his son arrived; they were taken to see the noonday gun fired from the fort; they saw gas for the first time; after twelve days they left for Riau with the present of a twin-screw steamer from the Temenggong. On 30 June Abu-Bakar wrote to the Governor, Sir Harry Ord, thanking Her Majesty's government for acceding to his wish to be styled Maharaja. The Great Maharaja was the Malay translation for the Governor-General of Bengal: Maharaja was the title of Indian princes of the highest rank, and though unknown to Malays it was an obvious and convenient abbreviation of the old title Sri Maharaja.

The '70s were troublous years in the Malay States, and in all those troubles the Governors of the Straits Settlements turned to the ruler of Johor, the only Malay they could trust for information and help.

In 1868 Sultan 'Abdu's-Samad had made his Kedah son-in-law, Tengku Zia'ud-din, viceroy of Selangor, an appointment bitterly resented by Selangor magnates like Raja Mahdi of Klang, who summoned to his side exiles from Pahang and Engku 'Abdu'r-Rahman

(*de jure* Bendahara), their leader. The British gave their blessing to Zia'u'd-din and the Maharaja sent a Wan 'Abdu'r-Rahman to help the British protégé. In November 1871 this Johor chief was captured by the Viceroy's enemies. Raja Mahdi then got together at Bengkalis in Sumatra a fleet of four vessels with money and munitions and boasted that the Maharaja of Johor had given him a ship! The British got the Dutch to seize these vessels, whereupon Raja Mahdi went for redress to Singapore, where the lawyers considered we "should not interfere with legitimate warlike operations carried on without prejudice to the interests of neutrals." Raja Mahdi crossed over to Johor and the Maharaja assured the Governor that Raja Mahdi had no hostile designs against Selangor. Two months later, in July 1872, Raja Mahdi vanished from Johor and again started war in Selangor! The Maharaja's inveterate critic, Mr. W. H. Read, knew that that ruler's sympathies were really opposed to Tengku Zia'u'd-din, brother of Tengku 'Alam's brother-in-law, the Sultan of Kedah, and he openly declared in the Legislative Council that the Maharaja had assisted Raja Mahdi. Abu-Bakar was indignant. He had arranged the meeting between Raja Mahdi and Governor Ord. The Governor had asked him to let Raja Mahdi stay in Johor. It was ridiculous to suggest that the Raja could have left Johor Baharu with armed forces in boats, in full sight of a British police-station across the narrow Strait! Abu-Bakar added that he had not seen eye to eye with the British Government over the Selangor troubles and had said so with "the full knowledge that I should not lose a tittle of the confidence or consideration of your Government, because my views did not coincide with yours. Instead I may lay claim to more if anything, as my own sentiments were suppressed, because opposed to those of your Government I have acted in conformity with the latter." Lord Kimberley declared that he had never suspected the good faith of the Maharaja.

In November 1875 Mr. Birch, Resident of Perak, was murdered. As always the Maharaja of Johor proved a useful intermediary between his own race and the British. To him Sultan Isma'il of Perak wrote several letters in order that their contents might be communicated to the Governor: the Maharaja advised Isma'il to surrender and when finally it was decided to banish him and his followers from Perak, the Maharaja arranged to keep them under his eye in Johor Baharu. It was to the emissaries of the Maharaja of Johor that the Maharaja Lela, Dato' Sri Agar and Pandak Indut, the three chiefs mainly implicated in Mr. Birch's murder, surrendered: though they declared they had been promised the same treatment as Sultan Isma'il, they were tried and hanged.

In consequence of this loyal service to the British there was some suggestion from London that the Maharaja might be created a Sultan and given the throne of Perak. Sir William Jervois was alarmed. On 19 August 1876 he wrote a despatch which was unfortunately published in a Blue-book (C 1709 of June 1877, pp. 52-57) and brought to the notice of the Maharaja. As sum-

marized by Abu-Bakar, the despatch contended that the post of Temenggong was not hereditary but elective, rarely held by a chief of royal blood, and not one conferring independent sovereignty. With the help of the British and of wealth acquired by trade, Ibrahim had bought sovereignty from Sultan 'Ali, in 1855, and it was the British who had styled him Maharaja; the Malays smiled at the title and did not regard him as a raja and Malaya would be incensed at his elevation to a Sultanate. Until his death Sultan 'Ali was regarded as the best-born ruler in Malaya and the Sultan of Trengganu was regarded as the next best-born. To recognize the Maharaja as a Sultan would be to assume a power we had not got and lower us in the eyes of Malay rulers. In answer to this the Maharaja wrote claiming descent from Tun 'Abbas, a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor (who was murdered in 1719), a brother of Sultan Sulaiman of Lingga and nephew of the first Sultan of Trengganu. Abu-Bakar did not amplify his argument and owing to the partisan feeling of that time the Johor house has long suffered from undeserved criticism of its escutcheon. Until circumstances made them both territorial magnates, a Temenggong was ordinarily promoted to be a Bendahara, and his royal ancestor Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah had been a Bendahara. Again even sceptics who hint for no reason save the Bugis titles of Engku Muda's brothers that this descent from Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah was only on the side of Raja Maimunah admit that on the male side Abu-Bakar was descended from a Daing or Bugis noble, one of the class that furnished Sultans for Selangor and Raja Mudas for Riau, while Temenggong 'Abdu'r-Rahman, who it is hinted was the grandson of this mixed marriage, was actually a brother-in-law of the Sultan of Lingga! So far however from Engku Muda and Daing Kechil having Bugis blood in their veins except on the distaff side and from Daing Parani, it was just because he was a Malay that Sultan Mahmud could not recognize Engku Muda as Yamtuan Muda of Riau. Even the Kampong Glam genealogy makes Daing Kechil (whose personal name seems to have been Engku 'Abdu'l-Hamid) a Temenggong, son of Temenggong 'Abdu'l-Jamal and nephew of Bendahara 'Abdu'l-Majid! If, as is not the case (p. 150), that tree were correct in making the ancestor of the Johor house a brother instead of a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil, it would be pedantry to deny it royalty. Certainly the Temenggongs like the Bendaharas were subordinate to the Sultans of Lingga and installed by them. But the Temenggongs were relatives of the Lingga family and always the most suitable adult male of the branch was installed Temenggong as a matter of course. The coming of the Dutch and English split the old Lingga Empire, which once included Pahang and Johor, into two parts, the one on the starboard side of Indiamen faring to China being under Dutch influence and the other on the port side being under English influence. The Temenggong in Johor (and the Bendahara in Pahang), to quote Crawford, "not only

virtually exercised the powers of government, but were, like other Asiatic sovereigns, *de facto* the real proprietors of the soil." Temenggong 'Abdu'r-Rahman had opened and administered Singapore and, so far as it was governed at all, ruled Johor, " though " (to quote Abu-Bakar's letter) " the suzerainty of the Sultan might well be, as it was, acknowledged by him, as well as by the Raja Muda (of Riau), the Bendahara (of Pahang) and the Chiefs of the Nine States round Malacca." But of which Sultan? If Johor had belonged *de jure* to the Lingga house, suzerainty had belonged not to Raffles' creation Sultan Husain or to his descendants of the Singapore-family but to the then Temenggong's brother-in-law Sultan 'Abdu'r-Rahman away at Lingga, whose " title and dignity over the Malay peninsula had," as the Maharaja said, " then become titular and an empty shadow."

The royal house of Lingga lasted till 1911 but the royal house of Singapore came to an end in 1877. In that year the death of its last Sultan 'Ali, raised one of the biggest political questions of Abu-Bakar's reign, namely the sovereignty of Kesang or, as it was more generally called, Muar. When in 1855 Sultan 'Ali had ceded Johor to Temenggong Ibrahim and his successors, the Temenggong withdrew all claim to the territory lying between the river Kesang and the river Muar. But Sultan 'Ali spent a very short time in his tiny kingdom of Muar. The population was only 800. The Sultan organised no Government and derived no revenue: what little authority prevailed was exercised by a Temenggong Paduka Tuan of Muar whose ancestors since the beginning of the XVIIIth century had held undisputed possession under the Sultans and Temenggongs of Johor. Sultan 'Ali made, it is true, an agreement with a Bugis entitled Suliwatang to govern Muar and send him two-thirds of the revenue, but all Suliwatang's agents were shot or poisoned. In 1862 being heavily indebted to a Kavana Chana Shellapa Chetty, Sultan 'Ali gave this Tamil money-lender the right to sell Muar to the British or the Temenggong of Johor or any one else in liquidation of his debt and handed him the originals of the treaties made between the British Government and his father Sultan Husain and between himself and Temenggong Ibrahim! In 1868 'Ali gave a power of attorney to one Babu Ramasamy, a schoolmaster to act on his royal behalf and collect the non-existent revenues of Muar. In 1872 he granted an European exclusive mining rights for five years. In 1875 he gave a concession over 45 square miles to an American. Nobody made any money or had an indefeasible title and on 20 June 1877 the irresponsible Sultan 'Ali died at Umbai, Malacca, heavily in debt.

Ever since the 1855 agreement relations between Muar and Johor had been strained. One of the first official letters of Temenggong Abu-Bakar had been to remind Sultan 'Ali that Segamat belonged not to Muar but to Johor and that the Sultan could not give Isma'il the Temenggong Paduka Tuan of Muar authority over that inland district. A little later he instructs his agent Raja Kechil that when the Governor visits Muar, it is to be explained to him

that formerly the Sultans and the Temenggongs of Johor both ruled Muar but since 1855 the Sultan has ruled the right and the Temenggong of Johor the left bank of the Muar river, and if Temenggong Isma'il of Muar argued that Muar was his indivisible property, he was to be reminded that his predecessor Konik had been appointed by Temenggong 'Abdu'r-Rahman of Singapore and that if the Temenggong of Muar did not obey Sultan 'Ali and Temenggong Abu-Bakar, they could divide him from top to bottom and take half each! A rather impetuous and youthful letter but drafted under provocation: the Muar muddle must have offended the orderly mind of Abu-Bakar. In 1857 the Resident Councillor of Malacca found the Temenggong had 400 men under arms against the Suliwatang's 70 or 80. Apparently Temenggong Isma'il stayed on in Segamat, for Abu-Bakar's next Muar letter (in 1861) warns Raja Kechil to remain at Pengkalan Kota and let the Governor evict the trespasser. Matters, however, went from bad to worse. On the 12th Muharram 1279 (1863) Abu-Bakar writes for Raja 'Abdullah to bring to Johor Baharu all the wounded, all the relatives of the killed and all foreigners robbed of property in the recent disturbance between him and the Temenggong Paduka Tuan of Muar. In 1873 the Suliwatang's attempt to collect custom dues at the Muar estuary led to further fighting.

Even at his death Sultan 'Ali wrought confusion, nominating as his heir not his well-born eldest son, Tengku 'Alam, but a boy of eleven, Tengku Mahmud, the son of his third and commoner wife and omitting to present this boy formally to chiefs and headmen, as Malay custom ordains. Pending a settlement of this disputed succession, Colonel Anson who was administering the Government of the Straits Settlements, rather imprudently, as it happened, wrote a letter dated the 29th June asking Abu-Bakar, then Maharaja, to undertake temporarily the guardianship of Muar. The Maharaja accepted, expressing himself "sensible of this further expression of confidence of Her Majesty's Government." Tengku 'Alam and Temenggong Isma'il both protested. Colonel Anson, however, frankly considered that the best policy for the British Government was to forego its prior right of purchasing Muar under the treaty of 1855 and to grant the Maharaja all lawful assistance to reannex it to the territory of Johor on condition that he provided for the family of Sultan 'Ali. On September 25 Lord Carnarvon replied: "I am fully alive to the fact that a good settled government in Muar is greatly to be desired, and I presume that for administrative and general ability no Malay ruler can compare with the Maharaja of Johor: but these advantages must not be purchased at the expense of setting aside whoever may be the rightful heir and the ruler acceptable to the people. I am unable at present to sanction any step being taken for the permanent annexation of this little state to Johor." Six of the nine electors (two being ill) had said they favoured the Maharaja, but, Lord Carnarvon was sceptical:—"I observe they were summoned to Government House at Singapore

and it must therefore be borne in mind that it would be in accordance with Malay character, in these circumstances, if they merely put their signatures to a document which at the moment they thought would be agreeable to the Colonial Government." Actually on 26 July the son of the Temenggong of Muar and six others and on 28 July Temenggong Isma'il himself had addressed letters to Colonel Anson thanking God that their proper lord, the Maharaja, had charge of Muar. They were such lay lawyers as to add that some of them had heard Sultan 'Ali remark "My affairs and my dominions have been made over to His Highness the Maharaja of Johor and of course all of you" and they even invited His Excellency's attention to the difference in condition between the Johor and Muar sides of the river. The local press declared that Temenggong Isma'il had been forcibly arrested, taken to Johor Baharu and compelled to sign the letter. This rumour was due to the indiscretion of Colonel Anson in making a candidate for the Muar throne its temporary ruler and in asking him to despatch one of his launches to invite the electors to Singapore! The Maharaja indignantly denied the "arrest" and put up the sworn statements of his men. With its usual ardour his practical mind had lost no time in trying to put the crooked straight at Muar. He had offered Tengku 'Alam \$68 being his monthly share, according to Muslim law, of the \$500 due to Sultan 'Ali's family under the 1855 treaty, though it is hardly surprising that Tengku 'Alam had used abusive language and refused to take this pittance. Tengku Mahmud had been delivered to Mr. Armstrong of Raffles Institution, tutor to the two sons of Sultan 'Abdullah of Perak. The Maharaja had also invited Colonel Anson's attention to Sultan 'Ali's concessions in Muar. He had selected sites and arranged for police stations on the Kesang and Muar rivers. And he was bearing all the expenses of the administration.

The British Government decided to let the Temenggong and headmen of Muar elect their permanent ruler. In spite of the contention of Tengku 'Alam that Sultan 'Ali's family should be the electors, the British Government took the only course. Sultan 'Ali had been a ruler without a court. The great dignitaries of the court of the old Sultans of Johor had died out: the Bendahara and the Temenggong had broken away and become independent rulers; there was no Indrabongsu; the Suliwatang was a Bugis adventurer. To have let a ruler's own relations, a few rajas without office, elect his successor would have been against all Malay custom. On 17 October the Muar chiefs again wrote to the Governor that they had always wanted the Maharaja as their ruler, and at 9 a.m. on 8 November 1877 "their sails dotted about the bay like so many boats in a regatta," they assembled at Kuala Kesang and (in the presence of the Assistant Colonial Secretary, Mr. A. M. Skinner) "spontaneously" elected him. Tengku 'Alam now lodged a further protest because the Johor gunboat *Pulai* had brought Enche' Andak (Muar's prospective Resident) and other Johor officials for the

election. But the British Government had done its best in unique circumstances and on 11 April 1878 the Secretary of State cabled that he was not prepared to interfere or upset the election. Backed by European and Asiatic partisans Tengku 'Alam, a quiet pleasant gentleman, still struggled in the toils of fate. On 25 September, the Muar chiefs, timorous but ever open to suggestion, sent the Governor a private letter by special messenger, saying they had elected the Maharaja because his men had fetched them to Johor Baharu, made them swear in the mosque to vote for their master and had then watched the election. On 11 January 1879 at Kampong Glam, Singapore, a few hundred Malays and Bugis proclaimed Tengku 'Alam Sultan 'Ala'u'd-din 'Alam Shah, king of Johor and Pahang, but on afterthought the government was informed that this was a purely religious title for the proper celebration of marriages! This was farcical, though the title assumed showed that Abu-Bakar's fears of the ex-Sultan of Lingga in the '60s had not been unwarranted. A difficult problem was that of monetary provision for Tengku 'Alam and his relations. They would not take money from the hands of the Maharaja. It was arranged that they should draw their allowances through the Colonial Treasury. But what were those allowances to be? Under the Singapore treaty of 1824, Tengku 'Alam's grandfather, Sultan Husain had received \$1,300 a month, a pension which died with him. His successor, Sultan 'Ali, on account of his poverty drew an eleemosynary grant of \$170 a month from the East India Company, which again died with him, and by the Johor treaty of 1855 he, his heirs and successors drew \$500 a month from the Temenggong family. Over this last \$500 the Maharaja had had infinite trouble. Sultan 'Ali had wanted it paid now to himself, now to his creditor Kavana Chana Shellapa Chetty, then again to himself and so on: he had also tried to borrow money from the Maharaja on the security of this treaty pension! With his business brain Abu-Bakar wanted to know where he stood. Muar was producing no revenue and a pension of \$500 a month, to end with the living members of Sultan 'Ali's family, seemed an adequate price to pay for it—in addition to the existing Johor treaty pension of \$500 a month in perpetuity. Moreover the British Government had persuaded the Maharaja to buy up some of Shellapa Chetty's Muar rights: would some future Governor want him to defray Sultan 'Ali's huge indebtedness to that Chetty and give the Kampong Glam royal family pensions in addition? Then again, though here he overrated his rival, his political instinct was against paying Tengku 'Alam a lion's share of the allowances and so enabling this 'king of Johor and Pahang' to bite the hand that fed him: the Governor, generous to the defeated, talked of recognizing Tengku 'Alam as social head of his family, but would Tengku 'Alam observe this nice distinction? Finally in addition to the Johor treaty money of \$500 a month (of arguable validity now that there was no longer a Sultan), the Maharaja agreed to pay the late Sultan's family \$750 a month, terminable with the consent of the British Government.

If Shellapa Chetty's claims against the treaty money were ever upheld by a competent court, then the Maharaja was to be relieved of paying so much of the treaty money as might be required to meet those claims. At last the Muar affair was settled, though Mr. W. H. Read and other incorrigible royalists now joined Abu-Bakar and his father as traitors to the old Sultanate and it was whispered in Singapore that the Sultan of Trengganu refused to sit at table with the Maharaja. In fact, of course, the Singapore Sultanate dated from 1819 and was of Raffles' creation. Moreover the Maharaja had acted with generosity and Tengku 'Alam was far better off than he could have been as lord of 800 impoverished peasants with Shellapa Chetty as keeper of a royal but empty purse.

1877 was to witness the apogee of the Maharaja's dynastic hopes. Until 1757, when Sultan Sulaiman assigned his rights to the Dutch, Johor had possessed nominal authority over Naning, Sungai Ujong, Rembau and Johol, and now that the Dutch had long left the Peninsula, the Maharaja cherished thoughts of regaining Johor's suzerainty over Rembau and Johol, a design which the British welcomed at first as making for peace but which Sir Frederick Weld was to abandon in the next decade for the more speedily effective Residential system. By a series of treaties signed at Government House in 1876 and 1877 (just before the death of Sultan 'Ali) the chiefs of Johol and Ulu Muar, of Rembau and of Jelebu agreed that if they could not settle any disputes or difficulties arising in any of their States, they would refer them to the Maharaja of Johor. In July 1877 when the Colonial Secretary (Mr. Douglas) made a tour up the Muar river, he found "that Enche' Andak who was in charge of the Lingga district, was away in Sri Menanti, having been sent up as a sort of Resident to those States by the Maharaja." On the date when Tengku 'Alam's partisans declared that this same chief had been one of the men who dragged Temenggong Isma'il to Johor Baharu, Enche' Andak was in Segamat "having just arrived there from Sri Menanti, where he had been upwards of a month previously," and on 23 July he was at Segamat with the Yamtuan of Sri Menanti "who was to wait for the arrival of the Maharaja there." Rembau was the first to repudiate Johor suzerainty. As Sir Frederick Weld discovered, the treaty of 1877 had been signed by the territorial chief only and not by the tribal headmen and was therefore invalid. The territorial chief, Haji Sahil, had in fact contracted that treaty with the Maharaja (while that ruler was visiting Rembau) because he was at loggerheads with the tribal headmen and he had presumed on it to get titles and to borrow money from Johor. In 1883 the Rembau tribes deposed Haji Sahil and chose the Governor as their arbiter in place of the Maharaja. In the same year Jelebu asked for a British adviser. And in 1887 Sri Menanti, Johol, Ulu Muar and the smaller states of that area also asked the Governor to conduct their foreign affairs. Out of the old Negri Sembilan, only Segamat and Pasir Besar fell to Johor, the Maharaja having settled a boundary dispute between Batin

Gemala of Pasir Besar and the Dato' of Johol, the latter of whom had claimed that Pasir Besar was under his jurisdiction. Did the last of the Maharaja's dynastic dreams concern Pahang, the scene of his early ambitions? In 1886 His Highness was approached by the British Government to help bring peace and security to that troubled State. He sent his Prime Minister, the Mantri Besar, to live at Pekan for months. In 1887 the Sultan of Pahang signed a treaty with the British Government identical with the Johor treaty of 1885, agreeing if the British Government so desired to accept a British officer as Agent with the functions of a Consular officer. Then came the murder of a Chinese, a British subject, at Pekan. Again Sultan Abu-Bakar rendered service as an intermediary. But suddenly without his knowledge in August 1888 the Sultan of Pahang accepted a British Resident, and (his Malay biographer tells us) when Abu-Bakar heard of it "not a word came from his lips." His vision of suzerainty outside the territory of Johor, if indeed he had nursed such a vision, had faded for ever.

It was, however, in Johor itself that Abu-Bakar worked miracles. In the early '70s there were 29 Johor rivers with Chinese estates on their banks and ten years later double that number of rivers were opened. Where until 1855 there had been a fishing-village, the Duke of Sutherland found thirty years later a gay little Malay town "with an admixture of ten thousand Chinese, centralised by a market-place of architectural pretensions": years afterwards, in 1892, the Emperor of China was to give Abu-Bakar the first class order of the Double Dragon for his justice to the Chinese in Johor. The Duke found the present Astana Besar, its gardens sloping down to the sea and planted with palm-trees and flame-of-the-forest. Its master had always been a keen gardener: long ago as a young man he had written to the agents at his Kuantan mine to send him creepers, orchards, flowering trees, and shrubs with variegated leaves from the Pahang forest, and tradition has it that rising as always at daybreak he himself superintended the lay-out of the roads and flower-beds of his new Johor palace. Round the town the ducal party drove through plantations of coffee, tea, cloves, gambir, pepper and vegetables for the Singapore market:—at that time its ruler hoped to make Johor a coffee-producing land. They saw also gaol and hospital and police-stations and schools and a steam saw-mill reputed to be the largest in Asia. The Maharaja was concerned at the destruction of the gutta-percha forests and thought of replanting them. When his visitors left he escorted them by sea as far as Bandar Maharani, then recently (1884) founded at Muar. In those strenuous '80s there was talk of floating a company to build a railway from Tanah Merah on the Sekudai to a point at the north corner of the Pulai range, about twenty miles, to form later part of the main line to Malacca. There was talk, too, of a loan on the security of the revenue of the Opium and Spirit Farms in order to develop the State:—the Sultan had thanked the British Government before, for warning him against

granting concessions over large areas of land. His correspondence with the Governor was indeed voluminous. There were many letters dealing with the trial and rendition of criminals, until in 1889 Her Majesty's Government agreed to the mutual extradition of fugitive criminals between Johor and the Colony. Johor lunatics, too, were sent to Singapore asylum and as from 1887 Johor agreed to defray the cost of their maintenance. In 1886 the Sultan offered three acres of land on the Mahmudiah Road for a house for a British Consular Agent as agreed in the treaty of 1885. Johor's ties with Singapore were many. In 1887 the Sultan subscribed towards a battery of Maxim guns for the Singapore Volunteer Artillery. In the same year he asked for the site of the old gaol on Stamford Road to build a rest-house for Johor officers visiting Singapore. It was not till 1889 that he removed his relatives from Singapore to Johor Baharu. In 1892 the Johore Military Forces went to Singapore for musketry training and the Governor opened the new palace of Tyersall in the presence of the Sultan of Pahang and the Yamtuan of Riau. But Abu-Bakar's health was beginning to fail and in April 1895 he promulgated a Constitution for his State, one of the great accomplishments of his reign. It provided for the election of the sovereign, and the state allowance to him and his family and for the succession. It provided also for the constitution and duties of a sort of Privy Council, called The Council of Ministers, and of a State Council with functions similar to those of the Legislative Council of a British Colony, its enactments requiring the consent of the Sultan, which under certain conditions must be given.

Sultan Abu-Bakar played cricket and billiards, kept a stud of horses and was a lavish host. In 1882 he entertained Prince Albert Victor and Prince George of Wales. The royal princes found "the huge drawing-room like one of the state-rooms at Windsor and furnished from London" and they appreciated bathing from a dipper. From the Sultan's steam-launch, the *Gazelle*, they witnessed a regatta when for the first time a Malay crew rowed in outrigger boats against an English crew. After dinner they were entertained by Chinese conjurers and at 8 a.m. saw a ram-fight in the garden. In the afternoon the Sultan drove a four-in-hand to the Singapore races, with His Majesty the present King beside him on the box:—the Sultan won four out of five races, his best horse being an Australian 'Lord Harry.' A few years later the Sultan entertained the Duke of Sutherland for several days regaling the ducal party with "still hock that was a dream," durians that reminded them of the Wat Sraket at Bangkok and wonderful curries of which another guest the Prince of Saxe-Weimar was as much afraid as of the Duke's bag-pipes. "Other curries," writes Mrs. Caddy, the historian of the cruise, "other curries will be sorrow's crown of sorrows," making us remember happier dishes—and, she might have added, the Ellenborough gold plate. Tennyson was quoted by everybody then and seeing the ladies sipping coffee under the palms, "their gallant

host" (whose English was good) remarked "A dream of fair women." The Palace Library preserved this Victorian atmosphere, containing many of Wilkie Collins' novels and volumes of *Punch* and the *Art Journal*. His Highness gave all the party sarongs, which they wore one day at tiffin. He also gave the men Malacca canes and the Duke a box of Johor tea. They saw fireworks, and the then famous gambling-houses and they drove over to Tyersall to visit the Sultanah. His Highness liked to talk of his travels and of his reception at Marlborough House where according to Mr. W. H. Read "the Malay curries prepared by His Highness' own cook were duly appreciated." He was a great traveller. As a young man he had sailed along with Mr. Napier in 1857 as his father's envoy to fetch Tengku Teh, mother of the deposed Sultan Mahmud Muzaffar Shah from Lingga. In 1875 he went to Calcutta to meet the Prince of Wales. In 1881 he toured all over Java. In 1883 he visited Hongkong, Shanghai, Pekin, and Japan. He made many trips to Europe, first of all, on 22 March 1866 returning in November. On 2 August 1878 he wrote from 62 Queen's Gate South Kensington, to Colonel Anson at Penang:—"I intend, if possible, to visit Paris, Vienna and perhaps Italy. The Prince Henry of Lichtenstein has kindly honoured me with an invitation to Vienna and I shall certainly try to go there if I can.... I am highly delighted with my visit to this friendly people. Her Majesty the Queen has honored me with an audience, and I have had the honour of meeting the Prince and Princess of Wales and attending a State Ball at Buckingham Palace." He visited London again in 1885 when with the Queen's approval he arranged the treaty in which at last the British Government recognised him as Sultan and so safeguarded his dynasty for ever against the revival of legitimist claims by Sultan 'Ali's successors. For her Jubilee in 1887, he had presented Queen Victoria with a silver model of the Albert Memorial, which she treasured at Windsor. On 25 February 1891, he was invited to dine and stay at the Castle. The ruler with whom the Sultan of Trengganu had once refused to sit, dined seated at the right hand of the Queen, heard Her Majesty propose his health, responded in courtly Malay phrases and was carried off to another apartment to talk for hours with her whose words the East held sacred. In March the Queen wrote in her own hand a letter to the Sultan thanking him for a walking-stick and signing herself his "affectionate friend." In the summer the Queen sent the Sultan her bust in marble. Two years later he visited Europe with a physician in attendance. The climate improved his health: he travelled and met the Kaiser, the Emperor Francis Joseph, the King of Italy, and Sultan 'Abdu'l-Hamid of Turkey. In 1895 His Highness fell ill again, so ill that

he had to be carried aboard at Singapore in a chair. On May 10 he reached London and stayed at Bailey's Hotel. He was not allowed to receive many visitors but twice the Duke of Connaught sat by his bedside and the Queen sent her own physician, Douglas Powell, to attend him. Alas! the voyage had been in vain: the eager indomitable heart had worn itself out. On a summer evening, (4 June) in Mayfair, after a life of untiring industry,* great schemes and notable accomplishments for his people and his country, the father of modern Johor passed to his rest. The remains were brought back to the East and Sultan Abu-Bakar was buried at Johor Baharu on 7 September, being succeeded by Ibrahim his son.

*d'Albuquerque had the same industry. "If I do not go into details myself" he declared, "nothing goes ahead" and he wrote "*mandados* to provide flags for a galley, the cloth for which was to be cut in the factor's presence, material to bind up the wounded foot of an elephant and food for one of these animals and for a panther on their voyage to Portugal; to reward two native gate-keepers at Goa who had refused to admit a Portuguese at night, to remit a fine imposed on a man who had omitted to teach his slave the Pater Noster and the Ave Maria and to send a pipe of very good wine to the ambassador to the King of Ormuz. Most of the orders refer to payments in money, and the recipients include niggers who had carried oyster-shells to make mortar, and Indians who had brought in the heads of Moors they had slain."—*Afonso de Albuquerque* by Professor E. Prestage, Watford, 1929, pp 80-1.

APPENDICES.

A

MALAY FORTS AT SAYONG PINANG, SUNGAI TELOR AND JOHOR LAMA ON THE JOHOR RIVER.

Blagden's Variant Version of the *Sejarah Melayu* tells us that Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah, (son of Sultan Mahmud, last King of Malacca, who was expelled from his kingdom by the Portuguese) lived at Pekan Tua, and expecting invasion by the Portuguese, constructed a fort, Kota Kara, above the Sungai Telor. Dr. Winstedt first surmised, that these two places were upstream from Makam Tauhid, which is near the town of Kota Tinggi on the Johor River. The story goes on to say, that the Sultan got word that the Portuguese were coming upstream to attack him, with a fleet of 3 galiasses, 2 long galleys, 10 fustas and 30 bantings (two-masted sailing vessels). So he ordered Kota Kara to be prepared for defence, and set in position 12 cannon which had a bore the size of a lime-fruit, and an outside of the thickness of a Chinese orange. The Portuguese came upstream and "began to fire their cannon without ceasing, with a noise that was most awe-inspiring, but they did not attempt to storm the fort." The cannonade continued for three days and three nights. "It was like heavy rain." We read how some of the defenders had broken arms, some broken legs and others broken necks, and the number of slain could not be counted. The Sultan left Pekan Tua and fled by boat to Sayong. The Portuguese followed, but at one place, still known as *Rcbat* "The Obstruction," his followers felled a tree across the river, and the Portuguese could go no further. I had heard from a Chinese friend that there were stone walls in the jungle at Sayong Pinang, and on 14 December 1931, through the courtesy of Engku Abdul Aziz, I went with a party who were going to take casts of the tombs Dr. Winstedt had discovered there. It took 8½ hours in a motor-boat to reach Sayong Pinang. We saw the headman, but he and all the other inhabitants denied that there were any walls extant. They said they remembered my Chinese friend coming, but they had never told him there was anything except the tombs. They said they were born there and knew all the country round. There was an old Chinese *kangka* built perhaps 60 or 70 years ago, when there many pepper planters there. They had never found anything while digging. I went to see the old *kangka* which has fallen down. It seemed to be of the usual type and had a cement floor. I went into the jungle and soon found the south wall of a fort—namely, a low earth rampart, about 4 feet high on the inside crowning a steep slope that runs down to the river. About 30 feet down the slope, there was a ditch running parallel to the wall about 10 feet wide and 4 feet deep, though it must originally have been much deeper. As the ditch was so far from the rampart, it probably had a stockade on its inner

side, the earth rampart being an inside line of defence. On the western side the ground was level and there was a double wall with a space about 40 feet between the two walls. The ditch was here about 20 feet wide by 10 deep. I fancy all these earth walls of ramparts must have been crowned by a stockade, but I discovered no trace of this. There was a lot of stone in these earth walls, mostly squared blocks of coral though I found also some undressed sandstone. The soil was rather sandy and the stone had been used to rivet it to prevent it slipping. The wall had been destroyed in places, probably by pepper planters, as I could trace beds where the wall had been. The south wall continued with some breaks eastward and disappeared in very thorny *belukar*, where I could not find it again. Inside the fort, there were traces of cultivation, lines of drains, etc. There were blocks of coral probably used to support house-posts, some small wells, a long mound and a square one that may have been a grave. This was all in big jungle. The next day we got the undergrowth cleared and some people showed Engku Aziz the eastern wall which I could not find in the thick scrub; they said the walls used to be much longer than they are now and ran all round where the old *kangka* is, but the pepper planters had destroyed them and built the floor of their *kangka* with stone from the walls: many people had removed stones from the walls.

I paced out the length of the fort as well as I could through jungle, and made it 370 paces, say 300 yards. If the walls originally enclosed the old *kangka* their length must have been 450 yards at least. There is one curious detail about this fort. There are several holes, like wells in the parapet of the walls about 3 feet across and 4 feet deep. They cannot be wells. Any one looking for buried treasure would have demolished the whole wall. One can only suppose that there was something in the wall in plain view that the pepper planters wanted. They may have been small gun platforms of stone which the Chinese wanted. The scrub was thick and our time was short. So we cleared only enough to walk along the top of the eastern wall and did not explore the ditch. We were told that many years ago, our guide's father had found two large jars covered with figures, which all the Chinese had said were very old, and they were taken to China. We were also told that sometimes they found knives and other things in the ground which were usually but not always useless.* In a house on a rubber estate nearby I was shown a large blue and white Ming jar about 4 feet high. This is said to have come from the old *kangka* but I suspect that it originally came from the fort. In the fort I found one undoubted fragment of 16th century Ming, a very rusty *parang*, and part of a knife (*tumbok lada*). Outside the fort I found an

*The District Officer, Kota Tinggi, had brought to him from Sayong Pinang an old curry-stone (with hollowed centre) and a heavy verdigris-green cannon of European type about a foot long with a plain handle for carrying it on the side, clear of the touch-hole. The butt had a deep rectangular groove. These objects are now in the Fort at Johor Baharu. (R. O. W.)

earthenware jar, and a small blue and white bowl. These appear to be old but unfortunately cannot be dated. Afterwards I obtained a blue and green glazed earthenware jar, said to have been dug up at Sayong. All these, together with a stone from the wall, are now in the Singapore Museum.

Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah built a fort Kota Kara *di-hulu Sungai Telor* to defend his town of Pekan Tua. Dr. Winstedt suggested that these places were above Kota Tinggi as soon as he saw a Sungai Telor marked on the map about 6 miles above that town. I arranged with Engku Aziz to explore on the 3rd February 1932 though unfortunately he could not come and I had to go alone. *Di-hulu Sungai Telor*, suggested Dr. Winstedt, might be up the Telor or up the Johor above the Telor. Up-the-Telor proved to be so small that it could not have been the place, as Kota Kara must have been on a large river, where the Portuguese galliasses could go. So I searched the banks of the Johor River above the junction with the Sungai Telor, and about $1\frac{1}{2}$ miles up on the right bank (*kiri mudék*) of the main river were the remains of what must have been an old fort. There are three rows of trenches running roughly parallel with the river, which would seem to be outworks, and about 100 yards inland there is a space enclosed by a ditch about 20 feet wide and 10 to 15 feet deep. The earth from the ditch had been used to raise the level of the ground inside this enclosure, which seemed to be about 200 yards long by 100 yards wide. This enclosure is further cut up by cross trenches, presumably so that if one part was taken by assault, the rest could be defended, and also possibly to obtain more earth to raise the level of the enclosed ground. The absence of any parapet at first puzzled me, as all other Malay forts which I had seen had earth walls, but people in 1535 even in Europe trusted either to stone walls or else timber stockades, and as the biggest guns of Kota Kara fired a ball the size of a lime fruit, the people who used such small cannon would probably consider a stockade ample defence against artillery and a high stockade with outworks would be a nasty place to take by assault. The Portuguese evidently thought so, as they bombarded the place night and day with their guns until the defenders could stand it no longer and the Sultan fled to Sayong. Unfortunately I had no *parang* with me, and the undergrowth was thick. I got all round it, but could not pace distances or make an accurate plan, as Dr. Winstedt has since had done. As it was getting late, I had no time to go upriver to look for Pekan Tua. There is a place marked on the map, *kangka Lubok Pekan* and Dr. Winstedt and Engku Aziz found fragments of 17th century Muslim tombs there. I wonder if there is any Portuguese account of the siege of this Kota Kara?

On 21 February 1932 I found a small Malay fort, Kubu Budak, on the Sungai Johor Lama which is built like Kota Kara minus the outworks: it is a raised platform of earth which must have been crowned by a stockade. So the Malays did build forts without earth parapets.

B

ANTIQUITIES AND ANCIENT SITES.

(a) on the Johor River and its tributaries.

Sungai Lenggiu. "After Gongga-negara had been conquered, Raja Suran left and after some journey came to Ganggayu. Formerly it was a large country with a fort of black stone, which still (ca. 1614 A.D.) exists on an upper reach of the Johor river. The name is derived from Klang Kiu, which in Siamese means a store-house for jewels: we mispronounce it Ganggayu. The king of the country was Raja Chulan, a great raja to whom all the rajas 'below the wind' were subject"—*Malay Annals*, chapter I.

Did this Black Stone Fort ever really exist? If so, would not the author of the "Malay Annals" have defined the site more closely? A proto-Malay, Pa' Kombong (d. 1930) claimed to have seen it, in good condition built on white sand, its gate guarded by a serpent! It was, he declared, two days' journey from Pengkalen Rumpit on the Sungai Lenggiu. A Johor Game Warden (Captain Ahmad bin Muhammadun) once travelled for three days from Ulu Sembrong Ayer Rawa (or Sembrong Mati) where is a Jakun village, Menjar, to Pasir Chawil on the head-waters of the Lenggiu. A little further on, the Lenggiu was blocked with sand at a place called Selong. Half a day's march brought him to Sulor Kantan. His guides Batin Tala and Batin Jebus told him that travellers, who lost their way there, sometimes found themselves in orchards and among buildings surrounded by a Black Stone Fort called Kota Gelanggi. Travellers could eat the fruit on the spot but not take it away or they could never find their way out! There is a Kota Gelanggi a few miles from Pulau Tawar on the Pahang river!

The topographical surveyors have missed the Black Fort, if it exists, and the Jakuns have so far failed to get the reward offered for its discovery.

Other place-names on the Lenggiu River, to which Dr. Rouffaer called attention as possibly having an historical interest, are *Pasir Berhala* "The sand of the Image" and *Gajah Mina*, an expression that may signify a Hindu Makara.

Sungai Sayong. The most important spot yet discovered on this tributary of the Johor is Sayong Pinang on the left bank (*kanan mudek*). Blagden's variant version of the "Malay Annals" (JRASMB. 1925, p. 38) tells us that after the Portuguese had taken Kopak and driven Sultan Mahmud from Bentan, "the Paduka Tuan and his family went down at the back of Bentan and thence to Sayong" Again. After the Portuguese had taken the outer fort (*kota kara*) on Sungai Telor (*infra*), Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah (the founder of Johor ca. 1530) fled from Pekan Tua by boat up to Sayong (*ib.* pp. 48, 52). At Sayong, too, (*ib.* p. 49) was

buried his Sri Naradiraja, getting the posthumous title of the Chief-with-the-big-tombstone (Dato' Nisan Besar). The mother of Tun Sri Lanang was called Dato' Sayong. This secluded refuge may well have been Johor's first capital. The fort there is described on pages 121-3 and all the inscribed tombstones are illustrated in this book. The position of the grave-yards is shown in the plan on page 17. One grave-yard has 10 and another 11 graves and there are two small grave-yards containing only 2 graves each. A picture of the most important grave-yard faces page 17. That facing p. 8 is the tomb of Sulaiman Shah ibni Sultan Mansur Shah ibni Sultan Muzaffar Shah " of Malacca. Cement replicas of all the inscribed stones are on view in Raffles Museum, Singapore. A stone grinding-slab, broken shards of Chinese pottery and a short thick bronze cannon (portable and with a small bronze handle of European type) have been found at Sayong Pinang. The gun and the slab are now at the Fort, Johor Baharu.

Rebat. Vide pp. 16, 17.

Batu Belah. Vide pp. 4, 17.

Batu Sawar. This spot that lies on the left bank of the Johor more than 2 hours' paddling below the junction of its two tributaries is not to be confused with Batu Sawar, the ancient capital just below Kota Tinggi. It is a not uncommon descriptive term for a rock,—the Rock like a Fishweir.

Rantau Raja, the " Raja's Reach." bears a name that must presumably date from the time when Sayong Pinang was a royal capital.

Pasir Raja just above Kampong Semangar and below the " Raja Reach " is not to be confused with the 17th century capital above the mouth of the (now unknown) Sungai Riun and near Kota Tinggi *vide* p. 31. It is too high up the river.

Pekan Tua, " The Old Town." Is the modern site of this old capital Kangka Lubok Pekan where are a few fragments of old tombstones, too small for identification but apparently of the 17th century? The " Old Town " was not very far below Kuala Sayong (pp. 16, 17) and it lay on a reach so narrow that no Malay dugout could escape the shots from Portuguese galleasses lying there. Also it was not very far above the *kota kara* at Sungai Telor (pp. 15. 16). For when the Portuguese from Malacca assailed that fort, (ca. 1535 A.D.) the Bendahara was paddled to it downstream from Sultan 'Ala'u'd-din's capital at Pekan Tua, and quickly returned up-river to say that the Malays could not hold out and to advise the Sultan to flee further upstream to Sayong (JRASMB. 1925 pp. 47-95).

But was it the same Pekan Tua where according to several Leiden MSS. (p. 15) Johor's ruler lived when he ordered the

compilation of the "Malay Annals"? Probably not. It is a common place-name and may have been used of Makam Tauhid when the court had moved to Batu Sawar or of Batu Sawar when the capital was Kota Tinggi or of Pasir Raja.

Sungai Sisek is, of course, the river where Badang found the demon taking fish from his trap (Malay Annals, ch. 6).

Sungai Telipok, "Lotus River." Beside this tributary and close to the Johor River are three carved graves and one of un-carved boulders on a high banked mound where some tall old fruit-trees are growing in the jungle. Two graves are of the common Malayo-Achinese type and one of a pattern unique in Johor, neat and shapely with foliate carving and medallions containing the Muslim creed in lapidary script (p. 52):—there are no inscriptions on the other stones. Below the banked mound here as elsewhere the common folk would have their graves. "Lotus River" is on the left bank (*kanan mudik*) of the Johor River: half an hour's run downstream in a motor-boat takes one to Kota Tinggi.

Danau Raja. This spot, a few chains below Lotus River and on the same bank, is now part of a European rubber estate (Pelepah Valley). In a *lalang* patch beside the river are four or more broken graves: three small inferior specimens of the elaborately foliate type (as on p. 52) and one of the European-lantern (or 'pine-apple') type (as on p. 50 top-foreground).

Sungai Che' Omar. Below Danau Raja one passes Kuala Panti, Sungai Beting, Sungai Penaga and then on the opposite (or right) bank two miles above Kota Tinggi one reaches a tiny inlet, with the modern name of Sungai Che' Omar, up which in a Chinese rubber estate are two large grave-mounds, side by side, with 5 and 22 graves respectively. Most of these are of the usual XVIIth century type and have no inscriptions beyond the Muslim creed. One grave has a border of bevelled stone (like the border of a Christian grave) with cut stone pegs fastening the slabs to their stone foundations. One is of the European-lantern type. Two pairs of the carved stones are the tiny stones of a child's grave and four are the graves of young persons.

Sungai Kemang on the left bank (*kanan mudik*) and within sight of Kota Tinggi is the Kemang river where Favre saw "the remains of an ancient fort." Here is a small bricked mound (perhaps 20 feet square), close to the Johor river, known as Makam Laksamana or Makam Megat Sri Rama (who killed Sultan Mahmud in 1699). In it are one carved female grave of the ordinary type for that period with no inscription and also the body slab of a child's grave bearing the Muslim creed thrice over in flowery script, once with letters running from right to left and once, a tour-de-force, with letters running backwards from left to right:—it is the only stone so far discovered in Johor of the same type as the flat foliate

body-stone that was presented to Raffles Museum, Singapore, in 1875 by Maharaja Abu-Bakar from some place unknown on the Johor river.

Kota Tinggi, the capital of Johor from 1688 until 1699 A.D., namely till Sultan Mahmud's murder. Here are four principal graveyards:—

(1) *Makam Sultan*, near the river, was revealed in a dream to the Mufti of Johor as the site of the graves of Sultans 'Ala'u'd-din, Abdullah and Mahmud. Under roof are 15 graves, four of the European-lantern type; the two end graves have ornate European-lantern stones with no inscriptions but were revealed as the graves of Sultans 'Ala'u'd-din and 'Abdullah, the former of whom died in Aceh and the latter on the Tambelan Islands. There are also two large Chinese-lantern graves, revealed as those of Sultan Mahmud and Sultan 'Abdu'l-Jalil his successor, the latter being actually buried at Kuala Pahang. Another of the roofed graves is said to be that of Sayid Salim al-'Aidarus. Outside the roofed shrine are several ancient graves:—two small ones of the Chinese-lantern type, one of the common carved female type and two children's graves. In the caretaker's kiosk is what appears to have been the stone-base to a wooden house-pillar: it may be Chinese.

(2) *Makam Bendahara*. This lies inland from the river off the road leading to Makam Sultan on a plain called Padang Saujana. Under a roof are 12 ancient graves and 11 outside. There are several, including the so-called Bendahara's grave i.e. of Tun Abdu'l-Majid (d. 1697 A.D.), of the Chinese-lantern type—found also at Pekan, Pahang. (JRASSB. No. 60, p. 36)—and a number of the European-lantern type. The only inscriptions are Kuranic texts in debased lettering.

(3) *Makam Sayid*. This lies inland near Sungai Pemandi. It is a mound with a well-built brick wall having a bevelled top. There are steps and a gate, damaged by a tree. It contains 3 graves of the common carved type (of which Raja Puteh's grave at Panchor and Makam Masshor at Sabrang are the most ornate examples), one child's grave and one small European-lantern grave. Outside and close to the roofed graves is one large European-lantern grave, and further away are 3 more graves of the same type.

(4) *Makam Tauhid*, a little downstream from Kota Tinggi and 6 chains from the Sungai Damar, consists of a small mound containing 1 small female grave of the common type and 1 male of the European-lantern type. The identification of this exact spot (18½ chains from Makam Sultan) as Makam Tauhid is perhaps uncertain. Between it and Makam Sultan further upstream runs one wing of the earth escarpments of a fort (? Kota Tinggi. "The Tall Fort") with a very deep bank and ditch outside it. The "Malay Annals" place Makam Tauhid *di-hulu*

Sungai Damar (i.e. above it on the Johor, as it is still sited) *di-dalam Sungai Batu Sawar itu*. It was the capital in 1641 and 1642. In the latter year an epidemic, the contemporary *Daghregister* tells us, caused removal to Batu Sawar. Unless the contemporary Dutch confused names, Makam Tauhid therefore and not Batu Sawar must have been the unhealthy settlement at Tanah Puteh which was the capital for two years only:—the appendix to the “*Malay Annals*” said it was Raja ‘Omar (Sultan Ali Jalla ‘Abdu’l-Jalil Shah 1580–1597) who made his settlement at Tanah Puteh *alias* Batu Sawar but the appendix was written much later and may well be wrong as to date and place and ruler. There can hardly have been two famous epidemics. The *Daghregister* says that the epidemic made the king change the name of Makam Tauhid to Batu Sawar, but this seems improbable, as it adds that “the king moved across the river” i.e. the Sungai Batu Sawar or the Sungai Damar. The first Bendahara Sultan, ‘Abdu’l-Jalil Shah, made Makam Tauhid his capital for a year after the murder of Sultan Mahmud at Kota Tinggi in 1699 A.D.

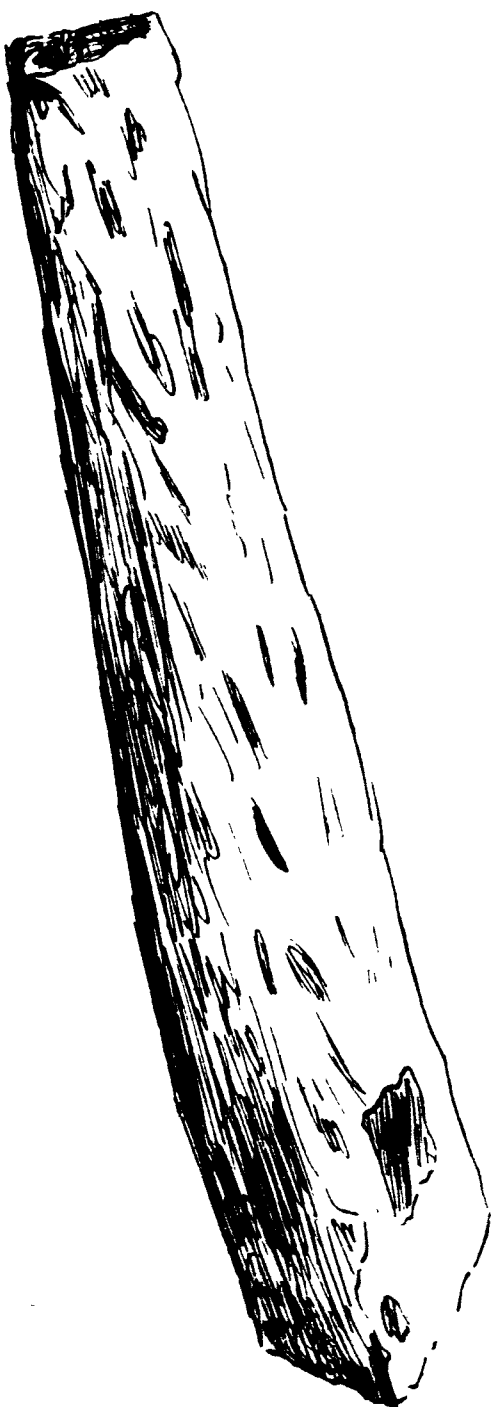
Batu Sawar, literally ‘Fishweir Rock,’ was described by Matelief in 1606 as lying opposite to Sabrang (viz. below Makam Tauhid). The rock is pointed out today about 2 miles below Kota Tinggi and half a mile below Tanjong Putus under the opposite bank but the settlement may well have been higher or perhaps have stretched for some distance upstream. The Dutch described the fort there as 1300 paces round with high palissades close to the river:—the fort on the opposite bank, Kota Sabrang, was smaller. In his letter of 1615 A. D. Iskandar Muda, Sultan of Aceh, describes himself to James I of England as lord of Batu Sawar and its dependencies.

There is no foundation for Rouffaer’s surmise that the same place was called Tanah Puteh (before 1587 A.D.). Batu Sawar (1587–1613), Pangkalan Raja (1609–1613) and Makam Tauhid (1614–1673 A.D.). The last three were separate but adjacent hamlets and, as I have said, only Tanah Puteh may have been another name for Makam Tauhid.

Sabrang—where Raja Bongsu (alias Raja di-Hilir), afterwards Sultan ‘Abdu’llah had his fort. Here a few chains below Makam Tauhid (Pangkalan Raja) and on the right or opposite bank is *Makam Masshor*. It is on a small mound in a Chinese holding. There are two elaborately carved stones almost identical with Raja Puteh’s grave at Panchor.

In a rubber estate on the left (*kanan mudik*) bank just below Batu Sawar rock are one man’s grave with two fine stones of the European-lantern type, two men’s graves with one stone each of the same type, one small stone of foliate pattern and the fragments of a child’s grave. One of the single stones is about 4 chains upstream from the others.

STONE RELIC AT PANCHOR, JOHOR RIVER.

Tanjong Sibadam (so pronounced and not as Si-Badang). On the opposite bank, in Nam Heng Estate, about 4 chains from the river is a grave mound ($4 \times 24 \times 15$ feet), walled with shallow bricks of the old Malacca type and containing one adult grave in perfect condition and fragments of two children's graves. The first has two stones of inferior marble with a pink tint. They each have carved foliate bases and carved rosettes into which the *kalimah* is skilfully worked, so that they remind one of the graves at Sungai Telipok, Sungai Kemang and Makam Masshor. Tradition says the adult grave is that of Che' Puan Luar, a royal consort killed for being a gad-about. A cast of one of the two identical stones is in Raffles' Museum.

Bukit Seluyut. At a landing-spot 16 chains up the Seluyut River on the left bank (*kanan mudik*) and $5\frac{1}{2}$ chains inland at the foot of the hill are one small Chinese-lantern grave and one grave plain and uncarved. Five chains away up the hill, just above the flat ground and on the way to the earthen escarpments of the fort on the hill-top are 3 graves, two large and inscribed and one child's grave. A cast of the two perfect inscribed stones of one grave and of the inscriptions on the broken adult grave are in Raffles Museum. According to the "Malay Annals" (chapter 38) Sultan Muzaffar Shah (reigned ca. 1564–1580) removed from Johor Lama and settled here. He and his sister, Raja Fatimah, wife of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah (reigned 1580–1597 A.D.), are said in the "Annals" to have been buried here. (*Vide* p. 22 *supra*). It is from Bukit Seluyut that Temenggong Abdu'r-Rahman is said by Crawford (Viator) to have removed to Singapore old cannons now at the Fort, Johor Baharu.

Panchor. Here in the river at low tide are visible two long stone posts with oblong rectangular sockets near their tops (*vide* illustration). The stones are 9 feet 5 inches long, 1 foot 10 inches broad at the wider end and 1 foot 2 inches at the narrower. The holes are 1 foot 1 inch square. The Malays call them Achinese anchor-stones: if Achinese, they must date back to the siege of Johor Lama about 1587, not to 1613 when Batu Sawar was the object of the Achinese attack. Panchor is not mentioned in the "Malay Annals" or by d'Eredia. At Panchor near Sungai Tukul and on a height where the earthen escarpments of a fort can still be traced is a Malay grave with two fine stones (p. 52) elaborately carved in foliate pattern resembling that at Makam Masshor—a cast of one of the stones is in Raffles Museum. It is known as the grave of Raja Puteh. In Harvey's time (1879) there was an iron gun near by. He described the fort as being 50×160 yards in area with escarpment 8 or 10 feet high. Below on the flat, where Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah is said to have built a palace in 1112 A.D. (1700 A.D.) which was destroyed by fire a few years later, there is another grave with stones of the Chinese-lantern type. There are many other grave-mounds with a few fragmentary stones in a Japanese rubber estate at Panchor. None have inscriptions.

Kota Budak. Here are the remains of a fort described by Mr. Gardner above (p. 123).

Johor Lama, capital of Johor from 1530 until 15 August 1587, when it was sacked by the Portuguese. The Portuguese called it also *Cottabato* (Kota Batu). The remaining escarpments of the large fort are shown in the plan on p. 18. The remains of two ancient Malay ships are extant (1932), one on the beach buried under a tall coconut palm and one at Pangkalan Raja, inland on the Sungai Johor Lama, just behind Johor Lama village. Every blow from a *changkul* will unearth some of the innumerable shards of Chinese earthenware of the period. At the back of the fort are two old graves, one inscribed with texts. The village was never wholly abandoned. It was here that Raffles hoisted the British flag in 1823 to the annoyance of the Dutch. In 1826 its chief was the Suliwatang of Kampong Bugis—that lay between the Rochor and Kalang rivers in Singapore. In 1846 it was still a Bugis village (*Journal of the Indian Archipelago* V, p. 264).

Tanjong Belading has a burial ground with four ancient graves with no inscriptions.

Tanjong Surat. No remains have been found here in spite of Rouffaer's guess that the name may betoken the site of a Majapahit inscription. Could it have been the port for the frequent traders from Surat? If so, it should strictly be Tanjong Surati.

Pengerang. This may be the place d'Eredia calls Pangaranian.

Tanjong Si-Tapa is at the south-west end of the Jelutong district (? = Chau Ju Kua's *Ji(h)-lo-ting* of 1225 A.D.). Crawford's "Journal of a Voyage round the island of Singapore" (Moor's "Notices of the Indian Archipelago," pp. 269–273) records that "our Malay guides informed us that indications of an ancient population did exist along the whole of the coast in the presence of bricks, fragments of Chinese pottery and those stone pedestals which are used in the best description of Malay buildings."

(b) on the Muar River.

Muar is mentioned in the *Nagarakretagama* (composed 1365 A.D.) as subject to Majapahit.

Biawak Busok along with Kota Burok was visited by the fugitive ruler of Singapore about 1360 after the sack of Singapore. (Malay Annals ch. XI). No remains have been found.

Kota Burok. Here in an old orchard close to the Muar river is a grave having two small *nisan* with foliate carving of the type of the early XVIIth century grave of the wife of Sri Agar'diraja, Temenggong of Muar, at Segamat (Lubok Batu)—a far less elaborate copy of the Makam Masshor and Makam Raja Puteh on the Johor river. It is surrounded by graves of modern type. Across a small tributary of the Muar is what the Malays call a wall, *tembok*, (apparently an earth escarpment) about 18 yards long, in which are found some thin Malacca bricks. A specimen brick has been deposited in Raffles Museum.

Kampung Raja, Pagoh, 17 miles from Muar by road. The Pagoh is a left (*kanan mudek*) bank tributary of the Muar, a few miles above Panchor. Here on a pleasant knoll in a grave-yard above the river are two graves, said by village tradition to be those of Raja Berdarah Puteh ("The White-blooded Raja") and his wife. One day on his return from the hunt, this prince from Pagar Ruyong found his sister dead for no apparent cause. Had she died from the prick of a needle? He tried the needle on himself and fell dead. But both the graves have inscribed stones of a style that belongs to the XVth or early XVIth century, like stones from Malacca, Sayong Pinang and Pekan, Pahang and are older than the coming of the Minangkabau Malays. One is inscribed Sultan 'Ala'u'd-din son of Sultan Mansur son of Sultan Muzaffar and as all four stones are of different type they may mark the place of *four* graves. One is unique in having an inscription from the "Arabian Nights." The occurrence of so many single stones from Malacca, Pekan Pahang, Sayong Pinang and Ulu Pagoh suggests that XVth century graves in Malaya were marked by one stone only. Casts have been placed in Raffles Museum.

(c) near Segamat.

At Lubok Batu, near to Segamat, is the grave of "The Lame Bendahara" (Bendahara Tepok)—*Sejarah Melayu*, ch. 34. The local tradition is that just as the Portuguese were about to take Malacca, his followers carried off this chief first to Bukit Berlubang in Ulu Jementah and thence to Lubok Batu which then had no name. Reaching that spot the Bendahara recovered consciousness and asked why he had been carried off and made to desert his Raja: he also asked the name of the spot. When he was told that it had no name, he flung a stone into the pool, exclaiming, "Only if that stone rises, will I return to Malacca." So the spot was called The Pool of the Stone. At that time Segamat was still called Leban Chondong. The story continues that the Bendahara lived four years at Lubok Batu before he died. "Then Dato' Sagar 'diraja bin Sayid Ja'far came from Kota Tinggi and opened Segamat. He was succeeded by his son Sa' Amar 'diraja and then by his grandson Paduka Tuan and then by his great-grandson, Wan Idris."

(d) Batu Pahat.

"The well at Batu Pahat was made by the Siamese"—*Sejarah Melayu*, ch. 13. Actually it is a natural formation, due to a flaw in the granite bed at the estuary, and is still used. The granite face is now being quarried and the granite formation is the most striking feature of the estuary. Hence and not, as Rouffaer suggests, from any inscribed stone must the place have got its name.

THE RULERS OF JOHOR, 1530-1564.

according to the *Bustani's-Salatin*.

MUHAMMAD, S. of Pahang

'ALA'U'D-DIN RIAYAT SHAH,
S. of Malacca.

AHMAD, S. of Pahang

MAHMUD SHAH,
last S. of Malacca,

m. (a) Putri Onang Kening, (b) Tun Fatimah.

P. Fatimah m.

MANSUR, S. of Pahang.

R. MUZAFFAR,
1st S. of Perak

Putri Dewi,
m. ZAIN AL-'ABIDIN,
S. of Pahang.

R. Radin, 'ALA'U'D-DIN RIAYAT SHAH,
first S. of Johor,
m. (a) a Pahang princess, sister (saudara) of S. Zain al-'Abidin, (b) a commoner wife

The Perak S. MANSUR SHAH
dynasty of Pahang, m.
P. Fatimah

P. Khatijah m. Mahmud, R.
Kechil Besar,
d. in Pahang.

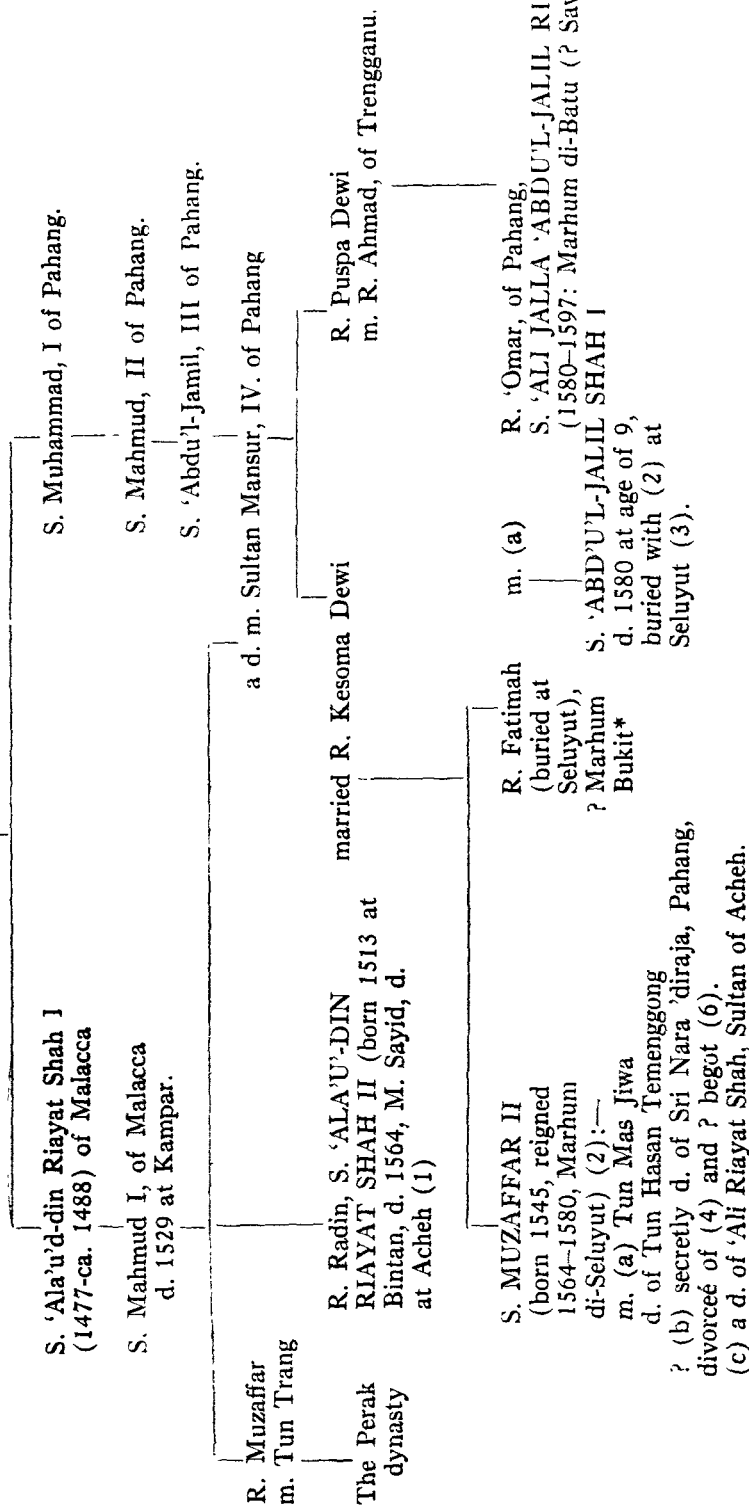
P. Fatimah
m. S. MANSUR
SHAH of Pahang.

Radin Bahr,
S. of Johor, asc. 1564.

no issue

- (1) This table is taken from the *Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society*, No. 81, pp. 39-47. S. = Sultan, P. = Puteri, R. = Raja.
- (2) In one passage the *Bustan* says that S. Mansur Shah of Pahang and Putri Fatimah had no issue; in another it gives them two children, Putri Puteh (alias Putri Kechil Besar) and Salleh alias Subang. The last entry of the Johor column in JRASMB., p. 40 vol. X, Part I is in error.
- (3) The *Bustan* says Radin Bahr was poisoned and that his death ended the Malacca line of Johor rulers. The next Sultan of Johor, Raja 'Omar of Pahang, would then be a usurper and may, as the "Malay Annals" say, have married Putri Fatimah, after the death of her husband, Sultan Mansur Shah of Pahang. How else could he have come to claim the Johor throne?

Sultan Mansur, of Malacca.
(ca. 1445—ca. 1458 A.D.)

S. = Sultan. R. = Raja. M. = Marhum (died). (1) to (9) = Sultans of Johor.
(1) is here stated to have married his own niece by his half-sister! Though for tabular convenience they are separated, actually Raja Muzaffar and the wife of Sultan Mansur Shah of Pahang were older and the children of Princess Onang Kenyah while Raja Radin was younger and the son of Tun Fatimah.

*JRASSB IX, p. 98 is the authority. For some undiscovered reason the Kampong Glam tree gives the name of the ruler before Sultan Mahmud as Sultan 'Abdu'r-Rahman.

The Mufti, Johore, states that the Muslim teacher of the first five Sultans was Sayid Hamid bin Husain bin Sha'ab (شهاب), who is buried at Bukit Kuala Seluyut.

m. (b) d. of Sri Nara 'diraja, Pahang*
R. Mansur
S. 'ALA'U'-DIN RIAYAT SHAH III
(1597--6 June, 1613)
(? Mangkat di-Acheh) (5)
R. 'Abdullah (or Bongsu or Sabrang or di-Hilir),
S. 'ABDULLAH MA'AYAT (or HAMMAT) SHAH
(b. 1571, reigned 1613-1615, d. May 1623 on Great Tambelan Is.
(6) (Marhum Tambelan)*
Raja Bajau*
S. 'ABD'U'L-JALIL SHAH III
(reigned 1623-22 Nov. 1677)
—returned to Batu Sawar
(then Makam Tauhid)
April 1641, died in May 1673
to Pahang. Marhum Mangkat
di-Pahang* (7)
S. 'IBRAHIM SHAH
(reigned 1677-16 Feb., 1685)
Mangkat di-Riau. Marhum Bongsu* (8)
S. MAHMUD SHAH II
(born 1675, reigned 1685 Aug. 1699)
(Marhum Kota Tinggi, Mangkat di-julang) (9).
m. (c) a daughter of
S. 'Ala'u'd-din
Mansur Shah
(11th Ruler of
Acheh and son
of a S. of
Perak).
R. Ashem, murdered as
a child in Acheh.

I
SULTANS OF JOHOR, RIAU—LINGGA, TRENGGANU, SINGAPORE AND PAHANG.

B.S.M. Abdu'l-Majid
of Johor, Marhum Padang Saujana (Kota Tinggi), d. 1697.

B.P.R.(S.) ABDU'L-JALIL RIAYAT SHAH
M. Kuala Pahang; reigned 1699-1719

Paduka Maharaja (1717).
Tun ZAINAL-ABIDIN
1st Sultan of Trengganu,
asc. 1725 d. 1733.

Tun Kechil, R. Dalam.
S. MANSUR SHAH
M. Besar (or Janggut)
m. R. Bakul & R. Bulang d. of D. Chela' Y.T.M.

S. ZAINAL-ABIDIN
M. Mata Merah
asc. 1793 d. 1808

TENGGU MUHAMMAD,
Yamtuan Kelantan (asc. 1793)

S. AHMAD SHAH
asc. 1808 d. 1827

S. ABDUR-RAHMAN SHAH
asc. 1827 d. 1851

S. MANSUR SHAH
Y. T. Muda
1851-66

T. Teh
m. S. Muhammad
Shah of Lingga

S. DAUD
ruled 1831
3 weeks

BAGINDA
S. OMAR
Y. T. Besar
1839-76

Y. T. M.
MAHMUD

S. MUHAMMAD
SHAH 1836-49

S. AHMAD MUADZAM SHAH
1876-1881

S. ZAINAL-ABIDIN MUADZAM SHAH
1881-1918

S. MUHAMMAD
asc. 1918 deposed 1920

S. SULAIMAN
BADR AL-ALAM SHAH
asc. 1920, m.
T. Meriam, d. of S. (Wan)
Ahmad of Pahang

Tun Abbas
B. S. M.

T. Tengah or Erang
m. D. Parani killed 1723.

T. Kamariah
d. ca. 1746,
m. R. Kechil
1st Y. T., Siak

T. Mandak
m. D. Chela',
2nd Y.T. Muda Riau

S. SULAIMAN BADR AL-ALAM SHAH
Mangkat di-Batangan; d. 1760
m. Che Puan Perak and others.

B. P. R. Tun Abdu'l-Majid,
Pahang, d. 1803

Tem. Abdu'l-Jamal m. R. Maimunah

T. Puteh

married S. ABDU'L-JALIL MUADZAM SHAH
R. di-Baroh d. 1761

R. Bakul
m. S. Mansur
of Trengganu

S. AHMAD RIAYAT SHAH
d. 1761

S. MAHMUD RIAYAT SHAH, (b)
Marhum Besar, b. ca. 1755 asc. 1761
d. Jan. 1812 at Lingga.

D. Kechil (a)
Tem. 'Abdu'l-Hamid

E. Muda (Muhammad)
of Bulang
de facto Tem.

(2) 1811 Wan Esah d. of (3) T. Perbu
Koris, B.P.R. Pahang
no issue

S. ABDUR-RAHMAN MUADZAM SHAH of Lingga
M. Bukit Chengkeh b. ca. 1780 d. 1830
m. E. Dalam & Others

m. S. HUSAIN,
Muadzam Shah
of Singapore d.
1835.

T. Jalil
m. s.
of Tem.
Ismail
of Muar.

S. ALI (of Muar)
Iskandar Shah
d. 1877 at
Malacca.

T. Jaafar

S. MUHAMMAD
MUADZAM SHAH
M. Keraton
b. 1803 d. 1841
m. (1) R. Teh & (2) others

S. SULAIMAN BADR
AL-ALAM SHAH (c)
asc. 1857 d. 1883

T. Tengah
m. R. Haji
Abdullah,
9th Y.T. Muda,
Riau

Tun Kechil
m. Tun Mutahir
B.S.M. Pahang
ca. 1823

Tem. Ibrahim
(D. Ronggek)
Singapore and
Johor b. 1811,
d. 1 Feb., 1862

Che Puan Aisha m.

T. Muhammad
(T. Besar Hitam)
d. 1825.

S. MAHMUD MUDZAFFAR
SHAH b. 1823, asc. 1841, deposed
1857; (d) d. in Pahang 1864.

T. Dalam
m. Y.T.M.
Trengganu

T. Hamidah
m. Tun
Abdu'r-Rahman,
Pahang ca. 1850

T. Andak
m. Tem.
Ibrahim.

T. Empuan Maimunah m.
T. Embong (Fatimah)
m. R. Mhd. Yusuf, 10th Y.T.M.

S. ABDUR-RAHMAN MUADZAM SHAH
asc. 1885 deposed 1911: last Sultan of Lingga.

B.P.R. (1803-6) Tun Koris, Pahang
m. Che Puan Meriam.

B.S.R. (1806) Tun Ali,
Pahang, d. 1847.

B.S.R. WAN AHMAD
S. (1887) of
Pahang d. 1914.

S. ABUBAKAR
of Johor b. 3 Feb.,
1833, d. 4 June, 1895.

S. IBRAHIM
of Johor, b. 17 Sept., 1873.

S. ABDULLAH
of Pahang
asc. 1917 d. 1932.

S. MAHMUD
m. T. Meriam
asc. 1914 d. 1917.

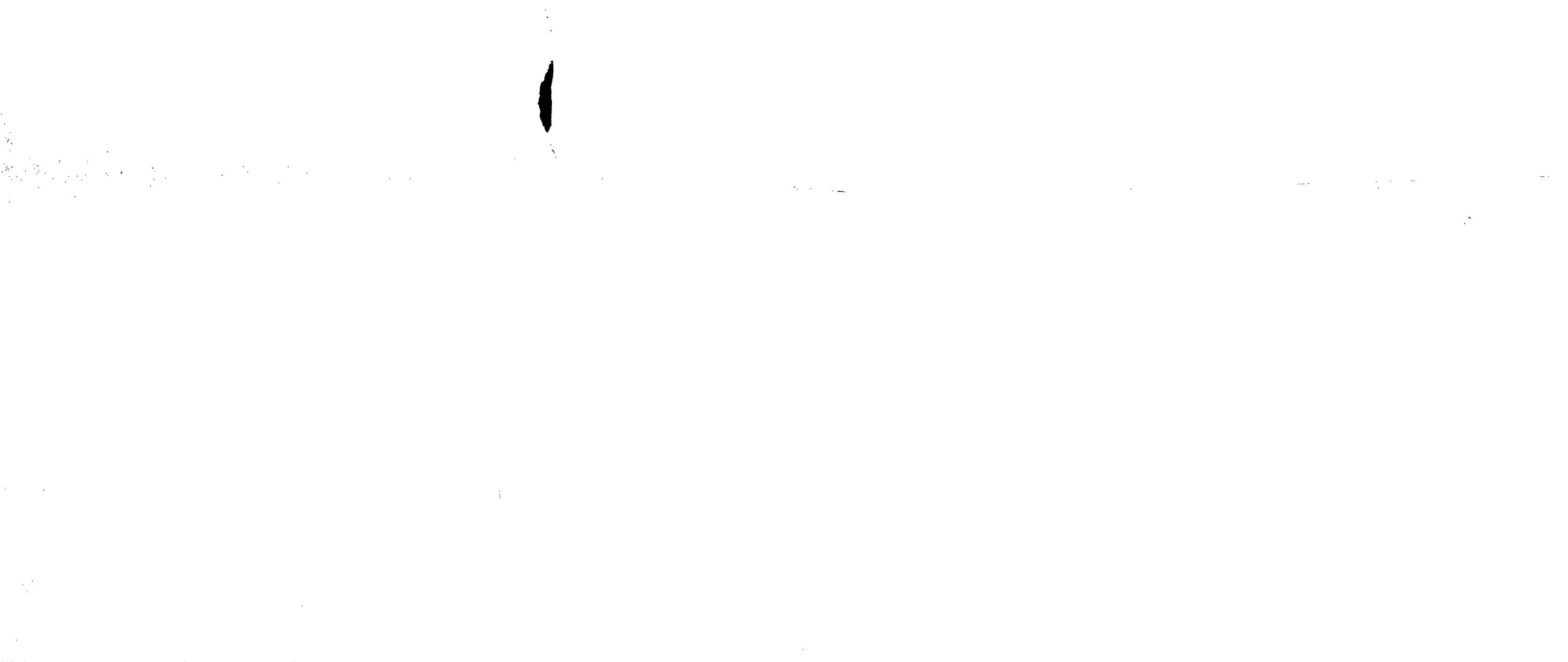
T. Meriam
m. S. Mahmud
of Pahang.

B. Che Engku Sentul
drowned 1803

B.S.M. (Tua) Tun (Mu)tahir
d. 1863, buried at Johor
Baharu

B. Muda Koris
asc. 1858 d. 1863.
buried at
Johor Baharu.

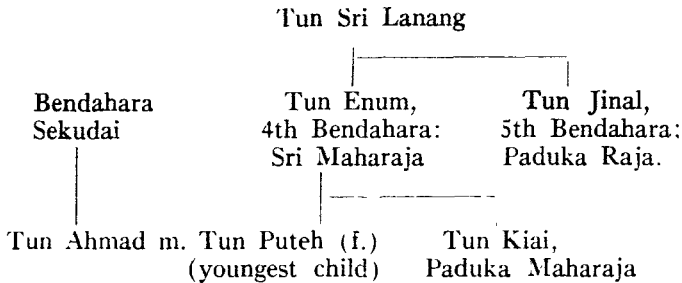
Notes.—These trees follow the *Tuhfat al-Nafis*, except for (1) Tun Abbas and the Johor branch, which is derived from sources cited in my paper on "The Bendaharas and Temenggongs"; (II) the Trengganu branch which is taken from the Johor MS. described in that article, Wilkinson's "Mahmud II and Abdul-Jalil III" (JRASM 1931, pp. 28-34) and the Kampong Glam tree; (III) the Pahang Branch, taken from Mr. Linehan's paper (JRASM 1925, p. 354) and the Johor MS; and (IV) some dates and events after 1856 taken from Netscher (Verhandelingen v. d. Bat. Gen. v. Kunsten en Wetenschappen, Deel XXXV Batavia 1870) while some are from Begbie's "The Malayan Peninsula," pp. 274-285.
S. = Sultan. Y. T. = Yang-dipertuan. Y. T. M. = Y. T. Muda. R. = Raja. B. = Bendahara. b. = buried. Tem. = Temenggong. T. = Tengku. E. = Engku. M. = M. Marhum. m. = married. D. = Daing. d. = (1) died (2) daughter asc. = ascended. ca. = circa. B. S. M. = Bendahara Siwa Mahkota. B. P. R. = Bendahara Paduka Raja.
(a) The royal Kampong Glam tree gives his name as Enche' Kamis, calls him Temenggong and also makes him a son of Tem. Abdu'l-Jamal. A Johor tree, almost identical with that of Kampong Glam, calls him Engku Abdu'l-Hamid son of Abdu'l-Jamal. A gloss on an 1866 MS. of the *Tuhfat* calls Engku Muda Muhammad.
(b) S. Mahmud Shah of Lingga, d. 1812 m. (1) E. Puan, d. of B. Abdu'l-Majid (Johor M.S.) Pahang, no issue; (II) Che Mekoh, d. of D. Maturang, alias Che' Jaafar, issue T. (S.) Hussain of Singapore; (III) in 1780, Che Meriam, d. of Bandar Hassan, (and a Balinese slave—Begbie) issue R. (S.) Abdu'r-Rahman. (IV) T. Hamidah (E. Puti, who kept the Johor regalia) d. of R. Haji (M. Ketapang)—Netscher pp. 246.
(c) Not *gahara* i.e. not noble on both sides *ib.* After his death in 1883 there was no heir on the male side and the Lingga throne was vacant till 1885. This was the time when Tem. Abubakar took the title of S. of Johor, about which he had approached Riau in 1868 when he assumed the style of Maharaja.
(d) Formally installed as heir apparent by Bendahara Ali who came from Pahang to Lingga.

D

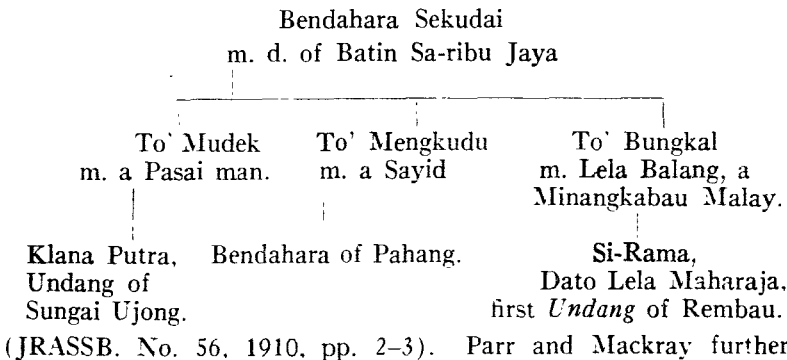
BENDAHARA SEKUDAI AND NEGRI SEMBILAN.

Who was this Johor Bendahara? From the *Malay Annals* (Shellabear's 2nd edition, romanised, 1909, p. 173) we know that a son of his married a granddaughter of Tun Sri Lanang, author of that history. Now Tun Sri Lanang was created third Bendahara of Johor with the title Paduka Raja shortly after 1580 when Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Riayat Shah came to the throne (*ib.* p. 262). His later patron Raja Bongsu, afterwards Sultan 'Abdullah of Johor, was described by Matelief in 1606 as a man about thirty-five years old. Tun Sri Lanang, therefore, cannot have been born later than 1560. He was still flourishing in 1614, when he is said to have written the *Annals* (*ib.* p. 2). A man of the next generation, as Bendahara Sekudai appears to have been, might have been born between 1580 and 1595 and have still been alive and vigorous in the '40s of the next century. The tree is

That is all one can learn from Shellabear's edition *Annals* except that Tun Kembak, a daughter of Bendahara Sekudai, married Tun Mahmud, Paduka Sri Indra of the Bendahara family (*ib.* p. 121).

Now turn to Negri Sembilan. Rembau tradition records that Bendahara Sekudai "a great chief, a man of title" married the daughter of a Jakun chief and had three children, who became two of them aboriginal ancestresses of the ruling houses of Rembau and Sungai Ujong and one the *mother of a Bendahara* of Pahang:—

record a tradition that *Bendahara Sekudai passed on to Pahang.* (*ib.* p. 11). A Rembau MS. confirms this and gives the Bendahara the title of Sri Maharaja.

Naning has a variant legend. One day while hunting Nenek Bangkong, of Ulu Jelebu, found a beautiful girl child, Puteri Mayang Selida in a cave and adopted her:—later she is called the daughter of Batin Sa-ribu Jaya and styled Nenek Berchanggai Besi. She married Chahaya Putra (a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil of Johor) who became Bendahara Sri Maharaja of Sekudai. The couple had many children:—

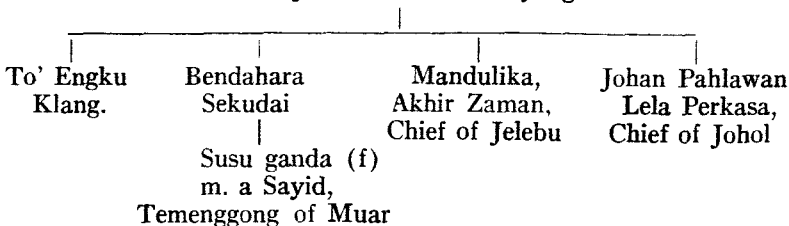
- (a) Nenek Tukul (JRASMB., 1931, pp. 134-5), who opened Pengkalan Pauh at Klang;
 - (b) Nenek Jelondong, who opened Sungai Lumut in Jelebu;
 - (c) Nenek Landasan, who opened Bandar Lima, i.e. Rahang in Sungai Ujong,—Batin Sa-Ribu Jaya being the feller of the jungle and being buried on Bukit Hitam at Ulu Langkat;
 - (d) Nenek Kerbau, who founded Lantai Kulit in Johol;
 - (e) Dato' Mudek, who married a Pasai man, Khatib Muhammad;
 - (f) Dato' Bungkal, who married Lela Balang of the Tiga Nenek tribe, at Kampong Bedara, Rembau;
 - (g) Dato' Mengkudu, who married *Tun Shahid of Pahang.*
- (e) and (g) differ slightly from the Rembau account.

The Sungai Ujong tradition, written down in 1908 for the then Resident, Mr. D. Campbell, gives another variant.

Batin Berchanggai Besi, "the aboriginal chief with the iron finger-tips" was married to Bedurai Besi of Berenang,—Bedurai being the usual Malay corruption of Wizurai, = the Portuguese Viceroy—who had a sister Ketopong Besi "of the iron helmet." One wonders if these aboriginal chiefs had been recognised by the Portuguese and given insignia by them?

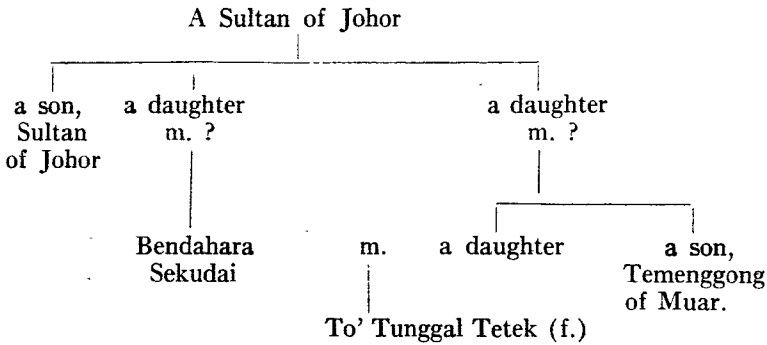
Batin Berchanggai Besi found the girl child, Mayang Selida, in a cave. When she grew up, she was taken in marriage by a Sultan of Johor, going ashore at Tanjong Putri, so named after her. The tree runs:—

A Sultan of Johor m. Putri Mayang Selida

This account adds that *Bendahara Sekudai was Penghulu of Rembau, till he went to Pahang.*

Mr. Bland collected yet another Sungai Ujong account in 1895 (JRASSB. No. 28, pp. 53-66). Its tree runs:—

This version also says that this Bendahara sailed to Kuala Linggi, proceeded to Sempang Rembau, and got the Batin Sa-ribu Jaya to acknowledge his overlordship and take him to Sungai Ujong. *After that the Bendahara went to Pahang.*

Can anything be got from this farrago of legends? The rulers of Johor for the period were:—

- (1) Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Riayat Shah
(reigned 1580-1597 and died at Batu
Sawar on the Johor river)
m. a daughter of Sri Nara'diraja of Pahang

<p>(2) Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah
(reigned 1597-1613 and died at Aceh)</p> <p>(4) Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah (reigned 1623-1677)
—returned to Johor in 1641 and fled to Pahang in 1673</p> | <p>(3) Sultan 'Abdullah Ma'ayat Shah (reigned 1613-1615 and died 1623 on Great Tambelan Island)</p> <p>a son</p> <p>(5) Sultan Ibrahim Shah
reigned 1677-1685; died at Riau.</p> <p>(6) Sultan Mahmud (or 'Abdu'l-Jalil)
(reigned 1685-1699)
murdered at Kota Tinggi.</p> |
|--|---|

Clearly Negri Sembilan legend is wrong in calling Bendahara Sekudai the son of any of these rulers. None of the sons of Sultans

ever were Bendaharas until, after the murder of Sultan Mahmud in 1699, the Bendahara line inherited the Johor throne. Nor yet can he have been the grandson of any of these Sultans. But at the date in question he must have been of the old Bendahara family though later a Sayid family apparently got the office of Bendahara by marriage with a girl of the old Malacca house. The large Batavian recension of the "Annals" (van Ronkel's CCCXLV, von de Wall 190) says that the Bendahara who did treason to the mad Sultan Mahmud, was a good man, a descendant of Demang Lebar Daun and of the blessed (*bertuah*) Dato' Sekudai.*

The story that the Bendahara Sekudai had a daughter with four breasts (*susu ganda*) and an aboriginal name, must also be discarded. Wilkinson has disproved the tradition that Malay noblemen of Malacca sought their title to the hinterland through aboriginal wives: it was only a theory of Minangkabau sticklers for a matrilineal title to their Negri Sembilan settlements (*Papers on Malay Subjects: Wilkinson's Malay History, Part V, Notes on the Negri Sembilan*, Kuala Lumpur 1911, pp. 11-12). The ancestors of the territorial chiefs of Negri Sembilan were kinsmen and nominees of the Bendaharas of Malacca: the ancestors of the tribal chiefs were Minangkabaus of good family. But discard his aboriginal amours and Bendahara Sekudai remains a notable figure on the west coast of Johor and there is no doubt that he travelled extensively in Negri Sembilan asserting Johor's suzerainty. He may probably have been the "father" of some of the Negri Sembilan chiefs in the loose sense in which the Minangkabaus use the term "father" to cover "uncles" and all relations of the same generation as a man's real father, so that *they would be ready to term any of the younger branches of the Bendahara's family tree his sons*.

When can this chief have had occasion to administer Negri Sembilan? Certainly not before 1614. Tun Sri Lanang was still Bendahara then. Moreover Tun Sri Lanang was succeeded immediately by two of his sons. If the universal tradition in Negri Sembilan that the Bendahara Sekudai bore the title of Sri Maharaja, is correct, then following the system of rotation (JRASMB., 1931, p. 30) it appears that he must have succeeded Tun Jinal, the fifth Bendahara, whose style was Paduka Raja (*see above*). But can Negri Sembilan tradition be wrong, borrowing the title Sri Maharaja erroneously from the now century-old title of the Rulers of Johor? The Batavian large recension of the "Annals" which corresponds with Dulaurier's Codex A, says it was actually Tun Jinal, Bendahara

*Immediately after *pada zaman ini-lah* (Shellabear p. 264) is a corrupt passage: *dan Bendahara yang Batu la hati-nya mangkat kerja Raja Johor karna Bendahara keturunan Demang Lebar Daun dan keturunan anak chuchu To' Sekudai bertuah, sampai-lah kepada anak chuchu-nya dia-lah yang durhaka kepada Raja Johor* (MS. p. 197).

Was Tun Dagang with that name a son or Sayid Zain al-'Abidin, *son-in-law* of Dato' Sekudai? And as Sri Maharaja was he Bendahara? All the MSS. of the *Sejarah Melayu* must be collated before we can reach certainty.

The Sungai Ujong tradition which says that a daughter of Bendahara Sekudai married a Sayid, who was Temenggong of Muar is interesting. Elsewhere I have recorded the Muar tree.*—

A Hashimite Sayid 'Aidarus of
Kampong Pasir, Aceh

Zain al-'Abidin,

m. al-Marhum كيعشي of Kota Tinggi, Johor

Maharaja Sri 'diraja

m. daughter of a Muar chief, Orang Kaya Derma.

Dato' Pasir
'diraja, ruled
Muar from
1699.

Bendahara Sri Maharaja,
of Padang Saujana, d. 1697 (father
of Tun 'Abdu'l-Jalil who in 1699
became Sultan of Johor).

Putri Bakal m.
Sultan Mahmud,
murdered 1699.

What does Marhum كيعشي mean? Is it "the lady who was taken to Aceh"? or was it the daughter of Bendahara Sekudai to whom Rembau tradition refers as the mother of a Bendahara? Is her son the Maharaja Sri 'diraja identical with the Dato' Sri Maharaja father of the Bendahara Maharaja of the 1685 treaty (p. 47)? And was the same title borne by three Bendaharas in succession because the Laksamana was promoted Paduka Raja and lived to be very old? One Segamat MS. reads *gengsi* 'kin' instead of *al-Marhum Kaishi*. It also makes Putri Bakal consort of *al-Marhum Kota Tinggi* and by him mother (and not consort) of the Sultan Mahmud murdered in 1699. And it claims that Dato' Pasir 'diraja was regent during Sultan Mahmud's boyhood and refused the throne after his murder. Another Segamat MS. gives Dato' Pasir 'diraja the personal name of Sayid Ja'far.

From November 1615, when the Achinese razed Batu Sawar the then capital of Johor to the ground, Sultan 'Abdullah led the life of a hunted wanderer. In 1618 he settled at last at Lingga. In 1623 an Achinese fleet drove him even from that refuge and he died on Great Tambelan Island of a broken heart. It appeared to the Dutch that after 1615 the renowned kingdom of Johor had come to an end. In 1617 the Achinese conquered Pahang, in 1620 Kedah and Perak, in 1629 they attacked Malacca, in 1635 they again sacked

*The Segamat MSS. make Sa' Amar 'diraja second Temenggong of Muar and father of the three sons ascribed in the Muar MS. to Ferdana Mantri.

Pahang. Not till 1641 did the extinction of the male line of Achinese rulers and the capture of Malacca by the Dutch and their Johor allies relieve Johor of her two invincible enemies the Achinese and the Portuguese. April of that year saw a ruler of Johor once more living on the Johor river *for the first time since 1615*. All those troubled years, when the Johor court was in exile and the country was struggling unobtrusively for bare existence, can have furnished no opportunity or desire for founding settlements at Sekudai or for extensive colonisation at the back of Malacca. Johor imperialism must have revived in 1641, and Bendahara Sekudai was its agent. He was already Bendahara before he toured the Negri Sembilan. When did he succeed to the title? In October, 1642? According to the *Dagh-Register*, a Bendahara died in an epidemic at Makam Tauhid (Kota Tinggi). Bendahara Sekudai must have been appointed then, just before affairs in Rembau and Naning began to demand the attention of Holland and her close ally Johor.

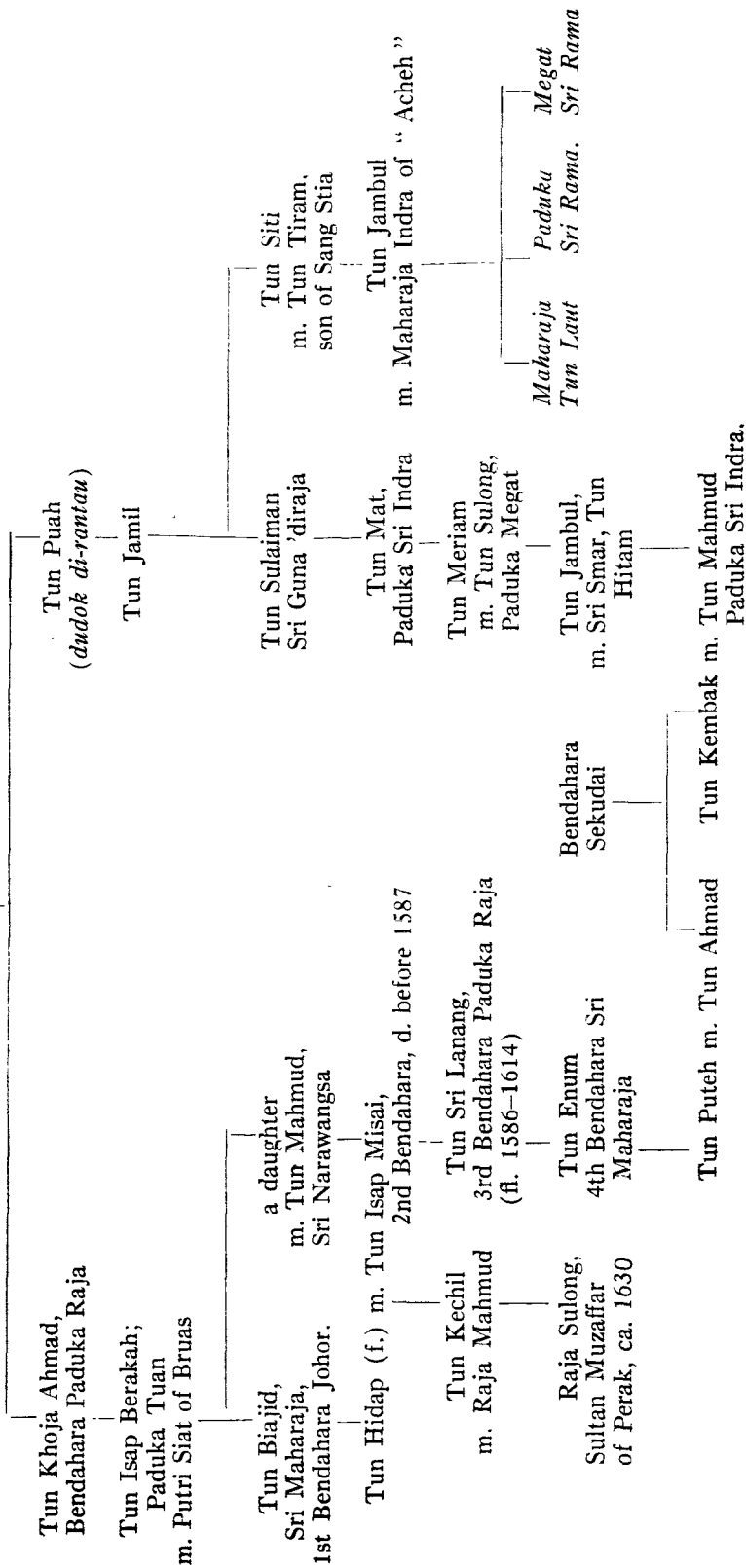
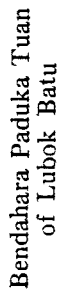
On 15 August 1641 Johan van Twist, Governor of Malacca, made a treaty with the chiefs of Naning. In 1643 the inhabitants of Naning and Rembau were rebellious, refusing to obey Raja Merah, first Penghulu of Naning, because the Dutch had banished one of their chiefs from Malacca territory. In the first half of 1644 Captain S. Alexander Mendos led an expedition of 180 men, accompanied by Governor van Vliet, to Naning and forced the chiefs to sign another and more stringent treaty. Soon after this, the Naning people killed two Dutch officers, Captains "Forsenberg and Menie." The Dutch then sent Pieter Soury to arrange matters with Johor (JRASSB. No. 67, 1914 p. 74). So much Newbold (*Political and Statistical Account of the British Settlements in the Straits of Malacca*, Vol. I, pp. 199-212) gleaned from the Dutch archives at Malacca. The *Dagh-Register* tells us more. In May, 1644, the Sultan of Johor sent to Batavia 2 *bhar* of tin, 2 *bhar* of pepper 1 *catty* of camphor and 3 mats from Timor to Governor-General Antonio van Diemen together with a letter and two chiefs from Rembau, "Sri Maharia Lela and Raja Lelawangsa" to explain that the people of Rembau and Tampin who had stolen the goods of Jorge Fernandez and treacherously killed a Dutch captain, a collector, eight Dutch soldiers and some thirty others were *not subjects of his but Minangkabaus, tenants (huidrers) of the Dato' Bendahara!* On 23 May 1644 the Sultan informed Malacca that his delegate, the Shahbandar of Sungai Ujong, was guarding Dutch interests there. In October, 1644, "assured of the treachery" of the Sultan of Johor "the Minangkabaus very bravely removed their property from Pahang" and so probably Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan.

These records make it clear that Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor put all responsibility for managing the Minangkabau people of Negri Sembilan on to his Bendahara, and there is no doubt that the Bendahara had to take action, as Johor was most anxious to be

on the best of terms with the Dutch. All Negri Sembilan tradition bears witness that after settling their affairs Bendahara Sekudai passed on to Pahang and the entry in the Dagh-Register for October 1644 leads one to suppose that his coming was feared. Pahang was a different problem to the strong and populous Minangkabau settlements behind Malacca: it was isolated and could be reached over the Jempul watershed or more easily by the Johor fleet up the Pahang river. But in Rembau the Bendahara proceeded by the diplomatic method of putting his "grandson," that is, a relative and nominee in power, and the other Minangkabau States were eager to claim descent for their rulers from the same great house. The Jempul tradition, mixing up Johor and Minangkabau history relates:—"Two brothers came from Minangkabau, Temenggong and Bendahara. To Temenggong founded a settlement in Johor: To Bendahara first at Sungai Terap*, then at Sekudai, where after founding a settlement he died, leaving a son To' Panjang Rambut. *Waris* of his removed from Sekudai to Pasir Besar, where they made a settlement and later some of their descendants went from Pasir Besar to Johol" and became Undangs of Johol (Papers on Malay Subjects, *Johol* by J. E. Nathan and R. O. Winstedt, pp. 7-8, Calcutta 1920).

The Rembau tradition that Bendahara Sekudai was grandfather of a Si-Rama, first Undang of Rembau, must not be taken as proof that he was grandfather of Megat Sri Rama, the murderer of Sultan Mahmud in 1699 A.D. at Kota Tinggi on the Johor river. The frequency of the rare name Sri Rama at that time is puzzling. Under 9 July 1664 the Dagh-Register records that Raja Merah, Penghulu of Naning, went to Malacca on 27 March, 1664, to report that Orang Kaya "Siriamas" had succeeded a deposed Raja Setia Wangsa as his second-in-command. The Ulu Muar story is that "Mogek" (the Minangkabau equivalent for Megat) Si-Rama (= Sri Rama) was the founder of Pasir Besar, Sri Menanti and Pasir Panjang, and that it was while he was so engaged that Sultan Mahmud of Johor murdered his wife. There is a Megat Sri Rama mentioned in chapters 17 and 33 of the *Malay Annals* (pp. 121, 173) with the following genealogy:—

*In the Padang highlands of Sumatra.

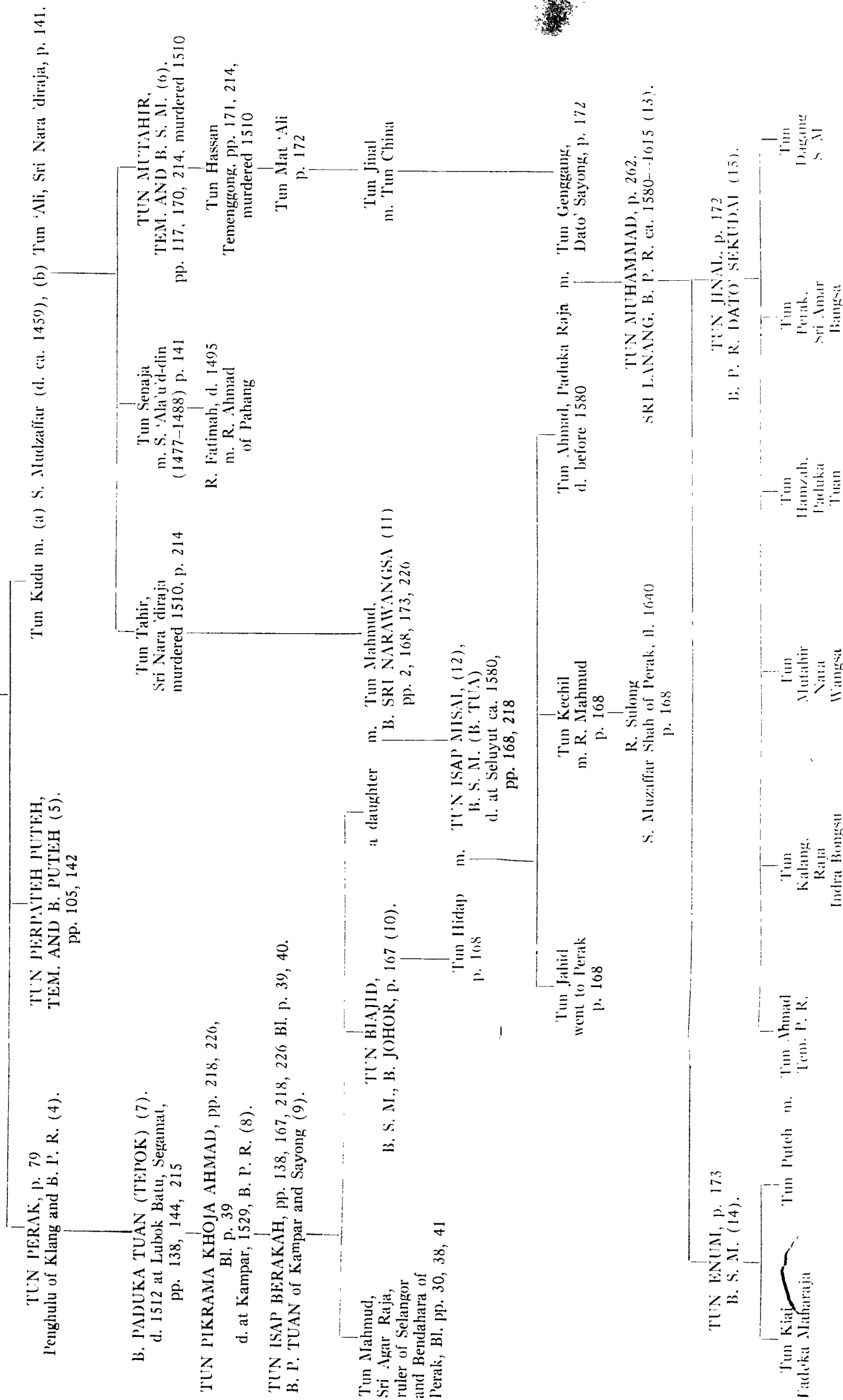
It is a strange coincidence that Rembau tradition (JRASSB. No. 56, pp. 3-4) makes one of the first founders of Rembau a To' Laut Dalam, and another Dato' Lela Maharaja Sri Rama and that Naning had also a chief called Sri Rama. The Rembau To' Laut Dalam was a chief who had a 'Javanese' wife hard to fit into the Minangkabau matriarchy. Has Minangkabau ignorance of old Malacca and early Johor history wrongly turned these early settlers into Sumatrans, when really they were representatives of their Bendahara suzerain? Did junior branches of the great house of the Bendaharas adopt such magniloquent titles as Maharaja from its Minangkabau subjects? The only title it had possessed containing that word was its ancient style of Sri Maharaja. Maharaja Indra is still the title of a Rembau chief (*lembaga*) of the Tanah Datar tribe: it is not a title of royalty and the sons of a man bearing it were not properly given, outside Minangkabau circles, such titles as Maharaja and Megat.

When Dato' Sekudai died is uncertain. If the corrupt passage on p. 197 of the Batavian MS. intends to describe as Bendahara the chief who was lost at Tanjong Batu after Jambi destroyed Johor Lama in 1673 (Shellabear p. 264) then we have a date but a date probably too late for the death of Dato' Sekudai; nor could a chief who died a fugitive be properly described as lucky (*bertuah*). According to Netscher (pp. 36, 38, VIII) a *Bendahara Paduka Raja* died a fugitive to Trengganu in 1688: "the Laksamana promoted *Paduka Raja* died in Trengganu in 1009 A. H." says the *Hikayat Negeri Johor* perhaps more accurately. In 1685 a Bendahara Maharaja (son of Dato' Sri Maharaja) presumably Tun Habib 'Abdu'l-Majid, signed the treaty with the Dutch: Tun Habib died in 1697 (JRASMB. 1932 vol. X, pp. 57-8). If Dato' Sekudai was installed Bendahara Paduka Raja in 1642, it looks as if he must have been followed by a Bendahara Sri Maharaja who died before 1673 to be followed by the virtual interregnum of the *Laksamana Paduka Raja*, whose power fell to one who was already Bendahara Sri Maharaja Tun Habib 'Abdu'l-Majid.

THE BENDAHARAS OF MALACCA AND XVIII AND XVIII CENTURY JOHOR.

TUN PERPATEH BESAR,
B. SERIWA RAJA (1).

TUN PERPATEH SEDANG,
B. SERIWA RAJA (3).

S. = Sultan. B. = Bendahara. Tem. = Temenggong. P.R. = Paduka Raja. S.M. = Sri Maharaja.

When Raja Kechil Besar became Muslim and took the title Sultan Muhammad Shah, he instituted the title of Bendahara and created Tun Perpatch Besar Bendahara Seriwa Raja (p. 63). One Raja Kechil Muda was created Sri Nara 'diraja and by a daughter of the first Bendahara Seriwa Raja begat Tun Rakna Sandari, who married a Tamil nobleman, Mani Purindan (= keeper of jewels, Bendahara) ancestor of the Pasai royal house (p. 70). The tree then is

Mani Purindan m. Tun Rakna Sandari

Tun 'Ali
m. Tun Kudu
(see above)

Tun Wati
m. S.Muhammad Shah

Raja Kasim,
S. Muzaffar Shah d. ca. 1459

The first Bendahara Seriwa Raja was succeeded by a Bendahara Sri Amar 'diraja, father-in-law of Sultan Mansur Shah (p. 74), who in turn was succeeded by Tun Perpatch Sedang, son of the first Bendahara, who took his father's title. He was succeeded by Sri Nara 'diraja (p. 74) who however was either not installed or soon resigned in favour of Tun Perak. All the descendants of Tun 'Ali are of mixed blood. Mr. Wilkinson is responsible for the corrections in the Bendaharas' tree down to Tun Sri Lanang in an article explaining the changes that will appear in a later JRASMB. and he rightly points out that it was not Mani Purindan but Tun Sri Lanang with the *posthumous* honorific *kaddasa Allahu Sirrahum* 'God bless his secret being' (p. 2), who was a mystic. References are to the pages of Shellabear's 2nd romanised edition of the Sejarah Melayu (Singapore, 1909). Bl. = Blagden's Variant Version, JRASMB. 1925.

F

THE BENDAHARAS AND TEMENGGONGS OF THE XVIIIth CENTURY.

Since I compiled the list on page 60 of the JRASMB. vol. X, 1932, I have examined two more genealogical trees, one kindly lent to me by Tengku 'Abdu'l-Kadir bin Tengku Muhammad J. P. the head of the Singapore royal family and the other borrowed for me in Johor Baharu by Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid. The former I call the Kampong Glam tree, the latter the variant Johor tree. They are both almost identical with the Kampong Glam tree given on page 83 of Mr. R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd edition, Singapore, 1923 except (1) that *both make Temenggong Daing Kechil a son of Temenggong 'Abdu'l-Jamal*; (2) my Kampong Glam tree makes Hasan not Husain son of the first Bendahara Tun 'Abdu'l-Jamal; and (3) the variant Johor tree rightly makes Husain a brother of Sultan Sulaiman. Both also make Tun Mutahir a brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil and the variant Johor tree says that as Temenggong he was given for his province (*dairah*) Tanjong Batu—presumably on the Sungai Bebar, Pahang. For want of contrary evidence I accept Mu(tahir) now as a son of Marhum Padang Saujana following the two Kampong Glam and variant Johor trees. In 1740 when Sultan Sulaiman repaired his father's grave in Pahang (*Hikayat Negeri Johor*), Tun Mutahir was still Temenggong but had a son Tun 'Abdu'r-Rahman old enough to be mentioned as one of the Pahang chiefs along with Bendahara Husain, a Tun 'Abdu'l-Majid and Raja Muhammad son of Yamtuan Muda Mahmud who was killed in a Pahang brake in 1719. Was Tun Mutahir ever Bendahara? The Kampong Glam and all the Johor trees, official (Wilkinson's "Peninsular Malays" p. 82) and variant, omit him from the list. Linehan's Pahang tree (JRASMB. 1925, pp. 335-6) is so utterly wrong over his children and also in calling him first Bendahara of Pahang that it cannot be accepted as good evidence. It is certain that Mutahir was a Temenggong and ruled in Pahang, but later when there had ceased to be Temenggongs in Pahang he has been erroneously promoted Bendahara. In my last tree I put him down as being Temenggong as early as 1734 owing to uncertainty as to the date of Sultan Sulaiman's visit to Trengganu (*ib.* 1932 p. 62). If, as seems certain, he were appointed Temenggong in succession to Tun 'Abbas in 1722 he would be a Paduka Raja and that suits the rotation.

Tun Mutahir removed, the list of Bendaharas becomes clear. Before his installation by the Bugis in 1722 A.D. Sultan Sulaiman, the *Tuhfat* and Batavian recension of the "Annals" (p. 215) record,

went to Ulu Pahang to his brother, Bendahara Husain or Peko,' for help against Raja Kechil. This Bendahara *Paduka Raja*, as my Kampong Glam and variant Johor trees call him, was therefore already in office then, and he was Bendahara still in 1740 A.D. at the time of the visit of Sultan Sulaiman when Tun Mutahir was Temenggong. But, according to Wilkinson (*ib.* 1931, p. 32) his title *Sri Maharaja* appears in the Dutch treaty of 1734 A.D.! The explanation is that when Sultan Sulaiman was installed in 1722 he created his other brother, Tun 'Abbas, Bendahara Sri Maharaja, Riau, and it was Tun 'Abbas who signed the 1734 treaty. A Johor MS., *Hikayat Kerajaan*, compiled at a time when the Bendaharas were always stationed in Pahang, relates that in 1722 'Abbas became first Bendahara of Pahang, a statement that contains two mistakes: he was neither *first* Bendahara of Pahang nor Bendahara of Pahang at all but of Riau. He went mad in 1736 and died at Bulang.

When Tun 'Abbas died, Husain was still Bendahara Paduka Raja and Tun Mutahir was Temenggong; therefore Tun Hasan, son of a Bendahara Sri Maharaja (i.e. 'Abbas p. 58; Netscher p. XXIX) not getting special promotion as a king's brother, had only the inferior title of Raja Indrabongsu until in 1748 he was appointed Bendahara Sri Maharaja (JRASMB. 1932, p. 59), all authorities saying that an Engku Indra Bongsu was then appointed; instead presumably of the aged Temenggong Mutahir. Hasan, according to the *Tuhfat*, was still Bendahara in 1764 but had died before 1777 A.D. Temenggong Mutahir must have died before 1757 when 'Abdu'l-Majid signed the Dutch agreement of 12 December 1757 as Temenggong. Tun 'Abdu'l-Majid was alive in 1802, outliving his (? elder) brother 'Abdu'l-Jamal Temenggong of Riau. The Johor MS., *Hikayat Kerajaan*, says that 'Abdu'l-Jamal was a Paduka Raja, the son of Paduka Raja Tun 'Abbas and that his grave is at Bulang. 'Tun Abbas was certainly Sri Maharaja but at Johor Baharu is preserved the seal (that appears on all the treaties with Raffles) appointing 'Abdu'r-Rahman Temenggong: *Al-Wakil Sultan Mahmud Shah Dato' Temenggong Sri Maharaja Chuchu* (i.e. grandson of) *Temenggong Paduka Raja*. Does this refer to the long-lived grand-uncle Tun 'Abdu'l-Majid, whom Engku Muda of Bulang called father (*ayah*)—p. 72 *supra*—or was Tun 'Abdu'l-Jamal for a short time Temenggong *before* Tun 'Abdu'l-Majid? If the reference were to the grand-uncle we should expect *Bendahara* Paduka Raja.

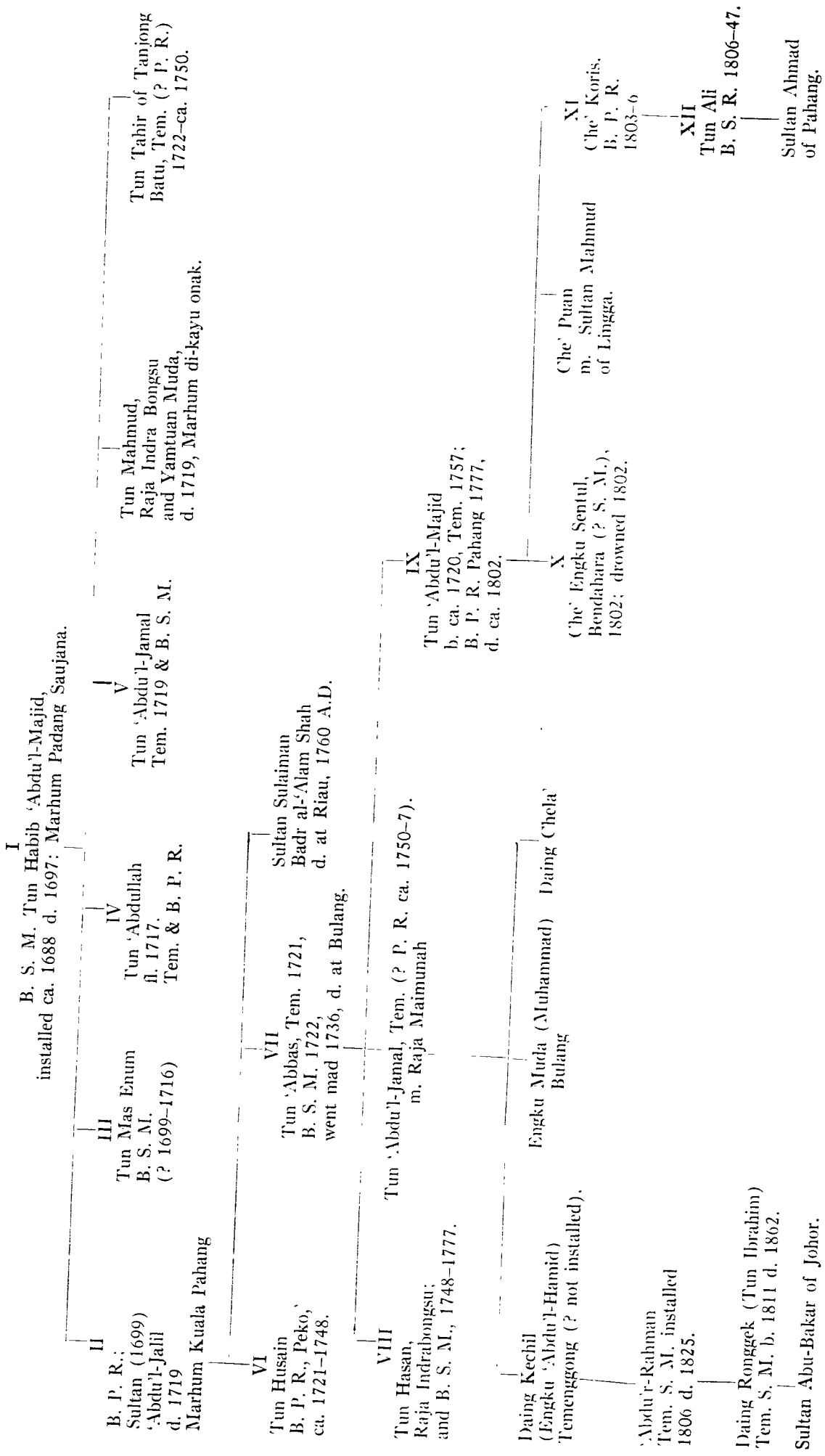
One other point. Mr. Wilkinson makes the fifth Bendahara 'Abdu'l-Jamal a Paduka Raja: my Kampong Glam tree makes him a Seriwa Raja and my variant Johor tree a Sri Maharaja, which latter I accept as it preserves the rotation of titles.

My Kampong Glam tree gives Che' Kamis and my variant Johor tree Engku 'Abdu'l-Hamid as the personal name of Engku Daing Kechil, Temenggong:—the seal just quoted leads one to suppose that he was never formally installed as Temenggong.

My table now is the first to show all the Bendaharas in proper rotation. It explains the errors in my Kampong Glam and the Pahang and the variant Johor trees. The first makes Hasan father of 'Abdu'l-Majid and 'Abdu'l-Jamal because he was the Bendahara immediately before 'Abdu'l-Majid; the second makes Tahir their father because he was the Temenggong immediately before 'Abdu'l-Jamal; the third makes their father Raja Indra Bongsu Bendahara, because Hasan immediately preceded 'Abdu'l-Majid as Bendahara and never was Temenggong but only Raja Indra Bongsu. In Wilkinson's Kampong Glam tree Husain is set down as son of the first 'Abdu'l-Jamal because he succeeded him as Bendahara; in my Kampong Glam tree Hasan is confused with Husain because Hasan must have immediately preceded the later 'Abdu'l-Jamal as Raja Indrabongsu: therefore the first 'Abdu'l-Jamal becomes wrongly the grandfather of the later 'Abdu'l-Jamal through a composite son Husain-Hasan.

In 1806 Tun 'Ali may have taken the title Siwa Raja because Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been installed Sri Maharaja just before the death of Bendahara Paduka Raja Koris and Tun 'Ali would not have liked to take the title of his deceased father, when he and not as formerly the Temenggong became Bendahara.

*The variants for the Temenggong branch are: (a) Wilkinson's Kampong Gelam tree:—Marhum Padang Saujana begat Bendahara Tun Abdu'l-Jamal who begat Ben. Tun Husain who begat Tem. Abdu'l-Jamal who begat a daughter who married Daing Kechil; (b) my Kampong Gelam tree: Marhum Padang Saujana begat Ben. Siwa Raja Abdu'l-Jamal who begat Ben. Hasan who begat Tem. Abdu'l-Jamal who begat 'che' Kamis, Tem. Daing Kechil; (c) the Johor variant tree:—Marhum Padang Saujana begat Ben. Sri Maharaja 'Abdu'l-Jamal, who begat Raja Indra Bongsu Bendahara, who begat 'Abdu'l-Jamal who begat Tem. Engku 'Abdu'l-Hamid. Engku Muda Bulang and Daing Chala.'

Note.—B. S. M. = Bendahara Sri Maharaja B. P. R. = Bendahara Paduka Raja. B. S. R. = Bendahara Siwa Raja. I-XII = Bendaharas.

G

Extracts from "The Adventures of Five Englishmen from Pulo Condore, A Factory of the New Company in the East-Indies, who were Shipwreckt upon the little Kingdom of Johore" etc. by Mr. Vaughan, London, 1714.

In spite of strange dreams and his nose dropping six or seven drops of blood on his hand, as he was smoking a pipe in the lar-board gang-way, Mr. Vaughan with six other men and the Smith's wife and her young child set sail in stormy weather from Pulo Condore on 18 January 1702/3. Hard gales forced them to throw overboard their four gun-cartridges, and a butt of lime to lighten the boat, and drove them at last on 27 January, half starved to the mouth of the Endau, where the Captain di-Kuala gave them boiled yams, salt and fresh water. "There was not above fifteen men belonging to the place," but it was infested with tigers and wild hogs. "There were two English ships at Johore and if we would give him fifty dollars he would carry us thither." "Capt. Dequallo had another old plantation on the banks of a small river that runs from the Northward into the great one, about half way from his house to the river's mouth." It had three houses in trees more than 3 yards above the ground, more than 30 people having been killed by tigers and elephants in the year, the remainder being not above 40 men, women and children in both places. Soon afterwards "another grandee who said he was Captain of the men in the woods came down the river and bought canes for the merchants at Johore. He spoke Portuguese and sold Arse-clouts, taking canes for them, which he sold at \$3 a hundred"—others would take \$2 or an Arse-clout *per* hundred. Not till March 17 did a Grandee take the shipwrecked Englishmen to Johore. At 9 p.m. on March 19 the Englishmen pressed as paddlers reached "New Johore, where we found six great China junks and several proes." The next morning the King sent for a Dutch Renegado to interpret and asked if they wished to live in Johore. "Some of his nobles were at us to slarn, i.e. be circumcised and be of their belief, telling us what great matters we might expect, as wives, money &c., but we all refused it, begging that we might pass to Malacca." They were conducted back to the "*Datto Bandaro*, who again told us we must slarn's but we all agreed rather to die." Given a bag of rice and a gold dollar to buy fish they "were conveyed to a house into which they put cast-away men, and those designed to be the King's slaves. The name they have for this place is *Poonurlue* and *Baililee*" (? = *Balai Penghulu*). "We have been told by the inhabitants of Johore that the Datto Bandaro has as much land as the King; that this present King had murdered the other with his own hands; that he who is *Datto Bandaro* at the death of the King succeeds in the Throne, this having been the title of the present King in the reign of the former, who had been murdered about six years ago, he being a very Tyrannical Prince, who never miss'd a day without killing one

or other with his own hands. There are several *China*-men which live and trade in the place. Here we saw a man who is reported to have been maintained in splendor by the late King of *Johore Raja Coohesle*, his only business being to murder those to whom his master was not well affected. But the present King *Raja Busra* being a more merciful man and of a milder temper, having no occasion for this inhuman butcher, who is now called *Conechine* or cat, suffers him to beg alms about the Street." On the 24th the Dutch Renegado took them to the *Datto Bandaro* and "a convocation of Clergymen" who put it to them to slarn, holding out the choice of wives and gold or of death. On March 29 they pleased the *Datto Bandaro* and his wives by singing English songs. Next morning they were taken to fire a gun at a mark. "From thence they carried us to the Southmost fort, standing on the same side of the river with the Town; it is built upon a small rising on a point, made by a small river running into the great one. It is mounted with twelve brass guns, seeming very fair to the eye, five of which command cross the great river, and the other seven down it, guarding the entrance of the small one. We were ordered to fire one of those looking over the river, carrying a 9 lb. shot. This Fort is a long square, built with thick logs of wood, laid one on the other 12 foot from the ground on the outside and has a level raised within about five foot; the Ports are all cut so small that a man can't traverse a gun four points both ways." In the evening they were given beetle-nut, seery, pine-apples and sugar-canes and desired to sing and dance. Vaughan showed a conjuring trick with string. The next night they did the same for the King "and tumbled and walkt on their hands." The King now showed no anger when Vaughan refused to slarn, but "put Mr. Bright and Bethall in Malayan Habits." About noon on the 15th "the King sate in the Publick House on the right hand as you go into the Palace, the pillars of which were covered with cotten cloth of all colours, and roof hung with as great variety of very rich silks. At the upper end of the hall the King was seated in a small raised square, hung round with very fine silk curtains decently furled, so as he might be seen. The House was round beset with a great number of wax-candles, and for a farther augmentation of the Solemnity, all his Musiek was plac'd in another house not far distant, where they continually play'd during the time the King sate thus exposed to publick view. *Datto Bandaro*, with all the King's women and his own, were at their devotions in the Pagoda, that is, to the Eastward of *Datto Bandaro's* compound. Having ended their devotions, they all (both Clergy and Laity) made a solemn and regular procession with Musick before them to the Palace, where being arriv'd, all was ended with the noise of Musick and firing of guns, but with so great a silence of the natives, as was admirable, and quite contrary to the practice of Europeans on such occasions." Next day "the Supream of their Priests" cut the throats of two buffaloes stak'd down on the East side of the Mosque and the

Datto Bandaro had 60 fowls sacrificed. About 600 Chinese armed with swords and targets "march'd with China plays" and then fenced. In vain the Englishmen begged leave to depart. A master of one of the biggest Malay Proes was now put in stocks in their room. From necessity Vaughan now posed as a doctor. At the beginning of May the four guns salvaged from their boat arrived from Endau and were placed at the lower end of the Market-Place. "Soon after there came to anchor abreast the Town a *Portuguese* sloop and a *Moors* ship from Cadda (? = Kedah); the sloop had two European Portuguese belonging to her, whereof the Captain was one, but aboard the ship was never a Christian. The greatest of the Natives put great faith in me, seeing the many great cures I performed. I gave good sound purges and sweats, and infallibly cured agues after this manner. I infused tamarinds and tobacco all night in water, and the next morning strain'd it, and making it palatable by champoring honey with it, administered it at the time of the agues coming, (at the same time giving them a charm to hang about them,) which working by vomit, never fail'd of a perfect cure in two or three times giving. Nor was it physick only I pretend to, for I took the skin off a woman's right eye, which had for some years deprived her of sight, to which she was by this operation perfectly restored." They were now well off and a great man and his Syam wife "would needs have me call them father and mother, as they did me child." These two and the prisoner now released from the stocks would talk of Christianity and England. In June the King's son wounded an islander to whom he was indebted who "repaid the wound in the same Coin." Hundreds of men were under arms before they dared spear the offender. On the 9th a "Malaya and a Macasser fell out in their play for a woman" and the Macasser stabbed the Malayan and then armed and with 6 or 7 of his countrymen, with their hair let fall, went to the palace and got pardon from the King. "On the 15th the *Supply* sloop came hither, whereof Mr. Hall was merchant and Mr. Clifton Captain," and gave the five Englishmen pork and punch "at that time a very great Rarity." At 2 a.m., the hour of the full moon, on the 17th their fellow prisoner from the stocks was creased and his wife thrown into the river with a stone round her neck. Towards the end of the month the *Datto Bandaro* agreed with Mr. Hall to release the Englishmen for \$200. In July Mr. Hall bought a Chinese sloop and gave \$1,800 for her cargo viz. 500 pikuls of sugar. "August 3rd arrived here a country ship belonging to Delton, John Monkester Commander, from Achein." The same day Mr. Hall sailed for Malacca with his sloop *Supply*. He took Mr. Bright and Mr. Bremeridge but left the others to guard his large sloop in the Johor river. On the 24th the King was taken very ill and on September 2 four large Proes adorned with silks and furnished with Musick escorted a smaller Proe (= a *kapal hantu*) out to sea. "They had been to return thanks to the devil and make him presents for the King's recovery. On the 4th the King's sister, who was wife to

the Shebander, died in childbed,—“most part of the City went into mourning for her, which they do by shaving their heads, and tying a string of white cotton twisted about them; their mourning cloaths are red white and blue, and environed with so great variety of fancies, that it's rare to see two alike. Her grave was for several days after visited by a great many young girls singing over it.” At the end of September Mr. Hall, who had returned from Malacca, took both his sloops to Johore Lama for repair. “October 6th a Malayan man and his wife were put to death by Datto *Bandaro's* order; because (according to his own report) during the time of his sickness, whenever he slept or slumber'd, this man and his wife would appear to him, and taking him by the throat endeavour to strangle him. On the 7th Mr. Hall told us he had procured our freedom by a letter to *Datto Bandaro* from the Governor of *Malacca*.” Later a vessel from Malacca took them back safely to Pulo Condore.

Vaughan describes the Johore palace:—“it is a large irregular square, built with great logs of wood, or piles set an end in the ground close to one another, and about 16 foot high; within 4 foot of the top there is a gallery 6 foot broad, built quite round it for his men to stand on; on the top of the piles are placed brass rammeters in swivels, about 5 yards one from the other, that carry a ball of a pound weight; below are ports cut at a convenient distance, to run guns out at, some of which are supplied, but the greatest are altogether useless.” He notes that Johor abounded with pepper and praised their half-moon Proes, which turn up so much at each end from the water.

H

LIST OF WORKS CONSULTED.

JRASSB = *Journal of the Royal Asiatic Society, Straits Branch.*
 JRASMB = *Journal of the Royal Asiatic Society, Malayan Branch.*

Chapter I.

"Le Royaume de Crivijaya," by G. Coedès *Bulletin de l'Ecole française d'Extrême-Orient* XVIII (1918), No. 6; Nagarakrtagama ed. Kern-Krom (1919); Gerini's "Researches on Ptolemy's Geography of Eastern Asia" (London 1909) pp. 531-2; Hindoe-Javaansche Geschiedenis by Dr. N. E. Krom (1931) 241-2, 307, 417; Shellabear's *Sejarah Melayu* (Malay Annals) romanised, 2nd ed., Singapore, 1909, ch. I and VI; "Was Malaka Emporium voor 1400 A.D. genaamd Malajoer? en waar lag Woerawari, Ma-Hasin, Langka, Batoesawar" by G. P. Rouffaer, *Bijdragen tot de Taal-Land-en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie, Deel 77, Af. 1, 3-4*, (1921) *Eerste Gedeelte, passim*; JRASSB. vols. VIII, pp. 110-2, III, pp. 97-99, XXV pp. 1-10.

II.

Rouffaer *op. cit.*; Pararaton ed Brandes-Krom, *Verhandelingen Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen* LXII (1920); W. P. Groeneveldt's "Notes on the Malay Archipelago and Malacca," *Essays on Indo-China*, 2nd series, vol. I; Krom *op. cit.*, pp. 365, 436-9, 453-8, d'Albuquerque's "Commentaries," London, 1880, vol. II, pp. 82-169; "The Book of Duarte Barbosa" tr. by L. M. Dames, 2 vols., London 1918-21; Shellabear *op. cit.* chs. 5, 10-34; *Papers on Malay Subjects*, Wilkinson's "History, Parts I and II," Kuala Lumpor 1908, pp. 74, 77, "History of the Peninsular Malays," 3rd ed., Singapore, 1923, pp. 18-25, 85-88; JRASMB. vols. VI, pp. 1-4, VIII (d'Eredia), III pp. 14, 15; *Oendang-Oendang Melaka*, ed. by Ph. S. van Ronkel, Leiden 1919, pp. 4, 11; Dagregister Gehouden uit Casteel Batavia *sub* 1644; JRASSB. Nos. LIII p. 149, LXXXI, pp. 39-47, LXXXV, pp. 1-3, LX 37-39.

III.

d'Albuquerque *op. cit.*, vol. II, pp. 82-169; JRASSB., Nos. VIII p. 112, IX p. 85-108, XIII p. 74B, XV pp. 119, 128, XVII pp. 117-150, LXXXI 39-47; JRASMB. vols. III, pp. 10-25, 36, 38, VI pp. 58-62, VIII, pp. 3, 23, 57-8, 71-2, 94, 231-2 and Plate I, X pp. 32-39, XIII 49-74B, XV 119-127; Rouffaer *op. cit.*, pp. 550-6, 583; Shellabear, *op. cit.*, pp. 38-40, 225-263, ch. 6; P. A. Tiele's "De Europeers in den Maleischen Archipel," *Bij. tot de T. L. en Vk. van N. I.*, volg. 4, dl. III, IV and V; Linschoten's "Voyage to the East Indies," London, 1885, vol. II, pp. 198-200; "Critisch Overzicht van de in Maleische Werken vervatte gegevens over de geschiedenis van het Sultanaat van Atjeh," by Raden Hoessein Djajadiningrat, *Bij. T. L. en Vk.*, Deel 65 (1911), pp. 135-265; Mendoz

Pinto, *Voyages and Adventures of Ferdinand*, tr. by H. Cogan, London 1891, pp. 49-76; "De Nederlanders in Djohor en Siak (1602 to 1865)" by E. Netscher, *Ver. Bat. Gen. v. K. en W.*, deel XXV, p. 3; Jan Pieters Coen, ed. Dr. H. Colenbrander, *The Hague*, 1919, vols. I pp. 27, 135.

IV.

Purchas his *Pilgrimes*; Anderson's "English Intercourse with Siam," London 1890, p. 37; P. A. Tiele *op. cit.*; R. H. Djajadinin-grat *op. cit.*; Lancaster's "Voyages to the East Indies," London, 1877 p. 257; Letters received by the East India Company, 4 vols., F. C. Danvers, London 1896, vols. I, pp. 6, 150, 270, II pp. 31, 40, III pp. 127, 189, 190, 212, 225, 324, IV pp. 26, 70, 123; Netscher, *op. cit.*, pp. 7-33; JRASSB Nos. LXVII, pp. 57-84, XXXI pp. 123-131, XV pp. 127-138, XVI 289-301, XXII pp. 225-239; JRASMB. vol. VIII pp. 3, 57-8, 71-2; Rouffaer *op. cit.*, pp. 436-496; *Daghregister*; "Graffmonumenten op het Maleische Schiereiland," by Dr. Ph. S. van Ronkel, *Bij. tot de T. L. en Vk. van N.I.*, deel 76, pp. 162-171.

V.

Daghregister; "The English Factories in India" by W. Foster C.I.E, Oxford (1914), pp. 83, 89, 114, 168-9, 279; Netscher *op. cit.* pp. 33-42; *Tuhfat al-Nafis* JRASMB. vol. X, part II, *Hikayat Negeri Johor*, *ib.* X p. 164 seqq., Balthasar Bort's Report on Malacca, 1678, *ib.* vol. V; Rouffaer *op. cit.*, pp. 495-505; JRASSB. No. IX, pp. 100-1; "A New Account of the East Indies" by Captain Alexander Hamilton, Edinburgh 1727.

VI, VII and VIII.

Daghregister; Netscher *op. cit.*, pp. 43-111, 166-202, 203-245; *Hikayat Negeri Johor*; *Tuhfat al-Nafis*; *Sejarah Raja-Raja Riau Collectie von de Wall* 195 (*Batavian Society's Library*) van Ronkel's *Catalogus* pp. 276-7, *Ver. Bat. Gen. v. K. en W. Deel LVII*; *Sejarah Melayu* IV *Collectie v. d. W.* 190, *ib.* p. 269; A. Hamilton *op. cit.*; *Salasilah Melayu dan Bugis*, Singapore A. H. 1329 and JRASMB. vol. IV, pp. 338-381; Begbie's "The Malayan Peninsula," Vepery Mission Press, 1834, pp. 48-70, 277-280; JRASMB. vols. IX, pp. 28-34, X, pp. 30-1, 55-66; JRASSB. Nos. XXII, pp. 173-224, 321-4, LXVII pp. 68-78; T. J. Newbold's "Political and Statistical Account of the British Settlements in the Straits of Malacca," London 1839, vol. II, pp. 48-51; Marsden's "A Grammar of the Malay Language," 1812 pp. 152-7; "Malay History Part V, Notes on the Negri Sembilan" by R. J. Wilkinson, *Papers on Malay Subjects*, Kuala Lumpor, 1911; *Journal of the Indian Archipelago*, New Series, vol. II pp. 187, 203.

IX and X.

Netscher *op. cit.* pp. 246-289; Begbie *op. cit.* pp. 71-84, 263-277, 288-9, 303-348; *Journal of the Indian Archipelago*, vol. IX.

pp. 442 seqq.; JRASSB. Nos. X p. 285, XII p. 282, XXIV pp. 1-12, LXIV pp. 1-68, LXVII, pp. 78-84 *ib.* Notes and Queries IV, pp. 104-111, 114; "An Anecdotal History of Old Times in Singapore" by C. B. Buckley, 2 vols. Singapore 1902, vol. I, pp. 1-285; *Tuhfat al-Nafis*; "Raffles," by R. Coupland, Oxford, 1926 pp. 69, 82; "Sir Stamford Raffles," by H. E. Egerton, London 1900; "The Life of Sir Stamford Raffles," by D. C. Boulger, London, 1897; *Tjakap-tjakap Rampai-Rampai, bahasa Malajoe Djohor* by Hadji Ibrahim (assisted by H. von de Wall) Batavia, 1875—it gives accounts of (a) the hoisting of the Lingga and Dutch flags at Johor Lama to counter the hoisting of the Union Jack by Raffles' orders and (b) the official nobility of Johor with their duties and prerogatives e.g. the Bendahara, Temenggong, Indrabongsu and Suliwatang; Anderson's "Considerations relative to the Malay Peninsula," Penang, 1824 pp. 194-5, XXIV-XXVI; Meursinge's "Leesboek," 3rd edition, Leiden 1880, pp. 46-7; *Hikayat Abdullah*; a Johor MS.; Newbold *op. cit.* pp. 475-482; "Treaties and Engagements affecting the Malay States and Borneo" by W. G. Maxwell and W. S. Gibson, London 1924, pp. 6-19, 115-122; Moor's "Notices of the Indian Archipelago," Singapore, 1837, p. 244, Appendix 73-76, 87-90; Farquhar's letters, Colonial Secretariat, Singapore; Straits Settlements Records, Vols. L 6 and 11; De Stichting van Singapore, de Afstand ervan met Malakka door Nederland, en de Britsche Aanspraken op den Lingga-Riouw—Archipel by P. H. van der Kemp, *Bij. tot T. I. en Vk. van N. I.* ser. 6, vol. X, pp. 313-476.

XI.

Hikayat Abdullah (Dari hal Gereja Inggeris Singapura, *lost para.*; *Tuhfat al-Nafis*; JRASMB (Mills' British Malaya) vol. III (1925) pp. 178-184; Buckley *op. cit.* pp. 45, 354, 613-615, 688; "A Sailor's Life under four Sovereigns" by Admiral Sir Henry Keppel (London 1899), vol. I, pp. 135-146; Return to an Order of the House of Lords, dated 27th May 1879 for Copy of the Treaty of 1855 between the Sultan of Johore and his Tumonggong, and for the Correspondence respecting Muar since the death of the late Sultan of Johore; Journal of the Indian Archipelago Vol. IX 1856, p. 69 (*Notes to illustrate the Genealogy of the Malayan Royal Families*); "Treaties and Engagements," pp. 126-8; "Our Tropical Possessions in Malayan India" by J. Cameron, London, 1865, pp. 12, 23; Correspondence regarding Johore and Muar in 1878, privately printed, Singapore, Government Printing Office; Johor MS. book of copies of English letters of Temenggongs Ibrahim and Abu-Bakar to the Governor of Prince of Wales' Island, Singapore and Malacca, the Resident Councillor, Singapore, and the Secretary to the Government of the Straits Settlements 1855-1868; "Reminiscences of an Indian Official" by General Sir Orfeur Cavenagh, K.C.S.I., London, 1884, pp. 312-4.

XII.

Tuhfat al-Vafis; Johor MS. book of copies of Malay letters of Maharaja Abu-Bakar A. H. 1275–1279 (1885–1893 A.D.); “Treaties and Engagements,” pp. 129–133; Johor MS. book of copies of English letters of Temenggongs Ibrahim and Abu-Bakar v. *supra*; a MS. *Hikayat Pahang*; Cavenagh’s “Reminiscences” pp. 273–4, 303–8, 312–4, 324; JRASMB (Mills) vol. III, 1925, pp. 164–6, 168, 183–4; Buckley *op. cit.* pp. 45, 688, 719–722, 729; Malay MS. account of visit of Engku Haji Muhammad (? son of Engku Haji Abdullah and cousin of Maharaja Abu-Bakar) and Dato’ Bentara to Riau in 1868; Wilkinson’s “History of the Peninsular Malays,” Singapore, 1923, pp. 80–84; “Play and Politics,” by an old Resident (W. H. Read, C.M.G.), agent to the Sultan of Johore 1850–1877, London, 1901, pp. 9–28; Correspondence regarding Johore and Muar in 1878 v. *supra*; Further Correspondence relating to the Affairs of certain Native States in the Malay Peninsula (c. 1709 of 1877) presented to both Houses of Parliament, London, 1877; “About Others and Myself,” by Major-General Sir A. E. H. Anson, K.C.M.G., London, 1920, pp. 300, 354–8; *Hikayat Johor* by Haji Mohamed Said bin Haji Sulaiman, Methodist Publishing House, Singapore, 1916; The Constitution of the State of Johore with Supplements, Government Printing Office, Johore, 1931; “To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland’s Yacht *Sans Peur*,” by Mrs. Florence Caddy, London, 1889; “The Cruise of H.M.S. *Bacchante* 1879–1882,” London, 1886.

INSCRIPTIONS ON ANCIENT JOHOR GRAVE-STONES

By

ENGKU 'ABDU'L-HAMID BIN ENGKU 'ABDU'L-MAJID.

Kampong Raja, Ulu Pagoh.

There are four stones at this village in the Muar district which are figured on Plates II, X, XI (1) and (2) and XV to XX.

Plates II, X and XI (2) illustrate the grave-stone of 'Ala'u'd-din Shah, Sultan of Malacca from 1477 until about 1488 (See p. 7 above).

The inscriptions are

PLATE II

لا اله الا الله	Top
هذا القبر المنور المرحوم المظفر السلطان	Line 1
السلطان علاوالدين ابن السلطان منصور شاه	„ 2
ابن السلطان المظفر شاه (سلام الله يامرحوم وليا صفياء)	„ 3
<i>There is no God but God</i>	Top.
<i>This is the grave of the brilliant</i>	
<i>the blessed, the pure</i>	1.
<i>Sultan 'Ala'u'd-din, son of Sultan</i>	
<i>Mansur Shah,</i>	2.
<i>son of Sultan Muzaffar Shah</i>	
<i>(? the pure friend of the Holy).</i>	

PLATE X. This is the reverse face of the same stone. It has been so badly damaged that the lettering in lines 2 and 3 have been defaced.

محمد رسول الله	Top
قد ار تحل من دارالفنا الى دارالبقا	Line 1
Top. <i>Muhammad Apostle of God.</i>	
Line 1. <i>He has departed from the perishable world to the everlasting world.</i>	

On the apex of this Sultan's tomb the *Kalimah* is inscribed in Kufic.

On the top of this Sultan's tomb-stone are two side inscriptions:—

الناس نيام	Top
اذا ماتو انتبهوا	
<i>All human beings are asleep;</i>	
<i>When they have died, they awake.</i>	
ولا الحل الا من رحم محله	
لا يموت احد الا باجله	
<i>And nothing can overcome difficulty</i>	
<i>except through the compassion of</i>	
<i>God.</i>	
<i>None will die but at the appointed time.</i>	

On the sides are the following:—

الموت باب وكل الناس داخله Side
*Death is a door and every human being
 shall enter it.*

الموت كأس وكل الناس شاربه Side
*Death is a cup and every human being
 shall drink of it.*

PLATE XV. The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave.

الله لا اله الا هو الحي القيوم Line 1
 لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الارض من ذ „ 2
 الذي يشفع عنده الا باذنه يعلم ما بين ايدي „ 3

Line 1. *God, there is no God but He, the living, the eternal.*
 „ 2. *Nor slumber seizeth Him nor sleep. His whatsoever is in
 the heavens and whatsoever is in the earth. Who*
 „ 3. *is he who can intercede with Him but by His own permis-
 sion. He knoweth what hath been before* (Continued
 on Plate XVI). Sura II v. 255.

PLATE XVI (continued from Plate XV).

Top
 بهم وما خلفهم ولا يحيطون بشيء من علمه الا بما شاء وسع Line 1
 كرسيه السموات والارض „ 2
 ولا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم „ 3

Line 1. *them and what is behind them, and they cannot compre-
 hend anything of His knowledge save what He willeth.
 His Throne*
 „ 2. *extends over the heavens and the earth, and the upholding
 of both*
 „ 3. *tireth Him not. And He is the High, the Mighty, Sura III
 v. 255.*

The stone figured in Plates XV and XVI has two side inscriptions:—

لو كانت الدنيا
 تدوم لا هلكها
 لكان رسول الله

*If the earth were eternal for its inhabitants, then the Prophet
 of God*

حيا وباقيا خرجت
 الى التراب فعدت
 الى التراب الذي خرجت منه

would still remain alive. Come forth from the earth and return to the earth whence ye came.

PLATE XVII.

قال الله تعالى	Top
بسم الله الرحمن الرحيم	Line 1
كل نفس ذائقة الموت، خلقت من	„ 2
التراب فصر (ت) حيا وعملت الفصاحة في	„ 3
الخطاب وعدت الى التراب فصر (ت)	„ 4
ميتا كأنك ما برحت من الترابي	„ 5

Top. God Most High said.

Line 1. *In the name of God, the most Merciful, the most Compassionate.*

„ 2. *Every living things must suffer death.* (Sura XXIX verse 35 and also Sura XXIX verse 57).

With the last two words of line two begins a quatrain from the *Alf Laila wa-Laila* (vol. II page 164 Bulaq Arabic edition, A.H. 1279)—

خلقت من التراب فصررت حيا	وعلمت الفصاحة في الخطاب
وعدت الى التراب فصررت ميتا	كأنك ما برحت من التراب

which Burton (*Arabian Nights*, vol. IV page 190, the story of Ali Sher and the Slave Girl Zamrud, on the 309th night) translates:

“Thou wast create of dust and cam'st to life, And
learned'st in eloquence to place thy trust;
Anon, to dust returning, thou becamest
A corpse, as though ne'er taken from the dust.”

In the third line *علمت was done* is a carver's error for *علمت was taught*: it upsets the balance of the metre and the sense but carver's errors on tombstones are not uncommon. Similarly in lines 3 and 4 *ت* is missing from the end of *نصر*. In line 5 *التراب* is wrongly spelt *الترابي*

PLATE XVIII. This figures the reverse of Plate XVII.

قال الله تعالى	Top
بسم الله الرحمن الرحيم	Line 1
كل من عليها فان ويبقى وجهه ربك	„ 2
ذا الجلال والاكرام كل شيء ها	„ 3
لك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون	„ 4
منها خلقناكم وفيها نعيدكم ومنها	„ 5
نخرجكم تارة اخرى	„ 6

Top. *God the Most High said.*

Line 1. *In the name of God, the most Merciful, the most Compassionate.*

„ 2. *Every thing on earth must perish. And there will endure for ever the Being of thy Lord, the Lord of glory and honour. Sura LV v. 26.*

Part of line 3. *Every thing is perishable but He; His is the judgment, and to Him you shall be brought back. Sura XXVIII v. 88.*

Line 5. *From it We created you and into it We shall send you back and from it will We raise you a second time. Sura XX verse 55.*

PLATE XIX.

شهد الله انه لا اله الا هو والملا Line 1

نكة وا ولو العلم قائما بالقسط „ 2

لا اله الا هو العزيز الحكيم „ 3

Line 1. *God hath borne witness that there is no God but He. And the angels*

„ 2. *and those who are endowed with wisdom profess the same; who executeth righteousness,*

„ 3. *There is no God but He, the Mighty, the Wise.*

PLATE XX. The reverse of Plate XIX.

هو الله الذي لا اله الا هو الملك Line 1

القدوس السلام المومن المهيمن العزيز „ 2

الجبار المتكبر الخالق الباري المصور „ 3

Line 1. *He is God, besides whom there is no God. The King,*

„ 2. *the Holy, the Giver of Peace, the Faithful, the Guardian, the Powerful,*

„ 3. *the Strong, the Most High, the Creator, the Maker, the Fashioner.*

Sayong Pinang.

All the graves described below come from Sayong Pinang (see pp. 121-2, 124-5 above).

PLATE III. This is the grave of a Malacca prince mentioned only by d'Albuquerque (see p. 7 above).

كل شيء هالك الا وجهه Top

هذا القبر المرحوم سليمان شاه ابن Line 1

سلطان منصور شاه ابن سلطان مظفر شاه „ 2

Top. *Everything shall perish except His face. Sura XXVIII, v. 88.*

Line 1. *This is the grave of the deceased Sulaiman Shah son of*

„ 2. *Sultan Mansur Shah, son of Sultan Muzaffar Shah.*

There are two side inscriptions:—

اللهم صلى على سيدنا محمد

وعلى اله وصحبه

*The blessing of God on the Beloved
Muhammad and on his family and
companions.*

ادخلهم الله بجوحت جنات الخلد

May God give them entrance to the paradise of eternal bliss.

PLATE IV. This shows the same tomb with the inscription on Plate III in the foreground. Behind is the stone shown in Plates XXV and XXVI.

PLATE XIII. The reverse face of Sulaiman Shah's stone (Plate III).

لا اله الا الله محمد رسول الله Top

كل من عليها فان Line 1

كل نفس ذاق الموت „ 2

Top. *There is no God but God and Muhammad is His Prophet.*

Line 1. *All on earth shall pass away. Sura LV, v. 26.*

„ 2. *Every living thing must suffer death. Sura XXIX, v. 35.*

PLATES XXV & XXVI give the footstone of Sulaiman Shah's grave

PLATE XIV. A face of one of two stones near the river.

It repeats eight times over

لا اله الا الله

There is no God but God.

Is it the grave of a mystic?

PLATE XXI (and PLATE XII 3). The reverse face to Plate XXII.

والشفاعة حق Top

يرحمها الله توء هن جومة قد نقلت من Line 1

دار الفنا الى دار البقا „ 2

فى يوم الا ربعا تاسع يوم مضت „ 3

Top. *And the blessing is ours.*

Line 1. *God bless Tu'han (? = Tun or 'To Hang) Jumat who has departed from*

„ 2. *the perishable world to the world everlasting*

„ 3. *on Wednesday the 9th day he passed.*

On the sides of this tombstone are the same two texts as on the sides of the tomb of Sultan 'Ala'u'd-din.

PLATE XXII (and PLATE XII 2).

الموت	Top
حق حق	
من ربيع الاخرى	Line 1
اللهم اغفرلا هل القبور	„ 2
من المسلمين والمسلمات	„ 3

Top. *Death is certain.*

Line 1. *In the month of Rabi 'al-akhir.*

„ 2. *God forgive the deceased in the grave*

„ 3. *of the male and female Muslims.*

PLATE XXIII.

يا الله	Top
كل شيء هالك الا وجهه	Line 1
كل من عليها فان ويبقى وجه	„ 2
ربك ذوالجلال والاکرام	„ 3

Top. *Oh God!*

Line 1. *Everything shall perish except Himself*

„ 2. *All on the earth shall pass away, But the Being*

„ 3. *of thy Lord shall abide resplendent with majesty and glory.*

Sura XXVIII, v. 88 and LV v. 26.

The side inscriptions are

اللهم صلى على سيدنا محمد
*The blessing of God on our beloved
 Muhammad*

وعلى اله محمد وسلم
and on Muhammad's family, and peace.

PLATE XXIV. The reverse of Plate XXIII.

يارحمين	Top
لا اله الا الله	Line 1
محمد رسول الله وحيبيه	„ 2
كل نفس ذأيقه الموت	„ 3

Top. *Oh Merciful God.*

Line 1. *There is no God but God*

„ 2. *and Muhammad is His Prophet and His Beloved.*

„ 3. *Every soul shall taste of death. Sura XXI, v. 35 and XXIX v. 57.*

PLATE XXV. The footstone of Sulaiman Shah's grave.

يا الله يارحمن يارحيم
الله لاله
الا هو الحي القيوم
لاتأخذنه سنة ولا نوم له مافي
السموات وما في الارض من ذ
الذي يشفع عنده الا باذنه

Sura II v. 255. See Pl. XV above.

PLATE XXVI. The reverse of Plate XXV.

ان الله قوي عزيز	Top
يعلم ما بين ايديهم	Line 1
وما خلفهم ولا يحيطون بشيء	„ 2
من علمه الا بما شأ وسع كرسيه	„ 3
السموات والارض ولا	„ 4
يوءده حفظهما وهو العلي العظيم	„ 5

Top. Verily God is powerful, strong. Sura LVII, v. 25.

Lines 1-5. *He knoweth what hath been before them etc.*, Sura II v. 255 - See Plate XVI above.

On the top of this stone is the *Kalimah* in Kufic and on the sides

اللهم صلى على محمد
The blessing of God on Muhammad
وعلى آل محمد وبارك وسلم
and on his family benediction and peace.

PLATE XXVII.

الله	Top
كل شيء هالك الا	Line 1
وجهه له الحكم	„ 2
واليه ترجعون	„ 3

Top. God.

Line 1. *Everything shall perish except*

„ 2. *His Being. Judgment is His*

„ 3. *and to Him shall ye return.* Sura XXVIII, v. 88.

PLATE XXVIII. The reverse of Plate XXVII.

الله	Top
كل من عليها فان	Line 1
ويبقى وجه ربك	„ 2
ذوالجلال والاكرام	„ 3

Top. God.

Line 1. *All on earth shall pass away*

„ 2. *but the Being of thy Lord*

„ 3. *shall abide resplendent with majesty and glory.* Sura LV, v. 26.

PLATE XXIX.

Line 1 *تولج الليل في النهار وتولج النهار في الليل وتخرج*

2 „ *الحي من الميت وتخرج الميت من الحي وترزق من تشأ بغير حساب لقد جاءكم*

3 „ *رسول من انفسكم عزيز عليه ما عنتم حريص عليكم بالموء متين رءوف رحيم*

Line 1. *Thou causest the night to pass into the day, and thou causest the day to pass into the night. Thou bringest*

„ 2. *the living out of the dead, and thou bringest the dead out of the living; and thou givest sustenance to whom thou wilt, without measure. Now hath*

„ 3. *an Apostle come unto you from among yourselves: your iniquities press heavily upon him. He is careful over you, and towards the faithful, compassionate, merciful.* Sura III v. 26 and IX v. 128.

PLATE XXX . The reverse of Plate XXIX.

Line 1 *شهد الله انه لا اله هو والملائكة واولوا*

2 „ *العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزيز*

3 „ *الحكيم ان الدين عند الله الا سلام قل اللهم ما*

Line 1. *God witnesseth that there is no god but He: and the angels, and men endued with*

„ 2. *knowledge, stablished in righteousness, proclaim "There is no God but He, the Mighty,*

„ 3. *the Wise."* The true religion with God is Islam. Sura III v.v. 17 and 18.

PLATE XXII. A side inscription on the same stone.

Line 1 *لك الملك توء تي الملك من تشأ وتنزع*

2 „ *الملك ممن تشأ وتعز من تشأ وتذل من تشأ*

3 „ *بيدك الخير انك على كل شيء قدير*

SAY: O God, possessor of all power, Thou givest power to whom Thou wilt, and from whom Thou wilt, Thou takest it away. Thou raisest up whom Thou wilt, and whom Thou wilt Thou dost abuse. In Thy hand is good; for Thou art over all things potent. Sura III, v. 25.

PLATE XXXII. Another side of the same stone.

Line 1 *فان تولوا فقل حسبني الله لا*

2 „ *اله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش*

3 „ *العظيم الله الله*

If they turn away, Say: God Sufficeth me: there is no God but He. In Him put I my trust. He is the possessor of the Glorious Throne. Sura IX, v. 130.

PLATE XI (3). The face of a gravestone at Sayong Pinang.

الفاتحة للمرحومة المغفورة	1
في يوم الاثنين من شهر	2
شعبان سنة سبع وخمسين	3
وثمان مائة مانت الست جدة المرحومه	4
للسيد المرحوم منصور	5
انتقلت الى رحمة الله تعالى	6
1. *The Fatihah for the blessed lady who has obtained forgiveness!*
 2. *On Monday in the month of*
 3. *Sha'aban the year fifty seven*
 4. *and eight hundred = 1453 A.D.! The deceased lady was the Grandmother of*
 5. *the honoured blessed Mansur.*
 6. *Returning to the Glory of Almighty God.*

PLATE XXXIII. The reverse of the same stone.

الموت كأس وكل الناس شارب	1
والموت باب وكل الناس داخل	2
لو كانت الدنيا تدوم لا هلكها	3
لكان رسول الله فيها حيا	4
وما احد منا باقيا	5
وما للناس احد حيا	6
1. *Death is a Cup of which all men drink.*
 2. *Death is a door through which all men enter.*
 3. *If the world were everlasting for its inhabitants*
 4. *then the Prophet of God would have lived for ever.*
 5. *None of us can remain everlasting.*
 6. *And no human being can live for ever.*

PLATE XXXIV. This is one face of the footstone of the grave illustrated in Plates XI (3) and XXXIII. Both faces are inscribed with Kuranic texts which seem corrupt and are hard to read.

I am indebted not only to Tuan Bagus bin Sayid Hasan but also to Sayid 'Abdu'l-Kadir bin Mohsin al-Atas, Mufti of Johor, and to Haji Amin bin Ahmat of Johor for help in deciphering all these inscriptions.

श्रीगुरुभ्यो नमः

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
सर्वभूतहितं कुरु सर्वदा
सर्वदुःखहर्त्रा सर्वपापहर्त्रा
सर्वकलहहर्त्रा सर्वत्रयहर्त्रा

श्रीगुरुभ्यो नमः
सर्वभूतहितं कुरु सर्वदा
सर्वदुःखहर्त्रा सर्वपापहर्त्रा
सर्वकलहहर्त्रा सर्वत्रयहर्त्रा

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
सर्वभूतहितं कुरु सर्वदा
सर्वदुःखहर्त्रा सर्वपापहर्त्रा
सर्वकलहहर्त्रा सर्वत्रयहर्त्रा

أَوَّلُ مَا كَلَّمَ
الْبَنِيَّ

أَوَّلُ مَا كَلَّمَ
الْبَنِيَّ

1

الْبَنِيَّ
حِينَ كَلَّمَ

الْبَنِيَّ
حِينَ كَلَّمَ

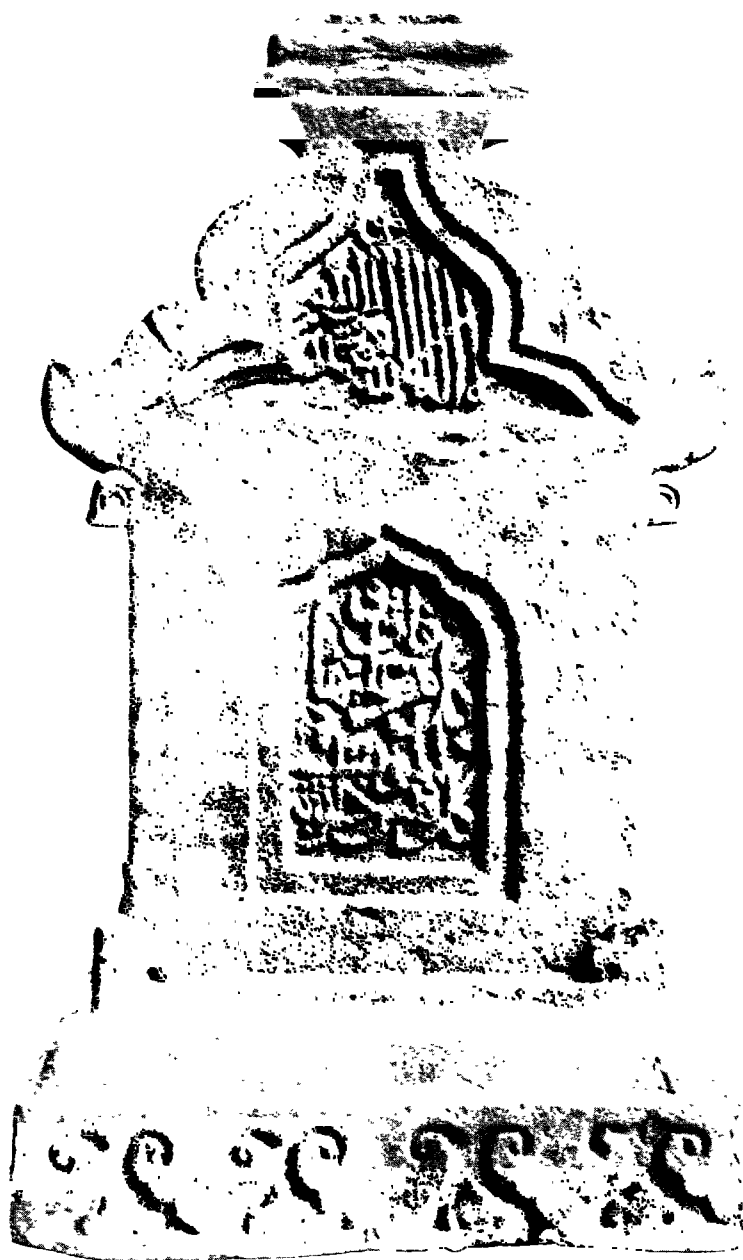
2

وَالْبَنِيَّ
عَلَى كَلَمَاتِهِ

وَالْبَنِيَّ
عَلَى كَلَمَاتِهِ

3

PLATE XIII.

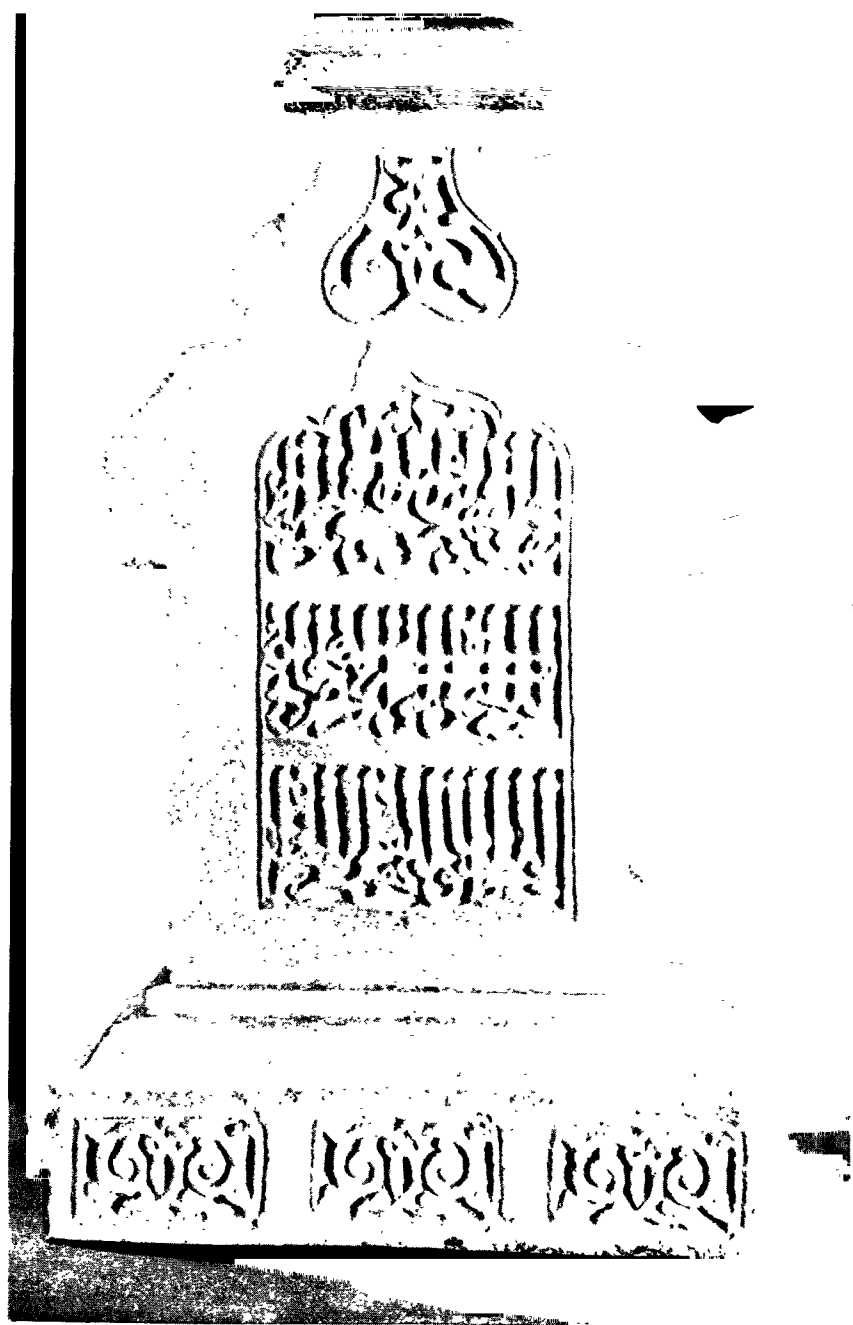
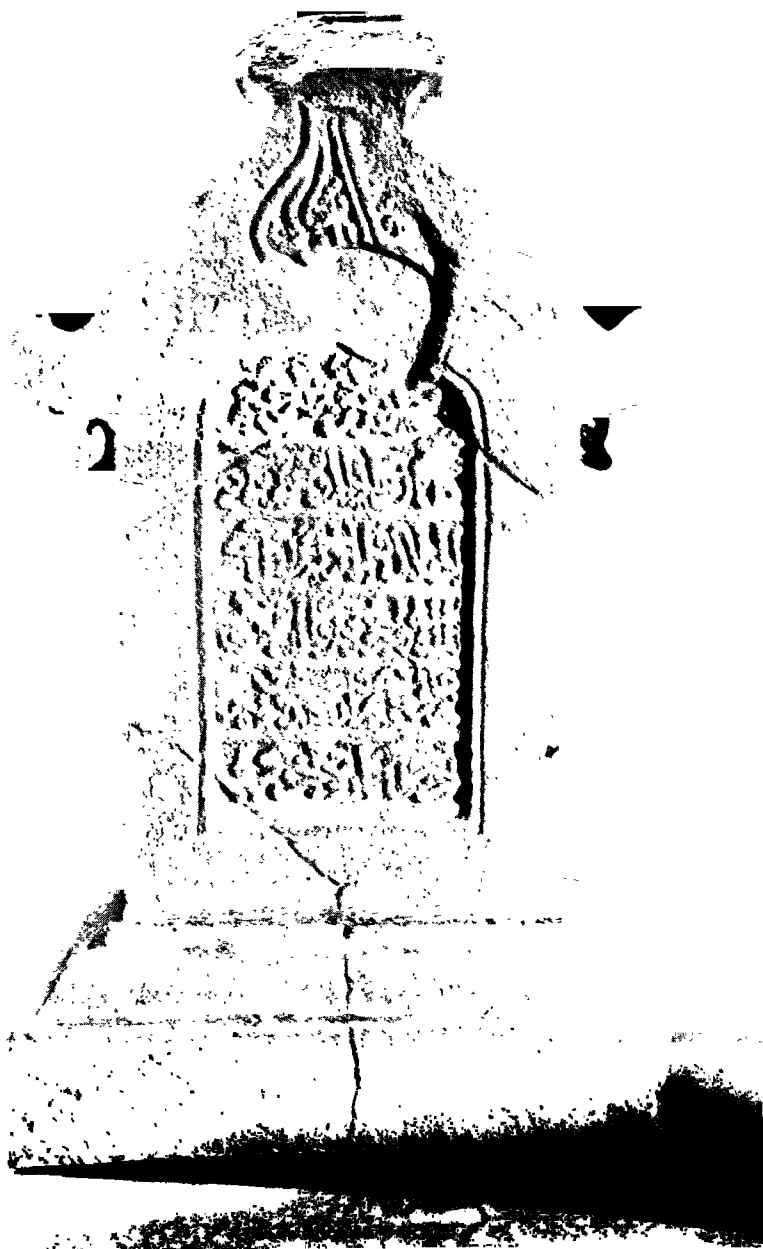
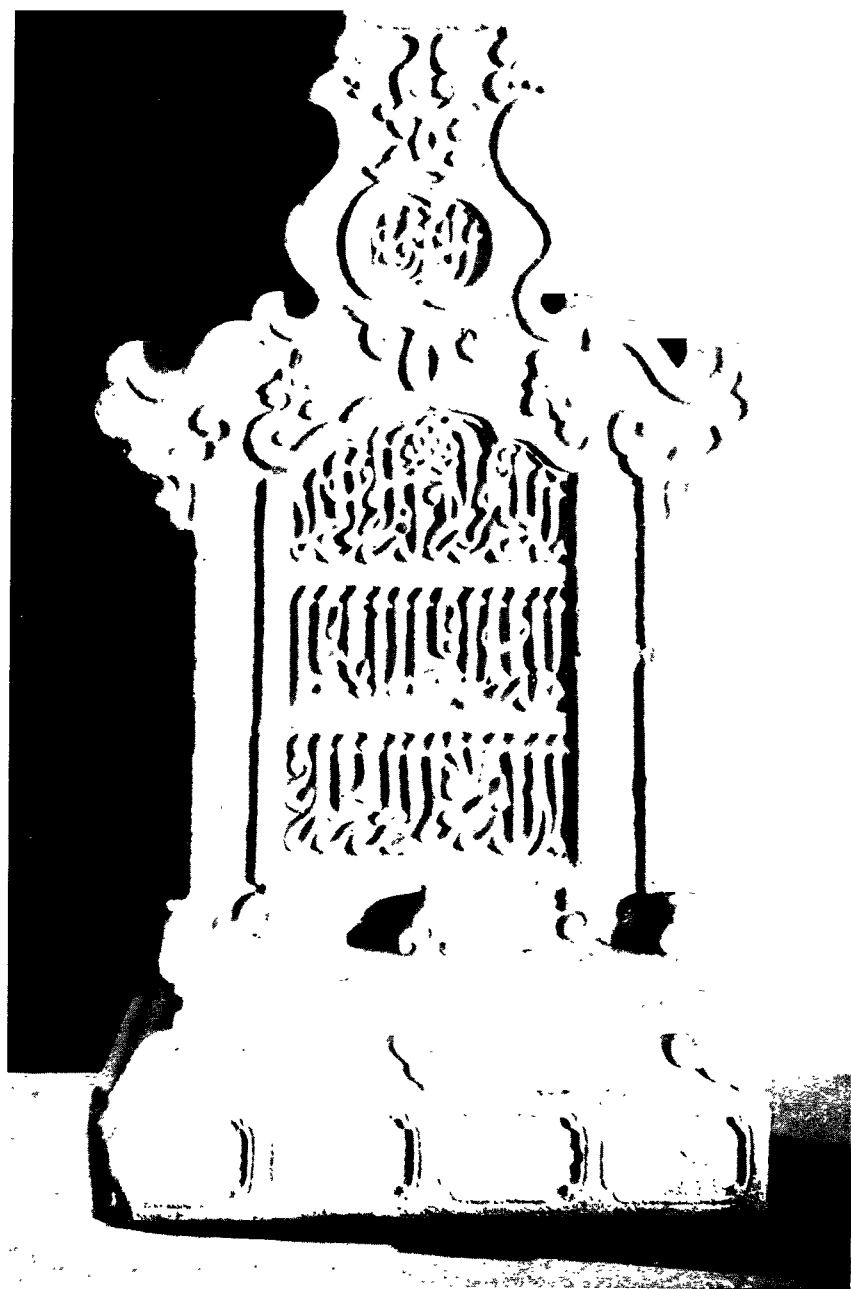

PLATE XVI.

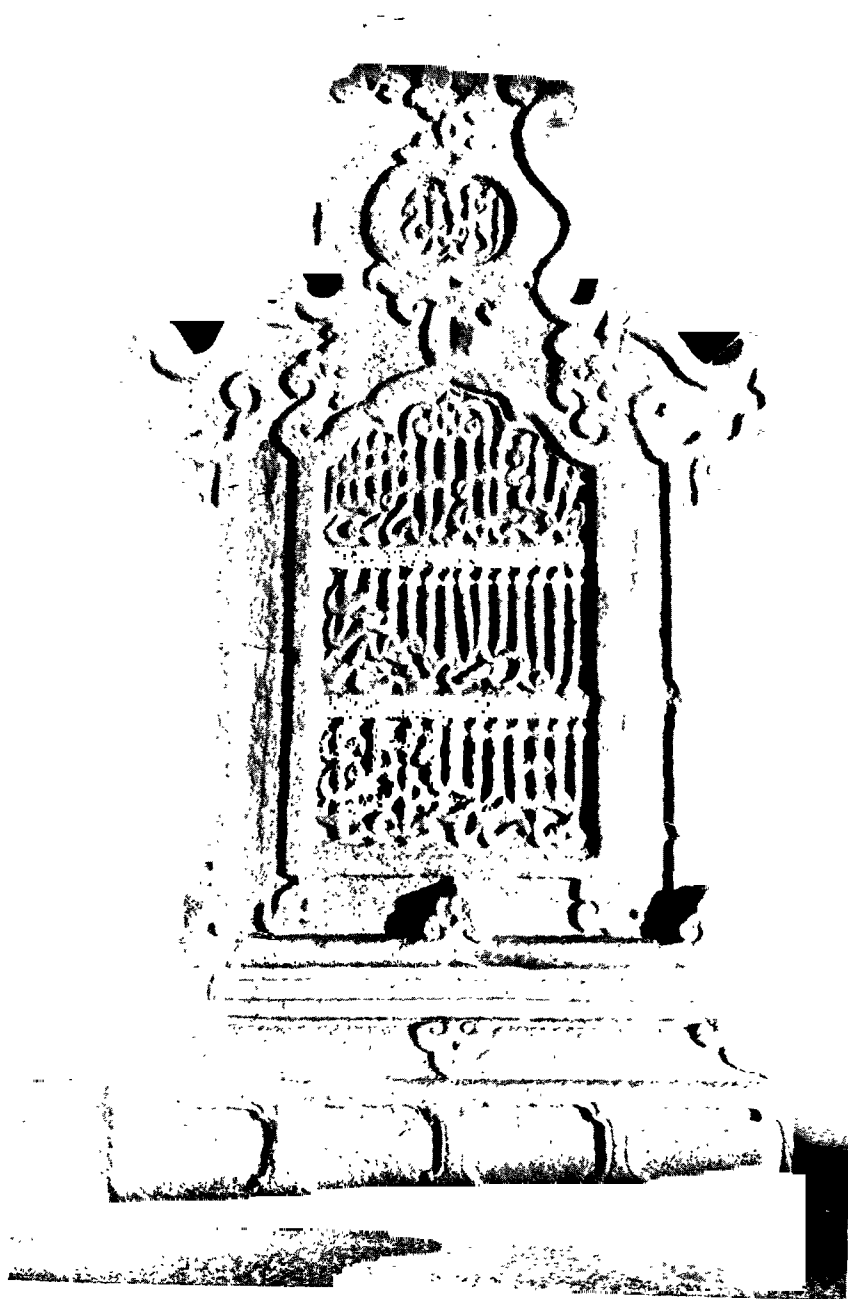

PLATE XXI.

PLATE XXII.

PLATE XXVII.

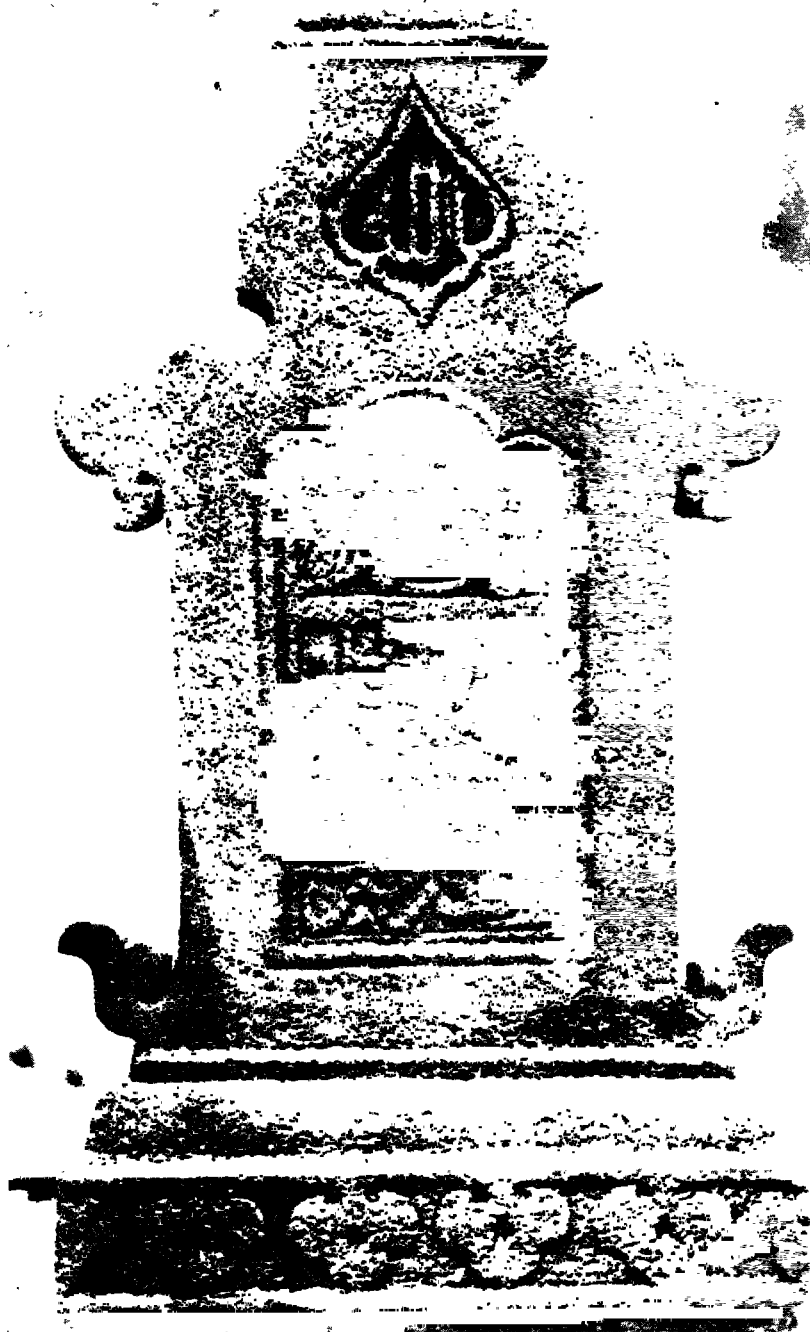
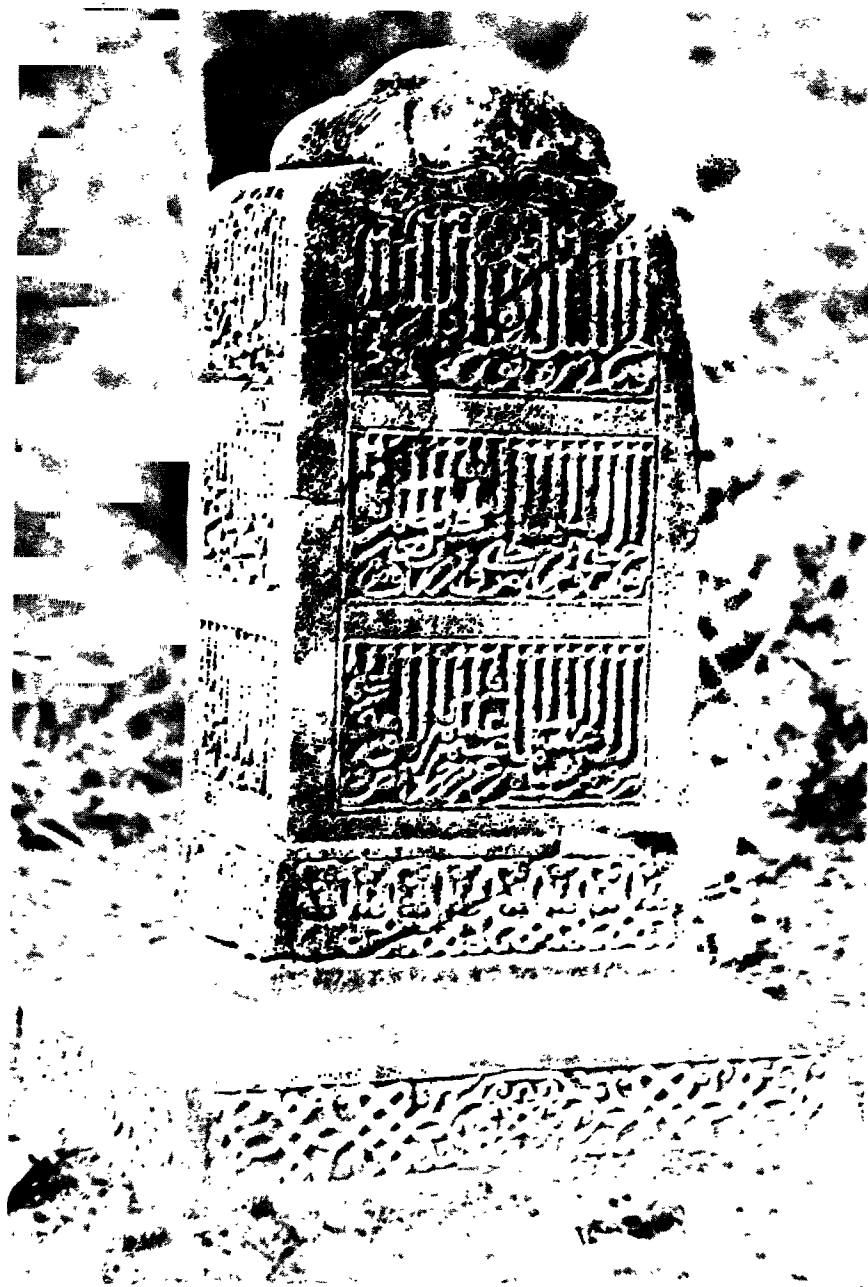
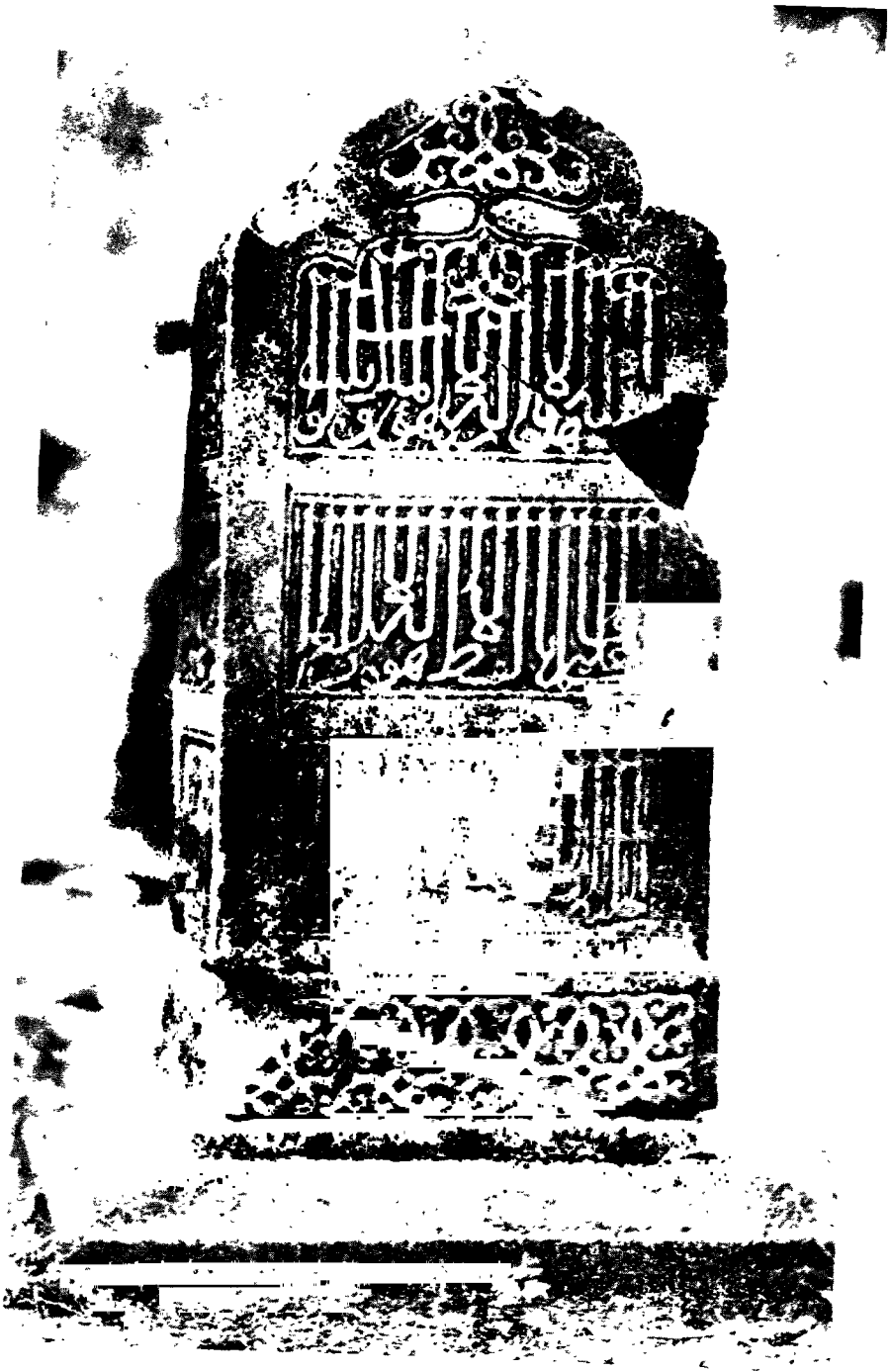
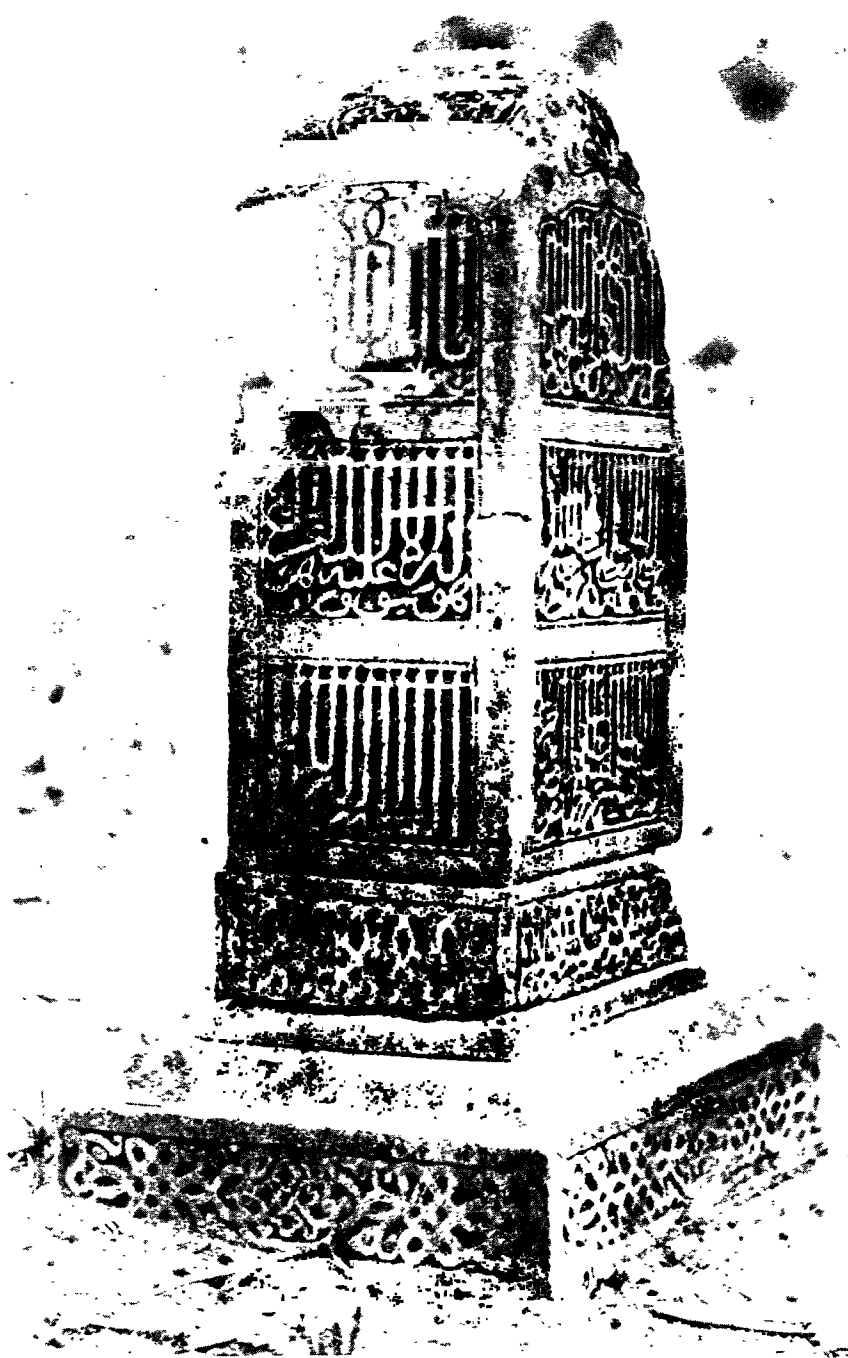

PLATE XXIX.

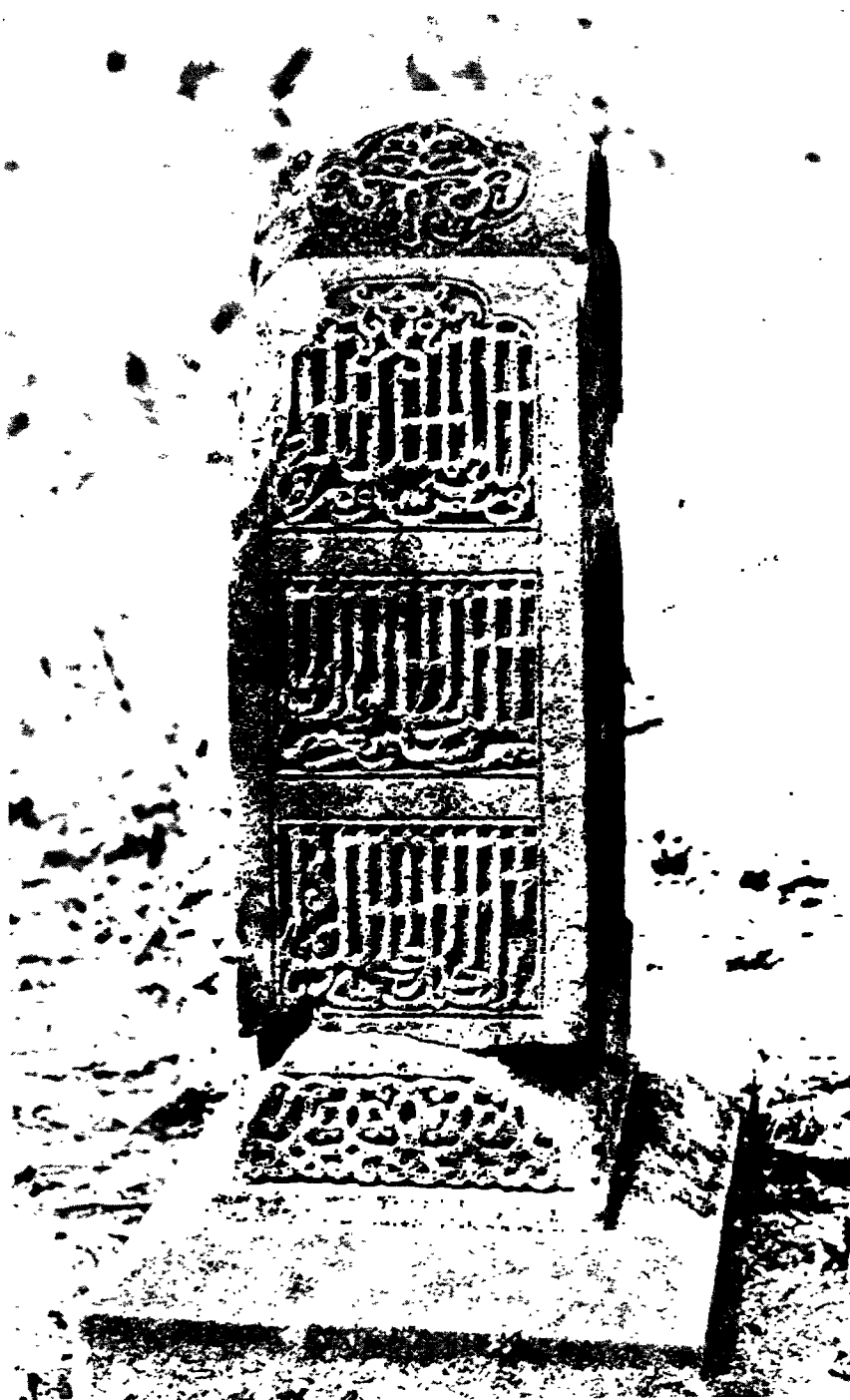
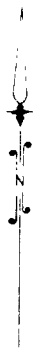
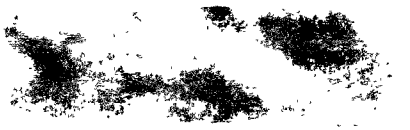

PLATE XXXIII.

CORRIGENDA.

Preface. For *J. D. Hughes* read *T. D. Hughes*

- p. 5, ll. 10–11, for *lived an Indian Buddhist who possessed an armillary sphere* read *were Indian Buddhists who erected a stone to the illustrious feet of Gautama whom Mahayanists identify with the universe* (lit. *armillary sphere*) and add a footnote “*Vide Kern, Notulen Bat. Gen. 1888, p. 155 and Kern’s Verspreide Geschriften VII, pp. 141–2.*”
- p. 17, l. 16, for *rivetted* read *reticnetted*.
- p. 18, note, for *Sansa* read *Sousa*.
- p. 19, l. 12, for *Malacca* read *Malabar*.
- p. 31 (bottom), for 1911 read 1611 & for 1912 read 1612.
- p. 38, l. 42 delete *and so, probably, Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan*.
- p. 39, note, for 1862 read 1682.
- p. 47, l. 23 delete (*? Bendahara*).
- p. 62, l. 24 for *figures* read *figure*.
- p. 65, l. 4 delete (*? Daing Kechil*).
- p. 94, third paragraph l. 2, after *difficulties* add *on 3 December 1856 the Governor regretted he could not allow fifty of the Temenggong’s followers to go armed in Singapore*.
- p. 98 l. 13 for *Mutahir* read *‘Ali*.
- p. 100 ll. 32, 33 for 1847 read 1858 and for *Koris* read *Takin*.
- p. 134, for *D. Kechil (a) Tem. ‘Abdu’l-Hamid* read *D. Kechil (a), Tun ‘Abdu’l-Hamid*.
- p. 148, ll. 35–40 delete and read *This refers to Tun ‘Abdu’l-Jamal who succeeded ‘Abdu’l-Majid as Temenggong*.
- pp. 148, 150. On 20 Sha’ban 1160 A.D. (18 July 1747) Sultan Sulaiman and Bendahara Tan Hussan (= Tun Husain) made a treaty with William Decker on behalf of the Dutch East India Company as to rewards for the apprehension of slaves absconding by sea—to Linggi, Ayer Hitam, Jugra, Klang, Selangor, Muar, Padang, Batu Pahat and Pontian. Again *at the house of the same Bendahara, in Malacca*, Sultan Sulaiman decreed for the Dato’ Kapitan (*i.e.* of the Malays) the fine for incivility to Penghulus. Tun Husain also laid down the qualifications for Malay headmen. And he paid the marriage price for the daughters of manumitted slaves, adding to the law promulgated “by the Sultan, Mangkat di-julang, after him, the Yang di-pertuan Besar, called Mangkat di-kayu anak, who followed the *‘adat* of Sultan Mahmud Shah, King of Malacca.” Newbold’s *British Settlements in the Straits of Malacca*, vol. II, pp. 272–3, 276, 285, 289.

- p. 150, for *Tun 'Abdu'l-Jamal, Tem. (? P.R. ca. 1760-7)* read *Tun 'Abdu'l-Jamal, Tem. P.R. ca. 1760*.
For *Daing Kechil, Temenggong (? not installed)* read *Daing Kechil*.
Add *XIII Bendaharu Tahir d. 1863* as elder brother of *Sultan Ahmad of Pahang*.
- p. 159 for *Plate II* read *Plate III*.
For هذا القبر المنور المرحوم read مد القبر المنور والمرفد
and translate: *This is the gleaming grave and the pure sleeping-place of the Sultan, etc.*
For سلام الله يامرحوم وليا صفيا read تسليما بكمه في جوارحه
and translate *May God fill his grave with gleam and light.*
- p. 166, 1.28 for *XXII* read *XXXII* and for *XXXII* read *XXXI*.
- p. 167 *Plate XXXIII*, for *The reverse of the same stone* read *Inscription on the footstone of the same grave.*

Sp. N.J.

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI

Please help us to keep the book
clean and moving.